

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

Et Tidsskrift til kristelig Oplysnings og Opbyggelses Fremme.

Udgivet af

Ansgarius-Foreningen.

Redigeret af

NIELS HANSEN,

can. mag.

66. Aargang.

KØBENHAVN.
Mohns Bogtrykkeri.
1918.

Indholds-Fortegnelse.

I. Smaa Indledninger.

390.	Guds Forsyn (<i>Josephus</i>)	1
391.	Jesus i Templet (<i>Bi</i>)	17
392.	Jesu Herlighed (<i>St.</i>)	37
393.	Septuagesima (<i>K. Kjelstrup</i>)	57
394.	Hellig Ansgar (<i>Dr. Kiefer</i>)	73
395.	»Hvo som ikke er med mig, er imod mig.« (<i>Fr. Ludolf</i>)	157
396.	Midfastesøndag (<i>Jos. Koch</i>)	177
397.	Paaske (<i>Krogh-Tønning</i>)	237
398.	Et Brev (<i>X.</i>)	253
399.	Den gode Hyrde (<i>Jos. Resch</i>)	273
400.	En mærkelig Begivenhed (<i>G. Schmiderer</i>)	289
401.	Jesu Bortgang (<i>J. S. S. J.</i>)	305
402.	Bønnen i Jesu Navn (<i>Schindler</i>)	325
403.	Aandens Vidnesbyrd (<i>St.</i>)	345
404.	Veni sancte Spiritus (<i>A. Menzinger</i>)	361
405.	»Mit Aag er godt, og min Byrde er let«	381
406.	Jesu Hjertes Maaned (<i>Ch. Raabe</i>)	397
407.	Jesu Hjerter og Synderne (<i>Jos. Koch</i>)	413
408.	Det kirkelige Ungdomsarbejde (<i>Kjelstrup</i>)	433
409.	St. Johannes Døberen (<i>Jos. Resch</i>)	453
410.	Paulus, Jesu Kristi Fange (<i>Bi.</i>)	469
411.	Forargelse (<i>Schindler</i>)	489
412.	Gør Regnskab (<i>Fr. Jaworski</i>)	505
413.	»Du har ikke villet.« (<i>X.</i>)	525
414.	Farisæere (<i>G. Schmiderer</i>)	541
415.	Døvstum (<i>Dr. Kiefer</i>)	565
416.	Hans Ansigts Herlighed (<i>Meyer</i>)	581
417.	Betal din Gæld (<i>Fr. Ludolf</i>)	597
418.	Ingen kan tjene to Herrer (<i>X.</i>)	613
419.	Hør paa Kirken (<i>Ch. Raabe</i>)	637
420.	Vor Frues Fødselsdag (<i>O. B. B.</i>)	657
421.	Forstaaelse (<i>S.</i>)	677
422.	Kirkevielsesfest (<i>J. W.</i>)	697
423.	Zachæus (<i>Guillois</i>)	717
424.	»Dagene er onde« (<i>Bi.</i>)	737
425.	Forlad os vor Skyld (<i>Schindler</i>)	757
426.	Gejstlig og verdslig Autoritet (<i>Fr. Ludolf</i>)	777
427.	»Og der gik en Kraft ud fra ham« (<i>Jaworski</i>)	797
428.	Alle Helgen (<i>A. Menzinger</i>)	817
429.	Forargelse (<i>Dr. Kiefer</i>)	837
430.	Det gode Eksempel (<i>G. Schmiderer</i>)	853
431.	Et Brev (<i>X.</i>)	869
432.	Advent (<i>Jos. Koch</i>)	889
433.	To Adventsbilleder (<i>Josef Resch</i>)	905
434.	3. Søndag i Advent (<i>Jakob Olrik</i>)	925
435.	Julen er nær	941

II. Aktstykker, Afhandlinger og større Artikler.

Det svundne Aar 1917.....	3
Risaberga Kloster (<i>Edw. Ortved</i>).....	7. 19. 46. 64
Om Aflad (<i>P. Perch</i>).....	9. 22
Jesu Brødrøms Foreningen.....	27
Harnack og Katholicismen.....	39. 59. 80
Fastemandat.....	93
Sko Kloster (<i>Edw. Ortved</i>)....	103. 148. 170. 209. 244. 266. 282. 290
Biskoppeligt Hyrdebrev.....	113. 133
Lex orandi — lex credendi (<i>A. Meyer</i>).....	144
Ansgariusforeningens Generalforsamling.....	179
Middelalderlig Prædiken over Herrens Lidelse.....	197. 217
Domenico Kardinal Serafini †.....	202
Besøg hos Tilbedelsessøstre.....	223. 240
Kardinal Willém van Rossum.....	243
En hellig almindelig Kirke.....	293
Solberga Kloster (<i>Edw. Ortved</i>).....	347. 369. 399
Pavens Budskab ved Krigens Fireaarsdag.....	415
Rosenkranskirkens Sognejubilæum.....	417
Tanker om Spejdersagen (<i>Schindler</i>).....	422. 440. 477. 927
Petrus i Rom (<i>Esser</i>).....	436. 463
Rosenkranssognets 25 Aars Jubilæum (<i>Johs. H.</i>).....	445
Heinrich Hansjacob (<i>P.n.</i>).....	455
Petrus Canisius (<i>A. Menzinger</i>) 506. 527. 549. 567. 583. 605. 618.	644
A B C for voksne.	
A. Aviser.....	75
B. Børneopdragelse.....	96
C. Cikorie.....	119
D. Dannelse.....	138
E. Eva.....	159
F. Frihed.....	203
G. Guld.....	255
H. Helvede.....	275
I. Illusioner.....	307
K. Konvertitter.....	327
L. Ligealdighed.....	350
M. Maria-Andagten.....	364
N. Napoleon.....	383
O. Orden.....	402
P. Præsterne.....	442, 458
Q. Quito.....	471
R. Rangfølgen.....	491
S. Social-Demokraterne.....	512
T. Tivoli.....	543
U. Undskyldninger.....	585
V. Videnskab.....	638
X. Xantippe.....	678
Y. Ydmyghed.....	719
Z. Zita, Helgeninde og Husassistent.....	739
Æ. Ærlighed og Kunst.....	758
Ø. Økonomi.....	779
Aa. Aandelige Gaader.....	799
Vreta Kloster (<i>Ortved</i>).....	531. 574. 590. 659. 688. 699. 724
Pastor Fjord † (<i>Niels Hansen</i>).....	553
Spørgsmaalet om Jesu Brødre (<i>H. Gamél</i>).....	599. 624
Pater Werhahns 50-aarige Præstjubilæum.....	615

IV

Rejseoplevelser (<i>Olrik</i>) 648. 662. 684. 702. 743. 763. 784. 827. 881.	894. 914. 945. 970
Det skulde De gøre (<i>Johs. Frederiksen</i>)	706
Valfarter og Pilegrimsgang i Norge (<i>Ruyter</i>)	727
En aandelig Æneide (om Rev. Knox)	819
Pater Roderburg † (<i>A. K.</i>)	839
Vårfruberga Kloster (<i>Ortved</i>)	855. 879. 891. 910. 949
Religiøsitetens Former (<i>Olrik</i>)	859. 875
Freden og den katolske Kirke (<i>N. H.</i>)	871
Halfdan Kejser. Et Jubilæum (<i>Th.</i>)	905
Kardinal Mercier	942
Julefreden? (<i>Fr. Ronge</i>)	963

III. Mindre Artikler af forskelligt Indhold.

Pavestolens vanskelige Stilling (<i>C. Holstein</i>)	42
Brudstykker	49. 340. 841
Hvornaar fik St. Ansgars Kirke sit Navn (<i>A. H.</i>)	62
Absalons Gaard (<i>P. R. og N. H.</i>)	101
Endnu lidt om Absalonsgaard	124
Vore Salmemelodier (<i>Fr. Kerff</i>)	164
»St. Antonius« — et polsk Børnehjem (<i>Th. Fr.</i>)	167
Folkekirkens Bevarelse (<i>N. H.</i>)	183
Acad. Cath. Møde den 27. Februar 1918.	227
Konversion og Omvendelse (<i>Schindler</i>)	246
Birgitta-Udstillingen i Stockholm	260
Dogmets Livsværdi (<i>Schindler</i>)	262
Paa Grund af — til Trods for (<i>Schindler</i>)	296
Vatikanet og Dr. Hansen (<i>Schindler</i>)	316
St. Josef og de døende (<i>E. Rosenørn-Lehn</i>)	333
Et Hjertesuk (<i>Sv. C. og N. H.</i>)	334
Jesu h. Barndomsforening (<i>Osterhammel</i>)	354
Det katolske Dagblad (<i>Fallesen-Schmidt</i>)	356
Hertug Knuds Division af det danske Spejderkorps.	371
Et Suk fra en af de mange	388
Det smitter — Pigespejderne (<i>Schindler</i>)	392
Hvad man skal passe paa (<i>N. H.</i>)	408
Christi Legems Fest (<i>E. Rosenørn-Lehn</i>)	426
Den katolske Kirke og Afholdssagen (<i>Iversen</i>)	480
En middelalderlig Ruin ved Aakirkeby (<i>Thorsen</i>)	485
Spejdersagen fra en Moders Synspunkt	497
Spejdersagen set fra en Faders Synspunkt (<i>Olsen</i>)	519
Aakirkeby Kapels Indvielse	533
Spejdersagen (<i>O. B. Brandt</i>)	537
En lille Holmgang i Rønne (ved <i>Olrik</i>)	569
Hertug Knuds Division i Sommerlejr.	577. 631. 668
Lidt endnu om Pastor Fjord	622
Angrebet paa Johannes Jørgensen	623
De gamles Sag (<i>Schindler</i>)	651
Lidt om vore Skoler	726
Mariahjemmet (<i>L. Stampf Charisius</i>)	731
Pastor Bernhard Stolberg 80 Aar (<i>Armfelt</i>)	768
Er den kath. Kirke intolerant? (<i>Fallesen-Schmidt</i>)	770
Den stille Reformation fortsættes (<i>N. H.</i>)	789
Hertug Knuds Division i Høstferien (<i>Schindler</i>)	807
To Breve (<i>Ballin og Olrik</i>) og Svar	832. 848
Ungdommens Indsats	846
Til Minde om Mgr. Kiesler (<i>Moth-Land</i>)	900.

V

En betydelig Bog (<i>Jakob Olrik</i>)	930
En sønderjyds Aften i K. U. F.	950
Nordisk Ugeblad	967
22 borgerlige Ægteskaber (<i>N. H.</i>)	969
En Spaadom om Polen	974

IV. Fortællinger og Digte

Den gode St. Jacob	311.	336
Yderst mod Vest (<i>r. r.</i>)		671
Lad de smaa Børn komme til mig (<i>O. B. B.</i>)		846
Laurentii Stad (<i>Dag</i>)		230
Paaske (<i>Johs. Frederiksen</i>) med Musik (<i>A. M.</i>)		238
Rosenkranskirkens Jubilæumssang (<i>Schindler</i>)		445
Hellig Vilhelm (<i>Holger Begtrup</i>)		495
Ved Kirkens Dør (<i>S. Ø.</i>)		577
Du milde Lys (<i>Newman — Birkedal</i>)		772
Purgatorium (<i>Johs. Frederiksen</i>)		809
To Billeder (<i>H. K.-H.</i>)		865
Juleklokkerne (<i>K. Kjelstrup</i>)		961

V. Nye Bøger.

Simonsen: Den moderne Mennesketype (<i>Menzinger</i>)	25
Förklaring af det hl. mässoffret	125
Steidl: Knud den Hellige	125. 610
Odland: Det ny Testamente (<i>Breitung</i>)	184
Petersen: Ill. dansk Litteraturhistorie	189
P. Johansen: Dødens Billede (<i>Menzinger</i>)	190
Budbringeren	263. 518. 773
Johs. Jørgensen: Mit Livs Legende IV (<i>N. H.</i>)	264
Thor Lange: Mangesteds fra (<i>Megas</i>)	280
Armfelt: Kring reformationsminnet	462
Thomas a Kempis: Kristi efterføljelse	462
Schindler: Bønnebog for Spejdere	517
Schindler: Højmessen i den katholske Kirke	518
Kjelstrup: Hvem gav os Bibelen?	518
Dansk Tidsskrift-Index	610
Generalregistret til Ugebladet (<i>West</i>)	691
Schmiderer: Kan en Kristen være Theosof?	691
Steidl: Knud den Hellige (<i>Bernh. Jensen</i>)	710
Nogle Blade af en ung Piges Breve (<i>N. H.</i>)	712
Jensen: Danskernes første Møde med Kristendommen	773
Lund-Larssen: Imod den moderne Bibelkritik (<i>Menzinger</i>)	790
Schindler: Jomfru Mariæ Rosenkrans (<i>N. H.</i>)	805. 954
Mønnike: Mindet flyver (<i>E. Rosenørn-Lehn</i>)	806
Klauman: Salmer og Sange (<i>N. H.</i>)	806
P. Bonaventura: Ein Lebensbild (<i>V. P.</i>)	823
Geismar: Fremtidens Vej (<i>Højris</i>)	846
Geheiligtés Jahr	884
Charles Dickens: Pickwick Klubben	884
Højskole-Almanak for 1919	885
Schindler: Bag Koøje og Klausur	898
Svensson: Aus Island	899
Jon Arasons religiøse Digte (<i>M.</i>)	917
A. Kerckhoffs: Om Spiritismen	919
P. Schindler: Om Guds Tilværelse (<i>N. H.</i>)	920

VI

Johs. Jørgensen: Mit Livs Legende V (N. H.).....	920
Eickholt: Roms letzte Tage (V. P.)	934
Menzinger: Fra før Kant (Johs. Frederiksen)	935
Johanne Madsen: I'e smaa fattige (N. H.).....	936
Steidl: Vor Frues Sange (Rosenørn-Lehn)	953
Breitung: Mennesker og aper (Magister).....	954
Günther: Min Religion og min Livsanskuelse	954
Helga Skrumsager Petersen: Fadervor	954

VI. Åarsberetninger, Kollekter og andre Smaating.

Åarsberetninger:	
Samlerforeningens Regnskab	54
Elisabeth-Vincents-Konferensen F	90
do. do. do. K. & N.	155
do. do. do. Ø. C. og S.	851
Elisabethforeningens Systue for 1917.....	175
Vincentskonferensernes Regnskab for 1917.....	215
Jesu Barndomsforening for 1917.....	355
Ansg.-Bon. Vikariats Forenings Regnskab for 1917	750

Kollekter:

Peterspenge.....	54.	562
Afrikanske Missioner.....		55
Dansk-katholske Kirkesag.....	131. 359. 675.	814
Fastealmisse.....		322
Langfredags Kollekt		322
Kollekten for Hedningemissionen		395
— for de nødlidende.....		851. 867
— til Elisabethforeningen		923

Gode Børns Pligt	85
Lidt om Højskolen.....	86
Bemærkninger til »Indsendt« i Nr. 10 (Schreiber).....	211
Det sjette Kirkebud	248
Tak til Kollegiet.....	271
Opfordring om Hørsholm	301
Rosenkranssognets Jubilæum.....	320. 375
Endnu lidt om Salmesangen	374
Landsforbundssagen	396
En kort Bemærkning	480
Vikariats-Bekendtgørelser	487. 813. 938
Hertug Knuds Division og de sammensvorne	519
Erklæring (ang. Fru Jørgensens »Afløringer«).....	539
Vikariatsmeddelelse om Festdage m. m.	695
Et lille Træk af Livet (Ved J. O.).....	749
St. Hans Kirke ved Hørsholm.....	754
Bedre sent end aldrig	864
De katholske Pigespejdere.....	955
Henvendelse fra Pastor Olrik	957
Inserat fra P. Menzinger	957

Brevkasse 15. 70. 89. 110. 129. 154. 175. 215. 321. 378. 486. 523.
560. 635. 654. 714. 735. 755. 850. 957

VII. Efterretninger.

A. Udenlandske.

Rom 33. 53. 109. 174. 214. 234. 251. 270. 286. 358. 394. 431. 450. 539. 579. 773. 887. 956. Norge 634. 674. 835. Sverige 106. 285. 377. 594. 752. 886. 902. 937. England 68. 107. 319. 358. 938. Frankrig 89. 214. 358. 502. 835. 902. Tyskland 14. 127. 127. 195. 467. Holland 108. 128. 153. 522. Belgien 902. Schweiz 377. 654. Østerrig 70. 654. 902. Bosnien 976. Polen 127. 174. 922. Rusland 51. 68. 213. 286. 393. Portugal 285. 539. 735. Nord-Amerika 109. 213. 286. 394. 430. 674. 753. 774. 795. 813. Syd-Amerika 359. 813. Asien 300 (Pastor Olrik). 539. 835. 850. Afrika 866. Australien 110.

B. Indenlandske (udenfor København).

Aalborg 33 (det polske Børnehjem indvies), 106 (Familieaften), 300. 558. 593. 653 (Grevinde Ledochowskas Virksomhed), 319 (Aarsregnskabet), 732 (P. Sassen rejser), 795 (Baronesse Rosenørn-Lehns Foredrag). Aarhus 88. 174 (Kapel i Hald Fangelejr), 152 (Baronesse Rosenørn-Lehns Foredrag), 393 (Josefs Hospitals Aarsberetning). Bornholm 68 (P. Nielen statsanerkendt), 269 (Hus i Aakirkeby), 501 (P. Olriks Foredrag i Rønne), 533 (Aakirkeby Kapels Indvielse), 886 (Frøken Ellyton død). Fredericia 213 (Menighedsregnskab), 812 (Foredrag af Baronesse Rosenørn-Lehn), 956 (Foredrag af Pastor Frederiksen). Hald ved Viborg 194 (Kapel indvies), 250 (Billede af Kapellet). Helsingør 410 (Spejderbesøg), 579. 593 (Basar). Hillerød 428 (Spejderbrev). Holbæk 429 (St. Lucii Kirke indvies), 538 (Bispens Visitats). Horsens 299 (Højskolens Virksomhed), 319 (Ungdomsfest), 693 (Mariakongregationens Oprettelse). Hørsholm 233 (Grundkøb). Kolding 694 (Menighedens Deltagelse i Gudstjenesten). Køge 250 (Eksamen i Skolen), 522 (Firmelse). 975 (P. Maurers Virken). Maribo 151 (Tertiærernes Eksercitier), 212 (Mændenes Apostolat), 284 (Josefssøstrenes Huskapel), 633 (polsk Børnehjem). Nakskov 250 (Polak-Mission). Nyborg 50 (Menighedslivet). Nykøbing F 152 (Mission for Polakker). Næstved 14 (Julemesserne). Odense 68 (S. Petra død), 693 (Sangforeningens Udflugt), 922 (Frøken Carla Berthelsen død). Ordrup 13 (Julefest), 32 (Missionsfest), 87 (kommunalt Tilskud til Kollegiet), 126 (Elev forulykket), 194 (Sygdom), 270 (Eksercitier), 358 (Menighedens Aarsberetning), 499 (Eksamen paa Kollegiet), 502 (Aarsafslutning paa Kollegiet), 611 (Vincentgeneral-møde. Kontorchef Tardinis Død), 674 (Prædiken i stille Messe), 713 (Søndagshøjmesse), 752 (tredebbelt Ordensjubilæum), 922 (Arkivsekretær Wests Jubilæum). Randers 393. 410 (P. Quélens Jubilæum). Ringsted 885 (en Bedrager). Roskilde 376 (Forsamlingsalen), 449 (Baronesse Rosenørn-Lehns Foredrag. Procession. Ny Korsvej i Kirken. Pigespejdernes), 499 (Firmelse), 558 (Pigespejdernes Lejr), 693 (Marias Selskabs Eksercitier), 835 (Pastor Roderburg død), 819 (P. Roderburgs Jordefærd), 866 (Søster Stanislas død). Slagelse 33 (Julefest), 302 (P. Hoppers statsanerkendt). Island 634 (Marcus Gudmundssons Død).

C. Københavnske.

12 (Skolebladet *L'école*. Unios Julefest. St. Elisabeths Hjem), 31 (Stringendos Koncert. Skikkilds Foredrag i A. C. Højskoleforeningens Møde), 50 (Privat Symfoni-Orkester Koncert. Højskolen), 67 (Stringendos Koncert. Simonsens Jubilæum. Højskolen), 87 (Højskolen), 105 (A. C.s Møde. Højskolen. Unio), 125 (Ungdomsforeningernes Fest. Fru Seitzbergs Koncert. K.U.F.S.s Fest. P. Sialms Eksercitier), 151 (Ansgariusforeningens Generalforsamling. Højskolen), 173 (Pastor Schindler kommen. K.U.F.s

VIII

Ældrehold. Sygekassens Generalforsamling. Højskolen), 193 (Vincentkonferensernes Møde. Katholsk Boghandels Relief af Biskoppen. Overlæge Halks Jubilæum. Højskolen. Pastor Maurer i A. C.), 212 (Pastor Rothes Foredrag. Højskolen), 231 (Ungdomsværnets Aarsmøde. Maristbroder Leos Død. Pastor Rothes Foredrag. Højskolen), 249 (Ungdoms-Gudstjeneste. Prof. Schou forlader Josefs Hospital), 268 (Rosenkranskirkens Regnskab. Koncert. A.C.s Møde), 284 (»Ringens« Gymnastikopvisning), 299 (St. Annæ Kirkes Aarsregnskab. Officer E. Wissum), 317 (Elisabethforeningens Koncert. Günthers Sølvbryllup. K. U. F.s Fest), 341 (St. Elisabeths Hospitals Aarsberetning. Unios Generalforsamling. Katholsk Spejderkorps. Stringendos Koncert. Kommunion og Firmelse), 358 (A. C.s Møde), 376 (St. Ansgars Sogns Regnskab. Vincentkonferensernes Generalmøde. Stringendos Koncert), 409 (Pastor Orlis Hjemkomst. Spejdertur), 427 (A. C.s Generalforsamling. Ungdomsgudstjeneste i Sakramentskirken), 449 (Dr. Egans Bortrejse), 466 (Maria-Kongregationen for Ynglinge. Ungdoms-Sommerfest), 485 (Biskoppens Rejser. Højskolens Sommermøde. Sakristan Jensens 40 Aars Ansættelse. K. U. F.s Tur til Christiansminde), 538 (Spejderlejr. Unios Generalforsamling), 557 (Katholsk Højskoles Sommermøde), 592 (P. Schmiders og P. Resch bytter Stillinger. St. Ansgars Kirke Kors Rejse), 632 (P. Frins død. Spejdersagen), 653 (P. Frins's Jorde-færd), 673 (*Fredsvarden* om pavelige Fredsbestræbelser. Katholske Festdage i Almanakken. Rossets Gravsten. P. Steidls Bog om Mariasange), 692 (Ungdomsgudstjeneste m. m. i Sakramentskirken. Stringendo), 712 (P. Schindler udnævnt. St. Annæ Kirke malet. Unio), 732 (K. U. F.s Fest), 752 (Agnesforeningens Aftenunderholdning), 773 (Højskolen), 793 (Højskolen. Unio. Josef Hoffmann 50 Aar. Pigespejderne Øbro II), 810 (Højskolen. Sakramentskirken), 834 og 849 (Højskolen), 866 (Klosterkirken paa Jagtvejen), 902 (Spejderne), 921 (Højskolen. Messe paa engelsk Hospitalsskib. De gamles Fest), 937 (»Ungdomsvennen« og »Katholsk Ungdom«), 955 (Vincentkonferensernes 4. Generalmøde. Katholsk Boghandel. Katholsk Ungdoms-Kongres), 975 (Højskolen. A. C.s 200. Møde).

Billeder.

Messe i Nyborg	51	St. Lucii Kirke i Holbæk	538
Maristbroder Leo	232	St. Antonius Børnehjem i Aalborg	594
Musikstykke	238	Biskop Bitter	595
Kardinal van Rossum	243	Pater Werhahn	615
Kapellet i Hald	250	Pater Frins	633
Hus i Aakirkeby	269	Vreta Kirke	701
Pastor Quélen	393	Pater Roderburg	839
Rosenkranskirkens Indre	417	Fodø Klosters Segl	858
Pastor Slump	422	Kardinal Mercier	943
Petrus Canisius	507		

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1—4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Hejrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4—6 Eftermiddag.

Nr. 1.

Søndag den 6. Januar.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Det svundne Aar 1917. — Riseberga Kloster. — Om Aflad. — Efterretninger fra Ind- og Udland; København. Ordrup. Næstved. Tyskland. — Brevkasse. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

390.

Guds Forsyn.

Et nyt Aar er lige begyndt. Endnu lyder Venners og Frænders gode Ønsker i vore Øren, endnu er vore Hænder foldede til Bøn om Guds Hjælp i dette Aar, men Sorg og Bekymring vil ikke svinde fra vort Sind. Tiden er saa urolig og mørk. En Stjerne sender dog sit milde Lys ned til os i dette Mørke, og denne Stjerne vil føre os lige saa trygt som de hellige tre Konger. Det er Troen paa Guds faderlige Forsyn.

Denne Tro er ingen Tryllemagt, som med eet tager alle Lidelser og Genvordigheder bort. Nej, de hører med til Guds Plan om at forberede os her i Udlændigheden til Faderhusets evige Lykke. Denne Tro giver os heller ikke en saadan Viden, at vi kan fatte og forstaa alle Guds Planer. Vi skal jo her vandre i Troen. Mange af Guds Planer vil vedblive at være Hemmeligheder for os. Denne Tro vil ikke svække vor Virkelyst, men styrke den. Vel skal vi med fuld Tillid stole paa Guds Faderkærlighed, men samtidig arbejde saa ufortrødent, som om vi alene maatte gøre alt. Først da kan vi paa den rette Maade være hengivne i Guds h. Vilje; først da kan vi stole paa, at de Forhaabninger, som bristede for os, af Gud vil vendes til vort evige Bedste.

Frelseren selv henviser os i sin Bjergprædiken med alle vore Bekymringer for det daglige Udkomme til Guds Forsyn: »Eders Fader ved, at I har alt dette behov.« »Gud ved

det er, det er et trøstefuldt Ord! Vi trænger i Grunden ikke til andet. En trofast Ven, der kender vore Lidelser og føler med os, er i onde Dage en stor Vederkvælgelse. Vi lider mest, naar vi ingen har, som vi kan betro os til. Gud er vor bedste, trofaste Ven i alle Forhold. Han ved alt, hvad der foregaar i os og med os, stort og smaat, glædeligt og smertefuldt. Alt vil han benytte sig af for at føre os hen til vort Maal. Der har været dem, som ansaa det for Gud uværdigt at befatte sig med alle de menneskelige Ønsker og Bekymringer. De mente, Gud vidste nok, hvad der foregik her paa Jorden, men at det aldeles ikke berørte ham. Er der noget, som er den kærlige Skaber uværdigt, saa er det denne deistiske Anskuelse. Den gør hverken Guds Visdom eller hans Godhed Ære. Det er en Sætning, som passer udmærket i en Bog om Overmenneskets Moral.

Gud ved det, men hvorledes ved han det? Mon som en kærlig Ven, der har hørt derom? Ja din Ven er han, din bedste, men for at give dig Tillid til sin Godhed vilde han lære din Nød at kende ved sin egen Erfaring. Han blev Menneske som du, led Nød som du, for at kunne trøste dig ved sit eget Eksempel. Vi har en Ypperstepræst, som er erfaren i alt, Synden alene undtagen. Ingen kan trøste dig som den, der har gennemgaaet det samme som du.

Naar Gud nu ved det, hvorfor bruger han da ikke sin Almagt for at ændre Forholdene? Er det fysiske Onder, der er Tale om, skal vi huske, at de ikke saa sjælden er en Medicin for Sjælen. Den fattige Arbejder, som slider sig halvt fordærvet, spørger her i Livet, hvorfor han skal have det saa haardt, men i Evigheden takker han Guds Forsyn for det strenge Arbejde, som bevarede ham for Synd og Last. Er der Tale om moralske Onder, saa ved vi, at Gud ikke kan ville Synden. Han tillader den, fordi han respekterer Menneskets fri Vilje, og fordi han ogsaa kan vende dette Onde til det gode. Vi maa ikke gøre Gud ansvarlig for alt, hvad der er ondt i Verden. Meget ondt er selvforskyldt. Hvor megen Nød i Familie- og Samfundslivet er ikke Syndens bitre Frugt? Guds Naade kan og vil gerne vende ogsaa dette Onde til det gode. Kirken har udtalt det dristige Ord: *O felix culpa* — o lykkelige Brøde, og den angerfulde Synders dybe Ydmyghed og højhjertede Bodfærdighed gør disse Ord til Sandhed.

Gud sætter Pris paa Fadernavnet. Hans Skabninger skal i ham se den himmelske Fader, som elsker sine Børn, om han end ikke føjer dem i alle deres Ønsker, fordi han selv bedst ved, hvad der tjener til deres Fred. Urokkelig vil din indre Fred være, dersom du under alle Forhold i Aarets Løb bevarer denne faste Tro paa Guds Faderkærlighed. Lad den være Stjernen, der lyser over 1918.

Josephus.

Det svundne Aar 1917.

Aaret 1917 har som sin Forgænger ikke været noget lykkeligt Aar. Krigen har raset videre, Tusinder af Mennesker er segnet for dens ubarmhjertige Haand, medens andre Tusinder i Hjemmene lige saa ubarmhjertigt har benyttet sig af deres Næstes Nød og Forlegenhed og tjent sig store Formuer, til liden Velsignelse for sig selv og til stor Skade for mange andre. Og Overdaadighed og Nydelsessyge ved Siden af Næringsmidlernes Rationering og Mangel paa mange Kanter har sat sit Præg paa Landene, baade de krigsførende og de neutrale.

Af kirkelige Begivenheder har der ikke været mange. Det er ikke alene Muserne, der tier under Krigen, den meste aandelige Syssel sygner hen. Mærkeligt er det derfor, at Aaret 1917 har været ret frugtbart for den katolske Litteratur her hjemme. De talrige nye Bøger skal ikke opregnes, men vil man gennemgaa Indholdsfortegnelsen, der udsendtes med forrige Nummer, vil man finde blandt »Nye Bøger« ikke saa faa, der vistnok vil have blivende Betydning iblandt os.

Desuden har det nu afsluttede Aar*) været et rigtigt Jubilæumsaar for den katolske Kirke her i Landet. I København blev for 75 Aar siden den 1. November det k. k. østerrigske Gesandtskabs Kapel — som senere kaldtes St. Ansgars Kirke — indviet. Det blev opført paa samme Grund, hvor det tidligere Gesandtskabskapel havde ligget. Dette sidste var opført 1764—1765 og blev benyttet, til det blev nedrevet i 1841.

25 Aar efter, den 1. November 1867, blev der atter indviet et Gudshus her i Byen; det var det nu nedlagte St. Knuds Kapel i Ny Kongensgade. Her havde man i 1865 erhvervet en gammel Ejendom paa Hjørnet af Philosophgangen (nu Vester Voldgade) med en større ubebygget Grund. Her blev der opført en to Etages Skolebygning med rummelige Skolelokaler og med Beboelse til to Lærere samt et lille Kapel. Skolelokalerne ved Kirken i Bredgade

*) Den følgende Skildring — lige til den kalendariske Oversigt — er indsendt til Ugebladet af Hr. A. H.

var der nemlig Udsigt til vilde blive for smaa, da Børneantallet stadig voksede, hvorfor man havde set sig nødsaget til at sikre sig større Lokaler. Imidlertid blev Skolen ikke flyttet fra Bredgade her ud. Man erhvervede en anden Ejendom i Blancogade Nr. 15 (nuværende Fredericiagade), hvor der blev indrettet Lokaler til Kirkeskolen. Kapellet i Ny Kongensgade blev indviet, og en gejstlig kom til at bo i den gamle Bygning, og de formentlige Skolelokaler udlejedes. Disse havde forresten Aaret før været overladte den nye katholske selskabelige Forening »Casino« til Brug. Først et godt Aars Tid efter, den 12. Januar 1869, blev St. Knuds Skole aabnet her af Pastor, Dr. theol. Niehaus. Denne Skole havde ikke noget med den før paatænkte Skole at gøre, da det var en Realskole, som oprettedes ved privat Initiativ og holdtes af den stedlige gejstlige. I 1887 blev det gamle St. Knuds Kapel nedlagt.*)

50 Aar efter St. Ansgars Kirkes Indvielse blev den anden Sognekirke her i Byen indviet; det var Rosenkrans Kirken, som blev indviet den 13. November 1892. Beliggende i Boyesgade, lige paa Grænsen mellem København og Frederiksberg, har den til Sogneomraade foruden Frederiksberg den Del af København, som støder op hertil paa den vestlige og sydlige Side. Grunden, hvorpaa Skolebygningen med Kirken opførtes, blev erhvervet 1884.

Og i Fredericia var det 150 Aar siden, at Kirken der blev opført. Midlerne hertil var skænket af Susanne Bianco, som døde den 21. Oktober 1765 i Mainz; hun var Søster til St. Ansgars Kirkes store Velgører. Taarnet til Kirken blev dog først tilføjet i 1865.

Den 29. September fejrede Menigheden i Randers 50 Aars Mindedagen for sin Oprettelse som Menighed. Gudstjenesten blev først holdt i et midlertidigt Kapel, indtil den nuværende Jesu Hjertes Kirke blev indviet i 1879. Dens første Præst var Pastor Gormann.

Den 22. Oktober fejrede Odense Menighed ligeledes sin 50 Aars Bestaaen, idet den i 1867 blev oprettet som selvstændig Menighed, og Pastor Lichtle blev ansat som

*) Det nuværende St. Knuds Kapel ved Mariahjemmet er opført i 1901—02 paa samme Grund som det nedlagte Kapel.

Sognepræst. Først blev der benyttet et midlertidigt Kapel, indtil der i 1869 ved Auktion blev erhvervet den Ejendom og Grund, hvor det Kapel laa, som blev benyttet fra 1868 til 1906, den samme Grund, hvorpaa den nuværende smukke St. Albani Kirke er opført. — —

Oversigt over 1917.

21. Januar. Pastor Wijnen forflyttes fra Ringsted til Holbæk, og Pastor Quaedvlieg udnævnes til Sognepræst i Ringsted.
 7. Februar. Kardinal-Biskop Diomedes Falconio af Velletri afgaaet ved Døden.
 9. Februar. Biskop, Kardinal Hornig af Veszprem i Ungarn afgaaet ved Døden.
 11. Februar. Lord Henry Fitzalan Howard, Hertug af Norfolk og Earl Marshal af England, afgaaet ved Døden.
 25. Februar. Pater Ludvig Schmitt, S. J., forhen Præst i Aarhus og Ordrup, afgaaet ved Døden i Exaeten i Holland.
- Februar. Modtaget Efterretning om, at Pastor Peder Jørgensen i Australien er død den 2. December 1916.
1. Marts. Pastor H. Böhmer, forhen Præst i København og Horsens, afgaaet ved Døden i Emden i Tyskland.
 6. Marts. Typograf J. Nielsen, Forstander for St. Annæ Menighed i København, afgaaet ved Døden.
 12. April. Ærkebiskop af München-Freising i Bayern, Kardinal Bettinger, pludselig død.
 19. April. Loven mod Jesuiterne i Tyskland fuldstændig ophævet.
 5. Maj. Pave Benedikt XV tilstiller Kardinal-Statssekretæren en Skrivelse om Freden.
 17. Juni. Stor, vellykket Ungdomsfest afholdes i Bagsværd.
 28. Juni. Pave Benedikt XV erklærer højtideligt den nye Lovbog i kanonisk Ret for udstedt, med Gyldighed fra 19. Maj 1918.
 1. Juli. Kapellet i Aakirkeby paa Bornholm indvies af P. Zoetmulder, O. P.
 8. Juli. Katholsk Højskole holder et velbesøgt Sommermøde i Roskilde, ved hvilken Lejlighed der stiftes en Højskoleforening til Støtte af Højskolen.

9. Juli. Sakramentskirken paa Nørrebrogade i København konsekres af Biskop Johannes von Euch, og Pastor Ronge udnævnes til Sognepræst for det nye Sakramentsogn.
14. Juli. En stærk Ildebrand ødelægger en Del af St. Maria Hospitalels Vaskeri i Roskilde.
19. Juli. Pater L. A. Brems statsanerkendt som Sognepræst for Næstved og Omegn.
1. August. Pave Benedikt XV udsender en Fredsnote til de krigsførende Magter.
7. August. Biskop Johannes von Euch udnævnt til pavelig Tronassistent og romersk Greve.
10. August. Den danskfødte Emilio Giulio Brentegani præstevies i Kølns Domkirke af Ærkebiskop, Kardinal Felix von Hartmann.
22. August. Pastor F. V. J. Ronge statsanerkendt som Sognepræst for det Sakramentskirken i København tilagte Distrikt.
8. Septbr. Biskop Johannes van Euch fejrer under stor Tilslutning sit 25 Aars Jubilæum som Biskop.
14. Septbr. Pastor Jacob Olrik rejst til Petrograd.
24. Septbr. Pastor Ch. Raabe udnævnt til Kapellan ved Rosenkranskirken.
29. September. Den katholske Sognemenighed i Randers fejrede 50 Aars Jubilæum.
1. Oktober. Pater Perger paa St. Andreas Kollegium i Ordrup holdt 60 Aars Jubilæum som Ordensmand.
14. Oktober. Peter Schindler præsteviet i Siena i Italien.
14. Oktober. Pater Nøsen udnævnt til Rektor paa St. Andreas Kollegium i Ordrup som Efterfølger af P. Droste.
22. Oktober. Den katholske Sognemenighed i Odense fejrede 50 Aars Jubilæum.
- Oktober. Pater Hendrix forflyttes fra Maribo til Nakskov som Præst ved det nye danske Kapel i denne By.
16. Novbr. Stor, vellykket Ungdomsfest afholdes i Haandværkerforeningens Selskabslokaler i København.
21. Novbr. Det nye St. Josefs Hospital i Odense indvies af Pater Resch.

Riseberga Kloster.

Af *Edw. Ortved.*

(Fortsat.)

Fra klosterhistorien kastes her et interessant strejflys over indsamlingerne til Rom. Pave Clemens V havde på kirkeforsamlingen i Vienne 1312 fået udskrevet en seks års tiende af alle embeder og kirker til fordel for det hellige land, gældende for årene 1314—19. Biskop Styrbjørn af Strengnäs fik ikke pengene sendt ind til Rom, og da de pavelige sendebud i begyndelsen af 1326 ankom for at indkassere afgiften, kunde han ikke betale, hvorfor han havde fået nogle riddere til at lægge summen ud imod på tre år at faa næsten hele bispetienden. Ridderne mødte nu frem med »dels rede penge, dels rent sølv og guld, tildels forarbejdet såsom ringe, sølvkar, kvindesmykker m. m., alt i alt beløbende sig til 1760 m. p. efter tælning, vejning og vurdering, foretagen af bernhardinieren Henekin og nogen af Juletas konvent, og efter at nogle stene, sendebudene var utilfredse med, var bleven brækket ud af kvindesmykkerne.« Det hele blev i forseglede skindsække forvaret på domkirkens øverste sakristi »sammen med andre midler, sendemændene havde indsamlet i stiftet«; derfra førtes det til bispens borg i Nerike, så til Riseberga kloster og sluttelig til kongsgaarden Lödöse, hvor kong Magnus Smek fik halvparten.³²⁾ 1760 m. p. svarede dengang til 352 m. s. eller ca. 12000 kr., hvortil kommer de »andre midler«, og Strengnäs var dog et lille stift, takseret i Rom til kun 266²/₃ guldgylden servicepenge eller ca. 2100 kr. Det Riseberga pålignede årlige bidrag var 8 m. p., Juletas 6, Vårfrubergas 14; til sammenligning kan tjene, at Sko i Upsala stift var sat til 10 m. p. årsbidrag.³⁷⁾ Det var jo ikke store sager og udjævnedes let ved kontante gaver, som når ridder Magnus Nilssons store testamente i 1329 giver Riseberga 1 m. s. — og det var det eneste cistercienserindekloster, han nævner³⁸⁾, eller når Johan Holgerson i 1332 testamenterer Riseberga og Vårfruberga hvert 3 m. p., med forbigåelse af samtlige andre klostre af Cistercieordenen³⁹⁾, eller når Magnus Smek og dronning Blanka i 1346 testamenterer det 30 m. p.

Abbedisse Ragnfrid foretog mangt et jordbytte, og hen-

sigten ses oftest at have været den at få besiddelserne mest muligt samlet og at have mest muligt i selve Edsberg sogn. Gentagende fik hun i ejendomstvist konventets ret hævdet ved dom. I hendes dage, nemlig 1335, stiftede Magnus Bendiktson og hustru Birgitta en præbende i Riseberga, altså en foundation til en, velsagtens uformuende kvindes optagelse som nonne. Gaven var 30 m. p. årlig, hvis udredelse blev sikret i indtægt af jordejendom. Halvandet år efter var Birgitta enke og overdrog nu konventet sine ejendomme på Färingö i Upland, der havde været pantsat for 630 m. p., hvorfor konventet til gengæld sværger, at der til evig tid vil blive holdt to ugentlige messer efter giverindens intention og en årtid med vigilier og med messer.⁴¹⁾

Magnus Smek beviste mange gange klostret sin særlige bevågenhed. 1335 fritager han det for al afgift af nyopdyrket jord⁴²⁾ og omtaler året efter i et aktstykke, at konventet havde ladet foretage store opdykningsarbejder i en Vermlandsskov, en dame havde skænket.⁴³⁾

Abbedisse Gertrud, der fulgte efter Ragnfrid, må også have været en praktisk kvinde: jordbytte og køb møder os gentagende, indtil hendes navn i 1346 sidste gang forekommer. Den store gård Ljungby i Östergötland havde hun mageskiftet bort, men købte den i 1341 tilbage for 240 m. p. for straks efter at bytte den mod Harvistad i Edsberg sogn. Endnu i 1346 afsluttede hun et mageskifte og købte fjorten dage efter det bortbyttede tilbage, så mageskiftet må have været til klostrets fordel.

Lagmand Ulf Gudmarson og hans hustru Birgitta havde fire døtre: Märta, Katarina, Cecilia og Ingeborg. Den første blev tvungen til at gifte sig med en brutal svensk ridder; Cecilia blev mod sin vilje indsat i dominikanerindeklostret i Skeninge, hvorfra hun ved sin ældste broder Karls hjælp kom ud og blev gift⁴⁵⁾; Katarina og Ingeborg blev sat i Risebergas Klosterskole. Katarina, der var født ved år 1131, udmærkede sig her som lille barn ved den fromhed, der senere gjorde hende til den hellige Katarina. Det berettes, at medens abbedissen, altså Ragnfrid, en nat bad, hørte hun barnet græde ynkeligt og fandt hende liggende halvdød på gulvet; i skikkelse af

en uvan tyr havde djævelen stødt hende ud af sengen: han viste sig nu ligeledes for abbedissen og sagde, at han havde kvalt Katarina, havde ikke Gud forment ham det.⁴⁶⁾ Forældrene giftede hende i 1343 med den tyske adelsmand Eggert v. Kürner, med hvem hun levede i selvvalgt afholdenhed; antagelig var hun tagen lige ud af klostret.

Medens Katarina vistnok blev sat i klostret, inden forældrene rejste til Compostela, indsatte de den lille Ingeborg efter deres hjemkomst, og inden faderen drog sig tilbage til Alvastra. I diplom af 29. marts 1341⁴⁷⁾ udtaler han: »Vi har indgivet vor elskede datter Ingeborg til at kæmpe for Gud.« Meningen var altså, at hun med tiden skulde blive nonne. De gav derfor som medgift en stor gård i Hvarf i Vestergötland, et torp og en vandmølle, med det forbehold, at datteren bestandig skulde have 7 m. p. årlig af indtægterne, og klostret resten. Ingeborg fik tidlig ordensdragten, men døde ung, og hendes lig blev overført til Vadstena. Vadstenaabbedissen Margareta Clausdotter⁴⁸⁾ giver hende det eftermæle: »Hun levede gudeligt og er nu i himmerige og troes at være hellig, efterdi Gud gør mangejærtegn ved hendes grav overfor folk, som kommer did og kalder sig hende til hjælp.« Da fru Birgitta i Rom erfor hendes død, takkede hun Gud, at hun var gået bort ubesmittet, men kunde dog ikke holde sine tårer tilbage, fordi hun mente ikke at have gjort nok til at få barnet front. Da trøstede Jesus hende med, at Ingeborg just ved sin moder var Guds datter.⁴⁹⁾

(Fortsættes.)

Om Aflad.

Af Læge P. Perch.

I Ribe Amtstidende har Læge P. Perch for ikke længe siden haft optaget to længere Artikler om ovenstaaende Emne. Da de er meget praktisk og lige til skrevet, kan de maaske ogsaa gøre deres Nytte i Ugebladet, hvis Læsere jo i det daglige Liv Dag for Dag maa høre paa de mangfoldigste Misforstaaelser af deres Tro og Lære.

N. H.

I.

Hr. Redaktør!

Deres Blad har, hvad der jo kun er rimeligt og ret, i Anledning af Reformations-Jubilæet bragt en Række Artik-

ler om dette Emne. At ikke alle disse Artikler har været lige objektive i deres Dom over Foreteelser paa Reformations-tiden, kunde man vente, naar man ved, hvilke Begreber der hos læg og lærd herhjemme endnu er gængs om den katholske Kirke. Især er Begrebet om Afladen — det Spørgsmaal, som atter og atter drages i Forgrunden — forvirret. Det er dog først Hr. Højskoleforstander Rosendals Artikel af 4de ds., som bringer mig til at anmode Dem, Hr. Redaktør, om venligst at give mig Plads i Deres Blad for en Korrektur een Gang for alle paa den gængse protestantiske Opfattelse af Afladen.

Der raader mellem Protestanter og Katholikker ingen Uenighed om, at der ved Middelalderens Udgang blev drevet et stærkt Misbrug med Afladen, et saa stærkt Misbrug, at det ikke er uforstaaeligt — omend ikke korrekt — at Aflad blev identisk med Afladshandel. Men for det første berettiger et Misbrug jo ikke uden videre til en Fordømmelse af Brugen, og for det andet maa man blot ikke tro, at Luther var den første, der drog til Felts mod Misbrugen; det var sket fra katholsk Hold mangfoldige Gange før — ja, naturligvis fra katholsk Hold, thi der fandtes jo den Gang kun Katholikker, men fra katholsk Hold ogsaa i den Forstand, at de, som dadlede Misbrugen, paa ingen Maade sandt sig foranledigede til at forkaste Brugen. Ogsaa den Dag i Dag forkaster Katholikerne lige saa haardt som Protestanterne, om ikke haardere, de Misbrug, der paa Luthers Tid dreves med Afladen, samtidig med, at den rette Brug stadig holdes i Hævd i Kirken.

Herefter til selve Sagen. Altsaa: hvad er Aflad, eller rettere, hvad er Aflad ikke?

Aflad er ikke Syndsforladelse; Aflad og Syndsforladelse har intet som helst med hinanden at gøre. Og dog er det endnu ganske almindeligt blandt Protestanter at identificere disse to helt forskellige Ting, men alligevel ikke saa almindeligt nu som tidligere; ordentlig underrettede Protestanter indrømmer nutildags, at det ikke er katholsk Lære, at Aflad er det samme som Syndsforladelse, men, siger Protestanterne, Afladen opfattedes og opfattes dog saaledes af den katholske Menigmand. Denne sidste Skanse holdes med stor Haardnakkethed. Paastanden har dog ikke Tilhold i det faktiske. Enhver Katholik lærer i sin Katekismus, hvad der er Syndsforladelse, og hvad der er Aflad, og da disse to Ting er ganske væsensforskellige og tilmed saa lige til at holde ud fra hinanden, at de aldeles ikke er til at blande sammen, og da en Katholik er forpligtet til i det mindste een Gang om Aaret at søge Syndsforladelse gennem Skriftemaal (og Altergang), medens han hele sit Liv igennem ikke behøver at komme i noget som

helst Forhold til Afladen, saa ses det, at hin Sammenblenden, som Protestanterne, dels af Ukendskab, dels af ond Vilje, gør sig skyldige i, aldeles ikke kan ske for en Katholik. Men naar Sagen forholder sig saaledes, hvorfor gentages saa hine Paastande atter og atter mod den katholske Kirke?

Det er altsaa ikke Katholikerne, der blander disse Ting sammen, men Protestanterne. Lad os derfor til Klargørelse først besvare Spørgsmaalet, hvad Syndsforladelse er.

Uden at gaa ind paa spidsfindige Undersøgelser af de theologiske Forskelligheder, der paa Lærepunktet om Syndsforladelse findes mellem katholsk og protestantisk, maa det være tilstrækkeligt at sige, at for en Katholik er Syndsforladelse ganske enkelt sagt Forladelse af Synderne i Kraft af Kristi Kors og Naade for den, der angrer at have syndet. Syndsforladelse er altsaa en Genindførelse i det ved Synden tabte Barneforhold til Gud, hvorved vor Arvelod atter bliver Himlen — den evige Salighed. Saaledes er det for Katholikken, og er det ikke ganske det samme for Protestanten?

Hvad er nu Aflad?

Katekismen svarer: Aflad er Eftergivelse af timelige Syndestrafte. Hvem har givet Kirken Magt til at meddele Aflad? Katekismen svarer: Kristus, idet han sagde: Alt hvad I løser paa Jorden, det skal ogsaa være løst i Himlen (Math. 18,18). Hvad udkræves der for at kunne vinde Aflad? Katekismen svarer: at man er i Naadens Tilstand, og at man opfylder de for Afladen foreskrevne Betingelser. Man skulde synes, at selv den mest indskrænkede maatte kunne se Forskellen mellem det ganske centrale, det afgørende: Forladelse af Synden, d. v. s. Genoprettelsen af det tabte Naadeforhold mellem Gud og Mennesket, altsaa det for Evigheden bestemmende, og som for Protestant som for Katholik opnaas paa samme Maade, nemlig gennem Anger og Bod i Kraft af Kristi Kors, og saa det ganske periferiske: Eftergivelse af nogle Straffe i Tideligheden.

Man læse nu, hvad Højskoleforstanderen siger om Afladen:

»Naar Protestanter i al Korthed skal tale om, hvad Aflad er, siger de gerne, at det er det samme som Syndsforladelse: men det vil Katholikerne paa ingen Maade indrømme. Sagen er mere indviklet. Efter den katholske Lære bestaar den sande Bod i 3 Ting: Anger, Skriftemaal og Fyldestgørelse i Gerning. Dette sidste kan ske paa mange Maader: ved at give Penge til et Korstog og til Krig mod Tyrken, ved Pilegrimsrejse og ved at pine Legemet. Men Kirken kunde ogsaa hjælpe paa anden Maade. Kirken havde opsamlet alle de gode Gerninger, som hellige Mænd

og Kvinder havde gjort ud over, hvad de var forpligtet til at gøre, og af denne opsamlede Skat kunde Kirken tage en passende Del og mod et passende Vederlag overlade det til andre. Dette var Afladen. Den friede for Bandlysning og for Pine i Skærsilden, og saadan Aflad kunde ogsaa købes for de døde. Man holdt nu denne Lære saa meget som muligt i det dunkle; enfoldige Kristne havde nemlig den Opfattelse, at naar Afladen kunde fri for Skærsildens Pine, kunde den ogsaa fri for den evige Pine i Helvede, altsaa virke som Syndsforladelse.«

Lad os kort analysere denne Fremstilling.

1) R. indrømmer, at den gængse prot. Opfattelse af, at Aflad er Syndsforladelse, er forkert.

2) Han forklarer, hvad Syndsforladelse er. Forklaringen er ikke god, men er i det store og hele i det mindste brugelig, dog lidt tendentiøs, rigelig udstyret med »uaandelige« Ting, Penge (til Tyrker-Krige) og Selvpinsler. Han vilde ikke have gjort Uret, om han ogsaa havde nævnet Bøn og kristelige Kærlighedsgerninger.

3) Han forklarer Afladen. Denne er et Væv af sandt og falsk mellem hinanden; tilmed er den paa uberettiget Maade knyttet til det tredje Led i Syndsforladelsen: Fyldestgørelsen. Aflad var, er og bliver Kirkens Eftergivelse af timelige Syndestrafte, netop uden for Bodens Sakrament. Ordene om den opsparede Skat trænger til en nøjere Forklaring, som vilde sprænge Rammen for dette Indlæg som Avisartikel. (Jeg har dog til Hensigt, om Hr. Rosendal skulde ønske det, at give Hr. R. en Redegørelse om dette Forhold, som har sin dybe og i høj Grad aandelige Begrundelse i Opfattelsen af Kirken som et Samfund af levende Medlemmer i et aandeligt Vekselforhold — som Grene paa en Stamme: Kristus.) Tilføjjelsen, at denne Skat mod et passende Vederlag kunde overlades til andre, burde være uskrevet.

4) Og til Slut gentages den obligate Paastand om den enfoldige Kristen, der ikke kan se Forskel paa Aflad, der befrier ham for Lidelser i Timeligheden, og saa paa Syndsforladelsen, der angaar det evige Liv. (Siuttes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Af Elever ved vore københavnske højere katholske Skoler (Kollegiet undtaget) er der paabegyndt Udgivelsen af et Fællesorgan, *L'école*, hvis Formaal er at skabe Sammenhold mellem Eleverne og skaffe »De unges

Indsamling til Absalonsgaard« forøgede Indtægter. Bladet koster 10 Øre pr. Nummer eller 1 Krone om Aaret og udkommer een Gang om Maaned. Hvor vidt dette nye Foretagende vil lykkes, maa Fremtiden vise; Skolerne som saadanne staar ikke bag ved Sagen og frygter vel nærmest for, at den ingen Nytte vil kunne gøre; et for ikke længe siden paabegyndt Skoleblad ved St. Knuds Skole gik saaledes hurtigt ind igen. Een Ting er dog utvivlsom, at den Iver, der her og ved flere Lejligheder har grebet de helt unge, giver godt Haab om en energisk Fremtidsvirksomhed i den gode Sags Tjeneste.

— Fredag mellem Jul og Nytaar afholdt Unio sin Julefest, der havde samlet saa mange Deltagere, som Lokalerne kunde rumme, nemlig 30—40 Børn og op imod 100 voksne. Trods Knaphed paa Julelys og andre Vanskeligheder straaledes Juletræet, ligesom der ikke var nogen Mangel paa Godter til Børnene. En kendt og skattet Amatør indenfor Foreningen vakte Begejstring ved Foredrag af »Den store Bastian«, hvortil et andet af Foreningens Medlemmer havde udført de kendte Billeder i stort Format. Efter at Festen var afsluttet for Børnene, fortsatte de voksne endnu nogle Timer.

— I Midten af Oktober Maaned har de herværende St. Elisabethssøstre begyndt en ny Virksomhed i en større Villa, Dyvekes Allé Nr. 10 paa Amager. Det nye St. Elisabeths Hjem, der forestaas af Moder Albana, optager ældre, svagelige Herrer og Damer, der trænger til en kyndig og kærlig Pleje paa deres gamle Dage. Da første Sal i Villaen endnu er lejet ud til de tidligere Beboere, har den nye Virksomhed ikke kunnet optages i den fulde, planlagte Udstrækning. — Ved Siden heraf har Søstrene samme Steds oprettet et lille Hjem, hvor de kan modtage polske unge Piger for en kortere Tid, ligesom de ogsaa, saa vidt de kan overkomme det, gaar ud i ambulante Sygepleje.

Ordrup. St. Andreas Sogns Julefest Søndag den 30. Decbr. var besøgt af 140 voksne og godt 120 Børn og havde et meget vellykket Forløb. Efter en kort Tale af Sognepræsten spillede en Del Børn en køn lille Julekomedie fra Bethlehem, som endte med »Stille Nat, hellige Nat«, der istemtes af alle tilstedeværende. Dans om Juletræet, Uddeling af Godter og Bortlodning af en Mængde gode Gevinster udfyldte Resten af den hyggelige Familieaften. Det er fjerde Gang, St. Andreas Menighed har holdt sin Julefest, og den syntes for hver Gang bedre og bedre at opfylde sin Hovedhensigt: at bidrage til at skabe større Samfølelse og Sammenhold mellem Menighedens Medlemmer.

Næstved. I det prægtigste Julevejr med klar Frost og skinnende hvid Sne stævnedes Katholikerne fra Næstveds Omegn Julemorgen til Næstved for at overvære de hh. Messer i det hyggelige Kapel paa Præstøvej, og ved Højmessens Kl. 9 var Kapellet fyldt til Trængsel af en højtidstemt Menighed. Hr. Pastor Brems holdt først en smuk dansk Prædiken over Dagens Evangelium, og derefter kunde de mange Polakker glæde sig ved at høre Pastoren holde sin første Prædiken paa deres Modersmaal. Den største Del af den talrige Menighed forlod ikke Kapellet, før de havde overværet den tredje og sidste Messe Klokken 11. R.

Tyskland. Baron Gustaf Armfelt har sendt Ugebladet en Skildring af Grev von Hertling, den nye tyske Rigskansler, hvilken han har oversat fra det polske Blad *Głos Narodu*, hvori det bl. a. hedder: Det er en usædvanlig Løbebane, von Hertling har tilbagelagt. Han tilhører med Troskab et Parti, som Bismarck en vis Periode regnede blandt Rigets Fjender*), og som hans Efterligner Bülow under de berygtede Valg i 1907 satte paa samme Proskriptionsliste som Socialisterne. Sikkert drømte den unge katholske Videnskabsmand ikke, da han 1867 tog Doktorgraden i Bonn eller i 1875 blev valgt af Centrumsvælgerne til Rigdagsmand i Koblenz og ikke indenfor Preussens Grænser kunde faa et Professorat i Kulturkampens Dage, hvad han først 1882 fik i München, udenfor Preussens Grænser — sikkert drømte han da ikke om, at han netop i Preussen en Gang skulde faa den Kanslerstol, fra hvilken Bismarck i saa mange Aar havde ført saa hadsk en Krig mod hans Parti og hans Kirke. Ikke kunde v. Hertling da ane, at ved hans Livs Aften skulde Preussens Konge og Tysklands Kejser bede ham søge at bringe Rede i det politiske Virvar og overtage Kanslerposten. Hvilken moralsk Tilfredsstillelse for ham selv, for den ædle Sag og det Parti, han trofast havde tjent i saa mange Aar, det Parti, der repræsenterer omtrent 30 Millioner tyske Katholikker. Som Videnskabsmand har Grev v. Hertling præsteret noget virkelig betydeligt. Blandt hans første Arbejder kan nævnes Forelæsninger om Materien og Formen og om Sjælens Definition hos Aristoteles. Andre handlede om Grænserne for en mekanisk Forklaring af Naturen. Om Middelalderens Filosofi og Filosofer har v. Hertling ligeledes skrevet ypperlige Arbejder, ligesom han har oversat og kommenteret Værker af St. Augustinus. Senere skrev den lærde Professor adskillige Bøger af socialt og politisk Indhold. I

*) En Gennemlæsning af Ugebladets Aargange 1873—1876 er i saa Henseende yderst interessant og belærende.

1912 udtraadte v. Hertling af den tyske Rigsdag, da han blev Premierminister i Kongeriget Bayern, fra hvilken Stilling han saa for et Par Maaneder siden blev kaldet til den endnu ansvarsfuldere som det tyske Riges Kansler. (Den 74aarige Mand er en yngre Ven af vor højærværdigste Biskop v. Euch.)

Brevkasse.

Til en Indsender. De savner i den nye Salmebog Oplysninger om de forskellige Salmers og Melodiers Oprindelse, Forfatter, Oversætter o. s. v. Det vil derfor glæde Dem at høre, at de ønskede Oplysninger vil forefindes i den Orgelbog, som formodentlig vil se Lyset i det nye Aar.

Til en anden Indsender, — De fortæller, at De har opholdt Dem i Tyskland, Schweiz, Italien og Østerrig og overværet Gudstjenesten i de katholske Kirker, og spørger samtidig, om »der i det hele taget findes en katholsk Salmebog paa det tyske Sprog,« da De aldrig har set en saadan. Jeg formoder, der findes nogle Hundrede forskellige katholske Salmebøger paa det tyske Sprog. De har aabenbart ikke haft Øjnene med Dem.

Til en tredje Indsender. — Hvor naar Brugen af den nye Salmebog bliver obligatorisk i vore Kirker, ved jeg ikke, da jeg endnu ikke har erfaret noget om vor kirkelige Øvrigheds Standpunkt overfor dette Spørgsmaal. Hvis der kommer en Overgangstid, hvor den gamle og nye Salmebog kan bruges jævnsides i Kirken, er det en Selvfølge, at der paa Nummertavlerne maa sættes Dobbeltnumre op, ellers bliver det jo umuligt at finde ud af, som De selv siger. *Ærbødigst N. H.*

Meddelelse. Hr. Julius Albinus beder oplyst, at Fejltagelsen angaaende Ærkebiskop Hartmann af Kølns Kardinaludnævnelse, som F. F. M. har paatalt i Ugebladet, skyldes ham som Oversætter og ikke Professor Holmqvist, Forfatter til Bogen om den katholske Kirkes Styrelse i det sidste Aarti.

Tak til de elskværdige Damer og Herrer, som baade med Penge og Tøj har hjulpet os paa Nørrebro. Det er altsammen gennem Syforeningen bragt ud til de mest trængende af Børnene i Menigheden. *Elisabeth Greve.*

Ungdomsvennen 1918. Nr. 1. Indhold: Til Læserne. — Slut-ter Kreds og staar fast. — Knud den Hellige (Billede). — Nytaarsnat. — Min Kirke — min Stolthed. — Ske din Vilje. — Dovenskab. — Bøger. — Fra Foreningslivet.

St. Ansgars Kirke. Søndag den 6. Januar. er der ved Aftenandagten Kl. 6 Procession, i hvilken Rosenkransbroderskabet og de unge Pigers Foreninger tager Del.

Kirkelig Kalender.

6. Jan. Søndag. Epifani.	13. Jan. 1. Søndag eft. Epifani.
7. — M. Oktavdag (Knud Hertug, Martyr.)	14. — M. Hilarius, Biskop og Kirkelærer.
8. — Ti. Oktavdag.	15. — Ti. Paul Eremit, Bekender.
9. — O. Oktavdag.	16. — O. Marcellus I, Pave og Martyr.
10. — To. Oktavdag.	17. — To. Antonius, Abbed.
11. — F. Oktavdag.	18. — F. Petri Stol i Rom.
12. — L. Oktavdag.	19. — L. Knud Konge, Martyr.

Katholsk Højskole. Næste Foredrag Tirsdag d. 15. Januar 1918.

Kirkekollekt.

I Vikariatets Kirker afholdes **Hellig tre Kongers Dag** ifølge pavelig Anordning Kollekt til de afrikanske Missioner.

Den danske katolske Kirkesag.

(Ansgarius-Boifacius-Foreningen).

Samtlige Lokal-Komiteer gøres opmærksom paa, at deres Aarsbidrag forventes indsendt inden d. 15. Januar til Vikariats-Komiteens Kasserer, Hr. cand. phil. *Jos. L. M. Hoffmann*, Købmagergade 48, København, K.

Ansøgninger om Understøttelser til de respektive Menigheder bedes indsendt af d'Herrer Sognepræster til Hr. Pastor *A. Neuvel*, Formand for Vikariats-Komiteen, ligeledes inden d. 15. Januar.

Juleindsamlingen i Rosenkranskirken Sogn indbragte 444 Kr. Der uddeltes Oksekød, Kaffe, Mælkebiletter og kontant Pengehjælp til ca. 50 Familier og enligstillede. Alle Bidragydere bringes herved en hjertelig Tak.

Rettelse. I Registeret, som fulgte med forrige Nummer, skal paa Side III, L. 20 f. n., *H. H.* rettes til *Aug. Hoffmann*.

Kalenderen for 1918 er nu udkommet og kan faas paa **Menighedskontoret**, Bredgade 69, 2. Sal o. G. (1-4. Telefon Palæ 654) samt ved Kirkerne og i Bogsalget. Pris **30 Øre**. Ved Indsendelse af 35 Øre i Frimærker tilsendes Kalenderen portofrit. *Ansgariusforeningen.*

MUSIKFORENINGEN »STRINGENDO«

Direktion: Herr *Lauritz Hansen*.

PRIVAT-KONCERT

Fredag den 18de Januar 1918 Kl. 7¹/₂ præcis.

»Gimle«, Grundtvigsvej Nr. 14, Frederiksberg.

Assistance:

Koncertsangerinden Frk. *Johanne Thomassen*.

Violinisten Herr *Harald Andersen*.

Billetter til Koncerten à **3, 2 og 1 Krone** faas hos Foreningens Medlemmer samt i Katholsk Boghandel, Stenogade 3. Telf. Vester 3930.

K.U.B. (Katholsk Underrætnings Bureau), et Samfund af katolske, akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Magister *Matthæus Hansen*, Hovmarksvej 30, Charlottenlund.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1—4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Røhns Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4—6 Eftermiddag.

Nr. 2.

Søndag den 13. Januar.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Riseberga Kloster. — Om Aflad. — Nye Bøger. — Jesu Barndoms Foreningen. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Ordrup. Slagelse. Aalborg. Rom. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

391.

Jesus i Templet.

Hvor er det underligt at læse om, hvorledes den tolv-aarige Jesus drager ind i Jerusalem med Maria og Josef, uden at der kommer nogen for at tage imod ham! Man faar Lyst til at raabe med Isaias: »Staa op og vord lys, Jerusalem, thi dit Lys er kommet, og Herrens Herlighed er oprunden over dig.« Og Herrens Herlighed, der engang var saa frygtelig for Israel, »som flammende Ild paa Bjergets Top«, paa Sinai, gaar stille og ukendt gennem Byen. Og gennem Templets Porte strømmer Pilegrimmene ind i Herrens Forgaarde under glade Jubelsange. Og der frembæres Ofre i Mængde til Hærskarernes Herre. Men midt i den store Mængde knæler ukendt og ubemærket en tolvaars Dreng og beder og lovpriser den himmelske Fader. Mens Præsten, der er traadt ud af det Hellige, velsigner Folket, velsigner ham med, velsigner alle dem, der nu er samlede i Herrens Hus, og alle dem, der engang skal samles i det nye Jerusalem. Men ingen lægger Mærke til den lille Dreng, der beder.

Men nu vilde Jesus have, at der skulde lægges Mærke til ham, og da Maria og Josef igen drog hjem, blev »Barnet Jesus i Jerusalem, og hans Forældre vidste det ikke«. Men Barnet gik ind i alle de Sale, hvor de Skriftkloge sad og underviste, og han begyndte at tage Del i Samtalerne. Og der samlede sig mange Mennesker for at høre paa den mærkelige Samtale. Hvorom talte Jesusbarnet vel med de Skriftkloge? Ja, han har nok forstaaet hurtigt at faa Sam-

talen ledet hen paa sig selv, den ventede Messias. Maaske søgte han at vise dem, at Messias allerede maatte være kommet. Han kunde jo erindre dem om Johannes, Zacharias's Søns Fødsel. De kendte sikkert godt Præsten Zacharias, og nogle af dem huskede vel ogsaa, at det ved Sønnens Fødsel var gaaet lidt underligt til. Men saa tydeligt huskede de det ikke mere, det var jo over tolv Aar siden. Men da den lille Dreng ledte deres Tanker hen paa noget andet, der ogsaa var sket tolv Aar i Forvejen, studsede de. Han mindede dem om de Vise fra Østerland, der dengang var kommet for at tilbede Jødernes Konge. Og jeg tænker mig, at der blandt de Skriftkloge sad en eller anden velmenende, god, lærd gammel Mand, hvis Hjerte begyndte at banke, da Talen kom paa de Vise. Disse Vise stod for hans Sjæl Dag og Nat. Han var dengang selv blevet kaldet med op til Herodes og havde været med til at læse den gamle Spaadom op for dem om, at Messias skulde fødes i Bethlehém. »Hvorfor gik I ikke med de Vise ud at søge efter Jødernes Konge?« spørger nu denne Dreng. Ja, hvorfor var han ikke gaaet med? Det spurgte han sig selv om hver Dag. Han vilde jo, men de andre vilde ikke. Herodes vilde ikke have det, og det var farligt at trodse ham; og desuden tænkte han som de andre, at Østerlændingene kom jo nok tilbage. Men de hørte aldrig mere noget om dem, hørte ikke, om de havde fundet, hvad de søgte, vidste slet ikke, hvad der var sket.

Overalt i Jerusalem taltes der om den mærkelige Dreng, der hver Dag sad i Templet og førte en saa underlig Tale, at selv de lærdeste Skriftkloge ikke vidste, hvad de skulde stille op med ham. Stadig større Skarer samledes for at høre paa ham. Den tredje Dag er Salen fyldt, og alle lytter spændt til Barnets Tale, og overalt spørger man: »Hvem er han egentlig? Hvor er han fra?« -- Med eet bliver der Uro; der er en Mand og en Kone, som forsøger at trænge sig igennem Mængden; det er deres Søn, siger de. Forbavsede ser Folk paa dem. Er det det hele? Er han en Søn af de to fattige Mennesker dér fra Nazareth? Og da det virkelig viser sig at være Tilfældet, viger Ærefrygten for Jesu Visdom, og en utilfreds Mumlen lader sig høre. Men saa lyder igen og for sidste Gang Drengens Stemme, tydeligt og højtideligt, saa at alle kan høre ham: »Vidste I ikke, at jeg bør være i det, som er min Faders?« Da bliver der dødsstille i den store Sal. Men det var de sidste Ord. Før Folk er kommet sig af den nye Forbavselse, er Jesus allerede forsvundet med Maria og Josef for at vende tilbage til Nazareth. Han vender tilbage til det ydmyge, skjulte Liv, han, som allerede nu kunde have lagt hele Jerusalem for sine Fødder.

Riseberga Kloster.

Af *Edw. Ortv.*

(Fortsat.)

Om en tredje nonne, Elisif, beretter en gammel svensk folkevise,⁵⁰) der selv opgiver at have Linköpingbiskoppen Nils II Hermanson (1374—91); til forfatter, og at han var delvis øjenvidne til den førnævnte begivenhed, der skal have fundet sted i årene omkring slaget ved Åsle (Falköping) imellem kong Albrecht og dronning Margrete, altså omkring 1389. En hr. Erik i Östgötaland indsatte sin syv-årige datter Elisif (o: Elisabet) i Riseberga; »hun skulle där til dødsdaga wara.« Men abbed Bengt af Varnhem spæede hende kummerfulde dage. Ung blev hun nonne, smuk og from var hun tillige. Da Kong Albrecht med følge en Kristi legemsfest var kommen til Riseberga, forelskede en af hans tyske riddere, kaldet lange Bernhard, sig i søster Elisif, og da hverken hun eller hendes fader vilde høre noget om ægteskab, bortførte Bernhard hende en dag, mens hun gik ud fra kirken. Selvfølgelig kunde de ikke blive ægteviet, og pave Urban VI (1378—89) svarede ikke på et andragende om dispens — så meget mindre som Albrecht og hans mænd paa ordre af Gregor XI var bleven bandlyst af nævnte biskop Nils. Visen fortæller videre, at da Albrecht var bleven fanget af Margrete (24. februar 1389), flyede Bernhard tilsøs fra Stockholm med sit rov. Men ved hendes bøn rejste der sig en storm, så skuden sloges sønder på Gotlands kyst, og ene Elisif blev i live. En fisker bragte hende til cistercienserklostret i Visby, hvorfra »den fagra ros« med biskop Nils, der just var i byen, rejste tilbage til Riseberga; her døde hun to dage efter sin ankomst. Visens historiske urigtigheder er for mange til, at den kan være forfattet af en samtidig og tilmed af den lærde biskop Nils, og har Elisif været en fager rose i 1389, kan hun ikke, som det i visen siges, have været veninde i klostret med den lille Katharina Ulfdotter, der ialfald 1343 kom ud af klostret og blev gift.

Endnu skal her fortælles om en nonne ved navn Margareta. I en ældgammel levnedbeskrivelse af st. Birgitta⁵¹) berettes iblandt undrene, der ved helgenindens mellemkomst skete, efter at hendes lig 1374 var hjemført

til Sverige, at Risebergnonnen havde vovet at spotte og gøre sig lystig over den hellige kvinde, men at Gud straffede hende med tabet af forstand og mæle. I den elendighed forgik fem dage. Da aflagde nogen af medsøstrene løfte om, at hun skulde gå og ærbødigt besøge Birgittas kiste, hvis hun fik sundheden tilbage. Næste Dag var hun rask, og ydmyg opfyldte hun løftet.⁵²⁾

Andre nonner hører vi kun om, forsåvidt de nævnes i gavebreve, som ledsager deres indtrædelse i klostret. Således indsætter ridder Gisle Elinason i 1343 sin datter Helena og medgiver 8 ottinge jord⁵³⁾ og 1348 sin datterdatter Ingeborg Thörnersdotter, hvem han medgav jord i Ramsnäs, af hvis indtægter det betingedes, at hun på livstid skulde have de 7 m. p. årlig »sig til nytte«. Bisperne af Skara og Strengnäs besegler dokumentet.⁵³⁾ I mellemtiden havde Gisle gjort sit testamente, der tilskrev hvert af de fem mandsklostre samt Fodø, Vreta, Askeby, Riseberga, Gudhem og »fruernes kloster i Visby« 2 m. p. hvert; kun Sko fik mere.⁵⁴⁾ Ved samme tid, nemlig 1346, tilskødede sognepræst Peter i Knifstad i Nerike klostret 13 ottinge land for to kvinder, Kristina og Ragnhild, som han fik optaget i konventets skød.⁵⁵⁾ Atter i 1412 ses en verdenspræst værne om klosterkaldelse, Nerikeprovsten Niclis nemlig, som da overdrager konventet en for 40 m. p. pantsat gård i Vestergötland til indgift for jomfru Marghitte Ragvaldsdotter.⁵⁶⁾ Blandt de øvrige medgiftbreve skal her kun nævnes et fra 1409. Det er ægteparret Peter Magnusson og hustru Bengta, som indsætter »med Guds nåde og med vore venners og frænders råd vor kære datter Ingegerd og vor elskelige fosterdatter Margareta Jönisdatter i st. Bernardi orden, Gud til hæder og jomfru Maria og st. Bernhard«, og medgiver til deres underhold 14 $\frac{1}{2}$ otting jord i Nerike foruden 20 m. p.⁵⁷⁾

Om at pensionærer slutter sig til klostret, hører man ofte, så der har udentvivl været adskillige. I 1348 tilskøder saaledes Stenar Jonson og hustru Gunild Riseberga 9 øre land*) i Kumla sogn imod at få bolig i klostret til

*) I lighed med en mark sølv deltes en mark land i 8 øre land à 3 ørtug land à 8 penning land. Hvor stort areal en mark land var, vides ikke, prisen ligger oftest mellem 16 og 40 m. s.

sit livs ende. To år efter testamenterer ægteparret yderligere 8 øre land i Edsberg og Kumla sogn.⁵⁸⁾ Et andet ægtepar testamenterer i 1360 8 ørtug land og løsøre til 20 m. p. værdi, hvorfor de udbeder sig grav og fastsætter, at deres slægtning, pigen Gertrud Pernillasdotter, skal have livsvarigt underhold.⁵⁹⁾ Ingerd Birgersdotter indgår for livstid i Riseberga og medbringer 21 ørtug, altså 7 øre, land;⁶⁰⁾ hun besegler selv, er altså adelig. En enkefru Ingeborg Knutsdotter giver i 1390 ligeledes 8 ørtug land, mod underhold i klostret på livstid.⁶¹⁾ En særbestemmelse er knyttet til en kontrakt af 1384: Enken Ramfrid Petersdotter, der er syg, giver sin morgengave, 12 ørtug land i Knifstad, for ophold og føde til dødsdag og 1 ørtug land for det måltid, abbedissen giver ved hendes indtrædelse — antagelig til Ramfrids slægt og venner. Hendes to brodersønner var dog opsatte på at berøve klostret både den nævnte jord og to ørtug land til, som fasteren havde haft pantsat, men som abbedissen Greta i 1386 havde indløst med 7 m. p. Om sider i 1418 erkender de sin uret og lover, at Riseberga skal have det hele i fred, og hvis jorden skulde frakomme klostret, vil brødrene eller deres arvinger erstatte tabet med en sølvske af 20 øre penges værdi, to gryder på 16 og 12 mark vægt og en tinkande på $\frac{1}{2}$ pund.⁶²⁾ Blandt gaverne for afdødes sjælerøgt — et særligt vidnesbyrd om trofast kærlighed — finder vi en fra 1304, da en enkefrue for sine tre sønner skænker en gård med tilliggende samt 17 ørtug land, som skulde kunne indløses af hendes arvinger med anden jord eller 51 m. p.⁶³⁾ 1369 ofrer en moder sin søns sjæl 4 ørtug land og en vandmølle, hun havde købt af Riseberga.⁶⁴⁾ Og 1394 giver en kvinde som sjælegave for sine afdøde to mænd tre bygninger, der var opført på en af klostrets grunde.⁶⁵⁾ Gentagende ses det, at folk fik lov til at bygge på klostrenes jord, og at de siden testamenterer vedkommende kloster husene, ligesom også denne arveret oftere fastsættes, med det samme byggetilladelsen gives. Et andet eksempel herpå haves for Riseberga i 1375.⁶⁶⁾

(Forts.)

Om Aflad.

Af Læge P. Perch.

(Sluttet.)

II.

En fuldtud ærlig og klarttænkende Mand med sin Viden i Orden vilde have udtalt sig saaledes: »Der er i den kath. Kirke blevet drevet haarde Misbrug med Afladen, Misbrug, som aldrig kan forsvares, og som heller ikke Katholikerne forsvarer. Om selve Afladen dette: Naar Protestanterne i al Korthed skal sige, hvad Afladen er, saa siger de gerne, at det er det samme som Syndsforladelse. Dette er ikke rigtigt; thi efter katholsk Kirkelære opnaas Syndsforladelse gennem 3 Ting: Anger, Skriftemaal og Bod. Dette kalder Katholikerne Bodens Sakramente. Om Aflad lærer vi derimod i den katholske Katekismus under Spørgsmaalet: Hvad er Aflad? Aflad er Eftergivelse af de timelige Syndestrafte udenfor Bodens Sakrament. Vi Protestanter mener ikke at have Brug for Begrebet Aflad, vi mener ikke, at det har Hjemmel i Skriften, og vi frygter for, at den katholske Menigmand skal have Vanskelighed ved at holde Syndsforladelse og Aflad ude fra hinanden.«

Dette havde i det mindste været ærlig Tale. Men i samme Grad, som en saadan Udtalelse vilde have været ærlig og klar, i samme Grad vilde den naturligvis ogsaa været uegnet som virkningsfuldt Angreb paa den katholske Kirke. Thi enhver Læser vilde jo saa sige til sig selv: saa er jo den kath. Lære om Syndsforladelse den samme som vor protestantiske -- har der været drevet Misbrug med Handel, saa har det altsaa ikke været sine Synders Forladelse, man har kunnet købe for Penge*) — og hvad det angaar, at den enfoldige ikke skulde kunne se Forskel paa Syndsforladelse og Aflad, saa forekommer det mig utænkeligt, da Forskellen nu, da jeg er oplyst om den, synes indlysende stor og skarp.

Nej, Hr. Rosendal har foretrukket at sejle med halv

*) M. H. t. det ofte tilbagevendende Udtryk „for Penge“, bemærker jeg her, at Aflad som saadan ikke sælges „for Penge“. Den Fier, hvoraf de mange Høns, er dette, at Afladen kunde knyttes til et Pengebidrag til et eller andet kristeligt Formaal, f. Eks. som Bidrag til Opførelse af et Hospital, til Bygning af en Kirke o. l., paa Tyrkekrigenes Tid ogsaa til et Bidrag til disse Kriges Førelse. Men langt almindeligere var det, at Afladen knyttes til Bøn, Andagtsøvelser og Almisser. Misbrugen bestod nu i, at disse aandelige Formaal traadte i Baggrunden for — ja, alt overskyggedes af det pekuniære. Prælater, endog Paver, benyttede sig heraf til at fylde deres egne ved deres ødsle Levned slunkne Kasser i Stedet for at lade Beløbet tilflyde de veldædige Institutioner, som Giveren havde tænkt paa. I den Forstand, og kun i den Forstand, er det rigtigt at sige, at Aflad og kun Aflad — ikke Syndsforladelse — paa Misbrugenes — og her atter kun paa Misbrugenes Tid — solgtes for Penge.

Vind. Han har ikke fundet sig foranlediget til selvstændig at søge Oplysning om Spørgsmaalet, det er ikke opkommen i ham at spørge sig selv: Beskyldningen for at sælge Syndsforladelse for Penge er mod et stort og gammelt Kirkesamfund saa graverende, mon der nu alligevel ikke — bortset fra Misbrug — er gjort Katholikkerne nogen Uret i Afladsspørgsmaalet? Nej, han har nøjedes med sin Skolelærdom, bringer uden Skrupel — blandt en Del rigtigt — en Mængde forlængst og mange Gange tilbagedrevne Paa-stande til Torvs. Skænker det ikke en Tanke, at han krænker den Talerstols Værdighed, hvorfra han taler, nemlig Kirkeligt Samfunds, eller at han saarer Tusinder danske Katholikkers Følelser.

Men hvorfor skulde han for Resten deri være bedre end saa mange andre Reformationstalere — hans Kirkes Primas, Biskop Ostensfeld, dog undtagen. At man ikke herefter kan yde ham Ros for fin Takt, grundig Lærdom, Sky for at underlægge Modstandere værre Ting, end der strengt fordres af det givne historiske — er jo ikke det samme som at sige, at han ikke ellers skulde være en ret-tænkende Mand, der i Skrift og Tale har ydet noget godt; men i det foreliggende Spørgsmaal skriver han ud fra ham nu engang tilvante Forestilinger, uden at han underkaster disse et kritisk Eftersyn, selv om jeg ogsaa vil tro, at han gør det i den bedste Mening.

Men det er jo netop det ulykkelige. Naar det gælder den katholske Kirke, saa holder man sig til, hvad man nu engang har lært i Skolen, slaar løs i en vis Selvglæde over, at man dog ikke er som hine Toldere, og tænker vel næppe heller paa, at man dog kunde blive krævet til Regnskab fra deres Side, som vel ikke har noget imod, at man paataler Misbrug, men som fordrer, at der ogsaa her tages Hensyn til, hvad der er sandt og historisk, men som især ikke uden videre vil finde sig i, at deres Kirkes Lære forvanskes, saaledes at det paa f. Eks. Afladspunktet gives Udseende af, at Kirken lærte, at man kunde købe Syndsforladelse for Penge.

Naar man offentlig paatager sig at udtale Dom om katholske Forhold, saa sømmer det sig først og fremmest, at man ved ordentlig Besked med, hvad der er katholsk Lære. Først da faar det ogsaa Vægt, hvad man udtaler om Udskejelser fra denne Lære. Og for det andet maa man ikke forkaste Brugen, alene fordi der har foreligget Misbrug. For det tredje maa man forstaa at vurdere Fænomenerne ud fra den Tids Tankegang og den Tids Forhold, i hvilken Fænomenerne er forekommet. Og for det fjerde maa man ogsaa være fulgt saa nogenlunde med paa den nyere Historieforsknings Omraade.

Hvad nu netop dette sidste Punkt angaar, saa præ-senterer jo Hr. Rosendal os Johan Tetzl i den Skikkelse, som han havde paa Historieforskningens Standpunkt for et halvt Hundrede Aar siden, men ingenlunde paa dets nuværende. Johan Tetzl er jo fuldstændig rehabiliteret — og haade hans Afladskiste med det bekendte Vers, og at han solgte Aflad ogsaa for Synder, som blev begaaet i Fremtiden — at han var en fræk, brovtende Kvindeforfører o. s. v., alt noget som Hr. Rosendal bringer frisk og frejdigt til Torvs, aner han ikke kun hører hjemme i Fablernes Verden, forkastet som usandt af enhver kyndig Historiker.

Hvad det næstsidste Punkt: Vurdering af tidligere Tid-ers Tankegang og af hele Tidens Milieu — som Forud-sætning for en retfærdig historisk Dom — angaar, saa skal jeg ikke opholde mig videre derved. Mangelen paa dette Punkt deler Hr. Rosendal med Flertallet af dem, der skriver og taler om Middelalderen. Men naar vi i vore Dage sidder og hygger os og slaar Kors for os over, at saa megen Slethed kunde trives indenfor Kirkens Mure dengang, saa skal vi dog vogte os for at gøre os for meget til Gode paa de tidligere Tid-ers Bekostning. Vor Tid har sine Skavanker paa andre Omraader. Jeg nævner blot den til-tagende Rationalisme, ja Vantro selv hos Præster — en Kilde til Sorg og Uro hos den troende lutherske Gejst-lighed; og om Misbrugen i den gamle Kirke i Guds Ver-densøkonomi er værre end vore Dages kirkelige Kredses Op-givelse af vigtige Trosled, bliver endda et Spørgsmaal. Ogsaa er det et Spørgsmaal, om den protestantiske Kirke, dersom den dengang havde været den universelle Kirke i Stedet for den katholske Kirke, bedre havde været i Stand til at holde Misbrug af det hellige ude. Men et Fingerpeg i saa Hen-seende giver Historien os dog gennem Beretning om det sædelige Forfald, de frygtelige Borgerkrige og de utallige Hekseprocesser i de protestantiske Lande i det 16. og 17. Aarhundrede. Dette diskulperer ikke den katholske Kirke for dens Misbrug, lige saa lidt som det i og for sig sværter den protestantiske Kristendom, at dens enkelte Medlemmer delte Skæbne med sin Tid i Overtro, Umaadelighed, Bru-talitet og blodige Forfølgelser af anderledes tænkende; men det viser, at en retfærdig historisk Dom om Aandsmagters Kaar i Verden kræver Hensyntagen til Sted- og Tidsfor-hold. Men, som sagt, et saadant Vidsyn kræver jeg ikke, men de to førstnævnte Fordringer om en redelig og klar Fremstilling kunde Hr. Rosendal nok have honoreret. Men ogsaa her har han svigtet.

Dog er det mig her ikke saa meget om at gøre at fejde med Højskoleforstander Rosendal — idet jeg gerne vil tro,

at hans Hensigt har været den bedste — men en god Hensigt er nu engang ikke nok. Jeg har allerede talt om, hvilke andre Egenskaber, jeg mener, at hans Fremstilling ogsaa maatte have haft; det kom for mig an paa at give den jævne Læser en Stikprøve paa, at naar det drejer sig om katholske Forhold, saa gør den, som ønsker at være paa den rette Side af Sandheden, vel i at revidere gængse Anskuelser, som her i Landet mest er bibragt gennem Historieundervisningen i Skolen. Jeg har søgt at vise det paa Punktet om Afladen; men paa samme Maade forholder det sig næsten paa alle andre Omraader. De positive Kundskaber om alt katholsk er faa og smaa. Personlig husker jeg, at en Mand, til hvem der omtaltes en Tredjemand som Katholik, hertil svarede: »Naa ja — saa er han jo en Slags bedre Jøde.«

Den katholske Kirke har mange Misbrug at bebrejde sig blandt dens Præster og læge Medlemmer, den har jo nu da endelig ogsaa staaet midt i Historiens stride Strøm i snart 2000 Aar. Den har paa den anden Side ogsaa mange glimrende Sejre at opvise paa det religiøse Livs Omraade og i Retning af det centrale, i Hævdelse af den gamle kristne Tro paa Kristus som sand Gud og sandt Menneske og Verdens Frelser, rager den op over de andre kristne Samfund.

Nye Bøger.

Konrad Simonsen: Den moderne Mennesketype. (H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard). Kristiania. 1917. 112 Sider.)

Det er uden Tvivl en af de mærkeligste Fremtoninger i vor Kultur, at en af de ypperste Repræsentanter for moderne Teknik og Industri optræder som Vidne imod den. Det er Dr. Walther Ratheau, Præsident for Tysklands mægtigste Industriforetagende *Allgemeine Electricitäts Gesellschaft* — grundlagt af hans Fader Emil Ratheau — dertil Fysiker, Bankier, Storkøbmand og den opfindsomme Organisator af hele den tyske Industris Omdannelse til Krigsbrug. Konrad Simonsens nye Bog er, som han selv siger i Fortalen, for en ganske væsentlig Del inspireret af denne Mands overbevisende Kritik af vor Tidsalder og er saaledes selv et Led i den begyndende Aandsbevægelse, der som en uimodstaelig Grundbølge bebuder den nye Tid, vi alle venter. Dette forklarer ogsaa, hvorfor Bogen i saa kort Tid²⁰¹⁷ har naaet sjette Oplag. Dens Grundtanke er i al Korthed følgende. Det moderne Menneske hører til den

intellektuelle Type, α : det er et Væsen, som med sin overlegne Forstand søger at magte Tilværelsen til sin egen Fordel, et Væsen, for hvilket udadvendt Arbejdsdygtighed og maalbevidst organiseret Fremskridt er det højeste. Dette er den herskende germanske Kulturs Særkende, for Danmarks Vedkommende (Side 14) med en Islæt af gold Æstetik, kaldet Brandesianisme. I samme Grad, som Mennesket er bleven den materielle Verdens Herre, er han ogsaa bleven dens Træl. Maskineriet, Mekaniseringen, Organisationen har grebet over paa Sjælen og lagt den i Lænker. Vort Liv mangler indre Storhed, fattes sjæleligt Indhold, som maaske aldrig nogen Kulturperiode før.

Saalænge denne Kultur sad i Højsædet, var det kun spæde Røster, der hævede sig mod Sjælens Forkrøbling. Forfatteren nævner Ludvig Feilberg; men kunde man ikke lige saa godt opfatte hele den danske Højskoles Arbejde som en kraftig og maalbevidst Reaktion mod den moderne Civilisations Sjælløshed? I alt Fald har nu den materielle Kulturs rædselsfulde Sammenbrud aabnet manges Øjne for, at der gives endnu højere Værdier end Naturbeherskelse og Nydelse. Det virker befriende at høre denne Fordømmelse udtalt over det, som vi kun altfor meget har knælet for, og som det var Bagstræb at øve Kritik paa. Alt dette tager vi til Indtægt for vor kristne Verdensanskuelse, som jo altid har været den største Modsætning til al Materialisme og Sjælsløshed.

Opgøret med den moderne Kultur kunde dog unægtelig være blevet mere myndigt og overbevisende, hvis det var blevet ført ud fra Kristendommens Standpunkt. Forfatteren taler venlig om Kristendommen som en Form for Sjælskultur foruden mange andre. Hvad han siger om Jesus (Side 81), virker til Trods for de mange smukke Ord fornærmende. Nej, det er ikke sandt, at »vi kun véd lidet om Jesus«. Det er naivt at mene, »at hans Væsen lader os ane, hvilke umaadelige Dybder alle (!) Mennesker bærer i sig«. Det »vidunderlige ved Jesus« er ikke, »at han . . . fulgte sin Idé, saa at denne efterhaanden tog ham helt i Besiddelse, overstraalede ham med sit Sandhedslys (!) og lod ham tale med Evighedens og Guddommens Røst« — det havde ikke været noget vidunderligt, men enten Galskab eller Forbrydelse. Var han ikke Guds Søn, saa havde han ikke Lov til at tale saaledes, som han har talt.

For at naa sjælelig Dybde og Storhed behøver man hverken at tro paa Sjælens Guddommelighed, α : være Pantheist, eller sætte Sjælelighed lig med Passivitet og Verdensflugt; Kristendommen behøver ikke at være fjendtlig overfor det virkelige Kulturfremskridt for at kunne være

sjælelig. Dermed gaar man kun til den modsatte Yderlighed og gør den eneste Vej til Frelse uantagelig. Hvis det blot kom an paa at dyrke det sjælelige i Betydning af det virkelighedsfrømmede, hvorfor saa ikke straks give sig Theosoffernes Drømmerier i Vold eller flygte til Buddhernes Nirwana? Nej, den materielle Kultur overvindes ikke ved endnu yderligere at drive Sjælen ud af den, men kun ved at lade det sjælelige, dei overnaturlige herske over den. Og det baade byder Kristendommen og hjælper os til, idet den lærer os, at *alle* Ting er skabt af Gud og skal tjene Mennesket til Frelse, og at alle Ting, ikke blot de duftende Blomster og tindrende Stjerner, men ogsaa de dundrende Dampvogne og surrende Dynamoer aflægger Vidnesbyrd om Guds Magt, Visdom og Kærlighed.

A. Menzinger.

Jesu Barndoms Foreningen.

(Et 75aarigt Jubilæum.)

Vi har maaske aldrig før lagt saa meget Mærke til, hvor stor en Betydning Lyset har for vort Hjems Hygge og Lykke, som nu i denne triste, mørke Vinter. Mon vi i saadan en mørk Aftentime har overvejet, hvor ulykkelige de Folk maa være, der i det 20. Aarhundrede endnu savner Troens, Sandhedens Lys? Stjernen fra Bethlehem, der førte de tre vise fra Østerlandet til Krybben, skulde være et Tegn, at nu var »Lyset til Hedningernes Oplysning« steget ned fra Himlen. Men en hel Milliard af de nulevende Mennesker har aldrig set denne Stjerne.

Ganske vist er Apostlene draget ud i Verden og har tændt Troens Lys i tusind og atter tusind Menneskehjerter. Store Mænd som Ansgar, Bonifacius, Frans Xaver har fortsat deres Gerning. 15000 Præster og 25000 Ordensbrødre og -søstre arbejder i vore Dage iblandt Hedningerne — men hvor ringe er dette Tal ikke, naar vi husker, at der endnu stadig gives en Milliard Hedninger! Der kommer een Præst paa omtrent 70000 Mennesker, som aldrig har hørt noget om Kristendommen. Og hvor uhyre stort er ikke Arbejdsfeltet! I Brasilien er der f. Eks. et Stift, der er saa stort som det tyske Rige, og hvor der findes een Biskop med kun tolv Præster — — Apostlenes Tal.

Det var Tanken om den katholske Kirkes store Missionsopgave, som for 75 Aar siden beskæftigede en ædel, fransk Biskop, Mgr. Charles Auguste de Forbin-Janson af Nancy. Bispeviet i 1829 maatte han i det følgende Aar flygte for Revolutionen og tilbragte flere Aar som almindelig Missionær i Kanada. Efter at være vendt tilbage til sit Fædreland og til sit Stift glemte han dog ikke Missionernes Nød og Trængsel. Han følte især Medlidenhed med de stakkels Børn, som dør uden at have modtaget Daabens Sakrament. Hvor mange udødelige Sjæle gik der saaledes ikke tabt; hvor trængte de dog til Hjælp! De maatte frelles — det var afgjort, men hvordan?

I Foraaret 1843 talte Biskoppen om sin Plan med en Dame, der havde givet hele sin Formue til Missionerne, og som maa anses for Stifterinde af »Foreningen til Troens Udbredelse«. Denne Dame, Pauline Jaricot, fandt nu paa følgende Idé: *Hedningebørnene maa hjælpes af de kristne Børn*. Med Glæde søgte Biskop Forbin at vinde Børnene for dette Værk. Indbydelsesskrifter blev udsendt over hele Europa. Biskoppen rejste i det ene Aar, han endnu levede, gennem hele Frankrig og Belgien og vakte med henrivende Ord Begejstring og Offerfrejdighed i de unge Hjerter. Gud velsignede hans Arbejde. Den pavelege Nuntius i Bryssel, den senere Pave Leo XIII, understøttede ham efter bedste Evne. Foreningen vandt ogsaa Indgang ved det belgiske Kongehof, idet Kronprinsen og hans Søskende hørte til dens første Medlemmer. Det var Jesu Barndoms Foreningens Oprindelse for 75 Aar siden.

Jesu Barndoms Foreningen kræver af sine Medlemmer Bøn og Offer. Hver Dag skal de bede et »Hil dig, Maria« med Paakaldelsen: »Hellige Jomfru Maria, bed for os og de stakkels smaa Hedningebørn«. Hver Maaned skal de yde et Bidrag af fem Øre til Foreningen. De, som ikke kan give saa meget, hvor f. Eks. i en fattig Familie en halv Snes Børn er indskrevne i Foreningen, kan alligevel være Medlemmer, bare de giver en mindre Almisse efter deres Evne. Det er Skik, men ikke foreskrevet, at Børnene desuden i Juletiden (sædvanlig ved Foreningens Aarsmøde) bringer en lille Julegave til Jesusbarnet i Krybben.

Hvad det enkelte Barn saaledes giver om Aaret, er ikke meget; men de danske Børn har i 1916 dog samlet 675 Kroner, en beskedent, men for de faa Børn i et hovedsagelig protestantisk Land en stor Sum. Børnene hele den katholske Verden over ofrer nu hvert Aar henved tre og en halv Million Kroner; de har ialt siden Foreningens Grundlæggelse givet 150 Millioner til Missionerne.

Hvortil anvendes disse mange Penge? Vi kan først svare med en lille Historie.

I 1890 kom der en skønne Dag en Missionær paa Slavemarkedet i Sansibar. Da saa han en lille Pige, der hulkede af Sult og Smerte, saa haardt blev hun mishandlet. Hvor gerne vilde Missionæren ikke have befriet hende; men hans Kasse var tom. Samme Aften indtræffer der Penge fra Jesu Barndoms Foreningen; straks opsøger Præsten den lille Pige og løskøber hende. Paa Missionsstationen overlader han Barnet til nogle Kvinder. Dog med eet udbryder det: »Mor, Mor!« og en lykkelig Moder omfavner sit Barn, som hun har søgt i mange Aar, siden de begge var blevet bortført som Slaver fra deres Hjem i det inderste Afrika og skilt fra hinanden af de grusomste Menneskejægere, der endnu stadig driver deres barbariske Hverv. Guds Engel og en lille, ukendt Dreng eller Pige har fremkaldt denne rene Glæde og, hvad der er mere, vundet to Sjæle for Himlen.

Med de Ofre, de katholske Børn i Europa og de nyomvendte selv i Missionslandene saa gerne bringer, frelses der utallige Sjæle. En gammel Missionær fra Kina sagde engang til mig: »Hvis Jesu Barndoms Foreningen ikke var til, var jeg selv aldrig blevet Missionær, og min Missionsstation vilde jeg aldrig have kunnet holde ved lige.«

Med Jesu Barndoms Foreningens Almisser underholdes der for Tiden henved 2000 Børneasylter, den understøtter aarlig 10.000 Skoler, og 5—600.000 Børn lever i de af fem Øres Maanedsbidrag stiftede Anstalter. Det er Børn, som enten er blevet løskøbt fra umenneskelige Slavehandlere eller blevet opsamlet paa Gaden, hvor de var bleven udsat — alene i Kinas Hovedstad findes der hvert Aar indtil 20.000 saadanne Stakler — eller de blev bragt til Missionæren af deres egne Forældre, der selv ikke havde noget

at leve af og endnu mindre kunde skaffe Kost og Skolepenge til deres Børn. Men paa Missionsstationen er alle velkomne, om det end ofte kniber haardt. Der bliver de undervist og lærer et Haandværk og opdrages til gode Kristne, og det er dem, der senere danner en Missions bedste Støtte. Fra dem nedstammer nemlig de gode, katolske Familier, og allerede nu er der fra deres Midte udgaaet ikke saa faa dygtige, indfødte Præster og Ordenssøstre. Ser vi nøje til, hvad Jesu Barndoms Foreningen har opnaaet i 75 Aar, saa er det ikke for højt, om vi anslaaer Tallet paa de uskyldige Barnesjæle, som er bleven frelst ved den, til 20 Millioner, foruden alt det øvrige gode, den enten har foranlediget eller fremmet.

»De smaa Børn,« sagde Pius X engang, »er mine dygtigste Medarbejdere paa Missionsmarken.« Men det vilde være forkert at tro, at kun Hedningebørn havde Gavn af de kristne Børns Ofre. Nej, det er fremfor alt dem selv, der har Nytte af at være Jesu Barndoms Foreningens Medlemmer. Thi derved faar de lige saa mange Værneengle og Forbedere, som der er Barnesjæle, de hjælper op til Himlen, Beskyttere baade for Legeme og Sjæl, langt mægtigere end nogen Moder her paa Jorden. For Forældrene er Foreningen et udmærket Hjælpemiddel til Børnenes Opdragelse. Her lærer de smaa Medlidenhed og Gavnildhed; de lærer at spare og at nægte sig selv ogsaa en tilladt Fornøjelse, naar de hører, at man kan bidrage til at frelse Sjæle med hver enkelt Øre. De lærer at sætte Pris paa deres egen Sjæls Renhed og Uskyldighed og paa den usigelige Naade at være født i en katolsk Familie. Den Glæde endelig, Jesu Barndoms Foreningen byder for de smaa Ofre, den kræver, plejer at være større og renere og mere vedvarende end den, et Barn føler over et nyt, unyttigt Legetøj eller et Kræmmerhus, fyldt med Slikkerier. Endnu husker jeg, hvor stolt og glad jeg var, da jeg havde afleveret de første Penge, jeg havde faaet for at tjene i en tidlig Messe, som Ekstragave til Jesu Barndoms Foreningen; men det var rigtignok min Moder, der havde indskudt mig Tanken om at bringe dette lille Offer.

Jesu Barndoms Foreningen er vokset op til et Træ, der bærer rigelig Frugt. Derfor bør enhver katolsk Mo-

der sørge for, at hendes Børn bliver optaget i den, helst saa snart de har modtaget den hellige Daab. Saa længe Børnene ikke selv kan bede den foreskrevne daglige Bøn, skal Moderen bede den. Naar Børnene saa bliver større, skal de selvfølgelig ivrigt opfylde de Pligter, Foreningen paalægger sine Medlemmer; de skal ikke forsømme den lille daglige Bøn, og de skal gerne give det maanedlige Bidrag. Saaledes kan de tage Del i Missionærernes Gerning, være Apostle uden dog at drage bort hjemmefra. Maaske Guds Naade senere kalder en eller anden af de smaa: »Forlad din Fader og Moder og Fædreland, og tag til Kina eller Indien eller Afrika, og udbred mit Navns Ære blandt Hedningerne!«

Frater Bajuvarus.

Etferretninger fra Ind- og Udland.

København. Musikforeningen »Stringendo« afholder den 18. Jan. Privat-Koncert med Assistance af Koncertsangerinde Frk. Johanne Thomassen og Violinvirtuosen Hr. Harald Andersen. Da Foreningen har sikret sig en saa betydelig Solist som sidstnævnte, der blandt andet vil spille den for sin Vanskelighed berømte, for ikke at sige berygtede Violinkoncert i Fis Moll af Ernst, og den øvrige Del af Programmet sikkert er valgt med samme kritiske Smag, er al yderligere anbefaling af Koncerten ganske overflødig. Naar »Stringendo«s Koncert bliver omtalt her i Ugebladet, er Grunden endnu den, at Foreningen, siden Orkesterets Oprettelse 1911, mange Gange indenfor katolske Kredse velvilligt har assisteret ved Foreningsfester, Basarer og mange andre Lejligheder. Foreningen har i det forløbne Aar ligesom spillet sig ind i vor Bevidsthed og fortjener Koncert-Aftenen at kunne glæde sig over en fyldt Sal, især da Driften af de for nylig ved Overenskomst med Foreningen K. U. F. under »Stringendo« oprettede K. U. F.s Horn- og Strygeorkestre, hvor vore unge interesseres for Musik, ogsaa for en Del vil afhænge af Koncertens finansielle Udbytte.

— Ved *Academicum Catholicum's* Decemberrøde holdt Billedhugger Skikkild Foredrag om liturgisk og profan Kunst. Det maa berøre enhver historisk interesseret Katholik meget sympatetisk at høre, hvordan den alleryngste Kunst med Forkærlighed griber tilbage til de ældre kristne Tiders

strenge Kirkestil. Sikkert vilde vore Kirker ikke alene vinde i rent æsthetisk Henseende, men de vilde ogsaa vække en ægtre og dybere Andagtsstemning, naar deres Udsmykning i Stedet for den vante brogede Mangfoldighed og Sentimentalitet frembød en mere harmonisk Enkelhed. Og først i saadanne strenge, harmoniske, aandelig skønne Kirkerum vilde Liturgiens Sprog og Toner og Bevægelser fuldtud opnaa deres tilsigtede løftende Virkning. A. Mr.

— Katholsk Højskoleforening afholdt Tirsdag Aften i Mariahjemmets Forsamlingsaal et velbesøgt og vellykket Medlemsmøde. Hr. Fuldmægtig Fink-Jensen indledede Forhandlingen med et meget stemningsfuldt og tankerigt Foredrag, i hvilket han, til at begynde med, sammenlignede Højskolen med Hjemmet: ligesom dette bygges op fra neden af, i det smaa, saaledes skal Højskolen ogsaa bygges op og vokse. Han betegnede videre det danske Folk som et lyttende Folk med historisk Sans og Interesse, hvorfor Fortællemaaden passer særlig godt for dette; men Fortælleren kan ikke nøjes med at have store, videnskabelige Forudsætninger, Stoffet maa være blevet optaget i hans Personlighed, og Gengivelsen maa fremfor alt ikke være kedelig. Baade Hjemmets og Højskolens Arbejde skal hvile paa og vise hen til Kirken; der skal begges Udspring være, og der skal de hente deres Kraft; dette er til syvende og sidst Højskolens Maal. Hvad Højskolens Virkemaade angaar, saa maa den søge at give Svar paa Spørgsmaal. Søgende Mennesker skal hjælpes til at faa det største Spørgsmaal om Liv og Død ret belyst og sikkert besvaret. Derfor skal paa Højskolen Ordene komme fra Hjertet, saa vil de ogsaa naa til Hjertet. — I den paafølgende livlige Diskussion tog ikke saa faa Del, deriblandt Pastor Koch, Pastor Günther, Pastor Meyer, Baronesse Rosenørn-Lehn, Organist Hammermüller, Student Wissum, Bogholder Krejl, Postbud Jensen, Billedhugger Skikkild m. fl. Der omtaltes bl. a. Spredtheden af Foredragenes Emner, der mest skyldtes den Omstændighed, at Højskolens Forstander kun kunde ofre saa lidt Tid paa Arbejdet for denne. Det anbefaledes ogsaa at faa et vist Samarbejde i Gang mellem Højskolen og Ungdomsforeningerne.

Ordrep. Onsdag Aften Kl. 5 afholdtes en lille Missionsfest i den herværende Menighed i Anledning af Jesu Barndoms Forenings 75-aarige Bestaaen. I Kirken holdt Hr. Pastor Koch en kort Jubilæumsprædiken, og i Festsalen fremstilledes otte meget smukke Tableauer af den hellige Ansgars Liv, afbrudt af kønne Sang- og Musiknumre. Festen, som var besøgt af henved 300 ældre og yngre og meget unge, indlededes med Minister I. C. Christensens smukke Sang: Af Havets Dyb sig skyder frem

og afsluttedes med et meget righoldigt Lotteri, hvis Overskud tilfalder Jesu Barndoms Foreningen og Danmarks katolske Kirkesag.

Slagelse. Det er nu anden Gang siden Reformationen, at Slagelse Menighed har haft den Glæde at kunne holde Midnatsmesse, oven i Købet latinsk Sangmesse foruden danske og polske Salmer. Kapellet var fyldt næsten til Trængsel. En meget smuk Krybbe bidrog en Del til at forhøje Julestemningen. — Anden Juledags Eftermiddag samledes en stor Del Polakker om et stort og meget smukt pyntet Juletræ hos Hr. Pastor Hoppers. Af Hensyn til de Polakker, som skulde rejse tidlig med Toget, begyndte Festen allerede Kl. 2. Efter en kort Indledningstale af P. Hoppers angaaende Juletræets Betydning blev der sunget forskellige Salmer, alt imens Juletræet med sine omtrent 50 tændte Lys drejede sig rundt 2 Timer i Træk. Man behøvede her nemlig ikke at gaa rundt om Træet for at se det fra alle Sider. Efter at Sukkergodterne var spist, fik man en lille Forfriskning i Form af Kaffe og Chokolade til den mere spændende Del af Festen, nemlig Lotteriet. Mange af Gevinsterne var ogsaa til megen Moro for Deltagerne. Senere paa Aftenen samledes Resten af Gæsterne til et lille Samvær med Præsten og Broderen. Under Afsyngelsen af endnu en Del Salmer og med et Leve for Præsten og Broderen sluttede den meget vellykkede Højtidelighed. Et lille Skaar i Glæden var dog Hr. Pastor Brouwers' Fraværelse, han maatte vistnok holde sin Julemesse i Østerrig.

Aalborg. Grevinde *Ledochowskas* polske Børnehjem »St. Antonius« indviedes Hellig tre Kongers Dag Kl. 11¹/₂ med stor Højtidelighed. P. Sassen foretog Indvielsen af Hjemmet og det lille Kapel, som Grevinden har ladet indrette i et af Bygningens mange Værelser, og læste saa den første hellige Messe der. Under Messen læste P. Wolf til stor Glæde for de mange Polakker, der var mødt til Festen, en Prædiken paa Polsk. Med Begejstring sang Polakkerne deres polske Salmer, som Grevinden selv akkompagnerede paa Orgelet. Da Højtideligheden var til Ende, blev alle trakteret med Kaffe og polsk »Placki«. Efter en lille Raadslagning foretog Polakkerne en Indsamling til Fordel for Børnehjemmet, som ialt indbragte 120 Kr. Ved samme Lejlighed blev flere Børn indmeldt i Børnehjemmet. *Th.Fr.*

Rom. Til Medlemmer af den nye Kongregation for den orientalske Kirke har Pave Benedikt udnævnt følgende ti Kardinaler: Vico, Vannutelli, Merry del Val, Gasparri, Serafini, Gasquet, Lega, Scapinelli, Frühwirth og Marini. Sidstnævnte, der før sin Udnævnelse til Kardinal

har brugt 30 Aar af sit Liv til at arbejde paa Sammenslutning mellem den vestlige og østlige Kirke, er Sekretær for Kongregationen.

Gudstjenesten i København.

Søndage.

- St. Ansgars Kirke.** Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Aften Kl. 6 Andagt.
Jesu Hjertes Kirke (Stenosgade). Kl. 6, 7, 7 $\frac{1}{2}$ og 8 $\frac{1}{2}$ stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Præd.; Aften Kl. 6 Præd. og Andagt.
St. Knuds Kapel (Vestervoldgade 115). Kl. 7 Højmesse; Efterm. Kl. 3 Andagt med Prædiken.
Immaculatakirken (Strandvej 91). Kl. 7 stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Efterm. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Vesper.
St. Josefs Kapel (Østerbrogade 7 C.) Kl. 6 $\frac{1}{2}$ stille Messe.
Klosterkirken paa Jagtvejen. Kl. 8 stille Messe med Præd.; Aften Kl. 6 Andagt.
Sakramentskirken (Nørrebrogade) Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Aften Kl. 6 Andagt.
St. Josefs Kirke (Griffenfeldtsgade). Kl. 6 $\frac{1}{2}$ stille Messe; Kl. 9 Højmesse med Prædiken; Efterm. Kl. 3 Andagt.
Rosenkranskirken (Boyesgade). Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Eftm. Kl. 5 Andagt.
Assumptionskapellet (Amalievej 14). Kl. 8 Højmesse; Kl. 2 Andagt.
St. Annæ Kirke (København S). Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Kl. 11 $\frac{1}{2}$ polsk Sangmesse; Aften Kl. 6 Andagt med Prædiken.
St. Andreas Kirke (Ordrup). Kl. 6 $\frac{1}{2}$, 7, 7 $\frac{3}{4}$ og 8 $\frac{1}{2}$ stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Eftm. Kl. 5 Andagt.
St. Hans Kapel i Hørsholm. Hver anden Søndag Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Højmesse.

Stille Messer paa Hverdage.

St. Ansgars Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$; Jesu Hjertes Kirke Kl. 7, 7 $\frac{1}{2}$ og 8 $\frac{1}{2}$; St. Knuds Kapel Kl. 6 $\frac{1}{2}$; Immaculatakirken Kl. 6 $\frac{1}{2}$; St. Josefs Kapel Kl. 6 $\frac{1}{2}$. Tirsd. og F. Kl. 8 $\frac{1}{4}$; Klosterkirken Kl. 7 $\frac{1}{2}$ (med Velsignelse. Efterm. Kl. 3 Andagt); Sakramentskirken Kl. 8; St. Josefs Kirke Kl. 5 $\frac{1}{4}$ og 6 $\frac{1}{2}$; Rosenkranskirken Kl. 6 $\frac{1}{2}$ og 8 $\frac{1}{4}$; Assumptionskapellet Kl. 6 $\frac{1}{2}$ (Efterm. Kl. 2 Andagt); St. Annæ Kirke Kl. 6 og 8; St. Andreas Kirke Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7 $\frac{1}{2}$ og 8.

K.U.F. Søndag d. 13. ds. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Møde i Stenosgade 4 B. Tale af Præsæs: *Vort eget Blad og vort eget Hjem*. Derefter *levende Billeder*. NB. Medlemskortene fornyes. Den årlige *Generalforsamling* finder Sted Søndag d. 27. Januar.

St. Knuds Kapel. Lørdag d. 19. Jan., Hellig Kong Knuds Mindedag, holdes Festandagt Kl. 3 Eftm.

St. Josefs Gilde. *Foredrag Mandag d. 14. Jan. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ pr. Hr. Pater Jaworski: En katholsk Reformator.*

Til Foredraget indbydes Medlemmerne med Damer.

NB. Besøgende (ogsaa Ikke-Katholikker) kan indføres ved et Medlem. *Udvalget.*

Assumptionskapellet (Amalievej 14). Fredag den 18. Januar. Kl. 6 $\frac{1}{2}$ Messe for den nordiske Bønneforenings Anliggender, Kl. 4 $\frac{1}{2}$ fransk Prædiken og Kl. 5 sakramental Velsignelse.

Direktoriet for 1918 er kommet og faas tilsendt ved Indsendelse af 1 Kr. 50 Øre til Vikariatet.

Selskabsaften for de unge.

Samtlige Ungdomsforeningers 2den Selskabsaften for i Vinter finder Sted i Haandværkerforeningens Sal Fredag d. 8. Februar. Program kommer i næste Nummer.

Den katolske Højskole.

Plan for Januar — Februar — Marts 1918.

Datum	Foredragsholder	Emne	Sange af Sursum corda.
15. Jan.	Pastor Steidl:	En dansk Julebog fra Middelalderen	24. 42.
22. --	Frøken Ingeborg Maria Sick:		
29. —	Baronesse E. Rosenørn-Lehn:	St. Vincent de Paul.	15. 18.
5. Feb.	Baronesse E. Rosenørn-Lehn:	Barmhjertighedens Døtre.	134. 75.
12. —	Organist Hammermüller:	Af Salmesang. Historie.	4. 8.
19. —	Pater Menzinger:	Petrus Canisius.	49. 74.
26. —	Pastor Bernhard Jensen:		
5. Marts	Stud. mag. Hafstrøm:	Tovesagnets Behandling i dansk Digtning.	101. 85.
12. —			
19. —	Læge Emmanuel Gløet:		

„Ungdomsvennen.“

Fra 1. Januar 1918 udkommer »Ungdomsvennen« hver Maa ned med 8 Sider.

Der er altsaa nu mere end før Grund til, at enhver ung Katholik holder »Ungdomsvennen«.

Prisen er uden Porto 60 Øre, med Porto:

i København 1 Kr. 48 Øre, naar Bladet bestilles gennem Postvæsenet, men kun 1 Kr., naar det bestilles gennem Ekspeditionen (A.V. Günther, Bangertsgade 11, Kbh. N. Tlf. Central 4110) eller Katholsk Boghandel, Stenogade 3, Kbh. B. Tlf. V. 3930;

i Provinserne 1 Kr. 48 Øre, naar Bladet bestilles gennem Postvæsenet, men kun 1 Kr. 25 Øre gennem ovennævnte to Steder;

i Sverige og Norge 1 Kr. 50 Øre. Bladet kan i disse Lande kun bestilles gennem det lokale Postvæsen.

Ingen faar Bladet tilsendt, medmindre Beløbet forud er indsendt! Der modtages kun Aarsabonnement.

Opgiv nøjagtig Adresse! Klager over udebleven eller forsinket Tilsendelse rettes til Bestillingsstedet.

Unio. Alm. Møde hver Fredag (7-11) i Gimles Selskabslokaler, Grundtvigsvej 14.

Fredag d. 1. Februar musikalsk Underholdning og Bal til Kl. 1. Onsdag d. 6. Februar Fastelavnsfest. Nærmere senere.

Tak.

Som første Gave i det nye Aar har jeg modtaget til Kirkekorfonden 5 Kr. mærket: Til Hellig Tre Kongers Dag. »Jordens Konger og alle Folk, Fyrster og alle Jordens Dommere, Ynglinge og Jomfruer, Oldinge med Børn skal love Herrens Navn.« (Ps. 148, 11.12.) C. M. B. 1. Jan. 1918. P. v. Kellenburg.

Maria-Kongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 13. Januar Kl. 8½ i Jesu Hjertes Kirke.

Kirkelig Kalender.

13. Jan. 1. Søndag eft. Epifani.	20. Jan. 2. Søndag eft. Epifani.
14. — M. Hilarius, Biskop og Kirkelærer.	21. — M. Agnes, Jomfru og Martyr.
15. — Ti. Paul Eremit, Bekender.	22. — Ti. Vincentius og Anastasius, Martyrer.
16. — O. Marcellus I, Pave og Martyr.	23. — O. Raymund af Pennafort, Bekender.
17. — To. Antonius, Abbed.	24. — To. Timotheus, Biskop og Martyr.
18. — F. Petri Stol i Rom.	25. — F. Pauli Omvendelse.
19. — L. Knud Konge, Martyr.	26. — L. Polycarp, Biskop og Martyr.

Den katolske Højskole.**Møde Tirsdag den 15. Januar Kl. 8 Aften***P. Steidl: En dansk Julebog fra Middelalderen.*Sangbogen *Sursum corda* medbringes Nr. 24 og 42 synges.**St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4 B. Adgang 25 Øre.**

Conventus pastoralis missionariorum insulæ Selandiæ erit feria secunda proxima (die 14. Januarii) hora quarta cum dimidia.

Den danske katolske Kirkesag.

(Ansgarius-Boifacius-Foreningen).

Samtlige Lokal-Komiteer gøres opmærksom paa, at deres Aarsbidrag forventes indsendt inden d. 15. Januar til Vikariats-Komiteens Kasserer, Hr. cand. phil. *Jos. L. M. Hoffmann*, Købmagergade 48, København, K.

Ansøgninger om Understøttelser til de respektive Menigheder bedes indsendt af d'Herrer Sognepræster til Hr. Pastor *A. Neuvel*, Formand for Vikariats-Komiteen, ligeledes inden d. 15. Januar.

St. Knuds Kapel.

Mariabørnskongregationen af den ubesmiledede Undfangelse holder offentligt Møde Onsdag d. 16. ds. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften og Fælleskomunion Søndag d. 20. Kl. 7 Morgen.

Sakramentskirken. Hver Torsd. sakr. Velsignelse efter 8-Messen. Lørdag d. 19. ds., Knud Konge, Andagt om Aftenen Kl. 8.

K.U.B. (Katholsk Underretnings Bureau), et Samfund af katolske, akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa næjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Magister Matthæus Hansen, Hovmarksvej 30, Charlottenlund.

MUSIKFORENINGEN »STRINGENDO«Direktion: Hr *Lauritz Hansen*.**PRIVAT-KONCERT****Fredag den 18de Januar 1918 Kl. 7 $\frac{1}{2}$ præcis.**

»Gimle«, Grundtvigsvej Nr. 14, Frederiksberg.

Assistance:

Koncertsangerinden Frk. *Johanne Thomassen*.Violinisten Hr. *Harald Andersen*.

Billetter til koncerten à 3, 2 og 1 Krone faas hos Foreningens Medlemmer samt i Katholsk Boghandel, Stenosgade 3. Tell. Vester 3930.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1-4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 3.

Søndag den 20. Januar.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Harnack og Catholicismen. — Pavestolens vanskelige Stilling. — Riseberga Kloster. — Brudstykker. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Nyborg. Rusland. Rom. — Samlerforeningen. — Peterspenge. — Afrikanske Missioner. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

392.

Jesu Herlighed.

Det var Jesus om at gøre at aabenbare sin Herlighed; og han gjorde det første Gang hin hellige og stille Nat, da Englekorets Fredssang lød over Jorden; da blev Ordet Kød, og »vi saa hans Herlighed som den enbaarnes af Faderen, fuld af Naade og Sandhed.« Og endnu engang ser vi ham som Barn aabenbare sin Herlighed for de skriftlærde, der i stille Undren tier over denne tolvaariges Forstand og Svar.

Fortællingen om hans Manddoms første Under i Kana munder ud i dette, at »han aabenbarede sin Herlighed«.

Gildet havde naaet sit kritiske Punkt, som nogle Ord af Skafferen lader ane; Glæden var paa sit højeste — og netop da slap Vinen op. Skønt de, menneskelig talt, vel nok kunde have holdt inde nu, saa sker der det forunderlige, at selve Gudsmoder træder til for at skaffe mere ind! Hvor verdsligt? Hvor meningsløst? Aa, nej; ud fra sit rene Sind saa hun grant, at trods alt, hvad der var givet dem af Verdens Glæde og Lyst, saa hungrede og tørstede alle

endnu. Hun saa sine Børns Trang, og hun kendte sin Søns Magt. Og saa sker Underet, han aabenbarer sin Herlighed og forvandler Renselsens Vand til Vin.

Men han vilde mere end dette; han vilde ikke alene vise os sin Herlighed, han vilde give os den; og Tjeneren sendes hen med Vinen til Skafferen. Og de drikker alle af hans Vin, og de undres saare over dens Liffighed. Og allerede i dette gav han sin Herlighed, at de skulde smage Sødmen af hans Ord og mærke Kraften i hans Liv.

Dog var dette ham ikke nok; os vilde han give mere endnu; for os sker endnu engang Forvandlingens Under; han forvandler hin Livsens Drik til sit livsalige Hjerteblod, og han giver os det, han blander Blod med os. Vi lever, nej, ikke vi, men han lever i os.

Naar da hans Liv er i os, da ejer vi hans Herlighed, som han havde hos Faderen, før Verdens Grundvold blev lagt, og derved herliggøres han af os. Og Betingelsen, for at han kan herliggøres af os, er da den, at vi har taget mod hans Herlighed; altsaa: ikke af os selv, men med hans eget. Kun derved bliver det muligt, som ellers ikke kunde tænkes: at skrøbelige og urene, som vi er, kan herliggøre den stærke og hellige Gud; men det sker virkelig i Jesus Christus.

Dette er netop Meningen; det er hans eneste og store Tanke med os, at vi skal bruge hans Herlighedsgave til os til med den at herliggøre ham; for at det kan ske, som han saa mindeligt bad sin himmelske Fader om: at vi, som i Verden fik Del i hans Herlighed, skulde være eet i ham, at vi ogsaa maa skue hans evige Herlighed hos Faderen i Himmelen.

Sl.

Harnack og Catholicismen.*)

Siden Kulturkampens Dage er der i Tyskland indtraadt en dybtgaaende Forandring i Protestantismens indre Liv, som har udøvet en mægtig Tilbagevirkning paa det gensidige Forhold mellem de kristne Konfessioner i Riget. Allerede for to Aartier siden konstateredes det fra protestantisk Side, at de protestantiske kirkelige Blade, ja selve *Reichsbote* arbejdede med et katholsk Kirkebegreb, ganske modsat den augsburgske Konfessions syvende Artikel; at det evangeliske Kirkebegrebs Katholiceringsproces fuldbyrdedes maalsikkert og med elementær Magt; at den tyske Protestantisme befandt sig i en Omdannelse til nye Livsformer, som bestemt gik i katholsk Retning. Men siden da er en endnu dybere Omdannelse fuldbyrdet. Siden Kulturkampen er hin store Begivenhed i den protestantiske Theologi kommen til Gennembrud i Tyskland, hvis interkonfessionelle Virkninger endnu ikke er bleven tilstrækkelig paapeget: hvad der hidtil under Indflydelse af den tyske Idealisme — trods Schleiermacher — kun var bleven i den tyske Protestantismes Periferi, trængte nu ind i dens Liv. *Albrecht Ritschls Skole bragte en ganske ny Opfattelse af Kristendommen*. Ritschl, af sine Disciple kaldet den sidste lutherske Kirkefader, har faktisk radikalt omstyrtet Luthers Trossystem, hvoraf Virkningen først ret indtraadte i den følgende Generation. Han indvarslede en moderne Kristendom uden »den protestantiske Lære om Arvesynden«, uden Kristi Guddom og Sonedød, uden Prædestination, uden Naade ved den Helligaand, hvoraf Virkningen efter Luther er Troen. Dermed var Theologiens Verdsliggørelsesproces indledet.

Den, der kender Luthers lidenskabelige Deklamationer mod den katholske Kirkes antagne Pelagianisme, maa forbavses over, hvorledes man i Ritschls Skole er slaaet ind paa en ganske modsat Bane, hvorledes der Skyld og Synd indskrænkes til de fri, menneskelige Viljehandlingers lille

*) Efter Domdekan *Kiells* Afhandling: *Katholizismus und Protestantismus im gegenwärtigen Deutschland* i Bogen *Deutsche Kultur*. K.

Omraade, endogsaa med Fare for, at Alvoren i Tanken om Skylden — ganske i Modsætning til Luther — forringes.

Dog, det er kun et Eksempel. I saa høj Grad havde Luther baandlagt Sjælene, at hans individuelle Opfattelse af Kristendommen dannede den konfessionelle Polemiks faste Grundlag Aarhundreder igennem. Enhver, der kender de kristne Konfessioners bitre Kampe paa det theologiske Omraade i de fire Hundrede Aar, der er forløbet siden Kirkespaltningen, vil indrømme: siden Ritschls Dage er hine *konfessionelle Hovedproblemer*, om hvilke den bitreste Strid har staaet, *kommet i Forfald*.

Princippet i den gamle Protestantisme var Luthers dogmatiske System, som havde sit Udgangspunkt i den supranaturalistiske Frelseslære og derudfra med uimodsigelig vældig Aandsenergi opførte en Tankebygning, fra hvilken den gammelkirkelige Opfattelse lyste lige ind i Livets Dybder som dæmonisk Genskin af det guddommelige. Den nyere Protestantisme har selv opgivet denne Tankebygning og kaaret *den fri Forsken* til sit Princip med Opgivelse af det supranaturalistiske Standpunkt. En ubegrænset Ærefrygt overfor Luthers Personlighed har den bibeholdt. Hans Lære har den opgivet.

Kommer nu i vor Tid hertil, at det ud fra den moderne Dannelses Standpunkt ikke mere er det protestantiske Lægfolk muligt at naa til Forstaaelse af de subtile, theologiske Theorier, paa hvilke Luthers Trossystem hvilede, blev det en naturlig Følge, at den liberale Theologi, som faktisk er Frafald fra Luthers Lære, hurtig kunde erobre Majoriteten af det protestantiske Lægfolk, og at Ortodoksien saa sig indskrænket til Mindretallet baade paa det videnskabelige og paa det praktiske Omraade.

Men den tyske Protestantismes Kamp mod den katolske Kirke maatte ikke blot tabe i Skarphed derved, at den nu saa sig stedt i en dybtgaaende Principstrid i sit eget Indre, den ortodokse Retning saa sig tilmed henvist til et Trosgrundlag, der i større Omfang var Catholicismens end den liberale Protestantismes, oven i Købet overfor de mest fundamentale Problemer, der koncentrerede sig om Kristi Guddom. Selvom det nu maa føjes til en sandhedstro Fuldstændiggørelse af det historiske Billede,

at Ortodoksien i Mindet om de gamle Modsætninger betonedede dette nye Fællesskab i Interesser mindre, end Sagens Natur opfordrede til, og at den meget mere med større Forkærlighed søgte at indgaa Alliancer med ekstreme Retninger som Arthur Drews og W. v. Schneken, har dog uden Tvivl Frigørelsen fra Luthers Troslære ført den herskende liberale Retning til at opgive en Mængde af de Fordomme mod den katholske Kirke paa det dogmatiske og historiske Omraade, som staar og falder med Luthers spekulative System. Og alle ved, at det netop var paa dette Omraade, at Kilderne til det konfessionelle Had Aarhundredreder igennem fandtes.

Heraf fulgte *en fuldstændig forandret Værdsættelse* af Catholicismen. Det samme Standpunkt, som den historiske Filosofi siden Hegel og Schelling havde indtaget, at Konfessionerne i deres patriotiske og humane Opgaver nødvendig supplerer hinanden, bliver i denne ny Fase af den protestantiske Theologi, som ikke mere føler sig bundet til Luthers spekulative System, nu indtaget ud fra theologiske og almindelige, videnskabelige Udgangspunkter. Hvad havde den nyere Skole i protestantisk Theologi, som styrtede sig med en saa brændende Iver over den religionshistoriske Forskning, ogsaa skullet stille op f. Eks. med den lutherske Retfærdiggørelseslære? Efter denne Lære er Fornuften formørket ved Arvesynden eller, for at bruge Luthers Udtryk, forvandlet til en Saltstøtte som Loths Hustru. Hedenskabet synes fra dette dogmatiske Standpunkt som et dødt Hav af Synd og Last. Og nu vil den moderne Religionshistorie paavise, at det bedste og ædleste i Kristendommen er Blomster af hedensk Aand! Et saa vidtstrakt Felt for Forskningen var lukket ved de Skranke, det gammelreformatoriske Begreb om Arvesynden satte, medens den katholske Opfattelse vel viser en Sætning som den nævnte langt fra sig — Kristendommen kan den paa ingen Maade betragte som blot et Stykke naturlig Udviklingshistorie — men paa den anden Side dog ogsaa erkender Logos's Straaler i Hedenskabets Nat saaledes, at den har kunnet søge og ogsaa finde Føling i Kristendommens Urtid med det ædleste i den forkristelige Kultur. Men uimodsigeligt er det, at det 16. Aarhundre-

des Reformation historisk var ganske utænkelig, løsreven fra Luthers Retfærdiggørelseslære, den hele Bevægelses aandelige Fundament. Som det sjælden har været Tilfældet ved nogen anden aandelig Bevægelse i Menneskehedens Historie, var det Luthers Tanke, der i Aarhundreder var den dybeste Signatur paa den paa alle Livets Omraader indgribende konfessionelle Kamp. Faldt denne Tanke, da maatte Striden miste sin Brød paa utallige Punkter. Denne Begivenhed er det, vi har oplevet i den sidste Menneskealder.

For at give et kort Overblik over, hvorledes Protestantismens forandrede dogmatiske Stilling maatte have en gunstigere Værdsættelse af Catholicismen til Følge paa mangfoldige Punkter af Tros- og Kulturlivet, skal man tillade sig at anføre forskellige Ytringer af Harnack, som strækker sig over et Tidsrum af de sidste 25 Aar, og som maa anses for karakteristiske og symptomatiske allerede af den Grund, at denne Lærde har vist sig som den mest indflydelsesrige af alle nu levende protestantiske Theologer, ogsaa langt ud over Theologiens Omraade, og paa den anden Side paa ingen Maade er sparsom med Kritik af Catholicismen.

(Fortsættes.)

Pavestolens vanskelige Stilling.

Som Følge af de italienske Nederlag er den Hellige Stols Stilling efterhaanden bleven meget vanskelig. Alt længe har man saavel i Frankrig som i Italien søgt at give det Udseende af, at Pavens Sympathier i denne Krig helt og holdent var paa Tysklands Side. Betegnende i saa Henseende er en Artikel, der for nylig har fundet Optagelse i det parisiske Blad *Oeuvre*, hvori Regeringen opfordres til at skride ind imod »visse Franskmænd, der for Tiden forsøger at genoprette Forbindelsen mellem Pavestolen og den republikanske Regering«. (Hermed sigtes til det Arbejde, der underhaanden gøres af Denys Cochin for at genindføre Konkordatet.) Forfatteren fortsætter: »Pave-

stolen har i denne Krig uforbeholdent stillet sig paa Tyskland-Østrigs Side og maa derfor af enhver fransk Patriot betragtes som Ententens Fjende. Enhver, der under Krigen forhandler med Vatikanet, gør sig skyldig i Forstaaelse med Fjenden og falder ind under Straffeloven.«

Aarsagen til disse Angreb er, at Paven har nægtet aabent at tage Parti for nogen af de krigsførende Magtgrupper. Men for Frimurerne i de ovennævnte Lande er Neutralitet ensbetydende med Tyskvenlighed. De anvender Bibelens Ord paa sig selv og siger: »Hvo som ikke er med os, er imod os.« Pavens Fredsnote bidrog yderligere til at vække d'Herrers Raseri, og for at svække Virkningen i Folket af denne Appel til den sunde Fornuft gav man det Udseende af, at Paven i dette Tilfælde handlede i hemmelig Forstaaelse med Kejser Wilhelm for derved at redde Tyskland ud af den Knibe, man paastod det befandt sig i. At Paven i Vatikanet modtog Prælater saavel fra Centralmagternes Lande som fra Ententen var ogsaa en Torn i Magthavernes Øjne. Man fandt da paa at beskyldte de tyske og østrigske Prælater for at være Spioner, og i det italienske Deputeretkammer rettede den deputerede *de Felice* en Anklage mod den østrigske Mgr. Gerlach for gennem den vatikanske Kurerpost at give det tyske Admiralitet Meddelelser om Skibenes Afsejlingstider fra de italienske Havne for derigennem at udsætte dem for Undervandsbaadenes Angreb.

Men efter de store Nederlag i Venetien har Angrebene først rigtig taget Fart. At det denne Gang drejer sig om en maalbevidst Kampagne, viser bedst den Bekymring, der uden Undtagelse lægges for Dagen i den katholske Schweizerpresse, der jo har udmærkede Forbindelser i italienske Kredse, og hvori de katholske Italianere bedre kan komme til Orde end i deres hjemlige, af Censuren beherskede Blade. Følgende Enkeltheder er tagne fra de to største katholske Schweizerblade: *Neue Zürcher Nachrichten* og *La Liberté*.

Ved Mødet i den italienske Rigsdag, hvor de italienske Nederlag blev gjort til Genstand for Behandling, udtalte Pietravalle, at Nederlagene skyldtes Socialismen og Vatikanismen, der begge i Forening virkede nedbrydende

paa Soldaternes Moral. Paa særlig perfid Maade bemærkede Taleren, at den lavere Gejstlighed i Landet for Størstedelen viste stor patriotisk Iver, for derved ret at fremhæve, at det var den pavelige Fredsaktion, der var Skyld i Nederlaget. En anden deputeret, Republikaneren Pirolini, gav Paven Skylden for Revolutionen i Turin, thi »den var opstaaet faa Dage efter Offentliggørelsen af den pavelige Fredsnote imod den saakaldte unyttige Blodsudgydelse«.

I *Popolo d'Italia* skriver Professor Dinale, at Biskoppen og Gejstligheden i Treviso fejgt flygtede fra Byen, da Fjenden nærmede sig. Sandheden er imidlertid den, at hverken Biskoppen eller Præsterne havde forladt Byen, men derimod de civile Myndigheder, efter først at have overdraget Administrationen i Byen til Biskoppen. Panikken blandt de civile Bestillingsmænd havde været saa omfattende, at selv Postfunktionærerne var flygtet over Hals og Hoved, og bagefter maatte saa Præsterne fungere som Postbude. Men det mest pikante ved Historien er, at selve Forfatteren til den omtalte Artikel havde været blandt de første til at forlade Byen efter at have rettet et flammende Opraab til Befolkningen om at bevare sin Ro og ikke forlade Byen.

Denne Kampagne imod Vatikanet begynder at gøre sin Virkning blandt Befolkningen. Forleden blev der saaledes afholdt en stor Folkedemonstration i Firenze i Anledning af Jerusalems Indtagelse af Englænderne. Ved denne Lejlighed lød gentagne Gange Raabet »Ned med Vatikanet«. Det katholske Blad *Unità cattolica* forsøgte at protestere imod disse Skandaler, men Censuren forhød Artikelen.

Den ovenomtalte deputerede Pirolini har ogsaa paa anden Maade søgt at gøre Vatikanet forhadet i Befolkningen. Saaledes beskyldte han for nogen Tid siden offentlig Chefen for den pavelige Schweizergarde, Oberst Repond, for at være tysk Spion. Grundlaget for denne Anklage var nogle Breve, som sagdes at være fundet i Oberstens Papirkurv. I den Anledning fremkom *Osservatore Romano* med en Redegørelse, hvori det bevistes, at disse Breve forlængst var bleven gjort til Genstand for retslig Undersøgelse, og at det ved denne Lejlighed havde vist sig, at de alle var

forfalskede i Pengeafpresningsøjemed. Forbryderen var derefter bleven dømt af Domstolene, og Pirolini var ikke uvidende derom, da han fremsatte sin Anklage.

Hele denne Kampagne synes imidlertid at være iværksat med et bestemt Formaal for Øje. Her nede er det ingen Hemmelighed i vel informerede Kredse, at den italienske Regering omgaaes med Planer om at suspendere Garantiloven, saa længe Krigen varer. Derfor skal Folkestemningen først bearbejdes, for at Regeringen bagefter kan sige, at den har maattet bøje sig for »et uafviseligt Folkekrav«. Det er samme Fremgangsmaade, man anvendte i 1915, da man havde besluttet at gaa med i Krigen.

Saaframt Ophævelsen af Garantiloven skulde blive til Virkelighed, vilde det sandsynligvis have til Følge, at Paven, for at bevare sin fulde Handlefrihed, gjorde Alvor af de Planer om at forlade Rom, der lige siden Italiens Indtræden i Krigen har været under Overvejelse. I saa Tilfælde er det det mest sandsynlige, at han vilde følge Indbydelsen fra Klosteret Einsiedeln i Schweiz og tage foreløbigt Ophold der. Klosterets Bygninger er rummelige og store og har allerede før i Tiden herberget Paver indenfor sine Mure, og ved sin centrale Beliggenhed midt imellem de krigsførende Magtgrupper egner det sig fortrinligt til Midtpunkt for en fortsat pavelig Fredsaktion.

I den Forbindelse kommer jeg til at tænke paa den Anekdote, man i 1915 overalt fortalte i Italien. Det hed sig saaledes, at Kong Victor Emmanuel, som personlig hele Tiden havde været en Modstander af Krigen imod Østrig, skal have udbrudt, da han underskrev Krigserklæringen: »Denne Krig vil medføre, at to Personer vil komme til at forlade Rom. Det bliver Paven og mig selv. Men Paven kommer nok en Gang tilbage, jeg derimod vil aldrig mere kunne komme tilbage.«

Genève, Hellig tre Kongers Dag 1918.

C. Holstein.

Riseberga Kloster.

Af *Edw. Ortved.*

(Fortsat.)

Endnu skal vi nævne en stor gave: Östgöotalagmanden Bengt havde tre døtre, hvoraf den ene var st. Birgittas moder Ingeborg, den anden var Ingrid, hos hvem Birgitta blev så strengt opdraget efter sin moders død, og den tredje var Ramborg, der blev gift med Eringisel, med hvem hun levede i jomfrueligt ægteskab.⁶⁷⁾ Hun sikrede sig i 1318 grav i Riseberga og testamenterede det da to store gårde i Svanhals i Östergötland, som hun havde arvet efter sin fader. Derhos betingede hun sig to ugentlige sjælemesser og bestemte, at døde hun før abbedisse Ragnfrid, skulde denne have indkomsterne af den ene gård på livstid; derefter skulde klostret nyde begge. Men skønt abbedissen, hvis navn møder os i tiden fra 1314 til 1336, levede længe, kaldtes hun dog bort først og efterfulgtes af Gertrud. Ramborg fornyede da 1341 sit testamente i hovedsagen, og da hun havde klaret sine gældsforhold, overdrog hun i 1349 i levende live gårdene til konventet i abbed Ragnvald af Alvastras og abbedisse Katarina af Risebergas overvær.⁶⁸⁾ Hun blev jordfæstet i klostret, hendes husbond i Svanhals kirke. — En mindre gave bør endnu mindes, fordi Riseberga var det eneste Cistercielkloster, der blev betænkt den gang. Det var 10 m. p., som ridder Lynivard Haraldsons hustru Katharina i 1369 testamenterede.⁶⁹⁾

Klostret var efterhånden kommet i besiddelse af adskillig ejendom i Vermland. I april 1347 stadfæster Magnus Smek Alvastra, Varnhem, Rakkaby (Gudhem) og Riseberga disses fælles ret til laksefiske i Thingvallaelven, som kong Erik Láspe og Magnus Ladulås havde skænket dem; syv garns plads i Ullerö sogn var dog undtagne og fires i Skifvefors, hvor hvemsomhelst måtte fiske. Kongen sætter den sædvanlige bøde på 40 m. p. som straf for krænkelse af klostrenes ret.⁷⁰⁾ Riseberga holdt en sysselmand ved Vermlandsgodserne, og abbedisse Margareta (Mærete) Ydesdotter godkender 1351 med konventet hans regnskaber over dem.⁷¹⁾ Næste år foretager de to parter et jordebytte⁷²⁾,

ved hvilken lejlighed vi erfarer prisen på en læst korn, nemlig 15 m. p.)*)

Men konventet fik langtfra altid lov til at have sine besiddelser i fred. Kort før Askeby fik bryderier med sine bønder, havde Riseberga det med sine, og det måtte i den anledning vende sig til sin kongelige skytsherre. Magnus tog da ved åbent brev af 4. oktober 1352 klostret i forsvar mod dets »opsætsige bymænd, bønder og tjenestefolk« og gav dets sysselmænd ret til at straffe de pågældende.⁷³⁾ Også den nedenomtalte dom fra 1384 peger på genstridighed hos landboerne. Endnu i december 1360 udfærdigede kong Magnus klostret et alment værnebrev.⁷⁴⁾ Men borgerkrigens tid var atter inde, idet Magnus og hans søn Håkon VI af Norge kæmpede med Albrecht af Mecklenburg om Sveriges krone, og landets stormænd stod delte. De to konger sad en tidlang inde med Vermland, hvorimod den nye havde Nerike, hvor Riseberga lå, og han udstedte det i marts 1364 et værnebrev.⁷⁵⁾ Borgerkrigen kunde ikke blive uden indflydelse på klostrets forhold, og vi ser da, at ridder Erik Karlson i november 1367 tilbagegiver dette, repræsenteret ved dets sysselmand Sigge Lång, Vermlandsgods⁷⁶⁾, og kong Håkons marsk Erik Ketilson Puke tilsikrer i Riseberga det i februar 1369 fuld besiddelsesret over alt dets gods i Vermland.⁷⁷⁾ Også kong Albrecht viste sig dog klostret huld. Medens Magnus Smeks søn og medregent Erik XII i februar 1359, udentvivi på andragende, havde fritaget dets ölandske ejendomme for al afgift til kronen⁷⁸⁾, så fritog Albrecht 19. november 1365 dets samtlige ejendomme også fra samtlige ekstraordinære ydelser til kronen.⁷⁹⁾

Alle skytsbreve forslog dog ikke til at forhindre overgreb. Til gengæld var en hel række abbedisser: Ragnfrid, Gertrud, Kristina, Margaretha Ydesdotter, Helena Gisla-

*) Læsten var et mål for tørre varer. Som vægtmål havde det 12 pund, d. v. s. lispund; men hvor mange kilo et sådant pund var, synes ikke at kunne bestemmes. En læst korn, altså byg, findes som sagt i 1352 betalt med 15 m. p., i 1356 med 10 (R. A. P. no. 247) og med 7 (no. 256), 1383 med 18 (II no. 1967), 1385 med 12 (no. 2103), 1388 med 10 (no. 2357); altså gennemsnitlig 12 m. p., = 2 m. s. for en læst og 1 m. p. for et pund, d. v. s. lispund.

dotter og Margareta eller Greta, som hun også kaldtes, forretningsdygtige kvinder; og navnlig den sidste — hvis navn møder os i tiden fra januar 1378 til juli 1407, uden at dog dermed grænserne for hele hendes embedstid er givne — undlod ikke at lade sit klostres ret forfægte i skranken. St. Birgittas søn Birger dømmer 1384 som lagmand i Nerike, at et gods i Sundbo herved rettelig tilhører Riseberga, og at beboerne har at betale sine afgifter til dette.⁸⁰⁾ Endogså mod Biskoppen af Skara måtte hun forsvare ejendomsretten. Som sagt ejede det jo i fællig med 3 andre Cisterciaklostre et laksefiskeri i Nedre Ullarö i Vermland, men biskoppen tilegnede sig en ø i Laksefors, og herimod protesterede alle fire klostre, repræsenterede ved abbed Thideman af Alvastra og Harald af Varnhem. Ærkebiskoppen af Upsala m. fl. påkendte i Skara sagen i juni 1396 og bevidnede, at klostrene havde godtgjort sin ret.⁸¹⁾ Så ser vi i 1406 en mand love konventet ikke mere at ville chikanere abbedissen og konventet.⁸²⁾ Og 1409 erkender i Riseberga Laurens Anundson nu i seks år at have hindret konventet i at drage nytte af hans fædrene eje Bredegård i Vestergötlands Vadsbo herred, fordi den med rette var hans. Alligevel, fordi han har indset, »at verden er umådelig falsk og forfængelig, og vi ikke fører noget ud af denne verden undtagen vore gerninger, onde og gode — Gud give, at de gode måtte drygara wara!« så giver og oplader han nu gården til Riseberga. Tillige erkender han at have modtaget 12 m. p. af konventet, to gode gryder på 4 pund, en guldring til 4 m. p. og et nyt tæppe til 1 m. p.⁸³⁾ Gratis afstod han altså ingenlunde gården. Også i 1414 måtte konventet gå til domstolene og æske råfstetingsdom angående tre af sine gårde i Östergötland, som en mand forholdt det.⁸⁴⁾

(Sluttes.)

Brudstykker.

32. »Jeg tror«, skrev engang en frygtsom Sjæl til Mgr. Benson, »at hvis jeg blot befandt mig i Katholicismen, kunde jeg svømme.« »For Guds Skyld, spring da ud!« svarede Benson.

33. »De,« sagde Kardinal Newman engang til Dr. Russell af Maynooth, »bidrog mere end nogen anden til min Konversion.« »Hvorledes det?« spurgte den forbavsede Præst. »Ved at lade mig være i Ro« var Newmans Svar.

34. Dette Blads Redaktør mødte sidste Sommer ovre i Jylland i Jernbanen en gammel Ven og Studiekammerat, nu luthersk Sognepræst af mild indre-missionsk Farve. Med ham var en Indremissionær, for hvem han præsenterede sin forhenværende Kollega med de Ord: »Det er Pastor Hansen . . . ja, nu er han Katholik, men derfor kan han jo være god nok.« — Utvivlsomt.

35. Om visse Katholikker, der er niere katholske end selve Paven, skrev Mgr. Benson meget morsomt i 1904 fra Rom: »Jeg kunde ønske at anbringe saadanne hver for sig paa ensomme Øer i Atlanterhavet og lade det regne og blæse paa dem, indtil de forstod, at den almægtige Gud er lidt større end de selv. Men jeg er bange for, de vilde blot opofre deres Lidelser til St. Josef til Ære for St. Symphoras fjorten Misforstaaelser og i den Hellige Faders Mening.«

36. Forleden Dag kom jeg ved et Tilfælde i Besiddelse af et lille Stykke trykt Papir, der bar Overskriften »Litaniet«. Det viste sig, at »Litaniet« var afsunget ved Gudstjenesten sidste Juleaften i Roskilde Domkirke.

Min Tanke ledtes straks hen paa »Brudstykke Nr. 5« i »Ugebladet« for 20. Maj i Fjor, der begynder saaledes: »Hvor mange af Ugebladets Læsere ved mon, at den lutherske Kirke i Grunden ikke er forskellig fra den katholske?«, idet nemlig den første Halvdel af »Litaniet« var: Agnus Dei, oversat paa Dansk, med den ringe Forandring, at Ordene »borttager Verdens Synder« var rettet til »bar al Verdens Synder«. Jeg gad vide, om en eneste af de Hundreder af Mennesker, der en Juleaften fylder den pragtfulde Kirke, aner, at de Ord, Koret synger, og som paa omtalte Stykke Papir er spredt Kirken over i talløse Eksemplarer, er de samme Ord, som lyder i den h. Messe hver eneste Dag i alle katholske Kirker den ganske Jord over.

V. S.

37. Provst P. Johs. Viltoft paa Lolland har paa Fridomts Forlag udgivet en Bog om Jesu Opstandelse og Himmelfart. Han gør sig her til Talsmand for den An-

skuelse, at Ypperstepræsterne efter at have bedøvet Vagten ved Sovemidler har stjaalet Jesu Lig af Graven og ladet det brænde. Naar Jesus ikke desto mindre senere lod sig se af sine Disciple, saa var det ikke i det gravlagte Legeme, men i det, som Spiritisterne kalder Astrallegemet, en Tilsyneladelsesform, som Spiritisterne mener, Aanden kan give sig. — Saa vidt »Folkerøsten«. Mon Folkekirken kan taale det? Den var meget ømfindtlig, da Pastor Fjord røbede, han troede lidt for meget.

38. Prof. Heiberg ytrede i en Indledning til en Diskussion i Kvindeligt Studenterforbund: Mest Logik er der i det katholske Autoritetsstandpunkt; men det er videnskabeligt uholdbart; og forlader man det, opstaar Forvirring; thi Faarene maa have en Fører og faa angivet en Retning. Og hvad der dannes af religiøse Opfattelser uden autoritativt Stempel, kan kun have en subjektiv Magt.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Søndag den 10. Februar Kl. 4 afholder Privat Symfoni-Orkester Koncert i Citys Koncertsal (Citygade 23) med Assistance af kgl. Operasanger Georg Kyhné. Af Programmet kan fremhæves Schuberts Symfoni Nr. 5 i B-Dur samt Joh. Svendsens »Prélude«, »Rococo-Menuet« af Haydn samt en af Brahms ungarske Danse. Den Koncert, P. S.-O. afholdt i Efteraaret til Fordel for de unges Indsamling til Absalonsgaard, var meget vellykket, og katholske Virksomheder er baade ved denne og andre Lejligheder Orkestret Tak skyldig for Hjælp til gode Formaal.

— Ved Højskolens første Møde i det nye Aar i Tirsdags holdt Hr. *P. Steidl* et interessant Foredrag om danske Salmer fra Middelalderen og særlig om en dansk Julebog, en Eventyrbog om Jesusbarnet. Taleren vilde ikke billige, at der blev skrevet Eventyr om Guds helligste Person, men — fraset dette — var Bogen god og from og frembød mange Punkter af Interesse.

Nyborg. For godt et halvt Aar siden, 17. Juni 1917, begyndte vi her med den højærværdigste Biskops udtrykkelige Godkendelse en Indsamling til en lille Kirke samt Skole og Præstebolig. Gud har øjensynligt velsignet dette Foretagende; saaledes har Hans Højærværdighed Biskoppen i Anledning af sit 25aarige Bispejubilæum betænkt vor lille Menighed med et betydeligt Bidrag til den nye Kirke. Og-

saa Præfekten for Propagandakongregationen i Rom, Hans Eminence Kardinal Serafini, sendte for nylig et Tilskud i samme Øjemed. Endvidere har den hollandske Kardinal, Hans Eminence van Rossum, lovet at bidrage en Sten til Kirken, og flere Præster og Lægfolk i Holland har ydet Hjælp og Støtte og bliver ved med at gøre det. Saa haaber vi da i en ikke altfor fjern Fremtid at kunne faa rejst en lille Kirke her. Vort Kapel er nu ikke mere et Rum, sammensat af to Tagkamre, og vi er saaledes ikke nødte til om Sommeren at have Gudstjenesten i Haven, som Billedet viser. Nu er Kapellet flyttet ned i Stuen, takket være Søstrenes rosværdige Offervillighed; det er blevet til et forholdsvis værdigt Gudshus, og Søstrene har al Ære af dets smagfulde og nydelige Udstyrelse. Men fraset, at

Kapellet endnu er for lille, navnlig for Polakkerne, er det ogsaa kun midlertidigt, at Søstrene har kunnet give Afkald paa de to Stuer (det er jo et ikke ubetydeligt pekuniært Offer for dem). Derfor vil vi trygt arbejde videre, indtil vi under Guds Velsignelse har naaet vort Maal.

Af hosstaacnde Billede ligesom ogsaa af Kapellet (saaledes som det var indtil for nogle Maaneder siden) er der trykt flere Prospektkort, som sælges til Fordel for den nye Kirke. Kortene koster 10 Øre Stykket, men det staar naturligvis enhver frit at yde mere. Bidrag til det smukke Øjemed modtages fremdeles med Glæde og Taknemmelighed af Sognepræsten, hos hvem man ogsaa kan faa ovennævnte Prospektkort. — Marino Ravelli, Villa »Stella Maris«. Nyborg.

Rusland. Ærkebiskop Edvard v. d. Ropp af Mohilew, Primas for alle romersk-katholske Kristne i det søndersplittede Land, har nylig udsendt et meget frimodigt og indtrængende Hyrdebrev, hvori det bl. a. hedder: »Det er en sørgelig Tid, i hvilken Gud har betroet mig

Omsorgen for dette kæmpestore Ærkebispedømme. Onde Mennesker saar i denne Tid Ukrudt i Guds Ager. Præsterne skriver til mig, at Rov og Ødelæggelse breder sig vidt ud over Landet. Nogle siger, at Katholikkerne Gud ske Lov ikke tager Del i Voldsgerningerne, medens andre klager over, at ogsaa det katholske Folk har ladet sig bedaare. Paa mange Steder har jeg personlig overbevist mig om, at der er indkvarteret en usædvanlig stor Mængde Soldater i Landsbyerne, og at Moralen er udsat for store Farer. Der breder sig i uhyggelig Grad blandede Ægteskaber, der i mange Tilfælde udsætter den katholske Ægtefælles Tro og Sjælfrelse for alvorlig Fare. Jeg kan kun være taknemmelig mod dem, der har holdt sig fjernt fra Voldsgerninger og Lovløshed, og med god Samvittighed forvise dem om, at de intet mister ved lagttagelse af Ro og Orden. Hvad de Katholikker angaar, som har ladet sig henrive til Voldsgerninger, maa jeg med dyb Smerte udtale, at de frivillig har sagt sig løs fra den katholske Kirke. Et Menneske, som tilføjer et andet svær Uret, kan, saa længe han ikke har gjort denne Uret god igen, hverken faa Absolution eller gaa til Herrens Bord. Ingen Præst tør overtræde dette Bud. Gaa i eders selv, I ulykkelige Mennesker, medens der er Tid til det, og vend tilbage til Gud! Jeg forsværer ikke de rige, men jeg forkynder Guds Lov! Bortset herfra vil jeg altid være beredt til at beskytte de fattige og efter Evne fordre og raabe, at man skal vise dem Retfærdighed og give dem mere Ret, for at de kan hæves ud af deres Nød og finde en lettere Vej til Velstand. Jeg ved, at I lever under vanskelige Forhold. Betænk vel, at Gud alene kan redde eder ud af disse. Mange Steder i eders Hytter breder Soldateruvæsenet sig. Eders unge Mænd hører Forbandelser og Gudsbespottelser, og eders Døtre trues af Lasten. Kun det gode Eksempel og Modstandskraft kan redde eder, og denne Kraft kan intet Menneske, intet menneskeligt Ord, men alene Guds Naade give eder. Og Guds Naade faar I kun ved Bønnen og de hh. Sakramenter. Søg den derfor der! Bed sammen i eders Hytter uden at agte paa Soldaterpøbelens Haan og Spot, og modtag tit de hh. Sakramenter. Eders Døtre ægter Soldater, som, hvis de da ikke bedrager eder og dem, fører dem bort med sig til et fremmed Land. Der er der i Regelen ingen katholske Kirker og Præster. Hvis eders Døtre endnu elsker Gud og den hellige Tro, hvordan skal de saa kunne opfylde deres religiøse Pligter? Forældre, forhindre, at eders Døtre gaar til Grunde? Unge Piger, vær stærke, gør Modstand, og lad eder ikke bedaare! Hvis I allerede har syndet, er det bedre at gøre Bod hjemme, bære Skammen og redde Sjælen og Barnet end at lade eders egen Sjæl og det Barns Sjæl, som I har und-

fanget, gaa til Grunde. — Der, hvor hele Sogne har glemt Gud, traadt hans Bud under Fødder og ladet sig forlede til Vold og Rov, forbyder jeg enhver Højmesse, enhver Festlighed, indtil Omvendelsen kommer, og Sognepræsterne underretter mig særlig derom, idet de beder om Fastsættelse af Straffen og Tilbagetagelse af Interdiktet.

— (Sibirien.) Den højærværdigste Biskop har nylig modtaget et Brev fra Hr. Pastor Orlík, dateret den 5. Decbr. i Fjor. Den nidkære Præst skriver med Glæde og Taknemmelighed om sine Besøg i de forskellige Krigsfangelejer, hvor det synes, han har været til Trøst og Støtte for mange ulykkelige.

Rom. De Kristnes Erobring af Jerusalem i Slutningen af forrige Aar er bleven fejret i Rom som en historisk Begivenhed af Rang for den kristne Verden. *Osservatore Romano* erklærer, at »Følelsen af Glæde øges ved den Sans for Frihed og ædel Tankemaade, som præger Englands Handlinger, og som gør os sikre paa, at den katolske Kirkes Rettigheder og Interesser vil blive anerkendt og respekteret i det Land, der er den kristne Religions Vugge«. Kardinal Pompili, den Hellige Faders Generalvikar, har paa alle Kirkedøre ladet opslaa en Opfordring til det romerske Folk om at fejre Jerusalem's Befrielse. Han har ladet afholde en Takkegudstjeneste i Basilikaen af Det hellige Kors fra Jerusalem, til hvilken den hellige Helena, Konstantin den Stores Moder, »fra Kalvariebjerget bragte vor Forløsnings hellige Træ«. »Katholikkernes Glæde,« siger Kardinalen, »er noget formindsket ved det Faktum, at ikke alle Befrierne af den hellige Grav i deres Hjerter bærer, som Gotfred af Bouillon og hans Ledsagere, den Troens hellige Enhed, som Christus ønskede, men alle bærer de dog paa deres Pander det kristne Navns Tegn. Jo længere vi kommer fra den Dag, da Kirkens vidunderlige Enhed sønderbrødes, desto mere føles Længslen efter denne katolske, universelle Enhed i Samvittighedernes Dyb hos dem, der er stolte af at være Kristne. Gid den hellige Grav, der nu er vendt tilbage til kristne Hænder, maa gentage for alle troende, at der er een Forløser og følgelig kun een Tro, een Daab, een Lære, eet usynligt Hoved, vor Herre Jesus Christus, og eet synligt Hoved, hans Stedfortræder paa Jorden.« — Ved nævnte Takkegudstjeneste var ikke alene Kirken fyldt til sidste Plads, men en stor Skare maatte blive udenfor. Ogsaa ved Tassos Grav, Digteren, der skrev det herømte Digt »Det befriede Jerusalem«, fandt en smuk højtidelig Sted. Diplomaterne og en Mængde af Landet ypperste Mænd var til Stede, og Udenrigsministeren holdt en Tale, i hvilken det hed: »Ved at lægge Blomster paa Digterens Grav ønsker vi ikke alene at hædre Digteren, men ogsaa Virkeliggørelsen af hans Drøm.«

Samlerforeningens Regnskab for 1917.

Brugte Cigarkasser	14,13	Metaller af alle Slags . .	19,02
Cigarspidser	4,55	Bøssen i Boghandelen . .	1,07
Flaskekapsler	58,13	Klude og Papir	21,62
Staniol (Sølvpapir)	6,20	Gl. Mønter	0,20
Urglas	25,00	Andre Ting	1,10
Frimærker	12,50	Renter	4,10
Gummi (Galocher)	10,38	I alt	Kr. 178,00

I alt indsamlet de sidste 5 Aar Kr. 879,87, der er indbetalt til den danske katolske Kirkesags Kasserer.

Kollekten af Peterspenge

i de københavnske Kirker og Kapeller, incl. Andreaskirken i Ordrup, som fandt Sted den 1. Jan. 1918, har indbragt:

St. Ansgars Kirke 102,32; Østerbro Kapel 10,00; Klosterkirken 15,50; St. Knuds Kapel 13,00; Immaculatakirken 26,12; Jesu Hjerter Kirke 131,36; Sakramentskirken 25,48; St. Josefs Kirke 16,20; St. Anna Kirke 25,15; Rosenkranskirken 33,22; Amalievej 18,00; St. Andreas Kirke 27,54. Totalsummen: 443,89 Kr.

Kbhvn. 10. Jan. 1918.

Det Apostoliske Vikariat.

Sakramentskirken. Hver Torsd. sakr. Velsignelse efter 8-Messen.

Absalonsbøsserne lømmes en af de nærmeste Dage.

Maria-Kongregationen for Ynglinge holder *Fælleskommunion* Søndag d. 20. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kirke. NB. *Maanedsmødet* er udsat til den 4. Februar.

A.C. afholder Møde Onsdag d. 23. ds. Kl. 8 i Studenterforeningen. Hr. Arkivsekretær West holder anden Del af sit Foredrag om Poul Helgesen. Gæster kan medtages.

St. Franciskus' III. Orden holder Møde i St. Knuds Kapel Fredag d. 25. Jan. Kl. 8 Aften — (Der meddeles den pavelige Velsign.)

St. Birgittaforeningen. Onsdag den 23. Januar Kl. 8 Møde. Hr. Pater Rektor *Sialm* holder Foredrag om *Spiritismen*. Næste Møde Onsdag den 6. Februar (Fastelavnsfest). I Februar og Marts Maaneder afholdes paa Grund af de høje Kulpriser kun to Møder hver Maaned, nemlig den første og tredje Onsdag i Maaned.

Missionsfesten i Ordrup. Den ved Missionsfesten den 9. Januar afholdte Bortlodning har givet et Overskud paa 102 Kr. Heraf har Jesu-Barndomsforening modtaget 27 Kr., medens Resten, 75 Kr., tilfalder Ansgarius-Bonifatius-Foreningens Centralkomité.

Aalborg.

Søndag d. 20. ds. Familieaften.

Ynglingeforeningen og de unge Piger opfører:

Den hellige Kamillus' Skriftebarn,

historisk Tidsbillede i 4 Optrin af Th. Fritsche.

Soldaterløjer, Sangspil af C. Hostrup.

Program à 50 Øre gælder som Adgangstegn og faas paa Kamillianerklinikken.

En dannet **katolsk ung Pige**, som taler flydende **Fransk**, kunde ønske nogle Timer om Eftermiddagen at tage sig af et à to Børn. Gode Anbefalinger.

Billet nrk. »Ung Pige«, modtager Kontoret, Bredgade 69, 2. Sal ov. G., K.

Unio. Alm. Møde hver Fredag (7—11) i Gimles Selskabslokaler, Grundtvigsvej 14.

Fredag d. 1. Februar musikalsk Underholdning og Bal til Kl. 1. *Onsdag d. 6. Februar* Fastelavnsfest. Nærmere senere.

Kollekten til de afrikanske Missioner,

som blev holdt paa Hellig tre Kongers Fest d. 6. Jan., indbragte:

Aalborg	10,57	Amalievej	35,65
Aarhus	9,68	Klosterkirken	13,00
Esbjerg	9,68	Østerbrogade 7 C	5,88
Fredericia	15,00	Køge	5,00
Helsingør	4,54	Maribo	10,00
Holbæk	5,00	Nakskov	12,50
Horsens	14,15	Nyborg	4,00
Kolding	5,25	Nykøbing F	10,00
København:		Næstved	3,00
St. Ansgar	63,70	Odense	15,00
Rosenkranskirken	31,81	Randers	9,92
Sakramentskirken	25,58	Ringsted	19,50
St. Annæ	18,50	Roskilde	20,40
St. Andreas	15,00	Silkeborg	5,00
St. Knud	6,36	Slagelse	11,22
St. Josef	22,15	Svendborg	4,50
Jesu Hjerter	65,71	Vejle	7,00
Immaculata	12,00		
			Ialt: 540,02

Det Apostoliske Vikariat.

Samlerforeningen

modtager med Tak: *Frimærker* — *gl. Mønter* — *Sølvpapir* (Staniol) — *Gummi* (Galocher, Vand- og Gasslanger, Cykle- og Barnevognsringe, Gummibold) — *ulde, strikkede Klude* — *Metaller* (Guld, Sølv, Platin, Kobber, Messing, Bly, Zink, Tin, *Flaskekapler*, dog ikke Jern, Staal og Blik) — *Cigarkasser* (indenlandske).

Indleveringssteder: Købmagergade 48, Mezz. (Johs. Hoffmann & Søn) — Stenosgade 4 (Portneren) — Katholsk Boghandel — Boyesgade 8 (Portneren) — Hans Bogbinders Allé 2 (Præsteboligen) — St. Andreas Kollegiet (Ordrup) — Mariahjemmet, Vester Voldgade 115 — R. Sommer, Strandvej 2.

Eksercitier.

Fra Søndag den 3. Februar til Søndag den 10. Februar afholdes der i Jesu Hjertes Kirke, under Ledelse af P. Sialm, *Eksercitier* (aandelige Øvelser) for katholske *gifte* Kvinder her i Byen. Alle indbydes venligst til at tage Del deri.

Det første Foredrag holdes Søndag den 3. Februar Eftm. Kl. 3 $\frac{1}{2}$. De paafølgende Ugedage holdes der Foredrag hver Aften Kl. 8 $\frac{1}{4}$. Lørdag Aften bortfalder Foredraget. Søndag Morgen (den 10. Februar) Kl. 8 Foredrag og derefter Fælleskommunion. Søndag Eftm. Kl. 3 $\frac{1}{3}$ Prædiken og Slutningshøjtidelighed.

Privat Symfoni-Orkester

Direktion: Hr. Svend Chr. Felumb.

Koncert.

Søndag den 10. Februar 1918 Kl. 4
i Citys, Koncertsal.

Assistance: Kgl. Operasanger Hr. *Georg Kyhne*.

Bal til Kl. 11.

Billetsalg: L. Bigler, Hesseløgade 3. Telf. Str. 632 y
og gennem Medlemmerne

Billetpris: 2 Kroner (incl. Bal). NB. Ingen Balbaand.

Kirkelig Kalender.

20. Jan. 2. Søndag eft. Epifani.	27. Jan. Septuagesima. (I Høj- messen: Ansgar, Bi- skop og Bekender.)
21. — M. Agnes, Jomfru og Martyr.	28. — M. Agnes, Jomfru og Martyr.
22. — Ti. Vincentius og Ana- stasius, Martyrer.	29. — Ti. Franz af Saes, Bi- skop og Kirkelærer.
23. — O. Raymund af Penna- fort, Bekender.	30. — O. Martina, Jomfru og Martyr.
24. — To. Timotheus, Biskop og Martyr.	31. — To. Petrus Nolasco, Bekender.
25. — F. Pauli Omvendelse.	1. Feb. F. Ignatius, Biskop og Martyr.
26. — L. Polycarp, Biskop og Martyr.	2. — L. Kyndelmisse (Ma- riars Renselse).

Meddelelse om Gudstjenesten i København fandtes sidst i Nr. 2.

Den katolske Højskole.

Møde Tirsdag den 15. Januar Kl. 8 Aften

Frøken *Ingeborg Maria Sick*: Erindringer om den folkelige Digterinde
Marie Villads.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4 B. Adgang 25 Øre.

Kollekt for den danske katolske Kirkesag.

Søndag d. 27. Januar holdes den af det Apostoliske Vikariat foreskrevne **Ansgarius Bonifacius-Kollekt** i alle Kirker og Kapeller til Bedste for vore mest trængende kirkelige Institutioner.

St. Ansgars Kirke.

Lørdag den 19. Januar Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses en stiftet **Levitmesse** i Anledning af Kong **Knud den Helliges** festlige Mindedag, hvortil alle indbydes.

St. Knuds Kapel.

Mariabørnskongregationen af den ubesmittede Undfangelse holder Fælleskommunion Søndag d. 20. Kl. 7 Morgen.

Til **Kirkekorfonden** har jeg yderligere modtaget 50 Kr. Den unævnte Velgører bedes modtage en hjertelig Tak.

P. v. Kellenburg.

Paa alle danske Katholikkers Vegne
tillader

Nordisk Ugeblad

sig herved i dybeste Ærbødighed at bringe den
højærværdigste

Biskop Johannes von Euch,

Kommandør af Danebroge,

en hjertelig Lykønskning

i Anledning af den 84-aarige Fødselsdag.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. o. G. 1-4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 4.

Søndag den 27. Januar.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Harnack og Catholicismen. — Hvor-naar fik St. Ansgars Kirke sit Navn? — Riseberga Kloster. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Odense. Bornholm. England. Rusland. Østerrig. — Brevkasse. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

393.

Septuagesima.

Atter en Mærkedag i Kirkeaarets Kredsløb og en Milepæl paa Sjælens Pilegrimsgang! Vi hører i Dagens hel-lige Tekst om Arbejderne i Vingaarden, om hvorledes Her-ren til de forskellige Tider i Livet formaner Menneskene til at arbejde paa deres Sjælefrelse. Nogle følger Naadens Kalden allerede i de spæde Barneaar — andre tænker først paa Sjælens Frelse i Ungdomsaarene — atter andre først i Manddomsaarene — ja, der gives ogsaa dem, der først i den ellefte Time, i Oldingealderen, omvender sig til Gud.

I hvilken Alder nu end vort Gennembrud har fundet Sted og vort Kristenliv er bleven til et personligt Kristen-liv, det Arbejde, som den Gang begyndte til Sjælens Hel-liggørelse, maa stadig fortsættes — ellers vil Ugræsset spire frem og lidt efter lidt kvæle, hvad den Helligaand har fremelsket i vort Hjertes Vingaard. Enten gaar det fremad, eller ogsaa gaar det tilbage med vort Kristenliv. Intet i Verden er af saa stor Vigtighed for os som Kundskaben om, hvor-dan vort Forhold til Gud virkelig er. Gaar jeg fremad i det aandelige Liv, eller gaar jeg tilbage?

Alt afhænger heraf. Staar det godt til med vor aan-delige Vækst, da er alt i den skønneste Orden, selv om Mulm og Mørke omgiver os, Modsigelser, Forfølgelser og Van-skeligheder af enhver Art. Gaar det derimod tilbage med os, da er alt idel Ulykke, selv om vi omgives af lut-ter Glæde og Medgang. Det er derfor naturligt, at vi gerne

vil vide Besked herom. Dog helt sikre kan vi ikke blive. Der er Grunde dertil baade fra Guds Side og fra vor egen. Fra Guds Side, fordi det en Gang er hans Maade at fuldende sin Gerning paa. Fra vor egen, fordi vor Egenkærlighed saa let overdriver det lille Gode, vi gør. Jo mindre vi ved om os selv, desto mere Grund har vi til Ydmyghed. Vi bliver da mere lydige mod Indskydelserne og den aandelige Vejledning i Skriftestolen.

En vis Grad af Kendskab til vor Sjæls Tilstand er dog ikke alene ønskværdig, men endog nødvendig, skal vort Mod og vor Udholdenhed ikke svigte. Den som sjælelig Vejleder navnkundige engelske Konvertit, Oratorianeren Pater William Faber, nævner i en af sine prægtige Andagtsbøger, *Growth in Holiness*, enkelte Tegn paa, at vort aandelige Liv er i Fremgang:

1) Hvis vi er misfornøjede med vor forhaandenværende Tilstand, har vi al Grund til at takke Gud. En saadan Utilfredshed er en af hans bedste Gaver, saafremt den er ledsaget af Ønsket om at komme Herren nærmere. Dog maa denne Utilfredshed med os selv være af en saadan Natur, at den forøger vor Ydmyghed og ingenlunde røver os Lysten til aandelig Virksomhed. Den maa være ledsaget af en sand Længsel efter Hellighed og Taknemmelighed for de Naadegaver, vi har modtaget.

2) Det er ogsaa et Tegn paa aandelig Fremadskriden, at vi arbejder paa Opnaaelsen af et eller andet bestemt, konkret Maal — f. Eks. Tilegnelsen af en eller anden Dyd, som vi føler, at vi endnu mangler. Saadant tyder nemlig paa Alvor i det aandelige Liv.

3) Et endnu sikrere Tegn er det, hvis vi føler, at Gud ønsker noget specielt af os. Vi mærker undertiden, at den Helligaand drager os mere i en Retning end i en anden, at han ønsker, vi skal aflægge denne eller hin Fejl, udøve denne eller hin gode Gerning. De af Gud benaadede aandelige Skribenter kalder dette en »Dragelse«.

4) Naar vi ser, hvorledes ellers alvorlige Kristne i større eller mindre Grad kan være smittede af Verdens Aand og blottede for Forstaaelse af, hvad et i Sandhed helligt Liv kræver i Retning af Selvfornægtelse, bliver det ogsaa indlysende for os, at en sand Længsel efter at blive fuldkomnere er et godt Tegn, selv om et bestemt Maal i vort Helligørelsesarbejde endnu ikke er bleven os en Selvfølgelighed.

Her har vi altsaa nogle Tegn, der tyder paa aandelig Vækst. Tilstedeværelsen af disse Tegn er dog ingenlunde ensbetydende med, at alt er, som det bør være, i vort Kristenliv; men de viser, at der er Liv. Og hvor der er Liv, er der Haab og Muligheder for en rig aandelig Udvikling, en fortsat Modning for Evigheden. *K. Kielstrup.*

Harnack og Katholicismen.

(Fortsat.)

Allerede i Januar 1891 rejste Harnack i *Bund evangelischer Studierender* i Berlin det siden Reformationens Begyndelse i den protestantiske Litteratur meget sjældne Spørgsmaal: »Hvad skal vi lære af den romerske Kirke?« og svarer blandt andet: »Et tredje, som vi kan lære af den romerske Kirke, er Tanken om Katholicitet, Draget mod et almindeligt og virksomt Broderskab mellem Menneskene ved Evangeliet, Stræben efter Virkeliggørelsen af Jesu Christi Tanke: een Hjord og een Hyrde! Jeg tror at turde udtale: Den alvorlige Katholik føler Velsignelsen ved et stort kristeligt Fællesskab mere levende, Spaltningen i Kristenheden smerteligere, den Opgave, der er sat alle troende, mere samvittighedsfuldt end vi. Hos os er Bevidstheden om den Opgave, inderligt at samle alle Mennesker som Guds Børn og Jesu Christi Brødre, i Regelen kun svagt udviklet . . . Den store Tanke om den almindelige, ved Kristendommen hidførte Enhed af Folkene kan ikke erstattes ved andre Idealer. Vi glædes, naar en ædel Patriotisme kan trives i denne de materielle Interessers Verden. Men hvor fattigt er dog ikke Mennesket, som ser sit højeste Ideal i Patriotismen eller i Staten ærer Indbegrebet af alle Goder! Hvilket Tilbagefald, efter at vi har oplevet Jesus Christus i Verden! Vi skal derfor med al Kraft stræbe henimod Menneskehedens kristelige Enhed, skal indenfor vore snævrere Grænser have aabne og oplukkede Hjerter for at blive i Stand til at tro paa, at Menneskehedens Broderskab og Enhed ikke er en Drøm, men et fra Evangeliet udskilleligt Maal!«*)

Men ogsaa af den katholske Kirkes indre Liv har Protestantismen efter Harnack meget at lære. Og da støder vi paa Tilstaaelser, som havde været rent ud umulige i den tidligere protestantiske Polemik. Harnack beklager, at Protestantismen har trængt Religionens Livselement, Tilbedelsen, tilbage, og at den offentlige evangeliske Gudstjeneste er bleven doktrinær: »Vi kan her lære meget af den katholske Kirke. Den opfordrer mere energisk og

*) Reden und Aufsätze II (Giessen 1904) S. 249.

mere mangfoldigt til Tilbedelse saavel i som udenfor Guds-tjenesten, end vi gør. Jeg formaar ikke at give noget Raad om, hvorledes vi skal gribe Sagen an. Men jeg ser tydeligt, hvad der mangler. Vi kan tage os den ældre Kirke til Mønster«.

Ja, Harnack viger ikke tilbage for at beklage, at Protestantismen i Kampen mod Messen fuldstændig har forkastet Offerets Idé, som dog er nytestamentelig. »Det er noget ganske uhørt i Religionernes Historie. Thi endnu har der ikke eksisteret nogen Religion, i hvilken Offerideen ikke har behersket Religionens Liv Ordet »Offer« har næsten faaet en lige saa ilde Klang hos os som Ordet »Dyd«. I begge Tilfælde har store religiøse Omvæltninger foranlediget Opgivelsen af disse Begreber. Men skal vi holde vort indre og aandelige Liv sundt, kan vi ikke undvære disse Skemata«.

Endvidere erklærer Harnack, at Skriftemaalets Erstatning af en almindelig Syndsbekendelse skyldes en sælsom og sørgelig Forveksling. Selvom det obligatoriske, detaillerede Skriftemaal maa forkastes, burde det indpræges ogsaa de voksne, hvilket Middel til aandelig Sundhed og til sjæleligt Fællesskab de giver til Pris derved, at enhver bærer sin egen Byrde og forsmaaer at aabne sit Hjerte. Kan vi her ikke lære af den katholske Kirke, og er det ikke strafværdig Daarskab at forkaste det hele Træ paa Grund af nogle ormstukne Frugter?«

Reformationen, bemærker Harnack videre, har afskaffet Munkevæsenet og dermed gjort Ende paa megen Jammer og Tvang. »Men laa der ikke en Sandhed i Munkevæsenet? Ingen, som sætter Pris paa Diakonissevæsenet, vil benægte dette. Men hvad der først i dette Aarhundrede, ikke uden Modsigelse, er gaaet op for os, naar Talen er om Diakonisser, er endnu ikke bleven klart for os paa afgørende Maade, naar Talen er om Diakoner, eller hvad man nu vil kalde dem. Og dog er jeg intet Øjeblik i Tvivl om, at vi i Nutidens sociale og kirkelige Nød har Brug for Broderskaber, opfyldte af den Aand, som havde og har til Huse i retskafne og og ædle Munke. Dog, jeg tør ikke udvikle dette Punkt videre. De vilde maaske finde mine fromme Ønsker altfor dristige. Men jeg ved,

at jeg ikke er den eneste, der nærer dem, at meget mere enhver maa dele dem, som ikke har Mod til at lade Protestantismen udvikle sig til den latente Kristendoms Konfession, og jeg ved ogsaa, at den kristne Kirkes Historie, saaledes som den former sig i Munkevæsenet, ikke udelukkende er en stor Vildfarelses Historie«.

Harnack tilføjer en Formaning om at vise Tolerance, da det ikke gælder om at slaa Katholikkerne ned, men om at vinde dem. »Lad os forholde os over for den romerske Kirke som hidtil; saalænge den ikke angriber vore Rettigheder, saa lad den være sikker paa vor Agtelse og dens Medlemmer paa vor Kærlighed. Vi kan alligevel ikke fornægte vor egen Historie eller lave den om. Den katholske Kirkes Historie til det 16. Aarhundrede er vor egen Historie, og det vilde anstaa os ilde, end mindre nytte os noget at udskælde de tilbageværende.«

I sine Forelæsninger over »Kristendommens Væsen« (1899—1900) spørger Harnack: »Hvad har den romersk-katholske Kirke ydet?« og han indrømmer dens uhyre Fortjenester. Den har opdraget de romersk-germanske Folk og bragt dem Kulturen. Den har ogsaa i de sidste Aarhundreder vist sig den politiske Bevægelse fuldkommen voksen. Den tager endnu stedse i betydelig Grad Del i de aandelige Bevægelser. Den har i Vesteuropa hævdet Tanken om Religionens Selvstændighed overfor et Statsenevælde paa det aandelige Omraade.

Men endnu vigtigere er en anden Tilstaaelse af Harnack. Saa skæv og ensidig hans Karakteristik af den romerske Kirke som den romerske Retsstats Arving end er, saa træffende er det andet Kriterium, som han tillægger den: at den er karakteriseret ved Augustinus's Aand. Harnack fejrer Augustinus som den religiøse Genius, der har følt Gud som sit Livs Klippe og Maal, der tørster efter ham og foruden ham intet begærer, der har forstaaet at udløse Millioner Sjæles Trang saa sikkert med sin Opfattelse af Skyld og Naade, at det, han har gennemlevet, bliver det, der atter og atter gennemleves i de 1500 Aar efter ham. Og Harnack føjer til: »I Katholicismen er indtil den Dag i Dag den indre levende Fromhed og dens Udslag ganske væsentlig augustinsk.«

(Sluttes.)

Hvor naar fik St. Ansgars Kirke sit Navn?

Da for 75 Aar siden Kirken i Bredgade — den store Kirke, som den tidligere i Almindelighed blev kaldt, i Mod-sætning til det nedlagte St. Knuds Kapel — blev indviet, benævnedes den i Datidens Beretning og paa Billeder fra den Tid, saavel danske som udenlandske, det østerrigske Gesandtskabs Kapel, det nye katholske Kapel i København, det katholske Kapel i Bredgade eller lignende; intet Sted ser man Navnet St. Ansgars Kirke. I *Allgemeine Bauzeitung* 1850 findes Afbildninger af Kirken, og Professor Hetsch, Kirkens Architect, har givet en indgaaende Skildring af denne og benævner den her »det k. k. østerrigske Gesandtskabs Kapel i København«. C. P. Bianco, for hvis Midler Kirken blev opført, havde ogsaa udtrykkelig i sit Testamente fastsat, at det skulde være et k. k. Gesandtskabs Kapel, og at den her residerende, østerrigske kejserlige Minister ved det danske Hof skulde have en egen Tribune eller Stol. Og da den østerrigske Regering overlod Menigheden Grunden¹⁾ til Opførelse af Kirken, havde den ogsaa betinget sig, at Gudshuset skulde hedde »det k. k. østerrigske Gesandtskabs Kapel«.

Første Gang, man i »Katholsk Kirketidende«²⁾ træffer Navnet St. Ansgar i Forbindelse med Kirken, er i 1864 Nr. 1, hvor der i »Kirkelig Kalender og Erindringsliste« meddeles, hvor naar Søgnedagsmessen læses i »St. Ansgari Kirke.« I »Skandinavisk Kirketidende« 1862, hvor Gudstjenesten i St. Josephs Søstrenes Kapel paa Toldbodvejen begynder at blive bekendtgjort sammen med Gudstjenesten i Kirken i Bredgade, bemærkes det særlig, at det er i »St. Josephssøstrenes Huskapel paa Toldbodvejen«, hvorimod der ved Gudstjenesten i Bredgade ikke tilføjes noget Navn. Det vilde have været ret rimeligt, hvis Kirken havde haft

¹⁾ Grunden var i 1764 erhvervet af den østerrigske Regering og blev i 1840, da den nye Kirke skulde opføres, overdraget den katholske Menighed til Brug, saa længe den benyttedes til kirkeligt Øjemed.

²⁾ I 1864 faar Kirketidende nyt Titelblad; før den Tid hed det „Skandinavisk Kirketidende for katholske Christne.“

noget Navn, saa at tilføje det her, hvor der samtidig bekendtgøres om Gudstjenesten andet Sted.

Af »Skandinavisk Kirketidende« 1855 Nr. 5 i Kirkelige Erindringer ser man, at det Søndagen den 4. Februar er den h. Ansgarius', *Menighedens Skytshelgens* festlige Mindedag. Og i 1863 Nr. 3 staar, at det Søndagen den 8. Februar er Nordens Apostel og *Menighedens Patron*, den h. Ansgarius' højtidelige Mindedag; der staar ikke noget om Kirkens Patron. Men den fejres altid højtidelig i Kirken. Og paa samme Dag, St. Ansgars Mindedag, holder Ansgariusforeningen sin aarlige Generalforsamling. Ansgariusforeningen blev stiftet 1853, fra hvilket Aar den udgav »Skandinavisk Kirketidende«.

At Kirken i Bredgade fra først af ikke har haft Navnet St. Ansgar, fremgaar ogsaa ret tydeligt af en Sætning i en Artikel »Den hellige Ansgarius', Danmarks og Sveriges Apostel« i Skandinavisk Kirketidende 1858 Nr. 3. S. 48, som har følgende Ordlyd: »Kirken i Hamburg og nuomstunder ogsaa Menigheden i København ære og dyrke ham som deres Skytspatron.« Her er ikke Tale om Kirken i København, men kun om *Menigheden*, hvis Skytspatron St. Ansgar er. I Menighedens aarlige Regnskab forekommer Navnet St. Ansgarius i Forbindelse med Menigheden første Gang 1860.

I St. Ansgars Kirke var der fra først af heller intet St. Ansgars Alter eller Billede af St. Ansgar. Der, hvor nu St. Ansgars Billede er anbragt, var tidligere den h. Ferdinand af Spaniens Billede, som var en Gave sammen med Mariabilledet paa Mariaalteret fra den østerrigske Kejser Ferdinand den Første til Kirken i 1844. Den h. Ferdinands Billede hænger nu paa Sidevæggen. St. Ansgars Billede, som er malet af Konvertitten Johannes Jensen*), blev først anbragt paa sin nuværende Plads antagelig mellem 1854 og 1856.

De første Relikvier af St. Ansgar modtog Kirken ved St. Ansgarius' 1000 Aars Fest i 1865. Det var Biskoppen af Osnabrück, Paulus Melchers, der ved denne Lejlighed skulde konsekreere Kirken, som overførte Relikvierne fra

*) Portrætmaler, født i København 1818 og død samme Steds 20. Mai 1873.

Bremen hertil. Om Kirkens Konsekration og Navn meddeler »Katholsk Kirketidende« i 1865 S. 334 følgende: »Ved denne kirkelige Handling er nu Kirken i København sat i Rang med alle virkelige Helligdomme i hele den katholske Verden, og bærer nu med Rette Navn af »St. Ansgarii Kirke,« da den nu paa den højtideligste Maade er bleven anbefalet til Danmarks Apostels særdeles Beskyttelse og tillige indviet til et Sted, hvor hans Minde taknemmelig skal hædres. Det nye Højalter er blevet særligt indviet til »Jesu guddommelige Hjerte« og helliget Sammes særegne Dyrkelse. Medens vi i Kirkens Sidealtre have eet Marie-Alter og eet Ansgarius-Alter, er Højaltret nu blevet til et »Jesu Hjertes Alter.« Denne Udtalelse maa vel nærmest betragtes som en Bekræftelse paa, at Kirken med Rette bærer Navnet St. Ansgar, fordi den har modtaget Relikvier af den h. Ansgar, og at den ikke ved denne Lejlighed officielt har faaet Navnet. Ved Bekendtgørelsen om »Den h. Ansgars tusindaarige Jubelhøjtid« i Katholsk Kirketidende 1865 S. 279 staar der, at den »vil blive festlig fejret i den herværende St. Ansgars Kirke« men der staar ikke noget om, at Kirkens Navn endelig skal bekræftes.

Det vilde være interessant at faa konstateret, om der foreligger noget officielt om det Navn, som det k. k. østerigske Gesandtskabs Kapel nu bærer, eller om Navnet skyldes de gejstliges og Menighedens eget Initiativ for at hædre Nordens Apostel.

A. H.

Riseberga Kloster.

Af *Edu. Orved.*

(Sluttet.)

Ved den herskende knaphed på kontante penge og værdier findes selv en så fornem herre som st. Birgittas søn ridder Karl Ulfson af Tofte, lagmand for Nerike, iblandt dem, der var i gæld til klostret for kontante lån. I et gælds-brev af 1360 erkender han at have fået 50 m. p. til låns på fem måneder af abbedisse Helena, og hvis han ikke rettidig betalte, kunde konventet holde sig skadesløs

med indtægterne af en af hans gårde, Ölandssund.⁸⁵⁾ En anden følge var den, at tuskhandel — varer mod varer — forblev almindelig. Også Riseberga frembyder eksempler: Abbedisse Greta⁸⁶⁾ solgte 1378 en af klostrets vandmøller for 4 fade jærn*); en mand pantsætter 1391 9 ørtug land til konventet for en læst jærn, han lånte⁸⁷⁾; samme år bortforpagtede det en vandmølle på ejerens livstid mod en årlig afgift på 200 jærn.⁸⁸⁾ Næste år udsteder to Örebroborgere konventet et skyldbrev på 4 fad jærn og 15 $\frac{1}{2}$ m. p.⁸⁹⁾ Endnu i 1420 sker det, at de to væbnere, brødrene Laurensen, til sjælegave for sine forældre og forfædre, foruden at skænke en kværnstrøm, gård og jord, tilbyder konventet en pantsat vandmølle, hvis det vil indløse den med $\frac{1}{2}$ læst jærn; i så fald skal det yderligere få 12 m. p. til at indløse 5 ørtug jord for, som tilhører den ene af brødrene, men som er pantsat for nævnte sum. Til gengæld skal konventet indtil dommedag årlig holde en sun-gen messe med vigilier i kirkens st. Peters kapel, i hvilket forældrene og forfædre hviler, og der skal brænde voksllys under hele gudstjenesten.⁹⁰⁾

Medens for Askebys vedkommende den derværende verdenspræst gentagende besegler aktstykker istedenfor abbedisser, beholder Risebergas konvent sagerne i egen hånd. Vistnok kun en eneste gang figurerer præsten, og det er da kun i en afskriftsattest, hvilken »jeg Henrik Wilchinson, præst og skriftefader i Riseberga,« udsteder i 1419.⁹¹⁾ Men hvor lidt de kloge forstanderinder handlede på egen hånd, fremgår af, at langt de fleste aktstykker, en abbedisse besegler, forsyner tillige konventet med sit signet. I 1381 forekom det sjældne tilfælde, at abbedissen, Greta, optræder som sigilvidne i fremmedsag, idet hun nemlig besegler brevet om, at en mand, der skulde udrede 60 m. p. i bøde for drab m. m. til biskop Thorde af Strengnäs, som vederlag overdrager denne $\frac{1}{2}$ mark land.⁹²⁾

Samme biskop, i hvis stift Riseberga jo lå, optrådte snart efter som klostrets velgører. Trods al tilvækst i ejen-

*) Jærn blev støbt i mindre stykker, af hvilke der regnes 24 på et lispund, 3000 i et fad, og 12 fade udgjorde en læst. (Falkman pag. 427.) Den sædvanlige pris for et fad jævn var ved denne tid 3 m. p. (R. A. P. II 2431 og 3091), for en læst altså 6 m. s.

dom var det ved borgerkrigen og Albrechts tyske krigsfolks hærgninger kommet i så stort betryk, at biskoppen i februar 1384 lagde Hackvad sognekirke under klostret, idet han henviser til »den fattigdom og nød, klostret er kommet i ved den senere krigstids plyndringer.« Han får dog med det samme 2 mark land i vederlag; klostret får også bispetienden, hvorimod indtægterne ved visitats, retten til at indsætte og afsætte præsten — vikaren — m. m. forbeholdes biskoppen og hans eftermænd.⁹³⁾ Riseberga lå som sagt i Edsberg sogn. Dette tilligemed sognekirken var allerede af biskop Amund (ca. 1274—91) bleven underlagt klostret tillige med sin bispetiende, hvad kong Birger Magnusson og biskopperne Isar i 1304, Styrbjörn i 1329 henviser til som en kendt sag; dog havde bispestolen også her forbeholdt sig at ansætte præsten efter konventets indstilling og ret til at afsætte ham, om det skulde behøves.⁹⁴⁾

Som man ser, er vi kun undtagelsesvis truffet på nogen forbindelse mellem Riseberga og dets faderabbed. Noget inden 1462 medbeseglede dog Alvastras abbed Andreas et dokument for konventet, men genkaldte det nævnte år, efter at være afgået fra embedet.⁹⁵⁾ Abbedissen havde han givet tilhold om ikke uden hans forlov at borthytte ejendom. I juni 1508 var dernæst Alvastras abbed magister Håkon paa visitats i Riseberga⁹⁶⁾, og sammen med abbed Nils af Juleta beseglede han her et mageskifte mellem nonnerne og Strengnäs domkirke. Med en af Nils' forgængere, abbed Jönis, havde konventet et århundrede tidligere, nemlig 1407, foretaget et jordebytte i kraft af hvilket »Säby kloster« skulde levere nonnerne to pund (d. e. lispund) »skarpe fisk« årlig i opgæld.⁹⁷⁾

De mange besiddelser, spredte over Nerike, Vester- og Östergötland og Vermland samt på Öland, beslaglagde kong Gustaf i kraft af recessen. Under 12. oktober 1529 pålagde han konventet en årsafgift paa 100 ørtuger, hvilken nedsattes til 60 d. 25. januar 1531, men under 6. oktober 1536 bortforleener han det hele. Klosterbøndernes antal var i 1530 188 foruden 4 paa Öland.

Et af de yderst få med navns nævnelse opbevarede tilfælde af, at cistercienserinder har opgivet sit kloster, yder

Riseberga, hvor nonnen Sigrid og hendes søster samt Karin Håkonsdotter i 1534 udvirkede sig kgl. brev på at måtte udtræde og beholde det gods, de havde medbragt som indgift.⁹⁸⁾

1546 nedbrændte klostret, og dets rester brugtes til udvidelse af Edsberg sognekirke, ja ved 1820 gik man så vidt at anlægge en kalkovn i selve ruinen for at brænde kalk af det tiloversværende. Alligevel står endnu kirkens 15½ m høje og næsten 19 m brede vestgavl samt lidt af de øvrige mure. Kirken viser sig at have været treskibet og 28 m lang indtil højkoret, til hvilket tre brede trin førte op, og som var 8 m dybt og halvt så bredt; dets apsis dannede en halv ottekant. Hovedindgangen var i kirkens sydlige side, og klosterbygningerne lå sønden og vester for kirken. Ved udgravning i grunden er der kun fundet ubetydeligheder, bl. a. et fingerbøl.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Fredag d. 18. Jan. afholdt Musikforeningen »Stringendo« Koncert i »Gimle« paa Frederiksberg. Den rummelige Sal var næsten fyldt af en interesseret Forsamling af ældre og yngre, blandt hvilke ogsaa saas Hr. Pastor Bannwart og Hr. Pastor Koch. Blandt de velvalgte Sang og Musiknumre samlede Hovedinteressen sig om de assisterende Solister. Den første, Koncertsangerinde Frk. Johanne Thomassen, glædede Publikum ved et Par letfattelige Sange, som aabenbart ogsaa faldt i Tilhørernes Smag, og som hun sang med et udmærket Foredrag og en mere end almindelig tydelig Tekstuds tale. Aftenens Glanspunkt var vel nok Violinisten Hr. Harald Andersens glimrende Udførelse af Ernsts Violinkoncert i Fis-Moll. Begge Solisterne lønnedes med rigeligt og velfortjent Bifald og maatte give Ekstranumre.

— Den 1. Juli 1917 holdt vor katholske Syge- og Begravelseskasse sit 50 Aars Jubilæum, og allerede nu, et godt halvt Aar efter, henleder samme Forening Opmærksomheden paa sig, idet Foreningens Kasserer, Hr. Inspektør Fred. Simonsen, den 30. Januar 1918 har virket som saadan i en uafbrudt Aarrække af 25 Aar. Det er et stort og prisværdigt Arbejde, Jubilaren har lagt for Dagen i denne Forening, og den skylder ham stor Tak for hans

opofrende Gerning. Hr. Simonsen er en kendt Mand indenfor Menigheden og fyldte, hvad der ogsaa blev oplyst her i Bladet, den 30. November 1917 sit 70. Aar. Sygekassens Medlemmer vil sikkert paa hans Jubilæumsdag sende ham en venlig Tanke.

— St. Knuds Skoles Festsal var overfyldt i Tirsdags ved Højskolens Møde, da Digterinden Frøken *Ingeborg Maria Sick* holdt Foredrag om den folkelige Digterinde Marie Villads. De talrige Tilhørere, omtrent 225 i Tallet, hørte med uafbrudt Interesse paa den overordentlig skønne og poetiske Fremstilling af den fromme, jævne Kvinde med den forunderlige Evne til at se skønt og rigt paa Livet og til at gengive sine Tanker i en ofte overraskende smuk Form. — Forstanderen udtalte en hjertelig Tak til Frøken Sick for den sjældne, rige Aften, hun ved sit Foredrag havde beredt Tilhørerne.

Odense. Den 18. Januar afgik St. Josefssøster Petra paa det herværende St. Josefs Hospital i en Alder af kun 44 Aar ved Døden af Lungebetændelse. Den afdøde var født i Osnabrück og havde virket to Aar i Odense. Begravelsen fandt Sted den 22. Januar. Det er det første Dødsfald blandt St. Josefssøstrene her i vor Menighed.

Bornholm. Hr. Pastor Nielen, O. P., (Ordo Prædicatorum, 3: Prædikebrødrenes eller Dominikanernes Orden) i Rønne er under 28. November i Fjor bleven statsanerkendt som Sognepræst for den romersk-katholske Menighed i Bornholms Amt. Menigheden i Aakirkeby maa altsaa foreløbig betragtes som Filialmenighed af Rønne.

England. Ved den store Krigs Udbrud i 1914 fandtes der 15 katholske Feltpræster i den engelske Hær og 4 i Flaaden. Nu er dette Antal vokset til 455 i Hæren og 31 i Flaaden. Hver af disse Præster har Officersrang og forsynes af Regeringen med alt, hvad der behøves til hans Gerning, f. Eks. et Rejsealter. De faar ligeledes Pension og andre Godtgørelser, ganske i Lighed med de ikke-katholske Feltpræster.

Rusland. (Sibirien.) Om sin Gerning i det fjerne Land blandt Krigsfangerne skriver Hr. Pastor Olrik saaledes til den højærværdigste Biskop i et Brev, dateret Irkutsch den 5. Decbr. 1917: Jeg har det godt i alle Maader, og min Rejse er, Gud være lovet, hidtil forløbet uden noget-somhelst Uheld, og jeg har allerede begyndt mit Arbejde, idet jeg har besøgt Fangelejren i Dauria, paa Grænsen til Mantschuriet. Jeg rejste derhen med den danske Delegerede Dr. Krebs, for at denne kunde sætte mig ind i Forholdene i en Fangelejr i Praksis. Jeg opholdt mig i Dauria fra Lørd. den 17. November til Tirsd. den 27. Den almindelige Tilstand i Lejren maa siges at være god. Der var ca.

1200 Officerer og 500 Mandskab, siden den 2. September havde intet Dødsfald fundet Sted, og ingen var i Øjeblikket farlig syg. Straks om Søndagen holdt jeg Sangmesse med Prædiken i Officerslejren. Jeg prædikede og holdt Foredrag i alt 5 Gange i Officerslejren og 4 Gange i Mandskabslejren. Den katholske gejstlige Feltpræst Brotanic blev meget glad over mit Komme. Han havde i tre Aar ikke talt med en Præst og blev nu saa oplivet, at dette alene var en virkelig Løn for den lange Rejse. Han var meget ivrig for at hjælpe mig og meget beskeden i sine Ønsker. Han havde i nogen Tid ikke kunnet læse den h. Messe, da han manglede Vin, hvilken Mangel jeg straks kunde afhjælpe. Pastor Brotanic, der i og for sig kan udveksles, er imidlertid fast besluttet paa at holde ud paa sin Post hos de øvrige Fanger til Krigens Slutning. Det lykkedes at opnaa Tilladelse til at indrette et passende Værelse til fast Kapel. Det vil nok kunne blive meget nyttigt for Krigsfangerne, der har megen Trang til at være alene for sig. Fangelivet synes ikke at have nogen god Virkning, hvad det aandelige angaar. Der er megen Sløvhed og Sløjhed og megen Irritabilitet. Den evige Samværen med andre virker nedbrydende. De russiske Autoriteter, jeg har været i Berøring med, har vist sig meget forekommende, de viser ofte Godhed og Venlighed overfor Fangerne. Naar jeg i Morgen d. 7. rejser øst-paa, faar jeg gratis en ekstra Waggon til Disposition. Den kan blive staaende paa Stationerne, hvor jeg gør Ophold, saa at jeg kan bo i den; mere kan man næppe forlange. Jeg møder til Stadighed den største Venlighed og Imødekommenhed baade hos de danske og svenske Delegerede ligesom hos de polske Præster, der hjælper mig meget. Jeg rejser nu Øst paa, og det er naturligvis ikke helt udelukket, at der kan komme Krig med Japan. Skulde det ske, at jeg bliver afskaaret af Japanerne, saa vil jeg dog kunne være til Nytte for de Krigsfanger, der saa ogsaa bliver afskaaret, de øvrige vil i saa Fald alle blive hjemsendt. Jeg er personlig meget tilfreds og glad over min Opgave herude. Det er dejligt at kunne gøre noget for de stakkels Krigsfanger. Selv om man kunde ønske, at betydelig flere vilde benytte sig af den Hjælp, der tilbydes dem, saa er der dog altid en Del, som gør det, og saa kan man jo glæde sig over det. Mit Helbred har godt af denne Tur. Eventyr har jeg hidtil ikke oplevet noget af, det eneste skulde være et Ridt paa en temmelig vild Kosakhest, et Ridt, som forresten blev en stor Fornøjelse. Der var vidunderlig smukt ude paa den mantchuriske Steppe. — I en Indberetning til Feltbiskop Bielik skriver Feltpræsten Raimund Brotanic følgende: Dauria d. 26. November 1917. Den 17. Novbr. 1917 havde Krigsfangelejren Besøg af den

ivrige og utrættelige danske Præst, højærv. Hr. J. Olrik fra København, der har afholdt en Slags Mission saavel hos Officererne som hos Soldaterne, hvorved adskillige modtog de hellige Sakramenter og var den højærv. Herre saare taknemmelige. Maatte den Almægtige velsigne vort Arbejde ogsaa i Fremtiden og give os en snarlig Fred!

Østerrig. Kejser Karl af Østerrig har udstedt et Dekret, der paa det strengeste forbyder al Duellering i Østerrig og Ungarn. Det er mærkeligt, at denne Skik har kunnet holde sig saa længe i et katholsk Folk, skønt Kirken har bandlyst ikke alene Duellanter, men ogsaa alle Vidner ved Dueller, assisterende Læger, Medhjælpere osv. Tyskland er ellers Hovedarnestedet for denne fra en ældre, uciviliseret Tid nedarvede raa Skik, der saa lidt som noget er i Stand til at opfylde sit indbildte Maal: at yde Op-
rejsning. Kejser Karl begrundet sit Forbud ikke alene ved Kirkens Restemmelser, men ogsaa ved Folkets store Trang til Mænd.

Brevkasse.

En syg-katholsk ung Pige vilde gerne lære en Salme i dens fuldstændige Skikkelse at kende. Dens første Vers lyder saaledes:

Jesus, kom, o kom til mig,
se, jeg længes efter dig;
du, mit Hjertes bedste Ven,
naar forenes vi igen?

Da den hverken findes i den gamle eller den ny Salmebog, og da jeg ikke selv kender den, tillader jeg mig herved at forespørge Ugebladets Læsere, om nogen kender den og i saa Fald vil være saa elskværdig at tilstille mig Teksten. *Ærbødigst N. H.*

Ungdomsfest

for samtlige Ungdomsforeninger

afholdes **Fredag d. 8. Februar** i Haandværkerforeningens Festsal, Kronprinsensgade 9 fra Kl. 7—1.

Festen bestaar af Oplæsning af kgl. Skuespiller *Cajus Bruun*, Stryge-Quintet og Klaver samt Studenterkvarteret og derefter Dans, Entré for Medlemmer af Ungdomsf. med Forældre er 75 Øre, for Ikke-Medlemmer 1,50 Kr.

Af Ikke-Katholikker kan kun de unges Forældre og Søskende faa Adgang. Børn kan ikke deltage.

Billetter faas fra d. 27. ds hos Ungdomsforeningernes Formænd samt i Katholsk Boghandel, Stenosgade 3.

Intet Billetsalg ved Indgangen.

Festkomiteen.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer bedes erindre Tilbedelsen i St. Ansgars Kirke Fredagen d. 1. Feb. til de aftalte Tider.

Birgittaforeningen i Sverige har udgivet:
Förklaring av det hl. mässoffret. Hæftet 50 Øre. Indb. 1 Kr.

Privat Symfoni-Orkester

Direktion: Hr. Svend Chr. Felumb.

Koncert.

Søndag den 10. Februar 1918 Kl. 4
i Citys Koncertsal.

Assistance: Kgl. Operasanger Hr. *Georg Kylvné.*

Bal til Kl. 11.

Billetsalg: L. Bigler, Hesseløgade 3. Telf. Str. 632 y
og gennem Medlemmerne.

Billetpris: **2 Kroner** (incl. Bal). NB. Ingen Balbaand.

St. Ansgars Kirke.

Søndag d. 27. Januar (St. Ansgars Fest) holdes Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken og Procession med **Relikvieskrinet.**

Møbleret Værelse ønskes hos troende Mennesker i Nærheden af Jesu Hjertes Kirke. C. V. Martinsen, Gothersgade 145.

K.U.F. Paa Søndag d. 27. ds. holdes den aarlige Generalforsamling; den begynder Kl. 8 præcis. Salen aabnes Kl. 7.

Unio. Alm. Møde hver Fredag (7—11) i Gimles Selskabslokaler, Grundtvigsvej 14.

Fredag d. 1. Februar 1918 (Gimle) Kl. 7½ pr.
Musikalsk-deklamatorisk Underholdning, derefter Bal til Kl. 1.

Onsdag d. 6. Februar 1918 Kl. 7 Fastelavnsfest
i Johansens Selskabslokaler, Haveselskabets Vej 3.

Unios dramatiske Afdelings Debut.

Fritz Holst: »Den lykkeligste Dag«, Lystspil i 1 Akt.

Erik Bøgh: »En glædelig Fastelavn«, Vaudeville i Akt.

Efter Forestillingen slaas **Katten af Tønden.**

Billetter for Medlemmer à Kr. 1,50 pr. Aften.

» besøgende à Kr. 2,00 » »

» gældende til begge Aftener for Medlemmer Kr. 2,50,
besøgende Kr. 3,00 faas hos Johs. Hoffmann & Søn, Købmagergade 48 samt hos Bestyrelsen. *Obs.* Intet Billetsalg ved Indgangen.

Meddelelse

fra Forstanderskabet for St. Ansgars Menighed.

Da Menighedens Regnskab for 1917 vil blive sluttet først i Februar Maaned, bedes endnu resterende Menighedsbidrag for 1917 indbetalt inden den 3. Februar paa St. Ansgars Menigheds-kontor, Bredgade 69, 2. Sal o. G. Kl. 1—4.

St. Josephs Gilde, st. 1885. Søndag den 27. Januar Aften Kl. 6 holdes der i St. Ansgars Kirke Procession, hvortil alle Medlemmerne anmodes om at give Møde.
Bestyrelsen.

Kirkelig Kalender.

27. Jan. Septuagesima. (I Høj- messen: Ansgar , Bi- skop og Bekender.)	3. Feb. Sexagesima. (I Høj- messen: Kyndelmisse.)
28. — M. Agnes , Jomfru og Martyr.	4. — M. Andreas Corsini , Biskop og Bekender.
29. — Ti. Franz af Sa. es , Bi- skop og Kirkelærer.	5. — Ti. Agathe , Jomfru og Martyr.
30. — O. Martina , Jomfru og Martyr.	6. — O. Titus , Biskop og Bekender.
31. — To. Petrus Nolasco , Bekender.	7. — To. Romualdus , Abbed.
1. Feb. F. Ignatius , Biskop og Martyr.	8. — F. Johannes af Matha , Bekender.
2. — L. Kyndelmisse (Ma- riars Renselse).	9. — L. Cyrillus af Alexandria , Biskop og Kirkelærer.

Meddelelse om Gudstjenesten i København fandtes sidst i Nr. 2.

Den katolske Højskole.

Møde Tirsdag den 29. Januar Kl. 8 Aften

Baronesse *E. Rosenørn-Lehn*: **St. Vincent de Paul.**

Sangbogen *Sursum corda* medbringes Nr. 15 og 18 synges.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenogade 4 B. Adgang 25 Øre.

Kollekt for den danske katolske Kirkesag.

Søndag d. 27. Januar holdes den af det Apostoliske Vikariat foreskrevne **Ansgarius-Bonifacius-Kollekt** i alle Kirker og Kapeller til Bedste for vore mest trængende kirkelige Institutioner.

Eksercitier.

Fra Søndag den 3. Februar til Søndag den 10. Februar afholdes der i Jesu Hjertes Kirke, under Ledelse af P. Sialm, *Eksercitier* (aandelige Øvelser) for katolske *gifte* Kvinder her i Byen. Alle indbydes venligt til at tage Del deri.

Det første Foredrag holdes Søndag den 3. Februar Eftm. Kl. 3¹/₂. De paafølgende Ugedage holdes der Foredrag hver Aften Kl. 8¹/₄. Lørdag Aften bortfalder Foredraget. Søndag Morgen (den 10. Februar) Kl. 8 Foredrag og dereltes Fællesskommunion. Søndag Eftm. Kl. 3¹/₈ Prædiken og Slutningshøjtidelighed.

Bekendtgørelse til Rosenkranssognet.

Da Menighedens Regnskab for Aaret 1917 vil blive sluttet Onsdag den 6. Februar, bedes de resterende Bidrag (Kirkeskat. Præstепenge m. m.) snarest indbetalt til Sognepræsten, Hr. Pastor H. Slump, eller til Kirkeforstander, Hr. P. Stagno Balestrini, St. Thomas Allé 6². Kl. 7-8.
Forstanderskabet.

Sakramentskirken. Hver Torsd. sakr. Velsignelse efter 8-Messen.

K.U.B. (Katholsk Underretnings Bureau), et Samfund af katolske, akademiske Læggfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa næjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Magister Matthæus Hansen, Hovmarkvej 30, Charlottenlund.

† Vor kære Mand og Fader, **Carlo Magnussen**, hensov i Dag paa St. Josefs Hospital, velforberebet ved de hh. Sakramenter. Paa Børens og egne Vegne

Kbhvn., d. 22. Jan. 1918.

Isabel Magnussen,

Begravelsen foregaar i Stilhed.

f. Mac Gregor.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Bogladere og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1-4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rottens Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 5.

Søndag den 3. Februar.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — En A B C for voksne. — Harnack og Katholicismen. — Gode Børns Pligt. — Lidt om Højskolen. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Ordrup. Aarhus. Frankrig. — Brevkasse. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

394.

Hellig Ansgar.

Vi kalder den h. Ansgar for Nordens Apostel, og dette Navn bærer han med Rette.

Ansgars Hu stod fra først af ikke til Klosterliv og Apostelgerning. Han gik rigtignok i Klosterskole. Men hans Opførsel var her til at begynde med ikke, som den ventes af en vordende Munk. Han var en god Dreng, men holdt dog mere af Leg end af Læsning, og først hint bekendte natlige Syn vakte Tanken om Livets Alvor i ham.

Nu var det hans faste Beslutning, at han vilde i Himmelen, og derfor indtraadte han i Klostret, hvilket han følte var den rette Vej for ham. Endnu en Gang kønnes hans Iver. Men den Gang blev han vakt ved Efterretningen om Kejser Karl den Stores Død, og fra nu af vilde han ikke blot frelse sin egen Sjæl, men ogsaa vinde andres Sjæle for Gud og Himmelen. Den første Spire til hans senere Apostolat var nedlagt i hans Sjæl, og den skulde bære rig Frugt.

Nye Syner blev forundt ham, og ved dem vakt hans Længsel efter Martyrdøden. Ogsaa den skulde han faa, skønt ikke ved den blodige Død, men ved Møje og Arbejde, Savn og Forsøgelse og til sidst en smertefuld Sygdom, hvilket altsammen voldte ham haardere Lidelser, end maaske de fleste Martyrer har lidt.

Sin første Indøvelse i Apostolatets Gerning fik han som Lærer i Klosterskolerne i Gammel og Ny Korvej. Især det sidste Sted maatte han tage sin Tørn i den aandelige Brydekamp med de haarde Hoveder paa de unge Sakserknøse, som endnu kun var lidt paavirkede af Kristendommens mildnende Indflydelse. Men en bedre Skole kunde han næppe have gennemgaaet, eftersom der ventede ham langt haardere Kampe blandt de nordiske Vikinger.

Det traf sig paa den Tid, at den fordrevne Kong Harald fra Danmark tog sin Tilflugt til Kejser Ludvig den Fromme. Paa dennes Tilskyndelse lod han sig døbe, og nu tilbød Ansgar ham at følge med til Danmark. Allerede Rejsen med de raa Vikinger blev et Slags Martyrium for den fromme unge Præst; thi de kendte endnu ikke til Ærhødhed for Præsteværdigheden. Og hvilke Strabadser ventede ham ikke i Norden! Vi ved, hvilke møjsommelige Rejser han maatte gøre igennem Sveriges uvejsomme Skove og Ødemarker, og hvor tit han truedes af den blodige Martyrdød.

Det blev ikke bedre, da han blev udnævnt til Biskop af Hamborg. Han maatte bygge alt op fra Grunden af. Men alt det store, han havde udrettet der, blev paa een Dag ødelagt af de grumme Sørøvere, der indtog Byen og brændte den med alt, hvad Ansgar havde skabt der.

Men med uforknyt Mod tog Ansgar sin Gerning op paa ny, indtil den sidste Sygdom tvang ham i Knæ. Det var haarde Lidelser, der hjemsøgte ham. Det var Fuldendelsen af det Martyrium, Gud havde lovet ham. Og han bar alt med Martyrmod, indtil han blev kaldt hjem Dagen efter Marias Renselses Fest, som han, det ivrige Mariabarn, endnu engang havde ladet fejre med den største Højtidelighed.

Ansgar har faaet en Apostels og Martyrs Løn. Nu maa vi tage hans Gerning op. I Lighed med hint Vikingeovertog paa Hamborg var der jo ogsaa engang gaaet en Ødelæggelsesstorm hen over den Kirke, som han havde bygget i Norden. Det var kun tarvelige Rester, der var bleven levnet. Men Gud ske Tak! Kirken er bygget op paa ny. Og nu er det, som sagt, vor Sag at bygge videre paa den. Hvordan kan det ske? Hvordan skal det ske? Der ved, at vi alle lader os gennemtrænge af vor Tros rene, høje Aand og bestræber os for at lyse for vore Omgivelser som Ansgar for sine. Et helligt Levned er den bedste Trosforkyndelse, det kraftigste Forsvar for vor Tros Sandhed. Gid alle Katholikker var sig deres store Ansvar bevidst! Og gid den h. Ansgar vil hjælpe os ved sin Forbøn hos Gud, saa Kirken kan udvikle sig videre til Guds Ære og Forherligelse og Sjælenes Frelse. *Dr. Kiefer.*

En A B C for voksne.

Føroed.

Naar lille Bror eller Søster for første Gang skal i Skole, køber Forældrene dem en splinterny Bog med mange Billeder i, en A B C Bog, hvori der ved hvert enkelt Bogstav forklæres, hvortil det bruges. Ogsaa mange andre nyttige Ting findes i den smukke Bog.

Derfor mente *Alban Stolz*, Professor i Freiburg og sin Tids mest læste religiøse Forfatter, at ogsaa de voksne kunde trænge til en A B C Bog, hvori de kunde lære eller genopfriske adskillige af Religionens og Livets mest elementære, mest grundlæggende Sandheder. Artiklerne, der præges af Forfatterens dybe Alvor og skarpe Satire, offentliggjordes i hans berømte *Kalender for Tid og Evighed* i Aaret 1864 og indeholder meget, som ogsaa i det Herrens Aar 1918 kunde gavne en dansk Lærerkreds. Men de vilde næppe kunne oversættes med samme Held som andre af hans Skrifter, thi bortset fra Sprogets Ejendommeligheder er *Alban Stolz'* Satire beregnet paa den Tids badensiske og i det hele taget sydtyske Forhold, der ikke stemmer med den Tankeverden, vi nu befinder os i.

Men ligesom et Baal kan sende en Gnist langt ud i Rummet, har ogsaa nogle af *Alban Stolz'* Grundtanker kunnet fænge og tænde lignende Tanker, der fremsættes i de følgende Artikler.

Alban Stolz sætter foran et af sine Skrifter en »A dvarsel«, idet han fraraader de saakaldte dannede Verdensmennesker at læse hans drøje Ord, der virkede saa ubehageligt paa deres af »Kultur«, »Oplysning«, Civilisation, Vantro og Nydelse forfinede Nerver.

Jeg derimod har kun Grund til overfor Ugebladets vistnok højst velopdragne og religiøse Læsere at indlede med en Undskyldning for den Dristighed at ville lære dem A B C Visdom. Dog haaber jeg, at mine faa Læsere — endog *Manzoni* taler i Forordet til sin berømte Bog »De trolovede« om sine »25 Læsere« — at altsaa disse faa, der læser disse Artikler, til Trods for Sprogets Mangler og Tankernes Kanter vil fatte Godhed for denne A B C. Thi vi lærer jo alle, saa længe vi lever.

A.

(Aviser.

Der fortælles om Bønderne i Norge, at ikke saa helt faa af dem, endog i de mest afsides liggende Dalstrøg, holder to Aviser: deres eget *Partis Blad* og *Modpartens Avis*. Paa denne Maade mener de at kunne faa et mere sanddru Billede af de offentlige Sager. Om dette nu er helt sandt, ved jeg ikke, men det ved jeg, at man selv paa ensomt

liggende Gaarde træffer paa mærkelig godt oplyste Folk, og at saadan en Bonde i Gudbrandsdalen er noget af Betydning, en lille »Storkarl« paa sit Omraade og godt inde i politiske Spørgsmaal. Og det hænger nok sammen med, at de enten hjemme eller paa Skyds-Stationen læser og hører mere end een Mening om Sagerne.

Vore store danske Blade — for nu at holde os til vore hjemlige Forhold — er allesammen Parti-Organer. Dette er en Selvfølgelighed, men netop derfor skal den forkyndes som en stor Nyhed. Overhovedet vil der i de kommende Artikler fremsættes en hel Del »Selvfølgeligheder« som Nyheder.

Er du, min kære Læser, vel klar over, hvad det vil sige, at din Avis er et Parti-Organ? Det vil sige, at den ikke bringer den hele og fulde Sandhed . . . at den kun giver dig et Udclip af Virkeligheden, et Udclip, hvor den omsorgsfulde Redaktør med sin store Saks har klippet alt bort, der kunde skade dig. . . Man kan ogsaa sige: et stort Blad er som et Kæmpekøkken, hvor der tillaves og serveres en hel Del Retter, baade med og uden pikant Sauce, men altid tilskaarne og krydrede efter Overkokkens specielle Anvisninger. Dog for at være retfærdige maa vi ikke glemme de smaa Køkkener, Provinsens talrige Redaktioner. Her serveres Sandheden efter Recepter fra de store Køkkener eller i Opkog eller med en Tilsætning af Eddike (eller Sirup), alt eftersom den lokale Folkeoplysning finder det for godt.

Det være nu langt fra mig at lægge mig ud med Pressens Repræsentanter! Tvertimod, man gør godt i at hilse først, naar man møder en Redaktør, og at have en Cigar at byde, naar man udspørges (paa Dansk: interviewes) af en Journalist. Thi selv om denne muligvis endnu ikke er cand. phil., ja endnu ikke moden til at aftjene sin Værnepligt, saa spreder han dog — navnlig naar Chefen er fraværende — Oplysningens Straaler over Avisens Abonnenter og kan ved blot at udelade eller tilføje (— jeg siger ikke: lyve —) en lille Smule faa en og samme Sag i helt forskellig Belysning frem i Stedets Blad.

Hvis Bladene blot indeholdt Politik, saa kunde vi lade disse Linjer uskrevet. Thi ethvert Nutidsmenneske ved jo,

at der, bortset fra Kolonialvare-Handel, ikke findes noget Omraade, hvor der snydes mere end i det politiske Livs Handel med Mennesker, Meninger, Principper, Penge og Stillinger. Dette vilde som os aldeles uvedkommende ikke optages til Behandling i Ugebladet. Men Aviserne giver ikke blot Oplysning om, hvordan Landet skal styres, om hvordan Tyrkiet skal deles, og hvilke Mænd der absolut bør vælges ind i Rigsdagen. Nej, Oplysningens Lyskastere drejes ogsaa over paa Omraader som Folkets »sande Lykke«, Videnskaben, Kulturen, Religionen m. m. Se, det er derfor disse Linjer skrives til katholske Læsere! Og vi raaber, saa højt vi kan: Se eder for, hvad I læser, pas paa, hvad det er for Blade, der ligger paa eders Bord, der læses i eders Familiekreds!

Tag f. Eks. Landets gamle, velmeriterede og velanstændige, alle skikkelige Menneskers og navnlig Embedsmændenes og Legatsøgendes Hovedorgan, *Berlingske Tidende*. Den er til Trods eller maaske ogsaa paa Grund af sin Kedelighed og Værdighed en vældig Magtfaktor, man bør regne med her til Lands. Hvad nytter det, at en lille Spurv som Ugeblad for katholske Kristne pipper op imod denne Elefant i Presseverdenen? Katholske Forfattere kan skrive saa meget, de vil, baade i Ugebladet eller direkte til hendes Stormægtighed B. T. — det anfægter ikke saa stort et Blad. Det fremkom i 1917 Søndag efter Søndag med de gamle Fortællinger om Reformationen og dens kære Guds Mand, saa man næsten skulde tro, B. T. var indremissionsk Søndagsblad. Blot at antyde en Indrømmelse af, at den gængse populære Lutherhistorie ikke kan opretholdes, at Luther ikke opdagede Bibelens sande Mening, men forandrede Bibelens Ord efter sin forudfattede Mening — nej, det vilde jo have været under et saa stort Blads Værdighed. Men det er ikke bare ved den Slags Artikler, det er ad tusind smaa Kanaler, der bibringes eller vedligeholdes Misforstaaelser eller Uvidenhed om vor Kirke. Og dog er B. T. det Blad, som ellers nok kan gaa med til at bringe en velvillig Artikel om Biskoppen eller om en katholsk Festlighed. Altsaa er det ikke nok for en Katholik at nøjes med den Aandsnæring, B. T. giver! En Katholik vil tvertimod ved kun at læse dette i og for sig respektabel

Blad glide tilbage i Troen, han bør i det mindste læse Ugebladet og fromme katholske Bøger ved Siden af, ellers slukkes langsomt den katholske Tros Ild.

Ved Siden af den omtalte Stormagt i den danske Presseverden løfter flere andre Stormagter deres Hoved. Den Ferslewske Presse har et helt Væv af Traade, der forbinder dens Ledere med de fleste danske Hjem, og vel at mærke: gode Hjem. Den og det betydelig mindre indflydelsesrige, men i lignende Retning arbejdende Blad *Hovedstaden* behersker de gode, troende, protestantiske Kredse her i Landet. En Katholik, der bestandig kun læser disse Blade, maa jo faa forkerte religiøse Begreber, om ikke svære Anfægtelser, hvis han ikke læser tilsvarende katholske Udtalelser.¹⁾

Enhver Sekt bærer et Særmærke, fordi dens Lære paa et eller andet Punkt ikke er ligetil, men er kunstlet. Dette Særmærke af mørk Religiositet, af aandelig Indsnævethed og overdreven Bundethed til Skriftens Bogstavlærdom præger i vore Øjne Indre-Missionens Mænd, Blade og Bøger. Vi respekterer gerne ædelt tænkende Missionsfolks Alvor og Bibelkundskaber, men vi beklager deres Aandsretnings Ensidighed. Derfor vil enhver fornuftig Katholik ikke finde Smag i indremissionske Blade og Flyveskrifter, thi det gode deri er for os intet nyt og det nye ikke godt.

I Forhold til de nævnte Organer er de to resterende Storblade, *Politiken* og *Social-Demokraten*, i Grunden mindre farlige for vor Tro, omendskønt maaske mere farlige med Hensyn til Sædeligheden. Thi disse Blade bryder sig ikke om os faa Katholikker, de bekæmper aabent den bestaaende Folkekirke og Luthertroen. »*Politiken*« tager overhovedet ikke de aandelige Spørgsmaal alvorligt, den leger med dem og flyder med Strømmen. »*Socialen*« opvækker nu til Klassehad; men hvorledes *Social-Demokratiets* Organer i Fremtiden vil stille sig overfor vor Kirke, er ikke klart. Maaske vil de prædike en hel anti-kristelig Socialisme, der er unaturlig i sig selv, men smig-

1) Dette udelukker ikke, at Læsningen af disse Blades Omtale af katholske Ting ogsaa kan have den modsatte Virkning, nemlig Bestyrkelse i Troen, men i og for sig er Læsningen af disse godt redigerede lutherske Blade en Fare for den Katholik, der kun læser disse.

rer det »souveræne« Folk. Maaske vil de kun forsvare sociale Forandringer, der muligvis er Forbedringer og ikke støder an mod vor Religion.

Men sikkert er det, at disse to Blade ligesom en hel Del Middagsblade ofte støder an imod et Hovedprincip i vor Moral, nemlig Blufærdigheden. Ikke som om jeg tror, at disse to Blade gik ud paa at ødelægge Sæder, nej, det gaar med dem som med mange danske Romanforfattere; de generer sig ikke ved at omtale Ting, som de fleste Læsere ikke har godt af at læse, i hvert Fald ikke paa denne udførlige Maade. Og saa Skandalehistorierne og Forbrydelseernes omstændelige Beskrivelse! Disse er næsten endnu mere skadelige end de lette Feuilletoner. Naar der sker et Mord i en af Københavns Forstæder, behandles det med en Udførlighed, der burde forbydes ved Lov, ved en Lov, der beskærmer Ungdommen og den offentlige Sundhed. Men at forbyde er i vore Dage en vanskelig Sag. Vi maa derfor give positive Hjælpemidler og appellere til Trosfællernes egen Indsigt. Vi maa henvise til, at man ikke overtræder Kirkens Principper uden skadelige Følger, at Kirkens Stifter har sagt: Himmel og Jord skal forgaa, men mine Ord skal ikke forgaa. Hans Ord om Ret og Uret, om Troens, Selvfornægtelsens, Kærlighedens, Lidelseernes evige Værd, om det korte Jordelivs og Menneskenes Skrøbelighed, om det evige Livs Herlighed har nu staaet deres Prøve i 19 Aarhundreder. Dette er det faste Midtpunkt i Tilværelsens skiftende Meninger og Idealer, i Livets haarde Kamp.

Og derfor bør vi fly hen til Jesus Christus og hans hellige Ord og bevare os under Kirkens beskyttende Tag. Men hvorledes skal vi gøre det, hvis vi ikke læser? Vel bør vi bede, men som dannede Mennesker og endnu mere som Avis- og Roman-Læsere, som Partimedlemmer, som Samfundsmedlemmer maa vi læse om vor Tro og ogsaa derved bevare os og styrke os i vor Tro, En dannet Katholik, der ikke læser Ugebladet, aldrig læser en katholsk Bog, ikke en Gang sin Bønnebog, han er som et Hus uden Tag, som en Have, der forsømmes: det kan ikke gaa i Længden! I vor Tids Kamp ogsaa for den aandelige Tilværelse, for vore religiøse Principper, dem,

som Verden og Djæveln mest af alt hader, bør vi værne os med Kundskaber, opmuntre os ved gode Eksempler og trøsterige Tanker. Hvem der ikke kan faa disse Ting gennem Prædikenen, maa ikke blot bede sit daglige Fadervor, men ogsaa læse om katholske Ting, bevæge sig aandeligt i vor Kirkes Interesseskreds! Ellers glider du bort, min unge Katholik, thi med tusind Arme griber Sanselighed, Magelighed, Hovmod og Vantro efter dig!

En god Læsning derimod har ligefra den h. Augustinus' og den h. Ignatius Loyolas Dage bevaret vedkommende fra den brede Vej, der fører nedad. . .

Sankt Augustin og Sankt Ignatius var oprindelig begge Verdensmennesker og vilde være blevet ved at være det, hvis de ikke havde faaet fat i en god Bog. Men ved god Lektüre kom de paa andre Tanker og har virket usigelig meget godt for vide Kredse!

Og hvis du ikke vil eller kan faa Tid til at læse Ugebladet eller en god religiøs Bog, saa gør dig og mig den Tjeneste, kære Læser, og køb blot saadan en Bog, og læg Bogen og Ugebladet paa dit Bord. Thi der er den mærkelige Velsignelse ved gode Bøger, at de ogsaa kan bringe noget godt, naar man bare ejer dem og har dem liggende paa Bordet ved Vinduet eller sammen med de øvrige Blade og Bøger. Der kan de vække gode Tanker, blot man ser paa dem, ligesom det Krucifiks gør, der hænger over din Seng. Altsaa *F. F. M.*

Harnack og Catholicismen.

(Sluttet.)

Denne Tilstaaelse bliver saa meget værdifuldere, som Harnack ikke undlader at konstatere, at Augustinus's Fromhed og Theologi er en »Genopvækkelse« af den paulinske Lære om Synd og Naade, Skyld og Retfærdiggørelse, Prædestination og Frihed. Naar den protestantiske Polemik hidtil udfra det lutherske Kirkebegreb havde bekæmpet*)

*) Se f. Ex. her hjemme Martensens overdrevne Udtalelser i „Katholicisme og Protestantisme“ (S. 117 ff.) om, hvorledes der „straks efter Apostlenes

Katholicismen som antipaulinsk, saa bliver her et væsentlig apostolisk Element i dens Væsens Fundamenter tillagt den. Det tridentinske Koncilium, som i mange Henseender med Rette fortjener at kaldes et Reformkoncilium, har formuleret Læren om Synd og Naade meget dybere og inderligere end det 14. og 15. Aarhundredes Theologi. Heri viser sig Augustinus' vedvarende Betydning og Paa-virkning: den har sat sit Præg paa enhver stor Katholik, der har gydt nyt Liv i den vesterlandske Kirke.

Endelig har Harnack i den berømte Tale i Anledning af Kejserens Fødselsdag i Aaret 1907 taget fornyet Stilling til Forholdet mellem Katholicisme og Protestantisme i Tyskland og givet mange værdifulde Supplementer til sine tidligere Udviklinger. Gentagende erklærer han det for *et ufravigeligt Element i den kristne Religion*, at den kræver og vil etablere *Enhed* blandt sine Bekendere. Men den theologiske Videnskab ved kun altfor godt, at ikke faa af de Aarsager, som har ført til Kirkespaltningen, havde deres Grund i historiske Omstændigheder, som ikke mere bestaar. En Sammensmeltning af begge Dogmesystemer og Forfatninger holder han dog ikke for mulig; men ikke den blotte Tolerance anser han for tilstrækkelig; en *indre Anerkendelse* er Kravet: Tolerance er her et hovmodigt og intolerant Ord.

Harnack tilstaar her, at netop paa det Punkt, hvor Kirkespaltningen satte ind, nemlig i Spørgsmaalet om *Retfærdiggørelsen ved Troen alene*, er de stejle Formuleringer af den gamle Kampparole blevet fremmede for moderne Følelse og Erkendelse. Ingen evangelisk Kristen, mener han, vilde nu til Dags vedgaa den Sætning, at Troen alene har den paastaaede Værdi. Striden om *Skrift og Tradition* har nu tabt ikke blot sin Skarphed, men væsentlig ogsaa sin Mening, fordi protestantiske Lærde allerede fra Lessings Tid har indset, at Samlingen og Kanoniseringen af de nytestamentlige Skrifter selv er en Del af Traditionen.

Død indtræder, om ikke et Fald, saa dog en forbausende Synken — hvor Spirene til den senere Katholicismes Udvækster straks komme til Syne," hvorledes „Paulinismens Aand først vender tilbage i Kirken med Reformationen, og hvorledes Martyrtidens Kristne manglede „evangelisk Dybde“."

Petri Ophold i Rom er nu til Dags fastslaaet som en godt bevidnet Kendsgerning (S. 245). Hvad Harnack her, som overalt, anfører som paastaaede Forandringer ogsaa i katholsk Opfattelse, er ikke saadanne, men — som det i de enkelte Tilfælde let kan paavises — nedarvet katholsk Lære, hvor det ikke netop drejer sig om Misforstaaelser i uvæsentlige Biting.

Harnack tager nu fejl, naar han mener, at den historiske Udvikling har bevirket denne Formildelse i de protestantiske Domme over katholsk Lære. Al hin lidenskabelige Opponenen hænger sammen med den lutherske Opfattelse af Retfærdiggørelsen, der som et Jernnet lagde sig over alle Livets Forhold. Faldt denne Opfattelse bort, da havde Oppositionen tabt sin Brod.

Man skal ikke her forsøge at give et Overblik over, hvorledes Harnacks Udviklinger har vist sig typiske for de indtraadte Forskydninger i den konfessionelle Polemik. Harnack konstaterer selv, at for blot en Menneskealder siden tog den protestantiske Videnskab ingen Notits af katholske Arbejder. Grunden var ikke, som Harnack mener, den, at saadanne ikke forelaa. Det kan ingen for Alvor paastaa om en Møhlens, en Hefes, en Døllingers Tider. Men fæstes Opmærksomheden paa den faktiske, rundtom i protestantiske Organer forekommende, velvillige Værdsættelse af katholsk Litteratur, maa man højlig overraskes over *Afdæmpningen i den konfessionelle Polemik*. Heller ikke paa anden Maade har den nye Situation undladt at have en befriende Virkning. Hvem skulde have holdt det for muligt for et halvt Aarhundrede siden, da Tübingerkritikken havde forvandlet hele den hellige Skrift til en Ruinhob, at endog den liberale Theologi nu til Dags næsten paa ethvert Punkt vilde være vendt tilbage til de traditionelle 3: katholske Anskuelse med Hensyn *det nye Testaments Tilblivelsestid*? Ja, hvem skulde have troet det muligt for en Menneskealder siden efter de aarhundredlange konfessionelle Kampe, at protestantiske Theologer som Hestmüller nu om Stunder uforbeholdent tilstaar, at den lutherske, symbolske Opfattelse af Sakramenterne ikke findes hos Paulus eller i det nye Testamente, men at den katholske Kirkes Lære om Sakramenternes Virk-

ning *ex opere operato* derimod klart og tydeligt er udtalt i samme.

Denne Forandring i den theologiske Situation var det utvivlsomt, som i de sidste Aartier foranledigede den mere uheldede Dom over Katholicismen paa saa mange Omraader. Ramt af Luthers Brandstraale henlaa den katholske Kirkes Blomstringstid, den kristelige Middelalder, som et under Lava begravet Landskab. Hvor meget har nu ikke forandret sig i Løbet af 40 Aar. Nu er det protestantiske Theologer, som advarer mod at kalde hin Tid for den mørke, hvor den rene Tænkning fejrede sin Blomstringstid, uberørt af del praktiske Livs Interesser. Var Leibnitz' Henvisning til de Guldkorn i Skolastikken, som endnu ventede paa at hæves, forbleven upaaagtet i 200 Aar, saa opfordrer nu Theologen R. Seeberg Akademierne til at grave den middelalderlige Filosofi frem som indeholdende langt mere »interessant, nyt og lærerigt, end man under Trykkel af taabelig gammel Fordom blot har en Anelse om«. Samme Theloog erklærer, at Thomas marcherer i Spidsen for det filosofiske Fremskridt, og ikke alene har en R. van Thering knyttet sine værdifulde, retsfilosofiske Tanker til ham, men ogsaa Filosofer og Psykologer følger dette Eksempel i stedse højere Grad; R. Eucken yder ham varm Sympati — hin Thomas, om hvem der i lutherske Kredse 400 Aar igennem aldrig havde lydt et rosende Ord, udelukket som dette var, saalænge Luthers System, den fuldkomneste Modsætning til de thomistiske Tanker, sad i Højsædet. Lægger man hertil den Kendsgerning, at en Hovedgren af den middelalderlige Litteratur, *Mystikken*, i de sidste Aar har fundet en kærlighedsfuld Forstaaelse, at Skikkelser som Frants af Assisi, en af Hjørnestenene i det katholske *Ordensideal*, omgives med forklaret Glans i den protestantiske Litteratur, at *Hagiografien* er kommen til at indtage en fremragende Plads i den historiske Videnskab, da er det umuligt at benægte, at *en ganske ny Tid er oprunden i Tyskland i Forholdet mellem Konfessionerne i Sammenligning med de forløbne Aarhundreder*, hvor alle Broer til gensidig, aandelig Forstaaelse var afbrudte. . .

Trods den skildrede Udvikling er den dogmatiske Modsætning mellem de to Konfessioner ikke bleven mindre,

snarere større. Den katholske Kirke kan ud fra sit Grundprincip aldrig indrømme, at den kun besidder en Del af Sandheden og ikke Sandhedens hele Fylde. Og Harnack har aabent udtalt, at den nuværende Protestantisme aldrig kan komme tilbage til Melanchthons Indrømmelse: Anerkendelsen af Pavedømmet efter menneskelig Ret.*) For Katholikerne bortfalder dermed Muligheden for en indre Enighed, da de ærer Kirken som Grundstenen og den eneste Borgen for den fulde, kristelige Lære. Netop den nuværende Krise i Protestantismen forbyder Katholikerne at fravige dette Standpunkt. Reformationen satte i Stedet for Kirkens Autoritet Luthers, som ikke tilstedte blot en Antydning af Forskningsfrihed overfor sin egen Opfattelse af Kristendommen. Den moderne, liberale Protestantisme vilde, naar der endelig skulde være Tale om en personlig Autoritet, hellere søge denne i Jesus end i Luther. Paa dette Punkt spillede den siden Hegel virkende Mythetheori ind, som paastod, at ikke et Menneske Jesus, men kun Kristusmythen, Millioners aandelige Værk, kunde være Religionens Grundlag. Som sidste Fase forkyndes det efter Kalthoff, at der umulig kan gives en Periode i Menneskehedens Historie, Kristusmythens, Fortrin fremfor en anden, og det saa meget mindre, som denne Mythe har sit Udspring i en sørgelig Epoke i Historien. Denne hele Argumentation har Kalthoff sammenfattet i følgende Ord: »Hvis Kristus har eksisteret, da har han ikke stiftet den protestantiske, men den katholske Kirke. Thi der kan ikke være lagt en katholsk Kristus i Graven og være opstaaet en protestantisk«.**)

Nu til Dags er Haabet om en indre dogmatisk Enighed mellem Konfessionerne fuldstændig svunden for en overskuelig Tid. Aldrig har Princippernes Uforsonlighed saa klart været lagt for Dagen. Protestantismen ser nu for Flertallets Vedkommende Kristendommens Frelse i Udviklingstankerne. Men Catholicismen staar endnu paa det Standpunkt, som Møhler har givet et saa klassisk Udtryk allerede for 80 Aar siden, og som ogsaa Modstanderne anerkender som i hvert Fald logisk storslaaet: at den rin-

*) Forfatteren hentyder til Melanchthons bekendte Separatvotum under de schmalkaldiske Artikler.

**) *Christusproblem* (Leipzig 1903) S. 25 f.

geste Ændring i den kirkelige Lære ryster Kristendommens dybeste Fundamenter, at enhver saadan Forandring indeluttes Kimen til Forvandlingen af den historiske Kristus til en mythisk, at Underet i Kristendommen enten stedse foreligger i Sakramenterne og i Kirkens Ledelse ved den Helligaand eller ogsaa er udelukket fra Kristendommens Kilde, Kristus selv. Disse Møhlens Ord tager sig ud som en vidunderlig Intuition, i hvilken han anteciperer den theologiske Udviklings Forløb i de sidste 100 Aar. Med denne Udvikling for Øje beundrer nu om Stunder ogsaa Filosofer som Verweyen, der ud fra Erkendelseskritikkens inderste Rødder er en Modstander af det katolske Trossystem, den storartede Konsekvens i det katolske Standpunkt overfor Trosproblemet fra Justinus til Pius X.

K.

Gode Børns Pligt.

Noget af det vigtigste i alt Regnskabsvæsen er Indtægt og Udgift. Er ved Aarsopgørelsen Indtægten større end Udgiften, bliver der Overskud, og omvendt, er Udgiften større end Indtægten, bliver der Underskud. Det er noget, enhver ved; men det kan give Anledning til Eftertanke i særlige Tilfælde.

Inden ret længe afslutter de fleste katolske Menigheder deres Aarsregnskaber for det forløbne Aar. Vi ved alle, at Udgifterne er steget betydeligt, ja meget betydeligt. Tænk alene paa Udgiften til Brændsel! Naar Indtægterne nu ikke stiger tilsvarende, maa der blive Underskud eller, rettere sagt, det sædvanlige, aarlige Underskud maa blive større. Hvem skal dække det? Sognepræsten eller Kirkeforstanderne? Nej, enhver Menigheds Medlemmer maa efter Evne sørge for deres Sogn. Hvad gør Stat og Kommune? Den ene nye Skat efter den anden — den ene nye Forhøjelse efter den anden! Udgifterne maa dækkes. Og ikke betale noget eller noget videre til ens Sogn, fordi man maa betale saa meget i Skat til Stat og Kommune, vilde jo være at gøre Uret mod ens Sogn. Thi de samme Aarsager til de føøgede Udgifter for Stat og Kommune er sandelig ogsaa til Stede for Sognene og dermed ogsaa den samme Grund eller, skal vi ikke heller sige, Forpligtelse til under de nuværende Forhold at yde større Bidrag end sædvanlig.

Endnu er der Tid til at indhente det forsømte, baade for dem, der slet ikke har betalt noget Bidrag, og for dem, der vil give et ekstra Bidrag til det sidste Aar og forhøje det fremtidige Bidrag til Sognet. Man behøver kun at henvende sig til Sognepræsten eller en af Kirkeforstanderne, og for Københavns Vedkommende modtager St. Ans-gars Menighedskontor (Bredgade 69 2. S. o. G. Telefon Palæ 654, 1—4) Meddelelser for de københavnske Sogne.

Enhver bør erkende Sagens alvorlige Betydning og handle derefter. Kan man afse Kontingent til Foreninger, religiøse og selskabelige, kan man ogsaa yde et Bidrag til sit Sogn, selv om det skulde koste lidt Afsavn i en eller anden Retning.

Ganske vist er Bidragene »frivillige«, men vor Samvit-tighed, vor Samfundsfølelse bør ubevidst ændre dette Ord til »pligtsmæssig«. Hvad en Søn eller Datter yder sin fat-tige Moder, er jo ogsaa frivilligt; men Skam faa det Barn, som ikke hjælper en Moder i Nød, som lader fremmede sørge for hende. Og jo bedre Evne en Søn eller Datter har, desto mere vil de ogsaa sætte en Ære i at forbedre Moderens Kaar.

Kirken er din Moder, handl da som en god Søn eller Dat-ter vilde gøre!
En Kirkeforstander.

Lidt om Højskolen.

Hr. Redaktør!

Undertegnede, der var til Stede ved Højskoleforeningens Møde i Mariahjemmet, men ikke deltog i Diskussionen, beder om Optagelse af følgende:

Der blev blandt andet udtalt, at Grunden til, at der ikke kom ret mange unge, maaske laa deri, at Foredragene var kedelige, eller ikke alene Foredraget, men Foredragsholderne var tørre og kedelige. Mig forekommer det at være saare utaknemmeligt at være Foredragsholder i den katholske Højskole. I Ste-det for at kritisere burde vi Tilhørere være lidt mere taknem-lige imod de Mennesker, der ofrer Tid og et ofte stort forud-gaaende Arbejde paa et saadent Foredrag. *Fru B.*

— Tak, ærede Fruer, for Deres venlige Indlæg. Jeg er ganske enig med Dem i, at vi skylder Foredragsholderne paa den kathol-ske Højskole megen Tak; men paa den anden Side maa jeg dog sige, at der ingen uberettiget Kritik kom frem den Aften, De hen-tyder til; vi var jo netop samlede for gennem gavnlige Forhand-ling og Kritik at fremhjælpe Højskolens Arbejde. *N. H.*

Hr. Redaktør Niels Hansen!

Maa jeg have Lov at sende et Par Ord til Ugebladet angaaende den katholske Højskole. Paa Foreningens Møde blev der sagt, det havde været en Skuffelse for Mogens Ballin, at der forholdsvis kom saa faa unge til Møderne; Højskolen var ikke bleven det for de unge, han havde tænkt sig. Det kan gerne være, men vi lidt ældre Konvertitter maa sige Tak, for hvad den er for os, nemlig et Sted, hvor man hører om katholsk Liv, og hvor man sætter sig en Ære i at tilhøre den Kirke, der har opfostret saa mange store Helgener. Jeg haaber fremdeles, vi kan samles der — hvor skulde vi forresten ellers gaa hen, naar man vil have lidt katholsk Liv uden for Kirken? Ungdomsforeningerne er vi for gamle til, og »Unio« er, saa vidt jeg ved, en selskabelig Forening. Det var kun dette, jeg havde paa Hjertet.

Med venlig Hilsen K. F.

Ærede K. F. — De og alle andre lidt ældre Konvertitter er inderlig velkomne paa Højskolen, og De maa endelig vedblive at komme. Vi, der har ledet Højskolen, er taknemmelige for det, vi har naaet, men det forhindrer slet ikke, at vi ønsker — og haaber med Tiden — at kunne faa fat paa flere unge. Forøvrigt Tak for Deres venlige Ord.

N. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Paa Højskolen holdt Baronesse Rosenørn-Lehn i Tirsdags i en til sidste Plads fyldt Sal et fængslende Foredrag om den h. Vincents af Paul, i hvilket Tilhørerne fik et klart Indtryk af den store franske Reformators og Ordensstifters hellige Liv og utrættelige Virksomhed.

Ordруп. Ifølge Villabyernes Blad fandt Tirsdag den 22. Januar følgende Forhandling Sted i Gentoftes Sogneraad: Det tidligere omtalte Andragende fra St. Andreas-Kollegiet om Tilskud forelaa tilbagesendt fra Skoleudvalget, der havde haft Sagen til Erklæring. Som Motivering for Andragendet anføres den vanskelige Situation, hvori Skolen er stedt, efter at det store Kontingent af interne Elever fra Udlandet som Følge af Krigen er udeblevet i flere Aar. Der var indtil Sommeren 1914 58 interne Elever fra Udlandet; men siden da har der saa godt som ingen været — for Tiden er der kun 6 fra Skandinavien — og da hele Skolen er indrettet efter et saa meget større Antal Elever, tilmed med Ophold paa Skolen, kan denne ikke opretholdes uden betydelige Tilskud. Skoleudvalget indstillede, at Kommunen for at muliggøre, at de Elever i St. Andreas Kollegiums Mellemskole-, Real- og Gymnasie-

klasser, hvis Forældre er bosiddende i Gentofte Kommune og har dansk Indfødsret eller i hvert Fald har boet her i Landet de sidste 5 Aar, kan bevare de Fripladser eller Nedsættelser i Skolebetalingen, de nu har, yder Skolen et aarligt Tilskud, der svarer til det Beløb, som de ydede Læmpelser til enhver Tid udgør. Hr. *Næsted* forelagde Sagen. Andreas-Kollegiet indtager en Særstilling, idet det ikke kan erholde Statstilskud, Skolen havde ikke desto mindre kunnet yde en stor Mængde Elever Undervisning gratis eller til nedsat Betaling. Det havde bl. a. sin Grund i, at Lærerne som Medlemmer af »Jesu Selskab« ikke modtog egentlig Løn, men kun erholdt, hvad der var nødvendigt til Livets Ophold. Kommunen ønskede nu at yde denne Skole eller rettere Børnene i den samme Hjælp, som man agtede at tilstaa lignende Skoler, som ikke ved den foreslaaede Skoleordning kunde komme ind under Stat eller Kommune. Man vilde herved muliggøre disse Skoler vedblivende at bestaa i Kommunen. Assistent *Blichfeld* erklærede, at han af principielle Grunde maatte stemme imod Indstillingen. Hr. *Toldberg* fandt Anledning til at præcisere, at Tilskudet kun vilde blive tilstaaet Elever i Mellemskolen, Real- og Gymnasieklasserne. Grosserer *Gutzon Münster* udtalte sin Tilfredshed med det foreliggende Forslag. Det vilde muliggøre, at Forældrene i henvend 70 Hjem i Kommunen vedblivende kunde holde deres Børn i Andreas-Kollegiet. Hr. Münster henviste iøvrigt til sin Anbefaling for Sagen ved Budgettets første Behandling. Hr. *Næsted* fremhævede, at Tilskudet var nedadgaaende og vilde højst blive ydet i syv Aar. Hr. *Jacob Andersen* havde Indtrykket af, at Talen var om en god Skole, som var Støtte værd, navnlig i nærværende Overgangstid, og indtil der blev skabt en fast Ordning for det private Skolevæsen. Forslaget vedtoges med alle Stemmer mod Socialdemokraternes.

— I Skrivelse af 13. November 1917 har St. Andreas Kollegium andraget om en Brændselshjælp af 12 Kr. 80 Øre for hvert af de 240 Hjem i Kommunen, der har et eller flere Børn i Skolen. Skoleudvalget indstillede, at der i Aar til St. Andreas Kollegiet ydes en Brændselshjælp af 8 Kr. 80 Øre for hvert af de 240 Hjem, der har Børn i Skolen, paa Betingelse af, at Brændselspengene for hvert Hjem ikke maa opkræves med mere end 12 Kr. Vedtoges mod Socialdemokraternes Stemmer.

Aarhus. (Fangelejren i Hald ved Viborg.) Den ungarske gejstlige i Fangelejren, Feltpræsten Tarek, leder f. T. Opførelsen af et katolsk Kapel i Fangelejren, en Barakke, 40 m lang og 11 m bred, der er bleven sendt fra Wien til Danmark. Indvielsen vil sandsynligvis kunne finde Sted i Marts Maaned.

Frankrig. Efter hvad *Echo de Paris* meddeler, har den katholske Presse i Frankrig vundet en halv Gang saa mange Abonnenter til som før Krigen. Denne Fremgang viser, at de talrige Katholikker, som før ikke subskriberede paa katholske Blade eller gjorde det helt uregelmæssigt, for Øjeblikket i Skyttegravene, i Lazaretterne og ved Fronten længes efter en virkelig katholsk Presse og bidrager til dens Udhredelse blandt Soldaterne. Dette Fænomen er i Frankrig særlig betegnende.

Baron G. Armfelt.

Brevkasse.

Hjertelig Tak for Tilsendelsen baade af den tyske og den danske Tekst til den i forrige Nummer omtalte Salme. Den tyske findes bl. a. i *Gesang- und Gebetbuch für das Bistum Münster* og lyder saaledes:

Jesu, Jesu, komm zu mir, O wie sehn ich mich nach dir! Meiner Seele bester Freund, Wann werd' ich mit dir vereint?	Keine Lust ist in der Welt, Die mein Herz zufrieden stellt; Deine Liebe, Herr, allein Kann in Wahrheit mich erfreun.
Tausendmal begehrt' ich dein, Leben ohne dich ist Pein; Tausendmal seufzt' ich zu dir: »O Herr Jesu, komm zu mir!«	Darum sehn' ich mich nach dir, Eile, Jesu, komm zu mir. Nimm mein ganzes Herz für dich Und besitz es ewiglich!

Forfatteren er den bekendte tyske Konvertit, Digter og Præst *Angelus Silesius* (Johannes Scheffler) fra Breslau, død 1677, Forfatter til en Mængde Salmer, af hvilke flere endnu synges.

Paa Dansk er den gengivet saaledes:

Jesus kom, o kom til mig, se, jeg længes efter dig, du mit Hjertes bedste Ven, naar forenes vi igen?	Intet her i Verden er, som min Sjæl kan have kær; Herre, kun din Kærlighed kan mig skænke varig Fred.
---	--

Ak, du Døden led for mig;
o, hvor højt jeg elsker dig!
maalte jeg din Herlighed
skue i al Evighed!

I »Kommunionsbønner«, udkommet i 1912, findes paa Side 27–28 en anden Oversættelse, der meget ligner den gode Gengivelse, der i mange Aar har været at læse i danske protestantiske Sang- og Salmebøger, og som er optaget i *Sursum corda* (Nr. 11). I mange protestantiske Kredse her i Landet har Salmen været overordentlig yndet og flittig benyttet. — Med Tak og de bedste Ønsker for den syge unge Pige. Ærbødigst N. H.

Som Svar paa Forespørgsel meddeles, at der ikke eksisterer særlig komponerede Bind til Ugebladet.

N. H.

Aarsberetning for St. Elisabeth-Vincentkonferens F.

Konferensen tæller 34 Medlemmer, 18 passive og 16 aktive. Medlemmerne har i 1917 besøgt og understøttet 32 Familier. I Aarets Løb forfærdigedes 105 Beklædningsgenstande. Til Systuen blev skænket 32 brugte Klædningsstykker. Som det ses af Regnskabet, har Udgifterne til Systuen været forholdsvis smaa; dette skyldes Gaver af Linned og Uldstoffer fra enkelte Familier, som vi herved bringer en særlig Tak. Alle, der paa den ene eller den anden Maade har ydet Konferensen Hjælp i Aarets Løb, bringes ligeledes en hjertelig Tak.

Gaver, saavel Pengebidrag som brugte Klædningsstykker, Brugsgenstande o. s. v. modtages med Tak af Frk. M. Hoffmann, H. C. Ørsteds Vej 48 A², og Frk. Ronge, Lykkesholms Allé 14 C St.

Indtægter og Udgifter.

INDTÆGT:	Kr. Ø.	UDGIFT:	Kr. Ø.
Faste aarlige Bidrag.....	216 00	Maandl. Hjælp t. 3 enligst.	72 00
		Kont. Hjælp t. forskellige	44 00
		Indkøb til Systuen	1 36
		16 l sød Mælk	62 50
		100 l skummet Mælk	14 00
		Fødevarer	5 55
		3 Eksp. af Ugebladet ...	9 00
		Tryksager o.s.v.	4 15
		Messestipendium	2 00
		Kassebeh. Januar 1918...	1 44
	216 00		216 00

Meddelelse fra St. Ansgars Menigheds Forstanderskab.

Da Menighedens Regnskab for 1917 vil blive sluttet først i Februar Maaned, bedes endnu resterende Menighedsbidrag for 1917 indbetalt inden den 3. Februar paa St. Ansgars Menigheds-kontor, Bredgade 69, 2. Sal o. G. Kl. 1 - 4.

Bekendtgørelse til Rosenkranssognet.

Da Menighedens Regnskab for Aaret 1917 vil blive sluttet Onsdag den 6 Februar, bedes de resterende Bidrag (Kirkeskat. Præstепenge m. m.) snarest indbetalt til Sognepræsten, Hr. Pastor H. Slump, eller til Kirkeforstander, Hr. P. Stagno Balestrini, St. Thomas Allé 6². Kl. 7-8.

Forstanderskabet.

Koncert.

Pianistinde Fru L. R. Seitzbergs og Koncertsangerinde Frk. Esther Mathiesens Koncert finder Sted den 11. Februar Kl. 7¹/₂ i St. Knuds Skoles Koncertsal med kunstnerisk Assistance.

Billetter à 2 og 1 Kr. faas Katholsk Boghandel, Stenosgade 3, Frk. Mathiesen, Annasvej 6, Hellerup, Tlf. Helrup 1483 x og Fru Seitzberg, Dannebrogsgade 9² tv, Tlf. Vester 492 u og Fru Mathiesen, Nørrebrogade 78, Tlf. Nora 2996 x.

St. Andreas Kollegiums Skolekomedie

finder Sted *Søndag d. 10. Februar* Kl. 5³/₄ og *Mandag d. 11. Februar* Kl. 5 (altsaa ikke om Tirsdagen som i tidligere Aar). Der opføres foruden Musik og Sang

Det arabiske Pulver,

Komedie i en Akt af Ludvig Holberg.

Fri Adgang har kun Kollegiets *Lærere* og *nuværende Elever*; til enhver anden sælges Adgangskort (med Program) à 50 Øre i Katholsk Boghandel, Stenosgade 3, og paa Kollegiet.

Unio. Fredag d. 1. Februar 1918 (Gimle) Kl. 7½ pr.
Musikalsk-deklamatorisk Underholdn., derefter Bal til Kl. 1.

Onsdag d. 6. Februar 1918 Kl. 7 Fastelavnsfest

i Johansens Selskabslokaler, Haveselskabets Vej 3.

Unios dramatiske Afdelings Debut.

Fritz Holst: »Den lykkeligste Dag«, Lystspil i 1 Akt.

Erik Bøgh: »En glædelig Fastelavn«, Vaudeville i Akt.

Efter Forestillingen slaas Katten af Tønden.

Billetter for Medlemmer à Kr. 1,50 pr. Aften.

» » besøgende à Kr. 2,00 » »

» » gældende til begge Aftener for Medlemmer Kr. 2,50,

besøgende Kr. 3,00, faas hos Johs. Hoffmann & Søn, Købmagergade 48 samt hos Bestyrelsen. Obs. Intet Billetsalg ved Indgangen.

Aarhus. Aftenunderholdning Søndag den 3. Februar Kl. 8. For-
eningen »Frem« opfører: »Store Bededags Aften« og
»Studeprangeren«. Mellem Akterne: Violinspil og Sang.

Ungdomsfest

for samtlige Ungdomsforeninger

afholdes Fredag d. 8. Februar i Haandværkerforeningens Festsal,
Kronprinsensgade 9 fra Kl. 7—1.

Festen bestaar af Oplæsning af kgl. Skuespiller *Cajus Bruun*,
Stryge-Quintet og Klaver samt Studenterkvartet og derefter Dans,

Entré for Medlemmer af Ungdomsf. med Forældre er 75 Øre,
for Ikke-Medlemmer 1,50 Kr. Af Ikke-Katholikker kan kun de
unges Forældre og Søkende faa Adgang. Børn kan ikke deltage.
Billetter faas fra d. 27. ds. hos Ungdomsforeningernes Formænd
samt i Katholsk Boghandel, Stenosgade 3. Intet Billetsalg ved Ind-
gangen. *Festkomiteen.*

Tak. Med Taknemmelighed har vi af nedenstaaende Vel-
yndere modtaget følgende Gaver:

Frk. H. U. Ransing 10 Kr., Under Mærket 22.416 50 Kr.,
under Mærket 933 10 Kr., under Mærket Ungdomsfryd 1 Kr. 1 alt
71 Kr. *De unges Indsamling til Absalonsgaard.*

Meddelelser fra de unges Indsamling til Absalonsgaard.

Hr. Percival Bigler, der er Foreningens Kasserer, er blevet
valgt til at være dens Forretningsfører. Hr. Joseph Høhling, 2den
Konsultor, er udtraadt af Bestyrelsen.

Søndag d. 24. Februar Kl. 1 afholdes *Generalforsamling* i Steno-
gade 4, den lille Sal, hvortil alle Medlemmer og interesserede
venligst indbydes. *Bestyrelsen for*

De unges Indsamling til Absalonsgaard.

Ungdomsvennen. Nr. 2. Februar 1918. Indhold: Ungdoms-
tiden. Sankt Ansgar, Digt af H. Kejser. Ske din Vilje. Godt
Humør. Fædrelandet. Udvorteshed. Fra Foreningslivet.

Den Herre, som Søndag den 27. Januar i St. Andreas
Kirke har faaet en forkert Hat hjem med, bedes aflevere denne
til Kollegiets Portner, hvor hans egen er henlagt.

Sakramentskirken.

Af forskellige Grunde ser man sig desværre nødsaget til
midlertidig at lukke Kirken paa Hverdage efter Mørkets Frem-
brud; men om Lørdagen er Kirken dog aaben som sædvanlig til
Kl. 10 Aften.

Aalborg. Fastelavnsmandag Kl. 8 Familieaften. Fælles Kaffe-
bord, forsk. Fastelavnsløjer og derefter Dans. Billetter à 75 Øre
faas paa Kamillianerklinikken senest Søndag (d. 10.) Middag.

Kirkelig Kalender.

3. Feb. Sexagesima. (I Høj- messen: Kyndelmisse.)	10. Feb. Fastelavns Søndag.
4. — M. Andreas Corsini, Biskop og Bekender.	11. — M. Vor Frue af Lour- des.
5. — Ti. Agathe, Jomfru og Martyr.	12. — Ti. Serviterordenens Grundlæg., Bekendere.
6. — O. Titus, Biskop og Bekender.	13. — O. Askeonsdag. (Fa- sten begynder.)
7. — To. Romualdus, Abbed.	14. — To. Ferialdag.
8. — F. Johannes af Matha, Bekender.	15. — F. Ferialdag.
9. — L. Cyrillus af Alexandria, Biskop og Kirkelærer.	16. — L. Ferialdag.

Meddelelse om **Gudstjenesten** i København fandtes sidst i Nr. 2.

Den katolske Højskole.

Møde Tirsdag den 5. Februar Kl. 8 Aften

Baronesse *E. Rosenørn-Lehn*: **Barmhjertighedens Døtre.**

Sangbogen *Sursum corda* medbringes. Nr. 134 og 75 synges.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4 B. Adgang 25 Øre.

Eksercitier.

Fra Søndag den 3. Februar til Søndag den 10. Februar afholdes der i Jesu Hjertes Kirke, under Ledelse af P. Sialm, *Eksercitier* (aandelige Øvelser) for katolske *gifte* Kvinder her i Byen. Alle indbydes venligst til at tage Del deri.

Det første Foredrag holdes Søndag den 3. Februar Eftm. Kl. 3^{1/2}. De paafølgende Ugedage holdes der Foredrag hver Aften Kl. 8^{1/4}. Lørdag Aften bortfalder Foredraget. Søndag Morgen (den 10. Februar) Kl. 8 Foredrag og derefter Fælleskommunion. Søndag Eftm. Kl. 3^{1/3} Prædiken og Slutningshøjtidelighed.

Eksercitier paa St. Andreas Kollegium.

Fra Tirsdag den 26. Marts Aften Kl. 7 indtil Lørdag den 30. Marts Morgen i den *stille Uge* afholdes der paa *St. Andreas Kollegium et tre Dages Eksercitiekursus for Gymnasieelever og Studenter*. Ogsaa ældre Mænd kan i et begrænset Antal faa Adgang. Delta-gerne vil komme til at bo paa Kollegiet og følge den til de saakaldte lukkede Eksercitier hørende Dagsorden. Anmeldelserne bedes inden 1. Marts sendt til Kollegiets Rektor, P. Nøsen, hvor ogsaa nærmere Oplysninger faas.

Sakramentskirken. Hver Torsd. sakr. Velsignelse efter 8-Messen.

K.U.B. (Katholsk Underretnings Bureau), et Samfund af katolske, akade-
miske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katholikker, som
maatte ønske at faa næjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser,
der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Magister
Mathæus Hansen, Hovmarksvej 30, Charlottenlund.

Bedes bemærket.

Til Redaktøren bedes **kun** sendt, hvad der skal optages i Bla-
det: Artikler, Efterretninger og Annoncer. (NB. Forretnings-
annoncer til Omslaget sendes til Silcowitz, Studiestræde 27—29.)
Alle Indbetalinger, Anmeldelse af Abonnement, Klager over man-
gelfuld Tilsendelse rettes derimod til Ekspeditionskontoret, Bred-
gade 69, 2. Sal ov. G.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1—4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothens Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes helst Kl. 4—6 Eftermiddag.

Nr. 6

Søndag den 10. Februar.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — En A B C for voksne. — Absalons Gaard. — Sko Kloster. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Aalborg. Sverige. England. Holland. Rom. Nord-Amerika. Australien. — Brevkasse. — Avertissementer.

Fastemandat for det Apostoliske Vikariat Danmark og Island.

- I. *Fastebudet* — som kun tillader een fuldstændig Mættelse, eet mindre Maaltid og om Morgenen en Smule Brød, men udelukker al anden Spise — gælder for alle Dage af den *40 Dages Fastetid* fra Askeonsdag indtil Paaskelørdag Middag med Undtagelse af Søndagene, desuden for alle *Tamperdage* og for *Vigilie-Fastedagene* før Pintse, før Mariæ Optagelse (o: den Søndag, hvor Festen fejres offentligt) før Alle Helgen og før Jul. Forpligtede til at faste paa disse Dage er alle, som har fyldt 21 Aar, men endnu ikke er begyndt det 60. Aar. Fastedagene skal hver Gang Søndagen forud forkyndes fra Prædikestolen.
- II. *Abstinensbudet*, som forpligter til fuldstændig Afholdelse fra Kødspise, gælder for *Askeonsdag*, *Lørdagene i Fastetiden*, alle *Tamperdage* og Aarets samtlige *Freddage*. (Jfr. dog Nr. III.) De øvrige Dage tillades Nydelsen af Kødspiser med den Indskrænkning, at paa samtlige paabudte *Fastedage* (jfr. Nr. I) tillades Ny-

delsen af Kød kun een Gang, nemlig ved Hovedmaaltidet. De, som paa Grund af deres Alder eller formeldest Dispens er fritagne for at faste, er ogsaa fritagne for Abstinenspligten paa de Fastedage, som ikke tillige er Abstinensdage.

- III. Faste- og Abstinenspligten bortfalder paa alle *paabudte Festdage*.
- IV. *Kødsuppe* og med Flæsk, Fedt eller Blod tilberedte Spiser, forsaavidt de enten slet ikke indeholder Køddele eller kun i en aldeles uvæsentlig Grad, kan nydes hver Dag, alene med Undtagelse af *den hellige Langfredag*.
- V. Følgende Personer er med Undtagelse af Langfredag aldeles fritagne for *Abstinensen*: a) de i aktiv Tjenestestaaende Militærpersoner og, hvis disse fører egen Husholdning, ogsaa deres Hus- og Bordfæller; b) Gæstgivere og Spiseværter og deres Gæster samt alle de, der jævnlig faar deres Mad fra et offentligt Spisested; c) Handelsbetjente, Svende, Lærlinge, Arbejdere og andre, som holdes med Kost af Ikke-Katholikker; d) de af Ikke-Katholikker indbudte Gæster; e) Medlemmer af og Tjenestefolk i Familier, hvor enten Mand eller Hustru ikke er Katholik; f) fattige, rejsende og de paa offentlige Bade- eller Kuranstalter under Kur værende Personer.
- VI. Alle approberede Skriftefædre meddeles der herved Myndighed til i paatrængende Tilfælde — hvor der nemlig foreligger vægtigere Grunde end blot overdrevent Hensyn til det legemlige Velvære — at forandre Faste- og Abstinensbudet for *enkelte* troende til en eller anden from Gerning; dog kan kun Sognepræsterne og Rektorerne gøre Brug af denne Fuldmagt udenfor Skriftemaalet.
- VII. Af Hensyn til, at Faste- og Abstinensbudets oprindelige Strenghed for alles Vedkommende er bleven mildnet, *skal alle troende, som er i Stand dertil*, i Faste-tiden nedlægge en *Almisse* i de Bøsser, som i denne Hensigt bliver at anbringe i alle Kirker og Kapeller med Paaskrift: *Faste-Almisse*. Disse Faste-Almisser, som anvendes til Bedste for Vikariatets kirkelige Anstalter,

skal *indsendes* til Vikariatet straks efter Fastetidens Afslutning. Den, som ikke er i Stand til at give en saadan Almisse, skal paa Søndagene i den hellige Fastetid bede den smertefulde Rosenkrans for Kirkens Anliggender.

- VIII. I Overensstemmelse med det hellige Tridentiner-Koncils Bestemmelse (S. XXIV de ref. c. 4) forordner Vi, at der i samtlige Sognekirker i den hellige Fastetid skal holdes en *særlig Fasteandagt*, bestaaende af en Prædiken, Salmer og Bønner, hvorom Vi overlader Sognepræsterne at træffe nærmere Bestemmelse. Disse Andagter skal slutte med den sakramentale Velsignelse og Prædikenerne have Menneskets sidste Ting eller Frelserens Lidelse og Død eller et andet dermed i nær Forbindelse staaende Emne til Genstand. — Paa *Søgnedagene* i Fastetiden bliver under eller efter Skolemessen den smertefulde Rosenkrans eller andre passende Bønner at forebede for Kirkens Anliggender.
- IX. I de saakaldte *lukkede* Tider, d. e. fra Askeonsdag indtil Første Paaskedag og fra første Adventssøndag indtil Første Juledag inkl., maa ingen højtidelige Bryllupper finde Sted. I *Faste- og Adventstiden* bør de troende ogsaa afholde sig fra alle *Danse og andre støjende offentlige Forlystelser*.
- X. Tiden for Opfyldelsen af det kirkelige *Bud om Paa-ske-Kommunionen* fastsættes i Medfør af en pavelig Tilladelse at skulle være fra Palmesøndag indtil Kristi Himmelfart og for de Katholikker, som bor langt borte fra en Kirke, indtil Anden Pintsedag. De troende gøres opmærksomme paa den gamle kirkelige Forskrift om at modtage Paaske-Kommunionen i deres respektive *Sognekirker*, en Forskrift, der ogsaa under vore kirkelige Forhold saa vidt muligt bør søges overholdt.

København, den 3. Februar 1918.

✠ Johannes,

Biskop af Anastasiopolis.

Apostolisk Vikar for Danmark og Island.

En ABC for voksne.

B.

Børneopdragelse.

Vi vil haabe, at der blandt Ugebladets Læsere findes mange Mødre, kristelige Mødre. Thi det er en Ære for dette Blad, en Ære for enhver, der skriver deri, at blive læst, forstaaet og paaskønnet af en kristelig Moder. Thi naar vi har hende med til det, der her skrives, saa har vi flere med end hende alene, nemlig ogsaa alle dem, hun indvirker paa: hendes Børn, hendes Mand, ja maaske flere endnu, helt ned til hendes Børnebørn.

Thi paa enhver ægte kristelig, altsaa inderlig from, arbejdsom, forstandig Husmoder kan man anvende Bibelens Ord om en modig israelitisk Kvinde: »Du er vort Folks Ære«. (Jud. 15,10.)

Ikke saaledes at forstaa, som jeg mener, at Husmoderen skulde prædike for Mand og Børn eller læse højt for dem, hvad Ugebladet skriver. Nej, blot ved stille at samtykke i det, som der skrives, og stilfærdig handle derefter udøver en Moder en ubeskrivelig Indflydelse paa sit Hjem.

Allerede det at have faaet et Barn i Gave fra Gud den Almægtiges Hænder, et nyt Menneske med talrige vidunderlige Evner og Udviklingsmuligheder, et Menneske med en udødelig Sjæl, der er bestemt til at erkende og elske Gud, kæmpe og lide og hisset at staa foran den levende Guds Aasyn — alene dette er noget overordentlig stort, hvis man ret tænker derover. Vel er det sandt, at det paa Millioner af Steder Verden rundt sker, at en Kvinde med Smerte føder et Barn — men derfor er dog hvert enkelt Barn noget ganske for sig, en vidunderlig Guds Gave, en ny Aabenbarelse af hans Skaberkräfts uransagelige Dybde.

Men en kristelig Moder har en ganske særegen Værdighed fremfor hedenske Mødre og et langt større Ansvar end disse. Thi medens disse kun efter Naturens Orden søger at yde det spæde Barn Beskyttelse og den Hjælp, der kan tiltrænges, for at det lille Væsen maa vokse og trives i naturlig Forstand, vil den kristelige Moder ogsaa have højere Interesser i dette nye Menneskebarn. Og disse

højere Interesser — nemlig Sjælens Trivsel og Barnets evige Lykke — overgaar i den Grad den rent materielle og jordiske, at en ægte kristelig Moder straks vil søge at sætte Christi Kærligheds Præg paa hele Samlivet med dette Barn.

I vore Dage, hvor Videnskaben beskæftiger sig saa meget med Arvelighedsspørgsmaalet, er det ikke af Vejen at huske paa, hvor meget godt eller ondt et saadant nyfødt Barn allerede har modtaget i Vuggegade. . . Sikkert er, at ogsaa de første Maaneder, de første Aar, hvor Barnets Aand endnu næppe rører sig, kan have Betydning for dets sjælelige Udvikling. Mange Forældre tror desuden, at man først skal begynde at opdrage Børn, naar de er 6 Aar og derover. Nej, da er en god Del af Opdragelsestiden allerede forbi! — —

Og dog maa man glæde sig, hvis Forældrene vil begynde at opdrage Barnet, i det mindste naar det er 6 Aar gammelt. Thi mange Børn bliver aldrig opdraget. De bliver først forkælet og anset for det bare Legetøj; endog senere, naar den lille Pige med rosa Sløjfe i Haaret skal gaa i Skole, mener dumme Forældre, at deres lille er det rene Englevæsen. Men saa snart den lille Engel vokser op til en næsvis og slikvoren Pige eller til en snavset Gadedreng, der giver Forældrene frække Svar, ja, saa opstaar paa een Gang Tanken i Forældrene: vi maa give Barnet en bedre Opdragelse.

Den »bedre Opdragelse« bestaar saa i, at Faderen i Vrede knalder Drengen en Lussing, at Moderen græder og skælder Datteren ud og ender med en frygtelig Trusel: »Du faar aldrig mere Lov til at gaa i Spisekamret og tage Svesker.« — Hvorpaa lille Ellen sætter sig hen og stortuder og Moderen rørt søger at stoppe Datterens Taarestrøm med Forsikring om, at hun er en sød Pige, Mors egen lille Pige, og til Belønning ogsaa skal faa saa mange Svesker, som lille Ellen vil. . . .

Hvad er da Børneopdragelse? Er det, at man engang i Vrede straffer altfor haardt og ellers lader det hele gaa, som det vil?

Jeg glemmer aldrig en Scene fra min Skoletid. En ung, uerfaren Lærer havde Opsyn i Klasseværelserne. Nogle

Drengene morede sig med at lukke for Gangdøren, saa de andre ikke kunde komme ind. Pludselig farer den unge Lærer frem og raaber gennem Nøglehullet, at man skal aabne. Men nogle brede Drengerygge forhindrede ikke blot Lærerens Stemme i at trænge igennem, men desværre ogsaa hans Anstrengelser for at aabne den ude fra. Saa med eet aner Drengene Uraad, slipper Døren, og ind farer eller rettere flyver i en stor Bue den ubetænksomme Lærer og havner paa Gulvet. I et Nu har vedkommende Drengene frelst sig i Baggrunden, medens de aldeles uskyldige og forbausede ny tilkommende Drengene staar i første Tilskuerække. Den havarerede Lærer samler sig selv, sine Brillen, Nøgler og Bøger op fra Stuegulvet, ser omkring sig som en »brølende Løve, der søger, hvad han kan sluge«, farer løs paa de forbausede Tilskuere og dikterer de nærmest staaende en haard Straf. . .

Et lille Billede af, hvordan det gaar til i Livet! Læreren mistede ved denne sin første Optræden — han var Prøve-Kandidat — hele sin Anseelse som Ungdommens Vejleder og førte senere hen en meget ynkværdig Tilværelse.

Men gør ikke visse Forældre det samme? De har ved overilet at straffe og ellers at lade Børnene have deres Vilje selv bundet sig det Ris, hvormed de slaas, eller har ved deres egne Mangler paa Konduite, paa Pligtopfyldelse og Orden givet Børnene et Eksempel, som disse kun altfor let benytter sig af, naar de vokser op.

Den hollandske Digter Jost van Vondel har skrevet nogle smukke Vers om Børneopdragelse. Jeg husker kun, at han siger deri: Smaa Børn træder Moderen paa Kjolen, men naar de er store, paa Hjertet. . .

Hvad er da egentlig Børneopdragelse? Det er et fortsat — altsaa ikke kun paabegyndt — og systematisk — altsaa ikke kun efter Lune og Lejlighed udøvet — Arbejde paa at uddanne Barnets gode Anlæg og forhindre dets daarlige i at komme frem. Det er som et Gartnararbejde, hvor det gælder om baade at rense Jorden for Ukrudt og plante nyttige Urter og Blomster i Stedet. En Del af dette Arbejde udføres for Forældrene af en god Skole, af Kirkens hellige Indflydelse og af selve Hjemmets gode Tone.

Det er ikke Hensigten med en saa kort Artikel som

denne at give en Opdragelseslære, kun peges skal der paa denne store Sag. Og da vil vi navnlig pege paa to Ting, som hver paa sin Maade er af Betydning ved Barnets Behandling.

Det første er noget tilsyneladende ubetydeligt, nemlig: lad Børnene gaa tidlig til Sengs og, indtil de er 14—15 Aar gamle, tidligere end Forældrene! Hvoraf kommer det, at mange Børn er saa nervøse, saa gammelkloge, saa tidligt, men svageligt udviklede? Fordi de om Aftenen lytter til Forældrenes og andre voksnes Tale. Og de finder paa alle Slags Udveje for at faa Lov til at blive oppe. Derved mister de ikke blot nogle Timers Søvn, men fyldes altfor tidlig med Snak om Avisnyheder, Familie-Skandaler og -Sorger. Thi jeg taler her slet ikke om Muligheden af, at Forældrene eller disses Gæster skulde føre slibrig Tale i Børnenes Nærværelse. Forældre overdriver ofte deres Børns Evner, men undervurderer lige saa ofte disse Børns Nysgerrighed og tidlig vaagnende Sjæleliv. Derfor skal Børn i Seng paa den Tid, som Forældre og muligvis Lægen een Gang for alle har bestemt dertil. Men naturligvis — naar det kære Barn græder, naar lille Svend »absolut ikke kan sove endnu«, saa giver Forældrene efter, og dermed er en Række gentagne Indrømmelser givet. Jeg husker en Gang, at en lille Pige, der endnu ikke havde fyldt 2 Aar, absolut ikke vilde i Seng Kl. 7 og med sine smaa Hænder klamrede sig fast i Døren, medens Far og Mor og Barnepiggen halede i Barnet og baade med Vold og Smiger søgte at bevæge den lille Hustyran til at bøje sig for Flertallets enstemmige Vilje. Saadan noget vilde slet ikke have været muligt, hvis vedkommende Barn altid roligt var bleven bragt til Sengs paa den bestemte Tid.

Dette var det første Punkt, der skulde paapeges. Det andet derimod er af ganske anden Slags og gaar ud paa et Princip i Behandling af voksne eller halv voksne Børn. Ligesom Gartneren anvender helt andre Regler, efter som Vejret, Jordbunden og Klimaet er, ligesom en Skipper pludselig tager Sejlene ned, naar Vinden eller en Strømkæntring truer med at blive farlig, saa bør ogsaa Forældrene gaa frem paa helt anden Maade, saa snart de mærker, at deres Barn ikke længere er — Barn. Naturligvis

er Overgangstiden forskellig og Karaktererne med, men Forældre bør respektere en Pige, en Dreng i 16—17 Aars Alderen, d. v. s. regne med dem som helt nye, delvis uafhængige Individuer, som skal kendes og tages paa den rigtige Maade. For os, der ser tilbage paa Ungdomstiden, er naturligvis en Dreng paa 18 Aar, ja en Soldat og en Student paa 21 og 22 Aar endnu »en Dreng« i Ordets videre Forstand. Men han er ingen virkelig Dreng mere. Forældrene kan ikke faa ham til alt, hvad de vil, og selv om han skal ære Fader og Moder og adlyde dem, saa er denne Lydighed ikke den samme nu som faa Aar tidligere, den gaar mere og mere over i en Hensyns- og Ærbødighedspligt. Dette har mange svært ved at forsone sig med, og det er heller ikke let at bestemme Grænserne, som bør bestemmes ved frivillig Imødekommenhed fra begge Parter.

Ja — det er en Kunst at leve Livet, det er en stor Kunst at klare sig i de mangfoldige Forhold til sine Medmennesker. Men sikkert er det ogsaa, at Gud, der har skabt Mennesket til ikke at leve ene og har ordnet Familie- og Samfundslivet, ogsaa har sat en Løn for hvert Arbejde. Hvilke inderlige Glæder har han ikke knyttet til smaa Børns Pleje, til Familielivets rolige Gang, til de unge Menneskers Opvækst og første Arbejdsresultater! Hvilken Fryd for gode Forældre at se deres Børns Evner i Blomst, at følge deres Skridt ud i Livets Kamp og se dem klare de første Vanskeligheder med Held, at lægge Mærke til, hvorledes der kommer helt uanede Evner og Kræfter frem i deres Børn og tilsidst at se dem i en betrygget Stilling! Da kan de sige med den fromme Simeon: »Herre, nu lader du din Tjener fare i Fred efter dit Ord, thi mine Øjne har set din Frelse« (Luc. 2,29).

Ja, Livet er trangt. At opdrage Børn og sørge for dem, at bekoste deres lange Skoletid, at svæve mellem Frygt og Glæde for deres Skæbnes Skyld — det er alt sammen ikke let. Men hvilken herlig Løn venter der ikke gode Forældre! Er ikke den Tanke at have kæmpet sig frem, at have slidt og døjet og naaet noget godt for andre og for sig selv — er ikke det et Sølvbryllups, et Guld-bryllups sande Festglæde, mere lysende end Guld- eller Sølvsmykket i Moderens graanede Haar? Er ikke den Tanke

mangen en Enkes dybe og store Trøst, hendes Livsaftens Sol, der lover en ny dejlig Dag hisset?

Og vil Herren ikke paa sin Genkomstdag sige til disse gode, samvittighedsfulde Forældre, Lærere, Opdragere: »Hvad I har gjort mod de ringeste af min Faders Børn, det har I gjort mod mig?« — —

Men hvad skal saa alle hine Forældre sige, der ikke vilde paatage sig Børns Opdragelse, der nødig vilde modtage et Barn fra Guds Faderhaand, for at de skulde kunne give flere Penge ud til et stort Hus, Klæder og Rangskat? Hvad er al Verdens Penge imod et dygtigt og fromt Menneske, hvis nyttige Liv havner ud i Evighedens Lys? Derfor, kristelige Forældre, navnlig I, kristelige Mødre, glæd eder og fryd eder, thi Slægtens Dag kommer jo! F. F. M.

Absalons Gaard.

En god Sag kan man daarlig blive for ofte mindet om. Det skulde være, om man blev mindet saa tit og saa ensformigt om den, at man i Længden blev ked af den.

Dette er imidlertid ikke Tilfældet med Ungdommens Kælebarn: »Absalons Gaard«. I alt Fald bliver man ikke mindet for ensformigt om den. For Tiden samles nemlig ikke alene ind til den ved Hjælp af de beskedne, stilfærdige, velkendte røde Sparebøsser; men en Kreds af unge, energiske Mennesker, der brænder af Længsel og Utaalmodighed efter at se deres kære Plan som levende Virkelighed, har paabegyndt deres egen Virksomhed for at skaffe Midler frem, nemlig »De unges Indsamling til Absalonsgaard«.

De unge har straks friske Ideer fremme — og maaske faar de flere endnu — der forhaabentlig maa bære gode Frugter.

De fleste Elever i vore Skoler vil kende 10-Øres Indsamlingen, som foregaar i Klasserne. Der er sikkert en Del, der afser en Del af deres Chocolate-, Cigaret-, Slikkeri- og Biograflommepege til Absalonsgaard. Og endnu flere burde ved Hjælp af deres Lommepege vise, at de har højere Interesser end Guf og Biograf alene ved ivrigt, ivrigere endnu, at støtte 10-Øres Indsamlingen.

Dernæst har de unge haft den gode Idé at lægge en frivillig Skat paa Folks Fødselsdage, som er en Krone pr.

Hoved. I gamle Dage modtog en stor Mand ikke blot Gaver paa sit Livs Festdage, men uddelte ogsaa af sit Gods til Kirker, Klostre og de fattige. Ihukommende denne gode gamle Skik sender de unge nu til hver, som ønsker det, et Lykønskingskort paa Fødselsdagen, der tillige er en taknemlig Kvittering for, at »Absalons Gaard« er kommet en Enkrone nærmere til sin Fuldendelse ved Hjælp af sin Velgører, det gavmilde, lykønskede Fødselsdagsharn.

Endelig afholder de unge fra Tid til anden en Fest til Fordel for Sagen. Sidste Gang var det en Koncert, og en Koncert, der tjente de unge til Ære. Selv velkultiverede Musikelskere gik ikke hjem med tomme musikalske Sjæle, og Festen vidnede om de unges dygtige Forarbejde for at skaffe gode Kræfter samt om disse Kræfters Velvilje.

Der var ogsaa god Tilslutning til Festen; men næste Gang bør den være endnu langt større. Det fortjener de unges Sag. —

Skønt der i disse Tider samles ind til saa mangt og meget, og Trangen overalt er stor i vore katholske Institutioner, bør »Absalons Gaard« dog ikke lægges i Glemmekisten. Den Betydning, det har, at vore Foreninger ikke skal bo til Leje snart hist snart her, men bliver samlet i deres eget Hjem, kan ikke vurderes for højt.

Vi unge elsker vel nok vore Foreninger højt nok i Forstaaelse af, hvor meget de yder os, at vi er med, naar det gælder »Absalons Gaard«. Men ogsaa de ældre gælder Opfordringen til at støtte Ungdommens Arbejde for Kirken og ikke glemme det for andre Interesser. Vor katholske Ungdom er jo den danske Kirkes Fremtid, og dens Hjem, »Absalons Gaard«, er ikke nogen haabløs Utopi, men en Sag, der selv under Tidens vanskelige Forhold kan og bør fremmes og fuldendes ved energisk Arbejde. P. R.

— Indsenderen af ovenstaaende Indlæg, der selv hører til de unge, om end langt fra til de helt unge, skal ingen Modsigelse møde fra min Side; thi selve Sagen er jo god, og den nye Indsamling er paabegyndt med den højærværdigste Biskops Anbefaling og Billigelse. Kun vil jeg gerne føje tre Anmærkninger til ovenstaaende.

For det første har de røde Bøsser i de sidste tre—fire Aar ikke fungeret efter deres oprindelige Bestemmelse. Siden den store Verdenskrig udbrød, benyttes de indsamlede Bøssebidrag ikke til at forøge den ikke helt lille Absalons-Fond, men indsendes direkte til det Apostoliske Vikariat som et Slags Dyrtidstillæg i de vanskelige Tider, og der er allerede indsendt ikke saa lidt over 1000 Kr.

For det andet har jeg bemærket, at der paatænkes opført et større Bygningskompleks i København, der skal bære Navnet Absalons-Gaard. Dette umuliggør ganske vist ikke,

at en tilkommende katholsk Forsamlingsbygning kommer til at bære det Navn, der oprindeligt var den tiltænkt; men bliver omtalte Bygning kendt i den almindelige Bevidsthed under Navnet Absalons-Gaard, vil det dog være meget betænkeligt at kalde en anden Bygning med det samme Navn.

For det tredje vil jeg bemærke — men dette er ganske privat, og de fleste er maaske uenige med mig — at jeg slet ikke kan lide den Idé med Fødselsdagskronen. Jeg har før haft Lejlighed til i andre af vore Virksomheder at faa slaaet Forslag om lignende Fødselsdagsprelleri ned — nu er den jo optaget her; men jeg forstaar saa godt, om Folk ikke føler sig oplagt til at svare paa saadan Lykønskning.

N. H.

Sko Kloster.

Af *Edu. Ortvad.*

Sko var en Folkungerne tilhørende gård, som lå i en god egn i Uplands Hahohundare herred, ca. 30 km syd for det nuværende Upsala — dengang endnu kaldet Aros, Österås — på en halvø, Mälarns nordside danner. Den egn var Folkungernes hjemstavn. I 1220 overlod lange Knut Johannesson, den senere kong Knut II (1229—34), to fra Bologna hidførte dominikanere, nemlig svearen Simon og skåningen Nils, en plads i Sko til dér at indrette Sveriges første sortebrødre kloster, efter at Tanken om at slaa sig ned i Sigtuna var bleven afvist af landsdelens kirkelige overhoved, Upsalaærkebisp Olaf Basatömir, måske i krænkethed over at få tiggermunke istedenfor det attræede pallium. Kun to år forblev de dog og drog så til Lund, hvor på ærkebisp Andreas Sunesøns initiativ St. Mortensklostret just var bygget til prædikebrødrene — som dominikanerne også kaldes — med århusianeren pater Salomon som prior, der i 1221 var udsendt af st. Dominicus og hans generalkapitel i Bologna.¹⁾

Så stod Sko tomt ialtfald indtil 1225, da nævnte Knut Långe overlod det til cistercienserinderne, hvis tal i 1236 eller kort efter øgedes ved, at nonnerne i Byarum forlod sit kloster og flyttede til dem i Sko. Dette er den ene beretning

om Skoklosters ældste historie, hvilken Messenius giver²⁾, og ingen midler til sikker kontrollering af dens holdbarhed er os bevaret. Den anden og tilforladeligere beretning går ud på, at Skokloster kun er en fortsættelse af Byarum, idet dette konvent henimod midten af 13. århundrede drog til Sko og udgjorde dennes første konvent. Som bevis tjener teksten af et dokument af 1264³⁾, ved hvilket kong Valdemar Birgeron og Birger II jarl stadfæster Sko ejendomme i Småland: »Skos priorisse og søstre forelagde Os bekræftelsesbreve, som kongerne Erik (Knutson) og Johan (I Sverkerson) allerede havde ment at burde give de nævnte søstre med hensyn til visse besiddelsers grænser.« Derefter citerer dokumentet de to under Byarum anførte breve.⁴⁾ Heraf skulde altså de to konventers identitet fremgå.

Skokloster findes heller ikke nævnt, indtil det fik sin første kendte pavelige beskyttelsesbulle; denne er dateret 9. juli 1244.⁵⁾ Det hedder i den, at den h. romerske kirke har altid havt for Skik at tage sine døtre i sit værn, og Innocents IV »tager nu Sko under den h. Petrus' og Vor beskyttelse.« Han kalder Sko et Cistercienserkloster og forstanderinden priorisse. Denne titel bruger hun også selv i 1254 i dokumentet om salg af Skens ålefiske til Nydala,⁶⁾ og ligedan betitler kong Valdemar og Birger jarl hende i 1264. Men i det paafølgende aktstykke om jordsalget til biskop Henrik af Linköping⁷⁾ kalder hun sig abbedisse. Nordens dominikanerkapitel i 1253 omtaler Skos forstanderinde som abbedisse, Vretas derimod kun som priorisse⁸⁾. Ligeledes er både Aleksander IVs beskyttelsesbulle af august 1257 og Martin IVs af maj 1281⁹⁾ stiledede til abbedisse og konventet i Skokloster, hvilket begge betegner som Cisterciekloster, ligesom Innocents IV havde gjort, hvorimod samme Martin IV i en bulle af juni 1284 betegner det som værende af st. Benedikts orden,¹⁰⁾ hvad der kun er en mindre nøjagtig præcisering. En erklæring fra februar 1275 om, at en Stenar ved sin datters indtræden i konventet havde medgivet hende hendes mødrene jord, hvilket han dernæst havde forpagtet af konventet, kalder vel forstanderinden for priorisse, men omtaler ikke, hvor længe siden det er, at overenskomsten afsluttedes.¹¹⁾ Da overgangstiden fra den lavere titel til den højere falder sam-

men med den periode, i hvilken titelen også skifter i Vreta kloster, er det troligt, at ændringen også i Sko skyldes cistercienserkardinalen Guido af Præneste.

Knut den långe havde i slaget ved Olustra 1229 besejret Erik X Erikson Låspe og var dermed bleven konge. Mod den til Danmark flygtede og tilbagevendende Erik genoptog han og hans søn Holmger¹²⁾ kampen. Knut faldt ved Sparrsätra nær Enköping 1234, og Holmger flygtede, men 1248 lod Erik ham halshugge,¹³⁾ hvorefter han efter eget ønske bisattes i Sko, ligesom hans fader og hans moder Helena, datter af den danske ridder Strangesøn, var blevet. (Holmgers enke, Helena Filipsdotter, indtrådte som nonne.) Talrige ved hans grav skete undere skabte ham helgenry, og Kristina Fastesdotter betænkte hende i sit testamente med sit psalterium.¹³⁾ (Forts.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Paa Academicum Catholicums Møde d. 23. Januar forelagde Arkivsekretær *Fr. Jürgensen West* anden Halvdel af sine Studier over Povl Helgesen. Foredraget behandlede Tiden fra 1520—1534, blev altsaa væsentlig en Undersøgelse af Helgesens religiøse Lejligheds skrifter, en Skildring af hans Kamp til Forsvar for den haardt trængte katholske Kirke. Det var en brydsom Kamp mod den stadig voksende Overmagt, men Helgesen førte den stedse uforfærdet med sit skarpe, mesterlig førte Vaaben, sit rammende og flammende danske Sprog, i hvis Behandling han er sin Tids Førstemand, og bag Ordene spores til det sidste en aldrig lammet Begejstring for den gamle Tro, som han ikke et Øjeblik tænkte paa at svinge. At den lærde Munk og Lektor midt under disse Kampe kunde levere et forbavsende praktisk Udkast til kommunal Fattigforsørgelse og Sygehusforvaltning, forøger yderligere vor Respekt for ham. Vi fik ikke løst den Gaade, der omgiver Povl Helgesens Endeligt — døde han i Udlændigheden eller i Danmark, maaske for sin Tro? Men vor Sympati vil stedse tilhøre Karmeliterpræsten, der i Kirkens trangeste Tid hævdede dens Banner højest, kæmpede djærvest og saa ligesom forsvinder for vore Øjne uden at være bleven besejret.

Ar. Mr.

København. Paa Højskolen fortsatte i 'Tirsdays Baronesse *Rosenørn-Lehn* sit Foredrag om den h. Vincents af Paul og hans Virksomhed, idet hun i en interessant og gribende Fremstilling fortalte baade om den h. Vincents' vidtstrakte Virksomhed i Barmhjertighedens Tjeneste og om hans aandelige Døtres, de barmhjertige Søstres velsignelsesrige Gerning Verden over og Aarhundrederne igennem.

— Onsdag den 6. Febr. fremtraadte Foreningen Unios dramatiske Afdeling med sit første Forsøg for Offentligheden. Godt 100 Tilskuere, ældre og yngre, overværede med Fornøjelse de kvikke Stykker, som for mange Rolles Vedkommende gik overordentlig fornøjeligt over Scenen. Desværre maatte Festen slutte allerede Klokken elleve.

Aalborg. Søndag den 20. Januar samledes Menighedens Medlemmer med deres Venner til en Familieaften, og Skolens Lokaler var fyldte af Deltagere. Ved denne Lejlighed opførte Ynglingeforeningen og de unge Piger med virkelig forbavsende Dygtighed to Stykker, et alvorligt og et lystigt. Det er jo ret ualmindeligt, at der opføres originale Stykker af stedlige Forfattere; dette er imidlertid sket i Aalborg Menighed to Aar i Træk. I Fjor gik her over Brædderne det religiøse Drama »Marielux« og i Aar »Den hellige Kamillus' Skriftebarn«, historisk Tidsbillede fra det 16. Aarhundrede i 4 Optrin. Forfatter til begge Stykker er Fru Th. Fritsche. »Den h. Kamillus' Skriftebarn« gjorde stor Lykke og gav navnlig de unge Piger Lejlighed til at yde noget ualmindeligt smukt. Stykket er vel skrevet og egner sig til at vække gode og alvorlige Tanker i de unges og vel ogsaa i mange af de ældres Sind. Man stifter Bekendtskab med den h. Kamillus' Liv og Tidens Aand. Atter og atter kommer Forfatteren med alvorlige Tanker og fremfører dem meget levende for Tilskuerne. Det er den praktiske, virksomme Næstekærlighed, der her fremstilles, og den Maade, det sker paa, er indtrængende og dog ikke kedelig. Forfatteren har Ære af sit Værk og skal have Tak for Arbejdet med at skrive og indøve denne Komædie, der varede 1½ Time. Det andet Stykke, »Soldaterløjer« af C. Hostrup, spillede Ynglingene med Liv og Lune og skilte sig med Glans fra de mange Sange. Forestillingen blev efter Opfordring gentaget Onsdag d. 23. Januar.

Sverige. Hr. Pastor B. v. Stolberg i Norrköping, den ældste Præst i dette Land, skriver: I Hallsborg, Krydstation paa Jernbanestrækningerne Stockholm—Gøteborg og Haparanda—Trelleborg og Frokoststation for de Tog, der fører de invalide Krigsfanger fra Rusland til deres Hjem eller til en skandinavisk Interneringslejr, lever der for Tiden en dansk Katholik, Hr. N. Bernbom, der har Ansættelse i en Hattefabrik. Han har skaffet sig Adgangs-

kort til de nævnte Jernbanetog, besøger Invaliderne flittigt og har af sin Fabrikchef faaet Lov til at gøre det ogsaa i Arbejdstiden. Han benytter sine Besøg til at uddele Aviser og Bønebøger i det ungarske, polske, bøhniske og tyske Sprog, Rosenkranse, Krucifikser m. m. Disse Gaver, som sendes til Hr. B. fra forskellige Sider, bl. a. af den østrigske Kejserinde Zita, modtages naturligvis med stor Glæde. Det ungarske Blad *A Sziv* og anden katholsk Lektüre paa Ungarsk besørges med Glæde af »den kath. Presseforenings Damekomité« i Buda-Pest. Des værre har man ikke saa mange Gaver, som der kunde behøves paa Grund af Invalidernes store Tal. Med stor Taknemmelighed møder disse Krigere ogsaa al anden Elskværdighed, som vises dem i de skandinaviske Lande. En østrigsk Officer, som i Juletiden havde lært Hr. B. i Hallsborg at kende, skrev til ham fra Interneringslejren i Danmark: »De kan næppe tro, hvor godt denne store Elskværdighed berører mig. Efter de bitre Dage i Rusland kan man slet ikke fatte det. Jeg føler mig her overordentlig lykkelig. Saadan en pæn og elskværdig Behandling, meget at læse, rigeligt og saare godt at spise, Lov til frit at bevæge sig m. m. Det er jo det rene Paradis!«

England. En nys stedfunden Bispeudnævnelse i den anglikanske Statskirke har vakt stor Opsigt og Forbitrelse, der formentlig vil ende som lignende Affærer (f. Eks. Arhoe-Rasmussens i den danske Statskirke) med, at man efter de store Ord og den flammende Indignation ganske roligt finder sig i Situationen, og alt gaar videre i den gamle Skure. Det er Dean Hensley Henson (ikke Henderson), der af Baptisten, Premierminister Lloyd George, er bleven udnævnt til Biskop af Hereford. Den nye Biskop har udtalt sig meget rationalistisk baade om Jesu Fødsel af Jomfru Maria og om hans Opstandelse fra de døde, og mange højkirkelige Anglikanere er fremkommet med meget skarpe Udtalelser imod ham. Ærkebiskoppen af Canterbury har dog henvist til, at Dean Hensons Skrifter strækker sig over en lang Aarrække, og at han har modificeret en Del af sine Udtalelser, hvorfor han ogsaa har viet ham til Biskop i Kirken Mary-le-Bowe, Cheapside i London.

— (Skotland.) Døden har i Løbet af Januar Maaned bortrevet to dygtige katholske Biskopper i Skotland. Den første var den næsten 82aarige Biskop Chisholm af Aberdeen, som havde været Biskop i denne By de sidste 19 Aar. I sit lange Liv havde han været en af de virksomste gejstlige i Skotland, og han prædikede endnu Nytaarsnat i sin Domkirke. Hans Død kom meget uventet og gjorde et stærkt Indtryk baade paa Katholikker og ander-

ledestroende i hans Stift. En god Uge efter døde en anden af Skotlands Prælater, Biskop George J. Smith af Argyll and the Isles. Længere Tids Svagelighed gjorde i den sidste Tid den 78aarige Mand Opfyldelsen af de biskoppelige Pligter ret vanskelig; men tidligere havde Biskoppen været overmaade virksom og ivrig og havde paa sine mange Rejser til og fra de afsides Øer, hans Bispedømme for en stor Del bestod af, vundet baade Protestanters og Katholikkers Kærlighed.

— (Irland.) Til Efterfølger af Biskop Dr. O'Dwyer af Limerick har den Hellige Fader udnævnt Mgr. Hallinan, der i mange Aar har arbejdet som en meget dygtig Præst i samme Stift og blandt andet gjort et stort Arbejde for den ikke mindst i Irland saa vigtige Afholdssag.

Holland. Det er bekendt, at Studiet af Oldnordisk i de sidste Aartier, særlig i Holland, er bleven dyrket med stedse stigende Interesse. Som en alligevel ikke dagligdags Kendsgerning kan anføres, at Frøken Johanna Kuijer 1. Februar erhvervede sig Doktorgraden efter i Universitetets Aula i Amsterdam offentligt at have forsvaret Disputatsen: »*Het Vocalisme van Valdemars Sællandske Lov.*« Disputatsen vidner om dybtgaaende Studier. At Frøkenen paa den Maade, som hun gjorde, kunde vise sig sin Opgave voksen og fremkomme med de foreliggende Resultater, maa for en stor Del vel tilskrives den Omstændighed, at hun i længere Tid har opholdt sig her i Danmark. Saaledes var hun i Stand til at øse af selve Kilderne. I København og andetsteds i Landet studerede hun de Faget vedrørende Haandskrifter og gik til Forelæsninger paa Københavns Universitet. I Disputatsens Forord bringer den nye Doktor da ogsaa en velment Tak til *Professor Dahlerup, Dr. Kristensen og Dr. Fejlberg*, »hvis Oplysninger«, som hun siger, »har gjort mit Ophold i Danmark til en frugtbar Tid for mine Studier.« Om hele dette foreliggende danske Sprogstudium kan der siges, at det er udført *con amore*. Frøkenen nøjedes ikke med at granske de gamle Sprogformer og elske dem for deres egen Skyld alene, som ofte en Antikvar elsker sine Antikviteter, blot fordi de er gamle. I Bevidstheden om, at et Sprog er en levende Organisme, har hun, om man saa kan sige, set, hvorledes det nyere Dansk igennem Middelalderen op til vore Dage er vokset frem af det oldnordiske Sprog og er saaledes kommen til at fatte en ikke mindre Kærlighed til det første end til det sidste. Efter at være vendt tilbage til Amsterdam søgte og fandt hun Omgang med der boende danske Familier. Denne kærkomne Lejlighed til praktisk Øvelse blev saaledes udnyttet, at hun nu kan glæde sig over at tale det danske Sprog saa korrekt og

flydende som kun faa Udlændinge. Hvad der er af særlig Interesse for Ugebladets Læsere, er, at Frøkenen som Student paa Universitetet i Amsterdam søgte tilbage til Moderkirken og for nogle Aar siden af en Dominikanerpater blev optaget i den katholske Kirkes Skød. Frøken Doktor Johanna Maria Kuijer er, saa vidt jeg ved, den første katholske Dame, der i Holland har erhvervet sig en akademisk Doktorgrad.

J. P. N.

Rom. Søndag den 6. Januar holdtes Møde i Rituskongregationen angaaende den salige *Margrethe Marie Alacoques* Kanonisation. I Pavens Nærværelse oplæstes Beretningen om to Undergerninger, udvirkede paa hendes Forbøn, hvilke blev konstateret som virkelige Undre. Til Slut talte den Hellige Fader selv paa den veltalende og fine Maade, der nu er saa vel kendt i Rom, og anbefalede særlig Familiernes Indvielse til Jesu helligste Hjerte.

— For tre Aar siden oprettede Pave Benedikt et Kontor til Efterforskning af Krigsfanger og al Slags Hjælp til dem. Kontorets Arbejde har siden dets Oprettelse stadig været voksende, og der indgaar nu daglig c. 1000 Breve til det. Alle Samfundsklasser søger til dette Kontor, hvad enten de er katholske, liberale, socialistiske eller andet. Saaledes søgte Indenrigsministeren Nitti Kontorets Hjælp angaaende sin Søn, som har været Krigsfange siden Krigens Begyndelse, og fik ogsaa snart at vide, hvor den unge Mand var i Krigsfangenskab.

Nord-Amerika. I New York døde Juleaften i Fjor den bekendte italienske Nonne Moder Cabrini, Stifterinde af Jesu hellige Hjertes Missions søstres Kongregation, oprettet 1880. (Denne Kongregation maa ikke forveksles med en anden af samme Navn, oprettet 1899 i Hilstrup ved Münster.) Den afdøde var 67 Aar gammel, og det var altsaa i 30 Aars Alderen, hun stiftede sin Kongregation, der især i Amerika og England har vundet en betydelig Udbredelse, hvor den har mange Hospitaler, Skoler, Børnehjem og lign. I Amerika har Søstrene især med stort Held og megen Opofrelse virket blandt italienske Emigranter. Pave Benedikt har telegraferet følgende til Moder Provincialen i England: »Jeg har lige modtaget et Telegram fra Chicago, der melder Moder Cabrinis Død, hvilken jeg dybt beklager. Jeg har bedt for hende og skal vedblive dermed, skønt jeg er vis paa, at hun ikke trænger til det. Jeg vil ogsaa bede for hendes aandelige Børn, at de maa følge i deres Stifterindes Fodspor. Tab ikke Modet. Til hver og en sender jeg en særlig Velsignelse.«

— I Woodstock Kollegium i Maryland har der nylig fundet en enestaaende Præstevielse Sted. Jesuiten Henry Wessling, som er blind, er nemlig med Dispens af Pave Be-

nedikt bleven præsteviel og har læst sin første Messe Juledag i forrige Aar.

— Amerikas ældste Prælaf, Biskop John Samuel Foley af Detroit, er afgaaet ved Døden i en Alder af 84 Aar. Afdøde, der var født i Irland, havde beklædt sin Bispestol i omtrent 30 Aar. Nu er Ærkebiskoppen af Baltimore, Kardinal Gibbons, Amerikas ældste Biskop.

— (Mejico). Den katholske Kirkes Forhold i dette Land er nærmest fortvivlede. For nogen Tid siden var i atten Maaneder alle Kirker lukkede paa Befaling af Regeringen, og de blev da plyndret og ødelagt paa det skammeligste, medens Alterkalke og Guld- og Sølvkar blev røvet og støbt om til Barrer. Al religiøs Undervisning er forbudt, og flere Damer er blevet sat i Fængsel, fordi de har undervist smaa Børn i Katekismus. Havde ikke alles Sind været saa stærkt optagne af Verdenskrigen, vilde Forholdene i Mejico sikkert i anderledes Grad have vakt almindelig Opmærksomhed.

Australien. Den nye Apostoliske Delegat for Australien, Ærkebiskop Cartaneo, er ankommet til Sidney og modtaget med stor Højtidelighed. Kirkelige og verdslige Dignitarer var lige enige om at give Pavens Udsending en værdig Modtagelse. Grunden er bl. a. den fortrinlige Virksomhed, der er udfoldet af den forrige Delegat, Ærkebiskop Cerretti, der har bragt saa venligt et Forhold til Veje mellem Kirke og Stat.

Brevkasse.

Ærede Hr. Redaktør!

I en »Fører« over London læser jeg en kort Notits om »St. Etheldredas Roman Church«, beliggende nærmest Ely Place. Turde jeg bede Redaktøren, med Deres sædvanlige Elskværdighed, give mig nogle Oplysninger? Er denne Kirke en af dem, i hvilke den hellige Lampe aldrig har været slukket? Samtidig vilde jeg gerne forespørge: Kan man faa opgivet, i hvilke engelske Kirker der stadig har været, uden Afbrydelser, frembaaret Messeoffer?

Et Billede af St. Etheldredas Kirke vilde være kærkomment til Samlingen; men hvor faar man det?

Paa Forhaand Tak
Deres ærbødige A. M.

Desto værre kan jeg ikke give Dem Oplysninger om det, De spørger om. Jeg tror ikke, der er ret mange engelske Kirker, i hvilke den katholske Gudstjeneste ikke har været afbrudt. Men maaske kan nogen af Læserne svare paa ovenstaaende.

Ærbødigst N. H.

Koncert.

Pianistinde Fru L. R. Seitzbergs og Koncertsangerinde Frk. Esther Mathiesens koncert finder Sted den 11. Februar Kl. 7½ i St. Knuds Skoles Koncertsal med kunstnerisk Assistance.

Billetter à 2 og 1 Kr. faas Katholsk Boghandel, Stenosgade 3, Frk. Mathiesen, Annasvej 6, Hellerup, Tlf. Helrup 1483 x og Fru Seitzberg, Dannebrogsgade 9^a tv, Tlf. Vester 492 u og Fru Mathiesen, Nørrebrogade 78, Tlf. Nora 2996 x.

St. Josephs Gilde, st. 1885. Maanedsmøde afholdes Mandag d. 11. Febr. Aften Kl. 8 pr. i Bredgade 67. — Lokalet er opvarmet.
Bestyrelsen.

Vincentskonferensernes første Generalmøde

finder Sted Søndag d. 17. Feb. (efter Højmessen i St. Ansgars Kirke) Kl. ca. 11½ i Bredgade 67 o. G. Til Mødet indbydes alle aktive og bidragydende Medlemmer.

Klokken 5.

St. Ansgars Kirke. I Fastetiden, fra og med Søndag d. 17. Februar, holdes Aftenandagt med Fasteprædiken af Hr. Pastor *Flynn* Kl. 5 (ikke som tidligere Kl. 6).

St. Andreas Kirke. (Ordrup.) Begge Mariakongregationers Fælleskommunion finder Sted den 17. Febr., den 1. Søndag i Fasten, under Messen Kl. 7¾.

Unio. Alm. Møde hver Fredag (Kl. 7—11) i Gimles Selskabslokaler, Grundtvigsvej 14.

Mariaforeningen kan i Aar kun komme trængende **Konfirmander** til Hjælp. Skemaer, som de ansøgendes Forældre eller Værger selv maa afhente hos undertegnede (Form. Kl. 9—10 eller Eftm. Kl. 3—4), maa ligeledes udfyldes og afleveres af dem selv inden **Tirsdag den 19. Februar** enten hos Frøken A. Ronge (Lykkesholms Allé 14 C) eller Frk. Ortved (St. Josefs Hospital, Griffenfeldtsgade) eller Fru H. Mariboe (Istedgade 3^a) eller hos
J. Braun, Sognepræst, Bredgade 64.

Korsvejsandagt. Fredag Aften: St. Ansgars K. Kl. 8, Rosenkransk. Kl. 7½, St. Annæ K. Kl. 8, St. Andreas K. Kl. 7¼, St. Josefs K. Kl. 7½, Sakramentsk. Kl. 8. Torsdag Aften: Jesu Hjertes K. Kl. 8¼ (med Prædiken).

St. Andreas Kollegiums Skolekomedie

finder Sted *Søndag d. 10. Februar* Kl. 5¾ og *Mandag d. 11. Februar* Kl. 5 (altsaa ikke om Tirsdagen som i tidligere Aar). Der opføres foruden Musik og Sang

Det arabiske Pulver,

Komedie i en Akt af Ludvig Holberg.

Fri Adgang har kun Kollegiets *Lærere* og *nuværende* Elever; til enhver anden sælges Adgangskort (med Program) à 50 Øre i Katholsk Boghandel, Stenosgade 3, og paa Kollegiet.

Sakramentskirken. Askeonsdag Kl. 8 Askevielse. I Fastetiden bliver hver Sønd. Aften Kl. 6 Fasteandagt med Præd.

Sakramentskirken. Hver Torsd. sakr. Velsignelse efter 8-Messen.

Assumptionskapellet (Amalievej 14). Fredag den 15. Februar Kl. 6½ Messe for den nordiske Bønnenforenings Anliggender, Kl. 4½ fransk Prædiken og Kl. 5 sakramental Velsignelse.

St. Franciskus' III. Orden holder Møde i St. Knuds Kapel Fredag d. 15. Febr. Kl. 8 Aften.

Kirkelig Kalender.

10. Feb. Fastelavns Søndag.	17. Feb. 1. Sønd. i Fasten.
11. — M. Vor Frue af Lourdes.	18. — M. Ferialdag.
12. — Ti. Serviterordenens Grundlæg., Bekendere.	19. — Ti. Ferialdag.
13. — O. Askeonsdag. (Fasten begynder.)	20. — O. Tamperdag.
14. — To. Ferialdag.	21. — To. Ferialdag.
15. — F. Ferialdag.	22. — F. Petri Stol i Antiochia. (Tamperdag.)
16. — L. Ferialdag.	23. — L. Petrus Damiani, Biskop og Kirkelærer. (Tamperdag.)

Meddelelse om **Gudstjenesten** i København fandtes sidst i Nr. 2.

Den katolske Højskole.

Møde Tirsdag den 12. Februar Kl. 8 Aften

Organist *Hammermüller*: Af *Salmesangens Historie*

Sangbogen *Sursum corda* medbringes Nr. 4 og 8 synges.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4 B. Adgang 25 Øre.

Ungdomsfest

for samtlige Ungdomsforeninger

afholdes **Freitag d. 8. Februar** i Haandværkerforeningens Festsal, Kronprinsensgade 9 fra Kl. 7—1.

Festen består af Oplæsning af kgl. Skuespiller *Cajus Bruun*, Stryge-Quintet og Klaver samt Studenterkvartet og derefter Dans.

Entré for Medlemmer af Ungdomsf. med Forældre er 75 Øre, for Ikke-Medlemmer 1,50 Kr. Af Ikke-Katolikker kan kun de unges Forældre og Søkende faa Adgang. Børn kan ikke deltage. Billetter faas fra d. 27. ds. hos Ungdomsforeningernes Formænd samt i Katholsk Boghandel, Stenosgade 3. Intet Billetsalg ved Indgangen. *Festkomiteen.*

Ansgariusforeningen

afholder **Mandag d. 25. Februar Kl. 8 Aften** sin aarlige **Generalforsamling** i **St. Knud Skoles Festsal, Stenosgade 4, B.** Generalforsamlingen indledes med et kort Foredrag af Hr. Pastor *Bernh. Jensen*, Horsens. Der er kun Adgang for Medlemmer; men nye Medlemmer (2 Kr. aarlig) kan indtegnes ved Indgangen og har Adgang og Stemmeret til Generalforsamlingen.

Forslag, som ønskes behandlet, bedes inden Tirsdag den 19. Februar, indsendt til Formanden, Arkivsekretær *Fr. J. West*, Ordrupvej 96, Charlottenlund.

K.U.B. (Katholsk Underretnings Bureau), et Samfund af katolske, akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Magister *Matthæus Hansen*, Hovmarkvej 30, Charlottenlund.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1-4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rolhes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 7

Søndag den 17. Februar.

1918.

INDHOLD: Biskoppeligt Hyrdebrev. — En A B C for voksne. — Endnu lidt om Absalons Gaard. — Nye Bøger. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Ordrup. Polen. Tyskland. Holland. — Brevkasse. — Elisabethforeningens Basar. — Avertissementer.

Biskoppeligt Hyrdebrev i Anledning af Fastetiden.

Johannes,

ved Guds Barmhertighed og den Apostoliske
Stols Naade

Biskop af Anastasiopolis,
Hs. Helligheds Tronassistent og Husprælat,
Apostolisk Vikar for Danmark og Island,
til det højjærværdige Præsteskab og det Apostoliske
Vikariats troende

Hilsen og Velsignelse i Herren!

Højtelskede i Herren!

Ifjor har jeg i mit sidste Hyrdebrev talt om Gudsordets Forkyndelse i vore Kirker og opmuntret og formanet eder til saa til som muligt at høre Søndagsprædikenen, idet jeg har mindet eder om, at Guds Ord baade er vore Sjæles Lys og den guddommelige Lovs Lærestol, der indeholder den hellige Lære, underviser os om den rette Tro og trygt fører os ind i det allerhelligste, der er skjult bag Forhæn-

get. — Naar jeg nu atter henvender mig til eder i Anledning af den tilstundende Fastetid, saa fortsætter jeg paa en Maade den Tanke, der laa til Grund for mit sidste Hyrdebrev; jeg vil nemlig tale om Søndagens Helligeholdelse, ikke forsaavidt den er en Hviledag for legemlige Arbejder, men som Arbejdsdag for Himmelen; jeg vil vise eder, med hvilken viis og kærlighedsfuld Omsorg vor h. Kirke vejleder os til at gøre Søndagen til en Herrens Dag.

Hvem denne Herre er, som Søndagen skal indvies til, det kan vi ikke være i Tvivl om. Vor apostoliske Trosbekendelse giver os Svar derpaa: Det er Gud Fader, den almægtige, Himmels og Jordens Skaber — det er Jesus Kristus, hans enbaarne Søn, vor Herre, som er undfangen af den Helligaand, født af Jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus, korsfæstet, død og begravet; som nedfor til Helvede, opstod paa den tredie Dag fra de døde, opfor til Himmelen, sidder ved Gud Faders den almægtiges højre Haand, hvorfra han skal igenkomme for at dømme de levende og de døde — det er den Helligaand, som udgaar fra fra Faderen og Sønnen, og ved hvis særlige Hjælp vi skal helliges. Denne hellige treenige Gud skal Søndagen være indviet til. Saaledes har han selv befaleet det. Allerede ved Moses og Profeterne har han forkyndt: »Kom Sabbatens Dag ihu at hellige den. Seks Dage skal du arbejde og gøre al din Gerning. Men den syvende Dag er Sabbat for Herren din Gud.« (2. Mos. 20,8.) — Hvad Sabbaten var for Jøderne i den gamle Pagt, det er Søndagen for os Kristne i den nye Pagt — dog saaledes, at Skyggen nu er vegen for Lyset, at Forbilledet er bleven erstattet med Virkeligheden. Spørges der, hvad der foranledigede Apostlene til at bestemme den første af de syv Ugedage som Herrens Dag, saa kan vi svare, at Apostlene handlede saaledes efter den Helligaands Indskydelse. Men vi vil dog let ved en nærmere Betragtning erkende den dybere Betydning af denne Omlægning. Vi skal derved levende mindes om de Undergerninger, som den treenige Gud paa denne Dag har udført for at gøre os Mennesker lykkelige og salige. Søndagen minder os nemlig som den første Ugedag om Verdens Skabelse og indprenter os derved den vigtige Sandhed, at Gud er vor Skaber og Fader, at vi tilhører ham og ikke

os selv, og at derfor al vor Tragten og Stræben, alle vore Møjsommeligheder og vore Arbejder skal være allerførst og allermost indviede til ham. — Enhver Søndag minder os endvidere om Paaske, at Jesus Kristus er opstanden, at han har overvundet Dødens Magt og fuldendt sin Frelsergerning, saa at vi nu kan tro paa ham, opstaa fra Syndens Grav og vorde Livets Børn. — Enhver Søndag minder os endvidere om Pinsen, Kirkens Fødselsdag, da den Helligaand kom over Apostlene for altid at blive hos dem og deres Efterfølgere.

Men Herrens Dage skal ingenlunde blot være Mindedage, de skal ogsaa være sande Naadedage, og dette sker i Særdeleshed ved Frembærelsen af det hellige Messeoffer. Derfor forsamler vor h. Kirke om Søndagen alle sine Børn omkring Alteret og frembærer den nye Pagts Offer paa en særlig højtidelig Maade. — Allerede tidlig om Morgenen indbyder Kirkeklokkernes Malmund de troende til at deltage i Højtiden; deres melodiske Klang, saa velgørende og forstaaelig for ethvert ufordærvet Sind, minder mildt og tillige alvorligt om Pligten til at bivaane den h. Messe. Store og smaa iler til Herrens Hus. Der er alle Øjne rettede paa Alteret, og man følger med Andagt det Offer, som Præsten frembærer der.

I, mine kære Kristne, behøver her ingen udførlig Udvikling og Fremstilling; som Katholikker kender I den h. Messes Væsen og Værd. Jeg omtaler derfor kun det vigtigste. I den h. Messe sker væsentlig det samme, som vor guddommelige Frelser har gjort ved den sidste Nadver; den h. Messe er den ublodige Fornyse af Kristi blodige Korsoffer; den er den nye Pagts Offer, i hvilket Kristus, vor Herre, stedse paany og uophørlig under Brødets og Vinens Skikkelser opofrer sig til sin himmelske Fader. Jesu Kristi Kærlighed og Visdom lader sig ikke nøje med paa en for os usynlig Maade at være vor Ypperstepræst, idet han i Himmelen forbønsvis fremstiller sin Frelsergerning for Gud Fader; han fornyr ogsaa paa en synlig Maade det paa Golgatha fuldbyrdede Offer paa vore Altre. Derved muliggøres det for os, at vi baade i inderlig og taknemmelig Kærlighed kan ihukomme hans Forløsergerning og tillige kan yde Gud en sand og værdig Guds-

tjeneste. Uden den hellige Messe vilde den Tjeneste, vi skylder Gud, være mangelfuld og ufuldkommen. Men derved, at vi tilegner os det uendelig fuldkomne Offer, som Kristus fuldbyrder paa Alteret, at vi forener vore svage Bønner med Kristi almægtige Bønner, kun derved raades der Bod paa den Ufuldkommenhed og Mangelfuldhed, som ellers i saa høj Grad vilde klæbe ved vor Gudstjeneste.

Den hellige Messe er det fuldkomneste Offer og det bedste Middel til paa en tilbørlig Maade at yde den treenige Gud Tilbedelse, Lov, Tak og Lydighed. Den er derfor med Rette Midtpunktet og Kernen i vor Gudstjeneste. I Erkendelsen af dens uvurderlige aandelige og religiøse Værd slutter vi os gerne til dette Offer, baade i legemlig og aandelig Forstand. Alt, hvad der rører sig i vor Sjæl, i Sorg og i Glæde, i Nød og i Død, det nedlægger vi ved Alteret i Herrens Hus, det lægger vi umiddelbart op til vor Frelsers kærlighedsfulde Hjerte. Ydmygt bøjer vi vore Knæ i Bevidstheden om vor egen Brøst og Fattigdom, og tillidsfulde ser vi hen til det straalende Alter. Der er — straks efter Konsekrationen — Jesus Kristus virkelig, sandelig og væsentlig nærværende; derfra er hans Øjne med den samme Kærlighed rettede paa os, som fordem paa hans velsignede Moder og den hellige Johannes; der beder han for os, ligesom han fordem har bedet for sine Fjender, der er han lydhør for vore Bønner, ligesom den Gang, han bønørte Misdæderens angerfulde Bøn; der føjer han vor Bøn ind i sin almægtige Forbøn og skænker os alle Naade og Velsignelse efter enhver Trang og Modtagelighed.

Men den h. Messe er ikke blot det fuldkomneste Offer, den er ogsaa tillige den fuldkomneste Prædiken. De Ord, som vi der hører, og de Hemmeligheder, som vi der fejrer, indeholder en beundringsværdig, storslaet og sammentrængt Samling af alle de Sandheder, hvis Kundskab og Efterlevelse fører til det salige Samfund med Gud for Tid og Evighed. Lad os ganske kort betragte det. — Der ser vi i Præstens hyppige Knæbøjninger Opfordringen til i Ydmyghed at tilbede Gud. — Der hører vi i Confiteor Præstens og Menighedens Syndsbekendelse; kun efter angerfuld Renselse tør man deltage i de hellige

Hemmeligheder. — Der hører vi i Kyrie eleison den ydmyge Bekendelse af vor egen Uværdighed og Svaghed. — I Gloria takker vi Gud med Englene for, at den længselsfuldt forventede Frelser endelig har besøgt sin Hjord, og at han ved dette h. Offer atter kommer til os for at bringe os den sande Fred, Gudsfreden og Sjælefreden. — Hvert Dominus vobiscum udtaler Ønsket om, at Gud maa velsigne os, og at Kristus maa forene sin Bøn hos Faderen med vor Bøn, — ethvert Oremus opfordrer alle tilstedeværende at slutte sig til Kirkebønnen. — Oratio, d. e. Kirkebønnen, som derefter følger, er det tillidsfulde Udtryk for vort Haab om, at Gud vil skænke os, hvad der tjener til vor og vor Næstes Velfærd, — og Orationens Slutning »Per Dominum nostrum Jesum Christum« udtrykker, at det er vor Herre Jesus Kristus, vi bygger dette vort Haab paa. — I Epistelen og i Evangeliet hører vi de livsalige Ord, som Guds Søn og hans apostoliske Sendebud fordem har forkyndt. — I Credo hører vi Apostlenes og den hele Kirkes Trosbekendelse. — Ved Frembærelsen af Brødet og Vinen i Offertorium opfordres vi til at forene vort Hjertes Offer med Kristi Offer, til helt og holdent, med alle vore Tanker og Begæringer, med alle vore Glæder og Lidelser, i Liv og i Død at opofre os til den himmelske Fader, ligesom Jesus Kristus engang har opofret sig for os og nu atter paa Alteret vil opofre sig for os. Denne Ofring af os selv, denne fuldkomne Underkastelse af vor Villie under den himmelske Faders Villie, er Hovedsagen ved al Andagt; al kristelig Dyd og Fuldkommenhed er bygget paa dette Grundlag. Du øser den nødvendige Kraft af den Kilde, der udspringer ved Korsets Fod og vedbliver at strømme i Kristi stedsevarende Offer — og netop dette Offer stilles os saa gribende for Øje i den h. Messe. Præstens Klædning, Kørstegnene, som han gør over Hostien og Kalken, Blandingen af Vand og Vin, Hændernes Tvætning, Brødets Brydelse, Celebrantens forskellige Bevægelser ved Alteret — kort sagt, den hele Offerhandling og dens betydningsfulde Ceremonier er en udtrykksfuld Gengivelse af de gribende Passionshemmeligheder. — I Kommunionen har vi saa tilsidst Fuldbyrnelsen af Kristi Kærlighedsindbydelse til de Kristne til at

blive Guds Børn ved den inderligste Forening med ham, og vi føler os opfordrede til enten virkelig at modtage det hellige Sakrament ved Alterets Fod eller til idetmindste at kommunikere aandelig ved at opvække en inderlig Længsel efter Forening med Kristus og saaledes at tilegne os det hellige Offers rige Frugt.

Se, højtelskede i Herren, det er den hjertegribende, den fuldkomne Prædiken, der forkyndes os fra Alteret i vore Kirker. Denne Prædiken bestaar mindre i Ord end i Handlinger — ganske i Overensstemmelse med det h. Offer, som jo er mere Gerning end Ord. Kan være, at denne Prædiken er uforstaaelig for den, som er fremmed i vore Kirker, men for Husets Børn er Moderens Sprog forstaaeligt, om de end ikke hører de Ord, som Præsten udtaler, eller ikke forstaar dem i det enkelte. Hvad den h. Messe prædiker, forstaas tilstrækkeligt af enhver Katholik, med mindre han da paa en utilgivelig Maade har undladt at vedligeholde de religiøse Kundskaber, han har erhvervet i sine unge Dage, eller at han forsmaaer at benytte sin Bønne- og Salmebog. — At Gudsordet desforuden ogsaa særlig paa enhver Søndag bliver forkyndt fra Prædikestolen, det ved I; men denne Prædiken er kun en udførligere Fortolkning og Anvendelse af en Del af hin ene hellige Sandhed, som prædikkes i enhver h. Messe i det hele og i det store under eet. Mon vi da ikke har Ret til at sige, at den hellige Messe og Maaden, den fejres paa, er velegnet til at levendegøre det *Sursum corda*, Opløfter eders Hjerter, hvortil Præfationen opfordrer os? Tilvisse, intet er mere egnet til at gøre Søndagen til Herrens Dag og til at sikre Folkets indre og ydre religiøse Liv mod Lunkenhedens og Ligegyldighedens truende Farer. Men der er endnu andre Tanker og Overvejelser, som her paa-trænger sig os, ved hvilke vi et Øjeblik vil dvæle.

(Sluttes.)

En ABC for voksne.

C.

Cikorie.

Det er en mærkelig Overskrift over en religiøs Artikel, det skal gerne indrømmes. Det er heller ikke Meningen at skrive en botanisk Afhandling eller om den danske Flora i Særdeleshed. Men som Indledning skal det dog siges, at Cikorien, der hører til Kurvblomstfamilien, vokser her i Danmark, og at dens Vækst hænger sammen med, at de danske Cikoriefabrikker oprettedes i Aaret 1872.

Hvorfor er disse Fabrikker opstaaet? Maaske for at vi skal spise Cikorie? Muligvis bruges den ogsaa i medicinsk Øjemed, jeg ved det ikke, men saa meget ved vi da alle, at vi skal drikke den under Navnet Java-Kaffe og arabisk Mokka og lign.

Nu vil vi nødig paadrage os en Injurieproces fra Landets store Kaffe-Importører. Disse er af gode Grunde reelle nok, thi en Kender forstaar jo godt at skelne mellem Sorterne. Men Kendsgerningen er, at der er mange flere, der vil drikke Kaffe, end der vil betale den fulde Pris for den ægte Import-Vare. Derfor blandes den, ja, bliver helt skubbet til Side af det, som Tyskerne kalder *Erzatz*. Vi er jo her i Landet nu godt ude i al Slags *Erzatz*, eftersom de ægte, gode Importvarer, om det saa er Kaffe, Ris, Bomuld, Farvestoffer, Garn o. s. v., bliver sjældnere og sjældnere.

Nu kan det jo være godt nok at finde paa *Erzatz*, d. v. s. noget, der kan være i den ægte Vares Sted, udfylde dens tomme Plads i Handelen, men man bør være klar over det. Man kan jo købe Gullasch-Daaser i Stedet for godt Kalvekød og Skosaaler af Papir i Stedet for godt Læder og drikke Sodavand med Ribsvin som »Champagne« — bare man er klar over, at det er *Erzatz*, Nødbehov, »Cikorie«.

Der gives dog Ting og Forhold, hvor der ikke gives *Erzatz*, Hjælpemidler i Stedet, ja hvor Anvendelsen deraf vilde være Svindel. Saaledes skal et Tikrone-Guldstykke indeholde Guld i et bestemt Kvantum. Erstattes det med Bly og Blik, saa er dette ingen *Erzatz*. Og en russisk

100 Rubel Seddel er ikke *Erzatz* for 100 virkelige Sølv-mønter, en tynd Bomuldsoverfrakke bliver aldrig lige saa god som en af stærkt Kamgarn eller Skind, hvis den da skal værne imod Kulden.

Det samme gælder i endnu højere Grad paa de aandelige Omraader. Ja, her er en Værdi ikke til at erstatte. Hvis en Kandidat, der vil lede et kemisk Laboratorium eller en Fabrik, ogsaa skaffer sig nok saa mange »Beviser« for overstaaet Eksamen, hvis han ikke har de nødvendige positive Kundskaber i vedkommende Ting, kan alle hans Papirer og Titler ikke frembringe en eneste Analyse. Hvis en Theolog ikke har studeret Religionslæren og Kirkehistorien, kan han ikke oplyse andre om noget, han ikke ved.

Ja, det lyder saa selvfølgeligt. Men tænker man derpaa i det daglige Liv? Der staar en Indre-Missionær og forkynder Christi »sande« Lære, Evangeliets »sande« Mening. Maaske er Manden Skræder af Profession eller Sagfører. Han er »grebet« af Skriften, følgelig forkynder han, belærer han sine Medmennesker om — ja, om den vanskeligste Bog, der er skrevet paa Jorden, de hellige Skrifter.

Forstaa mig vel, kære Læser! Her tænker vi ikke saa meget paa hine opbyggelige og trøsterige Beretninger om Jesu Levned og Jesu Ord, skønt ogsaa disse af og til er meget vanskelige at forstaa, men mere paa Apostlenes Breve, Johannes Aabenbaring, Profeternes Bøger og Højsangen. Hvorledes skal disse Skrifter, der til Dels allerede i Oldtiden blev værnet om fra Synagogen, og som maatte forklares af Myndighedens og Videnskabens Talsmænd — hvorledes skal disse Skrifter nu i vore Dage »forklares«, deres ene »sande Mening« afgøres af Privatfolk, Folk, der vistnok er gode, religiøst grebne Folk, men dog kun giver, hvad de har, deres Følelser og Indfald?

Her ser vi, hvor meget der i Verden udgiver sig for »Kristi sande Lære«, for kristelig Religion, for »Sandhed«, som i bedste Tilfælde ikke er andet end *Erzatz*, Nødhjælp — Cikorie. Ja, ogsaa paa det religiøse Omraade gaar der en hel Del Cikorie i Handelen — for at tale ud fra vort oprindelige Billede. Og lige saa lidt som naar det paa det gamle Theater stod: Dette er Troja, det virkelig var

Troja, lige saa lidt er, meget af det, der udgives for Kristendom, virkelig Kristendom. Det har allerede en stor dansk Forfatter godtgjort for mange Aar siden.¹⁾

Der gives to Slags Forfalskninger af den ægte Kristendom. Den ene Slags har sin Styrke i at lave om paa Christi og Apostlenes Lære. Enten bortforklares ubehagelige Bibelsteder som Herrens Ord til Petrus om at styre hans Kirke, som Herrens Lære om Ægteskabets Uopløselighed, som Herrens og Apostlenes Ord om de gode Gerningers Nødvendighed, om at ikke Troen alene hjælper²⁾, eller de omforklares eller udslettes efter opdukkende nye Meninger. Ja, enhver Professor har sin Bibel-Kritik og forkynder sine Indfald som nyopdaget, men evig og uforanderlig Sandhed, indtil en anden modbeviser ham og nu serverer den allernyeste »evige og uforanderlige Sandhed«. Andre religiøse Lærere har gjort den modsatte Fejl og aldeles ukritisk hævdet en hogstavelig Mening af enkelte Skriftsteder, saaledes Gendøberne, Adventisterne og andre Smaasekter. Ja, der er saa mange, der vil sælge »den religiøse Sandhed« i deres store eller smaa Butikker, at en, der ikke kender den Svindel, en, der ikke husker Herrens Ord om, at der vil opstaa falske Lærere, nok kan komme i Forvirring og let køber Sukkervand i Stedet for god Vin eller Cikorie for Javakaffe.

Men næsten lige saa megen Forfalskning af den ægte Kristendom som paa Lærens og Systemernes Omraade findes der paa Moralens og de praktiske Livs Hoved- og Biveje. Her er det sandelig ikke »alle Veje, der fører til Rom«, som man siger om et stort Maal, der kan opnaas ad forskellige Veje. Thi selv om Maalet — i dette Tilfælde: Sjælens Frelse — kan naas af Folk, der tilhører helt forskellige Religionssamfund, saafremt de uden egen Skyld ikke kender den fulde Sandhed, men ærlig gør sig Umage, saa er det dog ikke ligegyldigt, om man spilder Tiden ad Omveje eller ufremkommelige Veje, og om man gør mere eller min-

1) Søren Kierkegaard. Hans selvstændige Tankeliv førte ham til at forkaste den danske Folkekirke som ukristelig. Han havde helt katolske Tanker uden dog at kende noget til vor h. Kirke.

2) „Ikke enhver, som siger til mig: Herre, Herre! vil indgaa i Himmerige, men den, der gør min Faders Villie, som er i Himlen.“

dre for det evige Livs Skyld. Desuden er der mange Veje, der slet ikke fører til Maalet, og der findes Folk, som med Hensyn til deres Sjæles Frelse befinder sig i samme Situation som den Familie, der sidder og sover i Natekspressen til Kristiania med Billet og Rejsemaal København—Berlin. Og dog er denne Sammenligning jo kun en svag Andtydning af Virkeligheden. Thi vedkommende Famile kan staa af i Helsingør eller, om det saa skal være, sove helt til Kristiania og derfra rejse tilbage og tilsidst naa Maalet. Men i vort Tilfælde er der mange, der tror, at de er paa den rette Vej og ikke lader sig rokke i denne Tro, til Døden river dem ud af deres Illusion og raaber: For sent!

Er du, som læser dette, Købmand og Medlem af en katholsk Menighed og betaler din Kirkeskat, saa er du derved ikke sikker paa, at du naar Maalet: din Sjæls Frelse. Der skal mere til. Du skal ikke sælge uægte og daarlige Varer for ægte og gode, du skal ikke deltage i tvivlsomme Spekulationer eller i urelle Transaktioner, om saa ogsaa mange af dine Standsfæller er med dertil. Ellers er din Kristendom, din katholske Kristendom — Cikorie, uægte Vare, som du ikke kan hyde den alvidende Gud paa Dommens Dag. Er du en kristelig Kvinde, en katholsk Kvinde og Hustru og gaar til Messe hver eneste Søndag, ja, maa-ske om Hverdagen med og er en, hvad man kalder, kirkelig interesseret Person, men ikke passer dit Hjem, ikke syer og lapper om dine Børn, er ubehagelig og arrig mod din Mand, holder af at rakke ned paa dine Bekendte eller dem, du ikke kan lide, ja, saa ved jeg ikke, om dine »kirkelige Interesser«, om Søndagsmessen og alt det andet hjælper dig meget paa den store Regnskabets Dag! Meget af din Kristendom er ikke Kristendom, og dit Kirkebesøg er som en stor Kaabe, der i gamle Dage kaldtes for *cache-misère*, fordi den dækkede over adskilligt, der ikke taalte Lyset. Og sig bare ikke: Ja, min Mand er saa vanskelig, mine Medmennesker saa ukærlige — det er dig selv, der er saa vanskelig og ukærlig. Og hvis en af eder to, din Mand eller du, skal være vanskelig, saa er det bedre, at han er det, og at du tier stille; thi du er en Kvinde og skal sejre ved Kvindens Dyder, og til disse hører at tie og bære i Stilhed og Eftergivenhed — i det

mindste som Regel. Men disse Sandheder lader sig lettere skrive her i ABC-Bogen, end de siges, naar man skal tale med dig, min kære Læserinde. Thi da er jeg bange for, at du vil fare op som en Straale Sodavand og frabede dig den Slags Formaninger. Derfor er jeg ogsaa glad, at jeg kan skrive disse Linjer i min Ungkarlejlighed, fjern fra dig og fra — Skriftestolens Ansvar. De stakkels Skriftefædre ser jo nok mangen en Gang, hvordan det staar til med visse Personers Kristendom, og ser nok, at der gives Personer, der er fromme »udi egen Indbildning«, men hvis de vilde vove at sige vedkommende Sandheden utilsløret — saa vilde det slet ikke nytte. Thi ingen er mere indbildsk end . . . ja nu vil jeg hellere slutte og ikke skrive, hvad jeg mener. Enhver kan jo sætte sig selv i Stedet for disse Punkter.

Sandt er det, at vi alle trænger til fra Tid til anden grundigt og skaanselsløst at ransage os selv eller — hvis vi er meget modige — at hede andre om at sige os, hvad vi mangler. Thi da bevares vi for at gro fast i vor egen Magelighed og Selvtilfredshed, som er den ægte Kristendoms, det sande Kristenlivs daglige Fjender. Forresten lader Gud i sin Barmhjertighed os fra Tid til anden opleve en Ydmygelse, en Skuffelse. Disse har en særlig Evne til at brænde ud alt, hvad der er uægte eller umoden Kristendom i os, og derfor er ældre Folk, hvis de har levet ud fra Troen, ofte mere ydmyge og taalmodige end unge Folk. Thi Tiden, Livets Praksis viser, hvad der er Guld, og hvad der er Guldblik, hvad der er ægte, og hvad der er uægte Vare. Og dette gælder baade for Konfessionerne og for ethvert enkelt Menneske. *F. F. M.*

Anmærkning. Den sidste Sætning i forrige Nummers ABC skal lyde saaledes:

Derfor, kristelige Forældre, navnlig I, kristelige Mødre, glæder eder og fryd eder, thi *Høstens* Dag kommer jo!

Endnu lidt om Absalonsgaard.

Ærede Hr. Redaktør.

Deres Anmærkning Nr. 2 til Artikelen om »Absalons Gaard« har interesseret mig. Mon ikke *Forsynet* har haft en Finger med i Spillet? Jeg anser det nemlig for givet, at Navnet »Absalons Gaard« maa opgives efter Deres fremsatte Oplysning, og det er netop det, som glæder mig. Ære være vor ædle Bisp Absalon, saa var han dog ikke nogen Helgen, og naar vi Katholikker opkalder et Foretagende, Bygning el. l., saa er vi bedst tjent med at vælge en Helgen til Skytspatron og Samlingsmærke. Vi sikrer os derved ikke blot hans kraftige Forbøn og Beskærmelse, men vi fylker os om ham som vort Forbillede. Hvem vilde være bedre at vælge til Værnehelgen for det Værk, som her er Tale om, end selve vor Apostel, St. Ansgar?

Med Tak for velvillig Optagelse

Roskilde 8—2—1918.

E. Rosenørn-Lehn.

*

*

*

Højtærede Hr. Redaktør.

Som Forretningsfører for »De unges Indsamling til Absalonsgaard« beder jeg Dem godhedsfuldt optage følgende, der fremkommer i *Anledning af en af Deres Anmærkninger til Indlægget om »Absalons Gaard«*.

Som Forretningsmand ser jeg klart, at *skal »Absalons Gaard« nogen Sinde rejses, maa det ske i Kraft af Fødselsdagskronen*; thi denne er Hovednerven i Indsamlingsorganismen. Derfor maa vi lægge al Kraft ind paa at gøre denne saa omfattende som muligt, thi den afgiver en konstant aarlig Indtægt, som vil være til bedste Støtte for Sagen.

De kalder det »Fødselsdagsprelleri«. — Da nu de unge aldeles ikke virker paa nogen anmassende Maade, kan selv sensible Mennesker aande i Fred, uden at der skal gøres Forsøg paa at lette dem for deres Mammon.

Men skulde de ældre virkelig ej have Lyst til at støtte en Sag, der vil være til stor Nytte for Kirken her hjemme, naar de ser, at saavel Fromhed som Nobelhed er til Stede hos de unge — ja saa. . . .

Ærbødigst Percival Bigler.

Som Svar skal jeg blot bemærke, hvad jeg formoder Bladets øvrige Læsere har forstaaet, at jeg ikke et Øjeblik har tænkt paa at ville standse Ungdommens af »Fromhed og Nobelhed« prægede Sag, men blot ganske privat udtalt en personlig Mening om den af adskillige Foreninger og Institutioner allerede i saa mange Aar praktiserede »Fødselsdagskrone«. De mange unge, der kender mig, ved, at jeg sidst af alt spænder Ben for nogen Sag, fordi den kommer fra Ungdommen; tvertimod hilser jeg med Glæde enhver god Sag velkommen, der bæres frem af Ung-

dommens ideelle Begejstring. Derfor ønsker jeg de unges Indsamling alt muligt Held, samtidig med at jeg beholder min personlige Mening om den omstridte »Fødselsdagskrone«. Nu er der da i hvert Fald gjort tilstrækkelig Reklame for den.

Ærbødigst N. H.

Nye Bøger.

Förklaring af det hl. mässoffret jämte liturgiens mässebøner. (Stockholm. 1917. 66 Sider. Hæftet 50 Øre. Indbundet 1 Kr.)

Opmærksomheden skal herved henledes paa dette pæne lille Hæfte, som den svenske Ansgariusforening: Birgittaforeningen for nylig har udgivet. De første 18 Sider er en historisk-dogmatisk Redegørelse for den hellige Messes Væsen og Indhold, paa 10 Sider fortælles om Messens Ritus og Liturgi, hvorefter Resten, over Halvdelen, er alle Messens latinske Bønner med hosstaaende svensk Oversættelse. Bogen faas hos Vagtmesteren ved den katolske Kirke, Norra Smedjegatan 24, Stockholm.

N. H.

P. i). Steidl: Knud den Hellige, Danmarks Værnehelgen. (Katholsk Boghandel. København. 1917. 6. og 7. Hæfte.)

Efter et lille Ophold er der atter udsendt 2 Hæfter af Pastor Steidls store Arbejde om vor Nationalhelgen. Det er jo endnu for tidligt at give nogen udtømmende Anmeldelse af Bogen, men saa meget kan dog siges, at Stilen falder livfuld og let, at Kongens dramatiske Oplevelser fortælles smukt og spændende, og at der tages et besindigt og roligt afvejende Hensyn til de forskellige Kildeskrifters somme Tider ikke saa lidt afvigende Vidnesbyrd. Med 7. Hæfte er man naaet til Knuds Død. N. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. De samlede Ungdomsforeningers Fest den 8. Februar i Haandværkerforeningens Sal havde atter samlet c. 250 Deltagere, allermost ganske unge, og fik et meget vellykket Forløb. En Kvintet af Privat-Symfoni-Orkestets Medlemmer spillede fint fem Musiknumre, hvorefter kgl. Skuespiller Cajus Bruun under stormende Jubel fremsagde eller oplæste adskillige Stykker i Poesi og Prosa, baade af Blicher, Martin Koch, Skjoldborg, Jeppe Aakjær, Holger Drachmann og flere. Bagefter gik Dansen fornøjeligt til Klokken 1.

— Fru L. Seitzbergs anden Koncert, som afholdtes Fastelavnsmandag i St. Knuds Skoles Festsal, havde samlet et meget talrigt og taknemmeligt Publikum. Ikke mindre end ved sin første Optræden, den 23. Novbr. f. A., viste Fruen sig som en meget øvet og dygtig Pianistinde og høstede selvfølgelig Bifald. Den velvilligt assisterende Koncertsanger, Hr. Georg Parler, foredrog flere stemningsfulde Sange, hvis Pianopartier lykkedes bedst. I den unge Frøken Esther Mathiasen, der ved denne Lejlighed debuterede, lærte man en meget sympatetisk, klar og naturlig Sangstemme at kende, som, naar det fornødne Temperament endnu kommer til, vil kunne skaffe hende mange Venner. At begge Solister havde den af mange kendte, fintfølelse Fru Mary Hornemann til Akkompagnatrice, bidrog fremdeles til Musikafteens vellykkede Forløb. *Bw.*

— Katholsk Ungdoms Forbund paa Amager (K. U. F. A.) holdt forrige Søndag en meget vellykket Stiftelsesfest, der var besøgt af henimod 200 Deltagere. Medlemmer af Stringendo spillede pænt forskellige Numre (Violin og Klaver), Hr. Pastor Koch holdt en kort lille opmuntrende Tiltale til Ungdommen, Hr. cand. phil. Hafstrøm læste og sang flere morsomme Historier og Sange, og Medlemmer af K. U. F. paa Vesterbro opførte sammen med et Par unge Piger en munter lille Farce. Til Slut var der Tombola med mange Gevinster og fælles Kaffeboard.

— Under ikke ringe Tilslutning har Hr. Pastor Sialm i afvigte Uge, i Jesu Hjertes Kirke, holdt Eksercitier for vore Menigheders gifte Damer. Foredragene, der fremhævede den kristne Moders og Hustrus Ansvar og Pligter, afsluttedes Søndag Eftermiddag med en højtidelig Andagt, i hvilken en smuk Tanke fandt Udtryk ved, at den forrettedes af to Sognepræster, Hr. Pastor Braun og Hr. Pastor Slump, assisteret af Pater Wolfsberg.

Ordrup. Kollegiets aarlige Fastelavnstfest har i Aar i sidste Øjeblik maattet udsættes til 10. og 11. Marts. En af Kollegiets interne Elever, Find Waagø, afgik Dagen før Festen ved Døden som Følge af et Ulykkes tilfælde. Den lille Dreng, kun en halv Snes Aar gammel, vilde nemlig, som det jo som bekendt er forbudt, men som Børn altid har gjort og stadig væk gør, »kure« ned ad Gelænderet paa Trappen. Han fik imidlertid straks Overbalance og styrtede fra første Sal ned paa Stuens Stengulv, hvorfra Kollegiets Gymnastiklærer, der saa ham styrte, bar ham op paa Sygestuen. Den tilkaldte Læge kunde ikke straks konstatere nogen alvorlig Beskadigelse, men Dagen efter, som det ofte ved saadanne Tilfælde finder Sted, viste der sig Tegn paa indre Sprængning i Underlivet. Skønt den lille straks blev opereret paa Dr. Permins Klinik i Hellerup, bukkede han dog et Par Dage ef-

ter under for den ved en Tarmsprængning opstaaede Bughindebetændelse. Den afdøde havde kun boet paa Kollegiet siden Jul, men var allerede afholdt baade af Lærere og Kammerater, da han var en meget god og elskværdig lille Dreng.

Polen. Den 1. Januar i Aar vendte Jesuiterne tilbage til Warszawa og overtog atter deres gamle Kirke, meddeler Tidsskriftet *Polen*. Ordenens Historie i Warszawa gaar tilbage til det 16. Aarhundredes sidste Aar, da *Piotr Skarga* af Jesu Selskab var Kong Sigismund den Tredjes Hofpræst. Han grundlagde Jesuiterkollegiet i Byen og testamenterede dette sit Hus. Selve Kirken begyndte Patrene at opføre Aar 1609 paa en Plads, som Byen skænkede dem efter Sigismund den Tredjes Begæring, der selv lagde Grundstenen til Bygningen. Jesuiterordenen fik stor Indflydelse paa det aandelige Liv i Warszawa, og indenfor Kollegiets Enemærker opstod der Skoler, Trykkerier, Apothek, Bibliothek osv. Rigsdagen bekræftede 1635 samtlige Stiftelser. Da Jesuiterordenen 1752 ophævedes i Polen, kom hele dens Formue, Bygninger og Kirke først under det tyske St. Benno Broderskabs Forvaltning, siden under Paulanernes og til Slut under St. Johannes Kathedralkirkes. Aar 1828 blev Kirken forvandlet til et Uldmagasin, der tilhørte den polske Bank. Da den russiske Regering 1834 fratog Piaristerne Kirken ved Dlugagaden, overlod den dem Jesuiterkirken til Erstatning. Ogsaa andre Ordener, som Redemptoristerne, ventes snart at ville vende tilbage til Warszawa. (De fleste Læsere har maaske ikke hørt om ovennævnte *Piotr Skarga* († 1612), Polens Chrysostomus. Han førte en Mængde Protestanter, deriblandt mange af Højadelen, tilbage til den katolske Kirke, ligesom hans rastløse Arbejde for Unionsbestræbelserne bidrog til at genforene utallige Tilhængere af det orientalske Skisma med den katolske Kirke. Pater M. Meschler, S. J., siger om ham: »Vil du være en stor Prædikant og Theolog, saa læs Skarga; vil du være en Helgen, saa studer Skarga.« Hans Bøger læses ogsaa den Dag i Dag af enhver, som vil lære at kende, ikke blot hvad de ædleste i Polen tænkte og vidste, men ogsaa, hvorledes det polske Sprog lyder i sin ædleste og skønneste Skikkelse. — Foruden paa Kollegiet i Warszawa virkede Jesuiterne til stor Gavn ved det berømte *Lyceum Hosianum* i Braunsberg, hvortil de kaldtes Aar 1569 af den bekendte polske Kardinal Stanislaus Hosius, Biskop af Ermland.) *Gustav Baron Armfelt.*

Tyskland. Da Dom Placidus Wolter, Ærkeabbed for Beuroner-Kongregationen, har nedlagt sin Værdighed, vistnok paa Grund af Alder og Svagelighed, har der for nylig fundet et nyt Valg af Abbed Sted i Klosteret

Beuron. Valget faldt paa P. Raphael Walzer, som endnu ikke har fyldt de 30 Aar. Den nyvalgte Abbed, som jo maa være en meget fremragende Mand, da han i saa ung en Alder er valgt til denne Værdighed, har studeret i Rom og Tyskland og har kun været Præst i godt 4 Aar. Abbed Walzer er dog kun valgt til Abbed for Klosteret Beuron, ikke til hele Beuroner-Kongregationens Ærkeabbed. Grunden til denne usædvanlige Praksis er, at Kongregationens udenlandske Medlemmer, der er valgberettigede ved Valget af en Præses for denne, paa Grund af Verdenskrigen ikke har kunnet være til Stede. Den Hellige Fader har allerede stadfæstet Valget.

Holland. Fra 's Heerenberg (Holland) kommer Efterretningen, at P. Hilgers er død der d. 24. Januar. Født i 1858 ved den rhinske By Erkelenz (mellem Düsseldorf og Aachen) studerede han paa Collegium Germanicum i Rom og erhvervede sig Doktorhatten baade i Filosofi og i Theologi. Derpaa traadte han med særlig pavelig Dispens straks ind i Jesu Selskab 1883 og kom allerede 2 Aar senere til Danmark for at tjene sine første Sporer som Lærer paa St. Andreas Kollegium i Ordrup. Ved sin Nidkærlighed som Lærer, ved sin Munterhed og Lyst til at spille en et uskyldigt Puds, ved sin Tjenstivrighed vandt han sig mange Venner. Han var flittig til at lære det danske Sprog og prædikede snart med stor Iver og Dygtighed. Da vor Apostoliske Vikar blev udnævnt til Biskop, kom hans Kundskaber fra Rom i Liturgien meget tilpas, og han hjalp ved mangen en Pontifikalhandling som Ceremonimester. Des værre var hans Natur tilbøjelig til Rheumatisme og Gigt, som allerede engang i Rom havde bragt ham til det yderste. Samme Sygdom plagede ham atter Vinteren til 1893 saa stærkt, at man ventede Døden. Han kom sig dog omsider, men Lægen fordrede, at han skulde opsøge et andet Klima. Saa tog han Sommeren 1893, mod i Hu, Afsked med vort Land og tilbragte de fleste af de følgende Aar i sit kære Rom, hvorfra Krigen i 1915 har fordrevet ham. Han var flittig med Pennen, skrev til flere Tidsskrifter og har udgivet en hel Del mindre Skrifter af historisk, kirkeretligt og asketisk Indhold. Hans særlige Omraade var den katholske Kirkes Afladsvæsen, hvis dogmatiske Grundlag, Historie og Praksis han udførlig belyste. Han synes nu at være død hurtigt og uventet.

R. I. P. W.

Brevkasse.

Ærede Hr. Redaktør.

Med stor Glæde har jeg læst F. F. M.s ypperlige Artikel om Avislæsning i sidste Ugeblad. Maa jeg dog have Lov til at gøre opmærksom paa en Forglemmelse i den. Forfatteren nævner aldeles ikke Dagbladet »København«, som dog absolut hører til vore »Storblade« — fuldt saa meget som »Hovedstaden«.

Til enhver Tid har »København«, selv om Bladet ikke deler vor Tro, været rede til at lade denne komme til Orde i dets Spalter, og det har bragt Anmeldelser af f. Eks. Kardinal Newman's Søndagsbog, Niels Hansen »Vore Helgener« og E. Rosenørn-Lehn »Til Jesus ved Maria«. Jeg mener, det er al Ære og Tak værd for et protestantisk Dagblad.

Med Tak for Optagelsen
ærb. Minus.

— Jeg er ganske enig med den ærede Indsender. Er »København« end ikke helt, som vi helst vilde have et Dagblad — dets religiøse Artikler er f. Eks. dels spiritistiske, dels rationalistiske — fortjener dets Holdning overfor anderledes tænkende, f. Eks. Katholikkerne, kun vor udelte Ros og Anerkendelse. Maa-ske nævner A. B. C.-Forfatteren ikke Bladet, fordi han netop ikke har noget at udsætte paa det. Ærbødigt N. H.

*

*

*

Hr. Redaktør!

I nogle af vore Kirker (baade her og i Udlandet) findes Plakater af følgende eller lignende Indhold: »Man bedes om ikke at tale under Gudstjenesten«, en Paamindelse, som jo egentlig burde være unødvendig, men som det synes mig ønskeligt at lade anbringe i alle eller dog i de fleste af vore Kirker og Kapeller.

Den, der taler, ler etc. til andre i Kirken, er jo ikke blot selv uandægtig, men — hvad der er endnu være — forstyrrer ogsaa disses Andagt og vækker Forargelse over for dem og andre igen, som ogsaa bliver distraheret ved denne Talen, Skæmten, Fni-sen etc. En kort Bemærkning kan jo være nødvendig, f. Eks. naar man ønsker at laane en Bog eller lign., men lange Samtaler om Familieanliggender, Sammenkomster, Fornøjelser etc. kan sikkert i de fleste Tilfælde — og bør ogsaa — opsættes, til man er ude af Guds Hus. At føre saadanne Samtaler (med Bevægelser, Smil etc.) i Kirken og endog under selve den h. Messe, er upassende, uærbødigt og ja, undskyld — uartligt imod vor Herre, som er til Stede paa Alteret. Derfor bort med alt saadant!

En Katholik, som ofte forstyrres i Kirken.

De har selvfølgelig Ret i, at en Optræden, som De skildrer, fortjener den alvorligste Dadel. Men — mon De ikke har været sjælden uheldig; thi jeg synes, at i de Kirker, hvor jeg plejer at komme, er Menigheden saa andægtig og rolig, som man kan ønske det, og Plakater om at være rolige er ikke alene overflø-dige, men findes ikke engang. N. H.

*

*

*

I sidste Nr. spørger i Brevkassen A. M. om *St. Etheldredas Church* i London. Den er for saa vidt interessant, som Katholikkerne her har erhvervet sig en gammel katolsk Kirke. Jeg tror ogsaa, der en Gang om Aaret holdes en særlig højtidelig Gudstjeneste der i Anledning af Martyrerne fra Tyburns Minde-dag. Kirken er lille, ren gotisk, jeg har et Billede, men husker

ikke i hvilken Bog. Men A. M. bliver vistnok skuffet, hvis han eller hun leder efter katolske Kirker i England, »i hvilke den evige Lampe aldrig har været slukket«. Thi selv paa de Adelsborge, hvor Katholicismen holdt sig, og i de Familier, som blev trofaste, som Hertugerne af Norfolk paa Arundel Castle, der jo den Dag i Dag er katolske, har Afbrydelser, Forfølgelser og den lange Mellemtid slukket Katholicismens Ild og henholdsvis »den evige Lampe« i vedkommende Familiers Skjulested. Selv Hertugerne af Norfolk svigtede en kort Tid i det 18. Aarhundrede.

Maaske kan dette, om ikke glæde, saa dog interessere A. M.
F. F. Maurer.

Elisabethforeningens Basar.

I Aar som i Fjor vil Elisabethforeningens Basar blive afholdt Midfaste-Søndag og Mandagen derpaa. Den maa jo afholdes. Pensionsprisen i Søstrenes Vajsenhus er steget med 5 Kroner pr. Maaned for hvert Barn, og Foreningen har henimod 20 Børn. Basaren maa altsaa holdes. Den h. Elisabeth hjælpe os! For hvordan skal vi kunne fylde de lange, lange Borde i disse vareløse Tider? Hvordan kan Restaurationen byde paa The, Kaffe og Chokolade med Brød og Kager uden at have Kort til alt dette? Men maaske en har et Kaffekort tilovers, en et Sukkerkort, en et Brødkort, en kan maaske sende lidt Kager, en forfærdige et Arbejde, en har et Stykke Tøj liggende. Og i dette »Maaske« ligger vort Haab og tillige vor Bøn til Menigheden.

C. T.

A. C. holder Møde Onsdag den 27. Februar Kl. 8 i Studenterforeningen. Pastor Maurer vil indlede en Diskussion om Spørgsmaalet: »Har vi Brug for et katolsk Landsforbund?«

K.U.F.(K.) Søndag d. 17 ds. Kl. 7½ Møde i Stenosgade 4 B. *Rejse i Schweiz og Norditalien*, med 50 kolor. Lysbilleder. Derefter opføres »Flyvetanker.«

Husk! Søndag d. 24. ds. Kl. 7½ Forhandlingsmøde angaaende Oprettelse af et **Ældrehold** i K.U.F.

»**Fidelitas**« Foreningens næste Sammenkomst er Onsdag d. 20. Febr. og for Eltertiden hver 1. og 3. Onsdag i Maanednen.

Bestyrelsen.

Tak. Til Kirkekorfonden har jeg modtaget en anonym Gave paa 20 Kr. under Mærket: »Vi vil synge Saluer alle vort Livs Dage i Herrens Hus.« (Is. 38,20.)

D. 10. Februar 1918.

P. v. Kellenburg.

Aarhus. Foredrag af **Baronesse Rosenørn-Lehn** Søndag den 17. Februar, Aften Kl. 8, over Emnet: »Erindringer fra Italien«, og Mandag den 18. ds.: Katholicismens Indflydelse paa dansk Digting i det 19. Aarhundrede.

Den danske katolske Kirkesag. (Ansgarius-Bonifacius Kollekt.)

Aalborg	21,93	Amalievej	23,50
Aarhus	40,58	Klosterkirken	20,00
Esbjerg	10,09	Østerbrogade 7 C	4,70
Fredericia	50,00	Køge	109,00
Helsingør	15,00	Maribo	13,20
Holbæk	17,50	Nakskov	17,00
Horsens	16,70	Nyborg	5,00
Kolding	5,75	Nykøbing F	15,30
København:		Næstved	3,00
St. Ansgar	126,14	Odense	19,40
Rosenkranskirken	109,54	Randers	48,35
Sakramentskirken	24,42	Ringsted	14,15
St. Annæ	21,76	Roskilde	24,30
St. Andreas	61,80	Rønne	5,50
St. Knud	13,24	Silkeborg	13,00
St. Josef	38,50	Slagelse	14,60
Jesu Hjerte	114,75	Svendborg	8,00
Immaculata	11,00	Vejle	10,42

Ialt: 1067,12

Det Apostoliske Vikariat.

Korsvejsandagt. Fredag Aften: St. Ansgars K. Kl. 8, Rosenkransk. Kl. 7 $\frac{1}{2}$, St. Annæ K. Kl. 8, St. Andreas K. Kl. 7 $\frac{1}{4}$, St. Josefs K. Kl. 7 $\frac{1}{2}$, Sakramentsk. Kl. 8. Torsdag Aften: Jesu Hjertes K. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ (med Prædiken).

Vincentskonferensernes første Generalmøde

finder Sted Søndag d. 17. Feb. (efter Højmessen i St. Ansgars Kirke) Kl. ca. 11 $\frac{1}{2}$ i Bredgade 67 o. G. Til Mødet indbydes alle aktive og bidragydende Medlemmer.

Klokken 5.

St. Ansgars Kirke. I Fastetiden, fra og med Søndag d. 17. Februar, holdes Aftenandagt med Fasteprediken af Hr. Pastor *Flynn Kl. 5* (ikke som tidligere Kl. 6).

St. Andreas Kirke. (Ordrup.) Begge Mariakongregationers Fælleskommunion finder Sted den 17. Febr., den 1. Søndag i Fasten, under Messen Kl. 7 $\frac{3}{4}$.

Unio. Alm. Møde hver Fredag (Kl. 7—11) i Gimles Selskabslokaler, Grundtvigsvej 14.

Mariaforeningen kan i Aar kun komme trængende **Konfirmander** til Hjælp. Skemaer, som de ansøgendes Forældre eller Værger selv maa afhente hos undertegnede (Form. Kl. 9—10 eller Eftn. Kl. 3—4), maa ligeledes udfyldes og afleveres af dem selv inden **Tirsdag den 19. Februar** enten hos Frøken A. Ronge (Lykkesholms Allé 14 C) eller Frk. Ortved (St. Josefs Hospital, Griffenfeldtsgade) eller Fru H. Mariboe (Istedgade 3^a) eller hos

J. Braun, Sognepræst, Bredgade 64.

Klosterkirken paa Jagtvejen. Eftermiddagsandagten er baade Søn- og Hverdage Kl. 3.

Den katolske Syge- og Begravelseskasse afholder sin aarlige Generalforsamling Onsdag den 20. Februar Aften Kl. 8 i Forsamlingsværelset, Bredgade 64. *Bestyrelsen.*

St. Knuds Kapel. Mariabørnskongregationen af den ubesmittede Undfangelse holder Fælleskommunion Søndag den 17. Februar Kl. 7 Morgen og offentligt Møde Onsdag d. 20. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften.

Kirkelig Kalender.

17. Feb. 1. Sønd. i Fasten.	24. Feb. 2. Sønd. i Fasten.
18. — M. Ferialdag.	25. — M. Mathias, Apostel.
19. — Ti. Ferialdag.	26. — Ti. Ferialdag.
20. — O. Tamperdag.	27. — O. Ferialdag.
21. — To. Ferialdag.	28. — To. Ferialdag.
22. — F. Petri Stol i Antiochia. (Tamperdag.)	1. Marts F. Ferialdag.
23. — L. Petrus Damiani, Biskop og Kirkelærer. (Tamperdag.)	2. — L. Karl den Gode, Martyr.

Meddelelse om Gudstjenesten i København fandtes sidst i Nr. 2.

Den katolske Højskole.

Møde Tirsdag den 19. Februar Kl. 8 Aften

Pater *Menzinger*: *Petrus Canisius*.

Sangbogen *Sursum corda* medbringes. Nr. 49 og 74 synges.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4 B. Adgang 25 Øre.

Eksercitier paa St. Andreas Kollegium.

Fra Tirsdag den 26. Marts Aften Kl. 7 indtil Lørdag den 30. Marts Morgen i den stille Uge afholdes der paa *St. Andreas Kollegium et tre Dages Eksercitiiekursus for Gymnasieelever og Studenter*. Ogsaa ældre Mænd kan i et begrænset Antal faa Adgang. Deltagerne vil komme til at bo paa Kollegiet og følge den til de saakaldte lukkede Eksercitier hørende Dagsorden. Anmeldelserne bedes inden 1. Marts sendt til Kollegiets Lektor, P. Nøsen, hvor ogsaa nærmere Oplysninger faas.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 17. Februar i Jesu Hjertes Kirke Kl. 8½.

Sakramentskirken. I Fasteliden hver Søndag Aften Kl. 6 Fasteandagt med Prædiken. **Nota bene:** Fra og med Fastetidens Begyndelse henviser de opgivne Salmenumre til *den nye Salmebog*.

Sakramentskirken. Hver Torsd. sakr. Velsignelse efter 8-Messen.

K.U.B. (Katholsk Underretnings Bureau), et Samfund af katolske, akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa næjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Magister Matthæus Hansen, Hovmarksvej 30, Charlottenlund.

Ansgariusforeningen

afholder **Mandag d. 25. Februar Kl. 8 Aften** sin aarlige **Generalforsamling** i **St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4, B.** Generalforsamlingen indledes med et kort Foredrag af Hr. Pastor *Bernh. Jensen*, Horsens. Der er kun Adgang for Medlemmer, Damer saa vel som Herrer, der alle har Stemmeret; men nye Medlemmer (2 Kr. aarlig) kan indtegnes ved Indgangen og har Adgang og Stemmeret til Generalforsamlingen.

Forslag, som ønskes behandlet, bedes inden Tirsdag den 19. Februar indsendt til Formanden, Arkivsekretær *Fr. J. West*, Ordrupvej 96, Charlottenlund.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1-4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Hejrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 8

Søndag den 24. Februar.

1918.

INDHOLD: Biskoppeligt Hyrdebrev. — En A B C for voksne. — Lex orandi — lex credenti. — Sko Kloster. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Maribo. Nykøbing. Aarhus. Holland. — Brevkasse. — Elisabeth-Vincentskonferensen K. & N. — Avertissementer.

Biskoppeligt Hyrdebrev i Anledning af Fastetiden.

(Sluttet.)

Mangen en har hele Ugen igennem kun tænkt lidt eller maaske slet ikke paa Gud. Allehaande Sorger og Bekymringer, jordiske Interesser og Planer har opfyldt hans Sind; maaske har heftige Lidenskaber forstyrret hans Ligevægt. Da kommer Søndagen; Skik og Brug, Lovens og Samvittighedens indre Røst lader ham finde Vejen til Kirken. Det er det Øjeblik, hvor helt andre Tanker opstiger i hans Sjæl. Det hemmelighedsfulde Præg, som er ejendommeligt for Guds Hus — de bedendes Andagt, som ved en let forstaaelig Vekselvirkning har en gensidig tændende Egenskab — Synet af Alteret, hvor den højeste Hemmelighed fuldbyrdes — Orgeltonens og Sangens Magt, der slutter sig til Ofret — Gudsordets Forkyndelse, som aabner de blindes Øjne og styrker de svage, som husvaler de bedrøvede og ryster de ugudelige — Lyden af Messeklokkerne, som tilkendegiver Begyndelsen og Fuldbyrdelsen af den hellige Handling (Konsekrationen) — den lydløse Stillehed, under hvilken de troende i knælende Stilling tilbeder deres Herre og Frelser: alt dette gør et stærkt Indtryk paa

en Kristen, der endnu har bevaret en Gnist af den Trosild, der engang udgjorde hans Lykke. Det staar nu atter levende for ham, om end kun for en Stund, at Mennesket ikke blot er et Verdensbarn, men at det ogsaa skal være et Gudsbarn; at det ikke blot er bestemt for denne Jord og dens kortvarige Levetid, men ogsaa for Himmelen og for Evigheden. Ganske vist er det en berettiget Stræben at ville opnaa en agtet Stilling i det menneskelige Samfund; Kirken har til alle Tider understøttet denne Stræben ved at fremme Kunsten og Videnskaben, Haandværket og Jordens Dyrkelse, og den har ved sine Lære- og Undervisningsanstalter paa enhver Maade søgt at fremme den menneskelige Kultur; men tillige har den aldrig ophørt at lære og at forkynde, at Besiddelsen og Nydelsen af de timelige og jordiske Goder ikke bør og skal være Menneskenes eneste, ej heller engang deres højeste Maal; men at det højeste og overnaturlige Endemaal bestaar i at opnaa det inderligste Samfund med Gud — med Gud, der har skabt os efter sit Billede, der har udvalgt os til sine Børn og til Kristi Medarvinger, og som i Evighed vil udgøre vor Salighed. — Hvor maa vi ikke takke Gud, at han i det hellige Messeoffer har givet os et dagligt og sikkert Middel til at vurdere det timelige og forbigaaende i dets Forhold til det uendelige og evige! Nej, ingen andre Steder har vi en saa gribende Forklaring til vor Frelzers Alvorsord: »Hvad gavner det Mennesket, om han end vinder den hele Verden, men tager Skade paa sin Sjæl.« (Matt. 16,26.)

Den h. Messe lærer os endnu noget andet. Hvad der nu er Dagens Løsen: Lighed og Broderskab; det ser du, min Kristen, om Søndagen virkeliggjort i Herrens Hus; der finder du den sande Lighed for Gud og det sande menneskelige Broderskab; alle danner der een Familie, een Gudsfamilie; alle uden Forskel, Herren saavel som Tjeneren, Læreren saavel som Disciplen, Herskeren ligesom Undersaatten, har der eet og det samme Maal; alle knæler uden Hensyn til Rang og Stand omkring det samme Alter; alle uden Forskel modtager det samme Sakrament og hører det samme Gudsord; alle uden Hensyn til Dannelse og Intelligens bøjer deres Knæ for ham, der er alle Herrers og Tjeneres højeste Herre. Mon et saadant

Syn ikke skulde være gavnligt baade for den rige og for den fattige? Den fattige, der maaske hele Ugen igennem har arbejdet i sit Ansigts Sved og maattet tage til Takke med tarvelig Kost og en endnu tarveligere Bolig — i Guds Hus føler han sin aandelige, religiøse Højhed, der bliver han sig bevidst at være et ligeberettiget Barn af den himmelske Fader. Han føler Mod til at ofre og forsage ved at se hen til vor guddommelige Frelasers Forbillede. Har denne ikke adlet og helliget Arbejdet, ja endog det almindelige Haandværk, ved sit eget Eksempel, og har han ikke udtalt de forunderlige, aldrig før hørte Ord: »Salige er I fattige; eders er Guds Rige.« (Luc. 6,20.) — Men den samme Røst ovenfra, som udbreder et forsonende Lys over den fattiges haarde Kaar, taler formanende til den rige: »Se, ogsaa den fattige, ogsaa din Arbejder, er et Gudsbarn som du; han er forløst af den samme Kristus og kaldet til at faa Lod i den samme himmelske Arv; vogt dig for at forurette og misbruge ham.« Den, der ejer den rigeste og reneste Kærlighed, staar højest i Guds Rige; thi han staar vort fælles Forbillede, Jesus Kristus, nærmest. Se kun hen til det fattige Par i Nazareth, Maria og Josef, — og for at nævne en af de senere Tiders hellige Personer, se hen til den fattige Franciskus af Assisi, saa har du der et Vidnesbyrd om, at den største Hellighed og Værdighed kan være skjult under det fattigste Klædebon.

Vi har hidtil betragtet, hvorledes Søndagen i Ordets fulde Forstand bliver en Herrens Dag ved Frembærelsen af det h. Messeoffer. Men vor h. Kirke lader sig ikke nøje med at anvende dette ene Middel for at opnaa sit Maal. Den giver os desforuden hver Søndag Lejlighed til at modtage Bodens og Alterets hh. Sakramenter. Hver Lørdag Aften, ligesom hver Søndag Morgen, er i alle Kirker Skriftefædre beredte til i Bodens Domstol at bistaa og vejlede enhver Kristen, der søger Udsoning med Gud; kun de hh. Skytsengle vilde kunne fortælle os, hvor mange stakkels Syndere paa dette Sted atter genfinder deres Sjælero; hvor mange der bliver vejledet til ikke blot at kæmpe mod syndige Gerninger og onde Ord, men ogsaa til kraftigt og virksomt at modstaa syndefulde Tanker og Begæringer, saa at de forlader det hellige Sted med nyt Mod i Kampen mod al Synd.

— Efter Skriftemaalet følger Indbydelsen til den h. Kommunion, Indbydelsen til at slutte det inderligste Livs- og Kærlighedssamfund med ham, der i Sandhed kunde sige: »Jeg er Vejen, Sandheden og Livet« (Joh. 14,16), og den Kristne følger med Glæde denne Indbydelse; han længes efter at modtage Herrens Legeme og Blod for med Apostelen jublende at kunne sige: »Jeg lever, dog ikke længer jeg, men Kristus lever i mig.« (Gal. 2,20.)

Med Formiddagen er Søndagens Højtideligholdelse imidlertid endnu ikke afsluttet; den hele Dag skal være Herrens Dag. Se, hvor rig paa Andagtsøvelser en saadan Søndag Eftermiddag kan være, og hvor omsorgsfuld vor h. Kirke søger at imødekomme de forskellige religiøse Tarv, som unge og gamle, rige og fattige kan have! Sakraments- og Jesu Hjerteandagter, Rosenkrans- og andre Broderskabsandagter, Fastepredikener og andre Lejlighedsprædikener giver det kristne Folk Lejlighed til at tjene Gud og hellige sig selv.

Ogsaa før og efter de fælles offentlige Andagtsøvelser indbydes vi til at dvæle i Kirken, det være sig for at øse Trøst og Naade og Kraft af et Besøg hos vor Frelser, der dvæler Dag og Nat hos os paa Tabernaklets Trone i Alterets hellige Sakrament, eller for at betragte vor Herres og Frelseres Lidelseshemmeligheder ved at gøre en lille Valfart fra det ene Korsvejsbillede til det andet. Hvor findes der vel et kraftigere Mittel til at hellige vor Vandring igennem den hurtig ilende Tid til den aldrig afsluttende Evighed!

Desuden giver Søndagshvilen os den nødvendige Tid, og Deltagelsen i de kirkelige Andagter hensætter os i den rette Stemning til efter Evne at øve de legemlige og aandelige Barmhertighedsgerninger og efterleve Apostelen Jakobus's Ord: »En ren og ubesmittet Gudsdyrkelse for Gud og Faderen er det at besøge faderløse og Enker i deres Trængsler.« (Jacob. 1,27.) — Søndagen giver Tid og Opmuntring til at besøge et eller andet Møde af kristelige Foreninger, der har sat sig det Maal at lindre fattiges og syges mangfoldige Elendighed. Jeg tænker her særlig paa den h. Vincents af Pauls Konferenser. Lykkelig er den, der har Lejlighed dertil og benytter den. Mange Taarer kan derved aftørres og mere end dette, baade Giveren og Mod-

tageren kan vinde den herlige Løn, der er knyttet til kristelig Gavnildhed og Taknemmelighed. —

Og mon vi paa Herrens Dag skulde kunne glemme vore kære afdøde! Nej, i de rolige Timer, Søndagshvilen og Befrielsen fra de legemlige Arbejder skænker os, dvæler vi gerne i vore Tanker ved dem, som har staaet os nær i Livet; vi mindes den aandelige Glæde, vi delte med dem paa de store kirkelige Højtlider ved fælles Kirkegang og ved fælles Annammelse af de hh. Sakramenter. Nu har Døden skilt os; men Erindringerne vedbliver at leve, og de bliver stærke i de stille Søndagstimer. Da er det en Trøst for os at besøge deres Hvilesteder paa Kirkegaarden og at opsende en inderlig Bøn til Gud: *Requiem aeternam dona eis, domine, et lux perpetua luceat eis* — Herre, giv dem den evige Hvile, og lad det evige Lys lyse for dem! — Men vi selv føler Trøst i Tanken om de helliges Samfund og fortsætter i Tro og Haab vor egen Vandring til de evige Boliger.

Højtelskede i Herren! Det er en overmaade vigtig Sag, som jeg paa disse Søndage har talt til eder om. Det var om Lydigheden imod Guds og Kirkens Bud — og om den Naade og den Velsignelse, som denne Lydighed altid fører med sig. Denne Lydighed har igennem Tidernes Løb udgjort vor h. Kirkes Styrke og skænket dens Bekendere Kraft og Mod til at overvinde alle Fjenders Angreb. Mere end nogen Sinde trænger vi i denne lovløse Tid, hvor den hele bestaaende Samfundsorden trues med at blive sprængt og opløst, til dette sikre Kendemærke for at kunne orientere os med Hensyn til den rette Vej til Fred og Salighed. Hvor svage og forladte maatte vi ikke føle os, om vi ikke kunde støtte os til vor Frelzers Ord: »Du er Petrus (Klippen), og paa denne Klippe vil jeg bygge min Kirke, og Helvedes Porte skal ikke overvælde den.« (Math. 16,18.) — Men nu har vi Ret til at anse os for uovervindelige, saalænge vi staar i det rette Lydighedsforhold til denne Kirke, der er bygget paa Petrus (Klippen). Det er vel denne Tanke, der i disse Dage foranledigede et af de herværende større Blade til at komme med den Udtalelse: »Det er sandsynligt, at den romersk-katholske Kirke bliver det Kirkesamfund, som gaar stærkest ud af den nuværende Verdens-

krise.« Nej, vi frygter intet med Hensyn til vor Kirkes Bestaaen — derfor maa den enkeltes Løsen være at slutte sig inderlig til dens Lære og at bruge dens Naademidler. Hvo som gør dette, gør Guds Villie, og om en saadan siger Apostelen Johannes: »Verden forgaar og dens Lyst; men den, som gør Guds Villie, bliver i al Evighed.« (1. Joh. 2,17.) Saa tilraaber jeg eder da med Fortrøstning Apostelen Paulus's Ord til Romerne: »Skikker eder ikke lige med denne Verden, men vorder forvandlede ved eders Sinds Fornyelse, saa I efterforske, hvad der er Guds gode, velbehagelige og fuldkomne Villie.« (Rom. 12,2.)

Vor Herres Jesu Kristi Naade være med eder! Min Kærlighed er med eder alle i Kristus Jesus. Amen. (1. Kor. 16,23.)

København, 2. Februar 1918.

✠ Johannes,

Biskop, Apostolisk Vikar.

En ABC for voksne.

D.

Dannelse.

Denne Artikel kunde lige saa godt have staaet under C. med Overskrift »Civilisation« eller under K. som »Kultur«, det er lige meget, bare den kommer frem. Thi den bliver skreven med en sand Fornøjelse, med indre Morskab, ligesom Alban Stolz i sin tyske ABC-Bog frydede sig særlig over Bogstavet U, hvor han kunde skrive om det den Gang saa kendte Slagord Ultramontan (gengives maaske bedst med »romersk«, hvor r bør rulles stærkt). Han skriver, at han for 20 Reichsmark ikke vilde lade være at skrive om Ultramontan. Og jeg maa ogsaa sige, at selv om 20 Kr. er en stor Formue for en stakkels lille Provinspræst, vilde det være Synd ikke at skrive om vor højlovede Kultur, Civilisation, Dannelse.

For nogle Aar tilbage havde vi her i Køge den Fornøjelse at høre en bekendt Skuespiller oplæse H. C. Andersens Eventyr. Iblandt disse er der jo et, som hedder

»Laserner«. Og vel kendte jeg Eventyret, men da Oplæseren efterlignede en norsk og en dansk Patriot, der hver paa Landets Vegne mener at have Fortrin for Modparten — da gik det først op for os Tilhørere, hvor meget der skjultes i denne lille Fortælling. Det vakte almindelig Jubel, da den norske Las roste Klippefolkets »malmsprok«, og den danske Las i al Beskedenhed gjorde opmærksom paa, at de Danske stod langt højere i Kultur o. s. v.

Nu kan vi lade Laserne om det — sikkert er det, at næsten intet Ord i de sidste Aartier er steget mere i Rang end Ordet Kultur. At være et Kultur-Menneske, at være civiliseret, at have »Dannelse«, at have et Hjem, »hvor gammel, sin Kultur er Tradition« o. s. v. — det er noget, alle moderne Mennesker holder af. Og det er jo ogsaa store Værdier, der antydes med disse Ord, hvis de bruges med Forstand. Men des værre er de blevet til et af Nutidens Slagord, til Lökkemad for forfængelige, moderne Mennesker, til Livsprogram for den vantro Verden.

»Man bør tilbagegive Ordene deres rette Betydning«, sagde Pave Pius IX, da han forsvarede Religionens ubøjelige Sandheder og Kirkens Rettigheder overfor den franske og italienske »Frihed«, overfor den preussiske »Kultur«. Og det samme gælder navnlig ogsaa for Ordet Dannelse.

Hvad er Dannelse? Hvem er et »dannet« Menneske? Er det maaske den unge Laban, der promenerer sin høje Krave, sit grønne Slips, sine gule Handsker paa Strøget? Er det den unge Dame, der gaar med den korteste Spadsere-drugt, der rækker saa lidt som muligt ned over Knæene? Er høje Hæle, er en fiks Hue — Dannelse? Nej, det er der heller ingen, der paastaar, skønt det praktisk talt ikke altid staar saa helt klart for visse Mennesker. Men hvad er da Dannelse? Er det maaske at have slebne Manerer, ikke at spise Fisk med Kniv, at overlade sin Plads i Sporvognen til en indtrædende Dame? En ydre Velopdragethed er langt fra den Dannelse, vi her omtaler, men vi nærmer os nu Begrebets Indhold. Er det da ikke Dannelse at have læst Holbergs og Oehlenschlägers Værker, at have set Heibergs og Hostrups Komedier, at kunne tale med, om hvad de to Brødre Brandes har skrevet, og at beundre Statuerne i Glyptotheket?

Jo, disse sidste Symptomer vilde vistnok de fleste her til Lands anse for Kendetegn paa »Kultur«, paa »Dannelse«. Og det skal med det samme indrømmes, at der gøres meget her i Danmark, for at saa mange som muligt skal opnaa en vis Grad af Kundskaber. Baade ved gode Skoler, ved Foredragsforeninger, ved Højskolerne, ved let Adgang til Museer og Bibliotheker, ved Stipendier og Rejselegater højnes det aandelige Stade i Befolkningen. Og det samme gælder nu til Dags i alle de Lande, man kalder civiliserede. Aviserne og Teatrene, Koncerterne og internationale Møder har desuden spredt det, der er fremkommet i de enkelte Lande, omkring over Europa og Amerika. Rumænske og ungarske Folk kender Ibsens og Bjørnsons Værker, H. C. Andersen er mere læst i England end i Danmark, den tyske Filosof Kant læstes — naturligvis før Krigen — mere i de franske end de tyske højere Skoler, og Navne som Wagner, Dickens, Edison, Røntgen — for ikke at tase om Sarah Bernhard og Conan Doyle — viser jo med tilstrækkelig Tydelighed, hvorledes hele den »dannede« Verden er et eneste stort Samfund med fælles Liv i kunstnerisk, litterær og videnskabelig Henseende og med mange fælles Interesser. Ingen Sinde har der været saa mange store internationale Sammenkomster, saa meget aandeligt Fælleseje for Europas og Amerikas Folk som lige før Krigen! Aldrig var »Dannelsen«, Kulturen saaledes i Højsæde som før Krigen! Umiddelbart før Verdenskrigens Udbrud, da allerede Pistolskuddene i Serajevo drøned i de forskrækkede moderne Menneskers Øren, spillede i Kiel engelske og tyske Matroser Fodbold, de tyske Badesteder var fyldte med franske og russiske rejsende, de franske Byer med tyske og østrigske Gæster. Ja, hvad nytter al »Kultur«, al »Dannelse« — hvis denne kun omfatter fælles Regler for gode Manerer, fælles Skolegang og Interesse for Teater og Litteratur!! —

Da Fyrst Bismarck og de »liberale« Partier i Tyskland efter 1870 begyndte at undertrykke den katholske Kirke til Trods for, at dens Rettigheder og Frihed var garanteret ved de helligste Forsikringer og Love, da sagde Professor Virchow som Talsmand for Bismarcks Ideer: »Vi fører nu en Kamp for Kulturen«, og med hele en Professors Hovmod haanede han de samme Katholikker,

der ikke var saa »videnskabelig oplyste«, saa »civiliserede«, saa »dannede« som han og Bismarck og dennes Partivenner! Paa Katholikkernes Side stod den Gang den kunstelskende Reichensperger, der havde været Hovedtalsmand for Kølner-Domkirkens Istandsættelse, der stod Ludvig Windthorst, en af Tysklands største Jurister, der stod Johannes Janssen, en af den nyere Tids største Historikere, der stod Savigny, Gerlach, Mallinckrodt, hvis Navne allerede den Gang var kendte i den politiske Verden, Men den vantro Professor og hans magtbegærlige Kansler erklærede stolt: Vi har »Kulturen« (Magten) — altsaa skal I Katholikker knuses! Paa lignende Maade optraadte i Frankrig Gambetta, senere Combes og Briand paa »Oplysningen«, paa »Kulturen«, paa »Dannelsen«s Vegne imod et Kirkesamfund, der i aandelig, i kunstnerisk og videnskabelig Henseende havde løftet det gamle og en god Del af det nye Frankrig op paa dets kulturelle Stade!

Jeg husker ikke, hvad de franske Katholikkers Førere svarede, men i den tyske Rigsdag (eller det preussiske Folketing) svarede Mallinckrodt, at en Regering, der paa- stod kun at kæmpe for »Kulturen« og under dette Paa- skud ødelagde det katholske Folks Trosfrihed — at en saadan Regering ikke havde Sandheden paa sin Side, og at Følgerne af en saadan Usandhed vilde være uoverskuelig. Og han fik Ret.

Se, her har vi Modsætningen mellem en ren ydre, en verdslig Kultur, der værdsætter Folk efter deres Skatte- Indtægter og deres Professortitel og deres Kundskaber i Nationaløkonomi, og den kristelige Kultur, den kristelige Dannelse, der gaar ud paa at danne det hele Menneske, ikke blot dets Forstand eller ydre Optræden, men langt mere dets Hjerte, dets Karakter og frem for alt Menneskets stakkels udødelige Sjæl. Og herved kommer det ikke an paa, om hvert Menneske kender Floderne i Australien, eller hvor meget Æggehvite et Næringsmiddel indeholder, men det kommer an paa, at Mennesket kan svare paa det aller vigtigste Spørgsmaal: Hvorfor er du her paa Jorden? Er du her paa Jorden for at tjene 5 Kr. om Dagen og at gifte dig og at gaa i Biografteatret? Eller er du paa Jorden for at tjene Gud og rette dig efter hans

Bud for en Gang at kunne have Udbytte af dit korte Jordeliv deroppe hos ham, der har skabt dig og tydeligt har mærket dig som sin Skabning? —

Hvis du, min kære Læser, kan svare paa dette sidste Spørgsmaal: Ja, jeg tror paa Gud og vil elske ham af hele mit Hjerte, af alle mine Kræfter og min Næste som mig selv — saa har du allerede en god Del ægte Dannelse. Du er langt, langt klogere end hin Professor, der staar paa Talerstolen og forkynnder, at vi Mennesker kun er højere organiserede Dyr. Og du er ikke blot klogere, du har ogsaa Viljen til og Evnen til at være langt mere kærlig, god, taalmodig end hin Mand, der kun lever for — ja, for hvad egentlig? Der er nemlig Mening i dit Liv, men ikke i hans!

Og hvad skal al den Snak til, at vi lever for »Menneskehedens Forbedring«? »Kultur og Civilisation«? For »Videnskaben«? For »Nationens Storhed«? Forstaa mig vel, det kan godt være, at et Menneske tilfældigvis lever og dør for Videnskaben og for sit Fædreland, hvis nemlig hans Livsstilling medfører, at han skal gøre det. Men saa maa han gøre det udfra Pligtfølelsen og Ansvarsfølelsen — de to Ting er det samme, men Ordet »Ansvaret« henviser jo til en overjordisk, fælles Herre, der kræver os til Ansvar. Et Menneske, hvis Livsførelse ikke er gjort afhængig af en evig Retfærdighed, en Dommer hisset, er som et Skib, der sejler uden Kompas, som en Baad, der driver omkring mellem Bølgerne.

Er nu dette Grundlag — Troens, Haabets og Kærlighedens Grundlag — fæstnet i et opvoksende Menneske, saa kan alt det andet, man kalder for Dannelse, efter Forholdene lægges til. Du maa saa gerne være en flink Forretningsmand, der beregner Chancer, en lærd Professor, der vier sig til Videnskabens Erkendelse, eller en glad og frejdig Militærperson eller en stor Kunstner eller en berømt Forfatterinde, eller hvad du kan og vil — og du kan som Katholik have Lov til at være saa klog, saa dannet, saa flink som muligt — bare du ikke glemmer din ABC med Hensyn til dine religiøse Pligter, til hele Livets rette Førelse. Ja, mere end det! Du kan som Katholik ganske anderledes end andre Kristne fordybe dig i vor store, gamle,

hellige Kirkes uhyre aandelige Rigdom paa Tænknings, paa Historiens, paa Kunstens, ogsaa paa Maler- og Billedhugger-Kunstens, paa Arkitekturens og Musikkens Omraade.

Hvis en Protestant vil blive Katholik, saa siger Præsten ikke: Du skal glemme dine Kundskaber, du har ingen Brug for din Aandsdannelse. Tvertimod benytter Præsten netop den Grad af Dannelse, du har, som et Trin for at føre dig højere op, for at forøge dine Kundskaber, din Forstands og dit Hjertes Dannelse. Hele dit aandelige, dit religiøse Liv bliver som dannet Katholiks mere intensivt. Du faar eller har maaske større Vanskeligheder til at begynde med — større end et mindre udviklet Menneske, der har læst færre Romaner og færre vantro Bøger, end du har. Men hvert Spørgsmaal, du retter til Præsten eller til Kirken, bliver — hvis du da mener det alvorligt — efter Tvivl og Studium kun et nyt Baand, der vil knytte dig til Troen. Thi direkte eller indirekte aabner hvert Spørgsmaal os nye Muligheder for at se, hvordan alt hænger sammen, hvilke Skønheder og hvilke Dybder der findes i vor h. Kirke. Thi denne Kirke er ikke en National-Kirke, ikke en fri religiøs Forening, men den ene af Kristus indstiftede almindelige Kirke, der ikke blot fra Apostlenes og Martyrernes Dage og i Danmark fra Ansgars og Knud den Stores Tid indtil 1918 har ført utallige Mennesker ad Frelsens sikre Vej, men den har ovenikøbet været og er Dannelsens, en ægte Dannelses, en Forstand- og Hjerte-Kulturs Lærer og Talsmand. Vist har den paa dette Omraade ikke udrettet, alt hvad den kunde, paa Grund af Menneskenes Skrøbelighed. Men den har da alligevel ogsaa paa Kulturens, ogsaa paa den almindelige Dannelses Omraade udrettet mere end nogen anden levende Institution Verden over! Denne ABC-Kundskab glemmer den »moderne« Kulturs Talsmand, »Dannelsens« Trompetere, kun altfor ofte. De sætter sig som Spurve paa vor Kirkes Tag og skraaler, at de staar »højere«, at Kirken er et »tilbagelagt Stadium«. . .

Spurvene paa Taget kvidrer og aner ikke, hvad der foregaar under Taget. Saaledes er mange Kultur- og Dannelses-Spurve; de kvidrer højt om den »forældede« Kirke, om hvor dejlig den moderne vantro Kultur er — alt me-

dens der under Kirkens beskyttende Tag daglig arbejdes ved Undervisning paa Videnskabens og Kunstens Omraader og, hvad mere er, daglig arbejdes paa Lidenskabernes Beherskelse, paa at udvikle Menneskesjælens ædleste og højeste Anlæg, alt hvad der er stort og godt i os! Og Undervisning i denne højeste Dannelse, i denne Sjælens fineste Kultur giver Jesus Kristus selv, hans Efterfølgelse, hans Naades stille Paavirkning i alle Sjæle, der vil dannes af Mesterens Haand.

Men den Slags Dannelse har Spurve paa Kirketaget ingen Begreber om. . .

F. F. M.

Lex orandi --- lex credendi.

Den nye Salmebog har hurtigt vundet Hjerterne for sig. Og det er let at forstaa.

Allerede den ydre Skikkelse, i hvilken den længe ventede Bog træder os i Møde, er jo tiltalende. Saa er der desuden dette, at vi har faaet Noder med til alle Salmerne; Noder er altid en Opfordring til at synge; de ligefrem forlanger at blive sunget. Netop derfor maatte de med i Vikariatets nye Salmebog; det skorter jo endnu stærkt paa almindelig Deltagelse i Salmesangen i vore Kirker. — Og hvor pænt og klart staar ikke Nodeskriften og de smukke Bogstavtyper paa det meget gode Papir; det er en ren Fornøjelse at blade de 608 Sider igennem, og saa er man forundret over; at Bogen ikke er bleven tykkere. Saa-dan en Bog bliver hurtigt ens trofaste Følgesvend, og det skal den jo ogsaa være.

Naar man nu fordyber sig en lille Smule i Indholdet og sammenligner den nye Bog med dens Forgænger, ses det let, at der er sat et meget betydeligt Arbejde ind paa at skaffe, ikke blot en Fornøjelse, men en Forbedring, og naar nu Bogen i disse dyre Tider kan sælges indbunden for 3,50 Kr., saa er dette kun bleven muligt, fordi den største Del af Arbejdet er bleven ydet vederlagsfrit for Sagens Skyld og for Guds Skyld.

Forskellen mellem den gamle og den nye Salmebog træder for Indholdets Vedkommende stærkest frem i dens anden Del, Bønnerne. Denne Forskel er endogsaa taget

med i Bogens Titel, der jo nu lyder »Salmebog og Bønnebog for det apostoliske Vikariat Danmark«. Det er Bønnebogen i den foreliggende Form, jeg i det følgende — paa Opfordring — vil søge at gøre Rede for.

1) Hvorfor er der overhovedet bleven føjet en Bønnebog til Salmebogen?

Der fandtes et lille Tillæg af Bønner i den gamle Salmebog. Arbejdet med Revisionen af Salmerne nærmede sig allerede stærkt sin Afslutning, da først tænkte man paa dette Tillæg, og den første Tanke gik ikke meget videre end at gennemføre moderne Skrivemaade i Lighed med Salmerne. Men under dette Arbejde stødte Pennen paa Udtryk — for kun at nævne et Par Eksempler — som »Som du, o Jomfru, har haaret i din Besøgelse til Elisabeth,« »Beskyt dem fra Sion af!« Skulde saadanne Udtryk virkelig blive staaende? Skridt for Skridt blev man nu stillet foran nye Spørgsmaal, indtil den Beslutning blev taget: Der skal udarbejdes en ny Bønnebog, som herefter sammen med Salmebogen skal blive normgivende for Gudstjenesten og forresten ogsaa for andre Bønnebøger, der bliver udgivet paa privat Initiativ og til mere privat Brug.

Principielt taget har dog følgende Tankegang været den afgørende Grund for at knytte en Bønnebog til Salmerne: Naar anderledestroende under Gudstjenesten kommer ind i en katholsk Kirke, plejer det første, der opbygger dem, at være den Iagttagelse, at alle beder, at de ikke alene hører paa en Præst, der beder, men at alle selv beder; Katholikker gaar ikke alene i Kirke for »overvære« en Højtidelighed og, naar det kommer højt, at synge med, men for at deltage i Gudstjenesten, for at bede; og for at indprente dette katholske Princip om Kirkegangen som en Bønnens Gerning, for at gøre det næsten umuligt for en Katholik at gaa i Kirke uden at komme til en inderlig personlig Bøn, derfor ønsker vor højærværdigste Biskop en nogenlunde fuldstændig Bønnebog uadskilleligt forbunden med Salmebogen.

2) Ved Udarbejdelsen maatte saa den Overvejelse være bestemmende, at Salmebogen ønskes af være i hver Katholiks Haand. Bønnerne maatte som Følge heraf være af den Art, at de passede for enhver, kunde bedes af enhver; dermed var en altfor personlig stemt Tone udelukket, og en vis liturgisk Stil maatte træde i Stedet, saa at Bønnerne kunde bedes højt i Menighedens Navn, og at alle, der er alvorlige Kristne, kunde gøre Bønnens Indhold til deres eget. En Del maaske af enkelte Katholikker meget yndede Bønner maatte falde for dette Princip eller dog omformes. (Se f. E. den lille »Indvielse til Jesu Hjerte«.) Hvad nemlig en Helgen paa Guds sær-

lige Tilskyndelse maaske i et af sit Livs afgørende Øjeblikke har lovet og tilsagt sin eneste Kærlighed, den evige Skønhed, kan derfor endnu ikke eller — rettere — kan netop derfor slet ikke bruges som daglig Bøn i enhver Kristens Mund og navnlig ikke i en saadans, hvis Livsvej maaske gaar tæt op til Syndens Grænser; det vilde være Usandhed og kunde let føre til farligt Selvhedrag. En vis liturgisk Mellemhøjde af Sindsstemning gaar derfor som Grundtone gennem hele Bønnebogen.

3) For nu at komme lidt mere ind paa enkelte Hovedargumenter saa har Stoffets Valg været bestemt af en gammel kirkelig Grundsætning, der hedder: »Lex orandi — lex credendi d. v. s. Bønnens Lov — Troens Lov,« og dette Princip maatte, anvendt paa det Arbejde, der forelaa, komme til at lyde: Bønnen maa være Udtryk for Troen; Vikariatets saa at sige officielle Bønnebog maatte øse sin Kraft af Aabenbaringens dybeste Kilder, af Religionens Grundtanker. Og Kirkeaarets Hovedlinier maatte træde tydeligt frem i den uden at være overgroet af for meget af det, der maaske i og for sig er smukt, men mindre væsentligt.

Derfor er Messeandagten ikke sat sammen af enkelte Bønner af forskellige Helgener, men bygget op paa Messens inderste Væsen, Offertanken. Derfor er Kirkeaarets Alvorstider, Advent og Fastetid, ligesom ogsaa Kristendommens dybeste Hemmeligheder, Helligaanden og Trefoldigheden, trængt forholdsvis stærkt frem. Derfor er ogsaa Andagterne, der svarer til Kirkeaarets forskellige Festtider, ikke sammenføjet af tilfældige, usammenhængende Brudstykker, men søger at give vedkommende Fests hele Tros- og Andagtsindhold. Stærkt paavirket af netop dette Princip er f. E. Andagterne til Jesu Hjerter og Guds Moder.

4) Eftermiddagsandagterne er i første Linie beregnet paa at bedes højt af Præsten. Men naturligvis er Præsten kun Forbeder, Menigheden skal bede med, og jo mere Bønnens Form tvinger Menigheden til at være med, des bedre er Bønnen. Den kirkelige Liturgis oprindelige Form er jo derfor ogsaa bygget op paa en stadig Deltagelse af hele Menigheden. Alt det, Kordregene nu har at svare under Messen og anden liturgisk Gudstjeneste, blev jo oprindeligt svaret af hele Menigheden i Kor. Det kan heller ikke nægtes, at, jo mere levende Vekselvirkningen mellem Præsten og Menigheden bliver, des mere opbyggende og opløftende former hele Gudstjenesten sig. Hvorfor har ellers Litanierne altid være saa afholdt? De viser netop, at der var Trang til virksom Deltagelse i Bønnen fra Menighedens Side. For at imødekomme denne

Trang, for at vække Opmærksomheden og holde den levende, for som allerede sagt ogsaa at kaste et Skær af liturgisk Løftethed over vore Andagter, er den allerstørste Del af disse formet som Vekselsbøn, som hele Menigheden ved idelig indskudte Smaabønner, »Responso-rier«, stadig giver sin Tilslutning til. Paa denne Maade bliver hele Forsamlingen i Kirken virkelig til en bedende Menighed, uden at man stadig er nødt at tage de samme Litanier frem eller til at afslutte med et Fader vor, Hil dig og Ære være, om det saa passer eller ikke. Disse ærværdigste og helligste af alle Bønformler bliver dermed trykket ned til at tjene som Fyldekalk. Man vil forgæves i den nye Bønnebog finde et eneste Sted, hvor der er gjort en saadan Brug af Herrens Bøn, Engelens Hilsen og Lovprisbønnen. Det kan godt være, at det i en eller anden Kirke vil volde Vanskeligheder at faa Menighedens Svar frem. Men jeg er overbevist om, og fra mange Bispedømmer i Udlandet bekræftes denne Overbevisning, at Menighederne efterhaanden vil blive meget glade for denne Form at bede paa, og Fremtiden vil vide Biskop Johannes v. Euch Tak for, at han har indført disse Vekselsbønner i vore Kirker.

5) Der maa endnu tilføjes, at det lige straks blev fastslaaet som et Hovedprincip, at Sproget skulde være Nutidsdansk af jævn og dog fornem Stil. Dette Princip behøver jeg vist ikke at begrunde. Der blev da begyndt med det ret vanskelige og utaknemmelige Arbejde at oversætte alt det paa ny, hvis Originaltekst er Latin. Overgangstiden, som nu kommer, hvor man maa glemme en Del af tilvante Vendinger og vænne sig til de nye, vil jo have sine Vanskeligheder. Det kan ogsaa være, at der vil rejse sig en vis Kritik af det nye. Og naturligvis vil man ogsaa herefter kunne spørge, om der nu virkelig overalt er truffet den bedste danske Form, der kunde findes.

To Ting maa jeg dog i denne Sammenhæng have Lov til at gøre opmærksom paa. Det første er dette. Oversættelsen er ikke Værk af en enkelts personlige Lune. P. Günther har i en tidligere Artikel (Aargang 1917, Side 903) nævnt Medlemmer af den Komité, der har leveret Arbejdet. Jeg vil endnu tilføje, at der forelaa for Komiteen en ny Oversættelse af alle disse Bønner af Pastor Frederiksen i Silkeborg, og at enkelte af Komiteens Medlemmer for nogle særlig omstridte Vendingers Vedkommende har henvendt sig til Sprogautoriteter udenfor Menigheden. Jeg tror, at de fleste vilde være ikke saa lidt forbavsede, naar de blot saa det skriftlige Materiale, Førsteudkast, Forbedringer. Betænkninger, som den endelige Formulering af f. E. Alle-Helgens Litaniet, Tro—Haab—Kærlighed og »Hil dig, Dronning« har kostet. For det andet vil jeg gerne bemærke

dette: Det kan være let nok at finde en bedre Oversættelse af en latinsk Glose i et enkelt bestemt Tilfælde, men helt anderledes stiller Sagen sig, naar man i en større Bøn, f. Eks. et Litani, har Brug for flere Ord, der skal udtrykke nær beslægtede Begreber; saa kommer man let til at opbruge Modersmaalets paa velklingende Abstrakta ikke just rige Ordforraad.

Jeg tror derfor, at jeg paa Grund af de her fremlagte Momenter tør paastaa, at det i sin Helhed ikke vil være saa ganske let at sætte noget bedre i Stedet for den nu givne Form af de Bønner, der er oversat fra Latin.

Det maa derfor nu betragtes som ønskeligt og rimeligt, at alle fremtidige Ny-Udgaver af vore andre større og mindre Bønnebøger holder sig til Ny-Oversættelserne og Udtryksmaaden i »Salmebog og Bønnebog for det Apostoliske Vikariat Danmark« af 1918, som jo udtrykkelig som saadan er approberet af vor højærværdigste Biskop.

P. A. Meyer.

Sko Kloster.

Af *Edu. Ortvad.*

(Fortsat.)

Ikke blot hendes mands godser blev inddraget under kronen, men også hendes forældres og hendes egne, fordi hendes fader Filip Peterson havde deltaget i Holmgers oprør. For at nu ikke hun eller konventet på hendes vegne skulde rejse krav på noget af det inddragne, gav kong Magnus i 1275 Sko den store Uplandsgård Norusa. En del af Filips ejendomme gav han sin broder, hertug Bengt af Finland, men denne — den senere biskop af Linköping — tvivlede på, at gården Räfstad i Östergötland og to otting land burde været berøvet fru Helena og overdrog derfor i 1282 disse ejendomme til konventet efter overenskomst med kongen og Helena.¹⁴⁾

Kirkens rigtige højalter blev indviet af dominikaneren Johannes, der var biskop af Abo, til han 1289 blev valgt til ærkebiskop af Upsala; og Hall¹⁵⁾ mener, at indvielsen fandt sted i midten af 1288. Allerede 1275 havde ærkebisp Folke Johanson Engel tilstaaet kirkesøgende på klostres hovedfester: Mariæ renselse — Kyndelmisse — og Johannes døberens fødselsdag 40 dages aflad,¹⁶⁾ som var

det højeste, en biskop kunde give, og godkendte de af lyd-biskopperne allerede meddelte aflad. 1297 udvidede Nils Alteson den til begge festers hele oktav,¹⁷⁾ ligesom han og hans seks lydbiskopper yderligere i august n. år udvidede afladen til flere andre Mariafester, s. Benedikts og s. Bernhards fest.¹⁸⁾

At just en dominikaner kom til at indvie højaltret, var næppe nogen tilfældighed; til hans orden var jo Skos ældste klosterhistorie knyttet. Dominikanerne i Norden var forenede til én ordensprovins *Dacia*, Danmark, og samledes til provincialkapitler, der afholdtes afvekslende i forskellige byer, hvor klostret var rummeligt nok. Cistercienserinderne i Sverige har åbenbart staaet i et godt forhold til ordenen, og Sko særlig. Desværre eksisterer vore dominikaneres kapitelprotokol kun i små brudstykker. Men af disse ses dog, at kapitlet, der 1253 afholdtes i Ribe, foreskrev en messe i hvert konvent for abbedissen af Sko og priorissen af Vreta. Et andet, afholdt i Århus 1291, vedtager, at enhver præstemunk skal afholde en messe og hvert konvent ligeledes en for de dalevende abbedisser af Vreta, Askeby, Riseberga, Gudhem, Fodø, for deres klostres vel og for Skoklosters; for de afdøde, abbedisse Helena af Sko og priorisse Helena sammesteds m. fl., skulde der holdes tre sjælemesser, men hver ikke præsteviet klerk skulde for hver messe bede de syv bods-salmer med allehelgens-litaniet, hver lægbroder hundrede fadervor og over.¹⁹⁾

Klostret siges at være nedbrændt ved år 1297, og gråstensruiner ved Fladsta skulde være rester af det; st. Birgittas fader Birger Person skal så umiddelbart have rejst et nyt kloster nærmere søbredden.²⁰⁾ Men påfaldende nok omtaler intet af afladsbrevene fra den periode nogen brand; og hvad Birger angår, da var hans godgørenhed overfor Cistercioklostre rent ubetydelig, når der ses hen til, at han var Sveriges mægtigste mand i sin tid. 20 m. p., som han testamenterede Sko i 1326,²¹⁾ medens dets søsterklostre kun fik hvert 3, var alt, hvad han selv ses at have skænket. Hans hustruer Kristina Johannesdotter og Ingeborg Bengsdotter havde testamenteret Sko henholdsvis 10 og 5 m. p., de øvrige cistercienserindeklostre henholdsvis

3 og 2.²²⁾ Erik Olavis krønike siger kun, at 1297 blev Sko repareret.²³⁾

Kirken konsekreredes i hvert fald d. 28. august 1300 af ærkebisp Nils; værnehelgener var som sagt jomfru Maria og Johannes døberen, dens hovedfester 2den februar og 24de juni. Af hensyn til høstarbejdet forlagdes den årlige kirkevielsesfest fra 28. august til 4. september.²⁴⁾ Til den nye kirkes højkor overførtes Holmgers jordiske rester, men reformationstiden jævnedes hans gravsted med jorden, som Messenius siger. Derimod opbevares endnu i statens museum et formentlig i 15. århundrede kunstfuldt broderet grønt silketæppe, hvori ses hans billed i hel figur med omskrift; ved festlige lejligheder bredtes det ud over hans grav. Også de øvrige og mere fremragende personers lig og gravstene overførtes. For at hjælpe kirken til lysestager og -kroner udstedte Nils Alleson i 1304 afladsløfte til dem, som hjalp til, idet han mindede de troende om, at det er pligt villig at hjælpe til gudstjenestes afholdelse.²⁵⁾

Under den med Håtunaleken i 1306 begyndte broderkrig mellem kong Birger Magnusson og hans brødre Erik og Valdemar søgte kongens datter Agnes i 1310 ly i Sko, og Erik Olavi beretter, at samme år blev klostret delvis ødelagt af mænd, der krænkede asylretten ved at bryde ind for at fange dem, der havde søgt ly derinde.²⁶⁾ Hovedmanden var antagelig rigsråd Magnus Greyersons søn Peter, siden denne d. 6. juni s. år udfærdigede et gavebrev på 1 mark spredt jord til klostret og heri udtaler: »Retfærd kræver, at der gives krænkede oprejsning, hvorfor jeg i ydmyg erkendelse af at have tilføjet Sko vold og uret overdrager det som evigt eje« Noget af jorden var på Öland.²⁷⁾ Hans moder Ingegerds søster Helena og hans egen søster Margreta i 1318 blev begge nonner; af sin fader medfik Margreta over 1½ mark land.²⁸⁾ Nævnte fru Ingegerd testamenterede i 1326 Sko 1 m. s., abbedisse Katarina en ring, sin søster Helena 10 m. p., men datteren Margreta foruden 10 m. p. en ring med hvid safir, en mårskindspels og et kappefoer af mårskind. Ingegerds broder Jedvard Filipson endelig testamenterer 1328 Sko 1 m. p., Helena 10 og Margreta 5.²⁹⁾

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Som sikkert de fleste har bemærket, afholder Ansgariusforeningen i Aar sin Generalforsamling en Hverdagsaften i Stedet for som ellers en Søndag Formiddag efter Højmessens i St. Ansgars Kirke. Hensigten hermed saa vel som med det Foredrag, som Hr. Pastor Jensen fra Horsens vil holde som Indledning til Generalforsamlingen, er naturligvis bl. a. at prøve paa at faa nogle flere Medlemmer til at give Møde end sædvanlig.

— Ti. den 12. Februar holdt Hr. Organist *Hammermüller* paa Højskolen et musikhistorisk Foredrag om den katholske Salmesang, i hvilket han først hævdede Menighedens Ret og Pligt til Deltagelsen i Salmesangen og dernæst gav en Oversigt over flere af vore Salmer og deres Melodier samt anderledestroendes Benyttelse af dem. Nogle Damer og Herrer af St. Ansgars Kirkes Kor sang nogle Salmer til nærmere Belysning af Foredraget. — Sidste Tirsdag fortalte Hr. Pastor *Menzinger* den s. Petrus Canisius's interessante, broget mangfoldige Levnedsløb, der blev af saa gennemgribende Betydning for den katholske Kirkes Genoprettelse i Tyskland efter Reformationens Stormvejr; des værre var det af det overvældende Stof kun muligt at fremdrage de allervæsentligste Punkter, som dog gav et tydeligt Billede af den store Prædikant, Forfatter og Reformator.

Maribo. Med Maribo og Nakskovtertiærernes velkendte Udholdenhed har de nu afholdt deres aarlige Eksercitier i vor St. Birgitteskirke, saaledes at Kirken i Dagene fra 10.—12. Febr. har været fyldt af henved 150 Deltagere. Øvelserne afholdtes efter Franciskanerklostrenes Mønster, det vil sige med streng Tavshed i de 3 Dage og saaledes, at alle Deltagerne blev i Klosteret, thi Prædikenerne og Øvelserne er i den Grad knyttede sammen, at man ikke kan undvære nogen af dem. De gode St. Josefssøstre havde med stor Elskværdighed stillet deres Hus til Disposition for 3die Orden, saaledes at Søstrene i de Dage maatte bespise og huse 65 Personer. Lørdag Aften Kl. 8 begyndte Eksercitiene, og Søndag Morgen Kl. 7 begyndte de 40 Timers Tilbedelse af det helligste Sakramente. Efter Messen Kl. 10 blev de to store, nye Statuer af St. Franciskus og St. Antonius højtideligt indviet med Tilladelse af vor kære Biskop, som havde sendt sin Velsignelse til alle Tertiærerne. Statuerne maaler med Fodstykke og forgyldt Himmel $4\frac{1}{2}$ m i Højden, er udskåret i tyrolsk Træ og lavet nu under Krigen i Tyrol. De er en Julegave fra polske Tertiærer i Maribo og Nakskov. Efter Indvielsen blev St. Franciskus's

Testamente læst højt i Kirken, og Tertiarerne fik en indgaaende Forklaring af deres Pligter som St. Franciskus's Sønner og Døtre, og at det er dem, der skal hjælpe os saa ivrigt i vor Mission. Tirsdag Morgen blev der læst Levitmesse, ved hvilken Hr. Pastor Hendrix fra Nakskov forhøjede Fæsten med sit polsk-russiske Kor. Om Aftenen endte de 40 Timers Tilbedelse med en Andagt, i hvilken 3 Præster deltog. Før denne indviede hele tredie Orden sig offentligt til Jesu helligste Hjerte. Efter Prædikenen aflagde 16 Søstre deres Profes, og til Slut fik alle den pavelige Velsignelse. Onsdag modtog alle ydmygt Askekorset, hvorpaa hver tog til sit, sikkert opfyldte af Kærlighed til den gode Gud, der er skjult i Eukaristien.

Nykøbing F. Forholdene for Polakkerne er ikke bleven bedre her i Landet under Krigen, tvertimod, det er gaaet tilbage for dem i religiøs Henseende; derfor har jeg benyttet Fastelavnsdagene, i hvilken Tertiarerne (41 Medlemmer) holder Fælles-Eksercitier ligesom i Fjor, til at samle Polakkerne til en fire Dages Mission fra Søndag Morgen den 10. Februar til Askeonsdag Eftermiddag. Det var mit Ønske, at enhver skulde overvære Missionen, derfor havde jeg et Par Søndage i Forvejen averteret to Gange i Avisen paa Polsk og paa Dansk med en Bøn til Arbejdsgiverne om at ville give Folkene Lejlighed til at overvære den. Hver Dag var Kirken helt overfyldt. Hr. Pater Hoppers fra Slagelse, der har vist sig som en dygtig Prædikant, har sammen med mig ledet Missionen. Efter denne gik alle processionsvis hen for at plante et Kors, godt 3 m højt og $1\frac{1}{4}$ m bredt, udenfor Kirken paa Evangeliesiden til Minde om Missionen. Det er med løftet Hjerte, at vi har sunget *Te Deum laudamus*, thi Missionens Frugter er meget store, Folk har haft Lejlighed til at skrifte, og vi har haft mer end 600 Kommunioner. — For at bevare Frugterne af Missionen har vi indstiftet »Apostolatet til Jesu allerh. Hjerte for Mænd, Kvinder og Børn« med følgende Forpligtelser: 1) at fremme Kristi og Kirkens Sag, 2) at ofre Morgen- og Aftenbøn — Arbejde og Lidelser, 3) a) at deltage i Fælleskommunionen den første Søndag i hver Maaned, b) fremme den hyppige Kommunion, 4) at gaa Korsvejen en Gang om Maaneden. Apostolatet tæller allerede 33 Medlemmer, hvoraf 7 Mænd, 23 Kvinder og 3 Børn. — Maa Hr. Pater Hoppers, jeg og min Menighed takke den højærv. Biskop for hans Velsignelse og fromme Bønner, og maatte Jesu allerhelligste Hjerte velsigne vort Foretagende. *Pater S. Janssen.*

Aarhus. Søndag den 17. og Mandag den 18. ds. holdt Baronesse Rosenørn-Lehn her to Foredrag: »Erindringer fra Italien« og »Vianney, Sognepræst i Ars«. Det var to herlige Foredrag, og Tilhørerne fulgte den gribende

Fremstilling med spændt Opmærksomhed. Vi vil rigtignok haabe, at det ikke er sidste Gang, Baronessen har holdt Foredrag hos os i Aarhus.

Holland. Det vil uden Tvivl glæde alle Ejere af »Til Jesus ved Maria« at høre, hvorledes en Kirkefyrste udtaler sig om den Andagt til Guds Moder, som denne lille nydelige Bog saa varmt anbefaler. Som Svar paa og Tak for det tilsendte Eksemplar af den nyeste hollandske Udgave af den sal. de Montforts Skrift: »Den sande Andagt til den h. Jomfru« skriver den hollandske Kardinal, Storpønentiari van Rossum, C. Ss. R., følgende til en Pater af Marias Selskab: »Det er med særdeles Tilfredshed, at vi har modtaget den hollandske Oversættelse af: Afhandling om den sande Andagt til den hellige Jomfru, som Deres hellige Ordensstifter har efterladt Dem som en kostbar Skat og et virksomt Middel til Helliggørelse. Hverken Bogen, ej heller den »sande Andagt«, har Ros behov. Dog vil ogsaa vi glæde Dem med at gentage endnu en Gang, hvad saa mange andre allerede har vidnet, at der fra Afhandlingen udstrømmer en ukendt Kraft, som tilskynder til Hellighed. En eneste lidt overfladisk Gennemlæsning lader en ikke opdage denne Kraft. Men lidt efter lidt, efter lange og stadige Overvejelser, føler man en hellig og hemmelighedsfuld Ansporelse, som vokser i Sjælen, løsner fra Jorden og forener med Gud, Der er ikke noget forbausende deri. Forfatterens Hellighed og den overstrømmende Velsignelse, som Maria saa rundelig skænker dem, som udøver »den sande Andagt«, kan betragtes som en første Aarsag til den lykkelige Forandring, som vi føler i os selv. Men endvidere er selve Andagten af en saadan Natur, at den maa frembringe denne glimrende Virkning. Thi den er ikke andet end en fuldkommen Forsagelse af os selv, det fuldstændige Offer af alt jordisk og den inderligste Forening med Gud i vort Væsen og i vore Gerninger, opnaaet ad den korteste og sikreste Vej, den, som hedder Jesus og Maria. Enhver, som med Udholdenhed og Troskab udøver den sande Andagt, som den sal. de Montfort lærer den, vil uden Tvivl naa til Tinden af den kristne Fuldkommenhed, det vil sige til den inderligste Forening med Gud. Det var visselig et for Holland saare nyttigt Værk at byde dets Børn en Oversættelse af denne lille Bog. Dette gælder ikke blot først og fremmest Katholikkerne, men ogsaa de anderledestroende; thi den Vej, som fuldkomment skal føre dem tilbage til Gud og Kirken, maa nødvendigvis gaa igennem Maria. Først naar Maria opnaar Omvendelsens Naade for dem, vil de vende tilbage til Christi Hjord. Idet de har løsnat sig fra Maria, har de mistet den sande Tro; de vil genfinde denne Tro ved at

vende tilbage til Foreningen med Maria. Den, som vil omvende Holland, maa søge at drage Protestanterne til Dyrkelsen af Guds Moder. Naar de har lært at paakalde Maria, vil deres Tilbagevenden være sikret og deres Omvendelse fuldstændig og varig. Vi mener ikke at kunne gøre noget bedre end, idet vi udtrykker Dem vor hjertelige Taknemmelighed, at udlale vort Hjertes inderlige Ønske, at denne lille Bog maa faa en saa vid Udbredelse som muligt baade blandt Katholikker og anderledestroende. Maa ske Himlen saaledes velsigner Deres Bestræbelser. Som et Pant paa disse Jesu Christi Velsignelser skænker vi Dem af hele vort Hjerte vor hellige Velsignelse.«

A. K.

Brevkasse.

Hr. Redaktør. Jeg tillader mig herved i Ugebladet at søge Oplysning om følgende:

Af hvilken Grund modsætter den katholske Kirke sig, at dens Medlemmer indtræder i f. Eks. en Good Templar Loge, da man dog overalt i Bibelen finder Advarsel mod Brugen af stærk Drik. I 3. Mosebog 10, 9-10 siges der til Aron »Du og dine Sønner skal ikke drikke Vin eller stærk Drik, naar I gaar ind i Paulunet.« I Ordsprogene og hos Habakuk findes ogsaa saadanne Advarsler. I det nye Testamente ved vi jo ifølge Lukas 22, 15-18, at Herren ikke vilde drikke af Vintræets Frugt. Og umiddelbart før Korsfæstelsen afslog Jesus ogsaa Vinen, hvorom vi læser hos Marcus i 15,23. Under Vandringen i Ørkenen førte Herren Folket til det forjættede Land som afholdende.

Med Hensyn til Løfter træffer vi jo ogsaa i Bibelen, at saadanne er givet for hele Livet. Samson og Samuel har jo aflagt Løfter (4. Mosebog 6. 1-4. »Nasirærløftet«.)

Olaf Andersen.

Hr. O. Andersen. Kirken modsætter sig ingeniunde, at dens Børn indtræder i Afholdsforeninger, den har tvertimod i adskillige Lande, som Irland og Nord-Amerika, udført et stort Arbejde for Afholdssagen. Det er kun de hemmelige Foreninger med et religiøst Præg, som Kirken enten ikke kan kontrollere eller anerkende, det er forbudt Katholikker at blive Medlemmer af. Herunder hører ogsaa Good-Templar-Logen. — Enhver Misbrug af Guds gode Gaver bekæmper Kirken, ogsaa overdreven Nydelse af Vin, men hævder dog bestemt, at Synden ligger ikke i Vinen, men i dens Misbrug, ellers havde Frelseren ikke brugt Vin som det ene Element i sit helligste Sakramente. — Deres Henviisning til Skriftens Ord er højst uheldig, og jeg kan næppe tro, De selv har slaaet efter. Thi hvad siger Kristus: at han ikke vil drikke af Vintræets Frugt, før Guds Rige kommer. Altsaa siger han egentlig det modsatte af, hvad De mener. Og hvorfor vilde Kristus ikke smage Vinen paa Korset? Fordi den var blandet med Myrrha, en bedøvende Vædske. — At Kirken ikke har noget mod Løfters Aflæggelse, viser bl. a. og i særlig Grad de talrige Munke- og Nonne-Ordener, der er den katholske Kirkes Ære og Pryd.

N. H.

Hr. Redaktør!

St. Etheldreda. Undertegnede har Kirkens Historie med Billeder og vil gerne laane den til Forespørgeren. Angaaende de omtalte Kirker venter jeg selv paa Oplysninger fra England.

Absalonsgaard. Hvorfor ikke kalde den Absalonsborg? Og hvad det angaar, at Absalon ikke er erklæret for hellig endnu, saa var det jo ikke umuligt, at han kunde blive det. For at en kan blive erklæret for hellig, maa Folk jo først have vist ham Dyrkelse. Vilde man endelig have et andet Navn, var Stenosgaard jo for saa vidt bedre, som det er et dansk Navn, og der har jo allerede været Tale om at kanonisere ham.

Chr. Mathæus Hansen.

Regnskab for St. Elisabeth-Vincentskonferens for København K og N.

1. Januar—31. December 1917.

Foreningen har understøttet 57 Familier.

INDTÆGT	UDGIFT.
Kontingent (Medlemmer) 511,00	Urtekram 232,00
Gaver 241,00	Kødkort 77,00
Indsamling til Brændsel. 148,00	Kapsko 33,30
	Konemøde 50,35
	Brændselshjælp 172,00
	Kontant Hjælp 91,00
	Indkøb til Syforeningen. 128,34
	Kassebeh. 31. Dec. 1917. 115,81
Ialt... 900,00	Ialt... 900,00

Elisabethforeningens Basar

vil paa Grund af indtrufne Omstændigheder ikke, som tidligere bestemt, blive afholdt Midfaste, men Palmesøndag og Mandagen derpaa. Eventuelle Gaver og Kort bedes sendt til Foreningens Protektor, højærv. Hr. Pastor Braun, Bredgade 64, eller til Bestyrelsen, Fru A. Osterhammel, Frederiksborggade 54^a og Frøken F. Strathöcker, Jægersborg Allé 19, Charlottenlund.

Klokken 5.

St. Ansgars Kirke. I Fastetiden, fra og med Søndag d. 17. Februar, holdes Aftenandagt med Fasteprædiken af Hr. Pastor *Flynn Kl. 5* (ikke som tidligere Kl. 6).

Unio. Alm. Møde hver Fredag (Kl. 7—11) i Gimles Selskabslokaler, Grundtvigsvej 14.

A. C. holder Møde Onsdag den 27. Februar Kl. 8 i Studenterforeningen. Pastor Maurer vil indlede en Diskussion om Spørgsmaalet: »Har vi Brug for et katolsk Landsforbund?»

A.C. To. 28. Febr., 7., 14. og 21. Marts Efterm. Kl. 4¹/₄ vil P. Menzinger holde filosofiske Foredrag, Stenosgade 4 A, hvor til navnlig A. C.s yngre og studerende Medlemmer indbydes. Akademikere, der ikke er Medlemmer, kan faa Adgang ved Henvendelse til A. C.s Administratores. Stud. polyt G. *Wissum*, Strandboulevard 33^a.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer bedes erindre Tilbedelsen i St. Ansgars Kirke Fredagen d. 1. Marts til de aftalte Tider.

Dame, 33 Aar, søger Stilling som **Husbestyrerinde**. Vedkommende er dygtig i al Husførelse, sprogkyndig og musikalsk. — Bedste Referencer. Billet, mrk. Husbestyrerinde, bedes indsendt til Kontoret, Bredgade 69, 2. Sal ov. G. K.

Frøkenpige, som holder af Børn, kan faa Plads til 1. Marts (3 Vær. Lejlighed. Centralvarme). Fru *E. Ravn*, Amager Fælledvej 43. Engelsk og fransk Undervisning tilbydes. *J. C. Køhn*, Bartholinsg. 9.

Kirkelig Kalender.

24. Feb. 2. Sønd. i Fasten.	3. Marts 3. Sønd. i Fasten.
25. — M. Mathias, Apostel.	4. — M. Casimir, Bekender.
26. — Ti. Ferialdag.	5. — Ti. Ferialdag.
27. — O. Ferialdag.	6. — O. Perpetua og Felicitas, Martyrer.
28. — To. Ferialdag.	7. — To. Thomas Aquino, Bekender og Kirkelær.
1. Marts F. Ferialdag.	8. — F. Johannes af Gud, Bekender.
2. — L. Karl den Gode, Martyr.	9. — L. Francisca af Rom, Enke.

Meddelelse om Gudstjenesten i København fandtes sidst i Nr. 2.

Den katolske Højskole.

Møde Tirsdag den 26. Februar Kl. 8 Aften

Pastor *Bernhard Jensen*: Kristnisaga.

(Islands Omvendelse til Kristendommen.)

Sangbogen *Sursum corda* medbringes Nr. 24 og 48 synges.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4 B. Adgang 25 Øre.

Eksercitier paa St. Andreas Kollegium.

Fra Tirsdag den 26. Marts Aften Kl. 7 indtil Lørdag den 30. Marts Morgen i den *stille Uge* afholdes der paa *St. Andreas Kollegium et tre Dages Eksercitiøkursus for Gymnasieelever og Studenter*. Ogsaa ældre Mænd kan i et begrænset Antal faa Adgang. Delta-gerne vil komme til at bo paa Kollegiet og følge den til de saakaldte lukkede Eksercitier hørende Dagsorden. Anmeldelserne bedes inden 1. Marts sendt til Kollegiets Rektor, P. Nøsen, hvor ogsaa nærmere Oplysninger faas.

Fidelitas. Foreningens næste Møde er Onsdag d. 27. Febr. Hr. Pastor Gamél holder Foredrag. For Eftertiden holdes Møde hver 2. og 4. Onsdag i Maanedén. Den 27. Marts bortfalder Mødet.

Bestyrelsen.

De unges Indsamling til Absalonsgaard afholder Generalforsamling **Søndag d. 24. Febr. Kl. 1** i Stenosgade 4, den lille Sal, hvortil alle Medlemmer og interesserede venligst indbydes.

Bestyrelsen.

Ungdomsværnets Aarsmøde

paatænkes afholdt i »City«s Lokaler Onsdag den 13. Marts. Pastor *A. Meyer* vil tale om »Idealerne fra 1910«.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 24. Februar i Jesu Hjertes Kirke Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

Ansgariusforeningen

afholder **Mandag d. 25. Februar Kl. 8 Aften** sin aarlige **Generalforsamling** i **St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4, B.** Generalforsamlingen indledes med et kort Foredrag af Hr. Pastor *Bernh. Jensen*, Horsens. Der er kun Adgang for Medlemmer, Damer saa vel som Herrer, der alle har Stemmeret; men nye Medlemmer (2 Kr. aarlig) kan indtegnes ved Indgangen og har Adgang og Stemmeret til Generalforsamlingen.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Amsgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1-4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 9

Søndag den 3. Marts.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — En A B C for voksne. — Vore Salmemelodier. — „St. Antonius“ — et polsk Børnehjem. — Sko Kloster. — Efterretninger fra Ind- og Udland; København. Aarhus. Polen. Rom. — Brevkasse. — Elisabethforeningens Systue. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

395.

»Hvo, som ikke er med mig,
er imod mig.« (Matth. 12,30.)

Hele Menneskeslægten er delt i to fjendtlige Hærmagter: med eller imod Christus. Den guddommelige Læremester har erklæret: »Hvo, som ikke er med mig, er imod mig, og hvo som ikke samler med mig, adspreder.« Der gives ikke noget Mellemandpunkt mellem Sandhedens og Løgnens Rige, mellem Mørket og Lyset. Hvert Menneske maa nødvendigvis høre til et af de to, og de er indviklede i en uforsonlig Kamp.

I Sandhedens og det himmelske Lyses Rige er Jesus Christus Konge. Han har sagt det for nitten Hundrede Aar siden og bevidnet det med mange Tegn: »Jeg er Verdens Lys. Som Lys er jeg kommen til Verden, for at enhver, som tror paa mig, ikke skal vandre i Mørket. Jeg er Vejen, Sandheden og Livet. Konge er jeg (i Sandhedens Rige). Jeg er dertil født og dertil kommen til Verden, at jeg skal give Sandheden Vidnesbyrd. Hver den, som er af Sandheden, hører min Røst.« Vel er Lyset kommet til Verden; men mange har elsket Mørket mere end Lyset, thi deres Gerninger var onde. De har foretrukket den religiøse Vildfarelses og Syndens Mørke fremfor den himmelske Sandheds og Helligheds Lys.

Den religiøse Kamp i Verden lader sig derfor sammenfatte i de to Valgsprog: »Vi er med ham«, og »Vi er

imod ham«. Vi vil, at han skal herske og hylides som Konge over det skabte, eller: Vi vil ikke have ham som vor Hersker og Konge.

Hvad bliver Resultatet af denne Kamp? Hør, hvad Kongen siger: »Vær frimodig, jeg har overvundet Verden.« Han taler ud fra sin Herlighed til sine Disciple: »Frygt ikke, jeg er den første og den sidste og den levende; jeg var død, men se, jeg lever i al Evighed og har Dødens og Helvedes Nøgler.« Ingen kan unddrage sig hans kongelige Magt, heller ikke den, der miskender den. Sønnen, som blev Menneske og døde for at frelse os, har over alle en ukrænkelig Kongeret. Der er for ethvert Menneske ikke alene et lykkeligt »at kunne«, men ogsaa et helligt og forpligtende »at skulle« lade sig redde ved Kongens altid velgørende Almagt. Denne sin kongelige Kærligheds Ret vil Frelseren haandhæve. Hver den, der stivsindet modsætter sig den, vil falde under hans Retfærdigheds Slag; thi engang vil han komme som Dommer over de levende og de døde — en mild Dommer for dem, der har været med ham, — frygtelig for dem, der har været mod ham.

Nu mere end nogen Sinde gælder det om offentlig at erklære, at vi er med ham. Mange siger nok med Petrus »Herre, skulde jeg endog dø med dig, vil jeg ikke fornægte dig.« Men naar saa Christus forlanger et Bevis paa deres Troskab, naar han kræver, at de skal aflægge Trosbekendelsen for Verden, da skjuler de sig bag Fejghedens Maske. Hvor det lyder truende for dem: »Ogsaa du var med Jesus fra Galilæa, uden Tvivl var du med ham, ja sandelig, du er en af hans Disciple.« Da nægter de: »Jeg ved ikke, hvad du siger, jeg kender ikke det Menneske,« de sværger, at de ikke har haft noget med ham at gøre.

Kære Læser, spørg dig selv, om du ikke altfor ofte i det daglige Liv har erklæret dig mod Christus ved Troløshed, Fejghed, egennyttig Spekulation, Dovenskab, religiøs Ligegyldighed og Lunkenhed. Glem ikke, at du bliver foragtelig, ikke alene i Guds Øjne, men ogsaa overfor Guds Fjender, naar de mærker, at du kun rækker dem Haanden, fordi du ingen Karakter har.

Fr. Ludolf.

En ABC for voksne.

E.

Eva.

Den, der en Hverdagsmorgen overværer en stille Messe — og der ligger en vis ejendommelig Stemning over saadan en stille Messe en Vintermorgen, naar Lysene sparsomt skinner gennem Kirkerummet, eller ogsaa paa en dejlig Juni- eller Majmorgen, naar Blomsterne bugner foran Maria-Statuen og Børnene istemmer en Sang — altsaa den, der overværer en stille Messe, vil ved Slutningen lægge Mærke til, at Præsten knælende ved Altertrinet fremsiger nogle Bønner. De fleste ved, at det er nogle Hil dig Maria og saa den gamle smukke *Salve Regina*: Hil dig, Dronning. Barmhertighedens Moder o. s. v. Jeg siger: de fleste ved, hvad det er for Bønner, thi ellers vilde de vanskelig kunne forstaa Bønnernes Ordlyd, naar Præsten beder for sagte eller for utydeligt. Men der gives ogsaa Præster, som forstaa, hvor meget det har at sige at bede disse Bønner langsomt og tydeligt, og til disse Præster hørte ogsaa den gamle Dekant¹⁾ i en lille smuk By ved Weserfloden. Han had saa inderligt og indtrængende: »Hil dig, o Dronning, Barmhertighedens Moder«, at hans Ord endnu den Dag i Dag lyder i mine Øren. Endnu hører jeg ham bede: »Til dig raaber vi, Evas landflygtige Børn, til dig sukker vi sørgende og grædende i denne Taarernes Dal...«

Maaske nogle af os Drengene forundret tænkte, hvad det mon var for en Taarernes Dal, den gamle Præst mente, vi sad og sukkede i. Men nu i Herrens Aar 1918 er der vist ikke mange af disse fordums Drengene tilbage, der siden ikke har faaet fuld Besked om hine Ords dybe Sandhed.

Den bekendte engelske Forfatter *Bulwer* siger et Sted: »Hvor du end her paa Jorden graver ned, støder du tilsidst paa Vånd, og hvor du kan naa til Bunds i et Menneskehjerte, støder du paa en Smerte.« I hvert Fald tror jeg,

¹⁾ Dekant (Dekan) er noget lignende som en Provst, thi de større katolske Bispedømmer inddeles i Dekanater, hvis Forstandere bærer Titel af „Decanus“. Men den Herre, vi tænker paa, havde Titelen som første Præst ved en Stiftskirke.

at naar man vilde stille sig op paa et bestemt Sted paa Strøget, maaske lige ved Hotel d'Angleterre, og se alle de pyntede, leende og snakkende Københavnerne og Københavnerinder lige »durch« ind i Hjertet, se deres Sjæles hemmelige Folder — saa vilde man opdage mere Sorg end Glæde . . .

Forhørsdommeren, der vender hjem fra en anstrengt Dag paa Domhuset, Lægen, der har hørt mangen en Patients Fortælling, Præsten, der en Lørdag Aften træt og alvorlig forlader Kirken, naar det sidste Skriftebarn er gaaet — alle disse Mænd, der paa Grund af deres Embede og Livserfaring ser dybere ind i Tilværelsens Mysterier, end de fleste gør, alle kan bevidne, at der bag Kulisserne i et Menneskeliv skjuler sig mange Ting, at dette Liv er en Taarernes Dal, og at vi Mennesker sandelig er — »Evas Børn«.

I denne Betegnelse ligger Anerkendelsen af, at vi er stakkels svage Mennesker, over hvilke Synden har en særlig Magt. Thi om end Adam begik den samme Synd, saa tænker vi uvilkaarlig ved hans Navn paa vor Oprindelse og høje Bestemmelse, medens vi ved Tanken paa Eva mere mindes hendes Fristelse og Svaghed, den Svaghed, som vi alle har arvet, den Arvesynd, under hvis Følger vi alle lider.

Men hvis der er noget, vor Tid ikke vil anerkende, hvis der er en Trossandhed, de vantro Kulturtalere mest af alt vil benægte, saa er det netop Arvesynden. Læs blot Aviserne, gaa og se dig om i Museerne og paa de offentlige Pladser, hør Foredragsholderne, der taler om Fremskridt og Oplysning og om Udvikling og om Natur og Naturens og Kærlighedens Frigørelse o. s. v. Læs Romanerne, som nu laanes mest fra Laanebibliotekerne og udbredes ved Folkeudgaver — hvad prædiker, hvad siger de fleste af dem? De forguder Naturen, priser Lidenskaberne og morer sig ligefrem ved at skildre Forhold, som enhver Kristen, ja enhver rettænkende og velopdragen Hedning burde rødme over. Bøger som Zolas eller, for at blive ved den hjemlige Arne, Bøger som Gustav Wieds, som Peter Nansens — for bare at nævne de mest bekendte i Flæng — er ikke blot ukristelige, men

bevidst eller ubevidst antikristelige, d. v. s. imod den kristelige Moral. Disse Forfattere og mange andre bryder sig ikke om det, vi kalder »Arvesyndens Følger«, og mange moderne Videnskabens Talsmænd forkynder højt, at Mennesket er sig selv nok, at Mennesket skal »leve i Skønhed« eller som den vanvittige, men berømte *Nietzsche*, at man skal »leve sig ud«, være »Herremenneske« og ikke bryde sig om Moralens Silketraad. Andre, som Svenskeren *Nystrøm* og Danskeren *I. P. Müller* — den saa berømte Profet for Müllerianismens Legemskultur — udtaler sig om seksuelle Forhold paa en Maade, der vidner om deres fuldstændige hedenske Sindelag.¹⁾

Disse og andre Mennesker ligner i bedste Tilfælde Græshopper, der fornøjer sig i Solskinnet og hopper omkring i Livsglæde og Madlyst, men, saa snart Solen gaar bort, og det bliver koldt, er det forbi med Sang og Spring og Madlyst, og de dør hen, og Vinden tager Levningerne af deres udtørrede Kroppe og spreder dem til Støv.

Men vi Mennesker har sandelig mere i os end Livsglæde og Madlyst. Allerede vore Huse og Skoler og andre offentlige Bygninger vidner om de højere Interesser, vi har, om det Aandsliv, der bor i os. Og dette Aandsliv giver os de rene Glæder og er Drivfjederen i hele Menneskehedens Udvikling, men det er tillige en Kilde til mange Vanskeligheder og Smerter. Thi vi kan jo ikke naa saa højt, som vi vil række, vi støder atter og atter paa dybe Gaader, vi føler, at vi staar midt i et Verdensrum, hvis Grænser vi ikke aner, hvis Love vi kun sparsomt kender, hvis hele Bestemmelse vi søger at finde, hvis vidunderlige fysiske, kemiske og fint udarbejdede Anlæg vi forbavses, ja ligefrem forskrækkes over.

Hverken Viljen eller Forstanden faar alt det, den ønsker. Tvertimod bliver hos de fleste Mennesker med den voksende Erfaring, Livet giver, alligevel den Erkendelse stærkest, at vi er Lærlinge, saa længe vi lever, og at vi overfor ham, der har skabt os, og der har lagt Moralens

¹⁾ Og om megen Uvidenhed om Kirkens Lære desangaaende. *Müller* raader ligefrem til aldeles unaturlige Handlinger, alt imens han er Naturens Talsmand! — Hans Teorier er saa meget desto farligere, som mange af hans praktiske Sundhedsraad er rigtige og almindelig anerkendte.

Love i vore Hjerter, maa indrømme, at vi er svage, at Sydens Skyld trykker os ned.

Og denne Følelse er ikke en barnagtig Svaghed, nej, den har fra Tidernes Morgen været netop de ædlestes Menneskers fælles Arvelod.

»Forbarm dig over mig, o Gud, efter din store Barmhertighed, Og udslet min Misgerning efter din Miskundheds Rigdom... Alene mod dig har jeg syndet og gjort ondt for dit Aasyn, Saa du vil befindes retfærdig i dine Ord og sejre ved en Domfældelse. Thi se, i Uretfærdighed er jeg undfangen, og min Moder har undfangen mig i Synd... Bestænk mig med Isopgrenen, og jeg skal vorde rensat, Aftvæt mig, og jeg skal vorde hvidere end Sne...« (Ps. 150.)

Saaledes bad gudfrygtige Mænd for Aartusinder siden, og en oprigtig Bekendelse af Synd og Brøde, af Svaghed og Længsel efter Godhed, Renhed og al den Styrke, en Frelser kunde bringe, finder vi udtalt ikke blot i de hellige Skrifter, men ogsaa i Teglstenenes Kileskrift, som man opdagede i babyloniske og assyriske Udgravninger, og vi læser dem ogsaa iblandt de græske og romerske Forfatteres Værker i vore Skoler.

»Menneskene, saa mange der er, der udtaler et Navn — hvad forstaar de? Om de gør ondt eller de gør godt — de har ingen Indsigt. O Herre, styrk ikke din Tjener ned i Afgrunden. Naar han er kastet i Stormflodens Bølger; tag ham ved din Haand! Synden, som jeg har gjort, skal du omdanne til det, der er godt! Den Misgerning, jeg er skyldig i, skal Vinden tage bort. O, sønderriv mine Daarskaber som en Kjole. Min Gud, mine Synder er syv Gange syv, tilgiv mine Synder! Min Gudinde, mine Synder er syv Gange syv, tilgiv mine Synder! Gud, som jeg kender og dog ikke kender, Tilgiv mine Synder, saa vil jeg bøje mig for dig i Ydmyghed.«¹⁾

Disse Vers fandtes skrevet paa en Teglsten i det gamle Babylons Ruiner — et levende Vidnesbyrd om Menneskeslægtens dybe Længsler, længe inden Israel-Folkets Skrifter kunde udbredes blandt Hedningerne! Thi disse Ord blev indridset i Teglstenen, længe inden Kong Darius herskede over Babylonierne, længe inden Israeliterne førtes til det babyloniske Fangenskab. Og de udtrykker

¹⁾ Oversat efter et Citat hos *Sawicki*: Der Sinn des Lebens. Paderb. 1913.

allerede Sandheden i Pauli Ord, at »Skabningens Forlængsel bier paa Guds Børns Aabenbarelse«, og at han, Apostelen, nok har Velbehag i Guds Lov efter det indvortes Menneske, men at han ser en anden Lov i sine Lemmer, som strider imod Aandens Lov og tager ham fangen under »Syndens Lov, som er i mine Lemmer«.

Det er bare Dumhed at benægte Arvesynden og dens Følger. Denne moderne Lovprisning af Naturen, af »Guds fagre Riger paa Jorden« glemmer saa ofte, at denne Natur — og vort Menneskelegeme især — sukker under disse løsslupne Kræfters Trældom, og at netop disse Guds fagre Riger — saa smukke de kan tage sig ud, saa fortryllende Herligheder de kan byde paa — alligevel nu er forbandet af selve Skaberen (Gen. 3,17) og er det Sted, paa hvilket Mennesket i Møjsommelighed og i »sit Ansigts Sved« skal arbejde og leve.

Kun denne Kendsgerning kan forklare os eller, rettere sagt, kan vejlede det tvivlende Menneskehjerte, naar vi ser tilbage paa Menneskeslægtens Historie, der er fyldt med Blod og Lidelser, og hvor alle Fremskridt er Resultater af haarde Kampe. Kun denne Bevidsthed om, at vi lever under en Arvesynds Følger, kan forklare os lidt af det skrækkelige, vi for Øjeblikket er Vidner til: at de mest oplyste, mest »dannede«, ja de officielt »kristne« Nationer myrder hinanden med de mest raffineret udspekulerede Mordvaaben... Kun denne Tanke paa Arvesyndens og Forløsningens Lov kan gøre os det begribeligt, at vi skal vandre gennem denne »Taa-rernes Dal«, at vi som »Evas Børn« skal lide og taale og kun under store Anstrengelser kan erhverve os Kundskab og Dyd!

Thi baade Arvesyndens og Forløsningens Love er Kamp, Arbejde, Besvær. Uden det gaar det ikke. Vi kommer endnu i en af de følgende Artikler tilbage til disse Love og Mening, som Gud har haft med at ordne disse Love netop paa denne Maade.

Gud ske Lov, at vi, Evas landflygtige Børn, i det mindste har faaet Vejledning, en Hjælp, et Lys i ham, der er »Vejen, Sandheden og Livet«. Hans Vej er — Korsets og en smertefuld Døds, men ogsaa Opstandelsens og den

evige Herligheds. Vil vi befries, forløses fra Arvesynden og dens Følger af ham, der jo er den eneste, der kan gøre det, maa vi slaa Følge med ham og med dem, der er hans Følgesvende: Apostlene, Martyrerne, Jomfruerne, Bekennerne. Alle disse vandrede Stier, der var besværlige at gaa, og de gik dem med trætte og blodige Fødder. Og denne Vej, Troens, Arbejdets, Taalmodighedens Vej, har ogsaa vore Stamforældre maattet gaa, har særlig Eva gaaet, da hun saa Abels Lig for sine Fødder og den anden Søn flygte for Guds og sine Forældres Aasyn. . .

Ja, Arvesynden forklarer os meget, baade af det, der sker omkring os, og det, der sker i os! Arvesyndens Historie lærer os ikke at tilbede Naturen, Skønheden, Kraften, Legemet, Menneskehedens verdslige Kultur og Evner, som saa mange moderne Mennesker og moderne Forfattere gør — men tage disse Ting som det, de er: Værktøj, der skal bruges paa rette Maade, altsaa til at tjene Gud. Og at tjene Gud er at herske, at blive befriet fra Sydens Trældom. »Thi,« siger Augustinus, »den, som har skabt dig uden din Hjælp, vil ikke forløse dig, uden at du virker med.« *F. F. M.*

Vore Salmemelodier.

Vi har jo faaet en ny Udgave af Salmebogen. Der er ikke blot foretaget nødvendige Rettelser i Teksten, men saa godt som næsten alle Salmer er omskrevet; de, der fra Barndommen af huskede, hvad de havde lært, maa begynde forfra. Teksten er forandret med en vis pro-saisk Ensformighed og bærer Præget af een Mands Gerning. Salmer er religiøse Folkesange, der helst bør svare til Menigmands Fatteevne og Ordforraad. De kan som Kirkeklokker ogsaa lyde for dens Øren, der efter aarelang Fråværelse atter betræder Guds Hus, og formaa at vække Barndomsminder, der kalder ham tilbage til Faderhuset.

Det er nu ikke det Spørgsmaal, jeg udførligere vil behandle, men, som Overskriften viser, er det nærmest de trykte Melodier, der findes i Salmebogen, som jeg her vil

omtale. Trykte Melodier er noget nyt her til Lands; om det er praktisk eller ej, kan man jo have forskellig Mening om; de kan jo virke forstyrrende for dem, der ikke kender til Nodelæsning, og det er vel de fleste. Ved trykte Noder har man villet fastslaa ikke blot Melodierne, men ogsaa Tonarterne, hvori de skal synges, og der er bebudet, at der skal udkomme en tilsvarende Orgelbog. De fleste af Melodierne er jo gammelkendte, en Del findes i »Mohr's Cantate« og i hans udmærkede Orgelbog til »Cantate«; jeg lægger Eftertryk paa Ordet udmærkede, thi Mænd som Professor Kønen i Køl'n, Professor Oberhoffer i Luxemborg, Overlærer Pichl og Hr. Courtade i Toulouse har været medvirkende. — Men saavel de gamle Melodier som de, der findes i Mohrs Orgelbog, har delt samme Skæbne: at blive transponeret een, halvanden, ja endog to Toner dybere. Jeg skal flygtig bemærke, at der findes adskillige Melodier, der næppe kan kaldes andet end Melodifuskeri — som Digteren fødes, (*poeta noscitur*), saaledes ogsaa Komponisten.

I Præfekt Grüders Tid brugtes en skreven Ledsagelse til Salmerne, som jeg for Kortheds Skyld vil kalde »den gamle Orgelbog«. Alt eftersom der kom nye Kirker og Kapeller, afskrevet denne. Jeg mindes, at Præfekten selv besørgede en og anden Afskrift og nøje vaagede over, at Salmerne blev holdt i samme Tonart. Saa vidt jeg ved, er de endnu i Brug rundt omkring.

Sammenligner jeg den nye Salmebogs Melodier med den gamle Orgelbogs, fremkommer følgende Resultat. Indens der i den gamle Orgelbog fandtes 16 Salmer, der kun gik til det tostregede C, findes i den nye Salmebog 130; dertil kan tilføjes 71 Salmer, der kun een Gang strejfer D og ellers ligeledes naar kun det tostregede C; det bliver tilsammen 201 Salmer, altsaa over Halvdelen, og deriblandt særlig de hyppig brugte Messesalmer. Af de 65 Salmer i den gamle Orgelbog, der gik til det tostregede E, er kun 9 tilbage. Her er altsaa en fuldstændig Forflytning saavidt muligt ned til det tostregede C, og det, hvad enten det er Jule-, Paaske-, Pinsemelodier eller Sjælemesse og Begravelsesmelodier, uden Hensyn til Salmernes Indhold. En Salme som Pinsesalmen «Idag vor Frelsers

Værk fuldendtes«, der saa festligt forkynder Pinseglæden, er sat hele to Toner ned; den festlige Nytaarssalme »Lovsynger højt fra Pol til Pol«, der en eneste Gang gaar op til det tostregede E, er naturligvis nedsat 1 Tone og naar saaledes nærmest kun til det tostregede C med D een Gang. Julesalmen »Ære være Gud i det høje«, Julens Englesang, der hidindtil ikke naaede højere end til det tostregede D, er nedsat, saa den i Højde kun naar til det tostregede C; den maa til Gengæld saa ned til det dybe H. Saaledes kunde jeg anføre mange andre Eksempler. Salmernes festlige Karakter ødelægges af de nedsatte Melodier, der bedre passer for Bassister end for en Menighedssang. Det viser sig altsaa, at den eller de, der har ordnet de nye Salmemelodier, har haft en Skræk for det tostregede D og endnu langt mere for det tostregede E. — Men hvorfor?

Jeg har gennemset ikke blot Mohrs Orgelbog til »Cantate«, som tidligere nævnt, men tillige engelske Orgelbøger, ogsaa saadanne, der bruges i Australien, og jeg har gennemgaaet Orgelbøger for de lutherske Kirker her til Lands, Udgaver af Chr. Barnekow, af W. Bielefeldts »For Kirke og Hjemmet«, Kirkesange af Rung og Berggren, men inlet Steds fundet noget tilsvarende. Resultatet bliver derfor dette, at skal vor Folkesang i Kirkerne ikke ødelægges, er det nødvendigt, at man til Eksempel i den bebudede Orgelbog gør følgende: Man aftrykker uforandret den gamle Orgelbog med Ændring af en 4 eller 5 Salmer, der strejfer det tostregede F.

De Salmer, som findes i Mohrs Cantate, aftrykkes, som de der staar; til det nye maa naturligvis skrives Ledsagelsen. Det forvolder ingen Vanskelighed at synge Salmerne efter de trykte Melodier, fordi Orglet spiller disse en eller to Toner højere.

For nogle Aar siden kom jeg ind i en af vore Kirker og blev straks opmærksom paa, at den gamle Orgelbog var lagt paa Hylden; Ledsagelsen var af en mærkelig Beskaffenhed, idet Salmen blev ledsaget paa samme Maade som en gregoriansk Antifon. Havde vedkommende gennemset Mohrs forskellige Ledsagelser til gregorianske Koralbøger,

vilde han have, opdaget, at det er to forskellige Slags Musik, som kræver hver sin Ledsagelse.

Det var ønskeligt, at ogsaa musikkyndige udenfor København kunde faa Lov til at lægge sidste Haand paa Manuskriptet til Orgelbogen; som saadanne vil jeg nævne de virkelig dygtige og beskedne Mænd, mine to Nabopræster Pastor Brems i Vejle og Pastor Geller i Aarhus.

Fr. Kerff.

„St. Antonius” — et polsk Børnehjem.

(Et Brev fra Aalborg.)

Som det allerede tidligere har været meddelt, blev Grevinde Ledóchowskas Børnehjem i Aalborg for polske Arbejderes Børn højtideligt indviet den 6. Januar d. Aar; men forskellige Forhold bevirkede, at det ikke straks kunde modtage sine smaa Beboere. Først i Slutningen af Maa-neden begyndte de at ankomme, og nu er der allerede en Snæs Børn paa »St. Antonius« — solide, firskaarne Krabater fra Vestjylland, livlige, agtpaagivende Børn fra »Storbyen« Aalborg, Fynboer og smaa blege Københavnerbørn fra Hovedstadens trangeste Gader, hvis indsmigrende Københavnermaal staar i den pudsigste Modsætning til Kammeraternes brede, trofaste Jydsk. Men hvad enten de nu taler Københavnsk, Fynsk eller Jydsk, i eet mødes de alle: deres fælles Modersmaal Polsk flyder let og livligt over deres Læber, som var de først i Gaar kommet hertil fra deres fjerne Fædreland.

Lidt forvirrede og forfjamskede var de jo de første Par Dage efter Ankomsten; søsyge havde de været, og det er desuden saa sin Sag at dumpe fra uordnede Forhold — hvor uordnede for de flestes Vedkommende er det næppe nødvendigt at omtale — til ordnede Tilstande. At have Dagens Timer planmæssigt inddelt i Stedet, for at strejfe om paa Gader og Veje, ja, selv det at spise kraftige Maaltider til bestemte Klokkeslet i Stedet for at spise sløj Kost og holde Livsaanderne kunstigt oppe ved at tulle Kaffe i sig til enhver Tid, det er en Overgang, det kan ikke næg-

tes; men Børns Natur er jo heldigvis elastisk, og det Velvære, den sunde Levemaade fører med sig, udøver ogsaa snart sin Virkning paa Sindet. Og saa siger Børns fine Instinkt dem ogsaa snart, om man har deres Vel for Øje eller ej, og hvor skulde disse smaa vel kunne finde større Kærlighed end her hos disse polske Damer, der ganske ofrer sig for deres smaa ulykkeligt stillede Landsmænd i Bestræbelsen for at gøre dem til nyttige Samfundsmedlemmer og fædrelandstro Polakker? For deres Skyld har Julia Ledóchowska nu i det forløbne Aar gennemstrejft Danmarks, Norges og Sveriges Byer, har lært sig de tre Landes Sprog for saa meget sikrere at kunne tale til Hjerterne ved sine Foredrag om Polen og det polske Folk, som er hende saa dyrebart, at ingen Møje synes hende for stor, hvor det gælder om at redde blot en ringe Brøkdal deraf fra legemlig eller aandelig Undergang.

Det var festligt en Dag snart efter Ankomsten at se Børnene samles i Spisehallen til Aftensmaaltidet; de store Piger dækkede Bordet, det gik i en Fart, og saa blev Maden sat ind: en mægtig Gryde fuld af en meget tillukkende Grød, kogt af Mælk og Mannagryn, og dertil en god Skive Brød. Bordbønnen blev bedt, og saa gik det løs, fra den lille 5—6aarige Agnes til de store 11—12 Aars Piger og Drengene, Wenceslawa, Henryk, Rosa, og hvad de nu alle hedder; alle tog de fat med Iver og synligt Velbehag, og snart efter sad de der mætte og glade med straalende Øjne og pludrede muntert paa deres eget Sprog. 4 Gange om Dagen faar de et solidt Maaltid, de mindste faar endogsaa 6 Maaltider — er det ikke at være kommet til Slaffenland, naar man før har levet paa Smalkost?

Ikke mindre festligt var det en Aften at se dem gaa til Sengs. I Stueetagen i »St. Antonius« er der foruden et lille Kapel to Opholdsstuer, hvor Børnene leger, læser, syr, gør Gymnastik m. m., og desuden et Soveværelse for de største Drengene. De pæne, rene Senge stod parate til dem, men Drengene havde foreløbig travlt med at skrubbe Ansigt og Overkrop, Fødder og Ben. Det saa ud til, at Renligheden allerede var gaaet dem i Blodet, saa optagne var de af deres Arbejde.

Paa 1. Sal har de smaa Drengene eet og Pigerne to

Soveværelser. De mindste Børn var allerede kommet i Seng og laa der saa renvaskede og nykæmmede som noget Fyrstebarn; de store var ved Tandbørstningen og ved at kæmme de stride Lokker; men yderst tilfredse saa de ud.

»Vi vasker os hver Aften i frisk Vand, det er saa dejligt!« kvidrer en lille Københavnerpolak; hendes Moder er død fra hende og 3 smaa Søskende. Stakkels smaa hjemløse, som nu har fundet et Hjem her! Gud give, at rigtig mange her i Landet maatte forstaa, hvor god en Gerning det er, der gøres her, og være villige til at hjælpe Grevinde Ledóchowska i hendes opofrende Arbejde.

Men »St. Antonius« er ikke Grevindens eneste Virkefelt i Aalborg. Naar man træder ud af Børnehjemmets Dør, søger Blikket uvilkaarligt over til Villa »Skrænten« paa den anden Side Vejen, hvor Grevinden har sin Husholdnings- og Sprogskole for unge Damer. Midt i en mægtig Have ligger den, højt oppe, med Udsigt over Fjorden og Byen. En bred, herskabelig Kørevej fører op til den statelige Hovedbygning, og der inde i de høje, lyse Værelser færdes nu en munter Skare af unge Piger fra alle Kanter af Landet. Det har sikkert været en fortrinlig Idé af Grevinde Ledóchowska paa en Tid, hvor man er ganske afskaaret fra at sende de unge til udenlandske Pensionater, at aabne en Husholdningsskole, hvor Undervisning og al Samtale føres paa Fransk, mens der dog tillige gives Undervisning i Tysk, Engelsk, Russisk og Polsk af indfødte Lærerinder. Og saa syer og knipler de, laver Sløjd og binder Bøger ind, spiller — ja, der mumles nok ogsaa noget om nogle vidunderlige polske Danse, der skal indøves, til Grevinden kommer hertil i Marts.

I Husgerning undervises de unge i Hold, og det er vist ikke det mindst fornøjelige ved Dagens righoldige Timeplan, naar de skal deltage i Madlavningen under Forstanderinden, Frk. v. Zaborskas Vejledning og f. Eks. lave nogle af de lækre polske Kager, som de nok engang med Stolthed vil indføre i deres egne Hjem.

»Skrænten« har, efter alle Solemærker at dømme, en lys Fremtid for sig, den vil udvikle sig af sig selv. Hvad »St. Antonius« angaar, da vil vi ønske det Held og Fremgang og selv række det en hjælpende Haand, om vi formaar det.

Th. Fr.

Skø Kloster.

Af *Edw. Ortvad.*

(Fortsat.)

Hvor talrigt konventet har været, vides som sædvanlig ikke, men nævnte ærkebisp Nils viede på st. Olafs dag, d. 29. juli 1296, fire og ved kirkeindvielsen i 1300 tolv novicer til nonner; ved førstnævnte lejlighed viedes Ramborg eller Radburg til abbedisse.⁸⁰⁾ Kirkebesøget overhovedet var et sådant, at søstrene i en skrivelse fra 1345 til ærkebisp Hemming Larsson kunde sige: »En ikke ringe folkemængde strømmer sammen.«⁸¹⁾

Søstrenes vindskibelighed belyses ved et aktstykke fra 1371, da de dels købte og dels fik en humlegård i Vrigstad i Upland med 1000 stænger.⁸³⁾ Nonnerne ligesom andre, hvis forhold egnede sig dertil, bryggede jo sit øl selv; ved et testamente af 1420⁸⁴⁾ fik klostret en kedel, som kunde rumme halvanden tønde, uden tvivl en bryggekedel. Af Raven v. Barnekows slotsregnskaber fra 1365—67⁸⁵⁾ fremgår, at man brugte fem skæpper byg til en tønde almindeligt godt øl — til kongens hord derimod 1 td. byg — og at prisen for en sådan td. hjemmebrygget øl var $1\frac{1}{2}$ —2 m. p. Der findes ingen antydning af, at de svenske cistercienserinder brugte de stærkere, udenlandske ølsorter, af hvilke særlig trafnøllet fra Traveegnen ved Lybæk var i brug i Sverige; dettes pris var $3\frac{1}{2}$ —4 m. p. pr. tønde.⁸⁶⁾ Iblandt vidnerne ved købet af humlegården er to af klostrets verdenspræster og dets læge sysselmand.

At personlig indkomst med tiden forekom også i dette konvent, fremgår bl. a. af et dokument, opsat i december 1395.⁸⁷⁾ Her indgiver en enke sin datter, jomfru Katerina Jönsdotter, og det fastsættes, at af de ti øre land, som moderen overdrager klostret som medgift, skal indtægten af de fire bruges til nonnens livsvarige underhold. De andre seks solgte abbedisse Leva iøvrigt tre år efter. Men, som tidligere bemærket, er med den slags forbehold ikke sagt, at personen selv skulde have fri rådighed over den på livstid forbeholdte indtægt, men kun, at til så og så meget var den aarlige udgift ved vedkommende nonnes eller munks underhold med føde, klæder o. s. v. anslået.

Måske nævnte Katerina blev abbedisse, ellers er det en abbedisse af samme fulde navn, der lå for døden i 1448 og da testamenterede sit kloster en gård og en landsby til sjælerøgt for sig og sine forældre.³⁸⁾

At konventet ikke gik op i materialisme, beviser bl. a. et par gavebreve.³⁹⁾ Det ene stammer fra årene omkring 1300 og er Johan Danskes testamente. Han udtaler heri: »Idet jeg betænker de mange velgerninger og den megen trøst, jeg har fået og håber fremdeles at få af de ærværdige fruer i Skokloster, og idet jeg indser, at jeg er dem mangelunde forbunden, overdrager jeg klostret til min sjæls tarv al mit personlige rørlige og urørlige eje, og medmindre jeg med min hustru Helena får børn, der overlever mig, forbeholder jeg mig kun brugen af godset. Hvad min hustru og mit fælles eje angår, skal hun efter min død have den ene halvpart og afstå den anden til klostret; dør hun før mig, skal hendes arvinger have tredieparten af hele vort fælles eje.« Aldeles de samme indledningsord benyttede ægteparret Sixtan og Tifrid i 1325, da de overlod Sko alt deres eje, forbeholdende sig brugen, til de begge var døde. Det tredje brev er fra året 1400; i dette skænker en af pensionærerne ti øre land til tak for, at hun allerede saalænge har været i konventets pleje; hendes slægt skulde kunne indløse jorden med 100 m. p.

Saba kloster var tilsynshavende med Sko, og på foranledning af en klage fra abbeden over, at nonnerne og ærkebispens af Upsala — dengang Peter Tyrgilson — forhindrede udøvelsen af Sabas ordensmæssige ret og pligt i så henseende, sendte abbeden af Clairvaux i 1356 ordre til Sabas abbed om at tage til Sko og tvinge konventet til at holde sig sin lydighedspligt efterrettelig.⁴⁰⁾ Det lykkedes dog hverken ham eller den til hjælp tagne abbed af Alvastra, hvorfor denne lod sagen gå til Rom. Pave Bonifacius IX udfærdigede da en skrivelse af 31. januar 1398 til biskoppen af Strengnäs, Thordo, med ordre til at undersøge og pådømme mellemværendet.⁴¹⁾ Heller ikke herved bragtes det i orden, og 12. juni 1403 måtte Bonifacius overdrage biskopperne af Vesterås og Skara at tvinge med pavelig magtfuldkommenhed »de opsætsige nonner« og om fornødent bruge »den verdslige arms hjælp«. Skri-

velsen anfører i uddrag ordlyden i den af Sabas abbed Johannes og konventet indsendte klage over, at »skønt visitation, korrektion og reformation af Sko og Vårfruberga klostre tilkommer abbederne af Saba på grundlag af de pavelige stadfæstede ordensstatuter og af gammel, prøvet og hidtil fredelig overholdt hævde, har dog de to klostres abbedisser og konventer i oprørsånd og i sin ubesindighed undergivet sig stiftsbiskoppernes jurisdiktion, visitation og korrektion, så de nægter at lade abbeden udøve sin pligt, nægter ham lydighed og ærbødighed«. ⁴²⁾

Hvordan de to biskopper løste sit hverv, ved vi rigtignok ikke — de var jo selv biskopper, og at der ingen væsentlig ændring skete i praksis, fremgår af, at abbedisse Kristina Jönsdatter, i stedet for at henvende sig til Citeaux som rette forum, androg ærkebiskop Jens Gerkerson om og under 8. september 1413⁴³⁾ fik hans tilladelse til, at abbedissen »med fuld og alsidig myndighed« måtte dispensere sine klostresøstre med hensyn til at spise kød, færdes udenfor klostret og »andre småting, som synes dig tjenlige«. Hvor nedbrydende en sådan ringeagt for ordensstatuterne hos den tilsynsmand, et konvent undergav sig, måtte virke på den rene gamle Cistercieånd, forstår enhver. Til gengæld for sin imødekommenhed forlangte Gerkersen, at abbedissen skulde i hans navn pålægge alle nonnerne og novicerne at indflette et ave mellem hver af salmerne i sine Vorfrues tidebønner. Ærkebispem — trodsig som hans karakter var — var altså ikke den mand, der henviste konventet til dets rette forsatte; han lader, som om det kun har ham, idet han kalder Sko et kloster af st. Benedikts orden. Deri behøvede der i og for sig ikke at ligge noget, men her er betegnelsen tendentiøs. Forøvrigt henviste Gerkerson det villige konvent sit huld ikke blot ved privilegier og aflad, men også ved i 1415 at stifte et anniversarium med vigilier og messer for sig og sine forældre. For dette fik klostret $\frac{1}{2}$ mark land, som han havde købt for 10 m. s.⁴⁴⁾

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Søndag den 24. Februar kom vor Landsmand, den nyviede Præst, Hr. Pastor Schindler, tilbage til Fædrelandet efter flere Aars Studieophold i Rom. Det har været en lang Rejse for Pastor Schindler, idet han allerede den 23. December forlod Rom; men talrige Standsninger paa hans lange Vej gennem Italien, Frankrig, England og Norge bevirkede, at han først efter to Maaneders Forløb naaede hertil. Pastor Schindler er fra alle Sider bleven mødt med et hjerteligt Velkommen, hvortil Ugebladet herved med Glæde slutter sig.

— Søndag den 24. Februar afholdt *Katholsk Ungdoms Forbund* et Forhandlingsmøde, hvori et *Ældrehold* blev grundlagt. 35 Medlemmer indmeldte sig, deriblandt som første Medlem Hr. Pastor Schindler, der samme Dags Formiddag var ankommen fra Italien via England. I de Ord, han henvendte til de unge, viste han sig som den fødte Taler for Ungdommen; især følte vi det som et Pust fra den store Verden derude, da han fortalte om de katholske Ungdomsforeninger i Paris og London og deres Arbejde under Krigen. Det var da ogsaa en Selvfølge, at han paa Forslag af Præsides blev valgt ind i det Forretningsudvalg, der nedsattes til Varetagelse af Ældreholdets Interesser; foruden ham valgtes stud. mag. Cay Benzon og Gartner S. La Barbera. — Nu er altsaa Ældreholdet i K. U. F. oprettet og et nyt Skridt gjort til Samling af alle unge. De »35«, som var med til Grundlæggelsen, vil danne en Kærne, hvorom K. U. F. vil vokse sig stor. Ogsaa de, som af en eller anden Grund har holdt sig tilbage, vil nu indse, at alle Garantier er givet for en lykkelig, ja storslaaet Udvikling. De behøver kun at komme til næste Møde for Ældreholdet, som finder Sted *Onsdag den 6. Marts* i Stenosgade 4 B, hvor Salen er aaben fra 7—11 Aften for enhver katholsk ung Mand over 18 Aar.

J. K.

— Den katholske Syge- og Begravelseskasse afholdt Onsdag den 20. Febr. sin aarlige Generalforsamling. Skønt man ganske vist ikke kan sige, at ret mange af Menighedens Medlemmer viser denne Forening Opmærksomhed ved at tegne sig som Æresmedlem eller nydende Medlem, er Medlemsantallet alligevel nu naaet til 100. I 1917 er der udbetalt i Syge- og Begravelseshjælp 900 Kr. Formuen er 3000 Kr., et meget smukt Resultat. Den gamle Bestyrelse genvalgtes. — 1. Marts havde den kendte og afholdte Overlæge paa St. Josefs Hospital, Dr. med. Saxild, været Sygekassens Læge i 25 Aar.

— Ved sidste Højskolemøde fortalte Hr. Pastor Bernhard Jensen fra Horsens paa Grundlag af de gamle Sagaer om Kristendommens højst interessante Indførelse paa Island. Særlig dvælede Taleren ved Torvald Vidførles og Biskop Frederiks mærkelige Oplevelser og energiske Virksomhed paa Island, men fortalte ogsaa indgaaende om Kristendommens endelige, lovlige Vedtagelse paa det islandske Alting.

Aarhus. (Hald.) Fra Baraklejren i Hald skriver den derværende Feltpræst, Hr. Pastor Tarak Michael, at medens hidtil Gudstjenesten for Officerer har maattet afholdes i en Baraksal, for de øvrige Soldater i disses fælles Spisesal, er der nu et Kapel under Opførelse. Længden bliver 40 m, hvoraf de 25 m bliver overladt Katholikerne, medens de øvrige 15 m, adskillt ved en Mellemvæg og med særlig Indgang, staar til Raadighed for anden Gudstjeneste. Det nye Kapel, som Pastor Schmid fra Aarhus skal indvie, vil kunne tages i Brug den 3. eller 10. Marts.

Polen. Den for nylig afdøde Rektor ved Warszawas polytekniske Højskole, Dr. Stanislaus Patschke, var Protestant. Nogle Dage før sin Bortgang erklærede han, at han vilde dø som Katholik »Jeg maatte«, sagde han, »give mine Studenter et Eksempel paa, hvorledes man bør dø.« Han aflagde altsaa den katholske Trosbekendelse og modtog med stor Andagt Sakramenterne. Begravelsen foretoges med overordentlig Højtidelighed. Ligtoget anførtes af Hjælpebiskoppen af Warszawa Ruskiewicz, ledsaget af et stort Følge Præster. (Efter *Głos Narodu*, No 36, 1918)

Gustaf Baron Armfell.

Rom. Nu har ogsaa Kejserdømmet Japan og Republikken Kuba svaret paa den pavelige Fredsnote. Med Undtagelse af Frankrig, England, Rusland og Italien har saaledes alle Entente-Magterne givet Paven Svar. Den engelske Gesandt ved Vatikanet, Count de Salis, er rejst til England, formodentlig for at forhandle med sin Rejsering om den hemmelige Note, som de russiske revolutionære har fortalt er afsluttet mellem deres Land og England, Frankrig og Italien. — Siden Benedikt XV blev Pave, er der oprettet 4 nye Ærkebispedømmer, 9 Bispedømmer, 8 Apostoliske Vikariater og 3 Apostoliske Præfekturer. Siden 1914 er 16 Kardinaler afgaaet ved Døden.

Brevkasse.

Hr. Redaktør. Tak for Svar i Ugebladet angaaende katolske Kristne og Good-Templar-Logen. At den katolske Kirke skulde modsætte sig, at dens Børn indtræder i Afholdsforeninger, har jeg aldrig tænkt, da jeg paa Forhaand vidste, at Munken Theobald Mathew var en Forkæmper i den Retning i Irland, hvor han endnu kaldes »Fædrelandets Frelser og Fader.« (Ugebl. Nr. 29. 1889).

Jeg har været uheldig med Henvisninger, kan være, at Bibelen ikke fordrer Afholdenhed, men dog vist et bestemt Maadehold. Frelseren har drukket Vin, ogsaa hans Mænd, men Johannes og de andre fastede (Luk. 5, 33).

At De, Hr. Redaktør, tvivler, er der ikke noget at erindre imod, enhver har en privat Mening. *Oluf Andersen.*

Hr. O. Andersen. Selvfølgelig fordrer baade Bibelen og Kirken Maadehold, og det ikke alene i Drikke, men ogsaa i Spise. Da det ofte har vist sig, at Umaadeholdenhed i Drik har gjort store Ulykker, kan der meget godt tænkes Tilfælde, hvor man kunde føle det som en Pligt at slutte sig til Afholdenhedsbevægelsen; men Pligten beror aldrig derpaa, at det i og for sig er syndigere at drikke et Glas Vin end f. Eks. at spise et Æg. *N. H.*

Elisabethforeningens Systues Regnskab

fra 1. November 1916 til 1. Januar 1918.

Til Drenge og Piger er uddelt: 44 Livstykke, 63 Chemiser, 61 Par Pige-Benklæder, 21 Skørter, 12 Huer, 22 Par Strømper, 14 Børnetrøjer, 35 Forklæder, 66 Kjoler, 13 Bluseliv, 13 Par Muffediser, 45 Skjorter, 44 Drenge-Bluser, 50 Par Drenge-Benklæder, 3 Tørklæder, 1 Par Støvler, 11 Par Sko, 14 Par Kapsko, 4 Natkjoler, 3 Underkjoler, 16 Uldtrøjer, 1 Sæt Kravetøj, 1 strikket Bluse, 6 Kitteler, 3 Par Vanter, 1 Par Gamascher, 14 Hagesmække, 1 Natkjole. Til voksne: 2 Kaaber, 5 Frakker, 1 Ulster, 2 Par Støvler, 1 Par Sko, 8 Par Benklæder, 12 Skørter, 6 Underliv, 2 Nederdele, 2 Bluseliv, 5 Forklæder, 3 Kjoler, 1 Jakke, 1 Corset, 2 Trøjer, 8 Lømmetørklæder, 2 Chemiser, 1 Uldtrøje, 11 Stk. Gardiner, 9 Tæpper, 1 Dug, 10 Servietter, 1 Par Lagen, 2 Pudevaar, 1 Hovedpude, 1 Seng med Madras, 2 Haandkl., 1 Bord, 1 Plaid, 1 Vogntæppe. Ialt uddelt: 617 Beklædningsstykker, 14 Par Kapsko, 3 Par Støvler, 12 Par Sko, 11 Stk. Gardiner, 1 Dug, 10 Servietter, 9 Tæpper, 1 Par Lagener, 2 Pudevaar, 1 Hovedpude, 2 Haandklæder, 1 Seng med Madras, 1 Plaid, 1 Vogntæppe, 1 Bord, 1 Kuffert.

Af Gaver har Foreningen modtaget: 217 forskellige Beklædningsgenstande samt 11 Stk. Gardiner, 1 Dug, 10 Servietter, 1 Seng med Madras, 6 Tæpper, 2 Pudevaar, 1 Par Lagener, 2 Haandklæder, 1 Hovedpude, 3 Par Støvler, 9 Par Sko, 1 Plaid, 1 Kuffert, 1 Bord. Endvidere har Foreningen modtaget en stor Pakke Hvidevarer og en dito Pakke Klædevarer. Alle Bidragyderne bedes herved modtage Foreningens hjerteligste Tak.

Kirkelig Kalender.

<p>3. Marts 3. Sønd. i Fasten. 4. — M. Casimir, Bekender. 5. — Ti. Ferialdag. 6. — O. Perpetua og Felicitas, Martyrer. 7. — To. Thomas Aquino, Bekender og Kirkelær. 8. — F. Johannes af Gud, Bekender. 9. — L. Francisca af Rom, Enke.</p>	<p>10. Marts 4. Sønd. i Fasten. 11. — M. Ferialdag. 12. — Ti. Gregor den Store, Pave og Kirkelærer. 13. — O. Ferialdag. 14. — To. Ferialdag. 15. — F. Ferialdag. 16. — L. Ferialdag.</p>
--	---

Bekendtgørelse til d'Hrr. Præster.

Dekretet vedrørende Børnenes Kommunion, som oplæses 4. Søndag i Fastetiden, skal oplæses efter »Kirkelige Bekendtgørelser« Aarg. XVIII. S. 471 ff. (Nr. 2 af 1917.) Det Apostoliske Vikariat.

Den katolske Højskole.

Møde Tirsdag den 5. Marts Kl. 8 Aften

Grevinde Ledochowska: *Polen før og nu.* (Med mange Lysbilleder.)

Sangbogen *Sursum corda* medbringes Nr. 100 og 7 synges.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenogade 4 B. Adgang 25 Øre.

Korsvejsandagt. Fredag Aften: St. Ansgars K. Kl. 8, Rosenkransk. Kl. 7 $\frac{1}{2}$, St. Annæ K. Kl. 8, St. Andreas K. Kl. 7 $\frac{1}{4}$, St. Josefs K. Kl. 7 $\frac{1}{2}$, Sakramentsk. Kl. 8. Torsdag Aften: Jesu Hjertes K. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ (med Prædiken).

Mødreforeningen. Ti. d. 5. Marts Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i St. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

St. Franciskus' III. Orden holder Møde i St. Knuds Kapel Fredag d. 8. Marts Kl. 8 Aften.

K.U.F.(K.) Fællesmøde: Søndag d. 3. Marts i Stenogade 4 B; Salen aabnes Kl. 7. Foredrag af Hr. Pastor *Fonlupt*: Et Mesterstykke fra Naturens Værksted.

K.U.F. Ældre-Hold. Onsdag den 6. Marts Kl. 7 $\frac{1}{2}$. Hr. Pastor *Schindler*: Ungdomsliv.

Unio. Alm. Møde Fredag d. 1. Marts Kl. 7 i Gimles Selskabslokaler, Grundtvigsvej 14.

NB. Lokalerne er disponible til Kl. 1.

Tak. Kirkekorfonden er bleven forøget med 10 Kr. af mp med Ønsket: »*Lower Herren, Nordens Lande, pris ham, Danmarks Kristenfolk.*« (Salme 243,2). P. v. Kellenburg.

Et Par **glemte** Damehandsker og en glemt Jesu-Hjerte Bog kan hentes hos Pastor Jaworski, Hans Bogbinders Allé 2.

Mariahjemmets Husgerningsskole.

Hos alle d'Hrr. Sognepræster i København og i Provinserne faas Eksp. af Mariahjemmets Husorden samt Ansøgningsblanketter til Indmeldelse af Elever.

K.U.B. (Katolsk Underrætnings Bureau), et Samfund af katolske akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Magister Matthæus Hansen, Hovmarksvej 30, Charlottenlund.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1-4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 10.

Søndag den 10. Marts.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Ansgariusforeningens Generalforsamling. — Folkekirken Bevarelse. — Nye Bøger. — Efterretninger fra Ind- og Udland; København. Ordrup. Hald ved Viborg. Tyskland. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

396.

Midfastesøndag.

Midt i Fasten er vi — midt i Bodstiden. Med Rette spørger vi derfor os selv: Hvorledes har jeg benyttet den forløbne Tid? Har jeg gjort Bod i de 22 Dage, som allerede er gaaet? Eller er jeg en af de »moderne« Kristne, som ikke vil vide af Bod?

Den bekendte engelske Oratorianer W. Faber siger i et mindre Skrift »*Heaven and hell*«, at den moderne Fromhed fremfor alt mangler den ægte, dybe, kraftige og inderlige Bodsaaend. »Vi ser mange Folk omkring os,« siger han, »som vistnok er gode Mennesker, der søger at undgaa Synden, i Regelen ogsaa med Held. De længes ogsaa efter at fly Verdslighed, men dertil har de aabenbart mindre Held. Den Maade, hvorpaa de blander Fromhed og Verdslighed sammen, viser, at de ikke har klare Begreber om »Bodfærdighed«. De er i Fare for, at deres Religiositet skal udarte til en blot og bar Fortrolighed med hellige Navne og Ting, en Tilstand, som kan blive en stor Hindring for deres virkelige Omvendelse.

Det er, som om Sjælens Luner var Rettesnoeren for deres aandelige Liv, og ikke Guds hellige Lov. At gøre som alle

andre, blot det ikke er aabenbar Synd, er en Del af deres Visdom. At leve i Ro og Fred er deres højeste Maal. Alt, hvad der kunde vække Uro i Sjælen, er for dem et Onde, som skal flys. Men naar nu en Sjæl er i Vildfarelse, skal den saa blive deri? Og naar den er lunken, skal den saa vedblive at være det? Og naar den ligger i Søvn, skal man saa respektere dens Søvnighed? Hvor mange Folk er der ikke, som er i Vildfarelse eller lunkne eller sløve! Hvad vilde det ikke føre til, hvis man ikke havde Lov til at forurolige dem? Saa er det virkelig bedre een Gang for alle at slaa fast, at vi alle sammen ikke kan foruroliges nok, blot vi ikke bliver modløse derved.

Det er mærkeligt, hvor bange visse Folk er for at høre alvorlige Prædikener, især naar de indeholder Skildringer af Jesu Lidelse og af Helvede. Og dog har vi her netop to Kendsgjerninger, hvorved Gud har aabenbaret os Syndens Ondskab og Dommens strenge Retfærdighed. To mægtige Kilder er det, hvoraf alle efter Guds Hensigt skal øse Had mod Synden og ægte, inderlig Bodsaaend. Men den moderne Fromhed holder et tæt Slør for Menneskenes Øjne, saa at de ikke ser dem og ikke naar til sand Bod og Bedring. Det er en skæbnesvanger Fejltagelse, ja i Grunden ikke andet end et snildt Bedrag af den onde Fjende, en Fælde, hvori mange lader sig fange.«

Saaledes omtaler den fromme Oratorianerpater sin Tids Mangel paa Alvor i det religiøse Liv. Meget af det, han siger, har ogsaa Bud til os. Vi undskylder os gerne med vore Nerver; de kan ikke taale stærke Rystelser, siger vi. Det kan ogsaa tit være rigtigt. Men det kan ogsaa være, at Sjælen er bange for den sande Omvendelse, bange for ved en alvorlig Prædiken at blive nødt til at bryde med sin Skødesynd, at give Slip paa kære Vaner, at opgive den nærmeste Lejlighed til Synd, at begynde paa et bedre Levned. Er det den dybeste Grund til vor Frygt for alvorlige Tanker, saa skulde vi lægge os Jesu Ord paa Sinde, det, som stammer fra Menneskenes bedste, ærligste, viseste Ven: »Naar din Fod forarger dig, saa hug den af og kast den fra dig; thi det er bedre for dig som halt at gaa ind til det evige Liv end at have to Fødder og kastes i Helvedes uudslukkelige Ild« (Marc. 9,44).

Jos. Koch.

Ansgariusforeningens Generalforsamling.

Mandag d. 25. Februar Kl. 8 Aften afholdt Ansgariusforeningen sin aarlige Generalforsamling, ved hvilken 62 Medlemmer havde givet Møde, langt flere end nogen Sinde før. Den blev i Aar afholdt i St. Knuds Skoles Festsal, og man havde anmodet Pastor *Bernh. Jensen* om at holde et kort Foredrag før den egentlige Generalforsamling.

Formanden, Arkivsekretær *F. J. West*, bød velkommen og gav Ordet til Pastor *Bernh. Jensen*, som i sit Foredrag fortalte nogle Træk af den hellige Ansgars Liv og opfordrede til i hans Aand at arbejde videre for Ansgariusforeningens vigtige Program.

Derefter takkede Formanden først Pastor *Jensen* for det vækkende Foredrag og aabnede dernæst Generalforsamlingen. Ifølge Lovene skal Generalforsamlingen afholdes i Januar eller Februar Maaned. Bekendtgørelse angaaende Generalforsamlingens Afholdelse har været indrykket i Nordisk Ugeblad ^{10/2}, ^{17/2} og ^{24/2}. Lovene bestemmer i øvrigt ikke noget nærmere om, hvorledes Generalforsamlingen skal indvarsles.

Efter at Formanden havde forelagt Dagsordenen, oplæste Sekretæren, Trafikkassistent *N. Gravggaard*, Protokollen fra forrige Aars Generalforsamling. Derefter aflagde Formanden Beretning om Foreningens Virksomhed i det forløbne Aar:

Nordisk Ugeblad har med 1917 fuldendt sin 65. Aargang. Der udkom 52 Numre med et Sideantal paa 1000 + VIII. 29 Billeder har været optaget i Teksten; 16 af Clicheerne var nyanskaffede; de andre var dels skænkede og laante, dels Clicheer, der tidligere har været benyttet i Ugebladet. Som omtalt i forrige Aars Beretning, blev Abonnementsprisen forhøjet til 1 Kr. 50 Øre Kvartalet, 6 Kr. aarlig, inclusive Porto. Nogen nævneværdig Tilbagegang i den Anledning har Foreningen heldigvis ikke mærket; Abonnentantallet er ca. 15 mindre i Aar end forrige Aar. Des værre stiger Papirpriserne stadig, ligesom Udgifterne til Bogbinderarbejdet ogsaa er steget. End videre har der

været en Del andre Forhøjelser (Lønninger og Porto), saa Udgifterne stadig bliver større.

Udgivelsen af »Katholsk Kirkeblad« (Særtryk af Artikler fra Nordisk Ugeblad) er i 1917 fortsat med Nr. 19 »Hvad vi har vundet« (1100 Ekspl.) og Nr. 20 »Den gamle Kirke« (1100 Ekspl.).

Annonce-Tillægene, som er forpagtet af Hr. A. Silcowitz, har givet en Indtægt paa 1570 Kr.

Kalenderen for 1917 blev trykt i et Oplag paa 1200 og blev efter Kænd. H. Kejsers Død redigeret af Pastor M. Back fra St. Andreas Kollegiet. Prisen var forhøjet fra 25 til 30 Øre og gav et Overskud paa 104 Kr. 77 Øre.

Bogforlaget er i 1917 bleven stærkt forøget. »Vore Helgener« (200 S.) af Redaktør Niels Hansen blev trykt i 1500 Eksemplarer. Bogladepris 3 Kr. — »De danske Biskoppers Gensvar til de lutherske Artikler af 1530« (160 S.) blev trykt i 900 Ekspl. Bogladepris 3 Kr. Til denne Bogs Ugivelse er der fra en Indsamling, paabegyndt ved Katholsk Højskoles Møde i Helsingør i Sommeren 1916, bidraget 533 Kr. 10 Øre. — Af P. Maurers Artikler i Ugebladet: »Tanker om Reformationen« blev der taget 400 Særtryk. Bogladeprisen var 1 Kr. Særtrykket blev hurtigt udsolgt. — Endvidere udkom i 1917, redigeret af Pastor Fr. Ronge, »Katholsk Aarbog« for 4. Gang. Aarbogen, som ogsaa indeholder Ansgariusforeningens Aarsregnskab, Beretning og Medlemsfortegnelse, udleveres gratis til Foreningens Medlemmer og ligeledes til ny tiltrædende Medlemmer. Denne Gang medfulgte en Bogkatalog, udgivet af Katholsk Boghandel. — Foreningen har endvidere overdraget Redaktør Niels Hansen at udarbejde et Register-Bind til de udkomne 65 Aargange af Ugebladet. Det er et Arbejde, som i høj Grad vil forøge de gamle Aarganges Værd og Nytte.

Foreningens Medlemsantal, som i 1916 var 487, var i 1917 531. 14 døde eller udtraadte af Foreningen, medens 58 nye blev indmeldt.

Efter 1. Januar 1918 er der yderligere bleven indmeldt 45, en glædelig Fremgang. Medlemsantallet er saaledes nu ca. 580.

Følgende Medlemmer er døde i 1917: Bruhn, L., Frk., fhv. Kommunelærerinde, København. Böhmer, H., Sogne-

præst, Emden. *Holler, H.*, Assistent ved Statsb., Charlottenlund. *Malachowicz, U.*, Frue, Fredericia. *Nielsen, Jul. H.*, Typograf, København.

Af disse er der særlig Grund til at mindes Pastor *Böhmer*, der i flere Aar var Næstformand i Bestyrelsen. Ganske vist ligger hans Virksomhed 32 Aar tilbage; men han har vedblivende næret Interesse for Foreningen og var lige til sin Død Abonnent paa Ugebladet og Medlem af Foreningen. Det er derfor i taknemlig Erindring om Pastor *Böhmers* Virksomhed som Næstformand i Foreningen, at vi her mindes ham. (Alle rejste sig.)

I Aar er der ikke trykt en fuldstændig Medlemsliste, men kun en *Supplementsliste for 1918*. Nye Medlemmer faar imidlertid »Katholsk Aarbog 1917« gratis, og den indeholder en fuldstændig Medlemsliste for 1917.

Antallet af Udhængsskabene til Nordisk Ugeblad var i 1917 det samme som i det foregaaende Aar. Der er lovet Skabe baade til Helsingør og Sakramentskirken, og Foreningen har ogsaa forlængst bestilt dem; men de vanskelige Arbejdsforhold er maaske Skyld i den langsomme Levering.

Ved forskellige Boggaver, især fra Hr. *Aug. Hoffmann*, fra hvem Initiativet stammer, er der grundlagt et Redaktions-Bibliothek, som — særlig ved Gaver — søges forøget med saadanne Værker og Bøger, som kan være Redaktøren til Nytte.

Regnskabet udviser en kontant, virkelig Indtægt paa Kr. 11546,37 og en tilsvarende Udgift paa Kr. 12386,83, altsaa en kontant Merudgift paa Kr. 840,46. Status udviser en Formueforøgelse paa Kr. 1400,70 mod forrige Aar. Som det vil ses af Status, er Værdien af Foreningens Bøglager steget fra Kr. 1819,66 til Kr. 4132,05, saaledes at der af Foreningens Midler i Aar er anvendt en hel Del hertil.

De nærmere Enkeltheder vil ses af Regnskabet, som Kassereren om lidt vil forelægge.

Hvad det nye Aar angaar, vil de abnorme Papirpriser og dyre Arbejdsforhold være en Hindring for Bestyrelsen til at udgive nye Bøger udover, hvad der er planlagt. Dog vil der blive taget Særtryk af »A-B-C for voksne«, en Række Artikler, som for Tiden trykkes i Ugebladet.

Til Slut en Tak til alle, som har vist Interesse for

Foreningen. Dennes Trivsel og Fremgang afhænger jo ikke alene af Bestyrelsen, men lige saa meget af den Hjælp og Støtte, den faar fra de enkelte Menigheder. Dette gælder særlig med Hensyn til Foreningens vigtigste Opgave: Udbredelsen af Nordisk Ugeblad til ethvert katholsk Hjem.

Derefter aflagde Kassereren, cand. phil. *Jos. Hoffmann*, Regnskabet, som i øvrigt er aftrykt i den Beretning m. m., som alle Medlemmer faar. Efter Aflæggelsen af Regnskabet godkendtes dette enstemmigt.

Formanden, som blev valgt forrige Aar, og som vælges paa 3 Aar, skulde saaledes ikke paa Omvalg i Aar. Alle Foreningens øvrige Embedsmænd genvalgtes, nemlig til Næstformand Pastor *Fr. Ronge*, til Sekretær Trafik-assistent *N. Gravgard*, til Kasserer cand. phil. *Jos. L. M. Hoffmann* og til Assistent Hofjægermester *Garth-Grüner*, til Revisorer Murermester *A. V. Günther* og Handelsfuldmægtig *P. Stagno Balestrini* og til Revisorsuppleant Grosserer *Fallesen Schmidt*.

Udenfor Dagsordenen behandledes et af Grosserer Fallesen Schmidt til Formanden indsendt Forslag om Oprettelsen af et katholsk Dagblad. Skønt alle var enige om, at det vilde være af stor Betydning, om vi havde et velredigeret og almindelig udbredt katholsk Dagblad, var de allerfleste dog af den Formening, at vi endnu ikke havde Forudsætningerne for at faa et saadant. Der var gaaet for mange stort anlagte Bladforetagender i Stykker her i Landet, til at det ikke skulde mane en til den yderste Forsigtighed. Forslaget blev ingenlunde forkastet, men dets nærmere Behandling blot udsat, til der om flere eller færre Aar maatte komme bedre Udsigter for et Foretagende som det foreslaaede.

Af Bestyrelsesmedlemmerne var Hofjægermester *Garth-Grüner* fraværende paa Grund af Sygdom og Pastor *Ronge* som Følge af et uopsætteligt Besøg hos en syg.

Folkekirkens Bevarelse.

Spørgsmaalet om den saakaldte Folkekirkens Bevarelse har tidligere flere Gange været behandlet her i Ugebladet, og Følgerne af en eventuel Opløsning af den er mere end een Gang blevet underkastet en Drøftelse. Nu har det nye lille Ugeblad *Kirken*, hvis Program er en fanatisk Hævdelse af den bestaaende Folkekirke, henvendt sig til en Række »Præster og kristelige Lægfolk af forskellig Art« (det bliver vistnok af nogenlunde den samme Art — efter den første Artikel da at dømme) for at høre deres Mening, om en Frikirke er ønskelig.

Her skal i Dag Spørgsmaalet om Betydningen af Folkekirkens Opløsning dog ikke oplages til Drøftelse — det er et i mange Henseender stort og indviklet Spørgsmaal — men blot fremdrages et Par Udtalelser af saare karakteristisk Art, der nok kan sætte en Del Tanker i Bevægelse, ikke mindst hos os, som jo selv er Medlemmer af Verdens største Frikirke.

De Udtalelser, jeg tænker paa, skyldes den theologiske Professor, Dr. theol. J. C. Jacobsen, og vidner ikke om megen Snildhed eller Behændighed. Det er særlig to Grunde af dem, Professoren anfører, der har Interesse.

»Kun med Folkekirkeforhold kan man vente, at det theologiske Fakultet bevares«, hedder det, og man kan vanskelig lade være med at smile derved. Det maa jo nemlig være meget ubehageligt for en theologisk Professor, om det theologiske Fakultet blev ophævet — hvad skulde han saa tage sig til? Men denne Indvending kan med Rette udvides til alle de i Folkekirken ansatte og lyde saa: »Kun med Folkekirkeforhold kan man vente, at vore faste Embeder bevares.« Dette er en reel Indvending, som maa respekteres; men hvor man hovedsagelig taler om aandelige Værdier, har den naturligvis ikke megen Vægt.

Professorens anden Grund er næsten interessanter — vi vidste jo nemlig i Forvejen, at de faste Embeder havde baade for Statens og de enkelte Indehaveres Vedkommende deres store Betydning. Den erklærede Talsmand for den frie protestantiske Tros og Forkyndelses Ret — det er nemlig Professor Jacobsen — erklærer kort og godt: »Romerkirken vil under Frikirkeforhold faa langt gunstigere Arbejdsvilkaar, end den nu har.« Saa mange er Ordene — tydelige, plumpe, raa. Altsaa Statens Magt skal benyttes til saa meget som muligt at holde den katholske Kirke i Tømme. Folkekirken bør bevares, for at den katholske Kirke ikke skal faa det for godt. Hvad er Konsekvensen af denne Tankegang? De gamle Forhold fra Frederik VI.s Tid bør helst

føres tilbage, hvor den (f. Eks. Grundtvigs gamle Ven Høfting Muus), der blev Katholik, straks forvistes Hs. kgl. Majestæts Lande og Riger.

Heldigvis er de Tider forbi og kommer aldrig mere. Reformationens Frihedsaand er vi vokset fra her hjemme. Men endnu har Folkekirken i dens solide økonomiske Basis og pekuniært sikrede Stilling et umaadeligt Forspring for os Katholikker, der maa spinke og spare paa alle Ender og Kanter og kun et enkelt Sted kan rejse et fint Bygningsværk, naar en eller anden Rigmand har sat sig for at ville bruge sine Midler just til dette ene bestemte Formaal. Men vi vil alligevel ikke bytte; det er bedre at tigge sig frem og have sin Frihed end sidde i Fængsel, hvor forgyldt dette end er.

Hvad vilde Lutheranismen være bleven til, hvis den skulde trængt sig Vej paa samme Maade her i Landet efter 1530, som den katholske Kirke har maattet efter 1849? Jeg er overbevist om, at saa havde der nu i 1918 ikke været en eneste Lutheraner i vort Fædreland.

Hvor er det ikke en lav, uædel Tankegang: Folkekirken maa ikke ophæves, for saa vil Katholikkerne faa det allfor godt. Heldigvis er ikke alle Protestanter her i Landet saa gode Lutheranere som Professor Jacobsen og Meningsfæller. Der er ikke saa faa endda af samme Slags som Pastor Hans Koch og Overbibliothekar Lange, som sikkert med Glæde vilde gaa ind paa, at der blev lige Vilkaar for Protestanter og Katholikker, som gerne ser deres Menigheder løst ud af Statens kvælende Favntag, som aldrig i Livet vilde støtte Folkekirkens Bevarelse ved at minde om, at ellers fik Katholikkerne det allfor let, og som heller ikke vilde være saa dumme at buse ud dermed.

Niels Hansen.

Nye Bøger.

Det nye Testamente. Av Sigurd Odland, Professor. (Kristiania 1917. Forlagt av Lutherstiftelsens Boghandel.)

Det højst vigtige Emne, denne Titel angiver, og som af rationalistiske Forfattere gerne behandles i trosfjendtlig Aand, kan vi i det foreliggende Skrift trygt vente fremsat i en alvorlig, kristelig Belysning, derfor indestaar Prof. *Odlands* Navn; ogsaa udenfor Norges Grænser har vi jo med Glæde fulgt hans modige Kamp mod den sig i Norge bredende Vantro. For alle dem, som nu med de nødvendige theologiske Kundskaber forbinder litteraturhistoriske

Interesser, vil den lille Bog være en kærkommen Gave, idet de ved den vil kunne opfriske og udvide deres Kendskab til den bibelske Tekst og dens Historie. For dem behøver vi da ogsaa blot at nævne Titlerne paa flere særdeles indholdsrige Afsnit som »Overblik over den skrevne teksts historie«, »Den trykte teksts historie«, »De vigtigste regler for indre tekstkritik«, »Tekstkritik og bibeltro«; de indbyder enhver Theolog tilstrækkelig til at gøre Bekendtskab med Indholdet.

Men Bogens tre første Afsnit om »Originalskrifterne«, »Avskrifterne« og »Forandringer i den haandskrevne tekst« er der Grund til at gaa lidt nærmere ind paa. Thi paa den ene Side er de meget interessante og belærende, men paa den anden kan vi des værre kun med ganske alvorlige Forbehold bifalde dem.

Hvorfor vi ikke mere besidder Originalskrifterne, altsaa de af Apostlenes og Evangelisternes egen Haand skrevne Tekster, forstaar man let, naar man læser de her givne Oplysninger om det Materiale, paa hvilket man i de gamle Tider plejede at skrive, nemlig Papyrusblade. Papyrusplanten er et flere Meter højt Halvgræs, af hvis Stængel man skar Basten ud i lange Strimler. Disse blev klistret sammen og presset, saa de dannede smallere eller bredere Blade. Man brugte dem nu enten enkeltvis til at skrive et Brev eller en Regning paa, eller, naar det gjaldt at skrive længere Beretninger, skaffede man sig meget store og brede Blade, idet man paa et Blads højre Rand lagde det følgende venstre Rand i en Fingers Bredde og limede dem sammen og gentog det samme med flere og flere Blade, som ved de sammenklistrede Kanter var afdelt i lige saa mange Spalter, som der var sammenføjede Blade. Skrivningen begyndte saa med den første Spalte til venstre, der blev skrevet ned, saa fulgte den anden o. s. v., indtil man sluttede med den Spalte til højre, som havde en Margin paa højre Side, ligesom den første Spalte havde en saadan til venstre. Nu kunde man lime den højre Rand af det sidste Blad fast paa en rund Stok, rulle det hele sammen med den beskrevne Side vendt indad og bevare det som en Bogrulle. Skulde der læses i Bogen, holdt man Rullens Stok med højre Haand og rullede med venstre op, Spalte efter Spalte; men alt eftersom Læsningen skred frem, rullede man de læste Spalter sammen igen med venstre Haand. Efter endt Læsning maatte det hele endnu rulles om igen, saa at den første Spalte, som under Læsningen var kommen til at ligge inderst i Rullen, igen kunde komme til at ligge yderst.

At nu saadanne Papyrusruller ikke blot kunde ødelægges af Insekter eller af Fugtighed eller Ild, men at

ganske særlig de Ruller, som indeholdt de fire Evangelier eller Apostlenes Breve, ved den idelige Op- og Sammenrulning under Gudstjenesten maatte lide meget, forstaar sig af sig selv. Herved er det fuldstændigt forklaret, hvorfor Originalskrifterne ikke har kunnet bevares i mange Aarhundreder, selv om man søgte at skærme dem nok saa omhyggeligt.

At de første kristne Menigheder ikke skulde have »lagt nogen større vægt paa at bevare de oprindelige haandskrifter«, er sikkert urigtigt; denne Ytring viser kun, hvor tungt det kan falde en luthersk Theolog at sætte sig ind i de første Kristnes helt katholske Sindelag. Professoren skriver; »Enhver art av bokstavtrældom og relikviedyrkelse har, saavidt man kan skjønne, ligget utenfor hin tids kristelige tankegang.« Vi beklager meget, at Forfatteren ikke, før han nedskrev denne Sætning, har gjort sig bekendt med de herlige Breve, vi har fra de hellige Martyrbiskopper *Ignatius* og *Polykarpus*, og med de udførlige Beretninger, deres troende har skrevet om deres Lidelser og Død og hvad der skete efter deres Martyrium. Thi da vilde han have set, med hvilken Pietet og Ærefrygt de første kristne Menigheder betragtede de hellige Martyrers Relikvier og Breve og gemte dem som dyrebare Skatte. Med hvilken langt større Ærefrygt og Omhu vil da ikke de Menigheder, der ejede en hellig Apostels egenhændige Skrift, have bevaret og vogtet denne Kostbarhed. Men netop fordi de oftere maatte tage dem frem for at efterkomme enten deres egne troendes eller fremmede Biskoppers og Præsters Bøn om at maatte vise den uvurderlige Skat deres Ærefrygt, kunde Bøger af det ovenfor beskrevne Materiale endnu langt mindre modstaa det Slid, der maatte ødelægge dem i Løbet af nogle faa Aarhundreder.

Men saa bestemt vi her afviser Forfatterens uforstaaelige Ytring om »bokstavtrældom og relikviedyrkelse«, ligesaa meget paaskønner vi den nu følgende, meget belærende Afhandling om »*Avskrifterne*«. — Med Kristendommens hurtige Udbredelse blev det meget tidlig og i altid stigende Grad nødvendigt at mangfoldiggøre de hellige Skrifers Tekst ved Afskrivning, og snart fandtes overalt i de kristne Menigheder Afskrifter af de nytestamentlige Bøger til Brug ved Gudstjenesten. Da de vel som oftest var skrevne paa det samme Materiale, Papyrusblade, er der ogsaa af disse ældste Afskrifter fra 2. og 3. Aarhundrede e. Chr. kun faa ubetydelige Brudstykker bevarede. Men med Tiden kom man dog heldigvis til at anvende det langt holdbarere Pergament, og da dette paa Grund af sin Stivhed ikke saa let kunde sammenruller, blev snart ogsaa Rulleformen afløst af Bogformen, den saakaldte Codex. Netop de to berøm-

teste Haandskrifter fra det 4. Aarhundrede, det vatikanske og det sinaitiske, er saadanne *Codices*. Ogsaa Skriften, man finder i Afskrifterne, blev med Tiden forandret; den gamle, saakaldte Uncial- eller Majuskelskrift med lutter store Bogstaver og uden Adskillelse mellem de enkelte Ord afløstes efterhaanden af den bekvemmere Minuskelskrift, og man kom mere og mere til at adskille Ordene indbyrdes og at indføre nogle Skilletegn. Til de her omtalte Forandringer, som ganske langsomt foregik i Løbet af de første 8 eller 10 Aarhundreder, kom først i det 13. Aarhundrede vor nuværende Kapitelinddeling, medens den nuværende Versinddeling endog først indførtes saa sent som henimod Midten af det 16. Aarhundrede.

Medens der hidtil kun var Tale om rent udvortes Forandringer, som i Tidens Løb optraadte i Haandskrifterne, omtales i det tredje Afsnit: »Forandringer i den haandskrevne tekst« de talrige indbyrdes afvigende Læsemaader i selve Tekstens Ordlyd. Her vil særlig enhver theologisk dannet Læser være Forfatteren taknemmelig for de mange udmærkede Eksempler, som skal oplyse, hvorledes især uvilkaarlige Forandringer skyldes Fejlsyn eller Ørets Fejltagelser eller Hukommelsesfejl eller ogsaa kunde opstaa ved Afskriverens fejlagtige Tydning af Forkortelser og ved Optagelse af Randbemærkninger. Ligesaa interessante er de Eksempler, Forfatteren bringer paa vilkaarlige Forandringer, ved hvilke Afskriveren vilde anbringe sproglige eller stilistiske Rettelser eller geografiske og historiske Forklaringer eller ogsaa afværge en mulig Misforstaaelse af Teksten.

Men des værre maa vi netop i dette ellers saa udmærkede og meget instruktive Afsnit igen rejse en ganske alvorlig Indsigelse. Forfatteren vil nemlig ogsaa anse to meget bekendte Steder (Marc. 16,9—20 og Joh. 7,53—8,11) for uægte, idet de skal bero paa Afskriverens Tilføjelser. Her staar vi overfor et sørgeligt Eksempel paa, hvorledes selv troende Protestanter, ja endog saadanne, som mandigt har kæmpet mod Vantroen, alligevel ikke kan lade være med at betale deres Tribut til den i Protestantismen mere og mere om sig gribende Svaghed: at vige tilbage for Rationalisternes dristige, om end nok saa løse Paastande.

Lad os blot belyse dette ved det ene af de to Steder, den meget omtalte *Marcus-Slutning*. Disse 12 sidste Vers af Marcusevangeliet er jo, som bekendt, ganske direkte en Fordømmelse af Rationalismens Benægtelse af Vidundre. Denne Fordømmelse, endog af Herrens egen Mund, kan Rationalisterne ikke finde sig i, Slutningen maa være uægte, Vers 9—20 maa være en senere Tilsætning. Ja men hvorfor, spørger vi. »Jo, disse Vers mangler i de to særdeles

gode Haandskrifter *Codex Vaticanus* og *Codex Sinaiticus*.« Men alle andre græske Haandskrifter og alle latinske paa eet nær har hele Kapitlet med alle de 20 Vers. Og ogsaa de ældste Haandskrifter fra det 1. og 2. Aarhundrede, som vi ikke mere besidder, har ligeledes haft det, det bevidner de ældgamle Oversættelser, den syriske, den koptiske, den armeniske og den gamle »Itala« fra det 2. Aarhundrede, som har overtaget hele Kapitlet fra de ældste Haandskrifter. Ja ogsaa en saa gammel Forfatter som den, der i 1. eller 2. Aarhundrede skrev Bogen »*Hermas' Hyrde*«, kendte denne Marcuslutning, og den *h. Justinus* i 2. Aarhundrede hentyder til den, og hans Discipel *Tatian* optog endog hele dette Slutningskapitel i sit bekendte Diatessaron (en Evangelieharmonie i fire Sprog). Ja, den store Apologet *S. Irenæus* i samme Aarhundrede citerer endog i sit Værk imod Kætterierne (III, 10) ligefrem Kapitlets sidste Ord som »Slutningsvers af Marcusevangeliet«! Dette viser jo paa det klareste, at baade Katholikkerne og Kæletterne paa hans Tid kendte denne ægte Marcuslutning.

Det samme gælder om de kirkelige Forfattere fra det følgende Aarhundrede *Hippolytus* og *Origenes* og de saakaldte *Apostoliske Konstitutioner*. Og først længe efter at Marcuslutningen saaledes gennem de tre første Aarhundreder er bevidnet af Kirkerne i Europa, Asien og Afrika, kommer de to omtalte Haandskrifter og udelader de vedkommende 12 Vers. Men saa har ogsaa selve Afskriveren, som foretog denne Udeladelse, fundet det rigtigt — enten ved at lade en Plads aaben eller ved et særligt Tegn — at gøre Læserne opmærksomme paa, at der her er udeladt noget. Og Udeladelsen lader sig da ogsaa meget let forklare paa den Maade, at det vedkommende Stykke ikke godt kunde oplæses i saadanne Kirker, hvor man, ligesom i den alexandrinske, fejrede Opstandelsen ved Midnatstide; ellers havde man ogsaa maattet forklare for Folket, hvorledes Tidsangivelsen i Marc. 16,9 meget godt kan forenes med den hos de andre Evangelister: men saadan en eksegetisk Forklaring passede næppe til en Opstandelseshøjtidelighed. Var da saaledes disse Vers (9—20) udeladt i Lektionarierne (Bøgerne til Oplæsning ved Gudstjenesten), saa kunde ogsaa Afskriveren af de to omtalte Haandskrifter udelade dem med den klare Antydning, at her manglede noget.

Og naar nu desuden alle indser, at Evangeliet simpelthen ikke kunde slutte der, hvor Rationalisterne vil afbryde det — ogsaa Prof. *Odland* fremhæver dette klart — saa kan vi virkelig ikke begribe, hvorledes en troende Theolog her kan vige tilbage for Rationalismens ligefrem tarvelige Vidneførsel, som har hele det imponerende Vid-

nesbyrd af de tre første kristelige Aarhundreder imod sig, og som oven i Købet bringer Rationalisterne til her paa een Gang at fornægte, hvad de ellers imod den kristelige Tradition saa gerne pukker paa: Bevisførelsen af indre Grunde. De indre Grunde taler her nemlig det samme Sprog som den udvortes Bevidnelse. Af indre Grunde passer netop denne Marcusslutning fuldkomment til hele Marcusevangeliet. (Jfr. Afhandlingen »Opstanden fra de døde« i Aargang 1911 af »Varden«, Side 274—280.)

Angaaende Bogens sidste Afsnit: »8. Tekstkritik og bibeltro« kan vi igen til vor Glæde fuldstændig bifalde Forfatterens Resultat, at Tekstkritikken, som ogsaa Afsnittene 4, 5 og 6 viser, virkelig har gjort et nødvendigt og i høj Grad fortjenestfuldt Arbejde, om man end ikke i alle Punkter kan være enig med den, hvad Forfatteren ogsaa selv antyder. Særlig paaskønner vi ogsaa, at han udførligt gengiver de vægtige Udtalelser af saa fremragende Bibelforskere som *Westcott-Hort* og *Bentley* om to særdeles vigtige Resultater af Bibelforskningen, for det første, at den Tekst, i hvilken det nye Testaments Bøger nu foreligger, ved hint store tekstkritiske Arbejde nu virkelig er hævet til en, videnskabeligt set, stor Sikkerhed, for det andet — og det er Hovedsagen — at trods de talrige Varianter i Haandskrifterne »end ikke en eneste trosartikel eller moralsk lære er fordærvet eller gaaet tapt i dem«, et klart Bevis for, at Gud med sit Forsyn har vaaget over sit Ord.

At vi lige saa bestemt som Forfatteren afviser den hos tidligere protestantiske Theologer (jfr. Gerhard, Kalan, Quenstedt og *Formula Consensus Helvetica* af 1875) stærkt fremtrædende »abstrakt mekaniske inspirationsteori«, men med hele den kathólske Kirke og de troende Protestanter fastholder den Hellige Skrifts virkelige, overnaturlige Inspiration, det behøver vi ikke endnu særlig at fremhæve. Men aabent sagt tror vi, at Prof. *Odland* havde gjort bedre i hverken her ved Slutningen eller i Bogens Indledning særlig at henvise til Luther, paa hvis indbyrdes modstridende Ytringer Skriftens rationalistiske Modstandere lige saa godt beraaber sig som dens protestantiske Forsvarere. I hvert Fald berettiger hans uforsvarligt letsindige og uærbødige Ord om St. Jakobs Brev til alvorligt at betvivle hans virkelige kristne Overbevisning om den Hellige Skrifts Inspiration.

Am. Breitung.

Carl S. Petersen: Illustreret dansk Litteraturhistorie. (4. Hæfte. 1918. Gyldendal. 1 Kr. 50 Øre. 144 Sider.)

Det er kun en simpel Retfærdighedshandling, at Carl S. Petersen staar som Forfatter til den nye Litteraturhistorie; denne er nemlig ikke P. Hansens i mange Henseender smaat-

skaarne og bornerte Arbejde, men en intelligent, upartisk og sjælden litteraturkyndig Mands højst livlige og interessante Værk.

Ifølge Subskriptionsindbydelsen skulde, som Forlaget meddeler, det Værk, der paabegyndtes, være en ny Udgave af P. Hansens Litteraturhistorie, omend stærkt omarbejdet. Efterhaanden, som Arbejdet skred frem, blev det Bearbejderen mere og mere klart, at der næsten intet kunde benyttes af den tidligere Udgave, naar Værket ikke alene skulde bringes i Overensstemmelse med Nutidens Forskning og Synspunkter, men tillige danne et ensartet Hele.

Carl S. Petersen kom saaledes til at staa over for Valget mellem enten at nøjes med Ændringer, han selv fandt utilfredsstillende, eller at skabe et helt nyt Værk. Han mente at maatte vælge det sidste, skønt han derved fik en langt mere omfattende og vanskelig Opgave at løse end oprindelig forudsat, og skønt det under disse Omstændigheder blev ham umuligt at overholde de oprindelig aftalte Afleveringsfrister for Manuskriptet.

Selv om den langsommere Udgivelse kan volde nogen Utaalmodighed, vil sikkert det store Flertal af Læserne erkende, at Carl S. Petersens Valg stemmer med den danske Læseverdens Tarv, og at det vilde have været urigtigt af Forlaget at gribe fremskyndende ind i Udarbejdelsen af dette Værk.

Nærværende fjerde Hæfte byder ikke noget, der har speciel Interesse for Katholikker — vi er forbi de religiøse Brydningers Tid paa Reformationstiden — men det har for enhver dansk Mand med Interesse for sit Fædrelands hele Aandshistorie næsten ikke en Side, der ikke læses med Interesse, ja næsten som den friskeste Morskabsbog. *N. H.*

P. Johansen: Dødens Billede. Et Udsnit af Kunstens og Kulturens Historie. (H. Hagerups Forlag. Kbhvn. 139 Sider.)

Naar denne Bog omtales her, er det ikke for at underkaste den en kunsthistorisk Kritik — det ligger udenfor Ugebladets Rammer. Hvis der skulde siges noget i denne Retning, vilde det blive en Anbefaling af denne interessante Monografi over et af Kunstens ejendommeligste Emner. Men Bogen handler ogsaa om katholske Ting — mere maa-ske, end det er givet med Stoffet — og just ikke altid paa det mest fordelaglige. Vi har ikke noget imod, at der øves Kritik mod den katholske Kirke; men maa vi saa bede om streng videnskabelig Kritik! Det er da heller ikke saa meget for at forsvare Kirken som for den historiske Nøjagtigheds Skyld, at vi gør Forfatteren opmærksom paa en Fejltagelse, som har indsneget sig i hans tendentiøse Omtale af den h. Ignatius af Loyola. (Side 115.)

»Da Jesuiterne paa Pavedømmets Vegne med stor Energi

havde taget Kampen op mod Protestantismen, blev det ogsaa nødvendigt for dem at lave en Konkurrence i Retning af religiøs Vækkelseskampagne. Dertil var det hensigtsmæssigt at mobilisere Død, Dom og Helvede i fuld Udrustning. Jesuiterordenens Stifter, Ignazio Loyola, saa dette meget klart og gav selv Tonen an. Berømte er hans Ord i Skriftet *Via compendii*: »Legemet stiger ned i Graven, og alle Sansernes Nydelser ophører. Døden udgraver Øjnene, skærer Øren og Næse af, river Tungen ud og fortærer det hele Menneske. Ve, dette er den dødes Udseende, hvem du i levende Live elskede og frygtede mere end Gud! Men Sjælen gaar til Dommen.« Der var stærk Agitation i sligt o. s. v.«

Bortset fra den gamle Fabel, at Jesuiterordenen efter sit Væsen skulde være en Kamporden, stiftet mod Protestantismen, opfriskes her den hos Protestanterne gængse Opfattelse af Ignatius's Eksercitier som et plumpt Agitationsmiddel. Selv om man ikke længere tror paa Eksercitieme-strenes Trolddomskunster, saa er dog den Mening ret udbredt endnu, at Eksercitierne bestaar i, at Eksercitanten bliver lukket inde i et mørkt Værelse med Vand og Brød i tre-dive Dage; den eneste, der kom til ham, var Eksercitieme-steren, som taler om Død, Dom og Helvede, saa Haarene rejser sig paa det stakkels Offer, som ender enten med at blive forrykt eller at give sig Ordenen i Vold som dens viljesløse Redskab. Det er sandt, at Eksercitierne har været et af de virksomste Midler i den saakaldte Modreformation eller den katholske Reformation — Forfatterens »aandelige Vækkelseskampagne« mod Protestanterne. Men man kunde dog næppe misforstaa den h. Ignatius's Eksercitier mere end ved at betragte dem som en »Mobilisering af Død, Dom og Helvede i fuld Udrustning«.

Hvad nu især den drastiske Skildring af Døden angaar, som Forfatteren meddeler, saa blev jeg, der dog som Jesuit burde kende lidt til Ignatius af Loyolas just ikke overvældende store Forfatterskab, unægtelig flov over ikke at kunne huske disse »hans berømte Ord«, og endnu mere flov blev jeg ved at opdage, at endog et helt Skrift af Ignatius, *Via compendii*, hidtil fuldstændig var undgaaet min Opmærksomhed.

Jeg har imidlertid søgt at bøde paa min Uvidenhed. Der eksisterer faktisk en Bog »*Via compendii*« — St. Andreas Kollegiums Bibliothek ejer et gammelt, ormædt Eks-emplar — og der staar ogsaa Side 122 ordret de citerede »berømte Ord«. Men Bogen er des værre ikke af Ignatius. Den er udkommen 1757 — altsaa godt 200 Aar efter at Ignatius har skrevet sin Eksercitiebog. Dens Forfatter er den sydtyske Jesuit Franciscus Neumayr. Den er en fri

Bearbejdelse af den oprindelige Eksercitiiebog i Datidens Smag for Ordensfolk. Den fjerner sig ved sit barokke Sprog og tit skruede Tankegang himmelvidt fra Ignatius' lille Eksercitiiebog, som netop udmærker sig ved sin ædle Smag og sin næsten nøgterne Jævnhed. Neumayrs udførlige Betragtning over Døden, som indeholder hine »berømte Ord«, er helt igennem en Tilføjelse. Blandt de næsten 200 Betragtninger i Ignatius' Eksercitiiebog findes mærkelig nok overhovedet ingen Betragtning over Døden. Tyngdepunktet for Eksercitierne ligger ganske andre Steder, og intel har ligget Ignatius saa fjernt som »at mobilisere Døden o. s. v. i fuld Udrustning«.

En Anmærkning i Weibel: Jesuitismus und Barokskulptur in Rom, som Forfatteren til »Dødens Billede« efter Litteraturfortegnelsen bruger som Hjæmmelsmand, havde iøvrigt kunnet lede ham paa det rette Spor. Men til hans Undskyldning kan gælde, at Weibel i Teksten begaar samme Fejl, idet han gentagne Gange uden videre udgiver for Ignatius's Ord, hvad der kun er neumayriansk Retorik.

Desuden øser Weibel sin Viden om Ignatius af E. Gohein (1885), som netop i sin Fremstilling af ignatiansk Askese er fuldstændig forældet. Det er ogsaa overflødig at rekurrere til Gohein, siden der i Heinrich Böhmers, Studien zur Geschichte der Gesellschaft Jesu. I. Band »Loyola« (Bonn 1914) fra protestantisk Side foreligger et Værk om Ignatius, som ikke blot enstemmigt anerkendes som en videnskabelig Præstation af første Rang, men netop ogsaa fremstiller den ignatianske Askese i et helt nyt Lys.

Man vil maaske kalde det for Smaalighed, naar vi har paaapeget det lille Uheld, som er hændt Forfatteren med Citationen af en i og for sig ret uskyldig Sætning. Thi hvad selve Sagen angaar, gør det hverken til eller fra, om Ignatius har skrevet disse Ord. De indeholder ikke noget forkert; det er kun det barokke Sprog, der støder; der kunde ogsaa udmærket godt staaet en Betragtning om Døden i Ignatius's Eksercitiiebog, uden at han derfor kunde siges at »give Tonen an« til »Dødens Mobilisering«. Hvorfor vi alligevel mente at skulle fremdrage det for Offentligheden, er, fordi denne Fejltagelse er et typisk Eksempel paa, med hvilken Overfladiskhed man plejer at skrive om katholske Ting, in specie om Jesuiterne.

A. Menzinger.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Vincentskonferensernes første Generalmøde i 1918 afholdtes den 17. Februar under Forsæde af H. H. Biskoppen. Mødet overværedes af 20 Medlemmer, og Kollekten indbragte noget over 20 Kr. Der har været en Tilgang af 11 aktive og 2 passive Medlemmer. H. H. Biskoppen fremhævede Poul Helgesens Betydning for os og opfordrede til et energisk Arbejde for Børnene.

— Fra Katholsk Boghandel er der tilstillet Ugebladets Redaktion den smukke Relief af Biskop Johannes v. Euch, som Billedhugger Windfeld Schmidt for nylig har modelleret og udsendt. Biskoppens Ansigt ses i Profil, og underneften findes hans Navnetræk i Facsimile. Relieffen koster tre Kroner i Gips, halvanden Krone mere i Stenolith og 25 Kroner i Bronze. Bronzegegngivelsen er jo langt dyrere end de andre, men naturligvis ogsaa langt kønnere.

— Den 1. Marts fejrede Dr. med. A. F. R. Halk sit 25aarige Jubilæum som Overlæge paa St. Josefs Hospital. I Dagens Anledning var der arrangeret en lille Festlighed for den afholdte Jubilar, som samledes med sine Kolleger og Søstrene i en af Hospitalets festligtsmykkede Stuer. Her blev der af Forstanderinden overrakt Jubilaren en Mappe, indbundet i Skind med paatrykt Navnetræk og Aarstal i Guld, indeholdende Billeder af samtlige Hospitaler og Sygeanstalter her i Landet og paa Island, hvor St. Josefssøstrene virker. Til hvert Billede var der en kort Beskrivelse. Foran i Albummet var der to af en Søster smukt kaligrafe-rede Blade. Dette glædede Overlægen meget, som dygt rørt modtog denne Gave, der vilde være et varigt Minde for ham og en smuk Forøgelse af hans store og kendte Samling Billeder fra hele Landet. Fra sine Kolleger paa Hospitalet modtog Lægen et smukt Sølvskrin, som paa Indersiden af Laaget bar Givernes Navne. Hermed fulgte en smuk Skrivelse, som tolkede Lægernes Agtelse overfor Jubilaren og Glæden over det gode Forhold, som bestod mellem ham og dem. Til Ære for Jubilaren blev der af hans Patienter sunget og spillet forskellige Sange, som var skrevet i Dagens Anledning. Alt dette kom Overlægen, som intet havde anet, fuldstændig overraskende, og meget bevæget takkede han alle for den Hyldest og Glæde, de havde beredt ham paa denne Dag.

— Det blev Højskolens største Aften i Vinter, da Grevinde Ledochowska i Tirsdags holdt et begejstret Foredrag om Polen, dets herlige Fortid og rædselsfulde, ulykkelige Nutid. Efter Foredraget fremviste Grevinden en Række Lysbilleder, af hvilke det sidste fremstillede det nye Børnehjem i Aalborg for polske katholske Børn.

— *Academicum catholicum* holdt Onsdag d. 27. Febr. et usædvanlig godt besøgt Møde, paa hvilket Pastor *F. F. Maurer* indledede en Diskussion om Spørgsmaalet; »*Har vi Brug for et katholsk Landsforbund?*« — Baade i Indledningen og i Diskussionen faldt der begejstrede Ord i bragt Afveksling med dristige Bemærkninger og stilfærdige, rolige Udtalelser. Som i saa mange andre Forhold her i Landet bestaar der ogsaa i det ydre katholske Liv en ugunstig Modsætning eller i det mindste en mærkelig Fjernhed mellem Provinserne og København. At en livligere Vekselvirkning, et intimere Samarbejde mellem de to Søskende, der ikke just altid ser paa hinanden i broderlig Forstaaelse, var at ønske, ja endog bør kræves, er alle snart enige om og lette at begejstres for. Men hvordan skal dette iværksættes? Kan der hjælpes ved et Landsforbund? Hvordan skal man tænke sig et saadant? Disse Spørgsmaal bragte Mødet ikke tilstrækkelig klart Svar paa. Det praktiske Resultat blev da, at Pastor *Maurer* bad enkelte af de tilstedeværende om at være med ved en eventuel videre Udformning af Tanken, hvad han ogsaa fik Tilsagn om.

Ar. Mr.

Ordrup. Som mange ved, har St. Andreas Kollegiet under hele den lange Krigstid haft en ikke ubetydelig Soldaterindkvartering. Virkelig Ulempe har Skolen ikke haft af Soldaternes Ophold, før en af dem for 2—3 Uger siden blev angrebet af Meningitis. Lægerne lukkede øjeblikkelig Skolen, og Undervisningen faar næppe Lov til at begynde igen før i denne Uges Begyndelse, efter at alle Soldaterne er fjernet fra den. Der er heldigvis kun forefaldet det samme Tilfælde. Fastelavnsfesten, som paa Grund af Find Waagøs Død var udsat til 10. og 11. Marts, maa des værre paa Grund af den lange ufrivillige Ferie ganske bortfalde.

Hald ved Viborg. Søndag d. 3. ds. indviedes det nye Kapel i Krigsfangelejren ved Hald. Det er den solideste af alle Barakker, der er bleven opført, 25 m lang og 10½ m bred, forsynet med to store Kakkellovne. I en Tagrytter hænger en Klokke, der har Dimension af en større Stationsklokke. Det lykkedes Feltpræsten M. Færek at faa rejst et net Alter, hvis Tabernakel er omgivet af to kønne, tilbedende Englefigurer. Kl. 10 fyldtes Rummet af en gallaklædt Forsamling paa 125 Deltagere, baade Officerer, Mandskab og Sygeplejersker; ogsaa de danske Officerer, kort sagt hele Lejren var til Stede. Efter Indvielsen holdt Pastor Schmid fra Aarhus Festprædikenen paa Tysk. Han gik i sin Tale ud fra de middelalderlige Minder, der knytter os Katholikker her til denne Hedeegn, hvor det gamle Valfartssted Karup ligger. For Krigsfangerne bliver nu

dette Kapel til et Naadens Sted; thi her vil fra nu af det hellige Messeoffer blive fejret, og Jesus Kristus bestandig være nærværende hos dem i Tabernaklet. Kapellet indvies til Jesu hlst. Hjerte, til hvilket Østrig og Tyskland jo straks i Begyndelsen af Krigen har indviet sig paa en saa højtidelig Maade. — Efter at Pastor Tarek havde holdt en begejstret Tale til sine magjariske Landsmænd, begyndte Højmessen, ved hvilken to ungarske Officerer fungerede som Ministranter. De latinske Motetter, Officerernes Sangkor udførte, lød prægtigt, og Lejrkommandantens Hustru, Fru Sierting, sang et stemningsfuldt Offertorium. Højtideligheden sluttede med Afsyngelse af »Store Gud« paa Tysk, med Orksterledsagelse. Straks efter Guds-tjenesten fandt et Festmaaltid Sted i Officerernes Spisesal, hvorefter der blev afsendt Takke-Telegrammer til Hans kgl. Højhed Prins Valdemar, til den østrigske Feltbiskop og til vor højærværdigste Biskop.

Tyskland. En af Ugebladets Abonnenter har været saa elskværdig at gøre opmærksom paa, at Meddelelsen i Nr. 7 fra Tyskland ikke er helt korrekt. Ærkeabbed Placidus Wolter er allerede død den 13. Septbr. 1908. Den fra- traadte Abbeds Navn var *Ildefons Schober*, som havde været Abbed i Seckau (Steiermark) siden 1887 og var bleven valgt til Ærkeabbed Wolters Efterfølger d. 20. Septbr. 1308. Nu er ogsaa han hjemkaldt af Gud. Han var født d. 23. Februar 1849 i Sydtykland (Baden).

Indsendt. Højærværdige Hr, Pastor FR. KERFF! Deres Kritik af Salmebogen er forhastet. Deres Højærværdighed burde have ventet, indtil Orgelbogen forelaa.

Ærbødigst JOS. HAMMERMÜLLER.

Et hyggeligt Værelse ønskes til Leje af en katolsk Student. Billet bedes indlagt paa dette Blads Kontor i Løbet af otte Dage.

Plads søges af en dannet ung Pige, der er vant til husligt Arbejde. Mulige reflekterende bedes henvende sig til Fru Opffer, Pr. Alexandrines Allé 10.

Sakramentskirkens Skole. Ti. d. 12. Marts begynder et nyt Skoleaar. Indtil den 15. kan nye Elever indmeldes paa Skolen om Form. fra Kl. 9—2. Daabs- og Vaccinationsattester medbringes.

NB. Paa Grund af Pladsmangel har baade »ABC for voksne« og »Sko Kloster« maattet udgaa af dette Nummer.

St. Antonius' Børnehjem.

Indsamlingskort til det polske Børnehjem i Aalborg kan faas i Katholsk Boghandel. De indkomne Bidrag kan siden sendes til Frøken Alberti, Gl. Mønt 1 eller til dette Blads Redaktør. — Hjertelig Tak for al kærlig Hjælp og Støtte til min Gerning sidste Tirsdag.

J Ledochowska.

Kirkelig Kalender.

10. Marts 4. Sønd. i Fasten.	17. Marts. Passionssøndag.
11. — M. Ferialdag.	18. — M. Cyrillus af Jerusalem, Biskop og Kirkel.
12. — Ti. Gregor den Store, Pave og Kirkelærer.	19. — Ti. Josefs Ihukommelse.
13. — O. Ferialdag.	20. — Ti. Ferialdag.
14. — To. Ferialdag.	21. — To. Benedikt, Abbed.
15. — F. Ferialdag.	22. — F. Marias syv Smerter.
16. — L. Ferialdag.	23. — L. Catharina af Vadstena, Jomfru.

Engelsk og fransk Undervisning tilbydes. *J. C. Køhn, Bartholinsg. 9.*

Den katolske Højskole.

Møde Tirsdag den 12. Marts Kl. 8 Aften

Hr. stud. mag. *Hafstrøm*: **Tovesagnets Behandling i dansk Digting.**

Sangbogen *Sursum corda* medbringes Nr. 84 og 6 synges.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4 B. Adgang 25 Øre.

St. Andreas Kollegium.

Den fra Fastelavnen til den 10. og 11. Marts udsatte Koncert og Komædie aflyses herved ganske. *Rektor.*

Ungdomsvennen. Nr. 3. 1918. Indhold: De smaa Fastebud. — Alle vi unge. — Herluf Hansen †. — Eksercitier. — Med en Vintergæk. — Fra Foreningslivet. — Katholsk Ungdomsværns Regnskab.

Mødreforeningen paa Frederiksberg holder Møde Søndag den 10. Marts Kl. 3 om Efterm. i Rosenkranskirken.

Conventus pastoralis missionariorum insulæ Selandiæ erit feria secunda proxima (die 11. Martii) hora quarta cum dimidia. *Secretarius.*

Assumptionsskæppet (Amalievej 14). Fredag den 15. Marts Kl. 6 $\frac{1}{2}$ Messe for den nordiske Bønneforenings Anliggender, Kl. 4 $\frac{1}{2}$ fransk Prædiken og Kl. 5 sakramental Velsignelse.

Ungdomsværnets Aarsmøde

finder Sted i Citygade 23 **Onsdag den 13. Marts Kl. 7 $\frac{1}{2}$.** Hr. Pastor *A. Meyer* taler om »Idealerne fra 1910«; derefter Aflæggelse af Aarsberetning og Lejlighed til at stille Forespørgsler. Alle er velkomne, ogsaa de unge, selv om de ikke er Medlemmer.

St. Josefs Gilde, st. 1885. Møde afholdes Mandag den 11. Marts Aften Kl. 8 pr., Bredgade 67. Lokalet er opvarmet.

Bestyrelsen.

Mariakongregationen af Apostlenes Dronning holder Fælleskommunion Søndag d. 10. Marts Kl. 8 i St. Ansgars Kirke.

Tak. Til Kirkekorfonden har jeg modtaget 10 Kr. af — h »som Udtryk for min Glæde over den nye, udmærkede Salmebog«. *P. v. Kellenburg.*

† Min kære Hustru, **Willy Secher**, født Qverndrup, døde den 27. Februar. **O. Secher, Læge.**

Begravelsen har fundet Sted.

Den kære afdøde anbefales til de troendes Forbøn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1-4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Ulandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 11.

Søndag den 17. Marts.

1918.

INDHOLD: En middelalderlig dansk Betragtning over Herrens Lidelse. — Domenico Kardinal Serafini. — En ABC for voksne. — Sko Kloster. — Et Par Bemærkninger til „Indsendt“ i Nr. 10. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Maribo. Fredericia. Frankrig. Rusland. Nord-Amerika. Rom. — Vikariatsmeddelelse. — Brevkasse. — Avertissementer.

En middelalderlig dansk Betragtning over Herrens Lidelse.

Ved Johs. Hansen.

I en af de haandskrevne Andagtsbøger fra Middelalderen, som opbevares paa det kgl. Bibliothek i København, gl. kgl. Samling 1613⁴, Else Holgersdatters Bønebog, findes en over Evangeliiets Beretninger bygget legendarisk Betragtning over Herrens Lidelse. Betragtningen, som her gengives i sin Helhed, omskrevet paa Nydansk, idet dog Originalens Form er bibeholdt, har aabenbart været benyttet paa lignende Maade som Korsvej og Rosenkrans, idet den knytter sig til en Række Fader vor og Hil dig Maria.

*Herefter skrives noget om vor Herres Lidelse, som skal
begyndes at læses paa Palmelørdag.*

Paa Palmelørdag henad Aften skal man bede fem Fader vor og fem Hil dig Maria og følge vor Herre fra Byen Ephrem til Marthas Hus i Bethania og tænke paa det, som her da tildrog sig. Thi da salvede Magdalena Herrens Hovede og Fødder, og da talte vor Herre aabenbart om sin Lidelse og Død. O hvilken stor Sorg, Jomfru Maria og alle Apostlene da fik, og med bitter Graad bad de vor Herre Jesus Kristus, at han ikke skulde gaa til Jerusalem. Hele den Nat vaagede Herren i sine Bønner, men i Dagingen sad han og sov lidt. Tænk paa dette og andet godt, som Gud giver Naade til af sin Helligaand.

Palmesøndag om Morgenen skal du bede femten Fader vor og femten Hil dig Maria og følge vor Herre til Jerusalem. Tænk paa, hvordan vor Herre beredte sig til

at gaa til Jerusalem, og hvordan Jomfru Maria og alle hans Apostle og Disciple med højede Knæ bad ham, at han ikke skulde gaa i sine Fjenders Hænder. Men han svarede dem: »Lad mig gaa, thi saaledes er min Faders Vilje«, og de fulgte ham med Sorg og Frygt. Vor Herre blev modtaget med stor Ære, og hele den Dag lærte han og prædikede i Templet, hvor han uddrev dem, der købte og solgte.

Om Aftenen følg vor Herre til Bethania, som er fire Mil fra Jerusalem. Bed fem Fader vor, og tænk paa, hvorledes han mat og træt maatte gaa den lange Vej fastende. Og alle de, som var med ham, glædede sig over, at de kom hjem med vor Herre fra de onde Jøder og hans Fjenders Vold.

Om Mandagen følg vor Herre og hans Moder til Jerusalem. Bed femten Fader vor og femten Hil dig Maria, og tænk paa, hvordan han den Dag underviste og lærte Folket, og hvordan Hyklerne, for at kunne anklage ham og dræbe ham, fristede ham om den Kvinde, der var grebet i Ægteskabsbrud, men som han frelst.

Om Aftenen følg vor Herre til Bethania med fem Fader vor og fem Hil dig Maria, og tænk paa, hvordan han træt og sulten søgte efter Frugten paa Figentræet, men forbandede det, saa det straks visnede, hvorefter han fastende gik ud af Byen.

Om Tirsdagen følg vor Herre aarle om Morgenens til Jerusalem med femten Fader vor og femten Hil dig Maria. Tænk paa, at det var den sidste Dag, vor Herre prædikede for Jøderne i Templet, og at Herren Jesus den Gang prædikede fire og tyve Evangelier. Da han havde endt sin Prædiken, stod han og saa sig om, men der var ingen, som bød ham Mad eller Drikke eller Hus; thi somme turde ikke, og andre vilde ikke. Og da Herren skulde forlade Jerusalem, gik han ud gennem den Port, hvorigenem han Fredagen der næst efter skulde bære sit eget Kors. Af Legemets Udmattelse segnede han da ned, som skulde han falde i Afmagt, og siden sagde han til sine Disciple: »Den næste Fredag herefter skal Menneskets Søn paa sin blodige Ryg bære alle Verdens Synder igennem denne Port.«

Om Aftenen følg Herren hjem til Bethania med fem Fader vor og fem Hil dig Maria, og tænk paa den Bedrøvelse, Herren havde i sit Hjerte, da han kom til den Port, som skrevet er. Da han kom udenfor Staden, viste han sine Disciple de Steder, paa hvilke han skulde korsfæstes, begraves, opfare til Himlen og igenkomme til den strenge Dom. Derfor tøvede Herren saa længe, at han kom meget silde til Bethania, og da han nærmede sig Byen, mødte han sin bedrøvede Moder, der var saa forgrædt, at hun

næppe kunde se. Da spurgte Herren: »Min elskelige Moder, hvorfor har du grædt saaledes?« Jomfru Maria svarede og sagde: »Min alsonkæreste Søn, jeg havde nu tænkt, at du var faldet i dine Fjenders Hænder, saa jeg ikke mere skulde have set dig.« Da sagde Herren: »Min søde Moder, forjættede jeg dig ikke, at jeg vilde være hos dig i Morgen, hele den ganske Dag.« Jomfru Maria svarede: »Tro mig, Søn, at af overvættets Sorg havde jeg glemt det altsammen.« Da blev Herren saa bedrøvet, at han ikke kunde tale og ikke mere svarede hende; de gik begge ind i Byen, og ingen kunde tale et Ord til den anden, for de græd begge. De gjorde Aftensmaaltid i Marthas Hus, og saa blev de den Nat over i stor Sorg og fromme Bønner.

Paa Klokkeronsdag bed femten Fader vor og femten Hil dig Maria, og bliv hele Dagen hos Herren og hans Moder, og tænk paa, hvorledes Jesus blev solgt om Onsdagen. Den Dag gjorde Gud Solen saa klar, som den var, den Dag Gud skabte den, men samme Dag blev den mørk og mat. Tænk ogsaa paa de firefold Sorger, som Herren paa Klokkeronsdag havde i sit velsignede Hjerte. Den første var den store Bedrøvelse, han hørte og saa paa sin elskelige Moder. O hvor lit saa han hende blegne og gulne og sorne under sit velsignede Ansigt, besvimende og faldende i Afmagt for hans Fødder, af overvættets Sorg over hans bitreste Død. Den anden Sorg var over den afskyelige Død, som forestod ham, og om hvilken han vidste al den Lidelse, der skulde overgaa ham. Den tredje Sorg var over den uskyldige Forraadelse, som Judas gjorde imod ham, idet han solgte ham for saa ringe Værd som tredive Penning; og Judas's Fortabelse gjorde ham mere ondt end sin egen Død. Den fjerde Sorg var, at han vidste, at saa mange skulde gaa Fortabelsens Vej og ikke vilde nyde hans bitre Lidelse og Død, og det var ham den allerstørste Sorg, han havde i sit Hjerte.

Om Aftenen bed fem Fader vor og fem Hil dig Maria for den Sorg, Jomfru Maria havde den samme Aften, hvor hun modtog Judas, da han kom til Bethania, og anbefalede ham sin kære Søn; og hvor Herren satte ham mellem sig og sin kære Moder, til et Kærligheds Tegn. Medens dette Aftensmaaltid skete, klagede Kristus aabenbart for alle sine Disciple og sin kære Moder og talte om sin tilkommende Lidelse og Død. Da faldt Jomfru Maria med udstrakte Arme skælvende ned for sin Søns Fødder og gav sig saa højt, at alle Apostlene, Magdalena og Martha hørte det. Med højede Knæ og stor Graad bad de Herren, at han skulde trøste sin bedrøvede og halvdøde Moder, og Herren stod op og sagde med grædende Røst til Magdalena og Martha og de andre gode Kvinder: »Eder

befaler jeg min kære Moder.« Saa gik han fra hende, og hele den Nat var han i Bønnen, med Graad.

Om Torsdagen bed femten Fader vor og femten Hil dig Maria, og tænk paa, hvorledes vor Herre kaldte sin kære Moder og Maria Magdalena og de tooghalvfjerdsindstyve Disciple og bød dem, at de ikke skulde gaa til Jerusalem. Tænk da, hvorledes Jomfru Maria drog Herren lidet fra Folket og begyndte at græde bitterligt, saa Herren blev dybt rørt og bevæget. Da Jomfru Maria kom til sig selv, sagde hun: »Min allerkæreste Søn, se, hvor min Sjæl dirrer og skælver for dine Øjne, af stor Lidelse og Jammer.« Herren svarede med et bedrøvet Hjerte og sagde: »O søde Moder, sæt dit Hjerte til Fred, og lad saa i disse Dage, som jeg ikke var din Søn.« Ved disse Ord faldt Jomfru Maria med udstrakte Arme paa Jorden og sagde: »O ve, ve, hvilket Ord jeg hørte af mit Barn, at jeg skulde gøre mig selv, som jeg ikke var hans Moder, se, hvor Sorgens Sværd gennemskar mit Hjerte.« Da gik Herren fra hende og græd bitterlig. Men da Jomfru Maria kom til Aande igen og saa, at hendes Søn var gaaet til Jerusalem, sagde hun til Magdalena: »Vil du følge mig til Jerusalem, at jeg maa faa min Søn at se i Aften, jeg frygter, at jeg aldrig ser ham mere i Live.« Magdalena svarede: »Min kære Frue, kan du vente til i Morgen, da synes mig, at det var godt.« Dette sagde hun, fordi hun gerne vilde forhindre hende i at være hos ham i hans Lidelse, thi Magdalena mindedes bedre den Dag, Herren havde sagt, han skulde dø, end Jomfru Maria. Thi Hjertets Sorg borttager alt Minde. Men Jomfru Maria vedblev med sine fromme Bønner og bad til Gud Fader for sin Søn og for sig selv, indtil hun omsider igen gik til Magdalena og sagde: »Jeg siger dig sandelig, at kommer jeg ikke til Jerusalem i Aften og faar min Søn at se, da lever jeg ikke denne Nat over. Indtil nu vidste jeg aldrig, hvad Hjertens Sorg var paa denne Jord, al den Sorg, jeg hidtil har lidt er intet, lignet med denne Sorg; det tykkes mig, at mit Hjerte vil kvæles i hver en Stund.« Da sagde Magdalena: »Min kære Frue, hvor du vil gaa, der vil jeg gaa med dig.« Derefter gik de af Sted til Jerusalem, og som de gik, sagde Jomfru Maria: »Gud raade, om jeg finder min Søn i Live.« Omsider kom de til Jerusalem og fik opspurgt det Hus, hvor Herren gjorde sin Nadver, og de bankede paa Døren. Da kom Bud til Herren og sagde, at hans Moder og hendes Medsøster Maria Magdalena var der, og Herren bad lade dem ind. Med stor Undring stod Herren op, gik imod sin Moder og sagde: »Min allerkæreste Moder, hvorfor kommer du saa sildig her i Aften?« Jomfru Maria svarede og sagde: »Det siger jeg dig, min aller-

kæreste Søn, at havde jeg ikke faaet dig at se i Aften, tror jeg ikke, jeg havde levet denne Nat over. I al den Sorg, jeg har haft, siden jeg blev født, har jeg ikke været saa bedrøvet som nu.« Da svarede Herren med stor Bedrøvelse og sagde: »Min allerkæreste Moder, stil dit Hjerte til Fred, det bedste du kan, og giv din Vilje i min Faders Vilje, saaledes har jeg gjort.« Og han sagde ydermere: »Min kære Moder, vi har nu gjort vort Maaltid her. Du kan ikke godt blive her i Nat, vil du for min Bøns Skyld gaa hjem med Magdalena og blive der i Nat; i Morgen vil jeg igen tale med dig.« Da sagde Jomfru Maria: »Min allerkæreste Søn, naar jeg skal se dig og tale med dig i Morgen, maa jeg da holde Maaltid med dig i Morgen.« Herren svarede med taarefulde Øjne og bedrøvet Hjerte: »Ja, min kære Moder, vi skal begge drikke af en Kalk, ingen skal smage som vi.« Da sagde Jomfru Maria til Magdalena: »Saa skal du staa min Søn og hans Disciple for i Morgen.« Magdalene svarede: »Ja, min kære Frue, det, de skal have, er alt rede.« Derefter skiltes Herren fra sin Moder Jomfru Maria, som gik hjem med Magdalena og græd saa saare, at ingen kunde trøste hende. Magdalena sagde: »Min kære Frue, græd ikke saa bitterlig, vi skal jo se ham og tale med ham i Morgen.« Saa blev Jomfru Maria og hendes Følge i Hus den Nat over.

Ved den Tid, Jesus paa Skærtorsdag henad Aften kom til Jerusalem, hvor han skulde gøre sin Nadver, gik den hellige Johannes Evangelist til sin Broder, den hellige Jacob, og spurgte ham ad, hvor vor Herre og hans Moder skiltes, thi den hellige Johannes var der ikke, vor Herre havde sendt ham til Jerusalem for at berede til Højtiden. Den hellige Jacob svarede: »Jeg siger dig sandelig, Broder, at af al den Sorg, jeg har set, saa jeg aldrig et sørgeligere Syn, end da vor Herre havde svaret hende det sidste Svar. Da tog hun til at blegne og sortne og skælve og faldt med udstrakte Arme ned for hans Fødder. Og da begyndte Herren bitterlig at græde, og saa gjorde vi alle sammen, thi ingen kunde holde sig for Graad. Han overgav hende til de gode Kvinder, som derhos var, og gik derefter fra hende. Og alt det, han har gaaet her imellem, har han grædt, saa ingen af os turde eller kunde tale et Ord til ham.« Da den hellige Johannes hørte dette, græd han saa bitterlig at han næppe kunde tale, men sagde med stor Graad: »Jeg kan vel tro, at den Time nu er kommen, som længe er spaaet; derfor skal jeg nu gaa til ham og blive hos ham, til Døden skiller os. Vil han og, at jeg dør med ham, da vil jeg af alt Hjerte.« Og saa gik den hellige Johannes til Herren og blev med ham som en tro Ven indtil Døden.

(Slattes.)

† Domenico Kardinal Serafini.

Som alle Ugebladets Læsere ved, er den Hellige Fader, Paven i Rom; vor øverste kirkelige Myndighed paa Jorden, og den højærværdigste Biskop Johannes von Euch det samme for vort Fædrelands Vedkommende. Derimod er der maaske nok adskillige Læsere, der ikke er klare over, at der findes et kirkeligt Mellemlid mellem vor Biskop og Paven, at vor Biskop saa at sige staar under en Ærkebiskop. Denne Ærkebiskop, dette Mellemlid er Propaganda-Kongregationens Præfekt, hvad Kardinal Gotti i mange Aar var. Da denne for et Par Aar siden døde, udnævnte Pave Benedikt den 25. Marts 1916 Kardinal Serafini til dette vigtige Embede. Det blev dog kun kort, han kom til at beklæde det, thi han er i disse Dage afgaaet ved Døden.

Domenico Serafini var født den 3. August 1852 i Rom. Som ungt Menneske indtraadte han i Benediktinerordenen, hvor han blev præsteviet i 1877. Derefter har han beklædt en Række Tillidshverv baade i og udenfor sin Orden. Saaledes blev han Ærkeabbed for Benediktinerne 1892, Ærkebiskop af Spoleto 1900 og pavelig Delegat i Mejico 1905, hvor han dog kun blev i 9 Maaneder, da han ikke kunde taale Klimaet der. Fra 1911 til 1914 var han Assessor ved det hellige Officium. I Pius X's sidste Konsistorium blev han endelig udnævnt til Kardinal sammen med Ærkebiskop della Chiesa, vor nuværende Pave Benedikt XV.

Kardinal Serafinis Død er et stort Tab for de mange Lande, der i kirkelig Henseende stod under ham, og ganske særlig for os her i Danmark, da Kardinalen nærede stor Interesse for Kirkens Fremgang blandt os i de senere Aar.

Requiescat in pace.

En ABC for voksne.

F.

Frihed.

I den gode By *Hameln* ved Weserfloden kom der en Gang — saa fortæller et gammelt Sagn — en mærkelig Mand, en Rottfænger, der paastod, at han med sin Fløjte eller Sækkepibe kunde spille op, saa at alle Byens Rotter og Mus kom løbende til og fulgte med. Dette vilde Byens Fædre gerne se, og de lovede Manden en høj Belønning. Og virkelig, Rottfængereren spillede paa sit Instrument, og fra alle Huller og Kroge kom de smaa Dyr løbende og førtes af Manden til Weserfloden, hvor de druknede. Men da Rottfængereren vilde have sin Løn, vilde Byraadet ikke staa ved sit Ord. Saa gik Manden sin Vej, men hans Øjne varslede ikke godt. . . . Og næste Søndag Morgen, da alle Godtfolk var i Kirke, og kun de smaa Børn legede i deres Huse, kom Rottfængereren igen og blæste paa sin Pibe. Og se, alle Børn kom løbende til og fulgte Manden udenfor Byen og altid videre og videre, indtil de blev helt borte. Og aldrig saas de mere.

Om Begivenheden har et historisk Grundlag, ved jeg ikke, men Rottfængerhuset i *Hameln* og Billeder af Begivenheden har jeg da i hvert Fald set. Hovedsagen er, at dette Billede af Rottfængereren med Rotterne bag sig er typisk. Det gentager sig paa forskellig Maade i Menneskeheden Historie. Forrest en Digter, en Forfatter, en Agitator, der lover Mængden alt det, den ønsker — om det saa er Penge eller mere Land eller Magt eller Frihed — og bagefter mange Mennesker, som hverken opnaar det ene eller det andet. Jeg tænker her særlig paa de mange falske Folkeførere og Profeter, der nu, som før og saa længe Verden staar, ved deres Agitation, deres Bøger og deres Foredrag, deres Slagord og Fraser lover og vil love Menneskeheden Ting, som de ikke kan give dem, alt imens de selv opnaar deres egen Profit. *Nomina sunt odiosa* — at nævne Navne er ikke heldigt og vilde føre os ind i unødvendige Redegørelser. Men siges skal det, at navnlig Ordet Frihed har været den Musik, hvorved mange politiske og

andre Slags Rottefængere har lokket den uvidende Mængde og imponeret selv saakaldte dannede Kredse. Her tænkes ikke blot paa Valgtaler og politiske Avisledere, men navnlig paa saakaldte videnskabelige og religiøse Værker. Der er megen Humbug ved al den Snak om Frihed, og den er saa meget farligere, som vi alle er enige om i en berettiget Frihed at se et af Menneskelivets og Aandens højeste Goder.

Lad os se lidt nærmere paa dette prægtige Ord: Frihed. Hvad siger det egentlig?

Det siger ikke noget positivt saasom rødt eller grønt eller firkantet, men kun: ingen Hindring, ikke optaget. Det betyder i og for sig hverken noget godt eller ondt. Naar f. Eks. en Plads er — fri, altsaa ikke optaget, eller et Sted er frit, saa det kan bebygges, kan købes, saa betyder det ingenlunde, at Pladsen er god, eller at Byggestedet skal købes. Naar en Papua-Vildmand eller en Zulu-Neger er »fri«, saa kommer det meget an paa, hvad det er, han er fri for, inden vi vil synes om det. Naar han er »fri« for at bære Krave og Slips eller fri for at betale de høje Skatter, man maa yde i en lille dansk Købstad, saa kan der jo være noget godt ved denne hans »Frihed«. Men naar saadan en Vildmand ogsaa roser sig af at være »fri« for al Skolegang og Læsning, fri for et ordnet Samfunds Beskyttelse og andre Goder — saa siger vi: Nej Tak. Thi Negrene sætter maaske ingen Pris paa Fordele, han ikke kender, men hvis han kendte dem, vilde han — hvis han da overhovedet vil stræbe opad — bøje sig for de Love, der sikrer ham større Goder, og saaledes give Afkald paa visse Friheder. Thi vi maa huske paa, at jo højere organiseret et Samfund er, jo mere dannet et Menneske vil være, desto flere Bestemmelser, Regler, Love skal overholdes. Dette er ingen virkelig Frihedsberøvelse, men vel et frivilligt Afkald paa Bevægelsesmuligheder.

Maaske vil min Læser synes, dette er en Selvfølge og ikke underholdende at høre. Men denne Redegørelse af Friheds-Begrebet er alligevel højst paakrævet. Og hvis alle de, der skriver og snakker imod os Katholikker, imod vor religiøse »Bundethed«, »Ufrihed«, Kirkens eller Pavens eller Præsternes »Magtsyge«, »Tyranni« o. s. v.,

vilde være klare over det Misbrug, der drives med Ordet Frihed, saa tror jeg, mange taabelige Beskyldninger i Historiebøger og Bladartikler, mange Fordomme i rettænkende Protestanters Hjerter vilde svinde som Sne for Solens Straaler.

Vel har den, der staar udenfor et ordnet Samfund, udenfor vor h. Kirke, en større »Frihed«, d. v. s. Bevægelsesmulighed end vedkommeude Samfunds Borger har, der skal rette sig efter Lovene, og vedkommende Katholik har, der skal følge Kirkens Hyrdemyndighed. Men Spørgsmaalet er, om denne udenfor staaende i kulturel, i aandelig, i religiøs Henseende har vundet noget ved denne »Frihed«, altsaa denne Ikke-Forpligtelse, Ikke-Lydighed! Og her maa vi sige: han staar lavere, han har tabt meget ved ikke at høje sig ind under den rette Orden og Lovlydighed.

Er ikke dette soleklart? Ser vi ikke heraf, at en forkert Frihed, en Lovløshed ikke hjælper os, om der saa synges og tales nok saa meget om denne bedaarende Frase?? — —

Der gives en sand politisk, en sand videnskabelig og en sand religiøs Frihed, der gives en politisk, en videnskabelig, en religiøs Orden og Forpligtelse, og der gives desforuden en falsk, en uberettiget politisk Frihed¹⁾, en falsk videnskabelig Frihed²⁾, en falsk religiøs Frihed. Det kommer an paa at skelne, hvor Grænserne er.

Vi vil ikke tale om den politiske eller den videnskabelige Frihed. Det, der interesserer os her, er den religiøse Frihed.

Hvad forstaas ved den?

Den kan forstaas som indre Frihed, Samvittighedens Frihed for den enkelte troende, og som ydre Frihed: Konfessionernes Ret til at udbrede sig. Paa begge Omraader har man bebrejdet Kirken Intoleranae.

Om den indre Frihed, der hersker i vore Samvittigheder, har vi gentagne Gange talt i Ugebladet³⁾. Misfor-

1) F. Eks. Bolschevikerne; „Frihed“ for Øjeblikket.

2) F. Eks. Skepticismen, ufornuftig Tvivl om alt.

3) I de sidste Numre af forrige Aargang.

staaelsen beror her paa, at protestantiske Forfattere mener, at vi »slavisk« bøjser os under Kirketroen, i »Blinde« følger Kirkens Vejledning. Sandheden er, at vi nok — i Modsætning til Protestanterne — anerkender en Kirkes Myndighed, og at vor Kirke fordrer større Sammenhold, mere Orden og Lovlydighed af Medlemmerne, end Protestantismen gør (af gode Grunde ikke gør!), men Sandheden er ogsaa, at vi bøjser os for Kirken af indre Overbevisning, om at dette er nødvendigt og efter Herrens Befaling. Saaledes forenes i vor Kirke Orden og Samvittighed, kun ikke ubegrænset Frihed. At denne sidste ikke er forenelig med højere Kultur, har vi tidligere bevist, da vi talte om Vildmandens »Frihed«.

Et Tegn paa, at vi nyder en sand Samvittigheds Fred og Ro, er jo ogsaa den Kendsgerning, at saa stor en Kirke slet ikke kunde bestaa, uden at dens Medlemmer i det store og hele var glade ved den.

Selvfølgelig behøver vi heller ikke at være glade for hver kirkelig Bestemmelse eller Indretning, som jo er et Tidsprodukt. Der kan ogsaa være — og skal vel være — sjælelige Kampe af lignende Art som den Gang, da Herren fordrede af sine Disciple Troen paa sit Kød og Blod som Næring. Og ikke alle Sjæle svarede den Gang — og svarede senere — med Petrus: »Herre, til hvem skal vi gaa, du har Livets Ord« og sejrede i Troens Kamp . . .

Den Slags personlige Anfægtelser er intet Bevis for, at Herrens, at Kirkens Lære er uforenelig med sand indre Frihed; thi Mennesker, der forlader Kirken af den Grund, opnaar senere, som mange Eksempler viser, ikke den Fred, de havde ønsket. Denne Fred opnaas derimod af dem, der udholder Stormen, der bøjser sig under Loven.

Samvittighedsfuldheden udelukker ikke forbigaaende Vanskeligheder. Det ser vi i den berømte Astronom Galileo Galileis Historie. Alle Videnskabsmænd i hin Tid, deriblandt den store danske Tycho Brahe, holdt paa, at Solen drejede sig omkring Jorden. Galilei kom nu med en Del Paastande for at bevise det, han formodede, nemlig, at det var omvendt. Hans Paastande var forkerte, han kunde den Gang ikke bevise sin Hypotese, Hvad Under, at den kirkelige Kommssions

Kendelse gik imod Galilei? Selv om der kan tales om en Konflikt i Galileis Tanker, drejede det sig dog ikke om en erkendt Sandheds, men om en rigtig Theoris utidige og urigtige Fremstilling, der tilbagevistes.

Men hvem bryder sig om den historiske Sandhed i denne Galilei-Begivenhed? Hvilken Avismand, hvilken protestantisk Forfatter gør sig den Ulejlighed at læse de nyeste og paalidelige Kildeundersøgelser? Nej, det vilde ikke undre os, om baade den ene og den anden Avis ved første bedste Lejlighed atter vilde servere de gamle Krøniker om Galilei og bringe et Fotografi af ham siddende i et mørkt Kælderrum. Saaledes opdrages det dannede Publikum til en meget let købt Indignation over »Kulturens«, Dannelsens« Fjende: den stakkels katholske Kirke! — —

Der gives ingen Person, ingen Institution, der i den Grad er bagtalt, i den Grad er bekæmpet som vor Kirke — naar man lige undtager dens guddommelige Stifter. »Han ophidser Folket«. . . Han er en »Lovovertræder« — Han er værre end Barabbas! — — Og om Kirken? »Den forfølger Videnskaben og Kulturen, den bekæmper Friheden, den vil kun Penge og Magt, den sælger Syndsforladelse, den sætter en Kvinde i Kristi Sted, den driver Afgudsdyrkelse og Fetischisme o. s. v. 1).

Kun i eet Punkt har vore Fjender Ret: naar de siger, at vor Kirke er »principiel intolerant«. Hvis man forstaar disse Ord saaledes, at vor Kirke lærer, at den alene stammer fra Kristus, at alle Mennesker burde være dens Medlemmer, at alle afvigende Konfessioner burde ophøre med at eksistere — saa er dette aldeles rigtigt, Men hvis den ene rette Tronarving forkaster de falske Prætendenter — saa kan man dog umulig beskyldes ham for Intolerance i den Forstand, som om det var uberettiget Selvfølelse og Hovmod. Nej, det er kun Selvforsvar. Naturligvis har Kirkens Modstandere fra Historiens Annaler samlet Beviser for Kirkens Intolerance, f. Eks. at den har bekæmpet Religionsfrihed. Det er ganske rigtigt, kun glemmer disse Modstandere, at de politiske og stats-

1) Vi overdriver ikke. Den Slags Bagvaskelser læses endnu i nyere og nyeste Bøger.

retslige Forhold i de svundne Dage var helt andre end nu. Den Gang kæmpede Kirken og katholske Fyrster for den bestaaende Religion imod forstyrrende Elementer. Og disse Elementer, saasom f. Eks. Albigenjerne, Hussitterne, Huguenotterne og andre, var den Gang ikke til at spøge med. De myrdede og brændte og hærgede Landet, hvor de drog hen.

Nu har vi ganske andre Forhold. Nu bestaar faktisk forskellige Konfessioner i samme Land. Nu vilde ingen Pave, ingen kirkelig Myndighed vægre sig ved at anerkende den bestaaende Trosfrihed og respektere den ogsaa der, hvor anderledes troende var i Mindretal. Vi hører intet om, at det protestantiske Mindretal i Belgien, i Bayern, i Østrig-Ungarn er bleven forfulgt. Men vel har vi hørt om, at det katholske Mindretal forfulgtes, og at det endnu den Dag i Dag i Sachsen, i Mecklenburg og andre Smaaastater ikke nyder almindelig Kultusfrihed.

Ja, men nu Kætter- og Hekseforfølgelserne? hører jeg en af mine Læsere raabe. Det samme sagde en Lærer til mig ved en offentlig Forsamling i Køge. Jeg spurgte ham, hvor mange Hekse Katholikkerne havde brændt her i Køge, og tilføjede, at jeg ikke troede, at en eneste »Heks« var brændt i denne By lige fra Kristendommens — altsaa Kirkens — Indførelse indtil Kirkeforbedrerens Morten Luthers Tid. Men vel kendte jeg — og han med — Navnene paa en hel Del Hekse, der var brændt her i Køge efter Luthers Kirkeforbedring. »Og han forstummede.«

Sagen er jo den, at i Retning af at straffe anderledes troende og at forfølge Heksene har ingen af Parterne Lov til at hovere over den anden. Katholske og protestantiske Fyrster, katholske og protestantiske Byer har brugt deres Magt til at værne om deres Konfession og — desværre — til at brænde de stakkels Hekse og »Troldmænd«. Men vi maa dog hævde, at denne mørke Overtro først rigtig tog fat paa Reformationstiden, og at man skal lede længe i Kirkehistorien for at finde Forfattere der i højere Grad har opelsket al Slags Hekse- og Djævløvertro og i højere Grad har bekæmpet al aandelig Frihed end — Reformatorerne. — — —

Sko Kloster.

(Fortsat.)

På den anden side fik konventet i 1459 fra Sveriges så at sige overabbed, abbed Rudolf af Alvastra, lov til fremtidig at skrifte for verdenspræster;⁴⁵⁾ så skilt fra Cistercieordenen var det ikke. 1481 dispenserede generalkapitlet, om end ugerne, nonnerne i alle klostre fra kødforbudet, bortset naturligvis fra fastetiden.⁴⁶⁾ Men ærkebisp Jakob Ulfson dispenserede d. 5. februar 1509 Sko — selvfølgelig på andragende — yderligere fra forbud mod æg og mælkespiser i langfasten.⁴⁷⁾ Om disciplinens forkommenhed ved stiftsøvrighedens medvirkning vidner Getkersons afladsbrev fra 1417 og Ulfsons fra 1513.⁴⁸⁾ En af betingelserne for afladens opnåelse var nemlig, at den kirkesøgende skulde gennemvandre korsgangen og bede for de afdøde, som den og begravellespladsen mellem dens fløje husede. Korsgangen regnedes altså ikke længer til den egentlige klausur, skønt nonnerne idelig måtte færdes der.⁴⁹⁾ Trods alt det anførte kan Skos nonner jo godt have været fromme kvinder, men gode cistercienserinder var de ikke.

Blandt de talrige gaver, der udover de almene testamenter tilflød Sko, må særlig nævnes Folkungernes sædegård Sko (senest år 1269) og Fladsta sædegård (før år 1273), hvilke det fik af jarl Ulf Fasis søn Karl,⁵⁰⁾ længe Knuts søstersøn. Dette Fladsta blev gjort Sko stridigt af en af Karls arvinger, og der måtte både kirkelig dom på pave Gregor Xs vegne 1275 og kongsdømme i 1277 til for at nedslå hans krav.⁶¹⁾ Da Karl Estridson i 1286 valgte sig grav i Sko, gav han sin hovedgård Hammarby i Upland. Selve Magnus Ladulås og ærkebisp Magnus Boson satte segl under.⁵²⁾

Den fromme og meget godgørende rigsråd Magnus Johanson Engel oprettede 1291 et aktstykke, der begynder saaledes:⁵³⁾ »Blandt de ting, der hjælper de afdødes sjæle, er den vigtigste ofringen af den frelserige hostie, vor herre Jesu Kristi legem og blod.« Han vælger at begraves i Sko og opretter her et vikarembede. Præsten skulde ansættes af ærkebispens, fødes af klostret ligesom dets øvrige præster og årlig have penge til klæder efter ærkebispens skøn.

Til embedets opretholdelse bestemte Johanson en af sine gårde i Vestmanland, en anden i Södermanland med vandmølle, en ø og anden ejendom i samme landsdel. Præsten skulde til gengæld holde fire messer, en dag bede hele matutinet for afdøde og to dage de syv bodssalmer med allehelgenslitaniet, altsammen hver uge til evig tid. Ingen yderligere pligt kunde pålægges vikaren, medmindre han selv vilde. Året efter indviede Johanson sin gave⁵⁴⁾ og testamenterer kirke dragter, kalk, messebog og alt andet fornødent til oprettelsen af et Mariaalter, og ved dette skal vikaren forrette den tidligere foreskrevne tjeneste. Tillige forskriver Johanson Sko en gård med mølle og fiskeri og til sin ene naturlige datter, Katerina, gården Hyrn i Södermanland, hvis hun da vil binde sig til at tjene Gud i Sko. Atter i januar 1293 betænker han Sko,⁵⁵⁾ idet han testamenterer sin gård Lindasund i Upland til sjælerøgt for lagmand Laurents Petersons datter Birgitta, der var begravet i Sko, og efter hvem han havde arvet den gård. Samtidig forskriver han abbedissen og konventet en guldring med safir og et sølvkar, hvilke genstande abbedisse Radborg havde foræret ham. Så døde Johanson, og turen kom til hans arvinger. Den ene var hans søstersøn, Upsalakanniken Karl Erlandson. Han godkendte testamentet år 1296, men greb lejligheden til gratis at sikre sig en årlig højtidelig messe for ham selv og hans nærmeste.⁵⁶⁾ Med de øvrige arvinger fik i 1298 ærkebisp Nils ordnet sagen⁵⁷⁾: det blev fastsat, at Magnus Johansons arvinger havde blivende ret til at præsentere ærkebispen en præst til embedet. Arvingerne godkender rigtignok testamentet, men paalægger vikaren at bede hele matutinet for de afdøde en gang til ugentlig og holde et anniversarium for Magnus Johanson, Karl Erlandson og øvrige arvinger; alle navnene skal tilmed indføres i messens kanon i det Mariaalters messebog,^{*)} ved hvilken han forretter sin pligtmæssige tjeneste, og også i sine andre messer skal han ihukomme dem. Endvidere skal vikaren for klostrets regning have en messetjener og årlig have 6 m. s.

*) Kanon (trykket på første stavelse) er messens mellemste og hovedsageligste del og indeholder bl. a. et memento for levende og for døde med plads til indskydelse af navne.

af klostret til sin beklædning kvartalsvis udbetalt. Her som så ofte ellers beskærer altså arvinger det klostret af testator tilsagte gode og skaffer sig selv paa en billig måde fordel — her åndelig, andre gange timelig — imod ikke at gøre yderligere vanskeligheder. Men foundationen viste sig at være utilstrækkelig nu, hvorfor konventet allerede i 1311 overdrog Upsala domkirke både den og forpligtelserne.⁵⁸⁾ Johanson var bleven bisat som ønsket, og idet hans enke Ingeborg fremsætter ønsket om at blive jordfæstet hos ham, testamenterer hun i 1304 gården Söby i Vestmanland og to ørfug land.⁵⁹⁾ Deres ene, før forældrene afdøde datter Elin havde også fået sit hvilested i klostret.

(Forts.)

Et Par Bemærkninger til „Indsendt” i Nr. 10.

Ved at læse dette lille »Indsendt« kom jeg uvilkaarligt til at tænke paa det kendte Ord: Naar man slaar. . . Hr. Organist Jos. Hammermüller, der føler sig ramt, farer ud mod Hr. Pastor Kerff med de Ord: »Deres Kritik af Salmebogen er forhastet. Deres Højærværdighed burde have ventet, indtil Orgelbogen forelaa.«

I den nye Salmebog, der foreligger fiks og færdig og approberet, er Sangstemmen til samtlige Salmer trykt. Hr. Pastor Kerff er da øjensynlig i sin Kritik gaet ud fra den Forudsætning, der synes saa snublende naturlig, at den samme Sangstemme vil findes uforandret i samme Tonart i den bebudede Orgelbog; thi ellers havde Noderne kun som Maal at vise Menigheden, om Melodien gaar op, ned eller ligeud. Men det er maaske ogsaa nok for den store Mængde; at give Salmen den til Indholdet svarende Klang og Farve skulde saa forblive Organistens Patent.

Hr. Pastor Kerff omtaler afdøde Præfekt Grüder. Jeg har netop Præfektens Salmebog fra 1857 liggende foran foran mig. Præfekt Grüders fine, musikalske Sans vil vel selv ikke Hr. Organist Hammermüller bestride. I denne Salmebog har Præfekt Grüder mellem hvert Tekstblad ladet indsætte et Nodeblad, hvorpaa han har skrevet Sangstemmen til alle Salmer. Tonarten er nøjagtig den samme som i den endnu brugte Orgelbog, der af Hr. Pastor Kerff omtales og

kaldes for »den gamle Orgelbog«. Om nu Orgelbogen eller Sangstemmen i Salmebogen er kommen først, er her ligegyldigt; nok er det, at begge Dele stemmer overens. Det bliver, kan jeg forstaa, altsaa ikke Tilfældet med den ny Salmebog og den ny Orgelbog. Og derfor skønner jeg ikke rettere, end at det vilde have interesseret baade Hr. Pastor Kerff og ogsaa andre at faa lidt Oplysning herom i flere og andre Ord, end sket er i »Indsendt«. Som Hr. Hammermüllers Svar nu foreligger, ligner det nærmest en irriteret Lærers Svar til en næsvis Dreng: Pas dig selv, Dreng; hvad Forstand har du paa det!

Fredericia, d. 10. Marts 1918.

P. Schreiber.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Søndag den 10. Marts holdt Hr. Pastor Rothe i K. F. U. M. i Rosenborggade et Foredrag, kaldet: »Hvorfor vi ikke er Katholikker.« Taleren svævede i den store Vildfarelse, at naar man var født Protestant, burde man vedblive at være Protestant, og naar man var født Katholik, burde man vedblive at være Katholik; mon Pastor Rothe ogsaa mener, at naar man er født Hedning, bør man vedblive at være Hedning? »Thi,« sagde han, »det skader det aandelige Liv at gaa over til noget andet.« Jeg for mit Vedkommende synes, at det udvikler det aandelige Liv at gaa over til Katholicismen. Taleren kaldte den Maade, hvorpaa den katholske Kirke har lettet Bønnens Vej til Kristus, for Hedenskab! Den eneste Trøst, en Katholik kunde finde ved at øvervære dette Foredrag, var, at Pastor Rothe indrømmede, at en Protestant gik i Kirke for at høre, medens en Katholik kommer der for at tilbede.

K. Poulsen.

— Paa Højskolen fortalte Hr. cand. phil. *Hafstrøm* i Tirsdags først om Tove-Sagnets Oprindelse og Vandring i de forskellige Lande og dernæst om dets Behandling i dansk Digtning lige fra Folkeviserne til Holger Drachmann.

Maribo. Den 22. Januar 1918 blev der herfra rettet en Forespørgsel til den højærværdigste Biskop om Til-ladelse til her at oprette den i Tyskland og Østerrig saa blomstrende Forening for Mænd: »Mændenes Apostolat«. Denne Forenings Medlemmer paatager sig: 1) Mandig Indtræden for Kristi, hans Kirkes og hans Stedfortræder Pavens Sag. 2) At opofre til Jesu allerhl. Hjerte sine daglige Bønner, Arbejder og Lidelser. 3) At deltage i Mændenes maanedlige Fælleskommunion paa Jesu Hjertes Søndag.

gene. — Hertil indløb følgende Svar: »Herved approberes og godkendes det ovennævnte Mændenes Apostolat, som agtes oprettet i Maribo Birgitta Sogn, for polske Mænd, og jeg meddeler herved med Glæde denne fromme Forening min biskoppelige Velsignelse. København, 23. Jan. 1918. ✠ Johannes v. Euch, Biskop, Apostolisk Vikar for Danm.« Efter i seks Uger at have arbejdet baade fra Prædikestolen og ved Santaler havde vi den Glæde at vinde mere end 80 Medlemmer for »Mændenes Apostolat«. Første Fællesskommunion fastsattes til afvigte Søndag d. 3. ds. Trods Stormvejr og meget lange Veje (de fleste havde mere end 6 km til Maribo) strømmede Mændene til fra fjern og nær, og efter ydmygt Skriftemaal hørte man deres faste, tunge Skridt gennem Kirken op til Kommunionbænken. . . . Det var et gribende Syn at se disse næsten hundrede Mænd i Fællesskab hylde deres Hjerters Konge. Efter en indtrængende Tale knælede alle ned for at love Jesus i det allerhelligste Sakramente Tro og Kærlighed. At det var alvorligt ment med dette Løfte, kunde man se paa de mange duggede Mandsøjne.

P. M. Lupes.

Fredericia. St. Knuds Menigheds aarlige Regnskab er udsendt og gør som sædvanlig et nogenlunde trøstefuldt Indtryk. Det er Bygningen St. Knudsborg, som blev bygget i en heldig Stund ved et energisk Kirkeforstanderskabs Initiativ, og som stadig bevirker, at Regnskabets store Unskud forvandler sig til et ganske lille beskedent Overskud. Blot flere Byer havde en lignende »Borg«!

Rusland. Skønt det klogeste, man vistnok kan sige om dette Lands Fremtid, er, at man intet ved om den, tør man maaske udtale det Haab, at den katholske Kirkes Udsigter er langt lysere her nu end for et Par Aar siden. De saakaldte Uniater (græsk-katholske Kristne i Union med Rom), som i Tusindvis var tvunget til at slutte sig til den russiske Statskirke, vender nu paa alle Kanter af Landet tilbage til den katholske Kirke, og den Bevægelse, som Ærkebiskop Szeptycki fik i Gang før sin Afrejse fra Rusland, er i rig Udvikling. Særlig i Ukraine er den katholske Kirke i en rivende og velsignet Vækst.

Nord-Amerika. (U. S. A.) Den Hellige Fader har oprettet et nyt Bispedømme i Louisiana ved Navn Lafayette, som er taget af det til Ærkebispedømmet New Orleans henlagte Distrikt. Det nævnte Ærkebispesæde har været ledigt siden April i Fjor, men nu er Biskop William Shaw af St. Antonio i Tejas bleven udnævnt til Ærkebiskop af New Orleans. Det nye Bispedømme Lafayette skal administreres under Ærkebispedømmet, indtil der udnævnes en Biskop for det.

Frankrig. Biskoppen af Lourdes har af Paven faaet Tilladelse til at bære Pallium, det særlige kirkelige Klædningsstykke (et Skulderbaand), som ellers kun Ærkebiskopper har Ret til at bære.

Rom. Kardinal-Statssekretær Gasparri, der er Præsident for den pavelige Kommission til Udlægning af den nye Lovbog i kanonisk Ret, har udsendt en Skrivelse, ifølge hvilken kun Biskopper og Ledere af Ordener og Kongregationer vil faa Svar paa Tvilsspørgsmaal, der er indsendt til Kommissionens Afgørelse. Private vil kun kunne faa Svar, naar de indsender deres Spørgsmaal gennem deres egen Biskop.

— Søndag d. 17. Marts, St. Patricks Festdag, vil der blive forelæst den hellige Fader to Dekreter. Det første af disse, *de tuto* saakaldet, fastslaar, at man nu med fuldstændig Sikkerhed, kan skride til Kanonisation af den salige Marguerite-Marie. Det andet Dekret gælder den ærværdige Oliver Plunket, Ærkebisp af Armagh og Irlands Primas. Med Henblik paa hans Beatifikation fastslaar Dekretet, at han led Martyrdøden for sin Tro i 1681. Alle-rede i 1886 gav Leo XIII sit Samtykke til, at der blev paa-begyndt Undersøgelser af saavel Oliver Plunkets som 263 andre Martyrers Liv og Død, alle faldne som Ofre for de engelske Protestanters Had og Raseri.

— Ved Fastetidens Begyndelse modtog Pave Benedikt alle Romis Sognepræster og Fasteprædikanter i højtlidelig Audiens og forelagde dem i en indtrængende Tale, hvorledes de skulde prædike: det hele Evangelium og intet andet end Evangeliet.

Vikariatsmeddelelse.

Efter Ansøgning er Hr. Sognepræst *M. Osterhammel* i Randers entlediget fra sin Stilling som Direktør for Jesu Barndoms Forening. Pastor Osterhammel, der i mange Aar har røgtet dette ansvarsfulde Hverv med saa stor Nidkærlighed og til stor Velsignelse, føler ikke sit Helbred svarende til Stillingens Byrder.

Saamtidig er Hr. Pastor *H. Gamél* udnævnt til hans Efterfølger som Leder af denne vigtige Missionsforening, der jo særlig i vore Dage faar større og større Betydning.

København, d. 7. Marts 1918.

✠ Johannes,

Biskop, Apostolisk Vikar.

Brevkasse.

Hr. Redaktør N. Hansen. Undertegnede vilde gerne forespørge, om der i Danmark findes et Seminarium eller tilsvarende Anstalt til Uddannelse af katolske Folkeskolelærere. Ærb. *Ejnar Næhs*.
Nej -- findes des værre ikke. N. H.

Vincentskonferensernes Regnskab for 1917.

INDTÆGT.		UDGIFT.	
Kollekt.....	524,88	Naturalier.....	506,00
Fra passive Medlemmer.	366,50	Klæder.....	44,00
Gaver.....	246,48	Brændsel.....	205,80
St. Antonius Bøsser.....	686,97	Kontant.....	889,45
Kransekort.....	118,75	Ugebladet.....	223,50
Renter.....	1,08	Diverse.....	153,90
Beholdning for 1916.....	513,37	Kasseholdning.....	435,38
	<u>Kr. 2458,03</u>		<u>Kr. 2458,03</u>

Nu er det paa Tide

at anskaffe *den nye Salmebog*, da den jo de fleste Steder efterhaanden bliver taget i Brug og den gamle **ikke** kan benyttes samtidig.

Prisen er pr. Eksempel hæftet	Kr. 2,50
Shirting med rød Snit	— 3,50
» » Guldsnit	— 4,50
Læderbind, stift	— 6,50
» blødt	— 7,00

Bestillinger modtages af det Apostoliske Vikariats Forlag, Bredgade 64, K., og i alle Landets Boglader.

Elisabethsforeningens Basar.

Søndag den 24. Marts fra Kl. 9—7 og Mandag den 25. Marts fra Kl. 10—2 (NB. Auktion Kl. 2) holder Elisabethforeningen for forældreløse og forsømte Børn sin aarlige Basar, Bredgade 69, Stuen o. G. Alle i Menigheden, der har Interesse for disse Børn, bedes om at betænke vor Basar med Gaver, for at denne Basar maa blive lige saa indbringende som de tidligere. Basaren er jo Foreningens største Indtægtskilde og derfor Aarets Begivenhed for Foreningen. Søndag Efterm. fra Kl. 1½—4½ bliver der **Koncert** af Foreningen Stringendo. Gaver modtages med Tak af Hr. Pastor Braun, Bredgade 64, Fru Osterhammel, Frederiksborggade 54 B, Frøkerne Tetzlaff, Magnarpbo, Magnarp, Barkåkra, Sverige, og Frøkerne Strabøcker, Jægersborg Allé 19, Charlottenlund. Brød-, Sukker- og Kaffe-kort modtages med stor Taknemmelighed.

A.C. holder Møde Onsdag 27. Marts Kl. 8 i Stenosgade 4 A. Stud. *H. Højris* holder Foredrag om Pavestolens statsretslige Stilling.

K.U.F.(K.) Søndag den 17. ds. Kl. 7½: **Fællesmøde** i Stenosgade 4 B Hr. Pastor *Jaworski* taler om: Sociale Opgaver for K.U.F. Derefter Lysbilleder og Skiveskydning.

St. Knuds Kapel. Mariabørnskongregationen af den ubesmittede Undfangelse holder Fælleskommunion Søndag den 17. Marts Kl. 7 Morgen og offentlig Møde Onsdag d. 20. Kl. 7½ Aften.

Et møbleret Værelse kan faas til Leje for 12 kr. maanedlig hos Enkefru Nielsen, Hans Bogbinders Allé 2^a, S.

Kirkelig Kalender.

17. Marts. Passionssøndag.	24. Marts Palmesøndag.
18. — M. Cyrillus af Jerusalem, Biskop og Kirkel.	25. — M. Ferialdag.
19. — Ti. Josefs Ihukommelse.	26. — Ti. Ferialdag.
20. — Ti. Ferialdag.	27. — O. Ferialdag.
21. — To. Benedikt, Abbed.	28. — Skærtorsdag.
22. — F. Marias syv Smerter.	29. — Langfredag.
23. — L. Catharina af Vadstena, Jomfru.	30. — Paaskelørdag.

Meddelelse om Gudstjenesten i København fandtes sidst i Nr. 2.

Den katolske Højskole.

Møde Tirsdag den 19. Marts Kl. 8 Aften

Hr. Læge *Emmanuel Gløet*: Et naturvidenskabeligt Foredrag.

Sangbogen *Sursum corda* medbringes. Nr. 137 og 76 synges.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4 B. **Adgang 25 Øre.**

St. Antonius' Børnehjem.

Indsamlingskort til det polske Børnehjem i Aalborg kan faas i Katholsk Boghandel. De indkomne Bidrag kan siden sendes til Frøken Alberti, Gl. Mønt 1, til Katholsk Boghandel eller til dette Blads Redaktør. — *J Ledochowska.*

Korsvejsandagt. Fredag Aften: St. Ansgars K. Kl. 8, Rosenkransk. Kl. 7 $\frac{1}{2}$, St. Annæ K. Kl. 8, St. Andreas K. Kl. 7 $\frac{1}{4}$, St. Josefs K. Kl. 7 $\frac{1}{2}$, Sakramentsk. Kl. 8. Torsdag Aften: Jesu Hjertes K. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ (med Prædiken).

Maria-Kongregationen for Ynglinge holder *Maanedsmøde* i Salen Mandag den 18. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$. Hr. Docent Bondorff taler om *de moderne Arvelighedslære*. NB. Enhver katolsk ung Mand er velkommen. Søndag d. 24. ds. er der Fælleskommunion.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag d. 17. Marts Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kirke.

Immaculata-Kirken.

Tirsdag d. 19. Marts er her Kl. 7 $\frac{1}{2}$ stille Messe med Iklædning og Profes. Det helligste Sakramente er udstillet hele Dagen.

Rosenkranskirken.

Regnskabet over Rosenkranskirkens i 1916 udførte Restaurering er nu afsluttet og henligger til Eftersyn hos Sognepræsten, Hr. Pastor H. Slump, Boyesgade 82, til Udgangen af denne Maaned.

Forstanderskabet benytter Lejligheden til at bringe en varm og oprigtig Tak til alle, som ved deres Offervillighed har bidraget til, at denne haardt tiltrængte Restaurering kunde gennemføres.

Forstanderskabet.

Gudstjenesten i Paasketiden.

Saafernt der ønskes nogen Forandring i de Skemaer for Paaskegudstjenesten, som i Fjor fandtes i Ugebladet Side 255, bedes dette snarest godhedsfuldt meddelt Redaktionen.

K.U.B. (Katholsk Underretnings Bureau), et Samfund af katolske, akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Magister Matthæus Hansen, Hovmarksvej 30, Charlott. blund.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. o. G. 1—4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4—6 Eftermiddag.

Nr. 12.

Søndag den 24. Marts.

1918.

INDHOLD: En middelalderlig dansk Betragtning over Herrens Lidelse. — Et Besøg hos Søstrene af Den evige Tilbedelses Orden. — Lidt om Academicum catholicums Møde den 27. Februar 1918. — Laurentii Stad. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Hørsholm. Rom. — Avertissementer.

En middelalderlig dansk Betragtning over Herrens Lidelse.

Ved Johs. Hansen.

(Sluttet).

Om Aftenen følg vor Herre med fem Fader vor og fem Hil dig Maria i Urtegaarden, hvor han svedte, og tænk paa den store Drøvelse, som han da havde, og om hvilken her skal siges noget. Her tales om de tre tunge Byrder, som af Gud Fader blev paalagt Jesu Kristi hellige Legeme og Sjæl i hans Lidelses Tilstundelse, den Gang han søgte sin Fader paa Oliebjerget for at bede til ham.

I den første Søgelse gjorde han sin Bøn til Faderen, sigende saaledes: »Min Fader, om det er muligt, saa tag denne Kalk fra mig.« Da fik han Svar i Guddommen: »Nej«. Gud Faders yderste Vrede skulde i al hans Lidelse komme over ham, uden Husvalse; og dermed skal al Guds Vrede være borttaget fra Menneskeslægten, og al Guds Naade og Kærlighed evindeligt gives Menneskene, til alle dem, som idelig og trolig bærer hans Lidelse og Sorg og Bitterhed i deres Hjerte og har Medlidelse med ham. Under denne Bøn af allerstørste Sorg udgik Sved af hans Ledemod, saa meget af den faldt paa Jorden, som et Tegn, at som alle hans Ledemod svedte Blod, saaledes skal alle Mennesker, som har Medlidelse med ham, frelses ved hans Lidelse og Død. Derefter gik han hen til sine Disciple, men fandt dem sovende, og straffede og raadede dem derfor, at de skulde vaage og arbejde. Hermed gives at forstaa, at han aabenbart vilde kundgøre det Svar, han fik af sin Fader,

for at vi skal vogte os for Synden, for hvilken han saa svarlig skulde lide; og at vi skal elske Gud Fader, som hævnede al den Vrede, han havde til Menneskene, paa sin Søn, og at vi skal have Medlidelse med ham, der skulde overgaa saa stor Sorg for vor Skyld.

Den anden tunge Byrde, som Gud Fader paalagde sin Søn, var i den Søgelse, da han gik bort fra sine Disciple og bad til sin Fader og sagde: »Fader min.« I den første nævnede han sig selv før Faderen og sagde: »Min Fader.« Her nævner han Faderen før sig og siger: »Fader min, maa denne Kalk ikke tages fra mig, uden at jeg skal drikke den, da ske din Vilje.« Han fik Svar i Guddommen: »Nej.« Men at Guds yderste Retfærdighed og al Guds Fortørnelse og yderste Hævn skulde overgaa ham i hans Lidelse, og dermed skulde al Guds Barmhjertighed være rede at gives Menneskene evindeligt, til alle dem, som idelig bærer hans Lidelses Sorg i deres Hjerter og har Medlidelse med ham. I denne Bøn er svaret ham saaledes i Guddommen, for at Guds strenge og retfærdige Hævn, som intet Øjeblik lader Mennesket forblive uransaget, skulde overgaa ham. I denne allerstørste Sorg, hvori hans hellige Legeme stred imod Døden, var han saa godt som henvisenet, og al hans Vædske var fortæret. Da han igen kom tilbage til sine Disciple, kunde han ikke tale, men søgte dem dog for at betegne det Svar, han fik i Guddommen af sin Fader; da han ikke kunde det med Ord, vilde han med sin Tilgang til dem kundgøre os med dem, at vi skal have Medlidelse med ham i hans bitre Lidelse.

Den tredie tunge Byrde, som Guds Søn fik, var i den tredie Søgelse til Faderen, da han sagde saaledes: »Fader, Fader, al Ting er dig muligt, tag denne Kalk bort fra mig.« I denne Bøn af allerstørste Sorg og Nød havde han aldeles glemt sig selv og nævnede Faderen to Gange. Og atter blev der svaret ham »Nej« i Guddommen. Den græsseligste og forsmædeligste Død, der kunde findes paa Jorden, skulde overgaa ham, og dermed skulde den evige Død borttages fra alle Mennesker, som idelig og trolig vil bære hans Døds Bitterhed og Lidelse i deres Hjerte. I denne Bøn svedte han Blod af alle sine Ledemod, saa stærkt og svarligt, at det flød ned paa Jorden. Mærk dig, at Herren under den blodige Sved var saa bitterlig bedrøvet, som om Sjæl og Liv skulde adskilles; og da han vilde rejse sig op for at gaa til sine Disciple, var han saa udmattet, at han ikke kunde staa. Da kom Engelen og hussvaledede ham, og saa gik han til sine Disciple og sagde: »Sover nu og haver Hvile. Det er nu nok, staar op, vi ville gaa.« Da saa han Jøderne, som skulde gribe ham, komme, og Judas kom og kyssede Herren paa Munden. Tallet paa

dem, som fangede ham, var 400 ridende Væbnere og 200 Fodgængere, 30 Skytter, 60, som bar Blus, og 50, som bar Lygter. Derover bød Kaiphas alle Jøderne i Jerusalem, at de baade til Hest og til Fods skulde besætte Oliebjerget for at jage ham som et andet Dyr. Mærk dig, at Herren, da han var fanget i Urtegaarden, blev bundet saa haardt med stærke Reb, at Blodet sprang ud af alle hans Negle; Dødens Farve var over hele hans Ansigt, og saa blev han grusomt trukket og slæbt ind i Staden. Alt det, der laa paa Vejen, Torne, Sten og Stokke, trak de ham ud over, stødte ham med Fødder og Knipler ned i det og trak ham op igen ved Haaret og Skægget.

Paa Langfredag, bed femten Fader vor og femten Hil dig Maria. Bliv trolig hos Herren i hans Lidelse, og se med Hjertens Sorg, hvorledes han bundet bliver slæbt fra den ene Dommer til den anden. Hos Annas blev han slaaet paa Kinden og mangefold bespyttet. Han blev stillet for Kaiphas, bundet for Øjnene med et Klæde og blev skammeligt tiltalt og sat i Jernlænker den Nat over. Han blev falskelig anklaget for Pilatus, blev sendt til Herodes og der iført et hvidt Klæde, blev ført igen fra Herodes til Pilatus og bundet til Søjlen. Mærk dig, at vor Herre blev hudstrøget, og saa grusomt og haardt og ynkeligt hudstrøg de hans hellige Legeme, at alle vor Herres Rygben syntes blodige og bare, og alle vor Herres Indvolde var til at se, som et sønderrevet Klæde, der hænger paa et Gærde og røres mod alle Haande Vejr. Af bitter Svie og Værk, Frost og Kulde segnede vor Herre Jesus ned ved Søjlen, hængende ved Armen. Da løb en af Jøderne frem og skar vor Herre løs fra Søjlen, og da styrtede vor Herre Jesus ned i sit hellige Blod, der var rundet af hans hellige Legeme, og var saa dybt, at det gik over Anklen. Saa stødte de fule Jøder ham, blændede af Blodet, der ned i, traadte ham med deres Fødder og trak ham op ved Haaret og Skægget, saa det gik af med Roden. Saaledes opdrog de ham bleg og blodig, og da han kom op, ledte han efter sine Klæder, men de gav ham ikke saa lang Hvile og Ro, at han kunde iføre sig dem. Da tog Jøderne et Reb, bandt det om vor Herres Midie og rykkede ham ned ad en høj Stentrappe, saa voldeligt og ynkeligt, at hans velsignede Tænder, Næse og Mund sloges mod Stentrappen og brast op at bløde, og Legemet faldt langt ud i Gaden. Siden gjorde Jøderne ham af hvasseste Torne, haarde som Jern, en Tornekrone, som de satte paa hans velsignede Hovede og nedtrykkede saa voldsomt med store Stænger og Spyd, at Kronen gik ind til Issen, saa den sprængtes og Hjernen flød ud. De Torne, der indgik i hans Ansigt, mødtes med dem, der indgik ved hans Nakke, og de Torne, der indgik ved det ene

Øre, mødtes med dem, der indgik ved det andet Øre, og saaledes mødtes alle Torne i hans velsignede Hovede, saa at intet var udelukket af dem. Hans Haar, Næse og Mund, Øren og Skæg var opfyldt med levret Blod og tilfresset med en haard Skorpe, og vor Herre Jesus Kristus fik 1000 Saar i sit velsignede Hoved af den Tornekroner.

Derefter tog Jøderne det store og tunge Kors og lagde det paa hans ømme Ryg og Saar, og saa bar han det til det Sted, hvor paa han frelste os alle. Men af Korsets Tyngde og Legemets Afmæglighed segnede vor Herre Jesus under Korset, som faldt saa haardt og ynkeligt over ham, at alle vor Herres Rygben skiltes af Led, og Blodet randt saa stridt, at han ingen Magt havde over sit Legeme. Den Jøde, som gik foran ham, stødte og slog ham i Tænderne, og den Jøde, som gik bagefter ham, skubbete vor Herre med Korset saa ynkeligt og voldsomt, at alle vor Herres Fodspor stod fulde af Blod. Fremdeles stødte Jøderne vor Herre saa ynkeligt og voldsomt med Korset, at vor Herres velsignede Mund og Næse sloges mod Stenhallen, hvorved Tænderne sloges løse og Tornekronen stødtes dybere ned i Hovedet, end den var før, saa Øjnene traadte mere ud af Hovedet. Mærk dig ydermere, at da de kom op paa Kalvarie Bjerget og satte vor Herre nogen paa Stenen, da skalv og bævede vor Herre Jesus, og hans Tænder sammensloges saa haardt, at det kunde høres langt bort. Mærk dig endvidere, hvad Herren sagde, da Korset var rede: »O Kors, du er velsignet. O Kors, du er Vej. O Kors, i dig skal jeg taale Værk og Slag saa haarde. Var det muligt, jeg yderligere kunde lide Død, gerne vilde jeg lide det, før nogen blev fortabt. O Menneske, oplad dine Øjne og se til mig, og tænk i dit Hjerte, hvor ynkeligt mit Legeme lider for din Skyld.« Mærk dig ogsaa de fem Trin, som Herren gik op til Korset; det første var Kærlighed, det andet var Taalmodighed, det tredje Ydmyghed, det fjerde Standhaftighed, det femte Standhaftighed indtil Døden. Derefter udstrakte vor Herre Jesus frivillig sine hellige Arme paa Korset, som vilde han sige til alle syndige Mennesker saaledes: »Mine kære Venner, kommer nu hid til mig. Jeg staar nu rede og vil gøre Gud Fader Fyldest for eder.« Da gennemslog de vor Herres Jesu Kristi højre Haand, saa haardt og ynkeligt, med en stumpet Jernnagle, at Naglen gik ind og Blodet sprang ud. Derefter lagde de Reb omkring vor Herres Jesu Kristi Rygben og Sideben, som skiltes af Lave, og saa gennemslog de grumt og uden Barmhjertighed hans venstre Haand med en stumpet Nagle. Siden bandt de Reb omkring vor Herres Fødder og drog dem saa voldsomt i Korset, at alle hans Ledemod adskiltes, alle Sener og Aarer sønderledes, Brystbenet revnede, hans

Hud brast, og intet af hans Ledemod var i rette Skikkelse; og saa gennemsløg de hans Fødder med en stumpet Nagle. Mærk dig, at da vor Herre tørstede, sammenblandede de allerbitreste Eddike, Galde og Myrrha og hældte det paa en Svamp, som de satte paa et langt Spyd, og rakte op til hans Mund, at han skulde drikke det. Men da han havde smagt det og ikke kunde drikke det, stødte de det op i hans Mund og Øjne, saa Svampen brast og dens Surhed udgødes over hele hans Legeme, som var fyldt med Saar, og gjorde ham bitterlig Ve. Derefter sagde han: »*Consummatum est* — Nu er al Ting fuldbragt.« Da begyndte vor Herres Jesu Kristi Legeme at skælve og bæve og sammenkrympes, Hjertet afmægtedes af Dødens Tyngsel, og hans hellige Hoved faldt paa hans Bryst. Da overgav han sin Moder i den hellige Johannes's Varetægt og sagde: »Kvinde, se din Søn.« Til Johannes sagde han: »Se din sørgende Moder.« Men da talte Jomfru Maria et sørgeligt Ord og sagde: »Hvilken Sorg er det mig, at jeg i Dag skifter min Herre og Gud med en fattig Tjener. Jeg skifter i Dag bort Guds Søn af Himmerige med en Fiskers Søn.« Og Jomfru Maria saa op til Korset, til sin kære Søn, og sagde: »Hil dig, Gud Faders Søn, du er min Frelser, du er mit velsignede Blod, og jeg er din Moder, som fødte dig uden al Ve og Synd.« Da Jomfru Maria saa, at hans Lidelser var ham saa store, brast hendes Øjne, og hun græd blodige Taarer. Vor Herre Jesus Kristus saa til sin sorgfulde Moder, og da han saa, at hendes Lidelser var hende saa store, rejste han sig med sit Legemes Afmægtighed op i Korset og sagde med høj Røst: »Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig? Er det ikke Offeret, at jeg pines saa haardt paa Korset i Dag, at min elskede Moder skal og pines med mig i Dag i Korset.« Derefter begyndte vor Herres Jesu Kristi Legeme at arbejde saa haardt og svarlig med Døden, at hver Gang han gav Aande af sit hellige Legeme, udgav han sit dyre Blod af alle Vunder, og hver Gang han drog Aande ned til sig, neddrog han Blodet til sit Hjerte med allerhaardeste Sting og led en besynderlig Pine i sit Hjerte af hvert det Saar, han havde paa sit hellige Legeme. I saadant smerteligt Arbejde hængte Guds Søn i Korset indtil den niende Time, da aabnedes Munden, Tungen rørtes lidt, og han sagde til sin hellige Fader: »I dine Hænder befaler jeg min Aand.« Betænk, at alle de Lidelser, som Herren led paa Legemet, dem led Jomfru Maria i sin hellige Sjæl.

Om Aftenen bed fem Fader vor og fem Hil dig Maria. Følg Herren til Graven, betænk den store Sorg, Jomfru Maria havde, da hendes kære Søn blev lagt i Graven, og betænk, med hvor stor Sorg hun skiltes fra ham. Den hel-

lige Johannes løftede hende op fra Jorden og vilde lede hende ind i Staden Jerusalem, men da klagede hun sig saa ynkeligt og sagde: »Min kæreste Ven Johannes, hvorfor vil du gøre mig denne Uret, at du vil skille mig fra min Søn. Jeg vil bide her saa længe, at jeg maa dø med ham.« Da græd Johannes, og i den Sorg forenede han sig med de andre, som var ved Graven, og bar hende ind i Jerusalem. Thi Jomfruen og Moderen var saa udtæret af Graad, pint i Sjæl og Hjerte og udmattet i al hendes Legemes Kraft og Magt, at hun ikke kunde nøde sine Fødder eller formaaede at gaa et Fjed. Saa gik de gode Kvinder med Sorg og Graad og fulgte hende ind i Jerusalem.

Om Lørdagen bed femten Fader vor og femten Hil dig Maria, og bliv den Dag hos vor Frue og Johannes og hele hendes Følge, alle mødige og sørgmodige, som de, der har mistet Faderen og ikke ved, hvad de skal gøre. Og hvor Peder kom, bankede paa Døren, og vor Frue bad dem lade ham ind, og alle tog til at græde og talte til sin Herre.

Om Aftenen bed fem Fader vor og fem Hil dig Maria. Hent Salven, salv Herrens Legeme dermed, og tænk paa den store Glæde, som de hellige Fædre havde i Helvedes Forborg med Herrens Sjæl, som de havde forventet i fem Tusind Aar og mere.

Om Søndagen, før Korset tages op, eller medens det tages op, da bed femten Fader vor og femten Hil dig Maria og sig saa: »O Herre Jesu Kriste, skønt jeg er uværdig og ikke har fulgt dig saa troligt og fromt i din Lidelse, som jeg burde, saa har jeg dog, efter min lille Forstaaelse, og af din Naades Gave, aandeligt fulgt dig. Paa Palmelørdag, da du aabenbarede din Dødsdag. Jeg var nærværende Palmesøndag, da du blev modtaget i Jerusalem med stor Hæder, og ligeledes om Mandagen og Tirsdagen, da du i Jerusalem prædikede vore Sjæles Frelse; om Onsdagen, da du blev forraadt af dine Disciple; om Torsdagen, da du nød Paaskelammet og svedte Blod i Urtegaarden, og paa Langfredag, da du var fanget, hudstrøget, tornekronet, korsfæstet, død og lagt i Graven. Nu er jeg kommen til din glædefulde Opstandelse og beder dig, allersødeste Herre Jesu Kriste, at du værdiges at modtage og opfylde denne ringe Tjeneste ved alt det Arbejde og Møje, som du led i 33 Aar; og jeg beder dig ved din værdige Opstandelse, at du giver mig i Dag at opstaa saaledes af alle mine Synder og Sorger, at jeg aldrig oftere synder dødeligt mod dig. Og som du har frigjort din Menneskelighed fra alle Pinligheder efter din Opstandelse, saa beder jeg dig, at du frelser min Sjæl fra alle Piner, naar den er udgangen fra dette dødelige Legeme og maa glædes med dig evindelig. Amen.«

Et Besøg hos Søstrene af Den evige Tilbedelses Orden.

Der var en Tid, da den, som skriver dette, kun med Tanker og Længsler turde nærme sig den katholske Kirke.

En Digers Skildringer havde aabnet mit Øje for den ældgamle Helligdoms Sandhed og Skønhed, levendegjort for Sjælen nogle af dens store Skikkelser og indgivet Sindet en stærk Længsel efter det Samfund, der havde fostret en Frans af Assisi og i vore Dage en Pater Damien.

Mange gamle Benævnelser fik i den Tid for mig en ny Klang. Alt skurrende og mislydende forsvandt fra Ord som »Kloster«, »Munk«, »Nonne«, og i Steden for knyttedes hertil Forestillingen om noget rigt, værdifuldt og paa-skønnelsesværdigt.

Men der gik lang Tid, før Oplevelse og Erfaring skulde lægge Virkelighedsglans over alt det, som Tankerne havde faaet kært. Dog kom omsider den Stund, da alt det fjerne endelig var rykket ganske nær. Det, som hidtil kun havde levet i Tankerne ved andres Beretninger, blev nu oplevet: Barnet fandt hjem til sin Moder. Og der kom en Aften, en frostklar, stjernefunklende Vinteraften, da den Sjæl, som for faa Aar siden havde betragtet Kirken, og hvad der havde sin Rod i den, paa Afstand, fandt sig staaende ved Vinduet i en Klostercelle. Maanelyset blinkede som en Flod af Sølv i Klosterkirkens Teglstenstag og gød sig som en lysende Stribe hen over den stille, beplantede Gaard, smuttede ind under Buegangene, som omgav Gaardspladsen, og legede med Klokkeren, som om Dagen kaldte Søstrene sammen til Arbejde og Bøn. — Og den, som var Gæst i det stille Kloster, følte for en Stund, at Verden og Livet derude gled bort. Selv Krigen og dens blodige Rædsler fortonede sig som noget uvirkeligt, og Sjælen sænkede sig som i et Hav af Fred — den Fred, som overgaar al Forstand. — — —

I 400 Aar har den katholske Kirke været forjaget fra Danmark, hvor den næsten dobbelt saa længe havde øvet sin rige Indflydelse. Men Gud være lovet, atter gryer der for Kirken en ny Dag i vort Fædreland; atter bygges der

Klostre paa dansk Jord, og den, som ønsker at lære Katholicismen at kende og fornemme dens Hjerteslag, behøver ikke mere at drage udenlands. Katholske Klosterklokker ringer atter Engelens Hilsen udover vort Land, udover vor By. Der bedes atter foran de katholske Altre, saaledes som der blev bedt i den Tid, der skabte de stolte Domkirker, den Dag i Dag Danmarks skønneste Mindesmærker om svundne Tidens solide og højtstræbende religiøse Liv. Ja, atter bygges der Klostre i Danmark, og det var netop til et dansk Kloster, at den, som skildrer dette, havde faaet Adgang; og Klosteret var selve Den evige Tilbedelses Ordens Kloster paa Jagtvejen.

For mange har dette Kloster jo været en Anstødssten lige fra den Dag, det blev bygget. (Man huske Professor Weis's heftige Angreb i »Politiken« for ca. 3 Aar siden og den Meningstilkendegivelse fra forskellig Side, som det gav Anledning til.) Og endnu den Dag i Dag er det mange en Torn i Øjet. For ikke ret lang Tid siden hørte jeg en Dame ytre sin Beklagelse over, at hendes Yndlings-spadseretur i Fælledparken var bleven ganske ødelagt for hende, fordi hun ikke kunde undgaa at se Klosteret, »dette Fængsel, hvor stakkels ulykkelige Nonner maa henslæbe en kummerfuld Tilværelse«. — Hvem blandt Katholiker har ikke hørt Ytringer af en lignende Art, og hvem har ikke i Tilslutning til saadanne Udbrud set Forargelsens hele svære Skyts blive kørt op og aabne sin Ild mod Kirken som den livsfjendske Magt, der stadig holder sine Børn nede i »middelalderligt Mørke«, som »tvinger« dem ind i Ulykke og Elendighed ved at »stænge dem inde bag Klostermure«? —

Der er andre Mennesker, som i det store og hele ser med Sympathi paa den katholske Kirke, men for hvem Klosteret paa Jagtvejen alligevel staar som noget uforstaaeligt og uoverkommeligt, noget man — skønt ugerne — nødes til at møde med Skepsis. Til saadanne Nathanael-Sjæle skal de lyde, Philips simple Ord: Kom og se. Følg i Aanden med den, som selv har set; følg med ind bag de lukkede Porte, og se, hvorledes der leves bag de Mure, der skiller Søstrene af Den evige Tilbedelses Orden fra den Ver-

den, der ofte nok er Mennesker barsk og ubarmhjertig, men som de dog ikke for nogen Pris vil skilles fra. —

— — Det var mellem Jul og Nytaar, at jeg havde fulgt en venlig Indbydelse til at holde Retraite i Klosteret. Jeg glædede mig dertil, men tilstaar, at det ikke var helt uden Hjertebanken, jeg hørte Porten blive laaset bag mig; al Beklemthed forsvandt dog straks ved den Modtagelse, Søstrene beredte den fremmede, der for første Gang befandt sig i et Kloster. Der stod de saa venligt smilende og bød velkommen og kappedes om at bære mit Tøj og vise Vej til Gæstecellen. Der stod de i deres smukke Ordensdragt med røde Kinder og straalende Øjne og hilste deres Gæst med en hjertelig Omfavnelse — saa langt fra at være de stakkels hensygnende Smaablomster, berøvede Lys og Luft, som Verden er tilbøjelig til at forestille sig dem.

Jeg modtog straks et stærkt Indtryk af noget lyst og varmt og lykkeligt, der ligesom laa i Luften herude, et Indtryk, som ikke svækkedes, alt som Dagene gik, men blev stærkere og stærkere og syntes mig at være karakteristisk for Livet indenfor de frygtede Mure.

Forklaringen paa, at det er saaledes, kan sammenfattes i et eneste Ord: Sakramentet. Spørg, hvem det skal være af Søstrene — det samme Svar vil lyde fra dem alle: Vi længes ikke ud i Verden, vi er saa lykkelige her; vi har jo alt i det hellige Sakramente og regner det Offer, det har kostet at forlade Slægt og Venner, for intet imod den Velsignelse, det er at leve vor Frelser saa nær. —

Det gør altid et dybt Indtryk at se Mennesker leve et stærkt og virkeligt Trosliv. Den, der selv er Konvertit, kender jo des værre ikke saa lidt til det at famle sig frem og kan derfor tale med om, hvor styrkende og vederkvægende det er at leve iblandt Mennesker, for hvem alt det, som hører Guds Rige til, og som ofte nok kan synes fjernt, er en Virkelighed, hvorudfra de lever, røres og har hele deres Tilværelse.

Verden vil vel nok kalde den Tilværelse; Søstrene paa Jagtvejen fører, snæver og begrænset og ser ikke — fordi den ikke kan se det — at det netop er den Begrænsning, Søstrene frivilligt har paalagt sig, og som Kirken har billi-

get og velsignet, der skænker disse Sjæle Adgang til det ubegrænselige. — — —

Det er Morgen, tidlig Morgen, i Klosteret. Søstrene er allerede samlede i Koret, hvor alle Dagens Bønner bliver læst, og hvor nu den fremmede sammen med dem skal knæle tilbedende ned for alle Vidunderes Vidunder: Jesus Kristus i den lille hvide Hosties ringe Skikkelse.

Som aldrig nogen Sinde før faar Sjælen her en Følelse af, at Tid og Evighed mødes og glider saa forunderligt over i hinanden, alt som Tidspunktet for Modtagelsen af den hellige Kommunion nærmer sig. De stille knælende Skikkelser i det højtidsstille, halvmørke Rum kalder som ingen Sinde før Hovedsmandens ydmyge Bøn frem i Hjertet: Domine, non sum dignus.

— Ak nej, Herre! Jeg er ikke værdig til at være her blandt disse stærke, fromme Sjæle, hvis Forhold til dig er saa helt og afgjort, som har lydt Evangeliets strenge Bud om at forlade alle Ting for din Skyld, som har sønderbrudt de stærkeste jordiske Baand og sat Kærligheden til dig over Hensynet til Fader og Moder. — Domine, non sum dignus!

— Og Stilheden sænker sig dybere og dybere over de forventningsfulde Skikkelser, for hvem Dagens store Højtidsstund snart oprinder: Samfundet med den Herre, til hvis Tjeneste de har indviet hele deres Liv, og som nu snart i den hellige Kommunion vil nedstige til dem for at forøge de Gaver, som saa øjensynlig alle Søstrene besidder: Kærlighed, Kraft og Glæde. —

Da Præsten høres at nærme sig Tabernaklet, forlader alle Knælebænkene og gaar to og to ud paa Gulvet hen foran den lille Luge, igennem hvilke Søstrene af Den evige Tilbedelses Orden modtager Livets Brød; knælende hedes højt og taktfast: Confiteor, hvorefter Søstrene en efter en nærmer sig den lille Luge — Himlens Port, igennem hvilken Brudgommen træder dem i Møde. —

Efter en halv Times Dvælen i stille, inderlig Bøn sluttes denne Dagens største Højtidsstund med en Fællesbøn, som Søstrene slutter alle Andagter med saavel i Kirken som i Koret, og som altid i sin rørende Enkelthed greb mig ved den Inderlighed, hvormed den blev bedt:

»Min Herre Jesus Kristus, i Aanden forenet med mine Medsøstre, som befinder sig ved det hellige Alters Fod, vel-signer og tilbeder jeg dig og tror fast, at du er sandelig, virkelig og væsentlig til Stede under Brødets Skikkelse Velsign os med alle dem, der i dette Øjeblik tilbeder dig, og giv os alle en levende Tro, en dyb Ærefrygt for dig og en inderlig Kærlighed til dig i den Skikkelse, hvori du skjuler dig for vore Øjne. Amen.« (Sluttes.)

Lidt om Academicum catholicums Møde den 27. Februar 1918.

Maaske har mange af Ugebladets Læsere med en vis Forundring læst om et Forslag, der fremkom d. 27. Febr. i et — ganske vist godt besøgt, men lukket — Møde, og som, da det nu en Gang blev nævnt i Ugebladet, efter min Mening trænger til nogle supplerende og forklarende Udtalelser paa dette Sted. Især vil københavnske Læsere have undret sig over et Forslag, der gik ud paa en ny Organisation, thi københavnske Katholikker er jo i Forvejen vel forsynede med alle Slags Organisationer.

Der sidder ikke blot i Køge og omkring Næstved, men, som jeg formoder, ogsaa i Roskilde, Slagelse, paa Fyn og i Jylland en hel Del interesserede Katholikker, der tit maa nøjes med de Smuler, der falder fra de københavnske Katholikkers Bord, med andre Ord: der maa nøjes med korte Referater og det andet, Ugebladet kan give.

Her er vi allerede midt i Indledningens Tanker. Det blev nemlig fremhævet, hvilken stor Forskel der er mellem en lille Provinsbys katolske Menighedsliv — hvis der da, hvad man jo maa haabe, overhovedet er Tale om »Menighedsliv« — og Københavns mange smukke Kirker, rige Foreningsliv og mange gode Kræfter. Selvfølgelig skal der jo efter Naturens Orden være større kirkelige Forhold paa det Sted, hvor Biskoppen bor, hvor Foreningerne har deres Ledelse, i en By, der vel rummer en god Tredjedel af Landets danske Katholikker.¹⁾

1) Ja, efter vort Direktorium, naar man regner København-Frederiksberg som et Hele. Men jeg formoder, at Forholdet er endnu mere til Fordel for København! Direktoriets Angivelser skelner mellem fastboende Katholikker og Operarii Poloni, men deri er megen Uklarhed. Forhaabentlig skelnes senere mellem danske og polske Katholikker, ligegyldig om de sidste er „Sommerarbejdere“ eller Indsiddere.

Men min Indledning var dog en af dybeste Alvor opsendt Bøn til Københavnerne — resp. den tilstedeværende, aandelig talt ikke saa ubetydelige Repræsentation for dem — om at sætte sig lidt ind i en lille Menigheds smaa aandelige Kaar. Der mangler Forbindelse mellem København og Provinsen, der mangler hos mange Medlemmer i de smaa Menigheder Samfundsfølelsen, Glæden over at se sig hjulpet af de øvrige Trosfæller Landet rundt, der mangler et mere intensivt Fælles-Arbejde.

Dette er ingenlunde en Bebrejdelse imod nogen- somhelst, men kun en Paapegen af de forandrede Tidsforhold, af Fremtidsopgaver. Dette mit Nødraab er mindst af alt en Undervurdering af det Arbejde, der i Stilhed er gjort, i Særdeleshed af de store Foreninger! Men Spørgsmaalet er, om der ikke foreligger nye Opgaver efter Krigen, og om ikke navnlig vore katholske Lægfolk skulde tage lidt mere fat.

Jeg nævnte den Aften Ordet: Lægapostolat. I et Foredrag om »Kristus og hans Kirke« blev der i sin Tid i Højskolen paapeget, at vor Tids Kirke i mange Maader atter nærmer sig de første Aarhundreders Kirke. Verden er lige som den Gang opfyldt af Vantro eller Ligegyldighed. At være en overbeviset Katholik er vanskeligere nu end i gamle Dage, thi ad tusind Kilder strømmer Fristelserne ind paa moderne Mennesker. Kirken selv er — saavel i Danmark som i mange andre Lande — allerede helt henvist til sig selv. Adskillelsen mellem Stat og Kirke er allerede fuldbyrdet mange Steder og vil blive fuldbyrdet i de kommende Tider.

Da maa Kirkens Mænd, om de saa er mindre talrige, være des mere religiøst uddannede og indbyrdes værne om den hellige Ild. Lægapostolatet har derfor særlige Opgaver, selvfølgelig i inderligt Samarbejde med og under Kirkens retmæssige Hyrder. Men Sognepræsten alene kan virkelig ikke være hele Menighedslivets eneste Bærer.

Vi trænger derfor ogsaa til at samles en Gang om Aaret. Der afholdtes jo en Gang i Roskilde et vellykket Møde paa Valdemars-Dagen. Jeg var selv Vidne til, hvilken Glæde det var for mange Katholikker fra smaa Menigheder at se saa mange Trosfæller samlet, hvilken Højnelse for det kirkelige Sindelag, hvilken Bestyrkelse i Troen, hvilke gode — og morsomme — Minder i det efterfølgende Hverdagsliv! Og for anderledestroende er det ogsaa af Betydning at se den gamle Kirke rejse sig i ungdommelig Kraft, alter være »Staden paa Bjerget« og i denne den religiøse Lunkenheds, den kirkelige (folkekirkelige) Forvisnings Tid at se moderne Danske være enige og glade

ved »Pavedømmets Mørke« eller rettere ved frivillig Lydighed under en fælles Overhyrde, at høre os synge:

Fast skal min Daabspagt altid staa,
og Kirken vil jeg høre.

Denne Bekendelse skal lyde over hele Landet, skal høres af Gaardmænd og Husmænd, skal høres, naar Sommersolens Herlighed lyser over Fyns og Sjællands Bøgeskove eller over Jyllands Bakker!

Der forestaar en stor Forandring i det kirkelige Liv her hjemme. Thi Politikere arbejder jo allerede nu paa Folkekirkens Opløsning. I hvert Fald vil de indrepolitiske Forhold, deriblandt de kirkelige Forhold, blive Genstand for Drøftelse. For Øjeblikket tænker alle Folk bare paa Krigen, men naar denne Mære ikke længere trykker Folket, vil af sig selv de indre Stridigheder og Folkekirkens Misère blive mere aktuelle. Mange ædle Sjæle vil søge et fast Hold, en hvilende Klippegrund i Tidens religiøse Storme, og meget er der allerede arbejdet for, at Kirkens Sandhed ved Læsning og ved Berøring med Præst og Kirke i de mange Provinsbyer kan blive opdaget.

Hvem skal bære disse fremlidige Missionsopgaver? Vel kan ivrige Præster enkelte Steder lade afholde Møder og forskrive sig Talere — skønt dette sidste ikke altid er lige let — og vel kan som f. Eks. en Højskoleforening et Steds udrette adskilligt. Men dette er bare spredte Kræfter, individuelle Foretagender. Nej, jeg mener, et større Forbund af alle kirkeligt interesserede Katholikker vilde — den rette Ledelse og Arbejdsinddeling forudsat — kunne være et ganske andet bærende Organ for de kommende Opgavers Løsning. Her skal endnu kun peges paa særlige Opgaver, der muligvis vilde falde i Traad med de nævnte, nemlig 1) den pekuniære Selvstændighedsøvelse. Vi ved jo ikke, hvor meget det pekuniært svækkede og maaske i helt andre Retninger interesserede Udland vil kunne hjælpe os i Fremtiden. 2) Der forestaar sociale Opgaver, naar Kirken skal udvides, naar Arbejderstanden skal tages med, naar den kristelige Caritas faar mere at gøre. Mon ikke 3) ogsaa vi Katholikker ved et saadant Landsforbund juridisk set blev bedre stillet, kunde gøre vore Krav gældende overfor Rigsdagen, kunde støtte den Apostoliske Vikars Stilling ved Forhandlinger med Myndighederne?

Alt dette er blot Muligheder, Tanker, der maaske er rigtige, maaske ikke. Thi frem for alt maatte jo dette Landsforbund klare Stillingen overfor de bestaaende Foreninger. Maaske kunde disse gaa ind under det som Afdelinger, maaske kunde Arbejdsomraadet begrænses. Med Rette fremhævedes i Diskussionen fra en Side, der stod særdeles sympatisk overfor de fremsatte Tanker, at disse

langsomt maa modnes til at kunne formes i praktisk Virksomhed, at man Skridt for Skridt skal prøve sig frem. Vi kan ikke fremtræde med en færdig udarbejdet Konstitution, ligesom om vi levede i en sydamerikansk Republik, der med det samme skal lykosaliggøres med hele Tilbehøret.

Der skal tænkes lidt over disse Planer, og der skal arbejdes i Stilhed paa at faa noget ud af dem. Selvfølgelig har Academicum catholicum Æren af denne vistnok for flere Deltagere saa minderige Februaraften 1918. Men selve Landsforbundet og dets Muliggørelse bør, efter min Mening, udarbejdes ikke blot af Repræsentanter for A. C., men ogsaa af andre særlig interesserede. Thi hvis Landsforbundet kommer, skal det være en selvstændig Forening af mere universel Natur end A. C. eller Højskolen.

Jeg synes, Stemningen den Aften aldeles afgjort var til Fordel for de omtalte Tanker. Jeg havde det Indtryk at befinde mig imellem ældre og yngre, der var grebne af den Følelse, at det var en Ære at arbejde for Kirken, der var besjælede af den alvorlige Vilje at søge en Vej til at opnaa i hvert Fald nogle af de fremsatte Maal.

Og det har Provinsens Katholikker godt af at vide. Disse Linier blev kun skrevet for at forklare i store Træk det i det første »Referat« nævnte Ord »Landsforbund«. Tiden maa vise, hvad det er, der duer. Men Tiden skrider jo frem. Jeg vil slutte med et af de mange gode Ord, der fra andre Talere blev sagt hin Aften:

»I gamle Dage kunde vor Kirke dominere, nu maa den missionere.« Lad os alle ret forstaa disse Ord!

F. F. M.

Laurentii Stad.*)

Mel. : Nu han spåvade fring.

Laurentii stad, som en moder du står
 på den leende slätten vid sjön.
 Eifsom nu har du stått där i tusende år,
 och ditt huvud du sänkt som i bön.

Laurentii stad, du var mächtig en gång,
 hela Norden då löd dina bud.
 Under väldiga valv hördes munkarnas sång
 och var sten höjde sinnet till Gud.

*) Lund i Skaane, Danmarks gamle Verfbispede Middelalderen igennem.

Laurentii stad då i sanning du var,
 ty Laurentius ägde din jord.
 Dina hus och din kyrka, som ännu står kvar,
 allt var hans genom konungens ord.

Laurentii stad, minns du Absalons namn,
 och säg, kommer du Eskil ihåg?
 Mången gudinvidg själ har du närt vid din famn,
 mångt helgon din moders blick såg.

Laurentii stad, ack, hur kom det sig då,
 att du rövats av främmande hand,
 att ej kyrkor och kloster mer kvar singo stå,
 att din praft blev ruiner och sand?

Laurentii stad, du står förjande än,
 när du minnes förnedringens stund.
 Biskop Birgers förbannelser följa de män,
 som då skändat din helgade grund.

Laurentii stad, en gång drottning i Nord
 låg du fattig och glömd många år,
 och ett främmande släkte nu trampar din jord,
 eget barn ej sin moder förstår.

Laurentii stad, jag vill bli, där du är.
 Jag med stolthet dig nämner min mor,
 Och din heliga forntid och mark har jag får.
 På din ljusnande framtid jag tror.

Laurentii stad, under framtidens sol
 jag dig städar i morgonens ljus,
 och i domen står återrest Absalons stol,
 rökverk doftar vid orgelens brus.

Laurentii stad är du än en gång då,
 och vårt hopp blir i sanning förbytt.
 Som en flyddsvaft de heliga bilderna stå
 fring hans tron, som allt gammalt gör nytt. Dag.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Onsdag d. 13. ds. holdt Katholsk Ungdomsværn sit sædvanlige Aarsmøde i Citygade 23. Da Hr. Pastor Meyer var syg, maatte Formanden, Hr. Pastor Günther, oplæse dennes smukke Foredrag om Idealerne fra 1910. Heri hævdedes, at der i de forløbne 8 Aar var udrettet et ikke lidet Arbejde for Kirkens Sag her hjemme, om end de

høje Idealer langt fra var bleven naaet; længst var vistnok Katholsk Ungdomsværn kommen i saa Henseende. Efter at dernæst Kontorchef, cand. jur. Tardini havde overtaget Dirigenthvervet, aflagde Formanden Regnskab og Beretning for Aarets Virksomhed. I den derefter følgende Diskussion deltog ikke ret mange. Hr. Pastor Schindler paapegede, at Ungdomsarbejdet ikke alene bør være reddende, men ogsaa bevarende. De unge vil ikke saa gerne, at de ældre skal tage sig af dem, men de vil tage sig af sig selv. Derfor er der i K. U. F. oprettet fire Kredse til Studium af sociale, litterære, historisk-geografiske og religiøse Emner. Det gælder ikke mindst om at faa fat paa de yngste; der skal dannes et katholsk Spejderkorps, har saaledes den yngste af vore Præster, Biskoppen selv, sagt. Hr. Ekspedient Gad foreslog en mere energisk Indsamling til Absalonsgaard. Kl. henad 10 sluttede Aarsmødet.

— Ifølge Meddelelse til Maristbrødrene i Boyesgade er deres tidligere Medbroder, Broder Leo, afgaaet ved Døden i Fangelejren i Sipote i Rumænien. Br. Leo var

født i Rosbach i Oberfalz den 13. Marts 1884. 18 Aar gammel traadte han ind i Maristbrødrenes Kongregation i et Noviciat i Belgien. Efter sin Uddannelse her sendtes han i 1904 til København (Frederiksberg) og virkede her først ved Mariæ Skole og siden, da Maristbrødrene i 1911 overtog St. Ansgars Skole, der i 2 Aar. April 1915 blev Broderen indkaldt og efter 3 Maaneders Uddannelse sendt til Fronten og var med ved næsten alle Fronter: Brest-Litovsk, Volhynien, Serbien, Belgien, Verdun, Somme og endelig, da Krigen brød ud med Rumænien, kom han ogsaa med der. Her blev han den 27. Oktober 1916 saaret, faldt i Rumænernes Fangenskab og kom paa Lazarettet i Krajova, hvorfra han skrev sit sidste Brev. Da der ingen Efterretninger mere kom fra ham, henvendte hans Medbrødre her i Byen sig til Røde Kors og fik ogsaa i November 1917 her igennem Meddelelse om; at Broder Leo opholdt sig i Fangelejren i Sipote. Dog viste denne Efterretning sig at være en Skuffelse, for i Januar 1918 kom der Meddelelse fra Brødrene i Bayern, at Broderen var død, og det allerede den 19de Januar 1917. Ved Henvendelse til Broderens Familie fik man oplyst, at den havde modtaget et Brevkort, skrevet af Broderen selv, men afsendt af en af hans Medfanger efter hans Død. Deri meddelte Broderen, at han var helbredet for sine Saar, men med Sundheden gik det ikke godt, skønt han dog haabede at komme sig.

I høje Toner beklager han sig over den Elendighed, han befinder sig i. For hans Medbrødre her i Byen var det en stor Sorg, da de modtog Meddelelsen om denne hans triste Død. De salte overordentlig Pris paa Br. Leo som en pligtopfyldende Ordensmand, en kærlig og hengiven Medbroder og en udmærket Lærer. Det var en Sorgens Dag for Eleverne i St. Mariæ Skole, den Gang Broderen tog Afsked med dem for at opfylde sin Fædrelandspligt. Da Eleverne i Skolen hørte om Broderens Død, lod de paa eget Initiativ en Messe læse for deres afholdte Lærer. — Broder Leo er vel den eneste af Maristbrødrene her i Landet, der er død af Krigens Følger. Iøvrigt har denne Kongregation hen imod 950 Medlemmer med i Krigens, saa at sige ved alle Fronter, i Frankrig, Italien og Tyskland. De fleste af dem befandt sig i Udlandet, da Krigens brød ud, men meldte sig til deres respektive Lande, da deres Tid kom, et smukt Bævis paa deres Pligtfølelse ogsaa overfor deres jordiske Fædreland. Ca. 105 Medlemmer har Kongregationen mistet i Krigens.

A. H.

— Hvad Pastor Rothes Foredrag angaar, som var refereret under »København« i forrige Nummer, beder han meddelt Læserne, at han ikke har sagt, at »det skader det aandelige Liv at gaa over til noget andet«, men Ord til andet saaledes: »Ingen Flertalsbeslutning kan afgøre Sagen. Enhver maa staa dér, hvor Gud har stillet ham ifølge Anlæg, Udvikling og kristelig Erfaring. Det er en Art sjælelig Lemlæstelse at nøde nogen over i en anden Konfession. Man kan ikke staa dér og saa leve sit religiøse Liv videre, med mindre hele ens Personlighed er omdannet. Men det bliver den ikke blot ved det Regneslykke, at to er mere end een.«

— I Tirsdags fortalte Hr. *Reservelæge Gløet* paa Katholsk Højskole om Arvelighed og Arvelighedsforskning, et Emne, der ikke før har været nærmere behandlet paa Højskolen, og som vist var ganske nyt for de allerfleste Tilhøreres Vedkommende. Taleren fremhævede, at de Sygdomme, der skyldtes Bakterier, f. Eks. Tuberkulose, paa ingen Maade er arvelige. — Efter Foredraget takkede Forstanderen baade Foredragsholderne og Tilhørerne ved Højskolens Møder, som hermed var afsluttede for denne Vinter. Han stillede et Sommermøde i Udsigt, saafremt Forholdene ikke blev saa vanskelige, at saadanne større Sammenkomster skulde blive helt umulige.

Hørsholm. Ansgarstiftelsen har her købt et større, fritliggende Grundstykke paa et af de højest beliggende Steder i Byen, med herlig Udsigt ud over Sundet. I Nærheden staar der en Statue af den berømte tyske Digter og Konvertit, Grev Friedrich Leopold Stolberg. Om Bygningsforetagender er der dog foreløbig ikke Tale.

Rom. I Stedet for afdøde Kardinal Serafini har Paven den 12. Marts udnævnt Redemptoristpateren, Kardinal van Rossum, en Hollænder, til Præfekt for Propaganda-Kongregationen. Ugebladet vil forhaabentlig i næste Nummer kunne bringe et Billede og en Biografi af vort nye kirkelige Overhovede.

Gudstjenesten i den stille Uge.

St. Ansgars Kirke. Palmesøndag Kl. 9 $\frac{1}{2}$ højtidelig Pontifikal-Palmevielse og Procession, derefter Højmesse og Oplæsning af Lidelseshistorien efter Matthæus. — *Skærtorsdag* Kl. 9 Pontifikalmesse, de hh. Oliers Indvielse og derefter Procession. Kl. 3 foretager Biskoppen den højtidelige Fodtvætning. Kl. 5 Aften Andagt til det allerh. Sakramente m. Prædiken. — *Langfredag* Kl. 10 Pontifikal-Gudstjeneste. Ved denne synges Lidelseshistorien efter St. Johannes. Forbønner, Korsets Afhylling og Hylding, Procession og Præsantificatmesse. Kl. 6 Andagt med Prædiken. — *Paaskelørdag* Kl. 8 Ildens og Paaskelysets Indvielse, de tolv Profetiers Læsning, Døbevandets Indvielse, Litani til alle Helgener og Kl. henved 9 Højmesse og Vesper.

Jesu Hjertes Kirke. Palmesøndag Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Palmevielse og Procession, derefter Højmesse med Oplæsning af Lidelseshistorien. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — *Skærtorsdag* er der kun een Messe Kl. 6 $\frac{1}{2}$. Om Aftenen Kl. 6 Prædiken og Andagt. — *Langfredag* begynder den højtidelige Gudstjeneste Kl. 10. Om Aftenen Kl. 6 Prædiken og Andagt. — *Paaskelørdag* begynder Ceremonierne Kl. 8 $\frac{1}{2}$, Højmassen henved Kl. 9 $\frac{1}{2}$.

St. Knuds Kapel. Palmesøndag Kl. 7 Højmesse. Kl. 3 Andagt. — *Skærtorsdag* Kl. 7 stille Messe. — *Langfredag* og *Paaskelørdag* ingen Gudstjeneste.

Den evige Tilbedelses Kirke (Jagtvejen). Palmesøndag — som en almindelig Søndag. — Mand., Tirsd., Onsd. og *Skærtorsdag* stille Messe Kl. 7 $\frac{1}{2}$. Efter Messen lukkes Kirken i denne Uge, og Andagten Kl. 3 falder bort. — *Langfredag* ingen Gudstjeneste. — *Paaskelørdag* kun Andagt Kl. 3.

Immaculatakirken. Palmesøndag Kl. 7 stille Messe. Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Palmevielse og Procession, derefter Højmesse med Prædiken. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Vesperandagt. — *Skærtorsdag* Kl. 7 Højmesse. Kl. 6 Andagt til det allerh. Sakramente. — *Langfredag* Kl. 7 Gudstjeneste. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Korsvej. — *Paaskelørdag* Kl. 7 Gudstjeneste.

Sakramentskirken. Palmesøndag Kl. 8 stille Messe. Kl. 10 Palmevielse, derefter Højmesse med Oplæsning af Lidelseshistorien. Kl. 6 Aften Fasteandagt m. Prædiken. — *Skærtorsdag* Kl. 7 $\frac{1}{2}$ stille Messe. Om Aftenen Kl. 6 Andagt. — *Langfredag* Kl. 10 Præsantificatmesse. Kl. 6 Aften Andagt med Prædiken. — *Paaskelørdag* Kl. 8 Paaskelysets og Døbevandets Indvielse, og henved Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Højmesse med Vesper.

St. Josefs Kirke. Palmesøndag Kl. 9 Palmevielse og Højmesse. Kl. 3 Andagt. — *Skærtorsdag* Kl. 6 $\frac{1}{2}$ Messe og Tilbedelse af det Allerhelligste hele Dagen. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Andagt. — *Langfredag* Kl. 9 Præsantificatmesse. Kl. 3 Korsvej. — *Paaskelørdag* Kl. 6 Ildens og Paaskelysets Indvielse, Litani og Messe.

Rosenkranskirken. Palmesøndag Kl. 8 stille Messe. Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Palmevielse, derefter Højmesse med Oplæsning af Lidelseshistorien. Kl. 5 Katekese og Andagt. — *Skærtorsdag* Kl. 6 $\frac{1}{2}$ stille Messe. Kl. 5 Andagt til det allerh. Sakramente. — *Langfredag* Kl. 10 Gudstjeneste med Prædiken. Kl. 5 Korsvej med Prædiken. — *Paaskelørdag* begynder Gudstjenesten Kl. 7, Højmassen henved Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

Assumptionskapellet (Amalievej 14). *Onsdag* Kl. 4 $\frac{1}{2}$ Eftm. Matutin (ingen Velsignelse). — *Skærtorsdag* Kl. 6 $\frac{1}{2}$ stille Messe. Kl. 4 $\frac{1}{2}$ Eftm. Matutin. Kl. 7 $\frac{3}{4}$ Aften *Stabal mater* og fransk Prædiken. — *Langfredag* Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Form. Gudstjeneste. Kl. 4 $\frac{1}{2}$ Eftm. Matutin. — *Paaskelørdag* begynder Ceremonierne Kl. 7 $\frac{1}{2}$, derefter Højmesse.

St. Annæ Kirke. Palmesøndag Kl. 8 stille Messe. Kl. 9 $\frac{1}{2}$ Palmevielse og Højmesse med Lidelseshistorien. — Kl. 6 Andagt med Prædiken. — *Skærtorsdag* Kl. 7 Messe. Kl. 6 Aften Andagt. til det allerh. Sakramente med Prædiken. — *Langfredag* Kl. 10 Gudstjeneste. Kl. 6 Aften Korsvej med Prædiken. — *Paaskelørdag* begynder de kirkelige Ceremonier Kl. 7 og Højmassen ca. Kl. 8 $\frac{1}{2}$.

St. Andreas Kirke (Ordrup). **Palmesøndag** Kl. 9 $\frac{3}{4}$ Palmevielse, derefter Højmesse med Oplæsning af Lidelseshistorien. — *Skærtorsdag* Kl. 8 Levitmesse med Procession. Kl. 6 $\frac{1}{2}$ Aften Andagt til Ære for Allerets helligste Sakramente. — *Langfredag* Kl. 10 højtidelig Gudstjeneste med Afsyngelse af Lidelseshistorien, Korsets Hyldning, Procession og Præsanktificatmesse. Kl. 6 $\frac{1}{2}$ Aften Prædiken og Andagt. — *Paaskelørdag* begynder Ceremonierne Kl. 7, Levitmesse henved Kl. 8 $\frac{1}{4}$.

NB. Matutinerne Onsdag, Torsdag og Fredag bortfalder.

Elisabethforeningens Basar.

Søndag den 24. Marts fra Kl. 9—7 og Mandag den 25. Marts fra Kl. 10—2 (NB. Auktion Kl. 2) holder Elisabethforeningen for forældreløse og forsømte Børn sin aarlige Basar, Bredgade 69, Stuen o. G. Alle i Menigheden, der har Interesse for disse Børn, bedes om at betænke vor Basar med Gaver, for at denne Basar maa blive lige saa indbringende som de tidligere. Basaren er jo Foreningens største Indtægtskilde og derfor Aarets Begivenhed for Foreningen. Søndag Efterm. fra Kl. 2—4 $\frac{1}{2}$ bliver der **Koncert** af Foreningen Stringendo. Brød-, Sukker- og Kaffe-kort modtages med stor Taknemmelighed.

St. Antonius' Børnehjem.

Indsamlingskort til det polske Børnehjem i Aalborg kan faas i Katholsk Boghandel. De indkomne Bidrag kan siden sendes til Frøken Alberti, Gl. Mønt 1, til Katholsk Boghandel eller til dette Blads Redaktør. — *J Ledochowska.*

K.U.F.(K) Ældre Afdlg. *Kredsen for religiøse Studier:* Torsd. 5. April Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Taleværelset i Stenosgade. Pastor *Schindler:* Konvertitter og fødte Katholikker. (Diskussion.)

Den geografisk-historiske Kreds: Onsdag 10. April Kl. 8 $\frac{1}{2}$ hos Pastor *Schindler*, Bredgade 64. *La Barbera:* Rejser i flere Lande. **NB.** Piber kan medbringes, Tobak foresindes. *Forretningsudvalget.*

Den eukaristiske Forenings Medlemmer bedes erindre Fælleskommunionen i St. Ansgars Kirke *Skærtorsdag* Kl. 8. Der er Fællestilbedelse samme Steds *Skærtorsdag* og *Langfredag* Kl. 2—3 for Foreningens Medlemmer.

 Husk det polske Børnehjem i Maribo.

Unio. Almindel. Møde Fredag den 22. Marts i Gimles Selskabslokaler, Grundtvigsvej 14. *Langfredag bortfalder* Mødet.

I **Kirken paa Jagtvejen** er der fundet en glat Guldring. Kan mod behørig Legitimation afhentes hos Kirkens Præst.

Maria-Kongregationen for Ynglinge holder *Fælleskommunion* Søndag d. 24. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kirke.

Kirkelig Kalender.

24. Marts Palmesøndag.	31. Marts Paaskesøndag.
25. — M. Ferialdag.	1. April M. 2. Paaskedag.
26. — Ti. Ferialdag.	2. — Ti. 3. Paaskedag.
27. — O. Ferialdag.	3. — O. Oktavdag.
28. — Skærtorsdag.	4. — To. Oktavdag.
29. — Langfredag.	5. — F. Oktavdag.
30. — Paaskelørdag.	6. — L. Oktavdag.

Husk Faste-Almissen inden Anden Paaskedag.

Palæstina-Kollekt.

Den aarlige Kollekt for de hellige Steder i Palæstina finder Stad Langfredag i samtlige Sognekirker.

Paaskekommunionen.

Med Palmesøndag begynder Tiden for den pligtmæssige Modtagelse af den hellige Kommunion.

Den stille Uge. Vor Herres og Frelsers *Lidelsehistorie* oplæses i denne Uge ved Morgengudstjenesten i Kirkerne Palmesøndag, Tirsdag, Onsdag og Langfredag henholdsvis efter Evangelisterne Matthæus, Markus, Lukas og Johannes.

Oljeindvielserne paa Skærtorsdag. Pris 25 Øre. Faas paa Menighedskontoret, hos Kirkebetjenten i St. Ansgars Kirke samt i Katholsk Boghandel.

Gethsemane-Andagt. Pris 10 Øre. Særlig passende til Skærtorsdag Aften. Katholsk Boghandel, Stenogade 3.

Den katolske Syge- og Begravelseskasse meddeler herved at Sygekassen har ansat Hr. Dr. *Olrik*, Amager Fælledvej 15, som Læge for Amager og Christianshavn. Dr. Olrik træffes Hverdage fra 12 $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ samt Onsdag Aften 7—8. Telefonbesked modtages før Kl. 9 Morgen gennem Tlf. Amager 1996. *Bestyrelsen.*

Rosenkranskirken.

Regnskabet over Rosenkranskirken's i 1916 udførte Restauring er nu afsluttet og henligger til Eftersyn hos Sognepræsten, Hr. Pastor H. Slump, Boyesgade 8 $\frac{1}{2}$, til Udgangen af denne Maaned.

Forstanderskabet benytter Lejligheden til at bringe en varm og oprigtig Tak til alle, som ved deres Offervillighed har bidraget til, at denne haardt tiltrængte Restaurering kunde gennemføres.

Forstanderskabet.

Ungdomsgudstjeneste

afholdes 2. Paaskedag Kl. 10 i St. Ansgars Kirke. K.U.F.(K) indhyder alle unge fra Byen og Forstæderne. Pastor *Schindler* præd.

St. Josefs Gilde, st. 1885. Generalmøde afholdes *Mandag d. 8. April Kl. 8 Aften pr.* i Lokalet, Brædgade 67. Forslag, som ønskes behandlet paa nævnte Møde, maa før *1. April* indsendes til Formanden, Hr. Chr. Dose, Ahornsgade 13 St. *Bestyrelsen.*

Katholsk Boghandel, Stenogade 3. Kbhvn. B. Aabent 9-6. Tlf. Vester3930. Bøger, Billeder, Devotionalier.

K.U.B. (Katholsk Underretnings Bureau), et Samfund af katolske, akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa næjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Magister Matthæus Hansen. Hovmarkvej 30. Charlottenlund.

NB. Da Nummeret for den 31. Marts agles udsendt en Dag tidligere end sædvanlig, bedes alt Stof til Bladet ogsaa indsendt en Dag tidligere end ellers, senest Mandag den 25. Marts.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. o. G. 1-4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggø Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 13.

Søndag den 31. Marts.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Paaske. — Et Besøg hos Søstrene af Den evige Tilbedelses Orden. — Den ny Kardinal-Præfekt for Propaganda-Kongregationen. — Sko Kloster. — Konversion og Omvendelse. — Det sjette Kirkebud. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Køge. Nakskov. Hald ved Viborg. Rom. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

397.

Paaske.

Et naturligt Spørgsmaal er det i en Verden saa fuld af Frygt og Bæven, ogsaa for en Kristen: »Men hvorledes overvindes Frygten, lidt efter lidt?« Tænk paa Engelenes Ord til Kvinderne ved Jesu Grav: »Frygt ikke; thi jeg ved, I leder efter Jesus, den korsfæstede.« (Mat. 28,5). Et gammelt Ord, som ofte har trøstet mig er dette: Den arbejder ikke forgæves, som arbejder for Gud.« — Saaledes er ogsaa dette Engleord: »Frygt ikke«. . . Er vor Bekymring virkelig en Bekymring efter at finde Jesus, er vort Arbejde virkelig et Arbejde for at erkende Sandheden om ham — da er det en Bekymring, en Frygt med Forjættelse, med Forjættelse om at finde ham, om at se ham, som han er, og vinde den evige Glæde i ham. Den, der søger efter Jesus, den korsfæstede, behøver aldrig at frygte som de, der ikke har Haab. Her gælder det fuldt ud: Hver den, som søger, han finder. Ja — thi vor Frelser blev ikke i Døden, men er opstanden fra de døde. Sandelig, han er opstanden. Kvinderne saa den opstandne, Apostlene saa ham alle, og han vandrede atter med dem i 40 Dage; mere end 500 Brødre saa ham opstanden. Om Jesu Christi Opstandelse fra de døde lyder deres enstemmige Vidnesbyrd, deres glade Vidnesbyrd, for hvilket de med Glæde hengav deres Liv i Martyrdøden. Og dette Vidnesbyrd er Kilden til al vor Glæde. Thi er Christus opstanden fra de døde, da er Dødens Magt brudt for os, for hvem han døde. Da er der Lys over Graven, og Evighedens Morgengry bebuder vor Indgang til den evige Glæde.

Krogh-Tonning: Kirkeaaet.

Paaske.

A. M.

Fra Ver-den skab-tes, til den for-gaar, blandt al-le Da-ge, der

rin-der, saa gyl-den Glans kun om én der staar, som

Paa-ske-so-len be - skin - ner. Den tin - drer frem af den

sor-te Nat, med Lu - e - skrift den for-kyn-der, at der

er en En-de paa Nø - den, Sejr o-ver Hel-ved og

Dø - den.

Era Verden skabtes, til den forgaar,
 blandt alle Dage, der rinder,
 saa gylden Glans kun om een der staar,
 som Paasquesolen beskiner.
 Den tindrer frem af den sorte Nat,
 med Lueskrift den forkynder, at
 der er en Ende paa Nøden,
 Sejr over Helved og Døden.

Vær hilset, straalende Paaskegry,
 af alle Hjerter, der græder.
 Lad Taaren lørrer og Tvivlen fly
 som brændemærket Forræder.
 Og Fjenden mente, han satte Segl
 paa Christi Undergang — han tog fejl:
 end er fem lysende Vunder
 Segl paa Opstandelsens Under.

Vor Frelser dysted mod Syndens Hær,
 brød over Helvede Staven;
 hvor Døden troned i Borgen, der
 han gik imod den, i Graven.
 Mod alt det onde, som nævnes kau,
 han stod i Kampen som enc Mand;
 men Sejrens Frugter i alle
 udstrakte Hænder skal falde.

Og Slægten frydes, som gaar sin Sti
til Kirkegaarden med Møde,
thi nu er Graven jo kun et Hi,
og man staar op fra de døde.
Vi er, naar Christus er nævnet ret
som Førstegrøde, den anden Slæt;
bag Dødens Nat gennem Sorgen
skimtes Opstandelsens Morgen.

Du skære Sol, som hin Morgen randt,
gaa for mit Blik ej i Bjerge;
du er jo Troens og Haabets Pant
og Livets Kilde og Værge.
Staar blot bag Skyerne Sol i Vest,
er Aftenrøden en Flammefest.
Min Sol er Jesus, for Sanden
korstfæstet, død og opstanden.

Johs. Frederiksen.

Et Besøg hos Søstrene af Den evige Tilbedelses Orden.

(Sluttet).

— — Dagen er begyndt, og Arbejdet ligger for: Arbejdet i det store Hus, som Søstrene er ene om at bestride; Aandens store Arbejde i 6—7 Timers Korbøn, fordelt over Dagen, og Haandens kunstfærdige Arbejde i skønne Paramenter, hvormed Søstrene paa værdigst mulige Maade søger at pryde Helligdommen til deres Herres Ære.

Hvor de maatte blive skamfulde, de Mennesker, som har forestillet sig, at Søstrenes Liv bag Klostermuren er Ørkesløshed og Lediggang, hvis de saa, hvad der bliver udrettet! Var det saaledes, at Klosteret var et Arnested for Dovenskab og Driveri, ja, da vilde Livet indenfor de snævre Grænser snart blive afskrækkende og uudholdeligt, Glansen i de klare Øjne vilde hurtigt slukkes, og Roserne paa de bliske Kinder vilde snart visne.

Men nu er netop det modsatte Tilfældet. Som i Benedikts Dage er Fundamentet under Livet herinde: »Ora et labora.« Dagen igennem, fra Morgen til Aften, veksler Arbejde og Bøn, kun afbrudt af Maaltiderne og den sparsomme

tilmaalte »Rekreation«, hvor Søstrene en halv Times Tid nyder den friske Luft i Klosterhaven for saa atter frejdige og muntre at gaa til Dagens forskellige Pligter.

For den, som var Julegæst i det stille Kloster, var Søstrenes Færd som en skøn og anskuelig Prædiken over evangelisk Nøjsomhed og evangelisk Glæde.

Saaledes glider Dagen — som i Klosteret allerede begynder Kl. 4^{1/2} — lidt efter lidt over i Aftenens dybe Fred. Tidlig Morgen og tidlig Aften i den lille Verden bag de røde Mure.

Allerede Kl. 6^{1/2} finder Aftenmaaltidet Sted. Under Bøn begiver man sig i Procession til det store, hvælvede Refektorium, hvor Søstrene sidder 2 eller 3 sammen ved smaa voksdugsbeklædte Borde og indtager deres Maaltider i fuldstændig Tavshed. Paa den ene Langside af det store skønne Rum staar et Kateder, hvorfra en af Søstrene under Maaltiderne læser højt (Skildringer af en eller anden Helgens Liv).

Hvor ofte genkalder jeg mig ikke i Tankerne det fredelige Aftenbillede fra Refektoriet, hvor et Juletræs tændte Lys straaledede under Hvælvingerne og kastede levende Skygger ind under de hvidkalkede Buer!

Hurtigt, uden ringeste Støj og med et venligt Smil, gaar Søstrene hverandre til Haande, indtil Priorinden giver Tegn til Opbrud, hvorefter alle — atter i Procession — begiver sig til Koret, hvor Takkebønnen finder Sted, og efter hvilken Søstrene gaar i Gang med Dagens sidste Syller. Og her er endnu et Billede, jeg gerne vil fæstne til Papiret, inden jeg afslutter Skildringen af mine Indtryk fra Klosteret.

Jeg mindes fra en af mine Barndoms Bøger — jeg tror, det var Grimms Eventyr i illustreret Udgave — et Billede, som gjorde dybt Indtryk paa min barnlige Fantasi. Det forestillede Englene som Høstarbejdere. Disse vor Herres Sendebud var en tidlig Morgenstund nedsteget til Jorden for at hjælpe en from gammel Mand med et Høstarbejde, som det var umuligt for ham selv at overkomme; og man saa nu paa Billedet, hvorledes Englene i de himmelske Klædebon med største Glæde haandterede allehaande Markredskaber med en saadan Flid og Færdighed, at da

den gamle Mand lidt senere paa Morgenen kom ud paa Marken for at begynde Arbejdet, havde allerede usynlige Hænder udrettet alt det, han ikke vidste, hvorledes han skulde faa gjort.

Dette Billede randt mig uvilkaarlig i Hu en Aften derude i Klosteret. Søstrene havde i deres Kærlighed overladt deres Gæst det ene af de to halvrunde Korvinduer, der vender ud mod Højalteret, og hvorfra man til enhver Tid kunde søge en Andagtstime foran det belligste Sakramente. Herfra var det, jeg blev Vidne til den Scene, jeg i det følgende vil prøve at skildre, og som saa langt fra at forstyrre den Andagt, jeg var kommen for at søge, tvertimod bidrog til at sprede en ganske særegen Aftenfred over Sjælen.

Saa længe Kirken er aaben eller blot tilgængelig for Portneren, som besørger Rengøringen, kommer Søstrene aldrig derved. Men i den stille Aftentime, naar Helligdommen er lukket, og al Forbindelse med Verden er afbrudt, kommer som Dagens sidste Sysse den at smykke og berede Altene til næste Dags Brug. Blomsterne skal vandes, Lysene skiftes i Stagerne og Dugene paa Alteret ombyttes; og her var det, jeg kom til at tænke paa Englene i Eventyret, da jeg saa Søstrene med Fejekost, Vandkande og Stige ilsomt, sikkert og lydløst gøre alting rede. Snart her, snart der i det halvmørke Rum glimtede Farverne i deres Ordensdragt frem. Med Smil og Munterhed gjorde enhver sin Del af Arbejdet. Med kærlige Hænder bragte de Orden og Skønhed til Veje overalt; og da de endelig med hviskende Stemmer raadførte sig indbyrdes om Resultatet af deres Flid og Betænelighed, syntes det mig, at vor Frelser maatte se paa dem med samme Blik, hvormed han engang betragtede den lille Menneskesjæl, der ved en ydre Kærlighedsgerning beviste ham sit varme Hjertes rige Indre. »Hun gjorde, hvad hun kunde« — men det samme tør siges om Søstrene af Den evige Tilbedelses Orden; ogsaa de søger hele deres Liv at vise Genkærlighed mod det Hjerte, der brast for hele den store Verden.

— Dette er i Virkeligheden den simple og dybe Mening med Livet derinde i Klosteret og den Lære, man tager med sig ud i Verden, naar man har været saa lyk-

kelig at leve en Tid derinde. Det er Aarsagen til de glade Øjne og fornøjede Hjerter, man møder indenfor Klosterporten, og det vil i Guds Time blive Kilden til evig Lyksalighed for disse Sjæle, der ikke gik paa Akkord, men frivilligt ofrede Frihed, Slægt og Venner for at købe den kostelige Perle, der er mere værd end al den Rigdom, Verden kan byde.

Francesca.

Den ny Kardinal-Præfekt for Propaganda-Kongregationen.

Kardinal Willem van Rossum er født i Zwolle i Holland d. 3. Sept. 1854. Den 16. Juni 1874 aflagde han Profesløftet i Redemptorist-Kongregationen og blev efter at have fuldendt sine theologiske Studier præsteviet den 17. Oktober 1879.

Allerede tidlig vakte denne højbegavede Pater sine foresattes Opmærksomhed baade ved sine glimrende Kundskaber og ved sin inderlige Fromhed, saa at man straks satte ham til at undervise i Latinskolen og kort efter i Dogmatikken. Han blev Forstander for Filosofi- og Theologi-Studiet og snart Rektor for hele Studiehuset i Witten (Maestricht). Da man i Rom vilde oprette et Centralstudium for hele Ordenssamfundet, blev P. van Rossum i 1894 kaldt til Rom, hvor han dog

ikke kom til at undervise, men allerede i 1896 efter Pave Leo XIIIs udtrykkelige Ønske udfoldede en udstrakt Virksomhed i det h. Officiums Kongregation. I denne vanske-

lige Stilling vandt han flere Kardinalers højeste Agtelse og skattedes som en utrættelig og uopslidelig Arbejdskraft.

Saa snart Pius X. blev opmærksom paa ham, betroede han ham betydningsfulde Opgaver, der krævede en ikke almindelig Sagkundskab og Klogskab. Saaledes blev han stillet til Raadighed for Kommissionen for Kirkens nye Lovbog og flere Gange beordret til at visitere forskellige Ordenssamfunds Klostre.

Ved Redemptorist-Kongregationens sidste General-Kapitel i 1909 var han nær bleven valgt til Ordens-General, men blev i Stedet for General-Konsultor for Holland og Belgien. I denne Egenskab rejste han Sommeren 1911 til Belgien, men blev pr. Iltelegram kaldt tilbage til Rom, hvor han skulde udnævnes til Kardinal i Konsistoriet den 27. Novbr. s. A. Da Pius X. spurgte ham, hvad hans Program som Kardinal vilde være, svarede han: »At arbejde og ofre mig for Kirkens Tjeneste indtil Døden.«

I 1912 blev Kardinal van Rossum som Pavens Legat sendt til den eukaristiske Kongres i Wien, hvor han vandt stor Sympati. Senere er Kardinal van Rossum bleven udnævnt til Stor-Pønitentiar, en Stilling, han vistnok ikke kan beklæde sammen med sit nye Embede, som Præfekt for Propaganda-Kongregationen, hvortil han, som allerede nævnt i forrige Nummer, modtog pavelig Udnævnelse den 12. Marts.

Den nye Propaganda-Præfekt taler foruden Hollandsk flydende Fransk, Tysk, Engelsk og Italiensk. *G. Schm.*

Sko Kloster.

(Fortsat.)

De fleste gaver skænkedes med krav om noget for noget. Snart drejede det sig om gravplads, som vi har set. Iblandt sådanne velgørere findes i 1274 enkefru Katarina Tjälvedotter, som giver en gård på 2 mark land og 14 örtuger land i Upland, med inventar, og en mindre gård med tilhørende fiskeri.⁶⁰⁾ Samme år testamenterer Birger Mattson og hustru Lucia af en 5 ottingers gård Sko de 3 til

150 m. p. værdi, medens Riseberga skulde have 10 m. p. af indtægten fra det øvrige.⁶¹⁾ Eksemplerne er for mange til at fremdrages alle, men endnu et fortjener særlig at nævnes. Det er Finvid Niclasson, som 1327 foruden at testamentere Sko 6 øre land mod en grav bestemmer 5 m. p. til udde-
 ling blandt fattige på begravelsesdagen.⁶²⁾ Snart drejede det sig om sjælerøgt, som når enkefru Birgitta for sin mand Gregor Magnusson i 1351 skænker en mark land, og Rag-
 vald Peterson i 1380 ligeledes en mark land til sjælegavn for sig, forældre og søster.⁶³⁾ Ligedan når en kvinde Ka-
 terina, ifølge Johannes Björnsons vidnesbyrd, skænkede 16 ørtug land, imod at han og hans hustru skulde være indsluttede i konventets bønner og fortjenstlige gerninger.⁶⁴⁾

På den anden side er der ogsaa et stort antal givere, som ingen betingelser stiller, og mange, som af samtlige Cisterciaklostre kun betænker Sko; disse gaver stammer naturligvis fra Upland. Her, norden for de store vande, lå jo Sko alene, som noget for sig selv. Brødrene Johan-
 nes og Peter Karlson af Fänö testamenterer således hen-
 holdsvis i 1279 og 1284 hver 1 m. s.⁶⁵⁾ Da Nils Ubbeson i maj 1286 var ifærd at drage på korstog til det hl. land, testamenterede han Sko 5 m. p., og tolv år senere for-
 skrev hans enke Juliana det 3.⁶⁶⁾ Ikke tre måneder før sin død i 1420 testamenterede Enkefru Ragnild Ingevas-
 dotter, der i forvejen havde skænket en tomt i Upsala, nu en seng og en stor kedel og overdrager klostret et tilgode-
 havende på godt 60 m. p. og paa en læst jern.⁶⁷⁾

Gaver til bestemte nonner forekommer gentagende; nogle er allerede nævnt. 1289 fastsætter enkefru Agnes Mattsdotter ved testamente 4 m. p. til klostret og 12 til sin datter, som er nonne dér.⁶⁸⁾ Jakob af Asker giver på
 samme vis i 1309 konventet 4 m. p. og sin søster, Bo-
 thilde 2.⁶⁹⁾ Af ridder Eskil Andresson får Sko i 1328 testameteret et guldbaldyret klædningsstykke,⁷⁰⁾ dominika-
 nærmunken Knut Magnussons søster dér en guldring, klo-
 sterfruerne Regimod og Botilde hver en kappe af bærsa-
 klæde og fru Helena 6 m. p.⁷¹⁾ Sognepræsten Ingevald i Akerby testamenterer 1338 Sko 1 m. p. og 4 m. til sin
 niece Lucia, hvem han tyve år havde indsat i klostret
 med 7 ørtug land i medgift.⁷²⁾ Upsalakanniken Henrik

Ludvigson tilskrev 1346 klostret 3 m. p. og sine to niecer dér 16,⁷³⁾ og 1348 tilskriver sognepræst Johan Ragvaldson klostret 2 m. p., fru Ingeborg dér en sølvske, fru Ingrid og hendes søster 2 m. p.⁷⁴⁾

• Godt var konventets forhold til landets regenter, som værnebrevene udviser. Men her findes en lille særlig lyskaster: I maj 1303 udsteder kong Birger en erklæring om, at han ved konventets forekommenhed havde bygget og og bruger en kværn i klostrets strøm ved Almarna, og det afhænger af konventet, hvor længe han må benytte den. Efter at hans brødre Erik og Valdemar havde sat ham i fængsel og gjort sig selv til regenter, forærede de i maj 1307 Sko kværnen.⁷⁵⁾ Som omtalt testamenterede de i januar 1318 også Skos konvent 20 m. p. Men hvor lang tid der på grund af den almindelige mangel på kontante penge kunde hengå, inden testamenterede beløb tilvejbrogtes udaf de anviste ejendomme, ser man her. Thi skønt Brødrene var døde tidlig på sommeren 1318, kan abbedisse Helga først kvittere for pengenes modtagelse i december 1322.⁷⁶⁾

(Fortsættes.)

Konversion og Omvendelse

I Anledning af Pastor *Rothe*.

Det er glædeligt at se, at Pastor Rothe drager Omsorg for at være rigtigt refereret i Ugebladet; det er et Tegn paa Vilje til Forstaaelse, som fortjener at imødekommes. Vil han derfor tage disse Linjer ikke som en overlegen Kritik, men som et Forsøg paa at udrede en af hans Misforstaaelser?

Pastor R. erklærer, at man ikke kan gaa over til et andet Religionssamfund, »og saa leve sit religiøse Liv videre dér, uden at hele ens Personlighed er omdannet. Men det bliver den ikke blot ved det Regnestykke, at to er mere end een.«

Pastor R. berører her to Punkter: 1) Er Konversion og Omvendelse det samme — og 2) Konversionsmidlerne.

ad. 1. Rent sproglig set er Konversion (Overgang fra et fraskilt Trossamfund til den katolske Kirke) lig med Omvendelse (Overgang fra noget tidligere til noget nyt i det religiøse Liv).

Konversion indeholder, nøgternt betragtet, tre Stykker: Det, hvorfra — det, hvortil — og Overgangen. »Det, hvorfra« er saare forskelligt for de fleste Konvertitter. Det kan være fra et gudløst og syndigt Liv til Livet i Troen og Dyden. Det kan være fra en »fri« religiøs Søgen og Spørgen til en fast og bestemt afstukket Tro. Og det kan endelig være fra dogmatiske Vildfarelser til den sande Lære.

»Det, hvortil« er altid det samme: Kirken i hele dens Fylde. Men i »det, hvortil« vil altid det Moment faa Overvægten, som man inden sin Konversion stærkest længtes imod, og saaledes er Kontinuiteten bevaret i det religiøse Liv; Sjælen hviler i Besiddelsen af det eftertragede og faar en Forsmag paa Salighedens evige Hvilen i Gud: Sjælens egentlige Maal. Denne Kontinuitet, aandelige Sammenhæng, kan man finde i alle Konvertitters Skrifter fra St. Augustin til Krogh-Tønning. . . .

Nu selve Overgangen! Den, der gaar over — eller ønsker at gaa over til Kirken — maa først underkaste sig en Undervisning, »gaa til Præsten«, enten han saa er læg eller lærd, gammel eller ung.

Men Præstens Opgave under denne Undervisning, disse Maaneders Samtale og intime aandelige Samliv, er ikke blot at meddele Katekumenen dogmatiske Begreber og oplære ham i katholsk Praksis — men ogsaa at lære hans Sjælstilstand at kende med alle dens særlige Krav, Behov, gode og daarlige Sider, saaledes at han kan meddele en personlig Religion til Konvertenden, omdanne hans Sjæl, advare mod hans specielle Farer og udvikle hans specielle Fortrin.

Dertil kommer saa Forberedelsen til Skriftemaalet og selve Skriftemaalet. Det er Naaleøjet, hvorigennem Kame-len maa gaa, og intet ærligt Menneske kan gøre det uden netop at omvende sig: se sine Synder, studere deres Rod og lære sine Fristelsers Virkemaade at kende, angre og afsky dem, finde Midler og Udveje . . . og tage sin urokkelige Beslutning om nu at samarbejde med den nu modtagne Guds Naade.

Saaledes bliver da Konversion = Omvendelse. Men skulde sjælelig Afjaskethed eller menneskelig Svaghed have afbleget Omvendelsens Farve af Jesu eget Hjerteblod, vil Konvertittens Liv i og med hans Kirke snart føre ham til sand Omvendelse, idet han vil blive stillet Aasyn til Aasyn med et Ideal, der ikke kan gaas paa Akkord med; Kirken er ikke blot een og katholsk, men den er ogsaa hellig. Hellig i sin Stifter og sine Medlemmer, saa langt nu enhver naar frem.

Derfor har Pastor Rothe ikke Ret i at sige, at Kon-

version, som er = Omvendelse, afbryder Kontinuitet og Sammenhæng i det religiøse Liv.

ad. 2. Pastoren siger, at Personlighedens Omdannelse ikke kan ske ved det Regnesrykke, at to er mere end een.

»Stedet er dunkelt«, som man siger i Eksegesen; men Meningen er vel, at man ikke omdanner (omvender vilde jeg sige) sin Personlighed, fordi man pludselig indser, at visse Lærepunkter i Lutheranismen er fejle, og at de modstaaende Dogmer er sande.

Ganske rigtigt! Men man slipper nu heller ikke ind i Kirken paa det Regnesykke alene.

Og selvom — selvom en Konvertits hele Undervisning bestod i at blive overbevist om visse Dogmer, saa har Dogmet i sig en ethisk, asketisk og mystisk Kraft, som omsætter Lære til Liv.

W. James udtaler en Gang, at Læren om Gud som Verdens Skaber er ganske sand, men værdiløs, fordi den ikke ændrer vort Liv. Den hellige Katerina af Siena fik ud af det ene Dogme hele sin Theologi, alle sine Bind Breve, Dialogen og sin personlige Hellighed. Hvorfor? Fordi der i Dogmets tilsyneladende kun forstandsmæssige Former er en indre Ild, der mægter at optænde Hjerter og omdanne Menneskeliv. Eller Læren om Realpræsensen, der kan se kold ud udefra . . . har den ikke affødt al Verdens eukaristiske Litteratur! Rothe glemmer, at man kan faa meget ud af Regnestykket med to og een.

Pastor Rothe bærer Omhu for at være ret forstaaet af os. En Slutningsbemærkning: Men hvorfor vover han sig ikke ud paa aaben Plads med sit Foredrag? Han interesserer sig for et kort Referat af det i Ugebladet; var det ikke modigere at holde det et Sted, hvor Ordet var frit? Og var det ikke loyalere?

Peter Schindler.
Præst.

Det sjette Kirkebud.

»Er det noget nyt?« vil de fleste sikkert spørge, som læser denne Overskrift. Nej, ingenlunde; det er en gammel Forskrift, men den overholdes vist kun af de færreste, ikke af ond Vilje, men af Glemsomhed, og derfor er en Paamindelse herom paa sin Plads.

Det omtalte Kirkebud bekendtgøres hvert Aar i Faste-mandatet og lyder saaledes: »Af Hensyn til, at Faste- og Abstinensbudets oprindelige Strengthed for alles Vedkommende er bleven mildnet, skal alle troende, som er i Stand dertil, i Fastetiden nedlægge en Almisse i de Bøsser, som i

denne Hensigt bliver at anbringe i alle Kirker og Kapeller med Paaskrift: Faste-Almisser.«

Der er jo nok dem, som ikke er i Stand dertil, fordi de til Livets daglige Underhold maa regne med hver en Øre, særlig i de nuværende strenge Tider. Men til Gengæld findes der utvivlsomt ogsaa mange, som daglig i Fastetiden baade kan og derfor ogsaa skal undvære een Øre eller endog mere. Hvis alle, som husker denne Pligt, ogsaa vilde opfylde den, idet de regnede dermed i deres Budget som med en nødvendig Udgift, da vilde den ikke føles trykkende af den enkelte, men paa den anden Side betyde en overordentlig virksom og højt paakrævet Hjælp til Vikariatets Fornødenheder. Vi tæller dog henved 16000 Katholikker i Danmark; lad os nu regne med, at de 10000 heraf gav 50 Øre hver (een Øre om Dagen!), saa blev det jo 5000 Kr. i alt. Selv om nu en Del kun udredede 25 Øre, saa maa der dog findes flere, som bør og kan give et Par Kroner og mere uden derfor at lide Nød.

Husk derfor den kirkelige Forskrift i den ellefte Time og efterkom den fromme Tobias' gavnlige Paamindelse: »Har du meget, da giv rigeligt, og har du lidet, da søg ogsaa at give af det lidet med Redebonhed.« (Tob. 4,9.)

Azarias.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Ungdommens Opmærksomhed henledes ganske særlig paa den Gudstjeneste, som 2. Paaskedag Kl. 10 vil blive afholdt i St. Ansgars Kirke. Hr. Pastor Koch vil synge Højmessén, og Hr. Pastor Schindler vil prædike.

— Atter mister St. Josefs Hospital en af sine ansete Læger, idet Prof. Dr. med. *Jens Schou* fra 1. April fratræder Stillingen som Overlæge ved den ene af Hospitalets to kirurgiske Afdelinger og trækker sig tilbage til sin Landejendom »Astrup« ved Jyderup. Den 23. ds. tog Professoren allerede Afsked med Søstrene og Hospitalet. I den Anledning var flere af Hospitalets Søstre med Provincial- og Hospitalsforstanderinderne i Spidsen samlet med Professoren paa Hospitalet. Her overrakte de den bortdragende Læge en stor Frugtskaal af Sølv og en smuk kaligraferet Adresse i Skindmappe. Heri tolkede Søstrene i Prosa og Vers deres Tak til Professoren, for hvad han havde været saa vel for Hospitalet og dets mange Patienter som for Søstrene personlig, der i saa mange Tilfælde ligeledes var bleven behandlet af Professoren. Adressen bestod af fire

Blade med Billeder, udført i Akvarel af Hospitalets Ydre, Hospitalets Indre set fra Grønnegaarden, en Sygestue med en Patient og Søster og Professorens Operationsstue, det hele indrammet af smukke Blomster, alt kunstfærdigt og smukt udført af en St. Josefssøster. Paa Frugtskaalen var der indgraveret et Perspekt af Hospitalets Ydre samt følgende: »St. Josefs Hospital, København. Prof. Dr. med. Jens Schou K. DM. 1900—1918.« Bevæget takkede Professoren for denne uventede Opmærksomhed og for den smukke Gave, som altid skulde være et kært Minde om hans Virksomhed paa Hospitalet, til hvilken han kun kunde se tilbage med Tilfredshed og Taknemlighed. Som Prof. J. Schous Efterfølger tiltræder fra 1. April Dr. med. Axel Blad, som ogsaa har overtaget Prof. Schous private Klinik. Hospitalet har som hidindtil to kirurgiske Afdelinger: den gynækologiske Afd. med R. Hastrup som Overlæge (Prof. Levys Efterfølger) og den Afdeling, som Prof. Schou nu forlader, med Dr. Blad som Overlæge.

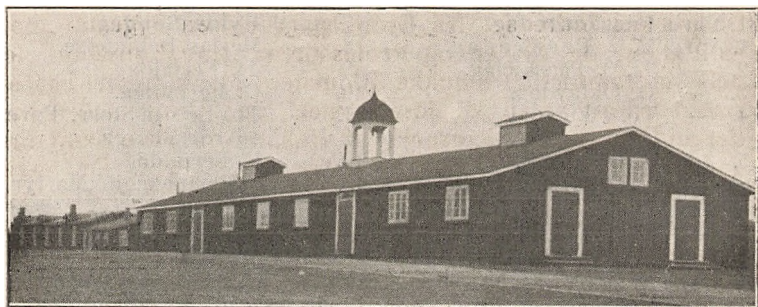
A. H.

Køge. Den katolske Skole afholdt i Torsdags sin aarlige Eksamen. De to Præster fra København, som overværede den, var overraskede over Børnenes gode og kvikke Svar. Det var tydeligt, at St. Josefssøstrene i det forløbne Aar havde præsteret et stort Arbejde. Tillige viste Børnenes Iver og Opmærksomhed og deres glade Øjne, at Søstrene ogsaa havde forstaaet at vinde deres Hjerter. Til Slut sang Børnene med rene, sikre Stemmer en Del Sange og opførte nogle smaa nydelige Scener og Dialoger. Alt i alt, en meget vellykket Eksamen, til Ære for Børnene saavel som for deres Lærerinder. Der var Foraar i Køge den 21. Marts, baade i Naturen og i Skolen. Maatte det unge Liv, der rører sig i Menigheden, spire kraftig frem og faa en frodig Vækst. Viljen dertil er der, saa vil Guds Velsignelse heller ikke udeblive.

J. K.

Nakskov. Den tre Dages Mission for Polakkerne, som blev afholdt her under Pastor Hoppers' udmærkede Ledelse, fandt overordentlig stor Tilslutning. Kirken var hver eneste Gang overfyldt. Præsterne fra Maribo og Nykøbing var behjælpelige med at høre de mange Hundreders Skriftemaal. Landmændene havde, uanset den travle Foraarslid, velvilligt givet deres Arbejdere Lejlighed til at overvære baade Formiddags- og Eftermiddagsøvelserne, maaske i Forstaaelse af, at »Religionen er god til alt«.

Hald ved Viborg. Materialet til det katolske Kapel ved Viborg blev sendt fra Wien; men det viste sig snart at være aldeles utilstrækkeligt. Den danske Stat lagde med stor Imødekommenhed det manglende til, saa at denne Barakke er den solideste af alle. Da nu Freden med Rusland er afsluttet, vil sandsynligvis alle Østrigerne blive

hjemkommanderet. Det formodes, at der vil komme 1200 fangne tyske Soldater fra England til Hald, hvoriblandt der selvfølgelig vil være en stor Del Katholikker, saa at der nok fremdeles vil være Brug for Kapellet.

Rom. Ifølge et Dekret fra Riluskongregationen af 12. Decbr. 1917 er Josefs Ihukommelses Fest (den 19. Marts) og Ærkeengelen Michaels Fest (den 29. Septbr.), der begge før kun var Fester af 2. Rang (*festum duplex II classis*), bleven ophøjet til Fester af 1. Rang (*festum duplex I classis*), dog uden Oktav.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer bedes erindre Tilbedelsen i St. Ansgars Kirke Fredagen d. 5. April til de aftalte Tider.

Marla-Kongregationen af Apostlenes Dronning. — Mødet d. 1. April (Paaskemandag) bortfalder. Næste Møde holdes Mandag d. 15. April.

»Budbringerens« Aprilnumre er udkommet.

Husk de **to polske Børnehjem** i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefsøstrene).

Engelsk og fransk Undervisning tilbydes. *J. C. Køhn, Bartholinsg. 9.*

Aarhus.

Aftenunderholdning Torsdag den 4. April Kl. 8.

Gerhardt Lyng: Konference over Komponisterne I. P. E. Hartmann og Peter Heise. Medvirkning: Frk. *Sarah Munk-Hansen:* Sang; Organist Skytte-Birkefeldt: Accompanement. Entré 50 Øre over hele Salen.

Indtægten anvendes til Skolens Brændsel.

Unio. Møde Fredag den 5. April til Kl. 1 i Gimles Selskabslokaler, Grundtvigsvej 14 (eventuelt en lille Dans.) — *Langfredag* inflet Møde.

Den ordinære *Generalforsamling* afholdes samme Sted Fredag den 19. April Kl. 8.

Koncert.

Til Fordel for St. Elisabethsfloreeningen afholder Organist *J. Hammermüller* med Assistance af Koncertsanger *Anders Brøms* og et stort Kor (100 Personer) Koncert Måndag d. 22. April Kl. 8 Aften i Odd Fellow-Palæets lille Sal.

Kirkelig Kalender.

31. Marts Paaskesøndag.	7. April Hvide Søndag.
1. April M. 2. Paaskedag.	8. — Marias Bebudelse.
2. — Ti. 3. Paaskedag.	9. — Ti. Ferialdag.
3. — O. Oktavdag.	10. — O. Ferialdag.
4. — To. Oktavdag.	11. — To. Leo d. Store, Pave og kirkelærer.
5. — F. Oktavdag.	12. — F. Ferialdag.
6. — L. Oktavdag.	13. — L. Hermenegild, Martyr.

➡ **Husk Faste-Almissen** inden Anden Paaskedag. ⚡

Gudstjenesten i Paaskedagene.

St. Ansgars Kirke. Paaskesøndag Kl. 6 Morgen: Korsets højtidelige Optagelse, Procession, Levitmesse og Prædiken. Kl. 8 stille Messe. Kl. 10 Pontifikalmesse og Prædiken. Kl. 6 Aften Festandagt. — 2. *Paaskedag* Kl. 8 stille Messe. Kl. 9 stille Messe med Fælleskommunion. Kl. 10 Højmesse med Prædiken for Ungdommen.

Jesu Hjertes Kirke. Paaskesøndag Kl. 7 og 8^{1/2} stille Messe. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 6 Prædiken og Festandagt. — 2. *Paaskedag* Kl. 10 Højmesse med Prædiken Kl. 6 Festandagt.

St. Knuds Kapel. Paaskesøndag Kl. 8 stille Messe. Kl. 3 Festandagt. — 2. *Paaskedag* som almindelige Søndage.

Den evige Tilbedelses Kirke (Jagtvejen). Paaskesøndag Kl. 8 stille Messe med Prædiken. Kl. 6 Aften Festandagt. — 2. *Paaskedag* ligesaa.

Immaculatakirken. Paaskesøndag Kl. 6^{1/2} Morgen Korsets højtidelige Optagelse, derefter Procession og stille Messe. Kl. 10 Højmesse med Prædiken. Kl. 2^{1/2} Vesperandagt. — 2. *Paaskedag* Kl. 9 Højmesse.

Sakramentskirken. Paaskesøndag Kl. 8 stille Messe. Kl. 10 Korsets Optagelse, Højmesse med Prædiken. Kl. 6 Festandagt. — 2. *Paaskedag* Kl. 8 stille Messe. Kl. 10 Højmesse.

St. Josefs Kirke. Paaskesøndag Kl. 6^{1/2} stille Messe. Kl. 9 Korsets Optagelse og Højmesse. Kl. 3 Festandagt. — 2. *Paaskedag* Kl. 9 Højmesse. Kl. 3 Festandagt.

Rosenkranskirken. Paaskesøndag Kl. 6 Korsets Optagelse, Prædiken og Højmesse. Anden Højmesse med Prædiken Kl. 10. Kl. 5 Festandagt. — 2. *Paaskedag* Kl. 10 Højmesse. Kl. 5 Festandagt.

Assumptionsskabet. Paaskesøndag Kl. 8 Messe (den h. Kommunion uddeles ogsaa Kl. 7). Kl. 2 Efterm. sakram. Velsignelse. — 2. *Paaskedag* ligesaa.

St. Annæ Kirke. Paaskesøndag Kl. 7 stille Messe. Kl. 10 Højmesse med Prædiken. Kl. 6 Aften Festandagt med Prædiken. — 2. *Paaskedag* Kl. 8 stille Messe. Kl. 10 Højmesse med Prædiken. Kl. 6 Festandagt.

St. Andreas Kirke (Ordrup). Paaskesøndag Kl. 6 Morgen Korsets højtidelig Optagelse, Procession og Levitmesse med Prædiken. Kl. 7^{3/4} og 8^{1/2} stille Messe. Kl. 10 Højmesse med Prædiken. Kl. 5 Festandagt. — 2. *Paaskedag* Kl. 6^{1/2}, 7, 7^{3/4} og 8^{1/2} stille Messe. Kl. 10 Højmesse. Kl. 5 Festandagt.

NB. Ligesom i Fjor vil der **Paaskesøndag** under Messerne i St. Ansgar Kirke, Sakramentskirken, Rosenkranskirken, St. Annæ Kirke og St. Andreas Kirke i Stedet for den sædvanlige Kollekt blive foranstaltet en offentlig Indsamling til Bestridelse af Kirkens Udgifter til Lys.

Mødreforeningens Møde bortfalder i April Maaned.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. o. G. 1—4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Vigge Rothés Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4—6 Eftermiddag.

Nr. 14.

Søndag den 7. April.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — ABC for voksne. — Birgitta-Udstillingen i Stockholm. — Dogmets Livsværdi. — Nye Bøger. — Sko Kloster. — Efterretninger fra Ind- og Udland; København. Ordrup. Aakirkeby. Rom. — En Tak. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

398.

Landet, i den Stille Uge 1918.

Kære Ven.

Hvor jeg synes, det er kort siden, eders lille Karen laa i Vuggen! Og nu skriver du, at hun skal modtage sin første hellige Kommunion. Ja, syv Aar gaar hurtigt. Det glæder mig oprigtigt, at du sætter alle selvkloge og selvraadige Betæneligheder til Side og som lydig Katholik retter dig efter Pavens Bud og lader dit Barn modtage Jesus Christus i sit Hjerte, medens Daabsnaaden endnu smykker det med et duftende Flor af hvide Blomster. Jeg haaber, du gør Skridtet fuldt ud og lader Karen firme straks efter; skal Kampen mellem godt og ondt begynde, saa lad Barnet dog for Guds Skyld faa Sakramentets Naadekræfter til at staa imod med. Kender jeg dig ret, saa er du ogsaa Mand for at blæse de ræsonnerende Familiemedlemmer et langt Stykke, dem, som vil have, at vi Katholikker skal skikke os lige med vore Omgivelser og gøre Firmelsen til en verdslig Kilometersten mellem Barndom og voksen Alder — det er sandelig Sakramentet for helligt og dyrebart till

Der er en Ting, som fryder mig, naar jeg nu tænker paa din lille Pige, det er Bevidstheden om, at det ikke vil blive en enestaaende Festdag i hendes Liv den Dag, I brin-

ger hende til den første hellige Kommunion — Livet vil blive en Kæde af Festdage for hende, for jeg ved, at hun vil glide ind i Rækken mellem Forældre og større Søskende, som gør hver Dag til en Festdag, enten den saa leves i Sol eller Skygge, fordi I hver Dag modtager den hellige Kommunion.

Hver Morgen, naar jeg gaar hjem fra Kirken, beder jeg paa Vejen *Magnificat*, og hver Gang dvæler jeg med særlig Inderlighed ved det Vers *Esurientes implevit bonis, et divites dimisit inanes*; ja, det er netop det: de hungrige har han fyldt med gode Gaver, og de rige har han sendt tombændede bort! Mit Blik ser ud over det bakkede, morgenlyse Land, hvor Travlheden vaagner, og de, der er rige paa denne Verdens Gods og Glæder og Slid og Bekymringer, haster ud til Dagen med Sindet og Tankerne opfyldt af alt dette. Hvor deres Sjæle dog gaar tombændede bort igennem det altsammen! Og saa vender min Tanke med dyb og ydmyg Taknemmelighed tilbage til Kirken, hvor vi, nogle ganske faa, for lidt siden knælede hungrige ved Kommunionbænken og blev opfyldt med den bedste af alle gode Gaver. Vi modtog vore Sjæles »daglige Brød«, og — komme, hvad der vil — vi har faaet Naaden og Kraften ovenfra til at leve Dagen.

Lykkelige lille Karen, der skal vokse op med den Glædens Fylde i Eje! Selve den Livets Regel, som gør det til noget selvfølgeligt, at man hver Dag gaar til Messe og modtager Kommunionen, den er den mest værdifulde Medgift, den opvoksende Slægt kan faa. Skulde der, hvad Gud forbyde, senere en Gang komme Lunkenheds og maaske Trodsigheds Perioder hos en eller anden af Flokken, saa bliv ikke altfor bange; trækker der Uvejrsskyer op, saa ved dine Børn, hvor de skal søge Ly, saa ser du dem nok knæle ned ved Siden af dig igen paa Kommunionbænken, som da de var smaa.

Til Lykke da til Højtidsdagen! Hils store og smaa!
Din hengivne Ven X.

En ABC for voksne.

G. Guld.

Der er vist ikke mange Mennesker i Danmark, der ikke kender Betydningen af Ordet Gullasch.

For flere Aar tilbage var der ingen, der kendte det, det skulde da være de rejsende, der vidste, at denne ungarske Kødret var meget yndet i Tyskland. Saa kom Kri-gen og med den et Kapløb om at tjene Penge, en Fabrika-tion, en Handel, en Børsforretning af den anden Verden. Penge, Penge, Penge! lød det fra alle Sider. Dansen om-kring Guldkalven har aldrig været mere hidsig, mere hen-synsløs, og Skibs-Aktierne steg og steg. . .

Nu er der intet at sige til, at kloge Handelsmænd be-nytter sig af en Chance, hvis ellers Forretningen i sig selv er hæderlig. Men denne vilde Jagt efter Penge, denne hensynsløse, tit bedrageriske Kampmaade, denne ufor-skammede Pral med de vundne Penge, den fortjener ikke blot med Rette Blækspruttens og andre Vittighedsblades Kritik, men den er en Skade for Landet, en Demoralisation. Overhovedet er det rent verdslige Syn paa jordiske Goder, Rigdom og Anseelse som eneste og højeste Livsmaal noget af det mest ukristelige og ufornuftige, der findes.

Ja ufornuftig, ikke blot ukristelig. Naar saadan en Pengeinatador, saadan en Fabriksherre, en Børsjobber, en Bankdirektør, en stor Import-Handler har tjent disse Millio-ner, har købt en Ejendom i Gentofte eller ved Rungsted og Snekkersten, har faaet den nyeste Luksusbil og Titel af Etatsraad eller Generalkonsul og en Slump udenlandske Ordner i Tilgift — hvad saa??

Ja, en, der godt vidste, hvad saa endnu kom, vor Frelser, har selv fortalt os, hvordan det gaar saadan en Spekulant, der har købt sig en Villa eller en Herregaard. Lad os høre Herrens Fortælling:

»En rig Mands Ager bar mange Fold Frugt. Da tænkte han ved sig selv og sagde: Hvad skal jeg gøre, thi jeg har ikke Rum til at samle mine Frugter. Og han sagde: Jeg vil nedbryde mine Lader og gøre dem større, og der vil jeg samle al min Sæd og alt mit Gods. Og jeg vil sige

til min Sjæl: Sjæl, du har mange gode Ting liggende for saare mange Aar. Slaa dig til Ro, spis, og drik, og gør dig til Gode.« (Lucas 12,16—19).

Saaledes fortalte Herren. Og hvis han havde sluttet med disse Ord, saa havde det jo været glædeligt for Gaardejeren eller Godsejeren. Og der var vist mange rige Godsejere i Kejser Tiberius's Dage og adskillige, der havde deres Vinterbolig i Jerusalem og deres Villaer ved Geneserath Sø. Men des værre sluttede Herrens Ord ikkemed, at de »spiste og drak og gjorde sig til Gode«! Han fortsætter saaledes:

»Men Gud sagde til ham (Godsejeren): Du Daare, i denne Nat vil man kræve din Sjæl af dig. Hvem skal det saa tilhøre, som du har samlet? Saaledes gaar det den, der samler sig Skatte og ikke er rig i Gud.« (Luc. 12,20—21).

Ja, saaledes gaar det ogsaa i vore Dage dem, der samler Skatte, Aktier, Bankobligationer, Prioriteter, gamle Malerier, persiske Tæpper og Møbler fra Christian VIII's Tid og, som Frelseren fortsætter, ikke er rige i Gud.

Thi hvis ikke Kristentroen gør det, saa vil senest Dødstimen lære ethvert Menneske at omvurdere de jordiske Værdier. I Dødens Time er selv den mægtigste Statsminister lige saa svag som et nyfødt Barn, i Dødens Time er selv den rigeste amerikanske Trust-Herre fattig som en Kirkerotte. Skulde ikke denne Tanke, nemlig at vi alle snart — om faa Aar — maa opgive alt det, vi har ejet og glædet os ved, gøre os mere modtagelige for Kristi Lære om det evige Livs Værdi og om Midlerne til at opnaa »Rigdom i Gud«! Der gives nemlig virkelige Rigdomme her paa Jorden, som man ikke behøver at forlade i Dødens Stund, der gives allerede her i dette Liv en Slags Guld, ja Diamanter og andre Kostbarheder, om man saa vil, som en Kristen, en Kristi Dicipel burde søge at samle paa og har Chancer for at samle og beholde hele Evigheden igennem.

Der kan her selvfølgelig kun være Tale om aandelige Værdier, om Sjælens Rigdomme, thi alle materielle Ting og Intresser svinder i Dødens Øjeblik. Men fordi de er aandelige, behøver de ikke at være uvirkelige, fantastiske. Det er nemlig det, mange mindre religiøst

anlagte eller helt jordisk tænkende Mennesker forestiller sig ved »Sjælens Rigdomme«. Hvad disse Kornspekulanter og Hestehandlere, disse Direktører og Vekselerere ikke kan se og lugte til og føle paa, det har ikke megen Interesse for dem. Alligevel ved jo selv meget verdsligsindede Videnskabsmænd og Kunstnere, Embedsmænd og Studenter, at der gives aandelige Glæder — Ideens, Tankens Rigdomme, som undertiden allerede her paa Jorden kan være saa store, at enkelte Mennesker kun lever for dem og ikke for materielle Nydelsers Skyld.

Ogsaa disse »Rigdomme i Gud«, som Frelseren taler om, er saa virkelige som det Papir, du har i Haanden, som din egen Haand, der holder fast paa Bogen og blader i den.

Thi fordi du ikke kan se eller rettere: glo paa en Sjæls Rigdom, paa hine himmelske Glæder, Herren lover, følger deraf ikke, at disse slet ikke er til. Du kan jo heller ikke se en Tanke, og dog er den til og foruroliger dig maaske mere end alle Ting, du kan se. Du kan heller ikke se Gud og Kirkens Sandhed, se det evige Liv, men du kan af mange gode Grunde indse, at Gud er til, faa en sand indre Overbevisning om, at de nævnte Ting ikke er Børneleg, men Kendsgerninger, der kan gribe dybt ind i Menneskehistorien og i et enkelt Menneskes — forhaabentlig ogsaa din — Livshistorie.

Til os alle har Frelseren sagt: Saml eder ikke jordiske Skatte, som fortæres af Rust og Møl, eller som Tyvene stjæler fra eder. Men saml eder Skatte i Himlen, hvor hverken Rust eller Møl kan ødelægge dem, og ingen Tyv kan komme og tage dem med sig. (Matth. 6,20.) Og til den rige Yngling sagde Herren, at han skulde give sin Rigdom til de fattige og komme og følge ham, saa vilde han have »en Skat i Himlen«. Og paa den yderste Dag, naar Herren vil ordne alt, da vil endog et Bæger koldt Vand belønnes, som man har givet af Barmhertighed, ja hver god Handling vil bære Renter i Evigheden.*) (Matth. 25,34—36.)

*) For protest. Læsere skal bemærkes, at alle gode Gerninger gøres ud fra Troen og kun ud af Troen. Derfra faar de deres overnaturlige Værd, lige meget om vi ved dem tænker paa Lønnen eller ikke. Men Luthers Lære om Troen alene er stik imod Bibelen og hele Kristenhedens ældgamle Praksis, der begge fordrer Tro og gode Gerninger.

Hvad er altsaa det Middel, Herren mener, naar han opfordrer os til at blive »rige i Gud«, at samle paa »Skatten i Himlen«? Det er med eet Ord: Trosliv. Altsaa vi skal leve udfra Troen, være virksom for det, Troen lærer os, gøre, hvad Troen siger.

For en Katholik, der er oplært til at vække den »gode Mening« om Morgenens og ofte under Dagens Arbejde, der er vant til hyppig at benytte sig af Bodens og Alterets Sakramenter, behøves der ingen lang Forklaring paa dette Punkt. En saadan Katholiks Øjne er aabnede for Evighedsværdierne, som findes baade hjemme og paa Gaden, i Kirken som paa Kontoret og i Værkstedet, som findes paa Sygesengen som i det muntre Selskabsliv. Thi overalt er der Anledning til enten at udføre sin Dont, selvom man ikke netop er »i Humør« eller »oplagt« dertil, overalt byder der sig Lejligheder til at være overbærende, at vise en lille Venlighed, at holde sin Lyst eller Ulyst i Tømme, hvis man da kender sig selv og passer lidt paa. Og her er det ikke saaledes, at den, der er tilfreds med sig selv, eller den, der har et roligt Naturel og er velfornøjet med sine Omgivelser, virkelig er den rigeste i Gud. Nej, den, der har Vanskeligheder i sit Indre, den, der ikke har saa let ved at omgaas andre, den, der ofte griber sig i Forglemmelser, ja den, der taalmodig fører en haard Kamp med en endnu langtfra overvunden Synd — en saadan kan være langt rigere i Gud.

Her kan vi ikke vurdere Mennesker i Grader og Klasser; det bliver Guds Sag at »gengælde enhver efter hans Gerninger«.

Men nogle faa Anvisninger til at blive rige, til at samle Guld, der ikke stjæles, vil vi nu i al Korthed — ikke give, men afskrive efter ældre religiøse Forfattere, for at vi begge, du, min kære Læser, og jeg, maa huske lidt bedre paa dem.

1. Et udmærket Middel til at blive rig er at give noget til fattige og trængende. Netop nu for Øjeblikket er det meget at ønske, at man benytter sig af dette probate Middel til at blive rig. Thi netop nu er der jo saa megen Nød — ikke saa meget iblandt Demonstranterne som hos Smaafolk med smaa faste eller kun smaa

usikre Indtægter, hos Familier med en syg Moder eller Fader, hos ensomme ældre Folk, der er henviste til en ganske lille Pension eller deres paarørendes Hjælp. Disse trænger til vor — taktfulde — Hjælp og især til vor Venlighed.

Forresten tror jeg, at hvis en Familie — altsaa en fra det jævne Folk — har 6 eller 8 Børn, saa vil den klare Situationen lettere, end hvis samme Familie kun havde 2 eller 1 Barn! Dette lyder aldeles imod Snusfornuftens Visdom, imod den højere og den lavere Regnekunst. Men det er et sandt Ord, min kære Læser, og jeg overlader til dig at tænke lidt over dette Fænomen, hvis Rigtighed jeg kunde bevise — ikke blot af Guds Ord, men fra den daglige Erfaring. Altsaa, Forældre med mange Børn har mere Grund til at vente sig noget af Guds Faderhaand end de — der kun vil have 1 eller 2 Børn, ogsaa, ja netop, i disse Dyrtider.

2. Efter denne lille Sidebemærkning kommer vi til det andet Middel til at blive rige (»i Gud«, og alt andet vil desuden tillægges). Men dette Middel er ikke saa forholdsvis let og behageligt som det første (at give). Det er nemlig: at taale og lide. Det vil vi alle meget nødig, thi blot vi har en ordentlig Tandpine eller en lang og kedelig Underlivs-Katarrh — saa er Verden askegraa, og vi ser og tænker og føler intet andet end det, vi lider. Og vore Øjne er som tilslørede, og vort Humør er langt under Nulpunktet, og den ene Medicinflaske efter den anden staar tomt paa Kommoden.

Ja, hvad forslaar saa hele Bibelen og alle Prædikener og den hele Katekismus og alle kirkelige Interesser? Saa-dan en Sygdom eller langvarige Smerter er en udmærket god Prøvesten for det, vi dur — som Kristne. »Hvorfor er I saa frygtsomme, I lidettroende?« spurgte Herren Disciplene under Stormen paa Genesareth Sø. Samme Spørgsmaal vilde han vistnok ofte kunne stille til os, naar det lejlighedsvis gaar os galt med det ene eller det andet.

Se her — i slige Tilfælde af Modgang, legemlige eller aandelige Lidelser — gælder det om at samle Guld, at lægge til Side for »Skatten i Himlen«, at blive rige i Gud! Trofasthed, stærk Tillid til Gud, fast Vilje at følge den

korsfæstede — det er alt sammen det rene Guld, det er en moden Kristensjæls kostbareste Prydelser, kostbarere end alle Diamanter og Rubiner i den engelske Kongekrone, ja, kostbarere end alle Kongekroner og Dronningekjoler og Milliardærfester.

Det gælder kun om at forstaa det og at gribe Lejligheden til at berige sig. . .

F. F. M.

Birgitta-Udstillingen i Stockholm.

Den 8. Marts aabnedes Birgitta-Udstillingen i Statens historiske Museum i Stockholm. Det er Genstande af den forskelligste Slags, der viser sig for den besøgendes Blik; men alt staar dog, som Udstillingens Navn angiver, i Forbindelse med den hellige Birgitta og hendes Gerning. Der findes Billedhuggerarbejder, Malerier, Bøger, Haandskrifter, vævede Ting, Broderier, ja, endog Relikvier i deres Gemmer. Af stor Interesse er ogsaa Samlingen af Fotografier fra udenlandske, endnu eksisterende Birgittinerklostre.

Efter at man er traadt ind i det kirkelignende Udstillingslokale, fængsles ens Blik straks af det Skrin, i hvilket de Relikvier, som tilskrives den hellige Birgitta og hendes Datter, den hellige Katarina, opbevaredes, og som er opstillet længst fremme i »Korel«. Skrinet er antagelig det samme, der kom til Anvendelse ved den hellige Katarinas Translation, og som siges at have bestaaet af »Silke, Sølv, Guld og Ædelsten«. I samme Skrin skal St. Birgittas Levninger have hvilet fra 1381 til 1412, hvorefter de overflyttedes til et kostbarere, men siden indsmeltet Skrin. Midt i Lokalet staar den Kiste, hvori den hellige Birgittas Levninger overførtes fra Rom til Sverige.

Blandt de Kunstværker, som Udstillingen rummer, er særlig at nævne det statelige Alterskrin fra Klosterkirken i Vadstena. Det paabegyndtes vistnok Aar 1455 eller 1456 af Billedhuggeren Hans Hesse i Lübeck, men fuldførtes senere af Johan Stenradh og opstilledes i Vadstena Oktbr. 1459. (Se nærmere herom Dr. *Henrik Cornells* Afhandling: »Några nya dokument til 1400-talets konsthandel« i *Konst-historiska sällskapetets publikation* 1916.) — Et Kunstværk af høj Rang er et Madonnabillede, ogsaa fra Vadstena. Vi ser her Guds Moder i et folderigt Skrud med en rosen-smykket Krone paa sit Hovede, straalende i overjordisk Kyskhed og Stilhed. Paa sin Arm bærer hun det glåd

smilende Barn. Dette Madonnabillede er af Docent Lindblom i Udstillingskatalogen betegnet som et sandsynligvis nordtysk Arbejde fra c. 1500. — Tre Engle med Lys i unaturlig store Hænder er i al deres Naivitet af stor Kunstværdi. De skriver sig med største Sandsynlighed fra den h. Katarinas højtidelige Skrinlæggelse, der fandt Sted 1489 i Vadstena. Det var en straalende Skare Prælater og Riddere med Rigsforstanderen Sten Sture den Ældre i Spidsen, der var nærværende ved den Lejlighed i den lille By ved Vettern. Den interessante Beskrivelse heraf forfattedes af General-Konfessoren Nicolaus Ragvaldi. *August Strindberg* genfortæller i *Svenska folket* Begivenheden paa Grundlag af denne Beskrivelse og slutter med følgende Ord: »Naar vi nu vil spørge, til hvad Formaal disse store og til Dels gripende Festligheder fejredes, eller hvem den Person var, som en saadan Hyldest og Dyrkelse blev til Del, kan vi kortelig svare: Hun var en dygtig Kvinde, der elskede Retfærdighed og øvede Barmhjertighed, og hun var Datter af en Profetinde, som vovede at sige Fyrster og Voldsherrer Sandheden og alligevel havde den sjældne Skæbne ikke til Tak at blive stenet.«

Der findes ogsaa en Mængde Birgittabilleder paa Udstillingen. Særlig er at mærke det i en Niche i »Højkoret« anbragte. Billedet, der er fra Vadstena, dateres ifølge Katalogen til Tiden mellem 1450 og 1475. Dr. Jause har paavist, at Billedet maa have Portrætlighed. Saaledes har vi her maaske en Gengivelse af, hvorledes Birgitta virkelig har set ud. — Fra Borgs Kirke i Øster Gøtland findes et lille, kun 60 cm højt Birgittabillede af, kunstnerisk set, høj Kvalitet. Det bestemmes af Docent Lindblom som et lübecksk Arbejde fra mellem 1485 og 1500.

Blandt de vævede Arbejder maa allermost fremhæves det herlige Silketapet fra c. 1400 fra Vadstena med den korsfæstede Frelser, Maria og Johannes i Silkebroderi paa violet Bund.

Da der her i denne korte Omtale kun har været Plads til at berøre nogle af de vigtigste Genstande, som Udstillingen omfatter, henviser jeg interesserede til den overordentlig smagfuldt udstyrede Katalog, redigeret af Rigsbibliotekar Isak Collijn og Docent Andreas Lindblom.

E. W—m.

Døgmets livsværdi.

I Skrift og Tale møder vi alle — ikke blot lærd, men ogsaa læg — et tiltagende Dogmefjendskab. Eller bedre: Dogmet mistænkeliggøres som noget ubrugeligt, koldt, formelt — en overlevet Rest af Middelalderens Theologi, der nu i vore Dage maa gaa ud af Kurs, hvis det ikke kan veksles for »religiøst Liv«. Man stiller den »religiøse Oplevelse« op som Modsætning til den religiøse Erkendelse og paastaar, at »Kristendom ikke er Lære, men Liv«.

Ingen Tale kan være mere forkastelig — lad os se hvorfor.

I sin Bog om den hellige *Katerina af Siena* siger Johannes Jørgensen omtrent dette: Troens Værdi afhænger af dens egen Sandhed. Hvad hjælper mig den mest brændende Tro, hvis det, jeg tror, ikke er sandt? Har Jomfruen ikke født, er Ordet ikke blevet Kød, saa lad Angelusklokkerne tie og luk Kirkerne. . . .

Ja, og er Brødet ikke Jesu Legem og Vinen hans Blod efter Forvandlingen, saa lad de prægtige Domkirker synke i Grus, lad Evighedslyset slukkes og Røgelsen ligge urørt — thi hvad hjalp det et Menneske at suge Skønhedens og Andagtens Honning af Løgnens falske Giftblomst?

Hvad hjælper det mig i Livet at klynge mig til en Idé — den være nok saa skøn og opløftende — om den ikke er sand; og hvad hjalp det mig i Døden?

Hvor kan jeg tro noget med hele min Sjæl, hvis jeg ikke er overbevist om, at det er sandt; hvor kunde jeg vel elske en Gud eller en Kirke, der slet ikke eksisterede? Og hvor kunde jeg ofre mig for noget, der brast som en straalende Boble, naar jeg rørte ved det?

Nej, Troens Værdi afhænger af dens Sandhed — af at der er Virkelighedens Valuta for den. Eller hvorfor skulde jeg forandre mit Liv, fornægte mine Lyster, døde mine Sanser, om der ikke var en højere Verden end den, hvis Skikkelser forgaar som Røg en Gang i det store Sammenbrud.

Jesu Ord kan ikke have større Autoritet for mig end Sokrates's og Leo Tolstoys, hvis han ikke er Guds Søn, Gud selv.

Troens Liv, Bønnen, Sakramenterne, Ofrets og Kærlighedens Gerninger hviler paa, staar og falder med, om Læren er sand, om Dogmerne udtrykker Virkeligheden.

»Døde Dogmer« hører man saa ofte sagt. Og Dogmerne kan være døde — men saa er det *vor*, og ikke Dogmernes egen Skyld.

Dogmet om Treenigheden er dødt for mig, hvis jeg ikke beder til og lever sammen med Faderen, Sønnen og Helligaanden. Men den treenige Guds Eksistens afhænger ikke af min Antagelse; Troen er lige sand, Dogmet lige sandt, om nogen antager det eller ikke.

Og Dogmet om Jesu Kristi sande Nærværelse i Altersakramentet er dødt for mig — men ikke i sig selv — om jeg ikke nærmer mig Alterbordet i bekendende Tro, i dyb Underkastelse og i hyppig Modtagelse.

— — —
Den sande Opfattelse af Lære og Liv er den, Herren selv har givet os: Vorder ikke blot Ordets Hørere, men ogsaa dets Gørere

Dogmet er Guds Aabenbaring om sig selv til os — det religiøse Liv er vor ydnyge Antagelse og Efterlevelse af den. Var Dogmet ikke sandt, blev Troen en Vederstyggelighed, en sygelig Gøren Staahej af ingenting. I saa Fald kunde man (vilde Søren Kierkegaard sagt) bygge Kirker og ansætte Præster for den Lære, at Maanen er gjort af en grøn Ost.

Dogmets Livsværdi afhænger af dets Sandhed. Og vor Tros Livsværdi afhænger af vor Erkendelse af Dogmets Sandhed og vor Efterlevn af det. *Peter Schindler.*
Præst.

Nye Bøger.

Budbringeren og Børnenes Budbringer. (April 1918. Aarhus.)

Det er sikkert en meget lykkelig udvortes Deling, der er foregaaet med April-Nummeret af »Budbringeren«. Ud-vortes maa den udtrykkelig kaldes; thi længe har der jo været to Afdelinger af Budbringeren, en for de voksne og en for Børnene; men denne Gang fremtræder Afdelingerne meget tydelig som saadanne, idet de kommer som to smaa selvstændige Hæfter, som henvender sig hvert til sine Læsere, men som dog aldrig skal skilles. Hovedbidraget i de voksnes Hæfte er en indgaaende Skildring af den Comtesse Droste zu Vischering, der som Søster Marie i et portugisisk Kloster bevægede Pave Leo XIII til den store Indvielse af Menneskeheden til Jesu Hjerte. Denne bekendte tyske Familie har forøvrigt i flere Henseender været knyttet til den katholske Kirke i Danmark, og en Datter af den arbejder stedse som Ordenssøster i et Kloster her i Landet. Børnenes Budbringer er som sædvanlig yndefuld og livligt fortalt og bringer bl. a. en Del kønne Billeder fra den h. Bene-

dict af Nurcias Liv og Virksomhed. Saavel den store som lille Budbringer fortjener baade at holdes og læses af alle.

Johannes Jørgensen: Mit Livs Legende. Fjerde Bog. Det usyrede Brød. (Gyldendal. 1918. 158 Sider.)

Aabenhjertig og ubarmhjertig mod sig selv var Johannes Jørgensen i de tre foregaaende Bind af sine Livs-erindringer, og det samme Præg er der over det i Paasken udkomne fjerde Bind. Det usyrede Brød kalder Digteren dette Bind efter St. Pauli Ord i det første Korinthierbrevs femte Kapitel om »Oprigtighedens og Sandhedens usyrede Brød, vi skal holde Maaltid med«, og han skildrer heri sin Overgang til den katolske Kirke. Stærke aandelige Kampe og Anfægtelser gik baade forud for og fulgte efter Overgangen, den Jørgensen skildrer med gribende, næsten knugende Kraft, for stærk Føde for svage Sjæle maaske, men god at læse for den, der ved, at det er »igennem mange Trængsler, man bør indgaa i Guds Rige«.

Interessant for den, der har levet med den Gang, er naturligvis Jørgensens Skildring af de Forhold og Mennesker, han lærte at kende; det er jo altid morsomt at se sine »egne Vinduer«, som Kobbersmedens Kone mener, da hun kommer paa Besøg paa Regensen og ser deres Hus paa modsatte Side af Gaden. Forøvrigt er Jørgensens Skildring ikke alene morsom, den er ogsaa for mange Personers Vedkommende i al sin Korthed baade rammende og udtømmende. Hans Skildring af f. Eks. Pater Breitung og Biskoppen er ypperlige. Om denne sidste hedder det:

Sjælden har vel en Mand i den Grad været paa sin Plads, som Biskop v. Euch i Danmark. Paa sidste St. Agnes-Dag, d. 21. Januar iaar 1917, lyldte han 83, og den Time, hvor han for evigt nedlægger Krumstaven, kan vel ikke være langt borte. Men hvem skal tage Arven op efter ham? Hvem skal gaa ind i det vældige Værk, som han har begyndt med saa mægtig en Vilje, saa udholdende en Energi? Hvo kan træde i denne Kæmpes Fodspor?

Ikke for intet har Johannes v. Euch i sin lange Bispetids mange Taler gærne ofte mindet Tilhørerne om sin store Forgænger Absalon. Der er Absalon i Johannes v. Euchs Ydre — og, hvad der er vigtigere, der er Absalon i hans Sjæl. Naar der — det ske saa sent som muligt — skal sættes et Minde paa den store Biskops Grav, bør de Ord indhugges i Stenen: »Han genrejste den katolske Kirke i Danmark.«

Thi det er næppe for meget sagt, at da Biskop v. Euch i sin Tid tiltraadte Arven efter Præfekt Grüder, var Katholicismen af dannede Danske regnet for et Kuriosum (og af Folket for en Taabelighed — »katholsk i Hovedet« sagde man om dem, der ikke var rigtig vel forvaret). Et *poetisk* Kuriosum, om man vil — noget med smaa Abbater og Kùchler i sit Kloster paa Palatin og Carl Blochs Munk, der staar i Aftenrøden og ser langt efter den forskætsede huslige Lykke. Det var altsammen meget kønt og stemningsfuldt og hørte hjemme nede i Italien — ligesom Makaroni og Serenader og *Addio bella Napoli*. Men i København var man da virkelig ikke Katholik, endsige i Slagelse!

Hvad der er sket i Biskop v. Euchs lange Bispetid, og hvad der er det uberegneligt store Resultat af hans Liv, er da dette, at nu kan man for Alvor være Katholik baade i København og Slagelse, ja endog i Randbøldal ude mellem de jyske Bakker. Biskop v. Euch har vist Danmark, at Katholicismen ikke er en Operadekoration eller en neapolitansk Arie, men at den er — jeg vover Ordet — en ganske *upoetisk* Virkelighed, noget saa lidt maaneskinsagtigt som et stort Komplex af røde eller gule, moderne indrettede Murstensbygninger med barmhjertige Søstre eller Skolelærere eller Sygeplejere inden i.

Og endnu ét har Johannes v. Euch virket — Katholicismen i Danmark er under ham bleven dansk Katholicisme. Han, den fremmede, der som ung kom fra Osnabrücks Domkirke og det rigt udviklede Kirkeliv i Westfalen til det lille Kapel og den faatallige Menighed i Frederits, han var fra første Færd bestemt paa helt at ville tilhøre sit nye Fædreland. Han vilde være Dansk mellem Danske, og utrættelig har han derfor forkyndt, at hvad han bragte, var intet nyt eller udenlandsk — det var vore Fædres Tro og vore Mødres Kirke, det var den Kristendom, Ansgar havde forkyndt, Hellig Knud udgydt sit Blod for, og i hvis Sakramenters signede Skygge Dronning Dagmar og Dronning Margrete havde lukket deres Øjne til den evige Hvile.

Allerede for den unge Pastor v. Euch i Frederits var dansk Historie derfor et Yndlingsstudium. Og hvor var den graanende, den graa, den sølvhvide, den snehvide Biskop v. Euch ikke omgivet af danske Bøger og danske Tidsskrifter, naar man kom ind til ham i hans lille Arbejdsværelse paa første Sal i Bredgade 64 over Gaarden? I dette lille Værelse hændte det ham mangen Aften at glemme Tiden, saa at Klokken blev 1 og 2 for ham over Jakob Knudsens sidste Roman eller det nyeste Skrift af Morten Pontoppidan eller Olfert Ricard. Og her i dette lille Værelse blev han søgt af den danskeste af alle danske Bønder og kunde tale til ham paa Grundtvigs Sprog: her blev Jens Busk Katholik.

Bogens sidste Kapitel hedder *De profundis* og handler om Jørgensens store Sygdom i Oktober 1899, da han kæmpede en svær Dyst med Døden. Hvad han her fortæller fra sine Oplevelser paa Dørtærskelen til den anden Verden, er af saa gribende, undertiden forfærdende Karakter, at det vistnok er det mægtigste, det mest ophøjede, der nogen Sinde er skreven herom paa Dansk. Det taaler meget vel at sammenlignes med Dantes Skildringer, ja med Kardinal Newmans vidunderlige »Gerontius's Drøm«. Disse sidste tretten Sider vil brænde sig ind i enhver Læsers Sjæl med uudslettelig Skrift og faa ham til at sande Apostelens Ord: »Det er forfærdeligt at falde i den levende Guds Hænder« (Hebr. 10).

Bogen er naturligvis skreven i Jørgensens sædvanlige lifflige Sprog — hans Sprog er de dejligste Rytmer og hans Billeder malet med de herligste Farver — og vil finde mange Læsere baade blandt dem, der tror med ham, og dem, der staar udenfor.

N. H.

Prospektkort fra St. Andreas Kollegium.

Redaktionen har faaet tilsendt en Række nydelige Prospektkort fra Kollegiet og Kirken. De anbefales paa det bedste og koster kun 5 Øre Stykket.

Sko Kloster.

(Fortsat.)

Et udslag af verdensgejstlighedens velvilje imod og interesse for Sko er samtlige svenske biskoppers beredvillige indrømmelse af aflad for kirkesøgende. Et andet er gaverne fra præsteskabets side; nogle har vi just anført. Upsalas domprovst Bero (Bjørn) testamenterede i 1278 10 m. p.⁷⁷⁾ 1288 tilskrev ærkebisp Magnus Boson klostret 2 øre land og 5 penning land med møller, dog skulde tienderne og møllerne ydes stedets sognepræst ligesom hidtil.⁷⁸⁾ Præsten Henrik i Runesten på Öland overdrog 1299 Sko en otting land dér på øen med bygninger og halvdelen af løsøret, i abbedisse Radburgs dage.⁷⁹⁾ Også ærkebisperne Nils I Allesons og Nils II Kettilson's testamenter betænker konventet med mindre pengebeløb.⁸⁰⁾ Knifstas sognepræst Mikael vælger at jordes i Sko og testamenterer det i 1350 20 m. p. og 7¹/₂ ørtug land i Upland; abbedisse Vendilgerd skulde have en hest. Hans skriftefader hr. Johannes i Sko medbesegler dokumentet.⁸¹⁾

Af en præst i Angermanland var der tilskreret klostret en sølvkalk, hvilken hans eftermand i 1358 forpligter sig til ufortøvet at lade afhente hos en guldsmed i Stockholm.⁸²⁾

På tvist med verdensgejstligheden finder vi blot ét eksempel. Det drejede sig om to ørtug land, som sognepræsten af Alsika i Upland havde tilegnet sig af den derværende klosterjord, men som abbedisse Kristina Jönsdotter i 1420 fik sit kloster tilkendt ved dom.⁶³⁾

Et ganske særligt vidnesbyrd om venskabeligt forhold foreligger derimod fra året 1432. Birgittineren Johannes Håkonson var død i februar, og ærkesædet derefter ubesat, fordi Erik af Pommern vilde påtvinge det en mand efter sin smag, nemlig Bergens biskop Arnold, ligesom han i 1410 havde påtvunget det den yderst uheldige Jens Gerkersen. Men kapitlet stod på sin ret og blev ved domprovsten Olof Larsson, hvem det lovligt havde valgt, og som rejste til Rom for at stadfæstes. Eftersom kapitlet kunde vente sig alt af kongen, der da også lod Arnold indføre med magt, sendte det i juni 1432 sine vigtige dokumenter til opbevaring i Sko, hvis abbedisse Katerina

Jönsdotter kvitterede for modtagelsen.⁸⁴⁾ Dengang rigsforstander Sten Sture d. Æ. som følge af strid med rigsrådet og med dets mest fremragende mand, ærkebisp Jakob Ulfson, i marts 1497 var erklæret for afsat, udstedte ærkebispens d. 28. august et værnebrev for Sko på kirkens, kronens og egne vegne.⁸⁵⁾

Med de øvrige klosterordner levede Sko også i bedste forståelse. Forholdet mellem det og dominikanerordenen er tidligere belyst; nu optog provincialprien i 1478, minoriternes provincial i 1480 og st. Antoniusmunkene 1496 Sko i sine ordeners broderskab med delagtighed i aflad, bøn og andre fromme gerninger, foruden at enkelte konventer af de nævnte ordener for eget vedkommende yderligere optog klostret til delagtighed. Ligeså gjorde Vadstena 1508 og Mariafreds karteusere 1511.⁸⁶⁾

Et smukt aktstykke fra 1318 bør ikke forbigås; det er et mønster på et hæderværdigt herskabs ånd og lyder således: »Fordi Margareta, som fra først af og til nu i vor tjeneste har opført sig trofast og prisværdigt, men af hele sit sind har besluttet, med afvisning af denne verdens forfængelige, flygtige og vakkende nydelser, at indtræde i ordensliv og i Skononnernes kloster og med Kristi hjælp henleve sine dage dér i klosterliv og ordensdragt, så vil vi hædre hende med en kærlighedsgave på grund af hendes så trofaste tjeneste hos os.« De skænker derpå som indgift godt $\frac{1}{2}$ markland. Omkring $\frac{1}{2}$ markland synes at have været den gængse medgift: Søsterparret Elena og Aledis Ivansdötre medfik 1335 af sine forældre 6 øreland, og Ramborg Björnsdotter i 1336 11 ørtug land af sine;⁸⁸⁾ i 1345 medbragte Sigrid Larsdotter ligeledes 11 ørtug.⁸⁹⁾

Med køb, salg og mageskifte af jord måtte selvfølgelig konventet give sig af, men bortset fra en større gård i Södermanland, som det i 1277 solgte biskop Amund af Strengnäs for 145 m. p.,⁹⁰⁾ drejede det sig stedse om mindre forretninger, som når det i 1414 købte små fem øreland i Upland for 50 m. p.⁹¹⁾ Til Knutt Matsson lånte konventet i 1287 20 m. s., som han pantsatte sin gård Helgö for, men da han ikke fik den indløst i løbet af et halvt år, var den kontraktmæssig klostrets ejendom, og til sikkerhed lod det i 1326 ærkebisp Olof attestere pantebrevet.⁹²⁾

(Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Kirkernes aarlige Regnskaber er altid af betydelig Interesse. Det gælder ogsaa om Rosenkrans-kirkens Regnskab og Aarsberetning for 1917, der i disse Dage er udsendt. Regnskabet er i en vis Henseende glædeligt, for saa vidt som der er Fremgang paa mange Punkter; men det er endnu ikke lykkedes at komme saa vidt, at Vikariatet kan være fri for at hjælpe med. Kirkeskatten er atter stegen. Det samlede Beløb, Menighedens Medlemmer har ydet, udgør Kr. 3150,00 imod Kr. 2604,00 i 1916. Bidrags-ydernes Antal er naaet 300 imod 289 i 1916. Kirkeskoler-nes Skolepenge udgør tilsammen Kr. 1372,58 imod Kr. 1311,85 i 1916. Regnskabet over Restaureringen er nu af-sluttet og fremlagt til Eftersyn hos Sognepræsten, Boyesgade 8². — Det i Aaret 1914 stiftede Legat under Mærke G. J. & H. er af Legatstifterne atter blevet forøget med 400 Kr. og udgør nu 1400 Kr. — I Portnerens Lejlighed paa 3die Sal samt i Lokalet ved Indgangen er der blevet indlagt elektrisk Belysning. Endvidere er foretaget forskellige nød-vendige større Reparationer i Ejendommen til et samlet Beløb af Kr. 2556,76. — Det er lykkedes at opnaa Tilba-gebetalning af Ejendomsskat (Grundskat) for Skatteaaret 1916/17 for den Del af Bygningen, der udgør Kirken. Til-bagebetalingen androg Kr. 200,38, og Kirken vil fremtidig blive fritaget for denne kommunale Afgift. I Statstilskud har Skolerne haft omtrent 3000 Kroner. De fire Skoler, der findes i Sognet, hvoraf de to jo er Kirkens Regnskab gan-ske uvedkommende, har i 1917 været besøgt af 577 Elever. — Den 11. Juni kan Kirken fejre sit 25-aarige Jubilæum som Sognekirke, i hvilken Anledning der vistnok vil blive afholdt nogle Festligheder.

— Mandag den 22. April Kl. 8 Aften afholder Køben-havns-Koret og Privat-Symfoni-Orkester i Koncert-palæets lille Sal en Koncert til Fordel for Elisabethfor-eningen, der tager sig af forældreløse og forsømte kathol-ske Børn. Koret dirigeres af Hr. Organist *Jos. Hammermül-ler*, Orkesteret af Hr. *Svend Chr. Felumb*. Koncerten er en Gentagelse og afholdtes første Gang i Studenterforeningen d. 10. Marts. Undertegnede, der overværede den, beder Ka-tholikkerne om at møde fuldtalligt den 22. April, ikke blot for det gode Formaals, men ogsaa for den gode Musiks Skyld. Baade Koret og Orkesteret er i høj Grad værd at høre, og Programmet er udmærket. Af større Ting opfø-res *Aug. Södermanns* fornøjelige Ett bondbröllop og *Jos. Hammermüllers* smukke Absalon-Kantate til Tekst af *Johannes Jørgensen*. Ind imellem er der Solo-Sang af Hr.

Anders Brems, der jo for Tiden er en af Publikums og Kritikens mest fejrede Favoriter. L. G.

— I *Academicum catholicum*s Møde den 20. Marts holdt Hr. Student *H. Højris* Foredrag om Pavestolens statsretslige Stilling. Om dette for Tiden ikke saa lidt omtalte og fra et baade religiøst og politisk Synspunkt set uhyre udviklede, men netop derfor interessante Problem maatte der jo meget naturligt udvikle sig en livlig Diskussion. Og det var en Hjertensglæde for en, selv om man var opvokset i saa ærkekatholsk en Egn som det oldenburgske Münsterland, at høre danske Studenter tale Pavens Sag og forsvare St. Peters Arvelod med saa gode Grunde og saa glødende Begejstring, som det den Aften skete. — Hvis der overhovedet er en Garanti mulig for Pavens suveræne Frihed, kan den kun bygges paa Katholikernes ubrødelige Troskab; naar alle Katholikker Verden over kræver Pavens Frihed respekteret og naar de evner at faa dette deres Krav respekteret, saa er den vigtigste Betingelse givet for en bedre Fremtid. — Ar. Mz.

Aakirkeby. Hosstaaende Billede forestiller det Hus, som det er lykkedes Hr. Pastor Zoetmulder at erhverve til et lille Kapel. Bag det Hus, som ses paa Billedet, ligger et andet Hus, lige saa langt som Forhuset, men ikke saa bredt. Der findes ogsaa en god Have, som sammen med

den øvrige Grund udgør i alt godt 840 m² (godt 2100 □ Alen). Af Inventar til Kapellet haves foreløbig kun et Alter, men er den store Ting naaet, at der er købt (ikke betalt) en Ejendom, kommer de andre mindre Ting vel ogsaa efterhaanden.

Ordrup. Fra Tirsdag Aften til Lørdag Morgen i den stille Uge holdtes her paa St. Andreas Kollegium lukkede Eksercitier, d. v. s. saadanne, hvor Deltagerne hele Tiden forblev paa Kollegiet, for 36 Mænd, hvoraf de 22 var Elever fra Skolens højere Klasser. Omstaaende Tak udtrykker ikke alene den enkeltes, men utvivlsomt alle Deltageres Følelse, om end naturligvis de ældre vilde formulere deres Tak lidt anderledes, end de unge har gjort.

Rom. Den nye Republik Finland har nylig sendt en Deputation til Paven for at udvirke, at den Hellige Stol træder i direkte Forbindelse med Republikken. Deputationen bestod af Lorens Kihlmann og Eugen Wolff og havde til Sekretær Tankred Borevius. De blev modtaget i Vatikanet med det for Gesandter fastsatte Ceremoniel, idet Hs. Hellighed, omgiven af sin Hofstat, modtog dem i Tronsalen i højtidelig Audiens. En af Udsendingene forelæste en Hyldestadresse, hvori han fremførte den nævnte Begæring paa den finske Regerings Vegne og iøvrigt henviste til den historiske Overlevering, der viser, at Pavestolen altid har været den højeste moralske Autoritet; noget, der i den standende Krig jo har vist sig i allerhøjeste Grad at være Tilfældet. Den Hellige Fader takkede, synligt bevæget, i udvalgte Udtryk for den ham ydede Hyldest og søjede til, at den Hellige Stol vilde forblive tro mod sine Traditioner; at tilstaa de smaa Stater samme Ret som de store har, og at han med Glæde traadte i direkte Forbindelse med den finske Regering. Efter at den officielle Audiens var sluttet, bad Benedikt XV Deputationens Medlemmer ind i sit private Bibliothek, hvor han længe underholdt sig med dem. Ved Afskeden overrakte han egenhændig Hr. Kihlmann og Wolff Storkorset af Gregoriusordenen og Sekretær Borevius Komturkorset af samme Orden. Derefter begav Deputationen sig til Kardinal-Statssekretæren, der senere — i Pavens Navn — gengældte Besøget. Den katolske Presse i Italien betegner det skete som værende af allerhøjeste Betydning; thi det drejer sig ikke alene om Finland, der i egen Interesse søger Paven, men om en politisk Bevægelse, der udbeder sig Støtte og Medvirkning hos den højeste aandelige Autoritet. Sjælden har Kirken haft Lejlighed til i den Grad at kunne understrege sin Betydning som netop i Nutiden. Den finske Deputations Audiens i Vatikanet kan betegnes som Førstegrøden af den regerende Paves Statsmandsklogskab.

En lille Tak

for de aandelige Øvelser paa Kollegiet.

Da vi unge er i særlig Taknemmelighedsgæld til Kollegiet og højærv. P. Droste, vilde jeg gerne hermed takke for alt, hvad der er bleven gjort for os i disse tre herlige Dage! — Naar jeg sagde, at vi unge særlig skylder Kollegiet Tak, mener jeg, at vi trængte mest til Eksercitierne. Om kort Tid vil vi jo ved Filisofikum have uuurderlig Gave af det »filosofiske Fundament«. Eksercitetankerne vil ogsaa i første Række være medbestemmende, naar vi — snart — skal ud i Livet og vælge os en Livsstilling. — Af alle de mange frugtbare Betragtninger, der sikkert vil præge hele vort Liv, greb de to ægte ignatianske om »Guds Rige« og »Lucifers og Guds Bannere« os mest. Og den bedste Tak, vi kan yde Kollegiet, er vel den med Ungdomsbegejstring at fylke os om Guds skønne Banner og gøre hans Sag til vor, hans Ønsker til vore Idealer!

EN AF DE UNGE.

Koncert.

Til Fordel for St. Elisabethsforeningen afholder Hr. Organist J. Hammermüller en Koncert Mandag 22. April Kl. 8 Aften i Odd Fellow-Palæets lille Sal med Assistance af Københavns Koret, Privat Symfoni-Orkester under Ledelse af Hr. S. C. Felumb og Hr. Koncertsanger Anders Brems.

Af Programmet fremhæves: J. Hammermüller: Absalon-Kantate for Solo (Hr. Brems), Kor og Orkester.

Billetter à 2 og 1 Krone faas i Katholsk Boghandel, Stenosgade, og hos de højærværdige Herrer gejstlige ved Sognekirkerne.

Tak. Til Kirkekorfonden har jeg yderligere modtaget 20 Kr. under Mærket: »Alleluja«. *P. v. Kellenburg.*

Ungdomsvennen. April 1918. Indhold: Et Ideal, men ikke fra 1910. — Opvækkelse, et Billede. — Paaskemorgen, et Digt. — Opstandelse. — Høvedsmanden. — Fra Foreningslivet.

Klosterkirken paa Jagtvejen. Hver Dag Andagt Kl. 3.

Festgaver.

Nye Testamente	Kr. 2,50	Sursum corda	0,60-1,00
Messebogen	fra 3,50 til 7,00	Niels Hansen: Vore Helgener	3,00
St. Alphonsus: Bønnen	0,60-0,90	Festskriftet om Biskop	
Essers Prædikener. 6 Hæft. à	1,00	Johs. v. Euch.	— 3,(0
Fuldstændig Bønebog	2,75 3,75	Maurer: Vejetil Moderkirken	3,00
BørnesBønebogm. Tillæg	0,75	Johs. Jørgensen: Frans	
Den daglige Messe	— 1,00	af Assisi	— 5,50
Aloysiusbogen	— 0,75	Johs. Jørgensen: Lignelser	1,00
Den fuldkomne Anger.	— 0,15	Frederiksen: Digte . . .	1,50-3,00
Bønnen — en Samtale med Gud	0,15	KardinalNewmans Søn-	
Svensson: Nonni og Manni	— 0,15	dagsbog	— 1,50
Lille Nellie af den h. Gud	0,50-0,60	Schmid: Jesu Hjerte-An-	
Huronhøvdindens Ed.	— 1,00	dagten	1,50-3,00
Spillmann: Et Offer for		Et Ord til hver Dag . .	— 0,15
Skriftemaalet	— 1,50		

Kirkelig Kalender.

7. April Hvide Søndag.	14. April 2. Søndag eft. Paaske.
8. — Marias Bebudelse.	15. — M. Ferialdag.
9. — Ti. Ferialdag.	16. — Ti. Ferialdag.
10. — O. Ferialdag.	17. — O. Josef, Jesu Plejefader.
11. — To. Leo d. Store, Pave og Kirkelærer.	18. — To. Oktavdag.
12. — F. Ferialdag.	19. — F. Oktavdag.
13. — L. Hermenegild, Martyr.	20. — L. Oktavdag.

Hvide Søndag.

St. Ansgars Kirke. Kl. 7 stille Messe. Kl. 9 højtidelig Messe med Børnenes første h. Kommunion. Kl. 11 stille Messe. Kl. 5 Eftm. Festandagt med Prædiken.

Sakramentskirken. Kl. 7 stille Messe. Kl. 9 højtidelig Messe med Børnenes første h. Kommunion. Kl. 5 Eftm. Festandagt med Prædiken.

Rosenkranskirken. Kl. 7 stille Messe. Kl. 9 højtidelig Messe med Børnenes første h. Kommunion. Kl. 5 Eftm. Festandagt med Prædiken.

St. Annæ Kirke. Kl. 7 stille Messe. Kl. 9 højtidelig Prælatsmesse og Meddelelse af Firmelsens h. Sakramente. Kl. 5 Eftm. Festandagt med Prædiken.

St. Andreas Kirke (Ordrup). Kl. 9 højtidelig Messe med Børnenes første h. Kommunion. Messerne Kl. 8 $\frac{1}{2}$ og 10 bortfaldet, men efter endt Højtidelighed læses c. Kl. 10 $\frac{1}{2}$ en stille Messe. Kl. 5 Eftm. Festandagt med Prædiken.

Jesu Hjertes Kirke. Aftengudstjenesten holdes paa Søn- og Festdage Kl. 7 $\frac{1}{2}$.

Husk de **to polske Børnehjem** i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefssøstrene).

Fast Gave til alle ved Firmelsen:

En lille Pintsbog.

2. Udgave. 64 Sider. Smukt indb. 75 Øre.

Alle Bønner ved Firmelsen paa Latin og Dansk.
Mindeblad foran i Bogen.

St. Josefs Gilde, st. 1885. Generalmøde afholdes Mandag d. 8. April 1918 Alten Kl. 8 pr. i Lokalet, Bredgade 67.

K.U.F. »Ringene« holder Aftenunderholdning og Opvisning Søndag den 7. ds. Kl. 8 Aften i Stenosgade 4 B. K.U.F.s Hornorkester spiller. Efter Opvisningen levende Billeder. Adgang for alle Medlemmer af K.U.F. og de særlig indbudne Gæster. Den 21. April fejres K.U.F.s **10 Aars Stiftelsesfest.** Program i næste Nr. Billetter à 1 Kr. faas hos Bestyrelsen og hos Portneren, Stenosgade 4.

Unio. Fredag d. 12. April i Gimles Selskabslokaler, Grundtvigsvej 14. Almindel. Møde med Dans til Kl. 1. Deltagere i Dansen betaler 50 Øre. Den ordinære Generalforsamling afholdes samme Sted Fredag den 19. April Kl. 8.

Katholsk Boghandel Stenosgade 3. Kbhvn. B. Aabent 9-6. Tlf. Vester 3930. Bøger, Billeder, Devotionalier.

K.U.B. (Katholsk Underretnings Bureau), et Samfund af katolske, akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Magister Matthæus Hansen, Hovmarkvej 30, Charlottenlund.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. o. G. 1-4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 15.

Søndag den 14. April.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — ABC for voksne. — Nye Bøger. — Sko Kloster. — Efterretninger fra Ind- og Udland; København. Maribo. Sverige. Portugal. Rusland. Nord-Amerika. Rom. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

399.

Den gode Hyrde.

Medens disse Linier skrives, er det Paaskeuge, den herlige, opløftende Paaskefest med sin Magt og sin Kraft, vi beundrer hos Christus i hans Opstandelse, og som vi kan lægge Mærke til hos de troende, der holder Paaske med den opstandne Frelser. Ja, i Sandhed: »Dette er Dagen, som Herren har skabt; lad os juble og glæde os paa den.« Det er Paaskefesten. —

Og den anden Søndag efter Paaske mindes vi vor Frelser som den gode Hyrde: den gode Hyrdes Søndag. Da hører vi baade St. Petrus, idet han tilraaber os: »I var som vildfarne Faar, men er nu omvendte til eders Sjæles Hyrde og Biskop (Vogter),« og selve vor Forløser, der siger om sig selv: »Jeg er den gode Hyrde. Den gode Hyrde giver sit Liv for sine Faar. — Jeg er den gode Hyrde, og jeg kender mine, og mine kender mig — jeg hengiver mit Liv for mine Faar — og de hører min Røst, og der skal blive een Hjord og een Hyrde.«

Med Rette har vor hellige Kirke henlagt Mindet om den gode Hyrde til Paaskeliden, til første Søndag efter Paaskeugens Afslutning. Er ikke netop den sidste Tids Hemmeligheder det bedste Vidnesbyrd om vor Forløseres Ord: Den gode

Hyrde hengiver sit Liv for sine Faar? Ja, for hvem andre har han ofret sit Liv og sit Blod end for sine Faar, for os alle? Og er ikke netop alt det, vi læser om Christus efter hans Opstandelse, et lige saa vigtigt Vidnesbyrd om det Ord: Jeg er den gode Hyrde?

En Hyrdes Opgave er at bære Omsorg for sin Hjord, at værne om sine Faar, at være dem en Hjælper og Beskytter. Hvor kærligt tager Christus sig ikke af sine Apostle efter sin Opstandelse! Han viser sig gentagne Gange for dem, han spiser med dem, han hjælper dem med den rige Fiskefangst, han taler med dem, som en Fader med sine Børn. Overfor Petrus har han ikke noget bebrejdende Ord, tværtimod foretrækker han ham for de andre: »Gaa hen og sig hans Disciple og Petrus. .« »Simon, Johannes's Søn, elsker du mig mere end disse? — Vogt mine Lam, vogt mine Lam, vogt mine Faar.«

Hvem genkender da ikke det Billede, Christus selv har tegnet af den gode Hyrde, der gaar efter det fortabte Faar, indtil han finder det, og saa lægger det paa sine Skuldre og glæder sig over at have fundet det? — Endnu kønnere viser den gode Hyrde sig overfor den bodfærdige Maria Magdalena. Hun søger sin Herre i Graven, men finder ham ikke, Jesus viser sig for hende, men Maria kender ham ikke; hun mente, det var Gartneren, indtil Christus siger det ene Ord »Maria« til hende. Da vil hun falde ned for ham og omfavne ham, men Frelseren holder hende tilbage.

Maria var en af de første, for hvem Jesus efter sin Opstandelse viste sig, og dog var hun før den store Synderinde. Kan vi da ikke genkende den gode Hyrde med Faaret paa sine Skuldre og Hjertet opfyldt af Glæde over at have fundet Faaret?

Hvilken Trøst for os, naar ogsaa vi kan bekende: Jeg var som et vildfarende Faar, men er nu omvendt til min Sjæls Hyrde og Biskop, og jeg kan i min Frelser finde en god Hyrde ligesom Petrus og Maria Magdalena.

Maatte vi alle nu i Paasketiden omvende os til denne vore Sjæles Hyrde, da vil vi alle i ham finde det samme, som hans Disciple fandt i ham efter hans Opstandelse: en god Ven, en Trøster, en Fader, en Raadgiver, en god Hyrde!

Jos. Resch.

En ABC for voksne.

H.

Helvede.

Dette Ord lyder saa ubehageligt, saa gammeldags, saa forældet i mange moderne Kristnes og kristelige Prædikanters Øren, at de helt har afskaffet det. Og det kan disse bløde, æstetiske, lidettroende Folk jo gøre alt efter deres Behag, saa at deres svage Nerver og deres forfinede Skønhedssans ikke forstyrres af dette grimme, saa ubarmhjerdigt haarde Ord »Helvede«. Thi vi vil gerne indrømme, at dette Ord lyder som en Dissonans i forfinede Menneskers selvavede Livsharmoni, i forfinede Prædikanters bestandige Talen om »den evige Kærlighed«, om at den rige Grosserer X eller den gode Justitsraad Y — »ved hvis Baare vi staar« — nu har fundet »Hvile« hos Gud, er bortkaldt til »Himlens Glæder«. . . . Ja, det lyder meget kønt, og Taarerne triller, og de fine Batistes Lønnmetørklæder bruges, og man kører hjem til — en bedre Frokost.

Nu kan man jo nok afskaffe Ordet Helvede. Spørgsmaalet er blot, om man kan afskaffe selve Sagen, nemlig det Helvede, hvilket vor Frelser saa ofte omtaler. Han udtaler lige fra sin første Optræden indtil sine sidste Samtaler med Disciplene, at enten frelser man sin Sjæl, eller man gaar fortabt. Alene i Bjergprædikenen bruger Herren Ordet Helvede tre Gange og omtaler det endnu oftere deri som »Fortabelse«, som en »stor Undergang«. Og saaledes bliver han ved. Ja, han fortæller hele Historier om Helvede, saaledes om den rige Fraadser og den fattige Lazarus, om de taabelige Jomfruer, der staar udenfor og ikke kan se Brudgommen, om dem, der har virket store Ting i Herrens Navn og nu forundret spørger, hvorfor de alligevel befinder sig i Helvede o. s. v. Og Herren svarer dem: »Ikke enhver, der siger til mig: Herre, Herre, skal indgaa i Himmeriges Rige, men den, der gør min Faders Villie, han vil indgaa i Himlen.«

Derfor er det bare Ordkløveri at ville bortdisputere Helvede, hvor jo »Ilden ikke slukkes« og »Ormen ikke dør«. At dette Liv er afgørende for Sjælens Frelse ses ogsaa

deraf, at vor Frelse beror paa Troen som første Forudsætning for at være Gud velbehagelig. Thi saa længe vi ikke ser Gud, ikke ved, om vi skal belønnes eller straffes, saa længe kan vore Gerninger ske udaf Troen. Men saa snart Legemets Slør ikke mere hindrer Sjælen i at skue Gud — er ingen Tro mere mulig. »Som Træet falder, bliver det liggende.«

Hos os katholske Kristne kan derfor Tvivl om Helvedes Tilværelse ikke være forenelig med Troens Sandhed. En anden Sag er det, om en Præsts eller en Lærebogs Forklaringer, hvorfor et Helvede er til, altid virker helt indlysende paa det søgende eller tænkende Menneske.¹⁾ Jeg tror ikke paa, at disse Gaader kan forklares af endog de lærdeste Theologer. Thi vi har jo kun saa smaa og saa faa Begreber om Gud og det hinsidige. Kan vi forene alle Tildragelser — baade i Naturen og i Menneskelivet — med Begrebet om Guds Godhed og Kærlighed?? Ogsaa her er der store Gaader i enkelte Tilfælde. Men som Troslære er Guds Godhed og Faderkærlighed lige saa fast og urokkelig som Læren om evig Løn og evig Straf. Vi maa nøjes med at være muligst klare over, at f. E. Læren om Helvedes Tilværelse er urokkelig Sandhed, og at dette kan bevises af Herrens Ord, og at der desuden er mange andre Grunde, hvorfor denne Troslære bør fastholdes.

Vi maa forresten som Katholikker ikke lade os for meget imponere af Tidens Smag og af en modernistisk Trosoptattelse, der løber ud i en delvis Opgivelse af den aabnede Sandhed. Vi er jo dog ikke Katholikker for Professor Xs eller Avisernes eller Laanebibliothekernes Skyld! Vor Kirke er ikke en lille Klub, en lille Forsamling, der beder om Undskyldning for, at den ulejliger andre tilstedeværende.

Men det var forresten slet ikke Hensigten med denne Artikel at tale om Helvedes Eksistens. Nej, vi vil give Svar paa et meget interessant Spørgsmaal, nemlig: Hvem

¹⁾ Vi maa ogsaa skelne imellem Fantasi-Forestillinger om Helvede og Kirkens Lære derom. Vi behøver slet ikke at anstrenge vor Fantasi — vi kan jo alligevel ikke forstaa disse fjerne, umaadelige Ting, end sige gøre os et Billede deraf. Men Sandheden, Virkeligheden af Troslærens Indhold skal vi naturligvis ofte tænke paa — det er noget helt andet end at sidde og gruble, om hvor mange Ovne der er i Helvede.

kommer i Helvede? Vi er nemlig saa heldige at vide Besked om nogle — ganske vist faa, men meget alvorlige, ja ubehagelige Ting desangaaende.

Der kommer nemlig i Helvede mange af dem, der maaske her paa Jorden ikke har tænkt sig Muligheden deraf. Hertil hører f. E. Paver, Biskopper og Præster — thi vi maa give disse Kirkens Tjenere Forrangen ved denne Katalogisering. Herren siger udtrykkelig, at der blandt de fortabte vil være saadanne, som har virket og prædiket (tilsyneladende, men ogsaa officielt og virkeligt) i hans Navn (Matth. 7,21). Disse gejstlige har været, som den bekendte store Prædikant Abraham a Sancta Clara udtrykte sig, »Klokker, der ringede for andre til Guds-tjeneste, men som selv udeblev«. Den dybt religiøse store Digter Dante skildrer i sin Rejse gennem Helvede meget drastisk, hvad ogsaa visse Paver maa lide, fordi de ikke har svaret til deres høje Embedes Værdighed.¹⁾

Der er dog, Gud ske Lov, for Øjeblikket bedre Tider for Paver og Præster — d. v. s. værre Tider i verdslig Forstand. Nu vil ikke saa let en Fyrstesøn falde paa at blive Biskop og Kardinal eller et ungt dannet Menneske her til Lands blive Præst for at tjene mange Penge eller for at komme til Ære og Værdighed. Men dette var en Fristelse i hine Dage, da Kirken bød over store Jordejendomme, og Biskopperne var Fyrster og mægtige Jorddrotter. Nu er vor Biskops Bølg ikke særdeles fristende for den verdslige Appetit, og alle Tegn viser henimod, at Gejstligheden i de kommende Tider ikke netop vil lide af Overflod — hverken her i Landet eller i andre Lande.

Men til dem, der maaske ikke tænker sig Muligheden af, at de selv, med deres egen højstærede Person, skulde komme i Helvede, at deres Liv skulde ende med saa stor en Katastrofe, hører ogsaa visse Verdensmennesker, der har en altfor god Mening om sig selv. Bevares, de er i borgerlig Henseende meget respektable, maaske ansete og berømte, maaske toneangivende i Kunst og Litteratur og bærer Titler og Ordensstjerner. Det vilde aldrig falde disse Herrer ind at stjæle en Tikroneseddel, for de ejer jo selv mange

¹⁾ Dette er naturligvis bare Digter-Fantasi. Vi ved jo intet afgjort om noget Menneskes Fordømmelse — det skulde da lige være en af de 12 Apostles.

i Forvejen. Det vilde aldrig falde dem ind at synde imod de 5 Kirkebud, fordi de jo slet ikke kender dem. Nej, nej, — men de betænker sig ikke paa at føre en stille, hensynsløs Kamp mod en Konkurrent, at dyrke »Naturen« ved ikke at paalægge sig andre Hensyn end netop dem, Faren for den offentlige Skandale, Politivrøvl, Smitte o. s. v. nødvendiggør. Der gives Kunstnere og Forfattere, Skuespillere og Filmsdirektører, Avissskrivere og Lærere, der udbreder, ikke Kristi, men den frie Naturs (eller rettere: Hadets) Evangelium, og som synger med Bibelens Ord: »Kom altsaa, og lad os tage fat paa Goderne, som findes, og hurtig, ligesom unge Folk, bruge det, der er skabt. Lad os drikke god Vin og salve os, for at Tidens Blomst ikke maa visne forinden. Lad os gribe Roserne, inden de falder; intel smukt Sted skal findes, som ikke skal blive Skueplads for vor Livsnydelse.« (Visd. 2,6—8.)

Men hvorledes gaar det nu disse Naturens og Livsnydelsens Apostle? Visdommens Bog fortæller, at Katastrofen ikke udebliver, at disse, der har drukket sig mætte af Livets Bæger, en Dag vaagner op af deres Rus og maa se dem, de har spottet over, der kæmpede for at holde Guds Bud, staa i Herlighed foran Guds Aasyn. Og saa vil disse forhen saa livsglade Levemænd faa en ubeskrivelig Rædsel, og de vil udbryde: »Der er de, som vi engang har let af, som vi drillede. Vi Taaber ansaa deres Liv for Galskab . . . se, nu, er de iblandt Guds Børn . . . Altsaa har vi taget fejl med Hensyn til den rette Vej. . .« (Visd. 5,1—13.)

En tredje Slags Mennesker tror heller ikke, at deres Livsvej udmunder i Fortabelsen, ja, de vilde anse det for en Fornærmelse, om en Præst vilde antyde en saadan Mulighed. Det er ogsaa — ligesom de forrige — meget »respektable« Mennesker, maaske rige og fornemme Folk og cand. philer og Etatsraads sønner. Ja, jeg indrømmer, at til denne Klasse hører kun velstillede Folk, Dette er ingen Fornærmelse imod disse Folk, men Herren selv har jo talt mange ubehagelige Ord om Rigdom og Velleved. Disse Folk kan være yderst venlige og hyggelige at tale med og endnu hyggeligere at drikke og spille Whist med. Ja, de spiller ikke blot Bridge og Billard, men undertiden arbejder de ogsaa,

nemlig naar de skal klæde sig paa til Middag, eller naar de samler paa Porcellænstallerkener eller gamle Lysesakse, og naar de er med paa en Velgørenheds-Basar. Om disse Folk gælder det: »Ve eder, I rige, thi I har faaet eders Løn.« (Luc. 6,29.) Den Slags Folk — og mange unge Mennesker af Folket med — begraver deres Talent i Jorden. Deres Synd er, at de ikke har bestilt noget ordentligt.

Heldigvis er de fleste af dem, der læser disse Linier, saaledes stillede, at de nok skal lade være med at drive, thi ellers vilde de ikke tjene til deres Underhold. Men alle, der nu paa Grund af Dyrtidshjælp og Fagforening og andre Indretninger kan faa Arbejde, men ikke tager det og lader sig betale for deres Driveri, synder lige saa godt som en Tyv, der stjæler sine 20—30 Kr. om Ugen.

Der kunde endnu skrives en hel Del om Folk, der ikke tænker paa, at deres Liv udmunder i Fortabelse.

Se f. E. de vantro og Gudsfor nægterne, som jo findes i alle Samfundslag. Den, som ikke tror, bliver fordømt, siger Herren ganske tydeligt. Er dette Ord maaske for haardt? Tænk engang, hvad det vil sige at være vantro eller endog at spotte over Guds Eksistens! Her taler vi ikke om den tvivlende Sjæls Kamp og Søgen, her tales om den, der benægter Skaberens Eksistens og udbreder Vantroen iblandt andre. Thi, som den dybsindige Pascal siger: »Hvis du ikke tror paa Sjælens Udødelighed, paa en Guds Retfærdighed og Barmhjertighed — smerter det dig da, ikke at være naaet til denne Tro?« — —

Her har vi Prævestenen. Disse Vantroens Apostle søger ikke, savner ikke det, de mangler. Med trodsig Foragt for Troen og for Kirken hæver de Næsen i Sky. Dette er Synden, thi de skulde i det mindste længes efter Sandhed og Godhed. Og kan disse Mennesker gaa ligegyldigt forbi den korsfæstede paa Golgatha??

Dette Ord: Det er mig knusende ligegyldigt, hvad de siger om Gud og Religion og Sjælens Udødelighed — det er en frygtelig Synd, en Synd imod Menneskesjælens dybeste Love, imod Forstandens Formaning, fremfor alt imod den korsfæstedes Lidelser. Eller har disse Lidelser været ligegyldige Ting? Der ligger altsaa en frygtelig Synd i udpræget religiøs Ligegyldighed eller i Vantro, og Herrens

Ord derom er aldeles ikke saa haarde, naar man ved, hvad han sigter til: ikke til uforskyldt Vantro eller Vrangtro. Men mon ikke dette Ord rammer mange, mange moderne Mennesker? —

Og hvis du vil vide, hvem der ellers kommer i Helvede, saa læs efter i Brevet til Galaterne, femte Kapitel. Her vilde vi kun advare dem, der er altfor selv-sikre og selvretfærdige.

Vi alle maa huske paa, at Gudsfrygt er Visdoms Begyndelse, og at den højeste Visdom er ved praktisk Trosliv, ved Bøn og Arbejde og Barmhjertighed imod andre at søge at være paa den sikre Side, naar Herren kommer og siger: »Aflæg Regnskab for din Husholdning!«

F. F. M.

Nye Bøger.

Thor Lange: Mangesteds fra. (Gyldendalske Boghandel. 1918. 211 Sider. Kr. 5,20.)

Som et Slags *opus postumum* er i Marts i Aar udgivet en Række Smaaarbejder fra Thor Langes Haand. Dog findes der vist intet deri, som ikke har været trykt før, noget saa tidlig som 1884, det sidste i 1911.

Indholdet er, som Titelen lader forstaa, hentet fra alle mulige Egne, dog kun fra Europa (et Besøg i Ægypten berøres løseligt). Det er mest, hvad man i Dagspressen kalder »Rejsbreve«, Skildringer af Land og Folk, arkæologiske Betragtninger (f. Eks. i »Under Hellas' Himmel«), Beskrivelser fra Sejlture paa Havet, ad Floder, fra Besøg i England, Rostock og Grækenland. Desuden findes et Par »Mindetaler« over tre gode danske Mænd: Peter Axel Jørgensen, en Filolog, der ligesom Thor Lange selv havde sin Lærergerning ved et Lyceum i Rusland, Otto Forchammer, en dansk Sønderjyde, der virkede for et russisk Bibelselskab, og Archæologen og Numismatikereren Dr. phil. Chr. Jørgensen, der først døde i 1916, medens Thor Langes Lovord over ham paa hans 60 aarige Fødselsdag blev til i 1911.

Endelig er der spredt gennem hele Bogen Naturskildringer, som næsten kan kaldes Malerier, thi det er først og fremmest Farverne, som gør Indtryk paa Thor Lange. Et Sted skriver han saaledes (S. 49):

»O, for den Dæmring over stille Strømmel Støvetgrønne, dunkle Skovmasser staar vagt mod Luft af diset lillagraat, der højere oppe glider over i blegnet Karmoisin. Vandet glimter mat som staaelitrende Silkestof og slaar i Bølgelinierne Folder af lyst gulligt rødt. Saa slukkes Farveskæret paa Himlen, men Indersiden af den lange, bløde Bølgedønning vedbliver endnu en Stund at skinne metalblank. Inde under Pilekrattet i Vandkanten damper Taagen «

Af den Slags Farvemalerier findes der i nærværende Samling mange. Men ogsaa hans Kærlighed til Musik afspejler sig paa de forskelligste Steder; saaledes hedder det paa Side 75: »Et stadigt vældende Kildespring af stille Glæde bliver det saaledes i Hukommelsen at rumme mangfoldige Musikmotiver tilligemed Versharmonier paa forskellige Sprog.«

Ja forskellige Sprog! Thor Lange har virkelig mestret »forskellige Sprog«. Paa Side 67 siger han: »Alle Vegne møder mig det kære nygræske Tungemaal, det eneste af mange Sprog, jeg kan tale næsten helt uden fremmed Accent« . . . og Side 82:

»Nogenlunde kan jeg læse, til Dels ogsaa tale henvedfenten — seksten fremmede Sprog, det er ingen Kunst; Kunsten bestaar i at magte sit eget. Dansk er et ædelt, men vanskeligt Instrument, en Violin, der maa spilles godt for ikke at lyde skurrende. Slem, saa ilde den Violin behandles i Døgnlitteraturen og i Dagligdagstale.«

Men Thor Lange forstaar som nogen at magte sit Sprog. Og han elskede sit Sprog og elskede sit Fødeland og dets Flag. (»Hans*) Kærlighed til Fædrelandet overgik langt min, som egentlig kun er en fantastisk Tilbedelse af Dannebrogssflaget.«) Dog vidner »Mangesteds fra«, at den danske Mand derude havde faaet sig et nyt Hjem. Kapitlet »Fra Ukraine« begynder saaledes med de Ord: »Det er mit Hjem, for saa vidt som man kan faa et andet Hjemland end netop det, der blev givet en ved Fødselen,« og det sidste Kapitel saaledes: »Atter hjemme, velbeholden i Havn! Hvor velsignet stille — i det mindste foreløbigt Søndagsfred og varmt Solskin. Alle Vinduer ud mod Haven staar aabne; det dufter af Blomster, af modent Korn og af støvfri Steppeluft over det bugnende Ukraine.« Og her i Ukraine fandt han ogsaa sit sidste Hvilested, i Familjegravstedet paa det gamle adelige Gods.

Den dybe, religiøse Grundtone med stor Kærlighed til den katholske Kirke viser sig ogsaa her, som i de fleste andre af Thor Langes Bøger.

Megas.

*) Peter Axel Jørgensens.

Sko Kloster.

(Fortsat.)

En anden skyldner overgik der derimod dom, han skyldte klostret 28 m. p., og i 1352 dømmer Magnus Smek ham til inden seks uger — den vanlige frist i den slags sager — at betale abbedisse Vendilgard dem.⁹³⁾ Derimod gik i 1409 to råfstethingsdomme klostret imod.⁹⁴⁾ Som andensteds omtalt var dronning Margrete og Erik af Pommern ivrige for at bringe mest mulig skattepligtig jord, der var kommen under frelse — skattefrihed — tilbage til skat. Og saaledes kendtes det ved dom, at 11 ørtugland skulde fra Sko gaa tilbage til de oprindelige ejeres slægt, fordi det ikke var 46 år, siden de kom under klosterfrelse, altså fordi det var sket efter Albrecht af Meklenburgs tronbestigelse 1363; men arvingerne skulde give Sko erstatning »inden nat og år«. Senere på året dømtes klostret til betaling af skat til kronen af to øreland. Skos jordebog fra 1503 udviser, at det dengang havde 175 forpagtere og huslejere; som vanlig aflagdes afgiften hovedsagelig i naturalier.

I året 1488 foretog konventet et stort byggearbejde i sit bønhus og dormitorium (sovesal), hvortil det ca. 22. maj fik ærkebisp Jakob Ulfsons anbefaling. Ved bønhus kan forstås selve kirken. Idet Ulfson udlover aflad og beder præsteskabet anbefale sagen fra prædikestolene, siger han, at nonnerne ingenlunde kan undvære det, der skal bygges, og ikke kan fuldføre det uden at nyde andre gode Gudsvenners hjælp.⁹⁵⁾ Men allerede 1503 afbrændte klostret, medens kirken forblev udskadt. Abbedisse Elin Petersdotter udsendte derfor, under løfte om delagtighed i klostrets rige aflad, bønskrifter, første gang den 16. okt. s. år, om hjælp til dets påbegyndte genrejsning, og de påfølgende forstanderinder fornyede indtrængende opråbet. Trods biskoppelige og ærkebiskoppelige anbefalinger og trods særlige almissementsamlere kom der imidlertid ikke nok ind. Folks interesse var i det sidste par århundreder mere rettet på franciskanernes og dominikanernes munke- og nonneklostre og på Vadstena, og de idelige krige bedrede ikke forholdene. Abbedisse Ingegerd klager 2den juledag 1513 endog, at nonnerne lider nød både med klæder

og føde, og at husene er brændt eller faldefærdige, og endnu i januar 1521 anbefaler biskop Otto af Vesterås' indsamling til de fattige jomfruers afbrændte kloster.⁹⁶⁾ Det tilbagestående af bygningerne forfaldt altså, navnlig da kong Gustaf lod tagenes kobberplader fjerne til opføring af det kgl. slot i Stockholm.

Sko blev det allerførste Cisterciakloster, som kom til at mærke Gustaf Vasas hånd: gennem brev fra Upsalas borgermester af 14. september 1522 blev abbedisse Ingegerd Hansdotter tvungen til at afhænde sit fædrenehjem der i byen, og kort efter mistede klostret et andet stenhus i Upsala, der simpelthen blev det frataget med Gustafs vidende og vilje.⁹⁷⁾

Da hans svoger rigsråd Joakim Brahe var henrettet ved det stockholmske blodbad d. 8. november 1520, tyede enken Margreta med sine to ganske unge døtre til Sko, hvis nye abbedisse var Katarina Olofsdotter, og boede i klausuren — noget, der 1275 var blevet forbudt af generalkapitlet. På fleres velmente råd tog fru Margreta bort, men nonnerne vilde ikke slippe pigebørnene, eller de ikke nonnerne, og moderens samtykke til deres forbliven opnåedes nogen tid senere. Kong Gustaf udstedte 1. oktober 1526 abbedisse Ingegerd et bekræftelsesbrev på konventets ret til fremdeles at oppebære kgl. bøder blandt sine samtlige landboere,⁹⁸⁾ og selv kom han på besøg d. 16.⁹⁹⁾ Men året efter blev han heftig opbragt over, at nonnerne, da den ene af hans søsterdøtre, Ölgerd, lå for døden, iklædte hende nonnedragt. Ved brev af 30. oktober 1527¹⁰⁰⁾ bebrejdede han Ingegerd det i yderst drøje vendinger og underrettede hende om, at Ölgerds søster med det samme vilde blive anbragt andetsteds. Iøvrigt synes han ikke at være klostret ondsindet, idet brevet bar til overskrift »Kære fru abbedisse« og begynder med en tak for den pleje, man har ladet de to unge piger blive til del, ligesom det slutter med tilsagn om, at ærke diakonen i Upsala, Lars (Laurentius Andrea), skal bestille til sysselmand for klostret »på vore vegne en god, skikkelig mand, som kan vide eders og klostrets bedste«.

Derved er rigtignok at bemærke, at Laurentius var kongens inspirator til fordel for den lutherske bevægelse.

Umiddelbart efter fik abbedissen kgl. ordre til at modtage manden og overlevere ham gods og nøgler, og 1528 blev der lagt rytteri i klostret. Dernæst beordredes klostret til årlig at udrede til kronen 300 m. ørtinge. Ingegerd fremsatte umuligheden heraf på grund af armod og gæld, gjort til klostrets opretholdelse. Men kongens brev af 3. januar 1530¹⁰¹⁾ gav afslag under påberåbelse af rigets store gæld, som der ingen udvej var til at betale, »medmindre vi har nogen hjælp dertil af kirkernes og klostrenes renter.« Han sluttede med de ord; »Vi vil altid gerne være eder behjælpelig til eders bedste.« Så måtte Ingegerd sælge af klostrets sølv, og i april 1531 får hun kvitering for at have afleveret 200 m. og et kredenskar til 100 m. — den fastsatte årsafgift.¹⁰²⁾ (Sluttes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. I Søndags sluttede »Ringens« sin Vintersaison med en Gymnastikopvisning, assisteret af det for nylig oprettede »K. U. F.s Hornorkester«. Det var en Fornøjelse at se, hvilke Resultater der var naaet i de forløbne Maaneder baade for Gymnastikholdets og Hornorkesterets Vedkommende. Gymnastikken var af overordentlig elegant Kvikhed og blev, skønt mange af Øvelserne var noget vanskelige, udført med Bravour og Friskhed, der fuldstændig henrev det talrige Publikum. Hornorkesteret spillede før og efter Opvisningen nogle overordentlig nydelige Numre, især i Betragtning af, at der var 10 Mand og med en Læretid af mellem 5 og 1 Maaned bag sig. At Orkesterets Formand, Hr. Aug. Ratz, selv dirigerede, forhøjede kun det gode Indtryk, man fik, af at Ungdommen efterhaanden begyndte at kunne, hvad den vil. Disse gode Resultater maa selvfølgelig, næst efter de unge Menneskers Energi, tilskrives Hr. stud. mag. Hafstrøm og Musikforeningen »Stringendo«, som vovede at overtage »Start«vanskelighederne. Efter Opvisningen blev der fremvist nogle meget interessante og morsomme Films, der satte Kronen paa den smukke og fornøjelige Aften. De, som har overværet denne Opvisning, vil sikkert møde igen til »K. U. F.«s Stiftelsesfest den 21. ds. og bringe alle deres Venner og Bekendte med.

Maribo. I Gaar, den 3. April, havde vi den Glæde at kunne indvie vort femte Kapel paa Lolland-Falster,

nemlig det smukke store Kapel i St. Josefs søstrenes polske Børnehjem her i Maribo. Arbejdet for at oprette dette polske Pensionat og Skolen er blevet rigeligt belønnet, idet Gud selv nu bor iblandt de kære smaa. Tidlig om Morgenen forkyndte allerede St. Birgittas store Klokker vor Glæde, og Dannebrog med sine friske Farver vajede fra Taarnet Side om Side med det polske Flag for at vise den her i Maribo saa vel kendte Alliance »Dansk-Polsk, men fremfor alt katholsk«, og Søstrene indbød ved deres Flag alle Maribos Katholikker til at deltage i deres store Fest. Resultatet blev ogsaa, at næsten alle Byens Katholikker var til Stede. Lolland-Falsters 5 Franciskanerpræster var ogsaa nærværende for paa den Maade offentligt at tolke deres Tak til de gode Søstre for deres nidkære Arbejde blandt vore Tusinder Polakker. Med Biskoppens Tilladelse er Kapellet indviet som *Oratorium publicum**), og vi har indviet det som Franciskanerkapel, for at Søstrene i deres Kapel kan nyde godt af vore store Franciskanerprivilegier. Efter den højtidelige Indvielse var den første Messe, der blev læst, en Levitmesse, som Pater Superior Klessens celebrerede, assisteret af Pater Jansen som Diakon og Pater Luppes som Subdiakon. Pater Hendrix og Pater Smiltz med St. Josefs søstre udførte en smuk Sangmesse. — Ved samme Lejlighed kan vi meddele, at vor polske Skole og Pensionat allerede har faaet et godt Ry blandt alle Danmarks Polakker, der er forbausede over at se, hvor godt deres Børn bor i vort Pensionat. Derfor er Resultatet ogsaa rigtig godt for de første Aar, idet vi har næsten 40 Børn i Skolen og Pensionatet, og to Gange i Løbet af dette Aar har vi haft store Mængder af Børn til deres første h. Kommunion, saa at Huset igen har vist sig at være temmelig lille, men vi haaber altid paa Hjælp fra gode Mennesker, der har Hjerter for vort polske Børnehjem i Maribo.

C. Klessens.

Sverige. Birgittaforeningen hvis Formaal er at udgive og sprede katholske Skrifter, holdt Langfredag Generalforsamling i Stockholm, ved hvilken Styrelsen genvalgte, bestaaende af Baron Gustaf Armfelt, Formand — Civilingeniør E. Roesler, Viceformand — Doktorinnan L. Sundstrøm, Sekretær — samt Fru M. Roesler og Comtesse Ebba Sparre.

Portugal. Den nuværende Regering i dette Land er ikke saa intolerant som den foregaaende. Adskillelsesloven er bleven revideret, og Vilkaarene for Katholikkerne er langt bedre nu. Der er givet Gudstjenestefrihed for alle Trosbekendelser. Bestemmelsen om Censur for pavelige:

*) Offentligt Kapel, i hvilket man altsaa kan opfylde sin Søndagspligt.

Buller og biskoppelige Hyrdeskrivelser er ophævet; disse Dokumenter er nu kun underkastet den almindelige Preseslov. Selvom nogle Katholikker havde haabet, at et nyt Konkordat skulde være bleven oprettet med den Hellige Stol, hvad jo ikke skete, indrømmer de dog den nye Regerings oprigtige Vilje til at skabe gode Forhold mellem Landets forskellige Klasser.

Rusland. (Sibirien.) Fra Hr. Pastor Olrik er der nylig kommet Brev til den højærværdigste Biskop. Hovedindholdet af Brevet, som er dateret den 4. Marts, skal blive meddelt i næste Nummer af Ugebladet.

Nord-Amerika. (U. S. A.) Den skandinavisk-katholske Forenings Fjerdingsaarsblad meddeler, at Danskeren Henry Andersen er afgaaet ved Døden den 4. Januar 1918, 52 Aar gammel. Afdøde udvandrede 1892 til Amerika, hvor han fik en god Stilling i Textilfaget og i 1896 ægtede en amerikansk Dame, der var Katholik. Selv stod Andersen dengang Kirken fjern, men konverterede dog fire Aar efter og blev en udmærket Katholik og et ivrigt og virksomt Medlem af den skandinavisk-katholske Forening. I 1894 og 1907 besøgte Andersen sit Fædreland. For 1½ Aar siden fik han en Øjensygdom, der i Løbet af et Par Maaneder berøvede ham Synet; andre Sygdomme, der traadte til, bortrev saa den tidligere saa raske og lykkelige Mand. Han efterlader sig Hustru, en Søn, der studerer, og en Datter, der er Søster i Den gode Hyrdes Kongregation. — I samme Nummer af det lille Blad gives en meget venlig Beskrivelse af Biskop Johannes von Euchs 25-aarige Jubilæum sidste September.

Rom. Kardinal van Rossums Udnævnelse til Præfekt for Propaganda-Kongregationen er bleven modtaget med almindelig Tilfredshed i kirkelige Kredse i den evige Stad. Sit Embede som Stor-Pönitentiarius har Kardinal van Rossum, som ventet, maattet opgive, hvilken vigtig Stilling er bleven overdraget til Kardinal Georgi. Begge Kardinalerne har nylig haft Audiens hos den Hellige Fader for at takke ham for Udnævnelserne.

St. Ansgars Kirke. Eftermiddags-Andagten holdes i denne Maaned Klokken 5.

Assumptionskapellet (Amalievej 14). Fredag den 19. April Kl. 8 Messe for den nordiske Bønneforenings Anliggende, Kl. 4½ fransk Prædiken og Kl. 5 sakramental Velsignelse.

Tak. For de 1000 (tusind) Kroner til St. Ansgars Kirkekor-fond bringes herved den ædle Giver en inderlig Tak. *J. Braun.*

St. Franciskus' III. Orden holder Møde i St. Knuds Kapel Fredag d. 19. April Kl. 8 Aften.

St. Knuds Kapel. Mariabørnskongregationen af den ubesmittede Undfangelse holder offentligt Møde Onsdag d. 17. April Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften og Fælleskommunion Søndag den 21. Kl. 7 Morgen.

Mødreforeningen paa Frederiksberg holder Møde i Rosenkranskirken Søndag d. 14. April Kl. 3.

K.U.F. 1908-1918. *Stiftelsesfesten* fejres Søndag d. 21. ds. Kl. 6-10 i St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4 B. Program: 1. Takkegudstjeneste med *Te Deum* i Jesu Hjertes Kirke Kl. 6. 2. Koncert af Musikforeningen Stringendo (velvillig Assistance). 3. Tale af Præs. Festsang. 4. *Høje Gæster*, Farce i een Akt. 5. Pause. Forfriskninger. 6. *Petersen! Petersen! Petersen!* Farce i 2 Optrin. 7. *I Mellemakten*, humoristisk Monolog. 8. Bortlodning.

NB. Billeter à 1 Kr. (arderobe ibereg.) faas hos Bestyrelsen og hos Portneren, Stenosgade 4. Medlemmer faar Adgang ved at forevise gyldigt Medlemskort.

Koncert

til Fordel for St. Elisabethsforeningen
Mandag 22. April Kl. 8 i Odd Fellow-Palæets lille Sal
med Assistance af Københavns Koret,
Privat Symfoni-Orkester og Hr. Koncertsanger Anders Brems.

PROGRAM.		
1. R. Schumann: Jyderne.	C. E. F. Weyse: Barcarole.	} Koret.
I. P. E. Hartmann: Flyv, Fugl.	Gl. Folkevise, arr. af Th. Laub:	
Fr. Rung: Til min Musa.	Ramund.	
2. P. Heise: Ingen Blomst i Verdens Lande.	Carl Nielsen: Studie efter Naturen.	} Hr.
A. Brems.
P. E. Lange Müller: Glenten.	Ed. Grieg: Og jeg vil ha' mig en	
Carl Nielsen: Tit er jeg glad	Hjertenskjær.	
3. Aug. Söderman: Ett bondbröllop.	b) I Kyrkan.	} Koret.
a) Bröllops-Marsch.	c) Önskevisa.	
	d) I Bröllopsgården	
4. Johs. S. Svendsen: „Prélude“.		} Orkestret.
Jos. Haydn: Rokoko-Menuet.		
Johs. Brauns: Ungarsk Dans Nr 5 (g-moll)		
5. Jos. Hammermüller: Absalon-Kantate for Tenor-Solo, Kor og Orkester.		

Kor-Dirigent: Hr. Organist Jos. Hammermüller.
Orkester-Direktion: Hr. Svend Chr. Felumb.

Billeter à 2 og 1 Krone faas i Katholsk Boghandel, Stenosgade, hos Præsterne ved Sognekirkerne og hos Portneren i St. Knuds Skole, Stenosgade 4.

Unio. Fredag den 12. April i Gimles Selskabslokaler, Grundtvigsvej 14. Møde med Dans til Kl. 1. Deltagerne i Dansen betaler 50 Øre. Den ordinære *Generalforsamling* afholdes samme Sted Fredag den 19. April Kl. 8.

Elisabethforeningens Basar

indbragte 2601 Kr. 38 Øre. Gevinsterne faldt ved Lodtrækningen paa følgende Numre: Rosenkransen paa Nr. 215. Tæppet paa Nr. 367. Tasken paa Nr. 51. Dukken Elisabeth paa Nr. 65. Dukken Kaja paa Nr. 94. Maleriet paa Nr. 63. Lømmetørklædet paa Nr. 72. Hjertelig Tak til alle, som, navnlig i disse vanskelige Tider, ved personlig Nærværelse, ved Gaver eller paa anden Maade har bidraget til dette gode Resultat. En særlig Tak bringes Foreningen »Stringendo«, som ved sin udmærkede Assistance kastede Glans over Basaren.

Bestyrelsen.

Kirkelig Kalender.

14. April	2. Søndag eft. Paaske.	21. April	3. Søndag eft. Paaske.
15. —	M. Ferialdag.	22. —	M. Soter og Cajus, Paver og Martyrer.
16. —	Ti. Ferialdag.	23. —	Ti. Georg, Martyr.
17. —	O. Josef, Jesu Plejefader.	24. —	O. Oktav af Josef.
18. —	To. Oktavdag.	25. —	To. Markus, Evangelist. (Bededag.)
19. —	F. Oktavdag.	26. —	F. Cletus og Marcellus, Paver og Martyrer. (I Højmessen: Marias Bebudelse.)
20. —	L. Oktavdag.	27. —	L. Marias Officium.

Engelsk og fransk Undervisning tilbydes. *J. C. Køhn, Bartholinsg. 9.*

2. Søndag efter Paaske.

St. Ansgars Kirke. Kl. 7 stille Messe. Kl. 9 højtidelig Prælatmesse og Meddelelse af Firmelsens Sakramente. Kl. 5 Eftm. Festandagt med Prædiken.

St. Annæ Kirke. Kl. 7 stille Messe. Kl. 9 højtidelig Messe med Børnenes første h. Kommunion. Kl. 5 Eftm. Festandagt med Prædiken.

Husk de **to polske Børnehjem** i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefssøstrene).

Fast Gave til alle ved Firmelsen:

En lille Pintsbog.

2. Udgave. 64 Sider. Smukt indb. 75 Øre.

Alle Bønner ved Firmelsen paa Latin og Dansk.

Mindeblad foran i Bogen.

Festgaver.

Nye Testamente	Kr. 2,50	Niels Hansen: Vore Helgener	3,00
Messebogen	fra 3,50 til 7,00	Festskriftet om Biskop	
St. Alphonsus: Bønner	0,60-0,90	Johs. v. Euch.	— 3,00
Essers Prædikener. 6 Hæft. à	1,00	Maurer: Veje til Moderkirken	3,00
Fuldstændig Bønnebog	2,75 3,75	Johs. Jørgensen: Frans	
Børnenes Bønnebogm. Tillæg	0,75	af Assisi.	— 5,50
Den daglige Messe	— 1,00	Johs. Jørgensen: Lignelser	1,00
Aloysiusbogen	— 0,75	Frederiksen: Digte	1,50-3,00
Den fuldkomne Anger.	— 0,15	Kardinal Newmans Søn-	
Bønner — en Samtale med Gud	0,15	dagsbog	— 1,50
Svensson: Nonni og Manni —	0,15	Schmid: Jesu Hjerte-An-	
Lille Nellie af den h. Gud	0,50-0,60	dagten	1,50-3,00
Huronhøvdingens Ed.	— 1,00	Et Ord til hver Dag	— 0,15
Spillmann: Et Offer for		Brandt: Legender. Indb.	— 2,00
Skriftemaalet	— 1,50	Rosenørn-Lehn: Til	
Sursum corda	0,60-1,00	Jesus ved Maria. Indb.	— 2,50

Anonymt indsendte Indlæg og Efterretninger kan ikke ventes optaget i Ugebladet.

Katholsk Boghandel Stenosgade 3. Kbhvn. B. Aabent 9-6. Tilf. Vester 3930. Bøger, Billeder, Devotionalier.

K.U.B. (Katholsk Underrætnings Bureau), et Samfund af katolske, akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Magister Matthæus Hansen, Hovmarksvej 30, Charlottenlund.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1-4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14. Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 16.

Søndag den 21. April.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Sko Kloster. — En hellig almindelig Kirke. — Paa Grund af - til Trods for . . . — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Horsens. Aalborg. Asien. — Opfordring. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

400.

En mærkelig Begivenhed.

Det var den 2. Januar 1882, at en gammel Mand sent om Natten kom til en katholsk Sjælesørger i Berlin og bad, om han straks vilde komme til en døende Kvinde. Præsten kendte ikke Manden, og den Gade, hvor den syge skulde bo, hørte til de mest ilde berygtede. Han tøvede derfor med at gaa. Men den fremmede trængte blot mere paa, da det hastede. Præsten tog da sit Overtøj paa, hentede den hellige Olie fra Sakristiet og fulgte Manden. Denne standsede i den betegnede Gade foran et Hus, og Præsten ringede paa, men ingen aabnede. Først efter at den fremmede havde banket paa, gik Døren op. Den gamle Mand betegnede nærmere den Dør, ad hvilken Præsten skulde gaa ind, og fjernede sig. I det opgivne Værelse fandt Præsten en syg Kvinde, der, som det syntes, i yderste Sjælenød raabte paa en Præst. — »Her er jo Præsten,« sagde Sjælesørgeren, »det er mig.« — »Ak, i dette Hus,« svarede Kvinden, »vil ingen hente en Præst.« — »Men en gammel Mand har jo kaldt mig,« svarede Præsten. »Nej, der er ingen gammel Mand i hele Huset,« sagde Kvinden. Men da hun endelig havde overbevist sig om, at det virkelig var en Præst, der stod foran hende, bad hun ham inder-

lig om at høre hendes Skriftemaal. Hun skriftede med den dybeste Anger sine Synder og fik Absolutionen og den hellige Salvelse. Præsten forundrede sig over her at finde en Sjæl, der med oprigtig Anger sluttede sit jordiske Liv, der havde været levet saa fjernt fra Gud, og spurgte, før han forlod hende, hvorledes hun mon troede at have gjort sig værdig til saa stor en Naade. »Jeg har aldrig gjort mig værdig dertil,« svarede hun, »men jeg har dog hver Dag bedt et »Hil dig Maria« til Ære for den hellige Joseph om en god Død. Det har jeg engang hørt i en Prædiken, man skulde gøre.« Endnu i Præstens Nærværelse fik hun et af sine frygtelige Hosteanfald og udaandede, medens Præsten bad Kirkens Bønner for de døende.

Hverken i Huset eller paa Gaden mødte Præsten nogen som helst. Han tænkte, den fremmede, der havde hentet ham, maatte enten være selve den hellige Joseph, eller at Gud ifølge den hellige Josephs Forbøn havde bevæget en god Olding i Nabolaget til at bære Omsorg for den stakkels Kvinde.

Sikkert er det, at ingen blandt alle Guds Helgener har udaandet sin Sjæl under saa trøstelige Omstændigheder som den hellige Joseph, da han døde under Jesu og Marias Bistand. Lad os derfor ofte paakalde ham, i det mindste med de faa Ord:

Hellige Joseph, de døendes Talsmand, bed for os!

G. Schm.

Sko Kloster.

Af *Edw. Ortved.*

(Sluttet.)

Derimod indskærpede Gustaf i 1533⁹⁸) hende og selmanden intet gods at sælge, pantgive eller bortbytte uden hans forlov, såfremt de ikke vilde have hans uvilje. Det hindrede ham ikke i selv at købe af klostrets gods i Upland til sit privateje; men gods, som blev klostret fraranet, bød han i 1535 abbedissen ikke at godkende tabet af, indtil bevis var ført på tinge af dem, der havde tilrevet sig det.

Endnu i 1541 gav et åbent kgl. brev søstrene lov til for året 1542 at beholde alle kgl. bøder for deres landboer,⁹⁹⁾ men i to senere breve, af januar 1558, er der kun tale om, at konventet kan råde over selve sognets, Skovbo sogns landboer, og at det er kongens ønske, at abbedissen skal give en del af folkene afsked.¹⁰⁰⁾ Forøvrigt viste han klostret det hensyn i 1538 at forære abbedisse Benedikta Eriksdotter og fru Gertrud Eriksdotter 3 m. hver, i 1553 abbedissen 10 og fru Gertrud 5 m.,¹⁰¹⁾ ligesom han i maj 1556 på abbedissens foranledning tillod, at hun gerne måtte skaffe sig en anden sysselmand, som kunde være hende tjenligere; og dersom fogeden over Hammarkin herred, Lars Pederson, påbød hendes landboer mer end kongens øvrige undersåtter, skulde hun lade kongen det vide.¹⁰²⁾

Da Lutherdommen var taget under armene af kong Gustaf, var abbedisse Ingegerd Hansdotter ligesom den uretmæssig til ærkebiskop valgte Johannes Magni i 1527 tvivlrådige om, hvorvidt Sko turde optage novicer, og der er ingen meddelelse om, at det er sket. Derimod giver to kgl. breve fra anden halvdel af 1532¹⁰³⁾ Ture Jönssons enke Ingeborg tilgivelse for hendes mands højforræderi, for hvilket også hun hidtil har siddet fængslet, men nu, da han er død, er hun bleven løsladt med tilladelse til frit at opholde sig hos sine venner i Upland og særlig i Sko kloster. Også en anden dame trak sig tilbage her, nemlig den gamle rigsråd Axel Anderssons bedagede hustru Margret Michelsdotter. I juni 1545 skriver kongen til Andersson, at hustruen »for sygdom og alder ikke længer fortrøster sig til at drages med meget ulydigt tjenestefolk,« og at hun derfor ønsker at leve resten af sit liv i tilbageholdenhed i Sko kloster, hvad kongen anbefaler ham at give sit minde til, og så at udrede hende den hende tilkommende trediedel af deres ejendom.

Endnu d. 27de februar 1566¹⁰⁴⁾ tog Erik XIV indtil videre den gamle abbedisse Benedikta og konventet i sin beskyttelse på »dets ydmygste begæring,« så nonnerne måtte forblive i klostret for livstid, om de vilde, men på betingelse af, at de lod alle katholske skikke fare, holdt sig til det klare Gudsord (lutheransk opfattet) og mødte regel-

mæssig til de lutherske prædikener. Sådan fortolkede jo protestantismen den lovpriste trosfrihed, da den selv var kommen ovenpå. Endvidere måtte ingen optages som søster, men klosterskolen skulde nonnerne fremdeles varetage. Til nonnernes årsunderhold anviste kongen en pundlæst rug og to malt eller byg af klostersognets avl.¹⁰⁵⁾ Opdragelsesanstalten for pigebørn findes omtalt i en skrivelse fra ærkebisp Jakob Ulfson i 1509, men har naturligvis bestået længe før. Hvor mange nonnerne var i 1566, vides ikke, men eftersom der i 1577 endnu var to, og de da fik til årsunderhold 66 tønder sæd, medens der i 1566 gaves 144, har der i dette år vel været fire eller højst fem. Endnu 1588 anvistes der underhold til nonnerne i Sko,¹⁰⁶⁾ altså levede de to sidste dengang endnu.

Den i tidligere tid statelige treskibede telgstenskirke, indvendig næsten 38 m lang og næsten 18 m. bred, står endnu og er sognekirke. Den har lige østgavl med tredobbel, rundbuet vindue. Midterskibet er som sædvanlig endel højere end sideskibene, af hvilke det sydlige her har to etager, og fra den øverste var der fra den tilstødende klosterbygningsoveretage udgang til et pulpitur i midterskibets vestlige ende, fra hvilken nonnerne usete kunde overvære gudstjenesten. Kirken færdigrestaureredes 1624 af godsets ejer, feltmarskal Herman Wrangel, men forkludredes, og navnlig sydsidens udseende er ødelagt.¹⁰⁷⁾ Korgangen ses at have været 3 m bred, og den af samme indrammede firkantede begravellesplads målte 16½ m på hver side. Af klosterbygningerne er intet opstående bevaret. Johan III havde i det mindste i sinde at føre teglsten fra dem til opførelsen af sit slot Svartsjö.

Kirkens hovedprydelser er rov fra cisterciaklostret Oliva ved Danzig, hvorfra Herman Wrangel bragte dem hjem, da man i 1626 plyndrede klostret. De bestaar af en prægtig udskaaen altertavle, en tilsvarende prædikestol og en legemsstor statue; det tidligere orgel var på samme vis kommet til Sko. Kirkens svære forgyldte sølvkalk på 56 lod og patena på 12 lod o. a. er antagelig også »krigsbytte« fra samme sted.

En hellig almindelig Kirke.

Under denne Titel har den protestantiske Sognepræst Alexander Løwentraut i Tyskland udsendt et »Reformations- og Unionssækulærskrift,« hvorved han »i en alvorlig og stor Tid« vil genoplage »Reunionstanken . . . til den adskilte Kristenheds Genforening og Fuldendelsen af Unionens gudbehagelige Værk«.

Han indleder sit Skrift med de samme Ord, som Kong Frederik Vilhelm III satte i Spidsen for sit Unionsdekret: »Gid det forjættede Tidspunkt ikke mere maa være langt borte, da alle i een Tro, i een Kærlighed og eet Haab slutter sig sammen til een Hjord under een fælles Hyrde.«

Bittert klager han over, at »den evangeliske Kirke har fjernet sig saa langt fra sin Moder, hvilken den katolske Kirke historisk set unægtelig er, at den fuldstændigt synes at have mistet Sansen for en Genforening. Den ugentlige Bekendelse til *een hellig, almindelig Kirke* ligner mange Steder et lydende Malm og en klingende Bjælde — uden *Kærligheden* (1. Kor. 13,1). Ikke desto mindre findes der ogsaa paa evangelisk Side Tilknyningspunkter, som vækker Haab om en Forening i stor Stil.«

Pastor Løwentraut opregner derefter de Bevæggrunde, som maa føre en tænkende Protestant ind paa Vejen til en Genforening med Moderkirken.

»Den katolske Kirke er *den givne Enhed. Een Hjord*: Ifølge hin store Forjættelse af den store Hyrde og ifølge den apostoliske Trosbekendelses Krav paa *een hellig katolsk eller almindelig Kirke* har den katolske Kirke fra Begyndelsen af tilstræbt og opnaaet Kirkens *Enhed og Almindelighed*. Den ser i denne Henseende tilbage paa en snart totusindaarig Historie af sin Eksistens. Den er følgelig *den givne Enhed*.

»En Hjord og *een Hyrde* . . . Dersom Kirken skal bestaa som et menneskeligt Samfund, saa maa den ogsaa styres *som en Enhed*. Dersom der endnu ikke bestod en fælles Styrelse og Regering for den, sandelig, en saadan maatte endnu opfindes saa hurtigt som muligt.« Løwentraut nærer ingen Tvivl om, at den fælles *Overhyrde* er Efterfølgeren af Apostelen Petrus, hvem Heren ogsaa efter protestantisk Skriftfortolkning har overdraget *Overhyrdeembedet* over Menigheden.

»Den katolske Kirke — siger Løwentraut — har nu til alle Tider holdt Pavens kirkelige *Overhyrdeembede* højt i Ære og derved gjort den Erfaring: »Og se, jeg er med eder alle Dage indtil Verdens Ende« (Mt. 28,20). Pavedømmet skuer tilbage paa en snart totusindaarig Petri Efter-

følgelse i et Dynasti, som intet andet i Verden kan sammenlignes med. Storm og Bølger paa Følkehavet i Aarhundredernes Løb har ikke været i Stand til at rokke det, for slet ikke at sige: tilintetgøre det; de har meget mere kun bidraget til at aabenbare Pavedømmets Klippenatur ifølge hin Forjættelse: »Du er Petrus, og paa denne Klippe vil jeg bygge min Menighed, og Helvedes Porte skal ikke overvælde den.«

»*Een Tro.* Den af Apostelen (Eph. 4,13) fordrede Enhed i Troen er Grundbetingelsen for Kirkens Enhed. Den er den »*Aandens Enhed*« (Eph. 4,3), paa hvilken Kirkens ydre Enhed beror. Sandheden er overhovedet til syvende og sidst kun *een*. Derfor kan ogsaa Troen paa hin Sandhed i Grunden kun være *een*: *een Tro*, som har fundet sit Udtryk i *den apostoliske Trosbekendelse*.«

Denne Kirkens Tro har efter Løwentraut faaet sit skønneste Udtryk i Trienter Konciliets saakaldte romerske Katekismus, der »udmærker sig ved Overskuelighed, Klarhed, Grundighed, Fuldstændighed og Righoldighed, men fremfor alt ved sin kirkelige Enhed, Renhed og Højhed«. Idet han saa sammenligner den romerske Katekismus med Luthers Lille Katekismus, mener han at komme til følgende Resultat: 1) »Saa stemmer da begge Katekismer, begge Konfessioner væsentligt overens. Der foreligger derfor ikke mere nogen Grund til at opretholde Spaltningen, i det mindste ikke for dem, som kender Katekismen og er sig dens Overensstemmelse med Kærnepunktet i den kristelige Religion bevidst: Du skal elske Herren, din Gud, af hele dit Hjerte og af hele din Sjæl, af alle dine Kræfter og af hele dit Sind, og din Næste som dig selv (Luc. 10,27).«

Denne Overensstemmelse søger Løwentraut ogsaa at paavise paa andre Omraader. Efter hans Mening danner den katholske Lære om den hellige Skrift og den mundtlige Overlevering, Læren om Retfærdiggørelsen ved den levende Tro, specielt Læren om Sakramenterne (Absolution, Nadver, *Messeoffer*), end videre Læren om Helgendyrkelsen, Skærsild, Aflad ingen Grund til at skille sig fra Kirken, og han beklager, at disse Læresætninger Gang paa Gang fremsættes som Spøgelse og Skræmmebilleder, hvorved man »Aar for Aar paa Mindedagen om Reformationen, paa Gustav-Adolfsfesten og ved andre Foranstaltninger i mere eller mindre protestantisk Aand bestræber sig for at skræmme Verden bort fra den katholske Kirke«.

Saa gaar han videre i at skildre Kirken som den givne Enhed.

»*Een Kultus.* Den katholske Kirke har desforuden alle

1) Det samme, som ogsaa Pastor Fjord her hjemme er kommen til.

Vegne og til alle Tider en ensartet Kultus og Gudstjeneste. I Kultusens Forgrund staar den daglige Højtideligholdelse af Alterets Sakrament eller Messen ifølge Herrens Befaling om ofte at fejre Sakramentet og efter Urkirkens Forbillede daglig at bryde Brødet?»

Han beskriver den hellige Messe, »hvorum de fleste slet ingenting ved«, udførligere og slutter saa: »Ja, vi maa ubetinget indrømme, at i Højtideligholdelsen af Messen ligger den katholske Gudstjenestes Tiltrækningskraft, som den evangeliske Kirkes tomme Ordgudstjeneste har mistet og er gaaet Glip af, fordi den har opgivet Opfattelsen af Sakramentet som et Offer og et Offermaaltid.«

»*Een Kultur.* Jesu Kristi Mindeoffer er Midtpunktet i den katholske Gudstjeneste. Den Kristnes Selvhengivelse (Selbstoffer) er Ledestjernen for og Kærnen i . . . Kulturen. Kultus og Kultur hænger sammen som Aarsag og Virkning . . . Alt, Handel og Vandel, Kunst og Videnskab, Opdragelse og Dannelse, Kirke, Skole og Hjem, Natur og Skabning bliver af den ene, hellige, katholske Kirke paa Jordan draget ind i Gudsforherligelsens og Næstekærlighedens Tjeneste. Saaledes er den katholske Kirke bleven den ny, kristelige Kulturs Skaber og Lærer. Baarne af dette Offersind har de katholske Ordensfolk . . . indført den kristelige Kultur blandt de hedenske Folk og som Bærere og Dyrkere af Caritas, den kristelige Næstekærlighed, udøvet Barmhjertighedens gode Gerninger mod fattige, ulykkelige og fortabte . . . Den katholske Kirke har forlængst løst det store Kulturproblem i Enigheden mellem Stat og Kirke. Den er efter alt dette den givne Enhed og Storhed og kan alene være Maalet for en Genforening. Den religiøse Splittelse er Aarsagen til alt indre kirkeligt og politisk Forfald.«

»*Den eneste Vej.* . . . Den eneste Vej til Maalet vil være: *en Modbevægelse* (i Modsætning til Løs fra Rom-Paprolen) i *allerstørste Stil*, som er i Stand til eftertrykkeligt at imødegaa hin. Lad os af Kærlighed til Gud og Næsten, i Bevidsthed om vor Herres Fordring (Johs. 17,21), at *alle skal være eet*, give Afkald paa den gamle konfessionelle Kiv og Avind og give det lille evangeliske Kirkeskibs Ror med Retfærdiggørelsens Klenodie Retningen »mod Rom« (sml. Apg. 28,14), Helliggørelsens Kirke, for atter at forene os med den ene, hellige, almindelige Kirke.

Løwentraut slutter med følgende indtrængende Appel til Protestanterne: »Herren beder om og forjætter *Enhed*. Apostlene fordrer *Enhed* og formaner dertil. Fornuften fordrer *Enhed*. Verdenskrigens Forhold trænger hen mod *Enhed*. Nød bringer nærmere. Vor moderne Tids Bestræbelser er i Grunden en stor Sigen-sig-løs og Tagen-Afstand

fra Kirken. Kristi Fjender vil ikke, at denne skal herske over dem (Johs. 19,27). Der gives ikke desto mindre *een* Herre, *een* Tro, *een* Daab, *een* Gud og alles Fader, som er over os alle og ved os alle og i os alle. Vi maa derfor alle være eet Legeme og een Aand, kaldede til eet Haab i vort Kald (Eph. 4,4—6). Skal og vil Menneskeslægten blive frelst og komme til Fred, vil den være Guds Ejen-dom, et præsteligt Kongedømme og et helligt Folk (2. Mos. 19,5 f), saa maa der endelig blive *een* Hjord og *een* Hyrde, d. e. *en hellig almindelig Kirke*. Alle Afguder, lige meget af hvad Slags de er, maa falde, alle Splittelser maa høre op, alle selvraadige Anskuelser og Meninger opgives. Ligesom Troen uden Gerninger er død, saaledes er ogsaa Guds Rige uden Politik død. Men Guds Riges Politik er, hvis det da skal naa til Fasthed og Virkelighed, Anerkendelse og Indflydelse, Regering og Herredømme, *Kirkens Enhed, Renhed og Højhed*. Der skal blive een Hjord, een Hyrde, for at de alle maa være eet. Den sande Religion og Kirke er almindelig (Eph. 4,4—6). Jeg tror paa en hellig almindelig Kirke.«

Den naturlige Følgeslutning af disse Forudsætninger er, som Pastor Løwentraut siger, at Protestanterne maa vende tilbage til den katholske Kirke. Han mener, at de maa gøre det i Fællesskab. »Enkeltes Overgang nytter ikke meget.« Men det sidste er nu alligevel den eneste Mulighed. Saa længe som Protestanternes store Masse er bildet i de mange grimme Fordomme mod Kirken, er en fælles Overgang umulig. Kun den enkelte, som under den Helligaands Indflydelse kommer til Sandhedens Erkendelse, kan gøre Skridtet. Gid den ædle Pastor Løwentraut maatte være den første blandt dem.

(F. Esser efter »*Stimmen der Zeit*« 94de Bd. S. 636 ff.)

Paa Grund af — til Trods for...

Det er en Anmeldelse i »Hovedstaden« af J. J.s sidste Bog, der trykker mig Pennen i Haanden. Er den kun en enkelt Røst, saa høres den dog af mange, og jeg vilde ønske, at jeg kunde sige disse Ord til de mange, der deler det nævnte Blads Opfattelse. Maaske Anmelderen vil være saa loyal at lade mig faa Ordet der en Gang.

Johannes Jørgensen har saa ofte i Italien klaget til mig over de mange, der siger: Ja, Hr J., vi kan meget godt lide Dem, bare De ikke var Katholik. — Eller: Vi skylder

Dem uendelig meget, men vi kan ikke forstaa og følge Dem i det specielt katholske.

Og han plejede at føje til: Kan de Mennesker da ikke begribe, at var jeg ikke Katholik, saa var jeg heller ikke Digter og Forkynder! Kan Æstetikerne ikke forstaa, at min Poesi vilde være død for 24 Aar siden, hvis jeg ikke var bleven omvendt. Og kan Protestanterne, der holder af mig, ikke fatte, at var jeg ikke bleven Katholik, havde jeg aldrig kunnet skrive for Sjælene; det laa jo ikke for min Stemme at skrive à la Ricard eller de andre.

Der er en fortvivlende Stupiditet i den Betragtning: Vi kan godt lide ham ÷ hans Tro (som er alt i ham).

Den Anmelder, jeg talte om, falder for Overfladiskhedens Fristelse: J. J. fandt ikke den hele Fred, da han blev optaget, han maatte kæmpe sig frem til den senere; altsaa er Dogmerne, Læren, Optagelsen og Sakramenterne intet værd — de hindrer den personlige og fuldstændige Overgivelse til Jesus Kristus. Saadan omtrent siger han og vil mange sige efter at have læst »Det usyrede Brød«.

Men deri begaar de to Fejl:

1) At forveksle J. J. med Catholicismen. Ganske vist er han dens ypperste Repræsentant her hjemme, hvad det ydre Udtryk angaar — den eneste, Publikum helt og fuldt har kunnet faa fat i, undersøge, forstaa eller kritisere. Men det skal ikke glemmes, at hans Veje var saa ekstraordinære som faa andres, hans Udvikling saa indviklet som faas, og hans Vanskeligheder større end de flestes. »Det usyrede Brød« er ikke en Omvendelseshistorie — ikke en typisk, end sige en almindelig Omvendelseshistorie.

2) Det, der for J. J. skete under Sygdommen i Assisi, plejer for Konvertitter ellers at ske ved deres Optagelse. Øjeblikket for Sjælens fulde og ydmyge Overgivelse i Jesu gennemstungne Hænder plejer at falde sammen med Øjeblikket for Undervisningens, den kristelige Erkendelses Afslutning og edelige Bekræftelse og med Overdragelsen af Sjælens Ror i den kyndige og beskikkede Lodsers Haand.

Naar Syndserkendelsen gennem Undervisningen har naaet sin Fylde og den kristelige Viden om Naaden og Naadens Kilde og Veje har naaet deres, saa forener det sakramentale Skriftemaal disse to Strømme i det Sakramente, hvis Dele er Anger, Bekendelse, Forsæt, Syndsforladelse og Bod.

Og Anmelderen slaar sig selv paa Munden, men vil faa Svaret i næste Bind.

Var det saadan, at Præst og Sakramente havde staaet i Vejen for J. J.s hele og fulde Omvendelse, saa havde han bagefter forladt dem — han gjorde tværtimod! Han drog op til den nye Pagts Jerusalem, til Rom, »for at se Kefas«.

Forklaringen paa J. J.s Omvendelsesproces er denne, at deres to Dele, den objektivt-sakramentale og den subjektivt-tilegnede, ikke faldt sammen, men blev to Begivenheder i Stedet for een. Og deraf kan Anmelderen lære, at Omvendelse er noget umekanisk, som man ikke saadan kan analysere og kritisere: Aanden blæser, hvorhen han vill! Og hver Mand har sine Veje, omend alle Veje fører til Rom. Men min egentlige Betragtning skulde være denne, at Protestanten er en from Kristen til Trods for sit Kirkesystem — medens Katholikken er det paa Grund af sin Kirke.

To Fløje af oprigtig Kristenliv i Danmark: Grundtvigianismen og K. F. U. M. (4. Retning!) har maaske langt tilbage Martin Luther til Anledning, men ikke til Aarsag.

Naar Grundtvig og hans Folk flytter fra Bibelen over i den apostoliske Trosbekendelse, er det imod selve den luthersk-evangeliske Kirkes Væsen. Og naar K. U. F. M. prædiker Skriftemaal, Askese, regelmæssig Morgenvagt (som i et Kloster!) og al den Slags, saa er det ganske imod Wittenbergerens Aand.

Hvor stammer det da fra? Fra Menneskets naturlige Religion og fra Kilder, det er vanskeligt at udrede; jeg tænker paa anglikansk Indflydelse fra Amerika og England i K. F. U. M. og paa selveste Kirkefædrene hos Grundtvig.

Derfor kan de Folk ogsaa sige, at Præstens Embede og Sakramenterne er dem Hindringer i visse Tilfælde. Og de Følelser, de nærer mod den Folkekirke, Grundloven nævner som deres, ligner ogsaa saare lidet dem, vi andre nærer for vor Moder og Lærer, den hellige romerske Kirke.

Saaledes gaar det da ogsaa til, at de dømmer os andre efter sig selv. Men vort personlige Liv udspringer direkte i Kirken, har Kirken til Anledning og til Aarsag.

Det er Præstens Ord, der oplyser os — og vi tror ham kun, fordi han taler paa Kirkens Vegne; hans personlige Meninger vilde aldeles ikke interessere os.

Det er vor Frelser i Sakramentet, der er vort Centrum og vore Bønners Maal; vi knæler helst i vore Kirker; thi er end Gud nærværende overalt, er han dog legemligt til Stede i Tabernaklet paa Alterbordet.

Det er ikke blot Tillid, gode Raad og personlig Hjælp, vi søger i Skriftestolen — men dens Afløsning, til hvem det lød: Hvem du forlader Synderne, er de forladne!

Derfor er vi troende Katholikker paa Grund af vor Kirke.

Peter Schindler.
Præst.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. St. Annæ Kirkes aarlige Regnskab for 1917 viser en god Fremgang i Indtægterne, men store Ekstraudgifter i Anledning af forskellige Nyanlæg i Ejendommen til et Beløb af omtrent halvtredje Tusinde Kroner er allivel Skyld i, at Underskuddet i Aar er en Del større end sædvanlig. Men da Indtægterne, som sagt, er større end før, og da de overordentlige Udgifter næppe kommer igen til næste Aar, kan man jo haabe paa, at der engang kan komme, om ikke Overskud, saa i alt Fald Balance i Regnskabet.

— Hr. Kornet E. Wissum har bestaaet Officerseksamen som Nr. 1 af alle med en fin Udmærkelse. Til at opnaa Kongens Æres-Sabel udkræves 174 Points, Wissum fik 189. Det glæder hans unge Kammerater og Venner i K. U. F., at han har modtaget Hvervet som Stabschef for den kommende katholske Spejderdivision. Ingen kan bedre end han illustrere vort Motto: Enhver ung Katholik Nr. 1 paa sin Plads. —

Horsens. I Efteraaret stiftedes her en katholsk Foredragsforening eller, om man vil, en katholsk Højskole, der nu har sin første Sæson bag sig. Det turde da være passende at afgive Beretning for Ugebladets Læsere om denne første Sæson, som — lad det være sagt straks — er gaaet udmærket godt. Det var ikke uden en vis Ængstelse, Begyndelsen blev gjort, men det viste sig, at der var stor Interesse for Sagen i Menigheden. Vanskeligheder havde det at faa Talere, men det lykkedes dog i de seks Vintermaaneder at faa afholdt følgende 18 Møder: 2. Okt. Pastor Bernh. Jensen, Danskernes første Møde med Kristendommen. 9. Okt. Pastor Bernh. Jensen, Nordens Apostel. 16. Okt. Redaktør N. Hansen, Thomas More og hans Datter. 23. Okt. Pastor Bernh. Jensen, Oplæsning. Fælles Kaffebord. 6. Nov. Pastor Johs. Frederiksen, Peterskirken. 20. Nov. Pastor Kerff, Horsens i gamle Dage I. 27. Nov. Fru Dr. Winde, Oplæsning. Fælles Kaffebord. 4. Dec. Pastor Bernh. Jensen, Harald Blaatand. 11. Dec. Pastor Kerff, Horsens i gamle Dage II. 8. Jan. Pastor Bernh. Jensen, Oplæsning. Fælles Kaffebord. Lotterispil. 15. Jan. Pastor J. Koch, En Konvertit paa Luthers Tid. 22. Jan. Pastor Johs. Frederiksen, Island. 29. Jan. Pastor Bernh. Jensen, Islands Omvendelse til Kristendommen. 5. Febr. Lærer Osterhammel, Oplæsning. Fælles Kaffebord. 19. Febr. Baronesse Rosenørn-Lehn, Erindringer om Italien. 5. Marts. Pastor Brems, Det flamske Spørgsmaal. 12. Marts. Pastor Kerff, Rom paa Pius den Niendes Tid. 19. Marts. Kristi Lidelse i Lysbilleder. Som man ser, har vor Forening

faaet et lidt andet Præg end den katholske Højskole i Kbh. derved, at den ogsaa, ganske vist kun i ringe Grad, plejer det selskabelige. Men vor Hovedopgave har været den samme, nemlig at bringe katholsk Oplysning og Vækkelse til alle, der vil søge den, først og fremmest til Medlemmerne af vor Menighed. Der har gennemsnitlig været samlet 100 Mennesker til Møderne. Det hele bæres finansielt af en Forening, som for Øjeblikket tæller 85 Medlemmer, der betaler et aarligt Kontingent af 3 Kr. Derved har det været muligt at betale Rejserne for de fremmede Foredragsholdere, men for al deres Ulejlighed og Besvær paa den ofte lange Rejse har vi ikke kunnet hyde dem andet Honorar end vor hjertelige Tak. Den skal da ogsaa bringes dem her, og vi haaber, at de ad Aare vil gæste os igen — vi trænger til dem. *Bi.*

Aalborg. Grevinde Ledochowska's Sproginstitut i Djursholm, Sverige, flytter til Danmark, og den 1. September 1918 aabner Grevinden paa Villa »Skrænten« i Aalborg et Sproginstitut for unge Damer, som ønsker at studere fremmede Sprog (Fransk, Engelsk, Tysk), end videre en Børnehave for Børn i Alderen fra 3—6 Aar med Fransk som Omgangssprog (fra Kl. 9—5) og fortsætter den allerede begyndte Husholdningsskole med Fransk som Omgangssprog. Paa Sproginstitutionen og Husholdningsskolen optages ogsaa Halvpensionærer. — De nævnte Institutioner er beregnede for alle unge Piger og Børn, uden Hensyn til Trosbekendelse; men Overskuddet af Virksomheden gaar til Opretholdelsen af det katholske Børnehjem for Polakker.

Asien. (Sibirien.) Hr. Pastor Olrik skriver fra Chabarowsk ved Amurfloden d. 4. Marts 1918 bl. a følgende: Siden sidst har jeg besøgt Lejren i Werchni-Udinsk, Berezowska, Troitzkossavsk, Tschita, Pjestochanka, Antipicha, Strjetjensk, Krasnoja-Rjetchka og alle Lejrene her i Chabarowsk. Jeg har holdt en Mængde Gudstjenester og hørt en Del Skrifte. Jeg har uddelt en hel Masse Penge. Min Hovedbeskæftigelse har været at hjælpe de fangne Præster til at kunne arbejde, og det er ogsaa lykkedes saa nogenlunde. Særlig her i Chabarowsk har jeg endelig faaet Prof. *Drechsel* fri, saa at han kan komme rundt i alle Lejre. — Arbejdet her sluger en Masse Tid og ikke mindre Rejsen fra Sted til Sted; et Sted tog Rejsen med Jernbanen mellem to Lejre 6 Døgn. De russiske Myndigheder af forskellig Slags er egentlig meget elskværdige og imødekommande; jeg kan paa ingen Maade klage. Jeg har det i alle Maader udmærket; kun er jeg en hel Del træt. Jeg tager nu en Tur til Japan, til Krigsfangerne der, som skal være i stor aandelig Nød, medens de materielt set har det godt. Det er særlig den svenske Konsul *Hedblom* her, der selv har været derovre, der stærkt har tilraadet mig det.

Maaske tager jeg ved samme Lejlighed en 12 Dages Ferie der. Bagefter vender jeg saa tilbage til Sibirien igen og rejser mod Vest til Omsk og senere til Turkestan. Jeg udgiver i over 30.000 Ekspl. en ungarsk og tysk Bønnebog for Krigsfangerne. De Rosenkranse, der er bleven sendt fra Tyskland, blev overalt modtaget med stor Begejstring. En Bønnebog er i højeste Grad nødvendig. Der hersker en sørgelig Mangel paa katolsk Litteratur mellem Fangerne. God og tidssvarende katolsk Litteratur, freimfor alt katolske Bibler og Nye Testamenter, er i høj Grad paakrævet. Der er kommet en lille Udgave af Thomas a Kempis med Bønnebogstillæg; den er fortrinlig, men der burde sendes mange, mange flere. Katolske Sangbøger mangler, synes det, fuldstændigt. Der mangler ogsaa theologiske Lærebøger for Theologerne (Filosofi, Dogmatik, Moral). Jeg frygter for, at Mangel paa god og navnlig tidssvarende katolsk Litteratur vil vise sig skæbnsvanger. Naturligvis oversvømmes Lejrene af lutherske Bibler og af antikatholske Skrifter.

Opfordring.

Det apostoliske Vikariat har ved Hørsholm købt en 21000 □ Alen stor Grund for 7000 Kr. med 3000 Kr. Udbetaling. Arealet bliver tilskødet Ansgariusstiftelsen.

Grunden er højtliggende med herlig Udsigt over hele Omegnen, der er fuldstændig ubebygget og frembyder rige Udviklingsmuligheder for Fremtiden.

Hørsholms Beliggenhed ved Kongevejen midt mellem København-Lyngby og Fredensborg-Helsingør i Nærheden af Rungsted i en Egn, hvor Villaer og Landsteder vokser frem med rivende Fart, fører Tanken nødvendigvis hen paa en fremtidig katolsk Menighed paa dette Sted.

Siden Paaske 1912 er der bleven holdt regelmæssig Gudstjeneste i Hørsholm i en lejet Sal. Det siger sig selv, at der hermed er forbundet Ulemper, der umuliggør en stor Del af den præstelige Virksomhed, som netop under en spredt boende katolsk Befolkning er saa uhyre vigtig.

Der hører i Øjeblikket 62 Sjæle til »Kapellet«, ja, naar man tager Polakkerne med og gaar lidt ud over en Times Afstand, saa vilde Tallet vist stige til 100. Forskellige Forhold

har nu virket sammen til at fremkalde Tanken om nu med det samme at prøve paa at bygge et lille pænt Kapel, der kunde afhjælpe de mest følelige Savn. Der tænkes nærmest paa en Bygning i Størrelse med en lille Villa, i hvilken baade det egentlige Kirkerum og Præstens Værelse og Undervisnings, resp. Forsamlingslokale, er anbragt saa praktisk og saa billigt som muligt.

Der har saa ofte været Tale om, at vi maatte prøve, hvor langt vore egne Kræfter uden Hjælp fra Udlandet rækker. Her er nu en udmærket Lejlighed til at anstille denne Prøve. Det drejer sig jo oven i Købet kun om et beskedent Foretagende.

Skulde det ikke kunne lykkes at faa St. Hans-Kirke ved Hørsholm rejst for vore egne Penge?

Enhver Øre og Krone modtages med Tak. Men her er ogsaa Lejlighed til med en større Sum at fortjene sig Navn af Stifter eller dog Medstifter af en ny Menighed.

Bestyrelsen for St. Hans-Kirkes Byggefond.

H. L. d'Auchamp. A. M. Hulters. St. Fink-Jensen.

Ovennævnte saare vigtige og nødvendige Missions-Foretagende anbefales paa det varmeste.

✠ *Johannes von Euch.*

Biskop, Apostolisk Vikar.

Kbhvn., 7. April 1918.

Byggefondets Kasserer er Proprietær H. L. d'Auchamp, Raadhusvej 56, Charlottenlund.

Bidrag til Fondet modtages for øvrigt ogsaa gerne af de to andre Medlemmer af Bestyrelsen samt af P. A. Meyer, St. Andreas Kollegium, Charlottenlund.

K.U.F.(K) Ældrehold. Kredsen for religiøse Studier. Torsdag d. 25. April Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Stenosgade. Apologetisk Aften. Pastor *Schindler*: Om Kirken. Ordskifte.

Tobak forefindes! Piber medtages! *Sekretæren.*

St. Andreas Kirke. Søndag d. 21. ds., St. Josefs Værnefest, fejrer *Mariakongregationen for Mænd* sin anden Titularfest. I Messen Kl. 7 $\frac{3}{4}$ har begge Kongregationer Fælleskommunion, og om Aftenen Kl. 5 er der Festandagt med Prædiken.

Glemt. Hvid Rosenkrans, glemt i St. Ansgars Kirke under Højmessen i Søndags, bedes afleveret til Sakristan Jensen.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion i *St. Ansgars Kirke* Fredag den 26. April (Marias Bebudelse) Kl. 8. Mødet bortfalder den 25. April.

Koncert

til Fordel for St. Elisabethsforeningen
Mandag 22. April Kl. 8 i Odd Fellow-Palæets lille Sal
med Assistance af Københavns Koret,
Privat Symfoni-Orkester og Hr. Koncertsanger Anders Brems.

		PROGRAM.	
1. R. Schumann: Jyderne.	C. E. F. Weyse: Barcarole.	} Koret.	
I. P. E. Hartmann: Flyv, Fugl.	Gl. Folkeviser, arr. af Th. Laub:		
Fr. Rung: Til min Musa.	Ranund.		
2. P. Heise: Ingen Blomst i Verdens Lande.	Carl Nielsen: Studie efter Naturen.	} Hr. A. Brems.	
P. E. Lange Müller: Glenten.	Ed. Grieg: Og jeg vil ha' mig en Hjertenskjær.		
Carl Nielsen: Vit er jeg glad			
3. Aug. Söderman: Ett bondbröllop.	b) I Kyrkan.	} Koret.	
a) Bröllops-Marsch.	c) Önskevisa.		
	d) I Bröllopsgården.		
4. Johs. S. Svendsen: „Prélude“.		} Orkestret.	
Jos. Haydn: Rokoko-Menuet.			
Johs. Brans: Ungarsk Dans Nr. 5 (g-moll)			

5. Jos. Hammermüller: **Absalon-Kantate** for Tenor-Solo, Kor og Orkester.

Kor-Diregent: Hr. Organist Jos. Hammermüller.
Orkester-Direktion: Hr. Svend Chr. Felumb.

Billetter à 2 og 1 Krone faas i Katholsk Boghandel, Stenogade, hos Præsterne ved Sognekirkerne og hos Portneren i St. Knuds Skole, Stenogade 4.

En **Barne pige** og en dygtig **Kokkepige** søges til 1. Maj af Fru Perch, Tistrup, Vestjylland. Billet, mrk. P., bedes indl. paa Kontoret, Bredgade 69² o. G.

Husk de **to polske Børnehjem** i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skranten) og Maribo (St. Josefssøstrene).

Unio. Fredag den 19. Kl. 8 afholdes den aarlige, ordinære Generalforsamling i Gimles Selskabslokaler, Grundtvigsvej 14. Medlemmerne opfordres *indtrængende* til at deltage i Generalforsamlingen og at give Møde i god Tid.

Fredag d. 26. (St. Bededag) afsluttes Vintersæsonen. Kl. 8 præcis Kabaret. Derefter Bal til Kl. 1. Entré for Medlemmer 50 Øre, for besøgende, indførte ved et Medlem, 1 Kr.

MUSIKFORENINGEN »STRINGENDO«

Direktion: Hr. Lauritz Hansen.

MUSIK-AFTEN

Tirsdag den 7. Maj 1918 Kl. 8 præcis.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenogade 4 B.

Assistance:

Koncertsangerinde Frk. Johanne Thomassen.

Pianisten Hr. Ernst Wulffsberg.

Af Programmet fremhæves:

W. A. Mozart: Symphoni Nr. 41 (Jupiter).

W. A. Mozart: Klaverkoncert Nr. 20.

L. v. Beethoven: Kvarter. Op. 18. Nr. 5.

Billetter à 50 Øre og Reserveret Plads à 1 Krone faas hos Foreningens Medlemmer samt i Katholsk Boghandel, Stenogade 3, Telf. Vester 3930.

Kirkelig Kalender.

21. April 3. Søndag eft. Paaske. Josefs Fest.	28. April 4. Søndag eft. Paaske.
22. — M. Soter og Cajus, Paver og Martyrer.	29. — M. Petrus, Martyr.
23. — Ti. Georg, Martyr.	30. — Ti. Catharina af Siena, Jomfru.
24. — O. Oktav af Josef.	1. Maj. O. Philippus og Jacobus, Apostle.
25. — To. Markus, Evangelist. (Bededag.)	2. — To. Athanasius, Biskop og Kirkelærer.
26. — F. Cletus og Marcellus, Paver og Martyrer. (I Højmessen: Marias Bededelse.)	3. — F. Korsets Genfindelse.
27. — L. Marias Officium.	4. — L. Monica, Enke.

Rosenkranskirken. Kl. 6 og 7 stille Messe. Kl. 9 højtidelig Prælatmesse og Meddelelse af Firmelsens Sakramente. Kl. 5 Eftm. Festandagt med Prædiken.

Kollekt for den danske katolske Kirkesag.

Søndag d. 21. April holdes den af det Apostoliske Vikariat foreskrevne **Ansgarius-Bonifacius-Kollekt** i alle Kirker og Kapeller til Bedste for vore mest trængende kirkelige Institutioner.

Fast Gave til alle ved Firmelsen:

En lille Pintsbog.

2. Udgave. 64 Sider. Smukt indb. 75 Øre.

Alle Bønner ved Firmelsen paa Latin og Dansk.
Mindeblad foran i Bogen.

Festgaver.

Nye Testamente Kr. 2,50	Festskriftet om Biskop
St. Alphonsus: Bønnen 0,60-0,90	Johs. v. Euch. — 3,60
Essers Prædikener. 6 Hæft. à 1,00	Maurer: Veje til Moderkirken 3,00
Fuldstændig Bønnebog 2,75 3,75	Johs. Jørgensen: Frans
Den daglige Messe — 1,00	af Assisi — 5,50
Aloysiusbogen — 0,75	Johs. Jørgensen: Lignelser 1,00
Den fuldkomne Anger. — 0,15	Frederiksen: Digte . . . 1,50-3,00
Bønnen — en Samtale med Gud 0,15	Kardinal Newmans Søn-
Svensson: Nonni og Manni — 0,15	dagsbog — 1,50
Lille Nellie af den h. Gud 0,50-0,60	Schmid: Jesu Hjerte-An-
Huronhøvdingens Ed. — 1,00	dagten 1,50-3,00
Spillmann: Et Offer for	Et Ord til hver Dag . . — 0,15
Skriftemaalet — 1,50	Brandt: Legender. Indb. — 2,00
Sursum corda 0,60-1,00	Rosenørn-Lehn: Til
Niels Hansen: Vore Helgener 3,00	Jesus ved Maria. Indb. — 2,50

K. U. F.s 10 Aars Stiftelsesfest

fejres Søndag den 21. April Kl. 6—10 i Stenosgade 4 B.
Billetter à 1 Kr. kan endnu faas hos Portneren i Stenosgade 4.
NB. Se Programmet i forrige Nr.

Katholsk Boghandel Stenosgade 3. Kbhvn. B. Aabent 9-6. Tlf. Vester 3930. Bøger, Billeder, Devotionalier.

K. U. B. (Katholsk Underrettnings Bureau), et Samfund af katolske, akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren. Magister Mathæus Hansen. Hovmarksvej 30, Charlottenlund.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. o. G. 1—4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14. Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4—6 Eftermiddag.

Nr. 17.

Søndag den 28. April.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — ABC for voksne. — Den gode St. Jacob. — Vatikanet og Dr. Hansen. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Aalborg. Horsens. England. — Rosenkranssognets 25 Aars Jubilæum. — Brevkasse. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

401.

Jesu Bortgang.

Det var en vidunderlig Aften, da Jesus tog Afsked med sine elskede Apostle i Nadversalen. Han havde aabenbaret sit gudmenneskelige Hjertes overstrømmende Kærlighed til sine Disciple og til alle dem, som en Gang skulde komme til at høre til hans Hjord. Han syntes næsten ikke at kunne gøre nok for ved Ord og Gerning at overbevise Disciplene om sin Kærlighed. Nu skulde han jo efter Faderens Vilje forlade dem; Tiden var kommet, da han skulde fuldbyrde vort Forløsningsværks sidste Akt. »*Non relinquo vos orphanos — jeg forlader eder ikke som forældreløse. . .*« Hans Kærlighed til os faar ham til ved sin Visdom og Almagt at rejse et Minde, som kun Gud kunde finde paa, saa vi aldrig skal glemme ham, altid kan have ham, om end skjult, saa dog virkelig iblandt os.

Det er da hans Hensigt, at vi skal være forenede med ham, som han er forenet med Faderen. Denne inderlige Forening skal netop nu i Paaskeliden fornyes efter vor hellige Kirkes Bud, ved at vi værdig modtager Jesu sande Legeme og Blod for saaledes at være frugt bærende Ranke paa Vinstokken, for at øse af Frelsens Kilde, for at have Livet af det evige Liv.

»Og nu gaar jeg til ham, som har sendt mig.« Han gaar bort . . . Apostlenes Hjerter fyldes med Bedrøvelse; han har jo forudsagt dem, hvad der er ham i Vente. Men kun en liden Stund vil han være borte; han vil komme igen som Sejrherr over Død og Grav; han vil komme for med guddommelig Magt og Gavnildhed at udstyre sit Frelsens Værk, som skal staa mod alle de ondes Angreb og rasende Stormløb, og som for Millioner af udødelige Sjæle skal være Himlens Port.

Saa gaar han bort igen — men hans Bortgang skal være os til Gavn; thi gaar han ikke bort, saa vil Trøsteren ikke komme til os, men, naar han er gaaet bort, saa vil han sende ham til os. Altid er han betænkt paa vort Vel, vi er Genstand for hans kærligste Omsorg. Han kender vor Forstands svage Lys, vort Sinds Ubestandighed, vor Viljes Kraftløshed. Derfor vil han sende os Trøsteren, hin Sandhedens Aand, som skal lære os al Sandhed, styrke vor Tro, vort Haab og vor Kærlighed og give vor Vilje Kraft til at overholde alt det, som han har paalagt os.

Ikke nye Sandheder, ikke en anden Lære vil Helligaanden bringe os end den, vor Frelser var Sendebud for; thi Helligaanden gaar ud fra Faderen og Sønnen og taler alt, hvad han hører af dem. Han vil altsaa bekræfte Kristi Ord, styrke hans Værk, bistaa Kirken indtil Tidernes Ende.

Herren gaar bort... men vi skal følge ham; han er den sande Vej, og han er den eneste Vej, som fører til Faderen; han er gaaet forud for at berede os en Plads i Himlens Herlighed; thi »hvor jeg er, skal ogsaa min Tjener være!« Vort Hjertes Attraa og Længsel maa være at naa derhen, hvor vor kære Herre og Frelser har skabt os et Hjem i evig Lykke og Fred.

J. S. S. J.

En ABC for voksne.

I.

Illusioner.

Vi kender alle den spanske Forfatter Cervantes's verdensberømte Roman om den ædle og højst romantiske Ridder *Don Quichote de la Mancha* og hans tykke Følgesvend *Sancho Pansa*. *Don Quichote* kæmper for et Ideal, der er en Illusion, han besejrer Faarehjorder og tror, at det er en fjendtlig Hær, han løber Storm imod en Vejrmølle og tror, det er en Heltedaa, men den brutale Virkelighed lader ham føle, hvad han ikke vilde forstaa. . .

Saadanne Riddere er der des værre endnu mange af. De rider ud i den vide, ukendte Verden og gaar løs paa Vejrmøller — hvorefter de samler deres sønderslaaede Lemmer op fra Kamppladsen. Ungdommen er jo udrustet ikke blot med frisk Blod og Vovemod og smidige Lemmer, men tit ogsaa med et Overmaal af Fantasi, af Følelser og af Selvtillid. »Hvad koster Verden?« spørger saadant et ungt Brusehoved og spankulerer med Hænderne i Bukselommerne og Studenterhuen paa Snur ud fra Faderens Hus over Gaden til Jernbanestationen. Ja, ja, man tænker uvilkaarlig paa en berømt Digtets Ord om den unge Vin, der i Begyndelsen koger og skummer, men tilsidst dog bliver en god Vin at drikke.

Der findes forresten ogsaa Illusioner hos ældre Folk. Om et sydtysk Folk siges der, at de ikke bliver kloge, før de er 40 Aar gamle. Og maaske er det ogsaa en Illusion at nedskrive disse Linjer for at faa enkelte yngre Læsere til at indse Rigtigheden af de følgende Tanker. Thi hvad nytter alle Principper, Formaninger, Prædikener hos unge Mennesker, der vil løs paa Livet? Alligevel bliver vi ved med at give gode Raad og de andre med — at smile derover. Men maaske sidder dog nogle ældre Læsere og nikker Ja til det, her skrives.

Er du, som læser dette, en ung Pige, saa vil du maaske blive ked af at læse det følgende lille Stykke. Men hvis min Læserinde er en ældre Dame, vil hun vist-

nok synes, Stykket alligevel ikke er saa kedeligt. Det lyder — ganske vist i en daarlig Oversættelse fra en Digterindes smukke Sprog:

»Den Gang hun var en lille Pige, som om Aftenen sad paa Moderens Skød og talte Stjernerne, ønskede hun intet mere, end at hver Stjerne maatte være et smukt Legetøj og alle tilhøre hende. Thi saa, syntes hun, vilde hun have faaet alle Ønsker opfyldt og vilde altid være en rar lille Pige . . . Livet hørte paa dette Ønske og smilte, thi det kunde ikke opfyldes.

Den Gang hun var en stor Pige og om Aftenen paa sit Kammer tænkte paa ham, der havde vakt hendes Kærlighed, da ønskede hun intet mere, end at hun maatte vedblive at være den, han ene elskede, og at intet andet Billede maatte komme imellem i hans Tanker. Thi saa, syntes hun, vilde hun ikke have noget andet eller mere at ønske, saa vilde hun altid være lykkelig . . . Livet hørte paa dette Ønske og smilte, thi det kunde ikke opfyldes.

Den Gang hun var en moden Kvinde, med sørgmodige Øjne og Livserfaring, ønskede hun intet mere, end at hendes Børn, dem hun havde født i Smerter og under store Ofre opdraget til at blive glade Mennesker, maatte lære af hendes Erfaringer og undgaa Livets Skuffelser. Med sine egne Saars Blod vilde hun gerne løskøbe sine Børn fra Skyld og Smerte . . . Livet hørte paa dette Ønske og smilte, thi det kunde ikke opfyldes.

Da hun saa var en Kvinde med graaet Haar, prøvet og lutret og fæstnet gennem Sorg og Smerter, ønskede hun intet mere end at hjælpe de Mennesker, hun kendte, med at bære deres Byrder, at opmuntre dem til at skabe Fred og høste rene Glæder. Da, syntes hun, vilde hun være tilfreds og ikke ønske mere . . . Livet hørte paa dette Ønske og smilte, thi det kunde ikke opfyldes.

Da hun var en gammel Kone med snehvidt Haar og træt af Dagen, ønskede hun intet andet end at have Fred, nyde den dybeste, uforstyrrede Fred. Da, syntes hun, var hun naaet til sine Ønskers Maal . . . Livet hørte paa dette Ønske og smilte, thi det kunde ikke opfyldes.

Da kom Døden og bragte hende for første Gang et Ønskes Opfyldelse — — —.⁽¹⁾

I hvert Fald indeholder disse Linjer en Del Sandhed og giver meget at tænke paa. Ja, saa mange unge Piger med Sløjfer i Haaret, med et lille Ocean af Følelser og Længsler og Planer i Hjertet — kunde de se sig selv om faa Aar, naar de har faaet to, tre Børn og Manden skælder og smælder, naar han er gnaven, og Ugepengene ikke strækker til eller ikke bliver udbetalt og Kunsten at spare

¹⁾ Irma Goeringer: „Züricher Post.“

ikke staar paa Højde med Udgifterne til Købmanden, Skræderen, Skomagere o. s. v.! — —

Er du, som læser dette, en ung Pige, der vil i Kloster eller en Ordenssøster, der endnu har Livet foran dig — saa vil jeg ønske dig et glad Sindelag og en fast, ja ligefrem haard Villie til at tage imod Vanskeligheder. Thi hvis du tror, at du saa at sige vil svæve med Englevinger gennem Klosters Sale og Havegange og nyde Guds Fred og af og til høre de virkelige Engle musicere i Himlen — saa vil dine Illusioner bryde sammen som et gammelt Hustag under Ildebranden. Thi det er det mærkelige ved Kristi Kors — det Kors, som jo gejstlige Personer vil paatage sig — at det findes paa helt andre Steder end dem, vi søger det paa eller ønsker, at det maa være.

Er du, som læser dette, en ung Mand med store Planer, maaske en Kontorist, der vil være Grosserer, eller en Haandværker, der vil være stor Arkitekt og bygge et nyt og bedre Kristiansborg end det, der er ved at være færdigt, eller er du Maler og vil blive det tyvende Aarhundredes Tizian eller Rembrandt, saa er Lysten jo en Drivfjeder, og det er muligt, at du paa dit Interessesomraade vinder den store Gevinst — ene iblandt Tusinder. Navnlig paa Kunstens Omraade — og forresten ogsaa paa Litteraturens — er der en uhyggelig Modsætning og Afstand imellem Idealet (eller Illusionen —) og den enkeltes virkelige Evne eller ogsaa den enkeltes tilfældige Livsforhold, som ogsaa har meget at sige. Thi Sygdom, Fattigdom, alle Slags Forpligtelser, Forbindelser o. s. v. har ikke saa lille en Indflydelse. —

Men alle disse unge Mænd, der har stillet sig saa høje Idealer, at de let kan blive til Illusioner, burde først prøve deres Kræfter paa de nærmest liggende Opgaver og søge at naa frem fra Trin til Trin. For de fleste er Opnaaelsen af høje Livsformaal ikke mulig ved et Stormangreb, men kun ved en udholdende klog, haard og dog uendelig taalmodig Belejring.

Her ser vi allerede Forskellen mellem Illusion og Ideal. Der gives Folk, som smiler ad »Idealer« og føler sig helt lykkelige ved deres Pibe og Kaffekop. De er bange for Bjergstigning, og Bjergenes Tinder indgyder dem nær-

mest Frygt. Den Slags Folk tager Hverdagslivets smaa Arbejder, Glæder og Ærgrelser som deres Livsformaal og har for saa vidt Ret, som dette jo er Regelen for de fleste i Samfundet, lige som de sørgelige Erfaringer viser, hvor galt det gaar med alt for højt flyvende Idealer. Men »alt for højt flyvende Idealer« er netop ingen virkelige, ingen solide Idealer, men Illusioner. Det vilde dog være aldeles forkert af denne Grund at give Slip paa Idealer i det hele.

Thi der findes solide Idealer baade paa det verdslige og religiøse Omraade. Hvis du, min kære Læserinde, vil være en god Husmoder, en opofrende Hustru og Moder, en, der vil opdrage sine Børn i og til legemlig og aandelig Sundhed, men samtidig er klar over, at dette Ideal maa opnaas ved megen praktisk Kogekunst, Øvelse i Regnskabsførelse, i Børnepleje og i regelmæssig Bøn og Sakramenternes Modtagelse — ja, saa hold kun fast ved dette Ideal. Det er noget af det bedste, en kristelig Kvinde kan blive, og det bærer Glæde og Velsignelse i sig for dette Liv og for det tilkommende!

Og hvis du, min kære Læser, vil blive en dygtig Mand i dit Fag, ja helst naa saa højt, du kan naa i dit Embede, dit Haandværk, din Forretnings Interessekreds, men samtidig kun vil naa det, saa vidt du som et hæderligt Meneske og en overbevist Katholik kan naa det, og forbedrer dig dertil ved ihærdigt Arbejde og praktisk Religiositet — ja, saa er dette et solidt Ideal, en herlig Gerning, der bærer Velsignelse i sig baade for dig og for andre.

Der gives saaledes en hel Række sande Idealer — mere eller mindre specielle, mere eller mindre store, som alle godt kan virkeliggøres af vedkommende, der kender sig selv, og hvad han kan være tjent med. Jeg siger: virkeliggøres, thi vi maa ikke lade os skuffe af det pessimistiske Ord: »Idealer kan aldrig naas, ellers vilde de ikke være Idealer.« Nej, dette Ord er et skadeligt Ord, thi det indeholder mere Løgn end Sandhed og er bare Udtryk for Modløshed og Dovenskab.

Thi vel er det sandt, at et Ideal, jo nærmere man kommer det, altid vil byde paa nye Opgaver og paa denne Maade ikke naas efter ens subjektive Opfattelse. Men

objektivt kan det i det store og hele naas og er det heldigvis naaet af utallige Mænd og Kvinder i alle Livsstillinger. Man behøver ikke at være en h. Paulus for at være en ideal Præst eller Missionær, man behøver ikke at være en h. Teresa for at være en ydmyg, from og kærlig Ordenssøster eller en h. Lidwina for at være en taalmodig Patient eller en h. Isidor for at være en forstandig, arbejdsom og from Landmand eller en h. Zita for at være en flink, tilforladelig og inderlig from Tjenestepige. Jeg tror, de fleste af mine Læsere har vel truffet Folk, som i det store og hele svarede til Idealet af f. Eks. en god Præst, en god Husmoder, en god Ordenssøster, en dygtig Lærer, en from syg, der taalmodig bærer paa en langvarig og smertelig Sygdom. Selvfølgelig kan alle disse altid arbejde paa at blive mere fuldkomne, — det kan vi og de selv maaske bedst se — men de har dog naaet en Livsførelse, en Karakterdannelse, en Dygtighed, som for andre Mennesker kan være et Ideal, et Livsformaal at stræbe efter.

Her har vi kun talt om opnaaelige Idealer indenfor Livets forskellige Rammer, saaledes, som fornuftige Kristne burde vælge sig dem. Thi ligesom et smukt Broderi eller ogsaa et stort Hus ikke kan blive til uden den, der arbejder derpaa har Planen, Tegningen, altsaa Værkets Idealbillede, foran sine Øjne, saa maa vi alle daglig, i det mindste ved vor Aftenbøn og ved Skriftemaalet, se hen paa den Plan, det Ideal, vi har lagt vort Liv an efter.

Ellers vilde Maal og Midler ikke staa i Overensstemmelse og let fremkalde en Illusion!

F. F. M.

Den gode St. Jacob.

Hvor mange Londonere af det gode Selskab kender egentlig deres By i Juli og August? Naar Heden lumrer mellem Stenmurene, flygter alle, der paa nogen Maade kan, bort fra Stenørkenen ud til det grønne, kølige Land eller til det blaa Hav for at nyde Sommeren fuldt ud. Tilbage bliver kun de, som ikke kan rejse, ganske vist den største Mængde af Londonere, men dog er der visse Kvarterer af Byen, som i August Maaned næsten er folketomme.

Mens Marjory Hemmans kørte med Toget ind til London, sad hun netop og kom i Tanker om, at det var første Gang i sit Liv, hun saa sin By i August Maaned. Som Barn, som ung Pige og nu som gift havde hun boet paa Landet eller ved Kysten fra Midten af Juli til September, og hun var ganske nysgerrig efter at se, om London tog sig anderledes ud end ellers.

Men da hun kom hjem til sin Lejlighed, hvor Pigen havde luftet ud og ordnet alt saa godt og luftigt som muligt, maatte hun indrømme for sig selv, at det nærmest saa ud som altid. Hun satte sig ved Skrivebordet ved det aabne Vindu og gav sig til at skrive et Par Linier til Jack.

De havde været gift i fem Aar og var endnu saa lykkelige som et Par nygifte. Jack var Kaptajn i Flaaden og maatte ofte forlade sin lille Hustru for længere eller kortere Tid, men de skrev flittig til hinanden og frydede sig i de lykkelige Mellenrum, naar Tjenesten ikke krævede hans Nærværelse. Des værre var jo Marjorys Forældre døde, hun havde ingen andre nære Slægtninge, heller ikke Jack havde Familie i England, saa Marjory var meget alene, naar hendes Mand var borte. De havde ganske vist mange Venner, men Marjory var et Hjemmemenneske, som var gladest, naar hun kunde blive i deres eget Hjem. En stor Sorg var der, som mere end noget andet bandt de to Ægtefæller sammen. Ude paa Landet, paa en grøn og fredelig Kirkegaard, laa en lille Pige begravet — deres eneste Barn, som var død ganske spæd. Siden Barnet døde, var de begge blevet mere alvorlige, og Marjory gik nødig meget ud; men der var gaaet tre Aar godt og vel, og i den Tid havde de ikke faaet andre Børn.

For at faa Tiden til at gaa arbejdede Marjory sammen med en Ungdomsveninde paa et Værk om gamle Skikke og Sædvaner, som man endnu kunde finde Rester af i det moderne Liv. Dette Arbejde krævede hyppige Besøg paa Britisk Museum og paa forskellige Bibliotheker, men det interesserede Marjory meget og optog hendes Tanker, som let kunde blive lidt triste, især naar Jack var langvejs borte.

Det var i Anledning af dette Arbejde, at hun nu var kommet til London. Hun skulde blot blive i Byen et Par Dage, samle nogle Bøger sammen og undersøge nogle Enkeltheder, saa vilde hun vende tilbage til Kysten, hvor hun boede for Sommeren.

Da Marjory lidt senere gik hen ad Gaden paa Vej til Bibliotheket, standsede hun pludselig, idet en lille, snavset Haand rørte ved hendes Kjole og en Stemme i udpræget Londonerdialekt sagde:

»Aa Frue, gi' lidt til Grotten!«

Grotten! Marjory saa forbavset paa Drengen. Han var en fattigklædt, mager og bleg lille Fyr paa en halv Snes Aar, som i Haanden holdt en Muslingeskal, hvori der raslede et Par Kobbermønter.

»Hvad er det for en Grotte, du mener?« spurgte Marjory venligt og trak et Par Smaaskillinger frem af sin Taske.

»Den der henne. Mig og Polly og Bill og Tom har lavet den sæl'. Gi' lidt til Grotten!« svarede Drengen og pegede med aabenlys Stoltthed hen paa noget, som Marjory nu traadte hen og tog nærmere i Øjesyn.

Op mod Jerngitteret til Parken havde Børnene stillet en tom Kasse, som de derpaa havde udpyntet paa det mest fantastiske. Brogede Blomster af Tøj og Papir, smaa Stumper Spejlglas, Muslingskaller og Konkylie af alle Størrelser, smaa Stykker blankt Metal, itubrudte Dukker og lignende Figurer var arrangeret saa fint, som Børnene formaaede det, op mod selve Kassen, slaaet paa den med Søm eller klistret derpaa, eller det var anbragt paa Jorden, saa det dannede et broget Tæppe i »Grotten«. Det var uendelig fattigt og uendelig rørende.

Tre smaa Drengene, den ene kun en lille Stump, og en lille Pige stod og saa forventningsfulde paa den fine Dame, som standsede og tog deres Grotte i nærmere Øjesyn.

»Hvorfor laver I saadan en sin Grotte?« spurgte Marjory.

»Det ved jeg ikke, Frue. Det gør vi altid paa denne Tid af Aaret. Det er ligesom Butikkerne laver Juletræ om Julen eller saadan,« forklarede den ældste af Drengene.

»Er der andre Børn, som ogsaa laver Grotte?« spurgte hun videre.

»Det gør de allesammen,« svarede han forbavset over en saadan Uvidenhed.

Og alle de smaa Rollinger saa hen mod det modsatte Gadehjørne, hvor et Par andre Børn havde travlt med at ordne en ny »Grotte«.

Marjory undrede sig. Hvad var dog det for en Skik, som aabenbart var almindelig udbredt mellem de fattige Børn i London? Hvoraf kom det sig, at Børnene byggede Grotte? Og hvad mon de tænkte sig derved? Hun prøvede paa at udsørge dem nærmere derom, men alt det hun fik at vide, var, at saadan havde de altid gjort, og det havde alle andre Børn gjort, og de gjorde det kun i de første Dage af August, siden rev de det ned igen og gemte Skallerne til næste Aar.

»Skallerne? Men hvorfor særlig Skallerne?« spurgte hun interesseret.

»Jo, Frue, der skal være Skaller paa Grotten, saadan nogle Skaller, som de herre,« og Bobby, den største af Drengene, viste hende den Muslingskal, han holdt i Haanden.

Skulde der være en Slags Forbindelse mellem Muslingskallerne og Børnenes Leg? Og hvad var det da for en Forbindelse? Det var virkelig interessant. Marjory lovede sig selv, at hun skulde søge nærmere Oplysninger om Sagen, saasnart hun kom til Bibliotheket.

Hun gav Børnene lidt Smaapenge og gik rask afsted.

Den Dag fik Marjory en Række Oplysninger, som overraskede og morede hende meget. Tilfældet vilde, at netop det Spørgsmaal, som hun kom til Bibliotheket for at faa oplyst, førte hende til Londonerbørnernes »Grotte«. Denne skyldtes sikkert Resterne af en gammel Fest for St. Jakob fra Compostella, Pilegrimmenes Helgen, den Helgen, som sættes i Forbindelse med Muslingskallen. Der findes netop en Slags Muslingskaller, som efter St. Jakob kaldes »St. Ib Skaller«, og i Middelalderen fæstedes disse paa alle Pilegrimmes Klædning, naar de tog Stav i Haand og begav sig afsted paa de lange Rejser. I den katholske Tid fejredes Helgenens Fest i Slutningen af Juli eller de første Dage af August, og de Dage byggedes der »Grotter«, eller Kirkerne smykkedes med Blomster, Muslingskaller og meget mere til St. Jakobs Ære.

Men St. Jakob var ogsaa en Helgen, som blev elsket over hele Kristenheden med god Grund. Intet Under, at der aarlig drog Tusinder af Pilegrimme til hans Grav i Compostella, intel Under, at hans Navn var udbredt blandt alle Folk! Han kunde give Gaver, som nok var Umagen værd at bede om. Læs blot om, hvorledes det gik, i Historien om »Florez og Blanzeflor«. Dronningen var barnløs, og trods alle Bønner til Himlen fik hun ikke sit brændende Ønske opfyldt, men da hun drog til St. Jakob og bad den gode Helgen gaa i Forbøn — se, da fik hun straks sit Ønske opfyldt, hun kom hjem til sin Gemal og fødte den dejlige lille Blanzeflor.

Og hun var ikke den eneste. Historien fortalte om Hundreder og atter Hundreder af barnløse Hustruer, som havde bedt den gode St. Jakob skænke dem Barneglæder, og de var blevet bønhørt. St. Jakob var deres gode, kærlige Ven, og de smykkede glade hans Alter og lærte senere deres smaa at bede til den trofaste Ven og Beskytter.

Alt det og meget, meget mere læste Marjory, og da hun gik hjem, havde hun næsten glemt Børnene og deres »Grotte« for at tænke paa St. Jakob. Ak, der var saa langt tilbage til Middelalderens fromme, naive Tro, saa langt til Compostellas pragtfulde Cathedral! Men der var jo katholske Kirker i London, maa-ske der i en af dem fandtes Billeder af St. Jakob, et Alter for ham? Aa, hvad var det dog for noget, hun her gik og drømte om. Det var vist al den Læsning, som havde gjort hende forstyrret, Nej, St. Jakob skænkede nok ikke mere Børn til dem, der ønskede sig Smaafolk, og i det hele taget var hun vist lidt sentimental nu.

Hun rev sig med Magt ud af disse Tanker, da hun naaede Parken, hvor den mærkelige »Grotte« stadig stod. Uvilkaarlig standsede hun og spurgte Polly:

»Har I faaet mange Penge, Børn?«

Polly smilte stolt og fremviste en Muslingskal fuld af snavsede Kobbermønter.

»Og hvad skal I saa bruge Pengene til? Biografen?«

»Nej, Mo'r skal have dem,« svarede Bobby?. »Mor er ikke rask, vi fik en lille Bro'r sidste Uge, og Fa'r er ude at søge efter Arbejde, og vi har ingen Mad hjemme.«

Det var ikke noget nyt at høre, det var den sædvanlige Klagesang, som lød fra alle den Slags Børn. Men Marjory fik Lyst til at faa lidt nærmere Underretning om Sagen.

»Hvor bor I, Børn?« spurgte hun.

De gav Besked; men Marjory var klar over, at hun næppe selv kunde finde Vej, saa hun bad Polly og den lille Bror gaa med og vise Vej, mens de andre to Drengene passede »Grotten«. Det viste sig, at Børnene boede i en fattig Gade, men ikke i den yderste Elendighed. Moderen saa ynkelig syg og svag ud, men det lille Barn var ikke saa galt passet endda, og der var rent og ordentligt i det fattige Hjem.

»Min Mand er god nok, Frue,« fortalte Konen, »men han har intet Arbejde for Tiden, saa han er gaaet ud paa Landet for at tjene noget. Og Børnene bringer mig de Penge, som de har faaet, de smaa Skind, saa vi kan da leve.«

»Her er lidt til Hjælp — en Gave til »Grotten«,« sagde Marjory smilende og lagde nogle Penge paa Bordet. Konen takkede og takkede, hun var ikke vant til at tigge, men Marjorys Venlighed tog det dymygende af Gaven.

»Hvad skal Drengen hedde?« spurgte Marjory lidt efter og saa paa det lille Væsen med et underlig længselsfuldt Blik.

»Aa, jeg ved ikke — Jakob, havde jeg tænkt, men maaske Fruen mener noget andet, for saa kunde han godt —«

»Nej, nej, lad ham hedde Jakob,« sagde Marjory hastigt og kyssede den lille Kind. »Maa jeg være hans Gudmoder? Jakob er netop et passende Navn for et Barn, der er født i disse Dage.«

Konen saa forundret paa Marjory, men denne smilede venligt og sagde, at nu maatte hun vist gaa.

Et Par Dage senere, da Madam Jones, takket være Marjorys Gavmildhed, havde faaet lidt bedre Kræfter, fulgtes de ad til Kirke med Barnet, som rigtig kom til at hedde Jakob. Inden Marjory alter rejste ud paa Landet, var det lykkedes hende at skaffe Madam Jones lidt Hjælp gennem en privat Understøttelsesforening. Manden havde nu ogsaa faaet Arbejde, og baade Børnene og Moderen havde faaet god og rigelig Mad fra Marjory, saa de var meget tilfredse over dette Resultat af deres »Grotte«. Og hver Gang Marjory havde gjort et eller andet til Fordel for den fattige Familie, tænkte hun ved sig selv med et lille Smil:

»Lad dette være en lille Gave paa St. Jakobs Alter! Lad det blive en lille Blomst til St. Jakobs Ære!«

Den gode St. Jakob tog imod Gaverne, og han lønnede hende derfor.

(Sluttes.)

Vatikanet og Dr. Hansen.

Jyllandsposten, det bekendte jydsk Dagblad, Organ for det mest yderliggaaende Højre og fjendtligsindet mod den katholske Kirke som ikke saa faa af dette Partis Dagblade, indeholdt den 15. April en Artikel, »Vatikanet og Centralmagterne«, af en Dr. phil. H. J. Hansen (vistnok Zoolog), hvori der rettedes meget giftige Udfald mod Paven og den katholske Kirke.

At gengive den hele Artikel her er der ikke Plads til. Nogle enkelte Uddrag af den vil være tilstrækkelige til at belyse dens Præg. Det hedder saaledes:

»Katholicismens Bredden sig stille i Danmark er i mine Øjne Tegn paa hjemlig Degeneration: snart et aandeligt Fallitbo, snart et Synderegister, der generer Individet, snart en anden Drivkraft; hvis den skulde brede sig betydeligt, skal det nok mærkes som en national Svækkelse. En væsentlig Grund dertil er, at Katholicismen er en Kirke, hvis Centrum og Styrelse ikke er dansk, saaledes som vor egen Kirkes er det, men er Vatikanet i Rom. — I Belgien har de fleste Præster været gode Patrioter, og ikke saa faa er bleven skudt af Tyskerne, men den saa omtalte Kardinal Mercier har nok været mere lunken, end mange Belgiere synes om, thi der blev hysset af ham foran Domkirken i Antwerpen. — — — Pavens Fredsnote sidste Efteraar var et Dokument med tyske Farver. — — — Pavestolen vil vedblive at være en politisk Magt, under Jesuiternes Indflydelse en for Staternes indre rolige Udvikling ikke ufarlig Magt, saa længe den bestaar.«

Som Imødegaaelse af denne, med Forvrængninger spækkede Artikel indsendte Hr. Pastor Schindler et Svar til *Jyllandsposten*, som dennes Redaktion (overordentlig typisk) »ikke fandt nogen Anledning til at offentliggøre«. Den skal derfor gengives her i Ugebladet.

*

*

*

Enhver dansk Katholik maa protestere mod Dr. H.s Udfald paa vor Kirke og dens Leder. Jeg skal ikke berøre de fire Spalter Misforstaaelser og Overfladiskhed, men blot gøre tre Bemærkninger:

1. Naar man i 1918 taler, som Dr. H. gør det, om Pavens Nøutralitet og hans Fredsarbejde, saa vilde man i ethvert andet Land blive modtaget med Foragt som en Bagvasker. Dr. H. spiller, synes jeg, ret stærkt paa vore fælles Landsmænds Uvidenhed om Pavens Stilling under Krigen. Jeg er i Stand til at dokumentere en Beskyldning mod Dr. H. for vitterlig vrang Fremstilling, for ikke at bruge et Ord, der begynder med stort L.

2. Naar man vil gøre sig stor og se ned paa Kardinal Mercier, skal man alligevel være lidt større end Dr. H.; ellers ligner det Mopsen, der gør ad Maanen. En Ud-

talelse som Dr. H.s vilde ikke blive taalt i Rom, Paris eller London. Men nok i Aarhus!

3. Jeg spørger, om Cottolengos, Don Boscos, Salesianernes og Maristbrødrenes Virksomhed (for blot at nævne nogle) i Italien har været til Skade. Dr. H. fremsætter, paa Grundlag af et Turistbesøg i Syden, den gamle Traver om de Landes Lavtstaaenhed. Lad os dog en Gang faa de Ting dokumenterede, højstærede! Og her hjemme var det vel Ansgar og Absalon, der førte Landet tilbage, og de pietistiske, ortodokse eller rationalistiske Oldenburgere, der førte det frem. Det var jo Hans Tausen, der omkring 900—1000 indførte Troen og Kulturen i vort Land? Arboe-Rasmussen og Wiltoft synes ikke Dr. H. at være Degenerationstegn. Og Dr. H. er saa stor selv, at han aldrig har haft et »Fallitbo« eller et »Synderegister« at bringe i Orden.

Romerkirkens Renaissance i Danmark (og den oplever vi i vore Dage) betyder ingen national Svækkelse, thi Kirken i Danmark er ikke mere afhængig af Vatikanet end den tyske, franske eller engelske Kirke. Vi er danske Katholikker — og Dr. Hansen maa gerne angribe os, men paa Holger Danskes Maade: med aaben Pande og fuld Respekt og rene Vaaben, ikke med løgnagtige og ubeviste Paastande.

64, Bredgade. København.

Peter Schindler.
Præst.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. St. Elisabeth-Foreningens Koncert i Mandags havde samlet Foreningens Venner i stort Antal. De blev sikkerlig ikke skuffet; thi havde maaske nærmest den gode Sag lokket dem til Koncertpalæet, fik de desuden en musikalsk Nydelse af første Rang. Hvad der blev budt af Sangkoret og Orkesteret, var altsammen fint og skønt. Beundringsværdig var fremfor alt den Forstaaelse og Livfuldhed, hvormed de to Dirigenter, baade Hr. Organist J. Hammermüller og Hr. Svend Chr. Felumb, fuldførte deres Hverv, samt den Villighed og Smagfuldhed, hvormed Koret og Musikerne fulgte ethvert af deres Vink. Beundringsværdig var ogsaa det fine Pianissimo — altid en sikker Maalestok for et Kors Dygtighed og gode Skole — og det beherskede, klangfulde Forte. Forbausende var endelig det omhyggelige Udvalg af Musiknumrene og den rige

Afveksling i Stilen, lige fra den af Organist Th. Laub mesterlig arrangerede gamle Folkeviser indtil Johs. Brahms ungarske Dans. Aug. Sødermanns Bondebryllup gav en udmærket Prøve paa ægte svensk Toneklang, og Udførelsen var mønsterværdig. Koncertsanger A. Brems, som blev ledsaget af sin Hustru med stor Kunst og Smag, viste sig som altid paa Kunstens Højde. Særlig virkningsfuldt var Tonemaleriet i Absalon-Kantaten med Joh. Jørgensens prægtige, af dyb Fædrelandskærlighed baarne Digtning. Der er kun tilbage at ønske Københavns Koret og Privat-Symfoniorkesteret til Lykke med det ved ihærdigt Samarbejde opnaaede Resultat og sige dem en hjertelig Tak.

— Den 3. Maj kan Murermester *A. V. Günther og Hustru* fejre deres Sølvbryllup. Navnet Günther er godt kendt indenfor den katholske Menighed lige siden Midten af det forrige Aarhundrede. Ligesom Faderen, afdøde I. C. Günther, i sin Tid med levende Interesse deltog i Menighedslivet og som Murermester opførte mange af de katholske Nybygninger, er Sønnen fulgt i Faderens Fodspor, og under de senere større Forhold i Menigheden har han paa fremragende Maade deltaget i Menighedslivet og med Energi varetaget de Hverv, han paatog sig. Vi behøver kun at mindes Hr. Günthers Virksomhed i St. Ansgars Forstanderskab siden 1900 og i denne Stilling særlig som den dygtige Administrator af St. Ansgars Menigheds Ejendomme. Endvidere hans tidligere Virksomhed i Bestyrelsen for Foreningen Unio, hans nuværende Virksomhed i Bestyrelsen for Katholsk Ungdomsværn og Vincentsforeningen for Nørrebro og nu i det sidste Aar som Medforstander i det nyoprettede Sakraments sogn. Ligesom Faderen har Sønnen ogsaa opført de fleste af de mange katholske Nybygninger, vi i de sidste Aartier har set rejse sig. Ogsaa Fru Günther har ved aktiv Deltagelse i Elisabeth-Vincentsforeningens Systue vist, at hun delte sin Mands Interesse for Menighedslivet. Hr. Günthers Barndomshjem var Solitude paa Nørrebro, hvor en Gang Nordpolsmissionen havde sit Hovedsæde, og hvor der var Planer fremme om, at den nye Sognekirke paa Nørrebro skulde have ligget. Fru Günther, der er Datter af afdøde Pianofabrikant Ehlert, havde sit Barndomshjem Ny Kongensgade 17, hvor det gamle St. Knuds Kapel laa, og hvor nu Mariahjemmet ligger. Sikkert vil mange af de Venner, Ægteparret i de 25 Aars lykkelige Ægteskab har skaffet sig, mindes dem med Ønsket om et godt Helbred, et fortsat lykkeligt Familieliv med de fire Børn og vedblivende Virksomhed for de Interesser, som for os Katholikker er saa vigtige, Interesser, som giver Livet virkelig Værdi, og som kun delvis finder sin Belønning her paa Jorden.

— K. U. F.s 10-aarige Stiftelsesfest i Søndags fik et udmærket Forløb og havde samlet 250 Deltagere, Herrer og Damer, yngre og ældre, saa mange, som St. Knudssalen i Stenosgade kunde rumme. Ikke saa faa Præster og den højerværdigste Biskop selv havde vist Foreningen og Sagen den Interesse at komme til Stede og deltage i Festen fra først til sidst. Ungdomsarbejdets to Ledere, Pastor Koch og Pastor Schindler, talte, den første om Foreningens Udvikling i de forløbne ti Aar, den sidste om de Opgaver, der laa for, og de nye Midler, man kunde benytte til at vække Ungdommens Interesse; tillige rettede han en kraftig Appel til Forældrene om at støtte Foreningen i dens Arbejde paa at holde den katholske Ungdom sammen. Nogle lystige Farcer, der for flere Rollers Vedkommende blev udmærket spillet, var Tyngdepunktet i den muntre Del af Festen.

Aalborg. Den herværende St. Mariæ Kirke har udsendt sit Aarsregnskab for 1917 tillige med en lille Beretning. Der er langtfra Balance i Indtægter og Udgifter, men alligevel er der for saa vidt Fremgang, som Menigheden Aar efter Aar dog yder stedse større Bidrag til sit Selvunderhold. De egentlige kirkelige Indtægter (Kirkeskat, Kollekt o. s. v.) har beløbet sig til 1400 Kr. I Statistiskud har Skolen modtaget 900 Kroner. Der har i Aarets Løb fundet 39 Daabshandlinger, 13 Brudevielser og 3 Begravelser Sted. Til Opførelse af en ny Kirke, hvortil der er megen Trang, er der indsamlet 1600 Kr.

Horsens. Tirsdag den 9. April holdtes der i Skolens Gymnastiksal for første Gang en Ungdomsfest for de ti unge, der forlader Skolen i Aar. I den festligt smykkede Sal var der samlet over 50 unge og lige saa mange ældre. Mødet aabnedes med »Løft dit Hoved, du raske Gut«, og saa talte Pastor Schindler, der var kommet herover fra København, om katholsk Ungdomsliv. Talen formede sig som et Løft eders Hoved, unge Katholikker, og vær stolte og glade over det at være Katholik, og jeg tror, at den sent vil gaa Tilhørerne ad Glemme. Efter Talen blev der sunget »Fast skal min Daabspagt evigt staa«, og saa tilbragtes der en Times Tid ved Kaffen med hyggelig Samtale og Sang, indtil der sluttedes af med »Jeg elsker to røde Kinder«. Det var en meget smuk Aften, og det skyldtes særlig Pastor Schindler. Forhaabentlig bliver den ogsaa Indledningen til et rigere katholsk Ungdomsliv i vor Menighed.

Bi.

England. (Irland.) Ærkebiskop Healy af Tuam er den 16. Marts afgaaet ved Døden i en Alder af 76 Aar. I 34 Aar havde den afdøde været Biskop, men Ærkebispesædet i Tuam havde han kun beklædt siden 1903. Der

foreligger en Række Værker fra Ærkebiskop Healys Haand, især om Emner fra Irlands Kirkehistorie. Skønt den afdøde havde en stor Kærlighed til sin Fødeø, var han dog en afgjort Modstander af, at Kirken og dens Præster skulde tage aktiv Del i det politiske Arbejde.

Rosenkranssognets 25 Aars Jubilæum

11. Juni 1918.

Den 11. Juni i Aar er det 25 Aarsdagen for Rosenkranssognets Oprettelse, idet Rosenkranskirken paa den Dag blev ophøjet til Sognekirke for Katholikkerne paa Frederiksberg og en Del af København.

Forstanderskabet har i den Anledning henvendt sig til medundertegnede Herrer og Damer i Sognet for at træffe et Arrangement, hvorved denne for Menigheden saa betydningsfulde Mindedag kan blive fejret paa en efter Tidens Alvor passende og værdig Maade.

Efter indgaaende Drøftelse er man enedes om følgende Program :

- 1) Afholdelse af Festgudstjeneste paa selve Jubilæumsdagen med forudgaaet 3 Dages Andagt (Triduum).
- 2) Uddeling af Almisse til Sognets fattige.
- 3) Oprettelsen af et Mindelegat under Navn af

Rosenkranssognets Jubilæums-Legat

af 11. Juni 1918,

hvis Renter skal anvendes til Hjælp til Dækning af Kirkens og Skolens Udgifter.

Da man af Sognets Aarsregnskaber stedse har set, hvorledes den højærværdigste Biskop Aar efter Aar har maattet dække Sognets betydelige Underskud, formener vi, at Oprettelsen af et saadant Legat, især naar det kunde naa en saadan Størrelse, at Renterne af samme var i Stand til at dække det aarlige Underskud, vilde være den allerbedste Maade, hvorpaa Menigheden kan fejre Jubilæet og vise sin Erkendtlighed for de aandelige Goder, den har nydt i de henrundne 25 Aar.

I Henhold til foranstaaende tillader vi undertegnede os herved at rette en Opfordring til alle Sognets Medlemmer om at bidrage, enhver efter sin Evne, til Oprettelsen

af Jubilæums-Legatet. Ogsaa fra Trosfæller udenfor Sog-
net modtages Bidrag med Tak.

Bidrag modtages af enhver af Underskriverne.

Frederiksberg den 25. April 1918.

Forstanderskabet.

Pastor H. Slump,
Sognepræst,
Boyesgade 8.

Pastor Chr. Raabe,
Kapellan,
Boyesgade 8.

P. Stagno Balestrini,
Fuldmægtig,
St. Thomasallé 6^a.

Julius May,
Assistent,
H. C. Ørstedesvej 20 A^a.

G. Jensen,
Prokurist,
Amalievej 11.

E. d'Auchamp,
Læge,
Falkonerallé 36^a.

Ernst Bæklund,
Fabrikant,
Rosenørnsallé 5^a.

Johannes Hansen,
Kontorist,
Svanholmsvej 12^a.

Herm. Hoffmann
Kommitteens Hovedkasserer.
Kontor: Kjøbmagergade 48.

Maria Hoffmann,
Frøken,
H. C. Ørstedesvej 48 A^a.

Daniel Klitskov,
Sportvognsfunktionær,
Boyesgade 15.

Th. Messerschmidt,
Frue,
Skovbogaardsallé 11, Valby.

Carl Osterhammel,
Grosserer,
Lindevej 14.

Fanny Osterhammel,
Frue,
Büløvsvej 30 A^a.

Anna Ronge,
Frøken,
Lykkesholmsallé 14 C.

Elisabeth Ronge,
Frøken,
Lykkesholmsallé 14 C.

M. Uhrskou,
Frøken,
Vesterbrogade 85.

Brevkasse.

Ærede Hr. Redaktør. — Hvad er rigtigst at sige:

At »læse Messe«, som de fleste bruger det, eller at »sige
Messe«, som man hører nogle udtrykke sig?

Ærbødigst *En flittig Læser.*

Ærede Læser. — Det rigtigste er naturligvis det, der har
almindelig Borgerret i det danske Sprog. Som bekendt var den
katholske Kirke jo hjemløs og retsløs tre Aarhundreder i vort
Fædreland, og i denne lange Tid gik mange Udtryk og Talemaader
ganske ad Glemme, fordi de Realiteter, de betegned, hørte op
iblandt os. Derfor har intet af Udtrykkene egentlig Borgerret i
Dansk, og man kan sige, hvad man vil, begge Udtryk er lige
rigtige efter dansk Sprogbrug.

Da det imidlertid kunde have betydelig Interesse at vide,
hvad man før Reformationen sagde her i Danmark, henvendte
jeg mig til Ansgariusforeningens Formand, Arkivsekretær *F. J. West*,
der velvilligt har sendt mig følgende Meddelelse:

Som Svar paa Deres mundtlige Forespørgsel kan jeg meddele
Dem følgende Eksempler:

1. Sige Messe: (Om Alterens Sakramente)

... Thet første mett presterne aldene, nar the sige messe..

Thet andett exempill (Luce xxiii) bruger hwn (o: then helige kircke) mett lægfolck oc prester, nar the icke siige messe...
... tha bleve the hoss then første christendoms seed oc sagde huer dag messe... (Poul Helgesen: Imod Malmøbogen.)

»Godz dyrckelsse er icke i vdvertes ceremonier, icke i messe sigelse eller hørelse«. (P. Laurensen, Stakket Undervisn. 19. Udgivet Kbhvn. 1890).

2. Holde Messe:

... att bisper oc prester icke heller bruge wden een partt, huor the annamme sacramenthet wdi siwgdom eller andre tiider, nar the icke holde messe. (Poul Helgesen: Imod Malmøbogen).

— Heraf ses altsaa, at man før Reformationen synes at have sagt siige eller holde Messe, men ikke læse Messe. Ærb. N H.

Fastealmisse for 1918.

(Udbyttet anvendes udelukkende til trængende Kirker og Skoler).

Aalborg	55,65	Klosterkirken	82,26
Aarhus	71,83	Østerbrogade 7 C	29,75
Esbjerg	41,08	Køge	36,00
Fredericia	70,00	Ledreborg	100,00
Helsingør	57,13	Maribo	14,00
Holbæk	5,00	Nakskov	8,50
Horsens	56,12	Nyborg	15,06
Kolding	15,45	Nykøbing F	106,00
København:		Næstved	19,00
St. Ansgar	252,08	Odense	95,00
Rosenkranskirken	168,89	Randers	60,24
Sakramentskirken	82,08	Ringsted	10,25
St. Annæ	115,00	Roskilde	50,00
St. Andreas	89,00	Rønne	21,66
St. Knud	20,52	Silkeborg	12,00
St. Josef	110,00	Slagelse	15,22
Jesu Hjerter	366,00	Svendborg	14,60
Immaculata	54,00	Vejle	60,37
Amalievej	50,00		
			Ialt: 2429,74

Det Apostolske Vikariat.

Langfredags Kollekt

(kun i Sognekirkerne) til den h. Grav i Jerusalem.

Aalborg	12,01	St. Andreas	22,80
Aarhus	23,65	Køge	2,50
Esbjerg	1,04	Nyborg	2,15
Fredericia	23,25	Nykøbing F	21,00
Helsingør	6,00	Næstved	4,00
Holbæk	3,70	Odense	20,00
Horsens	11,07	Randers	5,47
Kolding	4,25	Ringsted	3,07
København:		Roskilde	9,92
St. Ansgar	61,26	Silkeborg	5,00
Rosenkranskirken	41,95	Slagelse	10,34
Sakramentskirken	5,00	Vejle	9,00
St. Annæ	17,17		
			Ialt: 332,00

Det Apostolske Vikariat.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer bedes erindre Tilbedelsen i St. Ansgars Kirke Fredagen d. 3. Maj til de aftalte Tider.

Majandagten.

	Søn- og Festdage	Hverdag
St. Ansgars Kirke.....	Kl. 8	Kl. 8
Jesu Hjertes Kirke.....	» 7 $\frac{1}{2}$	» 7 $\frac{1}{2}$
St. Josefs Kirke.....	» 3	» 7 $\frac{1}{2}$
St. Knuds Kapel.....	» 3	»
Immaculatakirken.....	» 2 $\frac{1}{2}$	» 7 $\frac{1}{2}$
Rosenkranskirken.....	» 5	» 7 $\frac{1}{2}$
Assumptionskapellet.....	» 2	» 2
St. Annæ Kirke.....	» 8	» 8
St. Andreas Kirke.....	» 5	» 7 $\frac{1}{2}$
Sakramentskirken.....	» 6 (O. & Lø.)	» 8
De andre Hverdage efter Messen	Kl. 8.	

St. Ansgars Kirke. Onsdag d. 1. Maj aabnes Majandagten Kl. 8 Aften med Prædiken og Procession. (Første Søndag i Maj bortfalder Processionen.) I Maj Maaned er både Søndag og Søndag Aftenandagten Kl. 8.

Festgaver.

Nye Testamente.....	Kr. 2,50	Festskriftet om Biskop	
St. Alphonsus: Bønnen	0,60-0,90	Johs. v. Euch.....	— 3,0
Essers Prædikener. 6 Hæft. à	1,00	Maurer:Veje til Moderkirken	3,00
Fuldstændig Bønnebog	2,75 3,75	Johs. Jørgensen: Frans	
Den daglige Messe....	— 1,00	af Assisi.....	— 5,50
Aloysiusbogen.....	— 0,75	Johs. Jørgensen: Lignelser	1,00
Den fuldkomne Anger.	— 0,15	Frederiksen: Digte... 1,50-3,00	
Bønnen — enSamtale medGud	0,15	KardinalNewmansSøn-	
Svensson: Nonni og Manni	— 0,15	dagsbog.....	— 1,50
Lille Nellie af den h. Gud	0,50-0,60	Schmid: JesuHjerte-An-	
Huronhøvdingens Ed.	— 1,00	dagten.....	1,50-3,00
Spillmann: Et Offer for		Et Ord til hver Dag..	— 0,15
Skriftemaal.....	— 1,50	Brandt:Legender. Indb.	— 2,00
Sursum corda.....	0,60-1,00	Rosenørn-Lehn: Til	
Niels Hansen: Vore Helgener	3,00	Jesus ved Maria. Indb.	— 2,50

Mariakongregationen for Ynglinge holder *Fælleskommunion* i **St. Ansgars Kirke** Søndag d. 28. ds. Kl. 8. Mandag d. 29. ds. *Maanedsmøde i Salen*: Diskussion om: Hvad bør jeg læse? Præses indleder. NB. Enhver katolsk ung Mand er velkommen.

K.U.F. Ved Stiftelsesfesten vandtes tredje Gevinst af Lodsedel Nr. 96 (blaa). Gevinsten kan afhentes hos Portneren i Stenosgade 4.

AC. holder Møde Onsdag den 1. Maj Kl. 8 i Studenterforeningen. P. A. Meyer holder Foredrag om »Højskoletanken og katolsk Sjelepaavirkning«.

Unio. Fredag den 26. April Kl. 7 Møde i Gimles Selskabslokaler, Grundtvigsvej 14. Afslutning paa Vintersæsonen. Kl. 8 *præcis* Kabaret under Medvirkning af »Unios *dramatiske Afdeling*« og »Unios *Kvartet*«. Derefter Bal til Kl. 1. Entré for Medlemmer 50 Øre, for besøgende, indførte ved et Medlem, 1 Kr.

Tre (nye eller brugte) Eksemplarer af »*Min første Bønnebog*« samt Nr. 11 af Serien: »Til Forsvar for Sandheden« af P. P. »*Altrets allerhelligste Sakrament*« ønskes til Købs.

Ravelli, Præst, Nyborg.

Kirkelig Kalender.

28. April	4. Søndag eft. Paaske.	5. Maj	5. Søndag eft. Paaske.
29. —	M. Petrus, Martyr.	6. —	M. Johs. Evangelists Martyrium. (Bededag.)
30. —	Ti. Catharina af Siena, Jomfru.	7. —	Ti. Stanislaus, Biskop og Martyr. (Bededag.)
1. Maj.	O. Philippus og Jacobus, Apostle.	8. —	O. Mikael's Aabenbarrelse. (Bededag.)
2. —	To. Athanasius, Biskop og Kirkelærer.	9. —	To. Christi Himmelfart.
3. —	F. Korsets Genfindelse.	10. —	F. Antoninus, Biskop.
4. —	L. Monica, Enke.	11. —	L. Oktavdag.

St. Andreas Kirke. Søndag d. 28. April Kl. 7³/₄ stille Messe. Kl. 9 højtidelig Prælatusmesse og Meddelelse af Firmelsens Sakramente til Børn og voksne. Kl. 11 stille Messe. Kl. 5 Eftm. Andagt.

St. Ansgars Kirke. Lørdag d. 27. April Kl. 8¹/₄ Sjælemesse for afdøde Pastor Andreas Johansen.

Engelsk og fransk Undervisning tilbydes. *J. C. Køhn, Bartholinsg. 9.*

Fast Gave til alle ved Firmelsen:

En lille Pintsebog.

64 Sider. Smukt indb. 75 Øre. Mindeblad foran i Bogen.

Alle Bønner ved Firmelsen paa Latin og Dansk.

Husk de **to polske Børnehjem** i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefssøstrene).

Vincentiskonferensernes andet Generalmøde

finder Sted Søndag d. 28. April (efter Højmassen i St. Ansgars Kirke) Kl. ca. 11¹/₂ i Bredgade 67 o. G. Til Mødet indbydes alle aktive og bidragydende Medlemmer.

Katholsk Boghandel Stenogade 3. Kbhvn. B. Aabent 9-6. Tlf. Vester 3930. Bøger, Billeder, Devotionalier.

K.U.B. (Katholsk Underretnings Bureau), et Samfund af katolske, akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Magister Matthæus Hansen, Hovmarksvej 30, Charlottenlund.

MUSIKFORENINGEN »STRINGENDO«

Direktion: Hr. Lauritz Hansen.

MUSIK-AFTEN

Tirsdag den 7. Maj 1918 Kl. 8 præcis.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenogade 4 B.

Assistance:

Koncertsangerinde Frk. *Johanne Thomassen.*

Pianisten Hr. *Ernst Wulffsberg.*

Af Programmet fremhæves:

W. A. Mozart: Symphoni Nr. 41 (Jupiter).

W. A. Mozart: Klaverkoncert Nr. 20.

L. v. Beethoven: Kvartet. Op. 18. Nr. 5.

Billetter à 50 Øre og Reserveret Plads à 1 Krone faas hos Foreningens Medlemmer samt i Katholsk Boghandel, Stenogade 3, Telf. Vester 3930.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. o. G. 1-4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggø Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 18.

Søndag den 5. Maj.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — ABC for voksne. — St. Josef og de døende. — Et Hjertesuk. — Den gode St. Jakob. — Brudstykker. — Efterretninger fra Ind- og Udland; København. Slagelse. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

402.

Bønnen i Jesu Navn.

Det er mærkeligt, som Mennesker ofte behandler Guds Ord; for at slippe for Formaningen fra Dagens Epistel om ikke blot at være Ordets Hører, men Ordets Gører, lukker man ofte sine Øjne for Jesu klare Budskab.

Mange Mennesker er slet ikke saa villige til at tage Guds Ord efter Bogstaven, naar det kræver noget af os.

Kræver det, at man skal fornægte sig selv og tage sit Kors op — eller kræver det med et af de ti Guds Bud — eller kræver det den Overvindelse af den aandelige Slen-drian, der skal til for at følge Jesu Indbydelse til Herrens Bord — kræver Guds Ord, ja, saa er man saa tilbøjelig til at »tage det aandeligt« eller til at nøjes med at være Ordets Hører.

Men lover det os noget, saa er vi straks rede til at »slaa op« og lægge Haanden paa Ordet og — kunde man sige — næsten formane vor Herre til nu ogsaa at opfylde sit Løfte.

Saaledes med det Ord, der er Grundtonen i Dagens Evangelium: Saafremt I beder Faderen om noget i mit Navn, skal han give eder det.

Hvor mange Mennesker har ikke pukket paa det Ord

og sagt Troen Farvel, fordi de ikke »fik, hvad de bad om«.

Det er ikke blot Barnet, der bad om Moders Helbredelse, og hun døde dog — eller Ynglingen, der bad om Fritagelse for Fristelsen, og han fristedes dog og gav vor Herre Skylden for Faldet — eller Forsørgeren, der bad om en bedre Plads og ikke fik den — eller Forældrene, der bad for Barnets Liv eller for dets Tro, og det blev dog taget fra dem eller kom udenfor. . .

Nej, det er endog den, der allerede har gaaet igennem flere Klasser i Guds Skole, og som nu gerne vilde rykkes op i den, hvor man lærer at elske Gud helt og helt alene . . . og det bliver dog ikke til den store Fred.

Alle sammen har de bedet og maaske bedet i Tillid til dette Ord af Jesus — og de blev skuffet.

St. Jakob, Apostelen, siger os (Jak. 16), at Fejlen kan ligge i, at vi ikke bad med hel, urokket Tillid. Og et andet Sted faar vi at vide, at naar vi ikke faar vor Bøn opfyldt, er det, fordi vi beder uforstandigt. Men hvorledes?

For lutter Iver efter at vise vor Herre det Skriftsted om Bøn i Jesu Navn, der skal bønføres, overser vi to Ord i Teksten. »Saafremt I beder. . .«; der staar ikke forlanger, fordrer. Den, der beder, har ingen Ret, han venter en Gave, ikke en lovlig Afgift. Mon vor Bøn ikke for ofte er en Fordring, hvor den burde være en Bøn?

Og ogsaa »i mit Navn. . .«; den, der beder i Jesu Navn, beder ogsaa med Jesu Sindelag. Og han fordrede ikke, spurgte kun, om det var muligt, at Kalken kunde gaa ham forbi — og han var villig til at tømme den, da den skulde tømmes. Hvis vi bad saaledes, vilde vi ogsaa — midt i den Nød, Gud ikke kan tage fra os uden at skade vor Sjæls Frelse — modtage en Engel fra Himlen til at trøste os i vor lille Gethsemane Have. Lad os ikke bede uforstandigt, men i Jesu Navn og med hans ydmyge Sind, der lader Gud give os det endnu bedre, end vi havde anet i vor Bøn. Og lad os bede, ikke kræve, thi vi har ingen Ret overfor Gud.

Peter Schindler.
Præst.

En ABC for voksne.

K.

Konvertiter.

Konvertit kommer af det latinske Ord *convertere*: at omvende sig. Saaledes hed i gamle Dage en Mand, der omvendte sig fra Verden og blev Munk, en *conversus*, og han iførtes en ny Dragt som Tegn paa sit nye og bedre Sindelag. I videre Forstand skal vi jo alle være *conversi*, Konvertiter, fra det medfødte lavere Begær til Aandens Herredømme, fra en altfor stor Fornøjelsessyge til at bære Herrens, altsaa vore forskellige Pligters Aag, fra en ungdommelig, kæphøj Selvfølelse og Selvvigtighed til et mere modnet Menneskes Beskedenhed og Selvbeherskelse. Men til at være saadanne indvortes Konvertiter behøves der ingen ny Dragt. Dertil behøves kun et godt Skriftemaal, et alvorligt Forsæt, et godt Eksempel fra andre, en god Prædiken eller en god Bog eller en Række aandelige Øvelser, der kaldes »Eksercitier«.

Men her vil vi tale om den Slags Folk, der fortrinsvis kaldes for Konvertiter, nemlig dem, der senere har sluttet sig til den h. katholske Kirke, efter at de først havde tilhørt et af de mange fraskilte større eller mindre Religions-samfund, der som Regel opkaldes efter disses Indstiftere.

Det er nu klart, at det er en stor Ære at være Konvertit. Thi naar man til Trods for saa mange om vor Kirke udbredte Løgne, saa megen Uvidenhed, Dovenskab og Menneskefrygt her i Verden alligevel arbejder sig igennem til en bedre Forstaaelse af den religiøse Sandhed, en Forstaaelse, der jo ogsaa medfører nye Forpligtelser, saa er dette i Virkeligheden en stor Sag, ja, en aabenbar Guds Førelse. Men denne Ære er ingen verdslig, ingen udvortes Ære. Tværtimod kan vistnok Æren ved at være Konvertit staa i modsat Forhold til Fornøjelsen derved — rent verdslig set. Thi et er den indre Hjertensglæde over at have opnaaet denne Naade, et andet de ydre Forhold, under hvilke den enkelte Konvertit maa leve.

Der gives nu mange Slags Konvertiter, hvis man ser

nærmere til, ligesom der gives mange Slags Soldater, hvis man lærer at skelne og vurdere dem, skønt de alle sammen bære en og samme Slags Uniform indenfor deres særlige Vaabenart. Jeg vil inddele Konvertiterne i tre forskellige Arter, men denne Inddeling er naturligvis ikke fuldstændig eller i alle Maader passende. Dog hjælper den meget til det Øjemed, i hvilket disse Linjer skrives.

Den første Slags Konvertiter er saadanne, som man i det katholske Udland forstaar ved denne hæderfulde Betegnelse. En gammel Dame, der til Trods for sine 92 Aar levende interesserede sig for alt, hvad der foregik, beklagede engang overfor mig den tiltagende Vantro og »Frigørelse«, der forkyndtes i de moderne Blade og Romaner — det var kort før Verdenskrigen. Da hun saa fik at høre, at vor gamle Kirke alligevel havde Fremgang, ogsaa i disse Tider, og at der baade i Amerika, England, Holland og nu ogsaa ganske smaat i Danmark rørte sig ungt katholsk Liv, fik hun Taarer i Øjnene. »Er det muligt«, sagde hun, »at der virkelig gives Folk, der faar Øjnene aabnet for vor Kirkes Skønhed?« Thi hun havde i sit lange Liv oplevet Kulturkampens og Regeringens haarde Optræden imod Katholikkerne. I hendes Øjne var en Konvertit noget i Lighed med en stor Helt, der som hine Eventyriddere dræber den frygtelige Drage og kommer ridende i Triumftog med Uhyret slæbende bag sig.

Nu gives der ganske vist Konvertiter overalt i det katholske Udland, men deres Personer forsvinder saaledes i Omgivelserne, at man ikke lægger Mærke til dem som her i Danmark eller i et fordums luthersk Land. Desuden offentliggøres i de forskellige Bispedømmer ingen Konversions-Lister, thi ellers vilde de kirkefjendtlige Blade rase endnu mere imod »Pavedømmet«, end de allerede nu gør. Sikkert er det, at ikke blot hin gamle Dame, men ogsaa enhver, der bidrager til Kirkens Udbredelse, har en høj Mening om alle dem, der i Danmark bliver Konvertiter. Thi de har jo hørt om Kardinalerne Newman og Manning og andre fremragende Konvertiter i England, de har hørt om Grev Stolberg, om Friedrich von Schlegel og andre berømte Forfattere og Professorer i Tyskland, der i

det forløbne Aarhundrede er vendt tilbage til Moderkirken, og mener derfor, at en Konvertit maa have særlige Hjertets og Forstandens og Naadens Gaver. Nogle Aar før Krigen vakte en anset Videnskabsmands, Professor von Ruvilles Konversion almindelig Opmærksomhed i hele Tyskland. Og Professorens Bøger om Vejen til Kirken, om Kirkens Herlighed og andre, der vidnede om Forfatterens høje Kultur og ædle Hjerte, læstes i vide Kredse og bidrog uden Tvivl meget til, at man i katholske Kredse fik en særdeles høj Mening om Konvertiteterne.

Gud ske Lov og Tak, at der ogsaa i Danmark har været og findes og forhaabentlig vil findes Konvertiter, der fuldtud svarer til denne høje Mening. Og der findes jo baade i Ugebladets Aargange og andre Steder Levnedsbeskrivelser af disse danske Konvertiter. Den aabnes af saa lysende en Personlighed som selve Niels Stensen, der som Nicolaus Steno opnaaede Verdensberømmelse i Videnskabens Rige, og den afsluttes ingenlunde af Folketingsmand Jens Busk og Konsejlspræsident Holstein Ledreborg, den saa bekendte Lejre-Greve. Alle de Mænd og Kvinder, der hører til denne Kategori, har lidt og stridt for deres religiøse Overbevisning og, saa forskellige de var af Karakter og Livsstilling, alle fundet deres Livs dybeste Glæde ikke i de udvortes Interesser og Stridigheder, de maaske blendedes ind i, men i vor hellige Kirkes i Sandhed frigørende Lære og Kultur. Det kan jeg for nogles Vedkommende bevidne af deres egne Udtalelser til mig.

Hvad har den i og for sig saa fredelskende Dr. theol. Krogh-Tonning, en stiltfærdig lærd, ikke maattet døje for endelig at bekende sig til den gamle Moderkirke? Grev Holstein og Jens Busk var af en anden Støbning. De skyede ikke Kamp og nøjedes ikke med en blot defensiv Stilling. Grev Holsteins Skrifter imod Lutherdommen og Grundtvigianismen hører til de vittigste, men ogsaa skarpeste Indlæg imod Protestantismen her hjemme. Og dog var begge, Bonden og Greven, indvortes dybt fromme, ja med Alderen i tiltagende Grad ireniske Naturer, og de bevarede overfor Gud det barnlige Hjerte, der en Gang mere end

deres store Kundskaber bevægede Gud til at føre dem til Kirkens Skød.¹⁾

Den Slags Konvertiter bør vi endnu have mange af. Thi naar et dannet Menneske med Sandhedslængsel og Bekymring for sin Sjæls Frelse giver sig til at lære vor Kirke ordentlig at kende, da vil det ikke blot med Guds Hjælp naa til Sandheden, men i højere Grad end mange »fødte« Katholikker sætte Pris paa Kirkens Værdier. Dog, saadan en Konvertit maa naturligvis »bevare den oprindelige Aand«, Ydmyghedens og Sandhedsglædens, ved at fortsætte Bønnens og overhovedet Religionens Praksis; thi kun »den, der holder ud til det sidste, vil modtage Livets Krone«.

Helt forskellig fra denne er den anden Sags Konvertiter. Det kan jo ikke altid være Tilfældet, at Folk ud fra deres egne aparte Studier og Tanker naar frem til Kirken. En god Del Konvertiter skyldes de ydre Forhold, ja rene Tilfældigheder.

Saaledes vil en god katholsk Pige nødig gifte sig med en Protestant. Ikke alle gode katholske Piger er saa fornuftige, men heldigvis mange, især polske Piger. De forlanger af deres forlovede, at han i det mindste ulejliger sig med at høre paa Undervisningen om Kirkens Sandhed. Thi allerede dette kan jo aldrig skade et Menneske, der vil være oplyst. Saaledes kommer en Del Folk til Kirken — maaske af egen Overbevisning, og saa hører de med til den første Kategori, eller maaske bare fordi de indser, at Kirken er »noget godt«, eller fordi de er temmelig lige glade med Konfessionerne.

Nu skal ingen Læser bebrejde en stakkels Præst, at han optager Folk, der ogsaa af andre Interesser end kun af Overbevisningens tvingende Magt lader sig indskrive i Konvertitprotokollen. Livet er mere sammensat end Theorien. Og Hovedsagen er jo, at vedkommende vil være Katholik og er tilstrækkelig undervist.

Hvordan det saa gaar bagefter, er ikke let at udrede i Forvejen. Det er som med en Gartner, der en skønne

¹⁾ Gid disse Linjer maatte læses af dem, der vil skrive om disse Mænd. Thi deres Personligheder bedømmes af Skribenterne altfor ensidigt ud fra deres politiske Liv.

Dag i April har sat de smaa Stifmoder-Planter ud i Havebedene. Hvis der kommer Solskin, hvis de vandes rigelig, hvis Planternes Rødder er kraftige, hvis ingen Børn, Katte eller Hunde træder dem ned, hvis o. s. v. — ja saa bliver der ved Guds Hjælp mange smukke Blomster i det Bed. Saaledes er en Præsts Tanker ved visse Optagelser. Hvis han eller hun har Karakter — hvis ikke Livets Fristelser bliver altfor store — hvis de nygifte eller Konvertiten ikke flytter altfor langt bort fra de Steder, hvor der findes en katholsk Kirke — hvis ikke den medfødte Magelighed hos den nys optagne faar Overhaand — — ja saa bliver vedkommende en god Katholik eller falder i hvert Fald ikke fra. Men hvis ikke — (en lang Tankestreg, lad os haabe, at Stregen ikke er saa lang som vedkommendes hele Liv).

Der er endnu en tredje Slags Konvertiter. Som mange ved, er der i England en tiltagende Bevægelse hen imod den gamle Moderkirke. Man indser der i voksende Grad, at hverken den tørre »reformerede« Tro og Kultus eller Højkirkens Pragtudfoldelse alene kan staa sig i Nutidens Brydninger, ej heller svarer til den Tro og den Kultus, en Augustinus, en Thomas af Canterbury og andre har lært og forsvaret, nemlig den almindelige (»katholske«) Kirkes. — Alligevel lærer vi af den udmærkede Forfatter Sheehans Bøger — jeg tænker navnlig paa »Lukas Delmege«, som omtaler en Præsts Oplevelser i England — at langtfra alle Konvertiter holder ud, at der gives katholiserende Kredse, der nok sympatiserer med Kirkens Kunst og Kultusformer, men er saa optagne af deres æstetiske, historiske, theosofiske, spiritistiske Interesser, at de mangler den Jordbund, hvori den katholske Tro slaar Rødder, nemlig Ydmyghed, Selvovervindelse og frem for alt Aandens Klarhed og Sindets Ligevægt. Saadanne Mennesker kan være højt begavede, meget lærde eller belæste, fint dannede i kulturel Henseende, rige paa Følelser og paa Begejstring og Fantasi. Men de dur ikke som Konvertiter. Enten svinger de efter en lang Undervisning og endeløse Disputer pludselig bort fra Kirken og fra Undervisningen, eller de lader sig optage, ja, er maaske i Øjeblikket meget begejstrede, har store Planer (navnlig i Retning af at forbedre Kirken, ikke sig

selv) — saa kommer Omslaget, og de falder ikke blot fra med stor Larm og *éclat*, men arbejder, taler, skriver imod den Kirke, som tidligere var deres urolige Hjertes Maal.

Forresten kan det godt være, at ogsaa solide, virkelig forstandige og fromme Konvertiter efter Optagelsen, naar Højstemningen har lagt sig og Hverdagslivets Trivialiteter atter begynder, faar et Slags Tilbagefald i deres Stemningsliv. I denne Tilstand ser de Kirkens menneskelige Sider, dens Tjeneres Begrænsning, nye Trosfællers Mangler, fromme Protestanters religiøse Alvor og sædelige Pletfrihed langt tydeligere og skarpere end nogen Sinde før.

Ja, det er en Fristelsens, en Prøvelsens Time. Og den klares bedst ved at følge den almindelige Regel for saadanne fristede: at holde sig rolige, ikke at forandre noget i Stemningens Øjeblik og huske paa, at Sandhed er Sandhed, selv om den ikke i Øjeblikket skues helt. Thi om ogsaa nok saa mange Katholikker ikke gik i Messen om Søndagen eller til Trods for deres Kommunioner synes at staa langt under visse protestantiske eller rent verdslige Bekendte i Karakterfasthed og Elskværdighed, saa bliver det derfor ikke bedre med Reformationstidens brutale Ødelæggelser paa selve Troens og Troslivets Omraade og er den gamle Moderkirke med sine syv Sakramenter lige sand og stor i aandelig Henseende.

Her hjælper ogsaa meget en inderlig Bøn — baade Konvertitens egen og frem for alt hans Trosfællers. Jeg opfordrer alle dem, der har læst disse Linjer, til hyppig at bede for vore danske Konvertiter. De trænger til mere Støtte, til rigeligt Naadeliv — ligesom unge Træer i ny Jord.

Og hermed sluttes Konvertiternes Specialisering — thi om den fjerde Slags, dem, der vil være Katholikker for — kun at faa Penge, for at øse af »Pavens Rigdomme«, for at faa »et lille Laan paa 2000 Kr.«, om dem vil vi ikke tale. Det vilde blive altfor humoristisk. F. F. M.

St. Josef og de døende.

Ved at læse Indledningen i Ugebladet for den 21. April tilskyndes jeg til at meddele følgende, saaledes som det er bleven mig fortalt af den gamle Grevinde Miramon, der for en Del Aar siden opholdt sig i Assisi. Grevinden var Enke efter den mejikanske General, Grev Miguel Miramon, som i 1867 blev dømt til Døden og skudt af Oprørererne paa Grund af sin ubrødelige Troskab imod Kejser Maksimilian.

Den Gang, Grevinden i Maj Maaned 1867 fik Efterretningen om, at hendes Mand var bleven fængslet og dødsdømt, rejste hun ilsomt til Byen Querétaro, hvor han sad fangen, og søgte at faa Adgang til ham. Hun havde kun een Tanke, den nemlig, at han maatte søge Udsoning med Gud og modtage Sakramenterne før sin Død. Hun vidste, at han i Aarevis ikke havde opfyldt sine religiøse Pligter; da hun besøgte ham i Fængslet, afviste han ogsaa pure hendes indtrængende Bøn om, at han dog vilde skrifte og kommunicere før Dommens Fuldbyrdelse. »Skrifte!« lo han, »jeg er mere bange for en Skriftefader end for den Peloton Soldater, som skal skyde mig!« Men hans Hustru opgav ikke Haabet, Dag og Nat paakaldte hun St. Josef, de døendes Talsmand og Værnehelgen, hun begyndte »de syv Søndages Andagt« til St. Josef, og han skuffede ikke hendes Tillid. En Dag, da hun atter besøgte sin elskede Fange, spurgte han hende, hvordan man i Grunden bar sig ad med at skrifte: det var saa mange Aar siden, han havde gjort det, saa han rent havde glemt det. Som om han var et lille Barn, der skulde forberede sig til sit første Skriftemaal og sin første Kommunion, saaledes lod han hende lære sig sin Børnelærdom fra ny af. Hans ædle, mandige Sjæl aahned sig, dybt greben og salig for det himmelske Lys, hun bragte ham. Dagen før sin Død modtog han Sakramenterne. Da han sagde hende det sidste Farvel, blev det et paa Tro og Haab bygget »paa Gensyn«. Den 19de Juni førtes han sammen med sin ulykkelige Kejser og General Mejia ud af Byen til Højen Las Campanas, hvor Eksekutionen skulde finde Sted. Den Officer, som skulde kommandere Pelotonen, tilstod de dødsdømte at udbede sig en sidste Gunst; General Miramon had da om endnu engang at maatte betragte og kysse sin Hustrus Billede, som han bar paa sit Bryst; hun var jo den gode Engel, der havde ført ham tilbage til Gud.

Efter sin Mands Død rejste Grevinde Miramon med sine to smaa Børn, en Dreng og en Pige, til Europa. Drengen voksede op til at blive en dygtig Ingeniør og rejste som saadan til Mejico. Sjældnere og sjældnere hørte

hans Moder fra ham, og af de Breve, hun i Ny og Næ fik, skønnede hun, at han var kommen langt bort fra Kirken og dens Naademidler. Da henvendte hun sig atter til sin trofaste Ven St. Josef: hendes Dreng maatte omvende sig! Utrættelig bad hun, og navnlig var det stadig »de syv Søndages Andagt,« hun atter og atter gentog. Saa kom der en Dag Brev fra Sønnen, at han var bleven syg; han vidste selv, at hans Sygdom var uhelbredelig, og derfor vilde han hjem, jo før jo hellere, »for jeg vil dø hos dig, Mor!«

Han kom. Hun plejede ham med hele sit Moderhjertes Kærlighed i de Maaneder, han endnu havde tilbage, før Døden hentede ham. Hendes Kærlighed var den Solvarme, der kaldte hans døde Barnetro til Live igen; han, den unge, vilde Eventyrer, den trodsige og haanende Gudsfor-nægter, »blev som et Lam«. Da Døden nærmede sig, lod han hende derfor sende Bud efter en Præst og skriftede sine Synder. »Og saa modtog han den hellige Kommunion,« sluttede den gamle Grevinde sin Fortælling, »her i mine Arme holdt jeg ham, han støttede sit Hoved her mod mit Bryst, han laa som et lille Barn op til mit Hjerte, da han modtog sin Frelser i det hellige Vandringsbrød. Det var altsammen St. Josefs Værk, altsammen St. Josefs Bønhørelse. *Ite ad Joseph!* Gaa til Josef! Glem det ikke — glem det aldrig!« sagde hun og knugede min Haand mellem sine.

Paa Assisis Kirkegaard stedtes den unge Grev Miramon til Hvile. Hans Moder syntes, at der var »godt at være« i Ly af Serafen San Franciscos Vinger. I San Franciscos Kirke blev Rekviemsmessen for ham sunget. En smuk Bronzestatue af den hellige Jomfru, med sit guddommelige Barn — *refugium peccatorum* — pryder Gravstedet, hvor den gamle Grevinde engang haabede at hvile hos sin Søn.

Det er over en halv Snes Aar siden, jeg sidst hørte fra hende, maaske hviler hun allerede nu derude mellem Bjergene. Eet er sikkert — St. Josef, de døendes Talsmand, har ikke glemt hende.

E. Rosenørn-Lehn.

Et Hjertesuk.

Saa kom den ny Salmebog. Og Tak for det! For læser man den igennem og sammenholder den med den ældre, slaas man af dens Skønhed. Her har Danmarks Katholikker da faaet en virkelig Salmeskat, der trøstig kan

stilles ved Siden af de smukkeste af Ingemanns kendte aandelige Sange.

Maa de nu blot trænge rigtig ind! Ikke blot i Kirken, men ogsaa i Hjemmene. Og her er det, jeg gerne vil lægge et godt Ord ind for dem. Danskerne er et syngende Folk. Giv det gode Sange, og de vil synge dem ved festlige Lejligheder, nynne dem ved den daglige Gerning og under alskens Forhold.

Men her mener jeg, Kirken har en Forsyndelse paa sin Samvittighed. *Der synges for lidt i vore Kirker.* Ikke saaledes at forstaa, at der ikke er Sang nok — men Menighedssangen?? Det kan vist være saare smukt med al den Korsang, men tilfredsstillen den Menigheden? Næppe Konvertiter. Vi er her i Landet saa vant til Menighedssang, at vi hyppig savner den, ligefrem længes efter den, Jeg véd det med mig selv. En Tid lang førte min Vej mig om Eftermiddagen forbi Helligaandskirken, og ofte maatte jeg standse for at lytte til den fuldtonende Menighedssang derinde fra. Hvorfor ikke saa hos os? Lad være, at den ikke opfylder de kunstneriske Krav, der *kan* stilles til Sang, den betyder dog en Hjerternes Opløftelse, en Sindenes Betagethed. Og hvad mere er: *den holder ved.* Selv om en firstemmig Sang udføres nok saa smukt, med nok saa mange veludførte, tillærte Tricks: *man bærer dog ikke noget med af den*, naar man forlader Kirken. Anderledes med Menighedssangen. Dyrkes den rigtig, synges der Søndag efter Søndag, ikke en enkelt Salme (eller et Par Vers af en), men Salmer i saa stor Udstrækning, som Messen tillader, da bærer det langt ud i den graa Hverdags-Enformighed. Da vil Salmerne nynnnes under og lette det trælse Arbejde, da vil de lyse og lette Sindene, da vil de ogsaa blive Hjemmenes Sang, noget, den smukkeste, den rene, den mest fuldendte Korsang aldrig vil naa. Menighedssangen har en dragende Magt. Idet den nynnnes og synges ved det daglige Arbejde, drager paa en Maade Kirken ind i Hjemmene, og Hjemmene ind i Kirken, i en uimodstaaelig Trang.

Luk derfor Kirkerne op for Menighedssangen. Lad den tone fuldt og rigt saa ofte, det paa nogen Maade lader sig gøre. Nu, da vi har faaet saa skønne Salmer! *Sv. C.*

Jeg optager gerne Deres lille Indlæg, fordi jeg tror, ikke saa faa tænker som De, og fordi jeg derved faar Lejlighed til at svare og rette et Par Misforstaaelser. Skønt der er en enkelt Ting endnu, jeg ikke er enig med Dem i, skal jeg dog lade den ligge og gaa lige til Hovedsagen.

De taler om den fuldtonende protestantiske Menighedssang, hvad jeg ikke nægter, man træffer i nogle Kirker; men i mange træffer man vistnok ogsaa en mat og yderst

tarvelig Menighedssang. Jeg gad vidst, om De ikke, hvis De f. Eks. gik ind i Frue Kirke til en Aftensangstjeneste, naar Provst Ussing ikke prædiker, vilde finde, at Menighedssangen var lige saa daarlig der som — — naa, det er vel bedst ingen Navne at nævne. Thi i ikke saa faa af vore egne Kirker vil De om Eftermiddagen kunne høre en kraftig og hjertelig Sang af vore egne danske Salmer.

Hvad Højmesse angaar, ved De lige saa vel som jeg, at danske Salmer ikke saa godt lader sig synge under den, og jeg er — ærlig talt — ogsaa helst fri derfor, højst en dansk Salme som Indledning til Prædikenen. Men Menigheden kan saa udmærket synge Messens faste Stykker med, og der er heldigvis efterhaanden, skønt Sansen derfor flere Steder endnu ikke er vakt, ikke saa faa af vore Kirker her i Landet, hvor man kan høre en fuldtonende Menighedssang af Messens herlige latinske Bønner og Lovprisninger. Gaa f. Eks. en Søndag til Højmesse i St. Andreas Kirke, De vil da faa at høre Credo tone kraftigt gennem Kirken, sunget skiftevis af Koret og Menigheden, og man kan saa udmærket bagefter gaa og nynne for sig selv haade Gloria og Credo paa de Melodier, man har faaet kær ved den fælles Menighedssang.

Dog har De, trods mine Indvendinger, fuldt og helt Ret i, at vi danske Katholikker bør lære at synge endnu mere og endnu bedre, haade latinske og danske Salmer. Derfor har jeg, som allerede bemærket, gerne optaget denne Henvendelse fra Deres Haand, da De jo selv desuden indtager en betroet Stilling indenfor vore Menigheder. Noget kan man maaske nok tage hjem med sig fra en smuk firstemmig Sang, men mange, der leder og udfører denne, ved vistnok ikke rigtig, hvor meget mere man kan faa ud af en god og ægte Menighedssang, og derfor har Deres Indlæg ogsaa sin store Betydning.

N. II.

Den gode St. Jakob.

(Sluttet.)

Det er underligt, som det undertiden kan gaa! Man hører et Navn nævne, hører en Melodi eller ser et bestemt Billede, og i lang Tid kan man blive ligesom forfulgt af Navnet, Melodien, Billedet. Saaledes gik det Marjory, indtil hun smilende sagde til sig selv, at det var mere end et Tilfælde, det var en Skæbne. Havde hun været lidt klogere, havde hun snarere sagt, at det var Forsynets Styrelse.

Nu gik det hende saaledes, at hun overalt og til alle Ti-

der stødte paa St. Jakob. Greb hun en Avis, saa traf hun paa Rejsebeskrivelser fra Spanien og Beretninger om Fester i Compostella. Læste hun en Roman, saa dukkede St. Jakob op paa en mærkelig Maade i Bogen. Gik hun mellem fremmede, saa kom Samtalen uvægerlig til at dreje sig om den gode Helgen, og søgte hun Ensomheden, kunde hun ikke lade være med at tænke paa ham. Efterhaanden blev hun saa interesseret, at hun skaffede sig flere Bøger, der handlede om St. Jakob, hun studerede alt, hvad hun kunde faa at vide om ham, og lidt efter lidt fik hun en Følelse af, at han var en god Ven, en Mand, hun rigtig godt kendte. Hun læste og hørte kun godt om ham, hun fik efterhaanden en rigtig varm og levende Tro paa ham og uafsladelig tænkte hun paa hans Gaver — Børn til barnløse Kvinder.

Men da Jack kom hjem i Begyndelsen af September, glemte hun i sin første Henrykkelse den gode St. Jakob, lige til Jack sagde:

»Har du Lyst til at komme en Tur til Spanien, lille Ven?«

»Til Spanien? Aa Jack!« og for hendes henrykte Blik tegnede Kathedralen i Compostella sig — skulde hun virkelig komme dertil?

»Det er ikke min Idé, Marjory, det var Bellairs, som foreslog, at vi to skulde tage med ham og hans Hustru og deres lille Dreng. De har jo en dejlig Lystyacht og vilde en Tur til Spanien og Middelhavet nu i Efteraaret. Hvis du vil med, saa lad os bare tage afsted, jeg har Orlov til Februar.«

Naturligvis havde Marjory Lyst, og hun fik nu umaadelig travlt med at pakke sammen til Rejsen, saa travlt, at hun ikke fik rigtig Lejlighed til at fortælle Jack om den gode St. Jakob. Derimod fortalte hun om Familien Jones, og Jack skaffede dem en bedre Bolig, Manden fik Arbejde, og Konen og Børnene kom sig udmærket. Nogle Dage senere traf de Hr. og Fru Bellairs i Brighton, hvor Yachten laa.

Fru Bellairs havde sin Dreng med, en dejlig to Aars Unge, som Marjory straks blev forelsket i. Det forbavsede hende dog ikke længere at høre, at Drengen foruden sit første Navn Laurence bar Navnet Jakob, nu var hun allerede blevet helt fortrolig med at møde St. Jakob paa de utroligste Steder. Langt mere overraskede det hende, da hun saa, at Yachten hed: »Den gode St. Jakob.«

»Det er et mærkeligt Navn, Deres Skib har faaet,« sagde hun en af de første Aftener til Bellairs, mens de stod og saa ud over det solbadede Atlanterhav.

»Det var min Kone, som valgte Navnet. Jeg købte Yachten, da Laurie blev født, og hun forlangte bestemt, at Drengen skulde hedde Jakob, skønt det Navn slet ikke ellers findes i vor Familie, og Skibet skulde hedde »Den gode St. Jakob.« Det var et Indfald af hende, hun fortalte mig engang noget om, at det var St. Jakob, vi kunde takke for Laurie. De ved maaske, at vi har været gift i ni Aar og Laurie er vort eneste Barn?«

Ja, Marjory vidste det og jublede i sit Hjerte. Naar den gode St. Jakob efter syv Aars Ægteskab sendte Emily Bellairs en dejlig Dreng som Laurie, saa vilde han maaske ogsaa give hende og Jack et lille Barn — bare en lille bitte Stump, hun vilde være saa glad, saa glad.

»Har De været i Santiago de Compostella?« spurgte hun senere Fru Bellairs.

»Ja for tre Aar siden. Jeg rejser dertil hvert Aar. Jeg har meget at takke den gode St. Jakob for,« sagde Emily Bellairs med et hemmelighedsfuldt Smil.

Marjory spurgte ikke om mere, hun knugede Hænderne sammen og tænkte, om hun ogsaa om nogle Aar kunde sige, at hun havde meget at takke St. Jakob for. Og hun læste i sine Bøger, drømte og tænkte, nød Sejladsen og glædede sig over at være sammen med Jack.

Rejsen gik meget fornøjeligt, og naar de kom til en Havn, var det Marjorys første Tanke at søge ind i Kirkerne for at finde et Alter eller i hvert Fald en Statue af St. Jakob. Det var let nok, for i Spanien findes der mangfoldige Billeder og Altre indviede til St. Jakob. Hun gav sine Gaver og bad sine Bønner til den gode Helgen, men først da hun i Compostella knælede foran det pragtfulde Alter, følte hun, at hun nu var naaet til sit Maal. Det var en lang og inderlig Bøn, hun bad, og Jack kunde ikke forstaa, at Marjory ønskede at tilbringe næsten hele Dagen der i Kathedraalen. Men om Aftenen, da de var blevet alene, fortalte hun ham det hele.

»Og saa forstaaer du nok, Jack, at saa snart jeg kommer hjem til London, vil jeg opsøge en af de katholske Præster og fortælle ham, hvad St. Jakob har gjort for mig. Maaske han vil optage mig i Kirken — nej, kære Jack, jeg er slet ikke Katholik endnu, der er Masser, som jeg ikke forstaaer, men det gør ikke noget, jeg har ligesom en Fornemmelse af, at jeg maa være Medlem af det Trossamfund, som den gode St. Jakob tilhører. Thi han er en levende Virkelighed for mig, han er min gode Ven, Jack, og jeg tror virkelig, han vil opfylde vort højeste Ønske.«

Jack saa lidt urolig paa Marjory. Han var bange for, at hun var blevet nervøs og overspændt. Han havde jo ikke gennemlevet det samme som hun, han havde ikke gennem flere Maanedes studier alt, hvad der vedrørte St. Jakob, han havde ikke mødt ham og hans Gerninger overalt i den sidste Tid, han havde ikke følt St. Jakobs Velsignelse over sig.

Men Jack var meget hensynsfuld og venlig imod sin Hustru. Han fulgte hende til Kirke, naar hun ønskede det, læste nogle af de Bøger, hun viste ham, og lidt efter lidt begyndte et Haab, en Anelse i hans Sjæl at faa fastere Former. Ja, det var virkelig rigtigt, han og Marjory havde Grund til at glædes, at vente og at haabe, for St. Jakob havde velsignet dem. — — —

De skiltes fra Bellairs i Neapel og rejste langsomt gennem Italien hjem efter. Da de naaede Jul, kom de til Rom. Aldrig

glemte Jack og hans Hustru denne Jul i den evige Stad. Det var især alle de Efterligninger af Bethlehemsgrøtten, af Krybben, som greb og fængslede dem begge. Se der, Alverdens Længsel gik imod Barnet. Hvad var Konger og Vismænd, hvad var de fromme Hyrder, den frofaste Plejefader, ja den naadefulde Jomfru selv, imod Barnet!

Og Marjory gav sig villigt og gerne hen i sit Barneforhold til den gode St. Jakob. Han blev for hende en faderlig Ven, som hun trygt kunde betro sig til, som aabnede Vej gennem Mørke, en Pilegrimsfører, som viste hende den rette Vej til Barnet, til Krybben, til Kirken. Hun ventede ikke længere med at tale til en Præst, i Rom traf hun en engelsk Pater, som efter nogle faa Samtaler var klar over, at her var en Sjæl, som allerede i lang Tid havde været Barn af Kirken uden selv rigtig at vide det. Hun blev undervist, Jack deltog af og til i Samtalerne med Præsten, og Hellig tre Kongers Dag blev Marjory optaget i Moderkirken. Jack ventede endnu, han var ikke sikker paa, hvad han selv mente.

Kort efter blev de nødt til at forlade Rom, de rejste hjem, og nu var Haabet hos dem begge blevet frydefuld Vished. De ventede et lille Barn til Foraaret, og den eneste Sorg var den, at Jack nu skulde til Søs igen.

Men Marjory vilde ikke være urolig eller sørgmodig.

»Kære Jack, du skal ikke være bange, du ser jo, hvor langt den gode St. Jakob har hjulpet os, han vil ikke opgive sit Arbejde paa Halvvejen. Husk paa, der var altid tre ved Krybben. Der kommer ogsaa til at være tre ved vort lille Barns Vugge.«

Saa rejste Jack, og Marjory forberedte sig paa alle Maader til at blive en god og omsorgsfuld Moder. Dagene gik, Fastetiden blev tung og lang, hun var jo nu alene uden Jack, men hun slap ikke sin gode St. Jakob, han maatte nu være hendes Værn og Hjælp i alle de tunge Timer, som ventede hende. — — —

Ingen Breve eller Telegrammer naaede Jack, og det var med et beklemt Hjerte, han i Automobilen kørte hen mod sit Hjem, da han endelig havde faaet et Par Dages Orlov. Det var Paaskesøndag, hen paa Eftermiddagen, Gaderne var fulde af søndagsklædte, højtidelige Mennesker, som gik til Kirke. Klokkerne ringede overalt i den store By, Solen skinnede forjættende og foraarsagtigt, alt var saa frisk og suldt af Løfter.

En hvidklædt Sygeplejerske lukkede Døren op for ham, da han ringede paa, og sagde smilende, da hun saa hans ængstelig spørgende Blik:

»Jeg maa ønske Dem til Lykke, Hr. Hemman, baade Moder og Søn har det godt.«

Søn! En Søn! En Bølge af Taknemmelighed, af Lykke og Ydmyghed fyldte hans Sjæl, og da han lidt efter knælede ved sin Hustrus Seng og saa hendes kære Ansigt — saa blegt, men saa fredeligt og lykkeligt — da han saa ned i Vuggen, hvor Barnet

laa og sov trygt med smaa bitte, knyttede Hænder under Hagen, ja, da vidste han ikke andet at gøre end bøje sit Hoved og græde Taarer af Lykke.

»Han skal hedde Jakob, ikke sandt, Jack?« hviskede Marjory.

»Jo, Marjory, men vi maa vente lidt med at faa ham døbt, til hans Fader først kan blive optaget. Jeg er ganske rede, kære du, takket være den gode St. Jakob!«

Brudstykker.

39. I *Tro og Liv* fortælles efter en af Lederne i den tyske kristelige Studenterbevægelse, at de tyske Soldater kender tre Ting: Pligt, Handling og Nydelse, men det beskæftiger dem slet ikke, hvorledes disse Ting paavirker deres Personlighed. Der er ikke her Tale om en Slags aandelig Blufærdighed, der hindrer dem i at udtale sig; hele den Indderlighed, som Tyskerne ellers har fremhævet som en Side af Nationalkarakteren, eksisterer overhovedet ikke. Et indre, aandeligt Liv synes ligefrem at være en Luksus for de fleste. »Hvor jeg fandt Spor af Selvprøvelse og Beskæftigelse med ens egen Sjælstilstand, var det overvejende — skal jeg sige det?« — hos Katholikker. De saaredede ligger Uger og Maaneder paa Hospitalerne og keder sig, de læser alt, de kan faa fat paa, baade forfra og bagfra, og de griber ogsaa efter Bibelen og det nye Testamente. Men »hvor er de evangeliske Mænd, der forstaar at faa noget ud af Bibelen?« Det bliver i Reglen ved famlende Forsøg, en rørende hjælpeløs eller jammerlig hjælpeløs Bladen og Springen omkring i Brevene og Salmerne, et Kig ind i Johannes Aabenbaring og en Køren fast i Evangelierne. Og Udbyttet er overmaade ringe, selv om et og andet Ord kan blive hængende. Her afsløres en Grundmangel i den evangeliske Kirkes Arbejde, der jo dog i Skriften har sit bærende Fundament.

40. I Anledning af den københavnske Pøbels Optøjer afvigte Fastelavnsmandag skrev »Nationaltidende«: »Socialdemokraten høster, som den har saet.« Samme Dag skrev »Socialdemokraten«: »Kapitalistpressen høstede i Gaar, hvad den selv ihærdigt har saet.« — Meget morsomt.

41. Den bekendte danske Frihedsmand i forrige Aarhundrede *Orla Lehmann* fortæller i sine »Papirer« følgende om Frederik VII: Da jeg — rigtignok ved en senere Lejlighed — i Fredericia fulgte Kongen, blandt andet til Byens Kirker, holdt i det katholske Kapel en nylig ankommen ung Præst en meget smuk tysk Tiltale. Da vi vel var kommet op i Vognen, stirrede Kongen betydningsfuldt paa mig, greb

mig i Armen og sagde med dyb, bevæget Stemme: »De kan ikke tro, hvilken Pine det er at skulle fornægte min Religion. Der maatte jeg sidde tilsyneladende rolig, medens jeg følte den dybeste Trang til at kaste mig i Støvet for den hellige Madonna.« Da jeg naturligvis saa forundret paa ham, vedblev han, at jeg jo vel vidste, at han var hemmelig Katholik. Ved sin Moders Dødsleje havde han lovet hende at gaa over til hendes Religion, og dette Løfte havde han holdt. Ved Siden af sin Seng havde han et Skrin, hvori han gemte alle hendes Breve, og mangen Nat, naar alle troede, han sov, laa han og læste i dem o. s. v. Et frittende lille Blik, der skulde forvisse sig, om jeg kunde synke den, gengav mig min — jeg tilstaar det — et Øjeblik rystede Sikkerhed, og jeg svarede, at jeg ikke skulde misbruge den mig viste Fortrolighed, men at jeg dog allerunderdanigst vilde anbefale Hans Majestæt dermed at være forsigtig, da katholsk Trosbekendelse og den danske Krone efter Grundloven var uforenelige. Han sukkede dybt og lod dermed den Fugl flyve.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. St. Elisabeths Hospital i den sydlige Del af Hovedstaden har udsendt sin Aarsberetning for 1917, ifølge hvilken Hospitalet gennemsnitlig har haft 63 syge daglig. Af Aarets c. 720 Patienter er de 600 udskrevet, medens omtrent 70 afgang ved Døden, af hvilke sidste ikke saa faa indlagdes i omtrent døende Tilstand. Overlæge Ernst og Lægerne Horn, Johansen, Olrik, Rønne og Bentzen har virket ved Hospitalets forskellige Afdelinger. Moder Elisæa har med vanlig Energi og Dygtighed haft Overledelsen af Sygeplejen samt Hospitalets hele økonomiske Drift under sig.

— Ved Unios aarlige Generalforsamling den 23. April i Søpavillonen valgtes til Formand Kontorchef Heinrichsen, til Næstformand Repræsentant Olsen, til Kasserer Kontorchef Rasmussen, til Sekretær Assistent Husson, til Repræsentanter Direktør Moth-Lund, cand. phil. Bredholt, Assistent Behnke og Kasserer W. Monnet. — Den sidste Aften i Vintersæsonen formede sig som en hyggelig og fornøjelig Sammenkomst, ved hvilken bl. a. en fortrinlig Mandskvartet og et Par morsomme, kvikt spillede Smaastykker bidrog ikke saa lidt til den gode Stemning. Til Slut udtalte den nye Formand i en lille Tale de bedste Ønsker for Foreningen og udbragte et Leve for den.

— Der er nu dannet et katholsk Spejderkorps, og det havde sin første lille Udflugt Store Bededag til Skovene nord for Eremitagen. Turen blev ledet af Hr. Pastor Schindler, der først førte Ungdommen til Messe i Immaculata-Kirken, siden over St. Andreas Kirke til de foraar-skældte Skove. Spejderkorpset har faaet Navnet »Hertug Knuds Division« og er en Del af »Det danske Spejderkorps«. Det staar under sin Divisionschefs direkte Ledelse og er religiøst og økonomisk selvstændigt. H.K.D. omfatter efter sin Plan hele Landet; vil blot een ung Mand i hver Provinsmenighed sætte sig i Forbindelse med Divisionschefen, skal der blive ydet det yderste i Retning af Vejledning, Anvisning og Støtte (Adr. Bredgade 64). Foreløbig er Københavns Kolonne under Udformning; det første Hold af vordende Førere har haft deres første Tur og modtager nu Instruktion indtil Ferien. I Juli vil en Sommerlejr finde Sted, hvor Uddannelsen fuldendes, og med det nye Skoleaar tager man fat paa Rekrutteringen i større Stil. Det vil blive saaledes ordnet, at ingen Dreng behøver at holde sig borte af økonomiske Grunde. Den højærværdigste Biskop har villet overtage Præsidiet i den Komité af ældre Menighedsmedlemmer, der staar ledende og støttende bagved. Pastor Schindler er Divisionens Kapellan og Divisionschef, og Løjtnant Wissum er Stabschef.

— Opmærksomheden henledes paa Musikforeningen »Stringendo«s Musikaften paa Tirsdag i St. Knuds Skoles Festsal. Foreningen møder med et fint klassisk Program og med saa store Værker som Mozart's »Jupiter Symfoni« og sammes Klaverkoncert Nr. 20 med Orkester og Pianisten Hr. Ernst Wulffsberg som Solist. Koncertsangerinde Frk. Johanne Thomassen, som endnu engang assisterer »Stringendo«, synger bl. a. Puccini's »Arie« og »Bøn« af »La Tosca«. Et saa fortræffeligt Program og de billige Biletpriser vil sikkert fylde St. Knudssalen tilsidste Plads.

— Paa de fire første Søndage efter Paaske har følgende kirkelige Handlinger fundet Sted i vore fem Sognekirker i Stor-København:

	Første Kommunion		Drenge	Firmelse		Volksne.
	Drenge	Piger		Piger		
St. Ansgars Kirke	22	21	25	17		
Rosenkranskirken	10	33	13	32	6	
St. Annæ Kirke	7	9	10	12	10	
Sakramentskirken	4	20				
St. Andreas Kirke	11	5	18	9	6	
	54	88	66	70	22	

Slagelse. Den 29. April er Hr. Pastor J. Hoppers blevet statsanerkendt som Præst for de katholske Menigheder i Slagelse og Korsør med hosliggende Landdistrikter.

Kirkelig Kundgørelse.

I Henhold til den H. Faders Anordning bestemmer Vi, at der atter i Aar før Pintsøndag skal holdes en ni Dages Andagt til den Helligaand i Vikariatets samtlige Kirker og offentlige Kapeller. Som fælles Bønner foreskriver Vi:

1. Hymnen *Veni Creator Spiritus* med tilhørende *V.* og *Oration.*
 2. Bønnen om den Helligaands syv Gaver, Bønnebog S. 196.
- Novenen kan holdes efter Skolemessen eller under Aftenandagten.

København, den 1. Maj 1918.

Johannes von Euch,

Biskop. Apostolisk Vikar for Danmark og Island.

St. Franciskus' III. Orden holder Møde i St. Knuds Kapel Fredag d. 10. Maj Kl. 8 Aften (Iklædning).

K.U.F. Søndag d. 5. ds. Kl. 8 (efter Andagten): Sidste Fællesmøde for alle Medlemmer. Indgang: Stenosgade 4 B. Pastor Schindler: *Min Rejse i Østasien. 100 Lysbilleder.* NB. Alle unge, som fylder 14 Aar i 1918, er særlig velkomne.

Majandagten.

	Søn- og Festdage	Hverdag
St. Ansgars Kirke.....	Kl. 8	Kl. 8
Jesu Hjertes Kirke.....	» 7 $\frac{1}{2}$	» 7 $\frac{1}{2}$
St. Josefs Kirke.....	» 3	» 7 $\frac{1}{2}$
St. Knuds Kapel.....	» 3	»
Immaculatakirken.....	» 2 $\frac{1}{2}$	» 7 $\frac{1}{2}$
Rosenkranskirken.....	» 5	» 7 $\frac{1}{2}$
Assumptionskapellet.....	» 2	» 2
St. Annæ Kirke.....	» 8	» 8
St. Andreas Kirke.....	» 7	» 7 $\frac{1}{2}$
Sakramentskirken.....	» 6 (O. & Lø.)	» 8
De andre Hverdage efter Messen Kl. 8.		

I **Pintsebogen** (2. Udgave, 75 Øre indb.) findes alle Bønner til Novenen og den h. Alfons Liguoris smukke Betragtninger.

K.U.F.(K) Ældreholdet.

Mødeskema for Maj.

Onsdag 8. Ældreholdsmøde. Oplæsning af Cand. Hafstrøm. Kronik. Ordet frit. Spørgsmaalsbesvarelse.

Torsdag 16. Den litterære Kreds. Kornet S. C. Opffer: I. P. Jakobsen. Oplæsning og Ordskifte.

Mandag 20. (2. Pintsødag). Udflugt sammen med Spejderne. Mødes Kl. 11 $\frac{1}{2}$ i Bredgade 64. Kl. 8 Aften Pølsegilde à 1 Kr. Nærmere pr. Kort efter Indtegning pr. Brevkort til Pastor Schindler senest 15. Maj.

Onsdag 22. Geogr.-historisk Kreds hos Lærer Johnsen, Ewaldsgade 8: Cand. Rönnow: Christian VIII, vor sidste Enevoldskonge.

Torsdag 23. Kredsen for religiøse Studier: Lærer Johnsen: Grundtvigianisme. Ordskifte.

Søndag 26. Ungdomsgudstjeneste og Fælleskommunion (paa St. Filip Neris Fest) i Sakramentskirken Kl. 9. Pastor Schindler prædiker. »Sursum corda« medbringes.

NB. Hvor intet andet nævnes, er Mødet Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Stenosgade 4. Tobak forfindes! Piber medbringes. Sekretæren.

Kirkelig Kalender.

5. Maj	5. Søndag eft. Paaske.	12. Maj	6. Søndag eft. Paaske.
6. —	M. Johs. Evangelists Martyrium. (Bededag.)	13. —	M. Oktavdag.
7. —	Ti. Stanislaus, Biskop og Martyr. (Bededag.)	14. —	Ti. Oktavdag.
8. —	O. Mikæls Aabenbarrelse. (Bededag.)	15. —	O. Johs. Bapt. de la Salle, Bekender.
9. —	To. Christi Himmelfart.	16. —	To. Oktav af Christi Himmelfart.
10. —	F. Antoninus, Biskop.	17. —	F. Kong Erik, Martyr.
11. —	L. Oktavdag.	18. —	L. Vigilie (Fastedag).

Paaskekommunionen.

Christi Himmelfarts Dag udløber Tiden for den pligtmæssige Modtagelse af **den hellige Paaskekommunion** for deres Vedkommende, som bor i Byer, hvor der findes en katolsk Kirke.

Den sædvanlige **Kirkekollekt** til Fordel for **Hedningemissionen** finder Sted ved Formiddags- og Aftengudstjenesten paa **Christi Himmelfarts Dag** i alle Vikariatets Kirker.

Kardinal Newmans Majbog.

110 Sider. 35 Øre. Katholsk Boghandels Forlag.

Husk de **to polske Børnehjem** i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefssøstrene).

Mødreforeningen paa Frederiksberg. Søndag d. 5. Maj, St. Monicas Fest, Kl. 8 Fælleskommunion. Den h. Messe læses for Foreningens Anliggender. Kl. 3 Andagt med Prædiken og sakramental Velsignelse.

Mødreforeningen i København. Paa Grund af Bønprocessionen holdes Mødet i Maj Maaned **Søndag d. 5. Maj Kl. 3 Eftermiddag i St. Josefssøstrenes Huskapel Østerbrogade 7 C.**

MUSIKFORENINGEN »STRINGENDO«

Direktion: Hr. Lauritz Hansen.

MUSIK-AFTEN

Tirsdag den 7. Maj 1918 Kl. 8 præcis.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenogade 4 B.

Assistance:

Koncertsangerinde Frk. *Johanne Thomassen.*

Pianisten Hr. *Ernst Wulffsberg.*

Af Programmet fremhæves:

W. A. Mozart: Symphoni Nr. 41 (Jupiter).

W. A. Mozart: Klaverkoncert Nr. 20.

L. v. Beethoven: Kvarlet. Op. 18. Nr. 5.

Billetter à 50 Øre og Reserveret Plads à 1 Krone faas hos Foreningens Medlemmer samt i Katholsk Boghandel, Stenogade 3, Telf. Vester 3930.

NB. I Anledning af Christi Himmelfarts Dag agtes *Nr. 19* udsendt en Dag tidligere end sædvanlig, hvorfor alle Meddelelser, Annoncer o.s.v. maa være Redaktionen i Hænde senest d. 6. Maj.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. o. G. 1-4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Roth's Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 19.

Søndag den 12. Maj.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Solberga Kloster. — ABC for voksne. — Jesu h. Barndomsforening. — Det katholske Dagblad. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Ordrup. England. Frankrig. Rom. Syd-Amerika. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

403.

Aandens Vidnesbyrd.

For at vidne om Jesus var det, at han sendte os Trøsteren. Og det kunde nok tiltrænges, at det netop blev Trøsteren, som var Vidneren; for det, Jesus lovede sine svage Disciple, som allerede, mens han var nær hos dem, svigtede ham, flyede, netop da han kom i Trængsel og led Nød og Forfølgelse — hvad var det vel andet end Ud-stødelse af Synagogen, Haan og Spot, fordi de bar hans hellige Navn? Altsaa ikke engang, da han var hos dem, kunde de overvinde deres Svaghed; og saa staa alene, uden ham, og da maaske lønlig, i Hjertet, høre Genklangen af hans sorgfyldte Ord: »Da jeg var hos eder, kendte I mig ikke?« hvorledes staa fast og vinde Sejr med deres Fristelser, med deres Synd, med deres aandelige og timelige Kummer — alt mens de atter lønlig hører hans velsignede Ord: »Synd ikke mere«.

Midt i saadanne Tanker lyder saa hans dejlige Tale om den fuldkomne Glæde, han lover dem, og om den Trøster, han sender, for at han kan vidne om ham, minde dem om alt det, han lærte dem; og Trøsteren taler til dem og til os: om at netop saaledes, som vi nu lider, netop som vi haanes og forfølges, netop saaledes gik det Jesus; men han led og biede paa Guds Time, mens vi knurrer.

Og vi mærker, at vor Tro svigter, at vi er kolde og uden Iver. Men han vedbliver at vidne, aabenbart og lønligt; ja han driver paa med os, driver os til Tro; han lokker og kalder og minder og truer; ja, mere endnu, han styrker, han giver Kraft.

Han vidner om Jesus, at han af Kærlighed til os steg ned fra Guds Himmel — og om os, at vi vendte os bort fra ham og nægtede at tage mod ham.

Han vidner om Jesus, at han fornægter sig selv, Dag for Dag, Time for Time — og om os, at vi jagede og tørstede efter Livets Behageligheder og Bekvemmeligheder.

Han vidner om Jesus, at han var sagtmodig og ydmyg af Hjertet — og om os, at vi er haarde og hovne og fremfusende og magtsyge.

Han vidner om Jesus, at han var fordringsløs og nøjsom — og om os, at intet er os tilstrækkeligt og intet er os for godt.

Han vidner om Jesus, at Menneskesønnen intet har at hælde sit Hoved til — og om os, at vi bygger os Lystgaarde og Borge med Taarn og Tinde.

Han vidner om Jesus, at han takkende brød Brødet — og om os, at vi kræsent foragter Guds Gave.

Men han vidner med os, at vi er Guds Børn for Jesu Christi Skyld; han vidner med os, at vi fik vor Synd forladt for vor Angers Skyld.

Og midt i al denne Sjælens Vaklen — fra Gud, mod Gud — kræver han os til at være Vidner: »I skal vidne, fordi I var med mig fra Begyndelsen.« Vi, som næppe nok tog mod hans Vidnesbyrd, vi skal vidne, lydt bekende »den Tro, vi hvisked før i Løn«. Hvorledes det? Med Ord alene?

Epistelen siger det: ved Klogskab og Aarvaagenhed i Bøn, ved vedholdende Kærlighed til hverandre indbyrdes, ved Gæstfrihed uden Knurren.

Og naar vi saa engang gaar herfra i Guds Naade og træder frem for Dommeren, da vidner Trøsteren endnu engang for os hos Gud: at vel var vi svage og vor Strid kun spag, men vi sejrede, ikke af os selv, »men for at Gud maa prises i alle Ting ved Jesus Christus, hvem Herligheden og Kraften tilhører i al Evighed. Amen«. St.

Solberga Kloster.

Solberga cistercienserindekloster (*Mons solis*) anlagdes på Gotland, udenfor Visby, mellem vejene fra sønder- og østerport på den senere såkaldte Slotsbetning eller Korsbetning, som den benævnes efter det stenkors, Valdemar IV Atterdag lod rejse som gravmæle på valpladsen, hvor han d. 27. juli 1361 besejrede gotlænderne.¹⁾ Gotland hørte under Linköping stift, som det straks efter sin kristnelse havde sluttet sig til, skønt det ikke var kristnet derfra.

Hvor når klostret grundlagdes, vides ikke bestemt. Men 15. august 1246 omtaler biskop Laurentius I i en skrivelse, dateret Visby, at han har sendt nonner til Visby på øboernes eget forlangende.²⁾ Da Laurentius blev biskop i 1233, har vi den omtrentlige tid for grundlæggelsen; om end hans brev ikke udtrykkelig siger, at de nonner, han sendte, var klostrets første, er det dog sandsynligt. I Linköping stift fandtes af cistercienserindeklostre kun Vreta og Askeby, så fra et af dem må nonnerne være taget. Stednavnet Solberga fandtes ganske vist i flere landsdele, men da der i selve Askeby sogn var et Solberga, der ialfald i året 1406 nævnes som tilhørende Askeby kloster³⁾, kan der heri måske være et fingerpeg til, hvor det gotlandske konvents yugge stod.

I samme skrivelse forordner biskoppen, at på gotlændernes ønske skal klostret for bestandig have hele indtægten af et st. Olafs valfartskapel på Akergørn — nu St. Olafs holm, der er bleven fra ø til odde — på Gotlands nordøstkyst. Her skal Olaf d. hl. Haraldsøn være stegen i land efter at være fordreven fra Norge og have tilbragt vinteren 1028—29 med at kristne gotlændere, inden han rejste videre til sin medsvoger Jaroslaw Wladimirs søn, storfyrste af Nowgorod og Kijew. Og her skal en af de kristnede, Ormika af Hoinheim, straks have bygget landets første kapel.⁴⁾

Den pavelige legat Vilhelm af Sabina godkendte ordningen ved et i Visby udfærdiget aktstykke i maj 1248 til »priorissen og nonnerne af Solberga i Visby, af Cisterciensordenen.«⁵⁾ Også fra pave Innocens IV (1243—54) fik man

en stadfæstelsesbulle.⁶⁾ Men da nonnerne ikke sørgede for at holde kapellet ordentlig vedlige, aftog tilstrømningen. Derfor fastsatte biskop Henrik I allerede 1277 deling af indtægterne ved kapellet på St. Olafs fest og dagen forud (28. og 29. juli). Kapellet lå i Helgan — nu Helvi — sogn, og dettes præst forrettede festtjenesten ved valfartskapellet; det skulde han have 2 m. s. for. Resten skulde deles lige mellem klostret og sognet, der dog måtte afstå yderligere 1 m. s. til præsten; vedligeholdelsespligten kom så til fremtidig at påhvile sogneboerne.⁷⁾ Samme biskop testamenterede i 1283 til ethvert kloster i Sveriges rige, og dermed også til Solberga, 1 m. s.⁸⁾

Biskop Bengt II Birgerson rejste i 1287 over til Gotland efter d. 14. juli at have gjort sit testamente, ved hvilket der sikredes ethvert kloster i Sveriges rige 2 m. s.⁹⁾ Fra bispegården, som Linköping stol ejede i Visby, udfærdigede han »af medlidenhed med klostrets fattigdom« et afladsbrev, ved hvilket han tilstod konventet at lade holde offentlig prædiken på søndagen efter hvilkensomhelst Mariafest — hvad der jo egentlig ikke var kvindeklostres opgave, men hvad nonnerne påstod at have gjort fra gammel tid af — og dem, der de nævnte dage fromt besøgte klosterkirken efter at have oprigtig angret og skriftet, tilstod han »eftergivelse af 40 dage i den dem pålagte bod«.¹⁰⁾ Brevet var stilet til »priorissen og de øvrige søstre af Cistercieordenen på Gotland«.

I maj 1349 udgav biskop Peter Tyrgilson streng befaling med bandtrusel til de af Gotlands beboere, der i flere år havde tilrevet sig den part af indkomsterne ved St. Olafs kapel, som tilkom konventet, og krævede, at de skulde godtgøre nonnerne det lidte tab.¹¹⁾ Ti dage senere gav Magnus Smek disse et værne- og privilegiebrev, som fritog klosterejendommene for alle skatter og også for ekstraordinære ydelser.¹²⁾

Fordi sognemændene undlod at holde kapellet vedlige, så efterhånden kun få pilgrimme søgte did, foretog biskop Nils I 1360 i Visby en ny deling af indtægterne; den er nokså indviklet, og derfor ganske fornøjelig¹³⁾: kapellet skulde beholde alle de ofrede færdige lys og et halvt lispund²⁾ af det ofrede voks; sognekirken fik højst et lispund

og klostret resten. Sognepræsten forrettede gudstjenesten og fik først 1 m. s. og 2 m. p. af, hvad almisseblokkene og ombæringsbøsserne indbragte, samt $\frac{1}{3}$ af, hvad folk ofrede på selve alteret; de andre $\frac{2}{3}$ fik klostret. Efter fradrag af pengene til præsten lagdes $\frac{1}{3}$ af blok- og bøsseindtægterne hen til vedligeholdelse af kapellet, resten fik klostret. Det var parterne tilfredse med, og så truede bispren præsten med suspension og nonnerne med interdikt over kapellet, hvis man handlede mod det nu vedtagne; og vilde nogen af parterne have den nye ordning omstødt, skulde der vendes tilbage til det oprindelige: at klostret fik det hele.

Så hører man ikke mere om den sag. Det oprindelige trækapel afløstes af et stenkapel, efter Brunius¹⁴) opført ved begyndelsen af 13de århundrede. Carl Linné¹⁵) opgiver længden til ca. 24 m. Der er endnu kun lidt tilbage. Den østlige del er helt borte: noget af vestgavlen, midt i hvilken indgangen har været, og lidt af sidemurene stod ialfald i 1864, og der var indrettet magasin i ruinen.

Ved de almenomfattende testamenter fik Solberga for en del part med. Nogle af dem betænker kun klostrene på fastlandet, andre taler om dem i Sveriges rige, og her er vel Gotland indbefattet, ialfald indtil det 1361 fraieves Sverige; dette gælder mere, hvor stedbestemmelsen lyder »i hele riget« eller »hvorsomhelst i riget«. Atter andre nævner ikke landet. Derfor kan man ved flere testamenter ikke vide, om Solberga var indbefattet. Drost Bo Jonson Grips testamente af 1384 skelnede udtrykkelig mellem klostrene i Sverige, i Østerlandene (Livland og Estland) og på Gotland, da han forskrev hvert af dem med 100 m. p. og til gengæld forlangte to messer og to vigilier for sin sjæl tre år igennem.¹⁶) Nogle mænd betænker specielt klostrene i Linköping stift, og af dem var der tre cistercienserindeklostre, af hvilke Solberga var det ene. Således tilskriver i 1291 Linköping ærke diakon Sigtrag og 1299 lagmand Nils Sigridson hvert af dem 1 m. s., Bo Niclasson i 1322 2 m. p.¹⁷)

(Fortsættes.)

En ABC for voksne.

L.

LigeGYldighed.

Muligvis har vore Dages økonomiske Spænding forandret det danske Samfund eller visse Samfundslag her hjemme — hvis man da vil regne med Syndikalisternes Optøjer. Men ellers tror jeg ikke paa en synderlig Tilbøjelighed til Revolution eller andre Yderligheder blandt os. Rimeligvis er det den Dag i Dag rigtigt, hvad gamle General Ewald skal have sagt til Frederik VII og Grevinde Danner, da disse Herskaber var bange for en Revolution i København: »Nej, Københavnerne gør ikke Oprør — det skulde da være, Deres Majestæt faldt paa at lukke Tivoli.« — »Paa det jævne, paa det jævne«. . . saaledes lyder Formaningen, og det er Synd at sige, at Folk her hjemme tænker anderledes. De kan nok blive arrige, indædt arrige, naar Snapsen svinder, og Øllet kun kan faas i dyre Domme. Men den store Gestus ligger ikke for det danske Folk. Det overlader man til Fransk mændene og til Tyskerne og til Don Ranudo de Colibrados. Hvorfor anstrenge sig saa meget? Og Selv-Kritikken og Selv-Ironien vilde ogsaa straks gøre sig gældende. En god Følge — som dog ogsaa kan blive til Svaghed — af dette jævne, lidt magelige, men godlidende Sindelag er Forstaaelse for al Slags Skrøbelighed, saa at Medfølelsen med en Straffefange undertiden er større end Afskyen for hans Misgerning. »Vi er jo alle Mennesker«, »Lad os nu være Mennesker« er de undskyldende Ord for mangt og meget, der i andre Lande fordømmes med den dybeste Indignations Udtryk, med alle Lovens Midler. Dette jævne, overfor alt skrøbeligt meget forstaaende Sindelag har som sagt sine gode Sider. Men, som Franskmanden siger: Man har ogsaa sine Dyders Vrangside. Og dertil hører uden Tvivl Mageligheden og som Følge deraf LigeGYldigheden for religiøse Spørgsmaal og Skødesløshed i Udøvelsen af de religiøse Pligter.

LigeGYldighed overfor Religionens, især den katolske Kirkes store Sandhed! Ja, det store ved Kirken skræmmer ligefrem Folk bort fra den. Det h. Messeoffers Mysterium, Skrifte-

maalets Ydmygelse, Lydigheden under et synligt Overhovede, Cølibatets, Klosterlivets Fordringer virker vistnok paa jævne danske Protestanter som noget fremmed, noget sært, noget, man skal tage sig i Agt for. Ganske vist er det her Protestantismens Fordomme og dens Opdragelse og Vanemagten, som gør sig gældende, men ogsaa Folkekarakteren — »paa det jævne, paa det jævne« — har her meget at betyde. Den vil derfor som Regel ikke angribe os, men yde en vis passiv Modstand.

Ja, Hovedvanskeligheden for vor Kirkes Udbredelse er denne Ligeegyldighed, denne komplette Mangel paa Forstaaelse af Muligheden for, at Hansen eller Petersen skal bringe religiøse Ofre, skal nægte sig selv noget, adlyde Kirkebudene o. s. v. Thi de har det jo saa mageligt i Folkekirken — hvorfor ulejlige sig med Katholikkernes Tro? »Vi er saamænd ikke værre end de andre.« »Enhver bliver salig i sin Tro.« (Denne sidste Bemærkning er særlig morsom, fordi »Troen« for saare manges Vedkommende indskrænker sig til et Konfirmationsgilde og en første Klasses Begravelse.)

Af alle Vanskeligheder, en Nutidspræst i vort danske Vikariat paa sit Embøds Vegne møder, er vel denne jævne, rolige, ja venlige Ligeegyldighed den største. Det er noget, Katholikker i Udlandet, navnlig i det sydlige Udland, ikke forstaaer. Disse mener, en katholsk Præst behøvede kun at prædike nogle Gange, saa vilde »Omvendelserne« komme. Thi fordi de selv elsker Kirkens Sandhed og anser Afvigelsen fra den for noget helt skrækkeligt — hvad den jo ogsaa i Grunden er — saa gaar det dem som en Dreng, der har løst en Regneopgave og slet ikke kan begribe, at ikke de andre Drengene kan se Løsningen.

Vist findes der enkelte »Katholikædere« iblandt Danmarks lutherske Prædikanter; men jeg tror ikke, det er den positive Lutheranisme, der nu til Dags er vor Hovedmodstander. Ikke fordi dens Mænd — f. Eks. Indremissionens — ikke hellere end gerne vilde os til Livs, men fordi den simpelthen ingen Kræfter mere har dertil. Den har nok Kræfter — Aviser, Penge, Forbindelser, Indflydelse i Departementerne, populære Bøger, enkelte gode Talere, K.

U. F. og andre Organisationer — men ikke Kræfter nok for at dæmme op imod de moderne Rørelser, Frisind, Vantro og frem for alt imod den materielle Interesseverden og dens religiøse Ligeegyldighed. Her ser vi, at denne Ligeegyldighed ogsaa er vor Forbundsfælle i negativ Forstand: den forhindrer det gamle lutherske Aandstyranni, den muliggør Vikariatets Arbejde, Søstrenes Sygepleje og Præsternes og Ordensfolkenes Virksomhed.

Flertallet i Folket ligner hin gamle fredelskende Mand, der nødigt vilde lægge sig ud med sine voksne Børn. To af hans Sønner kunde ikke forliges, og de bad ham om at mægle. Den ene fremsatte da sin Sag saa godt, at Faderen mente: »Ja, du har Ret, min Søn.« Men da foer den anden Søn op og forklarede Faderen Sagen paa sin Maade. »Jo, jo, du har da forresten Ret, min Søn,« sagde den gamle besindig. »Men Fader dog, vi kan jo ikke have Ret begge,« indvendte den første. »Det har du saamænd Ret i,« svarede Faderen spagfærdig og røg videre paa sin gamle Pibe uden at inklade sig mere med den vanskelige Sag.

Historien lyder meget fornøjelig, men om den endte saa fornøjeligt eller ined et Slagsmaal mellem Brødrene, det ved ingen. Og det kan jo ogsaa være højst ligeegyldigt, om man tager Stilling for eller imod et videnskabeligt Problem eller en politisk Debat. — Men der gives Forhold, hvor Ligeegyldighed er en Synd!

Eller var det mon ingen Synd, at Folk forholdt sig ligeegyldige overfor vor Frelzers Prædiken? At Pilatus forholdt sig ligeegyldig overfor Spørgsmaalet: Hvad er Sandhed? At saa mange ikke bryder sig om deres Sjæls Frelse? Vantro er Synd, Ligeegyldighed er Vantro, maaske ikke udpræget som Theori, men praktisk Vantro.

Det er jo ingen ligeegyldig Sag, om en Gud er til eller ikke — om denne Gud har aabenbaret sig eller ikke — om den Mand, der døde paa Korset under Tiberius's Regering, var det, som Jøderne sagde: en Folkeforfører, eller det, som han selv og Apostlene sagde: den levende Guds Søn. . . .

Det er ikke ligeegyldigt, om denne Kristus har indstiftet en Kirke og organiseret den, eller om han kun har

overladt sin Læres Udbredelse til Bibelbøgernes Læsere og tilfældige Sektstiftere. Det er ikke ligegyldigt, om han har indstiftet Syndsforladelsens, Sygesalvvelsens, et uopløseligt Ægteskabs Sakramenter, eller om alt dette er »Pavedømmets Mærke«, som Morten Luther siger. . . . Det er ikke ligegyldigt, min kære Læser! Om en lille Sten er af Glas eller en Diamant, er ligegyldigt for det lille Barn, der leger med den, men det er ikke ligegyldigt for denne Verdens voksne Mennesker. Om et Barn opdrages som Katholik eller som Protestant, er højst ligegyldigt for mange andre, maaske ogsaa for Barnet selv, saa længe det er meget lille, men senere er der en stor Forskel i Muligheden for det evige Liv, for Barnets senere Lykke. . .

Aa, vil en Læser maaske sige, hvorfor skal det nu tages saa strengt? — —

Ja, kære Læser, det ved jeg maaske ikke selv i Grunden, men jeg siger kun det, vor Religion og i Særdeleshed Jesus Kristus ved sit Liv og sin Død har lært os. Spørg ham! Ja, spørg ham, hvorfor han har udgydt hele sit Blod for os, da dog »en eneste Draabe var nok,« som den hellige Thomas siger. Spørg ham, hvorfor han lod sig slaa af de romerske Bødler og nagle til Korset. . . . hvorfor alle de, der har elsket Herren og hans h. Kirke lige fra Petri og Pauli Dage indtil 1918, har haft det besværligt, har haft det strengt.

Jeg tror, at dette Spørgsmaal: Aa, hvorfor tage det saa striks? er meget betegnende og har ført mange Folk langsomt ned ad den brede Vej til den fuldstændige Ruin.

Du maa tage det alvorligt med dine Pligter, min kære danske Katholik, ellers naar du ikke Maalet. Thi hvorfor er du da Katholik? For at spise og drikke og gaa i Skole og blive Bankassistent eller Købmand? Det kan en Jøde ogsaa, ja en hedensk Japaner kan gøre det langt bedre end du.

Men, hvad han ikke kan, og hvad du kunde, det er at gaa til Skrifte og vaske din smudsige Sjæl ren og blive klar over dine Fejl og blive forsigtig paa Livets Vej, at modtage Dagen derpaa selve Herrens hellige Legeme under Brødets Skikkelse og indvie dig til at kæmpe med Mesterens Vaaben for hans Riges Herlighed. . . .

Se, alt det kan du, og hverken en Protestant eller endnu mindre en Jøde eller en japansk Hedning, om disse ogsaa er langt klogere i Rets- og Pengevidenskab.

Ja, tag f. Eks. Søndagsmessen! Hvor mange Undskyldninger finder du ikke paa, min kære Læser, for at slippe uden om den? Jeg tror, du er helt opfindsom paa dette Omraade og har lavet dig en lang Katalog af Undskyldninger. Her er Begyndelsen: I Dag skal jeg en Skovtur til Springforbi. — I Dag kommer Onkel og Tante fra Roskilde. — I Gaar aftalte jeg et Møde med nogle Venner (Veninder) for at se paa deres nye (Hat, Kjole, Cycle, Bolig, Fotografi-Apparat o. s. v.). — I Dag kan jeg virkelig ikke staa saa tidlig op (Kl. 9^{1/2}), for jeg kom altfor sent i Seng i Gaar Aftes.

Jeg overlader det til mine Læsere at fortsætte med denne Katalog. Den er lang og indeholder kun »nødvendige Forhindringer« for at gaa i Søndagsmessen.

Spørgsmaalet er kun, om du kan putte denne Katalog ned i Lommen, naar du skal rejse afsted til et Land, der kaldes for Evighedens Land, og om disse Undskyldninger der vil blive taget for gode Varer. Jeg tror, da gaar det nærmest, som der staar i *Dies iræ-Sangen*:

Quid sum miser nunc dicturus?

Ak, hvad skal jeg arme sige?

F. F. M.

Jesu h. Barndomsforening.

Til

Jesu h. Barndomsforenings Ledere og Medlemmer!

Som det vil være bekendt, har Hs. Højærværdighed Biskop Johannes v. Euch fritaget mig for Hvervet som Direktør for ovennævnte Forening og samtidig udnævnt Hr. Pastor H. Gamél til min Efterfølger.

Samtidig med, at jeg offentliggør sidste Aars Regnskab, vil jeg derfor ikke undlade at udtale min hjerteligste Tak til alle Foreningens Medlemmer og navnlig d'Hrr. stedlige Ledere, da det jo fornemmelig er Deres Fortjeneste, naar Indtægterne er vokset.

Ligeledes være det mig tilladt inderlig at takke baade

Oversigt over Jesu h. Barndoms Forenings Indtægter og Udgifter i Aaret 1917.

A. Danmark.

B. Norge.

A. Danmark.		B. Norge.	
Indtægter:	Udgifter:	Indtægter:	Udgifter:
Kassebeholdning 1/1 17 ... 0.27	Til Paris..... 12.00	Renter	Til Paris
Renter..... 12.00	"	<i>Kristiania:</i>	"
<i>København:</i>	Børnehjemmene i Københ. 490.25	St. Halwards Skole..... 40.00	
St. Ansgars Sogn..... 107.56	Børnehjemmene i Randers. 189.25	St. Olafs Fællesskole... 15.00	
" Marias "	Porto	" Guteskole	
" Annas "	0.27	St. Sunnivas Skole	
Sakramentsk.s Sogn .. 47.98		<i>Arendal</i>	
St. Knuds Realskole ... 57.00		Bergen	
<i>Aarhus</i> 86.50		<i>Drammen</i> 10.00	
<i>Fredericia</i> 15.00		<i>Frederikshald</i> 9.50	
<i>Helsingør</i> 20.60		<i>Frederiksstad</i> 10.50	
<i>Horsens</i> 26.70		<i>Hammerfest</i> 9.12	
<i>Kolding</i> 21.00		<i>Kristianssand</i> 4.14	
<i>Odense</i> 35.75		<i>Porsgrund</i> 4.00	
<i>Ordrup</i> 219.00		<i>Stavanger</i> 12.60	
<i>Randers</i> 22.41		<i>Tromsø</i> 26.50	
<i>Silkeborg</i> 10.00		<i>Trondhjem</i> 4.00	
<i>Svendborg</i> 5.00			
<i>Vejle</i> 5.00			
Ialt Kr. 881.77	Ialt Kr. 881.77	Ialt Kr. 345.16	Ialt Kr. 345.16

Randers, d. 15. Marts 1918.

NB. 15/2 1918 sendt pr. Cheque til Paris 1423.41 Kr. d. e. for Danmarks Vedkommende 311 Kr. (1916) + 12 Kr. (Rente) + 490.25 Kr. (1917) og for Norges 265 Kr. (1916) + 11 Kr. (Rente) + 334.16 Kr. = 2443.62 Frcs. **M. Osterhammel.**

Hr. Pastor Frederiksen og Frk. H. Utke Ramsing for deres Bidrag til Aarbogen.

Efter Samraad med Biskoppen blev det paa Grund af Dyrtid og haardt tiltrængt rundelig Hjælp til de hedenske Lande besluttet, at Aarbogen ikke skulde udkomme i Aaret 1917.

Jeg vil ønske min højtærede Efterfølger, at det maa lykkes ham at faa Foreningen indført i de faa Skoler, som endnu mangler i Danmark.

Ogsaa de flinke Nordmænd sender jeg en oprigtig Tak for alt Besvær, de har haft med at fremme Foreningen; de stadig opadgaaende Beløb, der indsendes, vidner om Arbejdet og er samtidig en Løn for det.

Randers, i Maj 1918.

M. Osterhammel.

Det katholske Dagblad.

Et Dagblad er den bedste Talerstol af alle, og jeg tager ikke fejl, naar jeg tilføjer: den bedste Lærestol.

Thi Avisen taler daglig. Den faar sine Ideer til at trænge igennem og netop paa den Maade, den selv ønsker, og den henvender sig til et ganske betydeligt Antal Læsere, i Sammenligning med hvilket selv det største Auditorium, en Lærer kunde ønske sig, svinder ind til intet i Sammenligning. En Avises Magt til at bibringe Mennesker de Ideer, den ønsker, enten de er gode eller daarligere, kan ingen tvivle om.

Modstanderne af den katholske Kirke benytter Avisen i stor Stil til at angribe os Katholikker, og til Gengæld kan Katholikkerne, i alle Tilfælde i mange Lande, intet gøre derimod, om end hver enkelt er klar over Angrebene Uberettigelse.

Filosofferne har fordærvet mange af de højeste Klasser i det 18. Aarhundrede med deres Skrifter. Voltaire sagde en Gang med Glæde: »Det er Bogen, som har gjort alt dette.« Ogsaa den Dag i Dag udøver mange af Aviserne en meget daarlig Indflydelse, fordi de kommer saa overordentlig mange Mennesker i Hænde.

De Mennesker, som lovpriser særlig alt, hvad der hedder Frihed i enhver Form, har faaet en alt for stor Presse til deres Tjeneste.

I Frankrig, Schweiz, Tyskland og Italien har man vel udmærkede katholske Dagblade, men de er overalt i Minoritet og har en meget haard Kamp at udkæmpe dag-

lig for at dæmme lidt op for alt det, den »frie« Presse fortæller. Spørger man om Grunden, er det denne, at de katholske Blade næsten altid ere kommet for sent; andre Aviser eksisterede allerede, de havde en stor Læserkreds, en Ting, der gjorde det meget vanskeligt at sejre over Konkurrenten.

Mere og mere faar tænkende Mennesker Øjnene op for, at en Avis har et mægtigt Apostolat, og dette Apostolat bør ikke negligeres.

Afdøde Pave Pius X havde forstaaet den vældige Magt, en Avis spiller, naar den bliver redigeret af troende, da han som Patriark i Venedig angaaende Bladet *Difesa*, religiøst og politisk Organ i Dogernes By, udtalte: »Hvis det var nødvendigt, at jeg bortgav alt, hvad jeg ejede, selv mine Møbler, for at garantere Eksistensen af *Difesa*, vilde jeg gerne gøre det.«

Vi Katholikker her i Danmark kan ikke vente med vore smaa Midler at kunne starte et Dagblad nu, men maaske ad Aare. Er det saa ikke uforsvarligt, at vi ikke allerede nu søger at lette en senere Udgivelse af et Organ ved snarest muligt at lægge Begyndelsen til en Fond, der kan komme dem til Gode, der kommer efter os.

Lad os begynde, smaat eller stort, blot der bliver begyndt. Guds rige Velsignelse, som i saa mange Foretagender har fulgt os Katholikker, vil sikkert ogsaa være med os denne Gang.

Velyndere og Legatstifere bedes erindre et vordende katholsk Dagblad, naar de ønsker at støtte noget med de Midler, som de har faaet at forvalte.

Gid disse Linier maatte finde velvillige Læsere, og maaske en af de Herrer Præster vilde indlægge sig Fortjeneste ved at modtage Bidrag.

Th. Fallesen Schmidt,
cand. pharm.

Skønt den ærede Indsender har fuldstændig Ret i sine Betragtninger angaaende Betydningen og Nyttens af et katholsk Dagblad, tror jeg dog, det vil vare ikke saa kort, inden et saadant vil kunne se Dagens Lys. At det allerede skulde kunne ske »ad Aare«, der jo efter almindelig Sprogbrug betyder i 1919, tror jeg nu slet ikke. Imidlertid er det jo godt nok, at Tanken om et katholsk Dagblad bliver ved at leve iblandt os, og kunde der dannes en Fond til dette foruden de andre Fonder, der i denne Tid samles ind til, vilde det naturligvis lette Foretagendets Realisation, naar denne staar for Døren.

N. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Paa A.C.s sidste Møde den 1. Maj holdt Hr. Pastor Meyer et meget instruktivt Foredrag om »Højskoletanken og katolsk Sjælepaavirkning«, hvori han fremhævede en Række Hovedpunkter i den grundtvigske Folkehøjskole, som han mente ogsaa Katholikker maatte kunne anerkende. Under den paafølgende Diskussion udtalte en Række Talere deres forskellige Syn paa Højskolen, men alle syntes enige om en katolsk Højskoles store Betydning for den danske katolske Ungdom.

Ordруп. St. Andreas Menigheds Aarsregnskab for 1917, der nu er udsendt, er for saa vidt glædeligt, som det fremviser et lille Overskud; men da Sognepræstens Lønning kun er sat til 500 Kroner, vilde Overskudet jo forvandle sig til et betydeligt Underskud, hvis der var beregnet en blot tarvelig Lønning til Sognepræsten. 64 Skatteydere har betalt omtrent 700 Kroner i Kirkeskat, medens der ved Kollektor og kirkelige Funktioner er indkommet 1100 Kroner. Sognets to Skoler har talt 434 Elever.

England. Den 1ste Januar i Aar opgav en anglikansk Præst, A. Prole, i Nærheden af Hull sit Embede og er for nylig bleven optaget i den katolske Kirke. Dette er i og for sig ikke noget mærkværdigt, da det jo sker saa ofte i England, men det mærkværdige er, at vedkommende Præsts Hustru har været Katholik i de sidste 25 Aar og tilmed været et virksomt Medlem af den Menighed, hun tilhørte. Nu har hun efter saa mange Aars Ventetid haft den Glæde at faa sin Mand med. Ægteparret bliver boende i deres gamle Præstegaard, da den er deres private Ejendom.

Frankrig. Den berømte General Fochs Broder er Jesuit. Da Generalen ved en Udnævnelse gjorde Clemenceau opmærksom paa dette Forhold, svarede denne, at det ikke kom Sagen noget ved. — Ja, Tiderne forandrer sig.

— Kardinal Luçon, den gamle Ærkebiskop af Rheims, har endelig ladet sig overtale til at flytte til Paris. Han er dog vis paa, at han snart skal vende tilbage til sin Bispestad.

Rom. Jesuitpateren *Ronzevalle*, der var Professor i Arabisk og Syrisk ved Bibel-Institutet i Rom, er i forrige Maaned afgaaet ved Døden. Kort efter er en anden Jesuitpater ligeledes død, Pave Benedikts Skriftefader, den 90-aarige Pater *Rosa*, der i de sidste 18 Aar havde været Rektor for Jesuitkirken *Gesù* i Rom. For mange Aar siden havde han været Mgr. Della Chiesas Skriftefader, men dette hørte hørte naturligvis op, da denne opholdt sig, først i Spanien og siden i Bologna. Men ikke saa snart havde

Konklavet i 1914 valgt Kardinal Della Chiesa til Pave, før en Vogn kørte op for Kirken *Gesù* med Anmodning til Pater Rosa om at følge med og atter tage Pave Benedikt til Skrifte.

Syd-Amerika. Den nye Apostoliske Delegat for Venezuela, Mgr. Marchetti, er den 14. April bleven bispeviet med Titel som Ærkebiskop af Isauria af Kardinal-Statssekretær Gasparri i det syd-amerikanske Kollegium i Rom. Nogle Repræsentanter for den venezuelanske Regering overværede den hellige Handling.

Den danske katolske Kirkesag. (2. Ansgarius-Bonifacius Kollekt.)

Aalborg	14,09	Amalievej	10,00
Aarhus	50,37	Klosterkirken	15,00
Esbjerg	13,42	Østerbrogade 7 C	00,00
Fredericia	36,00	Køge	11,00
Helsingør	14,16	Maribo	16,80
Holbæk	5,00	Nakskov	21,00
Horsens	15,05	Nyborg	5,00
Kolding	5,50	Næstved	4,25
København:		Odense	22,55
St. Ansgar	56,70	Randers	47,25
Rosenkranskirken	132,77	Ringsted	30,25
Sakramentskirken	25,40	Roskilde	19,82
St. Annæ	26,60	Rønne	7,90
St. Andreas	71,97	Silkeborg	10,00
St. Knud	12,40	Slagelse	16,46
St. Josef	50,00	Svendborg	14,40
Jesu Hjerter	183,97	Vejle	9,23
Immaculata	13,00		
			Talt: 1011,16

Det Apostoliske Vikariat.

Bekendtgørelse.

Paa Anden Pintsedag agter den højærværdigste Biskop i St. Ansgars Kirke at meddele Firmelsens hellige Sakramente til de voksne. De, som endnu ikke har modtaget dette Sakramente, anmodes om snarest muligt at melde sig der, hvor de er bleven optaget, og at overvære det offentlige, forberedende Foredrag i St. Ansgars Kirke **Søndag d. 12. Maj Kl. 5 Efterm.**

St. Knuds Kapel. Mariabørnskongregationen af den ubesmittede Undfangelse holder offentligt Møde Onsdag d. 15. Maj Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften og Fælleskommunion Søndag den 19. Kl. 7 Morgen.

Assumptionskapellet (Amalievej 14). Fredag den 17. Maj Kl. 6 $\frac{1}{2}$ Messe for den nordiske Bønneforenings Anliggender, Kl. 4 $\frac{1}{2}$ fransk Prædiken og Kl. 5 sakramental Velsignelse.

St. Josefs Gilde, st. 18S5. Festmøde med Indvielse — Optagelse i 3. Gr. — afholdes Mandag den 13. Maj *Kl. 8 Aften pr. i Lokalet, Bredgade 67.* *Bestyrelsen.*

Latinsk-dansk Messebog, ny (helst) eller brugt, ønskes til Købs. Billet, mrk. *H. N.*, bedes snarest indlagt paa Kontoret, Bredgade 69, 2. Sal ov. G. K,

St. Andreas Kirke (Ordrup.) Begge Mariakongregationer har Fælleskommunion Søndag den 12. Maj under Messen Kl. 7 $\frac{3}{4}$.

Kirkelig Kalender.

12. Maj	6. Søndag eft. Paaske.	19. Maj	Pintse-Søndag.
13. —	M. Oktavdag.	20. —	M. 2. Pintsedag.
14. —	Ti. Oktavdag.	21. —	Ti. 3. Pintsedag.
15. —	O. Johs. Bapt. de la Salle, Bekender.	22. —	O. Tamperfastedag.
16. —	To. Oktav af Christi Himmelfart.	23. —	To. Oktavdag.
17. —	F. Kong Erik, Martyr.	24. —	F. Tamperfastedag.
18. —	L. Vigilie (Fastedag).	25. —	L. Tamperfastedag.

Conventus pastoralis missionariorum insulæ Selandiæ erit feria secunda proxima (die 13. Maji) hora quarta cum dimidia.
Secretarius.

Mariakongregationen af Apostlenes Dronning holder Fælleskommunion Søndag d. 12. Maj Kl. 8 i St. Ansgars Kirke (Kongregationens Titularfest.)

Næste Møde finder **Onsdag d. 22. Maj** (i Stedet for 3. Mandag, Anden Pintsedag) Kl. 8 Aften i St. Josefssøstrenes Huskapel, Østerbrogade 7 C.
Præses.

Den h. Kamillus af Lellis og hans Orden. Ved *Th. Fritsche.* Med Forord af *Johannes Jørgensen.* VI + 120 Sider. 1 Kr. Indb. 1 Kr. 40 Øre.

Kardinal Newmans Majbog.

110 Sider. 35 Øre. Katholsk Boghandels Forlag.

I **Pintsebogen** (2. Udgave, 75 Øre indb.) findes alle Bønner til Novenen og den h. Alfons Liguoris smukke Betragtninger.

Ungdomsvennen. Nr. 5 1918. Indhold: Bøn til Maria. — Nogle Blade af en ung Piges Breve. — Ungdomsgudstjeneste. — Tro. — Katholsk Spejder-Division. — S'gu o.s.v. — Katholsk Ungdomsforbund, et virkeligt Forbund. — Lykønskninger. — Fra Foreningslivet.

Husk de **to polske Børnehjem** i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefssøstrene).

Tak. Til Kirkefondet har jeg yderligere modtaget 20 Kr. under Mærket *Gloria in excelsis Deo*, hvorfor hjerteligt takkes. Fondens Størelse er nu naaet op til noget over 3000 Kr., og der mangler altsaa endnu adskillige Hundreder, inden de 5000 Kr. er fyldt. Ethvert Bidrag baade stort og lille, modtages med Taknemmelighed.

P. v. Kettenburg.

Vor kære Datter, **Ursula**, 15 Aar gammel, døde paa St. Josefs Hospital d. 1. Maj, vel forberedt ved Modtagelsen af de hh. Sakramenter. Den kære afdøde anbefales til Menighedens Forbøn. — Begravelsen har fundet Sted paa katholsk Assistentens Kirkegaard.
Joh. Dietmayer og Hustru.

Katholsk Boghandel Stenogade 3. Kbhvn. B. Aabent 9-6. Tilf. Vester 3930. Bøger, Billeder, Devotionalier.

K.U.B. (Katholsk Underrætnings Bureau), et Samfund af katholske, akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katholikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katholske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Magister Mathæus Hansen, Hovmarksvej 30, Charlottenlund.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. o. G. 1-4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 20.

Søndag den 19. Maj.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — ABC for voksne. — Solberga Kloster. — Hertug Knuds Division af det danske Spejderkorps. — Endnu lidt om Salmesangen. — Rosenkranssognets Jubilæum. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Roskilde. Sverige. Schweiz. — Brevkasse. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

404.

»Veni sancte Spiritus«.

Hvert Aar i Pintsetiden, naar vi hører de store Ord, som Jesus har talt om den Helligaand, naar vi synger Kirkens glødende Helligaandssalmer, blander der sig en stille Bebrejdelse i vor Feststemning: »Ærer du da ogsaa Helligaanden tilstrækkeligt? Er det ikke for lidt, du beder til ham, for sjælden, du tænker paa ham?« Og hvert Aar fatter vi maaske det Forsæt nu mere end før at ville beflitte os paa Andagten til den Helligaand. Og naar saa Pintsen vender tilbage, lyder den samme Bebrejdelse igen i vort Indre.

Der er maaske en Smule menneskelig Ærgerrighed ved det, Flovhed over, at det just er denne subtile, højt spirituelle Andagt, som ikke lykkes for en; men først og fremmest skyldes denne Utilfredshed dog sikkert den rigtige Fornemmelse, at den Helligaand virkelig i langt højere Grad burde være Genstand for vort daglige Andagtsliv. Vi føler det som et Misforhold, at Bønnen til den Helligaand indtager en ganske forsvindende Plads ved Siden af vore andre Fromhedsøvelser — saa vi bliver lidt urolige ved Tanken om, at vi maaske paa et væsentligt Punkt ikke fyldestgør vor hellige Religions Krav eller i hvert

Fald ikke er kommet i det rette Forhold til en saa vigtig Del af Aabenbaringen.

Alligevel! Hvis der ikke er andet, det skorter paa i din Kristendom, skal du ikke derfor blive ængstelig — ikke, som om den Helligaand ikke var al Lovprisning og Tilbedelse værd, men fordi Aabenbaringen om den tredje Person i Guddommen ikke i første Linie er beregnet paa at blive, hvad man kalder, folkelig, ω : Genstand for en saakaldt Andagt. Ved at fortælle os om hin tredje i Gud, som slutter Treenighedens Ring, har Jesus simpelthen ikke taget Hensyn til vor ringe Fatteevne. Hvis denne havde været Maalestocken for Aabenbaringens Indhold, var Kristendommens Dogmatik bleven fattigere end »Lille Katteskismus«. Maalestocken for, hvor langt Aabenbaringen skulde gaa, var ikke saa meget Mennesket, men den store, overnaturlige Virkelighed, som omgiver Mennesket her paa Jorden, og som han er bestemt til at leve i hisset i Himlen. Til denne overnaturlige Verden hører i allerhøjeste Grad den Helligaand. Om vi evner at forstaa hans Væsen og Virken eller ikke, vi kan ikke være Guds Børn, uden at vi ogsaa er bleven indviet i denne Guds hellige Familiehemmelighed.

Derfor taler Jesus om disse ophøjede, ubegribelige Ting — ikke saa meget, som om de hørte til vort jordiske Livs Behov, men fordi de skal fylde vort Hjerte med Længsel og Forventning. Saaledes kan jo ogsaa i en rig Familie Forældrene betro Børnene, hvor stor en Formue de engang vil arve; Børnene skal hverken bruge den eller kunne vurdere den endnu; men de skal have det at vide, netop fordi de er Børnene og Formuen deres.

Med Helligaanden er det ligesom med Solen: den er givet os, ikke saa meget, for at vi skal se paa den, som for at vi skal leve i dens Lys og Varme. Det, det kommer an paa, er derfor ikke i første Linie Andagten til den Helligaand, men det at leve i den Helligaands Naade. Og denne fører os fremfor alt hen til Kristus; thi »han skal herliggøre mig« (Joh. 16,14). Naar vi her paa Jorden bliver forenet med Jesus ved den helliggørende Naade og elsker ham, saa sker det i Kraft af den samme Helligaand, som er Faderens og Sønnens Kærlighed til hinanden.

»Om Søn og Fader hisset slynges —
om Gud og Skabning her dit Baand.«

Det er jo Meningen med hele den kristne Aabenbaring, at vi i Jesus Kristus skal finde Gud i vort Kød og Blod og saaledes have lettere ved at elske Gud, som vi ikke kan se, af hele vort Hjerte. Derfor vil Jesus Kristus altid være det centrale i vort Forhold til Gud, og kun gennem ham naar vi til Faderen og den Helligaand. Naar vi blot elsker Jesus ret, behøver vi ikke at være bange for, at vi ikke giver den Helligaand, hvad der tilkommer ham. Til Philippus sagde Herren: »Hvo, som ser mig, han ser ogsaa Faderen« (Joh. 14,9). Paa samme Maade gælder det: hvo, som ser Jesus, som tilbeder Jesus, som elsker Jesus, ser, tilbeder og elsker ogsaa den Helligaand. Thi ogsaa Sønnen og den Helligaand er eet; og hver Gang vi heder til Faderen eller Sønnen, tilbedes og herliggøres tillige den Helligaand — *simul adoratur et conglorificatur*.

Jo mere man imidlertid trænger frem i Erkendelsen af den menneskevordne Guds Søn og vokser i Kærligheden til ham, vil man ogsaa træde i et mere og mere bevidst og personligt Forhold til den Helligaand. Det er saaledes et umiskendeligt Tegn paa Inderlighed, paa Fuldkommenhed at blive opmærksom paa den Helligaands Iboen og Virksomhed i vor Sjæl. Det er ikke en ny Andagt ved Siden af andre, men noget, der gennemtrænger alt ligesom med himmelsk Lys og Kraft. Det er en af de største Naadegaver, som Gud kan give et Menneske. Vejen derhen er at følge den Helligaands Stemme, hver Gang vi hører den kalde os til det gode, det bedre, det fuldkomne. Saa vil den blive stærkere og stærkere og tilsidst blive til det vældige Pintsebrus, »der opfyldte hele Huset«.

I øvrigt sørger den kirkelige Liturgi for, at vi ogsaa udenfor Pintsetiden jævnlige beder til den Helligaand. Lovprisningsbønnen til den helligste Treenighed og Ihukommelsen af den Helligaand — noget, som let træder helt tilbage i det private Andagtsliv — er ligesom et himmelsk Ledemotiv, som Kirken ikke kan blive træt af at gentage i sine Sange og Bønner. Blot vi tager Del i den liturgiske Gudstjeneste, vil vi netop derved ogsaa øve Andagten til den Helligaand.

A. Menzinger.

En ABC for voksne.

M.

Maria-Andagten.

Protestanter tror, at vor Andagt, vor religiøse Ærbødighed og Kærlighed til Frelserens Moder og derfor »Guds Moder« Maria er »Pavedømmets Vildfarelse«, senere Tiders Paafund. Da kom — mener de — heldigvis Lutheranismen, Calvinismen, Irvingianismen, og hvad de andre Ismer ellers hedder, og gjorde det grundigt af med dette Uvæsen.

Ja, grundigt har de protestantiske Sektstifere i visse Byer og Lande gjort det af med Maria-Andagten, det skal ikke nægtes. Men hvis Kærligheden til Maria var et »Uvæsen«, en »Pavedømmets Vildfarelse«, saa har allerede den kristelige Oldtid svævet i denne Vildfarelse. Allerede Kirkefædrene har sunget eller digtet Mariasange, hele det kristelige — altsaa den Gang katholske Folk — opfyldte allerede i det første kristelige Aarhundrede Bibelens Ord, Marias egen Spaadom: »Salig skal alle Slægter prise mig.« Og da Kirkemødet i Efesus i Aaret 431 højtidelig stadfæstede den gamle Betegnelse »Guds Moder« som Marias Ærestitel, illuminerede Byens Folk deres Vinduer og drog med Fakler gennem Gaderne for at udtrykke deres Glæde over Kirkemødets Beslutning. Og i Katakomberne, hvor de døde begravedes og Gudstjenesten afholdtes, de første Kristnes underjordiske Gange og Kapeller, finder man talrige Vidnesbyrd om Oldkirkens store Ærefrygt for Guds Moder Maria. Reformatorernes Maade at tale om Maria paa er altsaa slet ikke en Tilbagevenden til den oprindelige Kristendom, men nye, flotte Paastande, som — historisk set — ganske svæver i Luften.

Grundlaget for Kirkens og alle dens Børns Kærlighed og Andagt til Maria er hendes i Menneskeslægtens Historie enestaaende Stilling som Moder til ham, der var Gud fra Evighed og blev Menneske i Tidens Fylde, da »Ordet blev Kød og boede iblandt os« (Joh. 1,14). Det er altsaa aldeles ukristeligt ikke at tage Hensyn til denne Kvinde, der var »fuld af Naade« og »velsignet blandt alle Jordens Kvinder.«

Men bortset fra denne Trossandhed er der jo i Marias vidunderlige Skikkelse saa mange andre enestaaende Fortrin og Herligheder, at det kristelige Andagtsliv nok maa siges at være berettiget til at fremhæve disse. Saaledes f. Eks. hendes jomfruelige Renhed, der aldrig blev berørt af Syndens mindste Skygge. Hvor har ikke dette Forbillede paa Renhed gavnet det troende Folk, de Millioner stridende Kristne? Hvilken stille, mægtig og sejrrig Kamp har ikke denne Kvinde — Slangens Fjende fra Begyndelsen af (1. Mos. 3,15) — ved sin Indflydelse og Forbøn, Hjælp og Trøst i Millioner af unge Menneskers Hjerter været Fører og Beskytterinde til?

Men der er alligevel en anden af Marias Herligheder, vi her særlig vil fremhæve.

Prøvet i Sorgen trang,
øvet i Korsets Gang,
lutret i Smertens sviende Glød...

Saaledes synger vi med Rette, Thi den smertefulde Moders Billede griber dybt ind i vore Hjerter. Behøver dette en Forklaring i vore Dage? Behøver dette overhovedet en Forklaring for nogen af de kristne Mødres utallige Skare??

Her kunde vi nøjes med at læse Jacopone da Todis Mestersang: *Stabat Mater dolorosa* — Under Korset stod med Smerte. Men jeg foretrækker at give en anden Forfatter Ordet, en, der nok har Ret til at tale til det katholske Folk, nemlig Alban Stolz. Han skriver i den ogsaa i dansk Oversættelse foreliggende: »Engelens Hilsen« følgende herlige Ord:

»Jeg tror næppe, at der nogen Sinde har levet en Kvinde paa Jorden, som har gennemgaaet saa skrækkelige Kvaler som Maria, da hun stod under Korset. Jo større Kærligheden er, desto større er ogsaa Smerten. Men hvor kan det nu være? Er Gud da lunefuld, saa han først beviser den h. Jomfru den største Ære og saa 33 Aar derefter ringeagter hende og lader hende gennemgaa de skrækkeligste Lidelser?

Nej, min Kristen, det forholder sig ganske anderledes. Gaa engang ned i Bühlerthal (nede i Baden), den skønne Dal med de mørke Skove og høje Bjerge, med Vandfaldet

og Klipperne. Se engang der, hvorledes Vinstokkene i Hundrede- og Tusindevis staar plantede op ad den stejle Bjergvæg, som var de grønne Kerter. Ved du ogsaa, naar denne Vin bliver sødest og kraftigst? Ved du ogsaa, naar den bliver allerbedst? —

Det sker, naar Solens Straaler brænder som rasende paa den. En kølig, behagelig Sommer giver kun en daarlig Vin, det bliver en Drik, som skader Maven. . . Saaledes gaar det ogsaa med Menneskesjælen.

Det ligger i dens Natur: jo ædlere og aandeligere den skal blive, desto skarpere maa ogsaa Lidelsernes hede Straaler gløde paa den. Deraf kommer ogsaa det mærkelige Sted i den h. Skrift og de vidunderlige Eksempler i Livet: »Den, hvem Gud elsker, tugter han, og han slaar enhver, som han antager som Barn« (Hebr.12,6).

Lad os gøre en lille Spadseretur i det gamle Testamente. Hvem har Gud ganske særlig elsket? For det første Abel. Og hvorledes gik det den stakkels Fyr? . . . Hvem har Gud desuden elsket? Josef, Jakobs Søn. Hvorledes gik det ham? Hans Brødre hadede og bespottede ham og holdt Raad om, hvorledes de skulde dræbe ham, derpaa kastede de ham i en gammel Brønd, og tilsidst solgte de ham til Slavehandlere. . . . Og hvorledes gik det Moses? . . . Og hvorledes gik det Profeterne? De er jo bleven pint og jaget, som om de var vilde Dyr. . . . Og hvorledes gik det Johannes, den største af alle Profeter? Ja, det er en slem Historie, og saa gammel den er, den vil dog ikke høre op med at gentage sig den Dag i Dag paa mange Maader. . . .

Kommer vi nu til det nye Testamente, saa er det der endnu værre med de godes Trængsler. Læs Helgenernes Levnedsløb fra først til sidst, og du vil næsten overalt finde, at de er bleven meget haardt medtaget.

Det er netop Meningen med Ordene »Hvem Gud elsker, dem tugter han«. Der gives mange Mennesker, som først maa slaas sorte og blaa af Skæbnen, inden de kommer til Fornuft og omvender sig. Men med den h. Gudmoder var det lige saa lidt nødvendigt, som det er nødvendigt at vaske nyfalden Sne, for at den skal blive ren,

thi hun var uden Synd. Hun har heller ikke lidt paa samme Maade som Jesus Kristus: til vore Synders Forladelse, som om Gudmenneskets Død ikke var tilstrækkelig. Maria maatte lide, fordi Gud af hende vilde danne noget udmærket skønt, det skønneste og herligste, en Menneskesjæl kan blive til. Thi de Smerter, der nedlægges i en uskyldig Sjæl her paa Jorden, de skyder frem som herlige, skønne Blomster i Himlen.

Og Maria maatte lide, fordi en Moder som hun slet ikke vilde have været tilfreds uden Lidelser, medens hendes Søn blev pint til Døde. Der gives som bekendt jo ogsaa mange Kristne, som frivillig har paataget sig store Smerter, saa snart de betragtede Frelserens Lidelser og ret havde taget sig dem til Hjerte.

Nu kommer jeg til dig, andægtige Læser eller Læserinde! Naar den reneste og helligste er bleven nedsænket i Lidelsernes bitre Hav, hvorfor gør da du, som er en Synder, saa meget Væsen af det, naar du bliver bestænket med et Par Draaber Lidelse og Smerte?»

Efter at have fremdraget Eksempler paa Prøvelser henvender Alban Stolz sig til Slut paa følgende Maade til sine Læsere:

»Tænk i saadanne Øjeblikke: »Vor Herre vil ikke for min Skyld opfinde nogen ny Metode, saa jeg kan rense mig fra mine Synder og blive moden til Himlen uden at lide noget.« Smertens Salt maa du ogsaa smage, og du maa koges i Lidelsernes sydende Olie, naar din Sjæl skal blive velbehagelig for Gud. Hvem er da du, at det skulde gaa dig bedre, end det er gaaet alle dem, der var Gud kærest? Har du maaske en finere Sjæl, eller rinder der maaske fornemmere Blod i dine Aarer?

Mange Tusinde Mennesker, som var udvalgte, d. v. s. »velsignede«, er netop den samme Lod bleven til Del, som blev den velsignede Jomfru til Del: paa Jorden et Smertens Sværd gennem Hjertet, i Himlen en Krone paa Hovedet.«

Kan man vel bedre og mere ligetil gengive vor h. Tros, ja Guds og Frelserens Lære om Lidelsernes Betydning?

Hvor har ikke de gamle Filosofer grublet over Lidel-

sernes Problem! Men alle Systemer — om de saa flygtede fra Lidelsen eller i største Ro modtog den — kunde ikke hjælpe Menneskeheden, og alle moderne Opfindelser kan heller ikke hjælpe os stort til at løse Lidelsens store Problem. Og dog er det et Problem, en Opgave, som ikke kan tilbagevises eller overlades til de lærde. Ethvert Menneske har den største aktuelle Interesse i at faa dette Spørgsmaal klarer for sit eget Vedkommende.

Biskop Keppler skriver ¹⁾:

»Kun den mest indbilske Optimisme kunde faa sig til at tro, at den moderne Menneskeheds Lidelsesbyrde var mindre end den i gamle Dage. Kultur, Udvikling af de ydre Livsformer, Videnskab, Industri maa gerne ile fremad — en Ting holder sikkert Skridt med dem, og det er Smerten, Lidelsen. Ethvert kulturelt Fremskridt forøger Smerten allerede af den Grund, at det forøger Nervernes Modtagelighed og formindsker deres Modstandsevne. Vor moderne Kultur staar under et Højtryk af Lidelse...«

Kun Jesus Kristus og hans h. Kors klarer dette Spørgsmaal om Lidelsernes Værd — ikke ved at lade os se deres dybeste Gaader, men ved praktisk at vise os Vejen til at tage alt, baade gode og onde Dage, baade Sundhed og Sygdom, Arbejde og Smerte som et Middel hen til Maalet.

Et vidunderlig praktisk Eksempel herpaa har vi netop i den udvalgte af alle Kvinder, i Maria. Ja, her ser vi, som jo ogsaa Alban Stolz saa tydelig har vist os, at Smerten ikke blot er et Middel som andre til Himlen, men et særdeles godt, et særdeles kostbart Middel.

Ogsaa af den Grund vil vi bede: Hil dig, Maria, fuld af Naade...

F. F. M.

1) Paul Vilhelm v. Keppler, Biskop af Rottenburg, har skrevet smukke Bøger baade om „Mere Glæde“ og om: „Das Problem des Leidens“, Freiburg 1911.

Solberga Kloster.

(Fortsat.)

Mange betænkte også udtrykkelig klostret. Blandt disse møder os i 1286 Karl Estridson, der giver 4 m. p. til »fruene på Gotland«; Ragnhild Erlandsdotter møder i 1288 med 2 m. p. og Karl Gustafson 1292 med 1 m. s. til »nonnernes kloster på Gotland«. ¹⁸⁾ Fremdeles giver biskop Lars II i 1301 en læst korn til »nonnerne i Visby«. ¹⁹⁾ Hertugerne Erik og Valdemar Magnusson tilskrev i 1318 »Gotlands nonner« 20 m. p. ²⁰⁾ 1345 udfærdiger Gisle Elinason sit almene testamente, i hvilket 2 m. p. fastsættes til »fruernes kloster i Visby«. ²¹⁾ Og i Oktober 1349 skænker Birgitta Knutsdotter 1 mark land i Vesterås stift til »Solberga nonnernes konvent udenfor Visby« til stiftelse af en bestandig lørdagsmesse til den sal. jomfrus ære. ²²⁾

Et gavebrev uden udstedelsestid og -sted eksisterede endnu i 1459, da man i Visby afskrev det. Det meddelte, at en Erik og hustru Helena fra Östergötland skænkede for sig og arvinger $\frac{1}{2}$ læst byg årlig til evig tid »til Solberganonnerne på Gotland« for sin ikke navngivne datters sjæl. ²³⁾ Den ene af de leveringspligtige gårde lå i Kyklahjerg, der vel hører sammen med Kyklabek, også kaldet Kylobek sogn i Östergötland. Dette dokument er sat i forbindelse med det under Riseberga omtalte nonnerov, ved hvilket Elisif, datter af hr. Erik i Östergötland, skulde være bleven bortført og have fundet tilflugt hos Solberganonnerne.

Med det store handelssamkvem, Visby havde, særlig med lybækkerne, var det kun rimeligt, at der tilgik klostret både novicer og gaver også fra den side. Således skænker Gertrud de Gruten »nonnerne på Gotland« 1 m. s. i 1338. ²⁴⁾ 1361 giver Nicolaus Dapper 50 m. p. »til min søster og hendes datter, der er i Gotland kloster«. ²⁵⁾ Og foruden 2 m. lybsk til enhver af kirkernes byggefond giver Johannes de Wese i 1365 til Gedekin Brylows søster, »nonne på Gotland«, 3 m. lybsk — Lindstrøm tilføjer: årlig indkomst, sålænge han lever. ²⁶⁾ Måske er denne nonne identisk med Herburg Brülów, hvem Greta Pleskow atten år forud havde tilskrevet 2 m. lybsk. ²⁷⁾ Ligeledes giver i 1367

Johannes Krukenene »min broder Bernhards datter, nonne på Gotland«, 10 m. p.²⁶⁾ Johannes Pleskow skænker samme år enhver af samtlige kirker på øen 10 m. s. gutnisk.²⁶⁾

Et for klostrets historie særlig vigtigt dokument er Johannes Castels testamente af 15. juli 1367. Vi har nemlig set Solberga snart betegnet som liggende på Gotland, snart som liggende i Visby. Men ligesom Birgitta Knutsdotter i 1349 udtrykkelig siger, at Solberga er udenfor Visby, således også Castel, der skænker 12 lybske solidi »til enhver kirke indenfor Gotland stad« og dernæst et lignende kontant beløb »til nonnerne udenfor — circa — Gotlands stad.«²⁶⁾ Udtrykket »i Visby« kan undskyldes med, at klostret lå byen så nær, og da udtrykket de første gange forekommer, nemlig 1246 og 1248, var den ældste bymur måske ikke opført; udtrykket »udenfor« kan derfor ikke bortforklares.

Nu sker imidlertid en forandring: konventet flytter, antagelig på grund af krigsurolighederne, ind i den befæstede by, hvor det af biskoppen og byrådet får sig den lille kirke St. Jakobs kapel i den nordlige bydel overladt. Af det forladte kloster ses nu kun en brønd af huggen sten, noget solid grundmur o. a.; på pladsen indrettedes et krudtmagasin.

Liflandske købmænd havde i sin tid bygget sig st. Jakobs kapel, hvorfor Rigabispens mente at have kaldsretten. I juli 1225 var den pavelige legat Vilhelm af Modena i Visby, og han anerkendte Riga stols ret og tillod præsterne ved st. Jakob at holde drengeskole for derved at få nogen indtægt og ligeledes uhindret at betjene fremmede, der søgte sjælesorg hos dem.²⁸⁾

Det var måske ærkebiskop Albert II af Rigas død, der bød lejlighed til, at biskop Henrik I af Linköping greb ind. 28. juni 1272 erklærer denne, at Riga stol ingen beviser for kaldsret har fremlagt og i lang tid ingen præst har ansat ved kapellet. Dette må da betragtes som forladt. Og for at dette ikke skal stå uden gudstjeneste længer, overgiver Henrik det nu til sognepræsten ved den tætved liggende Trefoldighedskirke i alt åndeligt og verdsligt.²⁹⁾ At ærkebisp Johannes II von Rechten i 1287 fremsendte legaten Vilhelms to erklæringer³⁰⁾, ændrede ikke biskoppens

bestemmelse. Fra 1305 findes der et testamente, ved hvilket gotlænderen Ekbert giver $\frac{1}{4}$ m. gutnisk (en ferto) til »nonnerne på Gotland« og ligedan til St. Jakob.⁸¹⁾ Endnu dengang havde altså Solberga intet med St Jakob at gøre og får det først engang efter sommeren 1367, nemlig da Trefoldighedskirken — ifolkemunde kaldet Drottens kyrka — måtte afstå Gudshuset til konventet. Kapellets hidtidige forening med kirken skaffede cistercienserinderne ved St. Jakob det efter Wallins udsagn stundom brugte navn Drottimoniales.

Hvor når flytningen er gået for sig, ved man ikke — sandsynligvis endnu ikke i 1382, da en herre tilskødede »nonnerne på Gotland i klostret Solberga« $7\frac{1}{2}$ øre land i Hölö sogn i Södermanland til deres bord og udgifter.⁸²⁾ Derefter har vi tre gavebrev, som intet beviser om konventets bopæl. 1387 giver hanseaten Herman Handebeke 10 m. lybsk til Henrik Linghens datter Kristina, »nonne på Gotland«.⁸³⁾ Den tyske Mariaridderordens højmester Ulrich von Jungingen sendte »nonnerne på Gotland« 10 m. p. i 1409⁸⁴⁾; samme højmester havde i 1406 betalt en skipper 2 m. for at sejle to nonner til Visby, antagelig fra Danzig.⁸⁵⁾ Det tredie gavebrev er hanseaten Herman Storms fra 1415: »Til klosterfruerne på Gotland giver jeg 2 engelske nobler kontant til deling, for at de alle skal bede trolig for mig.«⁸⁶⁾ (Sluttet.)

Hertug Knuds Division af det danske Spejderkorps.

Maj-Nummeret af Maanedsskriftet *Spejdersport* bringer den officielle Meddelelse om Oprettelsen af den katholske Hertug Knuds Division indenfor det danske Spejderkorps. Herefter er Divisionens Opgave

1) at være et Led af det katholske Ungdomsarbejde, idet den vil virke for Spejdersportens Udbredelse blandt katholske Dreng.

2) at medvirke til og at anerkende Oprettelsen af nye Tropper under Divisionen — i Byen som i Provinsen — at udnævne Førere for disse samt at have Ansvaret for deres hele moralske og økonomiske Ledelse.

Hvad det religiøse angaar, træffes følgende Bestemmelser:

»Ligesom Korpset ikke vil lægge nogen Hindring i Vejen hverken for den enkelte Drengs religiøse Praksis eller for en divisionsmæssig Deltagelse i den katolske Kirkes religiøse Handlinger, saaledes vil Hertug Knuds Division afholde sig fra enhver katolsk Paavirkning blandt de ikke-katolske Spejdere. Spejderkorpsets Divisioner vil ved Anlæg af større samlede Øvelser tage fornødent Hensyn til Hertug Knuds Divisions Deltagelse i den katolske Kirkes religiøse Handlinger.

Spejderkorpset tillader alle allerede værende Spejdere af katolsk Trosbekendelse at træde ind i Hertug Knuds Division.

For ikke-katolske Spejderes Overgang til Hertug Knuds Division skal Spejderkorpsets Tilladelse i hvert enkelt Tilfælde indhentes ved en skriftlig Anmodning fra Forældre eller Værger til Korpset.

Hertug Knuds Division betragter det som selvfølgelig, at ikke-katolske Dreng i Divisionen er stillede aldeles frit i religiøse Sager. Naar samlet Kirkegang eller lignende finder Sted, skal de ikke-katolske Spejdere i Divisionen forud averteres, at deres Nærværelse er aldeles frivillig.

Skulde der være ikke-katolske Dreng i en af Divisionens Lejre, tager de ikke uden eget Ønske Del i den fælles Messe eller Andagt — men der skal sørges for, om de ønsker det, at den ældste iblandt dem eller en anden afholder en for dem'afpasset Andagt.

Korpset anerkender Divisionens Løfte, der lyder saaledes:
Jeg lover paa min Ære at gøre mit bedste for:

- 1) at gøre min Pligt mod Gud, Kirken, Kongen og Fædrelandet,
- 2) at holde Spejderloven,
- 3) altid at hjælpe andre,
- 4) at være vaagen, mandig og ren.

Divisionspræsidiets bestaar af den højærværdigste Biskop, Rektoren for St. Andreas Kollegium, Bestyreren for St. Knuds Skole, Maristbrødrenes Prior, Direktørerne Høhling, Moth-Lund og Anton Petersen, Murermester Günther, Groscherer J. Messerschmidt, stud. polyt. G. Wissum, Divisionschefen, som er Pastor Schindler, og Stabschefen, som er Løjtnant Wissum.

Divisionens Føreraspiranter har for nylig holdt deres første Nattetur. Herom skriver en Deltager til Ugebladet:

Lørdag Aften drog et Hold afsted pr. Cykle, samtidig med at Fodgængerne afgik fra Østerbros Banegaard med Vedbæk som Maal. Man mødtes i Direktør Høhlings prægtige Villa, hvor der trakteredes med Sodavand.

Henad Solnedgangstide startede Cyklisterne for at be-

rede Lejren, og de andre fulgte efter. Man vandrede over Bakkerne i Folehaveskov, netop som den synkende Sol spillede i det nye Bøgeløvs grønne Silke. Sang og fornøjelig Samtale kortede Vejen. Man passerede Hørsholm og tog Retning mod Usserød, hvor den katholske Højskoles Medforstander, Fuldmægtig Fink-Jensen, havde tilbudt Divisionen Lejrplads. De rappe Cyklister havde allerede Forberedelserne i Gang, da Fodfolket ankom.

I Hr. Fink-Jensens Have knitrede to Baal i Aftenmørket i deres Rammer af store Sten; raske Spejdere bragte Ved fra den nære Skov, huggede Brænde, øgede Ilden, bragte Spisegrejer i Orden og vaskede Kartoffler. Snart var disse kogte og de medbragte Konserves varmet, og man lod sig Maden smage rundt om den flammende Ild, der gjorde godt i den kolde, blæsende Aften.

Efter lidt Lejrpassiar om Baalet bad man Aftenbønnen, der endte med Divisionschefens, Pastor Schindlers Velsignelse. Allerede mens man lavede Maden, havde Chefen hørt Skriftemaal (det var Lørdag Aften) i en Halmbunke paa Loftet, andre skriftede paa Landevejen — som i Felten under Krigsforhold.

Dygtig trætte krøb man, da Baalene var slukte, i Tæpperne paa Halm og Bøgeløv paa Fink-Jensens Loft. Endnu en halv Times Passiar, og Divisionschefen peb til Ro, sang *Benedicamus Domino*, og Spejderne sang Svaret: *Deo gratias*. Dagen endte som en Højmesse, og det følte Deltagerne passede. I Nattens Stilhed afløste Vagtholdene hinanden, at ingen Gnist fra Lejrbaalet skulde ulme op, heller ingen skulde stjæle Cyklerne. Ogsaa Divisionschefen tog sin Tørn fra Kl. 12—1 med klaprende Tænder. Ingen kom ud eller ind uden at give Feltraabet for Vagtholdet («Hertug Knud», »Joffre»). Ikke saa snart tittede Majsolen ind ad Tagvinduerne, før Fløjten skingrede: Rejs ud! Alle Mand op — og Toilette i Vaskehuset og paa Gaardspladsen. Divisionschefen og flere andre barberede sig i en Vandspand (et afskaaret Øre siges at være fundet i Pøsen!). Kl. 6 stillede til Parade, og man holdt en Feltøvelse med Løb og March paa Landevejen for at faa Blodet i Omløb. Efter en Instruktion ved Solskinsgavlen i Spejder-Theori holdt man mere Eksercits, beredte Middagsmaden og afgik til Hørsholm for at holde Messe i St. Hans Kapel. Pater Meyer, der skulde have bragt Hostier og Vin, var punkteret under Vejs med sin Cykel, men havde Spejderaand nok til at sende Elementerne frem trods alt. I det lille lyse Kapel med Bøgegrene og Paaskeliljer paa Altret kommunicerede de fleste af Spejderne trods den lange Faste fra 5 til 10. Divisionschefen holdt en kort Prædiken over Dagens Tekst.

Efter Kaffe i Amsterdam Kro beredtes Middagen. Vegetarianeren Fink-Jensen roste Rabarbersuppen, men misforstod Laurbærbladene, som han (med Rette) antog for at være Bøgeblade. Han maatte ogsaa staa Fadder til den første katholske Spejderbøf trods sin Afsky for Kød. God Appetit, haardt Arbejde og straalende Humør fik de brune Bøffer (Tropsføreren og Sekretærens Svendestykke) til at glide ned med Intendantens prima Løgsauce. Efter nogen Tids Dasen i Løvbunkerne blev Pladsen ryddet op, Loftet grejet, alt bragt i Orden, og Spejderne afmarcherede, idet de paraderede for deres elskværdige Vært. Cykle og Tog bragte dem tilbage til den københavnske Søndag Aften, et straalende Minde rigere. Om Aftenen saas de solbrændte, røde Ansigter i K. U. F., hvor Divisionschefen med Resterne af sin Stemme fortalte om sin Rejse i Østasien og fremviste 100 Lysbilleder.

Hver Fredag øver Føreraspiranterne paa Legepladsen i Stenosgade, som Patrene venligst har overladt dem, og efter 14 Dages Lejr i Sommer haaber man at være i Stand til at rekruttere de Skarer af katholske Dreng, der kun spørger: Hvor naar maa vi komme med?

Endnu lidt om Salmesangen.

Hr. Redaktør. Maa jeg have Lov til at komme med et Par Bemærkninger angaaende Salmesangen i Kirkerne. Nu, da vi har faaet en ny Salmebog, kan der vel nok komme en vis Ensartethed frem, saa ikke Teksterne til de forskellige Salmer varieres saa forfærdeligt som tidligere. Det kan maaske være vanskeligt for ældre Folk, der har lært en Tekst, nu at faa den forandret paa flere Punkter; men for vore Børn, som skal til at lære Salmerne, maa det være let nok.

Og nu er det, jeg vil foreslaa, at vore Børn virkelig lærer nogle Salmer. Ikke, saa de kan »saa nogenlunde« første Vers af en halv Snes af de mest sungne Salmer, men saa at de nøjagtigt kan udenad fra første til sidste Vers et passende Antal Salmer.

Jeg har selv en niaarig Dreng, som lærer Bibelhistorie og Katekismus, men aldrig har et eneste Salmeverd udenad. Naar jeg mindes min egen protestantiske Skoletid, husker jeg de Masser af Salmer, som vi lærte. Sikkert kan det ikke være vanskeligere for katholske end for protestantiske Børn at lære nogle Salmer.

Derved opnaar vi efterhaanden, at Salmesangen ikke dør hen, efterat det første eller andet Vers er sunget.

For øvrigt vilde jeg foreslaa, at de Salmetekster i *Sursum corda*, der afviger fra Salmebogen, bliver rettet i en ny Udgave, saa vi kan faa en enslydende Sang, baade naar vi samles paa Højskolen og i Kirken. E. G.

Rosenkranssognets Jubilæum.

I Ugebladet Nr. 17 stod et Opraab i Anledning af Rosenkranssognets 25 Aars Jubilæum d. 11. Juni d. A. Hensigten med nærværende Linjer er særlig den at minde Katholikkerne i Rosenkranssognet om et enkelt Punkti Opraabet, nemlig: Oprettelsen af et Mindelegat, hvis Renter skal anvendes til Hjælp til Dækning af Sognekirkens og Kirkeskolens Udgifter.

Gennemse Sognets Aars-Regnskaber Aar efter Aar: Underskud paa Underskud. Takket være Forstanderskabets Arbejde og Omsorg er Underskuddet jo efterhaanden bragt betydelig ned; men endnu maa H. H. Biskoppen aarlig hjælpe med store Beløb. Medlemmerne af Rosenkranssognet kan ikke vedblivende være dette bekendt. Vi maa gøre en Kraftanstrengelse for at komme paa egne Ben.

Indsamlingen er jo allerede i Gang. Den fattige Enkes Skærv tæller i Guds Øjne maaske mere end den rige Fabrikants eller Grosserers Banknoter. De mange Beløb, store og smaa, viser den fælles Interesse for Sagen; men i nærværende Tilfælde, hvor Legatet gerne skulde være af en nævneværdig Størrelse for at faa Betydning for Sognet, maa der særlig appelleres til de mere velstillede Pengepung. Og naar man giver, maa man huske paa, at Pengenes Værdi ikke er den samme som før, noget, man i øvrigt heller ikke maa glemme ved vor almindelige Kirkeskat.

Opraabet i Ugebladet er ganske vist kun henvendt til Rosenkranssognets Medlemmer; men naar Komiteen formener at burde være saa beskeden, skulde velstillede Katholikker udenfor Rosenkranssognet anerkende denne Beskedenhed ved ogsaa at bidrage til at faa Legatet saa stort som muligt. Efter Forlydende har enkelte udenfor Rosenkranssognet allerede indsendt Pengegaver til Legatet; maatte mange følge dette smukke Eksempel!

Et Medlem af Rosenkranssoguet.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. St. Ansgars Sogns Kirke- og Skole-regnskab for 1917 er — som sædvanlig — et omfangsrigt og for et flygtigt Gennemsyn ret indviklet Værk. Menigheden har i Aarets Løb gennem Kirkeskat, Kollekt, ved kirkelige Funktioner, Gaver m. m. ydet henved 8000 Kr. til Kirkens og Præsternes Underhold, en Indtægt, som dog i næste Aar ser ud til at skulle blive mindre, da Sakramentsognet jo i dette Aar er udskilt fra det gamle Stamsogn. For øvrigt ejer eller forvalter Kirken en stor Række Legater til egne og andre, beslægtede Formaal. Kirkeskolen har i Aarets Løb været besøgt af 74 Dreng og 80 Piger.

— Vincentskonferensernes andet Generalmøde i 1918 afholdtes Søndag den 28. April i Bredgade 69 (Forsamlingsalen) efter Højmessens i St. Ansgars Kirke, under Forsæde af Fabrikant Herm. Hoffmann, da H. H. Biskoppen i Anledning af Firmelsen i St. Andreas Sogn var forhindret i at være til Stede. I Mødet, som kun overværedes af 17, blev de sædvanlige Kvartals-Indberetninger og Regnskaber for de 5 Sognes Konferenser forelagt. Som et smukt Eksempel paa Interesse for vor Vincentstovning mindedes P. v. Kettenburg en i Frankrig boende Dansker, der stadig, trods Krigsforholdene, betænker Vincentsforeningen med Pengegaver. Kollekten efter Mødet indbragte ca. 20 Kr.

— Musikforeningen Stringendos Musikafteften d. 7. ds. i Stenosgades Festsal var meget godt besøgt baade af Katholikker og Protestanter og forløb, som det bør sig. Det af ca. 30 Mand sammensatte Orkester høstede velfortjent Bifald efter hvert enkelt Nummer og viste, at det ikke havde arbejdet forgæves under sin flinke Dirigents Vejledning. Det fortjener megen Ros, at Orkestrets Hovednumre var klassisk Musik af Mozart og Beethoven. De assistende Kunstnere, Koncertsangerinde Frk. Johanne Thomassen og Pianisten Hr. Ernst Wulffsberg, kastede særlig Glans over den klassiske Musik-Aften. Man kan kun ønske, at Koncerten maa bringe talrige Indmeldelser af aktive og passive Medlemmer.

Roskilde. Forsamlingsalen, der som bekendt er indrettet i den Bygning, der før benyttedes til Kapel, fremtræder nu i en ny og tiltalende Skikkelse, idet alt er nyt istandsat og malet. Sidevæggene har faaet en mørk, grønlig Tone; Skillevæggen ind til det forrige Sakristi er fjernét, saa der er skaffet mere Plads, og hvor Sakristiet var, er der nu en Art Tribune med Talerstol. Endevæggen her er dekoreret med et meget stort Vægmaleri, et Skovlandskab,

malet af den hollandske Dekorationsmaler Bosch. Det gør et særdeles festligt og fornøjeligt Indtryk. Efter Sallens Istandsættelse har Hr. Prior Kerckhoffs her holdt en Række Foredrag under Fællestitelen »Den usynlige Verden«. I disse Foredrag, som hvert for sig blev fulgt af Tilhørerne med den allerstørste Interesse, klarlagde Prioren Kirkens Lære og Holdning overfor Spiritismen. Fra mange Sider opfordres Hr. Pastoren indtrængende til at offentliggøre den fængslende Serie Foredrag. — Næste Tirsdag begynder Baronesse E. Rosenørn-Lehn en Række Foredrag, af hvilke det første i Tilknytning til Prior Kerckhoffs' sidste vil omhandle Kirken og Videnskaben.

Sverige. Her er aabenbart i dette Land en voksende Interesse, om ikke for Nutidens Katholicisme, saa dog for svundne Dages katholsk Kunst og Kultur, en Interesse, der i andre Lande har vist sig ofte at kunne føre videre til Interesse for katholsk Tro og Kirke — maaske det ogsaa kan gaa saaledes her. En Indsender, Hr. E. Wm., beretter, at foruden den Birgitta-Udstilling, der nys har været afholdt i Stockholm, har der ogsaa fundet en Udstilling Sted i Uppsala af ældre kirkelig Kunst. Noget af det interessanteste paa Udstillingen er et Billede af den hellige Erik fra Roslags Bro. Billedet, der skriver sig fra omkring Aar 1300, er paavirket af fransk Kunst ligesom Skulpturerne i Uppsala Domkirke. Af middelalderlige Alterskabe findes en stor Del, deriblandt flere flamske af betydelig Skønhed.

Schweiz. I Zürich afholdtes der for nogle Maaneder siden atter en »international katholsk Kongres«, paa hvilken ogsaa Danmark var repræsenteret (ved Grev Chr. Holstein). Ligesom i Fjor (se Ugebladet 1917, S. 308) blev der ogsaa nu sendt en Adresse til Pave Benedikt, som for nylig lod Statssekretær, Kardinal Gasparri sende et længere Svar, hvilket bl. a. indeholder følgende bemærkningsværdige Ord: »Hs. Hellighed har deraf med Glæde set, at Konferensens første Tanke var en Tilslutning til den Gerning, som Jesu Kristi Stedfortræder fortsætter med at udføre til Fordel for alle sine Børn, som er hans Faderhjertelige dyrebare, men blandt hvilke en eksempelløs langvarig og grusom Krig allerede altfor længe har anrettet et frygteligt Blodbad til den største Smerte og bitreste Sorg for alle. Med denne Tanke har Konferensen tillige forbundet et kristeligt Sindelag ligeoverfor de ulykkelige Brødre, der ligesom syge i Febervildelse støder den kærlige og barmhjertige Haand tilbage, som vil frelse dem, og med Utak gengælder Faderens Kærlighed.«

Brevkasse.

Til en anden Indsender. — De har sikkert længe været misfornøjet med, at jeg ikke har taget Notits af Deres gentagne Skrivelser til mig, men Tonen i disse har bl. a. været af en saadan Karakter, at den ikke fristede til noget Svar, ligesom De fremsætter saa hasarderede Paastande, f. Eks. at »for Tiden næppe 10 pCt. af de lutherske Præster tror paa Gud og Fanden«, at jeg har meget lidt Lyst til at indlade mig med Dem og ogsaa kun gør det denne eneste Gang.

Der er især eet Spørgsmaal, det er Dem om at gøre, at jeg skal besvare, nemlig hvorfor den rige kom i Helvede og Lazarus i Abrahams Skød. Det kan der kort og godt svares saaledes paa: Fordi den rige misbrugte de Gaver, Gud havde givet ham, medens den fattige i Gudhengivenhed bar den trange Lod, der var bleven ham til Del.

Naar jeg just i Dag svarer Dem, er Grunden ikke den, at De »angaaende dette Spørgsmaal vil henvende Dem til Ansgariusforeningens Bestyrelse«, som vist vilde blive meget forbauset over en saadan Forespørgsel, som vist aldrig før er bleven rettet til den, men fordi vi i Dag just havde denne Fortælling i en Klasse paa St. Andreas Kollegium. Jeg besluttede at lade de umyndige dømme og skrev til de 22 Dreng i Alderen 9—11 Aar følgende to Spørgsmaal paa den store Tavle, hvilke de skulde besvare skriftlig og uden at se hos hinanden:

1) Hvorfor kom den rige Mand i Helvede?

2) Hvorfor kom Lazarus i Himmelen?

Paa Spørgsmaal 1) svarede 11: fordi han var ond mod Lazarus.

7: — — — gerrig.

2: — — fraadsede.

1: — — ikke troede paa Gud.

1: — — havde modtaget det gode.

Paa Spørgsmaal 2) svarede 8: fordi han var from.

8: — — havde modtaget det onde.

5: — — var god.

1: — — skulde trøstes.

De vil af denne ikke uinteressante Besvarelse se, at Børnene, der ser ganske uhildet paa Fortællingen, har faaet et lignende Indtryk af dens Mening, som jeg ovenfor har givet. Ikke en eneste er det faldet ind, som De vistnok vil have det, at den rige kom i Helvede, fordi han var rig.

Opfat nu ikke dette, som om Ugebladet vil beskytte og dække de rige. De kan være vis paa, at der i den katholske Kirke ikke er megen Sympathi for de mange rige Slubberter, der ved allehaande Kneb og Slyngelstreger skaffer sig Rigdomme paa deres Næstes Bekostning — læs blot, hvad F. F. M. for nylig her i Ugebladet skrev i sin ypperlige ABC om Guld — men saa vidt gaar

heller ingen veloplyst Katholik, at han vil paastaa, at den private Ejendomsret i og for sig er syndig. — Med ærbødig Hilsen *N. H.*

Til en Indsender. — De kritiserer min Bemærkning i forrige Nummer, at ad Aare, i hvilket Udtryk vi har en gammel Hensynsform i Enkelttal, betyder til næste Aar, og vil hævde, at ad Aare betyder »en Gang efter en kortere eller længere Aarrække« Forstaar De da virkelig Ingemanns bekendte Majsang, hvori det hedder:

Storsten flyver til Høsten bort,
han kommer igen ad Aare,

saaledes, at Digteren her siger, at Storsten kommer igen efter en kortere eller længere Aarrække? Nej, ad Aare betyder til næste Aar; men jeg vil gerne indrømme, at mange opfatter det, som De vil have det, og at det maaské er ved at blive den almindelige Sprogbrug. Dog har adskillige den rette Følelse for det gamle, ejendommelige Udtryk. — Med venlig Hilsen og Tak for Interessen

N. H.

Til **St. Hans-Kirkes Byggefond** (Hørsholm) blev der gennem Biskoppen tilsendt os en Gave paa 100 Kr. fra en anonym Giver. Gaven siges at være en ringe Tak til Frelseren i Alterets Sakramente for rig og ufortjent Velsignelse. »Maatte Jesu helligste Hjerter snart glædes ved fra et nyt Alter at skue ud over sine forløste.«

Herved siger vi hjertelig Tak baade for Gaven og Ønsket. Hvis alle Katholikker var besjælede af den anonyme Givers glade Taknemmelighed, vilde hint Alter vist snart kunne rejses.

Paa Bestyrelsens Vegne

P. A. Meyer,

St. Andreas Kollegium, Charlottenl.

St. Hans-Kapel i Hørsholm. Gudstjeneste (stille Messe eller Højmesse med Prædiken) holdes i Sommermaanederne hver Søndag Kl. 9 (Undtagelser og Forandringer bekendtgøres her i Ugebladet). Kapellet er i »Valdemarhus«, Udenomsvej.

Unio Søndag d. 26. Maj: Cykletur. Nærmere i næste Nummer. NB. Paa Grund af Ungdomsgudstjenesten er Mødetiden først Kl. 11.

Majandagten.

	Søn- og Fesldage	Hverdag
St. Ansgars Kirke.....	Kl. 8	Kl. 8
Jesu Hjertes Kirke.....	» 7 ¹ / ₂	» 7 ¹ / ₂
St. Josefs Kirke.....	» 3	» 7 ¹ / ₂
St. Knuds Kapel.....	» 3	»
Immaculatakirken.....	» 2 ¹ / ₂	» 7 ¹ / ₂
Rosenkranskirken.....	» 5	» 7 ¹ / ₂
Assumptionskapellet.....	» 2	» 2
St. Annæ Kirke.....	» 8	» 8
St. Andreas Kirke.....	» 7	» 7 ¹ / ₂
Sakramentskirken.....	» 6 (O. & Lø.)	» 8
De andre Hverdage efter Messen Kl. 8.		

Frøkenpige. Dannet ung Pige, som holder af Børn, kan faa Plads 1. Juni. Fru *Elisabeth Ravn*, Norgsgade 42, St.

Kirkelig Kalender.

19. Maj	Pintse-Søndag.	26. Maj	Trefoldigheds Søndag.
20. —	M. 2. Pintsedag.	27. —	M. Beda den Ærværdige, Bekender og Kirkel.
21. —	Ti. 3. Pintsedag.	28. —	Ti. Augustinus, Biskop og Bekender.
22. —	O. Tamperfastedag.	29. —	O. Maria Magdalena af Pazzi, Jomfru.
23. —	To. Oktavdag.	30. —	To. Christi Legems F.
24. —	F. Tamperfastedag.	31. —	F. Oktavdag.
25. —	L. Tamperfastedag.	1. Juni	L. Oktavdag.

Alle, der nu skal modtage **den h. Firmelse**, bør købe **En lille Pintsebog** (2. Udgave, 75 Øre indbunden), hvori alle Bønner og Ceremonier ved Firmelsen findes.

St. Ansgars Kirke. 2. Pintsedag Kl. 8 Firmelse. Kl. 10 Højmesse.

Bekendtgørelse.

I Henhold til Regulativet for St. Ansgars Menigheds Forstanderskab § 36 bekendtgøres herved, at det fuldstændige, specificerede Regnskab for Aaret 1917 er fremlagt til Eftersyn paa St. Ansgars Menighedskontor, Bredgade 69, 2. Sal. o. G. (Kl. 1—4) fra Tirsdag den 21. Maj til Tirsdag den 28. Maj. Et kortere, trykt Uddrag af Regnskabet er i disse Dage udsendt til samtlige Bidragydere til St. Ansgars Sogn. Forstanderskabet for St. Ansgars Menighed.

Mariakongregationen af Apostlenes Dronning. Næste Møde finder **Sted Onsdag d. 22. Maj** (i Stedet for 3. Mandag, Anden Pintsedag) Kl. 8 Aften i St. Josefssøstrenes Huskapel, Østerbrogade 7 C.
Præses.

Den h. Kamillus af Lellis og hans Orden. Ved *Th. Fritsche*. Med Forord af *Johannes Jørgensen*. VI + 120 Sider. 1 Kr. Indb. 1 Kr. 40 Øre.

Udkommen er: **Chresten Skikkild: To Slags Kunst.** 20 Sider. 15 Øre. Katholsk Boghandels Forlag.

Husk de **to polske Børnehjem** i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefssøstrene).

Fidellitas. Mødet Onsdag d. 22. ds. bortfalder. Næste Møde er Onsdag d. 12. Juni.

Anmodning.

Saafermt Gudstjenesteordningen paa Christi Legems Fest bliver en anden end i Fjor, bedes dette i Tide meddelt Redaktionen (sammenlign Side 431 i Fjor).

Katholsk Boghandel Stenosgade 3. Kbhvn. B. Aabent 9-6. Tlf. Vester 3930. Bøger, Billeder, Devotionalier.

Vor kære Datter og Søster, **Josepha Heyden**, er i Dag efter 5 Maaneders strengt Sygeleje blidt hensøvet efter Modtagelsen af de hh. Sakramenter i en Alder af 23 Aar, hvilket meddeles Slægtninge, Venner og Bekendte af hendes dybt sørgende Forældre og Søkende.

København, den 8. Maj 1918. Paa Familiens Vegne.
Fanny Heyden, født Holm. **Vilh. F. Heyden**.

Begravelsen har fundet Sted paa Katholsk Vestre Kirkegaard. R. I. P.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1—4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4—6 Eftermiddag.

Nr. 21.

Søndag den 26. Maj.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — ABC for voksne. — Et Suk fra en af de mange. — Det smitter. — Efterretninger fra Ind- og Udland: Aarhus. Rusland. Rom. Nord-Amerika. — Kollekt. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

405.

„Mit Aag er godt, og min Byrde er let.“

Landet, Christi Himmelfarts Dag 1918.

Kære Ven.

Der fløj en Svale hen over Kirketaget — og det fik Hjertets Saar til at springe op og bløde paa ny. Du ved, jeg plejede at kalde Teresa min lille Svale; og sidste Efteraar, da Svalerne trak bort, saa trak hun bort med dem, og min lille Svale byggede sin Rede »ved Herrens Alter«. Ja — vi knælede jo sammen i Kirken den Morgen, da hun blev ikklædt som Søster. Hvor jeg dog maa mindes, saa tit hun sagde om St. Josefssøstrene: »Jeg synes, de ligner Svaler!« — da tænkte hun endnu ikke paa selv at blive en af dem.

Saa husker jeg en Aften, jeg stod ude i Rosenhaven og plukkede Roser til Kirken, og hun kom hen til mig og stod lidt og kigede; hun stod med Hænderne dybt i Lommerne paa sin graa Covercoat-Frakke, og saa sagde hun med eet: »Der er noget, jeg vil sige dig.« — »Du behøver ikke at sige det,« svarede jeg, »for jeg ved, hvad det er — naar skal det saa være?«

Ja, saa blev det altsaa i Efteraaret.

Efter at hun var borte, gik jeg og saa paa Løvfaldet med saa underlige Følelser — det var jo hendes Have, hendes Træer og Buske; naar de sidste Chrysantemer blev afsvedet af Frostene og de sidste forsinkede Rosenknopper — naar de sidste gulnede Blade daledede lydløst ned fra Lysthusets Linde — saa var det helt forbi. Til næste Foraar vilde der komme nye Blomster og Blade, men dem vilde hendes Øjne ikke have set. Nu er det »næste Foraar,« og nu spirer og bryder og blomstrer det altsammen. Hvor jeg gaar og staar i Haven, kommer hun mig i Møde i Mindet. Savnet af hende her i hendes Hjem er saa gabende stort, og det vil aldrig, aldrig blive mindre. Det er godt det samme — vi ofrer! Ja, det er jo det vidunderlige »Rigdoms Dyb baade paa Guds Naade og Visdom«, at vi, der blev tilbage, er forenede med hende i Offeret.

Skulde det engang komme til dig, kære Ven, det Krav fra Gud, at en af din Flok, maaske den kæreste, skal ofres ham, saa vil du sikkert som vi komme til netop i Smerten, der aldrig læges, at finde en Velsignelsens Kilde, altid rindende til Jesu Hjertes Ære. Ser jeg paa Teresas Yndlingsplads her i min Stue, saa siger jeg ganske stille: »Jeg ofrer!« Og faar vi en Dag en af hendes Yndlingsretter til Middag, saa ser vi med et lille Smil paa hinanden — vi ofrer! Og tænker jeg i Kirken paa, at hendes Plads ved Siden af mig altid vil forblive tom — ja, jeg ofrer! Jeg er saa fattig og saa rig paa samme Tid.

Du synes vist, det er et underligt Brev, du faar fra mig i Dag; men vi har delt saa meget i Livet med hinanden, jeg maatte ogsaa dele dette med dig. Gud være evig takket, fordi han undertiden kræver et stort Offer, et, som bestandig er og bliver lige stort og lige nyt. Gud giver selv Naadekræfterne til at bringe det.

Din hengivne Ven X.

En ABC for voksne.

N.

Napoleøn.

Hvis disse Linier ogsaa læses af Drengene, maa jeg berede dem en Skuffelse, thi om Napoleon den Stores Bedrifter fortælles her lige saa lidt som om Christian den IV eller Tordenskjold eller »Læderstrømpe« eller »den sidste Mohikaner.«

Det overlader vi til Historiebøgerne eller Eventyrbøgerne. Thi for det første vilde en Forfatter, der kender Historien nøje, ikke kunne male disse populære »Helte« saa skinnende hvide eller purpurrøde, som Ungdommen ønsker. Unge Folk vil gerne begejstres. Der ligger en Fond af Hengivenhed og Begejstringsvillie i normale unge Mennesker, saa længe, som Luftslottenes Ruiner ikke har lagt en Askedyng af Misfornøjelse og bitter Kritik over Tankelivet.

Naar man læser om Napoleons dristige Togt over Alperne, ser ham til Hest med Slængkappen flagrende i Vinden, saaledes som David har malet ham — ser ham ride paa sin hvide Ganger og pege paa Pyramiderne eller mod den opgaaende Sol ved Austerlitz — ja da glemmer man let, at den samme Napoleon skrev til Davoust: »Ingen Naade for Indbyggerne i Hamburg. Lad en Del henrette til Eksempel for de øvrige.« Eller at han befalede Fouché at forfalske saa mange østrigske Pengesedler som muligt for ogsaa paa denne Maade at ødelægge sin Modstander. Eller at han ikke skammede sig ved at lade den fromme, gamle Pave Pius VII sidde i Fængslet i Fontainebleau og hemmelig lade Pavens Skuffer aabne for at se, med hvilke Kardinaler han korresponderede. . . .

Ja, Napoleon var en stor Mand, men han var ogsaa en stor Slyngel, en grusom Despot, naar det bare tjente hans Formaal.

Og naar en tysk Dreng læser om Frederik den Stores Bedrifter, hvorledes han erobrede Schlesien og grundlagde den præjssiske Magt, glemmer han eller faar han in-

gen Oplysning om, at denne store Frederik ikke blot røvede eller stjal fredelige Folk fra Nabolandene for at tvinge dem ind i Soldatertrøjen, at han ikke blot pryglede og lod prygle, hvem af hans Undersaatter der vovede at sætte sig imod hans Villie, men at denne store Helt i sit Privatliv var alt andet end en Helt, at han f. Eks. om Morgen som vigtigste Arbejde først lavede Middagens Menu-seddel. Han nøjedes ganske vist med en 14—15 Retter, men han spiste saa meget af hver af dem, at han som oftest fik Indigestioner og Kolik af Forspisning. Da hans Læge engang advarede ham mod at spise saa frygtelig megen Parmesan-Ost — blev Lægen straffet med at jages ud af Tjenesten, fordi han havde vovet at »reprimandere Hs. Majestæt. . . .«

Og her i Danmark behøver jeg ikke at fortælle, at ogsaa den store Bismarck eller den store Goethe — Tyskernes største verdslige Helte — havde deres Vrangsider. Og hvilken Kultus, for ikke at sige Religion og Tilbedelse drives der ikke i Tyskland med Goethe og Bismarck!

Dog maa jeg her undtage de tyske Katholikker, som af mere end een Grund ingen særlig Tilbøjelighed har til denne moderne Afgudsdyrkelse. Men er vi her i Danmark saa helt fri for den? Naar Mennesker ingen Religion, ingen kirkelige Idealer mere har, saa vælter de den naturlige Trang til Beundring over paa visse Forfattere, Malere, Skuespillere og dyrker dem med en Andagt, der langt overgaar mange Menneskers religiøse Andagt.

Ja, endog Relikviedyrkelsen er i Blomstring hos disse moderne Mennesketilbedere! Et Brev fra Kamma Rahbek, en Lok af H. C. Andersen, en gammel Støvle af Christian IVs kan jo endnu gaa an, fordi der en vis historisk Interesse ved den Slags Smaating. Men den Maade, hvorpaa hver Linie, hvert Bogstav af Johanne Louise Heiberg sluges som en Aabenbarelse, den Kultus, der drives med visse endnu levende Personer, hvis Navne vi ikke skal nævne — den private Kultus, som enkelte driver med en Skuespillerindes eller Balletdanserindes gamle Handsker eller aflagte Tøfler — den fører os helt ud paa Menneskehedens værste Afveje.

Afveje — fra hvad? Fra Hovedlandevejen naturligvis. Og denne Hovedlandevej er paa dette Omraade: Respekt,

Beundring og Efterlignelse af det virkelig store, det ophøjede gode.

Det vilde være aldeles forkert at fremme Skepticisme, Kritik og en slap »Blaserthed« hos Mennesker, navnlig hos kristne Mennesker, om de saa er gamle eller unge. Thi alle skal vi se opad, saa længe vi lever!

Opad! *Sursum corda* siger Kirken daglig til os baade ved Messen og ved alt, hvad den bringer os i Lære og Kultus.

Alle, der har opnaaet noget godt og stort, har haft store og gode Maal at sigte efter. Og den Slags gode Maal opstiller netop Kirken for vort Øje. Det er et af dens Midler til fremme vor Livslykke.

Det er den katholske Kirkes praktiske Forstaaelse for os dagligdags Mennesker, der har ladet den fremme Andagten til vore Helgener. I disse Helgener ser vi Lysstraalerne fra Frelserens Ideal-Skikkelse bryde sig som i et Prisme. Jesus Kristus er Retfærdighedens lysende Sol, Helgenerne er denne Sols vidunderlige Lysvirkninger.

»Vær min Efterfølger, ligesom jeg er Kristi (Efterfølger)« tilraaber den hellige Paulus de første Kristne. Det er en Grundtanke for vor Helgendyrkelse. Og her, i Helgenernes straalende og brogede Skare, har vi den Fordel at finde virkelig Storhed, ren Storhed, solid Godhed — ikke som hos Napoleon, Bismarck og andre verdslige Størrelser, der i Sammenligning med vore Helgener er — lad mig bruge det kraftige danske Ord — »det rene Skidt« eller »Støvsvampe« eller i bedste Tilfælde »Sæbebobler« — for at bruge et mindre kraftigt, men ogsaa mindre ramrende Udtryk. Hvad er da disse store Litterater, store Menneskeslagtere (Kejsere, Generaler, Diplomater) andet end begavede og heldige, maaske vidunderlig begavede, vidunderlig heldige — Egoister?

Her skal ingenlunde siges det samme om alle verdslige Storheder — deres Motiver har været højst forskellige, men det er et mærkeligt Træf, at netop de mest dyrkede Storheder har været de største Egoister.

Men Helgenerne?

Deres Livsprincip var akkurat det modsatte: ikke egen Magt, ikke egen Berømmelse, ikke egen Fornøjelse, men

Kristi Magt, Kristi Sags Berømmelse, andre Menneskers Glæde og Trøst.

Vi behøver heller ikke kun at tænke paa de store Helgener, der som lysende Fakler skinner viden om i Kirkehistoriens Aarhundreder. Ganske vist har vor Kirke ogsaa sine store Kæmper, der i Aandsrigdom og Kraft kan sidestilles med, maaske ogsaa i verdslig Henseende kan overgaa hine rent verdslige Storheder.

Tænkere som Augustinus og Thomas af Aquin, Talere som Johannes Krysostomos og Bernhard af Clairvaux, Statsmænd som Gregor den Store og Innocens III skal man lede længe efter i hele Verdenshistorien.

Kender du disse Mænds Levned, min kære Læser? Eller har du blot læst Johanne Louise Heibergs Breve og Tordenskjolds Levnedsløb? Eller læser du ikke andet end Morgenavisen og især Feuilletonen i den?

Der gives ganske vist ikke saa mange danske Bøger om vor hellige Kirkes store Mænd og Kvinder, i Særdeleshed om vore Helgener. Thi den lille Helgenlegende er ikke alene utilstrækkelig, men des værre ogsaa kedelig, selv om den i hvert Fald giver en Mundsmag af den store Række interessante Personligheder. Heldigvis har man i nyere Tid, navnlig ogsaa i det forløbne Aar, søgt at fremme Kendskabet til de danske Helgener. Men vi maa ogsaa lære at kende de andre store Helgener, thi vi hører til den ene og samme Kirke, og den er ikke dansk eller tysk eller italiensk, men katholsk. Forhaabentlig vil Fremtiden endnu mere raade Bod paa det herskende Ukendskab til Kirkens store Skikkelser.

Nu kommer ganske vist dertil, at Verden — den store, verdslige Del af Menneskeheden — altid vil fremme sit eget og har Penge og andre Midler til Raadighed for sprede Kendskab til sine Personligheder.

Dette kan vi jo se bære ved at blade i de store og mindre Konversations-Leksika. Om det mon vil lykkes os Katholikker engang i Fremtiden at udgive et katholsk Kirke-Leksikon til Husbehov, efter vore smaa danske Forhold, men dog tilstrækkeligt til at sprede en hel Del Lys og Opmuntring i mange Familier, der ikke har Tid eller Raad til at købe saa mange Enkeltværker?

Til Eksempel: Hvem kender noget til Republikken Ecuadors store Præsident Garcia Morena? Til hans Arbejde for Kultur, for sand Civilisation, til hans modige Indtræden for Retfærdighed og Religion? Hvem kender noget til Salesianernes Ordens-Stifter, den italienske Præst Don Bosco, der døde for ikke saa mange Aar siden, men hvis udstrakte Kærlighedsgerninger, Opdragelse af forsømte Børn, Oprettelse af Haandværks-Skoler Verden over har gjort langt mere Nytte end samtlige Europas Ministre og Diplomater i de sidste 30 Aar tilsammen?

Jo, heldigvis er der skrevet om Don Bosco i Ugebladet ¹⁾, men derfor er det dog sandt, hvad jeg siger: de danske Katholikker kender for lidt til Kirkens store Mænd i ældre og nyere og nyeste Tid.

Hvem kender noget til den fromme Præst Kolping, der har taget sig af Haandværker-Spørgsmaalet og grundlagt de store katholske Svende-Foreninger? Hvem kender noget til Biskop Ketteler og hans Gerning for Arbejder-Spørgsmaalet og de sociale Spørgsmaal overhovedet? Hvem kender noget til Navnene O'Connell, Lacordaire, Manning, Stolberg, Montalembert, Mallinckrodt, Ozanam, Lavigèrie, for bare at nævne nogle katholske Lægfolk og Præster i Flæng. Om hver af dem kunde der skrives interessante Bøger, thi baade de nævnte og mange andre berømte Mænd og Kvinder har ogsaa i det 19. Aarhundrede vist, hvilken Livskraft, hvilken Arbejdsenergi vor Kirke sidder inde med.

Men hvad er Navne, hvad er »Berømtheder«? De er som tilfældige Draaber, der sprøjtes op over Havets Vandmasser. Bag alle disse berømte Personer, der fik Lov til indenfor deres Virksomhed offentlig at kæmpe og lide og vidne om Kirkens Sandhed, staar Millioner ædle Mænd og offervillige Kvinder, der har virket store Ting i det stille.

Hvad er Verdens Storhed? Det er Begavelse, Ærgerrighed, Udnyttelse af andres Kræfter, heldige Sammentræf og vovede Spekulationer, der lykkedes.

Men hvad er alle disse heldige Generaler og Fyrster, disse forfængelige Digttere og snu Penge-Matadorer imod et kristeligt Liv i Stilhed, i Arbejde, i Udholdenhed under tusind Prøvelser?

¹⁾ 1884, Side 281—308. 1888, Side 160—177. 1916, Side 283—295.

Allerede en berømt verdslig Digter har jo sagt: Stor er den, der sejrer i Løvekamp. Større den, der erobrer Byer. Størst den, der overvinder sig selv. . . .

Se, det er det, vi maa lære: at faa Øjnene op for virkelig Storhed! — Og jo ældre man bliver, desto mere ser man, at Skønhed og Storhed behøver ikke at søges paa Rejser til Italien og hos gamle Tidens store Helte. For at opdage Skønhed behøver du blot at sætte dig en Sommerdag midt i en Græsmark og tælle, hvor mange forskellige Planter du kan naa med din Haand. For at opdage Storhed behøver du ikke at blade i Fortællinger om Vikingefærd eller om Napoleon, du kan finde den hos enkelte Mennesker, syge eller sunde, der stille opfylder deres Plads. Men maaske kan du alligevel ikke finde den, thi den trives bedst i det skjulte og Livet er her ofte dækket med et tyndt Lag af Jordens Støv. Dog kommer der en Dag, hvor det, der virkelig er stort og godt, drages frem for Lyset og sættes paa den rette Plads i Evighedens Rige, medens alt, hvad der var Indpakning, Straa og tomme Kasser og Stads — det, som uerfarne Mennesker mest glør paa — brændes op, thi det var kun Emballage uden Indhold.

F. F. M.

Et Suk fra en af de mange.

(Efter Kolding Avis, redigeret af Erik Hansen.)

Ved Juletid udkom der paa Nyt nordisk Forlag en ejendommeligt og indtagende lille Bog: Fru Ingeborg: *Præstegaardsliv*, der skildrer et ungt Ægtepars første Aar i en Præstegerning paa Landet. Vi finder deri nogle Sider, som vi synes har Ærinde videre ud, og som vi mener fortjener alvorlig Drøftelse og Overvejelse i kristne Kredse.

Red. (af Kolding Avis.)

». . . . Hvorfor er vor Kirke ogsaa saa enkel i sine Toner! Hvorfor tør alle vore prægtige Kirkehuse kun aabnes den ene Gang om Ugen i de faa Timer — og ellers kun ved kirkelige Handlinger. Hvorfor afskæres vi under alle Ugens Hverdage fra at søge ind til en stille, samlende Andagt i det Rum, der fra Barndommen er os som Hjemmet — det Kirkehjem, som altid er det samme under vore jordiske Hjems Omskiften!

Hvor er det fattigt at gaa udenfor de fast lukkede Døre og de kolde Mure, naar Hjertet svulmer i Længsel efter at være derinde under Kirkens høje Hvælvinger og for Guds Alter takke ham for en stor Glæde. Hvor er det saarende at gaa langs Kirkens Mur, naar Sindet er delt og slidt, naar Sjælen krympes under Verdens Uro og Smerte og raaber efter at være derinde i Kirkens helende, samlende Stilhed.

Der er i en stor By Mennesker, som aldrig har en stille Plet at ty til, som i enhver Krog af det lille Hjem eller paa Arbejdspladsen er omgivet af Mennesker, og som bliver forpudskede og delte og urolige, fordi de aldrig er alene. Hvorfor saa haardt lukke dem ude fra Kirkens hjemlige, alvorsfulde Rum, hvor saa mangan god Røst gaar gennem Stilheden og kalder paa Hjertets skjulte Liv.

Den, som har dvælet i Sydens aabne Kirkerum, hvor der altid er Liv og levende Andagt, hvor Mennesker stadig søger ind og finder Hvile og Samling under Dagens Arbejde — han staar mangan bevæget Hverdag med Sorg ved Nordens Kirkes kolde Mur.

Og naar da endelig Klokkerne ringer, og Dørene aabnes, naar Søndageus Fred er over Landet, hvorfor skal vi da altid staa overfor den enslydende Gudstjeneste og altid møde et Menneske i Gudstjenesten!

Det har sin store, dybe Værdi, at der prædikes i vor Kirke. Megen Klarhed og ny Forstaaelse, Opbyggelse og Fremvækst modtager vi derigennem. Men hvorfor skal der prædikes hver eneste Gang, Kirkedørene aabnes?

Der er Stunder, hvor man trættes ved at høre et Menneskes Forklaring af Ordet; den kalder paa Tanken, vækker stundom til Modsigelse, ja, det hænder, at den berøver os den Andagt, som Gudstjenestens første Del kaldte frem i Sjælen. Det kan være trættende for Præsten altid, altid at skulle tale, saa snart Kirkeklokkerne samler Folk til Guds Hus. Hvorfor har vi ikke Gudstjenester, hvor kun Skriftens Ord høres, hvor Salmer toner, og Gudstjenester, hvor der er Tid og Stilhed til, at Sjælen kan bøje sig i stille Bøn og Andagt!

Hvor er det ikke dejligt i den larmende Verdensstad London at kunne indlede sin Arbejdsdag under Kirkens mægtige Hvælvinger, hvor Præster og Kordrenge i Messe-drugt for Alteret synger af Davids Salmer, og hvor der ellers kun lyder Oplæsning af Skriften og Salmesang. Der breder Kirken sin Højtidsfuldhed over hver eneste Arbejdsdag.

Vore Fædres Skriftestole blev fjernet fra Kirkehusene. Det var maaske rigtigt. Men kunde man alligevel ikke

træffe Præsten inde paa Kirkens hjemlige Grund til alvorlig Samtale?

Præsten vil være Sjælesørger, men hvor vanskeligt er det ikke for den enkelte Sjæl at faa Præsten i Tale.

Der er Sorger, man trænger til at tale med et viist, alvorligt Menneske om. Der er Synd, der vil klædes i Ord for derved lettere at kunne overvindes. Der er Anfægtelse og Tvivl, der lægger sin lammende, dræbende Haand over Sjælen, og som maaske kunde fjernes ved et Menneskes kærlige, erfarne Magt.

Hvor er Præsten? — Her er det hans Gerning at træde til, her har han Betingelser for at kunne hjælpe, han, Guds og Menneskers Tjener, han fremfor nogen.

Man gaar til hans Bolig og ringer paa. Det falder ikke let, men man vover det — det gælder en Sjæl, det kostbareste i Verden.

En Pige lukker op: »Præsten er ikke at træffe nu. Vil De komme i Morgen mellem Kl. 10—11.«

Man har det Mod at ringe igen næste Dag Kl. 10.

Man lukkes ind i Spisestuen. »Vil De vente her. Der er en inde hos Præsten.«

Og fire sidder herinde og stirrer lige ud og venter. Man kan slippe ind som Nr. 5 — og hvad var det saa, man vilde sige? — — Det er en pæn Stue her. Kønne, gamle Billeder paa Væggen, fint Porcelæn paa Buffeten — og der i Skabet, straalende Sølvtoj bag en Glasrude. Der er nok at se paa — men — det var jo dette, man vilde tale med Præsten om — — —

Den Kone der ovre ser ellers ikke glad ud. Hvad mon vel hendes Ærinde kan være? — Naa, hun skal tegne Drengen ved Siden af ind til Konfirmation. Og Manden der skal melde en Fødsel. Døren gaar op, og 2—3 træder ind paa een Gang og sætter sig paa Række.

Det er ligesom at sidde hos Lægen, men der er meget finere herinde end hos ham. — Hvad var det, man skulde tale om? — Aa, ligger der videre Vægt paa det nu? Her bor fine, velstaaende Folk, og alle de, der sidder og venter, har vist vigtigere Ærinde til Præsten.

Døren gaar op — det er vist min Tur nu. Præsten nikker, peger paa en Stol — og saa ringer hans Telefon.

»Undskyld! Et Øjeblik —!«

Mens han taler, ser jeg mig om i den pæne, fremmede Stue. Det, der laa mig paa Hjerte, skrumper ind og bliver til slet ingen Ting.

Præsten lægger Røret og ringer af.

»De ønsker?«

Han har Pennen i Haand og ser i den store, opslagne Kirkebog.

Hjertet sidder i Halsen — jeg faar sagt: »Aa, det var bare — om Præsten vilde se hjem til os en Gang.«

»Jo, gerne!« Han nikker venligt. »I denne Uge kan det ikke blive — men først i næste skal jeg se — —«

Han noterer Navn og Adresse.

»Er der nogen syg hos Dem? — Naa ikke. Ja, jeg skal komme. Jah — vil de saa hilse hjemme —«

Han rejser sig halvt med et Blik op paa Uhret — jeg rejser mig helt. Et venligt Haandtryk, og idet jeg gaar ud ad Døren til Trappen, lukker Præsten Nr. 6 ind — —

Og Præsten kommer hjem, og vi er alle glade ved at se ham og samler os om ham i Dagligstuen det Kvarters-tid, han sidder der — — og jeg maa saa søge Hjælp for min Sjæl paa andre Steder. — —

Hvorfor kan vi ikke finde Præsten i Kirken?

Der mødes man paa fælles hjemlig Grund — der fanges Øjet ikke af alt det fremmede, der forstyrrer.

Kunde Præsten ikke daglig tilbringe en Stund i sit Sakristi, rede til at høre paa os, der har Sjælesorg at betro ham og Raad at søge?

Der tør vi gaa til ham, der føler vi os hjemme, der frygter vi ikke for at volde Ulejlighed og røve af hans Tid. Der holder ingen fremmed Tjenestepige i Døren og spørger os, hvad vi ønsker, der kan vore Ord ikke trænge gennem halvaabne Døre eller Portierer ind, hvor andre kunde høre dem. Der, i Kirkens dybe Stilhed, kunde vi møde Præsten blot som Sjælesørger. Saa kunde alle Meddelelser til Kirkebogen afgives til ham i hans Stue i Træffetiden.

Og kunde Præsten ikke selv have godt af en stille Time i Sakristiet, hvor al Verdens Larm er lukket ude.

Vi trænger til Sjælesorg, baade unge og gamle. Hvor ofte i vore Dage har vi dog ikke staaet og trængt af Hjertet til et Raad i vor Færden af en, som var viis og kærlig. Hvor har vi ikke længtes efter at klæde al Sjælens Sorg og Trængsel i Ord — blot tale til en, der kunde lytte og tie.

Er Præsten ikke fremfor nogen kaldet til at være Sjælesørger?

Vore dejlige gamle Kirkehuse!

Kunde vi dog faa Lov at bruge dem mere. Maatte dog de Døre slaas op, saa der kunde komme Liv, højtidsfuldt Liv i Kirken! Maatte der kaldes Lys og Blomster og Toner frem til at løfte Sjælen, der træder ind, op over Hverdagens Snarer og stemme den til Andagt. Maatte vi faa Lov at knæle i dens stille Kroge og lægge vort Hjertes Indhold frem for Gud. Maatte vi i alle Øjeblikke kunne

træde frem for hans Alter med Tak. Maatte vi i Kirkens hellige Hus finde en, som rakte vor Sjæl en hjælpende Haand og efter et Menneskes Evne gav os en ny Forstaaelse og Styrke til Livets Vandring. . . «

Det smitter.

Det er ikke min Skyld, det siger jeg straks. Vi faar — nej, vi har allerede katholske Pigespejdere.

Flere Gange har jeg afslaaet Henvendelser om at medvirke ved Oprettelsen af saadanne Troppe. Jeg havde selv mine Tanker og ansaa navnlig den fornødne Tilladelse og Sympathi for uopnaaelig.

Men Pintsedag har nogle unge Piger henvendt sig til vor højærværdigste Herre Biskop og bedt om Lov til at begynde en Trop, der senere skulde vokse til en Division: Dronning Margrethes Division.

Biskoppen gav Tilladelsen og gav mig Ordre til at medarbejde. Den Ordre skal blive fulgt trods alle Vanskeligheder.

Som Biskoppen sagde: Det er uafvendeligt, — vi har dem jo allerede, saa maa vi hellere lede det, end det skal løbe fra os — saaledes vil det blive: Hvad der er, skal blive hjulpet og ledet i de bedste Spor og efter de bedste Mønstre. Og hvad der endnu ikke er, skal blive sat i Gang efter bedste Evne.

Kapellanen for Hertug Knuds Division vil ogsaa blive Pigespejdernes Kapellan — det bliver det eneste, de faar fælles. Og et Præsidium af agtede Damer i Menigheden vil danne en Garanti overfor Hjemmene.

Som altid har Biskoppen skuet ud i Fremtiden og set, hvor Vejene gaar. Er man ikke ledende med i Strømmen, gaar den over en og man mister alt Hold paa den. Og som altid har Ungdommen sejret. Der vil senere i Ugebladet fremkomme en nøjere Redegørelse for Midler og Metoder; den vil forhaabentlig tage Skrækken fra de forskrækkede — hvis da Biskoppens Ordre ikke har gjort det.

Unge Piger, der er interesserede i Tanken, kan henvende sig enten til mig eller til Tropsfører, Frk. Karen Lind, Ryesgade 125 A St. Ø.

Peter Schindler, Præst.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Randers. Den 27. Maj kan Hr. Pastor J. Quélen ved det herværende St. Josefs Hospital fejre sit 25 Aars Jubilæum som Præst, i hvilken Anledning Ugebladet til-

lader sig at bringe hans Billeder og frembære en hjertelig Lykønskning. Pastor Quélen er Franskmand af Fødsel, men drog tidlig langt bort fra sit Fædreland. Som ung Præst rejste han til Peru i Syd-Amerika, hvor han virkede som Præst blandt Indianerne, hvis vanskelige Sprog han tilegnede sig, ligesom han ogsaa til Fuldkommenhed lærte det spanske Sprog. For 12—13 Aar siden kom han til Danmark, hvor han efter et Par Aars Ophold i København blev ansat som Præst ved Spangsbjerg Sanatorium i Nærheden af Esbjerg. Her be-

fant han sig godt, om end noget ensomt, i den sunde, barske Vesterhavsegn, indtil han September 1916 blev forflyttet til sin nuværende Stilling. I Randers er Pastor Quélen godt kendt i fransk-interesserede Kredse, og han holder af og til Foredrag i Alliance française, af hvilken Forening han er Æresmedlem. Saa mange, der har lært den stilfærdige og fromme Præst at kende, vil ogsaa paa hans Jubilæumsdag sende ham en venlig Tanke og tage Del i Ugebladets Lykønskning.

N. H.

Aarhus. St. Josefs Hospital her i Byen har ifølge sin Aarsberetning for 1917 i Aarets Løb plejet 1058 Patienter, af hvilke 885 er udskrevne, 84 døde og 89 laa paa Hospitalet ved Aarets Udgang. Det samlede Antal Forplejningsdage for alle Patienter har været lidt under 41500, af hvilke $\frac{2}{3}$ falder paa den medicinske Afdeling, som ledes af Overlæge Otto Lassen, medens den kirurgiske Afdeling ledes af Dr. med. Severin Nordentoft. Afdelingerne for Øre- og Øjensygdomme, som har været stærkt besøgt, ledes af Dr. med. Carl Jacobsen og Øjenlæge Kiilerich.

Rusland. Fra Petrograd er modtaget den glædelige Efterretning, at Hr. Pastor Olrik velbeholden er ankommen hertil. Gaar alt vel, vil han i næste Uge kunne være i København igen efter henvend $\frac{3}{4}$ Aars Fraværelse.

Rom. Propaganda-Kongregationens Præfekt, Kardinal van Rossum, C. Ss. R., blev Pintselørdag den 18 Maj bispeviet i Vatikanet af den Hellige Fader selv. De assisterende Biskopper var Pavens Hofpræst, Ærkebiskop Nasalli Rocca, og hans Sakristan, Ærkebiskop Zampini.

— Den nye Lovbog i kanonisk Ret har udvidet den Pligt, der paahviler Sognepræsterne i kanonisk oprettede Sogne til hver Søn- og Festdag at frembære det hellige Messeoffer for den dem betroede Menighed, til ogsaa at gælde alle andre Sognepræster, ogsaa i de Lande, hvor den gamle kirkelige Stifte- og Sogneordning ved det 16. Aarhundredes Forvirring er bleven forstyrret, altsaa i vort Fædreland med. I en nys udsendt Rundskrivelse, i hvilken den hellige Fader beklager, at hans gentagne Henvendelser til de krigsførende Magter har været saa frugtesløse, opfordrer han alle troende til paa St. Petri og Pauli Fest i Aar inderlig at bede Gud om Fredens Velsignelse og Præsterne til i samme Hensigt (Intention) at frembære det hellige Messeoffer for deres Menigheder.

Nord-Amerika. (U. S. A.) Den bekendte engelske Forfatter Rudyard Kipling har i denne Krigens Tid offentliggjort ikke saa faa Digte, hvoraf nogle af en meget stødende Karakter baade for Kristne i al Almindelighed og for Katholikker i Særdeleshed. Saaledes fandtes der for ikke længe siden i *Red Cross Magazine* (Organ for det amerikanske Røde Kors Selskab) nogle Vers af omtalte Digter, hvori der var en i høj Grad stødende Hentydning til Paven. De katholske Foreninger i Amerika tog sig straks af Sagen og lod Bladets Udgivere klart forstaa, at en Fornærmelse mod Paven er en Fornærmelse mod enhver Katholik i De forenede Stater. Udgiverne, som straks blev bange for at skulle miste »den ypperlige Medvirkning og Hjælp« fra katholsk Side, de hidtil havde haft, erklærede straks, at der var begaaet en beklagelig Fejl, der kun skyldtes en Overseen fra Redaktionens Side, og de lovede, at i Bladets næste Nummer skulde der komme en redaktionel Artikel med en oprigtig Beklagelse af det skete. En speciel Undskyldning blev rettet til Ærkebiskoppen af Boston, Kardinal O'Connell.

Ungdomsgudstjeneste.

Søndag 26. Maj Kl. 9 Form. (St. Filip Neris Fest) i Sakramentskirken. **Messe med Fælleskommunion og Prædiken af Pastor Schindler.** *Sursum corda* medbringes. Spejdere i Uniform.

Udflygt. Kl. 12 (Søndag d. 26. Maj) stiller Spejderne og K. U.F.'s yngre Hold i Stenosgade til Tur. Hjemme Kl. ca. 6. Mad med!

Husk de **to polske Børnehjem** i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefssøstrene).

Kollekten for Hedningemissionen paa Christi Himmelfarts Dag.

Aalborg	9,75	Klosterkirken	10,30
Aarhus	17,43	Østerbrogade 7 D.....	00,00
Esbjerg	6,06	Køge	5,00
Fredericia	14,00	Maribo	23,86
Helsingør	12,66	Nakskov	23,25
Holbæk	4,80	Nyborg	5,00
Horsens	12,11	Nykøbing	22,00
Kolding	6,15	Næstved	4,00
København:		Odense	15,25
St. Ansgar	48,65	Randers	5,95
Rosenkranskirken	39,41	Reykavik	00,00
Sakramentskirken	11,50	Ringsted	8,10
St. Annæ	18,00	Roskilde	14,16
St. Andreas	22,85	Rønne	1,86
St. Knud	6,70	Silkeborg	5,00
St. Josef	17,50	Slagelse	24,28
Jesu Hjerter	101,16	Svendborg	5,25
Immaculata	17,00	Vejle	7,11
Amalievej	12,00		
		Ialt: 558,10	

Det Apostoliske Vikariat.

Christi Legems Fest.

- St. Ansgars Kirke.** To. d. 30. Maj Kl. 10 Højmesse og Procession. Kl. 8 Aften Andagt. To. d. 6. Juni Kl. 8 Aften Procession.
- Jesu Hjertes Kirke.** To. d. 30. Maj Gudstjeneste ligesom om Søndagen, men Kl. 10 Højmesse uden Prædiken. Søndag den 2. Juni Kl. 6, 7, 7 $\frac{1}{2}$, 8 $\frac{1}{2}$ stille Messe. Kl. 10 Levitmesse m. Præd. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Festandagt med Prædiken og Procession. Begge Mariakongregationer deltagér i Processionen.
- Immaculatakirken.** To. d. 30. Maj Kl. 9 Højmesse. Kl. 4 Eft. Procession i Haven. (Udsættes i Tilfælde af daarligt Vejr til Søndagen efter til samme Tid.)
- Klosterkirken paa Jagtvej.** To. d. 30. Maj Kl. 8 Messe. Kl. 3 Levitandagt.
- Sakramentskirken.** To. d. 30. Maj Kl. 8 stille Messe. Kl. 10 Højmesse. Efter Højmesen udstilles det allerh. Sakramente indtil Aftenandagten Kl. 8. — Paa Hverdagene i hele Oktaven sakramental Velsignelse efter Oltemessen og Aftenandagt Kl. 8.
- St. Josefs Kirke.** To. d. 30. Maj Kl. 6 $\frac{1}{2}$ stille Messe. Kl. 9 Højmesse. Kl. 3 Eft. Andagt.
- Rosenkranskirken.** To. d. 30. Maj Kl. 8 stille Messe. Kl. 10 Højmesse. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Festandagt. I hele Oktaven holdes hver Morgen Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Sangmesse med sakramental Velsignelse. — Hver Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ fortsættes den Onsdag før Christi Legems Fest paabegyndte Novene til Jesu Hjerter Festen.
- Assumptionskapellet (Amalievej 14).** To. d. 6. Juni Kl. 4 Eftm. Procession i Haven. (Udsættes i Tilfælde af daarligt Vejr til næste Dag, Jesu Hjertes Fest.)
- St. Annæ Kirke.** To. d. 30. Maj Kl. 8 Morgen Sangmesse. Kl. 8 Aften Prædiken og Festandagt. Søndag d. 2. Juni Kl. 10 Levitmesse med Prædiken, derefter Procession i St. Elisabeth Hospitalets Have. Kl. 8 Aften Festandagt.
- St. Andreas Kirke.** To. d. 30. Maj Kl. 8 Højmesse. I hele Oktaven holdes hver Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Andagt med sakramental Velsignelse, Søndag d. 2. Juni Kl. 7 $\frac{3}{4}$ stille Messe. Kl. 9 Højmesse med Prædiken og Procession i Haven. Efter Processionen stille Messe.

Kirkelig Kalender.

26. Maj	TrefoldighedsSøndag.	2. Juni	2.-Søndag e. Pintse.
27. —	M. BedadenÆrværdige, Bekender og Kirkel.	3. —	M. Oktavdag.
28. —	Ti. Augustinus, Biskop og Bekender.	4. —	Ti. Oktavdag.
29. —	O. Maria Magdalena af Pazzi, Jomfru.	5. —	O. Oktavdag.
30. —	To. Christi Legems F.	6. —	To. Oktav af Chr. Leg. F.
31. —	F. Oktavdag.	7. —	F. Jesu Hjertes Fest.
1. Juni	L. Oktavdag.	8. —	L. Bonifatius, Biskop og Martyr.

Bekendtgørelse.

I Henhold til Regulativet for St. Ansgars Menigheds Forstanderskab § 36 bekendtgøres herved, at det fuldstændige, specificerede Regnskab for Aaret 1917 er fremlagt til Eftersyn paa St. Ansgars Menighedskontor, Bredgade 69, 2. Sal. o. G. (Kl. 1—4) fra Tirsdag den 21. Maj til Tirsdag den 28. Maj. Et kortere, trykt Uddrag af Regnskabet er i disse Dage udsendt til samtlige Bidragydere til St. Ansgars Sogn. Forstanderskabet for St. Ansgars Menighed.

Landsforbundssagen.

Til alle dem, der paa vore Spørgsmaal vedrørende Fremtidens Krav til os danske Katholikker og et Landsforbunds og et Landsmødes eventuelle Dannelse, har indsendt deres korte eller udførlige Besvarelser, bringer vi en hjertelig Tak! Det har været os af stor Værdi baade at møde en saa udbredt Forstaelse og Tilskyndelse fra næsten alle Sider og desuden modtage en Del velmotiverede og tankevækkende Forslag. Vi behøver næppe at bemærke, at dette vort Skridt selvfølgelig er sket med vor Biskops udtrykkelige Billigelse. Vi anbefaler Sagen, der nu er traadt ind i et nyt Stadium, til alle vore Trosfællers Forbøn. De indsendte Svar vil, for saa vidt de ikke er Privat-Breve, indtil videre blive opbevaret, men kun benyttet som fortrolige Raad, givne indenfor en snæver Kreds.

København, den 21. Maj 1918.

Fink Jensen. L. Günther. V. Günther. J. Hoffmann. F. F. Maurer.

A.C. holder ordinær **Generalforsamling** Fredag den 31. Maj Kl. 8 i Studenterforeningen. Dagsorden: 1) Administratores aflægger Beretning og Regnskab. 2) Udvalget for »Den katolske Højskole« aflægger Beretning og Regnskab. 3) K. U. B.'s Sekretær aflægger Beretning. 4) Valg af Administratores.

Unio Cykletur Søndag d. 26. ds. over Lyngby, Brede til Søllerød, hvor der spises Frokost i Kroen (ca. Kl. 12 $\frac{1}{2}$).

Mødested: **Søpavillonen Kl. 11.** Besøgende er velkomne. (Ungdomsgudstjenesten er færdig Kl. 9.50.)

1. Liste over indkomne Bidrag til **Rosenkranssognets Jubilæums-Legat** af $\frac{11}{6}$ 1918: Kr. 10—10—25—25—80—2—4—3—30—3—200—3—3—8—25—10—10—10—2—1000—500, samt fra udenfor Sognet boende 100—100, ialt 2163 Kroner.

Bidrag modtages fremdeles af samtlige Underskrivere af Opraabet i Ugebladet Nr. 17, paa dette Blads Ekspeditionskontor, Bredgade 69, 2. S. o. G., K. samt af Hovedkassereren Fabr. Herm. Hoffmann, Købmagergade 48. Telf. C. 1389. Anmeldte Bidrag vil blive afhentet omkring 1. Juni.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. o. G. 1-4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 22.

Søndag den 2. Juni.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Solberga Kloster. — ABC for voksne. — Hvad man skal passe paa. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Helsingør. Randers. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

406.

Jesu Hjertes Maaned.

Vi er just i Begyndelsen af Juni Maaned, og i vore Kirker og Kapeller hele Landet over staar Billederne af Jesu allerhelligste Hjerter smykkede med Blomster og Lys. Og daglig knæler vi foran disse Billeder, og vore Bønner blander sig med Blomsternes Duft, og vore Hjerters Kærlighed forener sig med Lysenes Glans. Thi vi elsker jo alle Jesu-Hjerter-Andagten, der allerede i lang Tid har været det katholske Folks kæreste Andagt. Og det kunde heller ikke være anderledes, thi Kærlighedens luende Ild, som bryder frem af Jesu Hjerteskaar, er saa mægtig, saa lysende og straalende, at den katholske Kristen i Længden ikke kan forblive kold eller ligegyldig derfor. Thi han kommer jo i det mindste paa Søn- og Festdagene, ja ofte langt hyppigere i Frelserens Nærhed, knæler for ham under Messen og Eftermiddagsandagten, og ved Kommunionbænken modtager han ham virkelig. Se derfor kan han i Længden ikke unddrage sig de glødende Straaler, der udgaar fra dette Hjerter, som er saa fuldt af Godhed og Kærlighed.

Og selv om ogsaa Juni Maaned gaar til Ende, og Blomsterne tages bort, og Lysene slukkes foran Jesu-Hjerter-Billedet, saa dør dog ikke samtidig vor Andagt, vore Bønner hører ikke op, og vor Genkærlighed formindskes ikke, thi Jesu Hjerter er jo for længe siden bleven vore Hjerters Konge og Midtpunkt, og enhver god Katholik er fuld af Kærlighed til det og bærer Mindet om det dybt præget i

sit Hjertes Inderste. Enhver god katholsk Kristen bestræber sig for at omdanne sit eget Hjerter efter Jesu Hjerter og bærer saaledes et Billede af Jesu allerhelligste Hjerter i sig. Dette Billede er maaske ikke endnu del Aftryk, det burde være, men enhver, som inderligt prøver paa at elske Jesus, er ogsaa saa meget Kunstner, at han kan opnaa at faa omdannet sit eget Hjerter til en god Efterligning af Jesu guddommelige Hjerter. Nej, det er ikke saa svært at efterligne Jesu-Hjerter-Billedet i os selv, naar man kun tager rigtigt fat paa Opgaven.

Begynd først med at søge Jesu Fred, d. v. s. sørg for, at du er og forbliver i Naadens Tilstand, at den helliggende Naade vedvarende smykker dit Hjerter. Der er allerede saa mange, som har bedt: »Jesus, sagtmodig og ydmyg af Hjerter, omdan mit Hjerter efter dit Hjerter,« og dog har de ikke opnaaet, hvad de ønskede. Havde de blot mere tænkt paa at bevare og forøge den helliggende Naade i sig selv, saa skulde de nok have set Frugterne af deres Bøn. Thi den helliggende Naade er det, vi umuligt kan undvære, naar et ægte Jesu-Hjerter-Billede skal rejse sig i os. Har vi ikke den helliggende Naade, saa er alle Anstrengelser i saa Henseende forgæves; men har vi den, saa er virkelig den sande Grund for en god Efterligning af Jesu-Hjerter-Billedet til Stede i os. Og da maa vi blot vedblive med at bede: »Jesu Hjerter, omdan mit Hjerter efter dit Hjerter.« Inderlig Bøn er og bliver nemlig det eneste, som kan give Fremgang i aandelig Henseende.

Men vi maa heller ikke glemme, at Jesus ikke vil helliggøre os uden vor egen Medvirken. Jesus længes efter at omdanne dit Hjerter, men han længes ogsaa efter dit trofaste Medarbejde. I hele sit jordiske Liv har han vist sig søm en god Lærer, som den bedste Lærer, Verden nogen Sinde har set. Men en rigtig god Lærer arbejder ikke i Stedet for Børnene, nej, han arbejder med dem, sørger for, at de selv tænker og øver sig, medens han kun styrer og vejleder. Paa samme Maade handler Jesus med os: han vil styre og vejlede vor Sjæl, men vi skal selv prøve paa at omdanne den efter hans Eksempel.

Gaa engang den Vej i Juni Maaned! Læg først Mærke til den helliggende Naade, bed saa ofte og inderlig: Jesus, sagtmodig og ydmyg af Hjerter, omdan mit Hjerter efter dit Hjerter, og tag saa med fuld Tro paa Jesu Hjælp fat paa den Opgave, du har stillet dig. Og husk saa paa de Ord, Jesus sagde til den salige Margarethe Maria: »Jeg vil velsigne de Huse, i hvilke mit Hjertes Billede bliver opstillet og æret.« Naar han allerede vil velsigne disse Huse, vil han saa forholde de Hjerter sin Velsignelse, som er bleven til et levende Mindesmærke om hans eget helligste Hjerter.

Solberga Kloster.

Af *Edw. Ortv.*

(Sluttet.)

Ganske vist tilvender endnu i 1451 lybækkeren Herman Hilge »jomfruerne i Solberga på Gotland« 100 m., hvorfor der til evige tider skal holdes vigilier og sjælemesser een gang årlig for ham.³⁷⁾ Men dengang var konventet forlængst flyttet ind i byen, så udtrykket i Werneke Herverdes' gavebrev fra samme år 1451 er korrekt: »Til jomfruklostret i Visby« giver jeg 5 m. til byggefondet, og de skal »holde mig en vigilie med sjælemesse,«³⁷⁾ hvilket udtryk også Herman Evinckhusen bruger, da han i 1460 ligeledes giver 5 m. lybsk til byggefondet.³⁷⁾ Thi i 1420 klager den tyske sognepræst Diderich Magher ved den nærliggende St. Laurentius' kirke til biskop Knut Boson af Linköping, at »de i staden Visby ved st. Jacobs kirke boende nonner« anden juledag lader afholde en gudstjeneste, som så mange folk søger til, at hans kirkes indtægter lider afbræk. Under sin visitats i Visby i oktober tillader biskoppen desuagtet gudstjenesten, da den fra gammel tid har været afholdt ved St. Jacob.³⁸⁾

Ligesom ved flere af vore andre cistercienserindeklostre betitledes Solbergas forstanderinde i førstningen priorisse; således af legaten Villhelm 1248 og af biskop Bengt 1287, der tillige begge siger, at klostret er af Cistercieordenen. Men her holdt den gamle titel sig usædvanlig længe. I et, Mortensdag 1387 dateret, dokument vedrørende et salg af landejendomme på Gotland kalder forstanderinden Kristine Wipperförd sig priorisse. Og i 1435 tilstod abbedisse Kadrin Jönsdotter af Sko og hendes konvent på andragende priorissen og konventet i »Solberga kloster i Visby« evigt søsterskab, hvormed fulgte andel i bøn og andre gode gerninger samt sjælemesser med vigil, når en nonne døde.⁴¹⁾ Konventet må altså ikke være blevet ret talrigt, skønt der intet andet kvindekloster var på hele Gotland. Forøvrigt viser Kadrins skriftelse, ligesom også Herman Hilges testamente fra 1451, at navnet Solberga har heftet ved konventet en rum tid, efter at det var flyttet fra sit gamle bo.

Den første, der ses bruge abbedisstitlen, er kong Kristiern I. På slottet i Visby, Visborg, udsteder han nemlig d. 10. juli 1449 et åbent brev, i hvilket han tager »de renlivede*) og gudelige jomfruer abbedisse og menigt konvent i st. Bernhards kloster i Visby,**) al klostrets ejendom og dets undergivne i vor kongelige fred, hegn, værn og beskyeriming, besynderlig at forsvare og hjælpe til ret.«⁴²⁾ På vigilien på Kristi legemsfest 1487 udsteder kong Hans, ligeledes på Visborg, et ligelydende værnebrev.⁴³⁾ Og at det ikke blot var en artighed, at kongerne bruge abbedisstitlen, viser et salgsbrev fra 1469, ved hvilket en mand sælger sin gård i Visby med tilhørende butikker for 24 m. s. til »den ærværdige jomfru fru abbedisse Gertrud Herentregss.«⁴⁴⁾

Hvor mange nonner konventet havde, og om det havde lægbrødre, vides ikke. At det havde lægsøstre, fremgår derimod af Asmus Bessers gavebrev fra februar 1515, som tildelte »nonneklostret inde i Visby 1 m. s. til byggefondet, enhver af de indviede personer en kvart mark (en fertofjerding) i hånden og hver lægsøster en halv fertio.«⁴⁵⁾ Eftersom Visby var hansestad og en mængde af indbyggerne tyskere, måtte dette også sætte sit præg på konventet. Ialtfald to af de tre ved navn kendte forstanderinder har tyske navne, ligesom de fleste af de os bekendte søstre er tyske. Den fromme Ivar Axelsøn Thok, der, skønt dansk, var kong Karl Knutsons og rigsforstander Sten Stures hovedsmand på Gotland i årene 1467—87, skænkede en gang indgiften for en ikke nærmere betegnet jomfru og siden også for sin hustru Margrete Laxmands »lille pige«, da hun indtrådte.⁴⁶⁾ Disse to har sagtens ikke været tyske. Samme hr. Ivar viste konventet sin godhed ved i marts 1487 at traktere det med en tønne gutnisk øl og senere samme år at give det for messer 1 m. til at købe en tønne øl for.⁴⁷⁾

Skønt Gutvalla eller Rima, som det nu kaldtes, kun lå en lille snes km. borte, var forbindelsen med det kun ringe, og abbeden ses aldrig at have gjort visitationsret gældende. Og dog var abbederne selvfølgelig mange gange i byen, bl. a., når de vilde sejle til Reval. I august 1317 var abbed Konrad derinde som meddommer i en sag mellem biskop Karl Jonson af Linköping og Mariakirken.⁴⁸⁾ Derimod be-

nyttede nonnerne sig af verdslige »formyndere« til forretningsager, og Kristine Wipperförd navngiver tre sådanne, der bistod ved det ovennævnte jordsalg. Både 1352 og 1459 blev dokumentafskrifters rigtighed bekræftet Solberga af dominikaner- og franciskanerklostrenes foresatte sammen med Sognepræster i Visby.

Dog blev det abbeden, konventet søgte bistand hos, da dets klosterfred blev brudt, ved at en lybsk købmand Henrik Halekov bortførte en af nonnerne og krænkede hendes løfte. På abbedens krav, der støttede sig til Visbys bylov, belagde byrådet købmandens varer og øvrige ejendom i staden med arrest og stævned ham til at møde for dets domstol mellem skrivelsens datum 26. oktober 1478 og kommende pinse. Retfærdiggjorde han sig ikke til fristens udløb, skulde nonneklostret have det beslaglagte.⁴⁹⁾ Hvordan sagen endte, er ukendt. Atter i maj 1482 ses der forbindelse med Ruma, idet en af dets lægbrødre, Jon Laurensen, på nonnernes vegne fritager to borgere i Arboga (Vestmanland) for en gæld på 900 jærn, som af en nu afdød mand var gjort i abbedisse Ermgards embedstid.⁵⁰⁾

Foruden sine ejendomme i og ved staden og ude på øen fik klostret jordegods på Öland og spredt på det svenske fastland. Ja, har ikke højmaster Albrecht af Preussen forvekslet Solberga med Ruma, da han i 1519 skrev til Kristiern II,⁵¹⁾ så havde det ejendom også i Estland, og den vilde højmasteren have kongen til at overlade Riga ærkesæde. Det svenske fastlandsgods gik trolig tabt. I januar 1527 forlenede kong Gustaf Lars Svenson i Munkatorp med alle de uplandske ejendomme.

Paa kong Hans' ordre havde Ivar Thoft i 1487 måttet overlevere Öland til Sten Sture d. ældre. Hvorledes det så gik med klostrets ejendomme der, kendes vist ikke, men under 6. maj 1532 findes det af Gustaf Vasa forlenet til en Jöns Nilsson.

Reformationen trængte ind i Visby senest 1527, og fra midfaste næste år gav borgerskabet sig til at røve kirkernes værdisager — de kaldte det at låne. Den i juni 1530 til kgl. dansk lensmand udnævnte lutheraner Henrik Rosenkranz satte udplyndringerne i grundigt system; selv

kirkeklokkerne toges ned. 1. maj 1531 kom han overens med borgerskabet, at kirkernes og klostrenes jord og bygninger skulde tilhøre staden; de to Cisterciieklostre og deres ejendomme skulde derimod være den danske konges. Muligvis var dog St. Jakob og nonneklostret afbrændt under lybækkernes erobring af staden den 13. maj 1525, da det meste af den nordlige del gik op i luer. Man hører ialtfald intet til konventet. Ved året 1532 lagde Frederik II klostrets ejendom i og ved Visby til det ved den hidtidige gråbrødrekirke St. Katarina (St. Karin) oprettede helligåndshus for gamle og syge.

Lindström giver nogle oplysninger om, hvad der blev af klosterbibliotekerne. Mag. Nicolaus Petrejus — Københavneren Niels Pedersen — som var præst på Gotland 1547—56, fortæller nemlig, at »på Visborg slot fandt jeg nogle læs codices, hidførte fra de ødelagte kirker og klostre, overhældte med smuds, mögel och damm.« Den i 1596 afdøde superintendent for Gotland, David Bilefeld, skrev en inventarieliste for St. Mariakirken og nævner heri »3 større pergamentsbøger og en noget mindre, dog alle i folio; af den ene tages pergament til (indbinding af) kirkens regnskabsbøger. Endvidere en hel kiste fuld af forskellige bøger, som brugelige kunde være.« Og endelig fortæller Lindström i 1895, at Mariakirken har endnu ca. 40 middelalderdokumenter, hvilke »det ser ud, som man har reddet did under reformationen og under den nærmest paafølgende ødelæggelse af det vigtigste vedrørende Solberga«.

En ABC for voksne.

O.

Orden.

Ordet Orden kan betyde højst forskellige Ting. Da en Gang nede i Sønderjylland en preussisk Embedsmand havde vist sig meget ivrig ved at lade rømme en eller anden Forsamling, skrev det lokale danske Blad, at Landraaden maaske havde gjort det »for en Ordens Skyld«. Herover

blev Landraaden meget vred, thi han formodede, Redaktøren vilde sigte ham for at gaa paa Jagt efter den kongelige preussiske røde Ørn. Men den danske Avismand paa-beraabe sig dansk Sprogbrug. Den preussiske Regering forespurgte i København — og rigtig, den hentede sig en Næse, idet man fra kompetent Side svarede: Sætningen kunde kun betyde, at Landraaden havde villet haandhæve den tilbørlige Orden og Ro. Hvad man tænkte sig i Sønderjylland og i København er jo en hel anden Sag, thi Tanker er endnu toldfri. . .

Altsaa »Orden« kan betegne en Tilstand, hvor Tingene er og ligger, som de skal, men kan ogsaa betegne et Dannebrogskors eller en Stjerne paa Brystet.

Men ved en kirkelig Orden forstaar vi noget helt andet. Da tænker vi paa et Samfund af Mænd eller Kvinder, der lever efter en bestemt Regel, en bestemt »Orden«.

Se, der har vi atter dette Ord. Og i Sandhed er dette Begreb, nemlig et Liv efter Regler, ogsaa det oprindelige for de forskellige verdslige Ordener. Thi i Begyndelsen var en saadan ingen blot udvortes Dekoration, men en Forening, der havde bestemte Formaal og ved Siden af bar et Kors eller et andet Ordenstegn. Saaledes opstod f. Eks. Tempelherrernes og Malteser-Riddernes Orden. Men senere bortfaldt for mange af disse Samfunds Vedkommende det oprindelige religiøse Formaal, og Dragten og andre Kendetegn blev blot tilbage som en udvortes Dekoration.

Men de kirkelige Ordener — vi tager her Begrebet i videre Betydning om alle kirkelige Samfund — er heldigvis forblevet ved Hovedsagen, nemlig Livets rette Orden, og Klædedragten har mindre at sige for dem.

Nu er der indbyrdes en stor Forskel mellem Ordenssamfund, baade hvad Alder, Regler og Ordensformaal angaar.

Man kan skelne tre store Udviklingstrin. De ældste Ordener var et Forsøg — et vellykket, af Kirken godkendt Forsøg — paa at samle Eneboerne og andre, der havde trukket sig tilbage fra Verdens Fristelser, til fælles Arbejde og Bøn under en Klosterforstanders Vejledning. Hertil hører de ældste Munke-Ordener, thi »Munk« kommer jo af »Monachos«, Eneboer. Disse havde en bestemt Klædedragt og lovede Lydighed mod deres Forstander,

men de forblev indenfor deres Klostre og havde til Livsformaal at hellige sig selv. Hertil hører Basilianerne, Benediktinerne, Cistercienserne, Præmonstratenserne osv.¹⁾ Men faktisk blev disse Munkes Virksomhed ogsaa til stor Velsignelse for hele Omegnen. Dertil kom, at de, som følte Kald til at prædike og at være Missionær, fik Lov til at rejse til andre Egne for der at grundlægge nye Skoler, Klostre og Menigheder. Saadanne Mænd var den h. Bonifatius og den h. Ansgar.

Det andet Udviklingstrin danner de saakaldte »Tigger-Munke«, der kaldtes saaledes, fordi de hverken personlig eller som Kloster-Samfund skulde eje noget, i hvert Fald ikke de store Besiddelser, som de gamle Klostre og Stiftelser havde opnaaet i Tidernes Løb. Hertil hører den mest udbredte af alle Ordener: Franciskanerordenen med sine Grene, endvidere Dominikanerne og Augustiner-Eremitterne. Disse har ogsaa bestemte Ordensdragter ligesom de ældre Samfunds Medlemmer, derimod var de ikke knyttede til et enkelt Kloster, men til Ordenens Provins, og de havde flere Muligheder for at virke udenfor deres Klostre.

Det sidste Udviklingstrin danner Jesuiter-Ordenen, Lazaristerne, Redemptoristerne og andre nyere Kongregationer. Disse bærer som Regel ikke nogen bestemt Ordensdragt ud over den almindelige for Gejstligheden og er endnu mere end de ældre anlagte paa ydre Virksomhed.

Naar vi taler om »Udviklingstrin«, skal dermed naturligvis ikke siges noget om disse Ordener og deres Medlemmers større eller mindre religiøse Værd. Thi alle vilde de — lige fra den h. Antonius indtil Don Boscos Dage — give deres Medlemmer Lejlighed til at unddrage sig Verdenslivet og paa Grund af visse Regler indrette deres Liv saaledes, at det med større Sikkerhed maa føre dem til Himlen.

Hvor har man ikke siden Reformationens Dage angrebet og skældt paa det katholske Ordensliv! De frafaldne Munkes Had har saaet denne gamle og nu hos anderledes troende næsten rodfæstede Misforstaaelse og Uvenlighed overfor de katholske Ordensløfter. Men frafaldne Menne-

¹⁾ Dertil kom Karteuserne, Trappisterne og de ældre kvindelige Ordener. Dette og det følgende siges kun for nogenlunde at give en Oversigt over Kirkens Ordener, ikke for nøjagtig at skelne dem fra hinanden.

skers Had er ingen god og ren Kilde til Oplysning. Dertil kommer, at det gaar med Ordensfolks Eksistens ligesom med de katholske Præsters Cølibat: bare det, at det er til, at disse Mennesker tør vove at hævde disse udprægede religiøse Tanker ved deres offentlige Adfærd, er allerede en Fornærmelse for mange verdsligsindede Mennesker. De ærgrer sig over en Præstedragt ligesom over Klokkernes Malmrøst. Der er en Prædiken i det, som de nødig vil høre.

Saaledes sagde en protestantisk Taler, der for flere Aar siden havde angrebet den katholske Salmesang, i et offentligt Møde, at Katholikerne havde to Slags Moral: den ene for Klosterfolk, den anden for almindelige Folk. Den første Klasse var den egentlig rigtige, den anden var »Sinkeklassen«.

Se, det er denne Begrebs-Forvirring, vi maa lægge Mærke til. Dette fremhæves jo netop, for at dannede Katholikker ved lignende Lejligheder kan give Svar paa Tiltale.

Husk altsaa paa, min kære Læser — dette skrives jo ikke for Præster og Ordensfolk — at den h. katholske Kirke lige saa lidt som Kristus selv forkynder en højere og lavere Moral, men en eneste Moral og et eneste Maal: »Vær fuldkomne, ligesom eders Fader i Himlen er fuldkommen«.

Enhver, der læser vore Bøger om Tros- og Sædelære, ved det jo godt. Nu er Guds Fuldkommenhed et uendeligt Maal, men dette Maal kommer os nærmere ved Frelserens Skikkelse. Som Kristne — ikke som Ordensfolk eller som Præster, nej, som almindelige Kristne — skal vi være Kristi Efterfølgere, gøre »Faderens Vilje«, være rene af Hjertet, barmhjertige, taalmodige osv., altsaa: stræbe efter Fuldkommenhed.

Men denne Fuldkommenhed er højst individuel, personlig, alt efter den enkeltes Anlæg og Naadekald. Et lille Grantræ bliver ikke fuldkomment ved at blive til et Egetræ eller efterabe en Palme, men ved at vokse stejlt og ret op til et fuldstændig smukt og stort Grantræ.

Du, min kære Læser, bliver ikke fuldkommen ved i alle Maader at efterligne en Præst, hvis du er Købmand,

eller en Prinsesse, hvis du er Husassistent. Enhver maa erkende sit eget Kald og indenfor dette søge at blive fuldkommen.

Men inden man erkender eller har valgt sit Kald, skal man nøje overveje, hvilken Sidevej man vil slaa ind paa, hvilke Midler der tjener en bedst til Fuldkommenhed.

Ordenslivet kaldes i det theologiske Sprog for en *status perfectionis acquirendae*, hvad paa Dansk maaske kan oversættes med: Livsvej, der har Fuldkommenhedens Opnaaelse til særligt Formaal.

Vel at mærke: den er ikke den opnaaede Fuldkommenhed. Man kommer ikke i Himlen alene ved at være Nonne eller Ordensbroder, og hvis en Nonne eller Ordensbroder opnaar Himlen, er det ikke givet, at han kommer højere i Himlen end en Købmand eller dennes Hustru eller en Soldat eller en Lirekassedrejer. . . . Heraf kan du allerede se, at Kirken ikke lærer noget om, at en særlig Livsvej — om det saa var at være den »Hellige Fader« — er forudbestemt til den evige Salighed. Det gælder for alle Mennesker uden Standsforskel, for Pave Benedikt lige saa godt som for dig, min kære Læser, at vi alle med Guds Naade skal bede og arbejde for at følge Kristi Eksempel i vor daglige Dont og forhaabentlig naa Himlen.

Men nu kommer vi til et meget vigtigt Notabene! Deraf følger ingenlunde for den enkelte, at det er lige meget, hvad han er, om han er gift eller ugift, Ordenspræst eller Hestehandler, Telefondame eller Ordenssøster, eller at alle Livsveje er lige gode.

Det ved jo enhver, der søger Plads som Ingeniør eller Direktør eller Skibskaptain, at det ikke er lige meget, hvad han har gjort, hvilke Pladser, hvilke anbefalinger, han har faaet paa sin tidligere Livsvej. Ogsaa der gives mer eller mindre sikre anbefalinger.

Naar nu et Menneske kommer for Guds Domstol og kan sige: Ja, jeg er jo et stakkels svagt Menneske, men jeg har levet i Bøn og Arbejde, fordi jeg sluttede mig til en Forening, hvis Regler hjalp mig dertil, jeg kunde ligefrem ikke andet end bede og arbejde, og det afsondrede Levesæt bevarede mig for mange Fristelser — ja, saa er

det dog en stor anbefaling. Denne Mands Liv har været dirigeret mod Evigheden, henimod den evige Salighed.

Naar et Menneske kan sige: Jeg har paa Jorden virkelig ikke søgt min Magelighed og Æresstillinger og Penge, men har allerede som ung opgivet det hele for dig, Herre — ja, saa er det en god anbefaling hisset.

Praktisk set har altsaa Ordenslivet store Fortrin frem for Livet i Verden, naar man tænker paa vort evige Maal. Dertil kommer, at selve Ordenslivet i sin Helhed, selve Tilværelsen af Ordenssamfund har meget at sige for hele Kirkelegemet og hele Verden.

Her tænkes f. Eks. paa den Formaning, saadant et religiøst Fællesliv og Fællesarbejde i aabenbar Forsagelse af visse Livsglæder betyder for hele den øvrige Verden. Ligesom den enkelte gejstlige allerede ved sin Dragt, sin Stilling kan være en Prædiken for Folket, saaledes endnu mere et Kloster, et Ordenssamfund, naar det opfylder sine Regler.

Men desuden har saadant et Kloster, et religiøst Samfund endnu andre Formaal indenfor Kirkelegemet. Der skal bedes, ofres, sones for hele den øvrige Verden — alt efter Samfundets Særformaal. Der skal udgaa rent, frisk Blod, som skal pulsere i Kirkens Aarer — selvfølgelig ikke derfra alene, men Ordensfolkene skal med deres fælles Bønner, deres fælles Bod gøre et stort Arbejde paa dette Omraade. Denne Fællesbøn, disse fælles Arbejder har en ganske særlig Magt — ligesom alt Samarbejde.

Men dette er nok Mesopotamisk for vantro eller anderledestroende Læsere. Dette fører os alt for meget ind i Kirkens mystiske Liv. Og dog skal vi huske paa dette mystiske Liv; thi Herren omtaler det hyppigt. Han siger: »Jeg er Vinstokken, I er Vinrankerne; hver som bliver i mig og jeg i ham, bærer megen Frugt.« Og Apostelen Paulus taler om, at vi alle er »Lemmer paa et Legeme, hvis Hoved Kristus er« (Ef. 4,15). F. F. M.

Hvad man skal passe paa.

Der er selvfølgelig mange Ting, »man« i Almindelighed og Katholikker i Særdeleshed skal passe paa og tage sig i Agt for. At opregne dem alle kan der naturligvis ikke være Tale om, at nævne nogle var ganske vist ikke saa vanskeligt, men ingen af Delene skal ske her, det er blot en ganske enkelt Ting, her skal fremhæves.

Man skal som almindelig Regel aldrig købe Bøger af Folk, der kommer med dem ved Dørene. Og allermindst religiøse Bøger. En god Katholik vil overhovedet aldrig købe en Bog af religiøst Indhold, uden at den bærer en katholsk Biskops Trykkeitilladelse, og det gør vel næppe nogen Sinde de Bøger, der forhandles ved Dørene her i vort Land.

Jeg er kommen i Tanker om at give dette lille Raad ved at høre, hvad en Herre fortalte mig, en gammel Elev, som nu sidder i en god, indbringende Livsstilling, hvilken dog ikke til daglig Brug bringer ham i videre Forbindelse med Børgernes Verden. Til ham kom der en Dag en ældre, velklædt Herre op, som bad om Tilladelse til at tale med ham og traadte lige ind i Dagligstuen som en, der havde et vigtigt Ærinde at udrette. Det havde han ogsaa, i alt Fald for sit eget Vedkommende, thi han vilde gerne afsætte en fin, dyr Bog. Min unge Ven saa paa Bogen, der var mange Billeder i den, mærkelige Beretninger fra andre Lande, bibelske og kristelige Talemaader o. s. v., det hele saa meget tilløkkende ud, og den ærværdige Gæsts Talegaver var gode — inden min Ven rigtig vidste af det, var han af med 6—7 Kroner og Ejer af en ganske værdiløs og af Had og Løgn og Ondskab mod den katholske Kirke struttende Bog.

Hvad altsaa De, min kære Læser og Abonnent, bør vogte Dem for, er at lade Dem dupere, hvis der kommer en ældre, velklædt Herre op til Dem, sandsynligvis med Guldbriller, langt Skæg og af et mildt profetisk Præg, og som vil sælge Dem en Bog. Det bedste er naturligvis kort og godt at sige nej, thi indlader man sig med en saadan Herre (eller Dame), er der mange, der ikke kan staa sig overfor dem; men kan man ikke fatte sig i saadan Korthed (hvad des værre kun de færreste kan), skal man se nøje efter, hvad de bringer. I ni af ti Tilfælde maa man langt hellere kaste sine Penge i Øresund end købe deres Bog. Men køber man endelig, maa man stole 100 Gange mere paa sine egne Øjne end paa, hvad vedkommende Forhandler anfører til Anbefaling af sin Bog. Og ser man det mindste mistænkelige i Bogen, bør man gøre sig haard og

ikke købe Bogen. Men det er ikke let at gøre sig haard, det har mange Mennesker saa svært ved.

Ja, gøre sig haard, det forsøgte jeg, da der forleden Dag kom en velklædt ung Mand til min Dør for at sælge Kort og derved skaffe Mad til sin Kone og to Børn. Da jeg paa spagfærdig Maade mindede om de mange Understøttelser, der for Tiden uddeles, blev han grov, og jeg formodentlig med; og det endte derfor med, at han gik, uden at jeg havde købt noget Kort. Dog lidt efter fortrød jeg min Haardhed, fik fat paa ham, og vi aftalte til gensidig Tilfredshed, at den arbejdsløse og arbejdsbegærlige Herre næste Dag skulde komme og skuffe i min Have og lign. og for 5 Timer have den dog nogenlunde nette Betaling af 3 Kr. 50 Øre. (En Telegrafist i det danske Telegrafvæsen faar for 5 Timers Arbejde 2 Kr. 50 Øre!) — At Historien endte med, at jeg selv maatte skuffe mine Havegange, behøver jeg vel næppe at tilføje, men gør det dog for Fuldstændighedens Skyld.

Altsaa, kære Læser, gør Dem haard, naar disse Herrer og Damer kommer for at prakke Dem deres elendige Kram paa. Jeg har liggende foran mig et af disse Værker, med mange Billeder, henad 700 Sider stort, i fint Pragtbind og trykt paa det dejligste Papir. Bogen stammer, som mange af samme Slags, fra Norge og er udgaaet fra en adventistisk Kreds. »Pavedømmet er de sidste Dages Frafald og skjuler altid Slangens Gift. Dets Historie er tusinde Aar igennem skreven med de helliges Blod,« saaledes hedder det i nævnte Bog. Videre bekendes der: »Det har vist sig, at en Tid med stort aandeligt Mørke var gunstigt til at fremme Papismen. Vi vil faa at se, at en Tid med stor Oplysning vil blive lige saa gunstig for dens Fremgang.« Det maa være uhyggelige Udsigter for dem udenfor »Papismen«, naar hverken Lys eller Mørke er i Stand til at gøre det af med den store Fjende. Uyggeligere bliver Forholdene, hvis det passer, hvad der siges paa foregaaende Side, at »Protestantismen er afveget meget fra den svundne Tids Protestantisme, ja, at den i Sandhed meget ligner Katholicismen«.

Dog, det er ikke Umagen værd at beskæftige sig mere med denne Sag, naar den blot maa have aabnet Øjnene paa mange Læsere for den Fare, man udsætter sig for, naar man køber Bøger ved Dørene. N. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Allerede Fredag den 24. Maj vendte Hr. Pastor Olrik hjem fra sin store Rejse til Rusland, Sibirien og Japan. Det vil glæde Pastor Olriks mange

Venner at høre, at han er vendt sund, rask og glad hjem, og at han har faaet ikke saa lidt udrettet for ulykkelige Mennesker. Efter en, sikkert haardt tiltrængt, Ferie vil Pastor Olrik genoptage sit tidligere Arbejde som Præst og som Sekretær hos den højærværdigste Biskop. Om ikke ret lang Tid kan Ugebladet forhaabentlig bringe nogle interessante Rejseskildringer fra den vidtberejste Mand.

— I Søndags afholdtes en rigt besøgt Ungdomsgudstjeneste i Sakramentskirken, hvorom nærmere Beretning følger i næste Nummer.

— Samme Dag Kl. 12 stillede K. U. F.s Yngrehold sammen med Spejderne i Stenosgade for at tage en Tur til Jægersborg Dyrehave. I »Maanedalen« afholdtes to Kampe mellem Farmere og Indianere, hvor Divisionschefen og Tropsassistent Præstmark ledede de to Hold. Kampene var blodige, og flere laa saarede paa Valpladsen. De smaa fra K. U. F. var begejstrede. Der er vist ingen af dem, der ikke skal være Spejdere til 15. August.

Helsingør. En Patrulje af Absalons Tropa (København) aflagde i Onsdags og Torsdags Besøg her, hvor Præsterne *Wattiez* og *Flynn* med stor Venlighed overlod den Forsamlingsalen til Soveplads og Kirkegrundens prægtige Have til Kvarter. Man besøgte de herlige gamle Klostre og Kirker, gik i Vandet i Kattegat og besaa Kronborg. Der gjorde Divisionschefen Visit hos Cheferne for midtjydske og Frederiksberg-Divisionen. Man blev (efter Samraad med Præsterne) enige om at oprette St. Olai Tropa, der skal omfatte Helsingør-Vedbæk-Distriktet. Indtil den dertil udsete Helsingørrianer bliver færdig med sin Militærtjeneste, er Divisionssekretær og Tropsassistent *Josef Høhling*, Vedbæk, udset til at sætte Troppen i Gang og organisere den. Om Aftenen holdt de vordende St. Olai-Spejdere en Leg med dem fra Absalons Tropa under den mægtige blomstrende Kastanje paa Kirkepladsen og fik saaledes den første Mundsmag paa vort Liv. Man venter i Divisionen, at flere Provinsbyer vil melde sig.

Randers. Hr. Pastor Quélens Jubilæum i Mandags fejredes i forholdsvis Stilhed, men der strømmede dog Lykønskninger, Telegrammer og Blomster ind fra mange Sider, baade Esbjerg, Horsens, Aalborg, Aarhus, København og naturligvis Randers. Den højærværdigste Biskop sendte Telegram med sin biskoppelige Velsignelse, og fra Kardinal-Statssekretær Gasparri indløb ligeledes et Telegram af følgende Indhold: »Den Hellige Fader sender Dem med Lykønskninger og faderlige Ønsker af hele sit Hjerte den Apostoliske Velsignelse som Pant paa de Naadegaver, Gud bereder Dem i Anledning af 25-Aarsdagen for Deres præstelige Indvielse.«

Anmodning. Hvis *Gudstjenestetiderne i Provinsbyerne* om Søndagen er forandret siden i Fjor Sommer, anmodes herved alle vedkommende høfligt og indtrængende om snarest at give Redaktionen Meddelelse, om hvor naar Gudstjenesterne om Søndagen afholdes. Ærbødigst N. H.

Processionen paa Christi Legems Fest.

- To. 30. Maj. Kl. 10. St. Ansgars Kirke. — Kl. 4 Eftm. Haven ved Immaculatakirken.
 Sø. 2. Juni. Kl. 9. St. Andreas Kirke og Kollegiets Have. — Kl. 10. St. Annæ Kirke og St. Elisabeth Hospitalets Have. — Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften. Jesu Hjertes Kirke.
 To. 6. Juni. Kl. 4. Assumptionsklosterets Have. — Kl. 8 Aften St. Ansgars Kirke.

Hørsholm. Søndag d. 2. Juni ingen Gudstjeneste paa Grund af Christi Legems Fest Processionen i Ordrup.

En god og kærlig Pleje søges til en lille Pige, 8 Md. gl. Billet, mrk. »God Pleje«, bedes sendt til Bladets Ekspedition, Bredgade 69, 2. S. o. G. K.

Mødreforeningen paa Frederiksberg holder Møde Søndag d. 2. Juni Kl. 3 Eftm. i Rosenkranskirken.

Mødreforeningen. Ti. d. 4. Juni Kl. 8 $\frac{1}{4}$ læses i St. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

2. Liste over indkomne Bidrag til **Rosenkranssognets Jubilæums-Legat** af $\frac{11}{6}$ 1918: Kr. 10 — 3 — 10 — 6 — 2 — 20 — 4 — 10 — 5 — 6 — 10 — 10 — 3 — 20 — 2 — 20 — 15 — 3 — 4 — 2 — 1 — 5 — 8 — 3 — 8 — 5 — 3 — 1 — 2 — 2 — 5 — 90 — 20 — 2 — 10 — 5 — 3 — 8 — 10 — 1 — 1 — 500 — 8 — 25 — 10 — 45 — 3 — 4 — 2 — 5 samt fra udenfor Sognet boende 100 — 10, ialt med det tidligere indkomne 3233 Kroner. Bidrag modtages fremdeles af samtlige Underskrivere af Opraabet i Ugebladet Nr. 17, paa dette Blads Ekspeditionskontor, Bredgade 69, 2. S. o. G., K. samt af Hovedkassereren, Fabr. Herm. Hoffmann, Købmagergade 48. Telf. C. 1389.

St. Knuds Feriekoloni.

Nærværende Par Linier fremkommer for at bringe ovenstaaende Koloni i velvillig Erindring. Prisen er i Aar Kr. 1,25 pr. Dag. Brugt, brugeligt Børnetøj samt kontante Bidrag modtages med Tak paa Menighedskontoret, Bredgade 69² o. G., hos St. Josefsøstrene, Østerbrogade 7 D¹, Frederiksberg Allé 15—17 og paa St. Josefs Hospital, Griffenfeldtsgade.

Unio. Onsdag den 5. Juni (Grundlovsdagen) Udflugt til Charlottenlund. Tog Kl. 4,29 fra Hovedbanegaarden, 4,39 fra Østerbro. Deltagerne samles Kl. 5 »Ved Stalden«, hvor der senere spises til Aften. Madkurve kan medtages. Børn kan deltage.

St. Andreas Kirke. (Ordrup.)

Til *Processionen* denne Søndag efter Højmessén Kl. 9 bedes Kongreganisterne møde med Medaille og optage de sidste Bænke til venstre for Porten for derfra senere at slutte sig til Mariafanen.

Den 9. Juni, Jesu-Hjerte-Søndagen, holder begge Mariakongregationer *Fælleskommunion* i Messén Kl. 7 $\frac{3}{4}$.

Alle, der vil deltage i **Kristi Legems Fest Processionen i Ordrup**, bedes om ogsaa i Aar 1) helt igennem at overholde Ordningen i to Rækker; derved opnaas to Fordele: der undgaas enhver Fristelse til Samtale, og de, der ikke søger religiøs Opbyggelse, holder sig borte; 2) at bede og syngé højt og kraftigt med, saa at Processionen virkelig faar det ægte Præg af at være en bedende og lovsyngende Menighed. Blandt Salmerne er der to med nye Melodier: Nr. 155 og Nr. 259 af den nye Salmebog.

Kirkelig Kalender.

2. Juni 2.-Søndag eft. Pintse.	9. Juni 3. Søndag eft. Pinse.
3. — M. Oktavdag.	10. — M. Margrethe af Skotland, Enke.
4. — Ti. Oktavdag.	11. — Ti. Barnabas, Apostel.
5. — O. Oktavdag.	12. — O. Johannes a S. Facundo, Bekender.
6. — To. Oktav af Chr. Leg. F.	13. — To. Antonius af Padua, Bekender.
7. — F. Jesu Hjertes Fest.	14. — F. Basilius, Biskop og Kirkelærer.
8. — L. Bonifatius, Biskop og Martyr.	15. — L. Marias Officium.

Fredag d. 7. Juni, den første Fredag i Maaneden (Jesu Hjertes Fest) holder de **eukaristiske Sektioner** af begge Maria-kongregationer Fælleskommunion i Jesu Hjertes Kirke Kl. 6.

Jesu Hjertes Kirke. Fredag den 7. Juni (Jesu Hjertes Fest) Kl. 10 Levitmesse. Kl. 7¹/₂ Festandagt med Prædiken. Det helligste Sakrament er udstillet fra den sidste Messe til Aftenandagten.

Udkommet er: **Armfelt: Kring Reformationsminnet.** 15 Øre. Faas N. Smedjegatan, 24. Stockholm.

Den eukaristiske Forenings Medlemmer bedes erindre Tilbedelsen i St. Ansgars Kirke Fredagen d. 7. Juni til de aftalte Tider. Det allerhell. Sakramente er udstillet hele Dagen. Dermed opbærer Tilbedelsen for den eukaristiske Forening i Maanederne Juli, August og September.

St. Birgittaforeningen holder Møde Onsdag den 5. Juni. Forredrag af Pastor Schindler.

En pæn ung Pige søger Plads i et kath. Hjem, helst i Ordrup. Henv. pr. Brev til Overportør, Rengskov, Østerg. 12, Hillerød.

Rosenkranssognet.

Inkassationen af **Kirkeskat, Præstepenge** m. m. paabegyndes Tirsdag d. 4. Juni. De af Menigheden, som ikke yder **Kirkeskat** til deres Sognekirke, **Rosenkranskirken**, bedes erindre, at det er enhver Katholiks Pligt — gift eller ugift, rig eller fattig — efter Evne at yde Bidrag til sin **Sognekirkes** Underhold, hvorfor de opfordres til at tegne sig for et saadant.

§ 75 i den nye Grundlov lyder saaledes: »Ingen er pligtig at yde personligt Bidrag til nogen anden Gudsdyrkelse end den, som er hans egen.« **Altsaa skal enhver Katholik ogsaa efter Loven yde Bidrag til sin Kirke.**

Til **Rosenkranssognet** hører alle Katholikker, der bor paa **Frederiksberg** og i den dertil grænsende Del af **Vesterbro** indtil Stenosgade, Viktoriagade, Abel Cathrinesgade, Kvægtorvsgade, og den nye Godsbanegaard (den tilstødende Del af nævnte Gader og hele Godsbanegaardens Terræn indbefattet), endvidere de i **Valby, Vigerslev** og **Vanløse Distrikter** samt i det mellem disse Distrikter og Vestenceinten liggende **Landdistrikt**.

Anmeldelser modtages af Sognepræsten og Kapellanen, Boyesgade 8, samt af Kirkeforstanderne. *Forstanderskabet.*

NB. I Juni Maaned udkommer hos *Herder, Freiburg im Breisgau*, og hos *Pustet, Regensburg* en praktisk ordnet, tydeligt trykt og smukt indbundet Udgave paa ca. 900 Sider i 12° af

Codex juris canonici.

Prisen kan endnu ikke opgives. Der er taget Hensyn til alle siden Lovbogens Udsendelse foretagne Ændringer. Bestillinger modtages i Forvejen i alle Boglader og hos Udgiverne.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditions kontor (Bredgade 69, 2 S. o. G. 1-4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 23.

Søndag den 9. Juni.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Den Hellige Faders Budskab ved Fireaars-Dagen for Krigens Udbrud. — Rosenkranskirkens Sognejubilæum. — Tanker om Spejdersagen. — Christi Legems Fest. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Hillerød. Holbæk. Rom. Nord-Amerika. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

407.

Jesu Hjerte og Synderne.

»Denne tager mod Syndere og spiser med dem« (Luc. 15,2). Saaledes lød Farisæernes Dom over Jesus, og saa var de færdige med ham. Det gik over deres Forstand, at han, der vilde være den forjættede Messias, tog sig saa venligt af Synderne. Det var aldeles imod deres Principper, og derfor var de højlig forargede over ham. Saadant noget vilde de aldrig gøre. Nej! naar de mødte en af disse Toldere paa Gaden, saa tog de deres Kjøle med de broderede Skriftsteder ængstelig til sig for at undgaa enhver Berøring med »Synderen«; og naar de stod i Templet og bad, saa de med hovmodig Medlidenhed ned paa de Toldere, som stod langt borte og slog sig angergivent for Brystet. Men Jesus tog imod Synderne og spiste med dem, han kunde ikke være Messias.

Ja, saaledes dømte Farisæerne, fordi de ikke kendte den Kærlighed, der boede i Jesu Hjerte. De vidste ikke, hvor varmt den gode Hyrdes Hjerte slog for de forvildede Faar, for dem, som gik og stønnede under Syndens Byrde, som stod midt i svære Kampe, som forgæves sled i de Lænker, hvori Lidenskabens holdt dem bundne. Det var derfor, han opsøgte dem. Som en medfølende Læge kom

han atter og atter for at se til deres Befindende, for at bringe dem sit Ords og sin Naades Lægedom. Som en Moder, der ikke kan slippe sit vildfarne Barn af Syne, stod han atter og atter ved Synderens Side for at føre ham tilbage til Gud. Hvor maa vi ikke elske vor Frelser for denne Kærlighed til Synderne! Det er jo en Kærlighed uden Grænse. Husk dog, hvor Frelseren hader Synden, hvilken Afsky han har for den! Han er jo den uendelig store Gud selv, han er den, som Synderen har fornærmet, den hellige Gud, som maa straffe Synden med evig Straf. Og se, »han tager imod Syndere og spiser med dem«.

Hans Kærlighed overvandt al den Afsky, hans Hjerte nærede mod Synden; han saa kun den Elendighed, hvori Synderens Sjæl befandt sig, og den saa han med alle dens Rædsler. Derfor lod han intet Middel uforsøgt for at fri ham ud af Synden; derfor hvilede han ikke, førend han kunde lægge det fortabte Faar paa sine Skuldre og bære det hjem.

Farisæerne forstod ikke en saadan Kærlighed. Forstaar vi den? Ingen forstaar den helt. Men vi maa mere og mere faa Øjnene op for den. Alle Jesu Handlinger styres jo af hans Hjertes Kærlighed. I Krybben, paa Korset, i den h. Hostie er det det samme kærlige Hjerte, der giver os de største Beviser paa Guds Kærlighed. Vi kan sige om os selv: Han har taget mod os Syndere og har spist med os. Han har taget mod os i sin h. Kirke, ved Daaben, i Bodens Sakramente (og det, hvor tidt!). Vi har spist ved hans Bord og kan spise daglig der, hvis vi blot selv vil.

Mon et Menneske kan glemme den Kærlighed, Jesu Hjerte har vist. De Syndere, som lærte dette gode Hjerte at kende, har aldrig glemt det. Tolderen Levi blev en nidkær Apostel; Zacchæus en hellig Kristen; Magdalena knælede under hans Kors. Fra det Øjeblik af, de havde erfaret Jesu Kærlighed, hørte de ham til i Liv og Død. Ogsaa vi har gjort den Erfaring. Ogsaa vi lever ved Jesu Kærlighed. Lad os ogsaa leve i den, i en dyb og trofast Genkærlighed, med det brændende Ønske om at yde Frelseren Erstatning for maaske mange Aars Kulde og Synd. Saa er vor Andagt til Jesu Hjerte ydmyg og ærlig og vil bære megen Frugt. *Jos. Koch.*

Den Hellige Faders Budskab ved Fireaars-Dagen for Krigens Udbrud.

Paven har flere Gange henvendt sig til de krigsførende Magter og deres Overhoveder med Fredens Budskab. Men det var saa at sige altid forgæves.

Denne Gang henvender den Hellige Fader sig i et *Motu proprio* til alle Jordens Præster om en mægtig fælles Opofrelse af det hellige Messeoffer tillige med Pavens egen Messe for Freden. Den pavelige Skrivelse har følgende Ordlyd:

Fire Aar er næsten udrundet siden det Øjeblik, hvor Vi — næsten i Krigens Begyndelse — bævende overtog det øverste Hyrdeembedes Byrde.

I hele denne Tid, i hvilken Krigens Raseri i Stedet for at aftage stadig er steget stærkere og stærkere, har der ikke været undt Vort faderlige Hjerte et Øjeblik Ro.

Ansigt til Ansigt med denne forfærdelige Ulykke, der voksede paa Grund af Begivenhedernes tragiske Udvikling, følte Vi ikke blot den hele Verdens Smerte, saa at vi med den hellige Paulus kunde sige: »Hvo bliver svag, og jeg skulde ikke være svag? Hvo forarges, og det skulde ikke brænde i mig?« (2. Kor. 11,29), men Vi har heller ikke forsømt at gøre alt, hvad muligt var efter de Indgivelser, Bevidstheden om Vor apostoliske Pligt og Kristenkærligheden indgav Os.

Nu er den Stilling, vi befinder os i, en saadan, at den mest af alt minder om den gamle Kong Josafats, da han i Angst og Kvide udraabte: Herre, Gud, vor Fader! Du er Gud i Himlen og Hersker over alle Kongeriger og Folkeslag. Kraft og Magt er i din Haand, og ingen kan modstaa dig. I vor Angst vil vi hæve vort Raab til dig. Du vil høre os, og du vil raade os. O, Gud, du er vor sidste Tillflugt.

Derfor overgiver vi os i Guds Haand, som leder Menneskenes Hjerter og Begivenhedernes Gang. Fra ham alene venter vi nu Løsningen paa den forfærdelige Strid, saa at han, idet han giver den sammenstyrtede Verden Freden, snarlig vil genoprette Retfærdighedens og Kærlighedens Rige mellem Menneskene.

Men frem for alt maa vi mildne Guds Vrede, der er bleven fortørnet ved en saa vidt ompændende og stor Fordærvethed og saa mange begaaede Fejltrin. Ydmyg Bøn vil under disse Omstændigheder have meget stor Virkning, naar den blot sker med Udholdenhed og Tillid. Men det hellige Messeoffer er endnu virksomere til at opnaa Himlens Naade, thi det frembærer for Faderen i Himlen ham, som selv har hengivet sig til Forløsning for alle, og som stedse lever for at gaa i Forbøn for os.

Med god Ret foreskriver Kirken alle Sjælehyrder paa bestemte Dage at opofre den hellige Messe for det kristelige Folks Nød. Paa disse Dage vil Kirken, vor barmhjertige Moder, paa ganske særlig Vis anraabe den himmelske Barmhjertighed for sine Børn.

Men hvilken Trang kan i Øjeblikket være mere paa-trængende end den, der omfatter alle: at Fred og sand Broderlighed atter maa komme i Højsædet hos Folkene.

Desaarsag tykkes det Os saare vigtigt at opfordre alle Kirkens Præster til paa samme Tid som Vi højtideligt at læse den hellige Messe for dette Formaal.

Vi anordner desuden ved dette *Motu proprio*, at paa den 29. Juni, de hellige Apostelfyrster Petri og Pauli Fest, Kristenhedens Beskyttere, er alle Præster forpligtede til at opofre den hellige Messe for Folket og at frembære den i nævnte Hensigt.

Alle Verdens- og Ordenspræster skal vide, at de gør Os en stor Glæde, hvis de den Dag ved Højtideligholdelsen af den hellige Messe vil forene deres Hensigt med Vor. Saaledes vil da hele det katholske Præsteskab i Forening med sit øverste Overhoved frembære Forbarmelsens og Kærlighedens Hostie paa alle Jordens Altre, og saaledes vil de gøre Vold paa Guds Hjerter.

Og saa meget større bliver da ogsaa Vort Haab at se Davids Ønske, der ogsaa nu er alle Folkeslags Suk, gaa i Opfyldelse: *Justitia et pax osculatæ sunt* — Retfærdigheden og Freden har kysset hinanden.

Rosenkranskirken's Sognejubilæum.

Tirsdag d. 11. Juni kan Rosenkranskirken fejre sit 25 Aars Jubilæum som Sognekirke. Det kunde maaske i denne Anledning interessere at kaste et lille Tilbageblik paa dette Sogns Tilblivelse og hidtidige Udvikling.

St. Ansgars Kirke var indtil Aaret 1893 Hovedstadens eneste katholske Sognekirke. Men ved Byens og Menig-

hedens Udvikling og den store Afstand fra Kirken kunde en Sognedeling og Opførelsen af nye Sognekirker i Byens Periferi kun være et Tidsspørgsmaal. Det første Sogn, som saaledes blev udskilt fra St. Ansgars Sogn, var St. Mariæ Sogn med Rosenkranskirken.

I 1878 havde St. Joseffsøstrene henflyttet deres Noviciat fra Toldbodvej til Bülowsvej 28-30 paa Frederiksberg og der indrettet et mindre Kapel, som blev indviet af da-værende Apost. Præfekt H. Grüder den 15. December s. A. Dette Kapel var saaledes det første katholske Gudshus paa Frederiksberg. Som Præster ved Kapellet har virket: først nuværende Sognepræst i Svendborg F. Pohl i 3 Aar og dernæst Pastor A. Whitte, som i 1884 blev afløst af Pastor H. Slump.

Mgr. Grüders Efterfølger, nuværende Biskop J. v. Euch,

ønskede imidlertid, at Kapellet maatte faa en mere central Beliggenhed. Derfor overtog han i 1884 et større Areal mellem Frederiksberg Allé og Kingosgade, som et Par Katholikker havde paa Haanden og vilde have udnyttet i Spekulationsøjemed. En Del af Grunden med de to Ejendomme Frederiksberg Allé 15-17 blev afhændet til St. Josefssøstrene. Kapellet paa Bülow'svej blev da nedlagt i Foraaret 1885, og et nyt blev indrettet i St. Josefssøstrenes Ejendom Frederiksberg Allé 17 og indviet af den Apost. Præfekt J. v. Euch den 28. Maj s. A. Her samledes da den katholske Menighed paa Frederiksberg til Gudstjeneste i 7 Aar.

En mindre Bygning af Bindingsværk, som laa inde i Haven og tidligere havde tjent til Hestestald, blev omdannet til Skole og Lokale for den katholske Svendeforening og højtidelig indviet d. 16. August 1885 paa Mariæ Optagelses Fest af Viebiskoppen af Mecheln (Malines), Mgr. van den Branden de Reeth. St. Mariæ Skole tog sin Begyndelse d. 31. August 1885, og Søster Gertrud, en luthersk Præstedatter, var den første Lærerinde ved Skolen.

Menigheden voksede stadig, og i Kapellet saa vel som i Skolen blev der for trangt og overfyldt; skulde ikke hele Virksomheden gaa i Staa, maatte der bygges nyt, hvor der var rigelig Luft og Plads; derfor besluttede den Apostoliske Præfekt sig til at opføre en ny Kirke- og Skolebygning paa Grunden ud til Boyesgade, hvortil han i flere Aar havde samlet Bidrag fra Trosfæller baade i Ind- og Udlandet.

Den 13. September 1891, Mariæ Fødsels Fest, blev Grundstenen til den ny Bygning lagt i Overværelse af Prinsesse Marie, og den 13. November 1892 blev Kirken indviet af Biskop Johs. v. Euch, som den 8. September s. A. havde modtaget den biskoppelige Consecration. Den 11. Juni 1893, efter at Pastor Slump var blevet statsanerkendt, ophøjede saa Biskoppen Rosenkranskirken til Sognekirke og indførte personlig den første Sognepræst i hans Embede. Den ny Sognepræst var ingen fremmed for sin Menighed, da han allerede i 9 Aar havde været knyttet som Præst til Frederiksberg katholske Kapel. Saaledes var der foretaget en betydningsfuld Forandring i Hovedstadens kirkelige

Organisation, idet Katholikerne paa Frederiksberg havde faaet deres egen selvstændige Sognekirke og Sognepræst.

Medens Sognepræstens Medarbejdere i selve Præstegerningen hyppig har skiftet, har Sognepræsten været den samme i de henrundne 25 Aar. Som Kapellaner har fungeret ved Kirken: Pastor Edv. Ortved (1893—95), Joh. Desnos (1895), F. Ronge (1896—98 og 1905—15), M. Osterhammel (1900—01), Ph. v. Kettenburg (1901—05), H. Gamél (1915—16), J. B. Olrik (1916—17) og Chr. Raabe (fra 1917).

Ogsaa Kirkens Forstandere har hyppig skiftet. Hvor stort og ofte anstrengende et Arbejde der paahviler Kirkeforstanderne, er det maaske kun de færreste, der har noget Begreb om. Men derfor er der saa meget mere Grund til her ved denne Lejlighed med Taknemmelighed at mindes alle de hidtidige Kirkeforstandere og deres uegennyttige Virksomhed for Sognet.

De første Kirkeforstandere var Fabrikant Joh. Hoffmann, † 1896, Grosserer Chr. Soelberg og Fabrikant J. P. Grünewald, † 1895. I Fabrikant Grünewalds Sted traadte Købmand Emmanuel Hansen, † 1904. Derefter fungerede som Forstandere Skrædermester Jens Nielsen fra 1895—1901, Proprietær August Hofmann fra 1901—08, Fuldmægtig P. Stagno Balestrini fra 1901, Assistent Julius May fra 1905, Fabrikforvalter F. Jørgensen 1909, Ingeniør C. C. Einer sen fra 1913—15 og Prokurist G. Jensen fra 1913.

Spørges der nu om Sognets indre Udvikling i de henrundne 25 Aar, saa illustreres denne bedst ved følgende Tal. I 1893 var der 30 Skatteydere, som gav 300 Kr. i Kirkeskat, nu er der af Sognets 1600 Medlemmer godt 300 Skatteydere, som betaler over 3000 Kr. i aarlig Kirkeskat. I Kirken er der i de forløbne 25 Aar foretaget 841 Daabshandlinger, 1045 Børn har modtaget den første h. Kommunion, 975 er blevet firmet, 334 er døde,*) og der er foretaget 215 Ægtevielser. Det sidste forholdsvis lille Tal beror vistnok paa den Mangel paa ret Sognefølelse, man har klaget over; ikke saa faa af Sognebørnene har af en eller anden Grund ladet sig vie udenfor Sognet.

*) Den første, som begravedes fra Rosenkranskirken, var fhv. Stiftsprovst Kofoed-Hansen, † 4. Decbr. 1893.

Et vigtigt Led, ja næsten det vigtigste i Sognets Udvikling er Skolen. I 1884 blev der oprettet en lille Skole paa Bülowsvej, hvor 6 smaa Drengene ved eet Skolebord i Præstens Lejlighed udgjorde hele Skolen. I 1885 fortsatte den sin Virksomhed i Boyesgade under Navnet St. Mariæ Skole. I 4 Aar underviste St. Josefssøstrene baade Drengene og Piger, men i 1889 overtog Maristbrødrene Drengeskolen, som aabnedes i et Lokale paa Haveselskabsvej 5 A. 1892 kunde baade Drengene og Pigeskolen flytte ind i den nye Skolebygning.

Foruden en Folkeskole findes der i Sognet 2 højere Pigeskoler: St. Josefssøstrenes franske Pigeskole, Frederiksberg Allé 15—17 og Assumptionssøstrenes Pigeinstitut, Amalievej 14—16. Disse Skoler indenfor Sognets Grænser søges af 300 katholske Børn, medens en Del af Sognets Drengerbørn søger den eksamensberettigede St. Knuds Skole i Stenosgade eller St. Andreas Kollegiet i Ordrup.

Frederiksberg er det Sogn, hvor der findes de fleste Ordenssamfund. Der er St. Josefssøstrene, som aabnede det første katholske Kapel paa Frederiksberg i 1878, og som siden den Tid har arbejdet ved Skolen og i Kirken; der findes 33 Søstre, hvoraf de 25 underviser i Skolen. St. Elisabethssøstrene, Kastanievej 6, har i 1895 overtaget Sygeplejen i Hjemmene og har 12 Søstre. Assumptionssøstrene, Amalievej 14—16, har i 1908 oprettet en højere Pigeskole og har 15 Søstre. Maristskolebrødrene, der kom i 1889, tæller for Tiden kun 3 Brødre.

Foruden disse Ordenssamfund findes der i Sognet flere religiøse og caritative Foreninger: den h. Families Forening (58 Familier), Broderskabet til Jesu allerhelligste Hjerte (166 Medl.), Broderskabet til Marias ubesm. Hjerte (154 Medl.), Jesu Barndomsforening, Vincentsforeningen (28 Medl.), Elisabeth Vincents-Foreningen (32 Medl.), Agnesforeningen (35 Medl.) og Mødreforeningen (27 Medl.).

Med Hensyn til Sognets økonomiske Stilling har det fra Begyndelsen af været Forstanderskabets Maal at hjælpe Rosenkranssognet frem til at være et virkelig selvstændigt Sogn, som kunde staa paa egne Ben og ikke hvert Aar skulde trænge til Tilskud fra Vikariatskassen. Vel er dette Maal endnu ikke fuldstændig naaet, men takket været For-

standerskabets Ihærdighed og Menighedens Offervillighed er man i Aarenes Løb kommet dette Maal betydelig nærmere. Regnskabets aarlige Underskud er blevet betydelig mindre og forhaabentlig vil Jubilæumslegatet, hvortil der indsamles i denne Tid, ikke skuffe Optimisternes Forventning, men lade ogsaa den sidste Rest af Regnskabets Underskud forsvinde.

Saaledes har da det lille Skud, som for 25 Aar siden blev plantet, udviklet sig til et livskraftigt Træ; maatte det blive ved at vokse og bære de herligste Frugter til Guds og Rosenkransdronningens Ære og til Sjælenes Frelse. Rosenkranssognet fejrer Kirkens Jubilæum med en inderlig Tak til Gud for al den Velsignelse, som han i de svundne 25 Aar har forundt sin Menighed, og i det tillidsfulde Haab, at den lille venlige Rosenkranskirke i en ikke altfor fjern Fremtid maa vige Pladsen for et større, værdigere Gudshus, hvor den rette Sognefølelse kan forene alle Sognets Medlemmer.

*

*

*

Som en Efterskrift til denne Artikel eller endnu bedre som dens andet Kapitel er nogle Mindeord om Rosenkranskirkens afholdte og nidkære Sognepræst en absolut Nødvendighed. Thi fejrer Kirken 25 Aars Jubilæum som Sognekirke, fejrer Pastor Slump uimodsigeligt ogsaa 25 Aars Jubilæum som dens Sognepræst, saa sandt Kirken aldrig nogen Sinde har haft nogen anden Sognepræst. For godt en halv Snes Aar siden benyttede Menigheden Pastor Slumps 25aarige Præstejubilæum som Lejlighed til at sige ham en hjertelig og inderlig Tak for hans opofrende og uegennyttige Virksomhed iblandt dem, saa den næppe holder nogen særlig Fest i Anledning af Pastor Slumps nuværende Jubilæum; men dog sendes der ham sikkert saa mange kærlige og taknemmelige Tanker paa denne Dag, at ogsaa Ugebladet med almindelig Tilslutning kan bringe baade Pastor Slumps Billede og en hjertelig Hilsen og Lykønsning i Anledning af dette sidste Jubilæum.

Her er allerede i det foregaaende givet flere Træk af Pastor Slumps Livshistorie. Her skal blot tilføjes, at Pastor Slump er født 1857 i Hannover og har faaet sin første Uddannelse i Byen Meppen, den højærværdigste Biskops

Fødeby. I Kulturkampstiden kom han til Danmark og ansattes efter kortere Virksomhed i Horsens og Svendborg paa Frederiksberg, hvor han, som allerede nævnt, stedse siden har virket, og hvor han altsaa har nedlagt sit Livs Manddomsgerning. Denne er kendt og skattet af mange

og kan vist bedst karakteriseres ved de få Ord: han har været en trofast Præst og en god Ven for mange, baade for høje og ringe, ikke mindst for de sidste, baade for store og smaa, ikke mindst for de sidste. Og naar derfor Rosenkranskirkens Menighed paa Tirsdag fejrer deres Sogns 25 Aars Jubilæum, vil dette Jubilæum ikke ganske fordunkle deres eneste Sognepræsts selv samme Jubilæum.

Tanker om Spejdersagen.

I.

Fra Tid til anden vilde jeg gerne som Leder af vort nyeste Ungdomsarbejde have Lov til at fremsætte nogle Tanker om de Principper, vi driver vort Arbejde efter. Der fremkommer sjælden en direkte Kritik — den vilde

heller ikke være paa sin Plads overfor et Arbejde, der paa det nøjeste ledes efter de biskoppelige Direktiver. Men en vis Skepsis overfor vore Metoder er forstaaelig — navnlig hos dem, der kun kender dette Arbejde paa ikke-katholsk Grund eller rent udefra.

Maa jeg i Dag sige to Ord om Hertug Knuds Division og det religiøse Moment.

For mit eget og mine unge Med-Føreres Vedkommende ligger vort Motiv her. H. K. D. er for os et Led i det katholske Ungdomsarbejde — Maalet er at opdrage vore unge til at blive hele og fulde Katholikker. Derfor er Divisionen ledet af en Præst; derfor er dens Førere tagne fra Kongregationen og fra K. U. F. Derfor har vor Stander de pavelige Farver.

Vi lægger an paa alle Drengene, baade dem, der er og altid vil være gode Katholikker, og paa dem, hvem Hjemmet eller Arbejdspladsen, Karaktersvagthed eller slet Selvskab har bragt eller vil bringe i Fare. Vi vil virke baade forebyggende og reddende.

Lad os lige saa godt tilstaa det for os selv: Vi har mistet mange — altfor mange unge; naar de forlader Skolen, forlader de ogsaa Kirken og snart ogsaa Troen og det gode, rene Ungdomsliv. Dem vil vi forsøge at vinde tilbage.

Men vi er overbeviste om, at den direkte Vej er den ufremkommeligste. En direkte Opfordring skræmmer let og forhærder blot vedkommende. Men den indirekte Vej: at faa saadanne til at blive Spejdere, vil lettere vinde dem. Der gaar man i Flok i Kirke og til Sakramenterne — der er intet generende i et Tilbageog af den Slags. Og er en saadan først kommen tilbage, maa vi skaffe ham et Milieu, d. e. en Omgangskreds, en Interesseskreds, der kan bevare ham for os og overflødiggøre den ødelæggende Indflydelseskreds, han før var greben af.

Det er vort Maal, at vore unge skal faa deres eneste, store og altopslugende Interesse i et katholsk Arbejde — vi vil danne katholsk Atmosfære for dem. Dette om det reddende Moment.

Men nu de gode Drengene og unge. For dem behøves det jo da ikke, indvender man.

Ja, lad os nu se, om de ogsaa er saa gode, som det ser ud til. Saa længe de er tvungne til at gaa til Skole-messen, overvaagede af Hjem og Lærere, paavirkede fra Morgen til Aften . . . ja, saa længe gaar det jo.

Men saa kommer de Par Aar, hvor de forsvinder Kompagnivis fra os — og K. U. F. har Arbejdet med at fiske dem op igen. Og hvor meget er der ikke ødelagt i Mellemtiden. Vi ønsker at skabe en Institution, der ved sin indre Tiltrækning griber dem allerede i Skoletidens sidste Par Aar, og som saa gør, at de bliver hos os, naar alle Gærder falder og Friheden lokker.

Og desuden har vi Brug for dem til at sætte Præget paa hele Flokken — til at skabe Atmosfæren.

Hvilke er saa vore Midler til religiøs Opdragelse?

Der er to Slags: direkte og indirekte.

Af det sidste nævner jeg dette, at Divisionen er katholsk. Alene det, at de tager Del i en katholsk Bevægelse og finder sig godt til Rette der, er meget. En Institution, hvor man er bevidst og bekendende katholsk, uden at det religiøse bliver odiøst (»Saa, der har vi det igen...!«), er brugbar som Indøvelse i at være Katholik midt i vort Samfund. Desuden gør Tonen — hele Aanden — meget. Vi snakker ikke altid om det religiøse, men vi finder altid en Maade at faa det med paa. Lejrbaalet har sine Samtaler, der, naar de er godt ledede, har en umærkelig, men stærk Indflydelse. En Dreng glemmer ikke let, hvad der taltes om ved Ilden i de sene Timer, hvad enten det saa var om de katholske Lande eller om Kirkens store Skikkelser, eller det var om alt muligt andet, der blev set i Skæret af Alterlyset. Der dannes Idealer, der grundlægges Karakterer, der opdrages den katholske Gentleman.

Ogsaa det nære Forhold, de unge kommer i til Præsten, er af Værdi. De ser, at han arbejder for dem, har Tanker for deres Velfærd, ofrer sig helt for dem — og om ikke af andet, saa af Taknemmelighed, følger de ham. Enhver ung har Trang til at vise Tillid og til at møde Tillid. Bliver Præsten rent naturligt deres Tillidsmand, Raadgiver og bedste Ven, saa er meget vundet. Og vi har allerede gode Erfaringer for alt dette.

Maaske de indirekte Midler er de vigtigste — men de direkte forsømmes ikke i vor Division.

En Spejder-Messe er noget ganske særlig tiltrækkende. Den behøver man ikke at tvinge Drengene til at overvære. For det første er det en uskreven og ganske selvfølgelig Regel, at enhver Spejder daglig kommunikerer i Lejren. Pius X.s store Gave til os og hans Direktiver bliver modtaget med Begejstring af os unge. Og dette er saa naturligt, saa upaafaldende, at ingen undrer sig over det.

Desuden har vi et stort Vaaben i det levende Ord. Der prædikkes altid, daglig, i Spejder-Messen. Er den — paa en Weekend-Tur — tillige Sognemesse, saa sker det lidt længere. Er det i en Lejr saa blot 3 à 4 Minutter — uden al Staffage af Rhetorik, kort, klart og fyndigt og paa et Sprog, selv de yngste kan forstaa. Der maa blive varige Spor af en halv Snes Dage, der begynder saaledes og ender med fælles Bøn. Lejren er Eksercitier! Den er en Retraite fra det Liv, der ofte er saa svært at leve for de unge, i en Aand, der løfter og bærer langt ud i næste Aar. »Hvor er man dog god og pæn i en Lejr«, sagde en af dem. Og en Mand, der vidste, hvad Lejr er værd, har sagt: »Der er visse Ting, der ikke trives i en Lejr.«

En Indvending vil jeg besvare. Vi leger Religion, siger en; der mangler Alvor; Spejderne øver ikke deres Religion for Guds Skyld alene, men fordi det morer dem. — Ja, jeg indrømmer det, vi leger. Og jeg føjer til med en Psalmist: Saa liflig vi lege for Herren! Jeg indrømmer ogsaa, at Spejderne øver deres Religion, fordi det interesserer (skal vi sige griber, fryder) dem. Og det foretrækker jeg for den Religionsøvelse, der sker af Tvang og paa Befaling. Intet af disse to Motiver er det højeste Motiv. Men den 15—16 Aars Dreng, der øver sin Religion ud fra en theologisk Bevidsthed om Guds Krav paa Dykkelse etc., er ikke nogen normal Dreng. Han er ikke en af tusinde. Og da det højeste Motiv er uopnaeligt i den Alder, benytter vi det næsthøjeste: Begejstringen, Korpsaanden, den fælles *élan* — og ikke det laveste: Tvangen.

Men Resultaterne vil tale for vor Methode. Det er ikke min Sag at publicere Resultaterne — de er der allerede. De, der har Øren at høre med og Øjne at se med,

kan ikke undgaa at opdage dem — f. Eks. med vore Ungdomsgudstjenester. Og det er i Tillid til Drengekaraktøren, vi arbejder videre. Den har endnu Barnesindet, der efter Skriften giver Adgang til Guds Rige. Og den har den gryende Mandighed, der skal til for at stride Troens gode Strid. Det er disse to Ting, vi vil forsøge at udvikle og styrke, at de maa gaa Haand i Haand til Opbyggelsen af den unge som en frejdig, lykkelig, stærk, ren Katholik.

Det er dem, der skal føre Kirken videre i næste Slægtled, vi har i vore Hænder. Og vi er os vort Ansvar bevidst. Det er Kirkens dyreste Skat, der er os betroet: Danmarks katholske Fremtid — de levende Stene i vort gamle Hus.

Vort Flag — Korsbanneret i hvidt og rødt — er hejst, og mine Førere er enige med mig: Vi stryger det aldrig!

Peter Schindler, Præst.

Divisionskontoret, Juni 1918.

(Fortsættes.)

Christi Legems Fest.

»Jeg elsker Solen, fordi den er et Billede paa Jesus Christus«.

Det var en af mine italienske Venner, som plejede at sige saadan, og det Ord gaar igennem mit Hjerte, naar jeg tænker paa enkelte vidunderlige, pragtfulde Solopgange, jeg har set — saaledes en Gang i min pureste Ungdom, hjemme paa Søen ved Hvidkilde, en Morgen, da Frugttræerne paa Holmene stod i Blomst og Skoven langs Søbredden var nyudsprungen, og alle Fugle sang.

Aar efter mindes jeg en Solopgang over Øen Paros. Himlens Glans bag Øens Klippesilhouette blev mere og mere intens, og med eet skød der Straaler som et Bundt mægtige gyldne Spyd op over Øen, Solens blændende Skive steg op og gød i det samme en Flod af gnistrende Guldglans over det let krusede, lyseblaa Ægineterhav.

Saa var det nu sidste Paaskelørdag, da jeg gik over til vor St. Laurentii Kirke. Da stod den opgaende Sol bag Klostermarkens bladløse Træer og straaede saa forjættende, som jubledes den allerede Opstandelsens Alleluja. Inde i Kirken faldt dens røde Skær paa Højalteret og anskueliggjorde selve den herlige Ceremoni, da Helligdommens nye

Ild blev indviet, og Paaskelyset, »*Lumen Christi*«, blev tændt, og da St. Augustins udødelige Paaskelovsang blev sunget.

Paa Christi Himmelfarts Dag blev Paaskelyset slukt, men Kirkens Sol, Jesus Christus, slukkes ikke, han er og bliver Midtpunktet for dens Liv. »Aa Rigdoms Dyb baade paa Guds Visdom og Kundskab!« Rom. 11). Han har i sin trofaste Kærlighed udgrundet Maaden, paa hvilken han kan bo i Himlens Herlighed og samtidig hos os »i de dybe Dale«, og ved sin guddommelige Alnagt har han udført denne sin Vilje: han har indstiftet Alterets hellige Sakramente. Naar den katholske (almindelige) Præst har udtalt de sakramentale Ord, Indvielsesordene, i den hellige Messe, saa er Brødet ikke Brød mere, om end det selvfølgelig vedbliver at bevare Brødets Skikkelse; nej, Jesus Christus siger os det selv: »Dette er mit Legeme«, hans levende, opstandne Legeme, forenet med hans Sjæl og hans hele Guddom. Saadan bor han iblandt os — ikke blot ved sin Allestedsnærværelse, men paa en langt fyldigere, rigere, haandgribelig Maade. Saadan meddeler han sig til enhver af os, naar vi modtager ham i den h. Kommunion (Forening).

I disse Dage og især paa Søndag fejrer Kirken den aarlige store Takkefest for denne Christi ufattelige Kærlighed. Af alle Aarets Fester er maaske ingen i saa høj Grad Hjertets Fest; vore Hjerter jubler vor Gud i Møde med Tak, vi besidder ham, Emmanuel, Gud med os! Det er ham, skjult under den hvide Hosties Slør, som vi ledsager i Triumf. Det er ham, vor Gud og Frelser, vi knæler tilbedende for.

Soli Deo Gloria — Gud alene Æren!

E. Rosenørn-Lehn i »Roskilde Dagblad«.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Fredag den 31. Maj holdt den katholske Studenterforening A. C. sin aarlige Generalforsamling i Studenterforeningen. Først aflagdes Beretning om den katholske Højskoles Virksomhed og dens Regnskab for Aaret 1917—1918. Der havde været afholdt 22 Foredrag med et samlet Tilhørerantal paa 2560. Det mindste Antal Tilhørere ved et enkelt Møde var 70, det største 230. Trods Udgifternes Stigning (især til Leje af Salen) var Kassebeholdningen, takket være Højskoleforeningen og den højere Entré, ved Regnskabets Afslutning omtrent 150 Kr. — Dernæst aflagde Magister Mathæus Hansen en kort Beretning om K. U. B., Katholsk Underretnings Bureau, af hvilken det fremgik, at ikke saa faa, mellem 40 og 50

Personer, havde benyttet sig af Tilbudet om Korrespondance med katholske, akademiske Lægfolk for derved at faa nærmere Underretning om katholsk Lære og Praksis. En halv Snes af Foreningens Medlemmer var paa denne Maade kommet i Forbindelse med søgende Mennesker og havde været dem til forskellig Oplysning og Nytte. — Administrator, Pastor Meyer, meddelte, at nogle Medlemmer arbejdede for at udsende i Trykken de filosofisk-apologetiske Forelæsninger, som Pastor Menzinger baade i Fjor og i Aar havde holdt for unge Akademikere. — Til Slut foretoges Valg af 3 Administratorer, hvortil genvalgtes Pastor Meyer og nyvalgtes Student Højris og Frk. Maggie Stark.

— H. Trefoldigheds-Søndag stævnedes katholsk Ungdom paa ny sammen til fælles Gudstjeneste. Unge Hænder havde smykket Sakramentskirkens prægtige Alter med frisk og yndefuldt Majgrønt, og Løvet og den sollyse Kirkes hvide Mure og Alterets gyldne Farve forenede sig herligt om den store Skare af unge Kvinder og Mænd, som her var samlede for at hylde deres Gud. Spejdere var talrig til Stede, og det var Spejdere, som tjente under Messen, der blev holdt af Pastor Schindler. Det var en stille Messe, og under den lød de unge Røsters danske Sang stærkt og kækt i Salmerne af *Sursum corda*: »Alt, hvad som Fuglevinger fik« og »Skal engang du kunne binde Sejrens Løv omkring dit Haar.« Saa stod Pastoren paa Prædikestolen i Birgittinernes enkle og smukke graa Dragt, og hans Ord faldt varmt og indtrængende om den h. Philip Neri — til Minde og til Efterfølgelse — og om og til katholsk Ungdom: Vær frejdig, vær trofast, vær Saltet i den danske Ungdom. Hans Bøllings Ungdomssang til Pastor Menzingers fortræffelige Melodi blev sunget, og ret som paa en Ungdommens Paaskemorgen flokkedes henimod 100 unge Kvinder og Mænd om Alteret for der at modtage Ungdommens Frelser.

Hillerød. Hertug Knuds Division har faaet sin første Opgave — og har løst den. Paa Hillerødsholm Gods bor der en katholsk Dame, der ikke længe har haft en Messe; der er ogsaa andre Katholikker og Polakker i Omegnen. Biskoppen gav derfor Divisionschefen Ordre til at tage derop med en Trop, bringe et Rejsealter med og holde Messe i Hillerød. Et Hold drog afsted Lørdag Eftermiddag med Nordbanen, et andet paa Cykle, og et tredje kom fra Vedbæk. Omtrent samtidig mødtes man paa Godset, hvor Forvalteren havde stillet et dejligt Høloft til vor Raadighed. Man spiste snart den medbragte Mad og samledes saa i en stor Grusgrav om Lejrbaalet. Her lærte Københavnerne fra Absalons Trop og Vedbækkerne fra St. Olai Trop snart hinanden at kende og blev

gode Venner. Man sang og snakkede, lunede sig ved Ilden og spillede Mundharmonika. Kl. 10¹/₄ var man i Halmen (∩: i Seng). Men allerede lidt før Midnat skingrede Fløjterne, man for op . . . der var Natmanøvre. En Skat var stjaalen i New-York (Hillerød) og ført ud i Skovene i The far West (Gribskov) af en Flok Banditter. Divisionsadjutant Paul Moth-Lund førte Banditterne, Divisionschefen Politiet. I den lyse Sommernat gik Manøvren storartet i Skoven. Banditterne sneg sig lydløst frem, Politiet sendte sine Vagtposter ud . . . og Divisionschefen misforstod Ordren og tabte ynkeligt Slaget, der endte Kl. ca. 2 Nat. Man sov godt bagefter i Høet! Kl. 8 næste Morgen holdtes Messen i Storstuen, og saa godt som alle Spejderne kommunicerede. Efter Messen lod vi den store Altersten blive, og H. K. D. har saaledes lagt Grundstenen til den forhaabentlig en Gang kommende Kirke i Hillerød. Om Formiddagen besøgte vi Slottet, hvor Divisionschefen viste om i Museet. Ved 5-Tiden afgik de forskellige Hold til Byen. De fleste tog om Aftenen Del i Processionen i Jesu Hjertes Kirke.

Holbæk. Søndag d. 2. Juni indviedes vort nye St. Lucius Kapel. — Fra Sommeren 1916 har vor Menighed haft til Huse i Stueetagen i en Villa paa Kallundborgvejen; men i Decbr. 1917 var vor nidkære Sognepræst saa heldig at erhverve en Bygning, der som faa vilde egne sig til Kapel og Præstebolig. Der er desuden en Lejlighed, der udlejes til en privat Familie. Den hvide Façade, der vender ud mod Kastanievej, og som kan ses fra Jernbanestationen, vilde have et vist klosteragtigt Ydre, dersom ikke Beboelseslejlighederne vendte ud mod Vejen. I Midten af Façaden findes en Niche, der vilde egne sig udmærket til en Statue, f. Eks. af »Den gode Hyrde«. — Ad en udvendig Stentrappe kommer man ind i Bygningen. Kapellet, der har et veritabelt Kirkerum, vilde, saafremt det havde ligget ud mod Vejen, havde gjort Bygningen fortjent til at kaldes »St. Lucius Kirke«. — Selve Skibet, der før har været benyttet til Mødesal for den herv. N. I. O. G. T., er bygget i romansk Stil med spidsbuet Loft; det er 8,5 m langt og 6,86 m bredt. Hertil er bygget et Kor i nøjagtig samme Stil, som maaler 3,25 m paa alle Leder. Over Korbuen er malet en legemstor Engel, bærende et Banderole med Indskriften: »Gloria in exelsis Deo«, og ved Siderne er der mindre Engleskikkelser. I selve Korbuen findes Kristusmonogrammet, omgivet af Vinranker. I Korets Baggrund er den sindbilledlige Due flankeret af to romerske Kors. Paa den nederste Halvdel af Korbæggen er malet et folderigt rødt Tæppe. Skibets Sider er smykkede med fire Medailloner med Kristi Lidelsesredskaber; desuden er

ophængt et Maleri (Kristus segner under Korset), skænket til Kapellet af vor kære Biskop, der har givet os saa mange andre opmuntrende Beviser paa den Kærlighed, hvormed han omfatter vor unge Menighed. Ombygningsarbejdet er udført efter Tegning af den kendte Arkitekt Ivar Bendsen (»Bedre Byggeskik«) og ledet af vor forhenværende Husvært Tømrermester Petersen). Kunstmalerarbejdet er udført af den hollandske Maler Basch, det øvrige Malerarbejde af — Pastor Wijnen!!

Købesummen udgjorde 16000 Kr. (Kort efter at Købet var bragt i Orden, blev Tilbagekøb forsøgt for 20000 Kr.). Udgifter ved Ombygning og Restaurering har været 5000 Kr. — En lille Brøkdæl af dette Beløb er bragt til Veje ved Gaver, dels af Katholikker, dels af Jordbesiddere, der beskæftiger polske Arbejdere her paa Egnen. Polakkerne har selv vist sig i høj Grad offervillige og har skænket en efter deres smaa Forhold ret betydelig Sum. Tilbage er alligevel en meget stor Gæld.

Til Indvielsen var ikke alene Bænke- og Stolepladser optagne, men flere maatte nøjes med en Knæleplads paa selve Gulvet. Til Stede var ca. 100 Mennesker, deriblandt Trosfæller fra Ringsted, Fredericia og København samt den stedlige Metodistpræst. Da Pastor Wijnen havde foretaget Indvielseshandlingen, besteg han Prædikestolen og talte saaledes:

»Det Ord, som allerførst skal udtales fra dette Sted, er Ordet »Tak«. Tak til Gud, fordi han har forundt mig den Lykke at kunne indvie dette St. Lucius Kapel. Tak til alle, som ved personligt Arbejde har Del i det naaede Resultat, lige fra Arkitekten til Arbejderen. Og Tak til alle Katholikker og udenforstaaende, der ved Gaver har bidraget til Gudshuset. Det er ingen stor Kirke, vi i Dag staar i Begreb med at indvie, det er ingen Roskilde eller Ribe Domkirke, men kun et beskedent Gudshus, og dog skal herinde lyde de samme Lovsange og bedes de samme Bønner som forud hos vore katholske Forfædre i deres prægtige Kirker. Da vi for to Aar siden indviede det lille Kapel paa Kallundborgvejen, blev udtalt: »Vi er ikke kommet her til Holbæk for at skabe Ufred og Splittelse; vi er kommet for at hjælpe og vejlede dem, der søger Sandheden. Maatte da alle de, der føler Uro og Usikkerhed i deres religiøse Søgen, ogsaa modtage den Hjælp, vi tilbyder«. Lad disse Ord ogsaa være mine i Dag. Her er i Holbæk baade Lutheranere, Metodister, Grundtvigianere, Baptister og flere andre Religionssamfund, men maaske vil den Dag komme, da Sekterne vil være forenede med os som een Hjord med een Hyrde, og vi som i Middelalderens Holbæk kan samles til fælles Lovsange og Bønner til den treenige Guds Ære.«

Efter Talen læstes en højtidelig Messe, efterfulgt af polsk Andagt med sakramental Velsignelse og Te Deum.

Vald. Kallan.

Nord Amerika. (U. S. A.) Til Efterfølger af afdøde Ærkebiskop Prendergast af Filadelfia er Biskop Dougherty af Buffalo bleven udnævnt. Skønt Ærkebiskop Dougherty kun er 52 Aar gammel, er det dog den fjerde Bispestol,

han nu skal beklæde, idet han, før han var Biskop i Bufalo, havde været Biskop, først i Nuova Leguova og dernæst i Jaro, begge to paa Filippinerne.

Rom. I Theatinerkirken S. Andrea della Valle ordinerede Kardinal Pompili, Pavens Generalvicar, den 29. Maj tre forhenværende anglikanske Præster til katolske Præster. Næste Morgen læste en af disse, Pastor Philips, sin Primitivmesse i S. Maria Maggiore, assisteret af to forhenværende anglikanske Præster henholdsvis som Diakon og som Underdiakon. —

— Ærkebiskop Oliver Plunket af Armagh i Irland, der led Martyrdøden 1681 i England som den sidste, der døde for Troens Skyld i dette Land, vil blive erklæret »salig«. Et Dekret herom blev oplæst i Konsistorialsalen den 12. Maj i Pave Benedikts Nærværelse.

St. Knuds Feriekoloni.

Ovennævnte Koloni bringes i velvillig Erindring. Prisen er i Aar Kr. 1,25 pr. Dag. Brugt, brugeligt Børnetøj samt kontante Bidrag modtages med Tak paa Menighedskontoret, Bredgade 69^a o. G., hos St. Josefsøstrene, Østerbrogade 7 D¹, Frederiksberg Allé 15—17 paa St. Josefs Hospital og hos Portneren i Stenosgade.

Ungdomsvennen. No. 6. 1918. Indhold: En Gymnastiktide. — Nogle Blade af en ung Piges Breve. — St. Aloysius, Digt. — Nu, Digt. — Dødsfald. — Fødselsdag. — Den ensomme, Digt. — Fra Foreningslivet.

NB. I Juni Maaned udkommer hos *Herder, Freiburg im Breisgau*, og hos *Pustet, Regensburg* en praktisk ordnet, tydeligt trykt og smukt indbundet Udgave paa ca. 900 Sider i 12° af

Codex juris canonici.

Prisen kan endnu ikke opgives. Der er taget Hensyn til alle siden Lovbogens Udsendelse foretagne Ændringer. Bestillinger modtages i Forvejen i alle Boglader og hos Udgiverne.

Mariakongregationen for Ynglinge holder Fælleskommunion Søndag den 9. Juni Kl. 8^{1/2} i Jesu Hjertes Kirke.

St. Josefs Gilde afholder Møde Mandag den 10. Juni 1918 Kl. 8 Aften, Bredgade 67. *Bestyrelsen.*

I **Klosterkirken paa Jagtvejen** er Andagten baade Søn- og Hverdag Kl. 6 Eftermiddag.

Ungdoms-Sommerfest.

De herværende katolske Ungdomsforeninger i Forbindelse med Foreningen »Unio« agter Søndag den 30. Juni at afholde en Sommerfest i **Ballerup Kro**, hvortil alle Katholikker venligst indbydes. Nærmere Bekendtgørelse om Program samt Salget af Adgangstegn -- à 50 Øre -- vil senere fremkomme.

Unio. Søndag den 9. Juni. Cykletur gennem Dyrehaven over Trepilelaagen ad Strandvejen til Kørom, hvor der spises Frokost (ca. Kl. 12); derfra til Bøllemosen. Mødested: Søvavillonen Kl. 10.

Unio. Fredag den 14. Juni afholdes **Sommermøde** Kl. 7—11 i **Carlsbergpavillonen** (tidl. »Helgoland«), Strandvej 20. *Keglebane og Billard* til fri Afbenyttelse.

Samme Aften Kl. 9 afholdes **ekstraordinær Generalforsamling**, hvortil Dagsorden vil blive tilsendt Medlemmerne.

Kirkelig Kalender.

9. Juni. 3. Søndag eft. Pinse.	16. Juni 4. Søndag eft. Pintse.
10. — M. Margrethe af Skotland, Enke.	17. — M. Ferialdag.
11. — Ti. Barnabas, Apostel.	18. — Ti. Marcus og Marcellianus, Martyrer.
12. — O. Johannes a S. Facundo, Bekender.	19. — O. Juliane af Falconieri, Jomfru.
13. — To. Antonius af Padua, Bekender.	20. — To. Silverius, Pave og Martyr.
14. — F. Basilius, Biskop og Kirkelærer.	21. — F. Aloysius, Bekender.
15. — L. Marias Officium.	22. — L. Paulinus, Biskop og Bekender.

Rosenkranssognets 25 Aars Jubilæum d. 11. Juni 1918.

Jubilæet indledes ved et Triduum, som begynder Lørdag d. 8. Juni og fortsættes Søndag og Mandag Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$.

Paa selve Jubilæumsdagen, Tirsdag d. 11. Juni, holdes Kl. 10 Levitmesse med Prædiken og Te Deum. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften holdes Festandagt. Efter Festgudstjenesten Kl. 10 vil Jubilæums-gaven blive overrakt ved en lille Højtidelighed i St. Josefssøstrenes Gymnastiksal, hvortil de tilstedeværende har Adgang. *Forstanderskabet.*

3. Liste over indkomne Bidrag til **Rosenkranssognets Jubilæums-Legat** af $\frac{11}{6}$ 1918: Kr. 30 — 30 — 5 — 5 — 150 — 1000 — 100 — 5 — 5 — 10 — 8 — 3 — 8 — 20 — 5 — 8 — 100 — 4 — 3 — 25 — 1 — 2 — 2 — 2 — 10 — 5 — 5 — 10 — 5 — 2 — 2 — 10 — 3 — 2 — 2 — 5 — 10 — 2 — 20 — 0,25 — 0,25 — 0,25 — 1 — 1 — 10 — 10 — 4 — 2 — 2 — 10 samt fra udenfor Sognet boende 15 — 3 — 3, ialt med det tidligere indkomne 4923 Kr. 75 Øre. Yderligere Bidrag bedes snarest, inden Indsamlingen slutter, sendt til Hovedkassereren, Fabr. Herm. Hoffmann, Købmagerg. 48. Tel. 1389 eller Uraniavej 6, Tel. Vester 2050.

Indsamlingen
til

Rosenkranssognets Jubilæumslegat

bringes i velvillig Erindring.

St. Knuds Kapel. Mariabørnskongregationen af den ube-smittede Undfangelse holder Fælleskommunion Søndag den 16. Juni Kl. 7 Morgen og offentligt Møde Onsdag den 19. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften.

Katholsk Boghandel Stenosgade 3. Kbhvn. B. Aabent 9-6. Tlf. Vester 3930. Bøger, Billeder, Devotionalier.

K.U.B. (Katholsk Underretnings Bureau), et Samfund af katolske, akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Magister Matthæus Hansen, Hovmarksvej 30, Charlottenlund.

At min kære Hustru, **Anne Marie Fedaldi**, født Mathiesen, 2. Juni 1918 er afgaaet ved Døden, vel forberedt ved vor Kirkes Naademidler, bekendtgøres herved. Den kære af-døde anbefales til Trosfællernes Forbøn. R. I. P.

Køge, d. 3. Juni 1918.

Angelo Fedaldi.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1-4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14. Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 24.

Søndag den 16. Juni.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Petrus i Rom. — ABC for voksne. — Tanker om Spejdersagen. — Rosenkranskirkens 25-Aars Jubilæum. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Roskilde. Rom. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

408.

Det kirkelige Ungdomsarbejde.

Den 21. Juni fejrer vor hellige Kirke Mindet om den h. *Aloysius af Gonzaga*. Hvor lyser ikke dette Helgenliv af overjordisk Skønhed! En levende Illustration til den kongelige Salmists Ord: »I hellig Prydelse kommer din Ungdom til dig som Dug af Morgenrødens Skød.«

En luthersk gejstlig, der har nedlagt meget Arbejde i Ungdomssagens Tjeneste, sagde engang til mig: »I katolske Præster kan arbejde med langt større Held blandt Ungdommen end vi Protestanter. Eders katolske Ungdom er langt fortroligere end vor med den store »Sky af Vidner« (Hebr. 12,1), og der finder den saa mange lysende Forbilleder, som kan give Idealer, der kaster Glans over Livskampen.« Heri havde Manden Ret; kun maa det ikke glemmes, at katolsk Kristendom stiller ganske andre og bestemt formulerede Krav i Retning af Selvovervindelse og Selvfornægtelse end den folkelige Protestantisme.

Kernen i alt katolsk Ungdomsarbejde er Dannelsen af Karakter; men hertil kræves systematisk Selvopdragelse, hvortil den unge maa faa enfast og sikker Vejledning, støttet af Kirkens Naademidler. Man har kaldt Ungdomsaarene »Livets festligste og farligste Tid«. Den unge staar som paa

en Fjeldtinde og stirrer mod Østens Solskyer med hungrende Længsel efter Skønhed og Glæde. Det gælder da at byde ham de rette Idealer, der kan vække Begejstring for de evige Værdier og Lysten til at staalsætte Viljen i Kampen for at blive en helstøbt Kristen. Tanker og Længsler maa ledes ind i det rette Spor, og Forstaaelsen maa vækkes for, at kun et Liv for Kristus og hans hellige Kirke kan skænke en sand og varig Lykke. Men ak, hvor vanskeligt er ikke dette Arbejde i Omgivelser, hvor Nydelsessyge og Indifferentisme saa gerne sidder i Højsædet! Og dog er ingen Livsalder mere modtagelig for Idealernes Tryllemagt end Ungdommen.

Hvad vil det sige at have Karakter? En pædagogisk Forfatter besvarer dette Spørgsmaal kort og fyndigt: »At vide, hvad man vil, og have Mod og Kraft til at sætte det igennem.« Karakter er m. a. O. Personlighed — Personlighed, for saa vidt som den lader sig lede af bestemte Grundsætninger, der betragtes som en ubrydelig Norm for Tanke og Handling. Katholske Grundsætninger, katholsk Livsvandel, katholsk Daadskraft — disse tre Ting udgør tilsammen den katholske Karakter.

»Jeg har kun een Grundsætning«, sagde en Universitetskammerat til mig i mine Studenterdage, »og den er: Hav ingen Grundsætninger!« Men uden Grundsætninger er en Karakter utænkkelig. De giver Karakteren deres sædelige Holdepunkt, frigør den for Afhængighed af Lune og Stemning og al fejj Opportunitetsoptræden. »Uden Grundsætninger« siger den aandrige Skribent Pater Meschler, »er Mennesket en aandelig Omstrejfer og Landstryger.«

Der klages i vore Dage saa ofte over, at der er Mangel paa Karakterer, helstøbte Personligheder. Der er fuldt af elskværdige, dygtige Mænd og Kvinder omkring os, men kommer vi dem nærmere ind paa Livet, opdager vi snart, at de er smaa som Mennesker. De falder let for Fristelserne, giver sig hurtig over, naar de møder Vanskeligheder, og er meget afhængige af deres Omgivelser, hvad Synsmaader og Anskuelser angaar — altsammen, fordi de mangler Karakter. Dog er ingenlunde alle Karakterer gode. Der er ogsaa daarlige Karakterer. Det beror paa, hvilket Midtpunkt vore Tanker og vor Vilje samler sig om. Har vi

intet fast Maal for vor Gøren og Laden, kommer altid det ubeslutsomme, stykkevis og splittede frem i vor Natur. Men mange Mennesker søger dette Midtpunkt i sig selv. Saadanne Mennesker kan ofte være viljestærke og ofre meget for at naa et Maal, de har sat sig; men den daarlige Karakter sætter Egoismens hæslige Præg paa, hvad de gør. Skal Karakteren adle et Menneske og give det Evighedspræget, da maa det samlende Midtpunkt for Tanke og Handling ligge udenfor os selv, ligge i Gud.

Og ingen Aandsmagt kan bedre end vor hellige katholske Kirke hjælpe Ungdommen under Karakterdannelsen med Gud som samlende Midtpunkt. Tydelig og bestemt fremsætter den Aabenbaringsens evige Sandheder og paaviser med krystalklar Logik deres praktiske Konsekvenser for det daglige Liv. Mægtige Hjælpemidler staar til det svage, vaklende Sinds Raadighed. Der, hvor vore kære i Troen fraskilte Brødre ofte kun har Ord, Ord og atter Ord, skænker Christi katholske Kirke i sine Sakramenter levende Realiteter som Hjælp til at staalsætte Villien til det gode. Lykkelig derfor den Ungdom, der fylker sig under Moderkirkens korsfarvede Banner!

Der gaar i disse Dage som en ny Luftning gennem det katholske Ungdomsarbejde i Norden, særlig i Danmark. Alt tyder paa, at man har fundet de rette Veje og de rette Midler. Er ikke de store Ungdomsgudstjenester, der i det senere har fundet Sted i København, talende Vidnesbyrd herom? Om denne Kirkens stolte, herlige Ungdomsskare, der fylder vore Hjerter med Fryd og inderlig Tak til Gud, bør Digterens Ord anvendes: »Der var en Stormgangs Jubel i de unge Sjæle, der var Tro paa store Tankestjernerens Lys, og der var Haab, som der er Have. Begejstring bar dem paa brede Vinger, og Hjertet blev dem stort af tusind Maal.«

Gud velsigne den katholske Ungdom!

K. Kjelstrup.

Petrus i Rom.

»Berlingske Tidende«s theologiske Medarbejder har i Bladets Søndagstillæg »Kirken og Samfundet« af 26. Maj forsøgt at styrte Paven fra hans høje Stade, idet han prøver paa at bevise, at Petrus ikke er Grundlæggeren af den romerske Menighed. »Fra katholsk Side«, siger han, »hævder man, ud fra hvad kirkelige Forfattere i det 4de Aarhundrede beretter, at Apostelen Peter har stiftet Menigheden i Rom, og Pavedømmets Myndighed hænger paa denne Antagelse.« Dette er en stor Vildfarelse. Vi Katholikker vilde paa ingen Maade føle os foruroligede, om det var sandt, at Petrus ikke havde stiftet Menigheden i Rom. Pavens Primat beror ikke i første Linie paa denne historiske Kendsgerning, men paa noget helt andet, hvilket Forfatteren kan læse sig til i enhver katholsk Apologetik. Selvfølgelig er vi glade for, at Petrus nu alligevel har opslaaet sin Bispestol i Rom; det giver i alt Fald de andre Beviser for Pavedømmets guddommelige Indstiftelse forøget Styrke.

Naar Forf. endvidere hævder, at »intetsteds i Det nye Testamente faar vi nogen Oplysning om, hvem der har bragt Evangeliet til Verdenshovedstaden, eller hvor naar dette er sket«, og naar han senere tilføjer: »Om Peter staar der ingen Steder i Testamentet, at han havde noget med Rom at gøre. Der staar end ikke noget om, at han har været i Rom«, og naar han endelig efter Indrømmelsen af den historiske Kendsgerning, at Petrus har prædiket i Rom og lidt Martyrdøden der, slutter: »Men i Det nye Testamente selv staar der altsaa intet«, saa lader dette os fuldstændig kolde. Selv om det var sandt — hvad det ikke er — saa vilde det dog ikke rokke vor Tro paa Petri og hans Efterfølgeres Primat; thi det er jo slet ikke Skriftens Formaal at oplyse os om alle de historiske Kendsgerninger, ikke engang om alle dem, der staar i en mere eller mindre løs Forbindelse med Kirkens og den øverste Styrers Skæbne. Vi skal dog snart se, at Skriften indeholder mere, end Forf. har villet indrømme.

Lad os først tage hans kirkehistoriske Paastande op

til nærmere Undersøgelse. »Fra katholsk Side hævder man, ud fra hvad kirkelige Forfattere i det 4de Aarhundrede beretter« — Læseren bedes huske dette »i det fjerde Aarhundrede« — »at Apostelen Peter har indstiftet Menigheden i Rom, og Pavedømmets Myndighed hænger paa denne Antagelse. Ifølge den katholske Opfattelse skal Peter ret tidlig være rejst til Rom. Det skal være Rom, som Lukas hentyder til i Ap. Gern. 12, 17, hvor det hedder, at Peter »drog til et andet Sted«. I Rom stod Peter som Menighedens Leder og første Biskop i ca. 25 Aar, lige til sin Død. Og da Peter var den ypperste af de tolv Apostle, var det rimeligt, at Menigheden i Rom ogsaa blev den ypperste Menighed.« Og noget senere: »Nogle af de ældste kirkelige Forfattere beretter imidlertid, at Peter og Paulus i Slutningen af deres Liv — da Menigheden i Rom altsaa havde bestaaet i mange Aar — prædikede i Rom og led Martyrdøden der. Dette er utvivlsonst historisk.« Saa mange er Ordene. Hvad om deres Indhold?

Efter Forf. er det kirkelige Forfattere i det fjerde Aarhundrede, som skal levere de katholske Forfattere Beviset for, at Petrus har stiftet Menigheden i Rom. Om de ældre kirkelige Forfattere derimod paastaar han, at de kun beretter, »at Peter og Paulus i Slutningen af deres Liv — da Menigheden i Rom altsaa havde bestaaet i mange Aar — prædikede i Rom o. s. v.«. Sandheden er, at de katholske Apologeter netop citerer de ældre Forfattere som Vidner om, at Petrus (og Paulus) har grundet den romerske Menighed.

Et af disse ældre Vidner, den ærværdige Martyrbiskop Irenæus, opholdt sig i Aaret 177 selv i Rom. Han studerede med særlig Iver de forskellige Bispestoles Succession (Rækkefølge) og tilkender Rom Fortrinnet fremfor alle de andre, fordi dets Bisperække begynder med Petrus og Paulus. Han bevidner, at Petrus og Paulus har grundet og ledet den romerske Menighed og angiver den h. Linus som deres Efterfølger. Men da nu Paulus selv bevidner, at den romerske Menighed allerede før hans Ankomst stod i højeste Blomstring, saa at dens Tro forkyndtes over hele Jorden, saa ligger det nær at slutte, at den egentlige Grundlægger er Petrus. Ja, dette er ligefrem vist, der-

som de sidstnævnte Ord: »Eders Tro forkyndes i den hele Verden« maa opfattes i Lighed med lignende Udtalelser af de ældste Kirkefædre, ifølge hvilke hele Kirkens Tro bliver bestemt ved Roms Tro, fordi dér er Stedet for Primatet. Vor Modstander er sagtens ikke uvidende om Irenæus's berømte Ord: »Med denne Kirke (den romerske) maa paa Grund af dens Forrang i Magtfylde enhver anden Kirke, d. e. de troende paa alle Steder, stemme overens«.

Irenæus's samtidige, Caius, hvem Kirkehistorikeren Eusebius gentagne Gange citerer som »en meget kundskabsrig Mand«, skriver i en Polemik med Kætteren Proclus, som brovtede med, at i hans Hjemland Frygien fandtes Gravmælet over Evangelisten Filip og hans profetiske Døtre: »Jeg kan vise dig Apostlenes (Petrus's og Paulus's) Sejrstegn . . . dem, som har grundet denne Kirke«, nemlig den romerske Menighed.

Paa samme Tid aflægger ogsaa den græske Kirke et Vidnesbyrd om den samme Tro. Pave Soter havde sendt en Formaningsskrivelse til Korinth. Derpaa svarede Korinths Biskop Dionysius: »Saa har du da ved din indtrængende Formaningsskrivelse paa ny knyttet de to Plantninger (Menigheder), som Petrus og Paulus har grundet i Rom og Korinth, fastere sammen.«

Idet vi gaar 70 Aar tilbage i Tiden, træffer vi en Mand, der naar op til den apostoliske Tid, den h. Ignatius af Antiochia, en Discipel af den h. Johannes og — den h. Petrus's anden Efterfølger paa Bispestolen i Antiochia. I det Brev, han skrev til Romerne, medens han som Fange blev ført til Rom, findes der et Ord, som utvetydigt vidner om, at Petrus har styret Kirken i Rom. Idet han beder Romerne om deres Forbøn, tilføjer han beskedent: »Jeg befaler eder ikke som Petrus og Paulus.« Heraf er det sagtens indlysende, at ligesom Paulus efter Skriftens Vidnesbyrd, saaledes har ogsaa Petrus forkyndt Troen i Rom og i saa Fald — dette indrømmer ogsaa en af Kirkens Hovedmodstandere, Lipsius — utvivlsomt som Roms Biskop. Af ingen anden Aarsag kalder Ignatius ogsaa Kirken i Rom »den, som fører Forsædet i Kærlighedsforbundet«, d. e. hele den katolske Kirke.

Et videre Skridt tilbage i Tiden fører os ind i det

første Aarhundrede, til Pave Clemens, den h. Petrus's tredje Efterfølger. Mellem Aarene 95 og 97 skrev han et Brev til Korinthierne for at bilægge nogle Stridigheder, som var opstaaet iblandt dem. Selv Harnack indrømmer den autoritative Tone, hvori Clemens's Brev er holdt. Hvad andet har vel givet ham hans Myndighed end Bevidstheden om, at han som Petri Efterfølger stod i Spidsen for hele Kirken?

De hidtil citerede Vidner levede altsaa ikke i det 4de Aarhundrede, men i det andet og første, tæt op til Kristendommens Oprindelse. Vi maa nu gøre Skridtet længere tilbage, til selve Skriften, for at se, om den mon virkelig er saa stum, som Berlingske Tidendes Theolog paastaar. Han indrømmer, at ifølge »nogle af de ældre kirkelige Forfattere« »Peter og Paulus i Slutningen af deres Liv (her digter Forfatteren) — da Menigheden i Rom altsaa havde bestaaet i mange Aar (atter Digt) — prædikede i Rom og led Martyrdøden dér. . . . Men i Det nye Testamente selv staar der altsaa intet. Derimod er der bestemte Udtalelser i de nytestamentlige Skrifter, som modsiger den katholske Opfattelse.«

Herimod indvender jeg, at der i det nye Testamente findes et dobbelt Bevis for Petri Ophold i Rom, et direkte og et indirekte. Det første, det direkte Skriftbevis, er den h. Petrus's første Brev, som er skrevet i Rom. — Men, indvender man maaske, det staar der jo ikke et Ord om i Brevet. Dette er jo skrevet i Babylon, som Petrus selv siger 5, 13: »Den medudvalgte Kirke i Babylon og min Søn Markus hilser eder«. — Svar: Ja, netop fordi der staar Babylon, siger vi, at Brevet er skrevet i Rom. Thi 1) er det ikke det gamle Babylon, Petrus mener. Man har ikke et eneste historisk Vidnesbyrd om, at Petrus nogen Sinde har været i Babylon, medens talrige Vidnesbyrd, som vi har set, med tvingende Kraft peger hen til Rom. 2) Det kunde næppe være faldet Petrus ind at rejse til Babylon, da den en Gang saa store By ifølge Geografen Strabos Beretning allerede før Kristi Tid lignede en Ørken. 3) Man kender overhovedet ikke noget til Kristendommens Udbredelse dér i den apostoliske Tid; først i det 3die Aarhundrede er der Tale om en Biskop af Babylon. Derimod gaar 4) Rom paa Grund af sin sædelige Fordærvelse ikke

blot hos alle de ældste kristelige Forfattere, men ogsaa i jødiske og sibyllinske Skrifter under Navnet Babylon. Det samme er Tilfældet i Johannes's Aabenbaring Kapitel 14 ff. Altsaa er Brevet skrevet i Rom, hvilket ifølge Eusebius ogsaa Traditionen beretter. Derfor vidner selve Skriften om, at Petrus har været i Rom. (Sluttes.)

Tanker om Spejdersagen.

(Fortsat).

II.

Der er en Drengeforening, der hedder *Frivilligt Dreng-Forbund*.

Og det Navn er dejligt. Intet kan svare bedre til det angelsaxisk-danske Ideal for Opdragelse: ikke at tro paa *Tvang*, men at vække *Idealet* og at hjælpe de unge til at efterleve det.

Jeg véd en Dreng, der var saa viljesyg, at han ikke formaaede at opfylde den ringeste Pligt. Han blev gennem en Drengeforening kureret, ved at han der fik en *Pligt* at opfylde, der tillige var hans *Lyst*. Det gav ham Smag for at gøre det gode og skolede hans svage Vilje.

Tag en Klasse Dreng. — Du vil have dem til at tage kraftigt fat. Det gaar ikke. Brug *Tvang* og *Straf*, og du faar *Trods* til *Tak*.

Men prøv saa at sige: Der er her en Opgave, som jeg ikke tror, nogen af jer er moden til at løse; den er ogsaa svær. . . Saa rejser der sig et Sus af Haan: *Kan vi ikke? Hvad tror han om os? Og saa tager de fat!*

Den Opdrager, der bruger *Tvang*, har allerede spillet fallit; han har vist, at hans Personlighed var for lille til at virke dragende.

Men den, Drengene følger gennem Ild og Vand, kan byde dem alt — ogsaa Kravet om absolut *Disciplin*. Og *Disciplin* er vort andet store Maal som Spejdere. *Disciplin* vil ikke sige, at man kan alt, hvad man *vil* — men at man kan alt, hvad man *skal* — og at man *gør* det.

Egensindet og Egenviljen er dybe i Drengesindet.

Pligten er som oftest foragtet. Den *raskeste* Dreng er som oftest den, der er den bedste Oprører.

Men vi Spejdere véd, at det var de lavtstaaende, der gjorde Oprør, aldrig Adelen.

Og vi vil opdrage *Adelsind, Noblesse*.

Vi kender ikke Ordet »*lystre*«, det er Slavens Sag. Men »*lyde*« kender vi. Det er den frie Mands frivillige Opgivelse af Egenviljen for Førerens Vilje. Det herlige i *at tjene*.

Ingen af vore Øvelser, intet Stykke af en Tur er blot Leg. Spejdersport er *Opdragelse*. Jeg stiller en Dreng paa en Post, og dér bliver han, til jeg lader ham afløse — og han har troet, det blot var Indianerleg. Men det var Øvelse i Pligttopfyldelse, i at være der, hvor han blev stillet, og ikke der, hvor han maaske helst vilde have været.

Alene det at lyde en næsten jævnaldrende Fører er Øvelse. Og Førerne selv giver det gode Eksempel ved kun at byde paa hvert sit begrænsede Felt.

Intet er mer katholsk end Disciplin. Vi er hver for sig en lille Sten i Kirkens store Mosaik. Bliver vi lydige og pligttopfyldende paa vor Plads, straalere Helhedsbilledet klart; rykker vi os oprørsk løs, falder det fra hinanden. Vi forsøger at opdrage et Drengideal, der ikke er Flabens, den opsætsige Drengs — men er den dygtige Drengs, han, der *kan*, hvad han *skal*, og *gør*, hvad han *skal*.

Vi opøver dem derfor i tusinde Smaafærdigheder. De skal kunne klare sig selv i alle Situationer. Finde Vej, lappe Tøj, lave Mad, greje Soveplads o.s.v. o.s.v. hvorsomhelst og naarsomhelst.

Alt dette synes Drengen *Leg*, men er *Opdragelse*.

Men Hemmeligheden i vort System er Opdragelse til Disciplin, er Frivillighed og Hengivenhed. En af mine Med-Førere fortalte om en Dreng, der ikke vilde »være ordentlig«. Den eneste i Troppen, der var Vanskelighed med. Og han klarede Sagen paa følgende Maade: han betroede ham offentlig en Opgave — alles Øjne hvilede paa Drengen. Han løste den af Ærgerrighed og fik sin Ros. Og nu var han sin Førers mest hengivne Spejder. Føreren kan byde ham *alt*.

Vi kender ikke til Straf, saa længe ikke *alt* er tabt. Formaar vi ikke at vinde en Dreng ved vor Personlighed

(og ved Bøn for ham), er Fejlen vor, vi har ikke magtet vor Opgave.

Men naar vi ser hele Kompagniet lytte spændt og kampberedt til vor Ordre eller til vor Belæring (det være sig i Spejdertheori eller Prædiken!), saa føler vi, at vi har vundet Viljer for vor Vilje, at vi har stemt stridige Sind ens — og ind under Lydighedens Lov.

Og samtidig er Kammeratskabet skabt; Forskellen i Alder og Samfundsklasse falder — vi er eet: Spejdere — lige fra Divisionschefen til den lille »Divisionskanin«. Saa behøver vi ikke at tale meget. Formaninger keder — et Blik, et eneste Vink tænder og fænger.

Vi kender Lykken ved at lyde, Glæden i den frivillige Hengivelse. Og vi smiler ad Tvang og Straf — vi har dem ikke nodig.

Lydighed og Underkastelse er det inderste i Troen — og det kunde være sagt om katholske Spejdere, hvad *Paulli* synger:

Skal din Vilje vinde Styrke,
maa den bøjes frit og let;
lær derfor af *ham* at lyde,
som var ung i Nazareth.

Peter Schindler, Præst.

(Fortsættes).

En ABC for voksne.

P.

Præsterne.

Da denne Artikel skal frem, og da den indeholder Sandheder, som efter min Mening er af Betydning for danske Katholikker og for danske Protestanter, der saa gerne læser og taler om »romerske Præster«, er det vist bedst, at Tankerne fremsættes af en Mand, der virkelig ejer den fornødne Myndighed og Anseelse til at tale til Præster og om Præster.

Det var den 7. August 1911. Omgivet af en kæmpestor Forsamling sad en Del Biskopper og Prælater paa en Forhøjning bagved en Talerstol. Det var paa en Tid, da

man i Bøger og Blade havde angrebet den katholske Præstestand, naturligvis paa Grund af Cølibatet og Skriftemaalet. Men ogsaa indenfor visse katholske Kredse herskede der Modsætning i Bedømmelsen af Præstens praktiske Stilling til de opdukkende sociale Spørgsmaal. Nogle mente, at de katholske Præster ikke skulde blande sig i de Rivninger, der allerede længe havde bestaaet mellem Arbejdere og Arbejdsgivere. Nogle af de velstillede Katholikker mente, at man fra Gejstlighedens Side gjorde altfor meget for Arbejderne, andre, navnlig af den socialistiske Presse beherskede Kredse, mente tværtimod, at Gejstligheden ikke tog sig nok af de lavere Stænders Interesser. Man ventede med Spænding et Svar paa disse Spørgsmaal.

Da saa man, hvorledes der fra Biskoppernes Række — iblandt hvilke forresten Biskop Johannes von Euch fra København var — rejste sig en høj og statelig Herre og besteg Talerstolen. Hans Ansigt bar Spor af en ualmindelig Intelligens, parret med stor Elskværdighed. Det var Biskoppen af Speier, nu for Tiden Ærkebiskop af München, Dr. Michael Faulhaber. Han gjaldt allerede den Gang for og er den Dag i Dag en af vor Kirkes ypperste Talere.

Med det samme han begyndte at tale, indtraadte der en dyb Stilhed. Ti Tusinde Mennesker fra alle Samfundslag lyttede aandeløs til de herlige Ord, der med en kraftig, sonor Stemme, præget af Øjeblikkets Alvor, blev henvendt til den uoverskuelige Forsamling.

I. Præstedømmets Berettigelse.

»Den, der ikke bærer den sorte Præstedragt« — saaledes begyndte Biskoppen — »gør sig slet intet Begreb om, hvor mange mærkelige Øjekast der paa Banegaarde og andre offentlige Steder sendes efter os. Blikke fulde af Medynk eller af Had, Blikke, der ligesom spørger, hvorfor disse Præster overhovedet løber omkring i Verden. . . . Ja, mange Gange kunde det vistnok se ud, som om det var bedst for os, at vi hele Dagen stod med Hatten i Haanden og sagde: Jeg beder Dem saa meget om Forladelse for, at jeg eksisterer og tillader mig at køre med Jernbanen.« —

Her maatte Biskoppen standse et Øjeblik, thi efter hver Sætning havde der rejst sig en Bifaldsstorm, og denne

sidste havde udløst en almindelig Munterhed. Nu fortsatte han og talte omtrent saaledes:

»Det er nu til Dags et hyppigt Spørgsmaal: Med hvilken Ret danner Gejstligheden en egen, oven i Købet »højærværdig« Stand, og kan den ogsaa i det 20. Aarhundrede opretholde sin Særstilling?

Præsteskabet er vor Frelasers Æreslegion. Det er ved sakramental Indvielse sjælelig tegnet med den allerhøjestes Segl og ved den kirkelige Sendelse bemyndiget til at være Guds Sendebud for i hans Navn at meddele og udbrede hine Sandhedens og Naadens Gaver, der findes i Korsets Religion.

I Ægteskabets sølverne Skaal opsamles og uddeles Skaberens Velsignelse til Menneskehedens naturlige Trivsel, i Præstedømmets gyldne Skaal opbevares Frelserens Velsignelse til Menneskehedens overnaturlige Genfødselse. Saaledes som i Naturens Rige Mennesket genfødes af Mennesket, saaledes skal ogsaa i Naadens Rige Mennesket genfødes ved Mennesket, og Præsterne er netop denne i Aanden genfødte Menneskeheds Fædre, thi de er Uddelere af Guds Hemmeligheder, Kristi Tjenere.

Guds Søns Bud til Apostlene om at lære og døbe alle Folk, indeholder indirekte ogsaa det Bud til alle Folk at lade sig belære og døbe. Forskellen mellem en lærende og en lyttende Kirke er Herrens Vilje, er et dokumentarisk fastlagt Gudsord, er alt-saa ingenlunde en Opfindelse af herskesyge Præster eller en kirkelig Anmasselse!

Det Bud om at fejre Nadveren til hans Ihukommelse blev givet til en lille Skare, men ikke gennem Nadversalens Vinduer raabt ud til hvem som helst.¹⁾ Naademidlernes Forvaltning er altsaa ikke et Embede af senere Datum, ikke kun indrettet for dumme Mennesker, der ikke kan lede sig selv.²⁾ Den samme Gud, der i Søgnedagenes Række har stillet Søndagen som Herrens Dag, der midt iblandt Menneskeboliger har oprejst Gudshuset som Her-

¹⁾ Er dette ikke et vidunderlig smukt og kort Udtryk for Kirkens Lære om et eget Præstedømme og Kirkens Praksis ved Gudstjenesten?

²⁾ „hirtenbedürftige Heerdenmenschen“ – et uoversætteligt, men meget betegnende Ord.

rens Bolig, og der i de mange verdslige Sanges Symfoni har stillet Salmen som Herrens Sang — den samme Gud har midt imellem Folkets forskellige Kaldsvirksomheder stillet Præstens Kald som den af Herren salvedes. Præsten er altsaa til ikke af Folkets Naade, men af Guds.
(P. sluttet næste Gang).

Rosenkranssognets 25 Aars Jubilæum.

Rosenkranssognets Jubilæum blev en sjælden smuk og stilfuld Højtid. Efter tre forudgaaende Afteners Andagt samledes Menigheden til Fest paa selve Jubilæumsdagen, Tirsdag d. 11. Juni, for at hylde sit Sogn og den med dette jubilerende Sognepræst. Udenfor Kirken vejede Dannebrog og Paveflag, indvendig var det lyse, venlige Kirkerum prydet med et Væld af Skærsommerens Blomster. Forrest i Kirken samledes de særlig indbudte: den højærv. Biskop, mange af Byens Præster, Repræsentanter for samtlige Forstanderskaber samt Festkomiteen. Paa hver Plads var henlagt et Mindeblad, indeholdende Rosenkranssognets Historie, som den fandtes i foregaaende Nr. af Ugebladet, samt hosstaaende Festsalme:

Mel: Fast skal min Daabspagt . . .

Hvor før var Marker, nu er By,
som viden om sig breder.
Men uden Hjem og Kirkely
en Kristen slet kun beder.
Thi bygte Bisp Johannes her,
hvor før var ikkun Mark og Træer,
os Sankt Mariæ Kirke.

De Blomster i Guds Abildgaard,
som Daabens Bad har vandet,
de skulde ej til Grunde gaa
og visne hen i Sandet.

Thi bygtes os en Skole her,
hvor før var ikkun Mark og Træer,
hvor Kirkens Ymper aves.

Er lidet kun vort Kirkehus
mod Kathedralers Vælde,
det har dog Rum for Aandens Sus
blandt Byens Murstensfjelde.

Og Alterbord og Døbefont
og Troens Ord i Døgnets Dont
er Kirkens Modergave.

Vær priset Gud og Frelser kær,
som bor blandt os i Naade —
vær priset Jomfru-Moder skær
for Godhed overmaade.

Vi bede dig en Rosenkrans
for Bønnen (din, for Gaven hans
i Sankt Mariæ Kirke.

Du Jubelpræst, du Menighed
i Sankt Mariæ Kirke —
dvel altid sammen i Guds Fred
til signet Sjæle-Virke.

Velsign os Bisp med Ansgars Stav,
at her vi færdes til vor Grav
med Bøn og Takkesalmer

Peter Schindler, Præst.

Den højtidelige Levitmesse celebreredes af Sognepræsten, Hr. Pastor Slump, assisteret af Pastorerne von Kettenburg og Raabe, hvortil Kirkens forstærkede Kor, under Ledelse af Hr. A. Husson, udførte Gollers stemningsfulde Messe »Loretto«. Festprædikenen holdtes af Kirkens tidligere mangeaarige Kapellan, Hr. Pastor Ronge. I Ord, der kom fra Hjerte og gik til Hjerte, fandt Prædikanten Ord for Dagens Jubilæumsfølelser. Vi er samlede til Fest, med Tak til Gud for al Naade og Velsignelse, der gennem 25 Aar

er skænket os i denne Kirke, ved Rosenkrans-Dronningens Hjælp, med Tak, fordi vi i denne Ulykkens urolige Tid dog kan samles i Fred. Her skal ikke nævnes Tal, men blot fremhæves, hvor megen Tak vi er Herren skyldige. Disse beskedne Mure har i de svundne Aar været Vidne til megen Glæde og Sorg og saaledes, det haaber vi, udfyldt deres Opgave. Her ved Alteret er det hellige Messeoffer frembaaret til Glæde ved Fest, til Trøst for de nedbøjede, til Ihukommelse af de afdøde, mange har fundet Trøst ved at lytte til Ordene fra Prædikestolen og mange Sjæle har fundet Fred i Skriftestolen. Men Naaden virker i det skjulte, det dybeste og største unddrager sig vort Blik. Har vi i Aarenes Løb glempt at takke for alt dette, da lad os i Dag gøre vor Afbigt. Herren har sine Medhjælpere blandt os. Først af disse vil være at nævne den højærv. Biskop, som for 25 Aar siden i klog Forudseenhed valgte denne Plads til Kirke og Skole og skaffede Midlerne til Opførelsen. Vi frembærer vor Tak for Biskoppens aldrig svigtende Interesse. Dernæst nævner vi med Tak Sognepræsten, der er Jubilar med Kirken. Mellem ham og Menigheden har der udviklet sig et patriarkalsk Forhold, og der er fuld Oprigtighed i vor Tak. Ved hans Side staar et Forstanderskab, der fortjener Tillid og Tak for godt Arbejde, og som vi ønsker at beholde længe endnu. Men hvad er Sogn og Menighed uden Skole og god katholsk Opdragelse. Tak til Brødre og Søstre for deres vanskelige, ofte utaknemmelige Gerning, i Fremtidens og kommende Slægters Navn.

Efter Messen henvendte Hr. Pastor Slump fra Alteret en hjertelig Tak til sin Menighed: Hvad Faderhuset er for Børnene, er Sognekirken for Menigheden. Det er i Sognekirken, der døbes, firmes, modtages Førstekommunion, ægtevies, og det er fra Sognekirken, de døde stedes til Hvile. Her er alt, hvad Mennesket behøver fra Vugge til Grav, for Tid og Evighed. Denne Kirke bærer Rosenkransens Navn, og som vi har en glædefuld, en smertefuld og en herlighedsfuld Rosenkrans, saaledes har ogsaa denne Kirke disse tre Led. Glæden. Ja, glædes maa vi over Sognets Udvikling, Skolens Blomstring, alt, hvad der er sket af godt i de 25 Aar. Smerten. Hvad beklager Præsten sig over. Smaa Indtægter? Ak nej! For meget at bestille? Tværtimod! Nej, det er over Tidens Aand, der er fjendtlig mod Kristus og hans Kirke. Over Vantroen, Forlystelsessygen og Umoralen, der kræver saa mange Ofre blandt Ungdommen. Ikke altid er en Sognepræst i Stemning til at synge Te Deum, ofte har han mere Grund til at udbryde i Jeremias's Klagesange. Herligheden. Det er en himmelsk Magt, der er betroet en Præst. Om Mennesket kunde se, hvad

der virkes i Hemmeligheden, det vilde forundres og forstaa, at det ikke mangler paa Herlighed. Lad os derfor med Tak istemme Te Deum.

Efter denne skønne og gribende Tale brusede Lov- og Takkehymnen gennem Kirken, hvorefter den sakramentale Velsignelse meddeltes, og der afsluttedes med ovenstaaende Sang. —

Straks efter Gudstjenesten samledes man i Skolens Gymnastikhus, som flittige Hænder havde omdannet til en virkningsfuld Festhal. Koret foredrog »Ave Maria«, og derefter besteg Kirkeforstander Hr. P. Stagno Balestrini Talerstolen for at tolke Menighedens Glæde og Taknemlighed over at have Biskoppen i sin Midte paa denne Festdag og for at kaste et Blik tilbage over Tiden, der gik. Fra en ringe Begyndelse er Sagnet vokset, Medlemmernes Antal steget og Offervillien ligesaa. Dette har ofte vist sig, og da Jubilæet nu stod for Døren, opstod atter et længe næret Ønske om at skaffe vor Kirke en fast Formue ved at forøge de allerede bestaaende Legater med et nyt. Der blev atter kaldt paa Menighedens Offervillie, og er det end ikke lykkedes helt at sikre Kirkens Eksistens og fuldtud at fritage Biskoppen for det aarlige Underskuds Byrde, saa er dog Oprettelsen af *Rosenkranssognets Jubilæumslegat* et Vidnesbyrd om Menighedens gode Villie.

Gavebrevet, som jeg vil bede den højærv. Biskop stadfæste, har følgende Ordlyd:

I Anledning af 25 Aarsdagen for Rosenkranssognets Oprettelse har vi undertegnede forenet os for at stifte et varigt Minde om Jubilæumsdagen samt aflægge et tydeligt Vidnesbyrd om vor Erkendtlighed og Taknemmelighedsfølelse for de os og alle vore Troesfæller gennem Sagnet tilflydte aandelige Goder.

Vi har derfor besluttet at oprette et Legat under Navn af

ROSENKRANSOIGNETS JUBILÆUMS-LEGAT AF 11. JUNI 1918
til hvilket samtlige undertegnede, enhver efter sin Evne, har skænket et Bidrag.
Legatets Kapital andrager ialt

TI TUSINDE KRONER

og er anbragt i Østifternes Kreditforenings Obligationer 7 S. 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{10}$.

Renterne af Legatet skal anvendes til Bedste for Rosenkranssognets Kirke og Skole og saaledes bidrage til, at det aarlige Underskud, der hidindtil er blevet dækket af den Apostoliske Vikar for Danmark, kan afhjælpes.

Kapitalen skal stedse være anbragt i sikre Papirer af lignende Art som de, hvori den nu forefindes, og være noterede paa Navn. Legatet skænkes til Rosenkranssagnet og forvaltes af dettes Forstanderskab.

Frederiksberg den 11. Juni 1918.

Forretnings-Udvalget for Jubilæums-Komiteen

P. Stagno Balestrini.

Herm. Hoffmann.

Johs. Hansen.

Derefter følger Navnene paa de øvrige Komitémedlemmer og samtlige Bidragydere.

Derefter overrakte Hr. Balestrini i samtlige Bidragydernes Navn Gavebrevet til Sognepræsten, idet han udtalte Menighedens hjertelige Tak for det store og nidkære Arbejde, Pastoren havde udrettet. Som et Bevis paa Sognets Anerkendelse og Hengivenhed overrakktes Jubilæren en Buket Blomster, der viste sig at indeholde 1200 Kroner i Guldpenge, Resultatet af den Indsamling, der foretoges samtidig med Legatets.

Nu fremtraadte syv Smaapiger, symboliserende Kirkens Værneengel, Sognets Engel, Sjælehyrdens Engel, Børnenes Engel, St. Josefsøstrenes Engel, Rosenkrandsdronningen og Danmarks Værneengel. Nydelig fremsagde de, en efter en, kønne Vers, der tolkede Hyldest, Tak og Ønsker. Med særlig Glæde lyttede man til dette Vers, fremsagt af Danmarks Værneengel og henvendt til Biskoppen:

Saa sandt som Danmark kæmpet har
for Korsets dyre Sag,
saa sandt som Korsets Mærke
er Danmarks kære Flag,

saa sandt skal Danmarks Sønner
for Korsets Sag nu virke
og staa som Korsets Riddervagt
omkring den gamle Kirke.

Efter at en Elev fra Drengeskolen derpaa i Forældres og Børns Navn havde frembaaret en Tak til Biskoppen, Sognepræsten og Forstanderne for deres Arbejde for Skolen, besteg Hr. Balestrini atter Talerstolen og meddelte, at han umiddelbart før Dagens Gudstjeneste havde modtaget et Brev, hvori Fru Therese Messerschmidt og Hr. Fabrikant Louis Messerschmidt tilstillede Rosenkranskirken et Legat, stort 10,000 Kroner! En Meddelelse der blev modtaget med stor Begejstring.

Derefter traadte Hr. Pastor Slump frem for at takke alle, der havde bidraget til denne Højtidsdag. Særlig Tak til Hr. Fabrikant Herm. Hoffmann som den, der først fik Tanken om Oprettelsen at Jubilæums-Legatet; Tak til alle Bidragydere, hvis Navne ikke blot staa under Legatbrevet, men ogsaa er optegnet i Livets Bog, og som ihukommes, hver Gang vi beder for Kirkens Velgørere. Tak til Søstrene for deres Arbejde med Udsmykningen, og Tak til de ædle Givere af det nye Legat, der vælter en tung Sten fra Biskoppens Hjerte.

Som den skønneste Afslutning paa Højtideligheden virkede dernæst Biskoppens Tale. Paa en Tur herude for mange Aar siden, var det, Biskoppen fik den Tanke, at her burde ligge en Kirke og en Skole. Han talte med tre Herrer om Sagen, og det traf sig saa heldigt at de netop havde Grunden paa Haanden, og de overlod denne til Biskoppen trods deres egne Planer. De er alle døde, men skal mindes her, det var de Herrer Hoffmann, Stratbøcker og Günther. Kort Tid efter var Biskoppen i München for at tale til en stor katolsk Forsamling, fra hvilken han hjembragte 6000 Mark til den nye Kirke. Dermed var Grunden lagt. Nu, i Dag, efter den store Udvikling fra de ringe Kaar vilde Biskoppen frembære sin Lykønskning til Sogn og Menighed, Præst og Forstandere, Søstre og Brødre. Og med sit sædvanlige Storsyn forudsaa Biskoppen, at der om andre 25 Aar paa dette Sted vilde staa en stor Kirke med søjlebaarne Hvælvinger, med Taarn og rungende Klokker. I dette Haab manede Biskoppen Rosenkranssognet, Vor Frue Menighed, til at efterligne de første apostoliske Me-

nigheder med Ivrighed i Bønnen, i Brødets Brydelse og Fastholden ved Apostlenes Lære.

Derefter lyste Biskoppen sin Velsignelse over den dybt grebne Forsamling. Hr. Pastor Braun bragte en Hilsen fra St. Ansgars Sogn og Kirke, af hvilken Rosenkranskirken er en Datter, et Barn, der er ved at vokse sin Moder over Hovedet, og udbragte et af rungende Hurra besvaret Leve for Pastor Slump.

I Anledning af Jubilæet var der til Sognets fattige skænk en ikke lille Gave, som uddeltes til disse af Sognepræsten.

Rosenkranssognets Jubilæum blev en Festdag, der længe vil mindes, præget af en ægte og dyb Stemning. Det blev en festlig Afslutning paa et kvart Aarhundredes Udvikling og en lykkevarslenende Indledning til nye Tider.

Johs. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Omtrent i 11 Aar har Dr. Maurice Francis Egan været De forenede Staters overordentlige Gesandt og befuldmægtigede Minister i vort Fædreland. Hans personlige Elskværdighed og store Kærlighed til Danmark har gjort ham almindelig afholdt her hjemme, ligesom hans trofaste katholske Sindelag har bevirket, at han er bleven vel anset og højagtet blandt sine Trosfæller. Det er derfor med Vemod, at disse vil erfare, at den noble katholske Diplomat ikke vender tilbage til København, som han for nogle Maaneder siden forlod for at rejse til Amerika. Vaklende Helbred og de 66 Aar har faaet Dr. Egan til at tage denne Beslutning. Alle Danske, og ikke mindst alle danske Katholikker, sender Dr. Egan de bedste Ønsker om Velsignelse i Fremtiden.

Roskilde. I Tirsdags holdt Baronesse Rosenørn-Lehn i Forsamlingshuset paa St. Marias Høj det sidste af sine fire Foredrag og ogsaa det sidste i denne Sommersæson. Alle, som har fulgt denne højst belærende Foredragsrække, har gerne hver Tirsdag Aften ofret deres Spadsere-tur for den Nydelse, som Foredragene bragte dem. Baronessen talte om: »Kirken og Videnskaben«, om »Dansk Digtning«, fortalte os nogle af sine Oplevelser fra Italien og gav os en levende Skildring af Sognepræsten i Ars. »Alle disse Foredrag«, siger Byens Aviser, »er byggede solidt op paa megen Viden, stærkt prægede af en varm personlig Overbevisning og hviler paa en Fremstillingsevne, der ligger betydeligt over det almindelige«. — Foredragene optages atter til Efteraaret.

— Søndag i Christi Legemsfests Oktav fandt her den sædvanlige Procession Sted under stor Tilslutning fra nær og fjern. Der deltog i Aar op imod 600 Katholikker, og hele Højtideligheden forløb saa smukt og værdigt som muligt. Saa vel Kirken som Altrene i Hospitalets Have frembød et skønt Syn med deres rige Udsmykning. Søstrene havde anskaffet flere nye Altre, smagfuldt dekorerede af Maler Bosch. — En stor og ærbødig Skare Tilskuere havde samlet sig i Haven og paa Frederiksborg Landevej.

Jesu Hjertes Fest fejredes paa en særlig smuk Maade i vor Kirke, idet der den Dag indviedes en ny »Korsvej«, som af flere Katholikker er skænket til Kirken. En mere passende Dag til dens Indvielse end netop Jesu Hjertes Fest kunde næppe været valgt. Kl. 5 om Eftermiddagen samledes Menigheden. Sognepræsten holdt først en kort Tale, i hvilken han forklarede Kirkens Hensigt med at oprette »Korsvejen«, nemlig den at imødekomme de troendes Ønske om at gæste de hellige Steder og i Aanden deltage i Frelserens Lidelse. Derefter blev ifølge Ritualet afsunget Hymnen *Veni Creator Spiritus*, hvorefter Billederne, som var opstillede langs Kirkens Vægge, blev indviet og velsignet med Vievand og Røgelse; saa blev Korsene over Billederne velsignet, og efter at Hymnerne *Vexilla regis* og *Stabat mater* var sunget, skred man til Ophængningen af Billederne. Sognepræsten kyssede ærbødigt hvert enkelt Kors og Billede, inden det blev ophængt; derefter knælede alle, og den til hver Station hørende Bøn blev hedet. Der var næppe nogen i Menigheden, som ikke følte sig dybt grebet ved denne Korsgang; aldrig er maaske Jesu Lidelse bleven mere nærværende og levende for os end da. Højtideligheden afsluttedes med *Te Deum*, hvorefter Sognepræsten velsignede Menigheden med Krucifikset. Billederne er af Terrakotta, udførte i højt Relief og haandmalede. De maaler 72×52 cm, og hvert af dem vejer 45 kg. De er forskrevet fra Firmaet for Kirkekunst *van den Wijenbergh* i Kewelaer og Trier. De brede Snitværks Rammer af Egetræ er leverede fra Snedkermester Weitzmanns Værksted her i Byen. Det bedst ved Billederne er dog den dybe Fromhed og inderlige Følelse, der gennemtrænger de hellige Skikkelser.

— Vore katholske Pigespejdere faar vistnok deres Sommerlejr i denne By. Tropsføreren, Frøken Lind, har af Visdomssøstrene faaet Tilsagn om at maatte benytte Skolens Legeplads til Lejrplads, da intet mere praktisk Sted var at faa. Skolens Badeanstalt er ligeledes velvilligt overladt Spejderne til Afbenyttelse hver Formiddag fra Kl. 6—8.

Rom. Prinsen af Wales har under sit Ophold i Rom aflagt Besøg i Vatikanet, en meget upassende Handling efter et Blad som *Daily Express's* Mening. Han talte ikke

alene med Paven, men ogsaa med Kardinalstatssekretær Gasparri og Kardinal Merry del Val. Ved en Frokost, den engelske Gesandt Grev de Salis gav i Palais Borghese, sad Prinsen mellem Kardinalerne Gasparri og Gasquet, og ved et Festmaal tid i det britiske Gesandtskab traf han sammen med mange andre katolske fornemme Herrer. Prinsens Bedstefader, Kong Edvard VII, var meget taknemmelig for den Venlighed han for nogle Aar siden mødte i Rom hos Benedikt XV, den Gang Statssekretærens Stedfortræder, hvem han skænkede et smukt Skrivetøj af Skildpaddeskal, hvilket Paven endnu gemmer som et Minde.

Tak til alle og enhver, der paa Jubilæumsdagen — paa saa mangfoldig Maade — har vist mig deres Venlighed. *H. Slump.*

Rosenkranssognets Jubilæums-Legat. 4. og sidste Bidragsliste med Enderesultatet vil fremkomme i næste Nummer.

St. Ansgars Kirke. Fra Søndag d. 16. Juni afholdes Eftermiddags-Andagten atter Klokken 5.

Fredag d. 21. Juni Kl. 8¹/₄ Sangmesse med en kort Tale i Anledning af den h. Aloysius's Fest.

Sakramentskirken. Hver Torsd. sakr. Velsignelse efter 8-Messen.

Assumptionskapellet (Amalievej). I de 4 Sommermaaneder (Juni, Juli, August og September) er der den 3. Fredag i Maaneden ingen Prædiken Kl. 4¹/₂ og ingen Velsignelse Kl. 5, men kun — som daglig — Kl. 2.

Rettelse. I Nr. 23 bedes paa Side 429, L. 11 fr. neden, Ordet »spidsbueta« rettet til »krydshvælveta«.

St. Knuds Feriekoloni.

Ovennævnte Koloni bringes i velvillig Erindring. Prisen er i Aar Kr. 1,25 pr. Dag. Brugt, brugeligt Børneløj samt kontante Bidrag modtages med Tak paa Menighedskontoret, Bredgade 69² o. G., hos St. Josefssøstrene, Østerbrogade 7 D¹, Frederiksberg Allé 15—17 paa St. Josefs Hospital og hos Portneren i Stenosgade.

St. Franciskus's III. Orden har Møde d. 21. Juni Kl. 8 Aften i St. Knuds Kapel. Der meddeles den pavelige Velsignelse.

Maria-Kongregationen for Ynglinge har højtideligt Afslutningsmøde med Prædiken og Te Deum Mandag d. 17. ds. Kl. 8¹/₂ i Jesu Hjertes Kirke. NB. Der er Adgang for alle til dette Møde.

Mariakongregationen af Apostlenes Dronning holder sidste Møde før Sommerferien Mandag d. 17. Juni Kl. 8 Aften i St. Josefssøstrenes Huskapel, Østerbrogade 7 D.

En **ung Pige**, 17—18 Aar gl., kan faa Plads til 1. Juli. Henvendelse til Direktør *R. Schou*, Fagerstrand, Fredericia.

En god og kærlig Pleje ønskes til en lille Pige, 8 Md. gl. Billet mrkt. »God Pleje« sendes til Bladets Eksp., Bredgade 69² o. G.

Unio. Fredag den 14. Juni afholdes Sommermøde Kl. 7—11 i Carlsbergpavillonen, Strandvej 20. Keglebane og Billard til fri Afbenyttelse.

Samme Aften Kl. 9 afholdes ekstraordinær Generalforsamling, hvortil Dagsorden er tilsendt Medlemmerne.

Gode Mennesker, som har Evne og Vilje, bedes hjælpe en syg, som har været lam i Underkroppen i mange Aar, til Anskaffelse af en Sygevojn, som den syge selv kan køre. Bidrag kan sendes enten til Redaktionen eller til Sognepræsten ved Sakramentskirken, Nørrebrogade 27 C².

Kirkelig Kalender.

16. Juni 4. Søndag eft. Pintse.	23. Juni. 5. Søndag eft. Pinse.
17. — M. Ferialdag.	24. — M. Johannes Døberen.
18. — Ti. Marcus og Marcel- lianus, Martyrer.	25. — Ti. Vilhelm, Abbed.
19. — O. Juliane af Falconieri, Jomfru.	26. — O. Johannes og Paulus, Martyrer.
20. — To. Silverius, Pave og Martyr.	27. — To. Oktavdag.
21. — F. Aloysius, Bekender.	28. — F. Leo II, Pave og Be- kender. (Fastedag).
22. — L. Paulinus, Biskop og Bekender.	29. — L. Petrus og Paulus, Apostle.

K.U.F.(K.) Udflugten til Christiansminde holdes i Aar Søn-
dag d. 23. ds. Indmeldelse sker til Pastor J. Koch
inden Tirsdag d. 18. ds. Nærmere pr. Brevkort.

Ungdoms-Sommerfest.

De herværende katolske Ungdomsforeninger i Forbindelse med Foreningen »Unio« agter Søndag den 30. Juni at afholde en Sommerfest i Ballerup Kro, hvortil alle Katholikker venligst indbydes. Festen begynder Kl. 4^{1/2} med Tale, Sange og forskellig Underholdning. Derefter Dans. Tog fra Københavns Hovedbanegaard Kl. 3²¹, fra Ballerup Kl. 9⁵². Cykletur arrangeres, hvorom nærmere senere. Adgangstegn til Festen à 50 Øre faas hos Hr. Fabrikant Hoffmann, Købmagergade 48, i Katholsk Boghandel, paa St. Andreas Kollegiet i Ordrup samt hos de forskellige Foreningers Bestyrelser.

Søndagsgudstjeneste i Sommermaanederne i Provinsen.

Stille Messe. Højmesse Efterm.
m. Præd.

Aakirkeby (Jernbanegade).....	Kl. - Kl. 11 ^{1/2} med Vels.
Aalborg (Kastetvej).....	» 7 ^{1/2}	» 10 Kl. 2 ^{1/2}
Aarhus (Ryesgade 26).....	» 6 ^{1/2} & 7 ^{1/2}	» 10 » 2
Dalum Kloster.....	» 6 ^{1/2}	» - » 5
Esbjerg (Nørregade).....	» -	» 10 » 3
Fredericia (Sjællandsgade).....	» 7	» 9 ^{1/2} ... » 2
Helsingør (Nygade 8).....	» 8	» 10 » 2
Holbæk, Kastanievej 17.....	» 8	» 10 ^{1/2} ... c.11 ^{1/2} pls.
Horsens (Nørregade 19).....	» 8	» 10 » 2
Hørsholm (Udenomisvej).....	» -	» 9 » -
Kolding (Alhambravej).....	» -	» 9 ^{1/2} ... » 7
Køge (Elisevej).....	» -	» 10 » 8
Ledreborg.....	» -	» 9 ^{1/2} ... » 2
Maribo (Ny Østergade).....	» 8 ^{1/2}	» 10 polsk » 2 ^{1/2}
Nakskov (St. Franciscus Kapel).....	» 8	» 10 » -
Nyborg (Stella maris, Vindingevej)	» 7	» 10 » -
Nykøbing F. (Hellig Kors Kirke)	» 8	» 10 ^{1/2} pls. » 1
Næstved (Villa Alfa).....	» -	» 9 » -
Odense (Torvet 7).....	» 8	» 10 » 2 ^{1/2}
Randers (Ladegaardsgade).....	» -	» 10 » 8
Ringsted (St. Knudsgade).....	» 8	» 10 » 7 ^{1/2}
Roskilde (St. Olsgade).....	» 7	» 9 » 7 ^{1/2}
Rønne (Østervoldgade 23).....	» -	» 10 » 6
Silkeborg (Vestergade).....	» -	» 9 ^{1/2} ... » -
Slagelse (Tordenskjoldsgade)....	» -	» 10 » -
Svendborg (Havnegade 1).....	» -	» 10 » 3
Vejle (Blegbanken).....	» 7	» 9 ^{1/2} ... » 3

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1—4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4—6 Eftermiddag.

Nr. 25.

Søndag den 23. Juni.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Heinrich Hansjacob. — ABC for voksne. — Nye Bøger. — Petrus i Rom. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Tyskland. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

409.

St. Johannes Døberen.

St. Hans Dag, den h. Johannes Døberens Fest, som vi fejrer den 24. Juni, er Mindedagen om den h. *Johannes's Fødsel (Nativitas S. Ioannis Baptistæ)*. Det er altsaa ikke Mindet om hans Død, om hans Bortgang fra det jordiske til det hinsides Liv, som Kirken ellers plejer at fejre, men det er Mindet om hans Fødsel, om alt det underfulde, som gik forud for og ledsagede hans Indtræden i Livet. Det var saa underfuldt, at vor Frelser selv siger om ham: »Sandelig siger jeg eder: I blandt dem, som er født af Kvinder, er ikke opstaaet nogen større end Døberen Johannes.«

Underfuld var den Bestemmelse, Gud anviste Johannes. »Han skal omvende mange af Israels Børn til Herren, deres Gud. Han skal gaa frem for ham i Elias's Aand og Kraft for at vende Fædrenes Hjerter til Børnene og de vantro til de retfærdiges Visdom og berede Herren et velskikket Folk.« Alt ved Profeten Isaias er han bleven forudforkyndt, da denne siger om Johannes: »En Røst fra ham, som raaber i Ørkenen: Ban Herrens Vej, jevn hans Stier.« Det var netop Johannes's store Bestemmelse at gaa forud for Herren, at bane ham Vej, at berede ham et velskikket Folk. Johannes skal staa lige ved Overgangen fra det gamle til nye Testamente som Afslutningen af den gamle Pagt, som den sidste og største i den hensvundne Tid. Johannes er større end Abraham; i Abraham har Herren velsignet alle Folk, men Johannes har set og forkyndt ham, om

hvem Abraham kun har faaet Forjættelsen. Johannes er større end Jakob; han skulde være det udvalgte Folks Stamfader, men langt større Velsignelse hvilede over Johannes. Johannes er større end Moses, hvem det ikke blev forundt at gaa ind i det forjættede Land, medens Johannes staar midt inde i Forjættelsen, Ansigt til Ansigt med Frelseren. Johannes er større end David og Salomon, som har bygget Herren et Tempel af Sten og Guld, medens Johannes har beredet Menneskenes Hjerter til at være Herrens Bolig. Johannes er større end alle andre Profeter, som vel har forudforkyndt og prædiket den kommende Frelser, medens Johannes som den sidste af dem alle har beredet Folket og ført det hen til Frelseren. Og derfor siger Frelseren om ham: »Ja, jeg siger eder, han er langt mere end en Profet, thi han er den, om hvem der er skrevet: se, jeg sender min Engel for dit Aasyn, som skal berede din Vej for dig.«

Det er altsaa den store, ja den største Mand af hele den gamle Pagt, forkyndt gennem mange Aarhundreder. Og saa kan vi forstaa, at ogsaa hans Fødsel har været underfuld; underfuld ved Bebudelsen af hans Fødsel til Zacharias i Templet: »Din Bøn er hørt, og din Hustru Elisabeth skal føde dig en Søn;« underfuld ved den naadefulde Forjættelse: »Han skal fyldes med den Helligaand alt fra sin Moders Liv,« og underfuld ved Opfyldelsen af det Ord, som Engelen Gabriel havde sagt ved Bebudelsen i Templet: »Og se, du skal være tavs og ikke kunne tale indtil den Dag, da disse Ting skal ske« — »og straks aabnedes hans Mund og løstes hans Tunge, og han taledes og prisedes Gud.« Saa underfuldt har alt været ved dette Barns Fødsel, at der kom en Frygt over alle Naboer, og alle disse Ord kom ud over hele Judæas Bjergegn, og alle, som havde hørt det, tog det til Hjerter og sagde: Hvad mon dette Barn skal blive til? Thi Herrens Haand er med ham.« —

Beundring opfylder ogsaa os, naar vi gennemgaar disse Sandheder i vore Hjerter. Ja, i Sandhed: »Herrens Haand var med ham.« Hvor smaa forekommer vi os ikke selv overfor denne store Skikkelse, som St. Hans Dagen minder os om! Man føler sig ligefrem som ingenting. Og dog: Rejs dig og husk den Værdighed, du har som Kristen! I Guds Øjne er ogsaa du stor, forudset og forudelsket fra Evighed af! Ved Syndefaldet i Paradis var du ikke blot indbefattet i Synden, men ogsaa indbefattet i Forjættelsen om en Frelser. Og da du traadte ind i Livet og blev født, er du i Daaben bleven et Guds Barn, Jesu Christi Broder, og du har nu Forjættelsen om at blive Arving til den evige Himmel. O Kristen, erkend din Kristenværdighed og din høje Bestemmelse!

Heinrich Hansjacob.

Født d. 19. Aug. 1837, død d. 23. Juni 1916.

Det er just i Dag, Søndag den 23. Juni, to Aar siden, at den bekendte tyske Digter og Præst Hansjacob i en høj Alder lukkede sine Øjne for sidste Gang. Jeg havde glædet mig til endnu engang at se og tale med den Mand, der som ingen anden Forfatter har haft Betydning for mig; men nu maa jeg nøjes med atter og atter at fordybe mig i hans Bøger og forhaabentlig engang valfarte til det lille Kapel i det dejlige Schwarzwald ved den lille Landsby Hofstetten, hvor Hansjacob, der elskede Ensomheden, sover sin sidste Søvn.

Hansjacob var et rigtigt Schwarzwaldler-Barn. Han fødtes i den lille By Haslach ved Kinzigfloden, hvor hans Fader var Bager og Krovært, samtidig med at han drev lidt Landbrug. Tidlig fik den opvakte Dreng et stærkt Indtryk af Borgernes og Bøndernes Liv og lærte en Række originale Mennesker at kende, hvis Færden han senere har skildret i sine Bøger. Om sine egne Bysbørn skriver Hansjacob bl. a.: »Enhver Haslacher har en skarp Tunge, men et ærligt, tilfreds og fremfor alt lystigt Hjerte; der er endnu ingen af dem død af Ærgrelse, og ingen har arbejdet sig ihjel.«

Sin Barndomstid har Hansjacob skildret i den glimrende Bog *Aus meiner Jugendzeit*, hvori han paa en fængslende Maade og med megen Humor fortæller om Forholdene i og udenfor Hjemmet. Meget smukt skriver han saaledes om Bedstemoderens gamle ugifte Søster (die Lenebas), at hun var hans Barndoms hellige Skytsengel, hans bedste Lærer i Guds frygt og Gudserkendelse. Efter hendes Død under hans Studieophold i Rastatt synes dog Interessen for Religionen at være gaaet tabt, thi han skriver senere: »Jeg maa aabent tilstaa, at da jeg med mit 22de Aar begyndte at studere Theologi, vidste jeg ikke mere, hvor mange Sakramenter og Bud den katholske Kirke havde, alt var væk, kun eet havde Verden og Menneskene ikke kunnet tage fra mig, Klippegrunden, som Lenebas havde lagt i mig: Troen paa Gud og Kærligheden til Guds Moder.«

Hansjacob begyndte sikkert det theologiske Studium uden at føle noget Kald til præstelig Gerning. En større Købmand og Fabrikant, der kendte den begavede og mundrappe unge Mand, tilbød ham Penge og anden Støtte, hvis han vilde blive Jurist, men Hansjacob sagde Nej og blev ved Theologien. »Hvem ved, hvorledes det skete, jeg ved det ikke,« skriver han i *Aus meiner Studienzeit*. Først senere vandt han den faste religiøse Overbevisning, der prægede hans hele Liv som Præst og Forfatter.

Præsteviet den 6. Aug. 1863 fejrede Hansjacob i Kirken i sin Fødeby Haslach d. 9. Aug. sin første hellige Messe. Efter at han havde underkastet sig den filologiske Stats-eksamen, blev han 1864 ansat som Lærer ved Gymnasiet i Donaueschingen. Paa Grund af stærke Angreb paa Regeringen i Baden blev han i 1869 afskediget og dømt til en Maanedes Fængsel, som han afsonede i Rastatt fra den 1. til den 29. Maj 1870. Han var dog allerede i Novbr. 1869 bleven ansat som Præst i den lille venlige By Hagnau ved Bodensø, hvor han blev til 1. August 1884, og hvor han blandt Menigheden udrettede et stort aandeligt og materielt Arbejde og desuden flere Aar var Medlem af Landdagen i Carlsruhe.

En lang Aarrække var Hansjacob derefter Præst ved St. Martins Kirke i Freiburg, og fra den Tid stammer flere af hans bedste Bøger, bl. a. 5 Bind Rejseerindringer fra Baden, Württemberg, Bajern, Elsass, Østerrig og Schweiz. De fleste af disse Farter foretog han paa gammeldags Vis med Heste og Vogn. Moderne Befordringsmidler elskede han ikke, lige saa lidt som de moderne Kvinder. »Husmoderens Plads er i Hjemmet; jo længere hun kommer bort derfra, desto daarligere er hun, og Sportsdamer og Valgretskvinder er som Regel ikke en rød Øre værd.« Saaledes og lignende udtaler han sig i Skrift og Tale, men han erkender ogsaa, at de gode Kvinder er langt mere taalmodige, trofaste, stærke og fornuftige end Manden; den religionsløse, overmoderne Dame er en Ulykke for Familien og hele Samundet. —

Det vilde være fristende at komme nærmere ind paa en Omtale af Hansjacobs Bøger, men saa vilde denne lille Artikel svulme op til en hel Bog, hans Forfatterskab spænder nemlig over saa vidt forskellige Omraader. Jeg

vil blot nævne hans Prædikensamling *Kanzelvorträge für Sonn- und Feiertage*, der sikkert maa sættes meget højt. Det er dog især som Skildrer af Livet i Schwarzwald, ved Tegningen af en Række Virkelighedsbilleder fra Land og By, at han er bleven den største Folkeforfatter i vor Tid. Af Bøger, der henhører til denne Gruppe, kan anføres *Wilde Kirschen — Schneeballen — Bauernblut* o. fl. a. Ogsaa som historisk Forfatter har Hansjacob skrevet en Del, men særlig maa fremhæves hans Livserindringer og Dagbøger, hvoraf *Dürre Blätter — Im Paradies — Erinnerungen einer alten Schwarzwalderin — Abendläuten — In der Karthause — Meine Madonna — Allerseelentage* o. m. a. maa betegnes som rene Perler. Desuden har han skrevet Rejsebeskrivelser fra Italien, Frankrig, Holland og Belgien, adskillige mindre Skrifter om sociale Spørgsmaal o. s. v.

De sidste Aar levede Hansjacob i det af ham byggede smukke Schwarzwalder-Hus i hans Fødeby Haslach. Ved mit sidste Besøg i 1914 traf jeg ham des værre ikke hjemme, men hilste paa hans prægtige Søster, der gennem mange Aar trofast og forstaaende stod ved hans Side. —

Mine Samtaler med Dr. Heinrich Hansjacob vil altid staa fast prægede i Erindringen. Han var en Mand, der baade aandeligt og legemligt ragede op over Mængden. Meget selvstændig, af og til skarp og snerrende, foragtede han al forloren Storhed, var maaske endogsaa stolt af at kunne kalde sig selv en *Proletar und Backersbube*, men til Tider var han blød som et Barn, og naar han talte om Hjemmet i Haslach, om den dejlige Ungdomstid, som mere og mere kom til at staa for ham i Rosenskær, kom der en egen vemodig Stemning over hans Ansigt, og Udtrykket i hans Øjne viklede hurtigt mellem Graad og Glæde.

Faa Dage efter hans Død skrev en Dame fra Elsass

Du bist nicht tot! Du lebest weiter

In tausend Herzen fort und fort.

Jeg vilde blot ønske, at Hansjacob ogsaa maatte leve i mange Hjerter her hjemme, at mange, unge og gamle, Kvinder og Mænd vilde læse hans Bøger og derigennem lære denne ejendommelige Personlighed at kende. P—n.

En ABC for voksne.

P.

Præsterne. (Sluttet.)

Og hvorfor løber disse Præster i deres sorte Dragt omkring i Verden?

For at benytte den Magt, de ved Biskoppens Haandspaalæggelse har modtaget — at konsekrere, at absolvere, at velsigne — til Folkets eget Bedste. Thi de er salvet og sendt for at bringe de fattige et glad Budskab og forkynde Forsoningsaaret, for at være Frelserviljens Talsmænd og Frelserkærlighedens Varmeledere.

Kirkens og Tabernaklets Nøgler er lagt i Præstens Hænder, for at han skal lukke begge Døre op for alle dem, der er nødlidende og besværede. Bjergene i Judæa har, for at bruge et barnligt Salmeord, ingen Grund til at se skævt til Sions Bjerg, thi fra Sions Højde flyder der Dug over paa Judæas Højder. Og hvis det er saaledes, hvis Præsten kun er indviet for med begge Hænder at bringe Guds Gaver til Folket, saa bliver Præst og Folk ved Præstevielsens Sakramente ikke adskilt, men knyttet sammen....

Præsten er Støv fra Jorden, født af Støv som alle Adamsbørn, men han er Støv i vor Frelasers Hænder, for at de blindes Øjne dermed maa aabnes, han er, som Kjolesømmen paa Frelserens Dragt, en Gennemgangsstrøm for dem, der rører ved denne Kjolesøm. Dette er Præstedømmets Eksistensberettigelse!«

En Bifaldsstorm bruste som en Orkan gennem den kæmpestore Forsamlingshal, da Biskoppen havde udtalt denne Sandhed i saa vidunderlig smuk og kraftig en Form. Han gjorde en lille Pause og gik saa over til et Emne, som vistnok altid er aktuelt, saa længe katholske Præster virker, og som har været Anledning til Agitation imod Præstedømmets Idealer. Saare ofte, naar man sidder i et Jernbanetog eller i et Selskab og snakker med endog vengsindede Folk, kan man træffe paa Ytringer som: Ja, Hr. Pastor, det er altsammen meget godt, jeg respekterer den katholske Kirke, men — hvorfor maa De ikke gifte Dem?

Og her i Skandinavien har det jo ogsaa i den nyeste Tid ikke manglet paa danske og svenske — jeg siger des værre — sjofle Angreb paa den katholske Præsts Cølibat (frivillig Afholdenhed fra Ægteskab). Men Biskoppen af Speier fandt de rette Ord til disse Bagtalere. Gid hans Ord maatte læses og blive kendt saa meget som muligt.

II. Cølibatet.

»Af gode Grunde har Kirken fastsat Forpligtelsen til at leve i enlig Stand som Betingelse for at modtage de højere Vielser. Og selv om nogen var en Salomon i Visdom, en Johannes Krysostomus i Veltalenhed, en Biskop Ketteler¹⁾ i Foretagsomhed — Kirken vilde, hvis denne Betingelse ikke blev opfyldt, med Tak frabede sig vedkommendes Tjeneste i Herrens Helligdom. Den Haand, der daglig lægger Herrens Legeeme i Brødets Skikkelse paa Patenen (den lille Guldtallerken) og rækker den til de troende, den skal eje noget af hine Englehænder (Marias), der lagde Jesusbarnet ned i Vuggen.

Som en ren Johannes-Sjæl maa Præsten hvile ved Mesterens Bryst i en Slags vedvarende Kommunion, lige fra det Øjeblik, da han ved Præstevielsen modtager Kalken og Hostien, indtil den Dag, da man hugger en Kalk og en Hostie-Figur ud paa hans Gravkors! Indenfor Kirken er Cølibatet i første Linje den Bryllupskjole, der skal pryde Præsten ved Altertjenestens Højtidelighed. Uden den katholske Opfattelse af Alterets Sakramente kan man ikke forstaa Præstens Cølibat!

Men denne betyder ingenlunde en Foragt for Ægteskabet. Ingen Konfession værdsætter Ægteskabets Hellighed saa højt som den Kirke, hvori det er kronet med et Sakramentes Værdighed. Paa den anden Side maa Kristendommen som Verdenshistoriens mest alsidige og høje Religion ogsaa aabne Vejen for de højeste sædelige Idealer. En saadan Religions Præst maa være Fanebærer for Forsagelsens Heroisme, for Offervilligheden, som er det mest præstelige ved en Præst, for en fuldkommen Efterfølgelse af den i jomfruelig Renhed straalende Frelser.

¹⁾ Vilhelm Emanuel von Ketteler (1811 – 1877). Biskop af Mainz, en af Tysklands største religiøse Personligheder. Som Taler og Forfatter tog han sig meget af sociale Spørgsmaal. (Se Ugebladet 1877, Side 513-520.)

Det kan være, at en enkelt snubler paa Vejen opad, at hans menneskelige Svaghed faar Overtaget, men ved selve Loven lyser os Guds Segl i Møde, Udtrykket for den guddommelige Naades Kraft. Hvo som kan fatte det, han fatte det, thi Kød og Blod har ikke aabenbaret dette Evangelium.

Naar Stormklokkerne lyder — som forleden i Portugal¹⁾ — eller naar der udbryder en Kolera-Epidemi og Præsterne skal meddele de døende Sakramenterne — da maa han kunne sige: Jeg har hverken Hustru eller Børn, jeg er beredt til at afmarchere. . . . Saaledes er Præstens Cølibat tillige hans Indvielse til at være forberedt paa Døden som en Guds Ridder. For den ene er dette Daarskab og Forargelse, for den anden en Gudskraft. . .

Man taler om »tvungent Cølibat«. Som om man først efter Vielsen sagde til de nyviede Præster: I maa gaa eders Livsvej uden Ledsagerinde! — Efter at have taget Studenter-Eksamen har den unge Mand frivillig indskrevet sit Navn iblandt de theologiske Studenter. Efter flere Aars Studier siges der ham i Præsteseminariet — ved Foredrag, i Eksercitierne o. s. v. atter og atter — hvilken Alvor der ligger i Cølibatsloven. . . Tre Gange er denne Gideons Skare mønstret — hvem tør da tale om Tyang? Er den unge Mand moden til Ægteskab, er han vel ogsaa moden til at vælge den enlige Stand. . . .

Vielsen giver Præsten Krav paa Guds Hjælp, men den forvandler ham ikke med eet Slag til en usaarlig Helt. Ikke Engle uden Kød og uden Blod er gjort til Præster. Der kan og maa komme Forargelser.

Men hvis en ulykkelig Præst har forglemmt sig . . . maaske har kastet den sorte Kjole og nu gaar paa Agitationsrejse med sin Moders Skændsel — saa bliver han med eet »en berømt og lærd Mand« og baaret paa Skuldrene i Triumf gennem Landene. . . .

Her overvældede Tilslutningens Udraab den biskopelige Taler. Fra alle Sider raabtes der: »Sandt, meget

¹⁾ I Portugal var der netop udbrudt en voldsom Kirkefølgelse i „Civilisationens Navn“. Resultatet blev et uhyre Virvar paa Skolens og Religionens og overhovedet det offentlige Livs Omraade, medens nogle ærgerrige Politikere kunde mele deres Kage.

sandt!« Efter at Bifaldet havde lagt sig lidt, sluttede Biskoppen dette Emne med følgende lapidariske Udtalelser:

»Intet fornuftigt Menneske bedømmer et Træ efter de ormstukne Frugter, der falder af. . . Vort Folk ved, at Lægekunst vedbliver med at være Lægekunst, selv om en Læge ligger paa Hospitalet, og Folket lader sig ikke rokke i Troen, hverken ved virkelige Præstesyn-der eller ved opdigtede! Fra alle Krøge søger den antika-tholske Presse at samle Skandaler. Den skulde vælge sig en Aadselgrib til sit Vaabenbillede. Allerede det, at vore Fjender altid disker op med de samme Historier, viser jo, at Skandaler ikke er saa hyppige. Men Gejstligheden burde oftere betjene sig af Lovens Hjælp for at vise, at den ikke vil lade alle Angreb paa dens Ære gaa ustraffet. . .

En Præsts Cølibat er lige saa lidt Skyld i en Præsts Forseelser, som Ægteskabets Sakramente er Skyld i et Ægteskabsbrud. Overfor de faa, der er kommet i Mod-strid med deres h. Kald, staar der Tusinder og atter Tu-sinder, som i Dag med samme Glæde som paa Vielsens Dag vil gentage deres: *Adsum*, jeg er til Stede! . . .

Men til eder, kristelige Forældre, retter vi den Appel: »Hvis eders Søn ikke vil være Præst, lad ham frit vælge et andet Kald. For Guds Skyld: ingen Tvang i Valget af Livsvejen, selv om Forældrene derved maa opgive et Hjer-teønske. Men hvis han kommer og siger: Fader, Moder, Mesteren har været her og har kaldt paa mig, jeg vil træde hen til Herrens Alter — da skal eders Søn paa Vejen til Alteret ledsages af eders Velsignelse. Da skal han have Lov til at blive Præst i den personlige Friheds Navn og til Trods for alle Smædeskrifter og alle Angreb.«

Efter nogle Ord om Præstens Uddannelse vendte Biskop-pen sig til den Tribune, hvor han saa Studenternes brogede Skare. »Og nu en Hilsen til Dem, mine kære Studenter! De, der ikke studerer Theologi, vil i disse Dage vistnok gaa sig en stille Pilegrimstur til Biskop Kettelers Grav for der i Domkirkens Mariakapel at bede et Ave Maria, for at De maa opnaa den Naade at blive Lægmands-Apostle i Deres forskellige Kald — Lægmands-Apostle af Staal og Jern. Men De, mine unge Theologer, skal ved Kettelers Grav lære at aabne begge Øjne for vor theologiske Videnskabs Lys, der lyser

længere frem end Solen, og at løfte begge Hænder til Velsig-
 nelse, selv om man løfter Knytnæven imod Dem. Præsten
 skal være for den blinde Øjet, for den halte Foden, han skal
 føre Børnene i deres Livs Morgenstund, de arbejdende i Mid-
 dagens Varme, de døende i Livets kølige Aftentime hen til Frel-
 seren. Kom min Ven, hold din Haand fast omkring
 Korsets Stamme, og søg at gøre dig værdig til Guds
 Rige! Men naar en Student er uklar i sit Kald — som
 Ketteler jo ogsaa kæmpede med sig selv — saa skal han
 gøre som han og tage til Altötting¹⁾ og bede der. Da vil
 han blive klar over sit Kald, og hans Sjæl vil synge et
 Alleluja, thi han har faaet en Arvelod i Herlighed. Gud
 er hans Andel i Evighed.« — F. F. M.

Nye Bøger.

Armfell: Kring Reformationsminnet. (Stockholm. 8 S. 1918. 15 Øre.)

Det er svenske Bøger, Opmærksomheden i Dag skal henledes paa. Den første er ovennævnte lille Hæfte, i hvilket Forfatteren, den udmærkede Katholik Baron Armfelt, kort og klart afviser de gængse protestantiske Fejltagelser om Kirkens Stilling overfor Bibeloversættelser og Helgendyrkelse. Birgittaforeningen i Stockholm har udsendt det lille Arbejde, som faas hos Vagtmesteren i Norra Smedjegatan 24, Stockholm.

Thomas a Kempis: Kristi Efterfølgelse. Ved G. J. V. Ericsson. (Åhlén og Åkerlund. Stockholm 1918. 410 Sider. 8 Kr. 50 Øre.)

Det er sjældent at faa en saa smukt udstyret Bog i Hænde som nærværende Oversættelse af Thomas a Kempis's udødelige Andagtsbog. Fint Papir, nydeligt Tryk, en Masse smukke Initialer og adskillige kønne Træsnit gør det til en ren Øjenslyst at blade i den store Bog, hvis høje Pris ingenlunde er uforholdsmæssig, naar Hensyn tages til den sjældne Udstyrelse. Oversættelsen, der skyldes Magister G. J. V. Ericsson, synes at være foretaget i Danmark; i hvert Fald er Forordet til Bogen skrevet i Charlottenlund, hvor Magisteren opholdt sig et halvt Aars Tid i Fjor. Et interessant Tillæg paa 40 Sider bestaar af et lille Udvalg af gamle Bønner fra den svenske Middelalder, foretaget af

¹⁾ Altötting er et bekendt Valfartssted. Meningen er, at den unge Theolog i Tvivl skal bede og modtage Sakramenterne, helst paa et Sted, der er særlig indviet til Andagt.

Pastor B. D. Assarson, som ikke har saa faa Venner her i Danmark. Der er blandt de smaa gamle Bønner sande Perler, der faar en til med Undren at tænke, som saa meget andet ogsaa formaar: Det var ikke Reformationens højere kristelige Standpunkt, der bragte den Sejr i de nordiske Lande! Oversættelsen er nøjagtig og holder sig nøje til den latinske Original, der naturligvis er lagt til Grund for den. Hvad Sproget og Stilen angaar, kan Anmelderen kun udtale den Formening, at efter det Indtryk, Magisteren gjorde paa dem, der lærte ham at kende her i Danmark, vil der sikkert intet være at indvende mod dem. N. H.

Petrus i Rom.

(Sluttet).

Et indirekte Skriftbevis for Petri Ophold i Rom er den h. Markus's Evangelium. Dette Evangelium er øjensynlig skrevet i Rom og for romerske Kristne. Selve Sproget røber dette, og hvad dets Indhold angaar, maa det med langt større Ret henføres til Petrus end Lukas's Evangelium til Paulus. Dette bekræftes da ogsaa af Traditionen, idet f. Eks. Papias, som levede, dengang Evangeliet blev skrevet, siger, at Markus har skrevet op, hvad Petrus havde prædiket, for at det ikke skulde gaa de Kristne af Minde, og Clemens af Alexandria hævder ligesaa bestemt, at dette er sket i Rom.

Jeg nævnte kun eet indirekte Skriftbevis; jeg skulde have sagt to. Selve vor Modstander gør mig opmærksom paa det andet. Han skriver: »Ifølge den katholske Opfattelse skal Peter ret tidlig være rejst til Rom. Det skal være Rom, som Lukas hentyder til i Ap. Gern. 12, 17, hvor det hedder, at Peter »drog til et andet Sted«.« Det er ganske rigtigt. Det staar der, og dette »andet Sted« kan ikke være noget andet end Rom. Petrus var lige bleven befriet fra Fængslet. Det var efter den rimeligste Antagelse ved Paasketid Aar 42. I Palæstina kunde han ikke blive; saa drog han til et andet Sted, og dette Sted var, som sagt, Rom. Vi har en god Hjemmelsmand for denne Paa-stand, Kirkehistoriens Fader Eusebius. Han skriver, at Petrus kom til Rom i Kejser Claudius's andet Regeringsaar,

hvilket netop var Aar 42. — Men hvorfor nævnes det saa ikke i Skriften? Mon ikke netop, fordi det var Rom? Det var ikke raadeligt, at man uden for de indviede Kredse vidste Besked derom. I Rom maatte gerne en hvilken som helst Tro forkyndes, en hvilken som helst Gud dyrkes. Men alle Religioner matte anerkende Kejseren som deres højeste Herre. Det vilde straks have ført til en Tilintetgørelseskrig mod Kristendommen, dersom det var bleven bekendt, at den ikke anerkendte Kejseren som sit Hoved. Derfor maatte Rom ikke nævnes, medens ethvert andet Sted roligt kunde være bleven nævnt.

Paa denne Maade har vi ogsaa en naturlig Forklaring af Petri 25-aarige Episkopat i Rom. Meningen er ikke, at han i 25 Aar har resideret i Rom. Hans første Ophold varede kun til 49 eller 50, i hvilken Tid han med stor Frugt prædikede Troen for de derboende Jøder (smlg. Gal. 2,8). Mellem 49 og 50 blev Jøderne og med dem vistnok ogsaa de Jødekristne fordrevet fra Rom. Saa kom Petrus til Jerusalem, hvor han traf sammen med Paulus og tog Del i Apostelkonciliet Aar 51. Efter Kejser Claudius's Død Aar 54 vendte Petrus ifølge Lactantius's Vidnesbyrd tilbage til Rom og udfoldede en endnu frugtbarere Virksomhed blandt Hedningerne end før blandt Jøderne. Af disse tog Paulus sig, da han Aar 51 kom til Rom, og saaledes blev han den anden Grundlægger af den romerske Menighed.

Vor Modstander finder for øvrigt endnu et Sted i Skriften, endogsaa »det tydeligste Vidnesbyrd imod Rigtigheden af den katholske Opfattelse«, nemlig »Brevet til Romerne«. Og hvordan skal det bevise, at Petrus ikke var i Rom, ej heller har grundlagt den romerske Menighed? Jo, »skønt Brevet indeholder en lang Række Hilsener og personlige Bemærkninger, nævnes Peter ikke. Og Rom. 15, 20 (jfr. 2. Kor. 10, 16) siger Paulus med rene Ord, at han ikke vil forkynde Evangeliet der, hvor en anden har lagt Grundvolden, for ikke at trænge sig ind paa fremmed Omraade. Peter er altsaa ikke Grundlæggeren.«

Dette sidste er nu netop med Henblik paa Rom. 15, 20 — hvilket ikke maa løsrives fra V 21—28 — en dristig, for ikke at sige dumdristig Følgeslutning. Thi hvad siger Paulus V 22? »Derved — nemlig ved mit Princip ikke at

ville bygge paa en fremmed Grundvold — blev jeg ogsaa mangen Gang forhindret i at komme til eder og er det indtil nu.« Følger heraf ikke, ja, følger ikke af hele Brevet, at Kirken i Rom for længst var bleven grundlagt? Af hvem? Ja, det ny Testamente siger os det ikke direkte; men her er allerede før sagt, at netop i Rom maatte Øvrigheden ikke vide, at der gaves et særskilt, af Staten uafhængigt Hoved for de Kristne. Dette var efter Historiens Vidnesbyrd den h. Petrus, og netop derfor maatte han ikke nævnes i Pauli Brev, ej heller i de Breve, han skrev fra Rom.

Endnu af en anden Grund. Brevene blev jo ikke adresseret til Menighederne, hvis Medlemmer for største Delen slet ikke kunde læse; Brevene blev sendt til Forstanderne, som saa læste dem op og fortolkede dem for de troende. Nu var Petrus paa hin Tid enten i Rom eller et andet Sted. Dersom han ikke var i Rom, saa var det meningsløst at hilse ham; var han der derimod, saa var det overflødigt; thi saa var det netop ham, der fik Brevet først i Hænde.

Nu vil vi blot et Øjeblik vende tilbage til Paulus's paa-tænkte Rejse til Rom. Blev han mon herved utro mod det Princip, han fulgte, ikke at bygge paa en Grundvold, der allerede var bleven lagt af en anden? I og for sig stod det ham frit som en Apostel, der havde faaet sin Sendelse af selve Herren, ogsaa at prædike paa Steder, hvor allerede en anden havde prædiket. Men i dette Tilfælde vilde han i Virkeligheden ikke afvige fra sit Princip. Han nævner selv den fromme Hensigt, i hvilken han vil gæste Rom. Hans Rejses Maal er ikke Rom, men Spanien (se Rom. 15, 24 og 28). Rom skal kun være en Mellemstation, hvor han rigtignok ogsaa vilde meddele nogle af sine aandelige Naadegaver, »saa vidt det staar til ham«, men dog meget mere vil søge Trøst og Vederkvægelse hos de romerske Kristne og sikre sig deres Forbøn hos Gud (sml. 1, 11 f. 15, 30. 32). Senere hen, da han som Fange virkelig kom til Rom c. Aar 61, henvendte han sig, tro mod sit Forsæt ikke at pløje paa en anden Mands Ager, først til Jøderne. Men da disse for Størstedelen viste sig genstridige, gjorde han Brug af sin Ret til at prædike »for alle, som kom til ham«. Paa Grund af sin Apostelværdighed kan han saa

med Rette siges at være Medgrundlægger af den romerske Menighed. Det gør ikke noget Skaar i den h. Petrus's Fortjeneste. Paulus blev dog ikke ret længe i Rom. Efter sin Frigivelse gjorde han den forlængst planlagte Rejse til Spanien samt til andre Steder. Først kort for Udbruddet af den romerske Forfølgelse kom han atter til Rom for der sammen med Petrus at besegle sin Bekendelse med sit Blod.

Maaske kunde omtalte Artikels Forfatter have godt af at mærke sig den alt andet end katholsksindede Hilgenfelds Ord: »I den historiske Forskning skal ikke Partilidenskab tale det afgørende Ord, men den rene Sandhedskærlighed. En protestantisk Historiegransker maa heller ikke tage Hensyn til antikatholske Fordomme. . . Vistnok kan det ikke billiges, naar protestantiske Theologer kaster forelskede Blikke over mod Katholicismen. Men de skal ogsaa vogte sig for at blotte sig selv ved uholdbar Benægtelse overfor den katholske Theologi.«

F. Esser.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. I Mandags Aftes holdt Maria-Kongregationen for Ynglinge sit højtidelige Slutningsmøde. P. Rektor Sialm, som selv har ledet Kongregationen i 11 Aar, holdt Festprædikenen. Han talte med varm Begejstring om Kongregationens Idealer og Virkemaade. Dens Medlemmer stræber efter først at hellige sig selv og leve som Vor Frues gode Sønner. Men tillige vil de virke for andre, være en Surdejg for deres Omgivelser og for deres Foreninger. Og det gør de, ikke af Tvang, men fordi de frivilligt har givet deres Ord derpaa, og fordi det gælder om at ære og glæde Vor Frue. Begejstring for en ædel Sag, frivillig Selvforpligtelse, Apostolat: det er de Vaaben, Kongregationen har kæmpet og sejret med i over 350 Aar. Med dem kæmper den den Dag i Dag, for de er stadig lige blanke. Hvorfor grundlægges der ellers stadig nye Kongregationer hele Verden over, ca. 1000 hvert Aar, selv nu i Krigstiden? Hvorfor saa paafaldende mange blandt Katholikkerne i U. S. A? Det er et Tegn paa, at Kongregationstanken stadig er moderne, og at vor Ungdoms Ledere ved, hvad den betyder for deres Arbejde. Vel virker den stille og bramfrit, men dens Frugter er synlige for enhver, der kan se. — Saaledes har ogsaa Kongregationen for de unge Mænd virket i København i 39 Aar. De unges Iver og Begejstring for den er det bedste Bevis for, at dens Tanke har slaaet an. Det store Antal Venner, der var mødt til Afslutning,

viser, at der findes megen Forstaaelse for den i Menigheden. Det nylig paabegyndte Ungdomsarbejde for vore yngste aabner et nyt Felt for Kongreganisternes Virkestrang, og alt tegner derfor til en glimrende Fremgang nu, da Kongregationen, den 29. Juni, træder ind i sit 40. Aar. *Jos. Koch.*

— De unge, som ikke plejer at læse Avertissementerne igennem, skal paa dette Sted mindes om den Ungdoms-Sommerfest, som den 30. ds. agtes afholdt i Ballerup. Den tilsvarende Fest i Bagsværd i Fjor var saa vellykket, at alle de, der var med den Gang, ogsaa i Aar vil være med, om de kan, og mange flere kommer sandsynligvis med i Aar. Vejen er lidt længere denne Gang, men saa er til Gengæld Mødesalen og Haven langt bedre egnet til en Sammenkomst som paatænkte end Lokalerne i Bagsværd.

Tyskland. Enkelandgrevinde Anna af Hessen, det ældste Medlem af Familien Hohenzollern, er den 12. Juni efter svære Lidelser afgaaet ved Døden. Prinsesse Anna fødtes den 17. Maj 1836 i Berlin som en Datter af den i 1883 afdøde Prins Karl, en Broder til Kejser Vilhelm I. I 1853 indgik hun Ægteskab med Landgrev Frederik af Hessen, som døde 1884. I 1901 blev hun optaget i den katolske Kirke paa Slottet Adolfseck ved Fulda. Den afdøde Landgrevinde var baade Abonnent paa Ugebladet og Medlem af Ansgariusforeningen. R. I. P.

Ungdoms-Sommerfest.

Søndag den 30. Juni Kl. 4^{1/2} pr. afholder de herværende katolske Ungdomsforeninger i Forbindelse med Foreningen »Unio« en Sommerfest i Ballerup Kro, hvortil alle Katholikker venligst indbydes. Taler, Sange, Underholdning og Dans. Tog fra Københavns Hovedbanegaard Kl. 3²¹, fra Ballerup Kl. 9⁵².

Følgende 2 Ture arrangeres:

1) Man tager med Toget ad Slangstrupbanen København L. Kl. 1¹⁰ til Hareskov, hvorfra der efter ca. 1 Times Ophold spadseres til Ballerup med Ankomst Kl. ca. 4 (ca. 6 Kilometer).

2) Cykletur. Mødested Søpavillonen Kl. 10^{1/2}. Turen gaar over Søborg og Buddinge til Frederiksdal, hvor medbragt Frokost spises Kl. ca. 12^{1/2}. Derfra Kl. 1^{1/2} til Hareskov, hvor der holdes Hvil. Derefter til Ballerup med Ankomst Kl. ca. 4. (Hele Turen ca. 40 Kilometer.) Adgangstegn til Festen à 50 Øre faas hos Hr. Fabrikant Hoffmann, Købmagergade 48, i Katholsk Boghandel, paa St. Andreas Kollegiet i Ordrup samt hos de forskellige Foreningers Bestyrelser. *Intet Billetsalg i Ballerup.*

Mariakongregationen af Apostlenes Dronning holder Fælleskommunion Søndag d. 23. Juni Kl. 8 i St. Ansgars Kirke.

Mariakongregationen for Mænd holder Fælleskommunion Søndag den 23. Juni Kl. 8^{1/2} i Jesu Hjertes Kirke.

Fidelitas. Fælleskommunion d. 23. Juni. Medlemmerne anmodes indtrængende om at møde. De sidste Aar har der mødt meget faa Medlemmer, i Aar maa alle møde. *Bestyrelsen.*

Sakramentskirken. Hver Torsd. sakr. Velsignelse efter 8-Messen.

Kirkelig Kalender.

23. Juni. 5. Søndag eft. Pinse.	30. Juni 6. Søndag eft. Pintse. (I Højmessen: Petrus og Paulus, Apostle.
24. — M. Johannes Døberen.	1. Juli M. Jesu Blod.
25. — Ti. Vilhelm, Abbed.	2. — Ti. Marias Besøgelse.
26. — O. Johannes og Paulus, Martyrer.	3. — O. Oktavdag.
27. — To. Oktavdag.	4. — To. Oktavdag.
28. — F. Leo II, Pave og Bekender. (Fastedag).	5. — F. Anton Maria Zaccaria, Bekender.
29. — L. Petrus og Paulus, Apostle.	6. — L. Oktav af Petrus og Paulus.

St. Knuds Feriekoloni.

Ovennævnte Koloni bringes i velvillig Erindring. Prisen er i Aar Kr. 1,25 pr. Dag. Brugt, brugeligt Børneløj samt kontante Bidrag modtages med Tak paa Menighedskontoret, Bredgade 69² o. G., hos St. Josefssøstrene, Østerbrogade 7 D¹, Frederiksberg Allé 15—17 paa St. Josefs Hospital og hos Portneren i Stenosgade. Første Fortegnelse over de til Feriebørnene indkomne Bidrag.

Vincentforen. Amager ... 20.00	Portneren i Stenosgade .. 5.00
» Bredgade . 30.00	No. 48 25.00
» Frederiksb. 20.00	G..... 20.00
» Nørrebro . 40.00	Frederik 20.00
» Ordrup ... 25.00	Hr. og Fru B. 5.00
Fra min E og mig selv .. 5.25	En mager lille Sparegris. 1.25
Frk. G..... 10.00	Rest fra sidste Aar..... 14.61
Div. Beløb v. Moder Suzanne 58.00	<hr/> Kr. 336.11
» » » Menighedsko. 37.00	<i>Martha Hansen.</i>

4. (sidste) Liste over indkomne Bidrag til **Rosenkranssognets Jubilæums-Legat** af $\frac{11}{6}$ 1918: Kr. 0,50—0,50—0,50—0,75—0,75—1,50—1,50—4—6—7—8—25—30—45—45—50—100—100—100—500—1000—(24×1,00)=24—(24×2,00)=48—(10×3,00)=30—(18×5,00)=90—(11×10,00)=110—(II. Bidrag) 573,67—(II. Bidrag) 248,08—samt fra udenfor Sognet boende: 2—2—2—3—20—25—25—25—100—1000—(6×5,00)=30—(4×10)=40. Indvundne Renter 35,00. Indvunden Kursdifference 617,50. Ialt med det tidligere indkomne 10.000 Kr. (i Østifternes $4\frac{1}{2}\%$ Krediforenings Obligationer).

Udenfor Indsamlingen til Legatet er Udgifterne til de udelte Almisser samt Trykning af Cirkulærer og Porto bleven dækket af to Velgørere.

Herm. Hoffmann, Hovedkasserer.

Frederiksberg, d. 18. Juni 1918.

I Anledning af Navnedagen tillader Ugebladet sig herved paa Læseres og egne Vegne at bringe

Højærværdigste

Hr. Biskop Johannes von Euch,

*Pavelig Tronassistent og romersk Greve, Komm. af Danneb.,
en ærbødig og hjertelig Hilsen og Lykønskning.*

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1—4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4—6 Eftermiddag.

Nr. 26.

Søndag den 30. Juni.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — ABC for voksne. — Tanker om Spejdersagen. — En kort Bemærkning. — Den katholske Kirke og Afholds-sagen. — En middelalderlig Ruin ved Aakirkeby. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. — Brevkasse. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

410.

»Paulus, Jesu Kristi Fange!« (Filemon 1,1.)

Et af Nutidens mange Idealer er Overmennesket, det store, geniale Menneske, der foruden sin Genialitet ogsaa har Kraft nok til at lade haant om alt og alle og til kun at leve for sin egen Storhed og for sine store Tanker. Der findes blandt Kristendommens mange Stormænd ikke saa faa, der naar tæt op til dette det moderne Hedenskabs Ideal, og som sikkert havde naaet det, dersom ikke netop Kristus havde været stærkere. Allerede i den kristne Histories Gry møder der os et kristent Overmenneske, St. Paulus, en vældig, genial Personlighed, fuld af Ild og Kraft. Det kan gaa saadan i den første Tid, man læser og studerer Paulus, at Indtrykket af det store Menneske, af Ild og Kraft, er saa overvældende, at det varer noget, før man rigtig kommer til at holde af ham, fordi den kristelige Mildhed og Kærlighed ligesom havde gemt sig. Saaledes viser Kunsten altid den store Apostel som den strenge Mand med det lange Skæg og Sværdet i Haand; Sværdet skal minde om, at St. Paulus faldt for Sværdet, men han ser i Reglen ud, som om han stod rede til selv at svinge det.

St. Paulus var den store og stærke Apostel, men det er blot den ene Side af hans Væsen. Naar man kun har

faaet det Indtryk af ham, vil man undres ved at se ham begynde sit Brev til Philemon med Ordene: »Paulus, Jesu Kristi Fange.« Ligesom Kongen aabner sine Skrivelser med sit Navn og sin Titel: »Vi Christian X, Konge af Danmark,« saaledes begynder Apostelen: »Paulus, Jesu Kristi Fange.« Det er hans Titel, hans Hæderstitel, hans Stolthed og hans Fryd at være Jesu Kristi Fange. Det er ogsaa Indholdet af hele hans Liv.

Det Ord minder os om, hvordan Paulus foran Damasus for første Gang »bævende og forfærdet« sagde: »Herre, hvad vil du, at jeg skal gøre?« »Fnysende med Trusler og Mord« var han stolt kommen kørende, men nu blev han stille som en blindet Træl af sine Mænd ført ind i Byen, han var blevet Jesu Kristi Fange. Som en Fange og Træl endte han sit Liv, og i Fængslet i Rom er det, han gammel og ældet af alt det, han har maattet lide, kalder sig Jesu Kristi Fange. Jesus havde fanget Paulus med sin Naade og Kærlighed, han var blevet bunden og lænket, ikke til kolde, haarde Mure, men til Jesu Hjerte. Jo bedre man lærer St. Paulus at kende, desto tydeligere træder denne Side frem. Under og gennem alt det, der ved første Øjekast synes vældigt, stolt, haardt, gaar der en Strøm af Kærlighed til Gud og Mennesker. Det er virkelig Overmennesket, der her er blevet bundet og gjort til Fange, og som nu er i Stand til at trodse alle menneskelige Forfølgelser og jordiske Farer, men ogsaa i sit Fangenskab hos Jesus er kommet til Erkendelse af, at Kærligheden er det største af alt: »Havde jeg ikke Kærlighed, da var jeg intet!« Det var jo selve Kærligheden, han maatte lyde.

Verden ærer og beundrer de store Mænd, Geniets Storhed. St. Paulus viser os, hvad denne Storhed bliver til, naar Herren tager den i sin Tjeneste, saa bliver den Idealet for alle Kristne, »Jesu Kristi Fange.« Mens Verden raaber op om sin Frihed, som ikke maa røres, kalder Apostelen sig glad og stolt: »Paulus, Jesu Kristi Fange.«

Bi.

En ABC for voksne.

Q.

Quito.

Bogstavet Q er endnu med i det danske Alfabet, men det er forældet, eftersom man nu bruger Kv, naar man vil skrive et Ord, der i gamle Dage — d. v. s. alt-saa for faa Aar siden — begyndte med Qu, som f. Eks. Quist, Quinde, Quadrat.

Derfor bruges Bogstavet nu kun i Fremmedord, og vi har maattet ty saa langt som til Quito, Ecuadors Hovedstad, for at finde en passende Overskrift over denne Artikel. Ja, ogsaa i anden Henseende er Overskriften lidt »søgt«, thi Artikelen skal slet ikke fortælle noget om denne Bys Udseende, dens Gader eller dens Indbyggerantal.

Men for os Drengene i et belgisk Pensionat var Navnet Quito stærkt knyttet til Navnet Garcia Moreno, og længe inden vi kendte videre til Syd-Amerikas Republikker og deres Historie, vidste vi den Gang meget godt, at en stor, from Statsmand og Katholik havde levet og virket i Quito som Præsident for Ecuador. Thi en af Pensionatets Ledere havde været i Garcia Morenos Nærhed, og senere lærte jeg en anden Præst at kende, der fortalte os om denne mærkelige Mand. Kollegiets Elever spillede et Drama, der handlede om Præsidentens Skæbne. Og det var vel værd at fremstille for unge Menneskers Fantasi. Thi hvorfor skal Børns Fantasi altid fyldes med besynderlige Eventyr og Røverhistorier, der slet ikke er sande? Men her lærte vi Drengene en Begivenhed at kende, der kunde danne os til Karakterer, højne vore Idealer og bestyrke os i alt godt — ikke mindst, fordi den overgik alle Romaner i Interesse og virkelig var sket! Thi det er den Fordel, som Historien giver, at Menneskets Øjne aabnes for Virkeligheden, for det, der er sket og kan ske, og at man forundret ser Menneskenaturens forskellige Kræfter i frit Spil, deriblandt Naadens, Religionens overnaturlige Element snart dukke op og lyse frem i en stor hellig Lue, snart forsvinde, alt efter som Naaden eller Naturen sejrer.

Gabriel Garcia Moreno var oprindelig Videnskabsmand. Han havde studeret Naturhistorie og Filosofi og var rejst fra Syd-Amerika over til Paris, hvor han fortsatte sine kemiske Studier. Her opnaaede han Doktor-Værdigheden. Vel havde han i nogle Aar staaet paa Skillevejen mellem helt at følge sin lidenskabelige Natur og Verdens Fristelser eller at blive en sand Kristen. Han valgte det sidste og blev en Katholik, der med alle sine rige Forstandens og Hjertets Anlæg søgte at opfylde de religiøse Pligter og at arbejde paa sig selv. Thi Garcia Moreno havde en Jernvillie, og om det end i lang Tid ikke lykkedes ham at blive Herre over en i og for sig berettiget Indignations Vredesudbrud, arbejdede han dog stadig paa at blive Herre over de uordnede Kræfter i sig og opnaaede senere en Ro og en Sindets Mildhed, der forbavtede endog hans Modstandere.

Han var det, man kalder en stor Karakter, han kunde tilgive og glemme den ham tilføjede Uret, men paa den anden Side var han af en ubøjelig Retsbevidsthed og veg ikke tilbage for med kraftig Haand at faa Retten og Retfærdighedens Gennemførelse genoprettet i Ecuador.

Thi i Aaret 1861 blev han valgt til Republikkens Præsident. Med Energi og med stor Forstaaelse for Landets Tarv tog han fat paa de vældige Opgaver, der ventede paa ham. Thi alt var i Ulave, Forholdene var i højeste Grad primitive, ja man kan næsten sige, at der manglede alt. Der manglede offentlig Ro og Sikkerhed, der manglede en ordnet Trafik og Vejanlæg, der manglede de elementæreste Hensyn til Hygiejne. Landets Skolevæsen stod med et mildt Udtryk paa Nulpunktet, Finansvæsenet, Agerbruget, Industrien havde været i daarlige Hænder. Garcia Moreno maatte altsaa ligefrem begynde paa bar Bund. Først bragte han Balance i Indtægt og Udgift, sørgede for en mere redelig Embedsstand, for Kontrol i Forvaltningsgrenene. Fra Udlandet indkaldte han Videnskabsmænd og tog sig af Universitetets og Skolernes Ny- eller Genoprettelse. Hans Personlighed virkede suggestiv, og alle, der traadte i Berøring med ham, blev grebet af hans Arbejdslyst og Ordenssans.

Han var alle Vegne. Han arbejdede med Parlamen-

tets Kommissioner, afholdt militære Øvelser, inspicerede Skolerne og var selv med ude omkring for at anlægge Veje og praktiske Forbindelser. Dette sidste var ligefrem som en Ny-Skabelse af hele Landet. Derved aabnedes Muligheden for en rationel Udnyttelse af Landets Rigdom. Ogsaa for Flod-Regulering og Havne-Bygning sørgede han, Han kan med Rette kaldes for Ecuadors Velgører og største Statsmand.

Samtidig sørgede han for, at Religionen kom til Ære. Han gav ikke blot selv et godt Eksempel, hvad Kirkebesøg, Sakramenternes værdige Modtagelse og et inderligt Andagtsliv angaar, men han arbejdede paa at faa gode Præster og Missionærer og forhandlede stadig med Pave Pius IX om Oprettelsen af kirkelige Institutioner. Han lignede i mange Maader den danske Konge Knud den Hellige, thi han havde samme uforfærdede Handlekraft, samme Alvor i Retfærdighedens Haandhævelse, samme Bods- og Andagtsliv.¹⁾

Fremfor alt havde Garcia Moreno en inderlig Andagt til Jesu allerhelligste Hjærte. Han kommunicerede hver første Fredag og plejede samne Dag ogsaa om Eftermiddagen at besøge det Allerhelligste. Men dette var naturligvis aldeles imod de saakaldte »liberale« Par-tiers og navnlig imod Frimurerens Ønsker.

Frimurerne danner som bekendt overalt hemmelige Selskaber, og disse er her ligesom i andre Lande af vor h. Kirke udtrykkelig forbudt. Thi Kirken har Mod til at gøre, hvad Staten nu til Dags ikke har Mod til at gøre, nemlig forbyde alle hemmelige Selskaber og Forbindelser som skadelige. Thi derved opstaa der et hemmeligt Snylte- og Protektionsvæsen — eller kan der opstaa saadant og det, der er langt værre — som ikke burde taales i et ordnet Samfund. Kirken vil desuden advare imod forkerte religiøse Indflydelser.

Dog, bortset fra disse principielle Synspunkter har Kirken ogsaa af rent praktiske Grunde set sig nødsaget

¹⁾ Saaledes fortalte en Præst, der var sammen med G. Moreno paa hans lange Ridetur, hvor han under utrolige Strabadser søgte at lægge Planer til Vejanlæg, at han endog paa disse Rejser strengt overholdt Tamperfastedagene og andre Faste- og Abstinensdage, skønt Præsten ikke selv formaede at overholde dem.

til at forbyde alt Frimureri og alt Loge-Væsen. Thi baade i Frankrig og Italien har netop Logerne været Talsmænd for et fanatisk Kirkehad, ja Religionshad. Det er Frimurerne, der overalt har været med til at binde Kirkens Hænder, at bespotte dens Indretninger. Disse Bestræbelser har ofte antaget Form af et ligefrem dæmonisk Gudshad og Kristushad — noget man her i Danmark maaske tvivler om, fordi det ligger saa fjernt fra den jævne danske Tankegang. Men hele den franske Regerings Kamp imod Religionen — den systematiske Forfølgelse af alle Folk, der f. Eks. gik i Kirke, modtog Sakramenterne, naar de var Embedsmænd eller militære — er jo hovedsagelig Logens Værk. Da alle Krucifikser blev fjernet fra de offentlige Bygninger, valgte den atheistiske Regering netop Langfredag dertil! Alt dette maa vi først vide for at begribe Frimurerens Væsen i de sydlige Lande.¹⁾

Deraf kan vi let se, hvilke svorne Fjender Frimurerne maatte være af Garcia Morenos Regering. De »liberale« Politikere kunde ikke fordrage at se det konservative Parti (G. Morenos) ved Roret, de vilde have »Frihed«, nemlig for sig selv og til at bortjage alle anderledes tænkende.

Men Moreno lod sig ikke skræmme, endog ikke, da han fik Truselsbreve om, at han vilde blive myrdet. Han fortsatte sit samfundsnyttige Arbejde, saa at Ecuadors Anseelse voksede i Syd-Amerika, og de brede Lag i Samfundet takkede Gud for den rolige Styrelse. Statsindtægterne voksede, og Forbedringerne gjorde deres Virkning. Derfor valgtes Moreno i 1869 atter til Præsident.

I Aaret 1870, da Italien gjorde et røverisk Indfald i Kirkestaten og Pave Pius blev »Fangen i Vatikanet«, var Ecuador den eneste Stat, som protesterede officielt imod denne Voldshandling. Pius den Niende, der jo ogsaa i de kommende Aar blev en Smerternes Mand, gengældte ved flere hjertelige Skrivelser Præsidentens fromme Hengivenhed og forærede ham en Medaille som denne fra nu af altid bar hos sig.

¹⁾ Her hjemme skal Frimurerne være en Forening, hvor man spiser godt og har en gensidig Forpligtelse til Hjælp. Der tales om „Humanitet“ og „Kærlighed“ — hvad der ellers gøres, ved vi ikke og maa vel heller ikke vide.

Den 18. Oktober 1873 indviedes Republikken Ecuador til Jesu allerhelligste Hjerte, og det var første Gang, noget saadant officielt foretoges fra den højeste Myndigheds Side. [Senere har ogsaa Spanien (i Anledning af den eukaristiske Kongres) og Østrig (i Anledning af Verdenskrigen) gjort det samme ved deres Konges, resp. Kejsers Mund.]

Ligeledes besluttede Ecuadors Parlament at bevillige Paven en vis aarlig Afgift som Hjælp i hans Nød. Det var netop den Gang, da Bismarck prøvede paa at løsrive de tyske Katholikker fra den h. Stol.

I Begyndelsen af August 1875 skulde Præsidenten aflægge Regnskab for den udløbne Regeringstid. Han skulde genvælges, men hans og Religionens Fjender besluttede at fjerne denne energiske Forkæmper for Ret og Orden fra hans høje Stilling. Det kunde de ikke ad lovlig Vej — saa skulde det altsaa ske ad voldelig Vej: de vilde myrde Præsidenten.

Den 6. August 1875 var den første Fredag i Maaneden. Garcia Moreno modtog om Morgen den h. Kommunion og tilbragte Formiddagen med at skrive paa sin Tale til Parlamentet. Ved Middagstid rejste han sig fra sit Skrivebord og gik fra Regerings-Paladset over til Domkirken for der at bede en Stund foran det allerhelligste Sakrament.

Dette havde de sammensvorne beregnet. De vidste, at han fra Kirken vilde gaa alene tilbage til sin Bolig, som han ved disse private Besøg plejede at gøre, og at der nu ved Middagstid, hvor Solens Glød laa over den mennesketomme Plads foran Regeringspaladset, ingen ubejlelige Tilskuere vilde indfinde sig. De ventede under Paladsets Søjlehaller, men da Garcia Moreno vedblev at dvæle i Bøn foran Sakramentet, og de frygtede for, at Adjudanten vilde komme, sendte de et Bud ind til ham, at man vilde tale med ham. Præsidenten kom ud af Kirken og steg op ad Trappetrinene til Regerings-Paladset. I det samme faldt de over ham forfra og bagfra med deres Dolke og Pistoler, som de havde skjult under deres lange Kapper.

Skuddene drønedes over Konstitutions-Pladsen og vakte et Ekko fra alle Sider. Nu strømmede de søvnige Vagtsoldater frem, Borgerne ilede til, men de sammensvorne

havde taget Flugten. Præsidenten laa under Arkaderne, og Blodet strømmede ud af flere Saar ned ad Paladsets Trappetrin. De forfærdede Venner aabnede hans Uniform, og man opdagede Medaillen med Jesu-Hjerte-Billedet, der var dækket med Blod. . . Han selv kunde ikke tale mere. Faa Minutter efter var Ecuadors store og gode Præsident et Lig — et Offer for sin Overbevisning og for sit Lands sande Vel!¹⁾

Saaledes døde Gabriel Garcia Moreno — der i levende Live som i Døden paa en mærkelig Maade ligner den danske Konge Knud den Hellige. Garcia Morenos Eksempel viser, at der ogsaa i det 19. Aarhundrede har været Troshelte, heltstøbte Karakterer, der naturligvis som saadanne ikke passer i denne Verden, hvor letsindige Agitatorer og drevne Advokater og samvittighedsløse Penge-Magnater har deres Paradis.

»I denne Verden,« sagde jo Frelseren til sine Disciple »vil I have Trængsler, men hav Tillid: jeg har overvundet Verden.«

I vore Øjne er det en Sorg, at saa mange dybt religiøse Naturer, saa mange af Kirkens og Sædelighedens Forsvarere ikke kan trives saa godt som rent verdslige Politikere, rent verdslige Professorer og lignende Folk. Men Herrrens Ord giver os Forklaringen. Vi kan ikke have det baade helt godt i denne Verden og »sidde til Bords med Kristus« hisset.

Døden, Tilintetgørelsen af den jordiske Eksistens, en tidlig Afbrydelse af en maaske forhaabningsfuld Virksomhed, kan se frygtelig ud og smerte de omstaaende. Men det ser kun ud, det er det ikke for sande Kristne, hvis egentlige Liv er det himmelske Fædreland.

Denne Tanke skulde give mange unge Katholikker Mod til at stride den gode Strid, Troens, Sædelighedens, Retfærdighedens, ligesom Garcia Moreno og heldigvis mange flere har gjort det.

Man kan være en Helt, selv om man ikke er Præsident, selv om man lever paa Nørrebro eller i Slagelse eller

¹⁾ Siden den Tid har Ecuador aldrig haft saa gode og rolige Tider, ja der har været stor Tilbagegang i Videnskab og Kultur, siden de „liberale„ Kulturtalere skiftevis kævledes om Magten i Quito.

i Nykøbing paa Mors. . . . Thi de Krav, Religionen eller rettere Frelseren ved Religionens Forskrifter og Livets Forhold kan komme til at stille til mange unge Mand, mange unge eller ældre Piger, mange Ægtemænd, mange vordende Mødre, mange Forretningsmænd, mange ældre ensomme Mennesker — ja de kan sagtens være saa store, at vedkommende ved ikke at bøje af, ved modig at bygge paa Jesu Ord og ikke paa Fristelsens og Omgivelsernes Stemme virkelig kan blive til en Helt eller en Heltinde. Og disse Sædelighedens og det moderne Livs og Kristentroens Helte ser slet ikke ud som de kendte historiske Helte til Hest eller i Panzer og Plade. O nej! — Men Gud ser disse Helte, disse Heltinder, disse Martyrer i det tyvende Aarhundredes *struggle of life* (Tilværelseskamp).

Og Kristus vil række dem sin Krone.

— »Sandelig, sandelig siger jeg eder: I skal jamre og græde, men Verden skal glæde sig. I skal sørge, men eders Bedrøvelse skal forvandles til Glæde« (Joh. 16,20).

F. F. M.

Tanker om Spejdersagen.

(Fortsat).

III.

Denne Gang lidt spredte Tanker.

1. En »velbekendt, men unævnt« har tilskrevet mig et Brev, hvori hun med Rette klager over to Spejdere. Jeg faar ogsaa fra andre den Slags anonyme Henvendelser. Og bag min Ryg siges der baade dette og hint om H. K. D.

Maa jeg een Gang for alle sige: *Forfra, aabent og lige ud!* Hvor kan jeg korrekse to Spejdere, hvis Navne jeg ikke kender. Man maa i slige Tilfælde opgive mig Navnet, og jeg skal bruge min Viden *diskret*. Anonyme Breve hører ikke hjemme mellem *gentlemen*.

Og i Stedet for at sige *om* mig: Pastor S.s Spejdere ryger og bander — burde man sige *til* mig: Vi har set *en* eller *flere* af Deres Spejdere gøre saadan og saadan der og der. Det gav mig Mulighed for at paatale og rette mangt og meget.

Og saa burde man ikke forarges paa mig, fordi alle Spejderne efter to Maaneders begyndende Spejderliv ikke er fuldkomne. Om et Aar vil meget, som jeg maa lukke Øjnene for nu, være udryddet.

Frøet, der lægges i Jorden, maa gro, før vi kan vente Korn og Aks. Det er kun Farisæere, der forarges!

Jeg ved godt, at der mangler meget endnu. Jeg selv venter Vidundere af vor Lejr 13.—27. Juli. Men for det, der mangler, maa gode Mennesker ikke glemme det, der er gjort. Bl. a. ikke, at Divisionschefen hidtil har maattet arbejde fra Kl. 5-6 Morgen til 12, 1 og 2 Nat. Og dog kan han ikke naa alt paa een Gang. Jeg indstiller mig altsaa til mine høje Kritikers mildeste Dom.

Jeg føjer en Bøn til: Ser nogen noget galt, da gøre vedkommende, som flere Mødre og en af vore Skoler har gjort: skrive det til mig — saa bliver det rettet — og jeg er taknemlig for det!

2. Jeg kan ikke nægte mig at referere nogle Udtalelser af den engelske Spejderchef *Sir Robert Baden-Powell*. Han har haft Konferencer med sine Førere, der jo i England særlig arbejder blandt de lavere Klasser. Problemet er Kriminalitet blandt Børn, hvis Fædre og store Brødre er i Krigen.

Nogle »prægtige Dreng« paa 12-13 Aar har gjort Indbrud i Villaer, hvis Ejere var borte, og har kamperet Uger der og øjensynligt moret sig storartet. Efter Lovens Opfattelse er det jo kriminelt — efter Drengenes: Eventyr.

Det er *Eventyr*, Dreng er ude efter, ikke Forbrydelse. Lad os skaffe dem Eventyret paa en *god* Maade.

Fra Biografen lærer de Stilen at kende. Banden hedder: *Den sorte Haand* eller *Landevejens Riddere* og Føreren *Den døde Skovabe* eller *Flyveren Varley*. Masser af hemmelige Tegn omgiver deres Operationer. . .

Dirigerer man nu al denne Eventyrtrang ind i lige saa spændende, men mere nyttige Kanaler, er meget naaet.

General B.-P. fortsætter: Opdragelsen hos os sker gennem Metoder, der tiltaler Drengen, selv om de ikke tiltaler den gammeldags Pædagog. Man siger ikke til en ung Bøllespire: *Lad være* med at gøre dette — men: *Gør dette!* Og der er stor Forskel paa disse to Systemer,

De fleste forstaar Nyttens af Spejdersport for Bøllespi-
rerne. Men nu for de »artige« Drenge?

Jeg svarer: Selv den »artige« Dreng har Trang til
Eventyr og Krav paa Eventyr. Det kan dæmmes op, ikke
kvæles. Og forsøger man at kvæle det, bryder han en Dag
alle Baand og kaster sig ud i — ikke Eventyret, men Oprøret.

Spejdersport er: nyttig, opdragende Optagelse af alle
en Drengs naturlige Kræfter og Anlæg.

Ud vil jeg, ud — aah saa langt, langt, langt . . .

Saa lad os hellere gaa ud *med dem*, end at de skal
gaa ud *fra os*.

Men det, jeg egentlig vilde have skrevet om i Dag, er
det *nationale* og Spejdersporten.

Vi anerkender alle, at vi har en hellig Følelse, der
hedder Fædrelandskærlighed —

thi vi er fødte af Danemarks Kvinder,
og vi har Del i vort Fædrelands Sang.

Hvor kommer den fra, den Elskov til Flaget og Lan-
det og Sproget? Som vi elsker vor Mor, saa elsker vi vort
Land. Og det vil vi lære vore Drenge.

Derfor kamperer vi under Dannebrog — derfor glider
vort Øje kærtegnende hen over Mark og Skov og Hav.
Derfor smælder vor Sang saa frisk.

Vi er ikke *Chauvinister* og *Hurrah-Patrioter*, men vi
er *Danske* til Marv og Ben.

Alt godt, vi kan lære af de andre, vil vi have med
— som Hellig Knud Hertug drog ud i den store Verden
for at se fremmed Sæd og Skik, og som Absalon studerede
paa den høje Skole i Paris men vi vil ogsaa lære
af dem at tage det gode med hjem til vor gamle Mor for
at forøge hendes Bo og vor Folkearv.

Vi har valgt St. Knud og Absalon og Dronning Mar-
grethe til vore store Navne. Vi unge danske Katholikker
vil bygge vort nye Hus paa vore Fædres gamle Kirketomt.

Og det er vort Haab, at naar vore Drenge bliver Mænd,
de saa vil forstaa, at vi er *Kirken i Norden* — en levende
Sten i den store Mosaik, hvis Guldgrund er *Rom*.

Divisionskontoret i Juni 1918. *Peter Schindler*, Præst.

NB. Da jeg erfarer, at enkelte har misforstaaet Ordet „Straf“ i min
forrige Artikel, bemærker jeg nu, at jeg kun talte om den Straf, der er *vindt-*
kativ — ikke om den *disciplinære*.

En kort Bemærkning.

Naar man har fulgt Dagspressens Kommentarer til Joh. Jørgensens Livserindringer, beholder man et Indtryk fælles for dem alle. Det er den Begærlighed, hvormed der gribes efter det, Joh. Jørgensen selv vilde kalde Forargelsen. Overalt fremdrages kun de svage Steder og Modstykkerne dertil, og Løsningen afgøres mere end summarisk. Det er, som man til en vis Grad havde frygtet disse Optegnelser om en Udvikling, hvis Resultat jo alle kendte, og nu var lettet ved at have saa meget at »holde sig i.« Fra radikal Side kan det slet ikke undre; der er det Methode, skal vi sige Opdragelsesmethode. Fra konservativ Side maa det dog ogsaa betegnes som Mangel paa Mod. Maa en oprigtig Læser af disse Bøger ikke indrømme, at det er Forstanden og Hjertet, der førte denne Mand frem, Følelser, Stemninger o. s. v., der holdt ham tilbage? Jeg taler her om Hjertet i sin oprindelige — stærke — Betydning, ikke i den sentimentale. At han, særlig han, havde mange virkelige og uvirkelige Vanskeligheder at overvinde, forstaas vistnok af de fleste. At baade Hjertet og ogsaa Forstanden gjorde Oprør, undrer ikke, men Oprør gøres opadtil, ikke nedadtil, og der er Ting, der overgaar al Forstand. At det endog i denne Sammenhæng er blevet fremhævet som en Slags Inkonsekvens at anvende alle Fornuftgrunde for Religionen, tyder dels paa en unøjagtig Opfattelse af, hvad det vil sige at overgaa al Forstand; thi hvis vi ikke bruger vor Forstand, naar vi overhovedet ikke til Erkendelse af det, der ligger over den. Dels tyder det paa den almindelige uklare Forestilling om hvad Religion er, som en Følge af de talløse Forsøg paa at degradere Ordet. Aandelige Fornemmelser og Trang o. s. v. o. s. v. rammer ikke Indholdet. Religion er det bevidste Forhold til Gud og gør altsaa Fordring paa alle Evner hos den enkelte. Naar vi med alle Evner søger efter Kernen og ikke efter Skallen, som der staar paa Ehlers Kollegium, saa tror jeg altid, vi finder Kernen. n.

Den katolske Kirke og Afholdssagen.

Da der flere Gange i Ugebladet er rettet Forespørgsler angaaende Afholdssagen og Good Templarismen, og da jeg selv for to Aar siden i Ugebladet rettede en Opfordring til Danmarks Katholikker om at være med til at virke

for Ædruelighedens Fremme, kunde det muligvis vække Interesse for Afholdssagen, naar man hørte lidt om, hvad den katholske Kirke i andre Lande har udrettet til Gavn for Sagen og for mange Hjem.

Jeg vil da gaa saa langt tilbage i Tiden som til Aaret 1836, da *Father Mathew*, Præst i Irland, i Byen Cork optog Arbejdet for Afholdssagen. Denne Præst havde ved sine Besøg paa Tvangsanstalter, i Fængsler og andre Steder, hvor Samfundets ulykkelige findes, faaet Øjet op, for hvilken Skade Spiritussen foraarsagede i Samfundet, og han besluttede at blive Afholdsmand.

Det første, han gjorde, var at sammenkalde til et stort Møde i det Kloster, hvor han boede. Folk strømmede til og fyldte den store Skolesal, og her holdt *Father Mathew* en kort, af religiøs Varme gennemtrængt Tale, hvori han opfordrede samtlige de tilstedeværende til at tegne deres Navne i en fremlagt Medlemsprotokol, og 60 Personer underskrev straks Afholdsløftet.

Ved den nye Forenings senere Møder, hvor der hver Gang var ligefrem Trængsel, talte *Father Mathew* hver Gang, og saa godt som alle, der hørte ham, underskrev Afholdsløftet. Klostersalen blev nu for lille, man lejede et nyt Lokale, det største i Byen, og inden Aaret var omme, havde 10.000 Personer aflagt Afholdsløftet. To Aar efter talte Bevægelsen 66.000 Personer. Folk strømmede nemlig til fra Corks Omegn og nærliggende Byer.

Det varede ikke længe, før *Father Mathew* maatte udstrække sin Virksomhed til andre Steder. Fra Nord og Syd kom Indbydelser til ham om at komme og holde Foredrag. Den første, han efterkom, var en Indbydelse fra Borgmesteren i Limerick, hvor han talte den 1. December 1839. Paa denne Dag var der strømmet saa mange Mennesker til Byen, at Mødet maatte holdes under aaben Himmel, da ingen Sal kunne rumme denne Menneskemængde. Her talte *Father Mathew* atter, og i Løbet af to Dage havde 17.000 afgivet Afholdsløftet.

Afholdsbevægelsen bredte sig ved denne Præsts utrættelige Arbejde til Byerne over hele Irland. Saaledes i Byen Waterford, hvor 80.000 aflagde Løftet, i Cloumel 30.000, i Lismore 25.000, i Gort 40.000, i Ennis 30.000, i Longhreagh 51.000, i Portumna 20.000, i Dublin endog 178.000 og saa fremdeles. *Father Mathews* Bevægelse spredte sig kort sagt som en Epidem over hele Landet.

I 1842 begav *Father Mathew* sig efter Opfordring til andre Lande, først til England og Skotland, hvor Rygtet om hans Undergerninger var gaet forud for ham. I London formaaede han 60000 Personer til at aflægge Løftet, og i hele Stor-Britannien gik Antallet op til flere Hundred

Tusinder. Ogsaa til Amerika gik hans Mission for Afholdssagen, og her blev han modtaget som en Ambassadør, og ingen Lokaler kunde rumme de Masser af Mennesker, som vilde høre ham tale.

Disse store Anstrengelser, som hans utrættelige Arbejde for Afholdssagens Fremme havde medført, nedbrød hans Helbred, og i Aaret 1856 afgik han ved Døden, begravet og savnet af en Verden, men frem for alt af det irske Folk.

Som Bevis for hans store Arbejde udtalte Dr. Edward Stanley, Biskop af Norwich, under stor Tilslutning fra forskellige Sider, at Father Mathew havde gjort mere for Irlands Fred og Lykke i hundrede Aar end nogen anden. I 1874 rejstes i Byen Cork en Statue af ham til Tak for hans Arbejde.

Af andre katholske gejstlige, som har arbejdet for Afholdssagen, nævner vi den berømte Ærkebiskop, Kardinal *Henry Manning*, som fik sat Fart i Afholdsbevægelsen i de katholske Lejre. Kardinal Manning er særlig bekendt for sin filantropiske Virksomhed. Han grundlagde saaledes 10 højere Undervisningsanstalter, henimod et Par Tusind katholske Folkeskoler, 30 Arbejderforeninger, 37 Børnehjem, 28 Alderdomshjem, 5 Sygehuse, en Mængde Asyler og ca. 100 andre Velgørenhedsanstalter. Hvor stærkt han gik op i Afholdssagen, beviser følgende Udtalelse af ham: »Det er rent ud sagt en Haan at bede os modarbejde Drukken-skaben med moralske og religiøse Midler, naar Lovgivningen paa samme Tid sanktionerer og beskytter den Handel, som ene og alene opretholder Drukken-skaben. Man kunde lige saa godt sige til Kaptajnen paa et synkende Skib: Hvorfor pumper De ikke Vandet ud og borer samtidig Hul overalt i Skibet.«

Kardinal Manning tillige med flere andre katholske gejstlige oprettede i Liverpool Afholdsselskabet *The Catholic Total Abstinence League of the Cross*.

Fra Irland er 1900 udgaat den saakaldte *Catch-my-Pal* (Fang min Kammerat) Bevægelse. Stifteren af denne Forening er den katholske Præst, R. J. Patterson, som paa sin Motorcykle rejser fra By til By og overalt stifter nye Foreninger. I Løbet af et Aar stiftedes 500 Foreninger. Patterson drog ogsaa til Skotland, hvor han var fire Gange indtil Aaret 1912. I 1910 talte han i London ved 30 Møder for over 24000 Tilhørere.

Ogsaa i Tyskland har den katholske Kirke udfoldet et stort Arbejde for Afholdssagen. Den 22. August 1910 afholdtes et Aarsmøde i Augsburg, og følgende Resolution blev her vedtaget: »57de Generalforsamling af Tysklands Katholikker henleder herved i videste Omfang Opmærk-

somheden paa den moderne Alkoholismes forfærdelige Udbredelse og dens ødelæggende Følger paa Sundhedens, Økonomiens og Religiositetens Omraade og anbefaler den katolske Menighed i Særdeleshed af Hensyn til den materialistiske Aand, som mange Steder breder sig i den moderne Anti-Alkoholbevægelse, ivrigt at understøtte de to katolske Foreninger, som bekæmper Alkoholismen.«

Af særlig kendte Mænd, som arbejder for Afholdssagen i Tyskland, nævner vi Pater *Franz Syring*, Pastor *Jos. Newmann* og Franciskanermunken Pater *Elpidius*, som i 1913—16 har berejst store Dele af Tyskland og Østrig. Ligeledes Sognepræsten *Anton Maas*, Formand for det katolske Præsteafholdsforbund. Man finder flere Foreninger; en tæller 50.000 totalafholdende Mænd og Kvinder, en Ungdomsforening med 20.000 Børn, end videre en Afholdshøjskole, et Redningshjem ved Navn *St. Kamillushaus* og et katolsk akademisk Afholdsforbund. Pater *Syring* vil en Del af de danske Katholikker nok kende, da han har været her i Danmark, i Aalborg og Esbjerg. Han har studeret den danske Afholdsbevægelse her hjemme og lært en Del af den. Nu er han Forstander for et katolsk Afholdshjem, *St. Kamillushaus*.

I Østrig har ligeledes Katholikerne udfoldet et stort Arbejde for Afholdssagens Fremme. I Frankrig, Schweiz, ja ogsaa i Amerika arbejder Katholikker for Afholdssagen, alle Steder med gode Resultater og paaskønnede af Landets Autoriteter.

Altsaa er her en Opgave for vore danske Katholikker. Vær Medarbejder for og red dem, som er falden for Fristelsen til stærke Drikke. Mener De ikke, at De selv behøver at være Afholdsmand, saa bliv det alligevel til Gavn for de mange, som er bukket under for Drikkelasten. Mange, der i andre Retninger tænker ædelt og overvejer besindigt og alvorligt, lukker overfor Afholdssagen baade Hjerte og Aand. Mænd og Kvinder, der efter deres Stilling og Dannelse burde være de første til at oplyse den store Mængde om Sandheden af Afholdssagens første Grund-sætning: Spiritussens Overflødighed som Drikke for den sunde og dens Fordærvlighed for den store ubefæstede Mængde, tier stille.

Joh. Iversen.

En middelalderlig Ruin ved Aakirkeby.

(Efter Bornholms Avis).

I Løbet af de sidste 2 Maaneder er Bornholm bleven en Ruin rigere, der i Tilknytning til, hvad vi allerede ejer, kan virke forøgende som Tiltrækning for Turister og Historikere.

Spidlegaard i Aaker Sogn, der er beliggende ca. 1,5 Kilometer i lige Linie Nordvest for Aakirke, var i Middelalderen en af den katholske Kirkes milde Stiftelser. Et Hospital for spedalske med tilhørende Kapel, der ligesom de andre Spedalskhedshuse eller -gaarde var helliget St. Jørgen, har ligget umiddelbart Øst for den nuværende Gaard.

Her saas indtil indeværende Foraar forskellige Kampesten, der i svage Omrids viste Resterne af en firkantet Bygning, iøvrigt gemt under Fyld, overgroet med Torn og Krat.

Med Ejerens velvillige Tilladelse og Bistand foretog undertegnede en Undersøgelse og Prøvegravning paa Stedet, der straks gav overraskende Resultater. Ved Afdækning af ca. 60 cm Fyld fremkom et Dørparti med smukt profilerede Led samt bred Tærskelsten, alt af huggen Cementsten. Iøvrigt afdækkedes et længere Stykke Mur, vekselvis sat af svære Kampesten og Cementsten. Fundet blev af undertegnede indberettet til Nationalmuseets 2. Afdeling, der fandt det at være af saa speciel historisk Betydning, at en Fortsættelse af Udgravningsarbejdet maatte anses ønskelig. Under Ledelse af Museets Underinspektør, Magister *P. Nørlund*, og for dettes Regning fortsattes nu Udgravningsarbejderne, indtil hele Bygningen med Omgivelser var udgravet.

Ruinen viste sig at danne en rektangulær Firkant med Længderetning omtrent Øst — Vest, uændelig Længde 14 Meter, Bredde ca. 8,75 Meter og Murens Tykkelse fra 1,05 til 1,15 Meter. Foruden den i Sydmuren, ovenfor omtalte, smukke Døraabning fandtes en smallere Udgang i Vestgavlen. Indenfor Østgavlen i Bygningens Midterakse fandtes et forholdsvis velbevaret, af smukt Stenhuggerarbejde udført Alter med, som det synes, to Hjørnealtre. Det oprindelige Gulv saa ud til at være lagt af en faststampet ler- og kalkholdig Masse; et senere Gulv har været lagt af Cementstensfliser. Iøvrigt henviser Byggeemner og Stil til den tidlige Middelalder og en vis Samtidighed med forskellige af de bornholmske Landkirker.

Til Nationalmuseets Arkiv har undertegnede udført arkitektoniske Opmaalingstegninger af Ruinen som Helhed

tilligemed Detailler. Desuden er der taget en Del Fotografier og oversendt forskellige Brudstykker af fundne Bygningsdele til Museets videre Undersøgelse.

En udførligere Beskrivelse af Udgravningen og af Ruinen kunde vel paaregne Interesse, men kræver sandsynligvis mere Plads, end der kan afses i et Dagblads Spalter.

Spidlegaards Historie er iøvrigt beskrevet af Dr. Zarthmann i »Bornholmske Samlinger« VIII, Side 186—199.

Under Samraad mellem Ejeren, Nationalmuseet og Foreningen »Bornholm« er det paatænkt at frede Ruinen samt foretage forskellige Arbejder til Stedets Forskønnelse.

Rønne i Juni 1918.

K. S. L. Thorsen.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Den højærværdigste Biskop agter sig ud paa en lille Firmelsesrejse, under hvilken han Søndag 30. Juni vil meddele Sakramentet i St. Laurentii Kirke i Roskilde og Søndag den 7. Juli i St. Hans Kapeli Køge.

— Den katolske Højskole haaber at kunne holde sit Sommermøde midt i Juli Maaned, formentlig den 14. eller 21. I næste Nummer vil der sandsynligvis kunne fremkomme nærmere Underretning herom.

— Mandag den 1. Juli har Hr. Sakristan F. M. Jensen været ansat i 40 Aar ved St. Ansgars Kirke og i de mange Aar med Samvittighedsfuldhed og Troskab bestridt sin tit ikke saa lidt anstrengende Gerning. Hr. Jensen er ikke længere nogen ung Mand, men det er slet ikke usandsynligt, at hans mange Venner om 10 Aar kan komme til at fejre hans Halvhundredaars Jubilæum.

— Katholsk Ungdoms Forbunds Udflugt til Christiansminde i Søndags var som en Rejse til Eventyrlandet. Mens vi forlod København i en øsende Regn, blev vi i Frederikssund modtaget af det dejligste Solskinsvejr, og Tørvejret holdt sig, med en eneste Afbrydelse af fem Minutter, indtil vi sad i Toget igen. Men saa styrtede Regnen ned, den »dejlige Regn«, som vi nu hilste velkommen med et dundrende Hurra. Som et Eventyr var det ogsaa for de mange 14-aarige, der for første Gang gæstede Christiansminde, at kunne gaa paa Opdagelse i Stald og Sti og Lade og — paa Høloftet. Som i Eventyrlandet var det, da vi 68 Gæster straks efter Ankomsten blev ført til de veldækkede Borde, hvor et rigeligt Maaltid ventede os. Hr. og Fru Forpagter Møllers aldrig svigtende Godhed for de unge havde, til Trods for alle Vanskeligheder, frem-

tryllet saa mange Sager, at alle blev mætte, og saa indbød de os endog paa Chokolade om Aftenen. De sørgede virkelig for os som Far og Mor, og med kærlig Interesse tog de tog sig af alle de mange Gæster, store og smaa, hele Dagen igennem. Vi følte det alle, at Katholsk Ungdoms Forbund har offervillige, trofaste Venner paa Christiansminde, og vi siger dem ogsaa paa dette Sted en hjerlelig Tak. — Endelig var det noget af et Eventyr, at vi havde et rigtigt Hornorkester med paa Turen, K.U.F.s eget Hornorkester, som ved sit flotte Spil vakte Opmærksomhed overalt, hvor vi kom forbi, og som gav vore Skridt en hidtil ukendt Sikkerhed. Det kan nok være, at Folk gjorde store Øjne, da de læste Navnet »Katholsk Ungdoms Forbund« paa vor Fane og saa den Skare unge Mænd, der fulgte den. Men det vil snart være noget almindeligt, ogsaa i København, at det katholske Hornorkesters Toner lyder gennem Gaderne, og at de katholske unge Mænd i sluttet Trop og med taktfaste Skridt træder i den danske Jord, lige saa godt og lige saa sikkert som de andre. Et saadant Hornorkester er en vidunderlig Ting; det saa vi i Søndags, og undertegnede Præses kan nu med Tryghed sige til sig selv, at de Penge, der blev udgivet i dette Øjemed, var vel anvendte. Det har jo været mange Penge, over 1000 Kr. i Løbet af et halvt Aar, en Byrde, som K.U.F., Stringendo og Ungdomsværnet fordelte imellem sig. For K.U.F. og Stringendo var det et haardt Slid at fremskaffe dem, da de bl. a. maatte spille Komedier og give Koncerter for at faa dem. Det vilde være en stor Beroligelse for os, hvis der fandtes flere i Menigheden, der viste Forstaaelse for den Nytte, et Hornorkester har for vore Ungdomsforeninger, og som var villige til at støtte det med større eller mindre Bidrag, f. Eks. ved at blive ekstraordinære Medlemmer i K.U.F. eller paa anden Maade. Undertegnede vil med Glæde give nærmere Oplysninger. *Jos. Koch.*

— Ansgariusforeningens utrættelige Kasserer og virksomste Bestyrelsesmedlem, Hr. Fabrikant, cand. phil. Jos. Hoffmann, har ligget syg af kronisk Blindtarmsbetændelse de sidste Par Uger paa Frederiksberg Hospital. Efter en vel udførelt Operation kan Hr. Hoffmann dog omkring den 1. Juli forhaabentlig atter være i sit Hjem.

Brevkasse.

Til en *Indsender*, der anker over, at Spejderne »leger Krig«. — De har ganske Ret i, at den nærværende Krigs Rædsler er saa store, at der ingen Grund er til at »lege« med dem. Paa den anden Side maa man til Gengæld ikke glemme, at naar Spejderne leger, at nogle af dem ligger »blodige og saarede paa Valpladsen«, bærer de disse bort med en saadan Omhu og Forsigtighed, som

de vilde have udvist, om det havde været virkelig blodige og saarede, og opnaar derved en gavnlig Øvelse, som kan være dem til megen Nytte, om de bliver stillet overfor Nød og Ulykke i det virkelige Liv. N. H.

Til en *anden Indsender*. — Des værre ejer jeg ingen af Hans-jacobs Bøger. Deres Ønske om at laane eller købe nogle af dem, f. Eks. Rejseskildringerne fra Bayern, skal jeg med Fornøjelse her gennem Brevkassen lade komme til offentlig Kundskab. Skulde De ikke i Katholsk Boghandel mon kunne faa nogle af dem? N. H.

Vikariats-Meddelelse.

I Henhold til den Hellige Faders Budskab ved Fire-aars-Dagen for Krigens Udbrud er alle Præster forpligtede til paa de hellige Apostelfyrster Petri og Pauli Fest d. 29. Juni at opofre den hl. Messe for Folket og at frembære den i Tilslutning til den Hellige Fader som Fredsmesse.

Da imidlertid her i vort Vikariat Petri og Pauli Fest er henlagt til den paafølgende Søndag den 30. Juni og fejres paa denne *in foro*, saa anordne vi herved følgende:

- 1) Den Hellige Faders Budskab oplæses paa denne Dag fra Prædikestolen. Cf. »Nordisk Ugeblad« Nr. 23.
- 2) Højmessens og kun denne frembæres som Fredsmesse *coram exposito sacramento* med paafølgende sakramental Velsignelse.*)
- 3) Eftermiddagsandagten afholdes foran det udstillede hl. Sakrament og under Andagten bedes Litaniet til Alle Helgen.

Og saa vil vi i Forening med vor Hl. Fader ikke slippe Haabet om, at Davids Ønske, som nu ogsaa er alle Folkeslags Suk, maa gaa i Opfyldelse: *Justitia et pax osculatæ sunt* — Retfærdigheden og Freden har kysset hinanden.

✠ Johannes von Euch,
Biskop. Apostolisk Vikar.

København, 24. Juni 1918.

*) D'Hrr. Præster, som ikke holder Højmesse, skal derimod læse Fredsmessen paa selve Dagen d. 29. Juni.

Peterspenge.

Søndag d. 30. Juni afholdes i alle Vikariatets Kirker og Kapeller Kollekten Peterspenge til den Hellige Fader.

Latinsk-dansk **Messebog** ønskes til Købs. Billet bedes indl. paa Ugebladets Kontor, Bredgade 69, 2. Sal o. G. K.

Mødreforeningen. Ti. d. 2. Juli Kl. 8¹/₄ læses i St. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Tak. Til Kirkekorfondet har jeg haft den Glæde at modtage en Gave paa 500 Kr., hvortil den anonyme Velgører X knytter »det stille Ønske, at Fondet snart maatte blive afrundet« (∞: blive bragt til 5000 Kr.). Idet jeg udtaler en dybfølt Tak gør jeg det samme Ønske til mit og haaber, at det inden længe maa gaa i Opfyldelse.

P. v. Kettenburg.

Kirkelig Kalender.

30. Juni 6. Søndag eft. Pintse. (I Højmessen: Petrus og Paulus, Apostle.	7. Juli. 7. Søndag eft. Pinse.
1. Juli M. Jesu Blod.	8. — M. Dronning Elisabeth, Enke.
2. — Ti. Marias Besøgelse.	9. — Ti. Ferialdag.
3. — O. Oktavdag.	10. — O. Felicitas's syv Sønner. (Kong Knuds Død.)
4. — To. Oktavdag.	11. — To. Pius I, Pave og Bekender.
5. — F. Anton Maria Zaccaria, Bekender.	12. — F. Johannes Gualbertus, Abbed,
6. — L. Oktav af Petrus og Paulus.	13. — L. Anacletus, Pave og Martyr.

St. Knuds Feriekoloni.

Ovennævnte Koloni bringes i velvillig Erindring. Prisen er i Aar Kr. 1,25 pr. Dag. Brugt, brugeligt Børnetøj samt kontante Bidrag modtages med Tak paa Menighedskontoret, Bredgade 69^a o. G., hos St. Josefsstrene, Østerbrogade 7 D¹, Frederiksberg Allé 15—17 paa St. Josefs Hospital og hos Portneren i Stenosgade.

Ungdoms-Sommerfest.

Søndag den 30. Juni Kl. 4^{1/2} pr. afholder de herværende katolske Ungdomsforeninger i Forbindelse med Foreningen »Unio« en Sommerfest i Ballerup Kro, hvortil alle Katholikker venligst indbydes. Taler, Sange, Underholdning og Dans. Tog fra Københavns Hovedbanegaard Kl. 3²¹, fra Ballerup Kl. 9⁵².

Følgende 2 Ture arrangeres:

1) Man tager med Toget ad Slangstrupbanen København L. Kl. 1¹⁰ til Hareskov, hvorfra der efter ca. 1 Times Ophold spadseres til Ballerup med Ankomst Kl. ca. 4 (ca. 6 Kilometer).

2) Cykletur. Mødested Søpavillonen Kl. 10^{1/2}. Turen gaar over Søborg og Buddinge til Frederiksdal, hvor medbragt Frokost spises Kl. ca. 12^{1/2}. Derfra Kl. 1^{1/2} til Hareskov, hvor der holdes Hvil. Derefter til Ballerup med Ankomst Kl. ca. 4. (Hele Turen ca. 40 Kilometer.) Adgangstegn til Festen à 50 Øre faas hos Hr. Fabrikant Hoffmann, Købmagergade 48, i Katholsk Boghandel, paa St. Andreas Kollegiet i Ordrup samt hos de forskellige Foreningers Bestyrelser. *Intel Billetsalg i Ballerup.* Madkurve kan medtages. Eventuelle Bestillinger paa Smørrebrød eller à la carte Retter bedes saa vidt muligt afgivet inden Mødet.

Sakramentskirken. Hver Torsd. sakr. Velsignelse efter 8-Messen.

Gode Mennesker, som har Evne og Vilje, bedes hjælpe en syg, som har været lam i Underkroppen i mange Aar, til Anskaffelse af en Sygevogn, som den syge selv kan køre. Bidrag kan sendes enten til Redaktionen eller til Sognepræsten ved Sakramentskirken, Nørrebrogade 27 C².

Husk de **to polske Børnehjem** i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefsstrene).

Rettelse. Des være blev det glemt i forrige Nummer at slette Ordet »Fastedag« ved Fredag den 28. Juni i »Kirkelig Kalender«. Efter den nye Lovbog i Kirkeret er der nemlig kun fire Vigilie-Fastedage tilbage: før Jul, før Pintse, før Marias Optagelse og før Alle Helgens Dag.

N. H.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. ø. G. 1-4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 27.

Søndag den 7. Juli.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — ABC for voksne. — Hellig Vilhelm. — Spejdersagen fra en Moders Synspunkt. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Ordrup. Roskilde. Rønne. Frankrig. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

411.

Forargelse.

Det er frygteligt at give Forargelse. Ve den, ved hvem Forargelsen kommer — siger Skriften.

Men det er ogsaa slemt at tage Forargelse. Det er det fejgeste og løgnagtigste i Verden.

Lad mig nævne et Par Forargelser, Mennesker med Begejstring kaster sig over.

1. En Præst har gjort mig Uret — og virkelig Uret. Jeg tænker ikke paa at undskylde ham: han har saa travlt, tusinde Ting i Hovedet, er maaske træt og nervøs — eller jeg indbød maaske til at han skulde være kort for Hovedet — — nok om det. Han gjorde mig Uret. Jeg glæder mig over den Uret, thi den giver mig en kærkommen, længe ønsket Anledning til at himle op: saadan er de Folk, Tak for mig; nu har jeg nok af det — og saa forsvinder jeg fra Kirken ud i Mørket og Taagen, der ender i det yderste Mørke. Og i Sjælen brænder en vellystig Sødme over »ikke at være som denne Tolder«.

2. Min Dyd er ikke velbefæstet. Jeg havde mest Lyst til at følge mine Tilbøjeligheder — men Børnelærdommen, Helvede og Resterne af min Samvittighed afholder mig fra det. Indtil jeg saa ser ham (eller hende) falde,

som var mit Ideal. Jeg vilde forhen ikke være bekendt at være ringere end han — nu er det forbi.

Og hvor er jeg glad, thi nu kan jeg undskylde mig: kan han, saa kan jeg ogsaa — eller kunde han ikke, saa kan jeg heller ikke.

Fælles Skibbrud er bekvem, siger Latinerne.

Og med Glæde slipper jeg mit Tag i det gode for at glide ud i Syndens Sø — sejlene paa Forargelsens Planke i den Tro, at den vil fri mig fra Fortabelse.

3. »Hvis det bare ikke var ham, der havde sagt det.« Jeg véd godt, at det var sandt — det ramte, og min Sjæl skreg som den Hund i Koblet, Snærten traf. Men at den Præst skulde sige mig Sandheden. Han som . . . jo, som selv har saa let synlige Smaafejl. Nej Tak!

Jeg forlanger en fuldkommen Mand til at sige mig mine Fejl — og vil ikke selv være fuldkommen.

4. Eller jeg er maaske en af dem, der ikke hører med til Kirken, men som »gaar i Stenosgade«. Jeg føler godt, at Gud kalder og kalder stærkt — og maaske for sidste Gang. Men jeg ved ogsaa godt, at følger jeg, saa faar jeg Verdens Had at føle.

Og saa undskylder jeg mig. Jeg forarges.

Den Præst taler ikke saa godt Dansk. Jeg har set en Katholik uandægtig i Kirken. Jeg kender en slet Katholik . . . maaske de dog ikke er saa fromme, som de synes . . . og jeg er saa lykkelig over ikke at behøve at være saa from, som jeg godt véd, jeg burde. Jeg forarges og forkaster Sandheden.

Forargelse er Fejghed. Er Løgnagtighed.

Og Forargelsen er som oftest de frommes Skødesynd.

En arme Synder har ikke Raad til at forarges.

Medicinen mod Forargelse er Ydmyghed.

»Vi ere alle Skalke,« siger Verden.

»Gud vær mig arme Synder naadig,« siger Tolderen.

Og Synderens Bodsdragt vendes til Naadens Bryllupsdragt.

Peter Schindler,
Præst.

En ABC for voksne.

R.

Rangfølgen.

I. Den første Rang-Katalog.

Den kongl. danske Hof- og Statskalender indeholder iblandt andre vigtige Ting ogsaa en overordentlig lang Katalog, hvori Menneskeheden, i hvert Fald den danske Menneskehed, værdsættes og klassificeres ligesom Planterne i Linnés System. Den højeste og fineste Rang er saa fin, at den slet ikke eksisterer mere i den virkelige Verden, det er nemlig Storkansleren. Det er jo ogsaa meget rimeligt, at Rangfølgens fineste Blomster ikke mere trives i vor af Fabriksrøg og elektriske Ledninger besmittede Nutidsluft.

Det samme gælder for nogle af de allerfineste øvrige Rangklasser. Thi saa store Personligheder som Overskænk og Over-Ceremonie-Mester er ogsaa allerede fossile — til min inderlige Bedrøvelse. Thi det vilde live op i Nutidens sort-graa Melange at se saadan en gammel fin Kavaler i Paryk og Spændesko, med lyserød galloneret Uniform, bevæge sig gennem den gemene Pøbel eller blive baaret af to gallonerede Porte Chaise-Bærere op til Kristiansborg — som i højsalig (mon virkelig salig?) Frederik V.s Dage. . .

Dette med Rangklassen her i Landet er nu ikke den bare Spøg. Der følger en Del Rettigheder, Titler, Middagsindbydelser og frem for alt Legater og pekuniære Fordele med den Fordel at være Rangsperson. Det følger af sig selv, at Ministrene og Generalerne er meget højt i Rangen. Lidt derefter kommer først Lensgreverne, derefter Hofmarskallen, senere Stiftsamtmænd, General-Direktører, Kammerherrer, efter dem Konferensraader, Baroner, virkelige Etatsraader, almindelige Etatsraader, Borgmestre, Kammerjunkere, virkelige Justitsraader. Vi holder allerede paa at dale, og Skalaen gaar helt ned til Professorer i Kunstakademiet, Herredsfogeder, Forstandere for Skolelærerseminarierne, Blindeinstituttet, Universitets-Lektorer, polytekniske Lærere. Men dermed er Bunden ikke naaet, vi daler vi-

dere nedad til »andre Justitsraader«, Bestyreren for Redningsvæsenet i Nørrejylland, Bygningsinspektører, Overlærere ved de lærde Skoler (!!), Told- og Postembedsmænd af 3. Lønningsklasse, de kgl. Livmedici og Livkirurgi, Hofpræsten, derfra atter ned ad Bakke til virkelige Kancelliraader, Konsistorialraader, Sognepræster i København. Saa kommer først »andre Kancelliraader«, Premierløjtnanter, »andre Krigsraader«, virkelige Kammerassessorer og tilsidst i laveste Klasse »andre Kammerassessorer«, virkelige Kancellisekretærer og i 13. Rang af 9. Rangklasse, som er den allerlaveste, »andre Sekretærer«. — Resten maa antages at høre til det gemene Folk.

Hertil hører f. Eks. alle Købmænd og Grosserere, der ingen »Titel« har, hertil hører alle Driftsbestyrere, Ingeniører, Bygmestre, Arkitekter, der ingen Statsansættelse har, hertil hører selvfølgelig alle Haandværkere, Grønthandlere, Tjenestepiger, Arbejdskarle, Kuske og Stald-Drenge for ikke at tale om ringe Skabninger som katholske Præster, Lærere, Nonner.

Det lader forresten til, at der gives Mennesker, som ikke er glade over denne Rangfølge. Navnlig fra Amerika og fra de store Industri- og Penge-Centrer blæser der en helt anden Vind. Disse Fabrikanter, Børsherrer og Skibsredere blæser ad Kammerherrenøgler og »Øverste Hofskænk«-Pladser og lignende. I Amerika bor alle de Folk, som Digteren Heine kalder for »Ligheds-Lømler,« og der findes der ingen Hoftitler eller virkelige Kancelliraader.

Men ingen skal tro, at der ikke findes en Rangfølge i U. S. A. baade der og iblandt Penge-Aristokratiet andre Steder!! Kun lyder den blot anderledes. Her er den.

II. Den anden Rang-Katalog.

Øverste Rang: de store Trust-Herrer, Oliekonger, Staal-konger, Jernbanekonger og andre Konger, og saa maaske Præsidenten.

Anden Rang: Almindelige Milliardærer og deres ældste Sønner.

Tredie Rang: De store Hvede- og andre Korn-Spekulanter, hvis de er heldige. Hvis de ikke er heldige, forsvinder de helt ud af Rangklassen.

Fjerde Rang: Senatorernes Hustruer, Gouvernører og Senatorer.

Femte Rang: Millionærer paa mindst 10 Millioner Dollars.

Sjette Rang: Millionærer paa mindst 5 Millioner Dollars.

Syvende Rang: De gemene Millionærer og deres Arvedøtre o. s. v.

Men en skønne Dag maa alle disse Milliardærer, Millionærer, Senatorhustruer, ja endog de danske virkelige Kancelliraader og Gehejmekonferensraader og Ministre — rejse afsted, afsted fra New-Yorks femte Avenue, fra Chicagos Forretningspaladser, og ogsaa fra Amaliegade og Skodsborg og Stamhuset paa Fyn o. s. v. Og Rejsen gaar til et fjernt, fjernt Land. Det ligger saa langt borte fra mange af disse Rangpersoners Indbildning, at de aldrig fik Tid til bare i Tankerne at flyve derhen. Og dette Land er ogsaa helt anderledes end denne Jord. Dog modtages der nok Anbefalingskrivelser, og alt, hvad der har aandelige, religiøse Værdier, Evighedsværdier, gælder ogsaa der.

Saadan en Anbefalingskrivelse er Daabsattesten, Firmelsesattesten, en til de fattige bortgivet Tikroneseddel, et iturevet Gældsbevis o. l. Og Evighedsværdierne — det er Tro, Kærlighed, Taalmodighed, møjsommelige Arbejder, Fattigdom, Sygdom, Savn og Lidelser. Hvad vil saa disse verdslige Rangpersoner sige? Vil de maaske sige: For Gud er vi alle lige?

Nej, nej, Herren har mere end een Gang talt om, at der vil være en stor Ulighed i Himlen som i Helvede. Han har talt om de forskellige Talenter og om de forskellige Belønninger hisset. Enhver faar det efter sine Gerninger. Nu kommer altsaa en ny Rangfølge.

III. Den tredie Rang-Katalog.

Første Rang og højeste Løn: Alle, som har været ringe og ydmyge af Hjertet, som tjente Gud i ringe Stillinger, maaske som Tjenestepige, som Køkkenmedhjælper, som »alles Tjenere« i forskellige Stillinger.

Dog kommer maaske Apostlene og alle de, som har lidt og stridt meget, som har taalt Fængsel og Slag og Nød og Død for Kristi Skyld, endnu højere, det ved jeg ikke. I Himlen er der nok Rang, men ingen Rangstrid. En meget

høj Rang faar ogsaa alle fattige Enker, der ud fra Troen har kæmpet sig og Børnene en Vej gennem Livet og aldrig har sagt et utaalmodigt Ord. En meget stor Løn venter ogsaa alle Jomfruer, der har bevaret den oprindelige Renhed og nu kommer til at synge »en ny Sang foran Lammet«.

En høj Løn faar alle taalmodige Sygeplejersker, alle taalmodige Lærerinder, der har ofret deres Kræfter paa at opdrage Børn til gode Kristne, gode Samfundsborgere og Arvinger til Himlen. En stor Løn venter ogsaa alle dem, der har »undervist andre i Retfærdighed«, altsaa været Vejledere for Sjælene og samtidig selv har søgt at efterligne deres ypperstepræstelige Forbillede.

En stor Løn modtager alle de, som ved et langt Sygeleje, ved Fattigdom eller under vanskelige ydre Forhold har bevaret deres Tillid til Gud, deres Trosliv og bekendt Gud for Menneskene.

Nu daler Rangfølgen, men den har endnu mange gode Pladser at opvise for dem, som har været meget velgørende, meget barmhjertige, helst saaledes, at ingen lagde Mærke dertil, for dem, der har antaget et Barn i Herrens Navn og opdraget det eller betalt Opdragelsesomkostningerne.

Her hører ogsaa alle de hen, som trofast har holdt deres Løfter, deres Daabsløfter som deres Embedsløfter og Løfterne foran Alteret, da de blev Mand og Kone.

Denne Rangfølge har den Fordel fremfor den kgl. danske Hofrangfølge, at den ikke slutter med Nr. 13 i niende Klasse, men at der Gud ske Lov »er mange Boliger i min Faders Hus«.

Desuden har denne Rangfølge et særligt Fortrin for den europæiske og den amerikanske og for alle andre private Rangfølger, at den svarer til Menneskenaturens, Menneskesjælens virkelige og blivende Værdier og derfor vedbliver at gælde, saa længe Herrens Ord gælder, d. v. s. fra Evighed til Evighed... Amen!

F. F. M.

Hellig Vilhelm, Abbed i Æbelholt.*)

Mel.: Danmark deiligst Vang og Vænge.
 Skov og Sø fra Sund til Fjorden,
 Rlit mod Rallegat,
 Ingen Plovdrift over Jorden,
 Ulv og Hjort i Krat —
 Saadan laa i gamle Dage,
 Endnu fjernt fra Daad og Sage,
 Denne Kant af Gefjons Have,
 Gylfes Rongegave.

Djærve Mænd, som søgte Føde,
 Snart sig Vej dog brød
 Gennem Skov og Mosebløde,
 Rugged' ud et »Rød«,
 Gæfted' Hus mod Vinterkulden,
 Saa'de Byg i Skovbrandsmulden,
 Samled' Rør i Vangefolden,
 Fodred' Svin med Olden.

Hedenskabets Mørke hviled'
 Over Folkets Færd;
 Men fra Østen Solen smiled'
 I sit Morgenskær.
 Lyset Vej sig brød i Skoven,
 Ordet lød med Kraft fra oven,
 Mellem Løv af Eg og Birke
 Rejste sig Guds Kirke.

Nu fik Skovens Bygd sin Sage
 Gjort af Kirkens Mænd;
 Absalon i Volmers Dage
 Godt begyndte den:

*) Se nærmere om Abbed Vilhelm i det i Fjor udkomne Skrift Vore
 Helgener. Ovenstaaende smukke Digt er et Brudstykke af et lidt
 længere Digt, som Højskoleforstander Holger Bøstrup har skrevet
 i 1904 til et Møde i Nord-Sjælland og velvilligt overladt Uge-
 bladet til Omførelse.

Raldte Vilhelm ind i Landet,
 Gav ham først en Holm i Vandet,
 Siden Æbelholt og mange
 Bøjr og grønne Vange.

Abbed Vilhelm, du skal mindes
 Her i denne Egn,
 Mens der end hos Folket findes
 Gro paa Korsets Æg
 Som en Helt du stred med Ordet,
 Mild som Vært du dækked Bordet;
 Hundred Stakler daglig Føde
 Fik af Klosters Grøde.

Rygtet om din Fromhed samled
 Folk med Grang til Bod,
 Blinde til din Dør sig famled,
 Synet du oplod.
 Du gav Bønder Flid og Kundskab,
 Straffed' strengt forhærdet Ondskab,
 Hersked som en trofast Hyrde,
 Bær de svages Byrde.

Gil den sene Middelalder
 Stod i Glans dit Ry;
 Højt fra Kor og Klosterhaller
 Toned' Sang mod Sky;
 Men fildist den dog hendøde,
 Munkeburet lagdes øde;
 Adelsmænd og Bønder hærged,
 Hvad dit Kloster bjærged!
 følger Begtrup.

Spejdersagen fra en Moders Synspunkt.

»Forfra, aabent og ligeud« vilde jeg gerne have Lov at udtale nogle Tanker angaaende Spejderbevægelsen i Almindelighed. Om en faglig Drøftelse af selve Sagen er her slet ikke Tale, dertil fordres en Kompetence, jeg hverken har eller tilstræber at naa, men, da for os Katholikker Spørgsmaalet jo er særlig aktuelt, kan en Moder, hvis Dreng oven i Købet engang har traadt sine »første Spejdersko«, maaske endog anses berettiget til at sige sin Mening i en Sag, man dog gennem Drengene kommer nærmest paa Livet. —

Det være allerførst udtalt, at jeg hverken er nogen Ven eller absolut Uven af denne omstridte Bevægelse; den afvinder mig ikke nogen som helst Interesse, hverken for eller imod, da jeg ikke kan tro paa dens dybere Betydning for vor Ungdom. Vore Børns aandelige som legemlige Trivsel kan sikkert udmærket gaa for sig ganske og aldeles bortset fra Spejleri, medens — paa den anden Side — denne ikke heller er nogen absolut Hæmmen af hverken det ene eller det andet.

Kan Nogen virkelig tage denne Spejderleg saa højtideligt eller tillægge den en saadan Indflydelse paa Drengenes hele Vandel, at man, som alvorlig Klage over nogle »Spejdere«, kan anføre noget saa puerilt som: at den eller den er bleven set ryge eller hørt bande! Hvad i Alverden skulde afholde netop Spejderne fra enten at bande eller ryge? Mig forekommer det tværtimod foreneligt med den Indianertone, Spejderne uvægerlig maa faa, om man baade røg og bandede. Eller — skulde det være, fordi Spejderloven forbyder det? Men, bør da Spejderloven være Drengene mere hellig og ukrænkelig end den Lov, der sikkert, for de fleste Drenges Vedkommende og paa et langt tidligere Tidspunkt, har lydt til dem fra deres Moders eller Faders Læber? Hvor kan eller tør en ofte uerfaren Spejderchef tillægge sig og sine Formaninger større Magt over Børnene end disses egne Forældre?

Og saa dette med Eventyrtrangen! Jeg er meget utilbøjelig til den Antagelse, at Drengene i Almindelighed skulde være særlig udrustede med nogen saadan — langt mindre i al Fald end Piger! Eet er jeg derimod sikker paa: at Spejderudflugter, Spejderlejre og, hvad det nu hedder, er ufejlbarlige Konvenser for slige Lyster. Ingen Sport, ingen Leg har nogen Sinde forekommet mig mere fantasimættet, mere indianeragtig og fornuftforladt end netop Spejdernes.

Og naar saa disse unge »Rødhuder« kommer hjem efter endt Dagværk, dette »belærende«, »nyttige« kulturelt

set saa værdifulde Dagværk, hvilket Skue frembyder de da for den eller de Mødre, der ofte under Angst og Spænding i en sen Nattetime tager imod dem — om dette kan jeg personlig tale med —? En dødtræt, snavset, gennemvaad Dreng, der knap gider eller overhovedet orker at hilse sin Moder med et venligt Ord eller en Tak for de lange Timer, hun i bange Vaagen ventede paa ham og pintes over Grundene til hans urimelige Udebliven fra Søvn og Hvile! Paa noget saadant tænker denne Dreng slet ikke — hans Spejderpligter er fra Haanden, andre bliver der hverken Kræfter eller Tid til! Det barnligt spontane, det, der efter en hvilken som helst anden Udflugt vilde have ført ham naturlig, kærlig og meddelsom i sin Moders Arme, alt dette, som er hendes Glæde, er kvalt i en ganske urimelig, ganske naturstridig Spejderambition efter — trods alt — dog at spille Helten til det sidste.

Nej, Spejdervæsen er ikke den »nyttige, opdragende Optagelse af Drengenes naturlige Anlæg«, som vor unge, begejstrede, men for uerfarne Spejderchef mener.

Enhver som helst Bevægelse, der ansporer Ungdommen til Fjernelse fra eller Tagen mindre Hensyn til Hjemmets Aand, Forsømmelse af dets Ordning, den, Barnet først af alle bør holde hellig, maa kaldes for forkastelig, ubrugelig, baade almenpædagogisk og individuelt, ja, den bliver simpelthen en brutal Usurpation af Rettigheder, der gennem alle Tider har været anset som de helligste — nemlig Forældrenes over Børnene.

En sund legemlig Udvikling, et aabent Syn for og Kærlighed til Naturen, en, for Fanatisme fri Kærlighed til sit Land, er Faser i en Drengs Liv, der udmærket vel kan komme til deres Ret indenfor Hjemmets Ramme og indenfor en rimelig Tagen Hensyn til de individuelle Anlæg.

Lad os først og fremmest opelske hos vore Drenges Kærlighed og Tro paa Forældrenes og Hjemmets absolute Autoritet — lad det være vor helligste Pligt aldrig at skuffe denne Tro, der som en dejlig Blomsterspire er lagt i hvert lille Barnesind. Lad os videre, fra de spædeste til de seneste Aar, indskærpe Børnene den dybe Kærlighed til Gud, den aarvaagne, alle Kræfter medtagne Iver i hans Tjeneste, som alene af vore Drenges skaber Mænd efter Kirkens Forbillede.

Lad os energisk og ubønhørligt modarbejde al opstyttet og overspændt Hang, det være sig til saavel forloren Sportsiver som — forloren Fædrelandsforgudelse. Man behøver ikke netop at »kampere under Dannebrog« for at sove de retfærdiges Søvn.

Birgitta.

Uenig paa mange Punkter med Indsenderinden — naar f. Eks. hendes Søn har været tvær og uartig ved

Hjemkomsten, er det sikkert ikke, fordi han har været paa Spejdertog, men fordi Fyren overhovedet ikke har været saa sød, som han burde være — har jeg dog ikke villet nægte dette Indlæg Optagelse, da vistnok mange nærer lignende eller dog beslægtede Tanker. Noget nyt, der kommer frem, bliver altid Genstand for Kritik, anderledes kan det ikke være, og det er vistnok endogsaa heldigt; under Drøftelsen af det nye kan nyttige og gode Tanker komme frem, og Kritikken kan afslibe mange ru Kanter. Jeg er vis paa, at ogsaa disse Linier fra denne uvenligtsindede Side kan blive Spejdersagen til Gavn og give Stof til alvorlige Ord til de unge Spejdere.

N. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Ungdoms-Sommerfesten i Ballerup i Søndags havde samlet godt 200 Deltagere, deriblandt Præsterne Günther, v. d. Kettenburg, Koch, Meyer og Schindler. Efter at Frøken M. Stark havde budt velkommen og en Sang var afsungen, talte Hr. Pastor Günther om Vigtigheden af, at Ungdommen og vi alle i Enighed samles, og det baade om Alvor og Fornøjelser; disse Fester var netop et Udslag af den vaagnende Bevidsthed for Vigtigheden heraf. Endnu en Sang, et Musikstykke og en munter lille Vaudevillespøg af Erik Bøgh, udmærket spillet af to af vore unge Herrer, sluttede den første Del af Festen. De fleste spiste derefter det medbragte Smørrebrød i den kønne Krohave, hvorpaa Resten af Aftenen gik med Ungdommens Leg og Dans, indtil man ved 9—10 Tiden skiltes for enten pr. Bane eller pr. Cycle at naa Hjemmet.

Ordrup. Ved den nys afsluttede Studentereksamen paa St. Andreas Kollegium dimitteredes 10 Studenter af matematisk og 4 af gammel-sproglig Retning, i alt 14, det største Antal Studenter, der noget Aar har forladt Kollegiet. Desuden blev Realeksamen taget af 5 og Mellem-skoleeksamen af 23 Elever.

Roskilde. »I Dag er det Sommer! Det er, fordi Bisoppen er her!« — dette Jubeludbrud kom fra den allermindste lille lyshaarede Kordreng, en fire Aars Purk, der med sin to Aars Søster havde tilbragt hele Lørdagen med at trave Haven rundt for at øve sig paa at gaa i Procession (»Prosson«!). Nu var det endelig blevet Søndag, og den rigtige Procession skred frem i straalende Sommersol, der fik Pigernes hvidklædte Skare til at lyse endnu hvi-

dere og alle brogede Farver til at blusse endnu mere frydeligt. Den lune Vind legede med Børnenes smaa Bannere og med Flag og Faner, som vajede paa Kirkepladsen ud mod Olsgadebakken. Fra Biskoppens Værelse paa St. Marias Høj drog Processionen rundt om St. Laurentii Kirke under Afsyngelse af Salmen »Paa Sandheds Fjeld« og førte derefter Hans Højærværdighed op gennem Kirken til Højalteret. Lidt efter lidt fyldtes Kirkon indtil Trængsel af danske og polske Katholikker. Biskoppen læste St. Petri og Pauli Messe for Freden, og der var over 300 Kommunikanter. Sognepræsten, Hr. Prior Kerckhoffs, prædikede. Efter at have budt Biskoppen velkommen her i Menigheden talte han til denne om den Betydning, Biskoppens Besøg har, han, som kommer til sin Hjord lig Apostlene til de første Menigheder, lig St. Ansgar og Absalon til de gamle danske Menigheder, ikke tomhændet, men med Hænderne fulde af Naadeskatte og Velsignelser. Firmelsens*) Sakramente, som Biskoppen straks nu vilde uddele, var netop en af disse Naadeskatte; den, der modtog det, blev derved slaaet til Ridder i Christi Stridshær. — Da Prælatmessen var forbi, begyndte Firmelsen. Der var her fra Byen 30 Firmander, saavel voksne som Børn, dernæst 18 udenbys Firmander og godt og vel 200 polske. Til Slut holdt Biskoppen en kort, opflammende Tale til Firmanderne. Højtideligheden, der var begyndt Kl. 9, var ikke færdig, før Middagsklokken ringede Angelus. — Kl. 4½ var Kirken atter fyldt til Aftenandagt, ved hvilken Sognepræsten atter prædikede og denne Gang henviste til den Helligaands mægtige Naadevirkninger i Kirkens Martyrer som den hellige Ignatius, Polykarp, Felicitas og Agnes, der ved Aandens Kraft havde foretrukket Døden fremfor at fornægte deres Tro. Da Andagten var forbi, rejste den højærværdigste Biskop sig fra sin foran Koret staaende Tronstol og udtalte sin Glæde over at se det stærkt pulserende katholske Menighedsliv her i St. Laurentii Kirke; han havde følt sig som hjemme i et katholsk Land. St. Laurentius havde haft sin første Kirke, bygget af St. Knud, i Nordens gamle Ærkebispesæde Lund; ogsaa i Roskilde havde der foruden mange andre Steder i Norden været en St. Laurentii Kirke, som ved Tidernes Ublidhed var bleven nedbrudt. Den nye St. Laurentii Kirke stod

*) Maa det være tilladt her at tilføje en lille Bemærkning, som kan have Interesse i Anledning af Firmelsen? Vi kan takke vor højærv. Biskop for, at han har gengivet os det gamle danske Ord *Firmelse*. Hos Poul Elisen findes saaledes slet ikke Ordet Konfirmation men *Firming* eller *Firmelse*. At man har benyttet Ordet at *firme* i Betydning af at tosse rundt ell. l., har været en protestantisk Forhaanelse af Firmelsens hellige Sakramente.

ikke tilbage for Middelalderens skønne Kirkebygninger. Maatte St. Laurentius fremdeles værne og fremme den Menighed hvis Skytspatron han er. Biskoppen fremhævede, i hvor høj Grad Kirkesangen, som han her i Roskilde fandt smukkere og fyldigere end mange andre Steder, bidrog til at forøge Gudstjenestens Højtidelighed og Andagtens Inderlighed. Endelig rettede Biskoppen en anerkendende Tak til de nidkære Præster, hvis utrættelige Arbejde har skabt saa smukke Resultater paa dette Sted, samt til Søstrene for deres Barmhertighedsværk i Hospital og Skole. Biskoppens Afskedsord til Menigheden blev en Inskærpen af Apostelordet om at holde fast ved de tre Ting: *den apostoliske Lære*, der skal værne imod alle Tidens Sirenerøster, som vil lokke bort fra Sandhedens Vej, *Brødets Brydelse*, d. e. Overværelsen af den h. Messe og den daglige eller dog i det mindste ugentlige Modtagelse af den h. Kommunion, og endelig *Bønnen*. Holder vi os trofast til disse tre Ting, da vil vor Menighed blomstre. Efter at Biskoppen havde givet Menigheden sin Velsignelse, sluttede den uforglemmelige Dag med Afsyngelsen af »*Store Gud, vi lover dig!*« Hans Højærværdighed agter at blive her i Roskilde denne Uge og herfra foretage biskoppelig Visitats i Slagelse, Ringsted og Holbæk, inden han rejser videre til Køge.

Rønne. Fredag den 28. Juni afholdt Pastor J. Olrik i Afholdshotellet i Rønne et Foredrag om »Den katolske Kirke og Mariadyrkelsen«. Foredraget, der varede en Timestid, overværedes af ca. 150 Tilhørere, hvoraf 6 Katholikker. Skønt Foredraget havde været averteret i Byens 3 Blade, blev det hverken før eller efter omtalt i noget af dem direkte i det mindste. Derimod kom der Mandag Aften, som Foredraget var holdt Fredag, i alle 3 Blade følgende Henvendelse, der lader formode, at Rønne Menighedsraad har holdt et ekstra Møde i Anledning af det ovennævnte Foredrag:

Rønne Menighedsraad henvender sig herved til dem, der hører vort evangelisk lutherske Kirkesamfund til. Naar det romersk-katolske Kirkesamfund nu søger at vinde Indgang hos os, dels gennem Foredrag og dels gennem Sygepleje og Skoleundervisning, der til sidste Maal har at vinde de unge for den romerske Kirke, beder Menighedsraadet vor Folkekirkes Medlemmer om at skønne paa vor evangeliske Tro, paa Guds fulde Naade i Kristus, og hvorledes denne Tro, hvor den er personlig og ægte, vil bære Frugt i Livet og være virksom i Kærlighed. Særlig beder Menighedsraadet dem, der har Hjerter og Evne i disse vanskelige Tider, at støtte vor Menigheds Sygepleje, som den virker iblandt os og agtes udvidet til Efteraaret for at kunne virke uden Vederlag blandt alle syge.

Man kan ikke frakende denne Henvendelse baade stor Forsigtighed og Beskedenhed i Udtrykkene, saaledes hvor Menighedsraadet beder Folkekirkes Medlemmer »skønne

paa, hvorledes denne (evangeliske) Tro vil (altsaa Fremtid) bære Frugt i Livet og være virksom i Kærlighed«. Dertil kan svares, at for det første er det nok det bedste at tage lidt blødt paa det, naar man offentlig anmoder Folk om allerede nu i Juli at skønne paa noget, som navnlig og betingelsesvis agtes udført til Efteraaret. For det andet er der den fatale Ting, at tre katholske Nonner allerede længe har været virksomme i Kærlighed og plejet syge her i Byen og navnlig har de under den her stadig grasserende Tyfusepidemi snart i mange Uger med stor Opofrelse passet de tyfussyge, og derved ydet en Hjælp, som det har vist sig næsten ikke at være muligt at faa andet Steds fra. Dette er for Rønne Menighedsraad fatalt, siger jeg, for nu kunde jo en eller anden troskyldig Rønneboer gaa hen og tænke: »Ja, men er saa ikke de katholske Nonners Tro »personlig og ægte«, naar den i den Grad »bærer Frugt i Livet og er virksom i Kærlighed«.« For det tredie er der den historiske Kendsgerning, at Rønne Menighedsraad, der efter Henvendelsen at dømme maa være Indehaver af »den evangeliske Tro og Guds fulde Naade i Kristus«, som, »hvor denne Tro er personlig og ægte, vil bære Frugt i Livet og være virksom i Kærlighed«, — at dette Rønne Menighedsraad først den Gang, da de katholske Søstre kom til Øen, paa engang vaagnede op og skyndsomst fik hidkaldt een Diakonisse (Hele den katholske Menighed paa hele Øen med Polakker og alle er kun et Par Hundrede Mennesker, medens Folkekirken i Rønne alene sikkert tæller 6—7000). Hvilken Slutning kunde nu ikke et troskyldigt Medlem af »det evangelisk-lutherske Kirkesamfund« være kommet til, om Rønne Menighedsraads Trostilstand før de katholske Søstres Ankomst, hvis ikke Menighedsraadet havde skrevet saa forsigtigt og beskedent, som det har. Nu derimod vil der vel ikke være nogen, der vil være saa ond at gaa hen at tænke efter og stove og lægge sammen, det skulde da være de slemme Katholikker. At de er slemme, derom kan der nu slet ingen Tvivl være; man behøver jo bare læse det, der staar i næste Spalte:

»Hotel Rønne er af Dir. Blem, Bornholms Maskinfabrik, Partikulier Engel, Villa Pax, Købmand Schoor og Gaardejer A. Blem, Smørbygaard, solgt til Katholikkerne for 20,000 Kr. Overtagelsen sker straks.

for slet ikke at tale om et Avertissement, der kommer maaske allerede i Morgen, om at det nye og større Kapel i Aakirkeby skal indvies nu paa Søndag. J. O.

Frankrig. Kardinal Dubois, Ærkebiskop af Rouen, har nylig været i Rom og er der bleven bekendt med den berygtede Artikel 15 i den hemmelige Traktat mellem Eng-

land, Frankrig og Rusland, ved hvilken disse Lande har forpligtet sig til at hjælpe Italien med at udelukke Paven fra enhver diplomatisk Indflydelse ved en kommende Fredskongres efter Krigens Afslutning. Efter at være vendt tilbage til Frankrig skrev Kardinalen til den Hellige Fader for at udtrykke den Smerte, han havde følt ved at stifte Bekendtskab med omtalte Paragraf, og for som Franskmand at protestere mod en Handling, der stred saa stærkt mod »Kirkens ældste Datters« Pligt og Traditioner, idet han tillige udtalte det Haab, at Pavens gode Værk mere og mere maatte krones med Held. — Kardinal-Statssekretær Gasparri svarede paa Pavens Vegne, at denne stedse havde været sig den Mission bevidst, der var ham paalagt som Stedfortræder her paa Jorden for Fredsfyrsten og Kærlighedens Gud og ligeledes altid havde bestræbt sig for at mildne de Ulykker, Krigene havde voldet, og generhverve for den ulykkelige Menneskeslægt en retfærdig og varende Freds Velsignelse, og derefter fortsætter Kardinal Gasparri: »Deres Eminence vil derfor let forstaa, hvor pinligt et Indtryk den omtalte Traktats Paragraf har gjort paa Hans Hellighed, og at han af Hjertet slutter sig til det Ønske, Deres Eminence har udtalt. Gid Regeringerne vil tage Hensyn til den guddommelige Sendelse, Forsynet har betruet Paven, en Sendelse, som forvaltes til deres egen Interesse og til den største Velsignelse for Folkeslagene.«

Conventus pastoralis missionariorum insulæ Selandiæ erit feria secunda proxima (die 8. Julii) hora quarta cum dimidia.

Hjertelig Tak til dem, som saa venligt har fulgt Opmfordringen og bidraget deres til at gøre en fattig Krøbling himmelglad. Efter den syges og forskellige Bidragyderes Ønske vil Vognen senere gaa i Arv til Vincentsforeningen paa Nørrebro.

F. Ronge.

Alle de mange, som i Anledning af mit 40 Aars Jubilæum har vist mig venlig Opmærksomhed, og da især det ærede Forstanderskab samt St. Ansgars Kirkekor og dets Dirigent, Hr. Hammermüller, beder jeg herved modtage min hjerteligste Tak. København, den 2. Juli 1918.

F. M. Jensen,

Lærer, Sakristan v. St. Ansgars Skole.

Til Underretning for dem, der ønsker **Hansjacs** Bøger tjener, at Prisen (for nogle af dem) er følgende: Im Paradies *M* 4.80 (1 Mark ca. 70 Øre), Erinnerungen einer alten Schwarzwaldlerin *M* 4.20. Abendläuten *M* 5.40. Meine Madonna *M* 5. Alleseelentage *M* 6. Alle er indbundne og kan naturligvis bestilles gennem alle Boglader.

L. K.

»**Dronning Margrethes Trop**« har efter Samraad mellem dens Kapellan og Pigespejdernes øverste Chef, Grevinde A. Brockenhuus-Schack, faaet sin endelige Konstitution, idet Frk. Edith Andersen er udnævnt til Kommissær og Tropsfører. Troppen tager Lejr paa St. Mariæ Hospitals Grund i Roskilde i Dagene fra 7.—14. Juli.

Kirkelig Kalender.

7. Juli.	7. Søndag eft. Pinse.	14. Juli	8. Søndag eft. Pintse.
8. —	M. Dronning Elisabeth, Enke.	15. —	M. Kejser Henrik, Bekender.
9. —	Ti. Ferialdag.	16. —	Ti. Karmel-Skapularf.
10. —	O. Felicitas's syv Søner. (Kong Knuds Død.)	17. —	O. Alexius, Bekender.
11. —	To. Pius I, Pave og Bekender.	18. —	To. Kamillus af Lellis, Bekender.
12. —	F. Johannes Gualbertus, Abbed,	19. —	Vincent af Paul, Bekender.
13. —	L. Anacletus, Pave og Martyr.	20. —	L. Hieronymus Æmiliani, Bekender.

Sakramentskirken. Hver Torsd. sakr. Velsignelse efter 8-Messen.

Katholsk Højskoles Sommermøde

ages afholdt

Søndag den 21. Juli paa Grundtvigs Højskole i Lyngby.

Nærmere Program i næste Nummer.

St. Josephs Gilde, st. 1885. Møde holdes ikke i Juli og August Maaned. *Bestyrelsen.*

Unio. Fredag den 12. Juli afholdes **Sommermøde** Kl. 7—11 i *Carlsbergpavillonen, Strandvej 20. Keglebane og Billard* til fri Afbenyttelse. *Madkurve kan medbringes.*

St. Knuds Kapel. Mariabørnskongregationen af den ubesmittede Undfangelse holder Fælleskommunion Søndag den 21. Juli Kl. 7 Morg. Det offentlige Møde bortfalder i Juli Maaned.

St. Hans-Kirke i Hørsholm.

Vor højærværdigste Hr. Biskop har i Anledning af sin Navnedag modtaget 100 Kr. til St. Hans-Kirken fra en anonym Giver under Mærke K. K. For Gaven kvitteres herved med hjertelig Tak.

Der er hidtil indkommet til Byggefondet følgende Bidrag: Kr. 1—10—100—100—100—2—1—1—23—5—0,83—5—1—0,10—0,10—200—20—2—100—100—50; ved Udlejning af Byggegrund 184. I alt 1006 Kr. 03 Øre. *A. M. Hutter's, Kasserer p. t. Slotsvej 33 — Charlottenlund.*

Ungdomsvennen. Nr. 7 1918. Indhold: Den katolske unge Mand. — Præsten. Digt. — Nogle Blade af en ung Piges Breve. — Jeg gik mig udi Lunden. Digt. — Den blinde Piges Taarer. — Fra Foreningslivet.

Husk de **to polske Børnehjem** i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefssøstrene).

Katholsk Boghandel Stenosgade 3. Kbhvn. B. Aabent 9-6. Tlf. Vester 3930. Bøger, Billeder, Devotionalier.

K.U.B. (Katholsk Underretnings Bureau), et Samfund af katolske, akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Mægister Matthæus Hansen, Hovmarksvej 30, Charlottenlund.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1-4. Tlf. Palæ 854). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothés Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Hejrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 28.

Søndag den 14. Juli.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Petrus Canisius. — ABC for voksne. — Nye Bøger. — Hertug Knuds Division og de sammensvorne. — Spejdersagen fra en Faders Synspunkt. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Ordrup. Køge. Holland. — Brevkasse. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

412.

Gør Regnskab.

Døden kommer. Og efter Døden Dommen, det store Regnskab. Gud vil dømme med guddommelig Retfærdighed, han vil dømme efter Fortjeneste.

Hvem er Dommeren? Jesus Christus, den højeste, den alvidende, den ubønhørlige Dommer. For ham kan intet nægtes, intet undskyldes, gøres mindre. Ingen Appel, ingen Udflugt. Ansigt til Ansigt staar du overfor ham.

Hvad vil han dømme? Alle Synder mod Guds og Kirkens Bud, mod mine Kaldspligter; alle Synder mod Gud, min Næste og mig selv, ogsaa de skjulte, glemte, de store, og selv de mindste. Som et Støvgran ses paa Krystalglas i Solskær, vil mit Livs Synder aabenbares og ses for mine Øjne. Han vil dømme alt det gode, jeg har undladt, alt det gode, jeg har gjort forsømmeligt, overfladisk; alle mine Handlinger, mine Skriftemaal, mine Bønner, mine Gerninger, hvert Ord, min Troskab eller Utroskab mod hans Naade og hellige Indskydelser.

Naar og hvorledes vil han dømme? Ved den særskilte og ved den almindelige Dom. I hvert Tilfælde straks, efter at min Sjæl har skilt sig fra Legemet. Imens maaske Vennehaand lukker mit Øje og folder mine Hænder, vil min Sjæl høre Dommerens Kendelse. Enten: »Kom hid, min Faders velsignede« eller »Vig fra mig.«

Jeg vil i Øjeblikket kun tænke paa den Fare, der truer mig, skulde jeg kaldes uforberedt. Hvor forfærdeligt hint Ord: »Vig fra mig — forbandede — i Ilden den evige.«

Nej, denne Dom maa aldrig ramme mig. Jeg flyr til dig, min Jesus. Dit Blod raaber om Barmhertighed for mig. Du vil ikke Synderens Død. Jeg vil omvende mig — fuldkomment. Du fordømmer ingen, der ikke selv vil fordømmes. Jeg vil ikke fordømmes, aldrig skilles fra dig; jeg vil evig være hos dig.

Se mit Hjerte i Elende
 Sønderknust til dig sig vende:
 Hjælp mig til en salig Ende.
 Vær, o Gud, en naadig Dommer,
 Milde Jesus, Herre Christ.

Fr. Jaworski.

Petrus Canisius.*)

Af A. Menzinger.

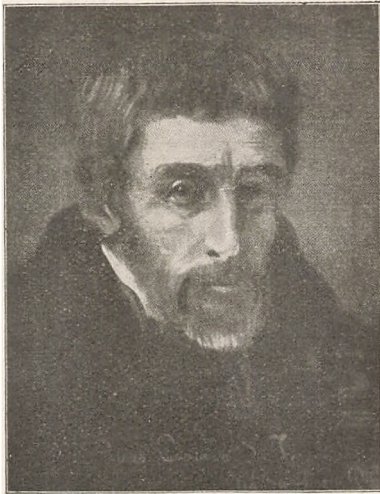
Den salige Petrus Canisius's samtidige har givet ham Navnet *malleus hæreticorum* — Kætterhammeren; senere Tider har mere betegnende kaldt ham for Tysklands Apostel. Ved Tysklands Apostel tænker vi først og fremmest paa Bonifatius, men hvis der er et Navn, som kan nævnes ved Siden af Bonifatius's som Tysklands Apostel, saa er det den salige Petrus Canisius's. Det er den Mand, som stod i Spidsen for den store Bevægelse i Tyskland, som vi plejer at kalde for Mod-Reformationen, den katolske Restauration.

Hans Fødselsaar og -dag — den 8. Maj 1521 — er udmærket ved en ejendommelig Konstellation paa Historiens Himmel. Luther og Ignatius af Lyola stod — for at tale i Astrologernes Sprog — i Konjunktion: den 8. Maj 1521 erklærede Rigsdagen i Worms Luther for fredløs, og

*) Hvem der vil stifte nærmere Bekendtskab med den salige Petrus Canisius, henvises til: Petrus Canisius, ein Lebensbild von Otto Braunsberger S. J. (XI + 333. Herder, Freiburg. 1917), som er den modne og lettilgængelige Frugt af mange Aartiers videnskabelige Forskerarbejde. Blandt Historikerne er Otto Braunsberger kendt som Udgiveren af: *Beati Petri Canisii Societatis Jesu epistulæ et acta* (Herder, Freiburg), hvoraf der indtil nu foreligger seks Foliobind, spændende over Aarene 1567 — 1571. Denne Brevsamling er blevet et Kildeværk af første Rang til Reformationens Historie. Nærværende Skildring støtter sig hovedsagelig til Braunsbergers Canisiusbog, dog er der for Overblikkets Skyld givet Afkald paa kronologisk Rækkefølge og Fuldstændighed.

samme Aar blev Ignatius af Loyola saaret under Belejrningen af Pampelona og ombyttede den verdslige Krigstjeneste med sin himmelske Konges Hærfølge. Horoskopet viste sig at være rigtigt, idet Canisius blev den sidste hellige Discipel, den første mægtige Modpart.

Canisius's Ungdomstid ved vi god Besked med. Han selv har nemlig efterladt sig en lille Selvbiografi, som er præget af dyb Taknemmelighed mod Gud og indeholder mange bitre Selvbebrejdelser. Han kalder den efter St. Augustinus's Eksempel for *Confessiones* — Bekendelser.

Canisius er født i den nederlandske By Nijmegen, som den Gang var Hovedstaden i Hertugdømmet Geldern og hørte til det tysk-romerske Rige. Hans Fader var den rige og ansete Jakob Kanis, som Nijmegens Borgere ni Gange i Træk havde valgt til Borgmester, og som i mange vigtige Ærinder optraadte som Hertugen af Gelderns Tillidsmand. Naar hans Søn senere viste sig i Besiddelse af en ualmindelig Dygtighed i at forhandle og mægle mellem Verdens store, saa har det sikkert været en Arv efter Faderen. At Familien til Trods for den nye Læres Fremtrængen var og blev katholsk, skyldes vel mest Canisius's fromme Moder Ægidia. »Hun,« skriver hendes Søn, »var en saare

from Kvinde, en sand *ancilla Domini* — Herrens Tjenerinde. Hun har, saaledes blev der fortalt mig, ofte og indtrængende og under Taarer anbefalet mig til Herren. Da hun skulde dø — Canisius mistede sin Moder, da han kun var to Aar gammel — advarede hun sin Mand mod den nye Lære, som netop begyndte at brede sig paa vor Egn. Hendes sidste Bøn var, at han og vi alle dog for enhver Pris maatte holde fast ved den katholske Tro.«

Moderens fromme Sindelag viste sig snart hos hendes førstefødte. Hans største Glæde var at tjene som Kordreng ved den hellige Messe, og hjemme var hans Yndlingsleg at synge og bede og holde Messe som Præsten ved Alteret. Mangen en, mener den gamle Canisius, vil kalde det for barnagtigt; men tit har vi set, at den Slags Leg senere er blevet til Alvor. Stort Indtryk gjorde paa Drengen en from Enke, som jævnlig kom i Familien. Hun førte et meget strengt, bodfærdigt Liv og gik — noget den Gang aldeles usædvanligt — hver Uge tre Gange til Kommunion. Lille Peter mente nu ogsaa at skulle gøre Bod og iførte sig en ru Bodskjorte og spægede sit Legeme, som ikke kendte Kødets Braad endnu.

Denne Barndomshellighed varede imidlertid ikke længe. Canisius havde ingen Moder, og hans Fader var alt for optaget af sit Embede og sine mange Forretninger til at kunne tage sig af Sønnens Opdragelse. Faderens ansete Stilling saa vel som Familiens Rigdom og Følelsen af sin personlige Overlegenhed gjorde snart Drengen anmassende og hensynsløs mod andre. »Jeg har tit været raa og fræk mod Tyendet, mod mine Kammerater og mine foresatte,« bekender han. »Jeg øvede mangen en Streg, som fortjente streng Revselse.« Det blev ikke bedre ved, at Faderen anbragte Drengen i en Slags Kostskole i Nijmegen. »Der kom jeg«, fortæller Canisius, »sammen med fordærvede Kammerater, som ved Ord og Eksempel forkyndte Syndens Ubundenhed, og som fandt deres Glæde i at tænke paa usømmelige Ting, tale om dem og rose sig af dem. . . Men jeg skal ikke anklage dem for at undskylde eller besmykke min egen Ondskab. De fortjente Tugtelse, men jeg ikke mindre. Jeg vilde nu blues ved at sige, hvad jeg den Gang ikke bluedes ved at gøre.«

Det saa ganske ud, som om Canisius skulde høre til de mange unge, hos hvilke den gode Udvikling sørgelig bliver forplumret af Brydningsalderens Uregelmæssigheder — som en Flod, der løber ud i et Morads eller, hvis den lykkelig kommer ud af det, dog aldrig mere bliver saa ren og klar, som den har været ved Kilden. Naar et ungt Menneske alligevel helt forvinder Følgerne, naar han som Canisius bliver en Helgen, saa maa den tøjlesløse Periode i hans Liv ingenlunde, som det tit sker, opfattes som et naturligt Udviklingsstadium, en Gæringsproces, som er nødvendig for, at Vinen kan faa Kraft og Sødme. Ogsaa Canisius var — menneskelig talt — bleven bedre, om han allerede den Gang havde staatsat sin Karakter ved at staa imod, og han havde al Grund til senere at begræde dette Livsafsnit. Naar alligevel hans Bekendelser vidner om, at det netop var disse sørgelige Ungdomsminder, der gjorde ham til den samvittighedsfulde, utrættelig bekymrede Ungdomsven, som vi kender ham, saa skyldes det ene og alene Guds Naade, der ynder at fejre Triumfer over Synden og gøre Synderen til et *monumentum misericordiæ*, et Barmhertighedens Mindesmærke.

Canisius var nu femten Aar gammel, og hans Fader sendte ham til Köln for at skaffe ham en bedre Uddannelse. Det blev Vendepunktet i hans Liv, om end ikke med det samme og paa een Gang. Foreløbig nød han Friheden i den store By, tilbragte mange Nætter i letsindige Venners Selskab, slødede sin Tid hen ved at sove til langt op paa Dagen og øvede efter Studentervis alskens Kaadhed. Den unge Canisius har sikkert følt det som en Klods om Benet, da han efter nogen Tids Forløb blev anbragt paa en Kostskole, som den nederlandske Præst og forhenværende Professor ved Universitetet, Andreas Herll, havde oprettet. Ledelsen af det lille Pensionat var imidlertid overdraget til Nikolaus Eschius, ligeledes fra Nederlandene, en yngre Præst, som skulde blive en af Tidens mest fremragende Mystikere, og som døde i Hellighedens Ry i Diest (Belgien) 1578. Canisius betragtede hele Livet igennem denne Mand som en af sine største Velgørere. Han skriver i sine Bekendelser: »Pris, min Sjæl, Herren, og bliv ikke træt af at tænke paa alt det gode, som han har vist dig.

Det var Gud, der gav mig denne Lærer i Fromhed, denne daglige Formaner. Ham var det ikke mine Penge om at gøre, han søgte kun min Sjæls Bedste. Under hans Vejledning begyndte jeg at blive utilfreds med mig selv, for at du, o Gud, kunde blive mere tilfreds med mig. Hans Raad og Eksempel var noget aldeles nyt for mine Øren og for mine Øjne. Paa hans Ord prøvede jeg paa at beherske min Voldsomhed og at bekæmpe mine ungdommelige Lidenskaber. Kunde jeg være hos ham i fortrolig Samtale, saa brød jeg mig ikke om andet Selskab eller anden Tidsfordriv. Ikke blot i Skriftemaalet — og jeg skriftede tit — aabnede jeg mit Indre for ham; men hver Aften, inden jeg gik til Sengs, betroede jeg ham alt, hvad jeg havde fejlet i Dagens Løb, og hvad der ellers tyngede paa min Samvittighed. Uafbrudt var denne Mand bekymret for mig. Han bad for mig, han græd for min Skyld, han gav mig sin Velsignelse, han advarede mig, han bestormede mig, han sendte Breve efter mig. En Gang var jeg rejst hjem til Nijmegen og blev længere borte end sædvanlig; jeg var bleven efterladende og ligegyldig, og det saa ud, som om jeg vilde falde tilbage til mit gamle letsindige Liv. Da rejste han selv efter mig, vækkede mig af min Dvale, irettesatte mig for min Sløvhed og førte mig som den gode Hyrde tilbage paa den rette Vej.«

Som Erstatning for hans tidligere Omgang med letsindige Kammerater indførte Eschius sin unge Discipel i den Kreds af strengt kirkelige Mænd, som i hine bevægede Dage — selve Ærkebiskoppen af Köln, Herman von Wied, hældede aabenlyst til den nye Lære — stod sammen for at bevare det »gamle, hellige« Köln for den katholske Kirke. Til disse Mænd hørte ogsaa en Dansker, Jørgen Skodborg, Ærkebiskop af Lund. Kristjern II havde forlangt af ham, at han skulde afstaa Bornholm, Aarhus Slot og tre Herreder i Skaane til Kronen; men da Skodborg ikke vilde udlevere Kirkegodset, blev han afsat af Kongen og Diderik Slagheck udnævnt i hans Sted. Skodborg maatte gaa i Landflygtighed og levede først i Rom, siden i Köln. Denne Mand, som i Modsætning til saa mange andre af hin Tids Kirkefyrster ved Lærdom og asketisk Livsvandel var en Pryd for sin Stand, gjorde et dybt Indtryk paa den unge

Canisius. Han saa op til denne Bekenderbiskop næsten som til en Martyr. At ogsaa den danske Biskop interesserede sig for Canisius, lagde han for Dagen ved, at han, da Canisius havde sluttet sig til den nye Jesuiterorden, blev en af denne Ordens største Velgørere i Køl'n.

Ogsaa blandt sine jævnaldrende fandt Canisius en, som delte hans fromme, ideale Livssyn. Det var Lorenz Surius fra Lübeck, som i Køl'n, ikke uden Canisius's Indflydelse, var vendt tilbage til den katholske Kirke. De to blev eet Hjerte og een Sjæl.

Canisius og hans Ven kom tit til Kartäusermunkene i Køl'n, hos hvilke ogsaa Eschius, hvem kun hans svage Helbred holdt tilbage fra at indtræde i denne Orden, havde sin egen lille Cølle. Kartäuserklosteret i Køl'n var bleven fuldstændig uberørt af Tidens religiøse Forfald. Der herskede Ordenstugten i dens gamle Streghed; men til Trods for al klosterlig Stilhed og Verdensfjernhed forstod dog Munkene deres Tid, og de mange videnskabelige og populære Skrifter, de udsendte, blev en betydelig Indsats i Reformationstidens aandelige Kampe. Bag dette Klosters Mure levede dengang den fromme Johannes Justus — kendt under Navnet Landsberger (født i Landsberg i Bayern) — en af Kartäuserordenens største Mystikere. Sammen med den h. Mechtild og Gertrud hører han til dem, der længe før den salige Maria Margaretha Alacoque kendte og øvede Jesu-Hjerte-Andagten. Naar denne Andagt senere ogsaa i Canisius's religiøse Liv spillede en saa fremtrædende Rolle, skyldes dette uden Tvivl Landsbergers Indflydelse.

Saaledes havde Guds Naade forberedt det store Genembrud, der i Canisius's syttende Leveaar skulde bestemme hans Livs Vej. Det var under et Ferieophold hjemme i Nijmegen. Han knælede i Stefanskirken, ikke langt fra Højalteret foran det sirlige Sandstenstaarn, som i Datidens store Kirker tjente til Gemmested for det helligste Sakrament. Da var det ham, som om der fra Forløserens Hjerte udgik en Lysstraale og gennemtrængte hele hans Indre. Den gjorde alt jordisk til Bitterhed for ham, siden det saa let drager os bort fra Gud, og fyldte ham med ubeskrivelig Længsel efter at erkende, hvad der var Guds Vilje med ham. Denne Oplevelse gentog sig flere Gange i den nærmest følgende Tid.

(Fortsættes.)

En ABC for voksne.

S.

Social-Demokraterne.

Disse Artikler har jo ingen som helst politisk Farve. Men det skal ikke forhindre os i ud fra vor h. Tro at bedømme Livet omkring os og helst saa upolitisk og upartisk som muligt. Det smukke Ord »upartisk« burde jo betyde: retfærdigt, uhildet. Des værre er det mange Gange saaledes, at intet er mindre retfærdigt, mindre uhildet end et Parti og Partiets Organer. Saaledes er der næsten gaaet Parti i alt, hvad der skrives, tales og gøres — i hvert Fald i det offentlige Liv. Naar der bare skal forhandles om Gadelygter eller om en ny Bro — straks er det ikke blot Partierne, men endog Byraadets politiske Partier, der skal agitere for eller imod — og det tit af helt andre Grunde end de saglige.

Bogen om Kristi Efterfølgelse siger: »Alle Folk foregiver noget godt som deres Gerningers Maal. Altsaa snydes mange.«

Denne tankerige, korte Sætning kunde være en god Vejleder for Avislæsere og Tilhørere paa politiske Møder. Der gives, saa vidt jeg kan skønne, kun et eneste Samfund, hvis Formaal og væsentlige Indretninger taaler alle Tiders, alle Menneskers Kritik. Det er den af Kristus indstiftede Kirke, og ogsaa den, kun for saa vidt dens Indretninger stammer fra Kristus og beskyttes af Sandhedens And. Men alt andet her i Verden er dels Sandhed, dels Fejltagelse, dels gode Hensigter, dels private Interesser, dels Almenhedens Vel og dels Partiledernes Profit. Saaledes under Regeringer med stærk Enevælde, saaledes under Regeringer i Republikker og i konstitutionelle Stater, saaledes indenfor Partierne, i Videnskab og Kunst, i Skolevæsen og Landbrug, i Forsvarssagen og i Medicinalvæsenet o. s. v. Kort, man kan ikke finde de Mennesker og de Sammenlutninger, der er helt gode og fuldkomne.

Partivæsenet har præget mange Mennesker i saa høj en Grad, at man næsten ikke kan tale med dem uden at have forvisset sig om deres politiske Sympatier. Thi taler

man godt om Modparten, bliver man straks Vidne til, at en rolig, upartisk, altsaa retfærdig Samtale og Bedømmelse helt er udelukket.

Saaledes naar man ud fra Kristendommens Lære om Næstekærlighed og Retfærdighed taler godt om Social-Demokratiets Bestræbelser til Fordel for Arbejderklassen. Det er mig ganske klart, at Social-Demokratiet aldrig vilde være saa stor en Magtfaktor, hvis det ikke støttede sig paa store almenmenneskelige Interesser, vel at mærke: retfærdige Interesser. Dermed er ikke sagt, at vi godkender Partiets Principper i alle Punkter, ej heller Partiorganernes Sprog. Men jeg forstaar godt, hvad en Arbejdsgiver, jeg forleden talte med, sagde: »Hvis jeg var Arbejdsmand, vilde ogsaa jeg være Social-Demokrat, nu er jeg konservativ.«

Lad os tage Sagen praktisk, ud fra en katholsk Præsts Praksis. Der er en stor Herregaard, flere Herregaarde i Nærheden af en katholsk Kirke. Kristelig set burde saadan en Forpagter eller Herregaardsejer gøre alt, hvad han kunde, for at lette Folkene at komme i Kirke om Søndagen og overhovedet give dem fri om Søndagen. Men Virkeligheden er, at det som oftest er meget vanskeligt for en katholsk Karl eller Røgter at komme i Kirke om Søndagen. Og naar han en Gang kommer, maa han betale en anden Mand for at passe Kreaturerne eller malke i hans Sted. Hele Arbejdsdriften er anlagt paa største Sparsommelighed med Arbejdskraften. Saaledes paa en Gaard, saaledes i en Fabrik. Paa denne Maade holdes Folk som Slaver, som Trælle¹⁾, og Forpagterne bliver rige.

I en Fabrik skal Folk f. Eks. være paa Arbejde fra Kl. 6 om Morgenen til Kl. 6 om Aftenen, Middagstimen undtaget. Saaledes gaar hver evige Dag for disse Folk. Hvis nu Arbejdet, som paa et Slagteri eller ved Jernbanen, byder paa nogen Afveksling og giver den enkelte Arbejder Mulighed for at ordne noget paa egen Maade, saa er der da i hvert Fald nogen Arbejdsglæde ved det. Men at skulle staa

¹⁾ Naturligvis er der Forskel paa Arbejdskaar og Behandling. Men her tales ud fra Erfaringen med en hel Række Enkelttilfælde. Jeg har set gifte polske Arbejdsfolk bo og leve og behandles værre end Dyr — og for den Skyld ogsaa danske Indsidderes Kaar, som ikke var meget bedre.

fra om Morgenen Kl. 6 til om Aftenen Kl. 6 og dreje paa eet og samme Haandtag — det er Trældom, det er Slaveri, for saa vidt Arbejdsgiveren ikke gør alt for at afkorte Arbejdet og indenfor visse Grænser lade Arbejderen skifte, give ham Aandsnæring ved Adgang til Bibliothek og Foredrag. Frem for alt burde der om Lørdagen gives lidt mere Fritid og om Mandagen maaske begyndes lidt senere — altsammen for at Arbejderen kan faa Lejlighed til at hygge om sit Hjem og sin Have og pleje andre Interesser. Thi det kan ikke ske, naar han kommer træt hjem efter Kl. 6 hver eneste Dag.

Allerede den simpleste Kristentro burde give sig Udslag i, at man gør, hvad man kan, for at jævne Modsætningerne, selv om ens egne Indtægter derved formindskes lidt. Men her ligger Knuden, og den er vanskelig at løse for egoistiske Mennesker, der ikke forstaar Tidens Krav. Det ser vi i Ruslands nyeste Historie. Thi naar visse berettigede Kræfter altid holdes nede, hvis der, som i Rusland, intet gøres for de lavere Klæsser, kommer det Øjeblik, hvor de selv sparker Døren op og vælter sig ind paa deres fordums Undertrykkere. Men saa kommer naturligvis den modsatte Yderlighed: Indignationen, Frihedsglæden, Magtskyen gaar over alle Bredder og river alt med sig. Jævnfør den franske Historie i 1791 og de følgende Aar og Rusland i 1917. Og maaske kommer der flere Eksempler endnu i vor Levelid!

Se, paa dette Punkt, nemlig at der burde gøres mere for at lette de arbejdende Klassers Adgang til Livets solide Goder — thi de usolide Goder kan de jo i Byerne, hvor de tjener mange Penge, allerede nu faa — har de socialistiske Bestræbelser ogsaa Kristendommen med sig. Maaske er der ogsaa andre Ting i Fremtidens sociale Bestræbelser og Theorier, der kan forenes med vor hellige Tro.

Men helt anderledes stiller Sagen sig, naar Social-Demokraterne vil optræde som de russiske Boschevikker eller vil saliggøre deres Medmennesker med Bebels Fremtids-Stat, der ikke er andet end et stort Fabrikssystem, hvis Ledere vilde samle en større Magt i deres Hænder, end den franske Republiks National-Konvent og Velfærds-Udvalg nogen Sinde har haft — og det vil sige ikke saa lidt.

Ligeledes maa vi stille os meget skeptiske overfor det berømte Slagord: Lighed, Frihed, Broderskab.

Om Frihed har vi allerede talt andet Steds. Kun skal tilføjes, at Frihed alene ikke hjælper til at danne et Samfund og skabe Orden, Kundskaber og Dygtighed. Der skal tværtimod en betydelig Indskrænkning af den absolute Frihed til. Det ved jo ethvert Skolebarn, men det glemte disse Frihedsskraalere i Reformationstiden som i Revolutionstiden, da de agiterede imod enhver Autoritets berettigede Orden.

Broderskab! Ja, det var et dejligt Broderskab, da Guillotinens Økse knækkede Halsen paa alle dem, der ikke vilde, som Danton og Robespierre vilde, da Folk blev henrettet, bare fordi de havde et Billede af Jesu Hjerte eller af Guds Moder Maria paa sig! Det var et dejligt Broderskab, de franske Revolutionsarmee bragte til Elsass og til Schweiz, hvor de brændte og myrdede fromme, fredelige Folk. Det er et dejligt »Broderskab«, der forkyndes i Finland og paa andre Steder, hvor »Frihedsheltene« knuser deres principielle Modstandere og træder Frihed og Broderskab under Fødderne. Men vor h. Religion lærer os virkeligt Broderskab, og det baade principielt og praktisk. Principielt lærer jo Kirken, det vor Frelser har lært, han, hvis »Glæde det var at være iblandt Menneskenes Børn«, han, der lærte den mest storslaaede Kærlighed, Verden nogen Sinde har oplevet. At alle Mennesker er af fælles Familie, at de alle er Guds Børn eller burde være det, at de alle er Brødre, hver den andens Næste, at vi alle er Lemmer paa eet Legeme — det er Kristi og Bibelens og Kirkens klare Lære.

Paa den anden Side har det været og er meget vanskeligt at gennemføre disse principielle Tanker i det praktiske Liv. Her tager en moderne, revolutionær Broderskabsnak Sagen altfor overfladisk. Thi ikke blot er de forskellige Menneskeracers, Landes, Klassers Skikke og Dannelsenstrin indtil nu meget ulige, men selve de enkelte Mennesker bærer i sig en Kilde til mange Slags Rivninger og Misforstaaelser — nemlig deres egen begrænsede og af Arvesynden medtagne Karakter, Indsigt og Viljesretning. Altsaa bliver Opnaaelsen af Broderskabets Ideal,

Gennemførelsen af Næstekærlighed et udmærket Formaal for den enkelte Kristens Anstrengelse og Selvopdragelse, men det vil aldrig kunne gennemføres af alle Mennesker. Det er en Illusion at tro, at vi ved fælles Skolegang og sociale Love kan omdanne Menneskenaturen, saa meget der ellers kan gøres for, at faa Mennesket ind under et Samfunds Orden. Det sidste sker og gennemføres nogenlunde, fordi Mennesket kræver Retfærdighed som en Livsnødvendighed og nok kan indse, at det ligger i hans Interesse, at der holdes Orden. Men — at elske Næsten, at behandle alle Medmennesker som Brødre, dertil er der en lang Vej at gaa. Heldigvis er denne Vej ikke saa mennesketom, men alle de, der findes paa den, er vistnok Kristi Disciple og Korsets Bærere.

Vanskeligheden ved Broderlighedens Gennemførelse ligger nemlig, som allerede antydnet, i Umuligheden af at skaffe fuldstændig Lighed paa Jorden.

Lighed — ja, vi holder nok af dette Princip, naar det gælder om at behandle samme eller lignende Ting paa retfærdig Maade. Saaledes lærer Kristendommen os en vis Lighed, fordi vi alle som Guds Børn skal have meget til fælles og alle engang skal staa for en retfærdig Dommer, der vil dømme uden Persons-Anseelse, d. v. s. ikke lader sig bestikke.

Ja, men er »Lighed« en religiøs Sandhed? Den er hverken en religiøs eller en naturvidenskabelig eller en filosofisk Sandhed. Se dog omkring dig — ser du der Lighed? Maa-ske vil du ved første Øjekast synes, at Træerne i en Skov, at Græsstraaene i et Grønsvær er hinanden lig. Men naar du ser til, vil du hurtigt opdage, at ikke et eneste Træ er som det andet, ikke et Blad som det andet. Og indenfor Blomsterriget, Planteriget, Dyreverdenen — hvilke store Forskelle! Og se nu paa dig selv. Naar du ser dig i Spejlet, kan du i hvert Fald have den Glæde at faa at vide, at der ikke findes nøjagtig det samme Ansigt i hele Verden, at du er en Original i strengeste Forstand, selv om du ellers er et ret almindeligt Menneske og hverken din Næse eller din Begavelse er særlig fremtrædende. Og se nu paa din Familie, dine Standsfæller, paa Byens, paa hele Landets forskellige Næringsdrivende, fra Gadedrengene og Skopud-

serne op til Ministrene og den kongelige Familie — hvilken Forskel, hvilken Ulighed i Begavelse og Livskaar! Sæt, at Social-Demokraterne vilde afskaffe alle Titler og Rangs-personer og konfiskere al Privatejendom. Saa vilde altsaa en Dag — den første Dag i den nye Æra — alle være »lige«. Men Dagen efter, det lover jeg dig, er de ikke mere »lige«. For saa vil enhver se, hvad han kan opnaa, der vil findes styrende og adlydende, Direktører og almindelige Kontorister, Driftsbestyrere og Arbejdere, dumme og kloge Mennesker, syge og sunde, samvittighedsløse Vovehalse og beskedne, pligtopfyldende Folk. Disse sidste vilde ganske vist faa det værst, thi i et Samfund, hvor alle er »lige« og kan albue sig frem, vil disse sidste ikke kunne konkurrere med de muskelstærke, hensynsløse Skraalere, navnlig naar de sidste er af det regerende Parti. Thi ogsaa i en saakaldt Lighedsstat vil der findes et regerende Parti og en regerende Klike, der forlanger Lydighed og det, som Italienerne kalder *sacrificio del' intelletto* — Forstandens fulde Underkastelse . . . Nej, Gud bevare os for en »Ligheds-Stat«, den vilde blive et Helvede, den vilde blive den største Uligheds-Stat! Gud bevare os for at give Slip paa en Statsorden, der, om den end, som alt menneskeligt, er ufuldkommen, dog er prøvet og rimelig — og i Stedet derfor at styrte os ind i »Friheds-Ligheds-Broderskabets« Virvar og Tyranni!

Thi vel skal der være Fremskridt, og vor hellige Tro lærer os netop at arbejde paa sociale Fremskridt, men ikke enhver Fremskridts Frase og Ligheds Snak bør tages for gode Varer, og navnlig ensformig Lighed er der ikke meget af — hverken paa Jorden eller under Jorden, hverken iblandt Stjernerne eller i Himlen. F. F. M.

Nye Bøger.

Peter Schindler: Bønnebog for Spejdere. (Katholsk Boghandels Forlag. 1918. 52 Sider.)

Friskt og frejdigt skriver Forfatteren her for Drengene i et Sprog, der ligger deres eget nær, og som sikkert maa gaa dem til Hjerte. En vis mandig Fromhed giver den

lille Bog dens Særpræg, af Føleri og sentimentale Bønner findes ikke et Fnug. Om en saa vanskelig en Ting som Synder mod det sjette Bud tales der aabent og frit og — efter mit Skøn — ganske fortrinligt. Emnet er vanskeligt; thi er der noget Punkt, hvor Ordet »For lidt og for meget fordærver alting« gælder, saa er det her; begge disse Farer er heldigt undgaaet. For Fædrelandet opmuntres Spejderne kønt og kort til at bede saaledes: »Velsign og bevar ogsaa Danmark, mit kære Fædreland, og dem af vore Brødre, der er skilt fra os. Lad det atter blive eet, dansk og katolsk, saa langt som Sproget tales og Flaget elskes.« Der kunde være mangt og meget endnu at fremhæve af den lille sunde og inderlig fromme Bogs Indhold, men dette faar være nok. Ikke alene Spejdere, men alle Drengene — baade katolske og ikke katolske — kunde have udmærket godt af at bruge denne Bønebog.

Budbringeren og Børnenes Budbringer. Juli 1918. (Aarhus.)

»Budbringeren«s første Artikel handler om den saakaldte »store Forjættelse«. Den næste Artikel hedder Forældrevælsignelse og fortæller om denne ærværdige og smukke Skiks Udbredelse, Betydning og theologiske Hjemmel. Et Digt af Pastor Frederiksen til Marias Optagelse, en Fortælling og Formaalet for Bønnens Apostolat i de næste tre Maaneder slutter Hæftet. »Børnenes Budbringer« fortæller kønt og fromt for Ungdommen og har som sædvanlig nogle underholdende Smaahistorier fra Hedningemissionen.

Peter Schindler: Højmessens i den katolske Kirke. (Katholsk Boghandels Forlag. 1918. 30 Sider. 15 Øre.)

En praktisk, let tilgængelig og med flere smaa ram-mende Bemærkninger forsynet Vejledning for Ikke-Katholikker til dog med noget Udbytte at overvære en katolsk Højmesse.

Adolf Bertram: Mein Firmungstag. (12° VII + 134 S. Herder. Freiburg 1918. M 1,70.)

Sebastian von Orr: Familienweihe an das heiligste Herz Jesu. (12° VIII + 96 S. Herder. Freiburg. 1918. M 1,20.)

Franz Keller: Pflanzschule christlicher Liebestätigkeit. (12° IV + 48 S. Herder. Freiburg. 1918. 80 Pf.)

Opmærksomheden skal henledes paa disse tre Smaaskrifter, det bekendte Herders Forlag i Freiburg har tilsendt Ugebladet. Om den første Bog meddeler Forlaget senere, at den nu er udsendt i 17000 Eksemplarer.

K. Kjelstrup: Hvem gav os Bibelen? (Porsgrund. 1918. 10 Sider.)

Som Nr. 3 af Serien: Smaaskrifter til Sandhedens Forsvar har Pastor Kjelstrup fra Arendal, hvem Læserne vil kende som Forfatter til adskillige gode Artikler her i Ugebladet, i faa, klare, troværdige Ord fortalt om Bibelens Oprindelse og rette kristelige Plads i Kirken. Han

viser slaaende, hvorledes Grunden til de fleste Sektors Oprindelse er den forkerte Anvendelse af den hellige Bog.
N. H.

Hertug Knuds Division og de sammensvorne.

H. K. D. har læst »Birgitta«s Indlæg og finder Anledning til at bemærke, at da det ikke er underskrevet med Navn, har vi intet Svar at give derpaa. Men vi tiltræder ganske N. H.s Bemærkning.
Divisionschefen.

Jeg forstaar saa godt, at H. K. D. ikke vil svare paa forrige Nummers anonyme Indlæg. Jeg smilede, da jeg læste Begyndelsesordene »Forfra, aabent og lige ud« og samtidig bemærkede, at Artiklen ikke var underskrevet med Navn. Jeg optog den imidlertid gerne, fordi jeg vidste, at der, som jeg skrev, naturligvis i det stille var bleven rettet en Del Kritik mod den nye Bevægelse, hvilken Kritik vistnok trængte til et offentligt Udtryk, som den jo saa fik i det optagne Indlæg. Det, jeg personlig har haft imod Spejderbevægelsen, at den maaske særlig er en Overklasse-Bevægelse, der udelukker Smaaafolks Børn, gælder aldeles ikke indenfor vor Kreds: alle, der har Lyst og Trang til det frie og sunde Liv, Spejderbevægelsen byder, kan faa Lov til at være med. Divisionschefen, der jo ganske vist er en ung Præst, har for øvrigt netop i Ungdomsarbejdet større Erfaring end mange af os ældre, ikke mindst i den rette Maade at behandle dansk Ungdom paa, da han i mange Aar har virket blandt den.
N. H.

Spejdersagen set fra en Faders Synspunkt.

I ovennævnte Egenskab tillader jeg mig at fremsende følgende Protest mod »en Moders Synspunkt«.

1. Fru Birgitta erklærer paa Forhaand: »Om en saglig Drøftelse af selve Sagen er her slet ikke Tale, dertil for-dres en Kompetence, jeg hverken har eller tilstræber at naa.«

Det er en betænkelig Beslutning: ikke nøje at ville kende den Sag, man angriber eller anbefaler, det giver

ikke de fremsatte Paastande synderlig Vægt og fører ikke til konsekvente Slutninger.

2. »... den (Spejderbevægelsen) afvinder mig ikke nogen som helst Interesse, hverken for eller imod, da jeg ikke kan tro paa den dybere Betydning for vor Ungdom.«

Nej, man kan ikke komme til en Erkendelse uden Studium og slet ikke med den under Punkt 1 anførte Uvilje mod at vinde Kompetence.

3. »Kan nogen virkelig tage denne Spejderleg saa højtideligt eller tillægge den en saadan Indflydelse paa Drengenes hele Vandel.«

Jo, jeg tager »Spejderlegen« — ikke højtideligt, men som det, den er: en i en fornøjelig Ramme ordnet Leg.

Mit Embede byder Muligheder for Studier af Livets Vrangside, som ikke enhver Dame eller Herre har Lejlighed til. Jeg kan forsikre Fruen for, at aldrig havde De taget Pen i Haand for at angribe Spejdersagen, hvis De havde haft blot en Brøkdæl af den Viden, jeg sidder inde med.

Korpsaanden taaler ikke slette Kammerater, ja, de vilde — hvis de indmeldte sig i Korpsset — af sig selv søge ud; thi den, for hvem Lydighedens Gave er gaaet tabt, den, der for hele Livet har slaaet sig paa Vagabondering, kender sin Plads, og den er udenfor Lov og Ret.

4. »Hvad i Alverden skulde afholde netop Spejderne fra at bande eller ryge? Mig forekommer det tværtimod foreneligt med den Indianertone, Spejderne uvægerlig maa faa, om man baade røg og bandede.«

Et henrivende Ræsonnement, ifølge hvilket det vilde være lige saa naturligt at gaa paa Skalpejagt.

Tør jeg spørge, Frue, hvad har Børnene Forældre til?

Hvis min Hr. Søn bander eller ryger, vil han faa meget bestemte Paabud om at lade det fare, og jeg forventer, han lyder uden at blinke — sker det anderledes, ja, saa er han daarligt opdraget!

5. »Bør Spejderloven være Drengene mere hellig eller ukrænkelig end den Lov, der . . . har lydt til dem fra deres Faders og Moders Læber?«

Hvis Fruen ikke havde fastholdt Punkt 1 saa absolut, vilde dette Spørgsmaal næppe været fremsat. Ingen anden Lov er hellig eller ukrænkelig end Guds Lov. Den Lov, min Hustru og jeg har opdraget vore Børn efter, kan bekvemt udtrykkes i Spejderlovens: Lev sundt, sandt og rent! Denne Lov er hellig, og den, der krænker den, faar tage Livets Gengældelser over sig.

6. »Jeg er meget utilbøjelig til den Antagelse, at Drengene i Almindelighed skulde være særlig udrustede med nogen saadan (Eventyrtrang), langt mindre i alt Fald end Piger.«

Ak ja, Fruen har jo aldrig været Dreng!

7. »En dødtræt, snavset, gennemvaad Dreng, der knap gider eller overhovedet orker at hilse sin Moder med et venligt Ord.«

Et dødtræt Menneske er sjælden særlig elskværdigt. Gider derimod den unge Mand ikke optræde høfligt overfor sin Moder — ja, saa kan man jo lade ham blive hjemme fra »Spejderlegen« næste Gang.

8. »I sin Moders Arme.«

Hver Ting til sin Tid.

Moders Arme favner megen Tilgivelse, Moders Skød er godt at græde ud i. Men den Dreng, der tager fast Standplads paa Moders Skød eller tidlig og sildig hænger i Moders Skørter, den Dreng bliver aldrig til Mand.

Gud bevare os for en Ungdom, der opfostres til at leve deres Liv paa Skødehundervis, hvis Trang til Spænding udløses paa Ryggen i en Sofa, slugende alle gængse Drengeromaner eller i Smug graadigt fraadsende i Bøger af »Monte Christo« Typen.

Opdrag Børnene til at elske deres Hjem uden al Overdrivelse og ulideligt Føleri, opdrag dem til Kamp *pro papa et rege et patria* — saa er der Udsigt til, at de engang kan blive Mennesker.

— Fru Birgitte maa ikke af ovenstaaende slutte, at jeg er Hr. Pastor Schindlers kritikløse Ildtilbeder — langt fra. Pastoren er intet ophøjet Ideal — heldigvis. Hans værste Lyde er, at han er ung, men det er en Fejl, der efter kyndiges Udsagn formenes at ville rette sig med Tiden.

Langgade 42 A., d. 9/7 1918.

Olsen,
Rodemester.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. St. Knuds Skole i Stenosgade har nu afsluttet sit 49. Skoleaar og kan altsaa, om alt gaar vel, til næste Aar — d. v. s. 12. Januar 1919 — fejre sit halvhundredaarige Jubilæum. Skolen har i afgang Aar været besøgt af 189 Elever, hvoraf 7 har bestaaet Realeksamen og 17 Mellemskoleeksamen. Skolen ledes af Pastor Bannwart, og Undervisningen meddeles af ham og 14 andre Lærere og Lærerinder.

— Ved den nys afsluttede Præliminæreksamen paa St. Josefssøstrenes Skole paa Østerbrogade bestod to unge Piger med Udmærkelse, 3 med 116—117 Points og 1 med 95, et fortrinligt Resultat. Søstrene har i flere Aar haft Eksamensret til Præliminæreksamen og har ved

Eksamen i Aar udelukkende haft Censorer fra fremmede Skoler, ingen fra vore egne Skoler. Det i Fjor paabegyndte Artiumskursus fortsættes til næste Aar for forhaabentligvis om et Par Aar at kunne blive afløst af regulær Skoleundervisning med dertil hørende Eksamensret til Artium.

Ordруп. Lørdag den 6. Juli, Fredericiadagen, holdt St. Andreas Kollegium sin højtidelige Aarsafslutning i Festsalen Kl. 9¹/₂ Form. For den til Trængsel fyldte Sal holdt først Hr. cand. mag., fhv. Rektor Bæk et interessant Foredrag om Studentertyper til forskellige Tider. Han ønskede Eleverne, der forlod Skolen, Held og Velsignelse i de kommende Dage og mindede dem om Johannes Jørgensens Ord i første Del af hans Livs Legende, at det ikke alene er de store Afgørelser, det kommer an paa, men ogsaa de mange smaa Valg, som hver eneste Dag byder paa; det gælder om, at man vælger det rette og saaledes stadig kommer videre i Udviklingen fremad og opad. Efter Talen meddelte Skolens Rektor, Hr. Pastor Günther, Resultatet af Eksaminerne og Skolens Arbejde, hvorpaa Kollegiets Rektor, Hr. Pastor Nøsen, uddelte Præmierne samt Eksamensbeviser til de Elever, der, som i forrige Numer nævnt, havde bestaaet Eksamen. Til Slut rejste Hr. Student Jan Ballin, Søn af afdøde Mogens Ballin, sig op og rettede i en ypperligt formet og holdt Tale en hjertelig Tak til Lærerne, Forældrene og Kammeraterne. De 14 Studenter sluttede Dagen med en mægtig Køretur til København og omkring i Dyrehaven i en nydelig smykket Charabanc, forspændt med fire Heste.

Køge. Den højærv. Hr. Biskop har i disse Dage gæstet vor lille Menighed. Skolebørnene modtog ham med nogle Vers, der fremsagdes, da Biskoppen standsede ved den smukke Æresport foran Kapellets Indgang. Firmelsen overværedes af ca. 160 Mennesker, der naturligvis ikke kunde faa Plads i det lille Kapelrum. Sognepræsten talte over Søndagens Evangelium og sluttede med en Hilsen til Biskoppen, i hvem Menigheden ikke blot ærede Overhyrden, men ogsaa Stifteren. Biskoppen udtalte sin Glæde over at se saa mange forsamlede og formanede dem til at have Tillid til Gud. Der var 41 Firmander, deraf 17 danske og 24 polske. Bagefter talte Biskoppen ogsaa ved den polske Gudstjeneste. Biskoppen agter i Ugens Løb at foretage nogle Udflugter fra Køge, saaledes til Næstved og til Gjorslev.

Holland. I det store Jesuiter-Kollegium og Universitet i Valkenburg er en af den katholske Kirkes ypperste Moraltheologer, Pater August Lehmkuhl, den 23. Juni afgaaet ved Døden i en Alder af 83 Aar. Født 1834 i Westphalen traadte han 1853 ind i Jesuiterordenen og blev 1862 præsteviet af Biskop Konrad Martin i Paderborn. I Klosteret Maria Laach, vest for Rhinen, der den Gang til-

hørte Jesuiterne, var Pater Lehmkuhl virksom i nogle Aar, først som Professor i Dogmatik, derefter i Moralthnologi, i hvilken sidste Post han afløste den senere Ordensgeneral Anderledy. Hans Virksomhed blev brat afbrudt i 1872 ved den preussiske Kirkefølgelse, og P. Lehmkuhl søgte som saa mange af sine Ordensbrødre et Fristed i England, hvor han saa havde sin Virksomhed i 8 Aar i Kollegiet Ditton Hall i Lancashire. 1881 rejste P. Lehmkuhl til Valkenburg, hvor han tilbragte Resten af sit Liv. Det er som Forfatter af vidt udbredte moralthnologiske Værker, P. Lehmkuhl har faaet den største Berømmelse; af disse Værker maa særlig fremhæves hans *Theologia moralis* og *Casus conscientiae*. Han har desuden skrevet en Række Opbyggelsesbøger og udgivet en Mængde ældre Forfatteres Værker og endelig været en meget søgt Raadgiver i Tusinder af vanskelige Samvittighedsafgørelser baade for Præster og Lægfolk. Trods sit lille, uanselige Ydre og sin svagelige Konstitution raadede P. Lehmkuhl over en umaadelig Arbejds-kraft. Stor Fordringsløshed og Beskedenhed var for øvrigt den fromme, dygtige Præsts mest fremtrædende Egenskaber.

(Efter Köln. Volkszeit.)

Brevkasse.

Som Svar paa forskellige Henvendelser og Forespørgsler angaaende Subskriptions-Værket Knud den Hellige tjener, at der har været en større Standsning i Udsendelsen af Hæfterne. Arbejdet er dog imidlertid nu skredet saa vidt fremad, at det vistnok kan være afsluttet inden en Maaned. Forlaget vil drage Omsorg for, at Hæfterne saa hurtigt som muligt bliver forsendt til Abonnerterne Landet over. Indsenderne bedes venligst undskylde, at jeg ikke svarer de enkelte, men nøjes med denne almindelige Besvarelse, der forhaabentlig er fyldestgørende.

Ærbødigst Niels Hansen.

In memoriam. Pastor Fjord, godt kendt af adskillige af dette Blads Læsere i mange Aar, er den 8. Juli afgaaet ved Døden efter en meget tung og sørgelig Sygdom. Hans Sjæl anbefales til alle hans Venners Forbøn. N. H.

St. Knuds Skole begynder det nye Skoleaar Onsdag d. 21. August. Katholske Forældre, der ønsker at sikre deres Barn en Plads (især i 1. Underklasse), bedes snarest muligt indmelde dette.

Tilføjelse. Paa Side 502 i forrige Nummer er i anden Linje fra oven des værre følgende Ord faldet ud: Hvorfor denne store Forsigtighed og Beskedenhed?

Vincentkonferensernes tredje Generalmøde

holdes Søndag den 21. Juli paa St. Andreas Kollegiet Kl. 6 Efterm. med Tilslutning til Velsignelsen i St. Andreas Kirke Kl. 7. Medlemmerne, baade aktive og passive, opfordres indtrængende til talrig Deltagelse, ligesom det forventes, at saa vidt muligt alle vil indfinde sig i deres respektive Sognekirker til Fælleskommunionen om Morgen i Anledning af den h. Vincents's Fest.

Kirkelig Kalender.

14. Juli	8. Søndag eft. Pintse.	21. Juli.	9. Søndag eft. Pintse.
15. —	M. Kejser Henrik, Bekender.	22. —	M. Maria Magdalene, bodfærdig.
16. —	Ti. Karmel-Skapularf.	23. —	Ti. Apollinaris, Biskop og Martyr.
17. —	O. Alexius, Bekender.	24. —	O. Vigiliedag.
18. —	To. Kamillus af Lellis, Bekender.	25. —	To. Jacobus, Apostel.
19. —	Vincent af Paul, Bekender.	26. —	F. Anna, Jomfru Marias Moder.
20. —	L. Hieronymus Æmiliani, Bekender.	27. —	L. Marias Officium.

Birgittaforeningen holder sin aarlige Skovtur Onsdag den 17. Juli. Med Toget fra Nørreport Kl. 7²⁵ til Skodsborg.

St. Knuds Feriekoloni.

Anden Fortegnelse over de til Feriebørnene indkomne Bidrag.

Moder Suzanne	78,00	En Velgører	10,00
Moder Hildegard	10,00	Ved en Frokost	10,00
Søstrene paa Frederiksb.	180,00		353,00
Portneren i Stenosgade	40,00	Tidligere indkomne	336,11
Sankt Hans	15,00		Kr. 689,11
Russer	5,00		
Molbo	5,00		

Afsluttet Regnskab følger, naar Ferien er endt. *Martha Hansen.*

Katholsk Højskoles Sommermøde

agtes afholdt

Søndag den 21. Juli Kl. 1 paa Grundtvigs Højskole i Lyngby.

Følgende Rejseplan foreslaas:

Fra Nordbanegaarden Kl. 11³⁰ til Lyngby. Fra Stationen der gaar man til venstre, drejer ved Vejens Ende til højre ned ad Jernbanevej og gaar gennem denne til Hovedgaden, hvor man drejer til venstre og bliver ved ad denne forbi Kirken til Sorgenfri Lystskov paa højre Haand. Man gaar straks op i den ad en Stentrappe, gaar i Skoven lige ud til Brede Aa, som man følger hele Skoven igennem og beholder steds Aaen paa højre Haand. Naar man ikke kan komme længere, drejer man ca. 50 Skridt ind i Skoven og gaar forbi et Skilt (Vej til Brede og Ørholm) gennem en Laage ad Vejen til Brede. Naar man har passeret den første Vej (ikke St.) paa venstre Haand, har man paa samme Side en stor Have, og paa Bakken i denne ser man Højskolen.

Kl. 1. Foredrag af *Højskoleforstander Rosendal*: Biskop Jon og Sæmund Sigfussøn.

Kl. 2^{1/2}. Mellemmad (maa medbringes). I Haven kan faas Sodavand og lign. meget billigt.

Kl. 3. Fælles Besøg i *Friluftsmuseet* med de interessante gamle Bondegaardc.

Kl. 5. Foredrag af *Pastor J. Orlrik*: Rejseoplevelser i Rusland.

Kl. 6^{1/2}. Aftensmad (maa medbringes). Sodavand og lign. kan faas o.s.v.

Kl. 7¹⁰, 8¹² og 9²⁰ gaar der Tog fra Lyngby til København (standser ved alle Stationer).

Adgangstegn à 50 Øre faas i Katholsk Boghandel, hos Johs. Hoffmann & Søn, Købmagergade 48 og Vesterbrogade 18, Pastor Ronge, Nørrebrogade, Portneren paa Kollegiet og Viggo Røthes Vej 14, Charlottenlund.

NB. Gamle og nye Medlemmer af Højskoleforeningen, som løser Medlemskort for Aaret 1918—1919 (à 3 Kr.) paa Købmagergade, faar Adgangstegn til Sommermødet gratis udleveret.

Cyklister kan cykle ad Hovedlandejeven forbi Sorgenfri Skov og kort derefter dreje om til højre ad Museumsvej.

Billetsalget standser Fredag Aften. *Sursimi corda medtages.*

Nordisk Ugeblad

for katolske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. o. G. 1—4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4—6 Eftermiddag.

Nr. 29.

Søndag den 21. Juli.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Petrus Canisius. — Vreta Kloster. — Aakirkeby Kapels Indvielse. — Spejdersagen. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Holbæk. Rom. Asien. — Erklæring. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

413.

»Du har ikke villet!«

Jesus, den menneskevordne Gudssøn, Himlens og Jordens Fryd, han græder. Og det i det Øjeblik, da han drager ind ad Jerusalems Porte under Folkets jublende Tilraab: »Velsignet være Kongen, som kommer i Herrens Navn!« Skulde man da ikke snarere vente, at Herren vilde glæde sig over at blive anerkendt og hyldet som den messianske Konge? — Hvad er han da bedrøvet over?

Er Grunden maaske den, at han ved, at de samme Folk om faa Dage vil raabe »Korsfæst ham«? Eller tænker han paa alle de Smerter, Korset vil bringe ham? Vel er Korset et kort Udtryk for usigelige Pinsler, men han har dog frivilligt valgt det, ja han længtes efter, at denne »Bloddaab« skulde fuldbyrdes, og alle disse Pinsler var ikke i Stand til at afpresse ham en eneste Taare.

Nej, det var ikke Tanken om hans egen Person, som fik Frelseren til at græde, det var Tanken om hans ulykkelige Brødre. »Da han kom nærmere og saa Staden, græd han over den.« Vor Frelser havde naaet Toppen af Oliebjerget. Vejen begyndte at skraane ned. Der oppe fra saa han den store By med dens stolte Paladser og vældige Fæstningsværker og Templets vidtstrakte Bygninger

paa Moria. Templets Guldtæg og hvide Marmorvægge genstraalede Solens Glans. Frelserens Blik ilede forud i Tiden. Han saa al den Herlighed ligge i Grus og Jerusalems Indbyggere ihjelslagne paa disse Gader eller med tunge Slavelænker trælle i fjerne Lande.

Hvad var Grunden til denne forfærdelige Ulykke? Ikke Romernes Sværd, men Jødernes Vantro. Den var selvforskyldt og saaledes strafbar. »Jerusalem, Jerusalem, hvor ofte har jeg ikke villet samle dine Børn, ligesom en Høne samler sine Kyllinger under Vingerne, men *du har ikke villet!*« Ja, hvis vor Frelser havde gjort de Undergerninger, Jerusalem havde været Vidne til, i Tyrus og Sidon, da havde disse Byer gjort Bod i Sæk og Aske.

»*Du har ikke villet!*« — Maa den Tanke ikke fylde vor Frelseres Hjerter med Vemod og hans Øjne med Taarer, naar han har set længere ud i Fremtiden og set vor Tids Vantro? Er den maaske uforskyldt? Ak, maa vi ikke sige, at den er endnu mere selvforskyldt end Jerusalems? Verden vil ikke tro, den lukker sine Øjne for Solens Lys. Staar ikke Christi Kirke i Verden som Byen paa Bjerget? Ingen kan undgaa at se den, se dens Enhed og Fasthed og Uforgængelighed. Alle kender dens Historie, som vidner om Guds særlige Bistand. Alligevel vil de ikke tro. Er det forunderligt, at denne Vantro afpresser vor Frelser bitre Taarer?

Den Tanke, at Verdens Vantro er selvforskyldt, i det mindste for Katholikkernes Vedkommende, har Kirken selv udtalt. I Vatikanerkonciliet læser vi den Sætning, at de, som har modtaget Troen af Kirkens Læremyndighed, *aldrig* kan have en *fuldgyldig* Grund til at falde fra Troen. Gives der aldrig en *fuldgyldig* Grund for en Katholik til at falde fra sin Tro, da vil det være et sjældent Tilfælde, hvor et saadant Frafald sker uden Synd.

Vor Frelser græder, fordi Jøderne ikke har erkendt deres Besøgelses Tid. Men har vor Tid erkendt den? Er trods Krig og Nød og Elendighed Vantroen ikke lige mægtig? — Love og Straffe, Politi og Soldater alene vil aldrig være i Stand til at holde Menneskene paa Dydens Vej. Dertil kræves en højere Magt, Troens Magt. Jo mere den svinder, des sørgeligere bliver Samfundets Tilstand. X.

Petrus Canisius.

Af A. Menzinger.

(Fortsat.)

Medens Gud saaledes søgte at drage ham bort fra Verden, blev der samtidig lagt store Planer til at knytte ham til den. Hans Fader, Nijmegens mægtige Borgmester, ønskede, at hans førstefødte skulde studere Retsvidenskab. Paa Grund af Sønnens ualmindelige Begavelse og ved den Protektion, som han som Følge af Faderens Forbindelser kunde regne med, var en glimrende Karriere ham sikker. Ogsaa en Familien værdig Brud var allerede fundet til ham. »Men«, skriver Canisius i sine Bekendelser, »Gud havde gjort mig denne Kost bitter.« Vel føjede han Faderen ved i to Aar at studere Jura, først i Köln, siden i Louvain. Men da han 1540 vendte tilbage til Köln, aflagde han Løftet om evig Jomfruelighed. 57 Aar senere skriver han med Døden for Øje i sit Testamente: »Jeg gjorde det fri og glad, og jeg har aldrig fortrudt det. . . Jeg stolede ikke paa min egen Kraft. Jeg vidste, at ingen kan være afholdende, med mindre Gud giver ham Naaden dertil; men jeg sagde til mig selv, at Gud ikke vilde nægte mig Afholdenhedens Naade, naar jeg tillidsfuldt bad ham derom.«

Efter dette Løfte var det afgjort, at Canisius vilde vælge den gejstlige Stand. Faderen var nu nødsaget til at give sine Planer en anden Retning. Nu skulde det i det mindste blive en kirkelig Karriere, og snart var han i Stand til at kunne tilbyde sin Søn en fed Præbende som Stiftsherre ved en af Kölns rigeste Kirker. Peter Canisius tog ikke imod den, men besluttede sammen med sin Hjertensven Surius at indtræde i en Orden. De vidste endnu ikke, hvilken Orden de skulde vælge, men blev i deres ungdommelige Begejstring enige om, at hvilken Orden den ene af dem først havde valgt, skulde ogsaa den anden vælge.

Endnu samme Aar bankede Surius paa hos de strenge Karteusere i Köln og blev siden en af Ordenens mest fremragende asketiske Forfattere. Canisius tøvede. Naar han svigtede sin Ven, var det ikke af Fejghed eller Ubestandighed. Det, som holdt ham tilbage, var nogle Ord, som en from Kvinde, der stod i Hellighedens Ry, mange Aar tidligere havde sagt til Drengen: »Snart vil Gud opvække en ny

Orden af Præster til sin Kirkes Fornyelse. Denne Orden vil ogsaa du indtræde i. Canisius havde næsten glemt disse Ord; men nu kunde han ikke frigøre sig for deres Virkning. Dog anede han ikke, hvad for en Orden det skulde være.

I samme Aar, 1540, da Surius var bleven Kárteuser, kom den første Jesuit til Tyskland. Det var Peter Faber, Ignatius af Loyolas første Discipel. Som den kejserlige Gesandts theologiske Raadgiver overværede han Rigsdagen i Worms og Regensburg, men vendte saa med Gesandten tilbage til Spanien.

Dog allerede næste Aar førte en pavelig Ordre Peter Faber tilbage til Tyskland igen. Denne Gang tog han Ophold i Mainz. Der var kommet to unge Spaniere med ham, som nu under hans Ledelse skulde holde deres Noviciat. Den ene af dem, Alvaro Alfonso, blev 1543 af Peter Faber sendt til Köln for der at fortsætte sine theologiske Studier. Canisius gjorde snart hans Bekendtskab og hørte da vel for første Gang om Ignatius af Loyolas nye Orden og om Peter Faber, som havde bragt Ordenen til Tyskland.

Det var Naadens Time for Canisius, og han var ikke sen til at følge Guds Stemme. Han rejste til Mainz for at se Peter Faber og raadføre sig med ham. Faber indbød ham til at blive en Maanedes Tid i Mainz for at holde de 30 Dages aandelige Øvelser, Ignatius af Loyolas Eksercitier. Alt forenede sig til at sikre disse Eksercitier deres fulde Virkning. Eksercitanten, Nikolaus Eschius's og Johannes Landsbergers Discipel, var ikke længere nogen første Begynder i det aandelige Liv. Eksercitiemesteren, Peter Faber, udmærkede sig efter Ignatius's egen Udtalelse ved sin dybe Opfattelse af Eksercitiernes Tanker, og hans Liv var en Virkeliggørelse af dem. Det var et Guds Forsyn, at Canisius, der i Stedet for at skulle leve i Karteuserklosterets Stilhed var kaldet til at staa midt i sin Tids religiøse og politiske Kampe, skulde faa som Lærer i Fuldkommenheden en Mand, som end ikke Rigsdagens oprivende Arbejde eller Religionsdisputatsernes Ophidselser eller de stadige Rejsers Adspredelser formaaede at rive ud af hans mystiske Forening med Gud.

Ekserciterne frembragte, som Canisius selv skriver i

et Brev fra Mainz, en fuldstændig Forvandling af hans Indre. Ikke blot, at han mente »nu først at have lært at bede til Gud i Aand og Sandhed,« han var ogsaa naaet til fuldstændig Klarhed over sig selv, og hvad Gud havde kaldt ham til. Livet i Jesu Selskab, som jo helt igennem er bygget paa Eksercitierne, syntes han, svarede til det, han vilde. Det forekom ham, som om Herren havde kastet sit Blik paa ham, og »fra denne Tid af«, skriver han, »ønskede jeg ikke noget andet end at følge Kristus, vor Fører, paa hans Korsvej i Fattigdom, Kyskhed og Lydighed.« Ved et særligt Løfte gav han sig ind under Ordenens Lydighed. Ignatius eller i hans Sted Peter Faber skulde fra nu af bestemme over ham. I Fald han ikke kunde faa Optagelse i Jesu Selskab, vilde han efter Fabers Raad vælge en anden Orden.

Det var den 8. Maj 1543. Petrus Canisius, som fyldte 23 Aar, betragtede denne Dag som sin anden Fødselsdag og Peter Faber som sin anden Fader, der havde genfødt ham i Kristus. Endnu kort før sin Død ytrede han: »Kaldelsen til Ordensstanden staar for mig som den største Velgerning, Gud har vist mig i mit lange Liv.«

Saaledes havde Gud tildannet sig det Redskab, som han vilde bruge til Tusinders og Millioners Frelse i de tyske Lande og langt ud over disses Grænser.

2. *Canisius som Skolemand og Prædikant.*

Canisius's Virksomhed som Jesuit afspejler ganske hin Tids urolige og forvirrede Forhold. Det er en næsten uafbrudt Vandren frem og tilbage over Alperne, op og ned gennem Tyskland og Østerrig, og den brogede Mangfoldighed af Embeder og Ærinder, som blev betroet ham, gør det vanskeligt at faa et Overblik over dette ejendommelige og indholdsrige Liv. Den fremragende Canisiusforsker, O. Braunsberger S. J., karakteriserer hans mangesidige Virksomhed saaledes: »Canisius prædiker saa meget, at man faar Indtryk af, at han udelukkende har været Prædikant. Han udfolder en Forfattervirksomhed, som alene synes at kræve en Mands hele Kraft og Tid. Han er Pavernes, gejstlige og verdslige Fyrsters og sine Ordensforstanderes Tillidsmand og Mægler i de vigtigste Ærinder,

saa man aldeles ikke begriber, hvordan han endnu har kunnet finde Tid til andre Arbejder. ◀

Canisius begynder nærmest sin Virksomhed som Skolemand. Humanismen havde, navnlig i de germanske Lande, fremkaldt en Omvæltning i det højere Skolevæsen. Den nye Lære havde forbundet sig med den nye Skole. Overalt i de protestantiske Landsdele rejste der sig blomstrende Humanistiskoler. Det katholske Skolevæsen laa derimod sørgeligt nede. Mange Skoler var gaaet ind, andre var hemmeligt eller aabenlyst i Protestanternes Hænder. Endnu værre stod det til paa de fleste katholske Universiteter. Baade Studenternes og Professorernes Tal var gaaet saa stærkt tilbage, at Undervisningen fuldstændig lammedes, og de faa akademiske Borgere gjorde sig kun bemærkede ved deres vilde, tøjlesløse Liv. Det theologiske Fakultet i Wien havde saaledes i 20 Aar kun frembragt 20 Præster; som Følge deraf stod de fleste Sogne forladte, saa Vranglæren næsten uhindret kunde trænge frem.

Hvis Ignatius af Loyolas nye Orden virkelig skulde blive en Hjælp for Kirken, maatte den tage sig af det katholske Skolevæsen. Det var en næsten overmenneskelig Opgave; men Ignatius gjorde den til Ordensformaal, og Canisius var en af de første Pionerer. Som Doctor philosophiæ og dreven Latinist var han jo ogsaa ligesom skabt til denne Virksomhed.

Man hører saa tit, at Jesuiterordenen er bleven stiftet imod Protestanterne. I denne Sammenhæng er det maaske interessant, at netop den første tyske Jesuit af Ignatius kaldes bort fra Tyskland og sendes til Messina paa Sicilien for der at være Lærer i det nylig aabnede Kollegium. Det er først, da Hertug Vilhelm IV af Bayern henvender sig til Paven, og Paven befaler Ignatius at stille nogle af sine Ordenspræster til Hertugens Raadighed, at Canisius sammen med Jajus og Salmeron bliver sendt til Ingolstadt.

Paa Rejsen skulde de tre gøre Ophold i Bologna for ved dette Universitet, hvis Professorer — deriblandt den berømte Dominikanerbiskop Catarini — var bekendte for deres Strenghed, at erhverve Doktorgraden i Theologi.

(Fortsættes.)

Vreta Kloster.

Af Edw. Ortved.

I Östergötlands Gulberg herred, Vreta sogn i Linköping stift, lå nær Roxensøens venstre bred et nonnekloster, en halv snes kilometer nordvest for Linköping og næsten 40 øst for det senere opståede Vadstena, ved hovedvejen fra Östergötland til Upland. Dets navn var Vreta, *S. Maria in Vretis*. Adskillige steder i Sverige har navnet Vret, da ordet egentlig betyder et lille stykke agerjord, men i tidens løb er blevet egennavn. Og det, at klosternavnet er en flertalsform, viser, at det anlagdes i opdyrket egn.

Vreta formenes at være Sveriges ældste cistercienserindekloster og moder til de fleste andre. Biskop Hans Brask skriver 26. marts 1525 i sin protest mod kong Gustafs indgreb i klostrets ejendomsret, at »Vreta blev for nu over 360 år siden funderet af gamle kong Karl Sverkersson (1161—67) af hans eget gods og ikke af kronens«. ¹⁾ Som stiftelsesår regnes 1162.

Om dets allertidligste historie vides intet nu. Hvorfra de første beboere kom, er således ukendt. Kan hænde, at de oprindeligt var benediktinerinder, der siden antog Cistercieregelen. Herfor taler en forespørgsel fra abbed Andreas i Alvastra just til en benediktinerabbed, nemlig Ake Nicolai eller Nielsen i Lunds Allehelgenkloster, om til hvilken orden egentlig Vreta hører; Åkes svar af 15. februar 1445 lader sagen staa uafgjort hen: *lalet nos*. ²⁾

Benediktinerindeklostre stod jo under stiftsbiskoppernes tilsyn, cistercienserinderne under tilsyn af et mandsklosters abbed. Har nu Vreta engang haft benediktinerindekonvent, var det retteligt dengang under Linköpingbispen. Men til ham vedblev det med at holde sig, skønt det, så snart det havde antaget Citeaux's regel, ordensmæssig burde støtte sig til Alvastra, hvis abbed skulde være dets visitator, om det da overhovedet var affilieret ordenen, og dette kan, under henblik på de derved opnåelige privilegier, ikke være synderlig tvivl underkastet, om vi end århundreder igennem intet bevis har for, at abbederne har gjort visitatorret gældende. Tværtimod visiterede biskoppen og kontrollerede klosterlivet og bedriften, og begge parter var enige

i at holde abbeden ude. Kun ved beseglingen af aktstykker i Vreta findes i 1348 prior Thordo, i 1360 munken Petrus og 1367 prior Petrus af Alvastra og 1465 dettes abbed Andreas.³⁾

Som Cisterciiekloster findes Vreta betegnet tidligst i tre afladsbreve⁴⁾, nemlig den pavelige legat Vilhelm af Sabinas fra februar 1248, den tidligere Citeaux-abbed og nu pavelige legat kardinal Guido af Prænestes fra 1266 og Skarabispens Brynjolf Algotsons fra 1289.

Priorisstitelen anvender klosterforstandersken Cecilia selv, da hun underskriver på et tidligere gavebrevs fornyelse ved Johan I Sverkerson (1216—22), og ligedan kaldes hun i Sune Folkesons og Helena Sverkersdotters i 1237 givne godkendelse af brevet.⁵⁾ Samme betegnelse bruger dominikanernes provincialkapitel i Ribe 1253, da det foreskriver en messe af hver præst for priorissen af Vreta⁶⁾, ligedan kong Valdemar Birgerson i sit skattefrihedsbrev af oktober 1260.⁷⁾ Endnu i 1270 testamenterer en Linköpingkannik 6. m. r. s. til »Vretas priorisse og konvent«. ⁸⁾

Men ved denne tid skifter titelen: Kardinal Guidos ovennævnte afladsbrev fra juli 1266 kalder nemlig forstanderinden abbedisse, som hun også benævnes af dominikanernes provincialkapitel i Åarhus 1291, der fastsætter en messe af hver præstemunk og en af hvert konvent for fru abbedisserne af Vreta, Askeby, Riseberga, Gotland og Fodö;⁹⁾ endvidere i Linköpingbispens Laurentius II.s værne- og privilegiebrev af 1293¹⁰⁾ og bestandig siden. Meget muligt, at Guido, der selv var varmt interesseret cistercienser, har ændret forstanderinderangen.

Som første forstanderske nævnes kong Sverker I.s datter Ingegerd, der af jarl Birger Brosa († 1202) købte bl. a. fem ottinger jord i Rystad sogn i Östergötland¹¹⁾ og førte styret i 40 år, indtil 1204.¹²⁾ Hun efterfulgtes af en datter af Karl Sverkerson — den ovennævnte Cecilia?

Medens denne var priorisse, opholdt Helena (Elin), datter af hendes broder Sverker II Karlson og hans danskfødte dronning Benedikta, Ebbe Sunesøns datter, sig i klostret for sin sikkerheds skyld, medens faderen var optagen af borgerkrig. Men da han i juli 1210 var faldet i slaget ved Gestilren i Vestergötland mod den senere Erik X Knut-

son, brød en søn af den i slaget dræbte Folke jarl Birger-son, Sune, asylrettens hellighed og bortførte Helena, hvem han ægtede.

(Fortsættes.)

Aakirkeby Kapels Indvielse.

Søndag den 7. Juli blev det nye Kapel indviet. Det ligger i Jernbanegade, lige over for hvor det gamle Kapel var. Huset bestaar af Forhus og Sidehus, og der er temmelig stor Have til, hvori der rigtignok endnu kun findes et eneste Pæretræ. I Sidehuset er der Vognport og Hestestald, den sidste var i Dag fyldt af Staalheste, og den første tænker Pater Zoetmulder saa smaat paa en Gang at lade omdanne til Foredragssal. Saa er der indrettet en udmærket Sal til Polakkerne, hvor de, som ofte kommer langvejs fra, kan opholde sig udenfor Gudstjenssten, naar Vejret er daarligt og i den kolde Aarstid. Naar de vil kommunikere, er det meget heldigt, at der er et Sted, hvor de kan spise deres medbragte Mad uden at behøve at tage deres Tilflugt til Gæstgiverne. I Stuen er der et godt stort Værelse for Præsten, og ovenpaa en Tagkammerspisestue og et Sovekammer af samme Slags.

Den øvrige Del af Bygningen optages af det meget rummelige Kapel. Straks Indgangen er meget heldig. Foran Huset er der en lille Rosengaard til Forhave, og ud i denne har Pater Zoetmulder ladet bygge en Forstue. Forstuens Tag bærer et Kors, og over Indgangsdøren staar der som Indskrift med meget tydelige Bogstaver: »Mesteren er her og kalder ad dig« (Joh. 11,28). Det er meget sigende og ualmindelig velvalgte Ord. Jeg husker ikke at have set dem anvendt paa den Maade andet Steds. Indgangen har paa denne Maade faaet det rette Præg af en offentlig Indgang. Maaske det i en nærmere Fremtid paa en eller anden Maade kan lykkes at faa Kapellets Egenskab af katholsk en lille Kende stærkere betonet. Det vil straks hjælpe noget, naar der, som Pater Zoetmulder har i Sinde, snart bliver anbragt en Udhængskasse for Ugebladet. Skulde en eller anden have f. Eks. en pæn Gudsmoderstatue, der kan taale at staa ude, vilde Pater Zoetmulder næppe blive ked af, hvis den blev sendt ham til hans nye Kapel. Den lille Forstue er belagt med Fliser og tilstrækkelig rummelig til, at man kan ryste Regn eller Sne af sig i den.

Nu selve Kapellet! Det indtager hele Husets Bredde og er paa Grund af sin meget firkantede Form særdeles rummeligt; det vil da med Lethed kunne rumme en 2—300 Mennesker. Kapellet gør et lyst og venligt Indtryk. Ud mod Gaarden er der to Dobbeltvinduer med et enkelt Vindue imellem, mod Gaden optager Indgangsdøren det ene Dobbeltvindues Plads. Ruderne er uigennemsigtige og til Dels farvede. Ud mod Gaden er der i to Ruder Alfa og Omega og ud mod Gaarden Trekanten som Sindbillede paa Tre-foldigheden, og Korset inden i Cirkelen. Kapellet's Farver er matgrønt og brunt. Hen under Loftet løber paa langs to Bjælker, der hver bæres af to Træsøjler; de er slanke og pæne og forstyrrer ikke, tværtimod! Alteret er det gamle fra det tidligere Kapel, hvidt med blaa og røde Baand og Forgyldning og en polsk Indskrift. Ved Siden af Alteret staar Statuer af Josef og Maria, og paa Endevægen modsat Alteret hænger en stor Gengivelse af det berømte Gudsmoderbillede fra Tsjengstochof, som alle Polakker elsker som deres største Nationalhelligdom. Der er ingen egentlige Stolestader, men en Del meget praktiske Stole, der, naar de vendes om, er udmærkede Knæleskamler. Polakkerne er, som bekendt, ikke bange for at knæle paa Gulvet, hvad jeg formoder vore Forfædre ogsaa har gjort i Danmarks katholske Tid. Polakkerne, der findes rundt om paa Øen i et Antal af omkring 200, har allerede givet 13—1400 Kr. til Kapellet: det vil altsaa sige op mod 10 Kr. til hver, i Sandhed et lysende Forbillede til Efterfølgelse for os danske Katholikker. Gaverne til Kapellet er bleven givet uden for de almindelige Søndagsindsamlinger. I øvrigt er det næst Gud vore hollandske Trosfæller, som vi maa takke for det smukke Kapel, og da ikke mindst Pater Zoetmulder, der har arbejdet paa Kapellet med ufortrøden Energi; han har ikke været bange for ved Lejlighed selv at sætte Neglene i, og han har maattet cykle de 15 km til Aakirkeby og de 15 km tilbage adskillige Gange, da han endnu bor i Rønne. Kapellet i Aakirkeby er et Vidnesbyrd om stor praktisk Sans; det er enkelt, klart og rigeligt i Anlægget og ikke nogen forbistret halv eller trekantet Foranstaltning.

Hvad Kapellet's Indvielse angaar, saa havde de sidste Begivenheder i Rønne opmuntret Pater Zoetmulder, saa at han averterede Indvielsesfesten i alle 3 Blade, og i Avertissementet stod: »Prædiken baade paa Dansk og Polsk.« Det var første Gang, Pater Zoetmulder skulde holde Prædiken paa Dansk. Vi cyklede fra Rønne Kl. 9 Søndag Morgen. En øsende Regn blev kun delvist blæst bort af en flyvende Vestenstorm. Vinden satte af og til vore Cykler i et næsten rasende Tempo, og navnlig min

Præstekjole virkede som Sejl, saa min Ledsager forpustet raabte »Hov! Hov!« Vejen er herlig, afvekslende med grønne Lunde, velhavende Huse og Gaarde, Udsigt til Havet og saa disse af Frodighed struttende Marker, som man nu til Dags ser paa med en Følelse, der ikke var kendt i gamle Dage. Lidt fra Landevejen rager den spidse sorte Taghat paa Nylars Rundkirke op mellem Trærne, man skimter mellem Løvet de hvide Mure af den gamle Fæstningskirke og det fritstaaende slanke Klokketaarn ved Siden. Uhu! nu begynder Regnen. Hurtigere! Hurtigere! Saa nu er vi der snart. Der er Aakirkebys gamle, fordums katholske Kirkes Taarn, et stort, ualmindelig svært Stentaarn, rigtig en gammel Fæstning til Værn mod Venderne; i øvrigt var det de lundensiske Biskoppers Hovedkirke paa Øen; vi kører netop nu forbi Kannikegaarden.

Saa nu er vi straks i selve Aakirkeby. »Aakirkeby« — ja, der er da to Ting, ingen Dansker nogen Sinde vil glemme af sine Skolekundskaber; det er, at »Christian den 4. døde i 1648«, og at »Aakirkeby ligger inde i Landet«. Naa, men der er ikke Tid til at lade Minderne dukke op i hele deres Vælde, ellers bliver vi simpelt hen gennemblødt. Hurtigt forbi Kirkemuren med de mange Jernringe til at binde Hestene i; saa til venstre, nu er vi i Jernbanegade, der har vi Polakkerne, og saa ind med Cyklerne i Hestestalden.

Vi kiger ind i Kapellet. Ih! der lugter dejlig nymalet og nyferniseret. Lyse Minder dukker op for mig fra den Gang, vi fik Kapellet i Køge indviet. Polakpigerne kommer med saa mange Blomster, at Pater Zoetmulder ikke ved, hvad han skal gøre med dem alle sammen. Kapellet fyldes langsomt af Polakker og Danske, og da vi begynder, er der godt halvandet Hundrede Mennesker til Stede, hvoraf en 30—40 Danske.

Processionen, Pater Zoetmulder med Pater van Thiel og mig foran, skrider ind. Egentlig skulde Folk jo ikke ind i Kirken, men man kan da ikke lade dem staa ude i Regnen og Stormen. Vi kommer ud og faar bestænket Murene udvendig med Vievand og saa hurtigst muligt ind igen. Allehelgenslitaniets. Pater v. Thiel synger for med klar og kraftig Røst, og jeg svarer. Jeg kan ikke undlade at føle X Straalerne fra de tilstedeværende Protestanters forundrede Øjne gaa igennem min Krop. Men det gør lige meget! *Ut in omnibus honorificetur deus!*

Den egentlige Indvielse er forbi, og vi kommer paa ny ind for at høre Pater Zoetmolders første Prædiken paa Dansk. »Den let forklarlige Ængstelse« kan jo nok have været der, men den var i det mindste ikke til at mærke. Jeg sidder og er simpelt hen forbløffet. Pater Zoet-

mulder taler Dansk med en Sikkerhed, som om han aldrig havde bestilt andet. Hans Udtale er nu ganske vist ikke saa god som Pater Nielens; men ellers: han sagde netop det, der skulde siges ved denne Lejlighed, under disse Omgivelser og overfor dette danske aakirkebyske Publikum. Hans Prædiken vokser jævnt, stærk og modig op af Aakirkebys Jord paa samme Maade, som i sin Tid den gamle Sognekirkes brede Forsvarstaarn hjemmegjort er vokset op af Tidens og Stedets Behov. Han begynder med »Du er Petrus o. s. v.« og gaar gennem Kirkens Historie, særlig ogsaa her i Danmark paa Bornholm og i Aakirkeby, op til Indskriften over Indgangsdøren »Mesteren er her og kalder ad dig.« — Bravo Pater, Sankt Dominicus's Søn, Ordinis Prædicatorum!

Saa kommer den hellige Messe. Pater Zoetmulder maa fra Alteret to Gange selv istemme den Sang, Polakkerne skal synge. Efter Forvandlingen er der dog en — naturligvis en Kvinde — der har Mod til at istemme en Salme. En af Konvertiterne fra Rønne er den første til at nærme sig Herrens Bord for første Gang i det nye Kapel; hun følges af endnu nogle andre.

Efter den hellige Messe er der Prædiken paa Polsk. Det er igen Pater Zoetmulder, og han forstaar, at man maa holde en hel anden Prædiken til Polakkerne end til de Danske. Forudsætningerne og Sindene er saa vidt forskellige. De fleste Danske er imidlertid blevet, og de hører efter med den mest spændte Opmærksomhed, saa at man skulde forsværge, at de ikke forstod et Ord af det hele. Naa, Polakkernes Taarer er baade synlige og hørlige, saa de Danske kan jo nok regne ud, at den Prædiken ogsaa var god, og det var den virkelig.

Polakkerne synger; det er godt, Huset er solidt bygget.

Indvielsen er forbi, og vi staar i Præsteværelset og ser ud paa Gaden. Det er dog utroligt, saadan en Masse Mennesker der findes her i Aakirkeby; det strømmer forbi i eet væk, og alle skal læse Indskriften over Porten. »Hvis de nu bare ta'r efter ed!« som Manden sagde.

Nu kom Sognepræsten fra Rønne efter endt Gudstjeneste der, og saa forekom der noget, der nok kunde tiltrænges, og det gik i Retning af Oksesteg og Jordbær. Men det var jo ogsaa en stor Festdag.

J. O.

Spejdersagen.

Hr. Rodemester Olsens Angreb paa mit tidligere Indlæg her i Bladet har, som Helhed, voldt mig stor Glæde, idet jeg nemlig deri sporer Bestyrkelse af min længe nærrede Overbevisning om, at Spejdersagens Levedygtighed i Fremtiden netop og nærmest vil blive betinget af Mødrenes Standpunkt til samme. Jeg kunde jo samtidig nok have ønsket, at »Protesten« — navnlig rent apologetisk set — havde frembudt blot nogle nyere eller mere interessante Momenter. Da Angrebet saaledes nærmest former sig som et Udfald mod min personlige Anskuelse, mener jeg at have Ret til at imødegaa et Par af de svagest funderede Udtalelser.

1. Naar jeg erklærer »ikke at ville komme ind paa nogen saglig Drøftelse af Spørgsmaalet«, kan jeg selvfølgelig kun mene den rent theoretiske, Love, Regler o. s. v. For disse har jeg nemlig absolut hverken Brug eller Interesse. Det er Bevægelsens ydre Foreteelser, dens formentlige praktiske Værdi for Drengene, jeg vil til Livs, og som jeg tager bestemt Afstand fra. Et mangeaarigt Bekendtskab til saa vel Spejdere som Spejdermødre giver mig i saa Henseende Stof nok.

2. Intetsteds har jeg fastholdt, »at jeg ikke vilde kende den Sag, jeg angriber!« Jeg gentager tværtimod, at mit Kendskab til Sagen, som Helhed, er fuldkommen tilstrækkeligt til at give mig et meget tydeligt Billede af samme, ligesom dette Billede og den deraf flydende Opfattelse endnu engang faar mig til stærkt at betone, at jeg absolut ikke tillægger Spejderbevægelsen nogen alvorlig eller dybere pædagogisk Betydning for vor Ungdom.

3. Mit — »henrivende Ræsonnement«, »hvad skulde afholde netop en Spejder fra at ryge eller bande«, synes mig dog, fra min Side, tydeligere belyst end Hr. Rodemesterens om »Skalpejagten«. —

4. Angaaende Spørgsmaalet »Hvad har Børnene deres Forældre til«, synes dette mig saa burleskt i sin Fordringsfuldhed, at jeg, til Trods for den Uendelighed af Svar, der trænger sig paa, vil nøjes med at anføre det, der forekommer mig Sagen nærmest vedrørende: Børn har deres Forældre, blandt andet, til at veje og vaage over deres forskellige Anlæg og Tilbøjeligheder samt efter bedste Evne at tilse, at disse udnyttes og udvikles paa saa hensigtsmæssig og fornuftig Maade som muligt; videre bør det Forældrene at forhindre, at Børnenes Tilbøjeligheder misbruges eller forkvakles, og at deres Tid hængaar til overdrevent og meningsløst Sportsidioti.

5. Sundt, sandt og rent har man kunnet leve og kan man fremdeles leve, Spejderlove og Spejderlejre foruden.

6. Hr. Rodemesterens humoristiske Klageraab »Ak, Fruen har aldrig været en Dreng« er imidlertid utvivlsomt, som Anke, den eneste uimodsigelige. Jeg beklager ikke dette Faktum, men er tværtimod glad ved, som Moder, at have haft Lejlighed til at udtale mig om denne omstridte Spejderbevægelse, over hvilken der, i de sidste Par Aar, har hvilet en tordensvanger Stilhed. Nogle Byger hist og her vil kun være af det gode. *Olga Birgitta Brandt.*

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. De københavnske Spejdere er rejst i Sommerlejr til Gjørlev. Alt gaar vel, og Ungdommens Helbred er godt. Gæster er velkomne Søndag d. 21. ds. Lejren naas bedst over Klippinge Station (paa den østsjællandske Jernbane).

— Ved en fornylig i *Foreningen Unio* afholdt ekstraordinær Generalforsamling foretoges der nogle Forandringer i Bestyrelsens Sammensætning. Bestyrelsen bestaar nu af Kontorchef Chr. Henrichsen, Formand, Assistent A. Husson, Næstformand, Assistent B. Behnke, Sekretær, cand. phil. K. Bredholdt, Kasserer, Grosserer, cand. pharm. Fallesen Schmidt, Kasserer V. Monnet, Hof-Forgylder Alf. Weber og Gravør H. Schlömer, Repræsentanter.

Holbæk. Den højærværdigste Biskop holdt Tirsdag den 2. ds. Visitats her og ankom med Eftermiddagstoget, ledsaget af Hr. Pastor Kerckhoffs fra Roskilde. Hr. Pastor

Wijnen, der var mødt ved Toget, fulgte Biskoppen til Kastanievej, hvor Hs. Højærværdighed tog den nyerhvervede Bygning i Øjesyn og udtalte sin Glæde og fulde Tilfredshed. Biskoppen fandt Kapellets Indre, baade hvad Stil og Udstyrelse angaar, saa rummeligt og smukt, at man meget godt kunde kalde det ikke Kapel, men St. Lucii Kirke, hvilket dets fremtidige Navn saa bliver. — Kl. 5 $\frac{1}{2}$ samledes Menighedens danske Medlemmer i Pastor Wijdens Taleværelse. Biskoppen underholdt sig med altomfattende Interesse med hver enkelt af de tilstedeværende og gentog sin Glæde over den skete Fremgang, idet Holbæk nu igen havde sin katholske Kirke. — »Vi har foretaget det vigtigste Skridt, vi har gjort Begyndelsen,« sagde Biskoppen med sit sædvanlige lyse Syn paa Vanskelighederne. Til Afsked meddeltes den biskoppelige Velsignelse. Afrejsen fandt Sted samme Aften.

Vald. Kallan.

Portugal. Som et nyt Tidernes Tegn kan meddeles, at den diplomatiske Forbindelse mellem dette Land og Vatikanet er genoprettet. Nærmere Enkeltheder herom mangler endnu.

Rom. Kardinal Sebastian Martinelli, Augustiner Eremit og Præfekt for Rituskongregationen, er den 5. Juli afgaaet ved Døden her i Rom.

— Den Apostoliske Delegat for Kanada, Ærkebiskop Stagni, er bleven kaldt tilbage til Rom, og Ærkebiskop Pietro di Maria er udnævnt til hans Efterfølger i Kanada.

Asien. (Kina.) *Osservatore Romano* meddeler, at den kinesiske Regering har ønsket at træde i officiel, diplomatisk Forbindelse med den Hellige Stol. Paven har gerne sagt Ja til dens Ønske og anerkendt Tai-Tschen-Lings som Kinas overordentlige og befuldmægtigede Gesandt ved Vatikanet. Den nye Gesandt var allerede Kinas Repræsentant i Spanien og Portugal. — Katholikker Verden over vil glædes over denne nye Anerkendelse af Pavens moralske Betydning. Det er Buddhismens store Land, der for første Gang træder i officiel Forbindelse med Kristenhedens ypperste Biskop. Paven synes under denne forfærdelige Krig at have vundet større Anseelse overalt blandt alle Mennesker.

Erklæring.

Ekstrabladet har i de sidste Dage beskæftiget sig indgaaende med Johannes Jørgensens og Hustrus Affærer. Iblandt Fruens mærkværdige Meddelelser, som jeg ellers ganske skal lade ligge, forekommer ogsaa følgende Passus: »Efter Ordre fra Tyskland maatte Katholikerne (her i Danmark) ingen Forbindelse have med Johannes Jørgensen efter Offentliggørelsen af »Klokke Roland.« — Overfor denne Paastand kan jeg kort og godt erklære, at hverken har vor højeste kirkelige

*Øvrighed eller Redaktionen af Ugebladet modtaget nogen-
somhelst blot Antydning af saadan Ordre. Hvis
Fruens øvrige Pæastande hviler paa lige saa løst Grundlag,
maa de ikke være meget værd.*

Niels Hansen.

Kirkelig Kalender.

21. Juli. 9. Søndag eft. Pintse.	28. Juli 10. Søndag eft. Pintse.
22. — M. Maria Magdalene, bodfærdig.	29. — M. Kong Olaf, Martyr.
23. — Ti. Apollinaris, Biskop og Martyr.	30. — Ti. Abdon og Sennen, Martyrer.
24. — O. Vigiliedag.	31. — O. Ignatius af Lyola, Bekender.
25. — To. Jacobus, Apostel.	1. — To. Petri Fængsel.
26. — F. Anna, Jomfru Marias Moder.	2. — F. Alfons Liguori, Bi- skop og Kirkelærer.
27. — L. Marias Officium.	3. — L. Genfindelse af Ste- fans Relikvier.

Vincentiskonferensernes tredje Generalmøde

er udsat til Søndag den 28. Juli Kl. 6 Efterm. paa St. Andreas Kollegiet med Tilslutning til Velsignelsen i St. Andreas Kirke Kl. 7.

Maria-Kongregationen for Mænd har *Fælleskommunion* Søndag d. 21. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kirke.

Maria-Kongregationen for Ynglinge har *Fælleskommunion* Søndag d. 21. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kirke.

Basar i Helsingør.

St. Vincentsøstre i Helsingør agter Søndag d. 28. og Mandag d. 29. Juli at afholde Basar til Fordel for syge og fattige her i Byen. — Gaver modtages med Tak af Priorinden, Nygade 8.

St. Knuds Skole begynder det nye Skoleaar Onsdag d. 21. August. Katholske Forældre, der ønsker at sikre deres Barn en Plads (især i 1. Underklasse), bedes snarest muligt indmelde dette.

Katholsk Højskoles Sommermøde

agtes afholdt

Søndag den 21. Juli Kl. 1 paa Grundtvigs Højskole i Lyngby.

Kl. 1. Foredrag af *Højskoleforstander Rosendal*: Biskop Jon og Sæmund Sigfussøn.

Kl. 2 $\frac{1}{2}$. Mellemmad (maa medbringes). I Haven kan faas Sodavand og lign. meget billigt.

Kl. 3. Fælles Besøg i *Friluftsmuseet* med de interessante gamle Bondegaarde.

Kl. 5. Foredrag af *Pastor J. Orlík*: Rejseoplevelser i Rusland.

Kl. 6 $\frac{1}{2}$. Aftensmad (maa medbringes). Sodavand og lign. kan faas o.s.v.

Kl. 7¹⁹, 8¹² og 9²⁹ gaar der Tog fra Lyngby til København (standser ved alle Stationer).

Adgangstegn à 50 Øre faas i Katholsk Boghandel, hos Johs. Hoffmann & Søn, Købmagergade 48 og Vesterbrogade 18, Pastor Ronge, Nørrebrogade, Portneren paa Kollegiet og Viggo Røthes Vej 14, Charlottenlund.

NB. Gamle og nye Medlemmer af Højskoleforeningen, som løser Medlemskort for Aaret 1918—1919 (à 3 Kr.) paa Købmagergade, faar Adgangstegn til Sommermødet gratis udleveret.

Billetsalget standser Fredag Aften. *Sursum corda medtages.*

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. o. G. 1-4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolul) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 30.

Søndag den 28. Juli.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — En ABC for voksne. — Petrus Canisius. — Pastor Fjord. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Roskilde. Aalborg. — Brevkasse. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

414.

Farisæere.

Farisæeren i Søndagens Evangelium brovter med sine gode Gerninger og ser med Ringeagt ned paa sine Medmennesker, især paa »denne Tolder«. Han manglede baade Ydmyghed og Kærlighed. Hvad skal man saa tænke om hans gode Gerninger? De var, for at bruge et Udtryk, der findes hos den h. Augustin, »glimrende Laster«. Thi Farisæerne gik ved deres Dydsøvelser og gode Gerninger kun ud paa at glimre for, deres Medmennesker. Da de ikke ejede Dydens ægte Guld, var de nødte til at pukke paa deres gode Gerningers ydre Skin og Glans.

Alt dette sammenfatter Frelseren i faa Ord, naar han kalder Farisæerne for »kalkede Grave«. Farisæerne saa nøje paa ydre Lovmæssighed, korrekt Optræden, upaaklagelig Vandel; men Guds Øje saa bag ved deres Dydighed den modbydeligste Indbildskhed, Hovmod og Ukærlighed. Naar Farisæerne fastede, var det for at blive rost af Medmenneskene, og naar de gav Almisse, var det ikke af Kærlighed og Medlidenhed, men for at imponere ved deres Godgørenhed. Vel siger Frelseren: »Lad eders Lys

lyse for Menneskene, at de maa se eders gode Gerninger, « men han tilføjer ogsaa, »for at de maa prise min Fader, som er i Himlen.« Denne sidste Hensigt glemte Farisæerne ganske.

Men det er derfor ogsaa yderst vanskeligt at dømme om et Menneskes Ydmyghed. Dette, at Farisæerne gjorde deres gode Gerninger saa vidt som muligt offentligt be-rettiger for sig alene endnu ikke til at beskyldte dem for Hovmod. Gud alene ser jo i Hjertet. Men Ydmygheden har sin Prøvesten, og det er Kærligheden. Og det er den, Farisæerne sikkert manglede. Med yderste Haardhed sad de til Doms, naar der taltes om de mindste Lovovertrædelser, medens disse Dommere selv i Smug bedrev Ting, der raabte til Himlen om Hævn.

Farisæerne var hensynsfulde over for deres egen skjulte Gøren og Laden, men yderst hensynsløse over for deres Medmenneskers ringeste Forseelser mod Lov og Skik. Det er denne Omstændighed, der gør al deres Retfærdighed, Dyd og gode Gerninger mistænkelige. De misbrugte Dyden til at ophøje sig selv og ringeagte andre.

Nej, Dyden maa hvile paa Ydmyghed og Kærlighed, ellers er den ikke sand, ellers dur den ikke! Gør alt det gode, du kan, men sid ikke til Doms over andre, hvor det ikke er din Pligt, og er det din Pligt at vaage over andres Færd, da døm mildt og vær hensynsfuld.

Hvis vi kender os selv, vil vi indrømme, at der sidder en lille (eller større) Farisæer i os alle, og kun *fuldkommen* Ydmyghed og *fuldkommen* Kærlighed kan siges fri for al Farisæisme.

G. Schmiderér.

En ABC for voksne.

T.

Tivoli.

Naar det Navn, der staar oven over disse Linjer, nævnes i København, er der næppe mange, der tænker paa den gamle Villaby nær ved Rom i Sabinerbjergene, nej, der tænkes paa et helt andet »Udflugtssted« lidt nærmere ved København i ældre Dage og nu midt i Byen. Og Navnet vækker Smil og Tanker om Koncerter, Rutsjebane, Fyrværkeri og al Slags Morskab. For den Sags Skyld kunde der nu lige saa godt have staaet Klampenborg eller Dyrehaven eller for Odensianere »Fruens Bøge« eller for Aarhusianere »Ørnereden« over denne Artikel, men det vilde ikke passe saa godt med Bogstaverne, Thi sandt at sige er det ikke disse, der i denne ABC er det afgørende, men de forskellige Emner, der skal ordnes ind under Bogstaverne, saa godt eller saa daarligt det lader sig gøre.

Nu behøver ingen at være bange for, at der her skal prædikes imod Tivoli eller imod Forlystelser i al Almindelighed. Vi hører ikke til en eller anden Sekt, der rynker Panden over Folk, der morer sig, over Folk, der »vil slaa Gækken løs« ved en eller anden særlig Anledning. Tværtimod kunde jeg tænke mig en Præst, der i en munter Kreds sammen med Børn og med voksne, der vil være Børn, vilde finde paa f. Eks. at gaa paa Stylter lige som de andre og løbe om Kap med Børnene og falde ned fra Stylterne ligesom disse. Og jeg kunde ogsaa tænke mig en Præst, der forundret, men glad kan se paa, at saa mange Mennesker, ja alle Adams Børn overhovedet kan være lystige i denne korte Levetid, hvor de fra Fødselens Mørke under al Slags Arbejde og Besvær vandrer over denne gaa-defulde Jord ind i Dødens Mørke.

Og naar Gud har villet, at Landmanden med stort Besvær skal dyrke Jorden og i sit Ansigts Sved kæmpe imod Ukrudt og Skadedyr, har han samtidig sørget for, at der ikke mangler Tulipaner og Levkøjer og Roser, for ikke at tale om Stikkeslbær og Sommerpærer. Saaledes maa ogsaa Arbejderen, Købmanden, Kontoristen i de store Byer

have en Modvægt imod Arbejdets Slid og Livets mange haarde Tag og søge Lejlighed til Adspredelse, til fornøjelige Timer. Hertil byder jo en Storby allerede mere end nok.*)

Men der er en stor Forskel imellem Fornøjelser og — Glæde, imellem at forlyste sig og — at være lykkelig!

Thi det er et sandt Ord, at man nok kan købe sig mange Middagsgæster, men ingen Ven, at man nok kan købe sig mange Fornøjelser, men ingen Glæde. Denne maa man selv erhverve sig.

I Grunden er Spørgsmaalet slet ikke det: Hvor mange Forlystelser kan jeg overkomme at løbe hen til, eller: Hvor mange Gange har jeg Raad til at gaa i det kongelige Theater? Spørgsmaalet er: Hvorledes skal jeg indrette mit daglige Liv for gennemgaaende at være glad, for at kunne holde Balancen mellem Livets *aandelige* Udgifter og Indtægter?

Se, her er der meget, der kunde siges. Thi Besvarelsen afhænger jo meget af den spørgendes individuelle Anlæg og Stilling i Samfundet. Nogle Mennesker er saa heldige, at bare det at arbejde for et stort Maal kan være fuldstændig nok til at holde Humøret oppe. De trænger slet ikke til fine Klæder eller Theaterbilletter, ikke til Middagsindbydelser eller anden Selskabelighed. For den Slags Folk er allerede Arbejdet selv, f. Eks. videnskabelig Gransking, Beregninger, Analyser, eller for en Præst at udbrede Guds Rige eller for en Sygeplejerske at hjælpe saa mange og saa meget som muligt, i sig selv en Kilde til stadig Glæde. Eller det kan da være det. Men naar man Dag ud og Dag ind skal sidde paa et Kontor og kopiere Handelsbreve eller staa i en Maskinhal og betjene et bestemt Haandtag i et stort Maskineri, saa er det forstaaeligt, at Aanden protesterer imod »Glæden i selve Arbejdet« — skønt der ogsaa her kan gives underlige Snegle til Folk — og at vedkommende længes efter Solskin og Planter eller efter et Glas Øl og en god Frokost.

Lykkeligt er det Menneske, der har særlige Interesser

*) Des værre altfor mange, navnlig Biografteatre. Disse sidste ødelægger den danske Ungdoms Nerver og Sæder. Husk paa dette Ord, du, som er Fader og Moder, og tænk ikke, at F. F. M. her er for streng.

og kan dyrke dem ved Siden af. Om det saa blot er en lille Have med bare Kartofler og lidt Spinat i, saa kan dens Pasning bringe mange gode stille Glæder. Her ser vi allerede, at det slet ikke behøver at være mange ydre Ting, der skal til for at bringe Glæde i et Menneskeliv — forudsat, at Hovedsagen er i Orden.

Hovedsagen er og maa jo være for et tænkende kristent Menneske: Hvor fører din Livsvej hen? Lever du med Haab om en Gang at skulle se din Frelasers Aasyn? Er Himlen dit Maal?

Hvis Svaret er ja, saa er der allerede gjort meget for, at vedkommende Menneskes Liv, om han eller hun saa er syg eller fattig eller i en anden Slags Nød, ikke er uden Lys, ikke savner mangfoldige Glæder. Eller er det ingen Glæde at vide, at naar man f. Eks. syr eller lapper og stopper eller er taalmodig overfor et Vrøvlehoved af en Mand, eller naar man ligger med Tuberkler paa et Hospital, eller man ser, at ens lille Dreng eller lille Pige ligger med høj Feber og Lægen ryster paa Hovedet, at man samtidig kan sige: Alt til din Ære, min Gud, din Vilje ske, dit Kors, o Herre, er min Trøst? Aa jo, der er da en stor, en solid Understrøm af Trøst i denne Forening med Gud, selv om dine Øjne er vaade og dit Hjerte bristefærdigt af Sorg og Smerte!

Overhovedet: Hvem er helt lykkelig i denne Verden? Verdensmenneskene da i hvert Fald ikke. For nogle Maaneder siden bragte Bladene den Efterretning, at en af Verdens rigeste Fyrster havde gjort Ende paa sit Liv. Han var regerende Storhertug, ung og i alle Henseender udkaaret til at kunne »nyde Livet«, vistnok Genstand for manges Misundelse. Hvilken hemmelig Smerte eller hemmelig Skyld, der tærede paa ham, ved vi ikke, men han druknede sig, han gjorde Ende paa et Liv, der syntes ham uudholdeligt. Mange af mine Læsere husker nok, hvilket Røre det vakte, da Arvingen til en Kejserkrone, en Mand, der ret havde styrtet sig ind i Livsglædens og Nydelsens Bølger, en Mand, der kunde faa opfyldt ethvert Ønske, han maatte ytre, gjorde voldsom Ende paa sit Liv, Livet i Overflod, i al Slags Ære og Nydelse.

Disse to Eksempler er kun særlig slaaende, men ingenlunde de eneste fra hine Livsnydelsens Kredse.

Vanitas vanitatum, Forfængelighedernes Forfængelighed. »Og alt er Forfængelighed (eller Daarskab) — fortsætter Thomas af Kempn — »foruden at elske Gud og tjene ham alene.« (Kristi Efterfølgelse 1. Kap.)

Men hvis dette Gudsfrygtens og Fromhedens Grundlag er fæstnet i en Kristens Hjerte, hvis ens Livsvej er dirigeret saaledes, at man vil leve efter Troen, saa er der ikke blot en religiøs Glæde og et solidt Haab til Stede, men ogsaa Adgang til mange Slags andre Glæder, baade religiøse og rent naturlige. I sin tankerige Bog: »Mere Glæde«, der jo ogsaa, om end des værre i afkortet Form, er udkommet i dansk Oversættelse, har Biskop Keppeler af Rottenburg samlet en hel Del Glædeskilder, der alle kan ejes af en katholsk Kristen. Biskoppen henviser bl. a. til Kirkeaarets skiftende Liturgi. Og man kan ikke nægte, at enhver Katholik ved bare at lægge Mærke til Messehagelens skiftende Farve, Alterets forskellige Prydelser, den stille Uges Ceremonier og Aarets Andagtsliv kan faa Interesser og Glæder, der vil være des større, jo mere han lægger sig efter »Messebogen«s Studium. Men vi behøver slet ikke at tænke blot paa det kirkelige Livs Glæder. En katholsk Kristen kan øse Glæder af Hundreder gode Kilder, baade i Naturens, Bøgenes og det offentlige Livs Verden.

Hvilke Glæder rummer ikke alene det jævne Familienliv, naar Børnene er sunde og Ægtefællerne er nogenlunde fordragelige? Man behøver blot at se paa en Moders Ansigt, naar hun snakker med en Gæst, medens hendes Øjne stadig hviler paa det lille Barn, der leger ved hendes Fødder.

For at finde Glæde behøver vi derfor ikke gaa paa Jagt efter Forlystelser.

Det er et Tegn, ikke paa Resignation blot, men paa Livsarfaring og Visdom at kunne dvæle ved den mindste Glæde, der byder sig, f. Eks. en lille Fugls Sang, en lille Tusindfrydsplante, et venligt Ord af Naboen, en god Efterretning fra en Ven, et Barnesmil paa Gaden.

At forsage paa rette Sted og i Tide og at nyde paa rette Sted og i Tide er derfor en Livsvisdom og en kristelig Visdom, en Kunst, en Gave, hvis Opnaaelse man skal bede Gud om.

Bøn og Arbejde skal være vor alles Lod, og Korset skal vi bære. Men vi behøver ikke at lægge store Sten paa Korset og gøre os Livet paa en urimelig Maade mere vanskeligt, end det i Forvejen er. Gud har ganske vist ikke skabt Blomsterne, for at vi skal plukke dem alle. Og sikkert er der meget, vi skal give Slip paa. Thi selv om alle Ting er skabte for at tjene Mennesket, saa er de ikke skabt for at bruges af alle eller i ubegrænset Grad. Men en ufornuftig Maade at læse Helgenlevneder paa eller ogsaa en ukritisk Fremstilling af mangen en Helgens Levned kan avle en Verdensforagt, der ikke er bibelsk. »Se til Markens Liljer« siger Herren til os i Bjergprædikenen, »hvorledes de vokser. De arbejder ikke, de spinder ikke, men jeg siger eder, at end ikke Salomon i al sin Herlighed har været klædt som en af dem!« Læg Mærke til Ordet: som en af dem. Thi der ligger en overraskende Naturglæde bag ved.

Mange Glæder kan vi forskaffe os ved at være taknemlige. Thi Taknemlighed viser, at man er opmærksom paa gode Ting — være sig Gaver fra Gud eller fra vore Medmennesker. Og naar vi en Gang har Grund til at være bedrøvede over, at et andet Menneske har tilføjet os noget ondt, maa vi huske paa, at vi i det hele taget dog modtager hundrede Gange mere godt end ondt af andre. Ja hele vort Liv, det offentlige Livs Sikkerhed og gavnlige Indretninger er Gaver til os fra Mennesker, der virkede til vor Gavn, længe før vi blev født. . . . Derfor er ogsaa en Takkebøn saa god en Bøn. Den hjælper til at afbalancere Vredens, Mistillidens, Bekymringernes Tyngde. Men det nytter ikke, min kære Læser eller Læserinde, at du bare synes, dette er rigtigt eller pænt sagt, nej, du maa virkelig huske derpaa, naar der er Brug for denne Afbalancering, denne Sindets Beroligelse. Ethvert Menneske burde have en hel Katalog af Ting, som vedkommende daglig eller dog hyppig vilde sige Gud Tak for. Prøv det en Gang, hvis du ikke allerede har gjort det, at skrive op paa en Huskeseddel alle Ting, som du virkelig føler, du burde være taknemlig for, og gem den for at gennemlæse den, naar du synes, Korset trykker dig altfor haardt. Du skal se, det hjælper.

Det er altsaa ikke blot naturligt, nej, det er ægte kristeligt at skaffe sig Glæde. Apostelen formaner ofte til Glæde. Men denne Glæde skal være »i Herren«, d. v. s. baade i sig selv ret og i dybeste Forstand hvilende paa en god Samvittighed og den alvorlige Vilje, at tjene Herren i alle Ting. »Tjen Herren med et glad Sindelag, kom og fryd eder for Herrens Aasyn« siger den hellige Skrift (Ps. 99,2).

Vor Kirke er mindst af alt en Forsamling af Hængehoveder og Dødbidere. Protestanterne forarges jo gerne over vor Kirkes »Udvorteshed«, over vore »Røgelsesskyer og brogede Messehagler«. Men vore Altres Pryd, Messehagelens hvide eller røde eller grønne Farve symboliserer jo netop aandelig Glæde, og vore Processioner, vore Sange og gamle Hymner er somme Tider ligefrem Udtryk for den største Glæde, Hjertets indre Jubel. Lad Farisæere forarges herover — vor Kirke ved saa inderlig godt, hvad et Menneske har behov. Det trænger om Søndagen til at løftes lidt op over de dagligdags Tanker og Sorger og føle sig ved Gudstjenestens Højtid forbundet med hele den store Kirke, Helgenernes Kirke, hvis Herlighed allerede nu faar Lov til at lyse frem af og til.

Derfor vil det ogsaa være helt forkert, sagde en Biskop en Gang til os Theologer, hvis Præsten hver Søndag vilde tordne fra Prædikestolen og revse Menigheden. Nej, Præsten skal som Regel søge at vække fortrinsvis Glædens, Haabets, Hengivenhedens Følelser hos siné Tilhørere. Den er en god Prædikant, der forstaar at prædike saaledes, at Menigheden Ugen igennem glæder sig til Søndagsprædikenen, fordi den bringer noget festligt, noget opløftende og kærligt!

Men naar en Præst kan og skal opdrage sin Menighed til denne »Glæde i Herren«, saa skal ogsaa enhver af os opdrage sig selv til denne fornuftige, rimelige Glæde. Den er ogsaa Viljens Sag. Prøv bare paa at læse denne Artikel om igen og at øse af de Glædeskilder, der her er nævnt, saa vil du deraf maaske faa større Glæde, end hvis du en hel Uge hver Aften havde hørt en Koncert i Tivoli.

F. F. M.

Petrus Canisius.

Af A. Menzinger.

(Fortsat.)

I Ingolstadt, Bayerns aandelige Midtpunkt, havde Dr. Johannes Eck, Luthers mægtigste Modstander, længe været Universitetets Pryd. Men efter hans Død var Studierne kommet i Forfald. Det theologiske Fakultet eksisterede kun af Navn, idet der slet ingen Professorer i Theologi mere fandtes. I sit første Brev fra Ingolstadt skriver Canisius til sin Ordensforstander i Rom: »Blandt de theologiske Studenter er der knap fire eller fem, som kan følge med i Forelæsningerne; de fleste er neppe modne til Gymnasiet. Skønt vort Kapel ligger midt i Byen, tæt ved Universitetet, og der hver Morgen ringes til Messe, kommer der ikke to Mennesker i Kirken.« Ignatius svarede opmuntrende: »Det lidet, som I opnaer i Ingolstadt, er mere værd end de største Resultater, som I muligvis kunde opnaa paa denne Side Alperne.«

Foruden at holde sine Forelæsninger samlede Canisius de bedste Studenter i sit Hjem og underviste dem der baade i Videnskab og Fromhed. Allerede i Ingolstadt viste han særlig Omsorg for de fattige Studenter, som han skaffede velhavende Familiers Understøttelse.

Efterhaanden vaagnede nu det katholske Liv igen. Imod al Sædvane kom der flere og flere Studenter til den daglige Messe. Mange, baade Studenter og Professorer, begyndte at gaa til Sakramenterne hver Maaned. Canisius prædikede paa Latin for Studenterne, paa Sydtysk — han maatte først lære det sydtyske Sprog — for Almuen. Medens Folk hidtil var løbet deres Vej, naar Præsten begyndte at prædike, kunde nu Kirken ikke rumme Tilhørerne. De stod ude foran de aabne Kirkedøre og under Vinduerne for i det mindste at faa nogle Krummer af de lykkeligens Bord, som kunde høre Canisius's Prædiken.

Efter at have virket som Lærer i Theologi i et Aar blev Canisius valgt til Universitetets Rektor. Han benyttede denne Stilling, som han efter Universitetets Vedtægter kun beklædte i eet Aar, til at udarbejde en Plan til den haardt tiltrængte Reform af Universitetet. Nogle Misbrug blev dog

afskaffet under hans Rektorat, saaledes blev f. Eks. Køb og Salg af religionsfjendtlige og usædelige Skrifter, som var gaaet i Svang ved Universitetet, nu forbudt. De kirkelige Faste- og Abstinentsbud, som fuldstændig var gaaet i Glemme hos Studenterne, blev indskærpet igen o. s. v.

Til en gennemgribende Reform kom det dog foreløbig ikke. I Aaret 1552 døde nemlig Hertug Vilhelm V af Bayern. Dermed gik de mellem Rom og München svævende Forhandlinger om Oprettelsen af et Jesuiterkollegium i Ingolstadt i Staa. Da dette havde været den oprindelige Hensigt med Jesuiternes Sendelse til Bayern, stillede Ignatius de ingolstadtiske Jesuiter til Raadighed for Kong Ferdinand I, Karl den Femtes Broder, som just søgte dygtige Lærerkrafter til det store Kollegium, som han nylig havde bygget i Wien.

Canisius's Virksomhed i Wien var til at begynde med ret beskeden. Den forhenværende Rector magnificus underviste i Gymnasiets lavere Klasser — Mellemskolen vilde vi sige. Og da han noget senere holdt Forelæsninger ved Universitetet, havde han kun fjorten, til Tider endog kun seks Tilhørere. Samtidig prædikede han rundt omkring i Wien i Smaakirker og Klosterkapeller, indtil han efter flere Maaneders Forløb blev draget frem af sin beskedne Virkekreds og udnævnt til Domprædikant ved Stefanskirken. Nu var han ligesom med eet Wiens aandelige Midtpunkt, de godes Stolthed og Trøst, men tillige hadet af den nye Læres Tilhængere.

Det synes ikke blot at have været Smædeskrifter, der brugtes som Angrebsvaaben imod ham, siden han i et Brev til Ignatius skriver: »Jeg haaber, at der snart vil byde sig en udmærket Lejlighed til at udgyde mit Blod for Jesus Kristus.« Det bedste Vidnesbyrd for Canisius's Virksomhed er, at han blev udset til at være Biskop af Wien. Canisius bestormede den h. Ignatius, for at han skulde forhindre det; han vidste, at paa dette Punkt kunde han stole paa Ordensstifteren. Naar det galdt om at afværge Bispehuen eller Kardinalhatten fra en af sine Ordenssønner, plejede Ignatius at udfolde en Energi, som om hele Ordenens Bestaaen var truet. Det lykkedes ham da ogsaa, om end i sidste Øjeblik, at omstemme Kongen og Paven. Canisius

siger i sit Takkebrev til Ordensgeneralen: »At Kongen har ladet mig falde, betragter jeg som en større Velgerning, end om han havde sat mig til alle sine Kronlandes Arving.«

I Wien grundlagde Canisius 1553 det første Konvikt — Kostskole — for Elever, som fik deres Undervisning paa Kollegiet. Det var denne Kostskole, som i Aarene 1564 og 1565 var den h. Stanislaus's Hjem. Oprettten af Kollegier og Konvikter, i hvilke Ungdommen, navnlig Adelen, blev opdraget i katholsk Aand, og hvorfra der udgik en ny Slægt af gode Præster, var uden Tvivl en af de vigtigste Faktorer i den katholske Restauration. Canisius har ikke grundlagt færre end ti saadanne Kollegier: Wien, Prag, Ingolstadt, München, Innsbruck, Dillingen, Hall, Augsburg, Tyrnau og Freiburg i Sveits.

Endnu større Betydning for Modreformationen skulde et andet Kollegium faa, som laa hinsides Alperne, og hvis Tilblivelse skyldtes Ignatius's Initiativ, men som dog ogsaa maa betragte Canisius som en af sine største Velgørere: det berømte Collegium Germanicum i Rom. Det var Canisius, som sendte de bedste Studenter fra Tyskland, Østerrig, Polen og Bøhmen til dette Kollegium. Engang i 1577 kunde han endog til sin særlige Glæde tilføre Kollegiet seks Skandinaver, svenske Studenter, som den norske Jesuit Laurentius Nielsen (Kloster-Lasse) havde ført tilbage til den katholske Kirke. I Rom, det kirkelige Livs Brændpunkt, skulde disse unge Mænd opfyldes af den rette Aand og siden vende tilbage til deres Fædreland som trofaste og ivrige Arbejdere i Kirkens hærgede Vingaard. I Canisius fandt de hjemvendte Præster — Germanikerne — deres bedste Ven og Raadgiver. Gentagne Gange var det kun ved Canisius's Hjælp, at Collegium Germanicum kunde overvinde svære økonomiske Kriser. Collegium Germanicum bestaar endnu den Dag i Dag, skønt det for Øjeblikket paa Grund af Verdenskrigen er flyttet til Innsbruck. Det har ikke glemmt sin Velgører. Endnu Pave Leo XIII har æret Canisius's Fortjenester ved at lade opstille en Marmorstatue af den salige i Kollegiet.

Talergaven var maaske den af Canisius's Evner, som der blev lagt mest Beslag paa. En af Hovedgrundene til Reformationen havde jo været, at Prædikeembedet de fleste

Steder havde været vanrøgtet. Nu, da Stormen var kommet, stod mange Prædikestole helt forladte, og var der faa gode Præster, saa var der endnu færre gode Prædikanter. Canisius var Idealet af en kirkelig Taler. Her var ægte Folkelighed parret med theologisk Dybde; Sproget var formfuldendt og tillige gennemtrængt af apostolisk Kraft og Ild. Hans Stemme var velklingende, hans Skikkelse høj og rank. Ansigtstrækkene, som synes at være godt fastholdte gennem den kunstneriske Tradition, var meget karakteristiske og talende: en høj Pande overskygget af tæt, sort Haar, som end ikke i Alderdommen blev hvidt; klare og sjæfulde Øjne, en kraftig Næse og et kortklippet Skæg. Og bag dette Ydre laa der en Personlighed af det ædlest Guld, forklaret af en Helgens Renhed, Alvor og Kærlighed. Canisius talte som en, der har Myndighed, og ikke som de andre Præster og Prædikanter. Hans Prædiken kom da ogsaa som den længselsfuldt ventede Regn over det udtørrede Land.

Det er ikke blot enkelte Personer, men hele Byer og Landstrækninger, som ved Canisius's Prædiken er bleven bevaret i den rette Tro eller ført tilbage til den og til et kristent Liv. Den, som skriver dette, staar selv i Taknemmelighedsgæld til Canisius, idet hans Fødeby Straubing, hvis Sognepræst allerede var faldet fra, uden Canisius's Mellekomst utvivlsonst var gaaet over til den nye Lære. Hele Fastetiden 1558 blev Canisius der og prædikede i Karmeliterklosterets Kirke tre til fire Gange hver Uge.

For at give en lille Mundsmag paa hans Maade at prædike paa vil vi efter hans endnu bevarede Prædikeudkast anføre et Sted af hans Prædiken paa Skærtorsdag, som tillige godt karakteriserer Tidsforholdene: »De første Kristne var eet Hjerter og een Sjæl. Men hvordan staar det til hos os? Der er ingen Enighed. Den ene vil være klogere end den anden. Ingen vil give efter. Saa mange Landsbyer og Flækker, saa mange Trosbekendelser. De vil alle disputere og skændes om Troen. Den ene vil afskaffe Fasten; den anden vil skrifte sine Synder for Gud alene; den tredje taler ondt om Messen; den fjerde vil kun have fire, tre eller to Sakramenter og har ved hvert af disse endnu sine Betænkeligheder; den femte forandrer sin Tro for hver ny

Bog, han læser, for hver ny Prædikant, han hører: summa, jeg holder for, at der for Tiden ikke findes et Folkefærd under Solen, som er mere letfærdigt, ubestandigt og vankelmodigt end vi fulde og gale Tyskere (als wir vollen und tolln Teutschen). Blot noget smigrer Kødets Frihed og falder i den gamle Adams Smag, saa kalder vi det før Guds Ord og Jesu Kristi Evangelium. « (Fortsættes.)

†
Pastor Fjord.

Mange Læsere af dette Blad vil med Vemod have set den korte Meddelelse her for 14 Dage siden om Pastor Fjords Død. Thi han var godt kendt i katholske Kredse baade for sine kirkepolitiske Bøger og Afhandlinger med de fine Undersøgelser af den protestantiske Statskirkes Eksistensberettigelse og rent personligt, fordi han ofte var Gæst hos katholske gejstlige og Lægfolk.

Pastor Fjord var Søn af en af Danmarks bekendteste Mænd, Docent Fjord, hvis Virksomhed har været af største Betydning for det danske Landbrug. Han havde en Broder og en Søster, men alle tre Søskende fik en mere eller mindre sørgelig Skæbne.

Studenter fra Firserne vil mindes Pastor Fjord fra Studenterforeningen, hvor han var en af de morsomste Fortællere og Deklamatorer, denne nogensinde har haft. Mange undrede sig vist over, at denne overordentlig gemytlige Mand valgte Præstestanden; men Grunden var den, at Pastor Fjord i Virkeligheden var baade kirkeligt og religiøst interesseret, saa den præstelige Livsgerning laa ham ikke fjern.

I en Alder af 26 Aar blev Pastor Fjord i 1886 kaldet til Sognepræst for Søllested paa Fyen, og han har uafbrudt siddet i samme Embede, til han for nogle Maaneder siden søgte sin Afsked.

Pastor Fjord har i sit Liv haft flere, meget tunge Sorger. Den første, som han vist aldrig helt forvandt, var,

da han kort efter sin Kaldelse til Søllested mistede sin forlovede, Frøken Nellemann; han blev den Gang en ensom Mand, og det vedblev han at være, han giftede sig aldrig.

En anden, langt uhyggeligere og forfærdeligere Sorg havde han for kun omtr. 3 Aar siden. Han havde da sin Broder og Søster i Besøg, hæderlige og dygtige Mennesker, men meget sære og skrupuløse, for ikke at sige sindslidende. En Dag fandtes de begge to hængte i en Skov ikke langt fra Præstegaarden — et forfærdeligt Slag for Pastor Fjord, der kun fandt Trøst i den Tanke, at deres Sind havde været saa nedtrykt, at de ikke vidste, hvad de ret gjorde, saa Gud alligevel kunde være deres Sjæle naadig. Ulykken har Pastor Fjord selv fortalt mig om; men da den omtaltes i mange Dagblade, da den fandt Sted, er der ingen Grund til at dække den nu; den har sikkert ikke bidraget saa lidt til at formørke den eneste efterlevende Broders Sind.

I mange Aar, mindst nogle og tyve, har Pastor Fjord næret meget katholske Anskuelser. Han tænkte, som han skrev og talte, og adskillige har undret sig over, at han ikke drog de eneste mulige Konsekvenser og selv blev Katholik. Hvorfor han ikke gjorde det, er umuligt at besvare; at han tænkte paa det, i alt Fald saa paa det som en sandsynlig Mulighed, ved jeg fra vor sidste Samtale for et Aarstid siden. At jeg hverken den Gang eller ved andre Lejligheder opfordrede ham til at blive Katholik, lige saa lidt som vistnok andre har gjort det, er en Selvfølge, men skal dog udtrykkelig bemærkes.

At Pastor Fjords Aandsligevægt til sidst gav efter, da han, presset fra mange Sider, søgte om Afsked fra det Embede, han i næsten 32 Aar havde bestridt, kan ikke forbavse nogen, især naar man hører, at han engang før i sit Liv havde haft et Anfald af Sindssyge. Den 30. Maj blev han bragt til Nykøbing Sindsygehospital paa Sjælland som lidende af en meget alvorlig Melankoli, en akut Sindsygdом, der regelmæssig helbredes efter $\frac{1}{2}$ —1 Aars Forløb uden nogensomhelt Defekt af Personligheden. Da han forrige Gang var bleven fuldstændig helbredt, kunde man ogsaa denne Gang se paa hans Sygdом med de bedste Forhaabninger, hvis ikke Døden paa Grund af en helt an-

den Sygdom, en Lungebetændelse, havde gjort Ende paa det hele.

Han havde en meget tung Maaned paa Hospitalet, fortæller min Hjemmelsmand mig, og led usigelig meget af sin Sygdom. Men — og jeg skal nu lade vedkommende, der ved en underlig Førelse var til Stede ved Pastor Fjords Dødsleje, faa Ordet for Resten af denne Nekrolog — selv gennem hans tunge Sygdom mærkede man hans Personlighed, og jeg kan ikke sige Dem, hvor meget jeg kom til at holde af ham i den Tid, han laa her, trods det jeg aldrig havde kendt ham før; jeg savner ham hver Dag, skønt han var en af dem, der med sine ensformige Udtalelser om Vrangforestillinger Dag paa Dag virkelig kunde trætte og kræve Tid og Taalmodighed.

Jeg vil ikke skildre Dem hans gode, fornøjelige, interessante Sider; dem kender De vist selv, og de forraadte sig ogsaa gennem hans Lidelser, ja, hans Skarpsindighed gjorde sig netop gældende i Ordningen og Systematiseringen af Vrangforestillingerne; det var til Tider ligefrem svært at diskutere med ham.

Vi gik og glædede os til, at han skulde komme sig, saa at vi kunde lære ham at kende fra hans mere menneskelige Side, ogsaa for at se ham befriet fra hans frygtelige Lidelse. Hans sidste Sygdom var, som sagt, en Lungebetændelse, og den tog ualmindelig voldsomt fat og gjorde det efter kun 4 Dage af med ham, der jo i Forvejen var stærkt svækket af den psychiske Lidelse.

Han blev straks uhyre medtaget, kunde efter blot en Dags Tids Forløb kun med stor Vanskelighed tale. Vi gjorde alt, hvad vi kunde, for at holde Liv i ham, især da hans Psychose jo havde en særdeles god Prognose; men alle vore Anstrengelser var forgæves.

Paa den tredje Dag kunde jeg se, at det sikkert bar mod Døden, og jeg begyndte da at tænke paa at forberede ham, saa godt jeg kunde, til denne. Mærkeligt nok blev hans psychiske Lidelse bedre, efterhaanden som hans legemlige Tilstand forværredes. Den næstsidste Dag var han klar, talte ikke om sine Vrangforestillinger, men kunde kun med største Vanskelighed udtrykke sig.

Jeg blev hos ham en Times Tid den Aften, bad med

ham, opvakte de tre guddommelige Dyder og fuldkommen Anger, hjalp ham med den aandelige Kommunion o.s.v. Jeg spurgte ham da, inden jeg gik, om han ønskede at tale med en Præst, blive optaget i den hellige Kirke og modtage de sidste Sakramenter, og det var et højtideligt Øjeblik for mig, da han, med svag, men tydelig Stemme svarede Ja. Jeg havde i Forvejen gjort, hvad jeg tænkte, jeg burde gøre for at faa hentet en Præst til ham; men da denne den næste Dag telefonerede til mig paa Hospitalet, var jeg ikke til Stede, saa det lykkedes ikke for mig at faa Forbindelse med ham. Men Pastor Fjord var i alt Fald, da han døde, Katholik i Hjertet. De sidste og næsten uforstaaelige Ord, han den Aften sagde til mig, var »De er god!« og samtidig saa han paa mig med et taknemligt og velsignende Blik.

Om Søndagen var han meget daarligere og kunde nu ikke mere sige et eneste Ord. Men han var — i alt Fald en Del af Tiden — ved klar Bevidsthed; det kunde jeg se paa hans Øjne, naar jeg talte til ham. Om Aftenen kunde jeg se, at han ikke havde langt igen, og jeg blev saa hos ham fra vel godt otte til halv eet og bad med ham hele Tiden smaa, korte Bønner for at hæve hans Sjæls mod Gud fra Lidelserne, for at opvække fuldkommen Anger, Længsel og Haab mod Himlen. Havde jeg blot kunnet se ham modtage Herrens hellige Legeme, som jeg ved han længtes efter! Jeg tror, jeg havde glædet mig med, som da jeg selv modtog min første hellige Kommunion.

Da jeg forlod ham, var han ikke mere ved Bevidsthed, og Klokkeren 2 blev jeg kaldt ned til ham; han laa da paa sit sidste, og Klokkeren 2²⁰ døde han. Jeg bad den sidste Bøn med ham og den første Bøn for hans hedenfarne Sjæl; jeg lukkede hans Øjne, og jeg kunde mærke, hvor jeg var kommet til at holde af ham; det var, som en kær Slægtning af mig døde. R. I. P.!

Jeg var glad ved, at jeg var her oppe og kunde staa ham bi; saa var han da ikke saa ene, saa var han da ikke saa langt borte fra Kirken. Ganske vist var det jo saa usigeligt lidt; jeg kunde yde ham; men et Bindeled følte jeg dog, jeg var, og jeg takker Gud derfor.

Saa vidt den, der havde den Lykke at være Pastor Fjord til saa megen Glæde og Trøst. Herligt havde det været, om den 58 aarige Mand kunde have faaet en Række gode, katholske Leveaar, men det var nu ikke Guds Vilje; men takke maa vi alligevel Gud, at Pastor Fjord fik en god Død. Hvorfor han ikke kom før, ved vi ikke, han har maaske ikke før for Alvor forstaaet Guds Kald; men eet ved vi, at har man forstaaet, er det frygteligt at vente.

Niels Hansen.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Trods det, mildest talt, upaalidelige Vejr deltog omtr. 100 Damer og Herrer, hovedsagelig fra København, i Katholsk Højskoles Sommermøde i Søndags paa Grundtvigs Højskole i Lyngby. Af vore Præster var Pastor Olrik, Pastor Koch og Pastor Evers til Stede. Foredragene overværedes desuden af ca. 80 unge Piger, Elever paa Højskolen i Lyngby. Det første Foredrag holdtes Kl. 1 i det frie, paa en herlig Plads i den store Have, af den næsten 79aarige, fhv. Højskoleforstander Rosendal, som med Liv og Lune fortalte om den store islandske Biskop og Helgen Jon fra Holar og dennes Ven Præsten Sæmund Frode; han skildrede meget fængslende deres Liv og Virksomhed og betegnede dem som Repræsentanter henholdsvis for den folkelige og den lærde Oplysning. Efter at Deltagerne dernæst, siddende paa Græsplænerne i Haven, havde indtaget en Forfriskning, samledes man Kl. 3 ved Friluftsmuseet i Nærheden, hvis mærkelige gamle Bygninger og Gaarde og mangfoldige gammeldags Brugsgenstande besaas med største Interesse af Deltagerne, af hvilke kun meget faa kendte dette smukke Museum og skønne Have, der overhovedet er altfor lidt kendt. Kl. 5 fortalte Pastor Olrik i Skolens Foredragssal for en vistnok 200 Tilhørere stor Skare i henved 1½ Time om sine Rejseoplevelser i Rusland og Sibirien; det var som en Række levende Billeder, der blev ført forbi ens Blik, og Rejselysten tændtes vist mægtigt i de mange unges Sind ved at høre om de saare mærkelige Forhold i de fjerne Lande; var Pastor Olrik bleven ved en Tidlang endnu, var alle vistnok ogsaa bleven ved at høre paa ham med samme Spænding. Efter Foredraget spiste Deltagerne den medbragte Aftensmad i de to store,

smukke Højskolesale og drak »kulørt Sodavand« til, der solgtes for en umaadelig billig Pris. Da man ved 7—8 Tiden saa smaat tænkte paa at vende hjem, foreslog Forstander Rosendal, at vor Ungdom skulde gaa over i Gymnastikhuset og tage Del i de unge Pigers Sanglege. Forslaget blev modtaget med Begejstring, og det blev to yderst fornøjelige Timer, de 80 unge, mest vestjyske Højskolepiger og vor katholske Ungdom tilbragte sammen. En ung Højskolelærer ledede med overordentlig tiltalende Dygtighed de nydelige Ringdansen, der hele Tiden ledsagedes af de forskelligste Sange. Det var et af mange udtalt Ønske, at vor Ungdom ved deres Sammenkomster kunde lære lignende Sanglege, hvad der muligvis ogsaa til Vinter lader sig gøre; omtalte Lærer vil eventuelt gerne undervise heri. Kl. henad 9 sluttede Højskolens sjælden vellykkede, indholdsrige og gode Sommermøde, for hvis heldige Forløb der her skal siges Foredragsholderne og Lederne af Grundtvigs Højskole en hjertelig Tak.

Roskilde. De katholske Pigespejdere — Dronning Margrethes Trop — har fra 6. til 14. Juli haft Lejrophold paa St. Mariæ Hospitals Grund i Roskilde. Ungdommen havde en herlig Tid med talrige Udflugter og Øvelser og er baade Præsterne, Søstrene, Baronesse Rosenørn-Lehn, Frøken Holten og andre meget taknemmelige for mangfoldig Gæstfrihed og Venlighed, de har været Genstand for. Onsdag Aften bød paa en ubehagelig Overraskelse i Form af et Bombardement med Glasskaar og Sten paa Teltene fra nogle roskildensiske Bøllers Side; de ondsksfulde Knægte fik dog ikke Held til at gøre Ulykker, ja et Par af dem synes endog af de unge Piger at have faaet en lille Smule af de mange Prygl, de havde fortjent. Forskellige Opvisninger, bl. a. i Samaritergerning, vakte Tilskuernes begejstrede Interesse. Den første Søndag var Spejdernes Kapellan, Hr. Pastor Schindler, i Roskilde og læste Messe og prædikede for Ungdommen.

Aalborg. *Aalborg Venstreblad* skriver under 29. Juni saaledes: Grevinde Ledochowska har faaet en ny Plan. Den energiske Grevinde, der nu tager Ophold her for bestandig, er rig paa Planer, og den sidste, Grevinden har faaet, og allerede er i fuld Gang med at iværksætte, vil sikkert tiltale enhver Aalborgenser, der interesserer sig for det sociale Spørgsmaal. Grevinden vil oprette et Fritidshjem for Børnene i Aalborg. — Der gaar saa mange Børn paa Gaden i Aalborg, siger Grevinde Ledochowska, mange flere end f. Eks. i Stockholm. Jeg tror, der bør gøres noget for disse Børn, og jeg har derfor tænkt at oprette et Fritidshjem, og min Plan skal nok blive til Virkelighed, naar blot man vil hjælpe mig lidt. Vi sidder i Grevindens Kon-

tor ude paa Villa »Skrænten«, hvor der nu er Sprogskole og Husholdningsskole, og her faar vi da en Række Oplysninger, baade om Fritidshjemmet og hele den Virksomhed, der med Skrænten som Midtpunkt nu bliver knyttet til Aalborg. Fritidshjemmet skal ligge lige overfor Skrænten paa en Grund, der tilhører Etatsraadinde Holm, den tidligere Ejerinde af »Skrænten«. — Denne Grund vil jeg købe, siger Grevinden, men jeg mangler Penge hertil. Hele min Formue staar i Rusland, om Bolschevikerne har taget den, ved jeg ikke; men maasker faar jeg den tilbage. Derfor kan jeg ikke selv købe Grunden, man maa hjælpe mig med det. Her er en Tegning over Hjemmet, jeg tænker at rejse — Grevinden tager en Tegning af Byggeplanen frem, udført af Murermester Cordes — saaledes skal det blive, om jeg faar Held til at gennemføre min Idé. Efter denne Plan bygges der en stilfuld og rummelig Bygning, med Kælderetage, Stueetage og 1. Sal. Her i denne Bygning skal Børnene samles, naar de kommer fra Skole, i Stedet for at løbe om paa Gaden, og jeg vil lære dem at blive dygtige og flittige Mennesker. De skal lære Sløjd, Bogbinderi og Madlavning, og besøger de Hjemmet i flere Aar, skal de faa en grundig Uddannelse. I Kælderetagen indrettes et Køkken, hvor de smaa Piger skal »eksperimentere«, gøre de første Forsøg i den vanskelige Kogckunst. End videre findes der her en Spisestue og et Vaskehus. I Stuen er alle Arbejdsværelserne, og 1. Sal tænkes indrettet til Børnepleje, og Grevinden tænker sig at oprette en Skole for Børnepleje her, en Skole, som vi savner her i Landet. — Jeg skal nok faa Børnene til at blive tilfredse, og det er ikke Meningen, at de blot skal arbejde, de skal ogsaa have Mad. Denne Mad har jeg dog ikke Raad til selv at fremskaffe, men jeg tænker, Folkekøkkenet vil stille sig velvilligt her, det drejer sig kun om Mad til ca. 50 Børn. Og Materialier, jeg skal bruge til Arbejdet, Sløjd, Bogbinderi o.s.v., vil jeg skaffe ved hvert Aar at holde en Basar over de Ting, de smaa Elever har frembragt ved deres Arbejde. Jeg har — slutter Grevinden sin Omtale af Fritidshjemmet med — søgt at interessere en Del af Byens Damer for Tanken, og de har alle lovet mig Støtte. Senere vil jeg holde et Foredrag om Fritidshjem. — Og Deres øvrige Virksomhed? — Den gaar udmærket. Nu flytter jeg snart Skolen fra Stockholm hertil, saa har jeg hele mit Arbejde i Aalborg. Jeg indretter mig saa paa den Maade, at »Skrænten« udelukkende anvendes til Skole, paa Villa »Otium« bliver Sovestuer for Eleverne, og saa har vi desuden Bygningen med Børnehjemmet for polske Børn »St. Antonius«, og tilsidst haaber jeg at faa Fritidshjemmet. Jeg stiller mine Lærere gratis til Disposition for dette

Fritidshjem, og jeg betragter det som gavnligt, at jeg har det liggende lige her ved Sprogskolen og Husholdningsskolen, det har sin Betydning, synes jeg, at de rige unge Piger faar Interesse for det sociale Spørgsmaal.

Brevkasse.

Kære Hr. Redaktør! Maa det være mig tilladt i Anledning af en sproglig historisk Anmærkning til S. 500 i Ugebladets Nr. 27 af 7. Juli d. A. at fremsætte følgende Bemærkninger:

Handlingen at konfirmere ved Salvelse efter katholsk Ritus betegnedes i ældre Dansk ved Gerningsordet at ferme, Konfirmationen kaldtes for fermelse, sjældnere ferming og Konfirmationsfadder (eller undertiden ogsaa den konfirmerende Biskop): fermefader, hvilket vil fremgaa af følgende Eksempler:

I »Modus confitendi« etc., et tabt Skrift fra o. 1500, udgivet paa ny efter en Afskrift af Chr. Bruun Kbhvn. 1866 S. 10 gives om Synder ved Sakramenternes Annammelse i Skriftespejlet følgende Vejledning. . . . »Andhet (sacramentum) ær fermelsæ, om tw haffuer forsmoth at tagæ fermelsæ, om tw haffuer væreth tøsuer (∴ to Gange) fermdh, om tw haffuer vdj dødelig synd taget fermilsæ etc.«

I Povl Helgesens Skrift »Imod Malmø Bogen« (1530), udgivet efter et gammelt Haandskrift af C. E. Secher Kbhvn. 1855, nævnes Konfirmationens Sakramente gentagne Gange saaledes:

S. 401, hvor han omtaler Lutherdommens Frugter

»Att fordriste seg . . . till att omkuldkaste, forwende oc forwandle altere, belede, fwnt, stenckesteen (∴ Vievandskar), wijelse, fermilse oc møghen anden christelig brugilse.«

S. 409: »Wdi een bog som kaldis De potestate pape siger hand (Luther) saa talendis om sacramenthen: Wdi alle kircker findis eet oc thet samme dob, thet samme alterins sacramentt, then samme færnilse.«

S. 494, hvor Talen er om Sakramenterne: »Thegen er thet wduortelig fantzwn (Skikkelse) som synes eett oc mercker (betyder) eett andet, . . . saa haffue wij wdi somme aff the andre sakraments mørie (Salvelse) till teghen som wdi færnilse oc then hellige aalijs.«

I »Romantisk Digtning fra Middelalderen«, udgivet af C. J. Brandt Kbhvn. 1869—77, III 5. 6 læses følgende: »j sculle færme mijn søn, ok han skall hetthe Karl Magnus.«

De hidtil anførte Stedèr er alle tagne fra katholske Skrifter, men ogsaa protestantiske Forfattere fra Reformationstiden og den nærmest følgende Tid har lejlighedsvis omtalt Konfirmationen; her skal kun anføres to Citater, som efter deres Indhold frembyder særlig Interesse.

I Peder Palladius'es Visitatsbog (1540), udgivet af Sv. Grundtvig Kbhvn. 1872, S. 13, L. 7—10 siges: »at det (Barnet) kand følge heden til sognepresten oc aff hannem offuerhøris oc stadfestes til at gaa til sacramentit, huilchet wi kalde den rette firmelse, confirmatz eller stadfestelse,« hvoraf fremgaar, at det, Protestanterne forstaar ved »Konfirmation«, nærmest er den opvoksende Ungdoms Forberedelse til den første Altergang; nogen væsentlig Forandring heri ses ikke at være sket ved den under Kong Christian VI i Henhold til kgl. Anordning af 16. December 1735 og Forordningen af 13. Jan. 1736 indførte Kirkeskik med Aflæggelse af et højtideligt Løfte.

Det andet Sted har for os Katholikker større Betydning, da det giver en Beskrivelse af, hvorledes Konfirmationen eller Firmingen gik for sig her i Danmark. Dr. Holger Fr. Rørdam har i »Ny kirkehistoriske Samlinger« II Bd., S. 605 f, meddelt en Notits derom, som findes skrevet paa Brudstykker af et gammelt Missale, der er brugte til Bind om om nogle gamle hallandske Jordebøger. Den lyder saaledes:

»Først naar hand (∴ Biskoppen) kom tiill nogen kircke ath visitere och besøge, daa skulle sogne folcket søge kirchen och haffue deres børn med dem och sønderlige de, som vore komne noget tiill alders, och daa skulle hand ferme dem: och saa sathe han sig paa en stoel for alterett oc der stode ij (to) prester hos hannom, saa skulle de gaa frem tiill hannom, som icke haffde verit fermede fore, och hand skulle ferme dem, och saa skulle de haffue Fadder tiill de, som bliffue fermede, som mand pleyier, naar mandt døber børn. Saa haffuer then ene prest, der stod hoes hannom, ith horn ij handen med noget fæt, oc den anden haffuer en hob lin klude, saa døjte bispen handen ij det fett och klenede det ij panden paa den, hand fermede, och bant saa eth klede der offuer (paa Nedertysk kaldet: fermedök) och gaff saa den eth slag ved øyet och sagde tiill den: mins din fermefader, oc dernæst gick hand (∴ den fermede) tilbage oc skulle lade det sidde paa seg ij iiij (4) dage, saa skulle de gaa tiil sognepresten, och hand skulle løffue (vaske)* det aff, saa skulle hand gnide hannom ij pannen oc gnide bort det fet med spöt.«

Verbet at firme (jvfr. fimre) i Betydningen at tosse rundt el. lign. er et helt andet Ord, som ikke har noget som helst at gøre med det i det foregaaende omtalte Gerningsord at ferme. Ligheden imellem de to Ord er ganske tilfældig.

Med Tak for Optagelse forbliver jeg Deres hengivne

Fritz Jürgensen West.

*) Hvis det ikke er en Fejllæsning for løfftte, nemlig: løfte Bindet af.

Kollekt af Peterspenge d. 30. Juni 1918.

Aakirkeby.....	0,00	Amalievej.....	14,25
Aalborg.....	9,60	Klosterkirken.....	20,00
Aarhus.....	25,46	Østerbrogade 7 D.	1,10
Esbjerg.....	22,15	Køge.....	10,00
Fredericia.....	26,50	Maribo.....	17,63
Helsingør.....	50,00	Nakskov.....	24,00
Holbæk.....	24,00	Nyborg.....	4,58
Horsens.....	22,88	Nykøbing F.....	27,50
Kolding.....	12,35	Næstved.....	4,00
København:		Odense.....	44,10
St. Ansgar.....	74,85	Randers.....	6,50
Rosenkranskirken.....	54,50	Ringsted.....	23,28
St. Annæ.....	31,15	Roskilde.....	50,00
St. Andreas.....	77,10	Rønne.....	4,00
Sakramentskirken.....	22,50	Silkeborg.....	5,00
St. Knud.....	5,00	Slagelse.....	8,25
St. Josef.....	41,70	Svendborg.....	8,60
Jesu Hjerter.....	136,64	Vejle.....	6,00
Immaculata.....	20,00		
		Ialt: 935,07	

Kbhvn., d. 17. Juli 1918.

Det Apostoliske Vikariat.

Søndagsgudstjeneste i Sommermaanederne i Provinsen.

 Stille Messe. Højmesse Efterm.
m. Præd.

Aakirkeby (Jernbanegade).....	Kl. -	Kl. 11 ¹ / ₂	med Vels.
Aalborg (Kastetvej).....	» 7 ¹ / ₂	» 10	Kl. 2 ¹ / ₃
Aarhus (Rymsgade 26).....	» 6 ¹ / ₂ & 7 ¹ / ₂	» 10	» 2
Dalum Kloster.....	» 6 ¹ / ₂	» -	» 5
Esbjerg (Nørregade).....	» -	» 10	» 3
Fredericia (Sjællandsgade).....	» 7	» 9 ¹ / ₂	» 2
Helsingør (Nygade 8).....	» 8	» 10	» 2
Holbæk, Kastanievej 17.....	» 8	» 10 ¹ / ₂ . c. 11 ¹ / ₂	pls.
Horsens (Nørregade 19).....	» 8	» 10	» 2
Hørsholm (Udenomsvej).....	» -	» 9	» -
Kolding (Alhambravej).....	» -	» 9 ¹ / ₂	» 7
Køge (Elisevej).....	» -	» 10	» 8
Ledreborg.....	» -	» 9 ¹ / ₂	» 2
Maribo (Ny Østergade).....	» 8 ¹ / ₂	» 10	polsk » 2 ¹ / ₃
Nakskov (St. Franciscus Kapel).....	» 8	» 10	» -
Nyborg (Stella maris, Vindingevej).....	» 7	» 10	» -
Nykøbing F. (Hellig Kors Kirke).....	» 8	» 10 ¹ / ₂	polsk. » 1
Næstved (Villa Alfa).....	» -	» 9	» -
Odense (Torvet 7).....	» 8	» 10	» 2 ¹ / ₂
Randers (Ladegaardsgade).....	» -	» 10	» 8
Ringsted (St. Knudsgade).....	» 8	» 10	» 7 ¹ / ₃
Roskilde (St. Omsgade).....	» 7	» 9	» 7 ¹ / ₃
Rønne (Østervoldgade 23).....	» -	» 10	» 6
Silkeborg (Vestergade).....	» -	» 9 ¹ / ₂	» -
Slagelse (Tordenskjoldsgade).....	» -	» 10	» -
Svendborg (Havnegade 1).....	» -	» 10	» 3
Vejle (Blegbanken).....	» 7	» 9 ¹ / ₂	» 3

K.U.F.s Idræts-Klub »Ringens« har Fodtur Søndag d. 4. Aug. Efter Halvni-Messen i Stenosgade med Linie 2 til Sundby; derfra spadseres til Dragør—Kastrup—Kongelunden. Ialt ca. 20 km. Mad medbringes til hele Dagen. Paa Bestyr.s Vegne
Heinrich Wolf.

Gudstjenesten i København.

Søndage.

- St. Ansgars Kirke.** Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Aften Kl. 5 Andagt.
- Jesu Hjertes Kirke** (Stenosgade). Kl. 6, 7, 7 $\frac{1}{2}$ og 8 $\frac{1}{2}$ stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Præd.; Aften Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Andagt.
- St. Knuds Kapel** (Vestervoldgade 115). Kl. 7 Højmesse; Efterm. Kl. 3 Andagt med Prædiken.
- Immaculatakirken** (Strandvej 91). Kl. 7 stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Efterm. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ Vesper.
- St. Josefs Kapel** (Østerbrogade 7 C.) Kl. 6 $\frac{1}{2}$ stille Messe.
- Klosterkirken** paa Jagtvejen. Kl. 8 stille Messe med Præd.; Aften Kl. 3 Andagt.
- Sakramentskirken** (Nørrebrogade) Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Aften Kl. 6 Andagt.
- St. Josefs Kirke** (Griffenfeldtsgade). Kl. 6 $\frac{1}{2}$ stille Messe; Kl. 9 Højmesse med Prædiken; Efterm. Kl. 3 Andagt.
- Rosenkranskirken** (Boyesgade). Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Eftm. Kl. 5 Andagt.
- Assumptionskapellet** (Amalievej 14). Kl. 8 Højmesse; Kl. 2 Andagt.
- St. Annæ Kirke** (København S). Kl. 8 stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Kl. 11 $\frac{1}{2}$ polsk Sangmesse; Aften Kl. 8 Andagt.
- St. Andreas Kirke** (Ordrup). Kl. 6 $\frac{1}{2}$, 7, 7 $\frac{3}{4}$ og 8 $\frac{1}{2}$ stille Messe; Kl. 10 Højmesse med Prædiken; Eftm. Kl. 7 Andagt.
- St. Hans Kapel** i Hørsholm. Hver Søndag Kl. 9 Højmesse.

Stille Messer paa Hverdage.

St. Ansgars Kirke Kl. 7 og 8 $\frac{1}{4}$; Jesu Hjertse Kirke Kl. 7, 7 $\frac{1}{2}$ og 8 $\frac{1}{2}$; St. Knuds Kapel Kl. 6 $\frac{1}{2}$; Immaculatakirken Kl. 6 $\frac{1}{2}$; St. Josefs Kapel Kl. 6 $\frac{1}{2}$. Tirsd. og F. Kl. 8 $\frac{1}{4}$; Klosterkirken Kl. 7 $\frac{1}{2}$ (med Velsignelse. Efterm. Kl. 3 Andagt); Sakramentskirken Kl. 8; St. Josefs Kirke Kl. 5 $\frac{1}{4}$ og 6 $\frac{1}{2}$; Rosenkranskirken Kl. 6 $\frac{1}{2}$ og 8 $\frac{1}{4}$; Assumptionskapellet Kl. 6 $\frac{1}{2}$ (Efterm. Kl. 2 Andagt); St. Annæ Kirke Kl. 6 og 8; St. Andreas Kirke Kl. 6, 6 $\frac{1}{2}$, 7 $\frac{1}{2}$ og 8.

Sommervejviser for tilreisende.

(Katholske Seværdigheder i København.)

St. Annæ Kirke, Kloster og Skole paa Amager.
 St. Elisabeths Hospital paa Amager.
 Mariahjemmet og St. Knuds Kapel i Vestervoldgade.
 St. Ansgars Kirke i Bredgade.
 St. Ansgars Skoler i Bredgade.
 Rosenkranskirken og Skolerne i Boyesgade.
 Fransk Skole i Frederiksberg Allé.
 Jesu Hjertes Kirke i Stenosgade.
 St. Knuds Skole i Stenosgade.
 Katholsk Boghandel paa Vesterbro.
 Klosteret paa Amalievej.
 Klosteret paa Kastanievej.
 Fransk Skole paa Østerbrogade.
 Kirke og Kloster paa Jagtvejen.
 St. Josefs Kirke og Hospital i Griffenfeldtsgade.
 Sakramentskirken med Skole paa Nørrebrogade.
 Seminariet med Immaculata-Kirken paa Strandvejen 91.
 St. Andreas Kirke og Kollegium i Ordrup.
 Den franske Skole i Ordrup.

Kirkelig Kalender.

28. Juli	10. Søndag eft. Pintse.	4. Aug.	11. Søndag eft. Pintse.
29. —	M. Kong Olaf, Martyr.	5. —	M. Maria i Sne.
30. —	Ti. Abdon og Sennen, Martyrer.	6. —	Ti. Christi Forklarelse.
31. —	O. Ignatius af Lyola, Bekender.	7. —	O. Cajetanus, Bekender.
1. Aug.	To. Petri Fængsel.	8. —	To. Cyriacus, Largus og Smaragdus, Martyrer.
2. —	F. Alfons Liguori, Bi- skop og Kirkelærer.	9. —	F. Vigiliedag.
3. —	L. Genfindelse af Ste- fans Relikvier.	10. —	L. Laurentius, Martyr.

Jesu Hjerter Andagt (2. August).

St. Ansgars Kirke: Kl. 8^{1/4} Messe med sakramental Velsignelse, Kl. 8 Aften Andagt.

Rosenkranskirken: Efter 8-Messen sakramental Velsignelse, Kl. 7^{1/2} Aften Andagt.

Sakramentskirken: Efter 8-Messen sakramental Velsignelse, Kl. 8 Aften Andagt.

St. Annæ Kirke: Andagt efter Messen Kl. 8 og om Aftenen Kl. 8.

Jesu Hjertes Kirke: Efter 8^{1/2}-Messen sakramental Velsignelse, Kl. 8 Aften Andagt.

St. Andreas Kirke: Efter 8-Messen sakramental Velsignelse, Kl. 7^{1/2} Aften Andagt.

Vincentskonferensernes tredje Generalmøde

holdes Søndag den 28. Juli paa St. Andreas Kollegiet Kl. 6 Efterm. med Tilslutning til Velsignelsen i St. Andreas Kirke Kl. 7. Medlemmerne, baade aktive og passive, opfordres indtrængende til talrig Deltagelse.

Basar i Helsingør.

St. Vincentssøstre i Helsingør agter Søndag d. 28. og Mandag d. 29. Juli at afholde Basar til Fordel for syge og fattige her i Byen. — Gaver modtages med Tak af Priorinden, Nygade 8.

Husk de **to polske Børnehjem** i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefssøstrene).

Katholsk Boghandel Stenosgade 3. Kbhvn. B. Aabent 9-6. Tlf. Vester 3930. Bøger, Billeder, Devotionalier.

† Det bekendtgøres herved for Slægt og Venner, at **Fran- ciska Inger Rasmussen**, Enke efter Tobaksfabrikant H. Rasmussen, er afgaaet ved Døden den 18. Juli.

Paa fraværende Svigerdatters og Barnebarns Vegne
Peder Nielsen, Skrædermester.
Begravelsen har fundet Sted.

† At min kære Mand, Grosserer **Børge Christian Tofte Kruse**, er afgaaet ved Døden Torsdag den 18. ds., be- kendtgøres herved.
Nanny Kruse.

Begravelsen har fundet Sted.
Den kære afdøde anbefales til de troendes Forbøn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1-4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14. Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 31.

Søndag den 4. August.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Petrus Canisius. — En lille Holmgang i Rønne. — Vreta Kloster. — Ved kirkens dør. — Hertug Knuds Division i Sommerlejr. — Efterretninger fra Ind- og Udland: Helsingør. Rom. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

415.

Døvstum.

Evangelierne fortæller om mange Helbredelser, som vor Herre virkede ved en kort Befaling. »Jeg vil, bliv ren.« »Tag din Seng og gaa.« »Din Søn lever.« »Lazarus, kom ud« o. a. fl. I Dag læser vi om Helbredelsen af en døvstum; men før Herren siger det frelsende Ord til ham: »Effata, lad dig op«! foretager han en hel Del indledende Ceremonier.

Hvorfor det? Herren kunde lige saa godt have helbredet den døvstumme ved et eneste Ord som de andre syge. Hvortil da alle de Omstændigheder? Det skulde være en Lære for os. De legemlige Sygdomme er Billeder paa de aandelige Sygdomme. Herren vilde da ved sin Maade at handle paa lære os, at den aandelige Døvstumhed er en af de farligste og skadeligste Sygdomme, et Menneske kan lide af. Værst er den aandelige Døvhed — Stumheden er som Regel en Følge af den.

Hvori bestaar den aandelige Døvhed? Den bestaar først og fremmest i, at Mennesket er døvt, vil være døvt overfor den guddommelige Sandhedslære. At være vantro og at være døv er eet og det samme. Denne Døvhed er, i al Fald i Længden, selvforskyldt. »Thi«, siger den h. Paulus, »Guds usynlige Væsen er lige fra Verdens Skabelse kendeligt og synligt i de skabte Ting, saa at de (vantro) ikke har nogen Undskyldning.« Noget lignende havde

allerede den vise sagt i den gamle Pagt, og ogsaa Psal-
misten kalder det for Daarskab at sige: »Der er ingen Gud
til.« Naar dette allerede gælder om Hedningerne, hvor
meget mere da om Folk, der lever i den kristne Tidsalder!

En anden farlig Art af Døvhed bestaar i, at man luk-
ker sine Øren for andres heldbringende Formaninger. I
Sandhed en farlig Døvhed, som allerede har styrtet mangen
Sjæl i den evige Fortabelse. Hvem kender ikke Liden-
skabernes onde Magt, hvordan den jager saa mangen en
næsten viljeløs i Afgrunden? Da danner en erfaren Præsts,
en bekymret Moders, en from Vens Formaning ligesom en
Bom, som skal hindre Nedstyrtningen, eller et frelsende
Tov, ad hvilket den nedstyrtede kan arbejde sig op igen.

Ikke mindre farlig, eller skal jeg sige ulige farligere er
Døvheden overfor Naadens Indskydelser. Her er det jo
Gud selv, der taler direkte til Sjælen. Hvad kan vel være
skadeligere end at lukke sit Øre for Gud? Vor Herre sagde
til hin unge Mand: »Vil du være fuldkommen, saa sælg,
hvad du har, og følg mig efter.« Den unge Mand lukkede
sit Øre, og vor Herres Bedrøvelse lader os formode, at han
har tilføjet sin Sjæl stor Skade.

Døvheden er nu gerne forenet med aandelig Stum-
hed; denne følger næsten med Naturnødvendighed af hin.
Hvori bestaar den? Først og fremmest deri, at man skam-
mer sig ved sin Tro. Hvad siger Herren om dem, der af
Fejghed ikke vil bekende deres Tro? At han paa Domme-
dag vil sige til dem: »Jeg kender eder ikke.«

Maaske endnu farligere er den anden Art aandelig
Stumhed, som bestaar i, at man ikke beder. Saa længe
nogen beder, er der Haab om Frelse. Den, der ikke beder,
berøver sig selv det vigtigste Frelsesmiddel, Naaden. »Uden
Bøn ingen Naade«, siger den h. Augustin, »uden Naade
ingen Frelse.«

Stum til sin Fordærvelse er endelig ogsaa den, som
ikke har Mod til at skrifte sine Synder. Hvor er det dog
ikke trøsteligt, det Herrens Ord: »Hvem I forlader Syn-
derne, dem er de forladte«! Hvor er det dog ikke taabeligt,
naar nogen ikke tør skrifte for en Mand, som i Jesu Navn
kan tage den tunge Byrde fra hans Samvittighed og stryge
Naadens Salve over hans Sjæls dybe Saar!

Lad os vogte os for den aandelige Døvstumhed, denne
vor Sjæls allerstørste Fjende! Lad os, om muligt, ogsaa
efterligne de gode Folk i Evangeliet, som førte den stakkels
syge til Herren. Skulde det lykkes os at føre døvstumme
af vor Omgivelse til Herren, saa vil Skriftens Ord gælde
om os: »Hvo som omvender en Synder fra hans Vejs Vild-
farelser, skal frelse hans Sjæl fra Døden og skjuler Syn-
dernes (ogsaa sine egne) Mangfoldighed.« Dr. Kiefer.

Petrus Canisius.

Af A. Menzinger.

(Fortsat.)

Der var vel næppe nogen større By i det sydlige og vestlige Tyskland, som ikke havde set Canisius paa Prædikestolen. Overalt paa sine Rejser benyttede han Lejligheden til at tale til Folket. Det var langtfra blot de store Kirker, der fik den berømte Prædikant at høre. Noget, som særlig laa Canisius paa Hjerte, var Omsorgen for de utallige Sogne paa Landet, som var uden Præster. Juleferien 1552 tilbringer han saaledes i en Landsby i Nærheden af Wien, som i lang Tid havde været forladt. I det følgende Aars Fastetid ser vi ham rejse gennem Nedre-Østrig, hvor 250 Sogne var uden Sjælesørger. Over Sne og Is vandrer han fra Landsby til Landsby og tager sig af den stakkels Befolkning, der var som »Faar, der ikke har nogen Hyrde«. Hvor han selv ikke kan komme, sender han sine Ordensbrødre og andre Præster.

Saaledes lod han i 1563 holde en Slags flyvende Mission i Bispedømmet Passau. Hertug Albrecht af Bayern havde forsøgt ved Tvangsforholdsregler at udrydde den nye Lære, som var trængt ind i Bispedømmet fra Nabolandet Østrig. Men hans Strenghed havde kun fremkaldt Oprør og Forbitrelse hos Bønderne. Missionærerne — fire Jesuiter, en Dominikaner og to Verdenspræster — var udsatte for Mishandlinger, naar de blot viste sig paa Gaderne. Mange Steder fandt de Sognepræster, som end ikke kendte Syndsforladelsesordene i Skriftemaalet og benyttede Luthers og Melanchthons Skrifter til deres Prædikener. En Del Præsters umoralske Vandel havde gjort Præstestanden til Genstand for Almuens Foragt og Spot. Mange Kirker var forladte og saa ud som Stalde, men Missionærerne gjorde dem i Stand og smykkede dem. Efter Canisius's Anvisning gik de frem med den størst mulige Mildhed. Efter et halvt Aars møjsommeligt Arbejde var Befolkningen vendt tilbage til Ro og Orden igen og Faren for Løsrivelse fra Kirken afværget.

Canisius vilde helst selv personlig have taget Del i denne overordentlig vanskelige Mission. Men han var paa denne Tid Domprædikant i Augsbürg, og Domkapitlet nægtede

ham Tilladelse til at afbryde sin Virksomhed. Augsburg er i det hele taget den By, der mest af alle staar i Taknemmelighedsgæld til Canisius. I syv Aar var Canisius knyttet til Domkirken som Prædikant og holdt Prædiken hver Søndag, i Advents- og Fastetiden fire til seks Gange om Ugen. Af Byens 80.000 Indbyggere var kun en Tien-dedel Katholikker. I Begyndelsen kom der knap et halvt Hundrede Mennesker til hans Prædikener. Efter faa Maa-neders Forløb var Konvertitternes Antal vokset til 900, deriblandt flere Medlemmer af de rige Handelsslægter Fugger og Welser. Enkelte holdt under hans Ledelse den h. Ignatius's Eksercitier i tredive Dage. Sakramenternes Modtagelse tog til i en for hin Tid uhørt Grad. Mange kom til Kommunion hver Søndag, og under den daglige Messe kunde man se ansete Borgere knæle ned paa det bare Stengulv.

Dette Omsving vakte selvfølgelig Modstandernes Had. For at forstyrre hans Prædikener hældte onde Mennesker Blæk og Sod i Domkirkens Vievandskar. Da Canisius havde holdt en Prædiken om Fastebudet, modtoges Katholikkerne, da de kom ud af Domkirken, af Pøbelen, der havde stillet sig op ved Portene med store Stykker Flæsk og Oksesteg i Hænderne, som de rakte hen til Katholikkerne for derefter at nedsvælge det under Grin og Løjer. Naar Canisius viste sig paa Gaden, blev der kastet med Sten efter ham. I Smædeskrifter angreb man baade hans Lære og hans Person. Men alt dette bevirkede blot, at Katholikkerne sluttede sig tættere sammen, og deres Antal forøgedes endnu mere. Det var ogsaa i Augsburg, at Canisius begyndte hver Søndag før Prædikenen højt at bede en Bøn for Kirkens Anliggender. Denne »almindelige Bøn«, som Canisius har indført, har holdt sig indtil vore Dage; det er den, som vi hver Søndag beder efter Høj-messen.

Canisius er ikke blot folkelig i sin Tale, men ogsaa i sin Færd. Han følte sig som eet med Folket, navnlig i trange Tider. Da Pesten brød ud i Augsburg i Aaret 1563, og selve Domkapitlet flygtede, blev Canisius i Byen og var Folkets Trøst og Støtte i den tunge Hjem søgelse. Under et Jordskælv, som i 40 Dage næsten uafbrudt hærgede

Byen Innsbruck, minder Canisius's Bodsprædikener — han var i 1572 Ærkehertug Ferdinand den Andens Hofprædikant — uvilkaarligt om den h. Krysostomus's berømte Taler »Om Statuerne«. Overalt finder Canisius Tid til at tage sig af de fattige og nødlidende. Han besøger Hospitallerne og Fængslerne og staar de dødsdømte bi paa Retterstedet.

Hans Yndlingsadspredelse er at samle Børnene omkring sig, lære dem at bede og undervise dem i Katekismen. Midt under Rigsdagens Arbejder finder han Tid til engang at forberede en fattig Jøde til Daaben, en anden Gang at tage sig daglig af en forsømt, forældreløs Dreng. Rørende Omsorg viste han for de fattige Studenter. Han samlede Penge og Levnedsmidler til dem og benyttede gerne Lejligheden til at anbefale dem til de troendes Velgørenhed fra Prædikestolen. Saaledes siger han i en Prædiken fra November 1561: »De har nu en haard og streng Tid. Lad os da sørge for, at de kan faa varme Klæder. De synger saa smukt hver Dag for os her i Kirken, og Tiggeri er dem forbudt her i Byen.« Selv holdt han meget af Kirkesang. Den 1ste Januar 1561 stod han paa Prædikestolen i Augsburgs Domkirke. Nytaarsprædikenen skulde begynde. Da raaber Canisius i hellig Juleglæde: »Først en Salme til Ære for det kære, nyfødte Jesusbarn. Lad os synge: Et lille Barn saa fromt og godt.« Og saa istemte han selv den prægtige gamle Salme, som vi jo ogsaa har i vor Salmebog (Nr. 95). (Fortsættes).

En lille Holmgang i Rønne.

Meddelt af *Pastor Olrik*.

Mit Foredrag i Rønne den 28. Juni om Mariadyrkelsen havde yderligere til Følge, at der den 13. Juli i baade Bornholms Tidende og Bornholms Avis fremkom følgende Artikel af Provst Bostrup i Rønne:

Naar Mariadyrkelsen anbefales iblandt os af den romerske Kirke, maa vi fra protestantisk Side nedlægge Indsigelse. Det skal fuldt ud erkendes, at Romerkirken ikke tilbeder Maria eller Helgener, men ene tilbeder Gud.*) Men vi maa

*) Udhævet af Pastor Olrik.

ogsaa afvise den Dyrkelse, Romerkirken viser Helgener, og den ganske særlige Dyrkelse, den yder Maria, som Indgreb i den rette Gudsdyrkelse. Den kalder det Latreia, o: Dyrkelse; men dette Ord bruges i Bibelen udelukkende om at dyrke Gud, saaledes i det kendte Ord, der nævner begge Dele: Du skal tilbede Herren, din Gud, og dyrke ham alene! Vi kan ikke godkende, naar de Romerskkatholske beder til Maria: »O, min Herskerinde, o, min Moder! Ihukom, at jeg tilhører dig! Bevar mig, beskyt mig som din Ejendom og din Besiddelse;« og der tilføjes, at den, der beder saaledes, derved vinder en Aflad i 40 Dage; eller naar der i deres Majandagt for Maria bedes saaledes: »Vi helliger dig vort Hjerte, vort Legeme og vor Sjæl; i dine Hænder nedlægger vi alt vort Haab og al vor Fortrøstning, alle vore Prøvelser og al vor Trængsel; dig anbefaler vi hele vort Liv og især vort Endeligt.« Al vor Fortrøstning og Haab er Guds fulde Naade i Kristus. Han er vor Talsmand og Forbeder hos Faderen, Jesus Kristus den retfærdige, og ikke Maria eller nogen Helgen; ved ham har vi aaben og frimodig Adgang til Guds Kærlighed, hvorfra ingen skal kunne skille os. Naar der i den romerske Katekismus tales om Marias Intercession eller Mellemkomst, stemmer det ikke med Skriftens udtrykkelige Ord, at der er een Mellemand mellem Gud og Mennesker, Kristus, der for vor Skyld blev Menneske. Det er betegnende, at i alle Apostlenes Breve, hvor der dog saa ofte tilskyndes til Forbøn, vises der ikke nogetsteds hen til Maria som Forbederinde. Og der findes ikke i hele Skriften nogen virkelig Støtte for, hvad from og følsom Fantasi har udformet i Romerkirken, at Maria skulde være født uden Synd, og at hun skal være optaget til Himlen og æres som »Englenes og alle Helliges Dronning«.

Men vi vil gerne med alle Slægter prise Jesu Moder salig og vise hende og alle sande Helgener den rette Ære ved efter vort Kirkesamfunds Lære at mindes dem for at efterfølge deres Tro og deres fromme Liv hver især i vort Kald. Og hvor maler ikke her den hellige Skrift levende for os den ydmyge Kvinde, som modtog Bebudelsen: »Du har fundet Naade hos Gud!« og modtager den med det inderlige og lydige Troens Ord, som er saa værdt at tage til Hjerte og efterfølge: »Se, jeg er Herrens Tjenerinde; mig ske efter dit Ord!« Hvor skøn er hendes Lovsang: »Han har set til sin Tjenerindes Ringhed.« Saaledes er Maria fremstillet af den nu afdøde Forfatter *Jakob Knudsen* i hans Digtning: *Jomfru Maria*. I syv Sange fremfører han i Bibelens Aand hendes ægte Menneskelighed i Sjælevé og Fryd under Bebudelsen indtil Jule-natten, hendes lydige og, hvad han udtrykkelig kalder, hendes modige Tro. Han sætter sig som Opgave at vise, hvorledes Maria netop ved dette ægte menneskelige, at være modtagelig for det nye og himmelske i ædlest Forstand, bedre end alle jordiske Begæringer, bliver den, der faar Del deri og bliver vor Herres Jesu Kristi Moder og derved opnaar den store, sande Lykke, hvorfor vi priser hende salig som den velsignede blandt Kvinderne. Og han lægger bestandig Vægten paa, at hun derved er blevet det levende Forbillede for os; paa samme Vis, ved Hjertets fulde Hengivelse, vil vi opnaa den Velsignelse, som ene formaar at stille Hjertets dybeste Trang tilfreds, Kristi nye Liv og Fødselsglæde; og dette er udelukkende Guds Værk og hans Naade, som vi maa bede Gud om maa ske med os.

Helt igennem viser Skriften os Maria i hendes sande Menneskelighed uden nogen Overdrivelse, hendes Moderomsorg og Modersmerte, i Sandhed som Tjenerinden og ikke som Herskerinden. Og Skriften viser os netop, hvor vanskelig den Opgave var ogsaa for Maria at lade det jordiske helt gennemtrænge af det

himmelske og fornyes deri. Det kommer frem ved Brylluppet i Kana. Og det fremtræder særlig stærkt, dengang Maria sammen med Jesu Brødre og Søstre kommer for at hente ham hjem og drage timelig Omsorg for ham, fordi det synes dem, at han rent glemmer sig selv. Herren afviser denne Indgriben i hans Virksomhed; han peger ud over Discipelskaren og siger det betegnende Ord: »Hvem er min Moder og mine Brødre? Enhver der gør min Faders Vilje, han er min Broder og Søster og Moder.« For det himmelske Samfund og Broderskab maa selv de inderligste Blodets Baand her paa Jorden vige. Hermed stemmer det, at Herren paa Korset betror sin Moder med den ømmeste og himmelske Omsorg ikke til sin jordiske Slægt, Brødrene og Søstrene, men til den Discipel, han elskede, fordi denne som ingen anden kunde dele med Maria den rette Trøst. Og alle trænger vi uden Forskel til denne fulde Trøst, som det hedder i vor gamle Folkesang:

Selv Jomfru Maria, Moder til Krist
med alle Guds Helgen, hun forvist
blev ikkun salig paa samme Maade,
for Jesu Skyld af Gud Faders Naade.

Efter Herrens Opstandelse finder vi Maria selv tilstede blandt Discipelskaren. Men det er betegnende, at efter Pinsedag omtales hun ikke mere. I Menighedens Samfund er der ingen Forskel; her er alle lige, og hver finder sin Plads med sin givne Egenommelighed. Marias Betydning er ganske indeholdt i, hvad der hører til Juleevangeliet, at hun fødte sin Søn, den førstefødte, som det er udtrykt i vor Trosbekendelses Ord om Jesus Kristus, at han er undfangen af den Helligaand og født af Jomfru Maria. Og til den rette Gudsdyrkelse hører det, ikke at tillægge Maria nogen uvedkommende Ære, men med alle Slægter prise hende salig som vor Herres Jesu Moder, efterfølge villigt hendes lydige Tro og opleve, hvad Maria bekender med Fryd, at de ringe og ydmyge skænker Gud Barmhertighed.

I begge de ovenstaaende Blade har jeg derefter faaet optaget følgende Indlæg som Svar:

I Lørdags Aftes fandtes i dette Blad en Artikel af Hr. Provst Bostrup angaaende Mariadyrkelsen. Som katholsk Præst er det mig, skønt jeg naturligvis paa ingen Maade er enig med Provsten, dog en særlig Glæde at gøre opmærksom paa, i hvilken nobel og ridderlig Tone den hele Artikel er holdt. Det er ganske øjensynligt, at Provst Bostrup er en retsindig Mand, der ikke vil gøre nogen Uret, ikke engang den katholske Kirke, som han synes at være en bestemt Modstander af. Artiklen er tillige fint og klogt skrevet som ogsaa klart og bestemt; der er Fejltagelser og urigtige Slutninger i den — det kan hændes den bedste — men der er ingen Fordrejelse eller Tilsnigelser, endsige Beskyldninger. Overfor en Modstander som Provst Bostrup føler jeg Trang til en ærbødig Hilsen, forinden jeg gaar over til et kortfattet Forsvar angaaende Hovedpunkterne.

1) Verset:

Selv Jomfru Maria o. s. v.

er noget, alle Katholikker med selve Paven i Spidsen ganske ubetinget vil underskrive og altid har villet underskrive. Jeg vilde nødigt være den katholske Theolog, der hævdede andet, end

at Jomfru Maria udelukkende er bleven salig for Jesu Skyld af Gud Faders Naade.

2) Ligesaa uforbeholdent og ubetinget hævder den katolske Kirke, at al vor Fortrøstning og Haab er Guds Naade i Jesu Kristus og det udelukkende. En ganske anden Ting er, at Guds Moder, Jomfru Maria, ved sin Mellekomst hjælper os til at faa denne Naade. Det er det samme blot paa en anden Maaade, naar kristne Forældre ved deres Mellekomst hjælper deres Børn til Guds Naade, f. Eks. ved at lade dem døbe eller ved at give dem en gudfrygtig Opdragelse, eller naar Hedninger ved en Missionærs Mellekomst faar Guds Naade f. Eks. derved, at han forkynder Guds Ord for dem eller beder for dem. Jomfru Maria døber ikke, og hun prædiker ikke, men hun beder for os. Det vilde dog være sørgeligt, om det at komme i Himlen vilde være ensbetydende med at være udelukket fra at gaa i Forbøn for andre.

3) Prost Bostrup maa have husket fejl, naar han siger, at den katolske Kirke kalder sin Dyrkelse af Maria for Latreia; lige det modsatte er Tilfældet. Kirken forbeholder Ordet Latreia for Dyrkelsen af Gud eller en af de tre Personer i Guddommen. For Helgenerne bruges Udtrykket Dulia og for Maria Hyperdulia. Enhver katolsk Katekismus lærer, at man dyrker Gud ved at tilbede ham, men Maria og de andre Helgener dyrker man kun ved at ære dem, bede om deres Forbøn og efterfølge deres fromme Liv.

4) Der findes i Bibelen noget, der hedder det fjerde Guds Bud: Du skal ære din Fader og din Moder. Jesus Kristus maatte efterkomme det fjerde Guds Bud, ja endog opfylde det i den højest mulige Grad. Som Guds Søn fra Evighed og selv Gud har han jo selv givet det fjerde Bud. Da Christus er Himmelens Konge, er hans Moder, som han skal ære og elske, ganske naturligt Himmelens Dronning. Hun regerer naturligvis ikke, men hun har stor Indflydelse paa Regeringen gennem sin Forbøn. Derfor er der intet urimeligt i, at Katholikkerne kalder hende deres Herskerinde. Hvor i al Verden skulde dog Maria kunne komme til at skille Katholikkerne fra sin Søn? Eller er det saadan, at i et godt Hjem Børnene ved at elske deres Moder bliver skilt fra deres Fader? Eller bliver jeg skilt fra en Mand ved ogsaa at omgaa hans Moder?

5) Den hellige Skrift lærer, at den Kristne ved Daaben er indpodet paa Kristi mystiske Legeme, af hvilket han fra nu af udgør et Lem. Kristus er Hovedet, de Kristne er Lemmerne. Vi er kun Kristne, saa vidt vi er Lemmer paa Jesu Kristi hemmelighedsfulde Legeme. Maria er Moder til Kristi sande Legeme og derfor ogsaa til hans hemmelighedsfulde Legeme. Naar vi nu er Lemmer paa Kristi hemmelighedsfulde eller mystiske Legeme, saa maa Maria jo ogsaa være vor Moder, selvfølgelig i overnaturlig Forstand, for den, der er Moder til hele Legemet, er ogsaa Moder

f. Eks. til Fingrene. Der maa i denne Henseende gælde det samme for Kristi mystiske Legeme som for hans naturlige Legeme. At Maria er Moder til Kristus, vil jo ikke sige andet, end at han har faaet sit Legeme gennem hende. Saa er altsaa Maria den Kristnes Moder i overnaturlig Forstand, og en Kristen er altsaa kun en Kristen, for saa vidt han har Maria til Moder. Det er derfor gennem det 4. Bud, at Bibelen byder os at ære Jomfru Maria.

6) Det er rigtigt, at Maria er det ægteste og sandeste Menneſke; det var Adam og Eva ogsaa inden Syndefaldet. Synden hører ikke med til Menneſkets sande Væsen, ellers havde Kristus jo heller ikke været sandt og ægte Menneſke.

7) Jesu »Brødre«. Det græske Ord for Broder betyder ikke alene kødelige Broder, men ogsaa Fætter og Brodersøn o. s. v. Det vil imidlertid føre for langt at komme ind paa dette Spørgsmaal, der iøvrigt mere end noget andet viser, hvor let man kan tage fejl, naar man læser Bibelen uden kirkelig Vejledning, noget, som Apostelen Petrus udtrykkelig gør opmærksom paa.

— Nu har jeg først holdt Foredrag, og Povst Bostrup har svaret her i Bladet, saa har jeg repliceret, og maaske giver Provstens Duplik, og saa vil det være bedst at holde op. Jeg agter at lade Provstens Artiklet aftrykke i »Nordisk Ugeblad for katholske Kristne«; den vil blive læst med Interesse og Anerkendelse af flere end mig, og jeg kan ikke tænke, at Provsten vil have noget imod det.

Saa vil jeg slutte med en oprigtig ment ærbødig Hilsen til min ridderlige Modstander.

*Jeg takker den højt ærede Redaktion for Optagelsen.

Det følger af sig selv, at det er vanskeligt i et Indlæg i et Dagblad til fulde at give Svar paa alle de Pile, Provst Bostrup i sin dygtige Artikel har faaet udskudt mod Mariadyrkelsen. Man maa jo tage et vist Hensyn til Bladene og ikke forlange for megen Plads af dem. Jeg skal heller ikke i Øjeblikket her i Ugebladet komme ind paa en nærmere Redegørelse. Jeg haaber en Gang til Vinter maaske at kunne genoptage min tidligere Gennemgang af Troslæren; dér vil der være Lejlighed at gøre det virkelige Forhold mellem den hellige Skrift og Jomfru Maria klart. Jeg bemærker i øvrigt, at Provst Bostrup ikke selv havde overværet mit Foredrag; men hvorom alting er, det er behageligt æggende at dyste med en Theolog som Provst Bostrup, der fægter med en smidig Fleuret og ikke slaar med Sten. Jeg kommer ganske uvilkaarlig til at holde af saadan en Mand.

Vreta Kloster.

Af *Edu. Ortvæd.*

(Fortsat.)

Efter folkevisen¹³⁾ blev dog ægteskabet ulykkeligt. Visen — der lider af grundige historiske urigtigheder — siger, at femten år levede de sammen og fik tre døtre, men taledede aldrig et godt ord sammen; på sin døds seng bad moderen den ene af døtrene, Elin, indgå i Vreta, men fik det svar: »Intet har jag noget nunneköt; I ärnen mig ock en man!«; ved at se sin moders bedrøvelse indvilgede datteren dog. Historisk derimod er, at datteren Katarina blev Erik XI. Läspes dronning og som enke blev nonne i Gudhem, samt at datteren Benedikta (Bengta) ægtede Svantepolk Knutson, og disses datter Ingrid blev røvet ligesom mormoderen. Også Benedikta selv skal være bleven bortført, nemlig af Östgötalagmand Lars Pederson.¹⁴⁾

Også klostrets ejendomsret blev allerede genstand for overgreb. Kong Johan I.s ovennævnte brev er nemlig en erklæring til beboerne i Östgötland, at gården Kimstad (østen for Roxen sø), som var skænket klostret, men »ved slette menneskers indskydelser var bleven nonnerne berøvet en tid,« skulde tilhøre disse.¹⁵⁾ Den havde hørt til den sverkerske families eje.

Henimod midten af 13. århundrede hærgede en ildebrand både kirke- og klosterbygningerne — der fra først af vel nok væsentlig var opført af træ — og i fornævnte afladsbrev af 1. februar 1248 skriver Vilhelm af Sabina, at nonnernes kræfter ikke er tilstrækkelige til istandsættelse af alt det beskadigede, hvorfor han tilsiger alle, der har oprigtig angret og skriftet deres synder, 40 dages aflad. Med samme grundelse er kardinal Guidos brev af 1266 på 100 dages aflad udstedt, og med den bemærkning, at det kun gælder, indtil byggeriet er færdigt. I byggeperioden indgik som nonne Ulvilda, datter af en afdød Birger, og medbragte Östgötagodset Hultakil med tre tilhørende bønder, hvad Birger jarl II på embedsvegne stadfæstede i 1265.¹⁶⁾

Denne gang opførtes komplekset af sten fra det nærliggende kalkstensbrud, om hvilket Linköping domkapitel i 1306 erklærer, at det tilhører klostret, og at kapitlet kun ved konventets godhed har lov at benytte det.¹⁷⁾ Omsider

kom man så vidt, at biskop Benedikt II af Linköping — hertug Bengt Birgeron — kunde indvie Kirken den 13. juni 1289, i hvilken højtidelighed hans broder Magnus Ladulås og dronning Helvig, Svantepolk Knutson o. a. deltog. I september s. år knyttede biskop Brynjulf af Skara aflad til kirkebesøg på adskillige af årets festdage.¹⁸⁾

Dagen før kirkeindvielsen viede biskop Benedikt Katarina Svantepolks datter til abbedisse — klostrets syvende — og ti novicer til nonner.¹⁹⁾ Ved denne lejlighed bekendtgør kongen og bispen, at en jomfru . . . væg Magnusdotter, søsterdatter af en Linköpingkannik, var gået i klostret uden sine forældres vilje, uden dog at medtage andet end de nødvendige klæder, hun havde på, og at (den udvalgte) abbedisse Katarina Svantepoldatter havde taget imod hende efter samråd med kongen og bispen. I overværelse af disse, lagmanden o. fl. havde nu faderen i sakristiet forsonet sig med datteren og til sin sjæls frelse i alle nonnernes nærvær tilstået klostret en otting jord, som dog ægteparret forbeholdt sig nytten af, så skulde de nok hjælpe datteren så længe med det fornødne til underhold. I 1306 testamenterede forældrene yderligere en bebygget otting imod på livstid at få sig overladt til brug næsten to af konventet; desuden beholdt de på livstid den bebyggede.²⁰⁾

Abbedisse Katarina og hendes søster Ingrid var døtre af Valdemar Sejrs tidtnævnte sønnesøn, ridder Svantepolk Knutson, lagmand for Östergötland, og Bengta Sunesdotter. Som så mange andre piger af fornem byrd må de som børn være blevet indsat i klostret til opdragelse. De medfik som rundhåndet vederlag $13\frac{2}{3}$ otting, hvoraf de fire på Öland.²¹⁾ Aktstykket nævner ikke døtrenes navne, men siger blot: »For to af mine døtres indtræden i klostret Vreta, har jeg overdraget det til eje . . .« Det er, sikkert fejlagtig, dateret februar 1256. Forældrene havde lovet den danske ridder David Torstensøn Ingrid til brud, men hun blev i 1287 eller 88 bortført af ridder Folke Algotson, broder til biskop Brynjulf i Skara, og bragt til Norge, hvor parret blev viet og fik sønnen Knut. Når Fr. Hall²²⁾ hævder, at børnenes anbringelse maa være sket ikke 1256, men imellem 1266 og 73, passer det godt med,

at Ingrid ellers må have været opimod 40 år, da hun bortførtes; hun måtte da også forlængst være bleven nonne og vilde følgelig ikke kunne være bleven ægteviet. Endnu i 1312, da hun testamenterede Vreta ligesom Alvastra 10 m. p. og de øvrige klostre 3 m. hvert, var det hendes agt at bisættes i Skara domkirke.²³⁾ Men i begyndelsen af 1321 klostergav hun sig, og hendes søn overværede højtideligheden. Ved denne lejlighed testamenterede hun klostret de fem ottinge, klostret havde købt af Birger Brosa, og hendes fader igen af klostret, og 1½ til; desuden en sølvvæske med relikvier, fuldt udstyr til et alter samt et sæt messeklæder til præst og diakoner. Bestemmelserne angående Alvastra og de øvrige klostre bibeholdtes.²⁴⁾ I en på Vretas vegne udstedt kvittering fra oktober 1323 kalder hun sig dets forsvarerinde.²⁵⁾ Faderen døde 1310, men havde forinden skænket to Östgötagårde;²⁶⁾ han blev begravet i Alvastra. Sønnen, ridder Knut, var siden Gudhems tillidsmand.

Mange andre gaver tilflød omkring denne tid Vreta. Birger II jarls brodersøn, Filip Elofson havde inden 1250 givet en gård, som hans fader dog ombyttede med to møller og et stykke skov.²⁷⁾ Bengt Magnusson testamenterede i 1269, med ret til at genkalde det, ethvert Cisterciakloster i landet ½ m. s., men til Vreta gården Bro i klostersognet som sjælegave for sig: selve kong Valdemar Birgeron blev bedt om at være eksekutor, biskop Henrik af Linköping og andre stormænd vidner.²⁸⁾ Da Værends lagmand Folke Karlson i 1282 tilskrev ethvert andet kloster i Sverige 2 m. p., tilskrev han Vreta sin gård Eneby i Östgötland, imod at konventet gav ham en grav, ifald han døde ikke langt fra klostret. Magnus Ladelås's dronning Ingeborg var tilstede i klostret, da hans døtre et par år senere stadfæstede den afdødes gave.²⁹⁾ Birger jarls svigersøn Sigge Guttormson gav 1283 1 m. s., ligesom Askeby fik.³⁰⁾ Blandt de øvrige velgørere skal nævnes Birger Thomasson, der i 1308 betingede sig grav i Juleta, men iøvrigt kun betænkte Vreta, nemlig med 10 m. p.³¹⁾ Og så Ulf Holmgersons søn Folke i 1321, der valgte sig grav i Alvastra ellers ikke betænkte noget andet Cisterciakloster end Vreta, der fik 5 m. p., ligesom hans første hustru otte år tilforn kun foruden Alvastra betænkte Askeby og Vreta, der hver fik 2 m. p.³²⁾

(Fortsættes.)

Ved kirkens dør.

Norsk Digt.

Bed for fremmede fugel derindel
 Bed den et skjærmende Iy maa findel
 Vingeskudt —
 med model brudt
 den sturer i livets ødslige kulde,
 evner ei flugt, ei toner fulde.

Den sjæl, som tændtes av guddomsgnist,
 det gik som ribbede fugel paa kvist.
 Hvileløs jagende —
 med tvivlen nagende
 han grublet og gransket, maalet og veiet.
 Snart intet bestod og intet han eiet.

Da vandret Vor-Frelser hin Thomas i møt
 og førte til kirken den mødige fot.
 Giv kirken — o under,
 hvor endnu hans vunder
 hver dag beskues og ofres paa nyt
 Lad tvivleren se! Giv ham tro — giv ham Iy!
 S. Ø.

Hertug Knuds Division i Sommerlejr.

Alt vel!

14 vidunderlige Dage er endt; Blikket søger tilbage til Gjorslev Strand, Minderne stiger frem et for et . . . kan du huske . . . og den Aften . . . den Øvelse . . . og Lejrbaalet!

Lad det være sagt straks: Intet Uheld, ingen Mislyd i de 14 Dage. Spansk Syge har lukket adskillige andre Lejre, vor blev forskaanet. Medicinkassen kom næsten urørt hjem — et Par Hovedpinepulvere, lidt Bind til saarede Tommelfingre — ellers intet brugt.

Disciplinen var god — langt over Forventning. Maden var — trods Ernæringskort — særdeles god og rigelig. Tonen var upaaklagelig, Stemningen høj — ogsaa naar Dagregn tvang os ind i Teltene.

Og alt det skal fremhæves, fordi det var første Gang,

vi var ude paa saa lang en Tur — vore Førere var uøvede, Chefen »uerfaren« og Spejderne selv ganske nye.

Vi har al god Grund til længe at fortsætte vort begejstrede *Te Deum*. Og vi har ogsaa god Grund til at takke vore Venner og Velgørere, der muliggjorde Lejrens Oprettelse og Gennemførelse.

Men hvorledes skulde det kunne have været ringere, naar vi begyndte det hele paa rette Sted.

Forberedelserne.

Det var en Sommeraften ved 8-Tiden, at ca. en Snes unge Spejderførere samledes i Sakramentskirken. Aftenens blide Lys faldt gennem de klare Glaskupler ned over de hvide Hvælvinger og det herlige Guldalter.

Sakramentet tronede deroppe; Gud skuede ned over en ung Skare, hvis Hjerte brændte efter at organisere hans yngste Tropper og at dygtiggøre sig selv.

En Times Tilbedelse var Indledningen til vor Lejr. Vi bad til Den Helligaand, til Gud Søn i Sakramentet, til vor himmelske Fader, til Jomfru Maria og Allehelgen om Værn og Hjælp over vort Forehavende. Og Divisionens Chef og Kapellan rettede en varm Henvendelse til sine Medarbejdere om at ofre sig og at sætte alle Kræfter ind paa, at Lejren kunde blive til sjælelig og legemlig Gavn for vore Drengene og i det paafølgende Førermøde lovede vi hinanden at gaa foran med det gode Eksempel i Modtagelsen af Sakramenterne, saa Lejren — Drengene ubevidst — maatte blive en Slags Dreng-Eksercitier, hvis Resultat gerne skulde vare og virke længe.

Afrejsen.

Stenosgade vrimlede af Spejdere i fuld Oppakning i den aarle Morgen. Snart knæler de for det kendte og kære Højalter i den Kirke, hvis Præster altid har vist os saa storstilet en Gæstfrihed og en kostbar Venlighed.

Divisionschefen læser Messen til Den Helligaand — og snart skingrer Fløjten til Afgang. Med vor nyindviede Stander, der øverst bærer Spejdernes gyldne Lilje og vort Motto: Vær beredt!, smælder sine pavelige Farver i det sollyse Gry, gaar Marchen til Banen. Bagerst troner Kaybydstruppen med Gryder og Skeer — der er Fest og Forventning over det hele. St. Olai Trop fra Vedbæk og Helsingør støder til, og paa faa Øjeblikke er vi i Kupéerne. Mange Forældre og flere Præster glædede os ved at være tilstede ved Afrejsen — de hilstes med rungende Hurra'er, da vi kørte.

I Vognene er der »Fest«. Man synger og morer sig. Fra en Kupé hører man »Der er et yndigt Land« — fra en anden »Jim og jeg var Venner alle Dage«. Meldinger

og tjenstlige Ordre gaar fra Vogn til Vogn, til Chefen er klar over Mandskabets og Billetternes Fordeling.

I Køge skifter vi. Men — oh Ve — der er ikke Plads i Vognene i det lokale Bumletog. Vi entrer en Godsvogn, og Festen tager ingen Skade. Der synges og jubles, der laves Vittigheder over Fakse-Ekspressens rigelige Ophold paa Smaastationerne.

Omsider er vi i Klippinge, hvor vi selv maa losse vor Oppakning ud. Marchen gaar mod Gjorslev Strand.

Magleby Skole faar et Hurra, der ophæver de Indfødtes Disciplin — alle Børnene farer til Vinduet. Strandskoven er i Sigte, og paa Søgaard hilses vi Velkommen af Kammerherreinde Scavenius og hendes Datter.

Havet! Ja, der er det bag Stammerne — og vi er trætte. Et Øjeblik efter staar vi paa Pladsen for vort Sommerliv, og snart skal Teltene rejses. (Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Helsingør. Trods det ustadige Vejr, der i denne Tid hjemsøger Landet, havde Vincentssøstrene smukt Vejr til deres Basar den 28. og 29. Juli; Søstrenes Glæde over det smukke Vejr øgedes med et rigtig godt Udbytte for det barmhjertige Formaal, der er Hensigten med den. Basaren var saa godt besøgt som aldrig før og hele Arrangementet var større i Aar end tidligere Aar. Restaurationen — der bl. a. bød paa ægte Kaffe — havde strygende Omsætning og maatte til Sorg for de kaffeelskende Helsingørboere melde udsolgt alt for tidligt Mandag Eftm. Søstrenes Gerning i Helsingør vinder Aar for Aar større Beundring i Byen og staar som en solid Hjørnestein i den katholske Kirke i vor Tids Danmark.

Rom. Hovedartiklerne i det sidste Nummer af *Acta Apostolicae Sedis* er følgende: 1) Brev fra Paven til Ærkebiskoppen af Warszawa og de andre Biskopper i denne Kirkeprovins med Meddelelse om, at han agter at sende Mgr. Achille Ratti som Apostolisk Delegat til Polen. 2) Brev til Patriarken af Lissabon og de øvrige Bisper i Portugal, hvori de roses for deres Iver og Aarvaagenhed. 3) Brev til Benediktinerabbeden Jansens med Tak for hans sidste Værk, 7ende Bind af St. Thomas's *Summa theologia: De hominis natura*. 4) Brev til Jesuiterpater R. H. Tierney, Udgiver af det fortrinlige amerikanske katholske Ugeskrift *America* med Velsignelse til Udgiverne og Medarbejderne i Anledning af Tidsskriftets 10 Aars Jubilæum.

Kirkelig Kalender.

4. Aug. 11. Søndag eft. Pintse.	11. Aug. 12. Søndag eft. Pintse.
5. — M. Maria i Sne.	12. — M. Clara, Jomfru.
6. — Ti. Christi Forklarelse.	13. — Ti. Hippolytus og Cas- sianus, Martyrer.
7. — O. Cajetanus, Bekender.	14. — O. Vigiliedag.
8. — To. Cyriacus, Largus og Smaragdus, Martyrer.	15. — To. Marias Optagelse.
9. — F. Vigiliedag.	16. — F. Joachim, Marias Fa- der.
10. — L. Laurentius, Martyr.	17. — L. Hyacinthus, Beken- der (Fastedag.)

Kollekt for den danske katolske Kirkesag.

Søndag d. 18. Aug. holdes den af det Apostoliske Vikariat foreskrevne **Ansgarius-Bonifacius-Kollekt** i alle Kirker og Kapper til Bedste for vore mest trængende kirkelige Institutioner.

Sommervejser for tilrejsende.

(Katholske Seværdigheder i København.)

St Annæ Kirke, Kloster og Skole paa Amager.
St. Elisabeths Hospital paa Amager.
Mariahjemmet og St. Knuds Kapel i Vestervoldgade.
St. Ansgars Kirke i Bredgade.
St. Ansgars Skoler i Bredgade.
Rosenkranskirken og Skolerne i Boyesgade.
Fransk Skole i Frederiksberg Allé.
Jesu Hjertes Kirke i Stenosgade.
St. Knuds Skole i Stenosgade.
Katholsk Boghandel paa Vesterbro.
Klosteret paa Amalievej.
Klosteret paa Kastanievej.
Fransk Skole paa Østerbrogade.
Kirke og Kloster paa Jagtvejen.
St. Josefs Kirke og Hospital i Griffenfeldtsgade.
Sakramentskirken med Skole paa Nørrebrogade.
Seminariet med Immaculata-Kirken paa Strandvejen 91.
St. Andreas Kirke og Kollegium i Ordrup.
Den franske Skole i Ordrup.

Unio. Fredag den 9. August afholdes Sommermøde Kl. 7—11 i Carlsbergpavillonen, Strandvej 20. Keglebane og Billard til fri Afbenyttelse. Madkurve kan medbringes.

Roskilde. I Sommermaanederne afholdes Eftermiddagsandagten paa Søn- og Helligdage Kl. 5.

Husk de **to polske Børnehjem** i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefs Søstre).

Tak. Vi bringer herved alle, som ved Gaver eller paa anden Maade har bidraget til at støtte vor Basar, vor hjerteligste og bedste Tak.
St. Vincents-Søstre.

K.U.B. (Katholsk Underretnings Bureau), et Samfund af katolske, akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Magister Matthæus Hansen, Hovinarksvej 30, Charlottenlund.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. o. G. 1—4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4—6 Eftermiddag.

Nr. 32.

Søndag den 11. August.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Petrus Canisius. — ABC for voksne. — Vreta Kloster. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Helsingør. Aalborg. Sverige. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

416.

»Hans Ansigts Herlighed.«

(Søndagens Epistel.)

Da Moses for anden Gang havde været paa Sinai og saa steg ned fra Bjerget med Pagtens Grundlov, indridset paa de to Stentavler, i sine Hænder, da straaede hans Ansigt; Glansen formindskedes ikke indtil hans Død, saa at han maatte tage et tæt Slør over Ansigtet, naar han vilde tale til Folket, til Israels Børn; thi de saa, hvorledes hans Ansigt straaede og frygtede for at komme nær til ham.

I fyrretyve Dage havde Moses været oppe paa Sinais Fjeldkam, højt oppe over den gule Ørkenflade, hvor det fra Ægyptens Trældom befriede Folk teltede, højt oppe over de mørke, klamme Skyer, der saa tit dækker Himlen til for os; deroppe i den rene, evig stille, evig solfyldte Højde dvælede Moses, han spiste ikke Brød og drak ikke Vand, han var hos Herren, Herren talte med ham og han med Herren.

Det Lys, Moses havde indsuget deroppe paa Bjerget, Aabenbaringen, han havde modtaget, Herrens Herlighed, han havde skuet, bar han med sig ned til Jordens Lav-

ninger, men det kunde ikke skjules i hans Indre, det brød frem af Øjnenes Dyb, trængte igennem Pandens Hvælving.

Hvad hans store Sjæl var opfyldt af: Himmelverdens Herlighed, det lagde sig om hans magtfulde Ansigt som en Glorie, der tvang Blikkene ned.

Lyser dit Ansigt ogsaa? Ja, maaske engang imellem af en hastig Glæde eller Fornøjelse for lige saa hurtigt igen at sløves af Kedsommelighed og formørkes af Bitterhed.

Har du aldrig mødt et Menneske, hvis Ansigt i den Grad var præget af Renhed, af Andagt, af uselvsk Godhed, af Guds Kærlighed, at det ligefrem straaede deraf og tvang dine Øjne ned af Skam? Af Skam, fordi dit Indre var tomt!

Efter at Ungdommens og den overfladiske Skønheds Glans er forgaaet, sætter Sjælen sagte og sikkert sit Præg paa Ansigtet. Se i Strøgets Trængsel paa de gamle, paa de ældste; hvad ser du? Du kan se meget. Hvor kan man ikke vederkvæges af en mild og klar og staalsat Sjæls Billede paa et rynket Ansigt?

Fyld din Sjæl med Lys, med Lys fra Sinai, hvor Guds Kærlighed aabenbares, fra Bønnens Sinai, fra den eukaristiske Forenings Højde; fyld din Sjæl med Ild ved den virkelige, offervillige Kærlighed, ved ihærdig, uafbrudt Dydsøvelse.

Hvis Sjælen ikke er opfyldt af Lys og Himlens Klarhed, vil enhver hyklerisk Dydsmaske dog for et alvorligt Blik blive til en hæslig Grimasse.

Men vi er i vor Tid i en sjælden Grad bleven Herrens fortrolige paa Eukaristiens Sinai, stadig taler han til os og vi til ham paa Alterhøjen; var det da i Grunden forunderligt, om selv vi blev præget af hans Ansigts Herlighed . . . ?

P. A. Meyer.

Petrus Canisius.

Af A. Menzinger.

(Fortsat.)

3. *Canisius, de stores Tillidsmand og Raadgiver.*

Canisius levede i en stor Tid, og i denne store Tid var han en af de største. Det var ikke ham, der trængte sig frem, det var Paven, de gejstlige og verdslige Fyrster, der kaldte paa ham og brugte ham som Raadgiver og Mægler i de vigtigste Anliggender. Af de mange kirkepolitiske Hverv som blev Canisius betroet, vil vi kun fremhæve nogle, ved hvilke han paa afgørende Maade har grebet ind i Begivenhedernes Gang.

Det var i det første Aar af Canisius's Ordensliv — han var kun 23 Aar gammel — da stod han som Afsending fra Byen Köln for Kejser Karl V for at faa Hjælp mod Ærkebiskoppen Hermann von Wied. Denne ulyksalige Kirkefyrste havde ladet Melanchthon komme til Köln for at faa Reformationen indført i sit Bispedømme. Var Köln bleven protestantisk, havde det været ensbetydende med Rhinlandenes Frafald. Canisius opnaede hos Kejseren, at denne gjorde Skridt hos Paven for at faa Hermann von Wied afsat, og saaledes blev Köln ved at være den katolske Religions Støttepunkt ved Rhinen.

I 1556 byder Kong Ferdinand I ham at tage Del i Rigsdagen i Regensburg. Fra nu af er han saa at sige varigt Rigsdagsmedlem. Paa Rigsdagen i Regensburg forlangte Protestanterne en Religionsamtale. Canisius overrakte en Betænkning, hvori han fraraadede dette. Skønt han ikke principielt forkastede disse Disputationer, gjorde han dog gældende, at de hidtil aldrig endnu havde ført til nogen Enhed, men kun givet Protestanterne Lejlighed til at udbrede deres Lære. Men man trængte til Protestanternes Hjælp mod Tyrkerne, og saa gav Kongen efter. Rigsdagen valgte Deltagerne og bestemte, at Canisius skulde være Katholikkernes Ordfører. »Hellere gøre en Tiggerrejse til Indien«, skrev Canisius til Ordensgeneralen Laynez, »men Gud vil kundgøre sin Vilje for mig gennem mine foresatte. Lydigheden er min Trøst og min Styrke. Jeg forlanger ikke at være andet i Guds Hus end et Lastdyr.« Kong Ferdinand II henvendte sig til Laynez for at udvirke

en Befaling. Til sidst gjorde Pave Paul IV Ende paa alle Betænkeligheder ved at udtale sit Ønske om, at Canisius skulde tage Del i Disputationen, for at der kunde være nogen, der var i Stand til at varetage Troens og Kirkens Interesse overfor Prostanternes Angreb.

Religionssamtalen fandt først Sted i 1557 i Worms. Af Arbejdet fik Canisius blandt Katholikkerne Broderparten, saa han mange Gange end ikke fik Tid til at læse Messe. Protestanternes Ordfører var Melanchthon. Canisius bad gentagne Gange Deltagerne om ikke at bruge Skældsord, Forhandlingerne skulde føres i Kærlighedens Aand, og Tonen skulde være akademisk og venskabelig; men forgæves. I det sjette Møde kom det til et voldsomt Sammenstød mellem Canisius og Melanchthon. Canisius indrømmede, at der herskede store Misbrug, og at det ikke var Meningen at undskylde dem. Men han angreb især Protestanternes Maade at fortolke Skriften paa, idet hver havde sin egen Opfattelse og forkastede alle andres. Dette var Anmasselse og Selvforgudelse. Melanchthon svarede fornærmet: det var da en rigtig Bramarbas, som Katholikkerne havde sendt i Felten, han skulde nok faa et grundigt Svar. Fjorten Dage senere afgav da de protestantiske Theologer i Fællesskab et Svar; det var affattet i Udtryk, der udelukkede enhver gensidig Forstaaelse og gjorde al videre Forhandling ganske haabløs. Men det, der sprængte Forsamlingen, var egentlig Protestanternes indbyrdes Uenighed, som mere og mere var kommet for Dagen under Møderne og til sidst havde ført til, at Melanchthons Parti udelukkede de brunsvigske og saksiske Theologer, som efter Katholikkernes Opfordring havde forkastet Zwinglis Nadverlære. Canisius skrev til Kong Ferdinand: »Samtalen har befæstet Katholikkernes Enighed ved Modstandernes Uenighed.« Den protestantiske Reformationshistoriker Maurenbrecher betegner Wormserdisputationen som et Nederlag for Protestantismen: »Fra dette Øjeblik af begynder Ebben, Tilbagegangen af den protestantiske Strømning i Tyskland.«

I 1558 skulde Kejserkronen, som Karl V havde nedlagt i Kurfyrsternes Hænder, overdrages til Karls Broder, Kong Ferdinand. Det forlød, at nogle af de protestantiske Kurfyrster vilde benytte Lejligheden til at gøre Afpres-

ningsforsøg. Canisius søgte og fandt en Sammenkomst med Ferdinand i Nürnberg. Den tilkommende Kejser, som et Par Dage efter skulde aflægge Kroningseden i Frankfurt, var nedtrykt og vaklende. Men Mødet med Canisius gav ham Fasthed og Mod igen. Da man i Frankfurt virkelig forlangte Kroningseden ændret til Fordel for Protestanterne, ydede han mandig Modstand og svor som hans Forgængere at ville være Kirkens og den Hellige Stols Beskytter.

Det nye Kejservalg fremkaldte en uventet Konflikt mellem Paul IV og Kejser Ferdinand. Paven, der som Neapolitaner havde noget af Vesuvs ildfulde Temperament i sig, var i høj Grad misfornøjet med det trufne Valg, baade fordi Kejseren var bleven mistænkt i Rom som hældende til Kætteriet, og fordi Valghandlingen var bleven foretaget af protestantiske Fyrster, og uden at Rom var bleven spurgt. Paul IV holdt som bekendt ubøjelig fast ved den middelalderlige Opfattelse af den romerske Kejserværdighed og nægtede at anerkende Ferdinand. Canisius skrev Brev efter Brev til Rom. Ordensgeneralen Laynez søgte forgæves at omstemme Paven. Da greb Gud ind. Paul IV døde — selvfølgelig »myrdet« af Jesuiterne! — og den kejservenlige Pius IV besteg Pavestolen. (Fortsættes).

En ABC for voksne.

U.

Undskyldninger.

Det falder ikke i de fleste Menneskers Lod at blive store Opfindere. Vi beundrer Telefonens og Fonografens, Røntgen-Straalernes og Diesel-Motorens Opfindere eller Opdagere, men vi nøjes ellers med at bryde vort Hoved med at klare det daglige Livs smaa Vanskeligheder. Alligevel er vi paa eet Punkt næsten lige saa kløgtige Opfindere som Edison eller Diesel, nemlig naar det gælder om at opfinde Undskyldninger for at undgaa en eller anden ubehagelig Pligtopyldelse eller for at dække over en Dum-

hed, vi har gjort. ¹⁾ Ja, det er ligefrem forbavsende, hvilke store Opfindere paa dette Omraade allerede almindelige Skoledrenge paa 11 Aar kan vise sig at være.

Da jeg en Gang underviste i en daværende femte Underklasse, udeblev en Dreng fra Skolen. Efter flere Dages Forløb stillede han atter, men uden at medbringe en Attest fra Forældre eller Læge. Med den Mistænksomhed, som præger en Lærers højst nødvendige, i mange Slags Sorgers Ild hærdede Livserfaring, spurgte jeg Drengen om Grunden til hans Udeblivelse. Drengen søgte at give sit lille Ansigt Smertens Udtryk og fortalte mig, at han havde gennemgaaet en Operation for Polyper i Næsen. »Paa hvilken Klinik eller hos hvilken Læge?« spurgte jeg. Drengen nævnede Hospitalets Navn og beskrev mig, hvor frygtelig Operationen havde været. Jeg bad ham efter denne rystende Skildring om at gaa hjem og komme med en Attest fra sine Forældre. Drengen gik, men 5 Minutter efter sendte jeg en anden Dreng ud for at se, om den første var gaaet hjem. Han kom tilbage med den Besked, at den »opererede« spadserede paa Legepladsen. Efter kort Tids Forløb bankedes der paa Klasseværelset, og Drengen — den »opererede« — kom pustende ind og fortalte, at han havde været hjemme, men Faderen kunde ikke skrive Attesten, fordi han havde hugget sig i Fingeren ved at kløve Brænde. . . . Kort og godt, Drengen blev vist bort fra Skolen, thi det hele havde været Svindel. Men den Dag i Dag — der er nu gaaet 15 Aar siden denne Historie — beundrer jeg Drengens Skuespillerevne ved at komme pustende og hæsblesende ind — fra Pladsen, hvor han havde ventet akkurat saa længe, som et Hurtigløb frem og tilbage fra Hjemmet kunde vare. . . .

Ja, maaske ler du af Drengen, min kære Læser. Men mange Forældre burde i hvert Fald ikke le af denne Historie, thi den er kun en lille Prøve paa, hvad deres egne Børn kan finde paa for at føre dem bag Lyset. Og det dummeste er, hvis Forældre tror, at deres egen søde Pige ikke vilde kunne finde paa Løgnehistorier, eller at deres Edward eller Valdemar eller Aage aldrig vil kunne dupere dem. Thi vel er disse eders Børn døbt og maaske ogsaa

¹⁾ Se ogsaa Artikelen „Ligegyldighed“ og dens Slutning.

firmede, men aldrig har Kirken lært, at Daaben afvasker alle Arvesyndens Følger, eller at Firmelsen gør eders Søn til en fuldkommen Mand. Sakramenterne og alle øvrige Naademidler i Kirken er kun Hjælpemidler paa Vejen til Himlen, men de er ingen Luksusbil, der kører os lige luket ind i Himlen. »Det var et slemt Notabene«, vilde Søren Kirkegaard sige. Og blandt disse Arvesyndens Følger er netop Evnen til at lyve sig fra noget, til at undskylde sine Fejl, smaa og store Fejl, til at agere den uskyldige og den uskyldig fornærmede særdeles vel udviklet i Menneskeheden. Man behøver jo blot at høre paa krigsførende Folk, om det saa er Mand og Kone, Skoledrenge eller Stormagter. Alle er de efter deres eget Udsagn snehvide Uskyldslam. Ja, Rafaels eller Murillos Engle med deres søde Smilehuller i de runde Ansigter og deres endnu sødere Krøller og Svanevinger — alle er de ligesom sorte Ulve i Sammenligning med vedkommende Partis over enhver Skygge af Mistanke for nogen Egoisme aldeles løftede Medlemmer....

Ja — maa vi ikke alle her sige: *mea culpa*? Det, som krigsførende Partier — om de altsaa er Ægtefolk, Skoledrenge, Stormagter, Arbejdsgivere eller Arbejdere — foregiver om deres egen Uskyldighed — det samme hænder os selv i det daglige Liv, kun under meget smaa, ja latterlig smaa Forhold! At indrømme en Fejl overfor en Kollega, overfor sine Skolebørn, overfor sine foresatte — nej, nej, det vilde være altfor ubehageligt, hellere undskylde os med en Løgn eller noget lignende. Vi tænker slet ikke paa, at vi i Grunden kun opnaar det modsatte. Thi vilde vi virkelig miste Agtelse hos en Kollega, hvis vi ærligt indrømmede en Fejl, ja bad ham om Undskyldning? Tværtimod. Vilde vi virkelig miste vor Autoritet overfor Børn, hvis vi rolig en Gang indrømmede Fejlagtheden eller Misforstaaelsen af en Udtalelse? Tværtimod, det vilde gøre et dybt Indtryk, forudsat at vi i det hele forstaa vor Stilling. Vilde det skade os hos en foresat at modtage en Reprimande og sige: Ja, jeg indser, det var galt gjort, det skal blive bedre næste Gang? Hvor mange Kontorister, hvor mange Lærlinge har ikke ødelagt eller vanskeliggjort sig deres Livsvej ved

at undskylde sig i Stedet for at anklage sig! Thi det værste ved disse tomme Undskyldninger er, at man ogsaa kan komme til at lyve for sig selv og undskylde sig i sit Hjerte. Følgen bliver, at man med Aarene opnaar en ualmindelig Grad af Selvfølelse og Indbildskhed, der vanskeliggør ethvert aandeligt Fremskridt. Unge Folk, der af Letsindighed har fejlet og med deres Undskyldninger blot vil dække over denne Forseelse, men i deres Indre er kede af det skete og søger at rette paa sig, er derfor endnu til at redde. Men Redningen umuliggøres, saa snart man ogsaa undskylder sig i sit eget Indre. Saaledes gives der ældre gifte Koner, Lærere, Professorer, Grosserere, ja Præster som ikke mere — kristeligt set — er til at redde, fordi de altid har 100 Undskyldninger ved Haanden og aldrig kan modtage en Formaning eller en Tilrettevisning, om det saa er en overordnet eller selve Livet, der vilde have vist disse Folk til Rette. . . .

Dog, der kommer en Dag, der kommer en højtidelig, en forfærdelig Stund, hvor ingen forfængelig Undskyldning mere gælder, hvor vi alle, om vi saa er Smaafolk eller regerende Fyrster, om vi er regerende Ægtehustruer og Madammer eller Forpagtere og Lensbaroner med 120.000 Kr. Indtægt — hvor vi alle staar afklædte i aandelig Forstand, i hele Elendighedens Nøgenhed eller i Ydmyghedens og Troens og Kærlighedens herlige Dragt foran den levende Guds og alle vore Medmenneskers Aasyn!

Da vil alle vore tomme Undskyldninger kun være nye Anklager imod os, thi den fromme Thomas af Kempen siger: »Det onde, vi gør, gør vi endnu værre ved vor Undskyldning« [*quod malum facimus, pejus excusamus*]. Det maa være overordentlig interessant paa hin Dag at se Ansigterne paa de Statsmænd, der er saa store og berømte her paa Jorden, Ansigterne paa de snakkesalige Avisredaktører, Hustyranner og andre Tyranner! — Her paa Jorden kostede en »god« Undskyldning dem ikke fem Øre, men da vil en virkelig god Undskyldning ikke kunne fås for en Million Kroner, ja ikke for alle amerikanske Spekulanter's Milliarder.

Og dog skal vi ikke nægte, tværtimod alle for vor egen Skyld haabe, at der ogsaa paa hin Dag maa aner-

kendes virkelige Undskyldninger. Ingen Dommer er saa uretfærdig, at han ikke lægger de virkelig undskyldende Momenter paa Vægtskaalen. Men disse undskyldende Omstændigheder tager den retfærdige Dommer ikke fra Delinkventens Snak, men fra vedkommendes virkelige Livsforhold. Vi behøver altsaa slet ikke at se os om efter Undskyldninger for Guds Domstol. Thi er der noget, der virkelig undskylder os helt eller delvis, saasom Forældrenes daarlige Eksempel, Mangel paa Undervisning, uforskyldt Uvidenhed, saa vil den retfærdige Dommer ikke forglemme disse delvis undskyldende Omstændigheder. Thi han er ikke som vi Mennesker der til alle vore Skrøbeligheder endnu føjer den Særhed, at vi dømmer vore Medmennesker for haardt, fordi vi forglemmer eller ikke kender mange undskyldende Ting. Jeg vilde da meget hellere dømmes af den retfærdige Gud end af visse kære Medmennesker.

Men naar Gud delvis undskylder et Menneskes Fejl med, at vedkommende havde daarlige Forældre og daarlig Undervisning — hvad vil han saa gøre med vedkommendes Forældre eller Lærere?? Den ellers saa blide og venlige Frelser har kun faa Gange ladet sig bevæge til at vise en hellig Vrede. En Gang var det imod Farisæernes foregivne Fromhed og hovmodige Vantro, en anden Gang imod daarlige Forældre og slette Lærere. Hvad vil disse svare ham paa Dommens Dag? —

Jeg spurgte en Gang en frafalden Katholik, hvorfor vedkommende var frafalden og lod Børnene undervise i en protestantisk Skole. Svaret var omtrent dette: Alle andre Mennesker har Skylden, kun ikke jeg, det rene forfulgte Uskyldslam! — Naturligvis. . . .

Det er jo det, som en Præst mest lider under, ikke, at en i Forvejen svag eller hovmodig Person glider bort fra Kirken, hvis Naademidler ikke kunde hjælpe ham, men at det skal gaa ud over andre, paa hvilke denne havde Indflydelse. Hvad vil saadanne fremføre til Undskyldning, naar Jesus Kristus, den store Børneven, kræver dem til Regnskab. Der vil da hænde dem noget, som aldrig er hændet disse selvglade, rapmundede Personer her paa Jorden, de vil forstumme. Og denne frygtelige Tavshed vil være deres Dom.

Vreta Kloster.

Af Edw. Ortvad.

(Fortsat.)

Tilfælde af indgift forekommer også; et er særlig interessant. Det var i 1289, at marsken Håkon Tuneson og hans søster Olöf gav sin ejendom i Sätuna (Kuga sogn i Östergötland) som medgift for hendes datter Kristina og derpå 1306 gav endnu en Östgötagård, for at nonnen — hvem moderen erklærede at elske højt på grund af hendes fromme livsførelse — ved hjælp af gårdens udbytte kunde få bedre mad og klæder end hidtil. Først efter nonnens død skulde klostret eje denne gård fuldt ud, og på den for fru Olöf og hendes slægt fastsatte årsdag, hver 2. maj, skulde konventet have ekstramad.⁸³⁾

Så meget mere, som Vretas konvent altid holdt sig til stiftsbiskoppen, blev denne dets velgører. På et ukendt tidligt tidspunkt overdroges sognet med indtægterne af det til konventet, der så havde at sørge for præst og gudstjeneste. Klosterkirken var sognekirke og har vel været det fra først af, siden den gamle kirkes grundmure er fundet i den ved 1248 påbegyndte kirkes nye midterskibsgulv. Denne kirke blev derfor ogsaa bygget med tværdeling, så nonnerne fik sin egen, den østlige ende. I 1293 udstedte biskop Laurentius II et brev om, at alle til og under klostret hørende personer og dets gods »skal være fuldstændig undtaget fra al Vor biskoppelige ret,« fraset bispetiende af bønderne, bøder, som tilfaldt biskoppen udelte (*ensak*), og fraset overtrædelser, der efter almindelig kirkeret ogsaa uden dom medfører ekskommunikation⁸⁴.) Hans efterfølger Karl Båt overlod i 1309 konventet ogsaa bispetienden på abbedisse Katarinas livstid og kalder sognet for nonnernes sogn.⁸⁵⁾ Og i et formaningsbrev til sogneboerne siger biskop Peter Tyrkilson i 1346, at fra langt tilbageliggende tider af har de erlagt præste- og kirketienden til klostret som sognekirke, og det skal de blive ved med, så der ikke skal blive ført klager over dem, således som abbedisse Kristina Karlsdotter nu har måttet gøre.⁸⁶⁾ Som følge af at klosterkirken var sognekirke, fik Vreta pligten til at huse og beværte bispen og hans følge i to døgn, når han kom på visitats, hvad der skete hvert tredje år.⁸⁷⁾

Foruden ligesom biskopperne at tage klostret, og hvad dets var, i sit værn fritog kongerne det og dets undergivne fra afgifter og overdrog det indtægtskilder. Om sådant forefindes desværre ikke ældre dokumenter end Valdemar Birgersons fra 1250 eller 60.³⁶⁾ Birger Magnusson fritog 1296 klostret fra samtlige ordinære byrder og afgifter.³⁷⁾ Og således videre.

Føjer man hertil den andel, konventet fik i almenfattende testamenter, i dem, der særlig omfattede klostrene i Linköping stift eller kun Vreta og datterklostret Askeby, og så de ikke her anførte overdragelser og gaver, specielt til Vreta, skulde man måtte holde dette for meget velhavende. Og vi ser da også, at Katarina i 1307 var i stand til at låne hertug Erik Magnusson 37 m. s., mod pant i en Götagård, han forøvrigt aldrig fik indløst. Endnu i oktober 1317 giver hans broder hertug Valdemar konventet attest for, at Erik skyldte 30 m. s. og skal indløse den pantsatte gård med 120 m. p. inden påske.⁴⁰⁾ Men kort efter var brødrene sat i fængsel til dødsdag. Også et ejendoms køb fra 1316 peger på velstand, efter som konventet dengang for 100 m. p. og en gård i Skeninge by købte en gård i Hellestad sogn i Östgötland, og sælgeren kvitterer i november for kontant modtagelse af pengene.⁴¹⁾ Ikke des mindre kom klostret endnu i Katarinas tid i så store vanskeligheder, at det efter megen overvejelse og samråd med både biskop, drost og lagmand — om nogen foresat abbed er der ikke tale — i marts 1322 måtte sælge andet östgötisk gods for 100 m. p. kontant. I salgsbrevet erklærer konventet, at det anser afhændelse af kloster gods som fordærlig, men for at undgå ubodelig skade sælges nu »på grund af vor mangeartede nød«, fremkommen særlig på grund af udestående fordringer.⁴²⁾

Året efter nedlagde Katarina sit embede, og Ingrid valgtes i hendes sted; i 1344 nedlagde også hun embedet, men levede mindst endnu seks år senere. Sidste gang hun figurerer, er ved en taknemmelighedsgerning, da konventet skænker en mand en otting jord og ret til brændehugst for lang og tro tjeneste.⁴³⁾ For Ingrids skyld fritog hertug Valdemar Magnussons enke Ingeborg i 1335 klostret for alle afgifter af ejendom indenfor hertugindens område, sær-

lig Öland, for Ingrid's livstid.⁴⁴⁾ Ölandsgodserne omtales også særlig i Magnus Smeks privilegiebrev af 1341 og i Albrecht af Mecklenburgs fra 1368, der dog gjaldt klostrets samtlige ejendomme. Under et besøg i klostret i april 1357 gav Erik XII Magnusson det sit værnebrev.⁴⁵⁾

I 1334 testamenterede ridder Ulf Håkonsons hustru Benedikta $\frac{1}{2}$ m. s. til ethvert kloster i Sverige — Alvastra undtaget, hvor hun ønskede at hvile; men Vreta skulde have en Vestgötagård, hun havde købt for 16 m. p., abbedissen en guldring, nonnen Margareta Mogensdotter en guldring, hendes rosenkrans og en otting jord, af hvilken hun, så længe hun levede, skulde »hæve og for sig beholde« udbyttet 5 tdr. korn og 5 øre penge; klostrets ringer skulde have 2 øre.⁴⁶⁾ Efter en beregning fra 1348⁴⁷⁾ svarede nonnens private årsindtægt til en trediedel af 100 m. p. (Forts.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. I den sidste Uge af Juli Maaned er der sket en Forandring i St. Annæ Sogn Kbhvn. S og St. Albans Sogn i Odense, idet P. Schmiderer er blevet Rektor og Sognepræst ved St. Albans Kirken i Odense og P. Resch Rektor og Sognepræst ved St. Annæ Kirke. Saavel P. Resch som P. Schmiderer har i 9 Aar virket som Sognepræster henholdsvis i Odense og Kbhvn. S.

— I Søndags havde St. Angars Kirkekor forlagt sin Virksomhed til Helsingør, hvor det ved en Udflugt til denne venlige By og dens smukke Omegn først medvirkede ved Højmassen ved Opførelsen af Gollers prægtige Hofbauer-Messe. Efter Frokosten gik Koret til Julebækshusene, hvor det efter at have indtaget nogle Forfriskninger sang nogle smukke Sange. En morsom og kvik Kanonfotograf gjorde gode Forretninger blandt Korets Medlemmer, men Hr. Havnefoged Nielsens Billeder vil nok som sædvanlig sikkert hæve Prisen. Ved Andagten Kl. 5 sang Koret atter nogle Korstykker, og ved Middagen, hvor Sognepræsten, Hr. Pastor Wattiez, viste Koret den Ære at være dets Gæst, blev der afsendt telegrafisk Hilsen til vor højærværdigste Biskop. Korets Medlemmer var alle glade for Hr. Nielsens Arrangement af Turen, men den Engel, der staar for Vejret, havde jo ogsaa været ham en god Støtte, idet han havde sendt en vældig Regn Natten forud, for at Stemmerne ikke skulde blive støvede, og derpaa sørget for det herligste Sol-skin. En ikke mindre værdifuld Hjælp blev ydet af St.

Vincentssøstrene, der havde paataget sig det besværlige Arbejde med Forplejningen. De kære Søstre bedes være forsikrede om Korets store Anerkendelse og Taknemlighed for den Gæstfrihed, der blev ydet med elskværdig smilende Venlighed ved det blomstersmykkede Bord og væsentlig bidrog til, at Turen blev saa vellykket.

Helsingør. Som Supplement til den korte Beretning, Ugebladet i forrige Nummer bragte om St. Vincentssøstrenes Basar, kan følgende to Udklip af Dagbladet Nordsjælland paa udmærket Maade tjene. Før Basaren skriver Bladet saaledes: »Efter Børnehjælpsfestens noget paagaende Velgørenhedsindsamling melder de franske Søstres Basar sig beskedent og stilfærdigt paa Søndag og Mandag, beskedent og stilfærdigt som Søstrenes hele Liv og Gerning, men til Glæde for mange syge Mennesker og til Lindring af disses Elende. Det, der skaber Sympatien for de franske Søstre, er dette, at de ofrer sig selv for deres Medmennesker, giver Afkald paa meget af det, der giver Livet Værd for os andre, for at kunne hjælpe dem, der er kommen i Sygdom og Nød. De franske Søstre giver ikke af deres Overflod paa Livets Goder, af den nærliggende Grund, at de ingen Overflod ejer, men de giver af deres Nøjsomhed. Lad os her blot med Henblik paa deres Basar nævne, at de i mange Maaneder frivillig har givet Afkald paa en saadan beskedent Nydelse, som en lille Kop Kaffe i deres paa Nydelser saa fattige Tilværelse er, ikke fordi de ikke kunde skaffe Kaffe, men fordi de vilde opspare den, de skaffede, til de Gæster, som de venter til deres Basars Restaurant. Disse Kvinder, som fra deres Hjemland er vant til Hvedebrød, har ganske givet Afkald herpaa, har nøjedes med Rug- og Bygmel for at kunne opspare Hvedemel til Bagværket i den Restaurant, som de haaber skal indbringe dem et beskedent Overskud, hvormed de kan gøre godt i Fattigfolks Sygestuer.« — Og efter Basaren hedder det: »Af de mange Penge, der i disse Aar har regnet ned over Danmark, dryppede ogsaa nogle paa Basaren i Nygade. Man mener at komme op paa et Overskud af mere end 4000 Kr. Der har været mange Givere og Gæster af den brogede Fremmedkoloni, som har slaaet sig ned i Helsingør og Omegn, hvoraf adskillige Katholikker. Men det har ikke alene været velhavende Mennesker, der har haft en aaben Haand. Nogle Eksempler viser, at de franske Søstres Barmhertighedsgerning har vundet forstaaende Sympati i alle Samfundslag. En Handelsmand, Gadesælger, lod saaledes en Tikroneseddelt falde i Søstrenes Indsamlingskasse, »fordi de var gode mod de fattige.«

Aalborg. I Tilslutning til den livfulde Artikel, som fandtes her i Ugebladet af 3. Marts, vil hosstaaende Bil-

lede og følgende Linjer sikkert være Bladets Læsere velkomne. Børnehjemmet, hvis Formaal er at opdrage ulykkeligt stillede polske Børn, fra de er ganske smaa, til de bliver voksne, har haft en udmærket Trivsel og Vækst. Til de 25 Børn, der ses her paa Billedet, er der senere kommet 6, deriblandt enkelte spæde, saa her nu er fuldt. Det er en ublandet Fornøjelse i Grevinde Ledochowskas Selskab at bese det udmærkede indrettede Hjem og færdes mellem de glade smaa Børn, der med stor Kærlighed samles om Grevinden, ja hænger om hendes Hals. Baade hun selv, hvis administrative Dygtighed er forbløffende stor,

og hendes dygtige Medhjælperinder gør her de polske Børn og den katholske Sag en stor og velsignet Tjeneste. — Lige saa interessant er den Sprogskole med Husholdningsinstitut, Grevinden har oprettet i en smuk, herskabelig Villa i den herligste Have paa den anden Side af samme Vej, Annebjergvej, hvor Børnehjemmet ligger. Til September er der fra alle Egne af Landet (og Norge og Sverige med) indmeldt over 30 unge Damer, der her vil faa ganske den samme Uddannelse, som ellers meddeles i de fine udenlandske Pensionater i Frankrig, Tyskland eller Schweiz, som Ursulinerinder eller andre kirkelige eller verdslige Lærerinder plejer at lede. Franske, tyske og engelske Lærerinder underviser de unge Damer i deres forskellige Modersmaal.

Sverige. Midt paa Gøtgatan i Stockholm ligger et ærværdigt gammelt Hus. Folk paastaar, at det engang har været et af Dronning Christinas Jagtslotte. Rundt omkring det rejser sig kedsommelige Lejekaserner med Biografteatre og Basarer, og paa Gaden ruller Sporvognene frem og tilbage som et Billede paa vor urolige Maskinernes Tid. Men det gamle Hus staar upaavirket af alt det moderne Virvar — det er ogsaa Sædet for Stockholms katholske

Biskop. Ingen af Sveriges lutherske Stiftsoverhoveder bor i saa gammelt et Hus. Biskop Bitter er kendt overalt paa

Södermalm. Sporvognskuske, Postbude, de gamle Opsynsmænd paa Katarinehissen glæder sig, naar de faar Øje paa ham. Selv de mest jordbundne Naturer mærker instinktivt, at Sveriges katholske Biskop ikke er en Mand, der er skaaren efter en almindelig Model. De fleste gamle Stockholmere har vistnok ogsaa hørt om hans grænseløse Godhed og Velgørenhed. »Hjælpsomhed og Selvopofrelse er jo Dyder, som vi sædvanlige dødelige først efter megen Anstrengelse og Strid kan lære,« har en god Ven af Mgr. Bitter engang

sagt, »men hos vor Biskop synes de at være en anden Natur. Han kan ikke andet end være god.« Hvor mange nødlidende og ulykkelige han har hjulpet, vil aldrig blive nævnt i Aviserne, men det er optegnet i Livets Bog. Ved sin fine Elskværdighed og aldrig svigtende Taktfølelse har Biskop Bitter vundet sig Venner og Beundrere overalt i Sverige, paa det kongelige Slot i Stockholm og i Ærkebispegaarden i Uppsala saa vel som i de fattiges Stuer. Hvad dette betyder for Kirkens Stilling i et Land, som i Aarhundreder har været gennemsyret af protestantiske Fordomme, er let at forstaa. I de 25 Aar, Mgr. Bitter har været Biskop over Sverige, har Opinionsen i Landet tydelig forandret sig til Fordel for Fædrenes Kirke. Ligegyldighed, ja undertiden Sympathi har afløst den gamle Mistro og Hædefuldhed. Mange Tegn, især i den allersidste Tid, tyder paa en endnu stærkere Kursændring. Den 15. Aug. i Aar kommer det gamle Bispehus i Stockholm til at se endnu højtideligere ud end sædvanlig: Biskop Bitter fylder den Dag 70 Aar. Men Biskoppen selv er ikke hjemme. Han er i et andet gammelt Hus langt borte i Hannover. Derhen gaar tusind varme Lykønskninger og Bønner paa hans Højtidsdag fra alle hans mange Venner rundt omkring i Skandinavien.

Dag.

Kollekt for den danske katholske Kirkesag.

Søndag d. 18. Aug. holdes den af det Apostoliske Vikariat foreskrevne **Ansgarius-Bonifacius-Kollekt** i alle Kirker og Kapeller til Bedste for vore mest trængende kirkelige Institutioner.

Kirkelig Kalender.

11. Aug. 12. Søndag eft. Pintse.	18. Aug. 13. Søndag eft. Pintse. (I Højmessen: Marias Optagelse.)
12. — M. Clara, Jomfru.	19. — M. Oktavdag.
13. — Ti. Hippolytus og Casianus, Martyrer.	20. — Ti. Bernhard, Abbed og Kirkelærer.
14. — O. Vigiliedag.	21. — O. Johanne Francisca, Enke.
15. — To. Marias Optagelse.	22. — To. Oktav af Marias Optagelse.
16. — F. Joachim, Marias Fader.	23. — F. Filip Benitius, Bekenner.
17. — L. Hyacinthus, Bekenner (Fastedag.)	24. — L. Bartholomæus, Apostel.

Unio. Fredag d. 9. August afholdes **Sommermøde** Kl. 7—11 i *Carlsbergpavillonen*, Strandvej 20. *Keglebane* og *Billard* til fri Afbenyttelse. *Madkurve* kan medbringes.

Unio. Søndag d. 18. ds. **Cykletur.** Deltagerne kører Kl. 10 fra *Søpavillonen* over *Buddinge*—*Bagsværd* til *Fiskebæk*, hvor der spises *Frokost* Kl. ca. 12. *Hjemtur* over *Ganløse Ore* og *Maaløv*.

Tak. Ogsaa de danske *Velgørere* mod *Kapellet* i *Aakirkeby* takkes hjerteligst.
A. Zoetmulder, Præst.

Husk de **to polske Børnehjem** i *Aalborg* (*Grevinde Ledochowska*, *Villa Skrånten*) og *Maribo* (*St. Josefsøstrene*).

St. Josephs Gilde, st. 1885. Møde holdes ikke i Aug. Maaned.

Litteratur.

Hammerstein: *Sincerus* 1,25. *Vor Frues Psalter* 0,50.

Perger: *Evangelierne* og den moderne *Bibelkritik* 1,50.

Niels Hansen: *Vore Helgener* 3,00. *Skikkild*: *To Slags Kunst* 0,15.

St. Antonius af Padua 2,50.

Johannes Jørgensen: *Mit Livs Legende* I 3,75, II 2,50, III 4,00, IV 4,50.

Postkort, ca. 1000 forskellige. *Prøveudvalg* sendes.

Katholsk Boghandel, *Stenosgade* 3, *Kbhvn. B.* Telf. *Vester* 3930.

En ældre **Dame** søger et rummeligt tomt eller to mindre *Værelser* til 1. *September* med *E. L.* og *W. C.* og lidt *Adgang* til *Køkken*, i *Nærheden* af en *katholsk Kirke* og helst hos *Katholiker*. *Billet*, **mrkt. 26**, modtages i *Katholsk Boghandel* eller *Stenosgade* 2^e, *Kbhvn. B.*

† At min kære Søn, **Axel Wilhelm**, d. 5. Aug. er afgaaet ved *Døden*, vel forberedt ved vor h. *Kirkes Sakramenter*, bekendtgøres herved.

Begravelsen fandt *Sted* i *Fredags* Kl. 11¼ fra *Assistents Kirkegaardens Kapel*.
Paul Wilhelm, *Bagermester*.

† Min kære trofaste *Hustru*, mine *Børns* opofrende *Moder*, **Marie Kathrine**, døde den 1. ds., vel forberedt ved de hh. *Sakramenter*.

C. F. Møller, *Postekspedient*.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1-4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14. Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 33.

Søndag den 18. August.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Spørgsmaalet om Jesu Brødre. — Petrus Canisius. — Nye Bøger. — Efterretninger fra Ind- og Udland: Ordrup. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

417.

Betal din Gæld!

En berømt Statsmand, hvem man fortalte, at han var bleven bagtalt, svarede: »Det forundrer mig meget, thi jeg husker ikke nogen Sinde at have vist det Menneske en Tjeneste.« Hvor denne Diplomat kendte det menneskelige Hjerte! — Træffende er ogsaa det Bevis paa Utaknemmighed, de spedalske i Søndagens Evangelium giver os.

Hvorafter kommer det, at man saa let glemmer Taknæmmelighedspligten? At modtage en Gunst er altid mere eller mindre ydmygende, vor medfødte Stolthed taaler det ikke, deraf en indre Opstand imod Velgørenen og undertiden en Slags Hævn overfor ham. Hvilken Velgører har ikke erfaret det engang imellem?

Til Taknæmmelighed hører Ydmyghed, og den er ikke enhvers Sag. Og dog er Taknæmmelighed en Pligt. Den, der modtager en Gunst af en anden, kommer til at staa i Gæld til ham, og denne Gæld kan kun betales ved en forholdsmæssig Taknæmmelighed.

For en lille Tjeneste; en Opmærksomhed svarer man med et: Tak, hjertelig Tak! Men ikke alle Takkeord, som kommer over Læberne, stammer fra Hjertet.

Allermest har Gud, vor største Velgører, Grund til at

beklage sig over Menneskenes Utaknemmelighed. Ja, man kan sige, at den er »brave Menneskers Synd«. Men Guds Ret til taknemmelig Anerkendelse er uden Sammenligning, staar uendelig over enhver anden Velgørers Ret, og for ingen anden bliver denne Ret saa meget miskendt.

Alt, hvad vi har, alt, hvad vi kan, er Beviser paa Guds Gavnildhed overfor os. Vor Skabelse, vor Forløsning, vor Saliggørelse, vore Talenter, Naaden, vore gode Egenskaber, hvis vi da har nogle, skylder vi Guds Godhed. »Hvad er der, som vi ikke har modtaget?«

Denne Taknemmelighedspligt trykker os som en Byrde, som en Ydmygelse. Men overfor Gud, maa den oprigtige Erkendelse af vor Ringhed og Elendighed ikke falde os svær. Mennesker kan let misbruge denne Erkendelse, men Gud hæver os op, naar vi bøjer os i Støvet for ham, og skænker os hver Gang en højere Ære. Han kræver en ydmyg Erkendelse, for at hans Gaver trygt kan bevares hos os. Jo højere man hæver sig i Stolthed, desto lavere staar man i Guds Øjne.

For nogle er Taknemmeligheden en vanskelig Pligt, ikke fordi de mangler den fornødne Ydmyghed, men fordi de mangler Offervillighed. Deres Ringhed og Guds Velgerninger anerkender de beredvilligt; men den Anstrenghed, det koster at bevidne deres Taknemmelighed, afskyr de. Alligevel — hvilket Offer forlanger Gud af os, for at vi skal kunne bevise ham vor Taknemmeligheds Hyldest?

Altid noget, som skaffer os Fordele. Alt, hvad vi afser af Taknemmelighed, bliver straks gengældt med en højere og rigere Naade, med en evig Løn. Hvert Takkeoffer er en ny Gevinst. Kraften til at bringe saadant Offer finder den ydmyge, som anerkender Guds Velgerninger, altid hos Gud selv. Han er ikke overladt til sin egen Svaghed, men er altid styrket ved en højere Kraft. Han hæver sig fra Ydmyghed til Tillid, fra Tillid til Gavnildhed, og hjertensglad gør han hele sit Liv til et Takkeoffer, Gud, den algode Fader, til Ære. Hans Livs Valgsprog bliver: Jeg maa, jeg kan, jeg vil forherlige Gud i ydmyg Taknemmelighed, nu i Forberedelsens Anstrenghed, men siden i Fuldendelsens evige Glæde.

Lad os ikke glemme, at vi har en Gæld at betale, den Gæld, vi selv har stiftet, da vi bestilte et eller andet i den himmelske Forretning, eller da vi tog imod visse Goder, som Gud sendte os uden Bestilling. Det passer godt, som Messens Præfation siger: »Det er sandelig værdigt og ret, rigtigt og frelsebringende, at vi takker dig, Herre, vor Gud!«

Fr. Ludolf.

Spørgsmaalet om Jesu Brødre.

Ved *H. Gamél*, Præst.

Spørgsmaalet om, hvem Jesu saakaldte Brødre var, har beskæftiget mig gennem mange Aar. Jeg husker, at da jeg i Aaret 1892 var bleven Student og var kommen til Frankrig for at studere Filosofi, blev jeg ved en eller anden Sætning, som jeg tilfældig læste i en Bog, ført ind paa dette Spørgsmaal, og at jeg derefter kastede mig over det med en saadan Iver, at jeg i lang Tid anvendte al min Fritid til at studere det. Jeg anede den Gang ikke, at andre før mig havde taget dette Spørgsmaal op til indgaaende Undersøgelse, og jeg arbejdede derfor med hele Nybyggerens Interesse og Spænding. Jeg husker endnu, hvilken Glæde jeg følte, da jeg en skønne Dag fandt et Argument, der saa at sige med eet Slag afgjorde hele Spørgsmaalet.

Det Spørgsmaal, som der her er Tale om, har en negativ og en positiv Side. Som bekendt er der paa flere Steder i den h. Skrift Tale om Jesu Brødre. Spørgsmaalet er da først og fremmest dette: Er disse Jesu Brødre virkelig hans Brødre i almindelig Forstand? Hvis de virkelig har været Jesu Brødre i Ordets almindelige Forstand, da er Kirkens Lære om Marias bestandige Jomfruelighed undergraved. Og da er der rettet et Slag mod to Ting, der er os Katholikker kære af alt. Først og fremmest imod Kirken, der i saa Tilfælde har taget fejl i et af sine Dogmer; dernæst imod den salige Jomfru Maria, der ikke mere staar for os som hin rene Kvinde, der efter at have undfanget Guds Søn ved den Helligaand og i Julenatten født ham i Bethlehems Stald altid har bevaret sin Jomfruelighed.

Af disse Grunde er Spørgsmaalets negative Side af største Betydning for os. Naar denne Side af Sagen er nøje belyst, vil jeg kort omtale, i hvilket Slægtskabsforhold disse Jesu saakaldte Brødre maa antages at have staaet til vor Frelser.

Jeg har allerede antydnet, at efterhaanden som jeg syslede med det foreliggende Spørgsmaal, gik det op for mig, at mange før mig havde beskæftiget sig med det.

Her hjemme vil man saaledes finde en Artikel af Professor Jacobsen om dette Emne i Salmonsens Konversationsleksikon. Professor Jacobsen er Lærer i luthersk Theologi ved Københavns Universitet, og som mange Protestanter stiller han sig paa det Standpunkt, at de omtalte Herrens Brødre virkelig var Jesu Brødre i Ordets almindelige Forstand. I England har adskillige Forskere beskæftiget sig med det samme Emne, og det er betegnende for Forholdene i engelsk Protestantisme, at der blandt de engelske Protestanter findes dem, der stiller sig paa den katholske Kirkes Standpunkt og altsaa hævder, at de paagældende »Brødre« ikke var Brødre i Ordets almindelige Forstand, men kun Fætre eller Halvfætre til vor guddommelige Frelser.

Ogsaa i Frankrig og Tyskland er der Forfattere, som har underkastet dette Spørgsmaal en indgaaende Undersøgelse. Muligvis er det samme Tilfældet med andre Lande, Italien, Spanien og Østrig, men derom ved jeg intet bestemt.

Derimod vil man kunne forstaa min Forbavselse, da jeg under Forløbet af mine Studier opdagede, at det foreliggende Spørgsmaal allerede havde været drøftet og debatteret i Slutningen af det fjerde Aarhundrede, og at der fra denne Tid foreligger en hel videnskabelig Afhandling om dette Spørgsmaal. Og denne Afhandling hidrører tilmed fra den lærdeste, den kundskabsrigeste og i hvert Fald den uden Sammenligning skriftkyndigste blandt alle Kirkefædrene, nemlig den h. Hieronymus. I denne Afhandling, der i den nyeste Udgave fylder nøjagtig 50 trykte Sider, kommer Hieronymus til det for ham uomstødelige Resultat, at Jesu saakaldte Brødre var fjernere Slægtninge af Herren. Hvad der her skal fremsføres, er allerede for en stor Del bleven sagt af den h. Hieronymus for halvandet Aartusinde siden i den paagældende Afhandling.

Først maa vi undersøge Rækkevidden af det Argument, som synes at ligge i selve Benævnelsen *Jesu Brødre*. Disse Herrens Brødre omtales i alt elleve Gange i det nye Testamente (f. Eks. Matth. 13,55, Mark. 6,3, Gal. 1,19). Paa to af disse elleve Steder nævnes endog Navnene paa fire af disse Brødre: Jakob, Joseph, Simon og Judas, og paa et andet Sted tales der om »alle Jesu Søstre«; foruden de

fire navngivne Brødre maa der altsaa have været aller- mindst tre Søstre, og hvis vi altsaa tager Ordene *Brødre* og *Søstre* i den almindelige Betydning, kommer vi til det overraskende Resultat, at den hellige Jomfru Maria, for- uden sin guddommelige Søn Jesus Kristus, allermindst maa have haft syv Børn til.

Er det nu nødvendigt at opfatte Benævnelsen Brødre ordret?

Jeg vil svare herpaa ved at henvise til en Anmærk- ning, som findes i selve den danske lutherske Oversæt- telse. Som bekendt er Protestanterne principielt imod at anbringe forklarende Anmærkninger i Bibelen; alligevel findes der enkelte saadanne, og til en af dem vil jeg her- ved henvise. Den findes i den lutherske Bibeloversættelse til Stedet 1. Mosebog 14,16: »Og Abraham førte alt God- set tilbage og tilmed Lot, sin Broder.« Her er det, at der findes anbragt en Note, der oplyser, at *Broder* her betyder det samme som *Brodersøn*; som bekendt var Lot jo en Søn af Abrahams Broder, Aran.

Vi har altsaa selve den lutherske Bibeloversættelses Ord for, at Ordet Broder i den h. Skrift kan betyde en fjernere Slægtning. Og mangfoldige er de Steder, der kunde anføres som Bevis for, at Benævnelsen Broder eller Søster anvendes for overhovedet at betegne en Slægtning.

Vi har paa Dansk ikke noget Udtryk, der svarer der- til; paa Fransk derimod betyder Ordet »parents« endnu den Dag i Dag baade Forældre og Slægtninge; *mes parents* kan lige saa godt betyde *mine Forældre* som *mine Slægt- ninge*.

Paa Italiensk har man endnu den Dag i Dag et nøj- agtigt Sidestykke til den ejendommelige Sprogbrug, som vi finder i den h. Skrift. Jeg stod en Dag paa en Banegaard i Nærheden af Rom og samtalede med en Herre, som jeg kendte; i Samtalens Løb kom jeg til at nævne en anden Herre, som jeg ikke vidste, at den første kendte. Da jeg imidlertid af hans Svar kunde mærke, at han maatte kende ham, sagde jeg til ham: »De lader jo til at kende den Herre, som jeg taler om.« »Ja,« svarede han, »jeg kender ham godt, for han er min Broder.« »Men,« ind- vendte jeg, »han har jo slet ikke samme Navn som De.«

»Ja, men han er alligevel min Broder; hans Moder er en Søster til min Fader.« — »Men saa er han jo Deres Fæter; plejer De da i Italien at kalde Deres Fætre for Brødre?«
 »Ja, vist gør vi det,« svarede han og blev helt forbavset over min Bemærkning; saa selvfølgelig forekom det ham.

Vi bør derfor heller ikke forbavses over, at den h. Skrift anvender Benævnelsen Broder, hvor vi vilde anvende den mere nøjagtige Benævnelse Slægtning. Vi ser, at selve den h. Jomfru Maria kalder den h. Joseph for Jesu *Fader*, skønt han jo i Virkeligheden ikke var det. »Din Fader og jeg søgte dig med Smerte,« siger hun (Luk. 2,48). Og Evangelisten Lukas, der i sit første Kapitel har fortalt, hvorledes Engelen kom til Maria og bebudede hende, at den Helligaand skulde komme over hende, og at den Søn, som skulde fødes af hende, derfor skulde kaldes Guds Søn, han siger i sit andet Kapitel, at »Jesu Fader og hans Moder undrede sig over det, som blev sagt om Jesus«.

Af selve Benævnelsen Jesu Brødre og Søstre følger altsaa intet. Vi har Lov til at opfatte denne Benævnelse som en Betegnelse for Personer, der paa en eller anden Maade, ved Slægtskab med Maria eller Joseph, er Slægtninge til vor guddommelige Frelser.

Men dertil kommer saa en hel Række Omstændigheder, som tyder paa, at Ordene Brødre og Søstre her ikke kan forstaas i almindelig Betydning.

For det første er det ejendommeligt, at skønt disse »Brødre« omtales i alt elleve Gange, nævnes de ikke en eneste Gang som Marias eller Josephs Sønner. Derimod er der mangfoldige Steder, hvor Jesus kaldes Marias Søn. Og hertil kommer, at hvor Jesus kaldes Marias Søn, sker det med et Udtryk, som paa Græsk ene og alene kan bruges om den, der er sin Moders *eneste* Søn (Jesus kaldes stedse »*ho hyios Marias*«, aldrig »*hyios Marias*«).

Dertil kommer endvidere, at da Jesus døde paa Korset, overgav han sin Moder ikke til en af sine »Brødre«, Jakob, Joseph, Simon eller Judas, men til Apostelen Johannes; hvis disse »Brødre« virkelig havde været Marias Sønner, vilde Jesus uden Tvivl have overgivet sin og deres Moder til en af hendes egne Sønner.

Endnu maa fremhæves, at den h. Skrift beretter, at flere

af disse Brødre ikke troede paa vor Frelser. Kan vi, stadig ud fra den Forudsætning, at disse Brødre var Marias og Josephs Sønner, tænke os, at de ikke vilde have troet deres Moder, den velsignede blandt Kvinderne, som Engelen og Elisabeth kalder hende, naar hun fortalte dem om, hvad Engelen havde sagt hende, da han kom til hende paa Guds Vegne for at bebude Jesu Fødsel, hvad Englene sang over Stalden i Bethlehem den Nat, da Jesus blev født, hvorledes de Vise, ledede af en Stjerne, var kommen fra Østen for at tilbede Jesus? Kan vi tænke os, at disse Sønner ikke vilde tro deres Fader, den h. Joseph, som Skriften kalder en retfærdig Mand, naar han fortalte dem om Engelen, som tre Gange havde aabenbaret sig for ham og talt til ham om Jesus som den menneskevordne Guds Søn? Kan vi tænke os alt dette, helt bortset fra det usømmelige i den Tanke, at Maria, den velsignede blandt Kvinderne, efter at hun ved den Helligaand var bleven Moder til Guds enbaarne Søn, skulde være bleven Moder til mindst syv Børn til? Kan Protestanterne da ikke se, at hvis de gør Maria og Joseph til Moder og Fader til syv Børn, der ikke vilde tro paa Jesus, ja som endogsaa vilde øve Vold imod Jesus, og som sluttelig, da Jesus døde, var saa daarlige Mennesker og saa daarlige Børn, at Jesus maatte betro sin Moder til en fremmed Mands Varetægt, saa gør de den Familie, i hvilken Jesus tilbragte sin Barndom og Ungdom, og i hvilken disse Brødre og Søstre altsaa havde faaet deres Opdragelse sammen med ham, til en af de værste Røverfamilier, som har været her paa Jorden. I hvert Fald skal man søge længe efter en Familie, i hvilken Børnene har faaet en daarligere Opdragelse end disse saakaldte Brødre og Søstre, der ikke troede hverken paa deres Faders eller Moders Ord, som vilde lægge Haand paa vor Frelser, og som maatte forbigaa, da der ved Jesu Død skulde tænkes paa at finde en, der vilde være god imod Jesu Moder.

Naar man rigtig overvejer, hvilke Konsekvenser Protestanternes Opfattelse i den foreliggende Sag fører til, kan man ud fra et kristeligt Standpunkt næppe kalde denne Opfattelse for andet end blasfemisk. Denne Tanke finder vi allerede hos de ældste Kirkefædre, naar de omtaler de

Kættene, som paa den Tid vovede at fremsætte en lignende Opfattelse som den, der i vore Dage forsvares af de fleste Protestanter. Jeg kunde bringe Citater fra Mænd som Ambrosius, Origenes, Augustin, Epiphanius, Ignatius, Polykarp, Irenæus eller Justin; jeg skal nøjes med at citere en enkelt af disse Kirkefædre, den hellige Epiphanius; han tiltaler dem, der vover at nægte Marias bestandige Jomfruelighed, med Ord som disse: »Hvor faar I Mod til en saadan Frækhed og Skamløshed? Viser selve Marias Navn eder da ikke, at I taler usandt? Naar har der nogen Sinde været det Menneske, der vovede at nævne Marias Navn uden straks at tilføje Ordet Jomfru? Jomfru Maria kaldes hun, og denne Benævnelse skal aldrig forandres. Thi hun, Maria, er altid forbleven ukrænket, altid forbleven Jomfru. Siger eders naturlige Følelse eder da ikke, at det maa være saaledes? O uhørte Daarskab, o meningsløse Paastand!«

Til de Argumenter, som er bleven fremsat, kommer endnu et, som for den, der alvorligt overvejer Sagen, er af den allerstørste Vægt. Dette Argument ligger i de Ord, hvormed Jomfru Maria svarede Engelen, da han havde bebudet hende, at hun skulde blive Moder, Moder til Verdens Frelser. Der staar i første Kapitel i Lukas' Evangelium, at Maria forfærdedes over Engelen Tale, og at hun svarede Engelen med disse Ord: »Hvorledes skal dette ske, da jeg ikke kender nogen Mand?« Nu staar der jo i samme Kapitel, lidt i Forvejen, at Engelen Gabriel blev sendt til en Stad i Galilæa, Nazareth, til en Jomfru, der var trolovet med en Mand af Davids Hus, som hed Joseph. — Altsaa kan vi ikke forstaa Marias Ord bogstaveligt, at hun ikke kendte nogen Mand. Den eneste Forklaring er den, som vi finder hos Kirkefædrene, at Maria og Joseph havde lovet Gud og hinanden at bevare evig Jomfruelighed i selve deres Ægtestand. Det er, som sagt, den eneste Forklaring, der giver nogen Mening, og vi kan ikke tænke os, at Jomfru Maria i denne højtidelige Stund, da Engelen talte til hende paa Guds Vegne, har gjort en Indvending, som der ingen Mening var i. Derfor besvarer Engelen ogsaa denne Indvending, og hans Svar har et Indhold, der giver os yderligere Vished for, at

den fremsatte Udlægning af Jomfru Marias Ord er den rette. Denne Opfattelse af Marias Ord finder vi som sagt hos de gamle Kirkefædre, hos Ambrosius, hos Augustin, hos Hieronymus, og det er mig en Glæde at kunne tilføje, at engelske protestantiske Skriftfortolkere er kommet til den samme Opfattelse. Dette gælder saaledes om den kendte engelske Ekseget C. Harris, der aabent har udtalt, at den anførte Udlægning af Marias Ord til Engelen er den eneste, som giver en fornuftig Mening. (Sluttet.)

Petrus Canisius.

Af *A. Menzinger.*

(Fortsat.)

En ny Konflikt fremkaldte Tridentiner Konciliet Stilling til Lægmandskalken. Allerede i 1547 havde Canisius paa Foranledning af Kardinal Otto von Truchsess taget Del i Kirkemødet som Koncilstheolog. Efter Koncilsakterne er han to Gange optraadt som Taler, nemlig i Forhandlingerne om Skriftemaalet og om Ægteskabet. Men saa blev jo endnu samme Aar Kirkemødet udsat paa ubestemt Tid. Under den tredje og sidste Periode af Kirkemødet 1562—68 var det Pave Pius IV selv, som for en Maanedes Tid kaldte Canisius til Trient. Som grundig Kender af de tyske Forhold blev han tildelt det Udvalg, som skulde forbedre Paul den Fjerdes Indeks over forbudte Bøger; desuden havde han Sæde blandt Koncilstheologerne. Canisius var bestyret over dette ærefulde Hverv. »I denne Forsamling af Kirkens bedste Hoveder,« skriver han i sin Beskedenhed til en Slægting, »vil jeg tage mig ud som en Gaas blandt Svaner.«

Man stod just ved Forhandlingerne om Eukaristien. Det mest kildne Spørgsmaal var Lægmandskalken. Efter at allerede 20 andre Theologer, mest Italienerne og Spaniere — deriblandt ogsaa Jesuiten Salmeron — havde udtalt sig afgjort imod Lægmandskalken, kom den 15. Juni 1562 Turen til Canisius. Alle var spændte paa, hvad den tyske Jesuit vilde sige, da man vidste, at den offentlige Mening og fremfor alt Kejseren lidenskabelig krævede Kommu-

nionen under begge Skikkelser. I Tyskland ventede man al Frelse af Lægmandskalken. Canisius havde ikke givet efter for denne Strømning, som Domprædikant i Augsburg havde han endnu samme Aar taget energisk Stilling imod Utraquisterne. Det kom derfor ret uventet, at han i sin Koncilstale ikke sluttede sig til de foregaaende Talere, men efter Koncilsprotokollens korte Optegnelser udtalte, at skønt Lægmandskalken i Almindelighed burde nægtes, vilde den dog kunne tilstedes de katholske Territorier, som var helt omgivne af Protestanter, som sidste Middel til at hindre deres Frafald. Grunden til denne Svingning maa antagelig ikke blot søges i, at de kejserlige i Trient gjorde alt for at drage Canisius til deres Side, men tillige i, at Canisius i Trient erfarede, at Pave Pius IV havde ytret sig ikke helt afvisende overfor Tysklands Begær.

Lægmandskalkens Tilhængere jublede. En ungarsk Biskop skriver til Kong Max den Anden: »I Gaar holdt Canisius en Tale; den har bevirket, at Koncilsfædrene er noget mere tilbøjelige til at indrømme Kalken.« Den kejserlige Gesandt skriver til sin Herre: »Disse Spaniere har talt som Folk, der ikke ved det mindste Besked om vore Forhold. Kun den ene, Canisius, som talte i Gaar, har ramt Sømmet paa Hovedet.« Pinlig blev Situationen for Canisius, da Ordensgeneralen Laynez nogle Dage efter hans Afrejse fra Trient holdt en Koncilstale imod Lægmandskalken. Koncilsfædrene lagde tilsidst Sagen i Pavens Hænder.

Kejser Ferdinand, som helst havde set en Koncilsafgørelse, henvendte sig nu til en Del Theologer, deriblandt Canisius, om han endnu engang skulde appellere til Konciliet eller stille Paven et Ultimatum. Canisius svarer, at Kejseren kun kan bede Paven om at tillade Kalken og det kun for de vaklende Katholikker og under ganske bestemte Betingelser. Samtidig benyttede han Lejligheden til paa det frimodigste at indskærpe Kejseren hans Forpligtelse til at underkaste sig den romerske Stols Autoritet. »Hvis vi vil blive ved at være katholske, saa maa vi bekende aabent i Ord og Gerning, at vi ikke skammer os ved at være Pavens og Kirkens lydige Børn.« Canisius sendte en Afskrift af denne Betænkning til Ordensgene-

ralen Laynez, som trods sit afvigende personlige Standpunkt billigede den.

Kejser Ferdinand I og Kong Max II begav sig nu til Innsbruck for i større Nærhed at kunne følge Koncilsforhandlingerne. De omgav sig med et theologisk Raad. Man har i nyeste Tid paastaet, at Canisius havde ind-sneget sig der som pavelig Spion; men han er bleven kaldt af Kejseren selv ved Skrivelse af 3. Februar 1563. At han ogsaa nød Pavens Tillid og saaledes blev Mægler mellem denne og Kejseren, var givet ved Forholdene. »Det er en sand Lykke,« skrev Biskop Commendone til den h. Karl Borromæus i Rom, »at Canisius er blandt disse Theologer; han er en Mand af sjælden Godhed og Lærdom, en modig Forkæmper for Pavestolens Rettigheder. Men jeg frygter, at han staar alene.« I hvert Fald lykkes det Canisius at faa Kejseren til at give Afkald paa den planlagte Koncilsrejse, hvis Mening havde været ved personlig Nærværelse i Trient at terrorisere Kirkefyrsterne og tvinge dem til at træffe Afgørelser uafhængig af Paven. Det store Kirkemøde sluttede da ogsaa uden at have opfyldt hans Ønske angaaende Lægmandskalken.

Nu vilde Kejseren henvende sig til Paven. For at give sine Fordringer større Eftertryk indkaldte Ferdinand I et Nationalkoncil i Wien »til Trøst for dem, som uden Kalk og Viv ikke vilde være Kristne«. Canisius var ikke med. Han var faldet i Unaade hos Kejseren. Den strengt kirkeligsindede Mand havde altid været imod, at der skulde gives Paven Forskrifter; tillige havde de sidste Maaneders Erfaringer gjort ham betænkelig med Hensyn til Lægmandskalken.

Der var ingen Udsigt til, at de vaklende Katholikker i Tyskland vilde gaa ind paa de Betingelser, Kirken maatte knytte til Lægmandskalken, og selv om denne Indrømmelse kunde forhindre videre Frafald, vilde den dog betyde et skæbnesvangert Skaar i Kirkens Enhed. Men i Offentligheden fortaltes der, at Canisius var købt af Paven ved Tilbud om et rigt Abbedi i Italien, i Fald han vilde arbejde imod Lægmandskalken. I Virkeligheden gik Pius IV indtil den yderste Grænse, idet han 1564 tillod de tyske Biskopper at uddele Kommunionen under begge Skik-

kelser, hvis de mente, at det var nødvendigt. Der var kun nogle østrigske og sydtyske Biskopper, der gjorde Brug af denne Tilladelse. Canisius skrev til Laynez: »Jeg ved ikke, om der havde kunnet tilstøde os noget værre i Aar end Indførelsen af Lægmandskalken. Dermed har man saa at sige givet de rasende et Sværd i Haanden.«

Canisius havde Ret. Efter at Kalken var bleven bevillet, krævedes Messen og Cølibatet afskaffet. I Salzburg kom det til et formeligt Bondeoprør, saa at Ærkebiskoppen blev den første, som 1571 tilbagekaldte den givne Tilladelse. Da saa Pave Pius V ophævede sin Forgængers Indrømmelse af Lægmandskalken overfor hele Tyskland og Østrig, var det til alle gode Katholikkers Tilfredshed.

Konciliets Afslutning skulde bringe Canisius et nyt ansvarsfuldt Hverv, maaske det, der blandt alle hans Arbejder har bragt mest Velsignelse over Tyskland, skønt Offentligheden ikke fik noget at vide derom. Pave Pius IV havde sendt de tridentinske Koncilsbestemmelser til Tyskland; men de var bleven opsnappet undervejs. Canisius befandt sig netop i Rom i Anledning af Ordenens Generalforsamling. Pius IV besluttede da at lade Canisius bringe Koncilsdekreterne til Tyskland sammen med Skrivelser til de enkelte Biskopper og en Del verdslige Fyrster. Canisius's Opgave var ved personlig Forhandling at formaa de kirkelige og verdslige Fyrster til Antagelse af Conciliets Dekreter, inden de samledes paa Rigsdagen i Augsburg 1566.

Skønt Canisius rejste til Tyskland som Nuntius, ønskede Paven dog, at hans Sendelse skulde holdes hemmelig. Jesuitergeneralen, den h. Franciskus Borgia, sendte da Canisius som Visitator til alle Ordenens Kollegier og Huse i Syd- og Nordtyskland. Saaledes var Rejsen motiveret overfor Offentligheden. Den førte tit gennem protestantiske Landsdele, hvor han blev Genstand for Haan og Spot. Engang maatte han forandre Ruten, da der blev meddelt ham, at Snigmordere lurede paa ham. I Innsbruck laa han otte Dage alvorlig syg. Alligevel fortsatte Canisius Rejsen i Vintermaanederne 1565 til 67. Næsten overalt lykkedes det ham at indgyde de modfaldne eller vaklende Biskopper og Fyrster Fasthed og Tillid.

Under Indtryk af de gjorte Erfaringer skrev Canisius til Rom, at den Hellige Stol dog endelig skulde sørge for, at de tyske Biskopper endnu i Livstid fik en Hjælpebiskop, der skulde have Ret til at blive deres Efterfølger. Ellers vilde Modstanderne blot benytte Bispevalgene til at faa deres Kandidater paa de ledige Bispestole. Paa denne Maade havde Kirken mistet otte Bispedømmer i det nordlige Tyskland. Udnævnelsen af Coadjutorer blev da ogsaa i den følgende Tid et Hovedpunkt i Roms Omsorg for den truede tyske Kirke.

Rigsdagen i Augsburg 1566 bragte en ny Krise. Den havde fornyet Religionsfreden fra 1555, som indeholdt den berygtede Sætning, at Undersaatterne skulde følge Landsherrens Religion (*cujus regio, illius religio*), men i det »gejstlige Forbehold« bestemtes til Fordel for Kirken, at naar en gejstlig Fyrste traadte over til den nye Lære, skulde han miste Stilling og Land. Man haabede, at derved vilde Kirken blive bevaret for videre Tab; men man vidste tillige, at Paul IV havde forkastet denne Overenskomst, og frygtede ikke uden Grund, at den nye Pave Pius V vilde gøre det samme. I saa Fald vilde det komme til Sprængning af Rigsdagen og som Følge deraf ikke blot til Brud med Paven, men til blodig Borgerkrig. Den pavelige Legat, Kardinal Commendone, havde allerede faaet Ordre fra Rom til at protestere. Canisius udarbejdede i Hast en Betænkning, der gik ud paa, at omendskønt Paven ikke udtrykkelig kunde anerkende Religionsfreden, kunde han dog tolerere den, da den ikke direkte stred mod Koncilsbestemmelserne. Et Ilbud bragte Brevet til Rom, sammen med en Skrivelse til den h. Franciskus Borgia, hvori Canisius besvor Ordensgeneralen personlig at forhandle med Paven. Den h. Pius V svarede Borgia, at han vilde bede og overveje. Paven trak sin Protest tilbage. Katastrofen var undgaaet — foreløbig da. I det halve Aarhundrede, som endnu gik til Trediveaarskrigen, havde Kirken i Tyskland Tid til at komme til Kræfter før Stormen; den Gang vilde den være bleven fejtet bort.

Hvilken Tillid man fra Kirkens Side havde til Canisius, viser hans paatænkte Udnævnelse til Kardinal. At den ikke blev til Virkelighed, skyldes kun, at Canisius

personlig henvendte sig til Pius V for at afværge denne Fare, Men Paven havde ikke opgivet Tanken. Efter Pius Vs Død fandt man Ordren til Canisius's Udnævnelse blandt hans Papirer.

Canisius's Virksomhed indenfor Jesuiterordenen vilde være et Kapitel for sig. Han var den første tyske Jesuit. Den h. Ignatius havde den største Interesse for ham; han lod ham komme til Rom og tog selv hans religiøse Uddannelse i sin Haand. Et Par Dage før sin Død udnævnte Ignatius sin 35 aarige Discipel til Provincial for Tyskland. I 13 Aar beklædte Canisius dette Embede og lagde Grunden til den rhinske, den øvretyske, østrigske og polske Ordensprovins, som ved hans Død talte over 1000 Jesuiter, fordelte paa 40 Huse. (Fortsættes.)

Nye Bøger.

Dansk Tidsskrift-Index. Systematisk Fortegnelse over Indholdet af 200 danske Tidsskrifter. Ved Svend Dahl og Th. Døssing. Tredje Aargang 1917. (København. Lybeckers Forlag. 1918. XXXVI + 310 Sider. 3 Kr.)

Det er med Fornøjelse, man hilser 3dje Aargang af denne nyttige og saare praktiske Vejledning til at finde alle mulige Sager og Emner af særlig Interesse, der har været behandlet i et eller andet af de ca. 200 Tidsskrifter, der udkommer hvert Aar her hjemme. Der har allerede to Gange før været gjort opmærksom paa dette nyttige Værk, som for hver Aargang bliver baade indholdsrigere og lettere at benytte. Dagblade registreres ikke i denne Index, ej heller Blade, hvis Indhold kun har aktuel Betydning, eller rene Foreningsorganer, rent politiske og rent opbyggelige Tidsskrifter samt Afholds- og Børneblade. Efter den den noget udførligere Omtale i Fjor er yderligere Anmeldelse eller anbefaling overflødig.

P. D. Steidl: Knud den Hellige, Danmarks Værnehelgen. (7.—11. Hæfte. 3 Kr. 50 Øre. [De to sidste Hæfter er Dobbelt hæfter.] 1917—1918. Katholsk Boghandels Forlag.)

Med ovennævnte Hæfter, der er udkommet i Slutningen af Juni Maaned, er Pater D. Steidls store Bog om Knud den Hellige ført til en lykkelig Afslutning. Senere skal der forhaabentligvis fremkomme en indgaaende Anmeldelse af den næsten 400 Sider store Bog, foreløbig skal det blot meddeles, at den er færdig. Et smukt Stik af Knud den Helliges Død følger med det sidste Hæfte. N. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Ordrup. Paa St. Andreas Kollegiet afholdtes den 28. Juli Vincentskonferensernes 3. Generalmøde under Hr. Hoffmanns Præsidium. Mødet var besøgt af 28 Medlemmer, og den afholdte Kollekt indbragte 23 Kr. 73 Øre. Konferenserne vil faa nogle nye Salmehøjer til Uddeling. Et af vore Medlemmer, Købmand Kruse, var afgaaet ved Døden, og han mindedes særlig i Bønnerne efter Andagten, hvor P. Evers prædikede.

— St. Andreas Menighed har i de sidste faa Aar mistet ikke saa faa af sine mest bekendte og ansete Medlemmer. For fire Aar siden døde Mogens Ballin, for to Aar siden Kandidat Kejser, og nu er, som Læserne jo for længst fra Dagbladene vil vide, Kontorchef Alexander Tardini ved et Ulykkestilfælde eller i et pludseligt Anfald af Sindsforvirring d. 8. August afgaaet ved Døden. Afdøde fødtes 4. Juli 1865 i København og var Søn af forhenv. Balletmester Emil Hansen og Hustru Jeannette, f. Tardini. Efter i 1883 at være bleven Student fra Borgerdydsskolen i København (Ø) og i 1890 juridisk Kandidat ansattes Tardini 25. Marts 1890 i Københavns Magistrats 3. Afdeling (Forsørgelsesvæsenet), hvor han avancerede roligt og jævnt: i 1891 til Assistent, i 1904 til Fuldmægtig, i 1906 til Ekspeditionssekretær og endelig i 1910 til Kontorchef. Som særlige Egenskaber i hans Virksomhed, baade den offentlige og den private, maa fremhæves en Samvittighedsfuldhed og Nøjagtighed, der maaske ikke blev overgaaet af nogen. Hans inderlige Religiositet, som han ikke bar offentlig til Skue, prægede allerede hans Barndom, hvor han til Religionslærer havde Pastor F. Kerff, medens han i Ungdommens Dage særlig blev paavirket af Pastor Brinckmann ved Jesu Hjertes Kirke. Tardini var i høj Grad en Enspænder-Natur og deltog ikke meget i Forenings- eller Menighedslivet. Han var dog i mange Aar Medlem af Studenterforeningen A. C., i hvis Møder han ikke sjælden deltog. Størst Betydning har hans Virksomhed i katholske Kredse haft som Lærer. Først var han Lærer i Dansk ved St. Knuds Skole, senere — i mange Aar — underviste han de fremmede unge gejstlige, der kom fra Udlandet til Skolerne i Stenosgade og Ordrup, og hans Virksomhed her har været af stor Betydning baade i sproglig og dansk-kulturel Henseende. Som en dygtig og bestemt Dirigent ved adskillige større katholske Møder vil han maaske bedst være kendt af Offentligheden. Han blev i en ret sen Alder gift med Frk. Helga Meyling, med hvem han kun kom til at leve 5—6 Aar i et meget lykkeligt Ægteskab. Han jordfæstedes i Onsdags

paa katolsk Assistent's Kirkegaard, hvor hans bedste Ven fra Ungdommens Dage, Pastor L. Günther, talte de sidste Mindeord over ham. R. I. P.

Kirkelig Kalender.

18. Aug. 13. Søndag eft. Pintse. (I Højmessen: Marias Optagelse.)	25. Aug. 14. Søndag eft. Pintse.
19. — M. Oktavdag.	26. — M. Zephyrinus, Pave og Martyr.
20. — Ti. Bernhard, Abbed og Kirkelærer.	27. — Ti. Josef af Kalasanz, Bekender.
21. — O. Johanne Francisca, Enke.	28. — O. Augustinus, Biskop og Kirkelærer.
22. — To. Oktav af Marias Optagelse.	29. — To. Johannes Døberens Halshuggelse.
23. — F. Filip Benitius, Bekender.	30. — F. Rosa af Lima, Jomfru.
24. — L. Bartholomæus, Apostel.	31. — L. Raymund Nonnatus, Bekender.

Kollekt for den danske katolske Kirkesag.

Søndag d. 18. Aug. holdes den af det Apostoliske Vikariat foreskrevne **Ansgarius-Bonifacius-Kollekt** i alle Kirker og Kapeller til Bedste for vore mest trængende kirkelige Institutioner:

Unio. Søndag d. 18. ds. **Cykletur.** Deltagerne kører Kl. 10 fra Søpavillonen over Buddinge—Bagsværd til Fiskebæk, hvor der spises Frokost c. 12. Hjemtur over Ganløse Ore og Maaløv.

K.U.F.(K) Søndag d. 25. ds. **Fødtur.** Efter $\frac{1}{2}$ 9 Messen i Jesu Hjertes Kirke med Linie. 15 til Femvejen. Derfra over Jægersborg til Hareskoven. NB. Mad for hele Dagen medbringes.

Maria-Kongregationen for Mænd har *Fælleskommunion* Søndag d. 18. ds. Kl. $8\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kirke.

Maria-Kongregationen for Ynglinge har *Fælleskommunion* Søndag d. 18. ds. Kl. $8\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kirke. — NB. Den h. Messe læses for afdøde Kongreganist Axel Wilhelms Sjæl.

St. Andreas Kirke. Mariakongregationen for Mænd holder *Fælleskommunion* paa Søndag (Mariæ Himmelfart) i Messen Kl. $7\frac{3}{4}$.

St. Knuds Kapel. Mariabørnskongregationen af den ubesmittede Undfangelse holder *Fælleskommunion* Søndag d. 18. Aug. Kl. 7 Morgen og offentligt Møde Onsdag den 21. Kl. $7\frac{1}{2}$ Aften.

St. Andreas Kollegium og **St. Knuds Skole** begynder først det nye Skoleaar den 2. September.

Den **latinsk-danske Messebog** er for Tiden ikke til at faa. Hovedoplaget er i Tournay i Belgien, hvor Bogen er trykt; men det har længe ikke været muligt at faa noget tilsendt derfra.

Proper og dygtig Pige med Kendskab til Madlavning, der kan paatage sig Husgerningen i et mindre Hjem paa Landet, kan faa en god Plads fra 1. September. Løn 25 Kr. Ophold i Familien. Fru Nina Lassen, »Strandbo«, Strandvejen, Kastrup, Amager.

Tak. Alle, som ved vor Axels Begravelse viste os saa stor Deltagelse, især de mange unge og deres Foreninger, siges der herved en hjertelig Tak.

Paa Familiens Vegne
P. Wilhelm, Bagermester.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. o. G. 1—4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4—6 Eftermiddag.

Nr. 34.

Søndag den 25. August.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Højærværdige Pater Paul Maria Werhahns 50-aarige Præstjubilæum. — Petrus Canisius. — Lidt endnu om Pastor Fjord. — Angrebet paa Johannes Jørgensen. — Spørgsmaalet om Jesu Brødre. — Hertug Knuds Division i Sommerlejr. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Maribo. Island. Norge. — Brevkasse. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

417.

Ingen kan tjene to Herrer.

Landet, i August 1918.

Kære Ven!

Saa gik da ogsaa den Sommerferie til Ende. Tak for dit Brev og alt, hvad du deri fortæller mig. Men nu maa jeg være ærlig — der er noget, som volder mig Bekymring. Du skriver, at dine to store Dreng, Eskill og Kjeld, er kommet hjem fra et herligt Feriebesøg i din Fætter Morten Madsens Præstegaard i Jylland. Tror du egentlig, at den aandelige Luft i *saadan et* protestantisk Præstehjem er den allersundeste for et Par pur unge Katholikker? Ja, vi to har altid talt frit fra Leveren til hinanden, saa jeg ved paa Forhaand, at du ikke tager mig det ilde op, naar jeg siger dig min Mening rent ud. Du synes, at det har ingen Fare, fordi Pastor Madsen netop er af den Slags protestantiske Præster, som stiller sig meget venligt overfor den katholske Kirke, gerne omgaas Katholikker, læser Johannes Jørgensens Bøger og paa en fordomsfri Maade endogsaa nærer en vis Beundring for Kirkens store Mænd som St. Frans af Assisi o. l.

Det kan være, hvad det vil; efter mit Skøn er det Slags Protestanter i Bunden farligere for sig selv og for andre end den gammeldags Slags Katholikædere, der i blind, latterlig Uvidenhed svang et vældigt Don Quijotes Sværd imod Helgentilbedelse, Afgudsdyrkelse, Salg af Syndsfor-

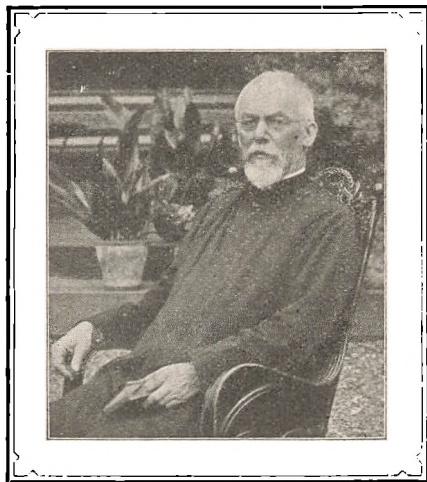
ladelse o.s.v. Ser du, for dig og mig, som før vor Konversion har været inde i, hvad protestantisk Kristendom er, endogsaa under dens bedste og ærligste Former, for os har det ingen Fare: vi kender Værdierne; vi ved af Erfaring, hvor uendelig holdningsløst og meningsløst og hult hele det protestantiske Aandsliv er i Sammenligning med det fuldvægtige og lødige Liv, som vi ejer i den katholske Kirke. Noget andet er det med fødte Katholikker som dine Dreng. Imod de grove, latterlige Angreb skal de nok vide at sætte sig til Modværge, men det er ikke sikkert, at deres unge Aand kan holde sig klar og vaagen i en Luft, der er fyldt med en sødladen Duft af Følelser og med en søvndyssende Klingklang af venlige Ord. Er de modne til at »bedømme Aanderne«? Er de modne til at erkende, at trods al sin Tale om Ærbødighed for Moderkirken saa ser Pastor Madsen dog grundigt ned paa den — ikke ulig den Søn, som finder sin Moder vrøvlet og senil, om end han tilsyneladende omgaas hende med Høflighed. Kan du huske, hvad Pater Günther fortalte paa Højskoleforeningens Møde i Vinter inde i København om den unge, katholske Mand, som havde tilbragt en Tid paa en af de grundtvigske Højskoler og der havde mistet sin Tro. Pateren havde dog sikkert Ret i at advare imod et altfor sorgløst Samkvem med de stærkt aandeligt »vakte« protestantiske Kredse. »Hvo som staar, se til, at han ikke falder!« Vil du følge mit Raad, saa send du hellere en anden Gang dine Dreng ud med Pastor Schindlers Spejdere! Der kommer de da i *ren Luft* i alle Maader.

Jeg kender jo godt din rare Fætter Morten, og det er ikke uoverlagt, at jeg siger, at det Slags protestantiske Præster er farligst, ogsaa for sig selv. Han minder mig om en Dame, hvem jeg havde laant Rippels »Den katholske Kirkes Skønhed«. Hun gav mig den tilbage efter med stor Interesse at have læst nogle Kapitler; men mere vilde hun ikke læse, for, som hun sagde, »saa vilde jeg være nødt til at blive Katholik, og *det vil jeg ikke være*«. Hun vilde det ikke af falsk Hensyn til sine nærmeste Slægtninge. Hvor mangen protestantisk Præst er der ikke, der som hun *ikke vil* se Sandheden lige i Øjnene, fordi han *ikke vil* tage Konsekvensen! Ære være de faa, som har haft Viljestyrke og Mandsmod til baade at se Sandheden og at følge den! »Ingen kan tjene to Herrer« — jeg vil haabe for Pastor Madsen, at han faar sin med fromme Talemaader udsmykkede, skæve Samvittighed sat paa ret Køl, inden det er for sent. Hils ham fra mig, naar du skriver, og sig, at jeg beder for ham. Gud bevare dig og dine!

Din hengive Ven X.

Højærværdige
 Pater Paul Maria Werhahns
 50-aarige Præstejubilæum.

Da Pater Werhahn for 4 Aar siden fyldte 70 Aar, bragte Ugebladet en lille Notits herom, men ikke nogen Jubilæumsartikel. Der tilføjedes dog dengang: »Forhaabentlig slipper Pastor Werhahn ikke saa let fra Fest om fire Aar, naar han kan fejre sit gyldne Jubilæum som katholsk Præst.« Det gør han heller ikke — derom vidner hosstaaende fortrinlige Billede og efterfølgende Linier.

Pater Werhahn fødtes d. 17. August 1844 som Søn i en meget rig og anset Købmandsfamilie i Byen Neuss i Rhinland, Nabostad til det langt større Düsseldorf. Efter at være bleven Student 1862 i sin Fødeby studerede han Theologi i 6 Aar, eet Aar ved Akademiet i Münster, fire Aar ved Universitetet i Innsbruck, hvor Pastor Bernard von Stollberg var hans Studiekammerat, og eet Aar i Præsteseminariet i Köln. Her modtog han ogsaa Præstevielsens Sakrament ved Ærkebiskop Paulus Melchers's Haandpaaleggelse den 24. Aug. 1868.

Samtidig modnedes Beslutningen hos ham om at indtræde i Jesu Selskab, og to Maaneder efter Præstevielsen saa man den unge Præst paa Friederichsburg ved Münster i Westfalen med Ihærdighed og godt Humør tage Del i alle Noviciatets Øvelser, som jo er anlagte paa at føre en ind i Ordenens Aand ved at lære Bønnens Kunst og fremme

Lydighed, Ydmyghed og Selvfornægtelse. Det andet Aar af sit Noviciat tilbragte han med Studiet af de klassiske græske og latinske Forfattere og af Rhetorikken.

Den tysk-franske Krig førte P. Werhahn som Feltpræst til Frankrig, hvor han blev holdt tilbage, ivrig sysselsat med at høre Soldaternes Paaskekriftemaal, indtil Maj 1871. Det følgende Aar finder vi P. Werhahn i Jesuiternes daværende store Kollegium ved Rhinen, Maria Laach, hvor han genoptog sine filosofiske og thologiske Studier; dog forjog den tyske, kirkefjendtlige Kulturkamp i December 1872 P. Werhahn til England, hvor en rig katolsk engelsk Dame, Lady Marchioness Stapleton, i Ditton Hall havde aabnet et Asyl for de landsförviste Ordensmænd.

Efter at have fuldendt sin Uddannelse i aandelig og videnskabelig Retning, og efter saa mange Omskiftelser, skulde P. Werhahn endelig finde et blivende Sted. St. Andreas Kollegium i Danmark, som var bleven aabnet den 30. Aug. 1873, skulde nu blive hans stadige Virkefelt. Det var den 17. Juli 1874, han kom hertil fra Ditton Hall i Følgeskab med P. Rudgerus van Acken, som Dagen efter blev udnævnt til Kollegiets Rektor og fik P. Werhahn som sin anden Efterfølger i Rektor-Embedet fra 1882—1885.

I 44 Aar har P. Werhahn altsaa nu virket ved Kollegiet og virker stadig, om end ikke med usvækket Kraft, saa dog med forbausende Friskhed, Lune og Dygtighed. Foruden andre Stillinger, han har beklædt i Huset, har P. Werhahn især været virksom som Prædikant og som Lærer i Historie og de klassiske Sprog.

Som Prædikant er P. Werhahn noget for sig selv. Hans Kæmperøst, hans djærve, folkelige Veltalenhed og indtrængende, naturlige Væsen vilde have gjort ham til en fremragende Folketaler paa hans eget Modersmaal; her hjemme har det jo i Regelen kun været en snævrere Menighedskreds, der har kunnet have Glæde og Opbyggelse af hans Prædikener, om han end ved flere Lejligheder, f. Eks. ved Rekviemsmessen 1878 i St. Ansgars Kirke for Pius IX og ved Pavefesten for Leo XIII i Koncertpalæet, har talt til store Forsamlinger alle Vegne fra.

Som Lærer har P. Werhahn betydet meget for mange

Katholikker og anderledestroende i snart det sidste halve Aarhundrede. Trods hans høje Alder er hans Hukommelse usvækket, og han har altid alle mulige af de vanskeligste Aarstal og Begivenheder i Historien paa rede Haand.

Noget for sig selv er Pater Werhahn naturligvis ogsaa som Lærer. Paa min Anmodning har en af hans yngste Elever, Student B., skrevet følgende Linjer:

»De spørger mig om, hvordan jeg mindes Pater Werhahn som Lærer. Det kan jeg med Lethed svare paa.

Der var en Dag rigtig koldt i Klasseværelset, selv Oversættelsen af Sokrates's Visdomsord formaaede ikke at give os tilstrækkelig Varme. Da P. Werhahn mærkede det, smilede han over hele sit Bedstefadersansigt og kom med følgende udødelige Udtalelse: »Fy! fryser I virkelig, I, som jo dog stammer ned fra de gamle Vikinger, der sogar laa paa Isen og snorkede?« Da gik det først rigtig op for os, hvad det var, han mindede os om: en gammel Vikingehøvding selvfølgelig! Saadan ser han jo ud, naar han kommer ind i Klassen: imponerende høj og rank med det smukke, gnistrende hvide Haar og Skæg, den store Næse og den røde, vejrbitte Ansigtssfarve. Viking minder han ogsaa om, naar han tordner mod en eller anden arm Synder i Klassen. Her skal Ordet »tordner« forstaas ordret, thi Pater Werhahns Stemme er gigantisk som hans Ydre, og der skal ikke meget til, før han benytter denne Kæmperøst.«

Med denne ypperlige »Pennetegning« af P. Werhahn skal denne lille Skildring slutte. Hertil skal kun endnu føjes en hjertelig og inderlig Lykønskning til det smukke 50-aarige Præstejubilæum, som det blev P. Werhahn forundt at fejre, medens han endnu var saa frisk og kraftig som faa i hans Alder. Maatte Gud velsigne ham i de kommende Aar, derom beder hans mange Venner.

N. H.

Petrus Canisius.

Af A. Menzinger.

(Fortsat.)

4. *Canisius's Forfattervirksomhed.*

Der vilde mangle et ganske væsentligt Træk i Billedet af Canisius's Virksomhed, dersom vi ikke omtalte hans Forfatterskab. Det beskæftiger ham uafbrudt lige fra hans første Ordensaar, da han udgiver sin Yndlingsforfatters, Mystikeren Taulers Skrifter, indtil hans Dødsaar, hvor han skænker Svejtserne en hel Række Smaabøger om de svejtsiske Helgener: Ida af Toggenburg, Fridolin, Meinrad, Nikolaus von der Flüe, Mauritius og Ursus. Han var ked af, at Svejtserne ikke kendte, endsig ærede deres egne Helgener. Imellem disse to Frembringelser ligger der et Utal af Skrifter og Bøger lige fra Skoleudgaver af latinske Klassikere indtil stærke Folianter af theologisk Indhold. Af al den Rigdom vil vi kun fremdrage to, der alene vilde være tilstrækkelige til at sikre ham en af de første Pladser blandt den katholske Restaurations Forfattere.

De, der kender Navnet Canisius, ved i det mindste, at han har skrevet en Katekismus. Allerede før Canisius var der udkommet flere katholske Katekismer i Tyskland, men ingen havde fundet videre Udbredelse. Luthers Katekismer oversvømmede hele Riget. Allerede i Breve fra 1550 — det første Aar af sin Virksomhed i Tyskland — udtrykker han Længslen efter en ny Katekismus, som skulde konkurrere med Luthers. Allerede næste Aar under sit Ophold i Wien giver Canisius sig i Lag med at skrive den. Den udkom i tre Udgaver, stor, mellemstor og lille, og var oprindelig skrevet paa Latin. Ved Forfatterens Død havde Katekismen allerede oplevet langt over 200 Oplag og var bleven oversat paa 14 Sprog: Bøhmisk, Bretonisk, Engelsk, Flamsk, Fransk, Græsk, Italiensk, Litauisk, Polsk, Slovenisk, Skotsk, Svensk, Spansk og Ungarsk foruden Tysk. Den har holdt sig uforandret indtil det 19. Aarhundrede, og den er Grundlaget og Forbilledet for Nutidens Katekismer. Der er endnu Egne i Tyskland, hvor man den Dag i Dag bruger Ordet »Canisi« for Katekismus. Den protestantiske Historiker Gustav Kawerau siger om denne lille Bog: »Hvad

Luthers Katekismus har været for Reformationen, har Canisius's Katekismus været for Modreformationen. «

Det andet Værk, som maa fremhæves, er det store Forsvarsskrift: *Contra Centuriatores Magdeburgenses*. De Magdeburgske Centurier var den første protestantiske Kirkehistorie. Navnet skriver sig fra, at de første Bind udkom i Magdeburg, og at Stoffet var inddelt i Centurier, Aarhundreder. I Spidsen for de mange Medarbejdere til dette Kæmpeværk stod Humanisten Flavius Illyricus. Hans lidenskabelige Had præger hele Værket, som kun er et eneste Angreb paa den katholske Kirke. Pave Pius V udtalte 1567 selv Ønsket om, at der skulde udgives et Modskrift, og befalede Canisius at affatte et foreløbigt Svar. Den egentlige Gendrivelse blev overdraget den unge, senere saa berømte Oratorianer Baronius, den h. Filip Neris geniale Discipel. Han skulde skrive en katholsk Kirkehistorie i stor Stil — det blev Baronius's udødelige Værk *Annales Ecclesiasticæ*.

Canisius efterkom Pavens Ordre ved at offentliggøre to Foliobind om Johannes den Døber og Jomfru Maria. Han knyttede sit Modskrift til disse evangeliske Skikkelser for at vise, hvordan Centuriatorerne havde fordrejet den h. Skrift. Mens han skrev paa Bogen om Maria, et klassisk Værk, som omfatter hele den katholske Lære om Mariadyrkelsen, kom han 1577 til Landshut i Bayern. Han benyttede sin Fritid til at diktere en Lægbroder, der var givet ham som Medhjælper. Engang bad Broderen, om han maatte fjerne sig et Øjeblik, og Canisius blev siddende i sin Stol imens, helt fordybet i sine Betragtninger over Gudsmoder. Da gik Døren op. Det var Hertug Wilhelm af Bayern, som traadte ind. Canisius mente, det var Broderen, og uden at se op blev han ved at diktere. Fluks greb Wilhelm Pennen og skrev muntert løs paa det. Efter nogen Tids Forløb kom Broderen tilbage, og nu først opdagede Canisius Forvekslingen. »De skal ikke bede om Undskyldning,« sagde den fromme Hertug beroligende, »det har været mig en stor Ære at maatte skrive med paa et saa helligt Værk om Guds Moder.« De to store Folianter om Johannes den Døber og Jomfru Maria udkom i 1571 og 1577. Canisius havde endnu planlagt et tredje Bind

om den h. Petrus. Men han naaede, som vi siden skal se, ikke at faa det gjort færdigt.

5. *Canisius's indre Liv.*

Hvad var Drivfjederen i alt dette Overmaal af Arbejde og Slid? Var det, som man har paastaaet, jesuitisk Magt-syge eller en Helgens brændende Iver for Guds Ære og Sjælenes Frelse?

Efter at Canisius af Ordensstifteren Ignatius havde faaet sin Bestemmelse, at drage til Tyskland, knælede han ved Apostelfyrsternes Grav — samme Sted, hvor engang Bonifatius havde modtaget sin Sendelse til Tyskland. Der havde han igen et indre Syn af Jesu helligste Hjerte. Han skriver derom i sine »Bekendelser«: »Min Sjæl laa ligesom paa Jorden, helt nedtrykt af mine Synder og min Svaghed, fuld af Frygt og Modløshed. Da aabnede du dit Hjerte for mig. Du lod mig drikke Frelsens Vand af dit Hjertes Kilder. Jeg bad om, at en Strøm af Tro, Haab og Kærlighed maatte rinde over i mit Hjerte. Jeg tørstede efter Fattigdom, Kyskhed og Lydighed, og jeg dristede mig til at stille min Tørst ved dit Hjerte. Derpaa lovede du mig et Klædebon, der skulde skjule min Sjæls Nøgenhed. Det bestod af tre Stykker: Fred, Kærlighed og Udholdenhed.« Det er Canisius's store Vision af Jesu hh. Hjerte, Indledningen til hans Virksomhed som Tysklands Apostel.

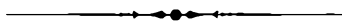
Denne inderlige, mystiske Forening med Gud er Hemmeligheden i hans overmenneskelige Arbejde, men ogsaa Kilden til den Mildhed og Ydmyghed, som er Hovedtrækene i hans Personlighed.

Intet Aarhundrede kan, hvad Polemikkens Bitterhed og Smagløshed angaar, maale sig med det 16. Aarhundrede. Paa dette Punkt staar Canisius himmelhøjt over sine Modstandere. Den Bog, som mest af alle hans Skrifter har fremkaldt Protestanternes Had, er saa fuldkommen fri for Polemik, at man ved at se paa dens Indhold aldeles ikke vil kunne afgøre, hvad Aarhundrede den hører til. Canisius gjorde sig ikke blot selv Umage for at undgaa al skarp og fornærmende Tone, men han bekæmpede den ogsaa hos andre. Da han skulde besørge Tryklægningen af den fremragende spanske Theolog Torres's store Værk om Præ-

stevielsen, tillod han sig paa egen Haand at rense det for personlige Udfald. »Var P. Torres i Tyskland«, skrev han til Rom, »vilde han ikke saaledes bide ad dem, som er skilte fra os, og ikke saaledes fordømme dem.« En anden katholsk Forfatters, Franciskanerprædikanten Naas's, Bøger fjernede han ved en Visitation af Kollegierne i Tyskland fra de almindelig tilgængelige Husbibliotheker og anviste dem deres Plads blandt de forbudne Bøger, i det saakaldte »Helvede«, fordi Tonen i dem var for skarp. Den store Gregor af Valentia, Lærer i Theologi ved Universitetet i Ingolstadt, maatte finde sig i, at Canisius skrev til Ordensgeneralen Mercurian: »Vor Pater Gregor overskrider sandelig alle Høflighedens og Beskedenhedens Grænser i sin Fejde med Lutheraneren Heerbrand. Han har allerede udgivet to Skrifter imod ham. Nu, siges der, skal der følge et tredje. Jeg kan ikke indse, hvad Nytte disse Skænderier skal gøre.«

Hvad han selv tænkte om Protestanterne, skriver han kort før sin Død til Ordensgeneralen Aquaviva: »I Tyskland er der ganske vist uendelig mange, der har forladt den rette Tro; men det er meget mere af Uvidenhed end af Ondskab, de farer vild. Der ligger ikke nogen Egen-sindighed, Forbitrelse eller Forstokkelse i det.« Det skarpeste Ord, som han nogen Sinde har skrevet, findes i et fortroligt Brev, hvor han siger om en frafalden Præst og Universitetslærer i Wien, som paa Grund af sine Angreb mod Kirken var bleven udvist af Østrig: »Nu vil han blot anrette Ødelæggelse i andre Egne; man havde gjort bedre i at sætte ham i et Fængsel her i Østrig.«

Hans Maadehold og Mildhed overfor Protestanterne er tit bleven misforstaaet. Melanchthon paastod: »Canisius er inderst inde Protestant og forsvarer Kirken mod bedre Viden.« I Würzburg opstod endog det Rygte, at han var traadt over til den nye Lære. Canisius maatte selv komme til Würzburg og ved en Prædiken i Domkirken vise, hvad Rygtet havde paa sig. (Sluttet.)

Lidt endnu om Pastor Fjord.

Hr. Redaktør.

Ugebladets smukke Artikel om Pastor Fjord har glædet mig og mange andre med. Opbyggeligt var det ikke mindst at læse om hans Død og om den ubekendte, der ved en underfuld Styrelse var til Stede og saa mandigt bekendte sin Tro og hjalp den døende, sikkert under vanskelige Forhold.

Alligevel har jeg et Par Indvendinger at gøre, hvad De sikkert ikke vil have noget imod kommer frem i Deres Blad. Trods alt, hvad ellers kan siges, var Pastor Fjords Standpunkt dog noget af det mest ubegribelige. Han var jo allerede for 25 Aar siden i Virkeligheden forstandsmæssig fuldtud Katholik. Hvorfor blev han det saa ikke?

Endvidere har jeg imod deres Artikel, at De roser hans Bøger og Artikler, som De gør. Lad gaa med de to Brochurer, der kan opfattes som en, lidt spidsfindig Paavisning af Protestantismens eller rettere sagt Folkekirkens Inkonsekvens, men Artiklerne i Ugebladet 1917 er der virkelig ikke ret meget godt at sige om. Protestanterne fandt dem jo katholske, i Virkeligheden var de godt egnede til at forkludre Standpunktet, og hans These, at Luther var Hæretiker, men den danske Folkekirke ikke, var dog noget saa haartrukket og spidsfindigt, at det vist egentlig skulde være et Plaster paa en urolig Samvittighed. Stakkels Mand! Dialektikken er en dejlig Ting, men for ham blev den vist, hvad den ikke kan være, Maal og fangede ham. Vor Herre være ham naadig. Og det haaber jeg ogsaa bestemt han har været. Han havde jo selv givet hans Natur det Kompas, hvis Misvisning han ikke kunde faa Bugt med.

Deres hengivne *Sacerdos*.

Højærværdige Modstander og Ven.

Det er kun lidt, jeg har at svare Dem. De har egentlig Ret i alt, hvad De bemærker. Naar jeg optog Fjords Artikler i Ugebladet, var det for det første, fordi de absolut var læseværdige. Og for det andet tænkte jeg, at de maaske var Begyndelsen til Enden, d. v. s., at han nu endelig skulde til at drage de Konsekvenser, jeg og mange andre havde haabet paa i 25 Aar. Jeg ventede flere Artikler fra hans Haand, og han havde udtrykkelig lovet mig saadanne. Men alt gik anderledes. Alligevel tror jeg ikke, han manglede Ærlighed og Oprigtighed.

Deres hengivne *N. H.*

Angrebet paa Johannes Jørgensen.

Som vistnok de fleste ved, rettedes der i nogle Blade en Række ærerørige Beskyldninger mod Johannes Jørgensen, som for Tiden er fraværende fra Landet. Det drejede sig om en Sag, der verserede for Retten. Retten har nu, som det var at vente, pure frikendt Johannes Jørgensen, og i det hele taget er Sagen endt som et Vidnesbyrd om, at Joh. Jørgensens *Handlemaade* har været lige saa smuk som hans *Tænkemaade* i samme Forhold, en Tænkemaade, han i sine sidste Bøger (Mit Livs Legende) mange Steder har fundet et hensynsfuldt, ofte et næsten ømt Udtryk for.

Det har sikkert glædet alle Johannes Jørgensens Venner, at paa et Tidspunkt, hvor der — ganske vist fra lavt liggende Steder — kastedes Snavs paa ham, er blandt andre Kontorchef Hansen og især Professor Valdemar Vedel paa saa overordentlig smuk og virkningsfuld Maade traadt i Skranken for ham. Ti.

I *Alfred Ipsens* Blad Folkelæsning findes den 15. August følgende liHe Bemærkning:

At et Blad som »Folkerøsten« har følt sig tilskyndet til at omtale, hvad »Dagbladene« (3: »Ekstrabladet«) i denne Forbindelse meddeler om Johannes Jørgensens Karakter, har ærligt talt forbavset os.

Og det gør ikke Sagen bedre, at »Folkerøsten«, naar den rører ved Sagen, ikke saa meget som nævner det Forsvar, hans Venner fremkom med.

»Folkerøsten« har i denne Sag indtaget en Stilling med »Ekstrabladet« paa den ene Side og »Klods-Hans« paa den anden.

Synes Pastor Bårris ikke selv, at hans Blad er for godt til det Selskab?

For det synes vi.

Hertil skal vi blot bemærke, at Redaktøren af dette Blad har det ikke forundret. Overfor alt, hvad der er katholsk, mangler Pastor Bårris al Forstaaelse, hvad enten det nu skyldes svigtende Evne eller svigtende Vilje. Han fik for nogen Tid siden en ordentlig Omgang, bl. a. for illoyal Citering, af den gæve Frimenighedspræst Morten Larsen; den var, hvad hans Optræden overfor katholske Forhold angaar, i højeste Grad ærlig fortjent. N. H.

Efterskrift. Ovenstaaende Irettesættelse synes straks at have virket. I hvert Fald erklærer Pastor Bårris den 20. Aug., at Sagen om Johs. Jørgensen har været »en pinlig Historie«, som »han overhovedet beklager at have omtalt«. N. H.

Spørgsmaalet om Jesu Brødre.

Ved H. Gamél, Præst.

(Sluttet.)

Imod det anførte gør vore hjemlige Protestanter her den Indvending, som allerede Hieronymus's Modstander Elvidius har gjort, at Jesus hos Evangelisten Lukas (2,7) kaldes for Marias førstefødte. Der behøves ikke mange Ord for at modbevise dette Argument. Kan man ikke sige om en Kvinde: Hun døde efter at have født sin førstefødte? Selvfølgelig kan man sige det, og der er ingen, der finder nogensomhelst Selvmodsigelse i en saadan Udtalelse. Grunden til, at Jesus udtrykkelig kaldes Marias førstefødte, er den, at den førstefødte Søn hos Jøderne havde ganske særlige Rettigheder og Forpligtelser, og dette gjaldt selvfølgelig ogsaa om den Søn, der var sine Forældres eneste Barn. Den h. Hieronymus gennemgaar alle de Steder i den h. Skrift, hvor der tales om den førstefødtes særlige Rettigheder og om den Forpligtelse, som hans Forældre havde til at indvie ham, den førstefødte, til Herrens Tjeneste. Og efter at have paavist, at Forældrene havde denne Forpligtelse aldeles uanset, om der senere fødtes andre Sønner eller ikke, udtaler han, at naar Evangelisten kalder Jesus for den førstefødte, saa er det bl. a. for at angive Grunden til, at Maria og Joseph 40 Dage efter Jesu Fødsel drog til Jerusalem for at fremstille ham for Herren og løskøbe ham.

Her vil jeg indskyde en Bemærkning, som maaske vil overraske. Den franske Skriftkritiker Ernest Renan, der er kendt som udpræget Fritænkter og som alt andet end »katholskvenlig«, drager netop af Udtrykket *Marias førstefødte* den Slutning, at Jesu saakaldte Brødre ikke har været hans virkelige Brødre. Ernest Renan havde i sine første Værker, særlig i sit *Vie de Jésus*, forsvaret den Opfattelse, at de omtalte Jesu Brødre virkelig var hans Brødre; men 10 Aar senere meddeler han, i sit Værk *Les Evangiles*, at han er kommen til den modsatte Anskuelse, og blandt de Argumenter, som har faaet ham til at skifte Mening, anfører han følgende: Jesus er Marias førstefødte; deraf følger ikke, at Jesus har haft yngre Brødre, men saa meget følger med Sikkerhed deraf, at han ikke har haft ældre Brødre. Paa flere Steder ser

vi nu hans saakaldte Brødre optræde paa en saadan Maade, at det ses, at de har været ældre end Jesus; de er misundelige paa ham for hans Anseelse blandt Folket, de kritiserer ham og giver ham formanende Advarsler, ja en skønne Dag vil de endog lægge Haand paa ham (Mark. 3,21). Nu vel, siger Renan, naar man kender Forholdene i Østerland og ved, hvilken Ærbødighed, ja, Underdanighed yngre Søkende dér er forpligtede til at vise overfor den, der er Familiens ældste Søn, saa kan man ikke tro, at Jesu Brødre vilde have tilladt sig slige Ting, hvis de havde været hans yngre Brødre. Hans ældre Brødre kan de ikke have været, da Jesus udtrykkelig kaldes Marias førstefødte; altsaa har de slet ikke været hans Brødre.

Jeg kommer her til mit sidste Argument; efter min aldeles bestemte Opfattelse afgør dette sidste Argument Sagen paa uigendrivelig Maade.

Apostlen Paulus meddeler i sit Brev til Galaterne, at han efter paa Vejen til Damaskus at være bleven omvendt trak sig tilbage til Ørkenen i Arabien; efter at han havde tilbragt tre Aar dér, drog han op til Jerusalem for at tale med Petrus. Og efter at have fortalt, at han traf Petrus i Jerusalem og blev hos ham i 15 Dage, fortsætter han saaledes: »Men jeg saa ikke nogen anden af Apostlene foruden Jakob, Herrens Broder« (Gal. 1,19).

Paulus taler altsaa her om en Apostel, der hedder Jakob og er en af Herrens »Brødre«.

Nu findes der i Evangelierne to Apostelfortegnelser (Matth. 10, 1-4 og Mark. 3, 16-19). Af disse Fortegnelser fremgaar det, at der var to Apostle, som hed Jakob, og at den ene af dem var en Søn af Zebedæus, medens den anden var en Søn af Alphæus. Altsaa har vi her en af Herrens saakaldte Brødre, der ikke kan være Søn af Maria og Joseph.

Dette Argument er, som man ser, aldeles afgørende. Det viser jo ikke blot, at der ikke er nogen tvingende Grund til at betragte Jesu saakaldte Brødre som hans virkelige Brødre, men at det endog er udelukket, at de har været det.

Nu er det interessant at se, hvilke fortvivlede Anstrengelser vore hjemlige Protestanter har gjort sig for at

slippe uden om dette afgørende Argument. Jeg maa bede Læseren om at følge mig et Øjeblik med Opmærksomhed.

Professor Jacobsen ser ingen anden Udvej end at erklære den hidtidige Oversættelse af Gal. 1,19 for urigtig. Nu maa det bemærkes, at der paa dette Punkt ikke bestaar den allermindste Uoverensstemmelse mellem den protestantiske og den katholske Oversættelse. Jeg har efterset omkring et Dusin protestantiske Oversættelser, deriblandt ogsaa den kritiske Oversættelse af Poulsen og Ussing, og jeg har ikke fundet en eneste, der oversætter det paagældende Sted anderledes end den katholske Oversættelse. Naar Professor Jacobsen altsaa erklærer, at den hidtidige Oversættelse er urigtig, saa er det jo et Slag, som han dermed retter imod samtlige protestantiske Bibeloversættelser; men han vil hellere erklære, at samtlige protestantiske Bibeloversættelser er urigtige, end indrømme, at den katholske Kirke har Ret.

Nu vel, lad os se, hvorledes den ny Oversættelse af det paagældende Sted kommer til at lyde.

Medens man hidtil læste saaledes: *Men jeg saa ikke nogen anden af Apostlene foruden Jakob, Herrens Broder*«, oversætter Professor Jacobsen saaledes: »*Men jeg saa ikke nogen anden af Apostlene, men Jakob, Herrens Broder.*« Man maa huske, at Paulus lige forinden har sagt, at han traf Petrus i Jerusalem. Ifølge den hidtidige Oversættelse har Paulus altsaa foruden Petrus truffet een Apostel til, nemlig Jakob; ifølge Professor Jacobsens nye Oversættelse har Paulus kun truffet een Apostel, nemlig Petrus, men desuden har han truffet en Mand, der hed Jakob og var Herrens Broder, men ikke var Apostel.

Hensigten med den nye Oversættelse er tydelig nok; thi hvis Jakob, Herrens Broder, ikke var Apostel, saa falder vort Argument, hentet fra Apostelfortegnelserne, bort.

Som man ser, drejer det sig kun om et eneste Ord, ligesom dengang Luther tilføjede Ordet »alene« for lettere gennem Skriften at kunne bevise sin Yndlingspaastand, at Mennesket retfærdiggøres ved Troen »alene«. Hvad alle andre, Protestanter som Katholikker, hidtil har oversat med Ordet *foruden*, det oversættes nu af Professor Jacobsen med Ordet *men*.

Brevet til Galaterne er jo skrevet paa Græsk, og de to smaa græske Ord, som der her er Tale om, hedder »ej mæ«. Spørgsmaalet er da, om det græske »ej mæ« kan oversættes paa Dansk med Ord »men«, eller om det skal oversættes med Ordet »foruden«.

For at faa Vished derom henvendte jeg mig til den Mand, som ubestridt er vor største Autoritet i Græsk, nemlig Professor J. L. Heiberg ved Københavns Universitet. Professor Heiberg tog beredvillig imod mig og erklærede, efter nøje at have tænkt sig om, at det sprogligt set var aldeles udelukket, at den af Theologiprofessor Jacobsen foreslaaede Oversættelse kunde bruges. For den, der ved, hvor ubestridt Professor Heiberg er vor Førstemand paa græsk Sprogforsknings Omraade, turde Sagen dermed være afgjort.

Men hertil kommer, hvad jeg først senere lagde Mærke til, at selve den h. Skrift indeholder Beviset for, at Prof. Jacobsens Oversættelse er urigtig.

I Apostlenes Gerninger, niende Kapitel, findes der nemlig en Beretning om netop denne samme Rejse fra Arabien til Jerusalem, som Paulus selv omtaler i sit Brev til Galaterne; det hedder dér (Ap. Gern. 9,27), at da Paulus kom til Jerusalem, var de Kristne først bange for ham, men Barnabas førte saa Paulus til *Apostlene* og fortalte dem, at Paulus var bleven omvendt. Som man ser, staar der, at han førte Paulus til *Apostlene*; altsaa er Prof. Jacobsens Oversættelse, der forudsætter, at Paulus kun traf een Apostel i Jerusalem, urigtig.

Sagen er dog ikke dermed færdig. Hos en mig ellers ubekendt Hr. Ernst Lund, som har skrevet en lille Pjece om det foreliggende Emne under Titelen »De tre Jakober«, finder jeg den Udtalelse, at selv om den ovenfor omtalte nye Oversættelse af Stedet i Galaterbrevet maatte opgives, saa kunde det jo tænkes, at Herrens Broder, Jakob, kaldes for Apostel i Ordets udvidede Betydning, saaledes som f. Eks. Barnabas paa to Steder kaldes Apostel. Det forekommer mig, at Hr. Ernst Lund ikke godt kunde være uheldigere, end han har været, ved at forsøge at slippe udenom Vanskeligheden ad denne Vej. Thi Uheldet vil jo netop, at det er Barnabas, som fører Paulus til *Apostlene*,

og ifølge Hr. Lunds Udlægning skal Paulus jo forstaaes saaledes, at han heller ikke af dem, der kaldes Apostle i udvidet Forstand, har set nogen anden end Jakob, Herrens Broder.

Man ser, at det har været vore hjemlige Protestanter meget om at gøre at omstøde det Argument, som den h. Pauli Ord indeholder. Man mærker tydeligt Hensigten bag det altsammen, og man kan ikke lade være med at tænke paa, hvor sørgeligt alle disse Bestræbelser er i Modstrid med de Ord, som Helligaanden selv lagde paa Jomfru Marias Læber: »*Se, fra nu skal alle Slægter prise mig salig.*«

Hermed turde Spørgsmaalets negative Side være belyst. For enhver, der uden Fordom søger at undersøge dette Spørgsmaal, vil det være fastslaaet, at naar den h. Skrift taler om Jesu Brødre, da bør dette Udtryk forstaaes som en Betegnelse for Jesu *Slægtninge*; det er jo dog ikke vanskeliggere at forstaa, at man paa Jesu Tid kunde have samme Udtryk for at betegne Brødre og Slægtninge, end at man den Dag i Dag i Frankrig har det samme Udtryk for at betegne Forældre og Slægtninge. Det sidste er endda mere besynderligt end det første.

Saa meget om Spørgsmaalets negative Side. Jeg vil endnu med nogle faa Ord søge at belyse dets positive Side, nemlig det Slægtskabsforhold, i hvilket Herrens saakaldte Brødre maa antages at have staaet til vor Frelser.

Noget aldeles sikkert kan der ikke siges. I nyere Tid har den Anskuelse mere og mere vundet Hævd, at disse saakaldte Brødre var Sønner af den h. Josephs Søsken. De ældste og paalideligste Oplysninger angaaende Herrens Slægtninge finder vi hos den oldkristelige Forfatter *Hegesippus*, som omkring Aaret 160 begav sig til Palæstina for paa Stedet at undersøge netop disse Forhold. Han har efter al Sandsynlighed faaet sine Oplysninger af Personer, der var Efterkommere af Herrens Slægtninge; vi ved positivt, at der endnu 50 Aar senere levede Efterkommere af Jesu Slægtninge. Selve *Hegesippus's* Skrifter er gaaet tabt, men hans Udtalelser angaaende Herrens Slægtninge har været saa vigtige, at vi finder dem ordret gengivne hos den berømte *Eusebius*, der skrev sin store Kirkehistorie omkring Aaret 320. Hos *Eusebius* (2,23) finder vi da først

den Udtalelse af Hegesippus, at Jakob, Herrens Broder, blev Biskop i Jerusalem efter Herrens Død, og at han blev henrettet for Troens Skyld. Dernæst finder vi følgende Udtalelse, ligeledes af Hegesippus (4,30): »Efter at Jakob var bleven Martyr, blev Simon, en Søn af hans Onkel Clopas, udnævnt til Biskop af Jerusalem; han blev nemlig enstemmig foretrukket, fordi han ligeledes var en Fætter til Herren.« Senere hen meddeler han, at denne Simon døde i en Alder af 120 Aar.

Af disse Udtalelser fremgaar to Ting, først at Jakob, Herrens »Broder«, var en Fætter til Herren; thi det hedder jo, at baade den første og den anden Biskop af Jerusalem, Jakob og Simon, var Fætre til Herren; dernæst, at Jakob og Simon ikke var hinandens Brødre, skønt de begge nævnes som Jesu saakaldte Brødre; Hegesippus siger jo udtrykkelig, at Simon var en Søn af Jakobs Onkel, der hed Clopas; altsaa var Jakob og Simon ikke Brødre, men Fætre.

Dette Vidnesbyrd stammer som sagt fra en Mand, der paa selve Stedet og sandsynligvis hos selve Efterkommerne af Herrens saakaldte Brødre har indhentet sine Oplysninger. Dette i Forbindelse med enkelte Fingerpeg, som selve Skriften giver, gør, at de nyere Forskere er kommet til det Resultat, at de saakaldte Herrens Brødre heller ikke indbyrdes var Brødre, men kun var »Brødre« i den Forstand, hvori Udtrykket ofte bruges i den h. Skrift: de var hinandens Fætre.

Den i vore Dage mest almindelige Opfattelse er følgende: Den h. Joseph havde en Broder, der hed Clopas, og en Søster, der hed Maria. Denne Søster var gift med Alphæus og var Moder til to af de i Skriften navngivne Herrens »Brødre«, nemlig Jakob og Joseph; Clopas derimod var Fader til de andre to i Skriften navngivne Herrens »Brødre«, nemlig Simon og Judas. Denne Opfattelse er den mest sandsynlige, og den vinder mere og mere Udbredelse. Særlig er det den bekendte nulevende franske Ekseget P. Calmes, der — i sin Forklaring til Johannes-Evangeliet — har samlet alle Grunde, der taler for den.

Jeg vil nu til Slut tillade mig at drage en Slags Moral af de Resultater, som vor Undersøgelse har ført til.

Den katholske Kirkes Opfattelse af den h. Skrift er følgende: Den h. Skrift er Guds skrevne Ord; den indeholder derfor ikke paa noget Sted noget, der ikke er Sandhed. »Men« — som den h. Petrus siger — »der er mange Ting i den h. Skrift, som er vanskelige at forstaa, og disse Ting fordrejer de ukyndige og de ubefæstede til deres egen Fordærvelse« (2. Petr. 3,16).

Disse ukyndige og ubefæstede maa det selvfølgelig være Kirkens Opgave at vejlede — hvis Opgave skulde det ellers være? Derfor har Kirken — og det med fuld Føje — forordnet, at Oversættelser af den h. Skrift skal være forsynede med forklarende Anmærkninger. Som bekendt gælder denne Bestemmelse ikke om Udgaver af den h. Skrift paa Originalsprogene; Kirken gaar ud fra, at den, der er i Stand til at læse den h. Skrift paa Hebraisk eller Græsk, ogsaa vil have de nødvendige Forudsætninger for at kunne sammenholde de forskellige Skriftsteder med hinanden og til overhovedet at kunne tyde Teksten saaledes, at han forstaa Skriftens rette Mening. Dette kan derimod ikke forudsættes om den, der kun kan læse den h. Skrift i en Oversættelse til Modersmaalet, og jeg synes, at det foreliggende Spørgsmaal netop er en talende Illustration hertil.

Hvilken dansk Læser vilde, naar han i en Bibeludgave uden Forklaringer læser om Herrens »Brødre«, falde paa, at Ordet »Brødre« i Originalsproget har en ganske anden Betydning end paa Dansk? Og hvor mange vilde finde paa at sammenholde de forskellige Steder, hvor der i det nye Testamente tales om Herrens Brødre, for saa tilsidst i Apostlen Paulus's Breve at finde det afgørende Bevis for, at de ikke kan have været Herrens Brødre i den Betydning, som Ordet har paa Dansk?

Derfor mener jeg, at netop dette Spørgsmaal om Herrens Brødre er meget belærende. Det viser blandt andet, at selv hvor Kirkens Modstandere tilsyneladende har de bedste Kort paa Haanden, fører en alvorlig og nøjagtig Prøvelse tilsidst til det Resultat, at det er Kirken, som har Ret. Om Kirken gælder nu og altid, hvad den h. Paulus har sagt om den, at den er *Sandhedens Støtte og Grundvold*.

Hertug Knuds Division i Sommerlejr.

(Fortsat fra Nr. 31.)

Normaldagen.

Natten hælder; de første spæde Lyssirimer farver Himlen gulgrøn, Stjernerne slukkes, og Vagtbaalet ulmer i det kolde, dugvaade Gry.

De to sidste Vagter gaar op og ned, indsvøbte i deres Tæpper; de stamper for at holde Varmen. Nu gaar de i Gang med at øge Ilden, saa den er klar til at koge Grøden.

Solen stiger og lyser i Køge Bugt, Klokken er 6. Nu bliver Kokken purret — og hans Hjælpere — snart er den store Gryde over Ilden, og Arbejdet med Byggrynene begynder.

Klokken 7 lyder Reveillen første Gang. De dueligste tørner straks ud. Men der maa to andre Signaler til, før der rigtig kommer Liv i Lejren.

Saa ser man Drengene løbe ad Stranden til med Haandklæder og Sæbe, og det gaar løs med Toilette. Er der nogen, der ikke gør Tegn til at »vaske sig til nedringet«, er der straks en Fører, der er parat til Assistance. Et Sted ser man en Fører barbere sig i Bækken — et andet Sted en Dreng børste Støvler. Solen titter ned gennem Bøgetræerne, og de første Morgenhilsner veksles.

Paa en Gangsti mellem Bøgeskoven og Brinken, der falder ned til Stranden, vandrer Kapellanen i Birgittinernes graa Ordensdragt og hører Skriftemaal. Et Hold er i Færd med at »bygge Domkirken«. Et Telt rigges festligt til med Flag og Bøgeløv om Indgangen. Inde i det bygges et Alter af Sildekasser, dækket med et rødt Tæppe — ovenpaa det lægges Alterpladen med den viede, relikviegemmende Sten (den har tjent Pastor Olrik i Sibirien), Alterdugene bredes, Lys, Alterkort og Messebog stilles op. Paa et Bord ude i det fri ligger Paramenterne. En Cykleklokke maa tjene som Messeklokke.

Saa holdes Morgenparaden. Flaget hejses under en Gren i det store Bøgetræ — det hænger som under Gaflen paa et Skib. Divisionsstanderen med de pavelige Farver i Silke under den blanke Malmlilje og Mottoet: Vær beredt! plantes udenfor Kirketeltet. Saa gøres der omkring, og Messen begynder.

Der mangler ingen til den, og af de katholske Spejdere er der 90 pCt. til daglig Kommunion. Efter Evangeliet vender Chefen sig og holder en 5 Minutters Prædiken. Emnerne er de samme, der behandles ved Eksercitier, Livets store Sandheder: Gud, Synden, Døden, Evigheden, Kampen, Naaden, Sakramentet og Vor Frue... Og den almindelige

Mening var, at der blev talt saadan, at Drengene forstod det.

Gid mange af Menighedens Medlemmer kunde have staaet paa den Skovplet under Bøgekuplerne og have set deres Dreng knæle foran det hvide Telt med Alteret og Præsten — og gid de kunde have hørt Bønnerne fra Spejder-Bønebogen lyde i den friske Morgen — eller Sangen; Som Duggens Perler gløde ... og Skal en Gang du kunne vinde Sejrens Løv omkring dit Haar ... eller have set de unge knæle i Rækker foran Sakramentet.

Og gid Kapellanen kunde tale om, hvad kun han véd ... om, hvad der kun blev talt med ham om.

Saa man alt dette, hørte man alt dette, vidste man alt dette, saa vilde alle ærlige Hjerter glæde sig og med os takke Gud, at vi fik dette Arbejde i Gang.

Hvad maa det ikke betyde for mange af de Dreng, der til daglig har det svært paa Arbejdspladser og i Værksteder, i Baggaarde og paa Gader, hvor Luften er forpestet af Urenhed, og hvor Troen er i Fare — pludselig at være sat hen i en Tilværelse, hvor Rammerne er Sol og Blæst og Regn og Hav og Skov — og hvor Indholdet er Lys og Frejdighed og den Lykke, en god Samvittighed giver. Og hvad betyder ikke daglig Kommunion for dem, der ellers sjælden søger did. Og de Ord, der blev talt — ingen kan maale, hvor vidt de gik, men vi stoler paa, at de maa have vendt nogles Blik mod det høje. Og forsvinder de enkelte Ord, saa bliver der vel en Mindelse tilbage om andægtig Lytten til de evige Sandheder.

Messen er forbi — de sidste Bønner, den sidste Sang er forstummet — alle styrter mod Kabysen, hvor Sommer, Intendanten, har lavet Grøden færdig.

Har den »en Tanke«, eller har den ingen i Dag? Det har mindre at sige; 3 á 4 Portioner er sædvanlig Ration — og Sukkeret strøs, trods Kortene, tykt og tæt som Vintersne. Saa gøres Spisegrejerne rene i Sand og Strand, og der stilles til Formiddagens Øvelser.

Vi er Nybyggerne, og vi vil lære Egnen at kende og vil indrette os det rart paa vort Terræn. (Fortsættes.)

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Fredag den 16. Aug. er Pastor G. Frins, S. J., efter lang Tids Svækkelse og Sygdom afgaaet ved Døden paa St. Josefs Hospital her i Byen. P. Frins fødtes den 9. Septbr. 1842 i Aachen. Som Søn af en anset Købmand indtraadte han i en Klædesforretning.

Men da hans ældste Broder Viktor i 1859 sluttede sig til Jesuiterordenen, fulgte han Aaret efter Broderens Eksempel. Sin præstelige Virksomhed udøvede han, bortset fra

et Par Aar i Feldkirch, her oppe i Danmark. Fra 1876—1888 virkede han som Lærer ved St. Andreas Kollegium paa Ordruphøj. Som Kordirigent udviste han en fin musikalsk Smag, og Kollegiets Sang- og Musikkor kunde under hans kyndige Ledelse driste sig til at udføre Stykker som Rombergs »Lied von der Glocke« og Haydns »Schöpfung«, og det gjorde det til Fuldkommenhed. I 1888 blev han for sidste Gang forflyttet, denne Gang til København, hvor han overtog Ledelsen af Præstehuset og St.

Knuds Skole i Stenosgade. Ogsaa her fortsatte han sin Lærergerning og sin musikalske Virksomhed. Saa længe hans Helbred tillod det, hjalp han ogsaa med paa Prædikestolen og i Skriftestolen. Desværre skrantede han i lang Tid, og de sidste Par Aar var han nærmest et Vrag. Nu har Herren kaldt ham bort fra Verden, og vi haaber, at han har givet sin tro Tjener den retfærdiges Løn. Men siden ingen kender Herrens uransagelige Domme, skal man ikke undlade at anbefale ham til hans gamle Venners og alle de troendes fromme Forbønner. R. i. p.

— Nu, fra næste Maaned, skal den katholske Spejdersag optage sit fulde, regelmæssige Arbejde, og de unge, der vil være med, maa derfor inden 1. September melde sig paa Divisionskontoret, som er i Sakramentskirkens Præstebolig paa Nørrebrogade.

Maribo. Paa Ferietur i Sommer havde min Hustru og jeg Lejlighed til at bese St. Josefssøstrenes polske Børnehjem i denne By. I den store, smukke Have, der bugnede af alle Slags Urter og Frugter mellem velholdte Gange og Plæner, allsammen anlagt, gravet, plejet og passet af de myreflittige og dog saa glade og venlige Søstre,

træffer vi Forstanderinden, Moder Augusta, med opkildede Klæder, omgivet af glade Børn, travlt beskæftiget med at luge og plante, men dog parat til at vise de fremmede hele Instituttet fra Kælder til Kvist. Alt er saa propt og nydeligt holdt, de smaa Senge staar Side om Side, beklædte med lunende Voksdugsplader og dækkede afnehvide Sengetæpper; hver Seng koster nu 100 Kr., fortæller Søster Augusta os, og Generalforstanderinden har nylig skænket 20 saadanne Senge til Hjemmet, medens Søstrene selv har forfærdiget Madrasserne. Skolestuerne er lyse og luftige, og i Spisestuen staar Kopper til Eftermiddagsmælken opstillede, omgivet af vældige Rundtenommer, som nogle frederiksbergske Feriebørn, der gæster Maribo, om lidt skal sætte til Livs. En Søster staar og stryger, medens hun trøster en Polakkvinde, der har været hos Lægen og faaet den triste Meddelelse, at hun lider af en Hjertefejl, som gør hende uskikket til hendes vante Arbejde. To andre Søstre rumsterer i Køkkenet — alt skal de jo selv gøre og dog passe deres aandelige Pligter samt give Sprogundervisning til Damerne fra de omliggende Herregaarde, men de faar Tid til alt, om end ingenlunde altid Tak som forljent. Sluttelig viser Forstanderinden os det nydelige Huskapel, hvori Søstrene finder Trøsten og Kraften til deres anstrengende Gerning.

F. Krejl.

Island. Den katholske Menighed paa Island har haft den store Sorg at miste en ung, haabefuld Student, der i Holland forberedte sig til at blive Præst. Det hollandske Dagblad *De Tijd* skriver: »I den tidlige Morgenstund den 7. August døde roligt og gudhengivent i Marias Selskabs Ordenshus i Oirschot den ærv. Frater Marcus Gudmundsson. Dette Dødsfald er for dette Selskabs Præster og særlig for deres Virksomhed paa Island et stort Tab. Frater M. Gudmundsson var Islænder og en af de første Konvertiter i Reykjavik. Som 7aarig Dreng gik han tillige med sine Forældre over til Katholicismen. Han havde nu tilbragt 9 Aar i Holland med at uddanne sig til Præstevielser og havde levet i følgende af Marias Selskabs Huse: Schimmert, Meerssen og Oirschot. Havde Gud givet ham et længere Liv, vilde han sikkert være bleven Islands anden indfødte Præst efter Reformationen.«

Norge. Pastor P. Maesch, Sognepræst i Frederiksstad, har ifølge *St. Olaf* i denne Maaned fejret sit 25aarige Præstejubilæum. Født i Tyskland 1869 blev Pastor Maesch 1893 præsteviet i Mainz af den fra Kulturkampens Dage allerede kendte Mand, Biskop Dr. Haffner, og i Oktober Maaned samme Aar kom han til Norge. Her virkede han først 8 Aar i det højeste Nord, i Midnatssolens Land, men siden 1903 i det vistnok adskillig venligere Frederiksstad.

Pastor Maesch har været en dygtig og nidkær Sjælesørger og, hvad der altid bør fremhæves i Pressen, meget interesseret for det norske Ugeblads Udbredelse.

Brevkasse.

Kære »Ugeblad«! Vil du ikke nok besvare et Spørgsmaal, som jeg ved stilles af flere end af mig? I Katekismen staar der, at naar man gaar til den h. Kommunion, skal man være »passende paaklædt«! Hvad skal man nu forstaa herved? Jeg ser daglig Damer gaa op til Kommunionbænken, iførte saa lette Baldragter, at de forekommer mig snarere at være upaaklædte end »passende paaklædte«. Igenennem de flertynde Kjoleliv ser man en Smule Undertøj, der paa ingen Maade skjuler Personen — det nytter ikke ret meget, at Bluserne er højhalsede og langærmede, naar de er syede af Spindelvæv. Man kommer uvilkaarlig til at tænke paa den kloge Jomfru Kraka, der kom til Regnar Lodbrog, svøbt i et Fiskenet, for at efterkomme hans Ønske om, at hun skulde være »hverken nøgen eller paaklædt«. Om katolske Damer, som følger hendes Eksempel, naar de gaar til den h. Kommunion, just kan kaldes »kloge Jomfruer«, synes mig tvivlsomt. Maa vi ikke høre »Ugebladet«s Mening om Sagen? Ærb. Regnar.

Efter ovenstaaende Beskrivelse synes Jomfru Kraka at have været mest paaklædt af de her omtalte Damer. Hendes Haar var nemlig saa langt og tæt, at hun kunde hylle sig helt ind i det indenfor Fiskenet. Paa den Maade vakte hun, trods sin mangelfulde Paaklædning, ikke Forargelse hos nogen, tværtimod Beundring for sin Klogskabs Skyld. Hvad Nutidens Damer angaar, gælder det naturligvis om ikke at vække berettiget Forargelse, ikke mindst paa det hellige Sted, Talen her er om; det forekommer mig derfor, at kan der være Tvivl om en Dragts Sømmelighed, bør enhver vælge det sikreste: faa det ændret, som maaske kan give Anstød. Det vil sige: Man bør hellere være lidt for forsigtig end det omvendte. Der er dog naturligvis en vis Snærpethed, man tør sætte sig ud over, f. Eks., naar nogen føler sig forarget over, at Spejderne kommunikerer med »bare Knæ«. N. H.

Josefs Hus d. 16. —8.—18.

Ærede Hr. Redaktør! Paa manges Vegne vil jeg gerne have Lov til i Ugebladet at kritikere dettes Referater af Højskolemøderne og nu, inden disse atter tager fat, bede om at faa Referaterne anderledes i den ny Saison. — Det var en Tid en yndet Sport blandt os Kammerater at brygge et »Referat« sammen, naar vi havde set et kommende Foredrags Emne. Denne »Sport« var des værre saare karakteristisk for manges Syn paa Referaterne. De er vitterlig for smaa og for intetsigende. Naar man — hvad jo des værre let kan hænde en Aften — ikke kan komme til et Foredrag, vil man knusende gerne læse en ordentlig Beretning af det eller, for at sige det rent ud, lære Hovedtankerne i det at kende. Det kunde man saamænd godt ofre en Side paa, da Foredragene gerne har saa lødige Emner, at de bærende Ideer godt kan fylde saadan en Side, der bør kunne læses som en selvstændig Artikel. — Jeg kender godt Vanskelighederne ved dette, nemlig at Tirsdag Aften er den sidste Indleveringsfrist for Trykkeriet. Men den kommer vi let over, idet Referaterne udmærket godt kunde komme en Uge senere, det vilde vist ingen være fortrydelig over; nu er der derimod en hel Del Forbitrelse over Ugebladets Højskolereferater.

Idet jeg paa manges Vegne haaber paa at faa en heldig Forandring er jeg Deres ærbødige
Jan Ballin.

Ærede Hr. *Student Ballin.* Jeg skal med Fornøjelse opfylde Anmodningen og ikke oftere skrive de korte Referater af Højskolens Foredrag Vil og kan nogen skrive længere og gode Referater, skal jeg gerne optage dem — jeg selv skriver ingen.

Ærbødigst *Niels Hansen,*
endnu et Aar (hvis jeg lever) Forstander for Katholsk Højskole.

Kirkelig Kalender.

25. Aug. 14. Søndag eft. Pintse.	1. Sept. 15. Søndag eft. Pintse.
26. — M. Zephyrinus, Pave og Martyr.	2. — M. Kong Stefan af Ungarn, Bekender.
27. — Ti. Josef af Kalasanz, Bekender.	3. — Ti. Ferialdag.
28. — O. Augustinus, Biskop og Kirkelærer.	4. — O. Ferialdag.
29. — To. Johannes Døberens Halshuggelse.	5. — To. Laurentius Justinianus, Biskop og Bekend.
30. — F. Rosa af Lima, Jomfru.	6. — F. Ferialdag.
31. — L. Raymund Nonnatus, Bekender.	7. — L. Marias Officium.

Det biskoppelige Vikariats Bibliothek.

Paa Grund af en stedfindende Revision anmodes alle, der maatte have Bøger til Laans, om at tilbagelevere disse senest inden 14 Dage. Bøgerne bedes afleveret til Biskoppens Sekretær, Pastor Olrik, Bredgade 64, 3. Sal.

St. Andreas Kirke. Lørdag den 24. August Kl. 8 læses en højtidelig Messe i Anledning af P. Werhahns 50aarige Præstejubilæum.

K.U.F.(K) Søndag d. 25. ds. **Fodtur.** Efter $\frac{1}{2}$ Messen i Jesu Hjertes Kirke med Linie 15 til Femvejen. Derfra over Jægersborg til Hareskoven. Tilbage i København Kl. 8.

K.U.F.(K.) Onsdag den 4. Septbr. Kl. $8\frac{1}{2}$ Aften har **Ældreholdet** og Søndag den 8. Septbr. Kl. 8 Aften har **Hovedforeningen** *ekstraordinær Generalforsamling* med Suppleringsvalg i Salen i Stenosgade 4 B.

Unio. Søndag d. 1. Sept. **Cykletur.** Deltagerne kører Kl. 10 fra Søpavillonen over Buddinge—Bagsværd til Fiskebæk, hvor der spises Frokost c. 12. Hjemtur over Ganløse Ore og Maaløv.

H.K.D. Nye Spejdere kan indmeldes hver Dag indtil 1. Sept. paa Divisionskontoret, Nørrebrogade 27 C¹ (mellem 4—6).
Divisionschefen.

Violinundervisning og Sammenspil. **Fru Theresia M. Seitzberg,** anbefalet af kgl. Kapelmusikus Kr. Sandby. Medlem af kvindeligt Strygeorkester, Kirkevej 10.

En **flink Pige,** som kan ligge hjemme, kan faa en god Plads hos 3 voksne til 15. Septbr. (I Nærheden af Aaboulevarden). Anbefalinger maa have. Billet, mrk. *Hjælp,* modt. dett. Bl. Kont.

Husk de **to polske Børnehjem** i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefssøstrene).

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1—4, Tlf. Palæ 654). — Under Korshaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4—6 Eftermiddag.

Nr. 35.

Søndag den 1. September.

1918

INDHOLD: Smaa Indledninger. — En ABC for voksne. — Petrus Canisius. — Rejseoplevelser. — En god Spejdertørn eller — De gamles Sag. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Aalborg. Schweiz. Østerrig. — Brevkasse. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

419.

Hør paa Kirken!

Hvert Efteraar paa Kirkevielsesfesten henledes vore Tanker paa vore mange Kirker og Kapeller Landet over. Og selv om ingen af dem straalere som Salomons Tempel, er der dog eet, tror jeg, hvori de alligevel kan opnaa Lighed med Jødernes Folketempel, idet vor Kærlighed til dem kan blive lige saa stor som Jødefolkets Hengivenhed overfor Jerusalems Pragtbygning.

Thi det var enhver Jødes inderligste Ønske at kunne dvæle i den hellige Stad og følge Basunernes Raab, der kaldte til Guds Lovsang og Offer. Herrens Hus var Jødens Glæde, at knæle paa dets Marmorfliser foran Guds hellige Aasyn var hans Livs Salighed, og rundhaandet gav han — som den fattige Enke i Evangeliet — det sidste, han ejede, for at kunne bidrage til Templets Underhold.

Kan vi maaske ikke efterligne det? — Jo, det kan og vil vi, og det vil gaa let for os, naar vi blot betragter vore Kirker og Kapeller med Jødefolkets troende Øjne. For Jøderne var Templet et levende Væsen, et højt talende Mindesmærke om Guds frygtelige Majestæt og Magt, men ogsaa om hans vidunderlige Omsorg for sit Folk.

Og hvad taler nu en katholsk Kirke til den fromme og troende besøgende?

Prøv engang paa at sætte dig selv ind i hele Kirkens Udstyr. Se paa Alteret, paa Kors og Tabernakel; læg

Mærke til Kommunionbænken, til Prædike- og Skriftestolen, glem ikke at kaste Blikket paa Døbefonten, paa Korsvejsstationerne og Vievandskarret; med andre Ord: lad Kirken blive levende i dine Øjne, og hør paa alt, hvad den taler. Da, tror jeg, vil du ogsaa snart føle dig grebet af den overvældende Tanke: »Sandelig, her er Guds Hus og Himmels Port!«

Og ledet af den Tanke vil du lære at elske din Kirke langt højere end Jøderne Templet, selv om den skulde være fattig og uanselig; og denne Kærlighed vil ikke undgaa at sætte sit Præg baade paa dit indre og ydre Liv.

Ch. Raabe.

En ABC for voksne.

V.

Videnskab.

Det fortælles, at der for mange, mange Aar siden var givet tre Videnskabsmænd det Hverv at skrive noget om Giraffen (eller Løven — jeg husker det ikke mere og fortæller dette uden at paatage mig Ansvar for dets historiske Rigtighed). De tre Professorer, som skulde skrive om Giraffen, var en Franskmand, en Engelskmand og en Tysker. Franskmanden, der naturligvis boede i Paris, gik til *Jardin des Plantes*, hvor der var en Slags zoologisk Have, og efter 14 Dages Forløb kom der fra hans Pen en morsom og aandrig lille Pjece om Giraffen. Englænderen derimod tog Sagen mere grundigt. Han rejste ned til Afrika og studerede omhyggelig Dyrets hele Levemaade, og efter nogle Aars Forløb udkom et større Værk i flere Bind om alt, hvad der med nogen Rimelighed kunde siges om Giraffen. — Anderledes den tyske Professor. Han tog ikke ud i den zoologiske Have og rejste heller ikke til Afrika, men gik ind i sit Lønkammer, hvor han behandlede Spørgsmaalet fra den filosofiske Side. Efter flere Aars Eftertænken og Spekuleren naaede den lærde Mand til sidst til det Resultat, at der overhovedet ikke fandtes egentlige Giraffer. .

Denne Fortælling passer naturligvis ikke til de to sidste Menneskealdre, hvor de lærde netop har undersøgt det virkelige Liv, men den passer udmærket paa Videnskabens

Historie og paa den Tid, da Filosofer som Kant og Hegel beherskede den videnskabelige Verden.

Men medens Hegelianerne dekreterede, hvordan Verden var bleven til, og hvorledes alt hang sammen, medens de rationalistiske Bibelfortolkere bortforklarede det ene Stykke af Evangelierne efter det andet — alt sammen under Paaskud af, at de sad paa Videnskabens Tronstol — alt imens forberedte de Herrer med Mikroskopet og Retorten, altsaa Zoologerne, Fysikerne, Kemikerne, et stort Omslag, ja en Paladsrevolution paa Videnskabens Omraade. De jagede Filosoferne fra Tronen og erklærede sig selv for Eneherskere i Aandens Rige. Nu kom Darwin, Moleschott og Häckel og forklarede os, at Udgravninger, anatomiske og andre Undersøgelser var Nøglen til at løse Tilværelsens Gaade, at deres nye Systemer og Slægttavler var den rene Videnskab. Samtidig væltede de yngre protestantiske Theologer de ældre Eksegeter fra deres ophøjede Sæde og forklarede nu, at selvfølgelig stemte de gamles Paastand, at Evangelierne var »Myther« eller senere Produkter, ikke med Videnskab. Derimod var det Videnskab at anse hele Kristendommen, lige fra Dogmetroen til en altid større »Frigørelse« for Dogmer, som Aandsudvikling paa forskellige Stadier o. s. v.

Nu skal vi Katholikker se, hvad der næste Gang bliver erklæret for »rent videnskabeligt«, thi det skifter som Billederne i et Biografteater!

Vi Katholikker er nemlig heldigvis ikke med til alt, hvad der udraabes som Videnskab, fordi vi i vor h. Tro ejer et udmærket Barometer, der advarer os, naar der paa visse Omraader sættes falske Teorier i Omløb i Stedet for virkelig Videnskab.

Jeg siger paa visse Omraader. Thi der gives store Omraader — som f. Eks. historiske Undersøgelser, Filologi, Retsvidenskab, Medicin, Astronomi, overhovedet alle naturvidenskabelige Fag, for saa vidt de er sande videnskabelige Undersøgelser og ikke filosofiske Fantasterier — som ikke berøres af dette Troens Barometer. Kun naar det drejer sig om religiøse og filosofiske Sandheder, og naar en Naturvidenskabsmand eller en Jurist vil opstille nye Teorier, vil dette vor hellige Tros Barometer vise, om det er klart

og smukt Vejr, eller om det er »foranderligt«, eller der er Storm at vente fra den Kant. Med andre Ord: om disse nye Teorier kun er Hypoteser, der er urigtige og farlige, eller om der er virkelig Videnskab i dem.

Thi virkelig Videnskab og Kristi Kirkes Tros-lære kan aldrig blive Modstandere. Begge er jo op-rundet af samme Kilde: Guds, vor Skabers, Sandhed og Godhed, og begge har samme Maal: Guds Forherligelse ved den naturlige og overnaturlige Aabenbaring.

Derfor maa vi aldrig lade os skræmme af visse popu-lære »Videnskabs«-Bøger, af Konversations-Leksika og an-dre Haandbøger, fremfor alt ikke af en Professors eller Digtets eller en Avises Udtalelser, der vil lave en Modsæt-ning mellem Videnskaben og den katolske Kirkes Tro. Vor Kirke er jo nu snart to Aartusinder gammel og har i Ret-ning af Forfølgelse, Modsigelse, Misforstaaelse og Bagta-lelse vistnok oplevet alt, hvad man kan opleve. Enten var det brutal Magt, eller det var Skrig om »Frihed« og om »Videnskab«, der lokkede mange til Kamp imod Kir-ken eller til Frafald fra den.

Men hvor naar er nogen Sinde en videnska-belig Sandhed bleven opdaget, der stod i Strid med vor Kirkes Tro? Vel har Professorer i Videnska-bens Navn rejst den ene Bølge efter den anden imod denne Klippebygning, denne forhadte Kirke, der lærer Ydmyg-hed og Tro, der forkynder Vidundere og selv er et Vidunder — men alle disse »videnskabelige« Bølger brast, de sprøjtede deres Skum som Hypoteser og Teorier imod Kirkens Sandhedsklippe.

Lad os tage et interessant Eksempel. Hvad har ikke Darwinisterne rejst for en stor Bølge imod vor Tro! Ja, for ca. 20—30 Aar siden kunde mangan katolsk Student, der vilde følge med, navnlig en Mediciner og en Zoolog, gri-bes af sin vantro Professors sejrssikre Ord om Darwinister-nes videnskabelige Forklaringer, om Monismens og andre ismers Sejr over den »mørke«, den »forældede« Kirketro.

Men hvad skete? Vistnok viste Troens Barometer den Gang allerede alle dem, der vaklede, at disse Teorier ikke kunde være Videnskab, i hvert Fald ikke som Helhed.

Og nu? Nu er det netop Naturvidenskabens Lærere,

der fordømmer Tilpasningen (»Selektion«), Teorien som Forklaringen paa Arternes Afstamning. Og den bag ved Darwinismen liggende Tanke om en rent mekanisk Verdensforklaring er forældet. Men der vil naturligvis altid rejses andre Bølger imod vor Tro under en eller anden videnskabelig Form. Den Slags Teorier opløser sig enten helt i forkerte Hypoteser, eller der bliver noget videnskabeligt tilbage, og dette er da netop ikke imod Troen!

Derimod skal det gerne indrømmes, at der kan være en Fare for en ung Students Trosliv, naar han ser, hvor ligegyldig eller fjendsk en stor Del moderne Professorer staar overfor Kristendommen og den katholske Kirke i Særdeleshed. Men saa skal vor unge Katholik huske paa, at der iblandt Videnskabens — ogsaa Naturvidenskabens — store lærde, ogsaa i den nyeste Tid, har været mange, der ikke blot var troende, men endog med Frejdighed bekendte deres Tro, deres Kristentro, deres katholske Tro! Andre, som i det offentlige Liv ikke har udtalt sig for Kirkens Tro eller ogsaa imod den, har privat vedkendt sig i hvert Fald Troen paa Gud og paa Sjælens Udødelighed.

Man kan derfor ikke sige, at Videnskabens, særlig her Naturvidenskabens, Koryfæer (største Mænd) gennemgaaende har været Gudsfor nægttere eller irreligiøse. Nej! Jeg har her en Bog liggende for mig, som jeg kunde ønske, at alle vore unge Katholikker kunde stifte Bekendtskab med. Bogen behandler Forholdet imellem Kristendommen og Naturvidenskabens betydeligere Repræsentanter.¹⁾ Det er virkelig en Glæde at se, hvorledes mange af de allerstørste Videnskabsmænd, Mænd, hvis Studier har været grundlæggende for en god Del af vor materielle Kultur, aabent bekender deres kristne Tro. Iblandt disse finder vi Mænd som Fysikerne Volta, Ampère, Faraday, Maxwell, Thomson, Fraunhofer, Fizeau, Foucault, Biot, for ikke at glemme den store Dansker H. Chr. Ørsted. Alle disse Navne er knyttede til det 19. Aarhundredes største videnskabelige Resultater. Volta var saa from, at han ikke blot daglig besøgte den h. Messe,

¹⁾ Karl Alois Kneller: Das Christentum und die Vertreter der neueren Naturwissenschaft. Freiburg 1912. 4. Auflage.

men selv hjælp med til at vække andres Andagtsliv. Han smykkede selv sit Hus, naar Kristi Legems Fests Procession skulde afholdes, ja han underviste Børn i Katekismus. Ampère, der arbejdede paa samme videnskabelige Omraade som Volta, nemlig de elektriske Strømningers og Magnetismens, havde i sine yngre Dage en Periode af religiøs Ligegyldighed. Men jo ældre han blev, desto mere indsaa han Religionens Betydning, og mange Gange kunde han i sine Samtaler om videnskabelige Emner udbrude i Ord som: »Hvor stor er ikke Gud og hvor ubetydelig vor Viden!« Faraday, der kaldes for »den største Eksperimentator, som Verden har set«, »den mest fuldendte lærd, som Akademiet har ejet«, erklærede udtrykkelig i sine Foredrag i Royal Institution, at der ingen Modsætning fandtes mellem Videnskaben og Aabenbaringen. Maxwell, Varme-Theoriens store Undersøger, benyttede sin Fritid til at studere theologiske Forfattere. H. Chr. Ørsted fremhævede i et Foredrag ved en Jubilæumsfest netop det som et Fortrin ved den kristne Religion, at den ikke staar fjendsk imod den videnskabelige Udvikling og udtalte det berømte Ord: Enhver grundig Undersøgelse af Naturen fører til Gudserkendelse.

Nogle Videnskabsmænd som Laplace paa Astronomiens, Helmholtz og Siemens paa Fysikkens, Liebig paa Kemiens Omraade var ikke udprægede kirkelige Mænd, men afgjorte Modstandere af Materialisme og Vantro. Andre, som Foucault, der beregnede Lysets Hurtighed og paaviste, hvorledes Jorden drejer sig om sin Akse, havde i lang Tid været religiøs ligegyldig, men omvendte sig, og hans sidste Samtaler drejede sig hovedsagelig om Gud.

Vi kan her ikke blive ved med at fremhæve Matematikkens, Astronomiens, Kemiens, Fysiologiens, Geologiens, Zoologiens Berømtheder, hvoriblandt der findes saa mange udpræget troende og kristelige Personligheder. Kun med nogle faa store Navne vil vi her slutte.

Hvem kender ikke Louis Pasteur, den store Kemiker og Fysiolog? Hans Opfindelser har jo vist Medicinen og flere Industrigrene nye Veje. Han var ikke blot en overbevist Katholik, men modtog især i sine senere Aar — han døde 1895 — hyppig de hellige Sakramenter.

Da en Elev en Gang spurgte ham, hvorfor han var troende, skønt han havde tænkt og studeret saa meget, svarede Pasteur: »Netop derfor! Jeg er lige saa troende som en Bonde fra Bretagne, og hvis jeg havde studeret endnu mere, vilde jeg være endnu mere troende, som en Bondkone fra Bretagne.«

En anden Berømt paa Kemiens Omraade var M. E. Chevreul, hvis Undersøgelser har fremkaldt Stearinlys- og den moderne Sæbe-Fabrikation. Han var saa berømt, at den franske Regering lod afholde en Fest ved Hundrede-Aars Mindet om hans Fødsel, men Festen var af hel profan Natur. Da skrev en Herre til den da endnu levende Chevreul, om han vilde forklare sin religiøse Stilling for dem. Denne skrev saa den d. 5. Septbr. 1886: »Jeg er kun en Videnskabsmand, men mine Bekendte ved, at jeg, der er født som Katholik af kristelige Forældre, lever som Katholik og ogsaa vil dø som Katholik.«

Da denne lærde Mand en Gang paa en Rejse ved en Omstigning ikke naaede Toget, men maatte vente paa det næste, benyttede han det ufrivillige Ophold til at gaa ind i den nærmeste Kirke og bede sin Rosenkrans. Ved et Tilfælde blev dette bekendt, men vi kan være sikre paa, at hvis mangt og meget andet blev bekendt, vilde vi finde langt flere og opbyggelige Træk af privat Fromhed netop iblandt Folk, der i Verdens Øjne staar som videnskabelige eller politiske Storheder.

Lad os slutte med nogle interessante Ord fra den berømte engelske Fysiker Sir William Thomson, der paa Grund af sin videnskabelige Dygtighed blev udnævnt til Lord Kelvin. De offentliggjordes i Times den 2. Maj 1903:

»Jeg ønsker at fremhæve følgende: Medens man om en Krystals Voksen godt kan sige: en tilfældig Sammenlutning af Atomer, vilde dette være yderst absurd, naar Talen er om, hvorledes Molekyl-Kombinationer i levende Legemer bliver til, vokser og vedvarer. Her er den videnskabelige Tænkning tvunget til at antage en skabende Kraft. For 40 Aar siden spurgte jeg paa en Spadseretur Liebig (den berømte Kemiker), om han troede, at Græsset og Blomsterne omkring os var opstaaet af rent kemiske Kræfter. Han svarede: »Nej, lige saa lidt som en botanisk

Bog, der beskriver disse Planter, vilde kunne blive til af rent kemiske Kræfter. »Enhver Ytring af den fri Villie er for Fysikkens, Kemiens, Matematikkens Videnskab et Under.«

I Juni 1903 skrev Lord Kelvin endnu en Gang:

»Vær ikke bange for at være uafhængige Tænkere! Hvis I tænker stærkt nok, vil I gennem Videnskaben blive nødt til at tro paa Guds Tilværelse, enhver Religions Grundlag. I vil finde, at Videnskaben ikke er Religionens Fjende, men dens Medhjælper.«

F. F. M.

Petrus Canisius.

Af A. Menzinger.

(Sluttet.)

Moderne Historikere har ment, at heller ikke Katholikerne troede rigtigt paa ham. Canisius skal ikke have været »pavelig« nok. Derfor, siges der, blev han afsat som Provincial. Man forbød ham at skrive Bogen om Petrus mod Centuriatorerne, fordi man frygtede, at Canisius ikke vilde skrive romersk nok om den første Pave. Naar han blev sendt til Svejts, var det for at fjerne ham fra hans Virkekreds i Tyskland. Men alt dette er vilkaarlige Konstruktioner. Naar Canisius, efter at have beklædt Provincialembedet i 13 Aar, fik en Efterfølger, skal man huske, at efter Ordensstatuterne skal Provincialen kun være tre Aar i sit Embede; kun af tvingende Grunde kan Generalen udvide denne Frist. En saadan Grund var givet ved, at der i den nye Ordensfamilie blandt de forholdsvis faa Medlemmer ganske naturligt ikke fandtes ret mange Provincial-emner. At hans umiddelbart foresatte, Provincialen Hof-fæus, hindrede ham i at skrive det paatænkte tredje Bind »Contra Centuriatores«, havde maaske sin Grund i en Svaghed hos Canisius. Men hans Fejl var ikke ukirkeeligt Sindelag, snarere det modsatte. I sin Begejstring for den store Sag og i sin Grundighed havde Canisius skudt over Maalet. Det havde ikke været Pavens Mening, at det foreløbige Svar skulde udgøre tre Foliobind. Hof-

1) Alle disse Citater er taget af Knellers nævnte Bog.

fæus, der i det hele taget ikke havde meget tilovers for den litterere Virksomhed, syntes, at dette vidtløftige Foretagende sinkede Canisius i andre, vigtigere Arbejder.

At han skulde tilbringe sine sidste 17 Leveaar i Svejts, var ikke ment som Eksil, men kom ved et rent Tilfælde, idet Provincialen, Hoffæus, som allerede var bestemt til at rejse til Freiburg i Svejts, i sidste Øjeblik blev syg. Paven havde udtrykkelig forlangt, at der skulde sendes en Mand, som udmærkede sig ved Lærdom, Erfaring og Maadehold. Og det gjorde Canisius som ingen anden. Saaledes faldt Generalens Valg til den vanskelige Mission ganske naturligt paa Canisius.

Man skulde tro, at en Mand, som i den Grad hele Livet igennem med Ære havde staaet paa fremskudte Poster, efterhaanden vilde komme til at føle sig som en af de store og mægtige og ogsaa lade andre føle det. Men den store Canisius havde midt i al Anerkendelse og Udmærkelse bevaret et Barns Ydmyghed og Beskedenhed. Han var altid rede til at tilstaa sine Fejl og bede om Tilgivelse. Han betragtede den som en Velgører og Ven, der irettesatte ham.

I hans vanskelige Stilling kunde Sammenstød og Misforstaaelser ikke undgaas. Engang i Augsburg lod han sig saaledes rive hen til at tordne mod Byens Præster, der ikke opfyldte deres Pligter og forargede Folk ved deres skødesløse Maade at læse den h. Messe paa. Det havde i hvert Fald været uklogt at tale saaledes fra Prædikestolen, og hans Kritik fremkaldte da ogsaa en alvorlig Konflikt med Augsburgs Domkapitel og den øvrige Gejstlighed. Canisius afgav til Domkapitlet en skriftlig Erklæring om, hvorfor han mente at burde sige det. I øvrigt beder han at anvende Profeten Jonas's Ord paa sig: »Er det for min Skyld, at denne Storm har rejst sig, da tag mig og kast mig i Havet!« — Da en af hans undergivne havde klaget over ham og derved givet Forargelse, skrev Canisius til Ordensgeneralen, som havde irettesat vedkommende: »Hvis denne Pater har ytret sig uklogt og uærbødigt om mig, saa maa det tilskrives mig selv. Jeg har ikke behandlet ham paa den rette Maade. Jeg er den skyldige og fortjener streng Straf.«

Efter at Hoffæus, som ovenfor omtalt, havde ladet ham

mærke, at han ikke ønskede nogen Fortsættelse af Værket mod Centuriatorerne, adlød Canisius, som om det drejede sig om den ligegyldigste Sag af Verden. Og dog hang hele hans Hjerter ved dette Arbejde, som han allerede havde samlet en Mængde Stof til, og som Ordensgeneralen udtrykkeligt havde opmuntret ham til. Er saaledes Verden et dybsindigt theologisk Værk fattigere, saa har Canisius til Gengæld skænket os Eksemplet paa heroisk Lydighed.

Noget ejendommeligt tiltalende ligger over den saliges Livsaften. Saa længe hans Kraft var ubruds, lagde de ydre Begivenheder ligesom et Slør over hans dybe indre Liv. Nu, i de sidste Aar i Freiburg i Svejts, faar han endelig Lov til at være sig selv. I hans Breve træder det officielle, forretningsmæssige tilbage. Det er oprigtig Deltagelse i andres Glæder og Arbejder og Lidelser, som taler ud af dem. De opmuntrer til Tillid til Gud, de strømmer over af Længsel efter Evigheden og er fyldte med taknemmelig Erindring om alt det gode, Gud havde skænket ham i hans lange Liv.

Med særlig Interesse fulgte Canisius de marianske Kongregationers Udvikling. I sit store Værk om Gudsmoder havde han begejstret omtalt dem som den nyeste Blomst af Andagten til Jomfru Maria. Fra Rom, hvor hans Medbroder, den flamske Jesuit Leunis, havde grundlagt den første Studenterkongregation, havde denne marianske Forening allerede fundet Vej til Tyskland. 1573 opstod den første Kongregation i Køln. 1577 samlede Canisius selv Studenterne i Ingolstadt til en Kongregation. Hvad han nu hørte om den, fyldte hans Hjerter med hellig Glæde. Kongregationen havde i Jakob Rem faet en Præses, som stod i Hellighedens Ry, og som ved sit »Colloquium« — en Slags eukaristisk Sektion — førte sin Forening til uanet Blomstring. I Freiburg havde Canisius grundlagt tre Kongregationer, en for Studenter, en for Mænd og en tredje for Kvinder, den første af sin Art. Disse Kongregationer, som med Kærlighed og Begejstring hang ved deres gamle Præses Canisius, dannede Midtpunktet for det religiøse Opsving i Byen. Der herskede en Fromhed og en Bodsiver, som forekommer vor Tid næsten ubegribelig; men tillige udgik der fra disse Kongregationer en

karitativ og apostolisk Virksomhed, som kan maale sig med vore moderne Organisationers.

Canisius havde altid været en Bønnens Mand. Selv om han under Arbejdstrængslen engang imellem selv maatte give Afkald paa den h. Messe, saa var det dog ikke nogen Sjældenhed, at han tilbragte store Dele af Natten i Bøn. Nu bad han af Hjertenslyst, syv Timer hver Dag, som om det gjaldt at indhente, hvad han tidligere ikke havde faaet Tid til. Hans Taksigelse efter den h. Messe varede saa længe, at man tit maatte hente ham fra Kirken. Særlig bad han — ligesom hans gamle Læremester i Fromheden, Pater Faber — for de forskellige Byer og Landsdele, som var faldet fra Troen. Han understøttede sin Bøn ved haarde Bodsøvelser, skønt han var helt affældig og kun bestod af Hud og Ben. »Engang«, fortæller hans Sygeplejerske, »tog jeg hans Svøbe og gemte den. Men han mærkede det straks, og jeg maatte give ham den igen.«

Ved sin Beskedenhed og Ydmyghed var han til Opbyggelse for alle. Ligesom de andre gik han med Forklæde paa i Køkkenet for at vaske eller fejede Kollegiets Trapper og Gange. Han søgte at gøre sig nyttig ved at slæbe Bøgerne fra og til Biblioteket for at lette Arbejdet for dem, der var optaget af at skrive og studere. Naar han viste sig paa Gaden, flokkedes Drengene og Pigerne om ham, og Mødrene bragte deres Børn, for at han skulde velsigne dem. Han døde stille og rolig den 21. December 1597 i en Alder af 76 Aar.

Maaske er aldrig nogen kommet i Berøring med saa mange Helgener som Petrus Canisius. Den salige Petrus Faber betragtede han som sin aandelige Fader. Den h. Ignatius af Loyola og senere den h. Franz Borgia var hans umiddelbart foresatte i Ordenen. Den h. Stanislaus kom til ham i Dillingen og bad om Optagelse i Ordenen. I Rom sluttede han Venskab med den h. Carl Borromæus. Den hellige Pave Pius V valgte ham til sin Tillidsmand. I Freiburg traadte han i Brevveksling med den h. Franz af Sales.

Den ydmyge Mand anede ikke, at han selv hørte til denne Kirkens Helgenkrans i det 16. Aarhundrede. Endnu i sit sidste Brev til Aquaviva skriver han, at han ikke fortjener det Brød, han spiser, og ikke kan forstaa, hvorfor

man plejer ham saa omsorgsfuldt i hans Sygdom. Ved de Vidundere, der skete efter hans Død, har Gud vidnet om sin trofaste Tjeners Hellighed. Den 20. November 1864 satte Pius IX hans Navn blandt Kirkens salige Bekendere. Hans Fest fejres den 27. April.

Ogsaa vi her i Norden har Grund til at ære den salige Petrus Canisius. Han har altid vist særlig Interesse for de nordiske Lande. Naar han i 1566 fik Pave Pius V til at opgive sin Plan om at sende Canisius med en hel Flok Jesuiter til det protestantiske Norden, helt op til Danmark, gjorde han det kun, fordi han med sit praktiske Blik be-
tragtede Planen som en Utopi. »Hvad mig selv angaar«, skriver han til Paven, »er jeg rede til alt.« Til Gengæld aabnede Canisius en Bønnens Offensiv mod de nordlige Lande. Han opnaaede hos Ignatius, at enhver Præst i hele Jesu Selskab hver Maaned skulde ofre en hellig Messe for »de nordiske Landes Tilbagevenden til den katholske Tro«, en Bestemmelse, som er i Kraft den Dag i Dag.

Hvis Canisius ikke havde været, saa vilde, menneskeligt talt, hele Tyskland være gaaet tabt for Kirken, og dermed vilde der have lagt sig et endnu bredere protestantisk Bælte mellem Norden og den katholske Verden. Saaledes staar ogsaa vi her hjemme i Taknemmelighedsgæld til Canisius, Tysklands Apostel.

Rejseoplevelser.

Fortalte af *Jakob Olrik*.

»Saa Farvel, Fru Petersen.« — »Farvel Hr. Pastor, og en rigtig god Rejse, og kom godt hjem igen.«

Min splinternye Gummikappe raslede som en Silkekjole, mens jeg gik ned ad de biskoppelige Trapper. Jeg lukkede Gangdøren op. Regnen øsede ned; det brusede og klang i Tagrenderne. Jeg trykkede min gamle Hat godt fast paa Hovedet, slog Kraven op om Ørene og gik med faste Skridt ud gennem Regnen. Gummikappen besjælede mig den krigeriske Følelse, man saa let faar, naar man er godt dækket i en ellers ubehagelig Stilling. Pro-

fessor Kromann gjorde os i sin Tid opmærksom paa denne Slags Uforfærdethed, idet han mindede os om, hvordan det er at have solide Fedtstøvler paa i daarligt Føre. —

En Snæs Skridt: »Phyy . . . it! — Det var nok godt, jeg kom i Tanker om det!« Jeg havde glemt mit Direktorium. (Den aarlige Kalender, hvoraf Præsten ser, hvordan han hver Dag skal bede sit Breviar og læse den h. Messe.) »Det var ellers en god Begyndelse,« tænkte jeg. — »Det er bare mig Fru Petersen, jeg havde glemt noget.« — Jeg kom saa igen ned ad Trappen og ud i den skyllende Regn, ikke uden en lidt flov Fornemmelse; mon der vilde være mere, jeg havde glemt?

Henne ved Porten var jeg et Øjeblik inde i Kirken. Saa ganske hyggeligt saa det jo ikke ud i Rusland. Der var lige kommet Telegram om, at Kornilov var paa Vej til Petrograd med »den vilde Brigade«, og Tyskerne var nok ogsaa paa Vej i samme Retning, og desuden skulde der være meget lidt at spise, og det kun til fabelagtige Priser. Naa, til syvende og sidst er man altid sikrest, naar man er der, hvor Gud vil have en, og man faar ikke noget for at være bange.

Der var ordentligt Blæsevejr i Bredgade. Jeg mærkede snart noget vaadt og køligt paa min Pande og tænkte paa, at jeg dog vist havde overvurderet min gamle Hats Evne til at skyde Vandet, naar jeg havde undladt at tage Paraply med.

Nede ved Kongens Nytorv mødte jeg en Herre fra Røde Korsens Kontor, som jeg havde haft en Del at gøre med i den lange Tid, Forberedelserne til min Rejse havde staaet paa. »De kommer dog vist aldrig afsted til Petrograd.« Jeg var helt sejj, at jeg kunde svare: »Jeg er ellers lige i Færd med at rejse derhen nu.« — »Hva' behager?« — »Ja, jeg skal netop ned til Malmødampere nu.« — Forresten havde han haft god Grund til at tvivle paa, om jeg overhovedet nogen Sinde kom afsted, for det var den 21. Maj, jeg havde sagt ja til at tage til Rusland, og i Dag var det den 14. September, og i al den Tid havde det snart set ud til, at jeg kom afsted, og snart til, at jeg ikke kom afsted. Der havde være saa mange Skrivelser og Telegrammer og saa megen Venten, snart

paa russiske, snart paa tyske Myndigheder. En Dag, da det allerede havde varet længe, besøgte jeg en af mine gode Venner, som nok kan lide engang imellem at optræde som Vismand eller Spaamand. Han indsaa, at her var en gunstig Lejlighed, og med det sikre Smil, som plejer at komme af indgaaende og prøvet Kendskab til Menneskene og Livets Gang, sagde han til mig: »De kommer ikke til Rusland.« — Jeg fandt det dengang klogest ikke at mod-sige ham, for det kunde jo virkelig være, at han fik Ret; men naar han nu en anden Gang vil til at tage Profetens Kappe om sig, saa skal jeg nok minde ham om, hvordan han sagde: »De kommer ikke til Rusland.«

Det var lidt Forhistorie.

Trods Vejret var min Familie mødt ved Damperen, og min Søster havde uden at betænke Udførselslovgivningens seneste Bestemmelse om Frugt købt fire dejlige Pærer til mig. Jeg var ikke i Stand til at spise dem paa Stedet, og det var ved Lov forbudt at udføre de fire Pærer til vort svenske Broderland, og »Lov er Lov, og Loven skal overholdes«. Jeg tror nu dog, at den Toldmand, der lod mine fire Pærer slippe igennem, ikke behøver at gøre sig Samvittighedsskrupler i den Anledning.

Damperen gled ud gennem Havnen. Vi kom forbi Langelinjes Pavillon. Taget var blankt af Regnen, og rundt om var den yppige Fylde af Spaderestiens og Kastelsvoldens allerede nu efteraarslyse Træer; deres rigtløvede Kroner svajede og skælvede under de Pisk, Stormen og Regnen gav dem. Det var saa friskt og kønt at se paa og lidt sørgeligt at sige Farvel til. Netop for et Aar siden var jeg kommen her til Danmark fra Italien efter en langsommelig og besværlig, omend højst interessant Rejse over Frankrig og England. Jeg havde glædet mig saadan over nu at være hjemme igen og skulle blive hjemme og endelig en Gang igen komme til Ro, komme til at bo fast et Sted, have et Skab og en Kommode at lægge mit Tøj i og ikke altid en Haandkuffert, faa et lille Hjem, hvor det var Umagen værd at hænge Billeder paa Væggen, og naar jeg købte et eller andet, ikke at behøve at spekulere over, om det nu ogsaa kunde faa Plads i Kufferten. Aa, hvor man kan blive ked af at pakke Kuffert og sige Far-

vel! Og saa denne Udsigt til maaske flere Aar i Træk at fejre Jul det samme Sted.

Der er slet ikke noget rigtig festligt ved f. Eks. Julen, naar det stadig er under andre og nye Omgivelser, man fejrer den. Jeg havde glædet mig til at blive eet Sted og slaa Rødder der, lange, dybe Rødder ned i Jorden og ud omkring til Siden; en Tilværelse som Sensommerens flyvende Edderkop er paa ingen Maade mit Ideal; der er noget trættende ved til Stadighed at faa sine Rødder hugget over for at blive plantet om paa et andet Sted. Som Kapellan paa Frederiksberg var jeg egentlig ikke kommet ud over Kufferttilværelsen, selv om jeg nok havde kunnet lægge mit Linned i Pastor Ronges i Kapellanboligen efterladte Kommode m. m. Saa havde jeg endelig nu efter 6 Aars Forløb genset mine gamle Møbler fra min Herredsfuldsmægtigtid, og jeg havde opslaaet mit Bo i de to smaa henrivende Værelser, der hører til Stillingen som Biskoppens Sekretær; men da stod jeg allerede med det ene Ben i Rusland. Og nu skulde i en ubestemt Fremtid Hotel og Jernbanekupé være mit stadig skiftende Opholdssted. Maaske, tænkte jeg, ender jeg engang med at tage fast Bopæl i en svævende Flyvemaskine.

Det var ikke for min Fornøjelses Skyld, jeg tog til Rusland, men med Guds Vilje, selvom det bare er hans Ønske og ikke hans Befaling, lader der sig nu engang ikke disputere med Udsigt til noget heldigt Resultat; følger man hans undertiden noget mærkelige Vink, saa har man Fred i Hjertet, og det er i Længden det behageligste, og saa gør man i øvrigt klogest i at se paa den saaledes fremkomne Stillings lyse Sider; og i den klare Erkendelse heraf gav jeg mig til at gnave af en af de dejlige saftige Pærer, min Søster havde givet mig med. (Fortsættes.)

En god Spejdertørn eller — De gamles Sag.

Dagen før vi drog i Lejr, opsøgte en gammel Dame mig og bad mig gøre noget for — *de gamle*; de unge blev der gjort saa meget for, sagde hun.

Og hun har Ret; der sidder vist mange gamle (paa over 65), ensomme og smaatstillede, som har det trist og tungt. Tidens Vanskeligheder med Lys og Varme gør ikke Tilværelsen hyggeligere for dem. De bor højt oppe og har vanskeligt ved at komme ud — og de har ikke Midler til at skaffe sig smaa Glæder og Fornøjelser.

— En Spejder lover: altid at hjælpe andre — og: at være ridderlig og hjælpsom mod alle. . .

Hvad passer derfor bedre for Spejderne end at tage sig af *de gamle*.

Tanken blev fremsat ved *Lejrbaalet* og vandt straks stor Tilslutning.

Planerne er debatteret i Stabsmødet — nu forelægger vi dem for Menigheden.

Det er vor Agt at begynde til Oktober og saa at samle de gamle ensomme og smaat bemidlede 4 à 5 Gange i Vinterens Løb og muligvis til en eller flere Skovture i Sommeren 1919.

Hver »*gammel*« (og det er et *Hædersnavn*, alle kan være bekendt!) faar sendt en Indbydelse. Paa den fastsatte Aften afhentes han eller hun af en Spejder, som vil hjælpe dem afsted. Døren skal laases, Kanariefuglen dækkes til, Nøglen skal huskes . . . og der er saa mange Sporvogne og Omstigninger og den Slags. Spejderen tager sig af alt det, lodser gamle Hr. Hansen eller Fru Petersen til Maalet (og betaler Sporvognen!).

I et Lokale, hvor der er Lys og Varme, faar saa de gamle en Hjertestyrkning — og er det nær en Kirke, holder vi en Andagt først. Man vil sørge for fornøjelig Underholdning: Musik, Oplæsning, Taler og lidt Komædie eller sligt. Efter en Aftensang bringes saa vore Gæster omhyggeligt hjem igen.

— Vi nærer ingen Tvivl om, at Menigheden med Glæde lader sig repræsentere af sine yngste overfor sine ældste.

Men — det i katholsk Arbejde ikke ukendte *Men* — vi yngste har ikke mange Penge.

Men vi har en *Æske* paa Divisionskontoret. Der staar paa den: De gamles Sag — hvem vil hjælpe os med at fylde den?

Bidrag og Løfter om Bidrag kan sendes under Mærket: De gamles Sag til Pastor Schindler, Nørrebrogade 27 C¹, N.

NB. Vi beder desuden Sognepræsterne, Baronesse Stampe, som alt tidligere har taget sig af ældre Kvinder, og alle andre, der kender Adresser paa *ensomme, smaatstillede gamle* (over 65 Aar), om at give os saadannes Adresser. Ligesaa beder vi de gamle selv, der læser dette, om at sende os deres Adresse.

Og saa tager »den yngste den ældste ved Hand«, og vi lykønsker hinanden til en god Tørn.

Peter Schindler, Præst.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Torsdag d. 22. August fandt Pater G. Frins's Jordefærd Sted fra Jesu Hjertes Kirke. Den højærværdigste Biskop og 20—30 andre Præster, deriblandt Pater Benelius fra Stockholm, overværede Rekviemsmessen, der læstes af P. Rektor Sialm med P. Ign. Schmid fra Aarhus som Diakon og P. Jos. Koch som Subdiakon. Seks Medlemmer af Mariakongregationen bar Kisten ud af den tætfulgte Kirke til Ligvognen, hvorefter Jordspaaastelsen og Begravelsen foregik paa Vestre katholske Kirkegaard.

Aalborg. Jeg vil gerne fortælle Ugebladets Læsere om et ualmindelig smukt Bevis paa Forstaaelse af den ædle Gerning, som Grevinde Ledochowska har paataget sig til bedste for polske Smaabørn her i Landet og — naar hendes Planer om at oprette et Fritidshjem i Aalborg bliver realiseret — ogsaa for danske Børn. For et Par Uger siden modtog Grevinden fra en unavngiven Person en Æske, indeholdende en Samling Smykker: Koralkæder og Armbaand, Mosaikbroche, Ravhalsbaand m. m., altsammen Ting, som paa en egen rørende Maade syntes at bære Præget af at have været dyrebare Minder for Giveren. De var ledsaget af følgende Brev: »Maa jeg bede Grevinden modtage vedlagte Smykker til Fordel for det polske Børnehjem. Mulig Tak bedes sendt op til Guds Moder og alle Helgener. — Jeg glædes ved og takker for alt det gode, som Grevinden virker for de polske saavel som vore danske Børn. Med venlig Hilsen og alle gode Ønsker o.s.v.« Det er ikke blot den smukke Gave, som f. Eks. ved Bortlodning vil kunne indbringe et ikke ringe Beløb, men ogsaa det ægte katholske Sindelag, der har dikteret ovenstaaende

Brev, som fortjener at nævnes. I al sin Simpelhed virker det stærkere end mangan Opfordring til at øve Velgørenhed i det skjulte og vil kunne være en Spore for mange til at handle i samme Aand. Saafremt Giverindens Øjne skulde falde paa disse Linier — og en saa god Katholik læser rimeligvis nok Ugebladet — beder Grevinden hende herved modtage en hjertelig Tak for hendes kærlige og smukke Gave samt Forsikringen om, at man vil mindes hende i Bønnen og efter hendes Ønske sende en varm Tak til Guds Moder og alle Helgen. *Th. Fritsche.*

Schweiz. At det katholske Universitet i Fribourg stadig er et internationalt videnskabeligt Samlingssted, afgiver ifølge *Der Schweizer Katholik* nys afdøde Pater N. del Prados Jordefærd et tydeligt Vidnesbyrd om. En Østerriger læste Rekviemsmessen, assisteret af en Belgier fra den af Krigen saa haardt hjemsøgte Egn omkring Gand og en Spanier fra det herlige Castilien; en Schweizer, hvis Fødestavn er ved Foden af Säntis, aabnede paa Universitets Vegne Ligtogget; en Franskmand fra Egnen omkring Côte d'Or, en Tysker fra Ober-Bayern, en Italiener fra Provinsen Turin og en Nord-Amerikaner gik omkring Kisten som en Æresvagt, og en ung lærd Mand fra Utrecht i Holland ledede den liturgiske Sang.

Østerrig. Ærkebiskop Balthasar Kaltner af Salzburg er den 8. Juli afgaaet ved Døden i en Alder af 74 Aar. Den afdøde, der tidligere var Fyrstbiskop af Gurk, havde kun beklædt Ærkebispestolen i godt 4 Aar.

Brevkasse.

Undertegnede, der er klassisk-sproglig Student (1918), tillader sig herved til »Ugebladet« at rette nogle enkelte korte Spørgsmaal angaaende den katholske Præsteuddannelse. 1) Hvor mange Aar varer den? 2) Hvor foregaar den? 3) Hvorledes forholder det sig med den økonomiske Side af Sagen? 4) Kræves der særlige Kvalifikationer? *Student.*

Som Svar tjener:

1) 5—6 Aar efter Studentereksamen. 2) Er det for danske Præsters Vedkommende, da er Svaret: Ved et eller andet Kollegium i Rom eller ved et Universitet eller Seminarium andet Steds i Udlandet. 3) Uddannelsen maa i Reglen bekostes af Studenten selv, men der er selvfølgelig i alle Lande nogle Fripladser eller Stipendier. Den danske Biskop raader bl. a. over nogle Fripladser ved Propaganda-Kollegiet i Rom, der — saa vidt jeg ved — er ubesatte i Øjeblikket. 4) Af Kvalifikationerne er Kaldet fra Gud naturligvis det vigtigste. Der kræves nogle andre Betingelser, f. Eks. Førlighed, ægte Fødsel, nogen forudgaaende humanistisk Dannelse o. s. v. *N. H.*

Ærede Hr. Redaktør! I »Ugebladet fandtes for vistnok 4—5 Aar siden en interessant Artikel om Dalum Kloster af Forfatterinden Marie Henckel. Des værre er det mig ikke muligt at finde

den nu, da jeg har glemt saavel Overskriften som den paagældende Aargang. Var det muligt, at Redaktøren gennem »Brevkassen« kunde give mig Oplysning herom? Deres ærbødige
Abbonent.

Omtalte Artikel fandtes i Aargangen 1913, Side 782—785. For øvrigt vil enhver nu — ved at anskaffe sig det i Dag udkomne Generalregister, som annonceres i dette Nummer — let selv kunne skaffe sig Oplysninger af saadan Art som den her begærede.

N. H.

— Til en *Abbonent*, der er bedrøvet over, at Højskolen skal have Skyld for en ung Mands Fråfald. — Tro mig, ubekendte *Abbonent*, at der i de Ord af Indledningen d. 25. August ikke ligger en Fordømmelse af Højskolen, men kun en velment og be-sindig Advarsel, som vi alle kan have Gavn af, til under vort Samliv med anderledestroende og i fælles Glæde over aandelige Goder altid at være paa vor Post, at vi ikke skal tabe den kostbare Perle, vor hellige katholske Tro. Vi Katholikker staa slet ikke fjendsk steint overfor Højskolen, det havde De selv kunnet erfare, hvis De havde været med til Katholsk Højskoles udmærkede Sommermøde paa Grundtvigs Højskole i Juli Maaned.

Med venlig Hilsen N. H.

Det biskoppelige Vikariats Bibliothek.

Paa Grund af en stedfindende Revision anmodes alle, der maatte have Bøger til Laans, om at tilbagelevere disse senest inden 8 Dage. Bøgerne bedes afleveret til Biskoppens Sekretær, Pastor Olrik, Bredgade 64, 3. Sal.

Den højærværdigste Hr. Biskop, d'Hrr. gejstlige, fhv. Elever og alle Menighedens Medlemmer takkes hjerteligst for al udvist Deltagelse ved Pastor *Frins's* Død og Begravelse.

Præsterne ved Jesu Hjertes Kirke.

Tak. De mange Venner, som paa min Jubilæumsdag har glædet mig ved deres Lykønskninger, bedes gennem disse Linjer modtage min hjerteligste Tak.

P. M. Werhahn.

Til at **føre Huset** og udføre Arbejdet for en enlig Dame søges en ikke ganske ung Jomfru til den 1. Oktober eller 1. November. Løn 30—35 Kr. Megen Fritid. Billet, mrk. A., indsendes inden d. 8. Septbr. til Viggo Rothes Vej 14, Charl.

St. Josefs Gilde, stiftet 1885. Festmøde med Optagelse og Indvielse i 3. Grad afholdes *Mandag d. 9. Sept. Aften Kl. 8 pr.* i Bredgade 67. Alle Medlemmer anmodes om at give Møde. *Bestyrelsen.*

Husk de **to polske Børnehjem** i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefssøstrene).

Jesu Hjerte Andagt (6. Septbr.).

St. Ansgars Kirke: Kl. 8¹/₄ Messe med sakramental Velsignelse, Kl. 8 Aften Andagt.

Rosenkranskirken: Efter 8-Messen sakramental Velsignelse, Kl. 7¹/₂ Aften Andagt.

Sakramentskirken: Efter 8-Messen sakramental Velsignelse, Kl. 8 Aften Andagt.

St. Annæ Kirke: Andagt efter Messen Kl. 8 og om Aftenen Kl. 8.

Jesu Hjertes Kirke: Efter 8¹/₂-Messen sakramental Velsignelse, Kl. 8 Aften Andagt.

St. Andreas Kirke: Efter 8-Messen sakramental Velsignelse, Kl. 7¹/₂ Aften Andagt.

Kirkelig Kalender.

1. Sept. 15. Søndag eft. Pintse.	8. Sept. 16. Søndag eft. Pintse. (Marias Fødsel.)
2. — M. Kong Stefan af Ungarn, Bekender.	9. — M. Gorgonius, Martyr.
3. — Ti. Ferialdag.	10. — Ti. Nicolaus af Tolentino, Bekender.
4. — O. Ferialdag.	11. — O. Proteus og Hyacinthus, Martyrer.
5. — To. Laurentius Justinianus, Biskop og Bekend.	12. — To. Marias Navn.
6. — F. Ferialdag.	13. — F. Ferialdag.
7. — L. Marias Officium.	14. — L. Korsets Ophøjelse.

St. Ansgars Kirke. Søndag den 1. Sept. er der ved Aftenandagten Kl. 5 Procession, i hvilken Rosenkransbroderskabet og de unge Pigers Foreninger tager Del.

Sakramentskirken, Nørrebrogade, 27. Der læses alle Hverdage to Messer: Kl. 7 og Kl. 8.

Ungdomsgudstjeneste for alle unge Katholikker i Sakramentskirken **Søndag d. 8. Sept. Kl. 8.** Prædiken af Pastor Schindler. *Fælleskommunion. Sursum corda* medbringes.

Maria-Kongregationen for Mænd genoptager sine ugentlige Møder Torsdag Aften d. 5. September Kl. 8¹/₄ i Jesu Hjertes Kirke.

Maria-Kongregationen for Ynglinge genoptager Møderne Mandag den 2. Sept. Kl. 8¹/₂ i Jesu Hjertes Kirke. Mødet slutter med sakramental Velsignelse. NB. Enhver katholsk ung Mand er velkommen.

Mødreforeningen. Ti. d. 3. Sept. Kl. 8¹/₄ læses i St. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

St. Andreas Kollegium og St. Knuds Skole begynder det nye Skoleaar Mandag den 2. September.

K.U.F.(K.) **Ældreholdet** har *ekstraordinær Generalforsamling* Onsdag den 4. Septbr. Kl. 8¹/₂ i Stenosgade 4 B. Nærmere pr. Brevkort.

Unio. Søndag d. 1. Sept. **Cykletur.** Deltagerne kører Kl. 10 fra Søvavillonen over Buddinge—Bagsværd til Fiskebæk, hvor der spises Frokost c. 12. Hjemtur over Ganløse Ore og Maaløv.

H.K.D. Nye Spejdere kan indmeldes hver Dag indtil 1. Sept. paa Divisionskontoret, Nørrebrogade 27 C¹ (4—6).

H.K.D. beder alle, der har Værktøj til *Sløjd, Træskæveri og Bogbinderi*, og som ikke har Brug for del, om at betænke Divisionen med det. Enkelte Stykker og beskadigede er ogsaa velkomne.
Divisionschefen.

Udkommet er:

Generalregister

til

Nordisk Ugeblad for katolske Kristne 1853—1917.

Udarbejdet af Niels Hansen.

IV + 84 Sider. Ansgariusforeningens Forlag. 4800 Navne. 5 Kr. (Faas kun gennem Kontoret, Bredgade 69, 2. Sal o. G., K., hvorfra det tilsendes portofrit, naar 5 Kr. indsendes.)

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Bogladere og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1—4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14. Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4—6 Eftermiddag.

Nr. 36.

Søndag den 8. September.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Vreta Kloster. — Rejseoplevelser. — Hertug Knuds Division i Sommerlejr. — Yderst mod Vest. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Ordrup. Norge. Nord-Amerika. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

420.

Vor Frues Fødselsdag.

I Himmelen fejres i Dag en straalende Fest, og Festens Genstand er selve Himmeldronningen — det er Guds Moders Fødselsdag.

Hvor gerne vilde ikke ogsaa vi kunne naa hende med en Hyldest eller en Gave; men hendes Rige er saa uendelig højt, højt over vor Evne. Vor Lykønskning maatte tolkes i Toner eller Farver, men selv disse vilde forstumme og blegne, inden de naaede den fjerne, dejlige Himmel, hvor hendes Trone er rejst.

Kunde vi blot se denne yndigste blandt alle Skabninger, som vi saa ofte tænker os hende, omsvævet af salige Aander, ombølget af Englenes Festsange og smykket med Blomster fra Paradisets Enge! Men vort stakkede Syn naar ikke didop, og vi maa for at skabe i os en Fødselsdagsstemning, der bedre passer med vor Natur og Evne, vække til Live et andet, et mere levende, menneskeligt Billede af Guds Moder, der i Dag saa fjernt og højt over os straalere i al sin himmelske Majestæt.

Langt tilbage fører Tanken os — til hendes første Fødselsdag, da hun sikkert, selv et lille hjælpeløst Menneskebarn som et af vore, er bleven hilst med samme skælvende Lyksalighed, hvormed hver Fader og Moder paa Jorden hilser deres lille nyfødte Barn.

Og vi mindes hende som den reneste af alle Jomfruer, hende, hvem Engelen hilste med et: »Hil dig, du velsignede blandt Kvinderne!«, hende, om hvem det hedder, at hun ikke i sig havde blot den mindste Draabe af det urene Element, der, ved Evas Brøde, plumrede selve Kilden til den Strøm af Slægter, der siden har rundet gennem Tiderne, og hvoraf enhver iblandt os er en svindende Bølge. Og — allerhelst maaske — vil vi mindes hende i hendes unge, livsalige Lykke ved hendes eget lille Barns Fødsel i Bethlehem i hendes Kærlighed og Selvfornægtelse under alle Tilskikkelser, men — vi tvinges ogsaa til at mindes hende som den Lidelsens og Smertens Moder, hun blev, da Sønnen, hun elsked over alt, maatte lide en grusom og forsmædelig Død. Først gennem disse Faser af hendes Liv naar vi *det* Billede af Guds Moder, vi bedst kender, fordi det for mange af os er ligesom *noget* af os selv, *noget* af det, ogsaa vi har prøvet og forstaa.

Men — har vi, hendes jordiske Børn, da intet, slet intet at bringe vor Moder og Dronning paa hendes Festsdag i Dag, hende, vort Hjerte hylder som vor kæreste Trøsterinde og Midlerinde, hende, der saa inderlig forstaa os og vore Trængsler, fordi hun selv har vandret vor tunge Vej her nede. Mon, om vi samlede vore frommeste Bønner, vore reneste Tanker og varmeste Længsler og duggede dem med alle de Taarer, der fældes paa Jorden, mon hun da vilde forsmaa denne sære Krans fra hendes Barndoms og Ungdoms fjerne Hjem? Mon ikke længst forstummede Strenge vilde røres i hendes Bryst, mon hun ikke vilde bøje sit Hoved mod Jorden og mindes det alt, mindes og forstaa, at nogen anden Hyldest, nogen bedre Gave end Bønnens, Længslernes og Taarernes evner vi ikke at bringe hende — jo maaske dog endnu en — Haabets! Ja, lad os alle, alle forenes i et inderligt Haab om engang at blive værdige til at fejre hendes Fødseldag som de lykkelige, der i Dag ved Himmelens straalende Fest danner Æresvagten om hendes Trone.

O. B. B.

Vreta Kloster.

Af Edw. Ortved.

(Fortsat.)

Ulfs næste kone, Katarina, testamenterede i 1338 Smålandsgods til Vreta imod grav dér og en ugentlig sjælemesse indtil dommedag samt imod, at konventet engang årlig fik en ret ekstra.⁴⁸⁾ Algot Bengtson lod 1337 sin datter Birgitta gå i kloster og medgav til dette 2 ottinge og et skovstykke, men den ene otting skulde konventet først nyde godt af efter jomfruens død; indtil da skulde abbedissen hæve indtægterne af den og bruge dem til klæder for Birgitta.⁴⁹⁾ Et betydeligt vederlag for sin søsters begravelse lovede Värends lagmand Magnus Karlson i 1350, nemlig 100 m. p., men ved den sædvanlige knaphed på penge pantgav han to Vermlandsgårde⁵⁰⁾ — og sådanne panter indløstes tilsyneladende sjældent. En anden adelsmand, Thyrne Ingielsson, der også var i pengemangel, pantsatte i 1348 to Östgötagårde for 100 m. p., han skyldte klostret.⁵¹⁾

Der foreligger en kontrakt af 1353, i kraft af hvilken Vreta får Magnus Holmstensons ejendom i Gulberg herred imod årlig at levere ham 4 tdr. korn, et fedt svin, smør og sild og hvert andet år en kjortel af tysk tøj. Klosterpræsten Asgot medbesegler her ligesom ved adskillige senere lejligheder i løbet af seksten år. Da den modtagne jord imidlertid ikke var frelse, dømtes i 1397 konventet til at erlægge skat deraf, og abbedisse Mæreta (Margareta) fik den kun i frelse ved at lægge frelsejord under herredet istedet.⁵²⁾ Det var et blandt de mangfoldige resultater af dronning Margretes og Erik af Pommerns ihærdige arbejde for at skaffe det offentlige de gamle og lovlige indtægtskilder tilbage.

Efterhånden faldt der mange rafstetingsdomme, hvoraf flere gik klostret imod⁵³⁾; andre gange havde det bedre held — navnlig hvor det drejede sig om overgreb. Abbedisse Elin Bruddesdotter skred kraftigt ind mod sådanne. Som indgift for jomfru Katarina Benktsdotter havde en dame givet en otting jord, men den tilegnede stormanden Karl Benkton sig delvis udbyttet af. Da han døde, senest 1399, tog dronning Margrete både jord og indtægter, men da hun var død 25. oktober 1412, indgav abbedissen klage og vandt

sagen i februar 1413.⁵⁴⁾ Samme år, 30. november, vandt hun ligeledes to andre sager angående jord og udbytte, som andre stormænd uden lov og ret havde tilegnet sig og måtte tilbagegive; i februar 1414 vandtes en lignende sag om en fiskestrøm.⁵⁵⁾

Ved en kontrakt fra 1366, fra abbedisse Kristinas efterfølgerske Ingrid's tid, foretoges en af de også fra andre af vore klostre kendte transaktioner: konventet overlod en kvinde på livstid en byggetomt til opførelse af de for hende fornødne huse, der så vel blev klostrets ved hendes død; som lejepris aftrådte hun klostret en otting.⁵⁶⁾ Hertil svarer abbedisse Margretes forpagtningskontrakt, ved hvilken en dame i 1393 fik sig overladt en gård og kværn i Gulberg herred mod 2 + 1 td. korn årsleje, og når hun døde, skulde bygningerne, hun opførte — også vandbygningerne — være klostrets som sjælegave for hende og hendes nærmeste.⁵⁷⁾

En Vreta meget hengiven familie var Håkon Jönssons. Hans døtre Katarina og Benedikta indtrådte, og han overdrog da i juni 1357 konventet tre ottinge jord i Östergötland og en kværnstrøm i Norrköping; vel nok i samme øjemed havde han nylig købt det hele for 180 m. p. Den betingelse blev dog fastsat, at så længe de døtre levede, skulde en trediedel af de årlige indtægter tilfalde dem.⁵⁸⁾ Imod grav og sjælerøgt for sig selv og sine syv børn testamenterede Håkon og hustru Märitta Johansdotter to år senere en mængde ejendom i Småland, som ved ægtefællernes død skulde tilfalde klostret; det var 6 $\frac{1}{2}$ gård og part i to andre, 5 $\frac{3}{4}$ otting jord, to kværne m. m. I 1370 er hustruen enke og bliver selv nonne i Vreta, ved hvilken lejlighed hun skænker det alt sit eje, både løst og fast.⁵⁹⁾ Bestemmelserne af 1369 og 70 blev dog bestridt af et arveberettiget ægtepar, med hvem Helena Bruddesdotter affandt sig, ved at konventet afstod det hele på nær tre gårde med to kværne, halvpart af andelen i en gård og så 2 $\frac{1}{2}$ otting.⁶⁰⁾ Dokumenterne er udstedte nytårdag 1417, og konventet udtaler, at det har indhentet »vor åndelige fader«, Linköping-bispen Knut Bosons råd og samtykke — ingen abbeds altså.

Af de mange kendte gaver — hvoriblandt er flere fiske-

steder, deraf to i Motalastrømmen — skal kun nogle få her nævnes. I 1369 gav Thorund Anundsdotter det rundhåndede vederlag $2\frac{1}{2}$ otting, altså mindst 100 m. p. værdi, for gravplads.⁶¹⁾ Ridder og herredshøfding Arvid Gustafson testamenterede det og Vadstena til lige deling de to Smålandsgårde Hagelsryd i Vetbo herred og Kalfsved i Ydre herred, som klostrene i begyndelsen af 1380 kom i besiddelse af, dog kun på en sådan måde, at eksekutorerne halvfjerde år senere atter udsteder erklæring om, at de overlader klostrene de godser.⁶²⁾ Mellem de to konventer har der sikkert bestået venskabsforhold, siden Vreta, der dog havde en ejendom i Vadstena by, havde sin egen bolig indenfor dens klostres snævrere enemærker.⁶³⁾ Alligevel fremkaldte delingen af Gustafsons gave endogså retstvist, idet birgittinerinderne hævdede, at hans søster havde skænket dem sin part af ejendommene, så det kun var Arvids egen part, der skulde deles. Uden dom kom parterne sluttelig selv overens om, hvordan delingen skulde ordnes, og de udstedte i april 1446 hver sin, næsten til ordlyd overensstemmende erklæring derom.⁶⁴⁾ Ingegerd hed dengang abbedissen; hendes efterfølger Elin Nilsdotter indgik i 1461 et mageskifte med Vadstena, hvorved Vreta fik en gård der i byen.⁶⁵⁾ Det var vel nok ridder Arvids, efter sin faster opkaldte datter jomfru Måreta Arvidsdotter, hvem to herrer i 1380 forpligtede sig til at erlægge 40 m. p. i indgift for, og som for pengene pantgav en otting.⁶⁶⁾ — Til abbedisse Cecilie testamenteredes i 1382 et guldspænde eller -broche (bratz) af en enkefrue.⁶⁷⁾ I 1408 gav Måritta Niclisdotter sin første morgengave, en otting, for sin første mands og sin datters sjælerøgt og hvilested og en for hendes egen, hendes anden mands og deres søns. Dette aktstykke er af særlig interesse, ved at to hingsteføl regnes lig 40 m. p.⁶⁸⁾ Et ægtepar havde for sin grav skænket Vreta en gård på $2\frac{1}{2}$ otting, men et andet arveberettiget ægtepar godkendte først klostrets ejendomsret efter at have ladet sig udbetale 20 m. p. kontant.⁶⁹⁾

(Fortsættes.)

Rejseoplevelser.

Fortalte af *Jakob Olrik*.

(Fortsat.)

Hvor det vippede, da vi kom udenfor Trekroner! Jeg har engang lært, at det bedste og næsten eneste Middel til undgaa Søsyge er at spise og spise og spise, og det er en stor Visdom; der skal, har jeg lært, være endnu et Middel, og det skal være at faa en god Dragt Prygl, men, saa underligt det lyder, er det slet ikke saa let at faa den. Idet jeg derfor saa bort fra dette sidste, nærmest rent theoretiske Middel, og idet jeg samtidig tænkte paa den forestaaende Hungersnød i Rusland, gik jeg ind i Spisesalonen og bestilte mig noget Smørrebrød. Lige over for mig sad der en elskværdigt udseende Svensker. Lidt efter kom der en ualmindelig voldsom Sø og det paa Siden af Skibet, saa Tallerkener, Knive, Gafler og Flasker m. m. ramlede ned paa Gulvet. Det gav et naturligt Udgangspunkt for en Samtale med Svenskeren, hvem det lige som mig lykkedes at redde Grejerne.

Jeg kan godt lide Svenskerne, de er i Besiddelse af Stil og Form. Ganske vist! Hvis man lægger mere Indhold ind i de svenske Former, end der er fornuftig Grund til, saa kan man nok opnaa at blive skuffet; men hvorfor gør man det? Det kan man jo bare lade være med. Vi Danskere er maaske blandt de civiliserede Folkeslag det formløseste eller i det mindste et af de formløseste; det er en Iagttagelse, jeg har faaet bekræftet af adskillige Danskere, der havde set sig en Del om i Udlandet. Vor Mangel paa Form opvejes i Samkvem med andre Mennesker af en vis medfødt Mildhed og Venlighed, og paa den Maade kommer vi i Almindelighed ganske godt gennem Verden. Men bag vor Formløshed og bag vort tilsyneladende ligefremme og oprigtige Væsen kan vi være akkurat lige saa udspekulerede som andre bag deres faste Former. I hvert Fald tror jeg ikke, vi har noget at lade Svenskerne høre i den Retning af Mangel paa Overensstemmelse mellem det ydre og det indre. Jeg har flere Gange netop hos Svenskere truffet noget saa barnligt, oprigtigt og troskyldigt, som jeg sjældn har fundet hos mine Landsmænd. Selvfølgelig: hvert Folk ligesom hvert Menneske gør bedst i at se at

faa det mest mulige ud af netop sine særlige Egenskaber og sine medfødte Tilbøjeligheder; det gaar bare galt, naar man prøver anstrengt at efterabe andre; men dette udelukker ikke, at det er overordentlig meget værd at søge at forstaa andre ligesom at kende sig selv; det sidste plejer at følge med det første.

Jeg var noget spændt paa at se, hvordan Svenskeren vilde tage min Præstekjole. Jeg havde nok for nylig været i Malmø i den. Da var det til en Begyndelse gaaet udmærket godt, men da jeg havde været saa letsindig at glemme at faa Brødkort ved Landstigningen og derfor sammen med Pastor Assarson gik ned til Tolden igen, saa var vi saa uheldige at møde Frelsens Hær, som sædvanlig omgivet af en Skare Unger. Nu gik det, som der staar i Verset: »Men da den i det samme saa — en Rotte lod den Musen gaa.« Nu var de engang kommet i Gang med at løbe efter nogen, og da jeg var dem lige saa ny og underlig som en Europæer de vilde i en afsides Egn, saa gav de sig til at følge efter Pastor Assarson og mig. Naa, en rigtig Missionær er nu hverken af Voks eller Glas, han hverken smelter eller gaar i Stykker, fordi der er nogle, der ser paa ham. Jeg skulde tage meget fejl, hvis ikke baade de Danske og de Svenske i sin Tid baade har gloet paa og grint af Pater Ansgarius, dengang han i Oldtiden for første Gang viste sig hos vore Forfædre. Og hvad siger ikke en Missionærs Forbillede, den hellige Apostel Paulus: *Spectaculum facti sumus mundo et angelis et »hominibus«* — Vi ere blevet til et Skuespil baade for Verden og Englene og »Menneskene«. Jeg lod naturligvis Drenge i al Ro følge efter og se sig mætte, og saa var vi lige gode Venner for det.

Alle de Svenske, jeg traf, viste sig imidlertid umaadelig høflige og elskværdige overfor mig, og i Stockholm, hvortil jeg ankom næste Morgen, gik jeg lige saa ugenert paa Gaden som i Rom eller Paris. Ja, jeg undrede mig over, at man paa Gaden i Stockholm og paa den Restaurant, hvor jeg spiste, øjensynlig vilde undgaa at genere mig ved at se paa mig. Det er saadan et lille Udslag af svensk høflig Form.

Jeg maatte vente en 12 Timers Tid i Stockholm for

at faa mit Pas viseret af den russiske Generalkonsul der. Det lykkedes, da jeg som Delegeret ved det danske Gesandtskab i Petrogad havde diplomatisk Pas, udstedt af selve Udenrigsministeren, ellers havde jeg nok maattet vente adskilligt længere. Det var just ikke med særlig Glæde, jeg paa ny befandt mig i et russisk offentligt Kontor. Jeg havde været en lille Fornøjelsestur i »Sankt Petersborg« i 1904, og jeg huskede ikke uden en vis Gysen den fuldstændige Ligegyldighed, ja næsten Uvilje, og den Sendrægtighed, hvormed de russiske Embedsmænd dengang var optraadt. Jeg husker ogsaa det megetsigende Udtryk, hvormed dengang en venlig ældre Herre havde sagt til mig: »De kender nok ikke Forholdene her.« Var det bleven bedre nu med Revolutionen og Friheden? Hos den russiske Vicekonsul i København havde jeg da maattet underskrive en Erklæring om, at jeg ikke var Jesuit.

Foreløbig var det nu gaaet ret let i Stockholm. Elers tilbragte jeg Tiden med at gaa fra Hotel til Hotel for at finde et Værelse, hvor jeg kunde klæde mig paa til de Varmegrader, jeg ventede at finde ved Haparanda. Først i det niende Hotel lykkedes det mig at faa et Værelse for et Par Timer.

Det var en hel Fornøjelse i det velindrettede Sovevognstog at glide nordpaa gennem Sverige. Alene det at læse Navnene paa de gamle svenske Provinser synes jeg er en Lyst for ens indre Øre: Ångermanland, Medelpad, Nerike, Vestergötland o.s.v. Hvor de nærmere ligger henne, maa jeg tilstaa, at jeg kun har en taaget Forestilling om, med Undtagelse af Skaane og Nordland — jeg gør mig ikke til af min Uvidenhed, nej, jeg tænker med Anger og Ruelse paa min Dovenskab i Skolen — dog ved jeg, at jeg paa et eller andet Tidspunkt er kommet igennem Ångermanland, og jeg ved ogsaa, at jeg ved det Lag udmalede for min Indbildningskraft, hvordan jeg engang vilde holde Sommerferie i Ångermanland og leje mig ind i en Bondegaard et Sted og samtidig se at faa fat i en Hest, og saa vilde jeg i Forvejen have ladet min Præstekjole indrette til Ridebrug — selve Paven er Rytter, saa det vilde være at uddanne sig efter det mest ophøjede Forbillede — og saa ud i det »herliga land« og Hop! Hop! eller som

de danske Dragoner synger: »At ride i Skridt, er det bare Skidt, lad os trave lidt!« — Det vilde ogsaa være interessant at lære de svenske Bønder nærmere at kende; det er dog Bønderne, man skal kende, for at kende et Folk til Bunds. Men det er Fremtidsdrømme, og det er ikke dem allesammen, der bliver til Virkelighed.

Jeg havde fundet det »trifveligste« svenske Rejseselskab, og det svenske Sprog er jo »ryslig vakkert« at høre paa. Ja, undskyld, Hr. Redaktør, jeg hører nok, De brummer af Hensyn til Korrekturlæsningen, for De stoler ikke paa, at jeg staver de svenske Ord, jeg bruger, rigtigt, og det gør De ogsaa meget klogt i ikke at stole paa; men det gaar nu engang de fleste af os Danske saadan, at naar vi er sammen med Svenskere, begynder vi efter kort Tids Forløb at blande det ene svenske Udtryk efter det andet ind i vor Tale. Det maa være Slægtskabet i Forbindelse med de klarere Selvlyde og de skarpere Medlyde og det hele flottere og drabeligere Sving, der virker saa dragende. Udbyttet af disse sproglige Tilnærmelser er næppe andet end den rent personlige Tilfredsstillelse for Danskeren, for Svenskerne foretrækker for Forstaaelsens Skyld, at vi taler vort Sprog rent, naar lige undtages Ord som »halvtreds« eller »halvfjerds«, som er det rene Latin for dem.

Det var en kølig Morgen, vi naede Haparanda. Landet her oppe er temmelig øde med lave Træer og Buske og Sumpe og sur Jordbund. Om faa Timer skulde vi være i Revolutionens og Sultens Land. Det var i Viborg i Finland, at de russiske Soldater faa Dage i Forvejen havde taget deres egen Oberst — Uranowski hed han vist — til Fange for at dræbe ham; den ellers modige Officer havde grædt som et Barn ved Tanken om den forsmædelige Død for sine egne Soldaters Hænder. Saa havde de ført ham ud paa den høje Bro over Elven, og der havde de kastet ham i Vandet, idet de løftede ham over Rækværket paa deres Bajonetter, som man tager et Knippe Hø paa en Fork. Nede i Elven havde han dog endnu haft saa meget Liv i sig, at han havde kunnet svømme, men saa skød de paa ham fra Bredden, for at han ikke skulde redde sig i Land. For Danske lyder sligt utroligt, men i Rusland faar man snart Troen i Hænde. Med Hensyn til Hungers-

nøden blev der fortalt om de mest fantastiske Priser paa Levnedsmidler: 30—40—50 Rubler for daglig Levemaade.

Nu skulde vi altsaa til at passere Grænsen; jeg siger vi, da jeg fulgtes med een svensk og tre danske Herrer, som jeg undervejs havde stiftet Bekendtskab med. Det er ikke saa lige en Sag nu til Dags at passere en Grænse; det foregaar med en uhyre Langsomhed og ofte under de mest nærgaaende Undersøgelser og Udfritninger. Men jeg havde allerede en Øvelse i at passere Grænser under Kri-gen som vistnok kun faa. Mine tidligere Erfaringer: 1) Straks ved Krigens Udbrud fra Tyskland til Danmark; jeg foreviste en Seddel fra Landraaden, stram Honnør, og jeg kunde passere. 2) To Maaneder efter fra Danmark til Tyskland — endnu meget lempeligt. — 3) Fra Tyskland til Østrig, 4) i August 1915 fra Østrig til Tyskland 5) og to Maaneder senere fra Tyskland til Danmark — o.s.v. Jeg maatte lade mine Guldpenge blive tilbage og tabte derved 30 Kroner —. 6) I Slutningen af Oktober 1915 fra Danmark til Tyskland — høflig, men skarp Undersøgelse af en skum-melt udseende, tysk, civilklædt Kriminalembedsmand. Han forhørte mig om den katholske Kirkes Forhold i Danmark, og da jeg kunde svare godt for mig og fremviste en af Bi-skoppen udstedt Anbefalingssskrivelse, sagde han: »Det var godt for Dem, at De havde den, for ellers havde jeg troet, De var forklædt.« 7) Fra Tyskland til Schweiz. 8) Fra Schweiz til Italien — mindre streng Undersøgelse —. 9) I August 1916 fra Italien til Frankrig — en halv Times al-vorligt og detaljeret Forhør: »Hvad er det der?« — »En Relikvie af den hellige Vincents af Paul!« — »Naa! Og hvad er det der?« — »Et Stykke af en Halskrave, der har tilhørt Pius X.« — »Jamen hvad er dette her?« — »Det er Manuskriptet til en ny Bog af Johannes Jørgensen, For-fatteren til La cloche Roland (det var »Taarnet«). 10) Fra Frankrig til England. — Jeg blev ført ind i et Af-klædningsrum og maatte klæde mig af til Skjorten; Solda-ten, der skulde undersøge mig, følte rundt paa min Krop og ned ad mine Ben; jeg lo ad det, og saa lo han ogsaa. Saa kom jeg ind i et Rum, hvor jeg skulde vente; jeg be-gyndte at spadsere op og ned. — »No walk!« — Jeg satte mig ned. — Jeg begyndte at tale. — »No talk!« — »Hm!«

En fuldstændig hvidklædt ung Pige, der vel nok var ansat ved Damernes Afklædning, kom af og til vimsende ind og kastede Opdagerblikke à la Sherlock Holmes rundt paa os ventende. Jeg blev holdt tilbage til allersidst som den mest mistænkelige. Inde i Forhørslokalet — som gammel Herredsfuldsmægtig morede det mig egentlig uhyre selv engang at være den, der blev forhørt — sad en ung Mand midt for og en ældre ved Siden. »De har været i Tyskland under Krigen?« — »Javell!« — »Dann sprechen Sie wohl Deutsch?« — »Jawohl!« — »De er Præst. Hvor er De viet?« — »I Innsbruck.« — »I hvad for en Kirke?« — Det var lige ved at sætte mig i Forlegenhed, det var et temmelig dumt Spørgsmaal, for hvordan kunde han undersøge, om jeg opgav en rigtig Kirke; men saa huskede jeg paa een Gang: »I Trinitatiskirken.« — »Ja, men De er jo 35 Aar: hvor kan det være, at De først har studeret nu?« — »Jeg har tidligere været Jurist i 12 Aar.« — »Ja, men var De da ikke gift?« — »Nej.« — »Ja, men hvorfor var De ikke gift?« — Det var umuligt ikke at le ad dette endnu dummere Spørgsmaal, og de øvrige tilstedeværende lo ogsaa, og jeg svarede: »Ja, De ser jo dog, at jeg ikke vil skjule noget; jeg skal svare Dem paa alt, men dette her synes jeg er lidt for vanskeligt at svare paa.« — Den ældre Herre rystede paa Hovedet og lo og sagde til den yngre, at mig kunde han vist rolig lade passere. — 11) Fra England til Danmark. »Saa maa De skrive under her paa, at de ikke vil vende tilbage til England under Krigen.«

Som Læserne ser, jeg kendte allerede Rummelen ved slige Lejligheder. Jeg havde ogsaa gennemtænkt mine Erfaringer, og deraf var udsprunget to Grundsætninger: den første: straks ganske aabent at sige det mest graverende angaaende min Fortid, f. Eks. at jeg havde været i Tyskland under Krigen, og den anden: at le paa en venlig Maade ad alt muligt og i det hele taget bare se ud, som om det var en ren Svir og Fornøjelse at blive undersøgt baade paa Fortid, Krop og Kuffert. Endelig har jeg senere gjort den Iagttagelse, at den hellige Petrus er en udmærket Skytspatron, naar man nu under Krigen gerne vil over en vanskelig Grænse.

(Fortsættes.)

Hertug Knuds Division i Sommerlejr.

(Sluttet — ikke fortsat — fra Nr. 34.)

Lejrarbejder.

Maden er det vigtigste i en Lejr. Den betinger Humøret. Man kan ikke koge paa aaben Mark eller i Skoven. Der maa Kogehuller til — og Skorsten og Træk....

Jan og »Uglerne« — de Ordrup Studenter og Realister — arbejder halvnøgne som Kulier med at hule Skrænten; Regnen bader deres kinesisk bøjede Rygge; Flint springer for deres Spader, og Rødder ryddes med Økser. Om sider er der baade Hul og Træk og Skorsten.

Andre bygger Trappe ned ad Brinken. Pæne, grusbelagte Trin med rigtigt Gelænder, at vi hurtigt og uden Omvej kan naa Stranden.

Et nyt Hold fælder store Træer for at bygge Bro over Flaskebækken, der er uoverstigelig bred og løber med sorte Vande fra Urskovens Dyb mod det vildene Hav.

All imens er Sommer, »Æslet« og Hjælpere i Gang med at koge Æblesuppe og stege Frikadeller. Kartoflerne koges i Søvand — der er Hundreder af Hesterejer i Vandet! En Dag med Paalandsvind forsøger man at fiske. En mægtig Aal og Stimer af Flyndere bliver Resultatet. Men — oh Ve! — Kokken erklærer, at Aalen har druknet sig for flere Dage siden (Molivet ubekendt), og at dens flade Kammerater forlængst er kreperede. Hele den stolte Fangst maa kassereres og erstattes af Fiskeboller i Karry.

Efter Middag dases der. Kampen var stor om Gryderne. Fire, fem Portioner hører ikke til Undtagelserne. En af Drengene tog 8 Pund paa i Lejren — og Chefen selv slankede sig ikke, hvad han ofte fik at høre. Er man over 15 Aar, kan en »Smøg« tillades; man nyder Hvilen. Kurt sidder paa Skrænten og skriver Dagbog — han rekonstruerer sidste Dags Spiseseddel . . . var der Marmelade eller Rullepølse paa de 2 Tommers »Klemmer« i Aftes? Og hvad sang vi ved Messen i Morges?

Eftermiddagen er helliget Øvelser, Terrænlege, Opøvelse af Raadsnarhed, Tilrettefindelse og Punktlighed i Form af »Smuglere og Politik«.

Ved 6-Tiden er Øvelsen endt. »Klemmerne« og Theen sættes til Livs. Man beskæftiger sig, som man kan. En lapper Bukser, Per (fra Jylland a') skriver Brev til Far og Mor, andre samtaler, nogle bokser, andre øver Stokkeslag, andre igen vandrer langs Stranden i Aftenstilheden. Et Hold samler Ved til Baalet.

Lejrbaalet.

Bag os Bøgeskoven, der tier — stor og stille. En sid-

ste Fugl synger. Alle Lyde bliver saa klare, Ekkoet saa skarpt. Paa Brinken ned til Stranden — der, hvor den danner en Hulning — sidder Spejderne. For deres Fødder flammer Baalet. Hele Granstammer, hele visne Juletræer blusser og knitrer og spruder en Kaskade af Gnister op mod Sommerens Nathimmel, der er dunkelblaa og fuld af gnistrende Stjerner. Og foran os ligger Havet, blankt og blegt og stille. En Baad skærer forbi med skarp Lyd og Aarernes Knirken og Vandets Fossen om Boven. Maanen hæver sig — først rød og luende, saa stor og blank og gylden . . . Bølgen klukker mod Kysten — alt er i Fred og Skønhed. Saa stiger Sangen om vort Fædreland — om Danmarks Blomsterseng og Bøgeskov ved det blaa Hav. Eller den om Natten, der er saa stille, og Bølgens Melodier, der befrier det betyngte Sind.

Og vi betages af Kvælden og Maanen og Sangen og Bølgen . . . det er ingen Skam for en rask Dreng at føle sig dybt, dybt, dybt greben.

Eller vore frejdige Fædrelandssange løfter sig — eller de muntre Viser om Noah og om Kejseren af Kina . . . Der bliver ogsaa fortalt ved Lejrbaalet.

Divisionschefen beretter om, da han for paa Varmen og sloges med de indiske Kulier — eller om, da han var hos Paven — eller om et Besøg i Sofia-Moskeen i Konstantinopel . . . Baalet er nedbrændt. »Det er vel med Brænde,« lyder Ordren — endnu ulmer og gløder de sidste Bjælker, »Der staar et Slot« er forstummet — eller var det den mæglige og gribende »Kongernes Konge«?

»Klar til Aftenbøn« — og alle rejser sig med blottede Hoveder.

Bønnebogens Aftenbøn bedes for — der bliver en Tavshed ved Ordene: Lad os ransage vor Samvittighed — og vi forsøger at gøre Regnskab for Tanke, Ord og Gerning. . . Bønnen er slut — og alle knæler om Baalet, mens Chefen lyser den præstelige Velsignelse med Korsets hellige og stærke Tegn.

Saa styrter alle til Teltene. Ti Minutter efter lyder Retræten og »Saa er der Ro«. Gentagelse er unødig. En mangestemmig Snorken forkynder, at Ordren er efterkommet.

Førerne holder Raad ved Baalet, der faar en ny Favnsfuld Ved. Og ofte sidder nogle af os til de smaa Timetal ud paa Morgenen og skifter Ord ved Ilden i Maaneskinnet. Vort Arbejdes Maal, vore Midler, vore Kritikere, vore Ønsker, vore store Haab. . . Og vi fik ogsaa talt sammen om os selv og om det dybeste i os og om Gud. Og vi følte, at vi var lykkelige, fordi vi forsøgte at skabe Lykke — sand

Lykke. Den, der er bygget paa Kirketroens Klippegrund og omgærdet af en god Samvittigheds Fred.

Korstog.

En Kreds af Bøgestammer — mellem dem de hvide Telte. Duggen falder fra Blad til Blad i Natten. Fuldmaanen lyser i dette Elverkongens gamle Land. Der sover de inde — de, der skal være Kirkens Fremtid. Og vi to, som stod der og tænkte det samme — vi spurgte os selv: Kan vi gøre mere for at skabe en sund, from, ren og stærk katolsk Efterslægt. Dette herlige Land er vor Ramme, Sol og Hav vore Forbundsfæller — det levende Ord og det personlige Samvær vort Vaaben — og vor Herre er i vor Midte og kommer i vort Hjerte hver Daggy.

Ja, vi kan gøre mere, og vi vil gøre mere. Men dette er, hvad vi har naaet efter fire Maaneders dejligt, rastløst Arbejde. Megen Uerfarenhed, mange Fejlgreb, store Mangler i det ydre som i det indre klæber ved vort Arbejde.

Men vore Hjerter — vi Føreres — brænder efter at gøre Gavn for de yngste, at de paa deres Dag maa løfte Arven efter de gamle. Hine pløjede under Taarer i Missionen, vi vil forsøge at plante, Gud vil give Væksten, og Efterslægten vil høste i Jubel.

Maatte alle de, der betragter vort Ungdomsarbejde, faa Hjerte til: ikke at se paa Fejlgrebene, men paa den gode Vilje, paa Begejstringen og paa det passive, vi har naaet. Saa vil vi faa Venneraad i Stedet for Kritik og Hjælp i Stedet for lammende Tværhed.

Jeg slutter denne Beretning med en lille Oplevelse. Det var sidste Dag i Lejren.

Vi var paa Vandring, og vor Vej faldt forbi en af hine gamle Kirker, vore katolske Fædre plantede i Danmarks frodige, men barske Jord.

Angelusklokken ringede sin aarhundredgamle Bøn — og vi korsede os og bad den.

En venlig Skolelærer lukkede Kirken op for os og viste os de gamle Minder. Vi fik Lov til at prøve Orgelet. Kurt spillede vor Slagsang: Fast skal min Daabspagt evigt staa — og vore Hjerter bankede. Thi disse Hvælvinger her skuede ned over Messeofrets Mysterium i hine Dage, da Danmark var katolsk. Maaske var det derfor, »Kongernes Konge« klang saa dybt og mægtigt i det gamle Hus.

Det var sidste Aften — maaske var det derfor, vi ikke kunde lade være. Vi sang *Te Deum* — vi var paa vore Fædres Grund, i vore Fædres Hus . . . der nede i Krypten har de lyttet, de gamle. Og Ansgar og Absalon og vor kære Hertug Knud har lyttet i deres Himmel.

— Jeg er gaaget forud. Ovenpaa sligt trænger man til Stilhed.

Nu ser jeg dem komme ad Vejen. Kirke og Solfald bag. Skove og Marker rundtom — og Sangen bruser, Fanen smælder, Sindene er i dyb Bevægelse. Men, da jeg saa dem komme i syngende Flok ad Vejen, følte jeg, at dette Arbejde ikke kan dø — det har Livet paa sin Side.

. . . stem ej Strømmen, taal dens Brag,
den vil bære
Grøde til en Sommerdag!

P. S. Vor hjerteligste og varmest følte Tak gaar til alle dem, der har hjulpet os til at stille Lejren paa Benene og til at gennemføre den. Til Venner og Velgørere i Ind- og Udland, til Godsejer Scavenius og hans Slægt og til alle, der besøgte os der nede og var gode mod os.

Divisionschefen.

Yderst mod Vest.

Rejseindtryk.

Gud ske Lov, her er da en Kirke! Den er rigtignok lille: et Rum paa tre Værelser i Stueetagen af et taarnagtigt, grimt Hus: tre Værelser, der ikke ligger i en Række, men støder sammen under en ret Vinkel til et lille, skævt Kapel! Dog et Kapel, et rigtigt Gudshus med et Alter og et blomstersmykket Tabernakel og et evigt Lys og — altsaa — med Gudshjertets usynlige, men evigt brændende Lue; et dejligt lille Kapel, synes jeg, hygget og hæget af andægtig Kærlighed.

Gud ske Lov, den første Kirke igen paa Vestkysten, her, hvor Danmark har aabnet sig en Port mod Vest og Sydvest, en Port, gennem hvilken Værdier, talte efter Millioner, skal strømme ud og ind, en ny, stor Port: Esbjerg Havn. Hvis ikke Verden gaar helt af Lave, vil Byen vokse og drage Mennesker til sig og saa fra Syd og Vest, deriblandt ikke faa Katholikker. Ved denne Tanke paa Fremtiden glædes jeg over, at en saa stor Grund midt i Byen, en hel Firkant, omgiven af fire Gader, helt og ubeskaaren er i Kirkens Hænder; og ved Siden af denne taarnagtige Bygning, der rummer baade Kapel og Præstegaard og Skole, staar St. Joseffsøstrenes Hospital. Paa et Hospital øves der Barmhjertighed, og Barmhjertigheden skal nok drage Guds Velsignelse ned over St. Nikolaj Kirkes og Menigheds Fremtid.

Her er jo alt indstillet paa Fremtiden, Fortiden mangler, den ligger ude i Horisonten. Fra Esbjerg-Bavnehøj — der endnu heldigvis er undgaaet den nivellerende Lineal, som ellers har været svært i Brug her — ser jeg mod Syd, hvor Ribe Vagttaarn hæver sig; der byggede St. Ansgar en Kirke, den eneste, han fik bygget i de danske Lande foruden i Slesvig. I Ribe stod jeg for-

leden, og mit Øje fyldtes af Harmoni, medens det kærtegnende gled op og ned ad Danmarks smukkeste Kirketaarn, »Marietaarnet«, den yndige Søster til Vægterens Kæmpeskikkelse. Og se, der staar igen IHS indhugget i Granit over Hovedportalen, og øverst oppe i Gavlen troner Gudsmoder igen med sit Barn og skuer ud over Ribe Marsk og Holme, hvad hun for øvrigt har god Ret til, da Kirkens ældgamle Navn er »Vor Frue Kirke«. Rundt omkring i Gader og Stræder er der gamle Indskrifter og nye Marmortavler; jeg trøstes et Øjeblik ved en Indskrift, der ved sit oprindelige Aarstal vitterlig føres tilbage til den katolske Tid; der staar: »*Dominus Deus sol et scutum* — Min Sol er Gud Herren og mit Skjold;« men ellers minder altfor mange af de Navne, jeg læser, om den Deformation, der engang lagde Vor Frue« øde. Jeg kan ikke lade være, jeg sætter, maaske til Bestyrtelse for Ribe-Godtfolk, en latinsk Sentents til Pris for vor gamle Kirke ind i en fremlagt Fremmedbog. Saa ud i det frie — derude paa Slotsbanken, ved jeg, venter mig et lysere Minde. Der staar Dronning Dagmars Billedstøtte; hun staar og betragter Domkirken, og jeg staar i hendes Skygge og gør ligesaa — og hendes Skygge er Minderne om en Herlighed, der svandt og dog staar lyslevende her i fornyet Pragt: »Vor Frue Kirke i Ribe«, hvis Form og Farver træder saa tydeligt frem i den solfyldte Sommerluft, og der ligger omkring mig en Duft af Hav og Hø og Haver med nys udsprungne Roser. — Dronning Dagmar staar der og skygger med højre Haand over Øjnene — hun spejder — er Udtrykket i hendes Ansigt ikke sorgfuldt? — Dronning Dagmar, hvad spejder du efter? Mit Øje dugges et Øjeblik: »De har igen bygget op baade Tempel og Taarn, hvor naar tænder de saa det evige Lys?« Ak nej, Dronning Dagmar, du staar forgæves her og spejder, vend Blikket mod Nord; der er et Kapel, vel endnu mindre end det, St. Ansgar engang byggede her, men der brænder det Lys igen, som her er slukt.

Om Aftenen er der Velsignelses-Andagt i St. Nikolaj lille Kapel; der er ikke mange andægtige til Stede, mange flere vilde Kapellet heller ikke kunne rumme; Minderne fra Ribe følger med, og saa gribes jeg af en stor Glæde: Her er Viraks lette Sky og Smaaklokkernes sagte Kimen og Velsignelsens Stilhed, og Prinsesse Dragomirs Bøhmen og Dronning Dagmars Ribe og St. Nikolaj Kapel i Esbjerg er enige og fælles om dette: »I Alterets helligste Sakramente være Jesus evig Tak og Pris og Ære.«

Endnu et lille Minde, en Ubetydelighed maaske, men — længe savnet er overalt vel mødt — efter Velsignelsen blev der bedt et Led af Rosenkransen, og for første Gang i Danmark hørte jeg en Menighed svare tydeligt og forstaeligt, omendskønt det var Børnene der førte an: Hellige Maria, Guds Moder, bed for os Syndere nu — og i vor Døds Time. Amen. —r—r.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. I Maanedsskriftet *Fredsvarden* har Underbibliothekar *Holger Larsen* i Hæfterne fra Marts til August 1918 skrevet en overordentlig interessant, sammenfattende Artikelrække om de pavelige Fredsbestræbelser, for en stor Del med Benyttelse af talrige Artikler i Ugebladet. Uden at være katholskvenlig giver Forfatteren i det store og hele en meget anerkendende og loyal Bedømmelse af Pavens Stilling og Virksomhed under Krigen..

— Almanakken for 1919 bringer en Nyhed, der vil være af betydelig Interesse for Katholikker. Foran de mosaiske Festdage, der i mangfoldige Aar har været optaget paa Almanakkens anden Side, findes der for første Gang en Fortegnelse over de romersk-katholske Festdage m. m. Danske Katholikker er Almanak-Udvalget og Ministeriet taknemmelige for det Hensyn, der paa denne Maade er bleven vist dem, et Hensyn, der for øvrigt er ganske rimeligt i Forhold til det Antal Katholikker, der nu findes i Danmark.

— Som en Gang tidligere nævnt vedtog Københavns Kommunalbestyrelse i Fjor efter Henvendelse fra en katholsk Herre i Anledning af Rossets 150 Aars Dødsdag at forny dennes Gravsten, som i Tidens Løb var bleven en Del medtaget. Nu, Aaret efter, er Gravmælet, som staar op ad Trinitatis Kirkes Korgavl mod Øst, blevet fornyet i nøje Overensstemmelse med det tidligere, baade hvad Sten og Indskrift angaar. Det fremtræder nu atter som et værdigt Minde om St. Hans Hospitals store Velgører, der, som bekendt, hørte til den katholske Tro og ligger begravet paa Trinitatis Kirkeplads. (Se nærmere Ugebladet 1917, S. 642 ff.)

— Fra Pastor Steidls Haand foreligger nu en ny Bog færdig til Trykning: *Vor Frues Sange fra Danmarks Middelalder*. Hermed menes, som Forfatteren i sit Forord siger, hverken Dagtiderne eller Messen til hendes Ære — disse skal blive behandlet i et senere Værk — men kun de danske Sange og Viser, der blev læst og sunget »i Huset og for Døre« saavel ved festlige som ved søgne Lejligheder, og som ogsaa nu og da lød i Kirken; der menes endvidere de latinske Sange, der blev sunget udenfor den liturgiske Gudstjenestes Ramme, eller som var knyttet til den. Saafremt Arbejdet finder Paaskønnelse, vil det snart blive efterfulgt af andre Monografier til Belysning af Mariadyrkelsen, dens Udvikling og aandelige Indflydelse.

Ordrup. Fra denne Søndag af er der indført en lille Reform ved Gudstjenesten i St. Andreas Kirke, idet

der bliver en kort Prædiken ved den stille Messe Kl. 8¹/₂ om Søndagen. I vore Dage, hvor den hyppige Kommunion er bleven saa almindelig, er der mange, der næsten aldrig faar en Prædiken at høre, fordi det for det meste vil være ugørligt for dem baade at komme i den stille Messe, i hvilken de i Reglen kommunicerer, og i Højmesse en Time eller to derefter. Man maa derfor hilse denne Indførelse af »5 Minutters Prædikener«, som de f. Eks. længe har været i Brug i Nord-Amerika, inderlig velkommen og ønske den optagen andre Steder.

Norge. For at klare de forøgede Udgifter ved Tryk- og Arbejde o.s.v. har Udgiverne af Bladet *St. Olaf* ladet afholde en Kollekt og Indsamling i de forskellige Menigheder i Landet, der har indbragt ikke saa lidt over 4000 Kr. Dette er overordentlig anerkendelsesværdigt og til Ære for de norske Katholikker, der i Tal jo paa langt nær ikke naar de danske, hvis Kollekt ofte er, om ikke daarligere, saa dog langt fra saa store, som de vistnok kunde være.

Nord-Amerika. (U. S. A.) Den 12. Juli er Biskop Thomas F. Cusack af Albany afgaaet ved Døden i en Alder af 56 Aar. Han arbejdede med særlig Iver blandt de fattige og havde gjort mere end nogen anden for at fjerne antikatholske Fordomme blandt anderledestroende. Kun 42 Aar gammel blev Biskop Cusack konsekreret og virkede derefter en Aarrække som Hjælpebiskop i New York. — Biskop Dougherty af Buffalo er den 10. Juli bleven højtidelig indsat som Ærkebiskop af Philadelphia af den gamle Kardinal Gibbons, Ærkebiskop af Baltimore. — Feltpræsterne i den amerikanske Hær har hidtil som Kendemærke baaret et lille Kors paa Kraven. Dette er nu af Hensyn til de jødiske Rabbidere, der gør Tjeneste i Hæren, bleven ombyttet med en Hyrdestav, et Mærke, der ikke skulde være stødende for nogen Trosbekendelse. Det er en ret mærkværdig Hensyntagen, da Rabbidene i Forvejen havde Lov til at bære Hyrdestavs-Mærket i Stedet for Korset.

Husk de **to polske Børnehjem** i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefssøstrene).

Rettelse. Det var ikke Medlemmer af Mariakongregationen, men 6 af Pastor Frins's gamle Elever, der bar Kisten, saavel i Kirken som paa Kirkegaarden.

St. Knuds Ferlekoloni.

Diverse indgaaede Beløb Kr. 689,11

Udbetalt til Dalum Kloster Kr. 675,00

Porto, Telefonsamtale m. Dalum » 1.91

_____ Kr. 676,91

Kassebeholdning Kr. 12,20

Hjertelig Tak til alle, der har været med til at skaffe 19 Smaa piger 4 lykkelige Uger paa Dalum. *Martha Hansen.*

Den danske katolske Kirkesag. (3. Ansgarius-Bonifacius Kollekt.)

Aakirkeby.....	7,02	Amalievej.....	10,00
Aalborg.....	18,01	Klosterkirken.....	10,00
Aarhus.....	67,76	Østerbrogade 7 D.	0,00
Esbjerg.....	16,14	Køge.....	10,00
Fredericia.....	37,00	Maribo.....	16,30
Helsingør.....	24,50	Nakskov.....	20,00
Holbæk.....	34,00	Nyborg.....	6,00
Horsens.....	21,45	Nykøbing F.....	17,77
Kolding.....	15,71	Næstved.....	4,00
København:		Odense.....	30,76
St. Ansgar.....	38,23	Randers.....	34,32
Rosenkranskirken.....	48,20	Reykjavik.....	26,87
St. Annæ.....	22,50	Ringsted.....	8,25
St. Andreas.....	73,74	Roskilde.....	32,46
Sakramentskirken.....	24,00	Rønne.....	0,00
St. Knud.....	10,83	Silkeborg.....	15,00
St. Josef.....	55,20	Slagelse.....	11,35
Jesu Hjerte.....	128,00	Svendborg.....	9,25
Immaculata.....	17,00	Vejle.....	10,04
		Ialt: 931,66	

Kbhvn., d. 26. August 1918.

Det Apostoliske Vikariat.

Nogle Herrestemmer (Bas og Tenor) vilde være meget velkomne i Sakramentskirkens Kor. Henvendelse til Kordirigenten, Hr. Ingeniør Husson (Bopæl: Stenosgade 5!).

Mødreforeningen paa Frederiksberg. Søndag d. 8. Septbr. Kl. 8 læses den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender. Kl. 3 holdes Møde i Rosenkranskirken med Andagt og Prædiken. Alle katolske Mødre i Rosenkranssognet opfordres til at slutte sig til Mødreforeningen.

Katholsk Højskoleforening.

De Medlemmer, som endnu ikke har betalt Aarskontingentet (3 Kroner) for Aaret Juli 1918 til Juni 1919, kan lettest faa Lejlighed dertil ved første Højskolemøde i Vinter den 1. Oktober.

I November udkommer:

P. D. Steidl: Vor Frues Sange fra Danmarks Middelalder.
(Katholsk Boghandels Forlag. 250 S. 5 Kr.)

Ungdomsvennen. Septbr. 1918. Indhold: Opdagelsesrejser. — To Livsskæbner. — Vælsklands Klokker, Digt. — Fra de stille Timer. — Dødsfald (Axel Wilhelm). — Lykken. — Ær Præsterne. — Bøger. — Fra Foreningslivet.

Unio. Fredag den 13. September aabnes Vintersæsonen med Kl. 8 møde i Café du Parc, Gyldenløvesgade 4, fra Kl. 7 til 11. Kl. 8 præcis Foredrag af Hr. Kontorchef Chr. Henriksen: *Om det merkantile Oplysningsnævnsvæsen.*

De gamles Sag. H.K.D. har haft den Glæde at modtage en Æske rigtig Kaffe fra en unævnt og 10 Kr. samt en god Idé fra Malermester Christensen, Lyngby. Vi siger mange Tak og — har Plads til mere. Divisionschefen.

För instundande hösttermin söker **student** rum i god katolsk familj. Svar med prisuppgift till Svensk katolik, denna tidnings expedition.

Værelse søges. I Kvarteret Raadhuspladsen — Frederiksberg søger en Sygeplejerske fra Røde Kors et roligt, tomt Værelse med Adgang til Køkken. Billet bedes sendt til Vestre Boulevard 25^A.

Kirkelig Kalender.

8. Sept. 16. Søndag eft. Pintse. Marias Fødsel.	15. Sept. 17. Søndag eft. Pintse. Marias syv Smertes.
9. — M. Gorgonius, Martyr.	16. — M. Cornelius og Cyprianus, Martyrer.
10. — Ti. Nicolaus af Tolentino, Bekender.	17. — Ti. Franz af Assisis Saarmærker.
11. — O. Proteus og Hyacinthus, Martyrer.	18. — O. Josef af Kupertino, Beken. (Tamperfasted.)
12. — To. Marias Navn.	19. — To. Januarius og Lidel-sesfæller, Martyrer.
13. — F. Ferialdag.	20. — F. Eustachius og Lidel-sesfæller, Martyrer. (Tamperfastedag.)
14. — L. Korsets Ophøjelse.	21. — L. Matthæus, Apostel og Evangelist. (Tamperfastedag.)

Conventus pastoralis missionariorum insulæ Selandiæ erit feria secunda proxima (die 9. Septembris) hora quarta cum dimidia.

Sakramentskirken. Der læses nu ogsaa paa alle Hverdage to Messer: Kl. 7 og Kl. 8. Den sakramentale Velsignelse om Torsdagen meddeles som hidtil efter Ottemessen.

Ungdomsgudstjeneste for alle unge Katholikker i Sakramentskirken **Søndag d. 8. Sept. Kl. 8.** Prædiken af Pastor Schindler. *Fælleskommunion. Sursum corda* medbringes.

St. Andreas Kirke. Begge Mariakongregationer holder i Dag (Marias Fødsels Fest) Fælleskommunion i Messen Kl. 7³/₄.

St. Josefs Gilde, stiftet 1885. Festmøde med Optagelse og Indvielse i 3. Grad afholdes *Mandag d. 9. Sept. Aften Kl. 8 pr.* i Bredgade 67. Alle Medlemmer anmodes om at give Møde. *Bestyrelsen.*

Klaverundervisning. Thomas Idsøe Aarsvold (Elev af Professor Olga Neruda), Svinget 20⁴, th.

Udkommet er:

Generalregister

til

Nordisk Ugeblad for katholske Kristne 1853—1917.

Udarbejdet af Niels Hansen.

IV + 84 Sider. Ansgariusforeningens Forlag. 4800 Navne. 5 Kr. (Faas kun gennem Kontoret, Bredgade 69, 2. Sal o. G., K., hvorfra det tilsendes portofrit, naar 5 Kr. indsendes.)

Katholsk Ungdoms Forbund, København.

Søndag den 22. September Kl. 8¹/₄

Aftenunderholdning

i St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4 B.

Koncert af K.U.F.s Horn- og Strygeorkester.

Der opføres: *Hr. Grylle og hans Viser*, Komædie i 2 Akter af Erik Bøgh.

Billetter (à 1,00 Kr., for Medlemmer à 50 Øre) faas hos Foreningens Medlemmer og hos Portneren i Stenosgade 4.

Til **Generalprøven** (Lørdag den 21. ds. Kl. 7¹/₂ Aften) har Børn under 14 Aar Adgang for 25 Øre.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto). modtages paa alle Postkontorer, i alle Bogladre og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1—4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4—6 Eftermiddag.

Nr. 37.

Søndag den 15. September.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — ABC for voksne. — Rejseoplevelser. — Vreta Kloster. — Nye Bøger. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Roskilde. Odense. Kolding. Horsens. — Meddelelse fra Vikariatet. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

421.

Forstaaelse.

»Over alt, ved alt og i os alle!« Saaledes er vor Gud, og saaledes maa vi lære at kende ham, lære at fornemme Skaberen i den skabte Verden om os, se hans Glans i Menneskenes Børn, mest i hans Helgener, og i Ærefrygt bøje os for ham, som troner over alle Keruber.

Det gaar saa nogenlunde med at se Guds Magt og Storhed i den vældige og underfuldt dejlige Natur omkring os; men naar vi skal til at se Gud i vore Medskabninger, i Mennesket, saa er det straks vanskeligere. For at ikke rent ydre Ting skal stænge vort Syn for det, der er Guds-billedet i os, kræves her en kærlig Forstaaelse. Og vi er saa kortsynede.

Vi skal forstaa vore nærmeste: Manden sin Hustru, at han ikke bliver tvær og affejende i sit Hjem, Forældrene deres Børn, at de ikke farer som Hævnere over dem og tugter dem.

Vi skal forstaa »de fremmede, som er indenfor vore Porte«; vi har saa mange af dem i disse Ulykkens Aar; lad os vogte os for i Uforstand at hæfte Ukvemsord paa deres Nationalitet eller Race.

Vi skal forstaa vore anderledestroende Brødre; de er som Børn med en stykkevis, med Vrangforestillinger iblandet Erkendelse af Troen; men deres Fromhed er hyppig varm og inderlig, ja til et Eksempel for os; deres Menig-

hedsliv er ofte frodigt og levende; lad os vel vogte os for at hæfte Tomhedens og Hulhedens Navn paa dem, men meget mere med uafsladelig Bøn føre dem frem for Gud.

Man kan ad naturlig Vej naa langt i Retning af Forstaaelse; man kan ialtfald naa til at bære over med andre. Men en Kristen maa naa dybere, trænge længere ind; for ham lyder det ikke alene: Bær over, men: Bær! — »Bær hverandres Byrder« — og til Byrderne hører ogsaa det, som hos et Menneske aandelig talt er kejtet og kantet, det, hvormed han er andre og sig selv til Plage. Men vi maa videre endnu, helt ned til det, som er Synd; vi maa forstaa, at Mennesket overraskes af Synden, og vi maa hjælpe ham at bære denne Byrde ogsaa, alt medens vi »viser en saadan til rette i Sagtmodigheds Aand«. Vi maa aldrig trættes i vort Arbejde paa at naa til Forstaaelse af andre og Forstaaelse af os selv, aldrig lade os nøje med kun ydre Grunde. Men en virkelig, dyb kristelig Forstaaelse naas kun ud fra Lønkammeret, fra de bøjede Knæ, fra de stille Timer foran Herrens Alter; der erfares det, at Gud er over alt, ved alt og i os alle, og der læres det, at den ærligste Vej til en hjertelig Forstaaelse af andre er denne: »Hold dit Øje altid først henvendt paa dig selv, og forman særlig dig selv fremfor alle kære.« S.

En ABC for voksne.

X.

Xantippe.

Alle, der har hørt tale om den store græske Vismand Sokrates, har vistnok ogsaa hørt om hans vanskelige Ægteviv Xantippe. Medens han mere svævede i Aandens højere Regioner, bevægede Xantippe sig fortrinsvis i Livets Realiteter og forbitrede med sine Klager den store Filosofs Livsglæde.

Men vor gamle Overlærer paa Latinskolen tog gerne Xantippes Parti og mente, at den store Sokrates, der altid drev omkring paa Gaderne og under Søjlehallerne, heller ikke havde taget sig tilbørlig af sin Xantippes Sorger.

Det være nu, som det vil. Sikkert er det, at mangan en Ægtemands Husfred fuldstændig ødelægges af en snakkelysten, urolig og genstridig Kones Nykker. Det kan være

slemmt nok, hvis en Kone ikke bryder sig om Regnskabsførelsen eller om sin Mands eller sine Børns Tøj og lader Drengene løbe omkring med Strømper, der aldrig bliver stoppet. Men værre er dog — i hvert Fald for Husfredens Vedkommende — den bestandige Snakken og Skænden og Jamren. Ja, der gives Kvinder, der ligefrem skulde søge Stilling som Grædekoner i Jerusalem, hvor Jøderne den Dag i Dag staar og jamrer ved Bymuren.

Der kom en Gang en Kone til en from og klog Sognepræst og klagede til ham over sin Ægtemand, der havde givet hende en Dragt Prygl. Da sagde Præsten: »Men hvorfor havde De skændt paa ham i Forvejen?« Kvinden studsede og spurgte Præsten vredt: »Men hvoraf i al Verden ved De, Hr. Pastor, at jeg havde givet ham en velfortjent Overhaling?« — — Kort og godt: Nogen Skyld er som Regel paa begge Sider, men alligevel findes der mange Ægtemænd, der maa have en Taalmodighed, der er større end Jobs. Thi Job modtog Efterretningen om sine Ulykker paa een Dag, medens den taalmodige Ægtemand skal høre paa sin arrige Hustrus Bebrejdelser 365 Dage hvert Aar, naar da ikke Konen tager sig en Sommerrejse, og Manden saaledes nyder en velfortjent Hviletid i det da stille Hjem.

Retfærdigheden paabyder dog at fremhæve, at Hovedskylden ogsaa godt kan ligge hos Manden, naar han spiller eller drikker bort, hvad han har fortjent, og ikke letter sin Hustru Husførelsens Byrder. Ja, der gives uden Tvivl mange udmærkede, blide, pligtopfyldende Husmødre, hvis hele Liv er et rent Martyrium i det skjulte. . .

Men hvoraf kommer saa mange uheldige Ægteskaber? Her i Danmark er en Hovedgrund de mange altfor hurtige og utidige Forlovelser i Forbindelse med Sindets Ustadighed i Almindelighed. Næppe er Drengen blevet Kontorist med den svimlende Gage af 60 Kr. om Maaneden, før han skal have sig en Kæreste. »Hun« har naturligvis en »chic« lille Hat, en koket Krave eller et Par smaa Sko med høje Hæle, hvorpaa hun tripper omkring som Prinsessen, der laa paa Ærten, men ellers har hun intet. Ja, intet er for lidt sagt, thi hun har en uhyre Appetit for Chokolade og Teaterbilletter og Skovture. Jeg vil ikke her skrive nogen Roman, thi fornuftige Forældre forhindrer heldigvis i Tide

den Slags Romaners Virkeliggørelse og passer bedre paa deres Søns Lommepege og søger at give ham rette Begreber om Livets Krav til den enkeltes Arbejde, Udholdenhed og Dygtiggørelse.

Men ogsaa det omvendte, eller den yderst modsatte Fremgangsmaade, kan have slemme Følger. Thi naar en ung Mand venter og venter med at indgaa Ægteskab, selv naar han er 30 Aar, og det bare for at slutte et »Fornuft-parti« eller for at finde en passende Ledsagerinde, der kun vil følge ham for deres egne Personers Mageligheds og Livsnydelses Skyld, saa varsler dette heller ikke godt. Det er en sand Ulykke, navnlig i de saakaldte bedre stillede Kredse, at unge Mænd gerne vilde og burde indgaa Ægteskab, men stiller saadanne Fordringer til den ydre Livsførelse, Bolig og Udstyr osv., at de næsten udelukkende ser paa den forlovedes Penge og sociale Stilling for at afslutte deres vilde Ungdomsliv paa en »anstændig« Maade. Hvad ægteskabelig Kærlighed kan man da vente sig bag efter?

Sagen er den, at det kristelige, eller rettere Kristi og hans h. katholske Kirkes, Syn paa Ægteskabet delvis er svundet. Hvad er da Ægteskab? Er det en kortere eller længere Forbindelse til gensidig Morskab? Eller er det maaske »den store Kærlighed«, der kommer (og gaar!)? — —

Ja, om saa Ellen Key eller Forel eller Bebel eller Müller eller andre, der har skrevet om det ægteskabelige Liv, nok saa meget vil finde nye Veje og begrunde de moderne Ægteskaber alene paa Driften eller »den store Kærlighed«, vil dog Kirkens evige Sandheder vedblive at være Grundlaget for den eneste rette Maade at føre et Ægteskab paa. Kirken udelukker paa den ene Side ikke det sanselige Elements berettigede og naturlige Krav — noget, mange moderne Forfattere bør huske paa, thi for Kirken er ingenlunde al Sanselighed Synd — men paa den anden Side bygger Kirken ikke det enkelte Ægteskabs Forpligtelse op paa saa svævende et Grundlag alene, men paa de to Parters sædelige Alvor og Pligtfølelse.

Hvis du, min kære Læser, slaar op i din Katekismus og søger efter, hvad der slaar om Ægteskab, vil du finde det omtalt indenfor det Afsnit, som hedder Naademidlerne.

Her omtales f. Eks. Bønnen som det mest universelle Naademiddel og de syv Sakramenter, hvoriblandt Ægteskabet, som specielle Naademidler til Brug for en katholsk Kristen. Dette Ord: Naademiddel forklarer os meget. Det viser for det første, at Ægteskab imellem Kristne ikke er en blot og bar Overenskomst ligesom et Mageskifte eller et Huskøb, men at Kristus, den store Læge og Frelser, har genoprettet Ægteskabets religiøse Betydning, har højnet dets Væsen og bestemt dets Vilkaar. Derom kan du læse i Evangelierne, f. Eks. hos Matthæus i det 19. Kapitel, og i første Korinthierbrev. For det andet meddeles der Guds særlige Naade og Kraft til Ægtefolk baade ved deres Pagts Indgaaelse og dens videre Overholdelse.

Alt dette tænker de verdslig sindede Nutidsmennesker ikke paa. Lige saa lidt som disse kan forstaa den frivillige Kyskhed og Ordensløfterne, lige saa lidt kan de forstaa Ægteskabets Enhed og Uopløselighed. Derfor skriver Pave Leo XIII i en af sine smukke Rundskrivelser.*)

»Eftersom man begyndte at sætte den af Mennesker lavede Retsnorm i Stedet for den naturlige og guddommelige Ret, begyndte Ægteskabets høje Idé lidt efter lidt at svinde. Thi mange, som ikke mere har Religion, og for hvem Ægteskabets Pligter og Byrder viser sig saa vanskelige, at de næsten ikke er til at bære, hvad let hænder, søger saa snart som muligt at løsne et Baand, som de mener kun er knyttet i Kraft af menneskelig Ret og af egen Vilje. Og naar saa Loven staar imod deres altfor vidtgaende Ønskers Opfyldelse, raaber de højt op over »Lovens Uretfærdighed og Haardhed, som indskrænker en fri Borgers Rettigheder« og kræver indtrængende disse Loves Afskaffelse, Svækkelse eller Tilladelse til at have Skilsmisse efter mere »humane« Love.«

Er det et Under, at man overalt, navnlig i de protestantiske Lande, søger at opløse Ægteskabets oprindelige Betydning, at Danmark vistnok er det Land i Europa, hvor der relativt findes de fleste Skilsmisser? Her ser vi, at en ren »moderne«, d. v. s. hedensk, Betragtning af Ægteskabet ikke kan taale det i vore saakaldte kristelige

*) „Arcanum divinae sapientiae“ af 10. Febr. 1880.

Lande endnu officielt bestaaende Monogami og Ægteskabets Uopløselighed (eller principielle Uopløselighed). Disse moderne Hedninger savner al Forstaaelse og, hvad værre er, den rige overnaturlige Hjælp, Sakramenternes Naade, til at kunne overholde Ægteskabets gamle kristelige Forpligtelser. Thi om saa ogsaa en døbt, men religiøs ligegyldig »Hedning« ved Indgaaelse af et Ægteskab ubevidst modtager dette Sakrament — Kirken anerkender jo de af anderledestroende Kristne afsluttede Ægteskaber — saa hænger dog et godt kristeligt Ægteskabs Liv og Bestaaen saa inderlig sammen med et godt religiøst Liv overhovedet, at det vil være meget vanskeligt for saadanne »Hedninger«, altsaa moderne, religiøst ligegyldige Kristne, at overholde dets Forpligtelser i vanskelige Tider.

Den Slags vanskelige Tider kan der komme for ethvert Ægtepar. Ikke blot kan det være en ligefrem Kunst for to forskelligt anlagte Mennesker at fordrage hinanden i Længden, at tage Hensyn, at ofre sig for den anden Part, nej, der kan lure større Farer paa deres Livsvej.

En stille Sommerdag kan Søen ligge tilsyneladende som et blankt Spejl. Efter det ydre at dømme aander Billedet Fred og Lyst. Men under den glatte Overflade — hvor megen Uro, hvilke Strømninger, hvor megen Krig og Kamp for Tilværelsen i Havets Plante- og Dyreliv! Saaledes er det med mangt et Menneskehjerte, med mange Familiers, med mange tilsyneladende rolige Ægteskabers Liv! I og for sig er det jo godt, at det, der rører sig indenfor, som Regel ikke naar op til Overfladen og ses af Omverdenen. Men vi maa bare ikke tro, at det altsammen gaar saa glat, som det ser ud til! Vi maa bare ikke tro, at Mennesket, ogsaa det moderne Menneske, kunde undvære Kristi Naade og Eksempel, navnlig ikke i det ægteskabelige og i Familiens Liv. Thi Ægteskabet er for de fleste en Skole, hvori de maa lære saare meget, hvorpaa de saa udmærket godt kan anvende Herrens Ord: »Hvo, som vil være min Discipel, han fornægte sig selv, tage sit Kors paa sig og følge mig.« Herren taler om »det daglige Kors«, der skal bæres.

Men om et godt kristeligt Ægteskab gælder ogsaa den Sandhed, der for øvrigt gælder om enhver god Gerning, vi

gør, nemlig, at Velsignelsen deraf strømmer ogsaa over til andre Mennesker. I dette Tilfælde er det naturligvis Børnene og Børnebørnene, der kan blive velsignet i første Linje.

Om Gud i Himlen holder meget af adelig Afstamning iblandt Mennesker, ved jeg ikke, men at han holder meget af Afstamning fra gode fromme Forældre, det viser den h. Skrift os paa mange Steder. Derfor var det en Ære for Jøderne at være »Abrahams Børn«, men det skulde ikke være en verdslig Adel, noget, de skulde være indbildske af. Thi paa Grund af Tro, af Fromhed og Hengivenhed modtog Abraham Velsignelse for sin Slægt, modtog Jakobs Børn og Isais Afkom deres Forjættelse.

Ægteskabet har altsaa sin Værdighed og Hellighed, ikke blot for Parternes egen Skyld, men ogsaa for Børnernes, for Menneskeslægtens Skyld. Dette maa de unge Ægtefolk, der skal sætte Bo, vel erindre. Men fordi mange moderne unge Ægtefolk ikke erindrere det, men kun tænker paa deres egne smaa Personers timelige Fordele og sætter sig ud over Naturens og Kristi Kirkes enstemmige Love, er Resultatet kun Ødelæggelse.

Dog nok om det, thi Formaålet med disse Linier er jo naaet: at bringe Ægteskabet som et Naademiddel i Erindring, et Naademiddel, hvis rette Brug er ledsaget af naturlige og overnaturlige Velsignelser, et Naademiddel, hvis kristelige Karakter ene og alene den h. katholske Kirke har bevaret og kæmpet for, et Naademiddel, hvis Genindførelse og Bevarelse vil frelse vort Samfund fra en delvis Ruin. Thi saaledes som Familierne er, saaledes er Folket.

Lad mig slutte denne Artikel med den ansete Moraltheolog Josef Mausbachs Ord:

»I Kirkens Opfattelse, at Ægteskabet er den eneste tilladte Form for kønsligt Samliv, ligger en Begrænsning af Friheden. Men den giver Kvinden den eneste virksomme Støtte for hendes personlige Værdighed og sociale Ligestilling, den bevarer Mennesket for Lunernes og Lidenskabernes Tyranni, den danner den nødvendige Garanti for Familienlivet, som er Menneskehedens frodig blomstrende Have, hvorfra al fysisk og moralsk Sundhed, Blomst og Livskraft udgaar.«

F. F. M.

Rejseoplevelser.

Fortalte af *Jakob Olrik*.

(Fortsat.)

Toget holdt foreløbig i Haparanda, d. v. s. ved den gamle Station. Jernbanen var for nylig bleven forlænget ned til Floden på Grund af, at den store Trafik til og fra Finland og Rusland ved Undervandsbaadenes Virksomhed var bleven nødt til at gaa denne Vej. Jeg klædte mig paa og barberede mig og gik saa ud paa Perronen. Uha! Afskyelig raakold Morgen! Der var ikke nogetsomhelst ved Banegaarden, noget, som Haparanda Banegaard i øvrigt har til fælles med adskillige andre Banegaarde. Man maatte se at faa noget at spise. Det viste sig, at der var en Restauration ovre paa den anden Side Banegaardspladsen. Jeg gik med lange Skridt og paa Tærne over de plørede Steder. Der var allerede en hel Del Mennesker i den lange Restaurationsaal navnlig af dem, der var med vort Tog. Jeg fik noget Kaffe og, jeg synes, noget Brød, og saa saa jeg, at der var nogle, der sad og spiste Æg. Skulde jeg ogsaa tage mig et Æg? Jeg tænkte paa, at nu kom vi snart ind i Hungersnødens Land, og ingen kunde vide, hvad man der kunde faa at spise, og om man overhovedet kunde faa noget; saa det var nok bedre at spise noget, saalænge der var noget at faa. »Man ved, hvad man har, men man ved ikke, hvad man faar.« Jeg fik mig saa to Æg og noget Smørrebrød til og en ny Kop Kaffe.

Af de øvrige Passagerer, der var med Toget, var der flere, jeg havde stiftet lidt Bekendtskab med. Der var en ældre russisk Officer, som jeg allerede havde set i Malmø. Det var en russisk Krigsfange, som nu var bleven udvekslet. Han var nok Godsejer og havde i fædrelandsk Begejstring meldt sig til Krigstjeneste, skønt han ikke behøvede det for sin Alder. Han kunde kun Russisk, saa for mig var der ikke meget at faa ud af ham. Mere Fornøjelse havde jeg af en ganske lille russisk Artilleriløjtnant med engelsk Visitkort. Han kunde Polsk, saa ham kunde jeg tale med. Han havde rigtignok den Uvane at stikke sit Ansigt lige op i dens, han talte med, og jeg synes ogsaa, at han smaaspyttede, mens han talte; men for det første havde jeg gjort mig fortrolig med Tanken om en

Række ganske anderledes store Ubehageligheder, og for det andet har Russerne denne ligefremme og frie Elskværdighed, som gør, at man tilgiver dem alt muligt. — Den interessanteste i Rejseselskabet var dog nok en russisk Jødinge, der var Arbejderske, og som nu rejste i en eller anden Mission for Regeringen; det havde i det mindste en svensk Politiembedsmand, som jeg havde boet i Kupé sammen med, faaet ud af det. Hun havde nok tilbragt adskillige Aar i Sibirien i Fængsel i Egenskab af revolutionær. Hendes magre, blege Ansigt med de skarpe Træk kunde nok tyde paa saadan noget. Hun var meget venlig og forekommende, naar man talte med hende. Ved Bordet i Spisewaggonen var jeg kommet til at sidde lige overfor hende, og da jeg nu skulde til Rusland, Demokratiets forjættede Land, hvor alle Mennesker var »Kammerater« — saadan paa en vis Maade i det mindste — saa havde jeg givet mig i Snak med hende. Jeg husker, hun viste os den nye russiske revolutionære Nationalsang. Jeg havde i Rom lært den gamle russiske Nationalhymne — »*Bosje Zara chrani*« d. e. »Gud beskytte Czaren« — og nynnede den for mine Bordfæller, hvad den revolutionære Dame tog meget roligt og smilende; hun indrømmede, at det var en meget smuk Melodi. Da vi kom til Finland, forsvandt hun og nogle andre jødisk udseende Personer; de var i hvert Fald ikke med vort Tog, uagtet det hed sig, at de skulde til Petrograd.

Medens jeg sad ved det andet Æg, kom min svenske Rejseledsager, og jeg opfordrede ham til ogsaa at tage et Par Æg. »Man ved, hvad man har, men man ved ikke, hvad man faar.« — Han gjorde det.

Saa kørte vi videre og kom efter et Øjeblik til den anden Station ved Haparanda, den, der ligger ved Torneaaelven. Den svenske Grænsekontrol gik det ret hurtigt at komme igennem, saa vi fik en god Times Tid til vor Raadighed, inden Færgen skulde gaa. Der blev sagt, at nu var der Lejlighed til at gaa op i Byen og faa et Maaltid Mad. Der var saadan en udmærket Restaurant deroppe. Jeg tænkte paa de to Æg med mere, som jeg for kun en Time siden havde sat til Livs; sulten var jeg egentlig ikke. Men paa den anden Side, det kunde være,

at det nu var sidste Gang i lange Tider, der var Lejlighed til at faa et ordentligt Maaltid Mad; det vilde nok være det fornuftigste at holde sit Indtog i Hungersnødens Land i den mættest mulige Tilstand. »Man ved, hvad man har, men man ved ikke, hvad man faar.« Altsaa!

Det lykkedes at komme nogenlunde ren om Fødderne op gennem Gaderne, der mange Steder frembød et dybt Pløre. Det forekommer mig, at det var i selve Raadhuset, at Restaurationen var, og den var der ikke noget at klage paa. Dejligt righoldigt Smørgeasbord med fint hvidt Brød, noget, som ikke havde været til at faa i Stockholm. Jeg undrede mig meget over, hvordan det kunde være, at man kunde faa det her i denne Afkrog. Ovenpaa Smørgeaasen kom saa den solide varme Ret, og da den var sal til Livs, skal jeg ikke nægte, at jeg med næsten Lettelse tænkte paa, f. Eks. et halvt Aars Smalkost. Naa ja! da Jøderne i sin Tid skulde bort fra Ægyptens Kødgryder og ud i Ørkenen, spiste de sig jo ogsaa først ordentlig mætte.

Nu var det bleven paa Tide at komme ned til Færgen. Vi gik over den store, af Træer — jeg synes en Slags Popler — omgivne Grus- og Græsplads foran Raadhuset og videre ned ad Gaden. Saa kom jeg til at tænke paa, at jeg endnu manglede en Ting i min Udrustning, nemlig en Thepotte. Det var Dominikanerpater *Heese*, der havde været Krigsfange i Sibirien, og som jeg havde talt med i Lejren ved Hald, der havde sagt, at jeg maatte absolut have en emaljeret Thepotte med, og jeg gjorde bedst i at købe den, forinden jeg kom til Rusland, for der var emaljerede Genstande næsten ikke til at faa for Penge mere. Nu i sidste Øjeblik huskede jeg det gode Raad og skyndte mig ind i en Bulik og fik fat i en temmelig stor, hvid Thepotte. Den blev fra nu af min trofaste Ledsager, og i Sibiriens Kulde har den mangan en Gang varmet mig helt ind til Sjælen. — Ja, der staar den henne paa Hylden under Vinduet med sit store Øre, sin Næse i Vejret og sit hele — som alle Thepotter har det — geskæftige Ydre.

Vi kom ned til Elven, hvor Færgen laa. Torneaelven er meget bred her; den løber kold, sortblank og

svulmende vandrig gennem det flade Landskab med side Enge paa den svenske Side. Man ser mange høje Løvtræer — mon ikke en Slags Popler? — om Husene i Harparanda og paa den bebyggede Ø midt i Elven. Jeg maa ved dette Landskab tænke paa et lille Billede paa Nationalgalleriet, et Flodlandskab af *van Goyen*, med graa, brungule og matgrønne Farver, stillestaaende og køligt. — Ovre paa den finske Side kom en af de let kendelige russiske Kirker med Løgkupler til Syne, underlig fremmed og kold. Ellers lagde jeg mest Mærke til en lang Line, der ved Hjælp af høje Stænger var spændt tværs over Floden; man sagde, at Posten blev befordret ad den.

Vi kom om Bord i den meget primitive Flodfærge. Der var mange Passagerer med, og vi stod eller sad godt stuvet sammen. En Cykel blev smidt op paa Taget af Færgen. »Du kan vende om endnu« sagde en af mine danske Ledsagere til sin Ven. Det var nogle elskværdige unge Herrer, der skulde over at arbejde i Russisk Handelskompagnis Tjeneste; jeg husker, den ene skulde lave Bouillontærninger derovre. I Virkeligheden var det et afgørende Øjeblik; men naturligvis, naar man er kommet saa langt, vender man ikke paa een Gang tilbage, selv om man maaske nok havde mest Lyst til det. Nu kom der en øredøvende, hvæsende og skingrende Piben fra Skibsfløjten, og den klodsede Færgebaad satte sig langsomt i Bevægelse.

Overfarten varede ikke længe. Nu var vi der! Nu var vi den! Det første Indtryk var de russiske Soldater, nogle skumle Fyre at se til. Der var i øvrigt ingen Tid til at anstille Betragtninger. Ad den lange Træbro op til Grænsekontrollen i den store Stationsbygning af Træ. Vi kom ind i en temmelig stor Hal af Træ med en lav Disk til Bagagen. Der stod en fransk Officer og et Par ganske unge engelske Officerer. Det var velgørende at skulle behandles af Folk fra civiliserede Lande. Saadan var i det mindste min Tanke dengang; jeg vidste ikke, hvor uhyre meget nemmere det i Grunden er at komme ud af det med Russerne. (Fortsættes.)

Vreta Kloster.

Af Edw. Ortvad.

(Fortsat.)

En anden ærværdig kvinde er den lille Birgitta Karlsdotter. Da st. Birgittas sønnesøn Karl Karlson, der ligesom sin i 1372 afdøde fader Karl Ulfson og farfader Ulf Gudmarson var lagmand for Nerike, var død d. 17. september 1398, var hans datter Birgitta ved otte år gammel og blev af sin moder Katarina, ridder Magnus Algotsons datter, sat i Vreta for at »nemme bok«. Her blev hun syg, og, fortæller abbedisse Margareta Claudotter⁷⁶⁾, da hun var døden nær, viste den h. Birgitta sig for hende og mindede hende om, at hun ikke havde skriftet, at »da du skulde have din mantel og din krone, da gad du ikke sove om natten for glædes skyld.« Den syge lod straks igen præsten kalde og skriftede sin for store hengivelse i glæden. A. Brinkmann⁷⁷⁾ gengiver st. Birgittas ord med: »Da du skulde have en ny kåbe og en blomsterkrans, kunde du knap falde i søvn for glæde,« og citerer Bollandisterne (oktober IV pag. 389 no. 85), hvor teksten står på latin, så han kunde lade sig forlede til at oversætte *corona* ved blomsterkrans, hvad det svenske ord krone aldrig kan blive til. Nej, når den svenske originaltekst siger: din mantel og din krone — et andet gammelt svensk håndskrift har »scepter« istedetfor »krone« — så sigtes her til noget ganske særligt. Og dette må da vel være, at den lille fromme pige, måske først på sit dødsleje, er iklædt ordendragten, ligesom den lille dødssyge Ölgerd Brahe blev det i Skokloster.⁷⁸⁾

Derefter, fortæller abbedissen videre, fik den syge lyst til jordbær, og den h. Birgitta viste sig atter for hende og sagde, at søstrene skulde skrabe sne bort fra højen udenfor klostret. Det gjorde man og forefandt modne jordbær, skønt man aldrig havde bemærket, at der voksede jordbærplanter der, og skønt det var mellem jul og kyndelmisse.⁸⁰⁾ Dagen efter døde barnet⁸¹⁾, og liget overførtes til familiebegravelsen i Vadstena kirke.

Flere nonner fra denne tid kendes blot af navn. Således giver enkefru Ingeborg Niclisdotter i 1410 indgift og provent (underhold) for »et renlifvit menniske« Kristina Olafs-

dotter, nemlig en otting i klostersonget, og Magnus Erikson i 1419 gården Vagerstad i . . . sogn som indgift for jomfru Ingeborg Magnusdotter samt til sjælerøgt for sig og sine.⁸²⁾ Ulf Lemas gavebrev af 1426,⁸³⁾ ved hvilket Vreta får en gård i Södermanland »for den kærlighed og det venskabs skyld, som klostret havde bevist levende og døde,« kaster et klart lys over den opfattelse, nonnernes levevis og virken havde fremkaldt i folket, og det var som at høre en genklang af denne opfattelse, da Vretas hæderværdige sognepræst Krantz til forfatteren af nærværende afhandling udtalte, at på egnen hersker endnu den bedste mening om Vretas nonner.

Som så ofte ytrer mangelen på kontante penge blandt folk sig, så Harsby i Å sogn pantsattes til klostret for 60 m. p. i 1427 og i 1500 en gård i Flistad sogn for 40 m. p., og det er vel sådan mangel, der har fået konventet til at sælge Ledingalunda (Lagerlunda) i Kårna sogn for 100 m. p..⁸⁴⁾ Alle disse ejendomme lå i Östergötland. Den sidste gavegiver, vi ved om, er biskop Hans Brask, der 1516 forskrev en gård imod en årlig gudstjeneste for sig, sine venner og alle afdøde — med den klausul, at hvis sjælerøgten ikke opretholdtes, skulde gården tilfalde Linköping bispestol. I oktober 1517 ombyttede han gården med sin byejendom i Linköping.⁸⁵⁾

23de april 1432 brændte klostret for tredje gang⁸⁶⁾ — hvor når anden gang var, vides ikke — og ifølge abbedissens åbne brev kom konventet derved »i stor fattigdom og bedrøvelse.«⁸⁷⁾ Dette bevægede bl. a. adelsmanden Peter Knutson til i 1434 at skænke 30 engelske nobler til genopbyggelse imod to ugentlige sjælemesser til evig tid. Måske i sammenhæng med denne ildsvåde opførtes det senere forsvundne klostertårn på kirkens sydvesthjørne, med trappegavle som vore gamle landsbykirkers.

I anledning af jomfru Kristina Elifsdotters klostergivelse udsteder ridder Erik Holmstenson og hustru i 1449 gavebrev på to gårde i Godegård sogn i Östergötland og to år senere, ved sin datter Birgittas indtræden, fire gårde til samme sogn og Glanstad i kirkesognet. At give indgift kalder ridderen en god og gammel sædvane. Med biskop Nils' underskrift fastsættes det, at Glanstad gård

skal Birgitta nyde og have til sit eget behov og klostret først efter hendes død eje den.⁸⁹⁾ Konventet talte ved denne tid omtrent tredive søstre. I 1462 var der 29 foruden abbedissen Helena Nilsson, priorissen og subpriorissen. Alle navnene kendes fra legaten Marinus de Frege- nos afladsbrev, hvor blandt de menige nonner også den senere priorisse og abbedisse Ramborg Larsdotter nævnes.⁹⁰⁾ Så søgt var klostrets begravelsesplads, at biskop Henrik II Tideman i 1480 måtte indvie en ny ved det nærliggende Forsvik; denne er dog naturligvis ikke bleven brugt til klosterfolket.⁹¹⁾

Vretas sidste abbedisse var Sigrud Botolfsdotter, som blev indviet i oktober 1514⁹²⁾ og levede til 1538. Hun fik således den lod at leve under en konge, der så anderledes på sagerne end sin forgænger Valdemar Birgerson, som indledede sit skattefrihedsbrev i 1260 med de ord: »Da det sømmer sig den kongelige majestæt at have medfølelse med alles behov og særlig med klosterfolks, efterdi de tjener Gud fromt og frivilligt. . . «⁹³⁾

Hun indsendte i 1523 fire m. lødigt sølv til hjælp for kong Gustaf og fik til gengæld et venligt beskyttelsesbrev i oktober s. år og atter et stadfæstelsesbrev i marts 1526, efter at konventet havde erklæret sig villigt til at tage mod rytteri, hvis komme kongen derpå i april anmeldte.⁹⁴⁾ Efter overenskomst med abbedissen pålagde han dernæst d. 2. september 1527 klostret at udrede 100 m. ørtuger årlig for sig og datterklostret Askeby tilsammen; de skulde så være fri for indkvarteringen.⁹⁵⁾ Et år senere forhøjedes afgiften til 300 m. ørt., og atter et år senere beordrer kongen sin foged i Linköping til at tage 400 m. dansk.⁹⁶⁾ Bengt Knutson var imidlertid kgl. provisor i Vreta, men 8. juni 1531 meddelte Gustaf abbedissen, at fogeden Enevold Hansson skulde have tilhold der med sine folk.⁹⁷⁾

Dengang havde kongen allerede gjort klosterkirken til lutheransk sognekirke. Magister Lars Ragvaldson, der i 1524 under Hans Brask var bleven kannik i Linköping domkirke, fik nemlig 1529 kgl. udnævnelse til sognepræst og giftede sig samme år med en nonne, uvist af hvilken orden. Håhl⁹⁸⁾ kalder hende Ingegjerd, men hendes ligsten bærer navnet Ingrid, død 1571.

(Sluttes.)

Nye Bøger.

Generalregister til »Nordisk Ugeblad for katholske Kristne« for Aargangene 1853—1917. Udarbejdet af Niels Hansen. (Ansgariusforeningens Forlag. København. 1918. 8° IV + 84 Sider.)

Der gives to Slags Bøger: dem med og dem uden Register. Den sidste Slags kan være saa fortræffelige, de være vil, de har en væsentlig Fejl: de kan ikke bruges uden med stort Besvær. Det samme gælder i endnu højere Grad om Tidsskrifter. Uden Register er et Tidsskrift, som er udkommet i en Aarrække, næsten ikke til at benytte; man kan ikke finde netop det, man i Øjeblikket har Brug for.

Ugebladets Abonnenter maa derfor være Redaktør Niels Hansen taknemlige for, at han har villet paatage sig det store Besvær at udarbejde et Generalregister til Ugebladets samtlige Aargange. Som Redaktør har han et mere indgaaende Kendskab til Bladets Stof, end nogen anden kan have. Derved har han været i Stand til at udskyde af Registeret alle de Henvisninger, som ikke fører til noget. Det er nemlig meget vigtigt, at kun de Emner optages, om hvilke der virkelig meddeles noget paa det paagældende Sted, ellers vil Registeret kun virke trættende og sløvende paa Benytteren. Man bliver derfor ikke narret af Niels Hansens Register og vil kunne have god Gavn af det, selv om man ikke sidder inde med alle Aargange af »Nordisk Ugeblad« og dets Forgængere; thi det er ingen Skade til at have Register til nogle flere Aargange, end man selv ejer; det vigtigste er, at man kan finde sig til Rette i dem, man har. Endnu en Ting kan fremhæves i denne Sammenhæng: de Meddelelser, som vil blive mest eftersøgte, nemlig, Efterretninger om Kirkens Fremgang i Danmark og de enkelte Menigheders Grundlæggelse og Vækst, er paa Grund af Udviklingens Gang stærkest repræsenterede i de senere Aargange, idet Virkningerne af de forudgaaende Aartiers grundlæggende Arbejde først efterhaanden viser sig.

I den kortfattede, men indholdsrige Indledning nævnes de forskellige Titler paa det af Ansgariusforeningen siden dens Stiftelse i 1853 udgivne katholske Tidsskrift og alle dets Redaktører med de nødvendigste biografiske Oplysninger om dem.

F. J. West.

Schmiderer: Kan en Kristen være Theosof? (København. Katholsk Forlag. 1918. 32 Sider. 25 Øre.)

Som Nr. 12 af »Katholske Smaaskrifter« har det katholske Forlag i Stenosgade i disse Dage udsendt en baade prisbillig og meget oplysende Bog af Pastor Schmiderer om Theosofi. Denne religiøse Bevægelse spiller i vore Dage en betydelig Rolle og øver ved sit mystiske Drag og

inderlige Præg en stor Tiltrækningskraft paa mangfoldige Mennesker. Det er derfor saare betimeligt, at der fra katholsk Side skrives baade oplysende og venligt advarende mod denne Religion, der paa ikke saa faa Punkter har vist en særlig Interesse for den katholske Kirkes Gudstjeneste og Fromhedsliv. P. Schmiderer bestemmer Theosofi som »den med Opgivelse af den individuelle Bevidsthed forbundne Beskuelse af det pantheistiske absolute« og skildrer dens Formaal som et tredobbelt: 1) at danne Kærnen i et almindeligt Broderforbund af Menneskeheden uden Forskel paa Race, Kaste, Køn, Stilling og Konfession, 2) at fremme Studiet af de gamle asiatiske Litteraturer, især den bramanske, buddhistiske og zoroastriske, og 3) at udgranske Naturens skjulte Hemmeligheder og de i Mennesket slumrende sjælelige og aandelige Evner. Theosofi er ikke egentlig Rationalisme, ikke Spiritisme, ikke Kristendom, men minder noget om alle tre Dele. Pastor Schmiderers lille Bog vil vistnok finde mange Læsere og fortjener det ogsaa. Den afhjælper et Savn, for saa vidt vi her hjemme nu har et let tilgængeligt lille Arbejde at henvise til som Svar paa det Spørgsmaal, der saa ofte rettes til os: Hvad er egentlig Theosofi? N. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Ved Ungdomsgudstjenesten i Søndags Morges Kl. 8 var Sakramentskirken stuvende fuld. Der var en mægtig Klang i Salmerne »Den signede Dag« og »Dejlig er Jorden«, og langt over 100 af de yngre og yngste modtog den hellige Kommunion. Pastor Schindler prædikede om, at man ikke alene skal dyrke Gud af Pligt, men ogsaa af Genkærlighed. Ved Højmessens Kl. 10, da Pastor Ronge prædikede, og ved Andagten Kl. 6, da Pastor Schindler prædikede, var Kirken atter stuvende fuld. — Rundskuedagene Lørdag og Søndag var der et ustandseligt Rykind i Sakramentskirken af Folk, som ikke vidste, at man hver Dag kan komme gratis derind, ogsaa uden Kuponhæfte. Spejderne stod for Kontrollen og forklarede alt for de besøgende.

— Opmærksomheden henledes paa omstaaende Opmærksomhed fra Musikforeningen Stringendo, der saa ofte velvilligt har hjulpet til ved katholske Fester og Sammenkomster. Foreningen behøver særlig Tilgang af flinke Violinister og Cellister, men er ogsaa glad ved Assistance af andre Instrumenter.

Roskilde. Ugen fra d. 25de til d. 31te Aug. var en stor Uge for Roskilde. Medlemmerne af Marias Selskab holdt under Hr. P. Kerckhoffs's Ledelse deres aarlige Eksercitier her, til hvilke alle, baade Præster og Lægbrødre, fra Vikariatet var samlede, 13 i Tallet; kun en Præst og en Lægbroder var bleven tilbage paa Island. At faa læst ti hellige Messer her paa Stedet hver Dag i en Uge, det maa da neddrage Velsignelse i Strømmevis! Hver Aften var der Andagt i Kirken, og den sidste Aften afsluttedes med den pavelige Velsignelse og »Store Gud, vi love dig!« — I Anledning af Sognepræstens Navnedag d. 2den Aug. overrakte der ham en Gave, til hvilken alle Menighedens Medlemmer havde bidraget; Gaven bestod i en Pengesum at anvende ved Anskaffelse af en Løber i Kirkens Midtergang. Løberen er nu bleven anskaffet; den er af rød Koskvævning og til Nytte og Pryd for Kirken.

Odense. I Søndags, den 8. September, holdt St. Albani Kirkes Sangforening en lille Udflugt til Dalum Kloster. Skønt det var daarligt Vejr om Morgen, blev Himmelen dog klar om Eftermiddagen, og da vi ankom paa Stedet, havde vi et dejligt Solskinsvejr. Kl. 5 holdt Hr. Pastor Schmiderer en Andagt i Kapellet, hvor Sangkoret sang firstemmige Sange. Det var første Gang, at et blandet Kor sang i Klosterets Kapel. Efter Andagten samledes vi ude til et veldækket og velpyntet Bord, hvor der serveredes uforfalsket Kaffe. Derefter nød vi en Del Frugt fra Parken og mindedes Hr. Pastor Resch ved at sende ham en Hilsen til København. I Kirsebærparken gik saa Tiden, kun altfor hurtigt, med forskellige Lege. Da Mørket brød frem, samledes vi i Kolonaden, hvor vi fornøjede os med morsomme Sange, som der fortsattes med, ogsaa paa Hjemvejen, indtil vi fuldtallig naede Sporvognen. En Tak til Dalum Kloster for Gæstfriheden. *Et Medlem.*

Horsens. Søndag den 8. September blev 22 unge Piger i den herværende Menighed optaget i Mariakongregationen. Efter at de unge Piger om Morgen under den stille Messe havde været til den hellige Kommunion, foregik Optagelsen i Kongregationen om Eftermiddagen ved Andagten. Hr. Pastor Schmid fra Aarhus holdt en gripende Tale til de unge og omtalte Mariakongregationens Betydning og dens Udbredelse hele Verden over og paa lagde de unge ved Kærlighed og Ydmyghed at arbejde trofast sammen til Ære for den hellige Guds Moder Maria. Derefter indviede Sognepræsten, Hr. Pastor Kerff, Mariakongregationens Medaljer og uddelte, assisteret af Kongregationens Præses, Hr. Pastor Bernh. Jensen, dem til de unge Piger. Efter den h. Handling blev *Te Deum* sunget.

Kolding. I Ugebladet for i Dag skriver en Indsender, at han i Esbjerg for første Gang i Danmark hørte en Menighed svare tydeligt og forstaaeligt under Bønnerne i Kirken. Jeg finder derfor Anledning til at fremhæve, at her, hvor jeg sammen med min Hustru under en lille Rejse i Dag var til Højmesse, lød Bønnerne saa kraftigt og tydeligt fra hele Menigheden, at hvert Ord kom til sin Ret. Og det var ikke her Børnene, der førte an, deres svage Stemmer opslugtes fuldstændig af de voksnes kraftige, klangfulde Røst. Det var ikke den Mumlen, som man sædvanligvis hører i København, i hvert Fald hvor der overvejende er voksne til Stede. Desuden blev alle Stykker af den latinske Sangmesse, lige fra *Kyrie* til *Agnus Dei*, sunget af hele Menigheden til den gregorianske Melodi, rent, taktfast og fuldtonende, saa at man uvilkaarlig reves med, og at selv jeg, der aldrig før har sunget »gregoriansk«, sang med af fuldt Bryst efter en af de paa hver Bænk henlagte smaa Nodebøger. For Fuldstændigheds Skyld skal jeg kun anføre, at *Veni creator Spiritus* før Prædiken og *Ave maris stella*, dels under Offertorium og dels efter Messen, blev sunget paa Latin, ligeledes af hele Menigheden. Man havde i det hele taget en tydelig Fornemmelse af, at alle var »med« fra Begyndelsen til Enden, man ikke blot overværede Gudstjenesten, man deltog i den med Munden og med Hjertet. Skønt og opløftende lød det, da Kirkeklokken i Taarnet under Konsekrationen sættes i Bevægelse, og de malmlfulde Toner lød til Lovprisning af det store Under, der fandt Sted paa Alteret. Alt dette i Forening med Hr. Pastor Klemps begejstrede, indtrængende og opildnende Maria-Prædiken gjorde, at denne Højmesse kom til at staa for os som et Mønster paa en katholsk Gudstjeneste, og vi vil gerne have Lov til her at sige Kolding Menighed med dens nidkære Sognepræst i Spidsen en Tak for den skønne Søndag Formiddag. — Som et Eksempel til Efterfølgelse for mange, ikke mindst i København, skal jeg anføre, at i Fredags, den første Fredag i Maaneden, havde jeg den Glæde og Ophbyggelse at se, saa vidt jeg kunde skønne, alle de Skolebørn, der havde fejret deres første Kommunion, modtage den h. Kommunion til Ære for Jesu allerhelligste Hjerte. Vi »store« Menigheder i København kan vist have godt af en Gang imellem at gaa i Skole hos de smaa Menigheder i Provinserne.

Chr. H.

Meddelelse fra Det Apostoliske Vikariat.

Paa given Foranledning meddeles herved, at den fremtidige Ordning med Hensyn til befalede Festdage og Abstinentsdage vil være denne:

I. Befalede Festdage, der ogsaa ellers fejres her i Landet, uanset at de ikke falder paa en Søndag, er:

1) Juledag, 2) Jesu Omskærelse (Nytaarsdag), 3) Kristi Himmelfarts Dag.

II. Befalede Festdage, der forlægges til den følgende Søndag, er:

1) Marias ubesmittede Undfangelse, 2) Marias Optagelse, 3) Den hellige Josefs Fest, 4) Petrus og Paulus.

III. Befalede Festdage, der ikke ellers fejres her i Landet, og som ikke forlægges til den følgende Søndag, er:

1) Hellig tre Kongers Dag, 2) Kristi Legems Fest, 3) Alle Helgens Dag

Lørdagene i Fasten og de Vigilie- og Tamperdage, der ikke falder paa en Fredag, er **ikke** Abstinentsdage.

Katholsk Ungdoms Forbund, København.

Søndag den 22. September Kl. 8¹/₄

Aftenunderholdning

i St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4 B.

Koncert af K.U.F.s Hornorkester.

Der opføres: *Hr. Grylle og hans Viser*, Komædie i 2 Akter af Erik Bøgh.
Efter Komædien *Lodtrækning*.

Billetter (à 1,00 Kr., for Medlemmer à 50 Øre) faas hos Foreningens Medlemmer og hos Portneren i Stenosgade 4.

Til **Generalprøven** (Lørdag den 21. ds. Kl. 7¹/₂ Aften) har Børn under 14 Aar Adgang for 25 Øre.

MUSIKFORENINGEN »STRINGENDO«

Sæson 1918—1919.

Foreningen har genoptaget sine ugentlige Sæmmenspil, som afholdes hver Torsdag Aften Kl. 7¹/₂—9¹/₂, i Lokalerne, Stenosgade 4 C. Første Koncert afholdes Onsdag den 29. Januar 1919 i Studenterforeningen. Foreningen søger Tilgang af aktive Medlemmer, (Amatører) alle Instrumenter, dog særlig Violinister og Cellister.

Foreningen optager passive Medlemmer, som mod et Aarskontingent af 5 Kr. har Adgang (reserveret Plads) til samtlige Koncerter.

Henvendelser tilstilles skriftlig Foreningens Administrator *Otto Barfred*, Bjelkes Allé 17, L.

Klaumans Salmehæfte.

Da dette lille Hæfte er udsolgt, vil jeg bede de Skoler, der har benyttet det, om snarest at indsende eventuelle Raad og Forslag i Anledning af Udgivelsen af et nyt Oplag.

Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. *Niels Hansen*.

Maria-Kongregationen for Mænd har *Fælleskommunion* Søndag d. 15. ds. i Jesu Hjertes Kirke Kl. 8¹/₂.

St. Franciskus's III. Orden har Møde i St. Knuds Kapel Tirsd. d. 17. Septbr. Kl. 8 Aften. Generalabsolution.

Kirkelig Kalender.

15. Sept. 17. Søndag eft. Pintse.	22. Sept. 18. Søndag eft. Pintse.
Marias syv Smerter.	(Kirkevielses Fest.)
16. — M. Cornelius og Cyprianus, Martyrer.	23. — M. Linus, Pave og Martyr.
17. — Ti. Franz af Assisis Saarmærker.	24. — Ti. Maria, de fangnes Befrier.
18. — O. Josef af Kupertino, Beken. (Tamperfasted.)	25. — O. Ferialdag.
19. — To. Januarius og Lidelsesfæller, Martyrer.	26. — To. Cyprianns og Justina, Martyrer. (Kirkevielsesfest.)
20. — F. Eustachius og Lidelsesfæller, Martyrer. (Tamperfastedag.)	27. — F. Cosmas og Damianus, Martyrer.
21. — L. Matthæus, Apostel og Evangelist. (Tamperfastedag.)	28. — L. Wenceslaus, Martyr

Mariakongregationen af Apostlenes Dronning genoptager sine Møder Mandag d. 16. Septbr. Kl. 8 Aften Østerbrogade 7 D.

St. Knuds Kapel. Mariabørnskongregationen af den ubesmittede Undfangelse holder Fælleskomm. Søndag d. 15. Septbr. Kl. 7 Morgen og offentlig Møde Onsdag d. 18. ds. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften.

Udkommen er:

H. Gamél: Hvem var Jesu Brødre?

(16 Sider. 10 Øre. Faas i Katholsk Boghandel.)

Klaverundervisning. Thomas Idsøe Aarsvold (Elev af Professor Olga Neruda), Svinget 20^a, th.

H. K. D. Til de gamles Sag: 1 Kr. fra en lile Piges Sparebøsse. Flere Penge og flere Adresser ønskes.

Sakramentskirken. Der læses nu ogsaa paa alle Hverdage to Messer: Kl. 7 og Kl. 8. Den sakramentale Velsignelse om Torsdagen meddeles som hidtil efter Ottenteme.

Katholsk Højskoleforening.

De Medlemmer, som endnu ikke har betalt Aarskontingentet (3 Kroner) for Aaret Juli 1918 til Juni 1919, kan lettest faa Lejlighed dertil ved første Højskolemøde i Vinter den 1. Oktober.

I November udkommer:

P. D. Steidl: Vor Frues Sange fra Danmarks Middelalder.

(Katholsk Boghandels Forlag. 250 S. 5 Kr.)

Unio. Fredag den 13. September aabnes Vintersæsonen med Møde i Café du Parc, Gyldenløvesgade 4, fra Kl. 7 til 11. Kl. 8 præcis Foredrag af Hr. Kontorchef Chr. Henrichsen: *Om det merkantile Oplysningsvæsen.*

Nogle Herrestemmer (Bas og Tenor) vilde være meget velkomne i Sakramentskirkens Kor. Henvendelse til Kordirigenten, Hr. Ingeniør Husson (Bopæl: Stenosgade 5^a).

Husk de to polske Børnehjem i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefsøstrene).

K.U.B. (Katholsk Underretnings Bureau), et Samfund af katolske, akademiske Lægsfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Mrg. Mattheus Hansen, Hovmarksvej 30. Charlottenlund.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto). modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1-4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14. Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Pr. 38.

Søndag den 22. September.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Vreta Kloster. — Reiseoplevelser. — Det skulde De gøre. — Nye Bøger. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Ordrup. — Brevkasse. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

422.

Kirkevielsesfest.

»Jeg har bøn hørt din Bøn og valgt mig dette Sted til Offersted, og mine Øjne skal være aabne og mine Øren opladte for hans Bøn, som beder paa dette Sted; thi jeg har valgt og helliget dette Sted, for at mit Navn skal være der evindeligt, og mine Øjne og mit Hjerte skal forblive der alle Dage« (II. Krøn. 7,12). Disse Ord, som gjaldt Salomons Tempel, kan i meget højere Grad anvendes paa vore Kirker.

Allerede paa Apostlenes Tid havde de Kristne deres egne Steder, hvor de kom sammen for at bede og for at fejre de hellige Hemmeligheder, og eftersom den katholske Tro udbredte sig over Jorden, navnlig efter de blodige Forfølgelser, rejste der sig katholske Kirker alle Vegne paa Jorden. De troende søgte at udsmykke disse Kirker saa smagfuldt som muligt, og efter ældgammel kirkelig Lov toges de ikke i Brug, før de paa den højtideligste Maade var bleven indviet af Biskoppen.

Det er denne Indvielse, vi mindes paa Kirkevielsesfesten. Under denne Indvielse beder Biskoppen gentagne Gange, at Velsignelse maa hvile over alle dem, som be-

søger disse Gudshuse, og han bønfaller den himmelske Fader om, at han vil bønføre alle de Bønner, som skal opstige fra dette Sted. Derfor kaldes de katholske Kirker ogsaa med Rette og i Sandhed for »Bedehuse«.

Bedst beder man paa det Sted, hvor man kan glemme sine Sorger og Bekymringer, Verdens Tant og Livets Lidelser, hvor man kan samle sig i hellig Stilhed og saaledes uforstyrret kan samtale med sin Gud. Nu vel — er der noget Sted, hvor der hersker en Fred og en Ro som i en katholsk Kirke? Er der noget Sted, hvor vore Øjne kan være borte fra alt, hvad der kan adsprede, saa maa det være vore katholske Kirker, her er vi alene med os selv og vor Gud; alt, hvad vort Øje møder, stemmer til Andagt. Paa Alteret ser vi den for vor Skyld korsfæstede Frelsers Billede, paa Væggene Jomfru Marias og Helgenernes Billeder, foran Tabernaklet den evige Lampes stille Lys. Ja, hvor vi end vender Blikket, mindes vi om den anden Verden, om hint himmelske Rige, som vi med Guds Hjælp haaber at naa hen til. Og endnu mere, her forsamler ogsaa hele Menigheden sig for i Forening at tjene Gud og bede til ham. Under den fælles Bøn opflammer ogsaa den enes Andagt de andres Andagt.

Lad os huske paa det, naar vore Veje gaar forbi en katholsk Kirke. Vi kan jo altid afse nogle Minutter af vor Tid til at gaa ind i Kirken, knæle foran Alteret og bede den i Sakramentet skjulte Gud om Velsignelse. Disse faa Minutter, som vi tilbringer foran Alteret, vil nok vise sig at være gavnlige for vort aandelige Liv. Vi vil forlade Kirken stærkere i Kampen mod Synden, mere befæstede i Troen og rigere paa Kærlighed til Gud og Menneskene.

Ja, i Guds Hus er godt at bo;
thi der kan Sjælen finde Ro
for alle Døgnets Kampe.
Saa hav da Tak, vor Fader god,
at dette Hus du grunde lod
og tændte her din Lampe.

J. W.

Vreta Kloster.

Af *Edw. Ortv.*

(Sluttet.)

Den betydelige Sum af 400 m. dansk kneb det i den grad for de to konventer at skaffe til veje til forfaldsdag, st. Pedersmesse, at Vreta måtte bevæge sin velgørerinde fru Ebba Eriksdotter Lejonhufvud, kong Gustafs senere svigermoder, til i 1531 at forstrække sig med de 200 m.⁹⁹) Men kongen forøvede snart sit endelige overgreb ved under 13. februar 1533 at forlene klostergodset frit og kvit til sin ven rigsråd Aksel Erikson Bjelke og derpå i anledning af sit bryllup med fru Ebbas datter Margreta under 6. oktober 1536 give moderen det til »lifgeding«. ¹⁰⁰) Aksel Erikson fik Askeby i stedet. Da fru Ebba lige så lidt som sin søster Anna vilde gå over til den nye lære, valgte hun klostret til sit hjem, og da abbedisse Sigrid 1538 var død, og ingen ny blev valgt, holdt hun sin hånd over konventets rester, indtil hun døde der under pesten 1. oktober 1549.

I maj 1531 hjemsøgte en heftig brand dominikanerindernes St. Mortenskloster, også benævnet efter den h. Ingrid i Skeninge¹⁰¹), så det ikke egnede sig til beboelse uden bekostelig istandsættelse. Ved brev af 4. juni s. år gav kongen den udvalgte Linköpingbiskop Jöns Magni ordre til at forhandle med nonnerne om at lade dem flytte til Vreta eller Vadstena; det tilbageværende gods kunde så blive ved det kloster, som tog imod dem.¹⁰²) Forholdet her var imidlertid det samme som ved Mariafreds karteusere og Juletas cisterciensere i 1526: at to konventer med forskellig regel og dagsorden ikke kan have kloster og kirke fælles, og dominikanerne vilde ikke forlade sit hus. Ved udateret brev af 1541 til Jöns Magni gentog Gustaf forsøget, men dominikanerinderne forlangte at blive på bygden hos slægt og venner, ifald de skulde forlade sit kloster¹⁰³.) Atter i april 1544 skriver han til Olaf Michelsen: »Da de Skeninge nonner ingenlunde vil til Vadstena, må mån vel lade dem komme til Vreta. Men at lade dem komme ud paa bygden, synes os ikke raadeligt.« Og samtidig skriver han til fogeden Nils Vestgöte, at det af hensyn til katolsk påvirkning næppe er raadeligt at lade non-

nerne komme ud at bo blandt folk, så »du må nogen tid lade dem blive, hvor de er, til vi får besluttet noget«. ¹⁰⁴⁾ Dette noget var sagtens, at dominikanerinderne blev ud-drevet. Thi allerede i marts 1552 befaler kongen Josch Bullgrison at lade Vadstena kirke blive stående til kgl. kornmagasin, men dominikanerindernes kirke må han gerne nedbryde, »om du kan skaffe nogen fordel med dens mursten«. ¹⁰⁵⁾

Da Gustaf var død 29. september 1560, kom hans sindssvage søn hertug Magnus af Östergötland i testamenterisk besiddelse af Vreta sogn, og endnu i 1562 ses nonnernes husstand at være bleven forsynet af ham med levnedsmidler, nemlig fem kvier og tretten lam. ¹⁰⁶⁾ Hvornaar de sidste nonner ophørte at være til, er ukendt.

Til kirkens søndre side er der i middelalderen tilbygget to grav- og messekapeller. Det interessanteste, udvendig kvadratisk med udbygget halvrund alterniche mod øst med et lille romansk vindue, er indvendig cirkelrundt med fire hjørnenicher, kuppelhvælvet og forsynet med kalkmalerier fra 12te århundrede. Det menes at være hvilested for den efter Inge d. yngres død af svear og östgöter valgte konge Ragvald Knaphöfde, hvem nogle holder for at være en søn af Inge d. y. og dronning Helena, andre for en søn af Olaf Näsakonung, og som dræbtes år 1139 inde i vestgötland. Er han virkelig søn af Inge, er det meget troligt, at han førtes den lange vej til forældrenes gravkirke. Hans medbejler, der af vestgöterne valgte konge hertug Magnus, søn af den danske konge Niels og Inge d. ældres datter Margreta Fredkulla, siges at ligge i gravkapellet mellem Ragvalds og den søndre korsarm. Han faldt 1134 ved Fodevig, og nogen grund til at føre hans lig fra det sydlige Skåne til det nordligste Östergötland er ikke indlysende. Kapellet har kalkmalerier fra 15de århundrede. I søndre korsarm vises en hertug Suno Siks grav; hans slægtskab kendes ikke; han levede antagelig omkring år 1300. I nærheden er ligstenen over en i 1312 afdød søster Maria. Hvad der kan have gjort, at en nonne er bleven jordfæstet i Kirken, vides ikke, men maaske er blot hendes gravsten bleven flyttet derind. Blandt mange andre af den katholske tids i Vreta hvilende stormænd næv-

nes ridder Svantepolk Knutson († 1310) med sine tre døtre. Foran højalteret hviler fru Anna Eriksdotter Lejonhufvud († 1540), der var datter af klostrets fornævnte vel-ynderinde fru Ebba Eriksdotter Vasa, søster til Gustaf I.s anden dronning Margreta og gift med Aksel Erikson Bjelke, lensindehaveren af Vreta og af Askeby († 1559).

Alterbordet til det gamle højalter findes endnu i kirken, dog ikke på plads. Kirkens forgyldte sølvkalk er et

rov fra Polen, som skotten, Gustav X.s feltmarskal Robert Douglas († 1662) har hjemført. Paa skaftet står seks helgener under baldakiner. I de fem af fodens felter ses den hvide polske ørn i sort emaille, og den latinske indskrift meddeler, at provst Johannes Monik i Tfeuma(?) skænkede denne kalk til den hl. martyr Vitus's ære. Også et lille malmkrucifiks menes at være bytte fra Polen.

Den herlig restaurerede kirke*) er 45 m lang udvendig, den i ny tid tilbyggede forhal ikke medregnet. En 28 m lang, meget gammel, veludført kalkstensbygning sydvest for kirken, og til hvis ender ringmuren slutter sig, er antagelig klostrets gæstehus; resten af klosteret er omtrent helt borte på grundmurene nær.

Vreta kl er banestation på ruten Linköping-Motala.

Rejseoplevelser.

Fortalte af *Jakob Olrik*.

(Fortsat.)

Jeg havde nu een Bekymring, og det var mit Breviar. *Pars hiemalis, verna* og *æstiva* eller — paa Dansk — Vinter-, Foraars- og Sommerdelene var sendt med Udenrigsministeriets Kurér til Petrograd; men *pars autumnalis* — Efteraarsdelen — brugte jeg nu i September, og den vilde jeg ikke miste for meget godt. Jeg vilde nemlig ikke kunne faa et Breviar som det, jeg har, igen, i det mindste ikke i lange Tider. Det er trykt paa tyndt Indiapapir og med *Desclées* fine, klare Tryk, der næsten læser sig af sig selv. Med en Bog, som man bruger en Time eller fem Kvarter hver Dag, er det ikke ligegyldigt, hvordan Trykket passer til ens Øjne. Hvis jeg nu mistede mit Breviar, saa kunde jeg ikke faa et af den Slags mere, for *Desclée* bor i Belgien.

Jeg havde tænkt paa, om jeg skulde sende hele Breviaret til Petrograd med Kureren, saa kom det sikkert gennem Grænsen; men saa kunde der komme til at gaa en 4—5 Dage eller mere, hvor jeg ikke kunde faa bedt Breviar. Det er ganske vist en streng Forpligtelse for alle Præster at bede deres Breviar hver Dag og det hele Breviaret; men Nød bryder alle Love, og Biskoppen havde givet mig Dispens, saa at jeg, naar det var meget vanskeligt at bede Breviar, kunde nøjes med at bede tre Rosenkranse i Stedet. Men det er trist for en Præst at skulle undvære at bede Breviaret. Naar man hver Dag beder sit Breviar, løfter det ens Liv op i et højere Plan, billedlig vil jeg sige, ligesom Flyvemaskinen Flyveren og Hesten Kavalleristen; en Flyver ærgrer sig, naar han skal foretage en Nødlanding, og det kan jeg godt begribe, og en rigtig Kavallerist, som f. Eks. en russisk Kosak, vil blive rasende, hvis man vil tage Hesten fra ham og forlange, at han skal kravle henad Jorden paa sine egne Ben, og for at bruge den alleralmindeligste Ting som Billede, naar jeg selv cykler rundt i Københavns Gader eller andre Steder, betragter jeg det altid som et Nederlag, naar jeg maa staa af og trække, enten det nu er paa Grund af for mange Vogne eller for høj en Bakke eller andre Ting. Noget

lignende, om end paa et ganske andet Felt, er det for en Præst, naar Omstændighederne tvinger ham til at undlade at bede Breviar, forudsat da, at det er en rigtig Præst, der ved, hvad Breviaret er værd. Noget af det, der har fornøjet mig mest paa hele Turen, er, at jeg ikke en eneste Gang har været nødt til at opgive saa meget som det mindste af Dagtiderne; jeg har ikke mistet en eneste Hora.

Jeg havde altsaa overvejet, om jeg skulde sende Breviaret med Kureren, for at det ikke skulde blive taget fra mig paa Grænsen, eller det ikke skulde blive skamskændet ved, at Bindet blev revet af, som de ofte gjorde det ved Bøger. At sende Breviaret med Kureren vilde have været at tage det mindre Tab for at undgaa det større. Men saa tænkte jeg, at en Gang imellem maa Gud ogsaa tage lidt fat. Med en hel Del Bønner kan man omtrent regne ud, om de bliver hørt; jeg har det ofte paa Fornemmelsen, om jeg faar det, jeg beder om, eller ikke; det afhænger naturligvis meget af, hvilken Interesse Gud selv kan antages at have af, hvordan det gaar. Jeg havde nu ganske bestemt paa Fornemmelsen, at naar jeg bad om at faa Breviaret »helskindet« over Grænsen, saa fik jeg det nok, og derfor tog jeg det med, og det slog ogsaa til.

Da jeg var kommet ind i Ventehallen paa Torneaa Banegaard, gik jeg hen til den franske Officer, der stod derinde. Jeg maatte vente lidt, for han talte med nogle andre, og jeg hørte med Forbavselse, at han talte flydende Svensk. Han saa for Resten saa elskværdig ud, et rigtig kønt, fransk Ansigt, med lyst Overskæg og Haar — der er mange lyse Franskmænd — og saa stod han saa morsomt og smaatrippede med Benene. Saa saare de andre var færdige, slog jeg Klo i ham og fortalte ham om mine Bekymringer for mit Breviar. — »*Soyez tranquille, Monsieur!*« (Vær De rolig, min Herre!) sagde han, og det havde han jo Ret i, for det skal man altid være. Der skete heller ikke mit Breviar den mindste Overlast og ikke engang nogle andre Bøger, jeg havde, og som jeg med mere Ro havde set paa, om de var bleven skalperet.

Ogsaa i andre Henseender var Undersøgelsen og hele Behandlingen her ved denne Grænse mild og rimelig. Det var en ung, velklædt, engelsk Officer, der forhørte mig, og

det var hurtigt forbi. Jeg havde nu fri og kunde se paa Omgivelserne. En lille Lund paa den anden Side Skinnerne vinkede mig til sig, men det var dog ikke tilladt at gaa derover; jeg maatte pænt blive paa Banegaarden, ligesom det overhovedet paa det strengeste var forbudt at gøre Ophold eller Afstikkere under Rejsen til Petrograd.

Lidt efter hørte jeg pludselig Marseillaisens Toner blive spillet af et Orkester nede i Retning af Floden. Jeg gik hen for at kige, hvad der var i Vejen, og det viste sig, at det var russiske Fanger fra Tyskland, der blev udvekslet. Det var syge Fanger, vist navnlig brystsyge. Jeg havde nok paa den svenske Side af Elven set noget, der mest af alt lignede en Noahs Ark som dem, Børnene leger med; den var mørkt tjæret og med et stort rødt Kors paa hvid Bund. Den var nu kommet over paa denne Side, og de syge udvekslede Fanger kom gaaende i Land i en lang Række i Gaasegang. Det var en lang, lang Række; jeg kunde ikke forstaa, hvordan der kunde have været saa mange i Arken! Blege, tavse og sammensunkne gik de forbi; de stirrede sløvt hen for sig. Det var, som om det var Spøgelser, der gik forbi. Marseillaisen lød ganske vanvittigt til denne Procession af Høvlspaaner fra Krigens Ligkistesnedkeri. Det var i dette Tilfælde nærmest en Fordel, at Russerne spillede Marseillaisen saa forkert, som de gør. Der kommer noget underlig blødt og svampet over den i deres Gengivelse.

Nu var vi efterhaanden alle blevet færdige, men Toget skulde først gaa et Par Timer efter. Nu kunde man spise til Middag, hvis man vilde. Hvad for noget? Spise? I Hungersnødens Land? Jo, de krydrede Dufte fra »matsalen« forjog enhver Tvivl om denne Mulighed. Man kunde naturligvis ogsaa lade være, hvis man vilde. Det var fuldstændig frit. Det havde altsaa slet ikke været nødvendigt at proppe sig ovre i Haparanda. Men hvad nu? Spise eller ikke spise? Klokkeren var ca. halvto, der var ganske vist gaaet en 3—4 Timer siden sidst, men sulten var jeg egentlig ikke. Hvor naar kunde man ellers faa noget at spise? Det henstod i Uvishedens tykkeste Taage. Det stod naturligvis frit for at anstille en Enquête, hvis jeg havde Lyst til at øve mig i Finsk og Russisk,

men det havde jeg ikke. I saadanne Tilfælde maa man tage sin Tilflugt til almindelige Grundsætninger, og den, der her laa nærmest, var: »Man ved, hvad man har, men man ved ikke, hvad man faar.« Altsaa spise! Maaske det ogsaa bare er her lige ved den svenske Grænse, at de har noget! Rigeligt Smørgeasbord, noget Kød med Rødkaal og Gratin eller saadan noget, i hvert Fald ikke Spor af Hungersnød. Jeg var næsten flov derover.

En længere Spadseretur frem og tilbage paa Perronen. Der var to unge Englændere, den ene med det russiske Georgskors paa, der kom hen og hilste paa mig. De troede aabenbart, at jeg var en engelsk *father*, men da jeg begyndte at svare dem paa Engelsk, blev de hurtigt overbevist om deres Fejltagelse. Ved 3 $\frac{1}{2}$ -Tiden satte vi os op i Toget. Den franske Officer kom op for at sige Farvel til en Landsmand i Hundeskindspels med Haarene udad. Han kom i øvrigt fra Saloniki og skulde til Lille-rusland, hvor han havde et Gods og Kone og Barn. Det var i de Dage, da Verden kunde føles paa Pulsens i Ha-paranda-Torneaa.

Toget satte sig i Bevægelse, og vi for igennem »Vårt land, vårt land, vårt fosterland«. Lad mig sige Sandheden; jeg har rejst gennem Finland før, og jeg havde samme Indtryk denne Gang. Runeberg har nogen Ret i, naar han skriver: »En främling far oss stolt förbi.« Lige i Begyndelsen synes man nok, der er ganske pænt »med moar, fjäll og skär« og de »tusent sjöar,« men der en altfor stor Rigdom paa Gentagelser, det bliver noget kedeligt i Længden. Men derfor kan det godt være, at man skifter Mening, naar man kommer ud af Toget og rigtig ud i den frie Natur til Fods, til Hest eller i Baad.

Der var vel næppe gaaet mere end en god Timestid eller saa, da der skete noget, der næsten gjorde mig rød i Hovedet af Flovhed. Da Klokkeren nemlig var kneben 5, kom der en Tjener og meddelte, at Middagen vilde blive serveret nu lige straks, og spurgte, hvem der ønskede noget. »Hvad for noget? Middag? Jamen her er jo Hungesnød.« — »Ja, om jeg vilde have Middag eller ikke?« — Der var aabenbart ikke andet at gøre. Gaa helt til Natten paa den Mad, vi havde faaet Kl. 2, kunde man dog ikke. Senere

var der aabenbart ikke noget at faa og — »Man ved, hvad man har, men ikke, hvad man faar.« — Vi spiste altsaa til Middag, og det en rigtig god, solid Middag. Skønt jeg ikke just var sulten, som man vilde forstaa, saa smagte Maden godt, men jeg var meget flov. Her havde jeg nu ventet paa at møde Hungersnød og tænkt paa, med hvilken Taalmod og Standhaftighed man bør bære de kommende Lidelser o.s.v. i den Stil, og jeg havde tænkt paa, hvad jeg havde læst om Missionærer, der maatte døje alskens Strabadser og somme Tider tage til Takke med det bare sorte Brød eller med endnu mindre; naar jeg blot tænkte paa, hvad jeg tidligere havde læst om den hellige Franciskus Xaverius og andre. Og saa dette her — jeg var nærmest forspist; det mindede alt for meget om Øhlenschlägers noksom bekendte »Æderejse«, som Baggesen drillede ham med.

(Fortsættes.)

Det skulde De gøre.

Ja, jeg maa lige saa godt falde med Døren ind i Huset. Hvad mit Ærinde da monne være?

Det er — for de fleste holder jo af at eje en god Bog, og saa siger jeg: De skulde anskaffe den h. Augustins Bekendelser, som er udkommet paa Det nordiske Forlag i Oversættelse ved G. Jørgensen, Præst i Farup.

De kender ikke nogen Pastor Jørgensen i Farup. Nej, det er rimeligt nok; det gør jeg heller ikke. Det er ingen af os kronragede Præster. Formodentlig har han Ring paa højre Haands Guldbrand, og om Søndagen ifører han sig Kjole og Krave; og lige saa lidt som jeg venter, at Pastor Jørgensen skal tage mig under Armen, lige saa lidt vil jeg sige: Ham skal I høre.

Men Pastor Jørgensen har som sagt oversat den h. Augustins Bekendelser, og De kan paa mit An- og Tilsvær bede Deres Boghandler om at lade den komme.

Og saa kunde jeg jo sætte Navn under og Punktum.

Men der kunde være den, som sagde: Den Bog er vist ikke udkommen nu, for jeg kan da ikke mindes at

have set noget om den i min Avis — og det er rigtigt nok, den har været fremme siden 1902. — Ja men, saa maa det jo have en eller anden særlig Sammenhæng med denne Opfordring. Og det har det.

For nogle Aar siden, da jeg havde gjort det Kunststykke at blive fem og tyve Aar ældre, end jeg var, da jeg blev præsteviet, fik en af mine kære Kolleger den ypperlige Indskydelse at forære mig den h. Augustins samlede Værker, Rub og Stub, i Svinelæders Bind og i et Tryk, saa en moderne Bogtrykker maatte slikke sig om Munden.

Hvorfra samme kære Kollega vidste, at det alle Dage havde været mit inderligste Ønske at eje den h. Augustinus komplet, skal jeg lade være usagt; men nu havde jeg ham altsaa.

Stykkevis kendte jeg selvfølgelig da noget til ham. For naar man studerer Theologi, skal det aldrig slaa fejl, at staar man overfor en eller anden straalende Udlægning af et Bibelsted og ser efter, fra hvem den stammer, saa er det jo St. Augustin. Og er man kommen ind i en Skakt, der fører til rige Guldaarer i den guddommelige Sandheds Fjeld, og man spørger efter Ingeniørens Navn, saa skal det nok vise sig, at det er St. Augustin. Er man saa bleven Præst og daglig læser sit Breviar, er det noget, man jævnlig oplever, naar Dagens Evangelium er læst, at blive indbudt til at tage Sæde blandt Præsterne paa de runde Marmorbænke bag Alteret i Domkirken i Hippo, og saa rejser Biskoppen sig fra sin Trone midt i Kredsen og begynder at udlægge Evangeliet for os Præster og Menigheden derude i Kirkeskibet. Hist og her ser man en, der i Smug kradser Tankerne op i et lille Hæfte, og Gud velsigne dem for det. Ellers var Størstedelen af disse Skatte gaaet tabt for Efterverdenen. For den alvorlige og milde Mand, som staar der og sender den ene Tanke mere lynende end den anden i sluttet Trop ud over Tilhørerne, har intet andet Manuskript end sit fulde Hjerte.

Snart i tredive Aar har jeg nu de fleste Dage i Kirkeaaet siddet blandt hans Tilhørere, og saa var det dog først de Svinelæders, der gjorde mig rigtig bekendt med ham. Først med hans Alsidighed; den er rent ud enestaaende.

Han er inde i alt, og der er ikke den Værdi i hele Oldtidens Kultur, den er jo fuldt hans Eje. Jeg havde f. Eks. nær tabt baade Næse og Mund, da jeg kom i Lag med en Afhandling, som han kalder: Om Musikken, men som viste sig at være en Versebygningslære af rene Vand og saa grundig og klar, at Ernst v. d. Recke ikke havde taget Skade af at benytte den. Det er aabenbart Snak, det som nu i fire Hundrede Aar har gaaet for god Latin, at Kulturen uddøde med Hedenskabet. Tværtimod; den som kan læse St. Augustin og saa bagefter kan holde ud at læse en af de saakaldte Klassikere, ham vil jeg give en Fireskilling.

Og Sproget! Ikke Klingklang og udspekulerede Tirader, men et Klædebon, der sidder om Tanken som en Handske paa en Haand. Selvfølgelig er der Forskel paa St. Augustins Sprog og saa lad os sige Ciceros og Cæsars — der i øvrigt aldrig har været Omgangssprog, men er et Kunstprodukt som I. P. Jakobsens og mer endnu — men vi venter da heller ikke, at Pastor Maurer skal skrive, som Kristjan Pedersen skrev i 1520. De Herrer Filologer skulde læse den h. Augustin, saa fik de nok sundere Syn paa Latinen som levende Sprog.

For atter er det noget, der kommer over en som en Pøs Vand: hvor den Mand er moderne! Hvis Latinen var vort Omgangssprog, og det Vidunder kunde tænkes, at der atter fremstod et Geni af St. Augustins Rang og skrev om samme Emner, verdslige og religiøse, saa vilde det næsten uden Undtagelse blive den Hippo Biskop om igen.

Men hvad er det, jeg gør? Hvad Hjertet er fuldt af, løber Munden over med, og sikkert rynker Redaktøren Bryn og spørger, hvor jeg vil hen. Ja, der er langt til den Vejs Ende, men jeg skal afbryde og kun bede om, at dette maa staa som et Forsøg paa at sige, hvad St. Augustin er for en Storhed.

Ja, Gud hjælpe mig! Ikke med et Ord har jeg berørt det, som er det vidunderligste ved denne vidunderlige Mand, hans Personlighed, hans dybe Fromhed, hans Hellighed, hans Væsens Sødme! Den, som kan, bør læse hans Breve, der til Dels er hele Brochurer, for ikke at sige Bøger. Mage til Korrespondance findes ikke. Selv

en Fornemhed som den h. Paulinus og en Kæmpekraft som den h. Hieronymus staar sig kun daarligt ved at være med i den Brevveksel.

Af hans Person og Væsen findes der nu et Billede, der er malet af ingen ringere end ham selv; det er netop hans Bekendelser. Det er en Bog, som ikke har sin Lige. Det er egentlig en Bøn i tretten Bøger, en eneste lovpri-sende Samtale med Gud om alt, hvad Gud har gjort mod ham, og han mod Gud. Men det vil jeg ikke gaa nær-mere ind paa, det skal man gøre sig bekendt med, saa meget mere, som vi jo altsaa har den paa Dansk.

Af rette vedkommende var jeg bleven opfordret til at oversætte den, og jeg var i Gang med det. Saa gjorde en Ven mig opmærksom paa Pastor Jørgensens ny Over-sættelse, og jeg gjorde mig bekendt med den. Den er god, og det vil sige noget, naar det gælder St. Augustin. Dansk er ikke Latin, og St. Augustins Latin er saa knap og stoppet med Tanker, at det ikke er saa lige en Sag for Dansk at vinde med. Men Oversættelsen er altsaa god, nydeligt trykt og i alle Maader en Bog, der bør fin-des i en dansk katholsk Bogsamling. Altsaa anskaf den.

Et Om er der ved. Bogen har en Indledning, og den slut-ter med en Sammenligning mellem St. Augustin og Luther, mellem den rolige, afklarede, blide Augustin og Buldrebasen fra Wittenberg. Naar man har lidt Erfaring, er der intet overraskende deri; der er jo en Melodi, hvorpaa alting kan gaa. Forbløffet blev jeg først ved at faa at vide, at Luther »overtræffer Augustin ved sin mægtige Genialitet og op-rindelige Kraft«. Formodentlig menes dermed hans fuld-stændige Mangel paa Selvbeherskelse og god Tone, og saa kan det unægtelig have sin Rigtighed. Sammenligningen slutter med, at »Ægteskab og virksomt Liv i Verden stod for Augustin som Hindringer og Hæmmelser i et sandt Kristenliv.« Ogsaa den Melodi er saa gammel, at den egentlig er fortærsket.

Ved De, kære Læser, hvad jeg vilde gøre i Deres Sted? Jeg vilde købe Bogen uindbunden, og saa vilde jeg rive den Indledning ud og lade Bogen indbinde. Det skulde De gøre og saa ikke lade den samle Støv.

Johs. Frederiksen.

Nye Bøger.

P. D. Steidl: *Knud den Hellige, Danmarks Værnehelgen.* (Katholsk Boghandels Forlag 1918. X + 383 S. 6 Kr. 50 Øre.)

Endelig er Pater Steidls Bog om Knud den Hellige blevet færdig. Den var lovet færdig inden Jul 1917, men sidste Hæfte kom først for et Par Maaneder siden. Men det maa man se bort fra og være glad for, at Bogen i det hele taget er kommet.

Der er ikke skrevet nogen Biografi af Knud den Hellige siden Ælnoths Dage, og det er 800 Aar siden. Derfor trængte vi i høj Grad til Pater Steidls Værk, og et Savn er blevet afhjulpet ved det. Det er saa meget glædeligere, som det er en katholsk Historiker, der her fortæller os om vort Lands Værnehelgen.

Det har unægtelig været et vanskeligt Arbejde at skrive denne Bog. Den Opgave, Forf. har paataget sig, er en tredobbelt. Han vilde skrive Historie, og derfor maatte han foretage indgaaende videnskabelige Undersøgelser af tilsyneladende ubetydelige Enkeltheder, og han turde ikke undlade at fremlægge disse Undersøgelser for Læserne. Samtidig vilde han skrive populær Historie, saa at alle kunde have Glæde af det. Og endelig vilde han give os en Helgenbiografi, en Opbyggelsesbog.

Vil vi nu vurdere Bogens Betydning, saa lad os spørge os selv: Hvordan var den almindelige Opfattelse af Knud den Hellige, og hvordan maa denne Opfattelse nu forandres? Det, som hvert Barn i Danmark ved om vor første Martyr, er hans Sammenstød med Blod-Egil, hans skrappe Svar til Skaaninger og Hallandsfarer og saa Mordet i Kirken i Odense. Dermed er Billedet givet: en betydelig Konge, men haard og ubøjeelig, men ligesaa ubøjeelige var Vendelboerne, og Sympatierne er delte i det store Opgør mellem Konge og Folk. Danske Katholikker ærer ganske vist ogsaa Helgenen Knud, men mon de fleste egentlig har vidst, hvori hans Hellighed bestod? Nu viser P. Steidl os »en af de betydeligste Konger, der har siddet paa Danmarks Trone,« og det er særlig Knuds Lovgivning, der vækker vor Beundring. Endnu mere viser P. Steidl os en *Helgen*. I en Tid, hvor Kristendommen endnu slet ikke havde gennemtrængt det danske Samfund, staar den store fromme Konge og kæmper sin Kamp for at gøre Danmark til et civiliseret og kristent Land, og i denne Kamp falder han som *Martyr*.

Dette er Bogens Styrke, men det er des værre ogsaa dens Svaghed. Det forekommer mig, at Forf. i sin Iver for at smykke Kong Knud med Helgenlorien skyder langt

over Maalet. Forf. er vant til de moderne Helgener, maaske begejstret for St. Aloysius, og vil nu anlægge samme Maalestok paa Knud den Hellige, ja vil i ham finde en Helgen af samme Slags. Det lader sig ikke gøre. Meget betegnende for Forf.s Tankegang er, hvad han siger om Knuds Moder (S. 20). Han beklager, at vi ikke kan afgøre, hvilken af Svend Estridsøns Dronninger det har været, »men en begavet og ogsaa god Kvinde maa det have været, ellers var Knud vel ikke blevet den store Helgen«. Dette sidste er almindelig Legendestil, men det sandsynligste er jo, at Knuds Moder var en af Svends talrige Friller. Det er ganske vist mindre opbyggeligt, men mere sandt. Dette er kun et typisk Eksempel paa, hvordan P. Steidl gaar ud paa at fjerne enhver Plet fra sin Helt. Derfor tilskriver han ogsaa Knud Retten til Tronen efter Faderens Død og mener, at saa godt som hele Folket ønskede ham til Konge; her maa han rigtignok støtte sig til Sakse og Knyttingesagaen, der er ganske upaalidelige. Derfor dadles Harald Hen stærkt, og det siges endog, at »hans Regering var kun til Skade for Landet«, en Dom, som vist kun faa Historikere vil underskrive. Derfor fremhæves det stærkt, at *Passio* siger om Knud, at »hans Karakterstyrke og Udholdenhed til det gode tiltog med hans Ungdoms Ynde og Skønhed, saa han allerede dengang stod for alle som et Mønster paa Fuldkommenhed«. Det er igen Legendestilen; Knud var jo dog som ung nærmest en Viking, der fejdede mod Øst og Vest, brændte Domkirken i York og røvede St. Albans Relikvier. Jeg ser derfor mere end Steidl i Ælnoths Ord om, at Knud som Konge »ransagede med prøvende Skarpsyn, hvad han tilforn havde handlet eller undladt at udføre og sin Ungdoms Synder, og aabenbarede dem med et sanddru og ærligt Skriftemaals Ydmyghed«. Kong Knud staar for mig endnu som den haarde og ubøjelige Mand, der ganske vist mere og mere blev personlig grebet af Kristendommen. Han satte hele sin Energi ind paa det, han ansaa for Landets Bedste, og det var ganske særlig Kirkens Fremme. Men først da han laa foran Alteret i St. Albans Kirke og selv gav Afkald paa alt og gav sit Liv hen for Land og Kirke, først da blev han en Helgen. Hellighed og Martyrium er hos Knud uadskillelige.

Mens der saaledes i Helgenskildringen mangler den nødvendige Nøgternhed baade i Tankegang og Udtryk, er det lykkedes Forf. at give et udmærket Billede af Dyrkelsen af Knud Konge i Middelalderen. Den gamle Paastand om, at St. Knud ikke var Genstand for nogen særlig Kultus, bliver slaaende modbevist i 6. Bog, det foreliggende Værks betydeligste Del, der giver et udmærket Bidrag til Middelalderens Kulturhistorie. — Spørgsmaalet om Sammenhæn-

gen mellem det planlagte Englandstog, Ledingsbruddet, Kravet om Tiende og Oprøret synes ogsaa løst paa en meget naturlig Maade.

Maa jeg tilsidst have Lov til at komme med enkelte mindre Indvendinger? — Inddelingen af et Værk paa 359 smaa Sider i 7 Bøger med ialt 68 Kapitler virker forvirrende. — Hvordan kan Knud, der ikke opdrages hos Kongen, som Barn lytte til Skjaldenes Kvad i Kongens Gaard? Forf.s Paastand, at Cølibatet blev gennemført her i Landet paa Knuds Tid, er ganske ubeviselig og synes nærmest at fremgaa af den alt for store Iver for Helgenens Ære. — Hvad P. Steidl hidtil har paavist om Helgenskrinene i Odense bliver atter vaklende, naar man læser Side 257: »I øvrigt viser jo hele Formen af Relikvieskrinene, at de har staaet paa Alteret;» og Side 317: »Muligvis blev de [St. Knuds Relikvier] der ogsaa opstillet paa Alteret; dog taler Helgenskrinets Form ogsaa for det modsatte.« — Hvor Forf. undersøger Knudsgildernes Segl, viser det sig, at han maa have haft ganske andre Billeder af dem end dem, Læserne faar, saa at de mange Illustrationer bliver ret værdiløse; to er for Resten ganske ens.

Med disse Forbehold være Bogen da anbefalet. Den er et Led i Bestræbelserne for at knytte Fortid og Nutid sammen for os danske Katholikker, og derfor skal den være velkommen, selv om jeg kunde have ønsket noget i den anderledes.

Bernh. Jensen.

Nogle Blade af en ung Piges Breve. Udgiven af L. G. (XII.º København 1918. 28 Sider. 10 Øre.)

Den smukke lille Brevveksling mellem en Fader og en Datter ved den sidstes Overgang til den katholske Kirke, der i Sommer har været optaget i *Ungdomsvennen*, har L. G. udsendt i Særtryk. Den vil sikkert kunne gøre Nytte mange Steder og anbefales paa det bedste. Naar det paa S. 18 siges, at den katholske Kirke »aabner sine Klosterporte for dem, som foer vild derude i det larmende Liv«, er dette naturligvis sandt; men det bør dog ogsaa fremhæves, at de allerfleste i Klostrene sikkert er de, der har haft lidt eller intet at gøre med det »larmende Liv«. N. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Under den 12. September har den højærværdigste Biskop udnævnt Hr. Pastor Peter Schindler til Kapellan ved Sakramentskirken paa Nørrebrogade. Pastor Schindlers saa vel som Sognepræstens, Hr. Pastor Ronges, Adresse er Nørrebrogade 27 C, henholdsvis 1ste og 2den Sal.

— (S.) Den allerede i Forvejen saa hyggelige St. Annæ Kirke har faaet sin Venlighed øget i disse Dage, idet Kirken er blevet malet. Væggenes Lyscrème og Loftets Hvidt passer saare udmærket til det hele. Det er noget saa overordentlig tiltalende og indbydende, der lyser en i Møde. Maatte derfor vor lille Kirke vedblive at være for Menigheden, hvad den hidtil har været: Menighedens hellige Bo, hvor Herren spredte Lys og Velsignelse over alle dem, der søgte did. — Menigheden vil sikkert vise sig taknemlig for den haardt tiltrængte Restaurering. Hjertelig Tak ogsaa til den dygtige og flittige Malermester Hr. K. Rasmussen fra Odense katholske Menighed, som alene har udført det store Arbejde.

— Fredagen d. 13. ds. aabnede Foreningen »Unio« sin Vintersæson. Formanden, Kontorchef Chr. Henrichsen, meddelte, at de almindelige Medlemsmøder vilde blive afholdt 2 Gange om Maaneden fra September til April, nemlig hver 2den og 4de Fredag, i Café du Parc, Gyldenløvesgade 4. Desuden vilde der som Regel en Gang om Maaneden blive afholdt en mere festlig Sammenkomst andet Steds, som annonceret i dette Nummer. Det er Bestyrelsens Hensigt at søge at gøre de almindelige Møder lidt mere interessante end hidtil, dels ved jævnlig at afholde Foredrag, dels ved under ganske tvangfri, selskabelige Former at foranstalte Oplæsning, Sang, Musicering og lign., hvortil Formanden opfordrede Medlemmerne at yde velvillig Bistand. •

Ordrup. En Indsender beretter i sidste Ugeblad om det smukke og berigende Indtryk, han medbragte fra en Gudstjeneste i Kolding katholske Kirke, og Artiklen slutter saaledes: »Vi store Menigheder hverovre (i København) kan vist have godt af en Gang imellem at gaa i Skole hos »de smaa Menigheder« i Provinserne.« Uden at ville gøre de smaa Menigheder Rangen stridig i Retning af sølgeværdigt Eksempel vil jeg blot gerne i det følgende have Lov at udtrykke en ligesaa ubetinget Beundring over Gudstjenestens Højtidelighed i vor St. Andreas Kirke her ude. Jeg skal slet ikke komme ind paa en Skildring af al den Skønhed, der udfoldes ved de store Højtider i Kirkeaaet; det er den vanlige Søndagshøjmesse, jeg kunde ønske at fremhæve; thi her skabes virkelig, ved mange samvirkende Kræfter, en beundringsværdig Helhedsvirkning af Skønhed og Andagt. Først vil jeg som et væsentligt Led heri nævne Kirkens Udsmykning, thi ogsaa paa disse Omraader tilfredsstilles alle rimelige Krav. Med stor Kærlighed til Blomster og en virkelig fin Forstaaelse af dem løser vor af Menighedens Ungdom højt elskede Sakristan denne i Sandhed kunstneriske Opgave. Ministranternes

Holdning og Færden under Messen, der er præget af Præcision og Ærbødighed, Menighedens mønsterværdige og andagtsfulde Stilhed under Højtiden — alt dette virker i høj Grad harmonisk og opbyggeligt. Og saa endelig — Sangen! Denne vidunderlig dejlige Sang, vi har herude, den er det vel, der sætter det Særpræg af sjælden Skønhed paa Guds-tjenesten i St. Andreas Kirke, som vi alle elsker og beundrer. Korsangens Udførelse kan til Tider være af stor musikalsk Skønhedsvirkning, men ogsaa Menighedens Delta-gelse vidner om en Kærlighed til og Forstaaelse af den Sang, der for hver enkelt Vedkommende skal bidrage til at bære vor Tilbedelse og vore Bønner mod Himmelen.

O. B. R.

Brevkasse.

Ærede Abonnent. Det har gjort Dem saa ondt, at det i den senere Tid flere Gange fra protestantisk Side er sagt til Dem, at de katolske Præster skyndte sig med at læse Messen og bede Bønnerne, som om »de havde det paa Akkord«, og De beder mig hjælpe Dem med at besvare det. Det skal jeg gerne — maaske maa jeg sige, hvad jeg vilde svare. Ja, for det første vilde jeg ikke tage mig Sagen nær; man læser og hører jo saa meget Vrøvl Aaret igennem, at den lille Smule mere hverken kan gøre fra eller til. Og dernæst vilde jeg sige: Det er meget muligt, at nogle Præster læser Messen og beder hurtigere, end jeg synes er tiltalende; men i de allerfleste af vore Kirker bedes der efter mit Skøn baade kønt og opbyggeligt og paa ingen Maade »for hurtigt«. Hvad de faa Præster angaar, som maaske beder lidt hurtigere, end jeg personlig synes om, har jeg den bestemte Formening, at de er fromme og gode Præster, og deres Bønner er vistnok adskilligt mere værd end mine, selv om mine gaar lidt langsommere; thi det er jo til syvende og sidst hverken Bønnens Langsomhed eller Hurtighed, der gør den velbehagelig i Guds Øjne, men dens Oprigtighed.

N. H.

Unios Vinterprogram.

Fredag d. 25. Oktbr. i Johansens Selskabslokaler, Haveselskabets Vej: Underholdning og Dans til Kl. 1 (denne Aften bortfalder det alm. Møde i Café du Parc).

Søndag d. 10. Novbr. i Sass' Selskabslokaler, Linnésgade: Stiftelsesfest.

Søndag d. 29. Decbr. samme Sted: Julefest.

Søndag d. 26. Jan. i St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade: Theaterforestilling.

Søndag d. 2. Marts i Sass' Lokaler: Fastelavnsfest.

Søndag d. 27. April. samme Sted: Vintersæsonens Afslutning. Generalforsamlingen er fastsat til d. 11. April i Café du Parc.

En dannet **katholsk ung Pige** (helst musikalsk) kan faa Plads i Huset til 1. Novbr. hos en Familie i Provinsen. Maa være villig til al Husgerning. Billet sendes til Kontoret, Bredgade 69, 2. Sal ov. G., København K.

En pæn og sund lille **Pige** paa to Maaneder ønskes bortadopteret eller sat i Pleje for en billig Betaling. Man bedes henvende sig til Fru Nielsen, H. C. Andersensgade 3 A, 1. Sal tv.

Katholsk Højskole.

Møde hver Tirsdag Aften Kl. 8 i St. Knudssalen i Stenosgade. Adgang 25 Øre. Højskoleforeningens Medlemskort, som koster 3 Kr. en Gang for alle, giver gratis Adgang til alle Vintermøder (fra Oktober til Marts incl.). Indmeldelser modtages hos Hr. Johs. Hansen, Svanholmsvej 12^a, samt ved Indgangen til Foredragssalen.

Oktober — November — December 1918.

Datum	Foredragsholder	Emne	Sange af Sursum corda.
1. Oktbr.	Niels Hansen	Katholikker, jeg har kendt.	54. 81.
8. —	Pastor Maurer	Den h. Franz Xavers Kinafærd og Død.	
15. —	Pater Günther	Hvorfor jeg er Katholik. I.	88. 76.
22. —	— » —	Hvorfor jeg er Katholik. II.	44. 77.
29. —	Pastor Schindler	Katholske Træk i moderne dansk Protestantisme. I.	1. 6.
5. Novb.	— » —	Katholske Træk i moderne dansk Protestantisme. II.	33. 32.
12. —	Pastor Olrik	Rejseoplevelser. II.	103.84.
19. —	Pastor B. Jensen	Olaf Trygvason.	
26. —	Pastor Olrik	Præstelig og Præstekald.	31.123.
3. Decbr.	Baronesse Rosenørn Lehn	Niels Stensen (Steno). I.	42. 77.
10. —	— » —	Niels Stensen (Steno). II.	41. 36.
17. —	Fink-Jensen	Indledning til en Samtale om Hjemliv.	

De gamles Sag og H. K. D.

I den sidste Tid har der været talt meget om de gamles Sag — den vinder Sympathi. Nu er det Tid at handle, thi Oktober nærmer sig, og vi har tænkt os at holde det første Møde i Oktober.

1. Baronesse Stampe-Charisius har med stor Elskværdighed overladt os sin Mødesal og sit Kapel til Sammenkomsterne. I 2. Følgende nye Bidrag er indkommet: Unævnt ved Pastor Braun 100 Kr. Unævnt ved Pastor Braun 10 Kr. Hr. Löschenkohl-Jensen, Køge, 15 Kr.

3. Vi beder nu alle de gamle over 60 (ikke 5, men 60), baade Mænd og Kvinder, om at sende os deres Navn og Adresse til Pastor Schindler, Nørrebrogade 27 C¹. Jo hurtigere vi faar disse Navne og Adr., des hurtigere kan vi arrangere første Fest.

4. Vi beder alle, der kender gamle, de gerne vil glæde, om at sende os vedkommendes Navn og Adresse og — om muligt — et Bidrag. Vi vil være Sognepræsterne taknemlige for Opgivelse af Navne.

Peter Schindler, Præst.

Kirkelig Kalender.

22. Sept. 18. Søndag eft. Pintse. (Kirkevielses Fest.)	29. Sept. 19. Søndag eft. Pintse. Rosenkransfest.
23. — M. Linus, Pave og Martyr.	30. — M. Hieronymus, Kirkelærer og Bekender.
24. — Ti. Maria, de fangnes Befrier.	1. Okt. Ti. Remigius, Biskop og Bekender.
25. — O. Ferialdag.	2. — O. Værneenglene.
26. — To. Cyprianns og Justina, Martyrer. (Kirkevielsesfest.)	3. — To. Ferialdag.
27. — F. Cosmas og Damianus, Martyrer.	4. — F. Franz af Assisi, Bekender.
28. — L. Wenceslaus, Martyr.	5. — L. Marias Officium.

St. Ansgars Kirke.

Under den højtidelige Messe paa Kirkevielsesfesten den 22. Septbr. udstilles det allerhelligste Sakramente, som forbliver udstillet hele Dagen indtil Kl. 9 Aften. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 3 og 5 reciterer de gejstlige Breviarbønnerne. Kl. 8 Aften Festandagt med Te Deum.

Fælles Bedetimer: Kl. 2—3 den eukaristiske Forening; Kl. 3—4 Rosenkransbroderskabet og Mariakongregationen af Apostlenes Dronning; Kl. 4—5 Fidelitas; Kl. 5—6 St. Josefs Gilde; Kl. 6—7 Mariakongregationen for Ynglinge; Kl. 7—8 Mariakongregationen for Mænd.

Maria-Kongregationen for Ynglinge har *Fælleskommunion* Søndag d. 22. ds. Kl. 8¹/₂ i Jesu Hjertes Kirke. — Mandag d. 23. ds. Kl. 8¹/₂ *Maanedsmøde* i Salen, sammen med *Ældreholdets religiøse Kreds*. Præsæs indleder om: Sand Mariadyrkelse.

Klosterkirken paa Jagtvejen. Fra Ma. 23. til Lø. 28. Septbr. begge Dage incl., afholdes ingen Gudstjeneste og lukkes Kirken.

Aarhus. **Aftenunderholdning** i Forsamlingssalen Sønd. d. 29. Septbr. og Søndag d. 6. Oktbr. Kl. 8. Der opføres af Dilettanter: »*Flyttedagen*«, Lystspil i 5 Akter af Henrik Hertz.

Husk: K. U. F.s Aftenunderholdning
Søndag den 22. September Kl. 8¹/₄. Billetter kan endnu faas hos Portneren, Stenosgade 4 B. NB. Medlemmerne bedes aflevere deres Medlemskort til Kassereren til den aarlige Revision.

K.U.F. (K.) Ældreholdets religiøse Kreds har Møde Mandag d. 23. ds. Kl. 8¹/₃ i Stenosgade 4 B.

MUSIKFORENINGEN »STRINGENDO«

Sæson 1918—1919.

Foreningen har genoptaget sine ugentlige Sæmmenspil, som afholdes hver Torsdag Aften Kl. 7¹/₂—9¹/₂, i Lokalerne, Stenosgade 4 C. Første Koncert afholdes Onsdag den 29. Januar 1919 i Studenterforeningen. Foreningen søger Tilgang af aktive Medlemmer, (Amatører) alle Instrumenter, dog særlig Violinister og Cellister.

Foreningen optager passive Medlemmer, som mod et Aarskontingent af 5 Kr. har Adgang (reserv. Plads) til samtlige Koncerter. Henvendelser tilstilles skriftlig Foreningens Administrator *Otto Barfred*, Bjelkes Allé 17, L.

För instundande hösttermin söker **student** rum i god katolsk familj. Svar med prisuppgift till Svensk katolik, denna tidnings expedition, Bredgade 69, 2. S. ov. G.

Fidelitas genoptager sine Møder Onsdag d. 25. Septbr. Kl. 7¹/₂. Møderne afholdes for Fremtiden d. 2. og 4. Onsdag i hver Maaned.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1-4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Røllies Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 39.

Søndag den 29. September.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — En ABC for voksne. — Vreta Kloster. — Lidt om vore Skoler. — Valfarter og Pilegrimsgang i Norge. — Maria-hjemmet. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Aalborg. Portugal. — Brevkasse. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

423.

Zachæus.

Evangeliet om Jesus, der tog ind hos Tolderen Zachæus, kan give Anledning til mange Overvejelser:

1) Zachæus havde hørt af andre om Jesu Lære og Undergerninger og længtes kun efter ogsaa selv en Gang at faa ham at se.

Den selv samme Lærer og Mester, som imødekom Zachæus's Ønske, venter ogsaa blot paa, at vi skal nærme os ham og glæde os ved hans Nærværrelse. Han bor midt iblandt os, Dag og Nat dvæler han i vore Tabernakler for vor Skyld. Men ak, det viser, hvor svag vor Tro er, at at vi, skønt vi ved dette, kan gaa hans Hus, hans Bolig forbi uden at træde indenfor og bevise ham vor Ærefrygt og vor Hengivenhed; vi ved, at han staar for vort Hjertes Dør og banker paa, og vi lader ham slet ikke eller kun saa sjældent komme ind.

2) Zachæus's Længsel efter at se vor Frelser var saa stor, at han satte alle Hensyn til Side. Han brød sig ikke om, at man maaske vilde le ad ham, naar han kravlede op i et Træ. Havde han ængstelig taget Hensyn til, hvad andre vilde sige eller tænke, saa var der maaske hverken den Gang eller senere »vederfaret ham Frelse«.

Maaske ler Verden ogsaa ad os, ad vore første Skridt paa Frelsens Vej; men lad os ikke bryde os om det og roligt sætte os ud over alt sligt, saa vil ogsaa vi, ligesom Zachæus, tiltrække os vor Herres naadige Blik og faa hans egen Haandsrækning til Fuldførelsen af vor Omvendelses Værk.

3) Rørt af Zachæus's store Iver opløfter vor Frelser sine Øjne til ham og raaber: »Zachæus, skynd dig og stig ned; thi jeg maa i Dag blive i dit Hus!«

Saaledes taler Gud til den Sjæl, som følger Naadens Indskydelse, som søger og gør sig al Umage for at nærme sig Gud. Hvilken Glæde for en Synder at faa saadanne Ord at høre af sin Gud, hvem han ved egen Skyld har været fjern fra, men i hvis Nærhed han nu atter tør fryde sig.

4) Jøderne knurrede over vor Frelser's Venlighed imod Zachæus og sagde: »Han har taget Herberge hos en Synder!« Men hverken vor Frelser eller Zachæus lod sig forstyrre af det.

Lad os — ligesom ovenfor nævnt — ogsaa heraf lære roligt at sætte os ud over Menneskenes Spot, naar de som Jøderne her søger at latterliggøre vore Gerninger og Foretagender for saaledes at afholde os fra Opfyldelsen af vore religiøse Pligter.

5) Endelig maa vi hos Zachæus beundre Naadens omskabende Magt. Saa snart han er greben af Naaden, saa er han ogsaa med det samme et andet Menneske: han er opflammet af Kærlighedens Ild og besjælet af Retfærdighedens Aand; han giver Halvdelen af sit Gods til de fattige, og har han forurettet nogen, er han villig til at gøre det godt igen, ja endog at give ham fire Fold tilbage.

Her har vi et smukt Billede paa en oprigtig og fuldkommen Omvendelse. Heraf kan vi lære, hvor højt vi kan naa op ad Hellighedens stejle og trange Vej, naar vi blot følger Naadens Indskydelser og lader den herske og regere i vort Hjerte. Hvem kan da endnu tabe Modet og tvivle om sin Frølse, siger den h. Ambrosius, naar vi ser hen til Zachæus, som omvendte sig, og hvem der efter megen Synd og Uret alligevel vederfaredes Frølse.

Efter *Ambrosius Guillois,*
curé de Mans.

En ABC for voksne.

Y.

Ydmyghed.

Hvis der altid er en stor Afstand mellem det, der prædikes, og det, der gøres, mellem den, der prædiker, og den, der skal udføre det, som Prædikenen siger — og her-til hører samme Prædikant jo ogsaa — saa gælder dette ganske særlig Ydmyghedens Dyd. Og her kan det gaa mangen en stor Prædikant som hin Embedsbroder, der havde talt vældige Ord imod Umaadeholdenhed i Mad og Drikke. Da han nemlig efter Gudstjenesten blev bedt op hos Baronen i den Landsby, hvori Missionen afholdtes, og blev bænket i Spiseværelset bag ved nogle høje Vinglas, da sagde hans Vært under Taflet: »Hr. Pater, jeg blev helt forskrækket ved Deres Ord i Kirken, men nu, da jeg ser Dem spise, begynder jeg igen at fatte Mod.« —

En Lærer i det aandelige Liv sagde en Gang: Hovmodet eller Forfængeligheden viger først fra os tre Dage efter, at vi er døde. Derfor prædikes der ogsaa bedst om Ydmyghed — ikke ved mange smukke Bevisførelser i Talen, men ved det stille og dog saa talende praktiske Eksempel. En saadan stille, men kraftig Prædiken var mange af vore Helgeners Levned. Naar den h. Vincent de Paul, der dog senere beklædte en meget anset Stilling i Paris, altid lagde an paa at undervise de fattige og de fangne og helst underviste de ringe Folk paa Landet, naar den store Kirkelærer og senere Kardinal Bonaventura helst afbrød sine Studier for at gaa ned i Køkkenet og hjælpe til med at vaske Tallerkener og Fade, naar den h. Franz Xaver for at komme til Miako, Japans Hovedstad den Gang, løb som en Tjener ved Siden af en fornem Japaners Bærestol — saa er disse Eksempler en langt bedre Tale til Ydmyghedens Pris end lange Prædikener, navnlig naar disse holdes paa en varm Eftermiddag.

Da den h. Ignatius Loyola en Gang sammen med P. Lainez foretog en meget lang og besværlig Fodrejse, blev han Genstand for Folks Morskab, thi han haltede lidt og var daarlig klædt. Da skyndte P. Lainez paa ham

og sagde: »Det er vist bedst, vi gaar lidt hurtigere.« Men den h. Ignatius blev staaende og sagde: »Nej, tværtimod, lad os gaa rigtig langsomt, for at Folk des mere kan more sig!«

Hvem af os almindelige Mennesker har mon opnaaet denne Aandens Overlegenhed, denne sande dybe Ydmyghed og Sagtmodighed, der lyser ud af dette Svar? Hvis vi gik over Gaden og opdagede, at Folk kigede efter os og lo — vilde vi ikke straks frygte, at vor Hat, vor Overfrakke, vore Benklæder ikke var *comme il faut*?

Og dog maa vi ikke tro, at disse store Helgener har faaet deres store Ydmyghed ligesom i Vuggegave. Vi maa ikke forveksle disse Helgen-Naturer med visse gode og bløde Menneskeplanter, der ligesom titter frem bag deres Skjulested og allerede med Øjnene beder om Forladelse for, at de tillader sig at eksistere. Thi den Slags forkrøblede Mennesker finder vi ogsaa paa vor Livsvej. Nej, vore Helgener førte tit en haard Kamp med deres naturlige Hovmod og Selvgodhed, og om de alle helt fik Bugt med den, ved jeg ikke. Men de kæmpede da og gav Beviser paa heltmodig Selvfornægtelse.

»Discipelen er ikke over Mesteren,« sagde Herren kort efter, at han til sine Apostles umaadelige Forundring havde bundet et Forklæde om sig og vasket deres Fødder.

Derfor er Ydmyghed et væsentligt Element i den katholske Kirkes Lære og Liv. Lad os aldrig glemme det! Kirkens Lære maa være ydmyg, ligesom den ringe, fattige Jesus af Nazareth var ydmyg, og Kirkens Liv maa ogsaa være præget af Ydmyghed, ellers vilde den ikke gaa imod denne Verdens Aand og Sekternes Aand, hvis Oprindelse er Hovmod.

Dette er noget, alle Konvertitter maa sande. Thi inden de kan faa Fred og Fasthed indenfor den katholske Kirke, maa de gøre et Spring — lige ind i Ydmygheden. De maa lade sig belære, at de ikke paa egen Haand kan forklare Bibelen og bestemme Dogmerne, at de pænt skal rette sig efter den gamle Kirkes Skik og Brug med Kors-tegn, Knæfald, Vievand o. lign. Ja, de maa bekende sig som stakkels Syndere og bekende disse Synder for en retmæssig Præst. Og naar de har gjort det, kommer Ydmyg-

hedens sidste og største Prøve: at bekende Troen paa Kristi Nærværelse i den lille Hostie og gøre det samme, som de hh. tre Konger gjorde for Barnet i Bethlehem: falde ned og tilbede Herren.

Som nævnt i »Konvertitter« vakte det i sin Tid stor Opsigt, at den ansete Historiker, Professor Albert v. Ruville i Halle, brød med Protestantismen og vendte tilbage til den katholske Kirke. Man søgte at forklare dette Skridt, thi for udenforstaaende var det mærkeligt, at en højtdannet Professor ved et protestantisk Universitet søgte »Pavedømmets Mørke«, »Mariatilbedelse« o. s. v. frem for det »rene Evangelium«. Hvis den ansete Lærde var bleven vantro eller religiøs ligegyldig som de fleste af hans Kolleger, saa vilde der ikke have rejst sig den mindste Modsigelse. »Men fordi I ikke er af Verden, derfor hader Verden eder,« sagde den guddommelige Mester til sine Disciple. Ruville offentliggjorde sin Konversions Historie. Den er heldigvis udkommet i en god norsk Oversættelse og anbefales paa det kraftigste, baade fordi Sproget er meget let at læse ogsaa for danske Læsere, og fordi Indholdet er saa overordentlig rigt paa interessante og gode Tanker.¹⁾ Ogsaa i nogle andre Bøger har Ruville udtalt sig om Kirkens Sandhed. Han fremhæver nemlig i en Bog (»Das Zeichen des echten Ringes«) Ydmygheden i Kirkens Lære og Liv som et aabenlyst Tegn paa dens guddommelige Sendelse, som den store Nøgle for udenforstaaende til at naa ind i dens Sandhedsrige. Denne Ydmyghed finder han i Autoritetstroen — baade fra Kirkens Side, at den modig hævder den imod hele Verdens Spot og Angreb, og selvfølgelig fra de troendes Side, der underordner sig en Hyrdemyndighed til Trods for Protestanternes »Friheds-« og »Videnskabs-« Snak. Ydmyghed finder han f. Eks. ogsaa i Kirkens Andagt til Guds Moder Maria. Han siger her:

»Gudsmoderens inderste Natur staar i en bestandig Modsætning til Protestantismens inderste Væsen. Her reneste Ydmyghed og Hengivelse, der Individualisme og Protest. Hvorledes skulde

¹⁾ Dr. Albert von Ruville „Tilbage til den Hellige Kirke,“ Kristiania, St. Olavs Trykkeris Forlag 1915. 142 Sider. Den lille, godt udstyrede Bog egner sig navnlig for dannede Læsere og tvivlende Sjæle.

her komme en Tilnærmelse? Enhver Protestant ejer — selv om han i og for sig godt kan være tilbøjelig til et ydmygt Sindelag — dog en stærk religiøs Selvbevidsthed, en Tillid til sin egen personlige Indsigt, eftersom der jo stadig appelleres til hans egen Dom i de højeste Spørgsmaal. Dette formindsker Forstaaelsen for den h. Jomfrues ejendommelige Væsenshøjhed, thi denne Højhed er Ydmyghed.«

Men den største Prøve paa Ydmyghed finder han i Kirkens Lære og Praksis om det allerhelligste Sakrament. Kirken forlanger, skriver Ruville, at den enkelte Katholik »i Eukaristien anerkender Nærværelsen af det Legeme, som har lidt paa Korset og er uløselig forenet med Guds sønnens Sjæl. I den uanselige Hostie skal han tilbedende hilse Kongernes Konge. At dette er et stort Krav, en haard Prøvelse for den til Hovmod tilbøjelige Menneskesjæl, der helst vil sætte sig ud over den Slags »Nonsens«, det har Jesus nøje vidst i Forvejen. Men han har alligevel krævet det, netop for at det hovmodige Sind grundig skulde overvindes.«

Ruville fortsætter: »I de troendes Liv gælder det nu om stadig at øve Ydmyghed og at vise den. Hele Guds-tjenesten er anlagt derpaa . . . Med hvilken ophøjet Foragt ser ikke en Protestant, dannet eller udannet, ned paa den katholske Kirkes »Udvortesheder«, paa Knæfald, Kors-tegn, hyppige Bønner, Vievand o. s. v. Saadan noget behøver han jo ikke, han tjener sin Gud, som det passer ham, og ikke som andre Mennesker har udtænkt det . . .

Nej, det er ikke sandt, at man kan bede lige saa godt, naar man — uden særlig Grund — bliver siddende i sin Stol i Stedet for at knæle ned; det er ikke sandt, at man kan have lige saa andægtige Følelser, naar man opfører sig i en Kirke, som om det var en almindelig Forsamlingssal, end naar man benytter sig af de katholske Andagts-Ceremonier.... »Vi skal blive som Børn.« Dette Christi Bud bliver bestaaende, selv om fritænkeriske Protestanter haaner og spotter derover.

Protestanterne holder af at øve skarp Kritik imod Katholikkernes Lydighed overfor Præsterne, navnlig at de ydmyger sig for dem (i Skriftestolen). For Gud, som er i Himlen, skal man bøje sig, ikke for Menneskene, siger de. Dette kan jo være rigtigt nok overfor deres egne Prædikanter, der ikke har modtaget nogen Myndighed fra Gud, men dette vilde ikke passe paa den

katholske Kirke. Den| katholske Præst skal i sin Egenskab af den ved Sakramentet kaldte Hyrde forlange de Beviser paa Ydmyghed, som gennem ham bringes Frelseren. . .

Der er en stor Forskel, om man taler ydmyge Ord om sig selv, eller om man virkelig beviser et Medmenneske Ærefrygt! Der er en stor Forskel, om man i det protestantiske »Skriftemaal« saadan i Almindelighed bekender sig som Synder — hvormed man jo kun giver Udtryk for en almindelig Kendsgerning — eller om man uden Forbehold meddeler sine enkelte Synder i Skriftestolen for af Skriftefaderen at modtage Formaninger, Irettesættelser, ja en paalagt Bod. Kun disse følelige Ydmyghedsbeviser kan være en Prøve paa virkelig Ydmyghed. Talemaader alene kan Gud ikke bruge. Det er en stor Skade for Protestestantismen, at den intet Skriftemaal har. Men alle Forsøg paa at indføre det er forgæves, da der mangler de retmæssige Præster, som Kristus har overdraget Fuldmagten at løse eller binde. . .

Præsterne har jo den samme Forpligtelse, som Lægfolk har. Ogsaa de maa vise Ydmyghed overfor deres ligestillede eller undergivne. Biskoppen, ja den H. Fader selv, skrifter sine Synder. Her gives der ingen Dispens. Saaledes viser den lille Indretning sig som en Velgerning, der til syvende og sidst virker befriende og opløftende, ikke fornærmende. Kærligheden tager dens Braad.«

Det er heller ikke noget Bevis imod Kirkens Ydmyghed, skriver Ruville, om den katholske Gudstjeneste holdes saa højtideligt som muligt, at Biskopper eller Paven optræder med Pragt paa deres Embeds Vegne. Som om ikke netop denne Pragt var Udtryk for Kirkens Tros- og Festglæde! Som om ikke den enkelte Biskop godt kunde forene sin Stillings ydre Værdighed med Hjertets dybeste Ydmyghed, som om ikke en pavelig Tiara kunde være tungere at bære end en Tornekrone!

En anden Sag er Spørgsmaalet om, i hvilken Grad den enkelte Katholik, den enkelte Præst, Biskop og Pave personlig har stræbt efter Ydmyghedens Dyd. Naar Kirkens Hyrder ikke har rettet sig efter Christi Formaning om at være sagtom og ydmyg, saa har de somme Tider allerede i Historien modtaget en retfærdig Straf for deres Fejl — ogsaa som Stand, som Helhed. Mange daarlige Hyrder ydmygedes dybt ved den saakaldte Reformations Udbrud. Men var da mon de skraalende, kævlende Reformatorer bedre? Var de prægede af Ydmyghed og Kærlighed og

Renhed? Blev Skandalen ikke langt større ved Luthers notoriske Trods og Hovmod?

Indirekte har denne Ydmygelse naturligvis gavnet Kirkens Mænd, og vi maa huske paa, at alle personlige Fejl, der saa tydelig fremtræder i Kirkehistoriens Forløb, mangfoldige Gange opvejes ved glimrende Beviser paa de ledende Personers som hele Folkets Fromhed og Ydmyghed lige fra Pius I til Pius X, fra Petrus til Benedikt XVI! Men disse Beviser vil hovedsagelig findes i Kirkens hele daglige Liv, i vore Helgeners Levnedsløb, i Ordensstiftelsernes Historie, i det rige Tros- og Andagtsliv, man kan finde hos Millioner beskedne, jævne katolske Kristne i store og smaa Menigheder.

Alt i alt er Kirkens Lære som dens Praksis en vældig Opfordring til og Indøvelse i Ydmyghed, i at overvinde en af Menneskenaturens Hovedsynder: den overdrevne Selvfølelse, Hjertets Hovmod. Og det véd vore Fjender vel. Derfor slaar de om sig med »Videnskab« og »Kunst« og »Fremskridt« og »Lys« og »Oplysning«, derfor er de saa sene til at komme den nær, derfor advares imod den, derfor læser man ingen katolske Bøger eller Aviser eller Berigtigelser. Thi tænk — om den virkelige ejede Sandheden, saa maatte de jo paa Knæ for den! Og knæle — nej, det vil Verden ikke. *F. F. M.*

Vreta Kloster.

(Ved et beklageligt Uheld udfaldet mellem Nr. 36 og Nr. 37).

Også pensionærer træffer vi fra tiden omkring århundredskiftet, både mænd og kvinder. Der er enkefru Ingrid Sonadotter, som i 1395 afsluttede kontrakt, ved hvilken hun tilsikrede klostret $1\frac{1}{2}$ otting, en hustomt og tre agre, alt i Bärlösa i Vreta sogn, imod livsunderhold, men fem år senere mod livsvarigt underhold for sig og sin voksne søn overdrog konventet sin arvegård på $2\frac{1}{2}$ otting i samme landsby. For berettigelsen af denne sidste gave måtte konventet dog skaffe sig lagmandsdom.⁷⁰⁾ Samme dag, sidstnævnte kontrakt udfærdigedes — vorfrues fødselsdag 1400

— indgik også Ramburg Karlsdotter og gav ligeledes 2¹/₂ otting for sit livsunderhold.⁷¹⁾ Ægteparret Niclis Pyting og Kristin gav i 1412 to ejendomme i Östergötland, imod at konventet fødte og holdt dem til dødsdag; desuden skulde klosteret have det løse, de ved sin død havde i klosterboligen.⁷²⁾

I forarbejderne til dominikanerinden st. Ingrid Etlofsdotters kanonisationsproces findes Vreta omtalt som sygehjem. Ingrid havde været første forstanderinde for det af hende grundlagte kloster i Skeninge i Östergötland og døde 1282. Fra 1412 bestræbte man sig i Sverige officielt for at få hende godkendt af paven som helgen, og kirkeforsamlingen i Basel påbød yderligere undersøgelser. Et afhørt vidne forklarer da under eds tilbud, at da hun i sommeren 1415 var så syg i skinnebenene, at hun ikke kunde gå af stedet, besluttede hun, med sin mands forlov, at lade sig flytte til Vreta kloster og blive resten af sit liv der. St. Ingrid viste sig imidlertid for hende i drømme og truede med uhelbredelighed, ifald hun forlod sit hjem.⁷³⁾

Ihvorvel de fremdragne begivenheder ikke kan betegnes som blotte forretningssager og uinteressante — de er jo udtryk for den katolske tids religiøse ånd — så er det dog interessantere, når der gives os indblik i klostersamfundets indre liv. Og sådanne byder Vretas historie os gentagende.

I den i 1520 skrinlagte Linköpingbiskop Nils II Hermansons levnet fortælles, at d. 18. marts 1405 lå søster Benedikta Nicolai stum, døden nær, allerede halvandet døgn. Den 80-årige underpriorisse Hillika stod med flere søstre ved hendes leje, og med abbedissens tilladelse gjorde de Gud og st. Nils det løfte, at kom den syge sig nogenlunde, »skal søster Benedikta gå barfodet til hans grav (i Linköping domkirke), og med hende jeg tilligemed andre søstre, som dertil får lov af abbedissen,« og dér skulde de ofre et vokshjerte. Straks løftet var gjort, slog den syge øjnene op og begyndte at tale, hvorefter hun blev rask. »Vidner til dette er nævnte klostres søstre i et antal af omkring 30.«⁷⁴⁾ Af denne fortælling ses bl.a., at Vretas nonner også kom udenfor klosteret. Da Hillika eller Hylleka er et sjældent navn, og tidspunktet passer,

er det nok denne samme nonne, om hvem det berettes,⁷⁵⁾ at hun i klostret havde opfostret en fattig pige, Katarina Haraldsdotter, fra barnsben af; da så denne ønskede at blive nonne, skænkede ridder Jöns Hjernes enke Kristina i 1379 som medgift en otting jord, der skulde kunne indløses af hendes slægt for 60. m. p.

Lidt om vore Skoler.

I Dagbladet *København* fandtes Søndag d. 15. Septbr. følgende lille Indlæg under Overskriften: Hvad mener De:

Naar Pastor Oluf Rothe i sit lille Ugeblad »Kirken« taler om et Barn, der »er blevet opdraget i de katholske Skolers fordærvede Luft«, er der mon saa ikke i den Udtalelse baade moralsk og juridisk Grundlag for retslig Tiltale mod Bagvaskeren? Hans Udtalelse er saa meget mere grell, som adskillige af hans Kolleger mener ganske det modsatte om de katholske Skoler; Pastor Just Christensen sagde f. Eks. for 3 Aar siden til en Bekendt af mig, at de Børn, han fik til Konfirmationsforberedelse fra de katholske Skoler, var de bedst underviste, han overhovedet fik.

Ærbødigst

En af Deres mange katholske Abonnenter.

— — —

Pastor Rothes Udtalelse forekommer os ganske uforsvarlig, og der er under alle Omstændigheder moralsk Grundlag for et Sagsanlæg. Om der tillige er juridisk Grundlag, tør vi ikke afgøre. »Fordærvet Luft« kan jo fortolkes paa mange Maader. Hvis man f. Eks. holder paa, at kun det evangelisk-lutherske er i Stand til at producere »ren Luft« i Skolen, saa maa enhver anden Luft vel kunne betragtes som »fordærvelig«.

Red.

I samme Blad fandtes som Fortsættelse heraf tre Dage senere følgende hjertelige Hilsen til vore Skoler:

Pastor Oluf Rothe synes at have stillet sig den Opgave at arbejde for Bevaringen og Udviklingen af det religiøse Snæversyn, som det aandelige Tyranni under Enevælden velsignede os med. Pastorens usmagelige Pjece: »Hvorfor vi ikke er Katholikker« og hans nu i »Kirken« fremsatte usømmelige Udtalelse om »Luften« i de katholske Skoler er Vidnesbyrd derom.

Det er ikke Umagen værd at virkeliggøre den Tanke, en Katholik udkastede i dette Blad den 15. ds.: at anlægge Sag mod Hr. Rothe for hans sidste Hjertesuk. Den læsende og tænkende

Del af Danmarks Befolkning er nemlig i vore Dage ikke modtagelig for de Ammestueeventyr om andre Trossamfund, som ældre Slægtled slog sig til Taals med.

De katholske Skoler behøver i øvrigt ikke nogen offentlig Anbefaling. Ønsker nogen at høre nærmere om deres Værd, kan det ske hos os, der kender dem, fordi vore Børn har den Lykke at faa deres Uddannelse i dem.

A. F. Beyer.

Artillerikaptajn.

Valfarter og Pilegrimsgang i Norge.

Det er en ærværdig gammel Skik i Kirken at holde Processioner, ligesom Kirken anbefaler de Valfarter, der finder Sted i en from Hensigt, paa opbyggelig Maade og uden Forsømmelse af Kaldspligter. Jesus og Maria drog med Jødernes Skarer op til Jerusalem, og de Kristne valfartede senere hen til de Steder, hvor Jesus vandrede, eller hvor Apostlene og Martyrerne led Døden for Christi Skyld.

Ogsaa det middelalderlige, kolde Norden havde sine Valfartssteder. Her som andre Steder havde Kirken sine kære Minder, som blev værnet med Pietetens og Kærlighedens Aand, indtil den fra Tyskland importerede Lutherdom blæste sin bidende Vind ind i alle nordiske Hjerter og dræbte saa mangt et Minde om Kirkens Blodvidner i Nordens Riger.

Et saadant Sted og en saadan Valfartskirke var Domkirken i Nidaros eller Nidarosdomen, som den kaldtes. Kirken blev bygget over St. Olavs Relikvier af en Række af Norges Ærkebisper, men Ærkebisp Øistein regnes for at være Kirkens Bygmester. St. Olav, Norges Konge, led Døden paa Stiklestad for Hvide Krist's Sag i Aar 1030. Alle hans Kampfæller var døbt; mange var døbt samme Dag, Kongen faldt. De af Kongens Mænd, som ikke vilde afsværges deres gamle Tro og lade sig døbe, blev sendt bort. Kampen stod saaledes kun mellem Kongens kristnede Skare og de hedenske norske Bønder, som havde rejst sig mod Kongen af Raseri og Trods mod den nye Lære, Kristendommen. St. Olav var stor og stærk i Døden, og hans Tro sejrede ved hans Fald. Han led Døden for Christi Skyld. Hvide Krist overvandt Asatroen og de gamle Guder Odin

og Thor; det gamle Ord om, at Martyrerne er Kirkens Udsæd, vil mindes ogsaa her.

Norge blev kristnet, og Olav Konge kaaredes til Folkets Helgen. Men de Undere, som fandt Sted ved Martyrkongens Lig, gav Bud, ikke blot til de gamle Nordmænd, men var ogsaa rygtedes i andre Lande.

Naar Tiden nærmede sig til St. Olavsdag den 29. Juli, genlød Vejene, som førte til Trondhjem, af Pilegrims-skarernes Sange og Bønner, og de flokkedes i Titusindevis om Helgenens Grav i Nidarosdomen i Bøn om Helsebod for Legeme og Sjæl. Og mange var de naadefulde Helbredelser og Undere, som fandt Sted. Den gamle Beretning om disse Festdage siger kun, at Undrene var for mange til at kunne optegnes.

Det 16. og 17. Aarhundrede var Skuepladsen for Kampene mellem de fanatiske, frafaldne Munke og Forkæmperne for den gamle katholske Tro. Paa Kongebud og ved Hjælp af Krigsmagt og rovbegærlige Adelsmænd deformeredes Norge. St. Olavs Lig blev til Slut paa Befaling af den kongelige Embedsmand kastet ud af Kirken og begravet paa et ukendt Sted eller kastet i Havet. Ingen vidste, hvor Kongens Lig laa begravet. De gamle Katholikker, som var forblevet trofaste, døde bort, og Landets Befolkning glemte sin gamle Historie, og den katholske Tro blev knust.

To Hundrede Aar er gaaet, siden St. Olavs Lig blev fjernet fra Nidarosdomens Alter. Omsider er gamle, skammelige, lutherske Lovlænker faldet. Nu læses atter katholsk Messe, og nu faar igen katholske Kristne Lov til at bo og bede og bygge i gamle Norge. Pilegrimme har igen vist sig i Nidaros samt paa Stiklestad, hvor St. Olav faldt.

Den 29. Juli i Aar samledes allerede for tredje Gang i Trondhjem en lille Flok Pilegrimme paa rigtignok kun 19 Stykker. Men naar der ses hen til, at det første Tog til Stiklestad paa Olavsdagen efter Reformationen bestod af tre Deltagere og det andet af tolv Deltagere, saa beviser disse smaa Tal, at Interessen øges Aar for Aar og paa Trods af de uhyre lange Afstande og den ulykkelige Krigstid.

Da disse Pilegrimsfærder har Interesse ud over Trondhjems By, skal her berettes, hvordan de nu finder Sted.

Det var det allerherligste Vejr paa St. Olavsdagen den 29. Juli i Aar, som i de andre to Aar, Rejserne har fundet Sted, hvilket jo ogsaa kan tages som Bevis paa St. Olavs Bevaagenhed. Kl. 6 Morgen hørtes Messen i St. Olavs Kirke i Trondhjem, hvorpaa alle Deltagerne, efter en mere eller mindre kraftig Frokost, begav sig til Toget, som førte Pilegrimmene til Værdalen, Stiklestad, hvor Olav faldt. Fra Værdalen Station og til den gamle katholske Kirkebygning (som nu er Statskirkens Ejendom) paa Stiklestad gaar Vejen gennem de smilende herlige Landskaber, som kaldes Værdalen. Dejlige og smukke Enge under runde, skovbevoksede Aase og Højder skifter med løvrige og sagte bruisende, bladrige Lunde. Jorden er meget frugtbar, og Naturen skifter i Himmels Blaa mellem hvide Fjerskyer og det frodige, grønne Land. Hen over Engene aner man en lille rislende Elv.

Bedende gaar den nye Tids Pilegrimme langs Vejen. Vejen er saa lang som den glædefulde, smertefulde og herlighedsfulde Rosenkrans, bedt i Rækkefølge efter hinanden. Og Præsten beder: »Hil dig, Maria, fuld af Naade o. s. v.«! højt, saa det klinger under Himmelen, og Pilegrimmene svarer: »Hellige Maria, Guds Moder, bed for os Syndere nu og i vor Dødstime, Amen«, saa Ekkoet svarer mangedobbelt i Skovene ved Vejen. — Der ser vi den gamle, hvidkalkede Kirkes Spir mellem Kirkegaardens Trækroner. Højt beder Pilegrimmene det lauretanske Litani, og snart er vi ved Mindestøtten til Ære for Martyrkongen.

I Hast rejses nu et Alter, og den gamle 60-aarige Missionspræst, Dekanen for Nord-Norge, Elsasseren Pastor Riesterer, læser Messen. Han har været fastende denne Dag, som mange Dage før, men vel aldrig saa langt ud paa Dagen som her indtil hen imod Kl. 3 Eftermiddag.

Lyst og lifligt lyder Messens Sange for Gud, som ofrer sig paa Alteret til Menneskenes Vel og Helsebod. Den gamle hvidhaarede Præst med det lange hvide Skæg og alle Deltagerne beder med brændende Bønner og glade Salmer. Naar Messeofferet nærmer sig sin sidste Tone i *Ite, missa est*, klinger Salmen til St. Olav festlig og klar ud over den dejlige Dal, som ligger smilende i Eftermiddags-solen. Den gamle latinske Hymne *Lux illuxit*, som altid

blev sunget i Middelalderen, den saakaldte Olavs-Sekvens, klinger derpaa med et Væld af Farver ud over den forsamlede Skare. Og saa høres Tonerne af den yndige Pilegrimssalme, som fortæller om de Længsler, der rører sig i Pilegrimmenes Hjerter. Dens Ord er af en yngre Forfatter, Melodien er komponeret af Pastor Riesterer, og den synges paa Udvej og Hjemvej og især, naar man længes efter St. Olav og Nidarosdomen.

Pastor Swietlich fra Bergen talte smukt til Mængden om Olavs Kongetanke og Gerning og fandt slaaende Udtryk for Betydningen af Hærraabet »Frem, frem, Kristmænd, Korsmænd, Kongsmænd!« Den gamle Missionsveteran, Pastor Riesterer, holdt derpaa en ildnende Tale til det forsamlede Folk, hvorpaa en Lægmand forsynede alle tilstedeværende anderledestroende, hvoriblandt saas norske Studenter, med katholske Brochurer og Traktater.

Turen gik saa hjemad, men først efter at det obligate Smørrebred var vederfaredes Retfærdighed, og efter at den gamle ærværdige Martyrkirke var beset. Kirken er bygget af Graasten og har 1½ m tykke Mure. Alteret er bygget over den Sten, St. Olav hældede sig til i Døden, og Kirken skal være opført af Ærkebisp Øistein. De faldne Krigere er jordede rundt om Kirken, men Gravene er udslettet.

Klokken 11 om Aftenen var Deltagerne tilbage i Trondhjem igen, samlede til en kort Takkegudstjeneste i Sognekirken St. Olav, og her talte Pastor Spaus, S. J., forstaaelsesfuldt og inderligt om Betydningen af den Dag, som var helliget St. Olav. Han pegede ogsaa paa den Kendsgerning, at højlydt Bøn lang Vejen gennem Værdalen hen til Martyrstedet paa Stiklestad nu igen klinger som i den katholske Tid og akkurat som i katholske Lande paa Vejene til de katholske Valfartssteder. Noget enestaaende og glædelig Nyt saa langt mod Nord i Skandinavien! Dette var glædelige Ord af en af den hellige Ignatius's tro Sønner i Norden. Til Slut tonede et mangestemmigt *Te Deum* gennem Kirkerummet. Og mod Nord, Syd, Øst og Vest drog Pilegrimmen fra det gamle, mærkelige Nidaros eller Trondhjem, som det nu kaldes, Stedet og Byen ved Nidelvens Udløb i Trondhjemsfjorden.

Kristiania, den 15. August 1918.

Ivar Ruyter.

Mariahjemmet.

Til April 1919 vil det være 17 Aar, siden Mariahjemmet stod færdigt til at modtage unge Piger mellem 15 og 17 Aar for at uddanne dem i Husgerning og for at befæste dem i deres katholske Tro, inden de skal ud i Verden for at bane sig Vej til Selverhverv.

Det Tidsrum, Mariahjemmet bestemte som Uddannelsestid, var 2 Aar; man gik ud fra, at i det første Aar var de unge Piger kun Lærlinge, i det andet Aar derimod mere selvstændigt arbejdende. For Arbejde var der sørget, idet en Mængde Værelser stod rede til at modtage Pensionærer, der med deres forskellige Krav og Fornødenheder gav udmærket Lejlighed til Uddannelse for de unge Piger.

Planen og dens Udførelse viste sig at være praktisk og gennemførlig, og i en Række Aar forlod kun højst undtagelsesvis nogen Elev Mariahjemmet, før Læretiden var omme. Men Krigen, som har bragt saa mange Omvæltninger med sig, har ogsaa medført, at Kapløbet efter at tjene Penge har smittet unge Piger, saa de ikke mener at have Tid til at være her i 2 Aar. Efter deres Mening er 1 Aar endog for lang Tid at ofre paa at være Elev i Mariahjemmet, og helst vil de helt være fri for at være her, da de allerede i 15—16 Aars Alderen let kan faa Pladser uden forud at have lært Husgerning. Øvede Tjenestepiger eller Husassistenter forsvinder mere og mere, thi Fabrikker, Kontorer o.s.v., der lægger Beslag paa kortere Tid af Dagen, end Husarbejde, er i vor Tid tillokkende for unge Piger allerede i den Alder, da de netop trænger til at udvikles under ordnede Forhold saa vel sjæleligt som legemligt.

Men at søge at dæmme op imod Tidens Strøm er foreløbig haabløst; til Trods for Aftaler og Bestemmelser vedrørende deres Antagelse som Elever her er de fleste unge uvillige til at blive her de fastsatte 2 Aar, saa det efterhaanden mere og mere er bleven Skik, at Elever kommer herind for en Tid og forlader Mariahjemmet, naar de faar Lyst til noget andet. Og i alt for mange Tilfælde giver Forældrene dem Tilladelse til dette Brud paa Betingelserne for deres Antagelse som Elever her.

Men da det ikke er Mariahjemmets Mening at arbejde med et ringe Antal Elever og, for at bøde derpaa, lade Arbejdet udføre af betalte Kræfter, maatte det tages under Overvejelse, om ikke det Tidspunkt var kommet, hvilket er forudset som en Mulighed i Mariahjemmets Fundats, at Tiderne engang skulde kunne medføre, at Mariahjemmet i det mindste for en Tid standser sin nuværende Virksomhed.

Efter moden Overvejelse og med Mariahjemmets Prorektors, vor højærværdigste Biskops Billigelse menes nu dette Tidspunkt at være kommet, og det er derfor bestemt ikke at beholde Elever her længere end til For-aaret 1919, til hvilken Tid Mariahjemmets Husgerningsskole altsaa indtil videre vil blive lukket.

Det Arbejde for unge, ubemidlede, katholske Piger, som i Ly af Institutionen »Mariahjemmet« i mange Aar har blomstret, vil utvivlsomt bære Frugter op gennem Aarene. Men Gud har sikkert sin vise og kærlige Mening med nu at føre Mariahjemmet ad andre Veje. Det ser ud til, at et Arbejde for Ungdommen vil blive begyndt herinde, hvilket vil omspænde langt videre Kredse og blive mere tidssvarende, end det Arbejde for unge Piger, som for Tiden synes at være bleven overflødig.

Mariahjemmet i September 1918.

L. Stampe Charisius.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Der var fuldt Hus i St. Knudssalen i Stenosgade til »Saisonens« første Fest i Søndags Aftes, da Katholsk Ungdoms Forbund gav en pæn Koncert for Hornorkester (Dirigent Aug. Ratz) og spillede »Hr. Grylle og hans nyeste Viser«. Erik Bøghs gamle Stykke med den meget spinkle Handling fik ved den gode Udførelse, for en enkelt Rolles (Grylles: Moth-Lund) Vedkommende mere end gode Udførelse, alle Tilskuerne til med Interesse at følge de livlige Scener og høre paa de morsomme Sange, af hvilke en enkelt ny-indlagt gjorde fortjent Lykke.

Aalborg. Der var festligt og smukt i Kirken i Søndags paa Kirkevielsesfesten, og skønt Kirken allerede ved 7 $\frac{1}{2}$ Messen havde været meget godt besøgt, var den næsten overfyldt ved Højmessens Kl. 10. P. Sassen prædikede og havde som Tekst valgt de Ord af Aabenbaringen

(2.10): »Vær tro indtil Døden, og jeg vil give dig Livets Krone.« — Allerede ved de første Ord af Prædikenen studsede Tilhørerne, og man spurgte sig selv, om man ogsaa virkelig havde hørt rigtigt, saa overraskende og ganske uventet kom den Meddelelse, de indeholdt, og alle lyttede med spændt Opmærksomhed og dyb Bevægelse til Præstens dybtfølte, formanende og kærlige Ord. »Det er et gribende Øjeblik,« omtrent saaledes faldt P. Sassens Ord, »naar en døende Fader eller en inderlig elsket Moder taler de sidste Afskedsord til sine Børn; men ikke mindre vemodigt griber det triste Ord »for sidste Gang« os, naar det blandt levende gælder om at tage Afsked med dem, man har staaet nær, man har elsket. Og i dette smertelige Tilfælde er jeg i Dag, hvor jeg skal rette mine Afskedsord til eder, før jeg drager til en anden Virkekreds, som Guds Stedfortræder har anvist mig. I over otte Aar har jeg virket som Præst i eders Midte. Hvor meget har jeg ikke i den Tid gennemlevet med eder! Der findes næppe en Familie i Menigheden, som jeg ikke paa en eller anden Maade er traadt nærmere i Forbindelse med. For en har jeg døbt et lille Barn eller begravet et; en andens Børn har jeg undervist og ført dem til de hellige Sakramenter. Disse har jeg optaget i den ene saliggørende Kirke, og disse Ægtefolk har jeg viet. Give Gud, at de alle maatte prise den Stund som Begyndelsen til et lykkeligt Liv. Til hvor mange har jeg ikke uddelt Bodens Sakramente og den h. Kommunion; hvor mange døende har jeg ikke bragt Religionens Trøst, og hvor mange har jeg ikke under Kirkens Bøn fulgt til det sidste Hvilested. I dette vemodige Afskedsøjeblik ved jeg ikke noget bedre end at lægge eder Aabenbaringens Ord paa Hjerte: »Vær tro indtil Døden, og jeg vil give eder Livets Krone.« — P. S. henvendte sig saa til Forældrene, som han formanede til at opdrage deres Børn i Herrens Tugt ved at holde dem til Gudsfrygt, til from Deltagelse i Gudstjenesten og regelmæssig Modtagelse af de hh. Sakramenter og ved at vise dem et godt Eksempel; dernæst til Husfædre og Herskaber om at holde deres undergivne til en kristelig og from Livsvandel og være dem en Fader og Moder. Han bad de unge, han havde undervist og ført til den førsteh. Kommunion, aldrig glemme, at kun en i Uskyldighed tilbragt Ungdomstid er Borgen for en god Alderdom og en salig Dødstime. Han opmuntrede Børnene til som Jesusbarnet at vokse i Visdom og Naade for Gud og Mennesker, at bede med Glæde og kappes om at være flittige og brave og aldrig glemme, at Synden er den største Ulykke, værre end Døden. Ogsaa til Konvertitterne lød Formaning: »Vær tro indtil Døden . . .«, at de maatte vise sig som Kirkens trofaste Børn. Til Præsterne, Brødrene og

Søstrene rettede Pastoren en Tak for godt Samarbejde og for det gode Eksempel, de havde været for ham. — »Mine kære Sognebørn,« saaledes sluttede han, »i over otte Aar har jeg nu virket som Sjælesørger for eder. Vanskelig og hellig er denne Gerning. Hvorledes skulde jeg stakkels Synder turde paastaa om mig selv, at jeg altid fuldkommen har svaret til mit Kald. Men Gud ved, at i det mindste min Vilje altid var god, og derfor haaber jeg trygt paa hans Barmhertighed. Jeg skal nu tage Afsked med eder, og om faa Dage vil min Efterfølger tiltræde sit Embede i eders Midte. Tag imod ham med Ærefrygt, Kærlighed og Troskab, og gør ham den vanskelige Byrde, som skal lægges paa hans Skuldre, let ved Trofasthed, from Iver og Deltagelse i Gudstjenesterne og de hh. Sakramenter og ved at være et godt Eksempel for de mange Tusinder anderledestroende. I kan ikke gøre mig større Glæde og bringe mig en bedre Trøst ved min Afsked, end naar I lover mig, at I vil modtage eders nye Sognepræst med dette Sindelag og disse Forsæt. For min Person har jeg kun een Bøn — og den vil I ikke nægte mig — nemlig, at I vil bevare mig i et kærligt og venligt Minde i Hjertet, særlig i eders Bønner. Ogsaa jeg vil aldrig glemme eder, men Dag for Dag ved Bønner og ved den h. Messe indeslutte eder i mit Hjerte. Mine kære Sognebørn, lev vel! Vær alle anbefalet Jesu helligste Hjerte og hans h. Moder Marias Beskyttelse. Skulde der ikke mere gives et Gensyn for os paa denne Jord, saa vil forhaabentlig vor Trofasthed i Guds Tjeneste i Døden føre os alle derhen, hvor det evige Livs Krone vinker os som en herlig Løn, som vi ikke mere kan miste.« Det var under Taarer, Menigheden forlod Kirken, og ikke uden Grund. Vi mister i P. Sassen en sjælden udpræget Personlighed, en Mand med en kraftig Vilje, et trofast Sind og et blødt og kærligt Hjerte, der bestandig har omfattet Menigheden og frem for alt Børnene og de unge med den største Kærlighed. Han vil for os alle staa som Typen paa en ægte Katholik, og han vil ikke blive glemt. Som han vil mindes os i sine Bønner, vil vi mindes ham og bevare og pleje den gode Sæd, han har saæet i vore Hjerter, saa vi engang med Glæde kan mødes for Guds Trone. Vi vil ønske ham alt godt, naar han nu vender tilbage til sit Fædreland, Tyskland, — han, som, mens han var hos os, gjorde sig det til en kær Pligt at være dansk blandt os danske til Bedste for den Missionsgerning, der var blevet ham betroet. Gud velsigne ham! P. Sassen er kaldet til Kamillianerklosteret, nu Reservelazarettet »St. Kamillushaus« i Heidhausen, Ruhr; hans Efterfølger som Sognepræst i Aalborg bliver P. Fr. Merx, der allerede tidligere har været Præst ved Kamillianerklinikken i Aalborg.

Portugal. Frimurernes Forsøg paa at udrydde den katolske Tro i dette Land er ikke faldet heldigt ud. Efter at den Apostoliske Nuntius i Madrid, Mgr. Ragonesi, havde aflagt en officiel Visit i Lissabon, hvor han blev modtaget af Republikkens Præsident, kom der en Anmodning fra Regeringen om Genoptagelsen af den diplomatiske Forbindelse mellem Vatikanet og Portugal. Sagen blev ordnet i Juli Maaned, da Paven anerkendte Don José Felicien da Costa som Republikkens første Repræsentrant ved Vatikanet.

Brevkasse. Hr. Redaktør! Maa jeg have Lov til, skønt jeg ikke er nogen Videnskabsmand, dog at komme med et Par Tilføjelser til Pastor Jensens Anmeldelse af P. Steidls Bog om Knud den Hellige. Pastor Jensen bebrejder P. Steidl en vis Mangel paa kritisk Sans, og det kan godt være, han paa enkelte Punkter kunde have vist mere Kritik overfor de gamle Beretninger. Den moderne Bedømmelse af Helgenlegenderne er dog ikke ganske ensartet. *Delehaye* fordømmer disse skarpt i »*Les legendes hagiographiques*«, Bruxelles 1905, og udleder dem delvis af hedenske Saaer, fra Buddha og Venus. Professor ved Universitetet i Tübingen, *H. Günther*, slutter sig i sin Bog: »*Die christliche Legende des Abendlandes*«, Heidelberg 1910, helt til *Delehaye*. Man bør ikke undervurdere de Resultater, disse Forskere er naaet til, skønt de er gaaet radikalt til Værks og derfor ogsaa har mødt Modstand. *Delehayes* Bog er endog bleven forbudt i Rom. Andre, som Professor *Kaulen*, har gaaet en Mellemsvej mellem Hyperkritik og Kritikløshed, og P. Steidl har vistnok nærmest stillet sig paa samme Standpunkt som denne Forsker. Der findes i de gamle Helgenbiografier en hel Del Legendestof, der ikke vil kunne bestaa for en kritisk Prøve. Det er endvidere fastslaaet, at de gamle Biografer ofte benyttede andre Forbilleder; for kun at henvise til et Eksempel skal den yngre norske *vita Sancti Olavi* have brugt *Ælnoth* som Forbillede paa flere Steder. Men Kritikken kan drives for vidt, og vi vil derfor ikke glemme, at *Ælnoth* og Forfatteren af »*Passio*« er Knuds samtidige, og saalænge de ikke modbevises af andre og bedre Kilder, har vi ikke Lov til at forkaste dem. Saaledes siger disse Kilder f. Eks., at Knud daglig overværede den h. Messe, at han fastede strengt hver Fredag, at han lod sig hudstryge af sine Huskapellaner o.s.v. Naturligvis maa man altid betragte St. Knud paa Baggrunden af hans Tid og de Forhold, under hvilke han levede. Til Slut henviser jeg til Artiklerne i Ugebladet 1886, der handler om dette Emne. Og endelig vil jeg takke Forlaget for det smukke Titelbillede, hvormed det har udstyret Bogen. Deres ærbødige *Iagttaget*.

Kortfattet Gennemgang af Troslæren.

For dem, der ønsker at stifte Bekendtskab med den katolske Kirkes Lære, ligesom for dem, der ønsker at genopfriske deres Kundskaber om Religionen, afholder jeg efter den Maalestok, der er den almindelige ved Konvertitundervisning, hver **Torsdag Aften Kl. 8, første Gang Torsdag den 3. Oktober**, Gennemgang af Troslæren. Undervisningen foregaar i Forsamlingsværelset, Bredgade 64 (Indgang gennem den lange smalle Gaard og opad Trappen til 1. Sal). Alle er velkomne.

Det er ikke nogen Fortsættelse af den bredere og dybere anlagte Gennemgang af Troslæren, som jeg i Vinteren 1916—17 afholdt paa Frederiksberg; en saadan haaber jeg at kunne paa-begynde senere.

Jacob Örlík, Præst.

Kirkelig Kalender.

29. Sept. 19. Søndag eft. Pintse. Rosenkransfest. *)	6. Okt. 20. Søndag eft. Pintse.
30. — M. Hieronymus, Kirke- lærer og Bekender.	7. — M. Rosenkransfest.
1. Okt. Ti. Remigius, Biskop og Bekender.	8. — Ti. Birgitta, Enke.
2. — O. Værneenglene.	9. — O. Dionysius og Lidel- sesfæller, Martyrer.
3. — To. Ferialdag.	10. — To. Franz Borgia, Be- kender.
4. — F. Franz af Assisi, Be- kender.	11. — F. Ferialdag.
5. — L. Marias Officium.	12. — L. Marias Officium.

*) Efter Direktoriets Angivelse henlagt til denne Søndag.

Den katolske Højskole.

Møde Tirsdag den 1. Oktober Kl. 8 Aften

Niels Hansen: Katholikker, jeg har kendt.

Sangbogen *Sursum corda* medbringes. Nr. 54 og 81 synges.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenogade 4 B. **Adgang 25 Øre.**

St. Ansgars Kirke. Søndag d. 29. Septbr. **ingen** Procession.

K. U. F. **Yngreholdet** (13—17 Aar) har **Møde Søndag d. 29. ds. fra Kl. 8—9^{1/2} Aften** i Stenogade 4 B. Foredrag med Lysbilleder af Pastor Schindler, Sekretær i K. U. F.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer bedes erindre Tilbedelsen i St. Ansgars Kirke Fredagen d. 4. Okt. til de aftalte Tider.

Unio. Fredag den 27. Septbr. alm. Møde i Café du Parc, Gyl-
denløvesgade 4.

Agnesforeningen afholder Aftenunderholdning Søndagen den 29. September Kl. 8 i Gymnastiksalen i Boyesgade. Billetter à 1 Kr. for voksne og 50 Øre for Børn.

Da **Katolsk Bønnebog for Ungdommen** er udsolgt og et nyt Oplag under Forberedelse, anmodes d'Herrer Præster, som kunde ønske eventuelle Forandringer, Rettelser, Tilføjelser m. m., om at indsende deres Forslag snarest til det Apostoliske Vikariats Forlag, Kbhvn. K., Bredgade 64, senest inden 15. Oktober.
Pastor v. Kettenburg.

St. Josefs Gilde, st. 1885. **3die Grad** holder Møde Mandag d. 30. Septbr. Kl. 8 Aften pr., Bredgade 67. *Gradsmeesteren.*

Mødreforeningen. Ti. d. 1. Okt. Kl. 8^{1/4} læses i St. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens afd. Stifter, Pastor Böhmer.

Aarhus. **Aftenunderholdning** i Forsamlingssalen Sønd. d. 29. Septbr. og Søndag d. 6. Oktbr. Kl. 8. Der opføres af Dilettanter: »**Flyttedagen**«, Lystspil i 5 Akter af Henrik Hertz.

Som **Husbestyrerinde** eller til Selskab og Nytte søger ældre dannet katolsk Dame Stilling hos velsitueret Dame, Herre eller enlige Folk. Er sprogkyndig, lidt musikalsk og meget dygtig til al Slags Madlavning m. m. Vant til selvstændigt at styre et Hjem med Orden og Økonomi. Besidder et godt Humør. Fineste anbefaling haves. Paa Lønnen ses ikke saa meget. Billet, mrkt. »Paalidelig«, Poste restante, Fruens Bøge.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. ø. G. 1-4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 40.

Søndag den 6. Oktober.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — En ABC for voksne. — Rejseoplevelser. — Et lille Træk af Livet. — Danmarks katholske Kirkesag. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Ordrup. Sverige. Nord-Amerika. — St. Hans Kirke i Hørsholm. — Brevkasse. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

424.

»Dagene er onde.« (Ef. 5,16.)

Det kan somme Tider gaa en saadan, at en Sang sætter sig fast i Hukommelsen, saa man slet ikke kan blive af med den igen. Uden at vide hvorfor, kan man saa gaa og nynne paa den samme Melodi fra Morgen til Aften flere Dage i Træk. Saadan er det i den sidste Tid gaet mig med den lille smukke Sang til Lærken, hvis ene Vers lyder:

»Drys dine Toner i Vaardagen ud,
Sangen forsoner, naar Sorgen gaar Bud.
Lær os mod Lyset at synge,
Livet har nok, som kan tynde.«

Jeg ved ikke, om den, der har digtet disse Linier, har tænkt paa noget kristeligt ved det, men i hvert Fald er det en ægte kristelig Tanke, han udtrykker. Det er i Virkeligheden den samme Tanke, vi finder i Epistelen i Dag, hvor St. Paulus skriver til Menigheden i Efesus, at de skal »tiltale hverandre med Psalmer og Lovsange og aandelige Sange og synge og juble for Herren«, fordi — »Dagene er onde«. De var virkelig onde den Gang, ogsaa dette Brev har Apostelen skrevet fra sit Fængsel i Rom, da han selv saa rigtig følte, hvor onde de var. Hele den unge kristne Menighed følte det med den fangne Apostel, for de Kristne kendte ham, og

mange var de, der havde fundet Frelsen ved ham, ganske særlig i Efesus; de vidste ogsaa godt alle sammen, at det kun var et Tidsspørgsmaal, naar Forfølgelsen brød løs ogsaa mod dem. Derfor føler og forstaar de saa godt, hvad Paulus mener, naar han siger, at Dagene er onde. Men undret har de sig maaske i første Øjeblik over det ene af de gode Raad, som de faar, over det, at de midt i Dagenes Ondskab skal synge »Psalmer og Lovsange og aandelige Sange«. For at kunne det maatte de samle al den Kraft, den kristne Tro gav dem. Men saa viste det sig, at de fandt den største Trøst i at lovsynge Gud midt i al Sorg og Nød. Den Gang lød de kristne Sange kun svagt fra faa Struber. Men Kristendommen bragte dem med sig, hvor den kom hen, og de har ligesom smykket de onde Dage for Menneskene. De har ogsaa smykket de onde Dage for Gud selv; midt i Nød og Klage, i Graad og Forbandelse har de Kristnes Lovsange lydt.

Lad dem da ogsaa lyde nu, da man med Rette kan sige, at »Dagene er onde«. Det viser os Kristendommens Guddommelighed, at den kan faa Mennesker til at synge for Gud midt i de Trængsler, der nu hænger Verden; de Kristnes Lovsange lyder nu lige saa stærkt som ellers, maaske endnu stærkere. Kunde vi blot alle som St. Paulus og hans Menighed forny Tro, Haab og Kærlighed i os og saa synge med! Men uden denne Fornylse er det ikke muligt. Hvor de tre guddommelige Dyder ikke er straalende i Sjælen, der forstummer al Sang, naar Sorgen kommer, og denne bliver da dobbelt tung, naar den mangler det mildnende og forsonende, som kristne »Psalmer og Lovsange og aandelige Sange« bringer med sig. Vi har god Grund til at sige:

»Lær os mod Lysel at synge,
Livet har nok, som kan tyuge.«

Bi.

En ABC for voksne.

Z.

Zita, Helgeninde og Husassistent.

Første Del, kun for Husassistenter og dem,
der vil være det.

Nu vil jeg fortælle dig, min kære Tjenestepige, eller Dem, højstærede Husassistent, et Eventyr. Dette Eventyr er, som alle Eventyr, overordentlig smukt og aldeles utroligt. Men det har det mærkelige forud for andre Eventyr, at det virkelig er sket.

Der var engang en Husassistent. Hun levede i Byen Lucca i Italien, og det for mange Hundrede Aar siden. Dette er nu ikke mærkeligt, for der levede og lever vistnok endnu mange Husassistenter i den gode By Lucca saa vel som i den gode By København. Men det mærkelige ved denne Husassistent var, at hun ikke klædte sig som en Prinsesse. Hun saa ud som en ganske almindelig Tjenestepige, havde et Forklæde for og gik ikke med fine høje Sko, men — ja, her er vi altsaa helt ude i Eventyret — hun gik med bare Fødder. Hun havde heller ingen stor Hat med Fjer paa, men bandt et almindeligt Tørklæde omkring sit Hoved, naar hun skulde ud. Skønt jeg ikke ved det, formoder jeg endog, at Zita med sit Forklæde paa, med sine bare Fødder, med sit Tørklæde omkring Hovedet ligesom de polske Piger her i Landet alligevel har været en hel Del smukkere end mange københavnske Gadeprinsesser i den nyeste fodfri (maaske kommer der snart knæfri) Spadseredragt og tre uægte Guldringe paa hver Finger. Thi disse dumme Tøse mener, at fordi de har mange Hals- og Arm- og Fingerringe og mange Sløjfer og Broderier paa, vil de unge Herrer hellere gifte sig med dem. Men det modsatte er Tilfældet. Hvis de unge Mænd ikke er helt tomme for menneskelig Fornuft — og de fleste er kloge nok, de vil kun more sig — vil de aldrig i Verden gifte sig med en saadan Skabning. Højst gør de lidt Kur til dig, forærer dig endnu et Hals- eller Armbaand af »ægte« Diamanter (til 2,50 Kr.) og lader dig senere løbe din Vej. Thi med saadan en

Pyntedukke vil de ikke gifte sig, da tager de hellere en god, dygtig Kokkepige, hvis det skal være. . .

At Zita maa have været en smuk Pige — til Trods for Mangel paa alle de nævnte Ting — ses deraf, at hun i sin Tjeneste blev Genstand for Kurmageri. Men hendes Svar var en kraftig Lussing til en paatrængende Unger-svend. Hun levède tilbagetrukket og undgik farlige Lejligheder til Synd.

Noget andet mærkeligt ved den h. Zita, ja noget helt eventyrligt var, at hun viste sig meget taalmodig overfor et Herskab, der ikke behandlede hende med Blidhed. Manden var meget hidsig og Konen hovmodig og sær. Det var altsaa ingen Fornøjelse at være Tjenestepige hos denne Familie. Men Zita gjorde ikke som du eller De, min ærede Husassistent, vilde have gjort allerede efter 8 Dages Forløb — hun sagde ikke Pladsen op, hun løb ikke fra sin Stilling med Næsen i Vejret som en miskendt Martyrinde. Nej — hun blev rolig i samme Stilling! Er ikke det eventyrligt? Hun hævnede sig ikke ved arrige Svar, ja, hun snakkede ikke engang om sit Herskabs mange og overordentlige Fejl og om sine egne og ualmindelige Fortrin og Dyder. Dette sidste vilde vistnok have været for stor en Fristelse for dig, min kære Læserinde, ikke sandt? Thi har man en mindre behagelig Plads, der af visse Grunde ikke straks kan opsiges, saa vil man dog have den Fornøjelse at sludre lidt med sine Veninder om Fruen eller om Herren eller om Børnene, ikke sandt?

Men nu kommer Eventyrets Toppunkt. Zita ikke blot blev i Huset og opfyldte Skriftens Formaning: I Tjenere, vær Herrerne undergivne i al Frygt, ikke blot de gode og billige, men ogsaa de vanskelige. Thi dette er Naade i Kristus Jesus, vor Herre, nej, hun forblev i denne Plads i over 50 Aar! Nu til Dags er det store Ting, hvis en moderne Tjenestepige ikke løber bort eller siger Pladsen op efter de første Par Maaneder, hvis hun bliver et helt Aar i samme Plads. Men i dette Tilfælde er vistnok ogsaa »Herskabet« særdeles elskværdige og behagelige Folk. Det er en meget almindelig Fristelse for unge Folk, om de saa er Lærlinge eller Stuepiger, at de med det samme, der er det mindste i Vejen,

bare de faar en fortjent Overhaling eller ogsaa en ufortjent Overhaling, straks bliver fornærmede og render bort fra deres Plads. De render saamænd ofte ikke blot fra deres Plads, men ogsaa fra deres Pligt, fra Begyndelsen til deres gode Fremtid og Livslykke. Thi begynde — det kan enhver, men fuldføre, holde ud, selv om det blæser lidt op til Storm, det kan ikke enhver!

Se paa den h. Zita. Da hun havde holdt ud i de første Aars Vanskeligheder, da drev Stormen over, og Forholdene forandrede sig. Herskabet indsaa, hvilken Perle de havde faaet, og gjorde nu alt, hvad de kunde, for at værne om hende. Da Manden døde og Fruen blev syg, var det Zita, som passede Huset, opdrog Børnene og virkede som en sand Engel i dette Hus. Om hendes Arbejde og Bøn, om hendes store Næstekærlighed — thi hun sparede af sin Løn til de fattige — vil jeg her slet ikke tale mere, det kan du læse dig til i hendes ogsaa paa Dansk udgivne Levnedbeskrivelse. Det kommer heller ikke an paa at vide alle mulige Enkeltheder, bare du vil huske paa, at den h. Zita ikke var pyntesyg og ikke løb fra sin Plads, men øvede sig i Taalmodighed. Hvis du bare husker paa dette, har du lært meget. Farvel.

Anden Del,

kun for Husmødre med Tjenestefolk.

Maaske vil De, min ærede Frue, sige: Hvad kommer det mig ved, hvad denne Tjenestepige, den h. Zita, har gjort? De skulde hellere formane Tjenestepigerne lidt mere.

Men des værre har hver Ting mindst to Sider, saaledes ogsaa Spørgsmaalet om Husassistenternes Behandling. Det er nemlig aldeles sikkert, at selv om Forholdet mellem Herskab og Tjenestefolk har forandret sig noget i vore Dage, saa er det dog et sandt Ord: Som Herren, saa Tjeneren. Husets, Herskabets, navnlig Husfruens, Væsen genspejler sig i Tjenestefolkene. Først maa De huske paa, ærede Frue, at de fleste Husassistenter jo ikke er længe om at lære Dem og Deres Særheder at kende eller at vurdere Deres Dygtighed og Forstand. Det ligger næsten i Følelsen hos de undergivne. Det samme er jo Tilfældet mellem Læreren og Skoledrengene. Drengene behøver ikke

at have fyldt 12 Aar for at vide, hvad de kan tillade sig overfor denne eller hin Lærer. De prøver i Begyndelsen. Det samme gør Tjenestefolkene. Her har en forstandig, erfaren Dame med et roligt Temperament et uhyre Plus fremfor en nervøs, urolig og uforstandig Dame, der maaske er streng og nøje i Smaating, men aldeles blind eller lige-gyldig i Hovedsager. Og dog afhænger det gode Forhold mellem Husfruen og Tjenestefolkene netop saa meget deraf, at Husfruen har Blik for, hvad det kommer an paa, men i øvrigt lader fem være lige i Smaating og altid regner med menneskelig Skøbelighed. Thi hvis Fruen altid officielt bemærker (thi at hun lægger Mærke dertil, er bare rimeligt) og paataler hver lille Fejl og bestandig formaner Tjenestefolkene, vil de og hun snart komme i et skævt Forhold til hinanden. Man skal kun forlange faa Ting og i øvrigt hjælpe til med stor Venlighed. Ja — Venlighed, ikke blot den officielle, men den virkelige Godhed kan gøre store Vidundere. Her har De saa udmærket Brug for Deres Religion, Frue! Hvad kan ikke De med Deres Erfaring, højere Dannelse og større Dygtighed have for Indflydelse paa deres Tjenestepige! Paa dette Omraade, det ved jeg, er der forresten udrettet allerede meget godt, og mangen en Husmands og Gaardmands og Haandværkers Kone bevarer Mindet om en virkelig dygtig og god Husfrue som noget af det bedste i hele deres Livs Udvikling.

En katholsk Husmoder har naturligvis den Pligt at give sine Tjenestefolk fri til Søndagsmessen (eller til Gudstjenesten, hvis det er en Protestant). Thi hvad vi selv vilde forlange som vor Ret i lignende Stilling, maa vi ogsaa unde andre. Mange katholske Piger eller Karle husker ikke paa ved Tiltrædelsen af en ny Plads straks at betinge sig en Søndagslov — ikke om Eftermiddagen eller om Aftenen, men først og fremmest en Morgenstund enten til Højmessen eller en stille Messe. Dette er af saadan Betydning, at vi Katholikker, navnlig Sognepræsterne, ikke ofte nok kan hæve vor Røst mod Søndagsarbejdet, som protestantiske Familier lader udføre uden Hensyntagen til Kirkebesøget om Morgen.^{*)}

^{*)} Forresten gives der udmærkede protestantiske Familier, der gerne indretter sig, naar de ved, at Husassistenten skal overvære den h. Messe. Her ligger Skylden ofte ikke hos Herskabet, men i Pigens Lige-gyldighed.

Forresten mener jeg ikke, at en god Husfrues Indflydelse paa Tjenestepigen skulde bero paa de venlige Ord eller de religiøse Formaninger, hun maaske ønsker at lade Pigen tilflyde. Nej, nej! Det er selve Personligheden, selve Husførelsen, selve Hjemmets Karakter, der udøver denne Indflydelse. Ord, Formaninger vil tværtimod — især, hvis de kommer for hyppig — have den modsatte Virkning paa disse unge, nu tilsyneladende voksne og i deres egen Mening voksne og selvstændige Naturer. Det er ligesom med Svende eller Studenter: Formaninger er som intet i Forhold til det gode Eksempel, de ser.

»Hvo kan finde en stærk Kvinde? Hendes Værd er som Ting, der kommer langt borte fra fjerne Lande. Hendes Mands Hjerte forlader sig paa hende, og Rigdom skal ikke mangle. Hun gør ham godt og intel ondt alle sit Livs Dage. Hun søger efter Uld og Hør og arbejder gerne med sine Hænder. Hun er som en Købmands Skib, der bringer Brød langvejs fra. Hun staaer op, medens det endnu er Nat, og giver sine Husfolk Spise og sine Piger deres Føde... Hun oplader sin Haand til den trængende og aabner sine Hænder for den fattige. Hun frygter ikke Kulde og Sne for sit Hus, thi alle hendes Husfolk er klædt i to Klædninger. Tæpper væver hun sig, fint Linned og Purpur er hendes Dragt. Hendes Mand er anset i Byporten, naar han sidder blandt Landets ældste... Kraft og Skønhed er hendes Klædebon; hun skal fryde sig paa den yderste Dag.«
(Salomons Ordsprog, 31. Kap.) F. F. M.

Rejseoplevelser.

Fortalte af Jakob Olrik.

(Fortsat.)

Naa, den Slags Flovhed fortager sig temmelig let, navnlig naar man er i godt og muntert Selskab, og det var jeg. De unge Danske og den svenske Købmand, som jeg var sammen med, var livlige og morsomme, og vi havde det saa hyggeligt som muligt i vor Sovevognskupé. Ogsaa i Henseende til denne havde jeg en behagelig Skuffelse. Det var bleven fortalt mig, at Lusene — ja undskyld! Krigen har bragt det med sig, at man kan nævne disse Insekter selv i det bedste Selskab — altsaa at Lusene havde holdt deres Indtog overalt i de polstrede russiske og finske Jernbanekupeer. Det havde været den uundgaelige Følge af,

at den almindelige russiske Bonde, Musjik'en, nu gratis kørte med Toget selv paa første og anden Klasse. Det var Folk, der selv havde været i Rusland, der havde fortalt det, og det kunde lyde rimeligt nok. Jeg var just ikke opbygget ved Tanken om den Slags Husdyr; de uundgaaelige italienske Lopper havde pint mig skrækkeligt, medens jeg var i Rom. Aa! naar de saadan var kommet ind under Flippen, mens man sad paa Universitetet og hørte Forelæsninger paa Latin, og der endnu var maaske en Timestid, til man kunde komme hjem og faa dræbt Uhyrerne, det var mere end ubehageligt. Og nu først Lusene — de maatte være meget værre; jeg havde hidtil aldrig set saadanne Væsener; men jeg var paa ingen Maade nysgerrig. I Rom, paa det franske Seminar var det vist, var der nogen, der havde fortalt mig om den hellige Sognepræst fra Ars, hvordan han havde spæget sig ved at lade være med at rense sig for Lus, men tværtimod beholde dem paa sig. En Gang havde en set, hvordan en Lus kom krybende ud af hans Ærme, og hvordan Sognepræsten, da han bemærkede det, havde gennet Uhyret tilbage igen. Ja, det kan ikke nægtes, at de gode Helgener stundom har gjort Ting, som, lad dem være store i Guds Øjne, menneskelig set er uappetitlige. Paa den anden Side kan det maaske være, at det f. Eks. i Englenes Øjne var meget mere uappetitligt, at Guds Søn vilde opholde sig mellem de af deres Synder langt væk stinkende Mennesker her paa Jorden. — Men for at vende tilbage til Sagen, under Indtrykket af de romerske Loppers uundgaaelige Bid steg Sognepræsten fra Ars, den hellige Vianney, ved den nævnte Fortælling i mine Øjne til en næsten fantastisk Højde i Retning af Selvoervindelse, uden at jeg dog i mindste Maade tænkte paa at ville efterligne ham paa det nævnte særlige Felt. Man maa da ogsaa tage Hensyn til andre Mennesker i ens Nærhed! — Men nu skulde alt saa min egen kære Person udsættes for det modbydeligste af alt: Lus. Jeg tilstaar, det voldte mig alvorlig Bekymring. Jeg havde forespurgt forskellige, om der da ikke var noget at gøre for at forhindre, at de kom paa en — man skal da sælge sit Liv saa dyrt som muligt — og i vor Opfindelsernes Tidsalder! Men nej, der syntes ikke at være nogen, der vidste Raad. Endelig traf jeg en Hætte, der havde

været mange Aar i Rusland, og da jeg nu ogsaa overfor ham drejede Talen hen paa Lusene og Mulighederne for deres Bekæmpelse, sagde han, at hans Kone nylig var kommet hjem fra en ganske kort Jernbanetur ved Petrograd med Lus i Hovedet, men at han havde hørt af nogle af sine Venner, at naar de var oppe i Skovene i Nord-Rusland for at tilse Skovhugsten, og de saa maatte overnatte i Skovarbejdernes og Bøndernes Hytter, saa brugte de at sove i Soveposer af Gedeskind, for Lugten af Gedeskind kan Lusene ikke døje, og i en saadan Gedeskindspose kan man sove uden Frygt for de lumske Fjender. Jeg takkede ham dengang for Oplysningen, men det var for sent til at faa købt en Gedeskindssovepose. Paa den anden Side syntes jeg dog, at den indvundne Oplysning maatte kunne udnyttes paa en eller anden Maade, og jeg gjorde saa en Opfindelse. Jeg gik hen til Buntmageren, hos hvem jeg havde købt min Pels, og spurgte ham, om han havde noget Gedeskind. Jo, en lille Smule! Det var et langagtigt Stykke. Jeg forklarede ham, at det skulde anvendes mod Lusene i Rusland og det paa den Maade, at jeg bandt et smalt Stykke Gedeskind dels om Halsen og dels om Haandleddene og dels om Knæene eller Anklerne. Meningen var, at naar nu et af disse modbydelige Væsener kom kravlende, saa skulde den ved Indgangen til Klædedragten møde en Barrière af det af den ilde lidte Gedeskind, og saa skulde den belænke sig og vende om. — Des værre lugtede det Gedeskind, som Buntmageren af Interesse for Opfindelsen overlod mig gratis, kun meget lidt. Ikke desto mindre lod jeg Gedeskindet skære i passende Stykker. Min Moder lovede at sy Bændler i til at binde Stykkerne fast med; hun var ved at knække baade Fingre og Synaal paa Skindet og overlod det til en mere haardhændet Sadelmager; men saa kom ogsaa det hele i Stand. Jeg havde saaledes rustet mig til at tage mod Fjenden saa godt, som det efter Omstændighederne lod sig gøre.

Allerede nu i Finland opdagede jeg dog, at Beretningerne var stærkt overdrevne, hvilket var en stor Lettelse — jeg havde gruet. Det kom til at vare længe, inden jeg skulde stifte Bekendtskab med de smaa blodtørstige Udyr, og min Opfindelse fik jeg aldrig Brug for.

Den næste Morgen lærte jeg noget, jeg ikke havde troet muligt. Opmuntret ved det Eksempel, som en af mine medrejsende gav, forsøgte jeg nemlig at barbere mig, alt medens Toget rullede afsted for fuld Fart. Jeg havde nok hørt, at man kunde gøre det med Barbermaskine, men jeg troede ikke, det var muligt med Kniv. Jeg har nu altid foretrukket Kniv fremfor Maskine, der er mere Festivitas over den blanke, flotte Kniv end over den indviklede Maskine, som synes en Del vanskelig at gøre ren. Saa kan Kniven ogsaa lettere holdes skarp; jeg sliber altid, idet jeg to Gange tæller det hebraiske Alfabet igennem: Aleph, Beth, Ghimel, Daleth, He, Vav, Sajin o.s.v. Paa den Maade holder jeg i det mindste en Mundsmag af de surt erhvervede Kundskaber fra min Studietid ved lige. — Altsaa Vognen rullede og svingede snart lidt til den ene Side og snart lidt til den anden. Jeg kom Sæbe paa og begyndte det spændende og vovelige Foretagende. — Jo, det gik virkelig! — Av! Nej, der skar jeg mig. Der begyndte at pible rødt frem. Men saa fik jeg en god Idé. Jeg lagde Kniven saa fladt mod Kinden, som det var muligt, og saa gik det, og i Løbet af temmelig kort Tid var jeg saa velbarberet som en engelsk Lord, forudsat ganske vist, at Lorden havde skaaret sig et enkelt Sted. —

Hm! Nu kunde jeg tænke mig, at en eller flere Læsere siger: »Men er dette dog ikke noget, der snarere hører hjemme i Barber- Frisør- og Parykmagertidende end i »Nordisk Ugeblad for katholske Kristne«.« — Jeg vil dertil svare: »Det er da ikke paa Forhaand aldeles udelukket, at disse to udmærkede Blades Interesser en enkelt Gang kunde berøre hinanden. Den Barber, hvem jeg tidligere som Kapellan paa Frederiksberg hver Lørdag Aften besøgte for at faa min Tonsur i smuk Stand, udtalte sin afgjorte Tilfredshed med den Skik for Præsterne at gaa med Tonsur, og han udtalte i den Henseende næppe andet, end hvad hans Stand som Helhed vilde underskrive. Og saa lyttede han med Interesse til, da jeg fortalte ham, hvorledes jeg i Paris en Søndag Morgen — jeg vilde af Hensyn til Søndagens Helligholdelse ikke gaa paa Barberstue — selv ved Hjælp af to Spejle barberede min Tonsur, og det var da lykkedes saa godt, at Pastor Schindler, der dengang og-

saa var i Paris, troede, at det var en Barber, der havde gjort Tonsuren i Stand — Har nu ogsaa Kirken Interesse for Barberernes Virksomhed? — Hvor kan De spørge? — For det første er Kirken en Moder, om hvem det i højeste Grad gælder: »Intet menneskeligt er mig fremmed«, og desuden: Jeg har ganske vist ikke i *Rituale Romanum* fundet en særlig Velsignelse for Barberknive eller Haarsakse; skulde de velsignes, hvad de udmærket godt kunde blive, saa maatte det blive den almindelige Velsignelse for alle Ting, »*Benedictio ad omnia*«; men det kan godt være, at der et eller andet Sted eksisterer en særlig Velsignelse for Barberknive. Men tænk engang paa, hvilken Rolle Ragningspiller alene i den hellige Skrift. Da den h. Apostel Paulus sidste Gang kom til Jerusalem, sagde Kristne der til ham: »Vi har fire Mænd, som har et Løfte paa sig; tag dem med dig, rens dig med dem og gør Bekostning paa dem, for at de kan lade deres Hoveder rage,« og det gjorde han. Og saa den Rolle, Tonsur har spillet i Kirken alle Dage! Og særlig med Hensyn til Skæggets Afragning har denne for de gejstliges Vedkommende af Kirken altid være meget velset og er mange Steder, ja vistnok de fleste, ligefrem befalet. Det fortælles om den h. Karl Borromæus, at han havde en Disput med nogle Præster om de gejstliges Forpligtelse til at lade deres Skæg rage. Præsterne paastod, at selve den h. Kirkefader Ambrosius havde baaret Skæg, og da han var Milanos Patron, saa kunde der da ikke være noget i Vejen for, at de fulgte hans Eksempel. Den h. Karl Borromæus paastod imidlertid, at det ikke var rigtigt, at den h. Ambrosius havde baaret Skæg, og som Biskop af Milano greb han nu til det meget praktiske Midde til at faa Striden afgjort: han lod den h. Ambrosius's Kiste aabne, og det viste sig da, at han havde Ret.

Ja, i selve *Pontificale Romanum* findes der endog-saa opført en Ritus for, hvorledes en ung Klerks Skæg første Gang skal afrages. Man maa derved huske paa, at den gamle Opfattelse er denne, at Haaret og Skægget er Prydelser, som den gejstlige skal aflægge for at rive sig løs fra den jordiske Forfængelighed. Det er noget, der i vor Tid med dens engelske Moder er mindre klart for Folk. Jeg vil hidsætte den nævnte Ritus i Oversættelse. Vi kom-

mer maaske paa den Maade noget senere til Vladivostok, men det gør vel ikke saa meget? Sig til, naar De ikke har Lyst til at være med længere!

I Pontificale Romanum (Biskoppernes Ritushog) hedder det altsaa:

Om Skæggets Afragning:

Naar de unge Klerkes Skæg første Gang skal afrages, sidder Biskoppen med Mitra paa, og der siges:

(Antiphon) Som Hermons Dugg, der falder ned paa Sions Bjerg, saaledes nedstige Guds Velsignelse over dig. (Den 132 Salme) Se hvor godt og hvor lifligt det er, naar Brødre bor endrægtigt sammen! Det er som Olie paa Hovedet, der nedrinder i Skægget, i Arons Skæg, som flyder ned paa Sømmen af hans Klædebon; som Hermons Dugg, der falder ned paa Sions Bjerg. Thi did vender Herren Velsignelse og Liv indtil evig Tid. Ære være Faderen og Sønnen og den Helligaand, som det var i Begyndelsen, saa nu og altid og i al Evighed. Amen!

Derefter gentages hele Antiphonen.

Saa aflægger Biskoppen sin Mitra, og i det han rejser sig og stiller sig vendt mod den unge Klerk, siger han:

Lad os bede. Gud, ved hvis Forsyn alle Skabninger vokser og udvikler sig, hør, hvad vi beder dig om over denne din Tjener, der bærer Ynglingealderens Smykke, som nu første Gang skal tages af, at han i alle Ting, styrket ved din Beskyttelses Hjælp, maa naa frem til en højere Alder, modtage den himmelske (her gør Biskoppen Korsets Tegn over den unge Klerk) Velsignelse og glæde sig ved din Naade i det nuværende og tilkommende Liv. Ved vor Herre Jesus Christus, din Søn, som lever og regerer med dig i den Helligaands Enhed, Gud i al Evighed! Amen!

Denne Ritus bruges næppe mere; den er middelalderlig og barnlig og fra den Tid, hvor Troslivet paa det allernøjeste var blandet sammen med det daglige Livs Foreteelser. Hermed er jeg naaet til det Synspunkt, ud fra hvilket jeg skriver disse Rejseoplevelser, at der ikke er noget i det daglige Liv, som ikke vedkommer Troslivet, og omvendt, ikke noget i Troen, hverken i Dogmatikken eller Filosofien, som ikke vedkommer det daglige Livs smaa og store Hændelser. Jeg ønsker for mig selv, og jeg ønsker det samme for andre, at Troens Guldtraad maa blive vævet ind i det daglige Livs Væv, ja, jeg vil hellere sige, at den maa blive spundet ind i hver en Traad, hvormed vort Liv og Levnedes mer eller mindre billedrige Gobeliner bliver gjort.

Guds Vilje kan ligge i vor Morgenbøn og Aftenbøn, men den kan lige saa godt ligge i de Bevægelser, hvormed vi trækker vore Strømper paa eller spiser vor Mad eller bare pudser vor Næse. Den kan ses af dem, der har Øjnene dertil, og den kan blinke og glimre i en hjertelig Latter og i den Fest og det Halløj, som der nu maa laves engang imellem.

Kære Læser! Der staar »Rejseoplevelser« over disse Artikler. Det vil ikke alene sige ydre Oplevelser, men ogsaa indre, og det vil ikke alene sige Legemet's Rejser, men ogsaa Aandens.

(Fortsættes.)

Et lille Træk af Livet.

For nylig er følgende passeret i en dansk katholsk Skole, hvor der ogsaa gaar protestantiske Børn: Den lutherske Kapellan holdt Religionsundervisning for Konfirmanderne. Saa kom Sognepræsten ind i al sin Værdighed, og med indremissionsk Iver opmuntrede han Børnene i følgende Ord: »I er fødte, I er opdragne i den sande Tro; hold fast ved den sande Tro; hold fast ved den hele eders Liv, hold fast ved den indtil Graven. Forlad aldrig eders Barnetro, thi den er den sande, og den lærer os, at vi ikke som Katholikkerne skal tilbede Jomfru Maria. Ja, Katholikkerne tilbeder Jomfru Maria. Hos Katholikkerne staar Maria paa den første Plads o. s. v.« Da rejser tre unge Piger sig og siger: »Undskyld Hr. Pastor! Her maa Pastoren vistnok tage fejl. Vi ved bestemt, at Katholikkerne ikke tilbeder Maria; de beder til hende, at hun vil gaa i Forbøn for dem; men de tilbeder hende ikke. Og paa den første Plads sætter de Gud og derefter Jomfru Maria. Saadan har vi lært hos de katholske Søstre.« Den stakkels Sognepræst blev helt rød i Hovedet, men svarede ikke. Men før han gik, følte han sig nødt til at trække sine Ord tilbage: »Det, jeg sagde om Katholikkerne, maa I nu ikke misforstaa. Jeg mener det nu ikke saa slemt med dem. Men een Ting er sikkert, Katholikkerne holder meget af deres Jomfru Maria«. — Pigerne gik triumferende til Søstrene. »I maa ikke være næsvise«, sagde Forstanderinden, »men bliver der sagt noget mod Katholikkerne, maa I gerne rette det, dog altid høfligt.«

Indsendt ved J. O.

Danmarks katolske Kirkesag.

(Ansgarius-Bonifacius-Foreningen.)

Uddrag af Vikariats Komiteens Regnskab for 1917.
(15. Regnskabsaar.)

INDTÆGT	UDGIFT
Kassebeholdn. fra f. Aar	Udbetalt i <i>Understøttelse</i>
Fire <i>Kvartalskollekter</i> i	til følg. Menigheder:
Vikariatet v. d. Ap. Vik.	Aakirkeby(200*+100) 300,00
3337,48	Aarhus..... 50,00
Fra <i>Lokalkomiteerne</i> :	Helsingør 125,00
Aarhus..... 36,00	Holbæk 250,00
Fredericia 32,35	Hørsholm 50,00
Helsingør 33,06	København:
Holbæk 21,00	Nørrebro 2000,00
København og Omegn:	St. Annæ (300*+100) 400,00
København..... 240,00	Køge..... 200,00
St. Andreas Kolleg. . 34,86	Nakskov 50,00
St. Annæ..... 45,00	Nyborg 250,00
Nørrebro Afdel. 1975,00	Næstved 250,00
Køge..... 41,00	Odense 100,00
Odense 45,00	Reykjavik 50,00
Ringsted 32,50	Ringsted 125,00
Roskilde 22,00	Roskilde 125,00
Silkeborg 15,00	Rønne 100,00
Svendborg 37,00	Silkeborg 75,00
Fra <i>Samlerforeningen</i> ... 178,00	Slagelse..... 125,00
Særlige <i>Indsamlinger</i> ,	Til <i>Det Apostol. Vikariat</i> :
<i>Gaver m. m.</i>	Absalonsbøsserne .. 260,10
Absalonsbøsserne .. 260,10	Af <i>Kvartalskollekt.</i> . 2000,00
Fra en Menighedsfc.	<i>Diverse Udgifter</i> :
i St. Andreas Sogn. . 75,00	Porto m. m. 3,85
Fru B. 10,00; C. S. 100,00;	
— 150,00; H. H. 50,00;	
div. 3,61..... 313,61	
Indvundne Renter..... 89,56	Kassebeholdn. til n. Aar 0,26
Ialt 6889,21	Ialt 6889,21

Godkendt af Hs. Højærværdighed Biskoppen under 24. Jan. 1918.

Senere end i de foregaaende Aar bliver herved Ansgarius-Bonifacius-Foreningens Aarsregnskab fremlagt for Offentligheden. Grunden hertil er den, at man stadig for-gæves har ventet paa Regnskabets Godkendelse, som ifølge Foreningens Statutter skal træffes af Hovedbestyrelsen i Paderborn.

Hvad der mest og umiddelbart er iøjnefaldende ved en Sammenligning med forrige Aars Regnskab, er des værre en ikke saa ringe Nedgang i Indtægterne. Og dette gælder baade for Kvartalskollekternes Vedkommende og for Udbyttet af de fleste Lokalkomiteers Indsamlinger.

I Betragtning af den uhyre vanskelige Situation, som vore Menigheder rundt omkring i Danmark befinder sig i, maa man i høj Grad beklage dette uheldige Resultat. Til

*) bevilliget i særlig Anledning.

visse giver jo det økonomiske Tryk, som alle mere eller mindre har at lide under, en Forklaring derpaa, men ikke desto mindre synes det dog ogsaa heraf at fremgaa, at mange af vore Trosfæller endnu ikke har den rette Forstaaelse for, hvor vigtigt, hvor uundgaaelig nødvendigt det er for hver enkelt ved Bidrag at støtte Kirkens Arbejde her hjemme. Tænk blot engang paa, hvad det vil sige for en Præst ikke blot at klare de daglige Udgifter til Livets Underhold med den ofte mere end beskedne Lønning, han oppebærer, men tilmed ogsaa at udrede de mangfoldige Udgifter, som vedrører Kirken og Gudstjenesten, Skatter, Afdrag paa Gæld m. m. Alt dette angaar jo dog Menighedea og hvert eneste Medlem af den, hvis Bedste Præsterne er sat til at arbejde for. Selv om enhver maa tænke paa sine egne Fornødenheder, maa han dog ikke glemme at sørge for Sjælens Tarv, thi »Mennesket lever ikke af Brød alene«. Alle nyder godt af Kirkens aandelige Vælgninger og bør desaaarsag ogsaa vise deres Taknemmelighed ved at hjælpe og understøtte Kirken i dens Arbejde paa, at ogsaa andre kan blive bevaret og styrket i det religiøse Liv.

Trangen til Understøttelse er stadig stor i de fleste Menigheder; Listen om Ansøgninger har omfattet adskilligt flere Stationer, end der kunde bevilges noget til, og de gennemgaaende egentlig ret smaa Beløb, som blev uddelt, vidner i hvert Tilfælde om den manglende Evne til at yde en saa stor Hjælp, som der tiltrænges, og som Komiteen ogsaa hellere end gerne vilde yde, hvis den raadede over de fornødne Midler.

Derfor retter vi paa ny en indtrængende Anmodning til alle vore Trosfæller i hele det Danske Apostoliske Vikariat om ikke at blive trætte af at støtte vor vigtige katholske Kirkesag her hjemme.

Lokalkomiteernes Indsamling bør fremmes yderligere; Samlerforeningen har haft gode Resultater og opmuntres til ufortrødent at fortsætte Arbejdet med sine smaa Midler, og endelig maa Kirkekollektterne gøres endnu mere indbringende. Og dette vil let kunne opnaas, naar alle efterkommer Apostelen Paulus's Vejledning angaaende Kollektterne: »Paa den første Dag i Ugen lægge enhver af eder hos sig selv til Side og opbevare, hvad han maatte finde passende, for at ikke Indsamlingerne først skal ske, efter at jeg er ankommen« (I Cor. 16,2.).

I Vikariatskomiteen:

A. Neuvel. Ph. v. Kettenburg. Jos. L. M. Hoffmann. A. V. Günther.
Formand. Sekretær. Kasserer.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Agnesforeningens Aftenunderholdning i Søndags Aften i velgørende Øjemed havde fyldt Gymnastikhuset i Boyesgade til sidste Plads. Programmet, der var sat sammen i yderste Øjeblik, bød ogsaa paa mange ypperlige Numre, saaledes Fru Seitzbergs udmærkede Klaverspil, Fru Ellytons kønne Sang, Mandolin- og Guitarspil af Hr. og Frk. Gargani, en nydelig rumænsk Dans af en lille tiaarig Virginia, fortrinlig Oplæsning af Hr. cand. phil. Hafstrøm og overordentlig fikse, forbløffende Behændighedskunster af Frk. Grete Gargani. Rosenkranskirkens Præster og Ungdomsværnets Formand, Hr. Pastor Günther, var til Stede ved den udmærket sammensatte og vellykkede lille Fest.

Ordrup. I Tirsdags fejrede P. Fels sit 60-aarige og P. Evers og P. Werhahn deres 50-aarige Jubilæum som Medlemmer af »Jesu Selskab«. Om den sidste har der nyelig været berettet i Ugebladet. P. Fels, der nu er 76 Aar gammel, er født i Vorarlberg nær Bodensøen, præsteviet 1870 i Belgien og kom til Danmark April 1873, hvor han samme Aar i August Maaned var med til at aabne St. Andreas Kollegium. Fra 1889-93 var han Rektor og har — et kortere Ophold i Stockholm fraregnet — stedse opholdt sig i Ordrup. P. Evers er født i Westphalen 1849, præsteviet i England 1881 og har siden 1874 været i Danmark, fem Aar fraregnet, da han studerede Theologi. Festen fejredes som en indre Husets Fest med Messe af P. Evers og fælles Lykønskning af en Del af Eleverne efter Skoletiden. De tre Jubilarer havde en glad og hyggelig Festsdag og modtog mange Beviser paa Kærlighed og Hengivenhed fra gamle og nuværende Elever og fra flere Præste- og Ordensbrødre. Ugebladet ønsker ogsaa de gamle, elskværdige Herrer Lykke og Velsignelse til forhaabentlig en Del Arbejdsaar endnu.

Sverige. Ti. den 24. September fejrede Biskop Bitter i Stockholm under stor Tilslutning sit 25-aarige Bispejubilæum. St. Eriks Kirke var fyldt med andægtige, da Biskop Bitter, assisteret af Sognepræst Dr. Wessel som Diakon og Sognepræst Meijerink som Subdiakon, holdt en højtidelig Pontifikalmesse med herlig Sang og Musik. Pastor Wessel holdt en udmærket Festprædiken, i hvilken han mindede om, at Biskop Bitter var den første svenske Biskop i den nyere Tid, som havde kunnet fejre sit 25-aarige Bispejubilæum. I 45 Aar har Biskop Bitter arbejdet i Kirkens Tjeneste i Sverige, kun afbrudt af et toaarigt Ophold i sit Fødeland Tyskland for nogle og tredive Aar siden. Efter Messen blev der afsunget et festligt *Te Deum*. I den med Blomster og Faner smykkede Bispegaard indfandt sig

i Dagens Løb en Mængde Gratulanter baade enkeltvis og i Deputationer. Af de mange Gaver, Biskoppen modtog, skal følgende fremhæves: 1) Fra Menighederne i Sverige en Fond paa 15000 Kroner, kaldet Biskop Albert Bitters Understøttelsesfond til fattige Katholikker. 2) 2000 Kroner fra Birgittaforeningen til litterære Formaal. 3) 6000 Kroner fra to enkelte Personer til den Apostoliske Vikars frie Disposition. 4) Fra tolv svenske Venner et stort Sølvfad (Værdi 1500 Kroner) med Adresse paa Pergament. 5) En kostbar Mitra samt en Mængde kirkelige Klædningsstykker til Messen fra Elisabethssøstrenes Filialer i Sverige. 6) Fra Frøken Edith Blom en Alteredug med gammel Vadstenakniplinger. 7) Et Bispekors af Guld fra Kejseren af Østerrig. 8) Fra St. Josefs Haandværkerforening i Stockholm et Vaabenskjold i fint Eskilstunastaal med St. Eriks Kirkes Billede og Biskoppens Vaaben. 9) Fra Madame Clemence Bagoud i Stockholm kostbare Brysselerkniplinger til Messeklæder. 10) Fra Mrs. Gosslett i Smaaland et stort Oljemaleri, forestillende den h. Birgitta. 11) Fra Ungdomsforeningen Laetitia en Vase af Krystal og Sølv. 12) Fra St. Eriks Skole et Blækhus af Krystal. 13) Fra Advokat Unger i Christiania et kosthart Sølvfad. 14) Fra Familierne Sundstrøm og Høglund et Kafteservice af Sølv. 15) Fra Mrs. Barclay en kostbar Dug med ægte Brysselerkniplinger o. s. v. Blandt de 352 Telegrammer og Breve skal fremhæves: Brev fra Dronning Victoria af Sverige, Telegrammer fra Kejseren af Tyskland, Rigskansler Hertling, Hertugen af Mecklenburg, Ærkebiskoppen af München, fra otte andre Biskopper, deriblandt Berning af Osnabrück, Johannes von Euch og Fallize. Ogsaa den lutherske Ærkebiskop Söderblom af Uppsala sendte Telegram og ligesaa flere svenske lutherske Præster. Blandt Gratulanterne skal fremhæves flere fremmede Gesandter samt Overceremonimester, Kammerherre Sager med Hustru, født Komtesse Marie Moltke-Hvitfeldt. Om Aftenen afholdt den katholske Ungdom en meget vellykket Aftenunderholdning til Biskoppens Ære.

— Pastor Stolberg, Sognepræst i Norrkøping, Sønesøn af den berømte tyske Digter og Konvertit, Grev Fr. Leopold Stolberg, har for nylig fyldt de 80 Aar.

Nord-Amerika. (Mejico.) I dette Land fortsættes Kirkefølgelsen, bl. a. er Ærkebiskoppen af Guadalajara i Juli Maaned jaget ud af Landet. Hverken Kirkens eller Præsternes Gods er sikkert for Konfiskation, og mange Kirker beslaglægges af Regeringen og lukkes. Protestanterne faar derimod, trods de samme Bestemmelser egentlig ogsaa gælder dem, talrige Begunstigelser.

St. Hans Kirke ved Hørsholm.

Det Apostoliske Vikariat har ved Hørsholm købt en 21000 □ Alen stor Grund, som ligger paa Egnens højeste Bakke og med sin herlige Udsigt over By, Land og Sund er som skabt til at bære en Kirke, til at være Midtpunkt for en vidtstrakt Menighed.

Hørsholms Beliggenhed ved Kongevejen midt mellem København—Lyngby og Fredensborg—Helsingør, i Nærheden af Rungsted, i en Egn, hvor Villaer og Landsteder vokser frem med rivende Fart, fører ganske af sig selv Tanken hen paa Nødvendigheden af et Centrum for katolsk Sjælesorg her paa dette Sted.

Siden Paaske 1912 er der bleven holdt regelmæssig Gudstjeneste i Hørsholm i en lejet Sal. Det siger sig selv, at der hermed er forbundet Ulemper, der umuliggør en stor Del af den præstelige Virksomhed, som netop blandt en spredt boende katolsk Befolkning er saa vigtig.

Der hører i Øjeblikket 63 Sjæle til Kapellet, ja, naar man regner Polakkerne og dem, der bor lidt over en Times Afstand, med, saa vil Tallet stige til henved 100. Dette og forskellige andre Forhold har nu fremkaldt Tanken om at prøve paa at bygge et lille pænt Kapel, der kunde afhjælpe de mest følelige Savn. Der tænkes foreløbig kun paa en mindre Bygning, i hvilken baade det egentlige Kirkerum og Værelse til Ophold for Præsten til Undervisning, o. s. v. er anbragt saa praktisk og billigt som muligt.

Der har ofte været Tale om, at vi bør prøve, hvor langt vore egne Kræfter, uden Hjælp udefra, rækker. Her er nu en udmærket Lejlighed til at gøre denne Prøve; det drejer sig jo kun om et beskedent Foretagende

Skulde det ikke kunne lykkes at faa St. Hans Kirke ved Hørsholm rejst for vore egne Penge?

For Bidragene sendes Kvittering, og Beløbene offentliggøres i Ugebladet.

P. A. Meyer, St. Andreas Kollegium.
Fungerende Præst ved St. Hans-Kapel.

Bestyrelsen for St. Hans Kirkes Byggefond:

<i>Aage von Benzon.</i>	<i>St. Fink-Jensen.</i>	<i>A. M. Hutters.</i>
Edv. Glæselvej 5, Kbh. F.	Usserød ved Hørsholm.	Slotsv. 33, Charlol.
Kasserer.		

Det ovennævnte saare vigtige og nødvendige Missions-Foretagende anbefales paa det varmeste.

✠ *Johannes von Euch.*
Biskop, Apostolisk Vikar.

Foranstaaende tiltrædes af:

<i>N. Appeldorn Nielsen.</i> Havebrugskand., Humlebæk.	<i>H. L. d'Auchamp.</i> Proprietær, Sjølund.	<i>Dagmar Bech Hansen.</i> Bankassistent, Roskilde.
<i>Josef Blatt.</i> Direktør, Lyngby.	<i>Th. Fallesen Schmidt.</i> cand. pharm., Kbhvn.	<i>A. V. Günther.</i> Murmester, Kbhvn.
<i>A. Hess.</i> Gartner, Hesterkjøb.	<i>Jos. L. M. Hoffmann.</i> cand. phil., Kbhvn.	<i>Hermann Hoffmann.</i> Fabrikant, Kbhvn.
<i>Niels Hansen.</i> Cand. mag., Charlottenlund.	<i>Aug. Høhling.</i> Direktør, Vedbæk.	<i>Fred. Krag.</i> Kammerherreinde, Kbhvn.
<i>Frantz Kyhse.</i> Cand. jur., Hellerup.	<i>Aug. Millech.</i> Grosserer, Frederiksberg.	<i>E. Rosenørn-Lehn.</i> Baronesse, Roskilde.
<i>C. Stampe Charisius.</i> Enke-Lensbaronesse, Kbhvn.		<i>J. Stratbøcker.</i> Enkefrue, Charlottenlund.

Brevkasse.

Hr. Redaktør. Maa jeg bede om mit e. I min Boganneldelse (St. Aug.s Bekj.) havde jeg skrevet, at jeg ikke ventede, Pastor Jørgensen skulde tage mig under Armene, d. v. s. støtte min Gerning. Det er i Trykken blevet til »under Armen«, hvilket kun kan antyde en Tankegang, som forhaabentlig er antikveret, og som jeg ikke vedkender mig. Altsaa mit e! *Johs. Frederiksen.*

Højskolens Annoncerammer.

De, der er saa venlige hver Uge at skifte Annonce-Plakaten i Højskolens Rammer ved vore Kirkers Indgang, anmodes godhedsfuldt om allerede Onsdag at ville fremhænge Plakaten for den følgende Uges Tirsdags-Foredrag, *Ærbødigst N. H.*

Køb det nye **Register til Ugebladet.** Pris 5 Kr. Det er nok dyrt, men det har været kostbart at fremstille og er meget nyttigt.

Alle, som har glædet os paa vor Jubilæumsdag ved Lykønskning, Bøn, Blomster og Gaver, bedes herved modtage hjertelig Tak. *B. Fels. P. M. Werhahn. Fr. Evers.*

De gamles Sag.

H.K.D. har med Tak modtaget: Hr. Direktør Høhling 100 Kr., A. M., med en Pakke Chocolate, Sukker og Kiks 2 Kr., Fru Greve 5 Kr., H. C. P., Ordrup 20 Kr.

K.U.F.s Ældreafdeling (over 17 Aar) har Møde Onsdag d. 9. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Stenosgade 4 B. Pastor Schindler og H. Hafstrøm oplæser. Indmeldelse til Kredsen modtages. NB. Det litterære Kredsmøde holdes først næste Uge.

A.C. holder Rusmodtagelse Onsdag d. 16. Okt. Kl. 8 i Stenosgade 4 A. Pastor Ronge holder Rustalen. Der serveres Smørrebød, Øl og Punch. Betalingen for Deltagelsen er 2,50 Kr.

H.K.D. har til sig selv modtaget en Trækharmonika fra H. M. Den siger vi saa mange Tak for! *Divisionschefen.*

Kirkelig Kalender.

6. Okt. 20. Søndag eft. Pintse.	13. Okt. 21. Søndag eft. Pintse.
7. — M. Rosenkransfest.	14. — M. Callistus, Pave og Martyr.
8. — Ti. Birgitta, Enke.	15. — Ti. Teresa, Jomfru.
9. — O. Dionysius og Lidelsesfæller, Martyrer.	16. — O. Ferialdag.
10. — To. Franz Borgia, Bekender.	17. — To. Hedvig, Enke.
11. — F. Ferialdag.	18. — F. Lucas, Evangelist.
12. — L. Marias Officium.	19. — L. Petrus af Alcantara, Bekender.

Kollekt for den danske katolske Kirkesag.

Søndag d. 6. Oktober holdes den af det Apostoliske Vikariat foreskrevne **Ansgarius-Bonifacius-Kollekt** i alle Kirker og Kapeller til Bedste for vore mest trængende kirkelige Institutioner.

Den katolske Højskole.

Møde Tirsdag den 8. Oktober Kl. 8 Aften

Pastor Maurer: Den h. Franz Xavers Klnafærd og Død.

Sangbogen *Sursum corda* medbringes.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4 B. **Adgang 25 Øre.**

St. Ansgars Kirke. Søndag den 6. Okt. er der ved Aftenandagten Kl. 5 Procession, i hvilken Rosenkransbroderskabet og de unge Pigers Foreninger deltager.

St. Franciskus's III. Orden har Møde i St. Knuds Kapel Fredag d. 11. Oktbr. Kl. 8 Aften. (Profes og Generalabsolution.)

St. Andreas Kirke. Begge Mariakongregationer holder Fælleskommunion **Rosenkrans-Søndag den 6. Oktbr.** i Messen Kl. 7³/₄.

Jesu Hjertes Kirke. Fra første Søndag i Oktober til Paaske er Aftengudstjenesten med Prædiken og Andagt paa alle Søn- og Festdage Kl. 6.

Birgittaforeningen har genoptaget sine Møder Onsdag d. 2. Oktbr. og holder Fælleskommunion Søndag d. 6. og Tirsdag d. 8. Oktbr. En lille festlig Sammenkomst afholdes Onsdag d. 9. i Anledning af den h. Birgittas Fest.

En brugt, men brugelig **Soutanelle** m. Vest og Benklæder eller et Diplomatsæt søges af en mellemsvær Præst. Billet, mrk. »Klæder«, bedes indlagt paa Bladets Kontor, Bredg. 69, 2. S. o. G., K.

Husk de **to polske Børnehjem** i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefsøstrene).

Katolsk Boghandel. Stenosgade 3. Kbhvn. B. Aabent 9-6. Tlf. Vester3930. Bøger, Billeder, Devotionalier.

K.U.B. (Katolsk Underretnings Bureau), et Samfund af katolske, akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Møglster Matthæus Hansen, Hovmarksvej 30. Charlottenlund.

† Min kære Plejesøn, Typograf Carl Johan Hansen, er afgaaet ved Døden d. 26. Septbr. **Anna Løve.**
Den afdøde anbefales til de troendes Forbøn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Bogladere og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1-4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14. Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 41.

Søndag den 13. Oktober.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — En ABC for voksne. — Rejseoplevelser. — Pastor Bernhard Stolberg 80 Aar. — Er den katholske Kirke intolerant? — Du milde Lys. — Nye Bøger. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Rom. Nord-Amerika. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

425.

Forlad os vor Skyld

Til denne Søndag har Fædrene henlagt Evangeliet om den gældbundne Tjener. Og det leder straks vor Tanke hen paa Bønnen i Fadervor: Forlad os vor Skyld, som vi ogsaa forlader vore Skyldnere! Hvor ofte beder vi ikke den Bøn til vor egen Fortabelse — uden at tænke paa det.

Hver Gang, vi ikke helt ud og fuldstændig tilgiver den eller dem, der har gjort os imod, og saa beder vort Fadervor, kunde Bønnen lige saa godt lyde: Jeg vil ikke tilgive min Skyldner, derfor beder jeg dig, o Gud, nægt ogsaa mig alle mine Synders Forladelse!

Vor Herre Jesus har selv lært os Fadervor — og i hvert af Herrens Bøns Ord ligger der en dyb Lære.

I denne forklarer Gud os, at vi kun finder Tilgivelse i det Maal, vi selv tilgiver. Og dette er en frygtelig Tanke, hvis vi hidtil har været haarde af Hjerte.

Men i Dagens hellige Tekst forklarer vor Frelser os, hvorfor det er saaledes.

Vi er alle Skyldnere — dybt nedsænkede i Gæld, i bundløs Gæld til Gud og Mennesker.

Vor Gæld til Gud er de ti Tusinde Talenter, Tjeneren skyldte sin Herre. Og de fem Hundrede Denarer er vor Gæld til Mennesker.

Men vi har ogsaa en lille Kapital til Gode — fem Hundrede Denarer hist og her hos vor Næste. Det er

alle smaa Stiklerier, Tilsidesættelser og Ondskab, der er overgaaet os.

Men — lærer vor Herre os — vil vi ikke stryge disse Fordringer, disse smaa lurvede Fordringer, saa vil han heller ikke stryge sin store, knugende Fordring paa os. Indtil sidste Hvid er betalt — hedder det i den hellige Skrift.

Der er altsaa ingen Vej udenom — alt, alt maa tilgives, ellers maa vi selv betale vor frygtelige Gæld indtil sidste Hvid.

Og hvor er vort Krav ikke latterlig lille ved Siden af vor Skyld. Hvad kan vel et Menneske gøre et andet Menneske imod det, et Menneske kan gøre mod den levende, hellige Gud.

Den, der har faaet Øje paa sin egen Gælds Størrelse, kan slet ikke se de andres Klatgæld.

Han elsker og tilgiver.

Og der skal tilgives ham meget, fordi han har elsket meget.

Peter Schindler, Præst.

En ABC for voksne.

Æ.

Ærlighed og — Kunst.

Hvem har ikke set en Gengivelse af den berømte Maler Tizians Billede »Skattens Mønt«? Det er jo et af de mest bekendte Malerier Verden over, og mange af mine Læsere har vistnok i Dresden set Originalen. Der fremstilles en vidunderlig Modsætning mellem Frelserens lysende, højtidsfulde Aasyn med de klare, lidt vemodige Øjne og Farisærens mørkladne Ansigt med de falske, lurende Træk. Det er, ligesom om Frelseren siger til ham og hans Aandsfrænder: »Hvorfor forstaar I ikke min Tale? Fordi I ikke taaler at høre mine Ord . . . I vil handle efter eders Faders Ønsker. Han var en Menneskemorder fra Begyndelsen af og blev ikke staaende i Sandheden, fordi der ikke er Sandhed i ham. Naar han da lyver, taler han ud fra sit eget, fordi han er en Løgner og Løgnens Fader« (Joh. 8,43—44).

Og de kunde ikke taale Herrens Ord, thi Udgangen

paa dette sidste Ordskifte blev Herrens Død. . . Det samme blev Tilfældet med Petri, med Pauli og de andre Apostles Vidnesbyrd. »Fordi I ikke er af Verden, hader Verden eder.« Og Apostlenes som Kirkens Røst har været en bestandig Advarsel imod Verdslighedens Aand, imod Kødets Lyst og Øjnenes Lyst.¹⁾

Derfor har man enten undertrykt Kirkens og dens modige Hyrders Røst eller i hvert Fald søgt at begrænse dens Indflydelse. Og det har Verden saa udmærket naaet, ogsaa her i Danmark, ogsaa, ja netop i de Kredse, hvor Litteratur og Kunst særlig dyrkes.

Har der vel siden Reformationens Dage været en Tid, hvor de onde Magter, hvor Løgneren og »Løgnens Fader« har haft større Herredømme over Menneskene end netop nu?

Den Gang gjaldt det om at sværte den gamle Moderkirkes Lære og Organisation som forkerte, som »ubibelske«, og Reformatorerne arbejdede, som vi ved Eksemplet Luther har set, og som vi ved Eksemplet Peder Plade (Palladius) her i Danmark kan overbevise os om, med alle Midler, med Forvrængningens, Hadets og populære Talemaaders kraftige Midler, paa at nedsætte vor Kirke i Folkets og navnlig i Efterslægtens Øjne.²⁾

Og hvorledes arbejdes der ikke nu i vor Tid med Løgn og Bagvaskelser i Krigens Interesse! Jeg tror, at de store Verdensblade og alle de, der inspirerer og opflammer til Had og nationalt Hovmod — paa den ene som paa den anden Side — vil faa en ganske særlig Straf af Gud, naar den definitive Gengældelse kommer. Men det er et Kapitel, vi ikke her skal komme ind paa. Vi vil tale om en Løgn, vor Tid excellerer i, og som ingenting har at gøre med Verdenskrigen, nemlig om Teater og Kunst (inclusive Balletdanse).

¹⁾ Selvfølgelig menes her Kirkens Lære og dens hellige Mænds og Kvinders Eksempel, ikke, at alle Kirkens Tjenere altid har fulgt denne Lære.

²⁾ Palladius: Bogen om St. Peders Skib, København 1916. Den fortjente en særlig Omtale. Sjælden har vi set mere Løgn serveret i kostbarere Udstyr! Kulturhistorisk er Bogen af stor Interesse, nemlig fordi den viser, med hvilke tarvelige Midler, hvilke grovkornede Bagvaskelser en af Lutheranismens ypperste den Gang bekæmpede Kirken.

Jeg tror, at denne Verdenskrig ogsaa er en Straf for det internationale Kunst- og Teaterliv, saaledes som det udfoldede sig i de senere Aar lige før Krigen, og som det blev dyrket i Europa og Amerika. Ja, vi kunde godt tage Romanlitteraturen med, men det vilde blive for vidtløftigt. Det er notabene ikke Meningen at rive ned paa Romaner og Romanlæsning i Almindelighed. Jeg selv takker Gud for enkelte udmærkede Romaner, Fortællinger, Digte, jeg har læst og gerne læser om igen. Det er overhovedet slet ikke Kunsten som saadan, vi her i ABC gaar imod, kun Usandheden i Kunsten eller rettere den Maske, som en stor Del Forfattere og Kunstnere bruger for at faa deres Værker paa Markedet. Masken ser højtidelig ud, ja, er en ærværdig og ren Kvindes ædle Træk. Thi der er noget rent, noget helligt over den sande og store Kunst. Vi har skuet dens Aasyn baade i hellenske Mestres som i det 19. Aarhundredes rige Frembringelser.

Saaledes er Statuen af Sophokles, der nu findes i Lateranmuseet, og som ofte gengives i mange Fremstillinger, endog efter de mest ansete og moderne Kunstdommere »Idealbilledet af en aandelig, højtstaaende, legemlig smuk, ja en fuldkommen Mand« (Springers Kunsthistorie I. 10. Oplag). Jeg i det mindste har da aldrig fundet en mere fuldkommen Billedstøtte. Og dog er denne Statues Skønhed ogsaa betinget af Klædedragtens højtidelige Alvor — et slaaende Eksempel paa, hvor lidt den virkelige Kunst trænger til at afklæde Mennesket, som om det var et Dyr, hvis højeste Fortrin laa i Legemets Bygning og i Muskernes svulmende Kraft.

Ja, hvad har ikke den virkelige Kunst, den store Kunst udrettet ogsaa i de Tider, da Kirkens Magt havde større verdslig Betydning! Man kan rolig sige, at Kirken, dens Lære og dens Mænd har givet Kunsten et langt større og rigere Virkefelt, end den i den saakaldte klassiske Tid kunde have faaet. Den romanske Stils Inderlighed, den gotiske Stils ædle Finhed aflægger jo den Dag i Dag Vidnesbyrd derom.

Men vi maa skelne mellem Kunst og Kunst-Teknik. Den sidste beskæftiger sig med Udførelsen af en eller

anden Kunstgenstands Fremstilling. Saaledes kan en almindelig Stol i kunst-teknisk Henseende være aldeles udmærket gengivet af en Maler — Spørgsmaalet er, om Billedet hører ind under den egentlige Kunst. Thi hertil kræves dog vel mere Aand, mere Idé eller Fremstilling af noget skønt, der er værd at se. Vi vil her ingenlunde diskutere om Grænserne for Betegnelsen »Kunstværk«, kun maa vi protestere imod den ensidige Dyrkelse af Kunst-Teknik, af Formen, af Fremstillingsmidlerne. Dertil kommer jo, at Mennesket, skabt af Guds vidunderlige Kraft, ogsaa efter Skaberens oprindelige Vilje i alle Henseender, altsaa ogsaa i materiel-formel Henseende, skulde være hans højeste Værk paa Jorden. Men hvilken uendelig Afstand er der ikke mellem hine vor Slægts i oprindelig Naadestand levende Forældre og — en moderne Malers Fantasier om »Adam og Eva i Paradiset« eller »Eva spisende Æblet« o. s. v. Alle disse Variationer er jo kun — jeg bortser fra bekendte Undtagelser — Studier over Kødets og Kødets Lyst. Malerne har ligefrem baade i Rubens's og i vor Tid søgt efter saakaldte bibelske og andre Emner for at fremstille Menneskelegemet, helst Kvinder, og helst i Situationer, der er oprørende for selv den primitive Blufærdighed. Og hvorfor? »Kunst — Kunst — Kunst!« — Men det er kun »Masken« eller »Etiketten«, det virkelige Svar er: »Syndig Fornøjelse, Penge, Penge, Penge!«

Er det anderledes med mange Teater-Stykker? Med Opera, med Operette-Spil? Selvfølgelig er ikke alt bare Kødets Lyst, selvfølgelig er ofte Hovedsagen virkelig Kunst, men Bitingene, Udførelsen osv. er ofte Spekulation i Menneskets laveste Instinkter.

Er det ikke sandt? Er ikke Naturnydelse, Naturdyrkelse, lettillsløret under Etiketten: Kunstnydelse, men i Virkeligheden grov eller raffineret Kødets Lyst det, der driver, det, der letter saa mange Billeders, Forestillingers, Danses Fremkomst?

Jeg ved meget godt, der ligger en stor Fare i, at man som Præst eller Prædikant generaliserer og udtaler en for streng Dom om Danse eller om Teatre. Det vil jeg ingenlunde gøre. Ja, jeg kunde tænke mig Muligheden af, at en katholsk Præst gik i Teatret for at overvære et

Drama eller et Musikstykke, hvis Kunstværd og gode, pæne Udførelse var almindelig bekendt. Det kunde endda være godt, hvis mange, der er tilbøjelige til at fordømme den slemme Verden, vilde se sig lidt mere om og ikke ud fra deres snære Horisont bandlyse enhver Dans, enhver dramatisk Opførelse, enhver munter Fest.

Men man behøver sandelig ikke at være snærpet, at være en indremissionsk Tordentaler, for at være klar over, at det moderne Teatervæsen, alt det, der baade i Vinduer og i Museer udstilles som Kunst, meget ofte er Kødets Lyst under Etiketten: Kunst.

Naturligvis gives der Billeder, om hvis Tilladelighed Meningerne kan være delte. Ligeledes eksisterer der jo et Svælg, en Afgrund mellem en katholsk Kristens Syn paa Livet og en moderne Hednings, der ikke vil vide noget af Arvesynden og dens Følger. Den Slags moderne Hedninger, som vi jo her til Lands er omgivne af, mener, at alt er dem tilladt, at al Natur er skøn og god! Dette mener vi Katholikker ikke. Vi mener tværtimod, at al Natur, saa skøn den end kan være, er smittet af Arvesynden og blandet med Gift, og at Mangel paa Selvkontrol, Mangel paa Bøn og Selvfornægtelse let fører derhen, hvor mange af disse »Kunst«-Apostle, »Kunst«-Dyrkere nu er: paa Hospitalets sjette Afdeling eller paa et Nerve-Sanatorium eller nogle Fod dybt nede i den kolde, fugtige Jord, men i sidste Tilfælde har deres Legemer det maaske endnu bedre end deres Sjæle. . .

Ak, vi stakkels Mennesker! I Dag leger vi som Sommerfugle i Solskin eller spræller omkring i Lyset, i Morgen ligger vi med svedne Vinger eller »vingeskudte« paa eller i den kolde Jord, hvis vi ikke ved vor Religion, vor religiøse Alvor, ja, ved en vis Haardhed imod os selv unddrager os Fristelserne eller i rette Tid staar op fra et Syndefald!

Var der i Paradiset kun eet Træ, hvoraf man ikke maatte spise, saa er der i København Hundreder af Træer, af hvis Frugter man ikke maa spise! Og forresten vokser der Landet over i alle Byer og Landsbyer, overalt i det brogede Menneskeliv saadanne Træer, i hvis Nærhed en katholsk Kristen helst burde slaa Øjnene ned for ikke at se, glo, gribe til og — falde dybt. . .

Men i København — den Ære skal vi gerne lade Københavnerne — er disse Træer særdeles talrige. Hvad Skade har ikke alene de mange Butiksvinduer, de mange Teatre og Biografer, men ogsaa — de forskellige usømmelige Statuer gjort, der findes alle Vegne? ¹⁾ Kan en ung Kvinde bevare sine Øjne tilstrækkeligt? Da har vi i Provinsen det for een Gangs Skyld bedre. Københavnerne lider af for megen »Kunst«-Produktion i deres By, thi den falske Kunst bor gerne i Nærheden af den virkelige Kunst. — Og nu slutter jeg med Thomas af Kempens Ord: »Derfor altsaa, efter at have læst og gransket alt, maa dette være vor Følgeslutning: Gennem mange Prøvelser bør det sig for os at naa ind til Guds Rige.« [Anden Bogs Slutning.]

Rejseoplevelser.

Fortalte af *Jakob Otrik*.

(Fortsat.)

Ved Middagstid kom vi til Rihimekki, den bekendte større Station, hvor Banen fra Helsingfors støder til Banen, der kommer nordfra for herfra at gaa lige mod Viborg og Petrograd. Der stod nogle Dreng og solgte Æbler. Hvor meget de kostede? — En finsk Mark Stykket. Det, syntes jeg dog, var for galt. Saa fandt jeg til min Overraskelse, at man i Banegaardsrestaurationen kunde faa udmærket og rigelig Middagsmad for 3 Mark. Den spiste jeg, medens et Par af de unge Købmænd købte sig 4 Æbler hver, altsaa til 4 Mark. Der forekom det mig nu, at jeg havde gjort den bedste Forretning. — Mærkværdigt var det, for med den Spisevogn, der kom med i Toget herfra, begyndte vi at mærke, at det med Hungersnøden alligevel havde noget paa sig. De, der havde købt Æblerne, og som naturligvis ikke havde faaet nok i dem, spiste til Middag i Spisevognen, hvor de for 10 Mark kun fik den usleste Smule, som ingen kunde blive mæt af.

Vi nærmede os efterhaanden den russiske Grænse, d. v. s.

¹⁾ Der skal dog ogsaa fremhæves, at der i Ørstedsparken findes et Eksempel af den kristelige og høje Kunst: Jeanne d'Arc af Chapu.

den egentlige russiske Grænse. Vi kom gennem Viborg og skævede til Broen, hvor Soldaterne havde myrdet deres Oberst. Bielostrow — i Oversættelse »den hvide Ø« — er den finsk-russiske Grænsestation, der i øvrigt kun ligger en halv Times Kørsel fra selve Petrograd. Vi maatte alle stige ud og medtage vore Haandkufferter m. m. Vi blev vist ind i en Træbarak, der var bygget til Grænseeftersynet. Der maatte yi nu foreløbig vente. Hvor forandret var det ikke fra dengang, jeg for 13 Aar siden var kommet herforbi den modsatte Vej. Dengang — det var for øvrigt under den russisk-japanske Krig og netop den Dag, Indenrigsminister Plehwe var faldet som Offer for et Bombeattentat, medens han kørte til den baltiske Banegaard for at tage ud til Peterhof og aflægge Beretning for Czaren — dengang var jeg paa Fornøjelsesrejse sammen med min Broder, og da var der kun et elskværdigt og lemfældigt Toldeftersyn her i Bielostrow. Vi behøvede ikke engang at stige ud af Toget. Jeg husker, jeg havde et morsomt Træf, medens jeg stod paa Waggonens Forperron. Jeg havde rent tilfældig paa en Gaard, hvor der var nogle finske Tjenestefolk, lært, at paa Finsk hedder to *gax* og ti *gymen*. Medens jeg nu dengang stod paa Forperronen og ventede paa, at Toget skulde køre videre, kom der en lille Dreng hen til os med en lille flad Bakke, lavet af Birkebark, hvorpaa der laa nogle smaa røde Skovjordbær, der var højst lystelige at se til. Af Russisk kundé jeg dengang kun Talordene og saa det lille Ord *skolko*, der betyder »hvor meget« (nl. koster det?). Dette lille Ord havde været vor stadige og eneste og tillige sikre Hjælp og Støtte, og jeg var saa vant til at bruge det i Petrogad, at jeg straks sagde *skolko* uden at tænke paa, at her var det Finland, hvor jeg lige saa godt kunde tale Dansk. Drengen forstod det imidlertid godt nok og svarede *gaxgymen*. De Ord kendte jeg, og med en vis Hurtighed fik jeg draget den Slutning, at naar »gax« betød to og »gymen« ti, saa maatte »gaxgymen« betyde »toti« eller tyve. Jeg var næsten rørt over at kunne forstaa det første Finsk, jeg hørte, men jeg tog mig i det, satte en Mine op som en en indfødt Fennoman og udbetalte Drengen 20 Kopek. Et Menneske med et mere finansielt Omløb i Hovedet vilde sikkert have prøvet paa at benævne Talordet

20 med finske Penninger i Steden for russiske Kopek, det vilde navnlig have været en 3—4 Gange saa billigt; det tænkte jeg i min filologiske Glæde og Stolthed slet ikke paa og har egentlig først opdaget Dumheden nu, medens jeg skriver dette. Drengen havde naturligvis ikke noget at indvende.

I den bræddevæggede Ventesal havde jeg rigelig Tid til at lade saadant et lille Minde passere Revu, og der blev ogsaa Tid til at tage Syn over de russiske Soldater, der opholdt sig inde hos os. Der var en, der var en hel Kæmpe at se paa. Jeg lagde straks Mærke til den saa udprægede slanke russiske Legemsbygning. Mon der er noget Folk, der er saa slankt om Hofterne som det russiske? — Lange, slanke, men kraftige Lemmer, maaske en lille Smule Lemmedaskere. Bryst og Hals særdeles velformede; men nu Skuldrene? Ja paa det Punkt tykkes det mig, der mangler noget. Skraaskuldrede? — ikke paa nogen Maade; de russiske Soldater er egentlig heller ikke smalskuldrede, selvom de ikke har den ligefrem dejlige Skulderbredde og Skulderform, som jeg ikke kunde undgaa at lægge Mærke til hos saa mange, da jeg tog igennem England.

Jeg tror, at det, der hos de russiske Soldater gør, at de trods de mange herlige Anlæg eller Enkeltheder dog ikke kropsligt set gør noget fremragende Indtryk, maa være den Mangel paa god Holdning, som de overalt udviser. Jeg spørger mig selv: Har jeg overhovedet nogensinde, efter at jeg har været gennem Rusland, fra Petrograd til Vladivostok og tilbage igen, har jeg overhovedet nogensinde set en russisk Soldat, der holdt sig ordentligt, jeg mener, som vi kender det fra vore ranke danske Gardere? Og jeg maa svare mig selv: Nej, egentlig ikke! — Jeg vilde nærmest sammenligne den russiske Soldat med en elegant formet Pilespids, hvor blot den yderste Spids er bøjet. Der var en dansk Herre i Petrograd, der beundrede de russiske Soldaters Legemsbygning og brugte Udtrykket »som en Staalklinge«. Jo, men skal det være rigtigt, saa maa man tilføje, at Staalklingen har faaet en Bøjning, der tager Synet slemt fra den. — Der er efter min senere Erfaring noget højst betegnende i dette, at den russiske Soldats Udseende ødelægges ved ved hans Mangel paa Holdning

— for Holdning, det at holde noget i Højde med det, det er og skal være, det er netop noget, Russerne slet ikke kan.

Jeg havde Tid nok, medens jeg sad paa Træbænken og ventede paa min Tur til at blive kaldt ind til Undersøgelse. Saa endelig kommer en Soldat og kalder paa »Orlik«, det var det, han havde faaet ud af at læse »Olrik« paa mit Pas. Det morede mig at høre netop denne Form for Fejltagelse her i Rusland, akkurat samme Fejltagelse gør ogsaa Polakkerne altid; de har meget vanskeligt ved at sige »r« efter »l« og vender det derfor straks om til »l« efter »r«, hvilken Lyd ligger ganske anderledes for den slaviske Tunge. Paa en Gaard i Polen, hvor jeg havde tilbragt en lang Række af Ferier, var Fruen, efter at jeg havde været der flere Gange og en Maanedstid ad Gangen, endnu ikke klar over mit Navn, og til en Middag fandt jeg, at hun paa Kortet ved min Kuvert havde skrevet »Orlik«; og Provsten i Sognet var heller ikke Menneske for at finde ud af mit Navn; engang, da jeg spiste hos ham sammen med en Del andre Præster, holdt han en Tale for mig og udtalte deri, at nu var han glad ved, at han endelig havde fundet ud af, hvordan jeg hed, nemlig »Obrik«! — jeg nænnede ikke at ødelægge hans Glæde og nøjedes med at more mig indvendig.

Jeg kom nu ind i selve Undersøgelserummet. Der sad forskellige russiske Officerer rundt ved nogle Skriveborde, og nogle Soldater gik rundt derinde paa en Maade, der tydeligt røbede Disciplinens stærkt fremadskridende Opløsning. En af dem stod og studerede paa mit Pas, som det aabenhart voldte ham meget Besvær at finde ud af; det viste sig derved, at han ingen Vegne kom, men blev ved at se paa det samme Sted, men nervøs blev han ikke, det bliver Russerne overhovedet ikke saadan som vi andre.

Det blev betydet mig, at jeg skulde gaa med en Soldat ind i et Afklædningsrum. Da jeg var kommet derind, forlangte Soldaten, at jeg skulde komme frem med alle de Penge, jeg havde paa mig. Det var et temmelig ubehageligt Forlangende, for det forekom mig, at Sikkerheden for, at jeg fik dem tilbage i uafkortet Mængde, ikke var særlig stor. Naa! hvad skal man gøre i et saadant Til-

fælde? Sproget kunde jeg ikke, saa en Protest eller Underhandlinger havde meget ringe Udsigt til at lykkes. Altsaa maatte jeg ud med alle mine dejlige Rubelsedler, som jeg havde anbragt paa 4—5 forskellige Steder paa mig. Jeg knappede altsaa Tøjet op og fik Mammonet halet frem og blev ubehagelig overrasket, da Soldaten skrabede det hele sammen og forsvandt ud i Kontoret med det. Det var en gal en! Hvad skulde jeg gribe til i Petrograd uden Penge? Jeg skyndte mig at faa Tøjet knappet en Smule og saa efter ham ud i Kontoret! Jeg begyndte at blive vred, og saa kommer Tungen bedre paa Gled. Paa et eller andet Sprog — hvilket staar mig ikke mere klart — forlangte jeg at faa mine Penge. Svaret tilfredsstillede mig ikke, og jeg begyndte nu kraftigt at gøre gældende, at jeg havde diplomatisk Pas — alt medens jeg søgte at faa mit Tøj ordnet og knappet. Dog, det hjalp aabenbart ikke, hvad jeg sagde. Imidlertid gav Følelsen af mine Rublers Uundværlighed mig Styrke, og jeg begyndte at blive højroestet og talte i en forlangende og kommanderende Tone. Uden at vide af det havde jeg dermed paa een Gang fundet den rette Streng at spille paa. Russerne begyndte at tale beroligende og undskyldende: jeg skulde nok faa mine Penge igen. Men jeg var nu engang kommen i Fart, og da jeg mærkede, det gik, blev jeg dristigere, og saa paa en Gang skrabede Russerne alle Sedlerne sammen og gav mig dem, jeg fik mit Pas og blev ført ud i Undersøgelsesrummet for Bagagen. Det var aabenbart, at det var lykkedes mig at imponere Russerne, for her blev min Haandbagage aldeles ikke lukket op, og jeg kom uden nogen yderligere Vanskeligheder ud paa Perronen og op i Vognen og ind i min Kupé. Her forefandt jeg nogle værdifulde Pakker, som jeg havde ladet blive tilbage; de var ganske urørte og blev heller ikke senere undersøgt. Om deres Værdi kan enhver gøre sig et Begreb, naar man hører, hvad de indeholdt. Der var et Stykke Skinke, der var Filet, der var Pølse, en Snes Æg, en Ost, lidt Rugbrød, Kiks, Sukker, en Flaske Rødvin, Smør, Salt og Peber, altsammen beregnet paa Hungersnøden i Rusland. (Fortsættes).

Pastor Bernhard Stolberg 80 Aar.

Under Titelen »Fra Kavalleriofficer til Præst« har Baron *Gustaf Armfell* den 25. September i »Østgöta Correspondenten« haft følgende interessante Artikel optaget, som skal gengives her, tilsendt af Forfatteren.

At en Kavalleriofficer ombytter sin straalende Uniform med Præstens jævne, sorte Dragt og i Stedet for Krigernes griber til Aandens Sværd, hører ikke til de dagligdags Foreteelser.

Hvis et saadant Skridt vækker Opmærksomhed, naar det tages, er det ikke mindre interessant, naar lange Aars trofaste Arbejde yderligere har fordybet og beseglet den Kraft, som var dets oprindelige Kendemærke.

Sit halvhundredaarige Jubilæum i Kirkens Tjeneste fejrede Pastor Stolberg den 14. Juni i Aar, og den 26. September fyldte han 80 Aar. Da Pastor Stolberg har arbejdet mere end 40 Aar i Sverige, turde nogle Ord om hans Liv og Virksomhed regne paa Interesse hos nordiske Læsere.

Slægten Stolberg, en af Tysklands ældste, har skænket sit Fædreland mange betydelige Mænd. Den berømteste er den, hvis Levned skildredes af den udmærkede Videnskabsmand, Historikeren Johannes Jansen, nemlig *Frederich Leopold Greve Stolberg* (født 1750, død 1819), fremragende Diplomat og Digter, Klopstocks og Goethes Ven, hvis Konversion i Aaret 1800 vakte saa stor Opsigt.*)

Grev Stolberg havde en meget stor Børneflokk. En af hans Sønner ved Navn Bernhard blev gift med Grevinde *Agnes Scherr-Thoss*, og deres Søn Bernhard, nu den 80-aarige Præst, fødtes paa Familiens Gods *Schönnwiter* i preussisk Schlesien den 20. September 1838.

Efter i 1856 at være bleven Student og derefter at have afsluttet sine militære Studier indtraadte den unge Grev Bernhard Stolberg i den østerrigske Hær som Officer ved det 9ende Uhlan-Regiment. Sammen med en Slægtning foretog han 1863 en Rejse til Norge, Sverige, Danmark og England. Under sit Ophold i Stockholm stiftede han Bekendtskab med Biskop *Studach*, som i sin Ungdom havde opholdt sig nogen Tid hos Grev Stolbergs Bedsteforældre og senere ledsaget Konprinsesse (siden Dronning) *Josefina* til Sverig som Hofpræst.

Efter at være kommen tilbage fra denne Udenlandsrejse stod den unge Greve overfor sit Livs Vendepunkt. Thi for at følge sit indre Kald til Præstegerningen havde han besluttet at forlade sit kære Regiment, sine Kamme-

*) Se nærmere om ham: *Nordisk Ugeblad for katolske Kristne*, 1911, Side 843 o. s. v.

rater, som han satte stor Pris paa, og — hvad der vist ikke kostede mindst — sin Ridehest.

Aar 1865 begyndte han sine Studier ved Universitetet i Innsbruck, hvis ypperlige theologiske Fakultets Lærestole i mange Aar har været beklædte af Jesuiter. Som de fleste gamle Innsbrucker-Studenters tænker Pastor Stolberg med ublandet Glæde paa Studieaarene i den gamle Lærdommens Stad i Tyrol, hvor unge Studenter fra forskellige Lande strømmede og stadig strømmer sammen omkring det herlige Filosofiens og Theologiens Højsæde med det skønne Løsen: *Cor unum et anima una* — eet Hjerte og een Sjæl.

Efter med Liv og Lyst og den Jernflid, som er karakteristisk for ham, at have fuldendt sine Studier blev Grev Stolberg den 14. Juni 1868 præsteviet af Biskop Vincenz af Brixen. Efter Præstevielsen kom Pastor Stolberg 1869 til Stockholm som Hjelpepræst hos den lærde og energiske Pastor Bernhard ved St. Eugeniakirken; men allerede i Januar 1870 sendtes han af Pastor Studach til Malmø for der at grundlægge en katolsk Menighed.

Snart rejste sig der den lille Kirke, som med sin idylliske Beliggenhed udgør en af Malmøs Prydelser. Men længe beholdt Menigheden ikke sin Hyrde; thi i September 1875 brød Pastor Stolberg op for at fortsætte sine theologiske Studier i Holland og England. (I Tyskland rasede nemlig i de Aar den saakaldte Kulturkamp mod Kirken og dens Ordener.) I sidstnævnte Land havde Kirken den Gang saa fremragende Repræsentanter som Kardinal Newman, en »Mand af den højeste Dannelse og maaske den skarpeste Intelligens paa den Tid«, som Litteraturhistorikeren George Sampson siger, og Ærkebiskop, Kardinal Manning, de »fattiges Kardinal«, paa flere Punkter en Parallel til den berømte Biskop von Ketteler i Mainz.

Efter seks Aars grundige theologiske Studier vendte Pastor Stolberg 1881 tilbage til Sverige. Først arbejdede han i Stockholm, var fra 1888 til 1897 ansat i Gäfle og og har siden til den Dag i Dag virket i Norrköping.

I Sverige, hvor Pastor Stolberg har tjent under tre Overhyrder; Biskop Studach, Apostolisk Vikar Huber og Biskop Bitter har ofte Sjælesorgen blandt de talrige udenlandske Arbejdere været ham betroet. Ikke er det mindst de polske Arbejdere, der i ham har haft en ivrig Sjælesørger, en faderlig Ven og dygtig Raadgiver i alle Livets forskellige Forhold.

Under sine mange møjsommelige Rejser til Vands og til Lands har Pastor Stolberg lært sit nye Fædreland indgaaende at kende og faaet en stor Sympathi for det svenske Folk. Inderligt glæder det ham, at hans Myndlinge, de fremmede Arbejdere, møder Velvilje og Venlighed saa mange

Steder. Selv ofrer han sig helt for de fattige fremmede; hans gode Hjerter, sunde Omdømme og utrættelige Hjælp-somhed i Forbindelse med hans omfattende Kundskaber sætter ham i Stand til at følge Apostelens Formaning om at være alt for alle. Ikke mindst bidrager hertil den sjældne Fordringsløshed og Ligefremhed, hvormed han optræder. Der er ikke mange unge Præster, der vilde nøjes med det, som den gamle Præst fra det grevelige Slot med Glæde slaar sig igennem med.

Naar jeg tænker paa Pastor Stolberg, kommer jeg nogle Linier ihu af den tyske Digter Weber — de kan passende sættes som Motto for Pastor Stolbergs Livsgerning:

Tit har jeg andre Glæder skænkt
og paa mig selv til sidst kun tænkt —
jeg var en Tjener, og min Løn er Fred.

Maatte den Fred, som Pastor Stolberg har bragt saa mange Menneskehjertes, ogsaa sprede Lys over hans Livsaften!

Er den katholske Kirke intolerant?

Hvis nogen kom til Dem og vilde lægge Haand paa Deres Børn eller paa Deres Gods og sige: »Det tilhører mig,« hvad vilde De saa gøre?

Jeg tror, De vilde forsvare Deres Børn og Deres Skat, med mindre De var utilgivelig fejj.

Men Kirken er ikke fejj. Den forsvarer sine Børn, de Kristne, og ogsaa sin Skat, Sandheden, hvoraf den er Vogter, og den søger at befri sig for den eller dem, der vil søge at ødelægge den.

I sin Tid, før Luther kom med sine Lærdomme, var vor h. Kirke stærk, men saa blev al dens Lære forbudt under meget stor Straf og var det over 3 Aarhundreder. Tænk, hvad det vil sige i saa mange Generationer at være stænget ude fra et helt Folk, og tænk paa, hvilken Jordbund der saa i Virkeligheden blev budt Kristi Kirke, da man endelig maatte høre den h. Messe første Gang her i Landet efter Grundlovens Indførelse.

Nu er vor Kirke, hvorom Kristus har sagt de store Ord: »Jeg vil sende eder den Helligaand, som skal vejlede eder til al Sandhed« og endvidere: »Se, jeg er med eder alle Dage indtil Verdens Ende« ved at vokse sig stor og stærk igen i vort Fædreland, og den har ingen Ret til at vise sig svag.

Den maa være enig og stærk i sit Forsvar for Tro og

Moral, thi hvis den viste sig svag paa eet Punkt, vilde man hurtig berøve den Stykke for Stykke af den Sandhed, som den ifølge guddommeligt Tilsagn er sat til at vogte.

Kirken er Guds Vidne. Den kan ikke lyve, og den vægrer sig ved at se sig berøvet afgjorte Trossandheder, ogsaa de overleverede, netop i Kraft af, at den er Sandhedens Klippe og Grundvold.

Kirken er og maa være en Institution, der ikke gaar paa Akkord med noget andet Trossamfund i Henseende til Lære og Moral. Paa den anden Side viser vor h. Kirke sig altid kærlig og mild, hvor det gælder den enkelte.

Kirken er til for at frelse Sjæle og føre Mennesker til Sandheden.

Derfor er vi ogsaa overalt Vidne til, hvor vore Præster, Guds Redskaber, kærligt arbejder for at føre Mennesker tilbage til Guds sande Kirke.

Kirken arbejder imod dem, der søger at udbrede anden Trosopfattelse end den af Kristus indstiftede.

Mange Protestanter, og sikkert ogsaa mange af dens Præster, har meget til overs for vor h. Kirke, men de vilde helst og forlanger næsten, at vor Kirke skal indgaa en Slags Kompromis med dem, men det kan vor h. Kirke des værre ikke, da den saa straks vilde ophøre med at være Sandhedens Klippe og Grundvold, og saa dyrt kan vi ikke betale, selv om det er vor stadige Bøn, at alle maa blive eet.

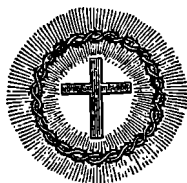
Protestanterne maa huske paa, at Kirken ikke bekæmper Protestanterne, men den protestantiske Lære, og at det er dens Pligt at gøre dette. Den maa vogte Hjorden for de Ulve i Faareklæder, der søger at snige sig ind i Hjorden, den Hjord, som Kristus har sat sine Hyrder til at vogte.

Vor Tro er alle de gamles Tro fra før Reformationen, og fra før Luther opstod. Den er den samme nu og i al Evighed og har aldrig forandret sig.

Kun til den katolske Kirke har Kristus sagt: Se, jeg er med eder alle Dage indtil Verdens Ende.

Derfor kan vi ikke gaa paa Akkord, men maa forlange, at de andre kommer fuldt til os, vi kan ikke mødes paa Halvvejen.

Th. Fallesen Schmidt.

Du milde Lys.*)

Du milde Lys, mens Mulmet vælder frem,
 vis mig min Stil
 Mørk Natten er, langt har jeg til mit Hjem,
 vis mig min Stil
 Styr du min Fod, at se min Længsels Sted
 jeg kræver ej, eet Skridt jeg nøjes med.

Den Bøn var længe fremmed for min Hu:
 „Vis mig min Stil“
 Jeg vilde vælge Vejen selv — men nu:
 Vis mig min Stil
 Gil Dagens Glimmer stolt jeg satte Lid
 trods lønlig Ångst — o, glem hin svundne Tid!

Som fordum led mig, du, der har mig sat
 paa rette Sti,
 hen over Hede, Fjeld og Flod, til Nat
 er helt forbi,
 og klart jeg skuer i det aarle Gry
 min Ungdoms Engle smile sødt paa ny.

*) Ovenstaaende Digt er en Oversættelse af Kardinal Newman's berømteste Digt *Lead, kindly light*, skrevet 1833 paa Newman's store Rejse til Italien, Sicilien og Nord-Afrika, 12 Aar før hans Konversion. Newman's gribende Bøn: »Vis mig min Sti — *Lead thou me on*« blev jo bønligt anderledes, end han dengang havde tænkt sig. Oversættelsen skyldes Pastor Uffe Birkedal, som med sædvanlig Elskværdighed har tilladt Ugebladet at offentliggøre den.

Nye Bøger.

Jesu Hjertes Budbringer og Børnenes Budbringer. 4. Hæfte 1918.

»Budbringeren« har, som Overskriften viser, skiftet Navn og kaldes nu med det Navn, lignende Tidsskrifter bærer paa en lang Række andre Sprog. Der kan heller ikke, som nogle har ment, paa det danske Sprogs Vegne indvendes noget mod dette Navn. Af Indholdet skal fremhæves nogle græske Kommunionssange fra det tiende Aarhundrede, oversatte af Pastor Kjelstrup, og en Reproduktion af et interessant Jesu Hjerter Billede fra Aaret 1479 paa Højalteret i Aarhus Domkirke. Børnenes Budbringer optages denne Gang hovedsagelig af Skildringen af en from lille fransk Drengs inderlige Bøn for at omvende sin Far; Beretningen gives i Form af en Række Breve fra den 7—8 aarige lille Peter.

Bernhard Jensen: Danskernes første Møde med Kristendommen. (København. Katholsk Forlag 1918. 25 Øre.)

Under Fællestitelen *Kristnisaga* har Pastor Bernhard Jensen med dette lille Skrift paabegyndt Udgivelsen af en Række (6) Smaaskrifter, hvis Indhold er de nordiske Landes Omvendelse til Kristendommen. I dette første, som nu er udsendt, giver Forfatteren stilfærdigt og nøgternt en interessant Skildring af de første Forsøg paa Missionsarbejde i Danmark før den h. Ansgars Tid. Af særlig Interesse er Beretningen om den meget omtvistede St. Sebaldus, der maaske (eller maaske ikke) har været en dansk Kongesøn Sigvald.

N. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Den katholske Højskole aabnede sit nye Vinterhalvaar Tirsdag den 1. Oktober. Forstanderen gjorde Rede for den planlagte og offentliggjorte Forredragsrække, der bar et noget mere ensartet Helhedspræg end de senere Aars. Betalingen for Adgang er som i Fjor 25 Øre, men — som det blev fremhævet — Højskoleforeningens Medlemmer kan ved at løse Aarskort à 3 Kroner deltage i Møderne for omtr. den gamle Betaling af 10 Øre.

Rom. Mærkeligt nok har der i danske Blade intet været nævnt om følgende Sag, som vi her skal gengive efter *St. Olaf*, der atter har taget den fra et andet norsk Blad. De tre lutherske Overhyrder, i de nordiske Lande, Biskop Ostenfeld i København, Biskop Tandberg i Christiania og Ærkebiskop Søderblom af Uppsala, havde planlagt en saakaldt »økkumenisk kirkelig Konferens«, som skulde

været aabnet i Uppsala paa Marias Fødselsdag den 8. September. Paa Grund af Pasvanskeligheder og andre Omstændigheder blev Konferensen udsat til næste Aar. Imidlertid havde de tre Herrer givet Hans Hellighed Paven Besked om deres Forehavende — vi kender ikke nærmere Indholdet af deres Skrivelse —, og Paven har sendt dem et Svar paa Henvendelsen. Skrivelsen er affattet paa Latin; vi gengiver den efter Oversættelse i »Intelligensen« for 28. September: »Meget ærede Herrer! Hans Hellighed har med Glæde modtaget eders ærede Brev om den Kongres, som skal holdes den 8. September i Uppsala i den Hensigt, at det kristelige Kærlighedens Baand indenfor det menneskelige Samfund mere og mere maa blive styrket, naar denne uhyggelige Krig endelig er blevet afsluttet. De menneskekærlige Bestræbelser, som indeholdes i dette Brev, har været den Hellige Fader særdeles velkomne. Han er til visse selv overbevist om, at det verdslige Samfund ikke kan nyde en fuldstændig og varig Fredsro, med mindre det kristne Broderskabs Forskrifter tilbørlig iagttages. Alt, som derfor foretages i dette Øjemed under denne vældige Opflammen af Had, er for Paven baade kærkomment og ønskeligt, og dette saa meget mere, som det baner Vejen for Opnaaelsen af det Maal, som indeholdes i de evangeliske Ord: »At der maa blive een Hjord og een Hyrde.« Idet jeg paa Embeds Vegne meddeler eder, meget ærede Herrer, dette, tegner jeg med tilbørlig Ærbødighed og Glæde over at være eders meget hengivne Kardinal A. Gasparri.«

Nord-Amerika. (U. S. A.) Bestemmelsen, at de kristne Feltpræster ikke maatte bære et Kors som deres militære Mærke, er bleven taget tilbage. Hensynet til de jødiske Feltpræster har disse selv, i Forhindelse med katholske og protestantiske Præster, anmodet Øvrigheden om ganske at at se bort fra, og det var dette enstemmige Ønske, der saa hurtigt bevægede de overordnede til at tilbagekalde den uheldige Bestemmelse.

Katholske Smaaskrifter.

(Hvor ingen Pris er angivet, er denne 10 Øre.)

- Nr. 1. **Gethsemane-Andagt**, særlig passende til Torsdag Aften.
 - 2. **Byzantinsk Kunst**, af Emil Fr. Rönnow.
 - 3. **Et Ord til hver Dag**, ved Niels Hansen. 2. Oplag, 15 Øre.
 - 4. **Korsvejsandagt for de arme Sjæle i Skærsilden**.
 - 5. **Officium til Marias ubesmittede Undfangelse**.
 - 6. **Korsvejsandagt**.
 - 7. **Lector Pouel**, af Poul J. Reiter. 25 Øre.
 - 8. **Middelalderens Kirker**, af Emil Fr. Rönnow.
 - 9. **To Slags Kunst**, af Chresten Skikkild. 15 Øre.
 - 10. **Højmessen i den katholske Kirke**, af P. Schindler. 20 Øre.
 - 11. **Danskernes første Møde med Kristendommen**, af P. Jensen. 25 Øre.
 - 12. **Kan en Kristen være Theosof?** af P. Schmiderer. 25 Øre.

Unge Mand! Har De Lyst

til at dyrke Idræt, at spille Fodbold og at kappes i Gymnastiksalen i muntert Selskab med jævnaldrende katholske Kammerater, saa indmeld Dem i

K.U.F.'s Gymnastik- og Idrætsklub „RINGEN“.

Vintersæsonen 1918—19 er begyndt med Gymnastik under *Hr. M. V. Andersens Ledelse* (Gymnastiklærer ved Købmandsskolen). Gymnastikøvelserne afholdes *hver Lørdag Aften Kl. 8* i St. Knuds Skole, Stenosgade.

Betalingen. Kontingent for Medlemmer under 18 Aar 25 Øre og over 18 Aar 50 Øre, som erlægges maanedsviis forud.

Indmeldelse kan finde Sted hver Lørdag Aften i Lokalet.

Ungdomsfest.

Den Fest, som »Katholsk Ungdomsværn« aarlig afholder for de 14- og 15-aarige, vil finde Sted **Søndagen d. 20. Oktober Kl. 7—10¹/₂** i **St. Knuds Skoles Festsal**, Stenosgade 4. Efter Festtalen, der holdes af Pastor *P. Schindler*, er der Kaffe bord, derefter Fælleslege. K.U.F.s Hornorkester spiller.

Der udsendes trykt Indbydelse til hver enkelt.

Adgangen er fri for de indbudte unge og deres Forældre. Det er Ungdomsværnet meget om at gøre, at de unges Forældre kommer med. Garderobe gratis.

De Herrer Gejstlige, Formændene i de unge Mænds og Kvinders Foreninger og Kongregationer samt Ungdomsraadets Medlemmer indbydes herved venligst til at deltage i denne Fest.

Sangbogen »*Sursum corda*« bedes medbragt.

NB. Katholske Børn, der gaar i ikke-katholske Skoler og i Aar fylder eller har fyldt 14 Aar inden den 1. November, bedes om at opgive deres eget og deres Forældres Navn og nøjagtige Adresse i Løbet af de nærmeste Dage til

Pastor *Günther*, St. Andreas Kollegium, Charlottenlund.

K.U.F.'s Yngreafdeling (under 17 Aar) har Møde Søndag d. 13. ds. i Stenosgade 4 B. Foredraget med Lysbilleder er **Kl. 8**. For de yngste (under 14 Aar) er Salen aaben fra Kl. 7—9, for de andre (14—17) fra Kl. 8—10. **NB.** The og Kager kan faas; Sukker medbringes.

Unio. Fredag den 11. Oktbr. Kl. 7—11 almindeligt Møde i Café du Parc, Gyldenløvesgade 4.

Fredag den 25. Oktbr. Kl. 7¹/₂ pr. i Johansens Selskabslokaler, Haveselskabets Vej 3. Dilettantkomedie af Unios dram. Afdeling: »Aa, Anders! — « Farce-Operette i 3 Akter af Pordes-Milo og Theo Halton, Musiken af Joseph Snager, oversat af O. Moth-Lund. Derefter Bal til Kl. 1. Adgangskort til hele Festen — Kl. 1,50 for Medlemmer og Kr. 2,00 for besøgende, indførte ved et Medlem — faas hos: *Johs. Hoffmann & Søn, Ernst Bæklund, Hof-Forgylder Weber*
Købmagergade 48. Frederiksberggade 34 St Kongensgade 38.
Katholsk Boghandel, Stenogade 3.

Kirkelig Kalender.

13. Okt. 21. Søndag eft. Pintse.	20. Okt. 22. Søndag eft. Pintse.
14. — M. Callistus, Pave og Martyr.	21. — M. Hilarion, Abbed.
15. — Ti. Teresa, Jomfru.	22. — Ti. Ferialdag.
16. — O. Ferialdag.	23. — O. Ferialdag.
17. — To. Hedvig, Enke.	24. — To. Ferialdag.
18. — F. Lucas, Evangelist.	25. — F. Chrysanthus og Daria, Martyrer.
19. — L. Petrus af Alcantara, Bekender.	26. — L. Vigilie.

Den katolske Højskole.

Møde Tirsdag den 15. Oktober Kl. 8 Aften

Pastor Günther: Hvorfor jeg er Katholik. I.

Sangbogen *Sursum corda* medbringes Nr. 88 og 76 synges.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenogade 4 B. Adgang 25 Øre.

St. Josefs Gilde, st. 1885. Generalmøde afholdes Mandag d. 14. Oktober pr. Kl. 8 Aften, Bredgade 67. Bestyrelsen.

Maria-Kongregationen for Mænd har Fælleskommunion Søndag d. 13. Oktbr. Kl. 8½ i Jesu Hjertes Kirke.

Aarhus. Søndag d. 13. Oktbr. Kl. 8 Aften Foredrag af *Baronesse Rosenørn-Lehn: Kirken og Videnskaben.*

Assumptionskapellet (Amalievej 14). Fredag den 18. Oktbr. Kl. 6½ Messe for den nordiske Bønneforenings Anliggender, Kl. 4½ fransk Prædiken og Kl. 5 sakramental Velsignelse.

St. Knuds Kapel. Mariabørnskongregationen af den ubesmittede Undfangelse holder offentligt Møde Onsdag den 16. Okt. Kl. 7½ Aften og Fælleskommunion Søndag den 20. Kl. 7 Morgen.

Mødreforeningen paa Frederiksberg. Søndag d. 13. Oktbr. Kl. 3 Efterm. holdes i Rosenkranskirken Andagt med Prædiken.

Franska, Tyska, Svenska. Svensk Filosofie Magister, som studerat i Uppsala och Paris, önskar ge lektioner.

Svar till Magister B. Bodström, Gothersgade 163, St. th. Tlf. Byen 4660.

Ungdomsvennen. No. 10. 1918. Indhold: Ved Vejskellet. — Gør din Pligt. Digt. — Hellig Anders. — Fædrelandet. — Ave maris stella. Digt. — Det var Paquitas Skyld. — Fra Foreningslivet.

Køb det nye Register til Ugebladet. Pris 5 Kr. Det er nok dyrt, men det har været kostbart at fremstille og er meget nyttigt.

Husk de to polske Børnehjem i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefsøstrene).

Katolsk Boghandel. Stenogade 3. Kbhvn. B. Aabent 9-6. Tlf. Vester3930. Bøger, Billeder, Devotionalier.

Kortfattet Gennemgang af Troslæren.

For dem, der ønsker at stifte Bekendtskab med den katolske Kirkes Lære ligesom for dem, der ønsker at genopfriske deres Kundskaber om Religionen, afholder jeg efter den Maalestok, der er den almindelige ved Konvertitundervisning, **hver Torsdag Aften Kl. 8** Gennemgang af Troslæren. Undervisningen foregår i **Forsamlingsværelset, Bredgade 64** (Indgang gennem den lange smalle Gaard og opad Trappen til 1. Sal). Alle er velkomne.

Jakob Olrik, Præst

K.U.B. (Katholsk Underretnings Bureau), et Samfund af katolske, akademiske Lægefolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katolske Kirke. **Henvendelser**, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, **Register Matthæus Hansen, Hovmarksvej 30, Charlottenlund.**

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. ø. G. 1—4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4—6 Eftermiddag.

Nr. 42.

Søndag den 20. Oktober.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — En ABC for voksne. — Rejseoplevelser. — Den stille Reformation fortsættes. — Nye Bøger. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Aalborg. Nord-Amerika. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

426.

Gejstlig og verdslig Autoritet.

Søndagens Evangelium indeholder det vigtige Lærestykke angaaende Anerkendelsen af den gejstlige og verdslige (eller borgerlige) Autoritet. Det er vel ikke uden Nytte at forklare denne Lære i Aabenbaringens Lys.

Denne dobbelte Autoritet er en nødvendig Følge af vor Natur. Mennesket er jo af Naturen et socialt Væsen, det er skabt til at leve et socialt Liv. »Ifølge Naturen søger Mennesket at leve et samfundsmæssigt Liv . . . derfor har det guddommelige Forsyn ordnet det saaledes, at Mennesket skulde fødes til at leve i Familiens Samfund og i det borgerlige Samfund, som alene kan tilfredsstille alle dets Livsnødvendigheder« (Leo XIII, *Immortale Dei*). Af dette sociale Liv følger gensidige Rettigheder og Pligter; følgelig er en forbindende Morallov ligeledes nødvendig. Denne Lov kan blive overtraadt af frie Væsener, som Menneskene er; Rettigheder kan blive miskendt, Pligter kan blive forsømt. Derfor kræves der en Autoritet til at opretholde og sanctionere Loven. Uden Autoritet er Samfundslivet umuligt, utænkeligt. Men Mennesket hører ikke til en enkelt Orden, nej, det er bestemt til at leve i den naturlige og overnaturlige Orden. Deraf de to Samfund: det borgerlige eller verdslige og det gejstlige eller kristelige og deraf igen en dobbelt Autoritet. Frelseren hentyder til dem ved de to Ord: *Gud* og *Kejser*.

Da begge Samfund kommer fra Gud og følgelig begge Autoriteter, kan disse sidste ikke være i Strid med hinanden, ikke staa fjendtlig overfor hinanden. Forresten har disse to Magter det samme fælles Maal, nemlig at føre Menneskeslægten til dens Bestemmelse, hvilken Bestemmelse Gud selv er. De to Ordener, i hvilke de er virksomme, er for øvrigt ikke modstridende, tværtimod, da de har et fælles Maal, er de af Naturen samstemmende og endrægtige. Af samme Grund er de ikke blandede, men de er hver i sin Orden uafhængige af hinanden. Meget mindre er den gejstlige Autoritet afhængig af den verdslige eller denne underkastet.

Alt dette holder Stand, saa længe Grundloven, som er givet af Gud selv, helt igennem bliver overholdt, og denne Grundlov er ikke andet end de ti Guds Bud og Evangeliet. Overtræder den borgerlige Magt denne, opstaar der Strid, Forfølgelse og voldelig Undertvingelse. Vore Pligter overfor begge Autoriteter er sammenfattet i Frelserens Ord: *Giv Kejseren, hvad Kejseren er, og Gud, hvad Guds er.* Disse Ord gælder ikke alene de undergivne, men stiltiende bliver Autoriteten ogsaa foreskrevet sine Pligter.

Hvad Borgerne og de troende angaar, er det tydeligt nok: Giv den borgerlige Autoritet, hvad den har Ret til, og handl ligeledes overfor den gejstlige. Denne Ret bliver, hvad den borgerlige Magt angaar, kun i Evangeliet udtrykt ved Forpligtelsen til at betale Skattens Mønt, men den indeholder endnu andre Forpligtelser for de undergivne. Evangeliet forklarer ikke her disse Pligter, men vi kender dem andetsteds fra. Vi skal anerkende den lovlige borgerlige Autoritet og respektere, støtte og forsvare den og særlig overholde dens Love. Og dette ikke alene for Straffens, men ogsaa for Samvittighedens Skyld.

Men meget mere gælder dette den gejstlige Autoritet, som umiddelbart og direkte er oprettet og ordnet af Gud, og som er virksom i en mere ophøjet Orden. Ja, skulde det ske, at den borgerlige Autoritet skal misbruge sin Ret og gennem sine Fordringer komme i Strid med den gejstlige Autoritets Rettigheder, saa skulde man efter Skriftens Ord »adlyde Gud mere end Menneskene«.

Skønt den borgerlige Autoritet, hvad de Ting angaar, som udelukkende hører til dens Sfære, er uafhængig af den gejstlige Autoritet, saa skylder den dog denne Respekt, Beskyttelse og Forsvar, fordi den ligeledes er oprettet af Gud. Hvad nu de Ting angaar, som hører til den overnaturlige Orden, er den verdslige Autoritet den gejstlige underkastet paa samme Maade, som den staar under den guddommelige Autoritet, hvis befuldægtigede og Stedfortræder den gejstlige Autoritet er.

Fr. Ludolf.

En ABC for voksne.

Ø.

Økonomi.

Dette Ord er i vore Dage vel kendt, navnlig i de smaa Husholdninger i denne Rationeringens Tid. Det stammer forresten fra to græske Ord: *oikos*, d.v.s. Hus, og *nomos*, d.v.s. Lov, Regel. At vor Husholdning skal være ordnet, er ogsaa en bibelsk Formaning, thi Husets rette Orden og Styrelse har en stor Indflydelse paa Børnene og paa Tjenestefolkene.

Men her skal ikke skrives om Sparsommelighed med Penge og Mad — det forstaar Husmødre sig bedre paa — men en anden Slags Økonomi, der hører ind under Sjælesorgens Omraade.

Vi skal nemlig ikke blot holde Hus med vore Ejendele, vore Udgifter og legemlige Fornødenheder, men lige saa godt øve Økonomi, ja paa den rette Maade være sparsommelige med vort aandelige Eje, med Aandens Indtægter og Udgifter, især med vort Sjæleliv.

Allerede den h. Skrift siger: »Alt sammen skal have sin Tid. . . Der er en Tid til at plante og en Tid til at rykke op, hvad der er plantet. Der er en Tid til at tie og en Tid til at tale« (Præd. 3. Kap.).

Ogsaa paa det aandelige Livs Omraade gælder det om at plante og rykke op, om at handle og at lade være, om at spare sine Kræfter og at bruge alle sine Kræfter — alt efter Klogskabens Regler.

Tag f. Eks. Troen. Gud kræver af os, at vi skal tro, altsaa, at vi stoler paa hans Ord, selv om vi ikke indser dets indre Sandhed. Denne Tillid er fortjenstlig og og kan avle et rigt Trosliv. Troen er en Risiko, set med Fornuftens Øjne, men den svarer igen til en Trosevne i os selv. Thi vi har en Trang til at vise Tillid, og vi forstaar godt, at Tilværelsens Gaader alligevel ikke kan rummes i vor lille Indsigt. Men lige saa rigtigt det altsaa er at vove sig ud med Kristus som Fører og hans Kirke som Vejleder i det daglige, lige saa forhaslet, ja forkert vilde det være at tro og vise Tillid til Personer og Fæno-

mener, der lokker vor Nyfigenhed paa Baner, der ligger helt udenfor vort kristelige Trosomraade. For flere Aar siden kom en ivrig Forkæmper for Spiritismen til mig og vilde omvende mig til Spiritismen. Andre har talt til mig om *Christian Science*. Men selv om man, hvis man har Tilladelse dertil, læser disse Agitationskrifter og for Klarings Skyld sætter sig ind i disse Folks Anskuelser og Principper, mener jeg, at Resultatet maa være en energisk Afvisning. Thi som Katholik har man jo i Forvejen en grundet Tro paa det aandelige, paa Gud som Verdens Udgangspunkt og Maal, paa de gode og onde Aanders Eksistens. Men at ville ved »Eksperimenter«, ved saakaldt Videnskab sætte sig i en Slags telefonisk Forbindelse med den Verden, om hvilken vi kun udfra Troen er belært — det er for meget af det gode. Man bør virkelig svare disse Folk, at ens Tro ikke trænger til denne Ballast.

Den egentlige Spiritisme er for omfangsrigt et Kapitel til, at vi her kan komme ind paa den. Men det skal dog siges, at ingen Katholik paa denne Måade, altsaa ved nysgerrige Folks spiritistiske Seancer, kan faa det ringeste at vide om Livets store Gaader eller det mindste ud over det, Troen lærer. Og Kirken som den af den Helligaand ledede Sandhedslærer forbyder den Slags overflødige og skadelige, ofte som bevidst Svindel afslørede Møder.

Netop her gælder det for os om at økonomisere med Troskraften. For meget af den Slags Tro er Overtro og den virkelige Tro, denne kristelige Dyd, der gennem Korset skal føre os til den fulde Erkendelse og endelige Sejr hisset.

Men naturligvis — de Mennesker, der er gledet bort fra praktisk Kirkeliv, har særlig let ved at ty til Spiritismen eller til *Christian Science* som til et Surrogat for den sande Tro.

Christian Science er et pantheistisk System, en Naturforgudelse, der paastaar at være Videnskab, ingen Religion. Det sidste er sandt nok, det første, at det er Videnskab, er derimod kun en Paastand, Lökkemad for uklare og fantastiske Mennesker, saa vidt jeg kan se.¹⁾ Det er en Blan-

¹⁾ Gads danske Magasins Juli-Nummer 1913 indeholder en interessant Artikel om denne *Christian Science* ved at give en Oversigt over den „teo-

ding af Filosofemer og Fantasier, pyntede med smukke Talemaader, endda fra Bibelen. Naturligvis er det Amerika, de »ubegrænsede Muligheders« Land, som danner den passende Jordbund for denne Lære, hvis Profetinder — thi Kvinder har gjort sig særlig bemærket i denne Sekt — heller ikke gør Sagen bedre.

Altsaa lad os tro, mine kære Læsere, tro med hele vor Sjæls Kraft — men ikke misbrug Troens Evne i en urolig Nyfigenheds Interesse! Hvad tror ikke Folk paa — bare for ikke at tro! sagde den hellige Clemens Hofbauer ofte. . . .

Økonomi er ligeledes en god Sag paa Følelsernes og Stemningslivets Omraade. Nogle Mennesker er ganske vist saa kølige og tørre af Naturen, at det nærmest vilde være en Velgerning, hvis de kunde løftes op til at begejstres for en god Sag. Men for de flestes Vedkommende har Naturen sørget for en Overflod af Følelser, gode og onde, kærlige og hadefulde, navnlig saa længe de ikke har 40 Aars Alderen.

Det er ikke let for unge Folk at lede deres Følelsers Strøm i det rette Flodleje. Her er det Kirkens asketiske Principper, der kan og bør virke vejledende og afsvalende. Den h. Frants af Sales har i den Henseende udtalt en stor praktisk Sandhed, da han sagde om sig selv: »Jeg ønsker, at jeg havde ønsket færre Ting og disse faa — ikke saa inderlig.«

En stor Del af Livets Skuffelser fremkommer vistnok

sofiske Bevægelse" og af Point Koma, det Sted, hvor disse Theosofister dyrker deres „Visdom“. Det mangler ikke paa Udfald imod Kirken og Theologerne, der lærer „en Gud langt borte i en fjern Himmel“. „Theosofien lærer, (S. 625) at det egentlige Menneske er en udødelig Sjæl, et af de utallige aandelige Væsener, der tilsammen konstituerer den guddommelige Enhed, og som vinder videre Erfaring ved at omforme og løfte det materielle og gøre dette til en tro Afspejling af Guddommen.“ Theosofien er „den ældgamle forglemte Reinkarnationslære“ (630), „den eneste Lære, der kan løse Livets mange Gaader“ (s. Sted).

Der mangler altsaa intet Kendetegn paa Forkerthed, saa jeg tror næppe, at nogen normalbegavet katolsk Kristen vil fristes af Theosofiens selvglade Paastande, der sælges under Etiketten „Videnskab“.

Se ogsaa: Nordisk Ugeblad for katolske Kristne, 1910, Side 859 og 1913, Side 372.-374.

af, at vi ønsker, inderlig ønsker et bestemt Maal — en Stilling, et Giftermaal, en heldig Forretning eller Forstaaelse, Venskab, Helbredelse, Bønhørelse — altfor inderligt, altfor absolut. Senere, flere Aar bagefter, kan det godt ske, at vi er glade over, eller i det mindste beroligede over, ikke at have opnaaet hint Maal, der alligevel ikke havde bragt os den attraaede Lykke. Hvor dumt altsaa at øsle med vor Villies Kraft.

Hvilken Svøbe er ikke Had og Misundelse! Den slaar dybe Saar i et ellers velstillet og fornuftigt Menneskes Livslykke. Jeg kendte et Menneske, der havde det godt, ejede et lille Hus og en pæn Have. Men Havedøren var des værre ikke saa praktisk som Naboens, hvis Have ogsaa var lidt større. Følgen deraf var, at dette Menneske, hvor han gik og stod, ærgrede sig over sin Havedør, og at Haven ikke var større. — Der gives Folk, som tilsyneladende er stillede paa Lykkens Tinde. De ejer et fornemt Navn, Rigdom og Velleavneds Muligheder, og mangen en Arbejderkone gaar maaske forbi og ser op til disse Folk, som om de var smaa Vorherrer. Og maaske tænker og skriver Socialister om dem, at det er en ren Skandale, hvor godt disse fornemme Folk har det. Men har man tilfældigvis Lejlighed til at se nærmere til, opdager man tit, at alt det ydre kun er smukke Kulisser, bag hvilke Savn og Smerte bor. .

Hvorfor anstrenge sig med misundelige Følelser? Man aner jo alligevel ikke, hvad ens Nabo har at bære. Og det samme gælder om Uvilliens og Hadets Følelser. Bortset fra, at Troen lærer os at overvinde det onde i os, vil jo alene denne besindige Tanke kunne dulme slige Følelser, at mange Misforstaaelser eller Modsætninger ikke stammer fra ond Villie — noget, vi har saa let ved at antage — men fra andre Synspunkter, anden Smagsretning, andre Interesser. Hvor forskellig tager sig saaledes blot en lille Meningsforskel om et Havegærde ud, naar man hører de to Naboer hver for sig udtale sig om Striden.

Ja, det er virkelig et Tegn paa Aandsoverlegenhed, paa Forstand og Erfaring, paa Kristendom og Guds Naade, at man ikke misunder, ikke bærer Nag og saaledes øver Økonomi, kristelig Økonomi med sine Følelser!

Der kunde endnu skrives meget om denne aandelige Sparsommelighed. Saaledes om vore Arbejder, Ven-skaber, Planer, Kærlighedsfølelser. Det stakkels Men-neskehjerte skal mange Gange prøves haardt og renses grun-digt, inden det bliver Gud velbehageligt. Dette skal ingen Anbefaling være for flegmatiske og ligeglade Naturer, der vistnok kommer lavest i Himlen, hvis de da naar derop. Nej, »hvem der bærer god Frugt, han renses af Herren for at bære endnu mere Frugt«, staar der skrevet i Johannes-Evangeliets 15. Kapitel. Saaledes er det intet daarligt Tegn, at et ædelt, for store Ting begejstret Hjerte maa lide mere end et Menneske, der ejer et mere flegmatisk Sindelag og en større Sans for den jordiske Ma-gelighed. Men det gaar med mange oprindelig idealt an-lagte og fromme Mennesker nøjagtig saaledes, som et smukt Digt, en Selvbekendelse af den bekendte Stiftsprovst J a k o b Paulli siger:

»I Ungdommens Foraarsdage
tyktes det mig saa klart,
der krævedes kun for at leve
en eneste Regningsart.

Det kom blot an paa at øves
i Kunsten at lægge til
af Drøm og Haab og Forventning,
saa vandt man det høje Spil.

— De unge sollyse Dage
gled bort, og jeg lærte snart
i Livets jernhaarde Skole
en anden Regningsart.

Det gjaldt hver Dag om at øves
i Kunsten at trække fra
og nøjes, hvis der til Slutning,
blev levnet en Rest endda. . .«

Se, her læres sandelig Økonomi! Men denne Lære skal ingen Opfordring være til at økonomisere alle Vegne. Thi ogsaa i det daglige Liv plejer man kun at spare for at give ud i rette Tid, til de rette Ting. Ellers vilde man være en Gnier, der sad paa sine skjulte Pengesække. Ogsaa i det religiøse Liv maa vi ikke, skal vi ikke spare Kræfter, men tværtimod kun økonomisere

for at kunne bruge alle eller saa mange som muligt til det, Herren forlanger af os, til solid Selvfornægtelse af vor Hovedsynd, til mandig Pligtopfyldelse selv under Fristelsens Storm, til opofrende Næstekærlighed. Dette sidste især, naar vi ikke venter Tak eller Gengældelse fra dem, vi gør godt, naar vi altsaa sparer paa Følelser og Ønsker i Retning af Taknemlighed. Og det faar vi god Brug for.

For flere Aar siden sagde en Jesuitpater i Eksercitierne, at det var en stor Kunst i det aandelige Liv at vide, hvad man skulde klippe af, og hvad man skulde lade vokse. Thi begge Yderligheder vilde være forkert: at klippe alt vilde være for haardt og fremkalde Modvillie, at lade alt vokse vilde være Mangel paa Selvfornægtelse og Dovenskab.

Økonomi er altsaa, ret forstaaet, ogsaa paa det religiøse Omraade en Dyd, en Virkning af Klogskabens Dyd, den Helligaands gode Gave.

F. F. M.

Rejseoplevelser.

Fortalte af *Jakob Olrik*.

(Fortsat.)

Hvor heldigt jeg paa Grund af mit diplomatiske Pas var sluppet fra Undersøgelsen, gik først op for mig, da mine medrejsende kom ind i Kupeen. Der var ganske vist en Russer, der havde skjult en hel Del Phenacetin eller Kinin bag Gardinet i Vindueskarmen, og han var stolt nok; men mine danske og svenske medrejsende var i høj Grad slukørede og ærgerlige, hvad der var let at forstaa, naar man hørte, hvordan det var gaaet dem. Svenskeren var bleven berøvet sine Cigarer og saa noget dejlig Kage, som hans »Mama« selv havde bagt til ham, og de Danske havde ogsaa mistet mange forskellige Ting. En af dem gav følgende Beskrivelse af, hvordan det var gaaet ham:

En Soldat havde forlangt, at han skulde aabne sin Haandkuffert, og saa havde Soldaten rodet i den, og hans Haand kom til Vejrs med en Flaske. — Lad det forud være bemærket, at de russiske Soldater optraadte mod alt, hvad der smagte af Luksus. — »Hvad er det?« havde Soldaten underfundigt smilende spurgt. »Det er Brillantine.«

svarede den danske Herre. »Brillantine!« sagde Soldaten endnu mere skummelsødt smilende. »Naa, saa det er Brillantine,« gentog han, og i det samme tog han med sin kraftige Næve Proppen af og hældte med Grandezza hele Indholdet ud paa Gulvet. Om den danske Herre gjaldt, at at »paa Ansigtet stod et usikkert Smil omtrent mellem le og græde«. Hyggeligt var det ikke, da Soldatens Haand for anden Gang søgende for ned i Haandkufferten. Den kom snart efter op med en Æske. »Hvad er det?« — »Det er Tandpulver,« stammede Danskeren. — »Naa! det er Tandpulver,« sagde Soldaten triumferende, og saa tog han Laaget af Æsken og vendte den om, og med et blødt Bump laa hele Kridtet oven i Brillantinen, medens en Sky af Tandpulver truede med at tilmele den maalløse Dansker, der uvilkaarligt var faret et Par Skridt tilbage. Medens en sød og blandet Vellugt af Brillantine og Tandpulver mere og mere opfyldte Rummet, greb den skrækelige Russer for tredje Gang rumsterende ned i Haandkufferten. Op kom en Tube. — »Hvad er det?« spurgte Soldaten, der aabenbart var i sit Es. — »Det er Tandcrème!« var det fortabte Svar. »Aa! Tandcrème!« Med frydefuld og sirlig Omhu skruede Luksusens Fjende Proppen af og pressede med sin store Tommelfinger den bløde Masse ud; den vred sig og faldt ned oven i Tandpulveret. Det samlede Resultat havde en ikke ringe Lighed med Rismelsgrød med Saftvand og en Klat Smør oveni. Da Soldaten ikke havde fundet mere, der efter hans Anskuelse kom ind under Luksus, havde han givet den danske Herre hans slunkne Haandkuffert tilbage. — Den halve Time til Petrograd hængik under vekslende Udbrud af Ærgrelse og Latter.

Vi rullede saa ind paa den finlandske Banegaard — finlandski Vaxall — i Petrograd. Jeg havde ved Svenskerens Hjælp fra Haparanda telegraferet paa Russisk til det danske Gesandtskab, at jeg kom, og bedt om, at en kunde komme ud paa Banegaarden og hjælpe mig. Foreløbig havde jeg dog forsynet mig med Ordet »Nasilsjtsjik«, hvilket betyder »Drager«. Det kneb lidt med at huske det, men det gik; og Udtalen? Ja, har ens Tunge og Tænder først kunnet holde til at lære at udtale 15 forskellige S-lyde paa Polsk,

saa gaar man paa de russiske Hvislelyde uden hverken at blinke eller puste.

Fra Gesandtskabet var der rigtigt sendt en ung Herre ud for at tage imod mig. Nu gjaldt det imidlertid om at faa fat i den Kuffert, som var indskrevet, og som ikke var bleven undersøgt i Bielostrov. Jeg havde ikke megen Lyst til, at den skulde undersøges; og da jeg i Bielostrov havde set, hvor godt en kommanderende Optræden var slaaget an, besluttede jeg at forfølge Sejren. Det varede ikke længe, inden jeg saa min Kuffert komme kørende ind i Rejsegodsekspeditionen. Den var nem at kende, for Maler Siegler havde efter min Anvisning paamalet den et stort Dannebrogssflag, endda paa flere Steder. Det var en Idé, jeg havde faaet ved første Gang i Neapels Havn at se danske Skibe med paamalede Nationalitetsflag. — Saa saare Dragerkærren med Kufferterne var kommen ind i Ekspeditionshallen, sagde jeg paa Dansk og i den mest myndige og kommanderende Tone, jeg kunde stille op: »Den Kuffert dér skal jeg have«. Jeg tror ogsaa, at jeg kom med noget om det danske Gesandtskab paa et eller andet Sprog. De tilstedeværende Toldmænd var noget forvirrede. Da jeg nu gentog mine Ord med endnu stærkere Eftertryk og nærmede mig Kufferten, gjorde de heller ikke videre Op-hævelser, men udleverede den uden nogetsomhelst Eftersyn. Jeg tænkte ved mig selv, at det vilde nu ikke være gaaet hjemme i Danmark.

Den danske Herre hjalp mig med at komme ud og faa fat i en Droske eller »Istvostsjik«, som en Droskekusk hedder paa Russisk. Han skulde have 10 Rubler for at køre ind til Hotel Regina. Det var efter de Erfaringer, jeg senere gjorde, paa ingen Maade særlig dyrt, men det stod rigtignok i et skrigende Forhold til Priserne i gamle Dage, hvor en indfødt kunde køre gennem det halve Petrograd for 20—30 Kopek og en Udlænding for 40—50. Dengang stod jeg en Dag sammen med min Broder henne ved Isakskirken, hvorfra vi vilde køre ud til den baltiske Banegaard for at tage til Peterhof. Da der kun var een Istvostsjik at se i den nærmeste Omegn, lykkedes det os kun at prutte ham ned til 50 Kopek — det foregik ved Hjælp af Fingrene —. Vi stod allerede i Begreb med at stige op i Vognen, da

der paa een Gang i nogen Afstand kom kørende en anden Istvostsjik. Ved Hjælp af Fingrene telegraferede vi traadløst til ham om at køre for 40 Kopek. Han gik ind derpaa, og vi gik hen og satte os op i hans Vogn. Da vi nu kørte afsted, lagde han Tømmerne fra sig, vendte sig om mod den Istvostsjik, vi havde forladt, førte begge Hænderne udspilede op foran Ansigtet og rakte lang Næse ad sin Kollega. — Det var den Gang.

Den danske Herre og jeg kørte afsted i den temmelig lurvede Vogn. Min Kuffert taarnede sig op paa Bukken. Det regnede; Kaleschen var slaaet op. Gaderne var mørke og sølede. Jeg genkendte Rummelen henover Gadens kuplede Brosten. Det er nogle, man kan faa ømme Fødder af at gaa hen over. Vi kom over den kilometerlange Trojtskibro, der er spændt i en Bue hen over Nevaens hurtigglidende Vandmasser. Saa rumlede vi ned gennem Millionaja, den Gade, hvori vort danske Gesandtskab ligger, og videre over Pladsen foran Vinterpaladset. Her havde jeg i 1904 som Student staaet og for første Gang følt mig ude i den store, vide Verden og mærket et klingende Navn fra min Drengælders Geografitimer forvandle sig til tør Stenbro-Virkelighed. Det er, som naar en ung, grøn Plantes første Fibre begynder at blive til Træ.

»Nu kommer vi igennem den berømte Bue ud til Morskajagaden«, sagde min Ledsager. Naar Ordet »den berømte« anvendes en Gang imellem paa de passende Steder, saa gør det en ganske behagelig, let betagende Virkning, i det mindste paa mig. Paa Morskajaen — ved Siden af Newsky Prospektet, den bekendteste Gade i Petrograd — mærkede man den smattede Træbrolægning under Hjulene.

Over Midnat var det, da jeg blev installeret paa Hotel Regina. Jeg maatte af en eller anden Grund vente noget nede i Forhallen og sad og saa afvekslende paa Portieren, en slapt og søvngigt udseende Rumæner, der grangivelig lignede vor Portner i det franske Seminar i Rom, og paa den store, sorte, udstoppede Bjørn, der stod paa Bagbenene i et Hjørne, iøvrigt en ret almindelig Pryd i et russisk Hotel. Der lugtede russisk, dog ikke stærkt og ikke paa langt nær, som den Gang jeg i 1904 tog ind paa Ho-

tel Riga; for da jeg den Gang gik op ad de tæppebelagte Trapper, tænkte jeg ved mig selv: »Mon det er et Hundestutteri, vi er kommet ind i her?« — Paa Hotel Regina var der saa mange Udlændinge, at det nok kan have bevirket, at den russiske Lugt ikke var saa stærk der; men ellers har alle Huse i Rusland den fælles ejendommelige Lugt. Den er uden Overdrivelse stram, selvom den kan være mer eller mindre. En dansk Herre fortalte mig, hvordan hans Frue, der boede i København, naar han kom hjem, hængte hans Tøj ud i Gaarden, for at den russiske Lugt kunde komme ud af det, og en anden dansk Herre har beskrevet mig den Odeur, der fylder Petrograds Gader i de Dage, hvor ved Varmens Tilbagekomst efter Vintertiden Vinduerne lukkes op efter hele Vinteren igennem at have været tilklistrede med Papir over alle Steder, hvor Luft kan gaa igennem. Han sagde, man var nær ved at besvime. Ikke desto mindre, naar man nu ved længere Samvær er kommen til at holde af Russerne, saa maa jeg sige, at det vilde mere mig igen en Gang at lugte den russiske Lugt; men det Ønske kan maaske gaa i Opfyldelse senere.

Jeg kom op i mit Værelse, det eneste, der var til at faa, eller rettere sagt mine Værelser, for der var baade Entré og Salon og Sovekammer, og det nogle mægtige Sale. De var efter russiske Forhold temmelig propre. Jeg var glad, jeg havde min Pels med mig, for ellers vilde jeg have frosset skrækkeligt om Natten. Russerne er nemlig vante til at sove i opvarmede Værelser og for tilklistrede Vinduer, og derfor bruger de kun et tyndt Dækken over Sengen. Det kunde jeg ikke nøjes med, og saa maatte min Pels træde i Funktion; den var let og dejlig varm, men den havde Tilbøjelighed til at glide ned.

(Fortsættes.)

Den stille Reformation fortsættes.

Det er vistnok Krogh-Tonning, der først har brugt Udtrykket »den stille Reformation« om den Bevægelse indenfor Protestantismen, der i de senere Aar har udskilt bestandig flere af Reformationens Misvækster og optaget den ene efter den anden af den katholske Kirkes Lærdomme og Fromhedsøvelser. Udpræget Theolog som Krogh-Tonning var baade af Natur og Uddannelse, var det særlig paa theologisk Omraade, hans Paavisning af den stedfundne Omdannelse blev af epokegørende Betydning; saaledes har han jo ved sine grundige Undersøgelser fuldstændig bortryddet Fundamentet for den gamle, til Trivialitet idelig gentagne Beskyldning, at den katholske Kirke fornægter den frie, uforskyldte Naade i Kristus.

Af den katholske Kirkes forskellige Fromhedsøvelser og asketiske Praksis har Protestantismen i det sidste Halvhundredeaar optaget det ene Stykke efter det andet. I forrige Aarhundredes Midte var det de katholske Søstres opofrende Arbejde som Sygeplejersker, der fremkaldte Diakonisseinstitutionen, gennem hvilken der jo er øvet meget godt og uegennyttigt Arbejde. Langt senere fremstod paa protestantisk Grund en Efterligning af de katholske Mandsordener i de saakaldte Diakoner, der jo ingen Sammenhæng har med det stadige i den katholske (og anglikanske) Kirke bestaaende Diakonat. (Fra den nysnævnte anglikanske Kirke skal her i denne Sammenhæng ganske ses bort; den har jo paa nogle Steder paa saa mange Punkter efterlignet den katholske Kirke, at ofte kun et kyndigt Øje er i Stand til at se Forskellen.) For en 20—30 Aar siden følte man her i København saa stærkt Savnet af den katholske Kirkes daglige Morgengudstjeneste, at man i flere af de protestantiske Kirker indførte en daglig Morgenandagt, som stadig væk bestaar. Samtidig begyndte man at holde nogle Kirker aabne hele Dagen igennem, saaledes som en Plakat med Indskriften »Kirken staar aaben for andagtssøgende« paa flere Kirkedøre angiver.

En af de interessanteste Efterligninger er den, som man i disse Dage er bleven Vidne til ved følgende Meddelelse, der fandtes i alle Dagblade:

»Paa Foranledning af Eliaskirkens Menighedsraad har Sjællands Biskop sat sig i Spidsen for Afholdelsen af en Andagt i alle Kapeller paa vore Kirkegaarde Allehelgensdag (Søndag den 3. November) Kl. 2 Eftm. Fra samtlige Kapelbestyrelser er Kapellerne velvilligt stillet til Raadighed, og et Udvalg, bestaaende af Biskoppen, Stiftsprovst Ussing og Sognepræst Fibiger, er i Færd med at ordne alt

fornødent for at de Tusinder, der om Søndagen besøger deres kæres Grave paa Allehelgendag, kan fejre en virkelig Højtidsstund paa Kirkegaardene.«

Det er, som Læserne let vil kunne se, vore Andagter paa Kirkegaardene Alle Helgens Dags Aften før Alle Sjæles Dag, der aabenbart saaledes har grebet Protestanternes Hjerter, at de ikke kan undvære at have noget lignende. Hvori deres Andagter skal bestaa, siges der ikke noget om — de faar ikke det dybe, rige Indhold som hos os, hvor Offeret frembæres og Bønnerne bedes for dem, om hvem vi haaber, de er gaaet bort herfra i Guds Naade med deres Synders Forladelse, men endnu har en Stund tilbage i Renselsens Sted. Hvordan de nu end bliver, ønsker vi vore fraskilte Medkristne al mulig Velsignelse og Glæde af dette deres nye Laan fra den katholske Kirke. Skulde vi føje et Ønske dertil, skulde det være det, at det maatte gaa op for flere og flere af dem, at man ikke faar virkelig Del i sin Moders Kærlighed ved at pryde en fremmed Kvinde med hendes Klæder, men kun ved at vende tilbage til hendes egen Moderfavn. N. H.

Nye Bøger.

L. P. Lund-Larssen: *Imod den moderne Bibelkritik. Et Ord i Tide og et Vidnesbyrd.* (161 Sider. Kbhvn. A/S J. H. Schultz Forlagsboghandel 1918.)

Da Reformatorerne erklærede Skriften for den eneste Troskilde og gav den i Hvermands Haand, stode de paa, at den Helligaand vilde vejlede Læseren til at finde den rigtige Betydning af Skriftens Ord. Dermed skulde den videnskabelige Fortolkning af Bibelen ikke gøres overflødig. Tværtimod, den reformatoriske Bevægelse tog med stor Iver Humanismens nye Videnskab, Filologien, i sin Tjeneste og anvendte den paa den hellige Skrift. Den videnskabelige Skriftfortolkning, Eksegesen, blev et Middel til at hæve Bibelens rige Skatte, og det kan ikke nægtes, at hvor man holdt sig til den, var man mindre udsat for at hengive sig til Vilkaarligheder i Udlægningen af den gamle Tekst. Eksegesen har hos Protestanterne op til vore Dage virket som en Slags Erstatning for den autoritative Vejledning, som vi Katholikker har i Kirkens Læremyndighed. Dengang kunde det siges, at »den videnskabelige Granskning af Bibelen gik Haand i Haand med den opbyggelige Læsning af den«. At det ogsaa skulde være saadan nu og fremdeles, er det letbegribelige Ønske, som Forfatteren af »Imod den moderne Bibelkritik« indleder sin Bog med.

At det modsatte er Tilfældet, at den protestantiske Bibel-forskning langtfra at underbygge og berige Skriftens opbyggelige Læsning snarere gør den umulig, er Forfatterens bitre Klage og tillige hans Anklage imod dem, der har den aandelige Ledelse af Folkekirken.

Naar en mindre befæstet og ikke theologisk skolet Katholik kommer i Berøring med den moderne Bibelkritiks Paastande, kan Virkningen blive sørgelig nok. Men hvilket Indtryk maa denne Bibelforsknings Nedbrydningsarbejde ikke gøre paa en Protestant, der i Bibelen ser sin eneste Troskilde? Har Bibelen nogensinde været en lukket Bog, saa maa det være siden den Tid, da en Wellhausen, en Harnack, en Delitzsch osv. lagde Haand paa den. Under deres Behandling er Bøgernes Bog ikke blot bleven til en Bog fuld af uløselige Gaader, men til den upaalideligste Bog, som Verdenslitteraturen kender. Og denne Bog skal være Troskilde, den eneste Troskilde! L. P. Lund-Larsen udtrykker rammende Situationens Alvor, naar han (S. 28) skriver: »Det synes, at Folkekirkenes Stilling og Anseelse trues af en alvorlig Fare, fordi der er Tegn paa, at den ikke formaar at værges sit Trogrundlag.« Man skulde tro, at Bibelkritikens Angreb fremfor alt vilde have kaldt protestantiske Theologer i Felten til Forsvar for denne Bog. Men »der har . . . været Stilhed paa dette Punkt. Energiske Forsøg paa en Gendrivelse af Bibelkritikernes Resultater med tilsvarende Vaaben, apologetiske Skrifter svarende til Angribernes moderne Metoder, findes vistnok ikke i den af danske evangelisk-lutherske Theologer i den senere Tid skabte Litteratur, der navnlig har en vækkende, missionerende og opbyggelig Karakter« (S. 2). — Jo, der har rejst sig een Apologet i Folkekirken, H. Martensen-Larsen, Forfatteren af »Tvivl og Tro«, hvis bekendte Bog ligesom det her omtalte Skrift tillige vil være et personligt Vidnesbyrd om, hvordan Forfatteren har bevaret sin Tro paa Trods af Bibelkritikens Angreb. Vi kan kun glæde os over Resultatet, men bliver betænkelige ved at se, ad hvilken Vej det er vundet. Vi giver Forfatteren af »Imod den moderne Bibelkritik« fuldstændig Ret, naar han afviser Martensen-Larsens Forsvar som altfor spægfærdigt. Skal Bibelen være Guds Ord, saa kan den ikke være fejlbar, som Martensen-Larsen mener, saa kan det ikke have været Guds Plan at gøre Skriften saa indviklet som vel muligt, for at vi skal have noget at arbejde med og derved selv kunne faa vore Evner opøvede og brugte. »I den Bibel«, svarer L. P. Lund-Larsen, »som vil fremkomme efter Udrensningen, hvorom de lærde drømmer, vil der dog vist blive et værre Vildnis og en større Ufuldkommenhed, end man tør antage stod for Herrens Tanke, da han udtalte Ordene: Søger, saa skal I finde« (Side 26).

At der ud over dette mislykkede Forsøg ikke findes protestantisk Apologetik overfor den liberale Bibelforskning, udleder Forfatteren ikke saa meget af en Mangel paa Sagkyndighed, men snarere af en vis personlig Tryghed hos dem, der skulde være Førere og Hjælpere. Mon ikke i mange Tilfælde Grunden ligger dybere? Den nyere protestantiske Theologi staar jo paa et filosofisk Grundlag — Kant, Schleiermacher, Ritschl — der gør Troen og Videnskaben aldeles uafhængige af hinanden. Troen, som er bleven en ren Følelsessag, hviler ikke længere paa Forstandsforudsætninger og berøres heller ikke af videnskabelige Resultater, af hvad Art de end maatte være. I den moderne protestantiske Theologi er der ingen Trang til Apologetik, fordi denne er bleven aldeles genstandsløs. De protestantiske Theologer har, som det f. Eks. ses i »Ny theologisk Forenings Smaaskrifter 1« (F. C. Krarup, Garantier og Værdier), knæsat hele den liberale Bibelkritik uden at føle sig generet i deres Kristendom.

Det ligger nu ikke for enhver at gøre det Kunststykke efter. Lægmanden, hvis Forstand ikke er misdannet af kantiansk Tænkning, vil forudsætte Harmonien mellem Tro og Viden som noget selvfølgelig, og hvor denne tilsyneladende er forstyrret, kræve Apologetik. Der er sikkert mange i Folkekirken, der med L. P. Lund-Larssen føler det som et smerteligt Savn, at der intet sker for at forsvare den h. Skrifts guddommelige Oprindelse og Indhold. Disse troende og søgende Lægfolk vil være Forfatteren taknemmelige for, at han paa egen Haand har forsøgt at bøde paa denne Mangel ved i anden Del af sin Bog at imødegaa Bibelkritikens Angreb paa Evangelierne og de to mest omstridte Trossætninger: Jomfrufødslen og Opstandelsen. Det er forbavsende, med hvilken Grundighed Forfatteren, der jo ikke er Theolog, har sat sig ind i det uoverskuelige Stof, som Bibelkritiken frembyder. Og hans Diskussion af de forskellige Paastande kan vi næsten uden Forbehold give vor Tilslutning til. At blandt Vidnesbyrdene for Evangeliernes Ægthed det vigtige muratoriske Fragment fra Tiden kort efter Aaret 150 ikke er nævnt, er vistnok kun en Forglemmelse. Hvor Afvigelserne mellem de tre første Evangelisters Beretninger omtales, søger Forfatteren gentagne Gange Forklaringen i Evangelisternes Glemsomhed eller Mangel paa Sagkundskab. At de nævnte Uoverensstemmelser saa let gør Indtryk af »Unøjagtigheder« paa os, kommer simpelthen deraf, at vi bedømmer Evangelierne ud fra Nutidens Begreber om Historieskrivning, der lægger overdreven Vægt paa nøjagtig Gengivelse af selv de mindste og ubetydeligste Enkeltheder. For Evangelisterne var den indre logiske Sammenhæng

Hovedsagen. De mente ikke at skulle ofre Historiens Idé for den ydre Fuldstændighed og kronologiske Orden, der ved sin Blanding af væsentligt og uvæsentligt ofte kun tilslører det aandelige og værdifulde i Begivenhederne.

Det er her ikke Stedet at komme ind paa de vidtløftige, bibelkritiske Spørgsmaal, som Forfatteren drøfter i sin Bog. Det er heller ikke nødvendigt, da det, som de anførte Eksempler viste, kun er mindre vigtige Punkter, som vi kunde ønske havde faaet en anden Behandling. Særlig velgørende er Bogens sunde og energiske Protest mod den Letsindighed og Selvsikkerhed, hvormed den moderne Bibelkritik gør sine paa Formodninger og subjektive Indtryk grundede Paa-stande gældende mod det, nitten Aarhundreder har betragtet som noget helligt, og som har Oldkirkens enstemmige Vidnesbyrd for sig. Naar vi mener, at Bogen i Hovedlinjerne er i Overensstemmelse med den katholske Bibelapologetik, skal dermed ikke være sagt, at denne sidste ikke paa mange Punkter har et langt grundigere og fyldigere Svar paa den liberale Kritiks Angreb paa de hellige Bøger. Men det glæder os oprigtigt ogsaa at kunne hilse L. P. Lund-Larssens Bog som en virkelig Berigelse af Bibelapologetiken herhjemme.

A. Menzinger.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Ved den katholske Højskoles andet Møde i Aar den 8. Oktober talte Hr. Pastor Maurer fra Køge. »*Den hellige Franciskus Xaverius efterlignede sin Frelser og Mester i Døden, som han havde fulgt ham i sit Liv,*« dette var den bærende Tanke i Pastor Maurers Foredrag. Tidligere har Pastoren talt om Fr. X.'s Sejr og Triumf, denne Gang hørte vi mest om hans Nederlag og Skuffelser. Fr. X. arbejdede netop i en blomstrende Mission i Japan, hvor han havde overvundet utrolige Vanskeligheder, da han blev kaldt til Indiens religiøse Hovedsæde Goa, hvor hans Nærværelse var meget nødvendig. I flere Aar havde han været borte derfra, og der var opstaaet en Del Forvirring. Paa utrolig kort Tid naaede han Indien, hvor han blev modtaget med stor Glæde. Han bragte hurtigt alt i Orden i Indien og begyndte saa at arbejde paa sin gamle Plan: Kinas Omvendelse. Nu begynder Skuffelserne og Vanskelighederne at taarne sig op for Fr. X. Søvejen bliver megel besværlig, og Gouvernøren paa Malakka, Don Alvaro, arbejder i den Grad imod ham, at en af Fr. X.'s Biografer har sagt: »Don

Alvaro har dræbt Pater Francisco. « Endelig naar den hellige dog Øen Sancian, hvorfra han vil prøve at komme ind i det hermetisk lukkede Kina. Men her er stadig næsten uovervindelige Besværligheder. Medens han maa ligge og vente paa at komme over til Kina, arbejder han som altid utrættelig med at undervise og prædike — og som ellers — først for de fattige og Børnene. Han havde mange Planer om at komme af Sted, men de strandede alle sammen, og han siger selv om denne Tid: »Store er Lidelserne, store Skuffelserne.« I Novb. 1552 kastede Feberer ham paa Sygelejet. Et Par Dage efter blev han saa syg, at han talte i Vildelse paa Latin og senere paa sit Modersmaal Baskisk. Og saaledes dør Indiens store Apostel, der havde døbt langt over 100000 Hedninger, fjernt fra alt uden en kinesisk Tjener i Fattigdom og Ensomhed, seende over mod Kinas nære Kyst . . . Som Frelserens Grav blev ogsaa hans Grav herlig. Pave Gregor erklærede ham for hellig sammen med Ignatius, Teresa og Isidor. Hans Liv har begejstret tusinde unge for den store, herlige Missionsgerning; og det er trods hans Nederlag ham, der har givet Stødet til den saa blomstrende, kinesiske Mission. Nu tæller Kinas Katholikker 2 Mill. Sjæle! — Han udrettede store Ting, men maaske var hans sidste Aar de mest værdifulde i Guds Øjne. Thi vi maa se Livet i Evighedens Lys; »og« sluttede Pastor Maurer »det, det kommer an paa er, at frembringe evige Værdier, ikke de ydre Ting, men Troens, Haabets og Kærlighedens Gerninger.« Ca. 200 overværede Foredraget, deriblandt en hel Del unge.

J. B.

— Fredag den 25. ds. giver *Unios dramatiske Afdeling* sin første Forestilling i denne Sæson. Der opføres en ny 3-Akts Operette, »Aa Anders —!«, hvilket synes at være en betydelig større Opgave, end Dilettanter i Almindelighed paatager sig, og man maa haabe, at det dristige Forsøg lønnes med fuldt Hus, hvortil det vel ogsaa vil bidrage, at Medlemmerne af Ungdomsforeningerne har Adgang til samme Pris som Unios egne Medlemmer. I øvrigt henvises til nedenstaaende Annonce.

— Mandag den 21. Oktober fylder Ansgariusforeningens mangeaarige Kasserer, Hr. cand. phil. Josef Hoffmann, 50 Aar. Det udmærkede Arbejde, han i saa mange Aar har udført for vort katholske Ugeblad, kommer ikke meget frem for Offentlighedens Øjne, men paaskønnes saa meget desto mere af dem, der kender det. Ugebladet ønsker Hr. Hoffmann hjertelig til Lykke med det halve Aarhundrede.

— Det var en behagelig Tur, Pigespejdernes anden Øbro (Frk. Karen Linds Trop) havde Søndag d. 13. Okt.

Man tog fra Slangerup Banen til Hareskoven, hvor der blev spist Frokost. Efter Frokosten gik man til Lyngby, og paa Vejen dertil blev det nye Signalthorn indviet. I Lyngby havde man flere Øvelser, som de omkringstaaende syntes godt om, men Trophunden fik næsten det største Bifald. Man tog hjem fra Lyngby 5,25 og var i København, saa man kunde naa Andagten i Jesu Hjerter Kirke.

K. S.

Aalborg. Torsdag d. 10. Oktbr. havde vi Fornøjelsen af Baronesse Rosenørn-Lehns Besøg. For en talrig Forsamling af baade Katholikker og Ikke-Katholikker holdt Baronessen i Skolens Gymnastiksal et overordentlig interessant og opbyggende Foredrag, som paa hørt med stor Opmærksomhed. Da Foredraget var endt, takkede Pastor Merx Baronessen for den Glæde, hun havde beredt alle de tilstedeværende, og bad hende komme snart igen, hvad Baronessen lod til at være villig til, saa vi kan forhaabentlig ad Aare atter faa denne udmærkede Foredragsholder at høre.

Th. Fr.

Nord-Amerika. (U. S. A.) I September er Kardinalernes Antal sunket til 63, idet Kardinal Farley af New York er død i denne Maaned. Født 1842 i Irland blev han præsteviet i Rom 1870 og var derefter en Tid Sognepræst i Irland. Saa blev han Rektor, først for Præsteskolekollegiet i New York, derpaa for det nordamerikanske Kollegium i Rom. 1895 blev han Hjælpebiskop og 1903 Ærkebiskop af New York. Den 27. Novbr. 1911 opnaede han Kardinalværdigheden, som han saaledes bar i knap 7 Aar.

Unio. Fredag den 25. Oktober Kl. 7 $\frac{1}{2}$ pr. i Johansens Selskabslokaler, Haveselskabets Vej 3.

Aa Anders —! Farce-Operette i 3 Akter af Pordes-Milo og Theo Halton, oversat af O. Moth-Lund. Musikken af Joseph Snaga. Musikledsagelse ved Frk. I. Monnet og Hr. A. Skovborg Hansen. Rollerne udføres af Medlemmer af Unios dramatiske Afdeling. Bal til Kl. 1.

Adgang til hele Festen for Medlemmer 1 Kr. 50 Øre, for besøgende, indførte ved et Medlem, 2 Kr. Medlemmer af Ungdomsforeningerne har Adgang for 1 Kr. 50 Øre. Billetter faas hos:

Johs. Hoffmann & Søn, Ernst Bækklund, Hof-Forgylder Weber, Købmagergade 48. Frederiksberggade 34 St Kongensgade 38.

Katholsk Boghandel, Stenogade 3.

Katholske Pigespejdere. Trop Øbro 2 modtager Indmeldelser i Oktober og November Maaned hos Tropsfører *Karen Lind*, Ryesgade 125 A, St.

Trop Øbro 2 bringer herved Hr. Petersen og Fru Etatsraadinde Ramm en hjertelig Tak for de modtagne Bidrag til ubemidlede Børns Uniformering. Paa Troppens Vegne, *Karen Lind*.

Engelsk, Fransk, Tysk. *J. Køhn*, Bartholinsgade 9.

Mandolin og Knipling. *Anna Køhn*, Henrik Ibsensvej 9.

Som Særtryk af Ugebladet er udkommet: **Den salige Petrus Canisius** af *A. Menzinger*. Faas i Katholsk Boghandel. Pris 50 Øre.

Kirkelig Kalender.

20. Okt.	22. Søndag eft. Pintse.	27. Okt.	23. Søndag eft. Pintse.
21. —	M. Hilarion, Abbed.	28. —	M. Simon og Judas, Apostle.
22. —	Ti. Ferialdag.	29. —	Ti. Ferialdag.
23. —	O. Ferialdag.	30. —	O. Ferialdag.
24. —	To. Ferialdag.	31. —	To. Vigilie (Fastedag).
25. —	F. Chrysanthus og Daria, Martyrer.	1. Nov.	F. Alle Helgen.
26. —	L. Vigilie.	2. —	L. Alle Sjæle.

Den katolske Højskole.

Møde Tirsdag den 22. Oktober Kl. 8 Aften

Pastor Günther: Hvørfør jeg er Katholik. II.

Sangbogen *Sursum corda* medbringes, Nr. 44 og 77 synges.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4 B. Adgang 25 Øre.

St. Ansgars Kirke. Fra Søndag den 20. ds. holdes **Aftengudstjenesten Kl. 6.** Fra samme Søndag vil der for Fremtiden blive holdt Prædiken ved Aftengudstjenesten. Hveranden Søndag vil Pastor v. Kettenburg gennemgaa den katolske Kirkes Lære om Sakramenterne, og hveranden Søndag vil Pastor Olrik behandle en af det gamle Testamentes Visdomsbøger. Søndag den 20. ds. begyndes med det sidste, nemlig Jesu Siraks Bog eller Ecclesiasticus. Eventuelle Undtagelser fra Prædikenernes Rækkefølge vil blive forud bekendtgjort fra Prædikestolen.

Udkommen er: **Klauman: Salmer og bibelhistoriske Sange.** 2. forøgede og forbedrede Udgave. 48 Sider. 62 Sange. 25 Øre pr. Stk., 50 Stk. for 11 Kr., 100 Stk. for 20 Kr. hos Niels Hansen, Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund.

Katholsk Ungdomsværn.

Ungdomsfesten d. 20. Oktbr. aflyses af Hensyn til den herskende Epidemi.

Mariakongregationen for Ynglinge har *Fælleskommunion* Søndag d. 20. ds. Kl. 8¹/₂ i Jesu Hjertes Kirke. *Mandag d. 21. ds. Kl. 8¹/₂ Aften Muanedsmøde* i Salen sammen med K. U. F.s religiøse Kreds. Foredrag og Diskussion om »*Tolerance*».

NB. Enhver katolsk ung Mand er velkommen.

Fra Mandag d. 21. er Andagten i Klosterkirken paa Jagtvej **Kl. 3,** om Søndagen **Kl. 6.**

Ung Pige, 26 Aar, søger god Plads til November. Flink til Syning, kendt med Madlavning. Henv. til Frk. Juel-Nissen, Nordbane Allé 17. Gentofte.

Kortfattet Gennemgang af Tros læren.

For dem, der ønsker at stifte Bekendtskab med den katolske Kirkes Lære, ligesom for dem, der ønsker at genopfriske deres Kundskaber om Religionen, afholder jeg efter den Maalestok, der er den almindelige ved Konvolutundervisning, **hver Torsdag Aften Kl. 8** Gennemgang af Tros læren. Undervisningen foregaaer i **Forsamlingsværelset, Bredgade 64** (Indgang gennem den lange, smalle Gaard og opad Trappen til 1. Sal). Alle er velkomne.

Jakob Olrik, Præst.

† Min inderlig elskede Hustru, vore to Børns kærlige og altopofrende Moder,

Edith Hansine Hansen, født Simonsen,
døde stille Mandag den 14de Oktober 1918, vel forberedt ved Kirkens hellige Naademidler. Paa Familiens Vegne

Oluf M. Hansen,

Underkanonik i Marinen.

Den afdøde anbefales til Trosfællers Forbøn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1—4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4—6 Eftermiddag.

Nr. 43.

Søndag den 27. Oktober.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — En ABC for voksne. — Nye Bøger. — Hertug Knuds Division i Høstferien. — Purgatorium. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Fredericia. Nord-Amerika. Syd-Amerika. — Bekendtgørelse fra Vikariatet. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

427.

»Og der gik en Kraft ud fra ham.« Luk. 8,46.)

Det var langt nede i Italien. Den h. Frans Assis's Disciple skulde pleje de syge i de spedalskes Hospital. Blandt disse stakkels syge var der en, de gode Brødre aldrig kunde stille tilfreds. Han overøste dem med en Flod af de groveste Skældsord og slog dem, naar de nærmede sig ham. I sin Elendighed forbandede han den Herre Jesus og hans helige Moder Maria. Brødrene fortvivlede, og ingen vilde pleje ham mere. I deres Nød gik de da hen til den h. Frans og meldte ham det. Sankt Frans begav sig nu selv til den ondartet syge. Frans hilste ham og sagde: »Gud give dig Fred, min kære Broder!« Men den spedalske svarede: »Hvilken Fred kan jeg vente af Gud, der har røvet mig min Fred og mine Goder og gjort mig raadden og stinkende?« »Hav Taalmodighed, min Søn,« sagde Frans ganske rolig, »hvad du lider, tjener til din Sjæls Frelse, og du faar en herlig Krone i Himlen.« Den spedalske svarede: »Jeg kan ikke være taalmodig, jeg pines Dag og Nat; men værre endnu er dine Brødre; de skulde pleje mig, men de plager mig.« Atter svarede Sankt Frans: »Min Søn, jeg vil nu selv pleje dig, da du er utilfreds med de andre.« »Godt«, sagde den

ulykkelige spedalske, »saa vil jeg, at du skal vaske hele min Krop; thi jeg lugter saa ilde, at jeg selv ikke mere kan taale det.« Sankt Frans lod nu hente varmt Vand, kom vellugtende Krydderier i det og begyndte at vaske den spedalske med begge sine Hænder. Alt imens han vaskede den spedalskes Krop, begyndte Saarene at forsvinde, hele Kroppen lægedes efterhaanden, og med den ogsaa den spedalskes syge Sjæl. Da den syge blev var, hvad Gud ved Sankt Frans havde gjort med ham, grebes han af den heftigste Smerte og Sønderknuselse over sin Synd mod Gud og de gode Brødre. To Uger græd han bitterlig og bad om Guds Barmhertighed. Saa skriftede han alle sine Synder for en Præst.

Hvor kommer denne Kraft fra, der kan vinde og forsoner, forbedre og læge, ja selv reformere en hel Verden. Det er Guds Aand, der lever og virker sammen med de gode og fromme Kristne. Det er den Helligaand, der lægger noget af sin Kraft i Menneskets Sjæl. Derfor beder vi ogsaa i Pintsesalmen:

Kom, Raadets Aand og Styrkens Aand
med Kraften fra det høje.
Min Sjæl er som en smidig Vaand,
naar selv du vil den bøje;
hjælp mig din Vilje klart at se,
og hjælp mig gennem Vel og Ve
din Viljes Vej at følge.

Jo inderligere Mennesket forenes med Gud, jo renere det er, jo mere det virkeliggøres, den h. Paulus skrev om sig selv: »Jeg lever, dog ikke længer jeg, men Christus lever i mig« (Gal. 2,20), des større og mægtigere vil den lægende Kraft være, der gaar ud fra de gode og deres Eksempel.

Glem ikke, at der ogsaa skal gaa en Kraft ud fra dig, en Kraft, der læger, forsoner, drager andre til det gode. Derfor, stræb efter, at Guds Aand og Kristi Kraft mere og mere maa opfylde din Sjæl.

Fr. Jaworski.

En ABC for voksne.

Aa.

Åandelige Gaader.

I Ugeblade som Familie-Journal, Hjemmet og andre plejer der til Læsernes Underholdning paa sidste Side at staa nogle Rebusser, Gaader eller lignende Tankeopgaver, hvormed man i ledige Timer kan bryde sin Hjerne. Og derfor er det ikke af Vejen, at ogsaa vor ABC ved dens Afslutning — dette er den sidste Artikel — bringer et Par Gaader eller et Par Spørgsmaal til Eftertanke, og du, min kære Læser, maa finde Svaret, hvis du kan. Thi medens alle Bladredaktører i næste Nummer giver Gaadens eller Rebussens Løsning, bringer ABCen ingen Løsning. Dette sker af to Grunde, 1) fordi der ikke kommer noget nyt Nummer mere, og 2) fordi dens Forfatter ikke er saa oplyst og alvidende en Mand, som en Avisredaktør med hans Stab af Redaktions-Sekretærer, Reportere og Trykkere.

Altsaa nu kommer første Gaade: Hvorfor gives der saa mange Mennesker — kraftige, velplejede, velsoignerede, velsituerede, dannede, høflige, ja »velopdragne« Mennesker — som ikke bryder sig det allermindste om Bibelhistorien, ja, for hvem hele Bibelhistorien enten er komplet ligegyldig eller i hvert Fald af mindre Betydning end deres Morgenavis eller Formiddags-Cigar?

Tænk over det, kære Læser, og husk vel paa, at disse Menneker er, hvad man kalder »dannede,« »oplyste« Mennesker med en sund Sans for Livets Realiteter, med en ellers saa sikker Bedømmelse af Værdier. Men de Realiteter, de Værdier, som Bibelhistorien fortæller om, er ret velbegrundede ved Tusinder, ja hundrede Tusinder paalidelige Vidner. Disse Vidner taler om et Forsyn, der leder Folkenes Skæbne, om, at ikke hele Livet er som en blind Regnorm, der krymper sig i den mørke Jord, men et velindrettet, nøje afpasset Tog med Afgangstid og Ankomsttid og en bestemt Retning, som altsammen en tænkende Verdensstyrer har ordnet i Forvejen. Bibelhistorien bevidner videre, at der engang i en vis romersk Kejsers Tid, medens en af denne

Kejsers historisk kendte Statholdere regerede i en By i Lille Asien, netop i samme Bys Gader, Pladser og Søjlehaller, viste sig en Mand, der raabte: »Jeg er Verdens Lys!« At samme Mand i Bethanien for alles Øjne gik til et Gravsted og raabte, at den døde skulde komme ud, og at denne kom ud, ganske vist med Møje og Besvær, thi Ligklædernes Baand strammede den forhenværende dødes første Skridt. Og at denne Opvækkelse blev omtalt i hele Landet og blev det sidste Anstød til, at det høje Raad søgte denne mærkelige Undergørers Død? Staar det ikke altsammen bevidnet i Bibelhistorien? Hvorfor bryder disse Herrer — om de saa er Socialister eller Hotelejere eller Ministre eller Professorer eller Snedkersvende — sig ikke et Gran om disse Kendsgerninger? Hvorfor er det dem ligegyldigt, at Guds Godhed en Gang aabenbarede sig her paa denne Jordklode, i et Menneske, der vilde frelse os alle, der døde og siden opstod paa den Dag, han forud havde sagt?

Jeg mener, der hører en fuldstændig Mangel paa Forstand og Alvor til, at et nogenlunde normalt Menneske ikke interesserer sig — jeg siger idet mindste interesserer sig — for denne enestaaende, ogsaa for hvert enkelt Menneske uhyre betydningsfulde Begivenhed paa Golgatha i Paasketiden under Pontius Pilatus og Kejser Tiberius! Hvorfor gaar alligevel saa mange denne Sag forbi med et Skuldertræk og slipper saaledes deres Evigheds-Chance, medens de i Handel passer godt paa ikke at slippe en eneste Tikroneseddel??

Anden Gaade: Hvorfor slaar Menneskene hinanden ihjel, legemlig og aandelig, helt eller halvt, medens de dog ved, at de selv og deres Modpart om faa Aar ikke mere aander, og deres Legemer raadner nogle Fod under Jordan paa Vestre Kirkegaard eller andet Steds?

Skulde man ikke tro, at Tanken paa, ja den fuldkomne Vished om, at man om kort Tid skal give Slip paa alt og vandre til et nyt, ukendt Land, maatte bremse Menneskets Havesyge og tøjlesløse Griskhed? Men hvad gør de?? I Stedet for at lette sig dette korte Jordeliv saa meget som muligt, i Stedet for at »bære hinandens Byrder«,

at hjælpe hinanden og gensidig bære over med hinandens Smaafejl, i Stedet derfor farer de løs paa hinanden, Soldaten paa Soldaten, Forretningsmanden paa Forretningsmanden, Diplomaten og Rigsdagsmanden paa hver sine Kolleger eller Modstandere og søger at underminere hans Stilling, skade ham i alle Maader for selv at eje hans Sted, hans Plads, hans Have, hans Forretning? . . . Ja, hvis man ved Kamp og Vold og Bagtalelse og Snigmord og Avisartikler kunde opnaa, at man knuste sin Modstander, levede fredelig og lykkelig i mange Aar og saa ikke havde nogen Dommer at vente — ja, saa vilde jeg ogsaa synes, at »den hensynsløse Egoisme« var Tilværelsens højeste Livsregel og Rettesnor. Men — det er jo ikke sikkert, at man opnaar sin Modstanders fuldstændige Nederlag, ikke sikkert, at man selv klarer sig under Blodbadet, ikke sikkert, at man bagefter kan leve »i Fred« og det »i mange Aar«. Sikkert er kun, at man tilføjer andre og sig selv usigelige Lidelser, at man skaber Ufred, ødelægger Værdier, der ikke kan erstattes, lever i bestandig Ufred og dør efter kort Tid. Ja, efter kort Tid! Hvad er da 10 Aar? Hvad er da 60, 70 Aar, naar man ser tilbage paa dem? Og sæt, at du var glad ved at leve og kun at tænke paa jordiske Interesser — ligesom hint skrækkelige Kvindemenneske, Dronning Elisabeth af England, der sagde, at Gud gerne maatte beholde sin Himmel, bare hun maatte være Dronning i England i nogen Tid — sæt, at du havde alt, hvad du ønskede, ikke blot en Luksusbil, men ogsaa Benzin dertil, ja en egen Flyvemaskine, som det jo nok bliver det fineste at have i Fremtiden — kunde du saa virkelig som et voksent, som et tænkende Menneske nyde uforstyrret Fred og Lykke? Nej, som et voksent og tænkende Menneske ved du jo nok, at Døden kommer, at Døden kan ramme dig hvert Øjeblik. Hvorfor saa ikke gøre, hvad du kan, for i dette korte Liv at leve i Fred med dine Medmennesker, at hjælpe dem og hjælpes af dem? Hvorfor slaa, sparke, dræbe, medens det meste af det, du vil opnaa derved, bedre kunde opnaas ved at forhandle, forstaa, prøve sig frem og — begrænse sig selv? Hvorfor? Hvorfor? — —

Tredie Gaade: Hvorfor bliver man fornærmet, bag-

talt, slaaet netop af dem, man har været særlig god ved? Hvis man — med eller uden Villie — var kommen til at støde en anden, skade ham, fornærme ham, saa kunde jeg saa godt forstaa, at vedkommende vilde hævne sig, vilde slaa eller tilføje sin Modstander noget ondt. Det er ganske vist ukristeligt, det forbydes i Katekismus, men det vilde være efter den menneskelige Naturs Gang, efter Liden-skabernes sædvanlige Fremgangsmaade: Øje for Øje o.s.v.

Men hvis du sidder i din Stue og læser, og der saa kommer en trængende, eller hvis du fra dit Vindu ser et Menneske i Nød, og du gaar hen og hjælper og giver den trængende en Haandsrækning, ja hvis du lægger ham i din egen Seng og selv sover paa Gulvet, for at bruge et stærkt, men rigtigt Billede, og hvis saa denne forhenværende trængende, denne din Gæst bagefter gaar hen og ler af dig, fortæller ondt om dig og spotter over dig, naar han møder dig paa Gaden — hvad vil du saa sige dertil? Hvorledes vil du forklare denne Adfærd? Og hvis du i Nødens Stund har laant et Menneske 100 Kr., og vedkommende senere, da du selv ønsker en lille Tjeneste af ham, en Tjeneste, der ikke koster 25 Øre, ryster paa Hovedet og vender Ryggen til dig?? — Dette er ikke Eventyr, og man behøver ikke at være katholsk Præst for at opleve den Slags mærkelige Ting. Man behøver bare at gøre sin Pligt, være sparsommelig og venlig, man behøver bare at være en kærlig Moder og en god Ven for at høste den Slags Frugter af det, man plantede i Kærlighed. . .

Fjerde Gaade: Hvorfor er mange Smaafolk — en Arbejder, en Tjenestepige, en Syerske — saa glade for at give noget i Kirkebøssen, saa barmhjertige imod den syge Naboerske, saa villige til at yde personlig Hjælp, og hvorfor er saa mange formuende Folk, Folk, der betaler store Summer for deres Fornøjelsesrejser, deres Toiletter og Teaterbilletter, saa blinde, naar de ser en Kirkebøsse, saa døve, naar de hører en Appel til Gavmildhed, saa langsomme til at bringe virkelige Ofre? Hvorfor tager Forældre med seks Børn et syvende Barn i Pleje, naar de ser, at dette kan være til Hælp for Barnet eller dets nærmeste — og hvorfor pynter formuende Forældre deres eneste Barn eller, hvis de er barnløse, sig selv og

deres Saloner i Stedet for at tage et eller to af de mange Hundreder smaa forældreløse Børn eller betale for et forsømt Barns gode Opdragelse?

Eller er denne Gaade maaske ikke taget fra det daglige Liv? Se dig om, min kære Læser, og tænk derover!

Femte Gaade: Hvoraf kommer det, at alt, hvad der er godt og ædelt, alt, hvad der sker for Kristus, for Enighed og Kærlighed her i Verden, har saa store, ja særlige Vanskeligheder, medens alt, hvad der er ondt, Bagtalelse, Smædeskrifter og Smædeord, Dovenskab og Ligeegyldighed, trives saa godt, ja, saa godt som Mælkebøtter paa en Græsplæne?

Man skulde dog tro, at Menneskeheden burde glæde sig over Jesu Kristi herlige Personlighed, over hans Kirkes samfundsgavnlig Indflydelse, over Ordensfolkenes Afholdenhed, Bøn og Arbejde. Men tværtimod. Det er slet ikke fint at tale om Religion i Selskabslivet, det er snarere flot at vise sig ligegyldig og at sige Vittigheder over kirkesøgende. Og medens man fejrer en Operasangerinde eller en Digter som det største Vidunder, ser man ned paa eller glemmer man, hvad Kirken og dens Mænd i det stille har virket og slider i. Er det ikke underligt, at Kirkens Hellighed, dens Godhed og Kærlighed er saa skjulte her i denne Verden, medens man tit priser Mennesker, der i Grunden kun har været store Egoister og forpurret Vejen til Sandhed og sand Lykke for mange.

Der er endnu mange andre Gaader til, men jeg synes, det kan være nok for denne Gang. Den største af alle disse Gaader er dog den første. Tænk derover, min kære Læser, og skriv Svaret — hvis du kan finde det — dybt ind i dit Hjerte. Jeg tror nemlig, at allerede den h. Johannes har udtalt Kernen eller Hovedtanken i disse Gaader, dengang han skrev:

»Og han kom til sit eget, og hans egne modtog ham ikke. Men alle dem, som modtog ham, gav han Kraft til at blive Guds Børn. . . .« (Joh. 1,11-12).

Og nu, da vi har naaet denne ABC-Bogs sidste Side, vil jeg gøre, ligesom de gamle Munke ved Slutningen af deres møjsommelige Manuskripter gjorde: skrive et inderligt

Deo gratias! Gud ske Lov, at den lange Vej fra A til Aa er tilbagelagt. Thi det var en lang Vej for den, der skrev, skønt flere Læsere baade i Danmark og Norge har ment, at ABC-Bogen var for kort. Hvis dette: at være for kort er Bogens eneste Fejl, skulde jeg være velfornøjet, thi det er altid bedre, at man om en Prædiken siger: »Aa, er den allerede forbi!«, end at man sukker: »Gid han dog snart vilde holde op!« — Og smaa Prædikener har de jo været, disse Tanker til hvert enkelt Bogstav, en Slags 5 eller 10 Minutters-Prædikener for en større Tilhørerkreds, end der kunde rummes i vort lille Kapel. . . Jeg takker Tilhørerne for deres Opmærksomhed. En endnu større Glæde vilde det være for mig, om disse Artikler til Trods for deres sproglige og andre Kanter og Smaafejl ikke efter den første Gennemlæsning vil glemmes, men maaske atter gennemlæses og huskes i den Kamp, vi moderne Katholikker fører for Kirkens gamle og evig unge Sandheder midt i en Verden, der ofte angriber eller miskender dem. Disse Artikler skulde hjælpe med til at kæmpe Kirkens Kamp imod en falsk Kulturs, en falsk Natur- og Videnskabsdyrkelse, imod det Afguderi, der drives med »Friedhed«, »Kunst«, »Kærlighed«, Litteratur, Litterater og verdslige Stormænd o. s. v. Netop derfor kaldtes de en ABC, fordi de elementære kristelige Sandheder desangaaende skulde fremlægges.

Idet jeg vil sætte Punktum, kommer jeg til at huske de Afskedsord, den ædle westfalske Digter *F. W. Weber* slutter sit i det katholske Tyskland saa meget læste Digterværk om *Klosteret Corvey* (»Dreizehnlinden«) med. De skal være ABC-Bogens sidste Linjer:

Hjælpe Gud os til at finde
rette Vej til Himlens Løn! —
Maa til Slut derom jer minde:
Tænk paa mig i jeres Bøn!

F. F. M.

Nye Bøger.

Peter Schindler: Jomfru Mariæ Rosenkrans tillige med en Rosenkrans-Andagt. (Katholsk Forlag. 1918. 54 Sider. 2 Kr.)

Det er en ganske ejendommelig Digtsamling, Pastor Schindler her har udsendt. Den er vistnok saare moderne, Rytme er der ikke meget, af, og de mest aparte, kunstignave Udtryk, som de kan findes i middelalderlige Viser, vrimler det med. Hvad mener man f. Eks. om disse to Linjer i Digtet »Mariæ Tempelgang«:

Da de har ofret, møder de — dreven af Aanden — den gamle Profet,
som mødig af Venten straks istemmer *Nunc dimittis* fra *Complet*?

Jeg tænker ikke, en af tyve Læsere forstaar, hvad det skal sige. Hvor rørende vilde det ikke have lydt, hvis en gammel Klosterbroder havde skreven det i 1318! Men — men — skønt jeg Gang paa Gang maatte le af de mange Besynderligheder, maatte jeg dog, alt-som jeg læste videre, erklære mig for overvunden: det er, trods alt, overordentlig skønne Digte, Pastor Schindler her har udsendt, og man kommer til at holde mere og mere af dem, jo oftere man læser dem. Der er store og gribende Skønheder, som man Gang paa Gang kan glæde sig over; af de mange skal jeg kun fremhæve en eneste, Begyndelsesordene af Digtet »Tornekroningen«:

Det ufrugtbare Figentræ visnede — ak, var dog ogsaa visnet den Tjørn,
hvormed de kronede deres Konge — Israels forblindede Børn.

Efter de 15 Digte til hver af Rosenkransens Hemmeligheder følger 150 Betragtningsspunkter, eet til hver af de 150 Hil dig, Maria, hvoraf den fuldstændige Rosenkrans bestaar. De er godt valgt og vil sikkert, som Forfatteren siger, kunne blive en Støtte for en andægtig Rosenkrans-Bøn. Denne nye lille Bog, der i typografisk Henseende er sjælden nydelig, anbefales derfor paa det allerbedste; den vil blive staaende, naar meget andet af vor katholske Litteratur for længst er glemt. — Et Par Smaafejl maa jeg til Slut have Lov til at pege paa. De tre Kvinder ved Jesu Grav Paaske-morgen »haabede ikke paa Opstanden som en faktisk Virkelighed«, den faktiske Virkelighed Langfredag havde berøvet dem enhver Forhaabning om en Opstandelse, om de overhovedet havde haft en saadan. (At Forfatteren her skriver »Opstanden« i Stedet for »Opstandelsen« er naturligvis ganske forkert; »Opstanden« er noget lignende som et Oprør, kan ikke betyde det, som det efter Sammenhængen skal betyde.)*) Endvidere burde Nr. 3 og 4 af Be-

*) Efter at disse Ord var skreven, erfarer jeg fra Forfatteren, at „Opstanden“ er en Trykfejl, der er løben med trods 4–5 Korrekturer. Ak ja, de slemme Trykfejl!

tragtningspunkterne i »Jesu Opstandelse« have staaet i omvendt Orden; Jesus opstod før Jordskælvet, ikke efter dette — forøvrigt en almindelig Fejltagelse. Den smukke Bog er tilegnet Pastor Schindlers »tre Fæller paa Nørrebro, Præsterne Neuvel, Ronge og Gamél«. *N. H.*

Chr. Mønnike: Mindet flyver — (H. Hagerups Forlag, 59 Sider, 1918.)

Den lille kønne Bogs Undertitel er: Fra Fortids Minde til Fremtids Haab eller et Ord til det danske Folk om Sønderjylland. Det er en Rejsebeskrivelse fra de minderrige Steder sønden Aa. Ved Læsningen forekommer Stemningen, der bærer Skildringen, i Førstningen lidt underlig højtravende og virkelighedsfjern, men pludselig dukker der Erindringer op hos en fra Barndomsdage, da man hørte dem tale, som havde været med ved Sankelmark og Isted, og man husker den Sommerdag, da man selv som trettenaarig første Gang passerede Grænsen; man husker det Jag af Smerte, som gjorde en Aar ældre i den Stund, og man erkender, at den Grebthed, som den lille Bog gennembevæves af, intet har med Affektation at skaffe, den er ægte nok. For os Katholikker er der en Tone, som klinger endnu dybere fra Hjerte til Hjerte, det er den katholske Grundtone, som Forfatteren anslaaer, særlig i Kapitlet om Slesvig, »vor Moder«. Undertiden svigter Forfatterens stilistiske Evne, Stoffet tager ved sin Storhed Magten fra ham, saa han ikke ret formaar at beherske Sproget; lidt mindre Pathos og Syner vilde virke bedre. Ogsaa forekommer der rent sproglige Fejl, som naar det et Sted hedder: »... end har vi endnu . . .«, og de alt for mange Tankestreger, Udhævelser og Anførselstegn skæmmer Stilen.

I sin Helhed er det imidlertid en velment dansk Bog, som vækker gode Tanker, og som derfor kan anbefales. En Del af Indtægten skænkes af Forfatteren til den katholske Kirkesag i Danmark. *E. Rosenørn Lehn.*

Salmer og bibelhistoriske Sange. Ved Skolebestyrer Klauman. (2. forøgede Udgave. 47 Sider. 25 Øre. 1918.)

Første Udgave af dette lille Hæfte har været meget benyttet i de af vore Skoler, der for en Del søges af ikke-katholske Børn. Det passer ogsaa udmærket hertil, idet det indeholder et lille fortrinligt Udvalg af de kønneste Salmer og Sange fra den protestantiske Salmebog og forskellige Konfirmand- og Højskole-Sangbøger. I den anden Udgave findes næsten alle de samme som i første Udgave og desuden 18 nye, af hvilke nogle, f. Eks. »Den yndigste Rose er funden«, stærkt savnedes i første Udgave. Man maa være Udgifveren taknemmelig for Registeret, hvori denne Gang Navnene paa alle Forfatterne er medtaget. *N. H.*

Hertug Knuds Division i Høstferien.

Vi har brugt Eftersaarsferien godt — ikke til at tage ud med vore Dreng, men til at uddanne os selv og samle os om vort fælles Arbejde. Vi havde længe følt, at vi Førere burde tage ud paa en Turganske alene baade for at fornøje os sammen en Gang og endnu mere for at komme hinanden nærmere og ogsaa for at valfarte til St. Knud Hertug. — Saa drog vi da afsted forrige Lørdag med Toget Kl. 6 fra København.

Vi var 12, og Humøret stod paa Kogepunktet. Der blev let, spøget og sunget ustandseligt paa Vejen til Ringsted. Intet er herligere end Begyndelsen paa en Tur, naar man har lagt Dagliglivet bag sig for rigtig at slaa sig løs med Mod paa Oplevelser. I Ringsted stødte Tropsassistenten for de katholske Spejdere i Fredericia, *Juul-Sørensen*, til os.

Ud ad Landevejen gik det i Mørke og Høsttaage — intet Øjeblik tav vi — der blev sunget ustandseligt. Saa svingede vi syngende ind paa Lille Svendstrup, hvor Hofjægermester *Garth-Grüner* tog imod os. Vi havde bedt om Lov til at sove i hans Hø — men fik en over al Forventning straalende Modtagelse. Næppe var vi kommet, før Hofjægermesterinden serverede Smørrebrød og Kaffe. Og efter en hyggelig Passiar gik vi over og saa paa Høstballet, der netop afholdtes. Vi forlystede de dansende Landboere med et Par af vore Spejdersange. . . og Dansen gik saa lystig gennem Lunden.

Men som de Landstrygere, vi er, drog den disede Høstnat os ud paa Vandring.

Landevejen var haard og hvid, alle Marker sov under hvide Taagers Dække, mørke Trægrupper og Gaarde tegnede sig vagt i Nattemørket.

Saa sang vi — alt, der kan synges: Fædrelandssange, Pilegrimssangen: Dejlig 'er Jorden, Salmer, *Te Deum* og *Tantum ergo* — — og vi kom til den hvide Bro. Vejen er ført over en Aa, og den hegnes af hvide Stenpiller, der bærer Rækværket.

Der stod vi og saa ud i den tyste Nat — og en sang solo »Kongernes Konge«, og en anden sang »Slesvig, vort elskede, omstridte Land«.

Og saa greb Chefen Ordet og talte om en anden Bro, Broen over Kongeaaen, om Landet dernede, om Modersmaalet og Fædrelandet, om Ungdommen og vort Arbejde for den — om alt det, der laa os paa Hjerte. Og for at give vore Følelser Luft. . . vi kunde ikke raabe Hurra i en saadan Stund — bad vi i Kor Fadervor og Hil dig,

Maria. Og vi følte, at vi Førere i Hertug Knuds Division, samlede faa Skridt fra Hertug Knuds Kapels Ruiner, stod enige sammen paa Kirkegrund for Danmarks Ungdom og Danmarks Fremtid. — — Vi kom ikke meget i Seng den Nat. Parvis eller i Grupper vandrede vi i de stille Natte-timer i dyb Samtale; Venskaber skabtes og befæstedes, vore Idealer og vore Planer klargjordes, og vore Sind berigedes, saa vi følte, vi havde noget at give af, naar vi kom tilbage til Arbejdet.

Paa Vejen ud til Haraldsted næste Morgen blev der skriftet og gjort Forberedelse til Messen. Og da vi kom til Ruinen, byggede vi af Sten et Alter (som Patriarkerne i den gamle Pagt) og frembar det hellige Offer for os selv, vort Arbejde og vor Division. Og Solen brød frem gennem Sølvtaagerne, og Lærkerne sang over duggede Marker og høstbrogede Skove.

Vi fik Lejlighed til at se de Mindesmærker, *Thor Lange* har rejst der paa Egnen. Stenen foran Kirken bar Ordene:

Her stod Haraldsted Kongsgaard.

Taarne og Tinde Tid forøder,
Fortids Minde Fremtid føder.

Og i Skovbrynet — der, hvor vor Skytspatron faldt — staar det store Trækors med *Sursum corda*. Og paa dets Bagside hæftede vi (som man gør det i Tyrol og Italien) et Helgenbillede og en Indskrift. — Saa spiste vi i Ruinen. Vi stegle selv Bøffen, og den gled ned til Kærnemælken.

Om Aftenen bød Hofjægermesteren os alle 15 til Middag, og Kl. 8 samledes vi til Andagt i St. Knuds Kirke i Ringsted, hvor Divisionschefen prædikede.

Vi siger vore rare Værter en hjertelig Tak for deres store, uventede Gæstfrihed mod os — den Slags Opmunttringer fra Menighedens Medlemmers Side gør saa godt!

Dagen efter tog Chefen med Patruljeførerne og Korporalerne fra St. Jørgens Tropa i Ordrup samt Assistenten fra Fredericia til Sophienberg ved Rungsted, hvor de kamperede 2½ Dag i Instruktionslejr under Ledelse af St. Jørgens Trops Førere, Studenterne *Holbech* og *Holtorp*. Da Leiren var forbi, kunde Chefen udnævne 4 Patruljeførere og 4 Korporaler, der straks gik i Gang med at rekruttere nye Spejdere i Ordrup — der meldte sig den første Dag hele 33. St. Jørgen er en energisk Tropa! Og nu begynder det egentlige Vinterarbejde. Troppene uddanner sig og træner til vor store Lejr til Sommer (ved Vejlelfjords Munding). Og Søndag den 3. Novbr. gør vi vor første «god Tørn» mod de gamle, hvis Sag vi nu længe har forberedt.

Divisionschefen.

Purgatorium.

Renses skal de som i Flammer,
 skære Luer skal dem tvælde!
 Herre, hvad betyder dette
 Billede paa Sjælejammer?

Længe har dens Nærhed knuget.
 Livets Flod var naaet næppe,
 før det vendte sig mod Ebbe,
 og mod Dybet drager Suget.

Imod Øpgør Livet stunder;
 Guds Reffærdighed mig venter,
 frem den Regnskabsbogen henter,
 tæller sammen, skriver under.

Nøgen staar jeg for hans Blikke
 i det Lys, som gennemfrænger;
 intet Slør mig dækker længer.
 Naade, Gud, forstød mig ikke!

Ej jeg kræver, før ej bede
 straks' om Indgang i din Himmel.
 Først maa Jordelivets Skimmel
 brændes af mig. Jeg er rede.

Intet urent i Guds Rige!
 Skulde hist min Sjæl beskues,
 maatte jeg jo evig blues.
 Ned i Flammen vil jeg stige.

Ned i Baalet vil jeg glide
 og din Kærlighed kun ænse,
 som har lændt det til at rense
 Sjælens Klæder liljehvide.

Og taalmodig vil jeg dvæle,
 sukke, bede, mindes, tie
 og paa Frelsens Time bie
 blandt de andre arme Sjæle,

blandt de andre arme Sjæle
 paa en kølig Naadens Draabe
 fra de Allre ydmyg haabe,
 hvorom Kristne da vil knæle,

blandt de andre Sjæle længes,
 trygle med oprakte Hænder:
 Glem mig ikke, mine Venner,
 bed for mig, til Porten sprænges,

til fortæret er al broget,
 splittet Spredthed, som mig skæmmer,
 til mit hele Væsen nemmer
 Visdoms Mærk: Kun Gud er noget!

Johs. Frederiksen.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Ved Højskolens 3. Vintermøde holdt Hr. Pastor *Günther* Foredrag over Emnet: Hvorfor jeg er Katholik. Han er selv født Katholik. Men det er for ham — som for de fleste Katholikker — ikke noget Svar paa ovenstaaende Spørgsmaal. Allerede som Barn elskede han bevidst Religionen. Først var det dog kun en Autoritetstro (»Far, Mor, Lærer«). Men Synskredsen udvidedes jævnt, og Troens Bevæggrunde blev andre, særlig ved Religionsundervisningen (fra 7de Aar). Hans Mor lærte ham særlig at elske Jesus, hans Far især at bede. Han havde stor Modtagelighed, og hans første, fine Katekismus med dens Svar paa, »hvorfor vi er her paa Jorden,« gjorde saa stort Indtryk paa den lille Dreng, at Mogens Ballin senere sagde: »Det var sikkert dengang, Gud tog Dem i sin Tjeneste.« For Børn er Religionen i Begyndelsen kun Legetøj; men hvornaar kommer vi til fuldstændig Tilegnelse af Kristendommens Sandheder — aldrig her nede i hvert Fald! Kirken gør — som Kristus — de ikke heltud forstaaelige Dogmer til Midtpunkt i Religionen. De giver Kristendommen dens Evighedsperspektiv, en Forsmag paa det, vi venter. Derfor har P. G. allerede som Barn elsket Kirkens dogmatiske Præg og dens Dogmer, der gør den saa ophøjet og objektiv hævet over menneskelige Maal. Heller ikke Liturgien lader sig helt ud forstaa, men netop ved denne delvise Utilgængelighed har Gudstjenesten faaet et mystisk Præg,

som vi har Trang til; alt menneskeligt træder her tilbage for en ærefrygtfuld Bæven for Guds Nærværelse. Dette skimtede P. G. og var ulykkelig, naar han ikke kunde naa Messen. I hans Hjem »legede« de smaa ogsaa gerne »Messe«. Kirken Bønner og Andagter betød ogsaa ligesom hans Kordrengewirksomhed meget for ham, Sakramenterne førte ham dog til et endnu personligere Forhold til Gud; han havde saaledes stor Gavn af Skriftemaalet, og han elskede det højt. Han gik første Gang til Alters, da han var 12 Aar, og det var en af hans Livs største Dage, men ogsaa hans senere Kommunioner var altid Højtidsdage. — Han elskede sin Kirke og fik der alt, hvad hans Sjæl trængte til. I fire Aar var P. Günther Elev paa St. Andreas Kollegium, og dette Ophold forøgede hans Kærlighed til Kirken. Som ung Student havde han nogle mindre erkendelsesteoretiske Vanskeligheder. Men Kirkens klare Filosofi reddede hans Tro, medens mange af hans Kammerater blev grebet af Brandes's, Høffdings og Studentersamfundets Ideer og kastede deres Tro over Bord. Thi efter Kirkens Lære er Troen ikke et Kors for Tanken, et Paradoks. Heller ikke anerkender vi Dualismens Forskel mellem Tro og Viden, der fører til Opgivelse af al Sandhed. Troen er heller ikke blot en Følelsessag, men Kristendommens Indhold er en Realitet, vi skal i Berøring med. Kristendommen staar paa Fornufterkendelsens Grundlag. Vi fører Fornuftbeviser for Troens Forudsætninger, og selvom Aabenbaringen overgaar vor Viden, strider den dog ikke mod den. Vi er ikke bange for Videnskabens Resultater, for de kan ikke styrte Troen, men maaske nødsage os til at forandre en eller anden gal Fortolkning (i Skabelsesberetningen f. Eks.). Men ofte er Videnskabens »Resultater« kun tilsyneladende Resultater. Den virkelige Videnskab gavner kun Troen, og derfor vil vi belyse Sandheden med Videnskabens skarpeste Lys. Vi behøver ikke at lukke vore Øjne, men maa dog ikke udsætte vor Tro for alle mulige Styrkeprøver, thi Løgnen kan undertiden være meget mere tiltalende for vor Forstand end den klare, nøgterne Sandhed. Selv om der kommer Vanskeligheder, maa vi ikke lade alt falde — der er Svar paa dem alle her nede eller efter Døden hos Gud. »Slip ikke den store Sammenhæng for at stirre ned i et Hul langs Vejen!« Det er slet ikke svært for den dannede Katholik at holde fast ved Troen, naar han lever efter den. Af og til maa han bøje sig og lade sine gale Meninger fare. Forargelse over Misbrug i selve Guds Kirke maa slet ikke jage ham bort, han skal huske, at det onde kommer fra Menneskene, det gode fra Gud.

— Indtil for kort Tid siden kunde man Gang paa Gang fra forskellig Side høre spørge, hvorfor Sakramentskirken

altid var lukket, saa at man Dagen over ikke kunde komme derind? Dette beroede dog blot paa en Fejltagelse. Fordi den første Sideindgang i Porten var lukket, troede man, at der overhovedet ikke var nogen Adgang aaben til Kirken! Man lagde ikke Mærke til, at der var endnu en anden Sideindgang paa den anden Side Glasdøren i Porten, og at det var den, der var aaben. Misforstaaelsen eller Fejltagelsen var imidlertid meget forklarlig. Bl. a. af denne Grund er nu den forhen første (altid lukkede) Sideindgang blevet flyttet længere ind i Gaarden (Brandvæsenet tillod ikke at fjerne den helt). Og saaledes er da den (nuværende) første Sideindgang ogsaa den, som er aaben hele Dagen over. Og hermed vil da al Anledning til ovennævnte Fejltagelse forhaabentlig være fjernet. — Hvor tidligere den første Sideindgang var, er der nu bleven ophængt et pænt Udhængsskab til Ugebladet, som man ugenert kan staa og læse der i Porten. Mange af dem, som kommer ind i Porten for at se paa Fotografens Udhængsskabe, ender med at fortabe sig i Læsningen af Ugebladet. — Med det samme kan bemærkes, hvad der ikke har været averteret her i Bladet, at Hr. Pastor Schindler siden Begyndelsen af September holder Eftermiddagsprædikener i Sakramentskirken i Forbindelse med Andagten Kl. 6. Undertiden holdes der ogsaa en lille Prædiken efter 8-Messen om Søndagen. Endelig gøres de andagtssøgende, og hvem der vil skrifte, opmærksom paa, at Kirken hver Dag er aaben indtil Kl. 9 Aften og Aftenerne før Søn- og Helligdage indtil Kl. ca. 10. — Formodentlig ved alle, hvem det kan interessere, at der nu ogsaa paa alle Hverdage læses to Messer i Sakramentskirken, nemlig Kl. 7 og Kl. 8. Det vilde være smukt, om ret mange benyttede sig heraf til om Morgenen at overvære det hellige Messeoffer og maaske ogsaa, om muligt, at kommunikere før 7 Messen, da er der Lejlighed hertil ca. 10 Minutter før Kl. 7; men ved selve Messen uddeles den hellige Kommunion ikke før, men kun under den hellige Handling. — Om Søndagen er Messerne som hidtil Kl. 8 og Klokkeren 10; men efter at Skolesøstrene nu er flyttet herhen til Skolen, meddeles den hellige Kommunion ogsaa Kl. 7¹/₄ paa Søn- og Helligdage.

Fredericia. Man er ellers ikke i Provinserne forvænt med at høre Foredrag af vore kendte Talere, og derfor vakte det ogsaa udelt Glæde, da Baroness Rosenørn-Lehn endog to Gange, den 7. og 20. Okt., paa en Jyllands-Tourné aflagde os Besøg og paa sin vindende og fængslende Maade fortalte om sine Erindringer fra Rejser i Italien og om den hellige Præst i Ars. Den aandeløse Stilhed, der herskede under Baronessens Foredrag, viste, med hvilken Interesse de ca. 150 Tilhørere fulgte de interessante

Oplevelser og Skildringer. Det almindelige Ønske var:
»Paa Gensyn!«

Nord-Amerika. (U. S. A.) Atter meddeles der herfra om en fremragende Prælats Død. Det er Ærkebiskop John Ireland af St. Paul i Minnesota, som den 25. September i en Alder af 80 Aar er afgaaet ved Døden. Født i Irland kom han 14 Aar gammel til Amerika, men studerede alligevel Theologi i Frankrig. Den 21. Decbr. 1861 blev han præsteviet i St. Paul og 24 Aar senere bispeviet samme Sted og paa samme Dag. Fra 1875 var han Hjælpebiskop i St. Paul, fra 1884 dens Biskop og allerede 4 Aar efter dens Ærkebiskop. Hans 43-aarige biskoppe-lige Virksomhed i samme By har været af mægtig Betydning for Kirkens Udvikling og Vækst i Minnesotas Hovedstad. Henved 300.000 Katholikker, betjent af over 300 Præster, hører til Bispedømmet, medens Kirkeprovinsen tæller syv Biskopper foruden Ærkebispen. For omtrent en Snes Aar siden var Ærkebiskop Irelands Stilling i Skolespørgsmaalet ikke saa lidt omtvistet, og der var nogle, der søgte at mistænkeliggøre ham i Rom; men den Tids Genvordigheder er for længst overvundne, og Ærkebiskoppen nød ubetinget Tillid fra alle Sider. Man mener dog, at det var den Sag, der bevirkede, at han aldrig blev udnævnt til Kardinal.

Syd-Amerika. I flere af de sydamerikanske Republiker faar af og til en kirkefjendtlig Politik en uhyggelig stærk Indflydelse. Saaledes er der for ikke længe siden i Uruguay vedtaget en Lov, der har gjort det af med private Skoler og al Undervisning i Religion. Det forbydes nemlig alle gejstlige og Ordensfolk at undervise i nogen- somhelst, offentlig eller privat Skole, selvom de ellers fuld- stændig opfylder de Betingelser, Staten kræver af Lærerne. Man mærker paa disse Bestemmelser, at det er den samme Magt, der er virksom her som i visse sydeuropæiske Stater.

Bekendtgørelse fra det Apostoliske Vikariat.

I den nye Kirkelovbogs Canon 914 er det bestemt, at Biskopperne to Gange om Aaret kan meddele den pavelige Velsignelse, til hvilken er knyttet en fuldkommen Afslad. Det kan ske paa 1. Paaskedag og en anden større Fest. I Henshold til denne Bestemmelse vil His. Højærværdighed Biskoppen meddele den pavelige Velsignelse Alle Helgens Dag efter den højfidelige Messe.

Røbenhavn, den 21. Oktober 1918.

Det Apostoliske Vikariat.

Den danske katolske Kirkesag. (4. Ansgarius-Bonifacius Kollekt.)

Aakirkeby	0,00	Amalievej	22,00
Aalborg	23,44	Klosterkirken	10,35
Aarhus	96,87	Østerbrogade 7 D.	12,06
Esbjerg	4,89	Køge	11,50
Fredericia	61,00	Maribo	8,00
Helsingør	22,00	Nakskov	21,00
Holbæk	26,00	Nyborg	5,00
Horsens	16,77	Nykøbing F.	28,16
Kolding	10,33	Næstved	5,00
København:		Odense	29,00
St. Ansgar	115,35	Randers	43,00
Rosenkranskirken	74,39	Ringsted	0,00
St. Annæ	28,00	Roskilde	30,60
St. Andreas	83,15	Rønne	6,24
Sakramentskirken	42,27	Silkeborg	10,00
St. Knud	12,52	Slagelse	15,44
St. Josef	67,55	Svendborg	15,60
Jesu Hjerte	165,00	Vejle	12,00
Immaculata	11,00		

Ialt: 1145,48

Kbhvn., d. 14. Oktober 1918.

Det Apostoliske Vikariat.

Litteratur.

- Korsvejsandagt for de arme Sjæle. 0,10.
 Paa Skellet mellem Tid og Evighed, 4 Hæfter à 0,25:
 1) Omvendelse efter Døden. 2) De afgørende Spørgsmaal.
 3) Skærilsiden. 4) Forbøn for vore hensovede kære.
 P. Steidl: Knud den Hellige. 380 Sider med ca. 70 Ill. 7,50.
 N. Hansen: Vore Helgener. Med mange Billeder. 3,00.
 Hammerstein: Sincerus. Ved F. Esser. 1,25.
 P. Jensen: Danskernes første Møde med Kristendommen. 0,25.
 P. Schmiderer: Kan en Kristen være Theosof? 0,25.
 Vor Frues Psalter, en lille Bog om Rosenkransen. 0,50.
 P. Schindler: Jomfru Mariæ Rosenkrans. 2,00.
 » Højmessens, en Vejledning for Ikke-Katolikker. 0,20.
 P. Bigler: Himmerigsklokker. 0,80.
 Menzinger: Den salige Petrus Canisius. 0,50.

Katolsk Boghandel, Stenosgade 3. Telf. Vester 3930.

Foredrag i Horsens katolske Foredragsforening.

Oktober—November—December 1918.

29. Oktober Oplæsning.
 5. November Pastor *Bernhard Jensen*: Olaf den Hellige,
 12. » Pastor *Schindler*: Kong David.
 26. » Pastor *Kerff*.
 3. December Oplæsning.
 10. » Pastor *Frederiksen*: Roms Katakomber.
 17. » Pastor *Bernhard Jensen*: Knud den Store.
 Foredragene holdes hver Tirsdag Aften Kl. 8 i Salen bag den katolske Kirke paa Nørregade.

Kapellet paa Vestre Kirkegaard.

Alle **Helgens Dag**, Fredag d. 1. November: Kl. 4 Eftm. Andagt med Prædiken og Bønneprocession paa Kirkegaarden.

Alle **Sjæles Dag**, Lørdag d. 2. November: Kl. 9 Sjælemesse. De, som ved denne Lejlighed ønsker at kommunikere, maa underrette Præsten derom **før** den hellige Messe.

Ung Pige, 20 Aar, proper og dygtig til al Husgerning, søger Plads hos katolsk Familje som Ene pige til 1. Novbr. — Billet, mrk. »Enepige«, bedes indl. paa Kontoret, Bredg. 69, 2. o. G.

Til Menighedens velgørende Foreninger! Divisionen er vil lig til at stille Mandskab til Juleuddeling saa vel som til at yde al Hjælp i Arbejdet for de fattige i Juletiden. Anmodningen med Opgivelse, hvor mange Spejdere der ønskes, bedes før 1. Novbr. rettet til Kontoret, Nørrebrogade 27 C. 1. *Divisionschefen.*

H.K.D. Til de gamles Sag er modtaget: En syg, 10,00. — En gammel, 5,00. — Frk. Grüner, 10,00. — »Josefs Hus«, 50,00. — Unævnt, 5,00. Med hjertelig Tak.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer bedes erindre Tilbedelsen i St. Ansgars Kirke Fredagen d. 1. Novb. til de aftalte Tider. Paa Grund af Alle Helgens Dag begynder Tilbedelsen **først Kl. 12.**

Sakramentskirken. Alle Helgens Dag Kl. 7 stille Messe. Kl. 8 Højmesse. Kl. 8 Aften Festandagt.

Alle Sjæles Dag: Stille Messer Kl. 6 $\frac{1}{2}$, 7, 7 $\frac{1}{2}$, 8, 8 $\frac{1}{2}$ og Højmesse Kl. 9. Kl. 8 Aften Korsvejsandagt for de afdøde.

St. Ansgars Kirke. Alle Helgens Dag Kl. 8 stille Messe. Kl. 10 Pontifikalmesse. Efter denne meddeler Hs. Højærværdighed Biskoppen den pavelige Velsignelse. Kl. 8 Aften Festandagt med Prædiken og Rosenkransprocession, i hvilken de unge Pigers Foreninger deltager. *Alle Sjæles Dag* Kl. 8 stille Requiemsmesse. Kl. 9. højtidelig Requiemsmesse. Kl. 8 Aften Rosenkransbøn for de afdøde.

Rosenkranskirken. Alle Helgens Dag Kl. 8 stille Messe. Kl. 10 Højmesse med Prædiken. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Andagt med sakramental Velsignelse. *Alle Sjæles Dag* Kl. 7 stille Messe. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften Rosenkransandagt.

Da Trangen til et **Orgel i Sakramentskirken** stedse bliver større, tillader Korets Medlemmer sig ved nærværende at henvende sig til samtlige Trosfæller om at yde et Bidrag. Ethvert Bidrag modtages med Tak af Kordirigenten, Ingeniør A. Husson, Stenogade 5. *Sakramentskirkens Kor.*

Fidelitas. Onsdag den 9. ds. blev der i de unge Pigers Forening optaget 13 nye Medlemmer.

St. Josefs Gilde, st. 1885. Fælleskommuion afholdes i St. Ansgars Kirke Søndag den. 27. Oktober Kl. 8. Alle Medlemmer anmodes at give Møde. *Bestyrelsen.*

St. Andreas Kirke (Ordrup). Søndag den 3. Novbr. holder begge Mariakongregationer Fælleskommunion under Messen Kl. 7 $\frac{3}{4}$.

De gamles Aften.

Den til den 27. Oktober paa Mariahemmet fastsatte Aftenunderholdning for de gamle er paa Grund af den grasserende Epidemi foreløbig udsat til Søndag den 3. Novbr.

Unio. Paa Grund af den herskende Influenza-Epidemi

aflyses

den til **Fredag den 25. Oktober** berammede Fæst indtil videre.

I Stedet for holdes **alm. Møde** samme Aften Kl. 7—11 i Café du Parc, Gyldenløvesgade 4. Kl. 8 **Musik og Oplæsning.**

Kirkelig Kalender.

27. Okt. 23. Søndag eft. Pintse.	3. Nvb. 24. Søndag eft. Pintse.
28. — M. Simon og Judas, Apostle.	4. — M. Carl Borromæus, Biskop og Bekender.
29. — Ti. Ferialdag.	5. — Ti. Relikviefest.
30. — O. Ferialdag.	6. — O. Oktavdag.
31. — To. Vigilie (Fastedag).	7. — To. Oktavdag.
1. Nov. F. Alle Helgen.	8. — F. Oktav af Alle Helgen.
2. — L. Alle Sjæle.	9. — L. Laterankirkens Indv.

Den katolske Højskole.

Møde Tirsdag den 29. Oktober Kl. 8 Aften. *)

Pastor Schindler: Katholske Træk i moderne dansk Protestantisme. I.

Sangbogen *Sursum corda* medbringes, Nr. 1 og 6 synges.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4 B. Adgang 25 Øre.

*) Hvis ikke Influenza-Epidemien forhindrer det.

Udkommen er: **Klauman: Salmer og bibelhistoriske Sange.** 2. forøgede og forbedrede Udgave. 48 Sider. 62 Sange. 25 Øre pr. Stk., 50 Stk. for 11 Kr., 100 Stk. for 20 Kr. hos Niels Hansen, Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund.

Engelsk, Fransk, Tysk. *J. Køhn, Bartholinsgade 9.*

Mandolin og Knipling. *Anna Køhn, Henrik Ibsensvej 9.*

Husk de **to polske Børnehjem** i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefssøstrene).

St. Ansgars Kirke. Fra Søndag den 20. ds. holdes **Aften-gudstjenesten Kl. 6.** Fra samme Søndag vil der for Fremtiden blive holdt Prædiken ved Aftengudstjenesten. Hveranden Søndag vil Pastor v. Kettenburg gennengaa den katolske Kirkes Lære om Sakramenterne, og hveranden Søndag vil Pastor Olrik behandle en af det gamle Testaments Visdomsbøger. Søndag den 20. ds. begyndes med det sidste, nemlig Jesu Siraks Bog eller Ecclesiasticus. Eventuelle Undtagelser fra Prædikenernes Rækkefølge vil blive forud bekendtgjort fra Prædikestolen.

Kortfattet Gennemgang af Troslæren.

For dem, der ønsker at stifte Bekendtskab med den katolske Kirkes Lære, ligesom for dem, der ønsker at genopfriske deres Kundskaber om Religionen, afholder jeg efter den Maalestok, der er den almindelige ved Konvertitundervisning, **hver Torsdag Aften Kl. 8** Gennemgang af Troslæren. Undervisningen foregaar i **Forsamlingsværelset, Bredgade 64** (Indgang gennem den lange, smalle Gaard og opad Trappen til 1. Sal). Alle er velkomne.

Jakob Olrik, Præst

Katolsk Boghandel Stenosgade 3. Kbhvn. B. Aabent 9-6. Tlf. Vester 3930. Bøger, Billeder, Devotionalier.

K.U.B. (Katholsk Underretnings Bureau), et Samfund af katolske, akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, **Møgester Matthæus Hansen, Hovmarksvej 30, Charlottenlund.**

† At min kære Mand, Handelsrejsende
Spiridon Taxiarchos Chrysikos,
er afgaaet ved Døden d. 18. ds., bekendtgøres hermed.

Karen Chrysikos.

Begravelsen har fundet Sted.

Den kære afdøde anbefales til de troendes Forbøn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnem. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. ø. G. 1-4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 44.

Søndag den 3. November.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — En aandelig Æneide. — Nye Bøger. — Rejseoplevelser. — To Breve. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Roskilde. Norge. Frankrig. Asien. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

428.

Alle Helgen.

Vi maa saa tit høre ondt om vore Helgener. Vantroen søger at bortforklare det vidunderlige i deres Liv og stemple deres Askese som unaturligt Selvplageri i Smag med indiske Fakirers. Protestanterne beskylder os for at tilbede Helgenerne eller i hvert Fald at ære dem paa Gudsdyrkelsens Bekostning. Mon det ikke er skjult Misundelse, der ligger til Grund for disse Angreb? Har ikke en af Vantroens Talsmænd her hjemme udtalt, at det vilde være den største Sejr for Kristendommen at vise Verden en vantro Helgen? Og de ikke-katholske Kirkesamfund føler kun altfor godt, at en Kirke uden Helgener er som en Have uden Blomster, en Nathimmel uden Stjerner. Da er alting Halvhed, Middelmaadighed, anden Rangs Kristendom. Kun et Religions-samfund, der formaar at frembringe Helgener, svarer til Jesu Tanker om hans Kirke.

Hvad er Hellighed i Grunden? »Hellig« bruges først og fremmest om Gud. Naar Englene synger deres *Sanctus*, *Sanctus*, *Sanctus*, er det da ikke, som om de sang om den Allerhøjestes eneste Lidenskab — hvis dette Ord maa bruges om Gud — om hans fortærende Iver og grænseløse Begejstring for det gode og hans evigt luende Had mod Synden? Ogsaa hos Mennesket er Hellighed ikke andet end Viljens brændende Higen efter at være god i Ordets dybeste Forstand, dens utrættelige Kamp mod det onde, dens uforbeholdne Hengivelse til Fuldkommenhedens Ideal. Det var

en Fristelse, da Slangen bildte de første Mennesker ind, at de kunde blive lige saa alvidende som Gud. Men et af de guddommeligste Ord, der nogen Sinde har lydt paa vor Jord, er det, som Jesus udtalte i Bjergprædikenen: »Vær fuldkomne (∴ hellige), som ogsaa eders Fader i Himlen er fuldkommen!« (Math. 5,48). Og Jesus udgød sit Blod, for at dette Bud skulde blive et Skaberord i en Verden, der var fuld af Syndens Forraadnelse. Saa ser vi da paa hans Kirkes Ager trods al Klinte Hellighedens Hvede spire og bære Frugt tredive, tresindstve og hundrede Fold. Kristi Brud bliver *sanctorum fertilis mater*, Helgenernes frugtbare Moder.

Der er Tider, i hvilke Kirken har været særlig frugtbar paa Helgener. I Forfølgelsernes blodige Fødselsveer føder den sine talløse Martyrskarer. I Kirkefædrenes Tid finder vi hele Familier og Slægter af Helgener: den h. Nonna er Moder til den store h. Gregorius af Nazianz, den h. Cæsarius og den h. Gorgonia. Fra den h. Makrina nedstammer to Slægtled af Helgener, deriblandt de to store Kirkefædre Gregorius af Nyssa og Basilius. Senere er det navnlig de forskellige Ordensfamilier, i hvilke Hundreder og Tusinder slutter sig sammen for i Fællesskab at stræbe efter Fuldkommenhedens Ideal, og fra disse Brændpunkter udgaar der Gang paa Gang religiøs Fornylse, der griber de videste Kredse. Frans af Assisis tredje Orden og Ignatius af Loyolas Eksercitier er de mest kendte Eksempler herpaa.

Ogsaa vor Tid har sine Helgener, ligesom den har sine Mirakler. Er deres Antal mindre, ligger Grunden til det blandt andet i de for Helligheden særlig ugunstige Tidsforhold: den afkristnede Atmosfære, i hvilken vi lever, vor Kulturs Blødagtighed og Nydelsessyge, vor Aandsdannelses Overfladiskhed og hele det moderne Livs Hastværk. Dertil kommer, at vi tit gaar med helt forkerte Begreber om Hellighed, hvad enten vi mener, at Helligheden først begynder med Syner, Vidundre og overordentlig Strenghed, eller — hvad der f. Eks. engang imellem kommer frem i den moderne halvt asketiske, halvt æstetiske, ogsaa af Fritænkere kultiverede Franciskusbegejstring — kun ser den kristne Fuldkommenhed i bogstavret Opfyldelse af Bjergprædikeuen. Nej, Helligheden bestaar ikke i noget andet end i den fuldkomne Opfyldelse af Guds Vilje, for saa vidt vi kender den. Det mystiske, det usædvanlige skal vi helt overlade til Gud. Man kan blive Helgen ikke blot som Præst og bag Klostermuren, men lige saa godt i Fabrikken, paa Værkstedet, paa Kontoret og i Hjemmet. Helligheden er et Ideal, som ikke er bundet til nogen Stand eller Alder. Alle andre Idealer kan blive umulige for os, dette aldrig.

A. Menzinger.

En aandelig Æneide.

Næsten enhver klarhovedet Anglikaner, som er hæderlig og modig, finder trods mangfoldige Vanskeligheder til syvende og sidst dog Vejen til den katholske Kirke. Siden Oxforders Bevægelsen begyndte, har en lang Procession af Pilegrimme, med John Henry Newman i Spidsen, vandret Vejen fra Canterbury til Rom, og ikke saa faa af dem har, efter at være naaet til Fredens Stad, set tilbage paa den underlig snoede Vej, de vandrede, og har, til Vejledning for andre Pilegrimme, der var begyndt deres Rejse, men endnu ikke naaet til Ende med den, saa klart som muligt ridset den Vej op, der til sidst førte dem velbeholdne hjem.

Den sidste af disse religiøse Rejsebøger skriver sig fra Ronald A. Knox i England, som for 1½ Aar siden blev optaget i den katholske Kirke. Da han naaede Rejsens Ende, satte han sig straks ned og beskrev detailleret sine Rejseoplevelser, medens han nøje huskede dem, og før Landskabet, han var draget igennem, skulde blive for meget skjult af den nye Atmosfære, gennem hvilken han nu saa det. »En aandelig Æneide« kalder R. A. Knox sin Konversionshistorie efter den latinske Digter Virgils bekendte Digt om den trojanske Prins Æneas's møjsommelige og omtumlede Rejse fra Asien til Italien. Oven over hvert Kapitel er sat et passende Citat fra Virgil, og Sammenligningen med Æneiden er ypperlig gennemført. Æneas's Ophold i den dødsdømte By Troja svarer til Forfatterens ureflekterede religiøse Liv i den engelske Statskirke; hans Rejse efter det falske Maal, Carthago, er Forfatterens Forsøg paa at finde Tilfredsstillelse i den højkirkelige Ritualisme; og endelig er hans Komme til Italien naturligvis et Billede paa Forfatterens eget aandelige Komme til Rom.

Ronald A. Knox fødtes 1888 i et engelsk Præstehjem som yngste Barn af seks Søskende. Han blev af Faderen, der nu er Biskop af Manchester, opdraget i en gammeldags Protestantismes Tro og Praksis. I sine unge Aar kom han ikke under videre katholsk Paavirkning; Catholicismen var for ham »en meget vigtig, men ogsaa meget afskyelig Faktor i Historien« — saaledes lærte han af Bøger, han

læste, og han sluttede, at fordi Reformationen var lykkedes saa vel, havde den ogsaa været berettiget.

Da Tiden dertil kom, blev den unge Knox optaget i det berømte Eton-Kollegium, hvor han undervistes i den tynde, udvandede Kristendom, der findes saa meget af i den engelske Statskirke. Han kalder det selv »en Farve, der som Regel ikke udholder den forholdsvis blide Behandling, Universitetsuddannelsen lader den blive til Del«. Han blev alligevel en meget from Dreng. Tidlige ritualistiske Tilbøjeligheder fik ham til at optage flere katholske Træk, saaledes kommunikerede han hver Søndag, undertiden ogsaa i Ugens Løb, og han fortæller, at henimod Slutningen af sit Ophold i Eton havde han en stærk Følelse af Gudsmoders Beskyttelse. Hans Karriere i Skolen var forøvrigt glimrende, og alle nærrede store Forventninger til ham, da han drog afsted til Universitetet i Oxford.

Med stor Iver og Begejstring kastede den unge Mand sig ind i det travle Universitetsliv. Han deltog i Møder og Forsamlinger, holdt somme Tider tre Foredrag paa en eneste Aften ved tre forskellige Lejligheder og fik en saa ejendommelig Afsmag for det ligefremme og soleklare, at han »sandsynligvis var bleven Katholik langt tidligere, hvis Katholicismen ikke havde været saa overordentlig soleklar«. Under hans Universitetsophold blev hans »papistiske« Tilbøjeligheder mere og mere iøjnefaldende. Han undlod aldrig »at gaa i Messe« hver Søndag og skriftede fire Gange aarlig.

I Aaret 1909 besøgte han Munkene paa Øen Caldey*), som den Gang endnu levede i Haabet om at kunne indpode Benediktiner-Regelen i det anglikanske System. Der tráf han for første Gang Mænd, som »læste Messe« hver eneste Dag, og der lærte han ogsaa at tro paa de helliges Forbøn og at elske de kirkelige Timebønner. Det anglikanske Episkopats beklagelsesværdige Tilstand følte han stærkt paa Caldey, at en fremmed, som lyttede til Samtalen der, nærmest maatte tro, at ved Betegnelsen »Biskopper« tænkte man paa et eller andet hemmeligt Selskab af Forbrydere. Det var ogsaa i Sommeren 1909, at han af

*) Se nærmere om dem Ugebladet 1913, Side 173, 191—193, 212, og 1914, Side 523, 921.

en Prædiken, han hørte, kom til at forstaa Jomfru Marias enestaaende Stilling. Virkningen af Knox's Ophold paa Øen Caldey var, at han siden bedømte alle de Kirkers Standpunkt, han besøgte, efter den Grad, de nærmede sig Idealet fra Caldey.

I 1910 tænkte Knox paa at konvertere, men da han nogenlunde fik sine Skrupler beroliget, begyndte han i Stedet for paa at berede sig til at modtage Præstevielsen i den anglikanske Kirke. Han traadte nu i nærmere Forbindelse med en Kreds af yngre, dygtige, meget stærkt katholicerende Præster, som havde erklæret Kants Filosofi evig Krig.

Efter at være bleven ordineret til Diakon læste Knox hver Dag baade det romerske Breviar og den anglikanske Bønnebog, den sidste som »en Slags Bod for sine Forfædres skismatiske Gerninger«. Det var ogsaa paa den Tid, han fik sin store Kærlighed til Virgil, over hvem han holdt en Række Foredrag, ligesom han lagde Æneidens 6. Sang til Grund for en Prædiken om Skærsilden. Efter at have lært at »læse Messe« ganske som i den katholske Kirke, blev han præsteviet og gjorde sig det til Regel fra nu af daglig at »celebrere« (d. v. s. læse Messe). Trods alt tvivlede han stadig væk ikke om, at han var paa sin rette Plads, der hvor han stod.

I Foraaret 1913 traadte omtrent alle Knox's Venner fra Caldey over til den katholske Kirke; men heller ikke dette forstyrrede ham ret meget, undtagen at han begyndte nøjere at undersøge Grundene til sin »Loyalitet«. »Er jeg loyal — og da mod hvad?« begyndte han at spørge sig selv om. Er det mod Bønnebogen? Nej, ikke mere mod den end mod det romerske Breviar. Mod Biskoppen? Nej, han var kun en fejlbar og vakkende Statens Tjener, som blot udførte Parlamentets Love. Han blev endelig enig med sig selv om, at han vilde være loyal mod alle Bestemmelser og Traditioner, som havde Magt og Gyldighed i den engelske Kirke før Aar 1500, før den løsrevs fra Rom.

I August 1914, da den store Krig brød ud, holdt Pastor Knox tre Ugers Eksercitier, hvilke var ham til stor Gavn. En Maaned senere offentliggjorde han en Piece, »Mellem to Ekstremer«, i hvilken han forsøgte at fastsætte

det Maksimum af Katholicisme, man kunde hævde paa anglikansk Grund. Indtil den Tid syntes han ingen Tvivl at have næret om Gyldigheden af sin Præstevielse og Kraften i de anglikanske Sakramenter. Men da hans Broder skulde »læse sin første Messe«, begyndte han at nære sine første Betænkkeligheder herom.

Pastor Knox begyndte saa at læse antipavelige Bøger, men deres Virkning var blot at forudindtage ham mere og mere for Paven. Nogle Venner tilskrev »romersk Feber« eller »Krigsnerver« hans aandelige Tilstand og raadede ham til ikke at foretage noget afgørende Skridt, før der var erklæret Fred. Andre tilskyndede ham ivrig til at studere Pavedømmets og Reformationens Historie. Det gjorde han, og Historikeren Milman gav ham nyt Lys. Denne dvæler ved »den mærkværdige Nøjagtighed, hvormed i Tidernes Løb de romerske Biskopper altid kunde forudse, hvilken Afgørelse Kirken i de forskellige Stridigheder vilde fælde, og hvorledes de saa i Forvejen stedse afgav deres Stemme i den Retning«. Milman forklarede denne mærkværdige Evne ved en Henviisning til de tidligere Pavers Snedighed, men Pastor Knox indsaa, at der ogsaa kunde være en anden Forklaring, og han maatte le højt. Betydningen af Ordet »katholsk« i den ældre Kirke kastede ogsaa nyt Lys over Situationen for ham. Han opdagede, at hvis man spørger en Katholik, hvad den katholske Kirke er, faar man ikke det irriterende Svar: »Den Kirke, som har den katholske Tro,« men kort og godt: »Den Kirke, der samler sig om Biskoppen af Rom.«

Dagen for Pastor Knox's Konversion var nu ikke fjern. Idet han gav Plato Ret i, at der ikke er nogen større Synd end at føre en Medskabning paa Vildspor, holdt han op med at prædike, men blev ved med at holde moralske Taler for Drengene i en Søndagsskole og »læse Messe«, skønt det sidste var ham overmaade pinligt. Tilsidst opgav han alt kirkeligt Arbejde og fik Beskæftigelse i Krigsministeriet og syntes for en Tid kun at tænke lidt over sit aandelige Standpunkt; han haabede blot, at skulde han blive ramt af en Zeppeliner-Bombe, vilde hans Sjæl dog blive frelst paa Grund af hans »uovervindelig svigtende Evne til at træffe en Afgørelse«. Men til sidst bragte al-

vorlige Eksercitier i et Kloster den virgilske Pilegrim til en Afgørelse af, hvilken Kurs det var hans Pligt at styre efter. Knox fuldendte sin Æneide Aftenen, før han søgte tilbage til den katholske Kirke. Han meddelte Father Martindale sin Beslutning ved at sende ham følgende Vers af Æneidens sjette Sang:

Jam tandem Italiae fugientis prendimus oras —

Endelig naar vi da hen til Italiens flygtende Kyster.

Walter Dwight, S. J., i America.

Nye Bøger.

P. Bonaventura O. Pr. (1862—1914). Ein Lebensbild von Dr. theol. Ad. Donders. (Freiburg. Herder 1918. VIII + 226 S. Mk. 6. Kart. Mk. 6,80.)

Den 15. Maj 1914 var der i Berlin N. stor Begravelse, 12000 Mennesker gik med i Ligfølget, og Tusinder, der mødte Ligtoget, blottede deres Hoveder. Det var Dominikanerpateren Bonaventura, som man i ærbødig Tak gav den sidste Ære. Nu, fire Aar efter, har en mangeaarig Ven, Domprædikant Dr. Donders fra Münster, skrevet nogle Blade til Minde om den Munk, der i henved 20 Aar har fortryllet og tændt Masserne, først og fremmest i Berlin, men ogsaa i mange andre Byer, baade i Tyskland og Svejts og hos Tysk-Amerikanerne hinsides Oceanet.

Efter Fortalen er Bogen nærmest skreven for de mange, der har haft den Lykke og Naade at blive grebet af samme magtfulde Taler, den skal hos dem vække Mindet om de velsignede Timer, Talerens indtrængende, ildfulde Ord har skaffet dem. Dernæst henvender Bogen sig til Præster og Theologistuderende, der i »himmelhøj Idealisme og arbejdsglad Optimisme giver sig i Lag med den moderne Storbys brogede Sjælesørgeropgaver.« Men den har Bud til flere, saa sandt det er rigtigt, at det altid maa være en stor Glæde at høre og læse om dem, der dybest har fattet det kristelige Livsideal og ufravigeligt søgt baade selv at naa det og begejstre andre for det. Ogsaa hos os her oppe i Danmark fortjener Bogen at finde mange Venner og Læsere, og det saa meget mere, som vi gik Glip af hans levende Ord; efter et Brev, Pateren skrev paa Tilbagereisen fra Amerika, syntes det nemlig at have været hans Agt at gæste København i Fastetiden 1906, hvad der altsaa ikke blev til noget.

Hans levende Ord! Den ypperligste Fremstilling kan vist ikke erstatte det, d.v.s. den vidunderlige Magt i hans milde Øje, hans store kærlige Hjerter, hans bløde Stemme, hele hans enestaaende Kunst paa Taler- og Prædikestolen. »Man maa have hørt ham,« siger hans Medbroder, P. Antonius Fabry, »for at danne sig et Skøn om den Magt, Ordet gav ham over Tilhørernes Hjerter. Snart truende som Tordenens Rullen, snart smigrende og kælent som det bløde Foraarspust, snart faderlig alvorligt formanende og advarende, snart moderlig blødt bedende og tryglende, saaledes foer hans Ord gennem Gudshusets Haller og i Tilhørernes Hjerter. Alt i hans Legeme bar og støttede Ordet. Den fine Haands uefterlignelige Bevægelse og Mine-spillet i Øjnenes Lynen talte stundom med større Kraft og Eftertryk end selve det talte Ord; tilligemed var alt saa naturligt, saa ukunstlet, som om det ikke kunde være anderledes, og hos ham kunde det heller ikke være anderledes. Det var nu engang det kunstneriske Udtryk for, hvad hans for det gode, ædle, skønne begejstrede Kunstnersjæl dybt følte og mesterligt iklædte oratorisk Form.«

Og dog taler Dr. Donders's Mindeblade, fordi de staar Maal med deres Emne, et kraftigt, levende Sprog. Med nænsø Haand har han med sine personlige Minder og Indtryk knyttet sammen, hvad der fandtes om hans Ven i Aviser og Blade og i den afdødes Korrespondance og Optegnelser. Bogen er en værdifuld Berigelse af den religiøse Litteratur — en genial Kunstners Vidnesbyrd om en af de store i Aandens Rige, vilde man sige, hvis P. Bonaventuras Hu nogen Sinde havde higit efter andet end det paulinske *instaurare omnia in Christo*, forny alt i Kristus, og derved selv blive *omnibus omnia*, alt for alle.

Det centrale i P. Bonaventuras Forkyndelse er Kristus, »det højeste Personlighedsideal, den personligste Personlighed«. Gennemtrængt af denne Guds evige Sol er han selv bleven denne enestaaende Lysbærer, der bliver ved at bringe Rigdom, Lys, Varme, ligesom den fjerne Stjerne, der, skønt uslukt, endnu sender sit Lys. Bogens ti Kapitler er som de ti Flader i den fint slebne Diamant, og i Dr. Donders's Mesterhaand kommer Fladerne til at ildne og lyse. Vokse og blive til — Præst — Munk — Prædikant — Karitasdiscipel — Missionær hinsides Oceanet — Storbyapostel — Studenternes Sjælesørger — Hjem søgelse og Bortgang Personlighed. Hvilket af de ti Kapitler er det mest lodige? Jeg ved det ikke! Tilsyneladende er det første mere Smaating, og dog — Frøet spirer! I hans senere Kunst, i »Skuespillet paa Talerstolen«, spores Faderens, den lille Karlsruher Fabrikants her omtalte Anlæg og praktiske Interesse for dramatisk Kunst; og fik han

senere det enestaaende Tag over Kvindehjertet, saa er det den afdøde Moders Personlighed og hans barnlig ømme, lidenskabelig stærke Kærlighed til hende, der her møder os.

Kapitlerne Præst og Munk er Perler af Fremstilling; her er baade dybeste Forstaaelse for Virkelighedsværdierne i Præste- og Ordensstanden og lyseste Klarlæggelse af deres Tilegnelse i den vordende Præst og Munk. Samtidig udredes de Traade, denne »moderne Lacordaire« (Meyenberg) knyttedes med til Prædikanten fra Notre Dame og til to andre »Sortebrødre«, Patrene Monsabre og Didon.

Mere endnu fanges ens Interesse af Kapitlerne Karitasdiscipel, Storbyapostel og Studenternes Sjælesørger, men ogsaa her er det overnaturlige det bærende. P. Bonaventura var, hvad P. de Maumigny vilde kalde *instrumentum conjunctum cum Deo*, et levende Redskab i Guds Haand. P. Lacordaire har engang sagt: »Med en gejstlig Taler er det som med Bjerget Horeb: saa længe Gud ikke banker paa det, er det en tør Klippevæg; men saa snart Gud berører det med en Finger, bliver det til en Kilde, der gør Ørkenen frugtbar.« P. Bonaventuras rige Kærlighed til Gud gjorde ham til en udtømmelig Brønd af Godhed, Kærlighed, Uselviskhed, der gav de mange de svalende, oplivende Vande, *omnibus omnia*. »En anden Paulus i Arbejde uden Rist eller Ro, en Ildebrand, der luer af Christus, en Stormvind, der bærer Christus, en anden Bog, hvis samtlige Blade er mærkede med »Christi hellige Navnetræk«, saaledes staar P. Bonaventura i sin Gerning. Alle Opgaver, Sjælesorgen i det moderne Babel stiller, tog han op, først og fremmest de brogede Arbejder som Sognepræst i et Kæmpesogn som St. Paul i Moabit i Berlin med det stærkt pulserende Foreningsliv og de mange Organisationer. Hans ildfulde Ord hørtes desuden i de forskellige Sogne i Berlin, i andre Storbyer, ved de store Katholikmøder, i Vincentsforeningerne, paa Karitatsdage, i Calderonselskabet, det katholske Frauenbund o. s. v. Smaaskitser giver Prøver paa hans fine Maade at behandle de moderne Problemer paa: det er de ældgamle, lødige, kristelige Tanker i moderne Klædebon.

Man har tit rejst den Anke mod P. Bonaventura, at det mere var det sarte kvindelige Sind med dets inderlige, uselviske, forbarmende Godhed, med dets Offersind og Offertrang, der var saa bøjeligt og søjeligt i hans Haand. De mange spredte Træk og Skitser giver et Modbevis. Hans vækkende Ord var for betydelige, for gribende og rystende, og meget lød tillige saa nyt i de gamle Sandheder, at de Mænd, der hørte dem, ikke kunde glemme dem, ikke glemme den fortryllende Magt, der tryglede dem om at staa faste i Troen, bevare den ægteskabelige

Troskab, genvinde og værne de unge Aars Lykke. Og saa var det altid Døgnets brændende Spørgsmaal, det kristelige Livssyns Hovedemner, han tog op til Behandling, og med magnetisk Kraft drog han i de store Kirker og Sale det talrige Publikum af troende, Tvivlere, Fornægtere.

Særlig Vægt lægger hans Biograf paa den mere personlige Forbindelse med rentud alle Samfundsklasser gennem Korrespondance og i Klosterets Taleværelse. Med særlig Kærlighed dvæler han naturligvis ved Paterens Yndlingsvirksomhed, hans Arbejde blandt Berlins katholske Studenter, hvis Sjælesorger han i de senere Aar saa at sige var; og denne Post var han selvskreven til paa Grund af sin stærkt udprægede Idealisme, sit barnlige Sind, sit ungdommelige Hjerte, sin rige Erfaring, sine store Evner, alsidige Interesser, sin Forkærlighed for Sjælesorgen blandt de dannede Klasser, »dette den moderne Pastorations Kongeproblem«. »P. Bonaventura imponerede alle. Han var udrustet med alsidige Kundskaber i Filosofi, Theologi, Historie, havde en forbavsende Fortrolighed med de gamle og de moderne Klassikere, var ingen fremmed paa de moderne Videnskabers Marker.« Siden 1911 holdt han regelmæssig i Maria Viktoriakapellet i Karlstrasse Søndagsgudstjeneste for Studenterne, før allerede en enkelt Gang en »religiøs Uge« til »inderlig Fordybelse, klart Forsvar og religiøs Fornyelse«.

I disse religiøse Uger, Eksercitier, som han siden kaldte dem, staar P. Bonaventura for en som et Mønster paa en Præst, der beskedent vil vige tilbage for dem, der leder de unge i deres videnskabelige Uddannelse, ikke vil give dem Fagkundskaber, men kun bestræbe sig for at gøre den Viden, som de henter andetsteds, frugtbar for dem og vejlede dem gennem den moderne Tvivls og den sjælelige Pines Vildgange.

Slutningskapitlet samler saa at sige de mange spredte Træk og Streger til et Helhedsbillede af den store Personlighed, P. Bonaventura var. Han var »i sit Liv og Værk saa stor og saa ydmyg, saa rig og saa beskedent, saa stærk og saa blød, fuld af Kærlighed til Gud og derfor ogsaa til Menneskene, en af de helt store i Guds Rige, fordi han var en af de helt smaa og ydmyge for Gud«. V. P.

Rejseoplevelser.

Fortalte af *Jakob Otrik*.

(Fortsat.)

Mit Ophold i Petrogåd blev af meget længere Varighed, end jeg havde tænkt mig og skøttede om. I Gesandtskabet skrev man straks til den russiske Regering — det var den Gang Kerenskis sidste Tid — om at faa Tilladelse for mig til at besøge Fangelejrene. Tilladelsen var for længst givet i Princippet; det, jeg nu skulde have, var mere et Legitimationsdokument eller en Autorisation. Man sagde mig, at den nok snart vilde komme, skønt der riglignok ogsaa var nogle, der rystede tvivlende paa Hovedet. Autorisationen kom ikke. Det var ikke det danske Gesandtskabs Skyld. Derfra skrev man det ene Brev efter det andet og gik ogsaa op og rykkede de høje Herrer i Ministerierne. Det hjalp alt sammen lige meget. Til en Begyndelse, d. v. s. efter en 8—14 Dages Ventetid, erklærede Russerne, at Sagen var bleven forlagt, de kunde ikke finde den. Saa blev der skrevet paa ny fra Gesandtskabet, og det ikke een, men tre Gange. Da der saa paa ny blev rykket mundtligt, erklærede Russerne paa een Gang, at de aldrig nogensinde havde modtaget nogen Skrivelse om den Sag. Saa blev der skrevet for femte Gang og derefter for sjette Gang og derefter for syvende Gang, men saa rejste jeg ogsaa, skønt uden Tilladelse. Hvad der passerede mig i denne Henseende, var i øvrigt paa ingen Maade noget enestaaende; tværtimod hørte jeg trods alt til en af de delegerede fra det danske Gesandtskab, der forholdsvis hurtigt var naaet til Maalet. — Jeg kom i alt til at opholde mig lidt over end en Maaned i Petrograd, og jeg kunde sagtens faa Tiden til at gaa. Bl. a. havde jeg mere end nok at gøre med at sætte mig ind i det russiske Sprog. Men at de forskellige Herrer og Damer, der var ansatte i Gesandtskabet, engang imellem var rasende paa Russerne, det vil ingen efter den anførte Prøve paa russisk Forretningsgang kunne undre sig over.

Nedenfor Hotellet laa Kanalen, Mojka. Alene denne bløde Lyd af dette Navn giver noget af den Stemning, der hviler over Rusland. Der stod lange Brændestakke langs med Kajen; det ser man heller ikke i andre Lande. Brændestakke ser hyggelige ud; det er noget, Børn holder af

at lege imellem. Med Brændestakkene følger ogsaa noget af Duften fra de store Skove dybt inde i Ruslands Hjerte, derinde, hvor alting gror, som det vil, og som det kan, derinde, hvor Ulv og Bjørn holder til. Og Brændet kommer friskt derudefra, uden Jernbanetransport, uden Kulstøv. Der, hvor det hugges, der bygges ogsaa Baade eller Pramme, de store, lange Flodpramme, blødt afrundede for begge Ender. I dem bliver Brændet stablet op. Føreren har indrettet sig en lille Kahyt i Agterstavnen, og saa glider det hele med de store blanke Vandstrømme, og en skønne Dag dukker Prammen frem under en af de lave Brobuer over Petrograds Kanaler. Den lægger til ind under Kajen, og saa kan man komme forbi og se Brændestykkerne komme flyvende op for at lægge sig i store Dynge langs med Bolværket. Man maa selv sørge for, at man ikke bliver ramt af en af de fredelige Granater, der somme Tider flyver et godt Stykke ind over Gaden. Naar Prammen saa er helt losset, minder den lidt om et tomt Andeskrog. Der samler sig efterhaanden mere og mere Vand i Bunden, Prammen begynder at skyde Ryg fra Midten, medens For- og Bagenden synker dybere og dybere, og saa begynder det hele at gaa mere og mere i Opløsning, og der er adskillige velvillige Sjæle, der hjælper til. Ejendomsretten tager man det ikke altfor nøje med, og der maa noget til at putte i de svære Kaminer, hvis man ikke skal fryse ihjel om Vinteren.

Luften var kold og klam, naar man kom ud om Morgen, men der var ikke saa langt hen til Katarinakirken paa Newskyprospektet. Mærkeligt nok at finde saadan en stor, monumental, katholsk Kirke i det indtil for nogle faa Maaneder siden saa stærkt antikatholske Ruslands Kejserresidens.

Den hellige Katarinas Kirke stammer fra den mindre hellige Kejserinde Katarinas Tid. Det er en Kuppelkirke, en lille Smule i Smag med vor københavnske Marmorkirke, og den ligger fornemt tilbage fra Gadelinien, med god Plads til begge Sider. Oppe mellem Søjlerne foran Indgangsportalen staar nogle gamle fattige polske Koner og tigger. De bøjer sig dybt, medens de mumler »Njecz bendsje

pochvalonne Jesus Christus« — paa Dansk »Lovet være Jesus Christus.«

Jeg har knebent faaet aabnet Mellemdøren ind til selve Kirken, før de kendte vidunderlige Toner og Ord: »*Requiem aeternam dona eis, Domine* etc.« — »Herre, giv dem den evige Hvile,« fylder Øre og Hjerte. Det er en anden Verden at komme ind i her, eller rettere sagt at komme hjem til her. Det er noget andet end den prosaiske, aandsforladte og sløvende Køren med Jernbane. Det er noget andet end den urolige, rystende og rumlende Farten og Skiften, fuld af Ryk og Puf, Raslen og Klirren, Piben og Hvæsen, Støv og Snavs og saa mange fuldstændigt ligegyldige Mennesker. Her er Søjler og Hvælvinger, her er Lys og Altre og den korsfæstedes Billeder. Her i Guds hellige Bolig er der Stilhed og Ro. Hvor dejligt at dyppe Fingrene i det store Vievandskar og mærke den kølige Dug paa sin Pande. Det er for Sjælen, hvad det maa være for Svalen, naar den en hed Sommerdag køler sig ved under Flugten hastigt at strejfe Vandets Overflade. Det Sted, jeg staar paa, er helligt, det er indvjet. Det er noget helt og aldeles andet end Jernbanekupeer, Perroner, Ventesale, Gader og Hoteller. Her i Kirken er alting renset, helliget og velsignet, her er alting saadant, at Englene gerne rører derved. Det gør de vist mange andre Steder kun modstræbende. Det gik hurtigt der paa Jernbanen hen ad de blankslidte Staalskinner, men bare altid lige nær ved Jorden, altid kun i Bue om det samme Centrum. Her i Kirken staar alting stille, Præsternes Bevægelser rundt om ved de mange Altre er langsomme og afmaalte, en tilsyneladende hensigtsløs March paa Stedet, uden at de kommer nogen Vegne. Ganske vist! Men her under Kuppelens Højenloft begynder Sjælen langsomt at hæve sig opad, bort fra det lave, bort fra det støvede, bort fra de mange udvortes og verdslige Sædvaner, Nødvendigheder og selskabelige Vedtægter, der ude i Verden blandt Folk drager Mennesket bort fra Gud, forhindrer ham i at bede og forbyder ham at falde ned for at tilbede Gud, sin Skaber og Forløser. Derude, borte fra Kirken, kan Mennesket surre og sprælle, saa meget han vil, han er fangen som en Flue i Spindelvævets Traade, han er fangen af alle de fine,

men dog saa stærke menneskelige Hensyn; de filtrer sig om ham, hvor han gaar og staar; de er saa bløde, saa smidige og tynde, saa elastiske, ganske som Edderkoppens Traade; men de er stærke som de Baand, hvormed Fenrisulven skulde bindes. Og Mennesket i Verden der udenfor Kirken, det bruger sine Vinger, det vil bort, det vil ud, det vil rive sig løs fra Spindelvævets Traade, og det surrer og laver den Larm, det kan, men det kommer ikke af Stedet; kun somme Tider synes det, at det gaar, at det løfter sig, at det flyver, at det er frit; men det er kun Bedrag, det er kun Fantasi, Spindelvævet følger med, og Flugten bliver trættet og mattet og lammet af de blødt eftergivende, men sejge Traade, og Mennesket falder til Ro som Fluen i Spindelvævet, den Ro, som opgiver, den Ro, som bøjer sig under Skæbnen: »Hvad kan det nytte?« Og saa kommer Edderkoppen, alias Døden og Djævelen, og bringer sit velerhvervede Bytte hjem til sig i sin Spindelvævshule — hvis ikke! hvis ikke Fluen finder et Hul i Traadene, et frit Sted, et Sted, hvor Traadene slipper; hvis ikke Mennesket finder et Sted, hvor Menneskefrygtens og Menneskeklogskabens gordiske Kunde er gennemhugget og mærket af et korsformet Sværd, et Sted, der er Helle, et Sted, der er Lov, et Sted med fast Grund under Foden, et Sted, der ligner det, Archimedes tænkte paa, da han sagde: »Giv mig et Sted, hvor jeg kan staa, og jeg vil bevæge Jorden.« Fra saadant et Sted er der Mulighed for at hæve sig, Mulighed for at faa fri Fart og det en Fart, der er baade virkelig fri og virkelig Fart og ikke noget, som bare maa lignedes ved den unge Plags vilde Løb om Tøjrepælen eller Cirkushestens elegante Trav i Manegen. Hvad andet er i Grunden Globetrotterens, Turistens og den farende Svends, ja selv Opdagerens Farten og Kredsen rundt om Jordglobusens Centrum? Der er vel ogsaa mangan en af dem, der, naar Bissegalskaben har sat sig, og Trætheden har gjort dem nøgterne, er kommet til at faa noget lignende ud af den evige Faren rundt i Kreds som den gamle Sømand, der sagde, at det, han havde faaet ud af alle sine Rejser, var, at der i Grunden var temmelig ens alle Steder. Den, der rastløs farer fra det ene Sted til det andet for endelig ogsaa at have set det

og kunne sige at have været der, og der og der o.s.v., han maa ende med at mærke Tomheden og Fladheden i det hele, og hvordan det bare er March paa Stedet, uden at han virkelig er kommen nogen Vegne. Den, der imidlertid hengiver sig til den Stigning, der begynder i Aandens Fristed paa Jorden, Kirken, han vil ikke ad Aare mærke, at han bare er løbet i Ring, nej, han er kommen baade vidt og højt. Man behøver som Konvertit blot at tænke paa, hvordan det var den Dag, man begyndte at gaa til Undervisning, og den Dag, man blev optaget, og saa nu. Hvilken Forskel, ja hvilken Forskel! Det er som at se højt oppe fra en Bjergskrænt ned til Bjergets Fod, hvor man har begyndt Opstigningen, og man higer efter at komme endnu meget højere op. Ja, i Guds Hus, og med det som Udgangspunkt, der rejser man, der løftes man, der ser man noget, der oplever man noget.

»*Dies irae, dies illa, Solvet saeclum in favilla: Teste David cum Sibylla*« — »Vredens Dag i Tidens Fylde, Spaet af David og Sibylle, Verden skal i Flammer hylle.« Det var en stærk, men blød og rolig Kvindestemme oppe et Sted ved Orgelet, der begyndte at synge denne saa højt aktuelle Sang. — »*Quantus tremor est futurus*« — »Gru og Angst og Rædsler kolde.« — Ja, de var ikke saa langt borte. Det var ikke længe siden, der havde ligget et Par og tyve Lig paa Trapperne foran Kirken. Det var Knokkelmanden, der havde taget et lille Skaar ned ad Newsky-Prospektet. (De fleste vil allerede have opdaget det; men ellers skal De vide det nu, at den nævnte uhyggelige Herre fra 1. August 1914 definitivt har opgivet den altfor omstændelige og ganske antikverede Brug af Le og er gaaet over til den moderne Mejemaskine. Som Folk, der lige har anskaffet sig en Automobil, saaledes synes ogsaa han at være ganske vild efter at køre med sin nye Maskine. — Og den gode Gud lader ham køre!? — Ja! hvad skal han gøre, naar Folk nu engang ikke mere vil høre paa Bods- eller Fastepredikanterne?) Som sagt, Døden havde kørt en Prøvetur ned ad Newsky-Prospektet til Maskinkanonernes tørre Latter: »Ta! ta! ta! ta! tatatata o.s.v.« Men det var foreløbig bleven ved en lille Prøve.

»*Quid sum miser tunc dicturus* —« »Hvad skal da

jeg Stakkel sige?« Saadan sang den skønne Stemme videre og fyldte det vældige Kirkerum hen over de knælendes bøjede Hoveder, foldede Hænder og blødt og hurtigt bevægede Læber! — Det blev sunget om Dommedag, men naar jeg nu tænker paa disse Ord, maa jeg uvilkaarligt henføre dem til det, der senere er sket og nu sker i Petrograd. Hvordan mon det er gaaet den ukendte, der sang saa rent og herligt? Hvordan mon det er gaaet de mange, som dybt bøjede og liggende paa Kirkens Marmorgulv bad saa varmt og inderligt til Gud om Hjælp i den store Nød? Er deres Hus nu brændt, eller sidder de i et mørkt og stinkende Fængsel, eller er de styrtet om paa Gaden, udmattede af Sult, eller er de døde af Kolera, eller er de myrdet og udplyndret? Og den ukendte, der sang, er hendes Brysts fulde Toner svundet ind til en hæs Hvisken? Og de gode venlige Præster, som sad i de tæt omlejrede Skriftestole eller løftede Hænderne bedende ved de mange Altre med tætte Kranse af troende udenom? Har de maattet lade Hænderne synke af Mangel paa den nødvendigste Næring. Eller har de maaske ikke engang Hvedemel til at bage Hostier med eller ægte Vin? — De stakkels Katholikker i Petrograd! Den stakkels polske Menighed!

»*Huic ergo parce Deus pie Jesu Domine*« — »Skaan, o Herre, denne ene, milde Jesus, du vor Gud.« Eller er det maaske allerede saa, at man maa sige: »*Dona eis requiem. Amen!*« — »Giv dem Hvile. Amen!« (Fortsættes.)

To Breve.

I Anledning af de her i Bladet optagne »Rejseoplevelser« har jeg modtaget nedenstaaende to private Breve med Anmodning om Optagelse. De vil uden nærmere Kommentar kunne forstaas af enhver.
N. H.

Josefs Hus d. 27.—10.—18.

Kære Pastor Olrik!

Ja, De har selv givet mig Mod til følgende Bøn, dels ved Deres direkte *Opfordring*: »Sig til, naar De ikke har Lyst til at være med længere« (Rejseopl. Ugebl. Nr. 40, S. 748) og dels ved Deres lille Tale ved A. C.s Rusgilde; altsaa holder jeg mig ikke tilbage længer, men vil over for Dem give mine længe opsamlede Følelser Luft og bede Dem om at rette Dem efter et Ønske, som jeg deler med mange. — Det angaar Deres meget omtalte »Rejseoplevelser«! Først vil jeg rent ud fortælle Dem lidt om, hvad man siger om disse. De har sikkert hørt, at en protestantisk Bi-

skop med Henblik paa disse Artikler har erklæret: »Jeg troede, Ugebladet var et religiøst Blad, men det lader nok ikke til det!!!« En har ment, at Deres Navn over Artiklen var et onskabsfuldt Pseudonym, medens den anden erklærede, at »Pastor Olrik øjensynlig intet har oplevet«, eller »at P. O. paa den Maade aldrig kommer til Sibirien!« Og jeg selv — mener omtrent som disse. Jeg er selv ked af, at Ugebladets kostbare Spalter skal fyldes med saadanne ligegyldige Smaating, og jeg — ja tilgiv min Aabenhjertighed — skammer mig overfor de talrige Protestanter, der læser Ugebladet for at lære katholsk Liv og Kirken at kende. — Ubehagelig berørt ved disse Ord spørger De sikkert: »Ja, men hvad vil de Mennesker da have?« Jo, det skal jeg saamænd gerne sige Dem. Vi vilde gerne, ganske kort, høre om Deres Rejse ydre Gang, men derimod indgaaende lære dens indre Oplevelser at kende. I Stedet for om Mad — bliv ikke vred — høre om, hvorledes det stod til med Sjælesorgen, hvordan Krigen og Fangenskabets har virket paa Fangernes Sjæle, kort sagt høre eller rettere læse om de religiøse Spørgsmaal, der ene vedkommer »Nord. Ugeblad for katholske Kristne«, der jo ellers altid har været et religiøst Blad, som skulde give os det, vi ikke faar i de andre talrige Tidsskrifter og Dagblade. — Mange er desuden helt ophørt med at læse Deres »Oplevelser«, og det er jo ogsaa en Skam, at der skal være noget i Ugebladet, man hver Gang springer over. — Jeg vil til Slut atter henvise til det, De sagde ved A.C.s Fest om de unge og deres Meningstilkendegivelser, for at ikke vort nylig gjorte Bekendtskab skal lide under denne min Dristighed. Men Overbevisningen om, at mine Meningsfæller og jeg her har Ret, er dog saa stærk, at jeg, selvom De ikke havde staaet saa liberalt overfor os unge, vilde have vogtet at forebringe Dem vor Bøn om Forandring i »Rejseoplevelsernes« Plan.

Med et stort Haab om gunstigt Resultat

Deres ærbødige Jan Ballin.

Bredgade 64, København K., den 28.—10.—1918.

Kære Hr. Ballin!

Tak for Deres venlige Brev! Jeg er paa ingen Maade fornærmet, det bruger jeg overhovedet ikke — højst af Vanvare — det hører nu engang med til min Form for Religiøsitet. Men De kunde gøre mig en stor Tjeneste og en virkelig Fornøjelse, og det er at skrive det, De har skrevet i Deres Brev til mig, i Ugebladet. De kan skrive det som et aabent Brev eller under hvad Form, De vil, og De kan anføre, hvad De vil, og hvem De vil; og jeg beder Dem: læg endelig ikke Fingrene imellem. De kan vise Niels Hansen dette Brev, hvormed jeg vil give Dem fuld Indemnitet, for hvad De maatte skrive. Gør Angrebepunkterne klare, og sørg for en god Begrundelse, som De nu kan.

Og saa vil jeg gerne bede Dem skrive det *straks i Morgen*, saa at det kan komme med i *første Nummer*. De kan, om De vil, godt anføre hele dette Brev, at ikke nogen skal tro, De gør Dem skyldig i nogen Uærbødighed mod en Præst. De vil se, at jeg hverken er af Stearin eller Glas. Med Hensyn til Venskabet kan De være ganske rolig, mit Venskab for Dem hviler paa en langt solidere Basis, end at det skulde rokkes ved saa lidt. Altsaa! Kom an! Jeg gør baade legemlig og aandelig Müllers System hver Dag. Venligst Hilsen fra Deres hengivne Jakob Olrik.

P. S. Jeg havde først tænkt paa at opfordre Dem til at komme og besøge mig; men da jeg ikke vil risikere, at vi skulde blive enige bare i noget, inden vi har slaaedes lidt i Ugebladet, saa vil jeg opfordre Dem til at komme, naar vi har prøvet Klingerne en Omgang.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Ved Højskolens 4. Møde holdt Hr. Pastor Günther sit andet Foredrag over Emnet: »Hvorfor jeg er Katholik«. Dette Foredrag var ikke helt saa gripende som det første, da det ikke handlede om nogen religiøs Udvikling saadan som dette. Her og der skimtede man jo nok ogsaa denne Side af Spørgsmaalet, som naar P. G. omtalte sin Præstegerning, men det rige Stof var ikke som sidst lagt ind i en historisk Ramme. Dog var alt, hvad P. G. sagde, dybt personligt og gennemglødet af hans store Kærlighed til Kirken. P. G. begyndte ogsaa sit Foredrag med at erklære, at jo længere man lever som Katholik, desto mere kommer man til at holde af Kirken, bl. andet fordi dens Storhed og Skønhed slet ikke lader sig overse paa een Gang, men stadig aabenbarer nye Sider, eftersom Kirken jo er Guds Værk. Som saadan sætter den navnlig os Katholikker i Forbindelse med Gud og det paa flere Maader. Kirken bringer vor Erkendelse i Forbindelse med Gud ved at meddele os hans hele Aabenbaring; Kirken giver os ikke blot som mange kristne Religionssamfund Del i Bibelen, men ogsaa i den mundtlige Overlevering. Kirken bringer endvidere vor Vilje i Samfund med Gud, idet den strengt og ubøjeligt og dog samtidig mildt og hensynsfuldt opdrager os til at forstaa og holde Guds Love; intet Steds i Verden er der saa megen moralsk Alvor som i den katolske Kirke, hvad der naturligvis — des værre — ikke er ensbetydende med, at Katholikkerne ikke synder. Fastebudet, Søndagspligten, Skriftemaalet og Cølibatet beviser bl. andet, at vi ikke »leger Kristendom«, hvad Søren Kierkegaard jo paastod om de Kristne, som han kendte. Kirken kan tværtimod henvise til sine Helgeners Heroisme. — Guds Nærhed i Kirken virkeliggør sig ogsaa i Ufejlbareheden, d.v.s. deri, at den evige Sandhed i store, afgørende Øjeblikke staar fuldt og helt bag Kirkens Ord, dernæst i Præstedømmet, idet Præsten, der forvalter de syv hellige Sakramenter, altid forvalter dem i Jesu Navn med den Virkning, at Jesus gennem Præsten og Biskoppen fortsætter sin Virksomhed som Menneskenes Frelser. Nærmest kommer Gud os i Alterens Sakramente, der rummer Jesus Kristus virkeligt, menneskeligt, legemligt. Dette Sakramente er det centrale i Kirken. — Vi elsker Kirken, men vi fordømmer ingen, der staar uden for den; kun arbejder vi for og beder som vor Herre Jesus Kristus om, at »alle maa vorde eet«. — — Til Glæde og Gavn for Katholikker og andre, der interesserer sig for Kirken, vil Pastor Günther lade disse to Foredrag trykke. J. B.

Roskilde. Menigheden her har lidt et svært Tab, idet den kun nogle og tyveaarige, dygtige og nidkære Pastor P. Rodenburg den 29. Oktober tidlig om Morgenen er afgaaet ved Døden af disse Dages frygtelige Sygdom: Influenza i Forbindelse med ondartet Lungebetændelse. Pastor Rodenburg havde for otte Dage siden hørt Skriftemaal hos en syg og var vendt tilbage derfra selv syg. Han modtog Dagen før sin Død de sidste Sakramenter og døde, klar til det sidste, under fromme Bønner. I næste Ugeblad vil der komme en Nekrolog over den afdøde. Begravelsen finder Sted Mandag d. 4. Novbr. Kl. 9 fra St. Laurentii Kirke.

Norge. *St. Olaf* meddeler, at Biskop Fallize, hvis Helbred des værre for Tiden ikke er godt, i sit private Kapel har meddelt de tre højere Vielser til den hollandske theologiske Kandidat Johannes Borsboom. Søndag den 20. Oktober holdt den nye Præst sin Primitivmesse i St. Olaf Kirke i Christiania, ved hvilken Lejlighed *St. Olafs* Redaktør, Pastor H. J. van der Velden, holdt Festrædikenen.

Frankrig. *Bulletin catholique de Montauban* paaviser, at Elevantallet i de katholske Privatskoler i Frankrig ikke blot ikke har aftaget under Krigen, men tiltaget, og det til Trods for de mange Hindringer, der lægges dem i Vejen. Den Fasthed og Bestemthed, de amerikanske Officerer med deres Tropper udviser i Opfyldelsen af deres religiøse Pligter, gør paa de franske Myndigheder og paa Folket dybt Indtryk. I disse Dage har de amerikanske Flyvere ved Stationen Chartres faaet deres eget Kapel — en Lære for de franske Myndigheder, der hidtil ikke har skaffet et saadant til de franske Soldater i Nærheden. De amerikanske Katholikker har allerede samlet 75 Mill. Francs til Genrejsning af de i Frankrig ødelagte og hærgede Kirker. — Kardinal Gibbons's Navn stod øverst paa Listen med et Beløb paa 50000 Francs. (Efter *Germania*.)

Asien. I Bagdad i Mesopotamien fandt i Sommer en Christi Legems Fests Procession Sted, den første udendørs Fest i de mange Aarhundreder, siden Tyrkerne tog Magten der. Katholikkerne i Bagdad tilhører fire Riter: den latinske, syriske, kaldæiske og armeniske, og nævnte Procession var den første Fest, der samlede dem alle fire til fælles Gudstjeneste. Mennesker fra næsten alle Dele af Verden var til Stede ved denne Lejlighed: Englændere, Franskmand, Irlændere, Grækere, Indiere, Amerikanere, Australiere, Arabere, Russere, Kaldæere o.s.v. Det helligste Sakramente blev baaret af den syriske Ærkebiskop, og Processionen besøgte paa sin Vej den latinske, kaldæiske og armeniske Kirke.

— Man har længe været i Uvidenhed om, hvad der var bleven af den latinske Patriark af Jerusalem, Mgr. Camassei. Nu oplyses det, at han opholder sig i det latinske Kloster i den lille By Caiphas. Han er svag af Helbred, men dog i Bedring. Saa snart han er rask nok dertil, vil han vende tilbage til Jerusalem, hvor han nu kan være sikker paa Frihed, god Behandling og al mulig Hensyntagen.

Kirkelig Kalender.

3. Nov. 24. Søndag eft. Pintse.	10. Nov. 25. Søndag eft. Pintse.
4. — M. Carl Borromæus, Biskop og Bekender.	11. — M. Martin, Biskop og Bekender.
5. — Ti. Relikviefest.	12. — Ti. Martin, Pave og Martyr.
6. — O. Oktavdag.	13. — O. Didacus, Bekender.
7. — To. Oktavdag.	14. — To. Josaphat, Biskop og Martyr.
8. — F. Oktav af Alle Helgen.	15. — F. Gertrud, Jomfru.
9. — L. Laterankirkens Indv.	16. — L. Marias Officium.

Kollekt.

Søndag d. 3 November gentages i alle Kirker i København Kollekten til Fordel for de nødlidende paa Grund af Epidemien. Det indkomne vil blive fordelt mellem de katolske caritative Foreninger og Lægernes og Husmoderforeningens Indsamling.

København, den 28. Oktober 1918. Det Apostolske Vikariat.

Vestrø Kirkegaard. Gudstjenesten Alle Sjæles Dag aflyses paa Grund af Epidemien.

Den katolske Højskole.

Mødet Tirsdag den 5. November aflyses.

Mødreforeningen. Ti. d. 5. Novbr. Kl. 8¹/₄ læses i St. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggender.

Engelsk, Fransk, Tysk. *J. Køhn*, Bartholinsgade 9.

Mandolin og Knipling. *Anna Køhn*, Henrik Ibsensvej 9.

Litteratur.

Til November Maaned: Sjælene i Renselsesstedet 0,35. Korsvejsandagt for de arme Sjæle 0,10. Fadervor for de afdøde 0,02. Paa Skellet mellem Tid og Evighed. 4 Hæfter à 0,25: 1. Omvendelse efter Døden. 2. De afgørende Spørgsmaal. 3. Skærsilden. 4. Forbøn for vore hensøvede kære.

Unio. Stiftelsesfesten aflyses indtil videre. Fredag d. 8. Nov. alm. Møde i Café du Parc, Gyldenløvesgade 4, fra Kl. 7—11.

De gamles Fest er udsat. Bekendtgørelse om dens Afholdelse skal siden fremkomme i Ugebladet.

† Birgittaforeningens trofaste Medlem, **Frk. Johanne Mürer**, er Mandag den 21. ds. afgaaet ved Døden paa St. Josefs Hospital, efter kun faa Dages Sygeleje, styrket ved Kirkens Naademidler. Den kære afdøde anbefales til Trosfællers Forbøn. Begravelsen har fundet Sted. *Bestyrelsen.*

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. ø. G. 1-4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 45.

Søndag den 10. November.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Pater Peter Paulus Roderburg. — Brudstykker. — Lad de smaa Børn komme til mig, og formen dem det ikke. — Nye Bøger. — Ungdommens Indsats. — Et foreløbigt Svar til Hr. Ballin. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Roskilde. Asien. — Brevkasse. — Regnskab og Kollekt. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

429.

Forargelse.

Klinton blandt Hveden — hvad er denne Lignelse andet end et Billede paa Blandingen mellem de onde og de gode her i Livet og den Forargelse, som deraf følger for de sidstes Vedkommende?

Hvor strengt taler ikke den milde Frelser om Forargelsen! »Ve Verden for Forargelsen! Thi vel maa der komme Forargelse. Men ve det Menneske, ved hvem Forargelsen kommer!«

Men hvorfor tillader Herren, at Klinton vokser op mellem Hveden? Hvorfor rykker han ikke Klinton op med Rode, førend den kan kvæle den gode Hvede?

Ja, hvorfor? Paa Ageren er det slet ikke muligt at rykke Klinton op uden ogsaa at rykke Hveden op, eftersom deres Rødder i den Grad er filtrede sammen, at man ikke kan rive Klinton af uden at rykke Hveden op med det samme.

Noget lignende er Tilfældet i det menneskelige Samfund. Hvor tit er det ikke selve Faderen eller Moderen, maaske begge tilsammen, som giver Børnene Forargelse! Hvor tit forarger ikke Statens eller Stadens Øvrighed dem, der er den undergivne! Og i Hæren er de onde Elemen-

ter blandede med de gode, og det er ikke let for de sidste at holde sig fri af de første. Paa Værkstederne er det ikke sjældnen den ene eller anden af Svendene, maaske selve Mesteren, som forarger de andre ved usømmelig eller vantro Tale, og atter er det svært at redde sig ud af deres Kløer; at søge sig en anden Plads betyder maaske kun at komme fra Dynen og i Halmen. Allerværst plejer det at gaa til paa Fabrikkerne. Der summer og brummer det tit hele Dagen lang med ugudelig og usædelig Tale, og der hører et sandt Heltemod og Heltekraft til at lade det gaa ind ad det ene Øre og ud ad det andet, uden at Giftbrodden faar Lov til at bore sig ind i Sjælen.

Hvad følger der af alt dette?

Da vi nu engang lever i denne syndige Verden — syndig ved egen Skyld — hvad er der saa andet at gøre, end at vi maa vandre forsigtigt og, som vor Herre siger, vaa-ge og bede, at vi ikke skal falde i Fristelse? Hvad andet, end at vi maa optræde mandigt overfor Forførelsen, at vi hellere hugger vor Haand af og river vort Øje ud, d. v. s. hellere skiller os fra vore kæreste Venner, end at vi ved dem lader os forlede til Synd og skille fra Gud?

Et vidunderlig smukt Eksempel har vi i de syv makabæiske Brødre. De saa Jøder i Hundred-, ja Tusindtal falde fra Troen og ofre til de falske Guder. Men besjælede af en levende Tro, som de var, og styrkede ved deres heltemodige Moders Opmuntringer gik de med Glæde i en kvalfuld Død for at frelse deres Sjæle til et evigt Liv. Som Katholikker, der har en langt herligere Tro og langt kraftigere Naademidler end disse fromme Jøder, skulde vi udvise endnu langt større Kraft og Offervillighed i Aandens Kamp mod Mørkets Magter.

De derimod, som ved deres daarlige Eksempel giver deres Medmennesker Forargelse, skulde alvorlig lægge sig Frelserens Ord paa Sinde: »Hvo som forarger en af disse smaa, som tror paa mig, ham var det bedre, at en Møllesten blev hængt om hans Hals, og at han blev kastet i Havets Dyb.«

Dr. Kiefer.

Pater Peter Paulus Roderburg.

Der er Sorg hele Landet over; thi mange er de Ofre, som den herskende Epidemi kræver. Ogsaa St. Laurentii Menighed i Roskilde har faaet sin Del af denne Sorg. En af dens Præster, den unge Pater Roderburg, bukkede i Tirsdags under for den spanske Syge i Forbindelse med Lungebetændelse.

Pater Roderburg var født d. 29. Juni 1888 i det sydlige Holland, i Grænsebyen Vaals, hvor hans Forældre drev en større Skotøjsforretning. Han var den yngste af 13 Børn, »den første af det andet Dussin«, som han plejede at sige. Efter at have modtaget sin første hellige Kommunion blev han sendt til Maria-Selskabs Præsteseminar i Schimmert. Det var Sognepræsten, som havde tilskyndet hans Forældre til at tage denne Beslutning, da han hos sin unge Ministrant havde opdaget en usædvanlig Fromhed og Oprigtighed. I Skolen blev den lille Peter (han blev altid ved at være lille af Vækst) snart alles Yndling. Lærerne holdt af ham, ikke just fordi han altid var den mest lydige og opmærksomme, men fordi han aabent indrømmede sine Ubetænksomheder og saa pænt bad om Forladelse. Eleverne kunde godt lide deres lille Kammerat, som med Liv og Lyst tog Del i alle deres Lege og Spilopper. Saaledes kæmpede Peter sig igennem sin Skoletid og traadte ind i Maria-Selskabets Noviciat i Meersen. Det var, som han tit har forsikret mig, et af hans bedste Aar. I Noviciatets stille Omgivelser havde Fromhedslivet rig Lejlighed til at udvikle sig og tage fast Form. Paa Grund af hans varmtfølende Hjerter faldt det ikke den unge Novice svært at øve Broderkærlighed og de dermed beslægtede Dyder. Med fast Overbevisning og med stor Glæde aflagde han sine Klosterløfter og indviede sig til Guds Moder, »Hjerternes Dronning«.

Fra Meersen flyttede Frater Roderburg nu over til Oirschot for at fuldende sine filosofiske og theologiske Studier. Her ligesom i Schimmert og Meersen var han alt for alle, stedse beredt til at vise en Tjeneste. Han vidste godt, at en Missionær skal være alsidig uddannet, han var derfor ikke blot Theolog, men ogsaa Mekaniker, Fotograf, Dekorator. Flere smukke og kunstfærdige Arbejder i Oirschot Klosterkirke og Seminar vidner om hans Fingernemhed og Dygtighed.

Den 29. Maj 1915 bragte Frater Roderburg Opfyldelsen af hans mest brændende Ønske: han blev præsteviet. Biskoppen havde salvet hans Hænder og ansat ham blandt Uddelerne af Guds Naadegaver. Han længtes nu kun efter at gøre Brug af den høje Magt, som den almægtige Gud gennem sin Tjener havde betroet ham. Denne Længsel skulde blive tilfredsstillet ved hans Udnævnelse til Præsti Danmark. »Jeg sender Dem Pater Roderburg«, skrev Provincial-Forstanderen til mig, »han er from og lydig og vil være en Støtte for Deres Gerning.« Det var et smukt Vidnesbyrd, som jeg snart skulde erfare ikke var overdrevet.

Med utrolig Hurtighed satte han sig ind i danske Forhold og talte snart flydende Landets Sprog. Nu var der ikke længere nogen Grænse for hans Iver efter med fuld Kraft og Damp, havde jeg nær sagt, at arbejde for Menighedens aandelige og timelige Vel. Naar jeg siger med »Damp«, mener jeg hans gentagne Ønske om at faa sig en Motorcykle for saaledes at bringe Hjælp til saa mange som muligt i kortest mulig Tid. Og nu saa vi ham i Storm og i stille Vejr, Sol og Regn fare omkring fra By til By, fra Gaard til Gaard. Intet Under, at den unge Præst Roderburg snart blev en kendt Personlighed paa Roskilde Egnen. Med hver Dag voksede hans Vennekreds, og de mange smukke og kære Kondolencebreve, jeg nu har modtaget i den store Prøvelse, som har ramt vor Menighed, viser mig, hvor elsket han var, og hvor savnet han nu vil blive.

Ja, vi savner ham, den fromme, gode, venlige, tjenstvillige Konfrater; det var tungt for mig at skilles fra ham, som jeg var kommet til at holde mere og mere af. Men Gud har krævet dette store Offer — hans hellige Vilje ske!

Vi satte mange Forhaabninger til Pater Roderburgs Arbejde her i Landet; alt varslede en rig Høst, men saa kom Efteraarsstormen og knækkede det modne Aks. Høstens Herre vilde bjerge Frugten i sine himmelske Lader. P. Roderburg vil nu paa en kraftigere Maade kunne fortsætte sit Arbejde til Fordel for dem, som han elskede her paa Jorden og omfattede med en saa kærlig Omsorg, og for den Mission, som han havde skænket sit Hjerte og sine Kræfter. Han faldt paa Valpladsen som en Helt, uforfærdet, vel forberedt; han ofrede sit Liv med Hengivenhed i Guds Vilje og for den danske Kirke. Den kraftige, trediveaarige Mands Dødskamp blev til en uafbrudt Bøn til Gud og hans hellige Moder. »Kostbar i Herrens Øjne er den retfærdiges Død«, rig paa Velsignelse vil den være for St. Laurentii Menighed, som længe vil bevare Mindet om den kære afdøde.

Han hvile i Fred!

A. K.

Brudstykker.

42. I det »Søndagsblad«, der udsendes fra de københavnske protestantiske Kirker, læses i sidste Nummer følgende om »den store hvide Flok«:

»Alle Helgens Dag minder os om, at skal Kirken virkeliggøre sin Opgave, da maa dens enkelte Medlemmer have Saltevenn og Kraften til at lyse i sig. Naar vi tænker paa »den store hvide Flok«: Augustin, Frants af Assisi, Martin Luther, Hudson Taylor, P. Madsen og mange andre, da var det netop disse Egenskaber hos dem, der gjorde, at de blev til Velsignelse.« — Vi synes jo unægtelig, at den hvide Flok har sine mørke Pletter.

43. Sognepræst *Bjørnbak* i Gjerlev skrev for nogen Tid siden i Ugebladet »Landet« følgende dogmatiske Vanvid:

»Treenigheden er vistnok det for Mennesketanken allervanskeligste Punkt i Kristendommen. Her er det, ligesom alt staar stille. Der er een Gud, men dog tre.« — Der er mange lutherske Præster, f. Eks. Paster *Bjørnbak*, der kunde trænge til et Kursus i Dogmatik; de skal dog ikke gaa til »Dogmatikere« som Professor Bang eller Dr. Krarup, saa kan de næsten lige saa gerne blive ved at mene, at vi Kristne tror paa tre Guder.

44. I *Folkerøsten*, hvis Referaters Paalidelighed er bleven betvivlet af ikke saa faa, læstes den 8. Oktober følgende ubegribelige Mundfuld:

»Ortodoksi betyder at have de rigtige Meninger. Men at tro, sagde Pastor *Carstensen*, Hesselager, ved Efteraarsmødet i Galtrup, betyder at have Fornemmelser og at staa overfor noget livsaligt virkende. Man kan have de rigtigste Meninger, men bagved lurer Spørgsmaalet: er det virkeligt.« — Ikke mere fandtes af dette Foredrag, der efter denne Mundsmag maa have været rædselsfuldt. Pastor *Carstensen* skal ellers være en meget fornuftig Mand.

45. Følgende Brudstykke af en Fortælling i *Landet* af 15. September vil mere alle katholske Læsere (det her omtalte mørke Væsen er en Kænguru):

»Det var en Aften. Alle Nonnerne stod i Koret, og der var Gudstjeneste. Moder Kathrine havde lige rejst sig for at intonere en Messe, da et langt mørkt Væsen pludselig kom springende nede fra Midterskibet og faldt over den stakkels Abbedisse og rev Messebogen ud af hendes Haand, saa Bladene fløj til alle Kanter. Ude af sig selv af Skræk og uden at være klar over, om det var den onde eller ej, skreg hun skrækslagen i vilden Sky. Det er næppe nødvendigt at tilføje, at det var Slut med Gudstjenesten for denne Gang.«

46. *Kirketidende* beklager den 18. August, at de »protestantiske Kristne i Tysklavd har en egen Lyst og Evne til at sammenblande Kristendom og Politik. Man ser det bedst af deres Fremstilling og Sammenligning af Luther og Bismarck som to »kristelige Personligheder« efter samme Mønster« — Vi andre synes, at Sammenligningen er ganske udmærket.

47. Redaktøren af *Kirken* skriver den 12. Maj: »Des værre redigeres »Nordisk Ugeblad« af en Mand, som i denne Henseende (∴ til at faa en Forhandling i Gang med konfessionelle Modstandere) ikke er sin Plads voksen.« — Andre mener det modsatte.

48. Som et grelt Eksempel paa den religiøse Løshed og den theologiske Taabelighed, adskillige af Folkekirkens Præster er hildede i, kan følgende Uddrag af Pastor *Kaysers* Indlæg i *Kirken* den 8. September ypperligt tjene:

»Der er mangfoldige, som forarges og kommer i voldsomt Oprør, naar der siges om bibelske Fortællinger, at de ikke er historiske. De forstaar ikke, at det at give en Meddelelse Prædikaten historisk, er at nedsætte den i Sandhedernes 2. Klasse, at gøre den uvis og tvivlsom, en Genstand for den menneskelige Forstands fortsatte Undersøgelser. Er Skabelsesberetningen historisk? Eller Fortællingen om Syndefaldet? Beholder de ikke deres Hellig-

hed, deres Renhed og Sundhed og dybe Betydning for Troen, om man nægter, at de er historiske? De er noget meget mere: de er aandelig sande. De er for gode til at udleveres til Historien. Thi alt det historiske maa selvfølgelig underkastes den historiske Videnskab; men vor Tros Sandheder vil vi ikke modtage hverken af den ene eller den anden Videnskab. Det samme gælder Abrahams og Patriarkernes Historie, Jonas's Bog, Jobs Bog, ja og alle Bibelens Fortællinger. Deres Sandhed, deres aandelige Sandhed og deres Betydning og Værd for os er ikke afhængig af, om Historien godkender eller anfægter dem. De har jo ingen historisk Betydning for os, de har alene en aandelig, som vor Tro heller ikke er en historisk, men en aandelig Tro. Det er muligt, at mange Træk af Jesu Liv i de overleverede Evangelier maa betegnes som uhistoriske. Jeg for min Del finder ingen Grund til i dette Tilfælde mere end i andre at tvivle om det videnskabelige Resultats Rigtighed. Men min Tro anfægtes ikke deraf. Det er ikke den historiske Jesus, jeg tror paa, men den aandelige over al Historie og al Videnskab ophøjede Herre og Frelser.« — Det er sørgeligt, ja mere end det, at sligt kan skrives og trykkes i et religiøst Samfund, hvor en Kæmpeaand som Grundtvig har levet og virket. »Vor Tro er ej paa hvadsomhelst, man Kristendom vil nævne,« sang Grundtvig og pegede paa den apostoliske Trosbekendelse som det overleverede historiske Vidnesbyrd om Kristendommens Indhold — ganske katholsk! — Den gamle forhenv. Stiftsprovst Pedersen har senere nedlagt en bestemt Indsigelse mod sin Kollegas taabelige Tale.

49. *Kirkelidende* skriver den 2. Juni følgende:

»Baptister og Katholikker og Adventister og lignende sekteriske Retninger har ophøjet nogle Specialiteter til Hovedsager paa en saadan Maade, at de uhjælpeligt har skilt sig ud fra Fællesskabet, men saadant maa ikke efterlignes af os, hvem ingen Nødvendighed skiller ad.« — Mon det dog ikke er en drøj Omgang for dette Blads kirkehistoriske Redaktør at lade en saadan Passus trykke i sit Blad? Det maa ogsaa være haardt for Protestanterne at se den lutherske Verdenskirke (*made in Germany*) trues af Splittelse fra saa usle Smaasekter som Adventister og Katholikker.

50. Pastor *Johannes Larsen* skriver den 15. Oktober i Tro og Liv i en meget læseværdig Artikel følgende:

»Skriften er ikke Guds Ord, men Guds Ord er i Skriften. Naturligvis har man straks været i Vanskelighed med at skelne de to Sider. Det store Spørgsmaal er stedse dette: Hvem skal afgøre, hvad der er inspireret og hvad

ikke? Det er ikke vanskeligt at se, at det er en af de mange Veje, der i vore Dage fører til Rom.«

51. Da en meget højtstaaende Officer for nogen Tid siden blev indlagt paa St. Mariæ Hospital i Roskilde, sagde han: »Disse forbandede Søstre — den, som har fundet paa denne Institution, skulde have en ordentlig Straf.« Før han døde, 20 Dage efter, sagde han: »Søstrene er Engle, som Gud har sendt fra Himlen for at understøtte de nødlidende.«

Lad de smaa Børn komme til mig, og formen dem det ikke.

Der er i denne Tid saa megen Sorg og Angst i mange Hjem — det er, lige som Dødens Engel svævede over os — alle mærker vi dens iskolde Vingeslag — ingen ved, naar eller hvor den daler ned og henter sit Bytte. En lille Oplevelse blandt de mange, der opleves rundt om, vil maaske kunne tjene til Opmuntring og Trøst, vil maaske endog kunne bidrage til, at Haabets Solskin igen bryder frem, hvor længe kun tunge, uvejrsvarslende Skyer har formørket Hjemmets Himmel.

Historien er saa simpel. En Moder har i Dage og Nætter siddet ved sit syge Barns Seng. Forgæves har hun trøstet sig med alt, der kunde trøste, forgæves er alt prøvet, der kunde tænkes at hjælpe, forgæves, synes hun, har hun tryglet Gud om at skaane hendes Barn, saa ydmygt hun kunde, har hun sagt: »Gode Gud, hvis det er din Vilje, saa lad det ske, men, alligevel, jeg er saa elendig og svag — tag denne Kalk fra mig!«

Men til sidst svinder alt hendes Haab! Hendes Barn, der før var sundt og frisk, er nu kun et viljeløst Bytte for denne forfærdelige, hærgende Sot. Og alt som Timerne svinder, gribes denne Moder af den frygteligste Angst for sin Andel i, hvad der kan ske; har hun plejet Barnet, som hun skulde, har hun intet Minut svigtet, har hun gjort sit yderste, kunde noget andet og mere tænkes? Da opstaar pludselig i hendes forpinte Sind den Tanke: Burde ikke Sakramentet, det hellige Vandringsbrød, gives denne stakkels lille Sjæl — tænk, om det blev for sent! — Dog, dette forekommer hende altfor grusomt, i sin øjeblikkelige Blindhed synes hun, at det vil være som at sætte Dødens Segl paa Barnets Pande — man kunde da vente, se Tiden an! Og igen tager hun de smaa Barnehænder imellem sine, stirrer og stirrer ind i det lidende lille Ansigt, hun synes nu ligefrem næppe at kunne følge de svindende Kræfters ilsomme Flugt Minut for Minut. Dette var uudholdeligt! Hun turde ikke alene bære dette Ansvar, turde ikke længere bedrage sig selv — Dødens Engel

var der, hun mærkede dens isnende Aande, og i hendes Hjerte skreg og og raabte det paa Hjælp.

Da lod Gud atter fødes i hende den før saa urimelige Tanke! Mægtigt, ubetvingeligt greb det hende, at hun straks og uden Tøven burde søge Hjælpen der, hvor den alene er at finde, burde give Gud sit Barn i Vold uden Angst, uden Tvivl, i ærlig, offervillig Tillid til hans Godhed. I en Haandvending skete det. Barnets Skriftefader blev kaldet, og i hans Hænder overlod hun dets hele aandelige Tarv. En lang og kvalfuld Times Venten i Angst og Taarer, og saa oprinder endelig det med Frygt og Uvisshed ventede Øjeblik: hun føler, hun staar overfor det uafvendelige. Det store, uendelige Lægemedel skal og maa komme til hendes Barn, det, hun for længst burde haft Mod og Kraft at ty til, ja det eneste, hun burde haft Tillid til. Barnets Skriftefader taler milde, kærlige Ord til den lille syge, forbereder ham og formaner ham til rettelig at modtage den uendelige, ufattelige Naade, der skal vederfares ham. Og Moderen venter angstfuld paa, hvad der vil ske — vil hendes Barn blive uroligt og bange, er det maaske i overdreven Frygt, hun har handlet, tusinde modsigende Tanker hvirvler i hendes Hjerne og se, hvad sker saa? Sammen med Præsten og Barnets Søkende overværer hun andagtsfuld den hellige Handling, hører de trøsterige, haabefulde Ord fra Præstens Læber og ser med Forundring, at hendes Barn i stille, ærbødig Undren lader Præsten bede for sig og salve sig, medens det lige saa stille og andægtig udtaler Svarene. Den lille Scene er saa uendelig stilfærdig, saa simpel, som skete der kun, hvad der netop burde og skulde ske. Men alle var dybt grebne af Stundens Højtid.

Lidt efter sad Moderen igen alene ved den lille Seng, og da hændte der noget, som fik hendes Hjerte til at juble af Glæde. Med sin lille feberhede Haand greb Barnet efter hendes og sagde saa stille og saa uendelig fredfyldt: »Mor, nu er du da ikke mere bange? Jeg synes, jeg snart er rask!« og det forunderlige var, at hun ogsaa troede, hvad Barnet sagde — dette var ikke Febervildelse. Værneengelen nænsomme Haand havde nu strøget dets Pande, ligesom overtaget dets Pleje — her var selv Moderens Hjælp overflødig, vor kærlige Fader i Himlen havde givet Barnet dets Engel i Vold! Alt dette følte den lyksalige Moder med hele sit Hjerte.

I bedrøvede Mødre, der tilfældig læser denne sandfærdige lille Historie, lær af den aldrig at fortvivle, aldrig at opgive Haabet, men ty, saa hurtig I kan, til den Hjælp, der kun findes hos Gud. Opsæt intet, lad eders Barn først og fremmest faa al den Naade, Gud gennem den h. Kirke skænker os. Lad eder ikke som denne Moder overvælde af taabelig Frygt, men hjælp hende at takke og prise den kærlige Gud, der ikke straffede hendes ringe Tro, men i Stedet for holdt Haanden frelsende og velsignende over hendes Barn. Og lad saavel eders sunde som eders syge Børn komme til

Sakramenterne, lad dem ofte drikke af de Kilder, der jo springer ud fra hans store, kærlighedsfulde Hjerter, der engang udtalte de kærlige Ord: Lad de smaa Børn komme til mig, og formen dem det ikke, thi dem hører Himmeriges Rige til. O. B. B.

Nye Bøger.

Fremtidens Vej. Tale ved Rigsdagens Aabning af Eduard Geismar.
(Gads Forlag. 16 Sider. Kr. 0,40.)

Det er sjældent, man hører om Forsøg paa at hævde Kristendommens Ret og Pligt til at blande sig i Statssager. Bestræbelserne gaar for Tiden i andre Retninger. Ved Rigsdagens Aabning i Aar har Pastor Geismar imidlertid holdt en Tale for Folkets Repræsentanter, hvori han stærkt fordømmer den herskende politiske Opportunisme. »Hvis Politik er bleven ren og skær Opportunisme, saa maa Kristendommen erklære den Krig.« End videre paapeger Pastor Geismar stærkt, at Lovgivningsmagten skal understøtte Arbejdet og Hjemmet, Samfundets to store Grundpiller, mod Mammon og Venus. Talen er baaret af en dyb Forstaaelse af, hvor Skoen trykker i det moderne Samfund, men tillige af et kraftigt og inderligt Haab om, at Kristendommens Idealer i Fremtiden maa blive bestemmende i dansk Politik. Nærværende lille Skrift fortjener stor Udbredelse.

H. Højris.

Ungdommens Indsats.

Om den Betydning, Ungdommens Initiativ har haft for Kirkens Liv, skriver den anglikanske Præst, *Edward Shillito*, nogle interessante Artikler, hvoraf vi skal gengive enkelte Stykker efter Oversættelsen i Tro og Liv af 1. November. —

De, som vogter Fædrenes Arv blandt os, skal forstaa Ungdommens Stilling og Funktion i det kristne Samfund, og hvad det koster af Skam og Nederlag at tage fejl i denne Sag. Det er ingenlunde nødvendigt for Kirken at lære Visdom ved sine Misgreb i hvert nyt Slægtled.

Hvis Kirken er viis, vil den komme ihu, at i Vækkelsens Tider er det fra Ungdommen, at Aandens første Rørelser udgaar. Evangeliernes Skikkelser bærer Ungdom-

mens Mærke. Tordensønnerne forlod deres Fader Zebedæus, der blev i Baaden sammen med Tjernerne, og de fulgte Jesus. Mon ikke Kristus og hans Disciple i Samtidens Øjne gjorde Indtryk af en Bevægelse i den jødiske Ungdom? Og hver Gang Tiden var moden til en ny Genoplivelse af Sandhed og Hellighed, har det i Regelen været de unge, der havde et Liv at give, som først mødte Aandens Vejr.

Kristendom er mest i Slægt i denne Henseende med Poesi og Kunst og Musik. Indsigt og Mesterskab paa disse Omraader vindes ikke alene efter mange Aars Øvelse. De kan ogsaa gives i et Nu. Digteren skriver maaske anderledes, naar han er bleven ældre, han kan være mere fri for Mangler; men der er en Skønhed og Finhed, en overjordisk Fortryllelse i Ungdommens Digte, der aldrig naas senere.

Lad os ydmygt fastholde dette. Kirken kan ikke behandle sine unge blot som dem, der skal lære; den kan ikke gaa ud fra, at de ældre sidder inde med alt og noget mere end alle de unge. Naarsomhelst det skal være, kan en Lysning paa Himlen lære Ungdommen mere, end andre ved. Der er visselig meget, som kun Alderen kan give; men der er ogsaa meget, som den kun kan se med Spænding hen til Ungdommen for at faa. Zebedæus maatte blive i Baaden med sine Tjenere; men han kunde følge sine unge Sønners Liv med Stolthed og Glæde.

Det er det dristige, det afgjorte, det farefulde i Kristendommen, der appellerer til Ungdommen. Det farefulde er der jo altid. Jesu Kristi Tro er bleven gjort til et nogenlunde sikkert og prosaisk Arrangement med den usynlige Verden; men Ungdommen ser tydeligt, at den er et højt Spil, i hvilket Sjælen kaldes til at sætte alt ind paa Gud, at den er en Udfordring til Sjælen til at regne alt for Skarn mod Jesu Kristi Kundskabs Ypperlighed. Hvor let glemmes ikke denne Tone i Evangeliet. Og saa tror man, at det gaar an at fortone Evangeliets Krav, naar man vil fange Ungdommens Interesse! Et saadant Forsøg maa mislykkes, saa længe Mennesker kan læse det Nye Testamente og Kirkens Aarbøger med deres egne Øjne. Men det dumme af alt turde dog være at tilbyde Ungdommen noget sikkert, garanteret, patenteret!

Kirkens vise Ledere vil snarere tilbyde Ungdommen det eventyrlige, det risikable, det endnu uprøvede. De vil sige: »I vil maaske blive kaldt Daarer og maaske miste mange Ting; Kampen kan blive haard, men I skal indgaa i Himmeriges Rige, og I skal se Gud.« Et saadant Tilbud vil blive afvist af nogle, der hører det. Der var en rig ung Mand, der gik bedrøvet bort, fordi han havde meget Gods. Kristus mistede ham; men han vandt Saul fra Tarsus paa

just disse Vilkaar. Kirkens største Trumf overfor Ungdommen ligger i Evangeliets Farefuldhed og Risiko.

Der er umiskendelig noget, der bevæger Ungdommens Hjerte i denne Tid. Den søger noget, som den ikke finder. Den ser Frygtagtighed og Kompromiset brede sig i Kirken. Den er utaalmodig og venter paa, at dens bundne Energi skal blive brugt. Vil Kirken, repræsenteret af de midaldrende og gamle, blot være kritisk og forsigtig? Eller vil den komme ihu, at som tidligere saa mangan Gang saaledes kan Kirken ogsaa nu frelses af sin Ungdom? Den kan se kun paa Ekstravagancerne, paa Pletterne, paa de uligevægtige Ord og kan feje Ungdommen af med Haabet om, at den nok bliver klogere med Alderen. Eller Kirken kan tænke mere paa de unge Liv, der kan lægges ind under Gud, paa de begejstrede Hjerter, der kun længes efter at give sig hen i en farefuld Tjeneste, paa Ungdommens Trang til Helstøbthed. Meget afhænger af Kirkens Visdom i den umiddelbare Fremtid.

Foreløbigt Svar til Hr. Ballin.

Kære Hr. Ballin!

Jeg har haft saa meget at gøre af andre Ting, at det ikke har været mig muligt at faa mit egentlige Svar færdigt. Jeg vil imidlertid foreløbig anføre nogle Linjer af et Par Breve, som jeg har modtaget fra forskellig Side, og som har glædet mig. Navnene tør jeg ikke anføre, jeg nøjes med at opgive dem til Redaktøren.

»Højærværdige Hr. Pastor Olrik!

Efter at have læst Student Ballins aabne Brev til Dem i Ugebladet, maa jeg, som ogsaa hører til de unge, maaske have Lov til at sige Dem, hvor interessante og underholdende jeg finder »Rejseoplevelser«. Jeg læser dem altid med den største Glæde, og har Student Ballin til Trods ogsaa deri fundet Tanker, der har beriget mig i religiøs Henseende.... Idet jeg haaber, De vil fortsætte Deres Artikler, føjer jeg denne min Opfordring til mange andre, De sikkert har faaet og vil faa.«

Af et andet Brev:

»Højærværdige Hr. Pastor J. Olrik!

Maa jeg og mange af mine Bekendte i Modsætning til Hr. Ballin paa det bedste takke Dem for Deres interessante Rejsebeskrivelse i Ugebladet; det meget og fuldstændig religiøse virker ogsaa i Længden trættende, og for disse kan en saadan Rejsebeskrivelse være højst velkommen. — — — bliv bare ved, som De har begyndt.«

Jeg haaber til næste Gang at kunne komme med mit egentlige Svar; det vil, fjernt fra al Polemik, blive en positiv Udvikling og Klarlæggelse af nogle af Religiositetens Former, noget, som jeg i høj Grad er glad ved at have faaet en passende Anledning til. Da jeg har den Grundsætning altid roligt at blive ved med det, jeg gør, indtil jeg har virkelig tilstrækkelig Grund til at gøre en Forandring, saa vil jeg blive ved med »Rejseoplevelserne« paa den Maade, jeg hidtil har tænkt mig, selvom jeg selvfølgelig altid stræber at gøre dem bedre, hvad de nok kan trænge til.

I Ærbødighed og Venlighed

Deres J. Olrik.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Katholsk Højskole er—som alle andre Institutioner i denne Tid—nødsaget til at ændre sit Program. De sidste Foredrag er bortfaldet, og det er vel ogsaa tvivlsomt, om der bliver noget Møde paa næste Tirsdag. Hvis der bliver, bydes der paa en Overraskelse. Den bekendte Forfatterinde, Fru Helene Nyblom fra Stockholm, der for Tiden opholder sig her i Byen, har nemlig den Aften lovet at ville læse nogle af sine Fortællinger højt paa Højskolen, og mange vil sikkert benytte sig af denne Lejlighed til at lære deres bekendte Trosfælle lidt nærmere at kende. Fru Nyblom er dansk af Fødsel og Datter af Maleren Jørgen Roed. I sit Barndomshjem lærte hun mange af vore største Digtere og Kunstnere at kende, og hun var en af de unge Piger, der overrakte Ingemann det berømte Guldhorn. Som Eventyrfortællerske har Fru Nyblom naaet størst Berømmelse. I 1895 traadte hun over til den katolske Kirke, hvorom hun selv fortæller i Ugebladet 1899, Side 281 o.s.v. Se ogsaa om hende i Aargangen 1913, Side 888.

Roskilde. Under stor Deltagelse fra nær og fjern jordfæstedes i Dag Pater Roderburg paa den gamle Graabrødre Kirkegaard ved Siden af de fire »Visdommens Døtre«, som allerede hviler her. Den højtidelige Rekvie-snesse blev sunget af højærv. Prior Kerckhoffs, assisteret af Patrene Meulenberg, Brouwers og Houben. Efter Messen talte Prioren nogle smukke, dybt følte Mindeord om den afdøde og bragte ham en bevæget Tak fra alle, ikke mindst fra hans Medbrødre i Marias Selskab. Det store Følge ledsagede Ligvognen til Fods gennem Byens Gader, de fungerende Præster i fuldt Ornat, P. Brouwers bærende Processionskorset i Spidsen. Jordpaakastelsen.

foretoges af P. Meulenberg, da Prior Kerckhoffs, som selv endnu er Rekonvalescent efter den spanske Syge, ikke kunde være med paa Kirkegaarden. I Følget saas mange Præster fra København og de andre sjællandske Byer. Naar man saa den talrige og sorgfulde Skare, som omgav den aabne Grav, maatte man sande, at den unge Udlænding, som efter kun to Aars Ophold her i Landet nu stedtes til Hvile i vor danske Jord, har været i Besiddelse af en sjælden Evne til at vinde sig Venner. I den sludfulde, graa Novemberdag endte den korte Saga, der var begyndt, den Gang P. Roderburg paa en straalende Sommermorgen kom til Roskilde. Usædvanlig gribende naaede Bønnens Ord ens Hjerte, den Bøn, der blev bedt »for den iblandt os, som først skal dø« — hvor brat kom ikke Døden her, hvor brat kan den ikke komme til »den næste«!

Asien. (Kina.) Den Apostoliske Vikar for Syd-Shantung, Biskop Henninghaus, skrev for nogen Tid saaledes om Forholdene i Kina under Verdenskrigen: »Man har i de senere Aar mere vænnet sig til at betragte Missionen, ikke, som saa ofte tidligere, som en politisk Faktor, et Tillæg til den europæiske Politik, men som det, den virkelig er: det store Kærlighedens og Religionens Værk, som kun har Folkets Bedste for Øje. Men fremfor alt synes Pavedømmets Anseelse mig at være vokset ved de sidste Begivenheder. De højmodige Forsøg, Paven har gjort paa at lindre Krigens Saar og bane Vej for Freden, hans til alle Folkeslæg rettede Formaninger er bleven bekendt i al Verden og har for utallige sat hans enestaaende Stilling i en helt ny Belysning. Derved er ogsaa Kirkens Katholicitet, dens Udbredelse over hele Verden for mange bleven en endnu mere iøjnefaldende Kendsgerning.«

Brevkasse.

Til flere Indsendere. — Der er enkelte Ting, der maa siges en Gang eller to Gange om Aaret i det mindste, og endda er der vel mange, der glemmer dem. En af dem er, at anonymt tilsendte Bidrag (altsaa ikke Bidrag, der ønskes optaget uden Navn i Bladet) vil der ikke blive taget Hensyn til. En anden Ting er, at Tirsdag Aften er seneste Tidspunkt, jeg kan have Annoncer og mindre Meddelelser i Hænde, hvis de skal optages i næste Søndags Nummer (der allerede trykkes Torsdag Formiddag). Egentlige Artikler maa helst være indleveret allerede om Mandagen.

Ærbødigst Niels Hansen.

Elisabeth-Vincentforeningens Regnskab for Halvaaret 1917—18.

(Konferens Ø., C. og S.)

INDTÆGT.	Kr. Ø.	UDGIFT.	Kr. Ø.
Kassebeholdning	55 73	Kontant Hjælp	151 08
Aarlige Bidrag	110 00	18 Kød kort	25 70
Indsamlet ved 13 Møder.	39 40	67 Urtekrampakker	133 50
Ekstra Julegave	100 00	Nye Beklædningsgenst. ..	71 78
Ekstragave	150 00	Indkøb af Stoffer	30 94
Indh. af en Antoniusbøsse	42 00	2 Eks. af »Nord. Ugebl.«	12 00
Nogle Sparerenter	4 64	Paaskeudd. til 20 Familier	42 0
		Kassebeh. ved sidste Møde	34 7
	501 77		501 77

Foreningen talte 8 Medlemmer, som besøgte c. 18 fattige Familier 218 Gange i Løbet af Vinteren. Møderne afholdtes hveranden Uge fra November til Maj.

Ved Kollekten i de københavnske Kirker til Fordel for de nødlidende er indkommet:

St. Ansgar	741.50	St. Andreas	91.94
Rosenkrans	111.45	Immaculata	90.00
Jesu Hjerte	256.54	Østerbo Kapel	32.30
St. Annæ	72.00	Assumptions Kapel	20.00
St. Knud	17.00	St. Josef	73.18
Sakraments	103.57	Tilbedelsesklosteret	14.00

I alt.... 1623.48

København, d. 5. Novbr. 1918.]

Det Apostoliske Vikariat.

Unio. Stiftelsesfesten aflyses indtil videre. Fredag d. 8. Nov. alm. Møde i Café du Parc, Gyldenløvesgade 4, fra Kl. 7—11.

Conventus pastoralis missionariorum insulæ Selandiæ erit feria secunda proxima (die 11. Novembris) hora quarta cum dimidia.

Litteratur.

Til November Maaned: Sjælene i Sensesstedet 0,35. Korsvejsandagt for de arme Sjæle 0,10. Fadervor for de afdøde 0,02. Paa Skellet mellem Tid og Evighed. 4 Hæfter á 0,25: 1. Omvendelse efter Døden. 2. De afgørende Spørgsmaal. 3. Skærsilden. 4. Forbøn for vore hensøvede kære.

Bøger til nedsatte Priser.

Craven: En Søsters Fortælling opr. 8,00, neds. 2,00. — Hans Tavsen, den danske Luther opr. 1,00, neds. 0,25. — Holstein: Evang.-luthersk opr. 1,00, neds. 0,50. — Johannes Jørgensen: Frans af Assisi, 3,75. 1. Udg. kostede 6,50. — Johannes Jørgensen: Den yderste Dag, Græs. Tilsammen 0,75. 1. Udgave kostede tilsammen 4,00. — Waal: Jødefolkets sidste Dage opr. 0,75, neds. 0,50. — Den kath. Kirke i Danmark, opr. 1,00, neds. 0,75. — Hans Olrik: Knud Lavard, opr. 4,00, neds. 1,00. — Carl Bratli: Filip II af Spanien, opr. 5,00, neds. 2,50.

Katholsk Boghandel, Stenosgade 3. Telef. Vester 3930.

Katholsk Lærerinde, eventuelt fransk, søges til at undervise to Smaapiger daglig fra Kl. 9—12. Henvendelse til Fru Scavenius, Sortedams Dossering 39 (Telef. Nora 1621).

Mødreforeningen paa Frederiksberg holder Møde Søndag den 10. Novbr. Kl. 3 Eftm. med Andagt og Prædiken.

Tak. Til Kirkefonden har jeg modtaget 20 Kr. af G.
Pastor v. Kellenburg.

Kirkelig Kalender.

10. Nov. 25. Søndag eft. Pintse.	17. Nov. 26. Søndag eft. Pintse.
11. — M. Martin, Biskop og Bekender.	18. — M. Peterskirken Indvielse.
12. — Ti. Martin, Pave og Martyr.	19. — Ti. Elisabeth, Enke.
13. — O. Didacus, Bekender.	20. — O. Felix af Valois, Bekender.
14. — To. Josaphat, Biskop og Martyr.	21. — To. Marias Ofring.
15. — F. Gertrud, Jomfru.	22. — F. Cæcilia, Jomfru og Bekender.
16. — L. Marias Officium.	23. — L. Clemens I, Pave og Martyr.

Den katolske Højskole.

Møde Tirsdag den 12. November Kl. 8 Aften.

Forfatterinden, *Fru Helene Nyblom*, vil læse egne Værker op.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenogade 4 B. Adgang 25 Øre.

NB. Selvfølgelig under den Forudsætning, at Møder og Sammenkomster overhovedet atter er begyndt at afholdes.

Maria-Kongregationen for Mænd har Fælleskommunion Søndag d. 10. November Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kirke.

Møderne i Syforeningen og Elisabeth-Vincentskonferensen K. og Ø. udsættes indtil videre.

Ungdomsvennen. Novbr. 1918. Indhold: Fra de stille Timer. — Af et Rimbrev. Digt. — Hurra, Hurra, Hurra. Digt med Melodi. — Situationsoversigt m. m. — Kløge Ord. — En gammel Legende. — Franz Liszt. — Dalum Kloster. — Fra Foreningslivet.

Engelsk, Fransk, Tysk. J. Køhn, Bartholinsgade 9.

Mandolin og Knipling. Anna Køhn, Henrik Ibsensvej 9.

Husk de to polske Børnehjem i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefssøstrene).

Assumptionskapellet. Fred. 15. Nov. Kl. 6 $\frac{1}{2}$ Messe for den nord. Bønneforening og Kl. 4 $\frac{1}{2}$ fransk Prædiken med Velsignelse.

K.U.B. (Katholsk Underretnings Bureau), et Sæmfund af katolske, akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Møgester Matthæus Hansen, Hovmarksvej 30. Charlottenlund.

Kortfattet Gennemgang af Troslæren.

For dem, der ønsker at stifte Bekendtskab med den katolske Kirkes Lære, ligesom for dem, der ønsker at genopfriske deres Kundskaber om Religionen, afholder jeg efter den Maalestok, der er den almindelige ved Konvertitundervisning, **hver Torsdag Aften Kl. 8** Gennemgang af Troslæren. Undervisningen foregaar i **Forsamlingsværelset, Bredgade 64** (Indgang gennem den lange, smalle Gaard og opad Trappen til 1. Sal). Alle er velkomne.

Jakob Olrik, Præst

† Min kære Hustru og vor kære Datter og Søster, **Julie Nielsen**, født Prütz, afgik ved Døden den 2. ds.

Hun anbefales til Trosfællers indtrængende Forbøn.

Leo Nielsen. Edvard Prütz og Hustru. Hendes Søkende.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. i Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. o. G. 1-4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 46.

Søndag den 17. November.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Vårfruberga Kloster. — Religiositetens Former. — Bedre sent end aldrig. — To Billeder. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Roskilde. Afrika. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

430.

Det gode Eksempel.

»Himmerige ligner en Surdej, hvilken en Kvinde tog og skjulte i tre Maader Mel, indtil alt var gennemsyret.« Disse Frelserens Ord maa forstaas om Kirken, Guds synlige Rige her paa Jorden, som efterhaanden skulde gennemsyre hele Menneskeheden. Det er rigtignok først og fremmest Apostlene og deres Efterfølgere Prædiken, hvorved dette skal ske. Men Ordet alene gør det ikke. Havde Apostlene kun prædikeret, men ikke ogsaa levet i Overensstemmelse med deres Prædiken, vilde de ikke have haft Held med sig ved Kirkens Udbredelse. Ordet maatte følges af Eksemplet, og at prædike ved Eksempel, dertil er hver eneste Kristen kaldet. Lige som Forargelsen, det daarlige Eksempel, altid er strafbart, saaledes er det gode Eksempel altid og overalt vor Pligt og en stor Løn værd.

Denne vor Pligt til at give et godt Eksempel har sin Grund frem for alt deri, at det er vor Livsopgave at forherlige Gud. »Lad eders Lys lyse for Menneskene,« siger Frelseren, »at de maa se eders gode Gerninger og prise min Fader, som er i Himlene.«

Dernæst bestaar vor Livsopgave i at øve Dyden. »Vorder fuldkomne,« formaner atter selve vor Frelser os,

»ligesom eders Fader i Himlen er fuldkommen.« Af Agtelse for og af Kærlighed til Dyd og Hellighed maa vi stadig handle ret og gøre det gode.

Vi kan end videre ikke være ligegyldige over for vore Medmenneskers evige Frelse. Det Svar, som Kain gav Herren: »Er jeg da min Broders Vogter?« var et ugedeligt Svar, som aldrig skal komme over vore Læber. »Ved godt Eksempel,« siger den h. Johannes Kryostomos, »omvendes flere Sjæle end ved Mirakler; uden de godes Eksempel vilde næsten alle Syndere gaa til Grunde.«

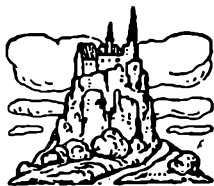
Ogsaa vor egen Sjæls Frelse afhænger for en stor Del af, at vi giver et godt Eksempel. Lige som den, der giver Forargelse, ikke blot skader sine Medmennesker, men frem for alt styrter sig selv i Fordærvelse, saaledes vil ogsaa omvendt den, der opbygger andre ved godt Eksempel, ikke blot gavne andre, men allermest stille sin egen Frelse i Sikkerhed.

Endelig skal vi give et godt Eksempel for derved at vise os som værdige Medlemmer af vor h. Kirke. Mange anderledestroende slutter sig aldrig til den katholske Kirke, fordi de kun kender Katholikker, der ved daarlig Opførsel bringer Kirken i Miskredit. Med Rette har man derimod paastaet, at den bedste Propaganda for vor Kirke vilde det være, om alle Katholikker var, som de skulde være: sande Kristne i Hjerte, Ord og Gerning; thi paa Frugten kender man Træet.

»Ve det Menneske, ved hvem Forargelsen kommer«, siger vor guddommelige Frelser. Men omvendt er det ogsaa lige saa sandt, hvad den h. Frans af Sales skriver om dem, der lever et retskaffent og opbyggeligt Liv: »Saadanne er tusind Gange lykkelige; thi da de ved deres smukke Eksempels Vellugt viser andre Retfærdighedens Vej, skal de engang i Lighed med de funklende Stjerner paa Firmamentet straae i al Evighed.«

☩ Det gode Eksempel er den bedste Trosbekendelse, og hvo som saaledes bekender Herren, ham vil Jesus ogsaa vedkende sig for sin himmelske Fader.

G. Schmiderer.

Vårfruberga Kloster.

Af *Edw. Ortv.*

På Fodö — det nu landfaste Fogdö — i Mälaren, i Södermanlands nordligste Åkers herred og en god halv snes km fra bispestaden Strengnäs, opstod inden 1230 et cistercienserindekloster, som benævnedes efter øen. Formentlig opførtes det på en gård Sätunas jorder. Hvem stifteren er, og hvorfra nonnerne kom, er ukendt.

Det ældste aktstykke¹⁾ er udfærdiget af den i året 1233 på Strengnäs bispegods Ika i Södermanland afholdte provincialsynode, i hvilken fire biskopper deltog under ærkebisp Oluf Basatömers forsæde. Disse stadfæstede ved brev til »priorisse Margareta og de hende betroede søstre« ukrænkelig besiddelse af, »hvad eders klostres grundlæggere fra begyndelsen af har overdraget eder,« nemlig st. Petri kirke, der var øens gamle sognekirke, og hvilken nonnerne havde i brug som konventskirke; endvidere Fodö sogns nabokirke, nemlig st. Albani kirke (i Vansö) med tiende og tilliggender²⁾ og Helgarös st. Mariæ sognekirke med dens tiende og tilliggender. Aktstykket betegner ikke klostret med noget navn. Som tilliggender nævnes ti gårde, hvoriblandt det tæt syd for Vansö liggende Snutiberga. Tallet lyder saa stort, men til sammenligning kan tjene, at st. Birgitta, skønt der var syv søskende, fik som sin arvepart tretten gårde, en vandmølle m. m.³⁾

Biskopperne udtaler sig om grundlæggerne som om personer forskellige fra dem selv. Men da grundlæggerne også havde skænket kirker og tiender, må der have været biskopper iblandt, særlig en forgænger på Strengnäs stol. Denne indehavde nu Throgil, siden Oluf Basatömer i 1221 havde byttet den med ærkestolen, og anlæggelsestiden bliver derfor senest en lille snes år før synoden, hvad der også fremgår af biskop Styrbjörns udtalelse i april 1311, at nonnerne har været i besiddelse af kirketienderne i over hundrede år.⁴⁾

Her, ligesom ved måske alle Sveriges cistercienserindeklostre, overlades der det nye konvent en sognekirke til brug og indtægt — noget, der ikke finder sted ved mandskonventer. Disse byggede jo principmæssig på øde steder,

opsatte på selv at arbejde sig livsfornødenhederne til, hvorimod kvindekongerterne var anviste på omegnens arbejdskraft og derfor måtte søge til befolkede egne.

Som formynder for sin søn kong Valdemar fritog Birger II jarl »frueklostret på Fodø« for almindelig skat ved skrivelse af 1252,⁵⁾ og Magnus I Ladulås overlod i 1279 det andet af kronens indtægter.⁶⁾

Et bemærkelsesværdigt aktstykke haves fra disse gamle dage, nemlig fra ca. 1270, da afdøde hertug Knut af Revals datter Cecilia sikrede sig grav i Fodö kloster og derfor testamenterede det sin søn Birgers gård Flustad og samtidig tilskrev sin datter Ingerd en gård udover hendes rette arvepart, »fordi jeg vilde have, at hun skulde holdes i klostret imod sin vilje«. ⁷⁾ Testamentet er et af de just i 13de århundrede ikke få, i kraft af hvilke trælle frigives; fru Cecilia frigiver fem.

Fornævnte Margareta ses som »fru M., priorisse af Fodö«, at have foretaget et mageskifte,⁸⁾ der ligesom et jordsalgdokument, »abbedissen og hele Fodö nonnekongvent« afsluttede med ærkebiskop Jacob i februar 1278⁹⁾, viser, at de ti gårde i alt fald meget snart ikke var kongventets eneste ejendom. Dette aktstykke og Magnus Ladulås's skytsbrev af juni 1279¹⁰⁾ er de første, i hvilke abbedissetitlen haves; »til abbedissen af Fodö og kongventet sammesteds«, skriver kongen.

Mod slutningen af århundredet dukker et helt nyt kloster navn op: Sigtuna eller Setuna. Ældre historikere, og selv Hans Hildebrand,¹⁰⁾ har af navneligheden ladet sig forlede til at henlægge et cistercienserindekloster til den gammelkendte Sigtuna by i Upland, Upsalas ærkestift.

Første gang, navnet forekommer, er i Kristina Fastesdotters testamente.¹¹⁾ Dette er udfærdiget i Alvastra abbeden Johannes's tid. En D. var abbed i 1262, og abbed R. attesterer i 1281.¹²⁾ En periode imellem disse år var Johannes abbed, og Hall¹³⁾ mener, at testamentet er fra 1276. Næst hovedgaven til Alvastra betænker fru Kristina Sko »nonnerne i Sicthonia« samt Askeby. Sko er åbenbart hendes yndling; thi medens alle tre kongventer får jord, får Sko desuden en fuldstændig præstedragt og to sølvpullaer. At hun med Sicthonia ikke tænker

på dominikanerinderne i Sigtuna St. Mortenskloster, fremgår af, at hun bruger ordet nonner (*monialibus*), ikke søstre; om dominikanerne bruger hun ordet brødre (*fratribus*), om cistercienserne i Alvastra derimod munke (*monachis*).

Dernæst bekendtgør år 1280 det ligeledes i Södermanland liggende Sabas abbed N. og hele konvent,¹⁴⁾ at »vi, der lider af trykkende fattigdom, har solgt til vore ærværdige døtre, klosterfruerne i Syctonia, vor gård Snutiberg.« At det drejer sig om et cistercienserindekonvent, og at Saba var dettes værnekloster, fremgår af, at aktstykket kalder dem »vore døtre«. Men Saba havde kun to sig underlagte kvindeklostre, nemlig Sko og Fodös kloster, som det fremgår af abbed Johannes's klagemål til Bonifacius IX, på hvilket denne svarer i juni 1403.¹⁵⁾ Desuden nævnedes provincialsynoden 1233 Snutiberga som en af de ti gårde, der var i Fodö klostres eje. I lagmand Filip Törnersons testamente af 16. februar 1279¹⁶⁾ til Strengnäs domkirke findes gården nævnt blandt hans ejendomme, der skal overgå til bispestolen. Men stadfæstelsesbrev af 8. april 1311 fra biskop Styrbjörn af Strengnäs¹⁷⁾ til nonnerne på den salige jomfrus bjerg nævner atter gården som konventets eje. Altså ses den at have været Fogdökonventets ejendom, derpå at være kommen i privateje, så testamenteret til domkirken, derfra at være kommen til Saba, af dette solgt til »Syctonia« og at være i Vårfrubergas eje 1311. Blandt de ti gårdnavne, Styrbjörn opregner, er der kun seks af de oprindelige ti.

Pave Nikolaus IV stedfæster det omhandlede kloster i en bulle af 13. april 1288 til sine »elskede døtre i Kristus, priorissen og konventet i Sictunias kloster, der vanlig styres af en priorisse, af Cistercieordenen, i Strengnäs stift.¹⁸⁾ Bullen giver den sædvanlige tilladelse til at gøre krav på, tage imod og beholde verdslig ejendom, som nonnerne ved arv eller på anden vis havde ret til, hvis de var forblevet ude i verden. Altså Sictunia er et cistercienserindekloster i Strengnäs stift; thi at et kloster i Uplands Sictunia ikke kunde vanlig styres af en forstanderinde i Södermanland, er indlysende. Der er over 50 km i luftlinie mellem de to pågældende steder.

At navnet blot er en anden benævnelse for klostret

på Fodö, fremgår yderligere af et sigil, der viser en ab-

Efter Hildebrand:
Svenska sigiller.

bedisse med krumstav og omskrift *Sigillum abbatisse de Setunia*. B. E. Hildebrand¹⁷⁾ gengiver signetet og påviser, at det blev brugt af forstanderinderne for klostret på Fodö til besegling af dette klostrets forretnings-sager. Han anfører først jordsalgsbrevet af 1278 til ærkebisp-pen, udstedt af »abbedisse og hele Fodö nonnekonvent«²⁰⁾; ligeledes bl. a. et testamente af 13. februar 1318 til »nonnerne paa den sal. jomfrus bjerg«, hvilket dette klosters abbedisse på opfordring medbesegler, og seglet kaldes hendes segl.²¹⁾

Dengang havde klostret endda fået sit nye navn, Vårfruberga, *Mons beatæ Virginis* eller *Mons sanctæ Mariæ*. Første gang forekommer det — og i sidstnævnte form — i december 1293 i et biskoppeligt privilegiebrev, udstedt til abbedisse og konvent.²²⁾

Ingen andre bevarede dokumenter end de anførte benytter navnet Setuna el. lign., og særlig forekommer det ikke i noget af de almenomfattende testamenter. Det turde altså være aldeles sikkert, at der ikke har eksisteret noget fra klostret på Fodö forskelligt kloster Setuna eller Sigtuna, og antagelig har klosterbygningerne været rejst på en gårds jorder af dette navn.

Imidlertid var klostrets ejendom vokset. Midt i 13de århundrede testamenterede Magnus Olufson, der var tjener hos biskop Throgils eftermand Kol, på sin dødsseng en gård i Södermanland til Fodö, hvor han valgte at jordfæstes.²³ Birger Filipson gav i 1279 ligeledes en gård i Södermanland som sone for ikke at have afventet dispens til ægteskab i forbudt grad. Om den gård fremførte forstanderinden i 1306 klage for kong Birger, at nogen havde gjort indgreb i konventets ret; kongen erklærede nu gården for nonnernes ejendom, og vilde nogen bestride det, skulde han fremlægge sine krav for kongen selv.²⁷⁾ Hertug Bengt Birger-son af Finland, fra 1286 biskop af Linköping, havde

en tjener Filip Jonson, der udbad sig grav hos konventet og testamenterede en Vestgötagård med inventar, dog at gårdens sognepræst skulde have en ko og hans kirke 1 m. p. »Alle mine trælle og trælkvinder giver jeg fuld frihed.²⁵⁾« Elisabeth Geresdotter testamenterede i 1286 to markland i Bådarö i Upland med påstående bygninger; Sko er det eneste Cistercienkloster, hun også betænker — dog kun med en sjettedel, af hvad Fodö fik.²⁶⁾

Pengegaver kom også — flere end man nu ved om. Blandt dem skal vi nævne nogle²⁷⁾: Värends lagmand Hölde forskrev i 1268 4 m. s. til ethvert af cistercienserindeklostrene undtagen Riseberga, der fik mere, og Magnus Ladulås i 1285 3 m. s., Karl Estridson i 1286 4 m. s. »til fruene på Fodö«, biskop Bengt af Linköping i 1287 2 m. s. til ethvert af klostrene; Södermanlands lagmand Anund Haraldson, der sikrede sig grav i Saba og lod hvert af de øvrige klostre få 1 m. s., men Fodö 3.²⁸⁾

(Fortsættes.)

Religiøsitetens Former.

Af Jakob Olrik.

Denne Artikel er ikke noget egentligt Svar paa Student Ballins Brev, men kun foranlediget ved dette, hvorfor den ogsaa tager Sigte paa mere almindelige Forhold.

Et Hus, der skal rumme mange Mennesker, maa være stort og langt og bredt og højt, og et Hus, der i og for sig skal kunne rumme alle Mennesker, maa være endogsaa meget stort og give megen Plads til fri Bevægelse. Derfor siger ogsaa den h. Paulus (2. Kor. 3,17): »Herren er Aand, og hvor Herrens Aand er, der er Frihed.« Selvfølgelig mener han der ikke en Frihed til at mene eller gøre alt, hvad der falder en ind, nej, der er Grænser for Friheden, og disse Grænser er dem, Sandheden og Kærligheden, saadan som den Helligaand lærer os dem igennem vor hellige katholske Kirke, opstiller; men disse Grænser er i sig overordentlig vide og elastiske, og de giver Plads til alle mulige forskellige Slags Mennesker, saa de kan bevæge sig frit og i Overensstemmelse med deres Natur og paa hvad Maade de vil, naar det bare gaar i den rigtige Retning.

Det er ogsaa her i Danmark, hvis Kirken skal trives og vokse, overordentlig vigtigt at holde paa Frihed for de forskellige Former af Religiøsitet, der findes eller opstaar,

saa længe de blot er besjælede af Guds og Kirkens Aand. Vor hellige Kirkes Styrere fornægter ikke Kirkens store Moderhjerne. Det er imidlertid ogsaa nødvendigt, at vi Katholikker indbyrdes lader hverandre have Frihed, idet vi forekommer hverandre med Ærbødighed, som den h. Paulus formaner til i Romerbrevet. Vi Katholikker maa have Ærbødighed for de Former, hvorunder de forskelliges Religiositet giver sig Udtryk. Ingen skal behandle den anden med Foragt, men hver skal have Lov til at være sig selv.

For nu at lette Udførelsen af dette Emne vil jeg i Korthed skitsere et Par af Religiositetens Former, dog naturligvis kun i store, grove Træk. Jeg tillader mig hist og her at bruge lidt stærke Udtryk.

Der findes mange Mennesker, der af medfødte Anlæg er stærkt religiøse. Alt muligt, hvad der paa en eller anden Maade staar i Forbindelse med Religion og Fromhed, saasom Kirker og Præster, gudelige Bøger, Blade, Billeder, Forsamlinger, Sange, fromme Ansigtsudtryk, Bevægelser, Stillingen, Sukke, Ord, Vendinger, Citater og Melodier, eller Ting som Relikvier og Genstande til kirkeligt Brug tiltrækker dem uvilkaarligt med magnetisk Kraft og sætter deres Følelser i stærk Bevægelse, og det paa en saadan Maade, at de legemligt kan mærke det; deres hele Tankeliv er gennemsyret af Religiositet. Man mærker det meget hurtigt, naar man har med den Slags Mennesker at gøre, for af deres Hjerters Overflødighed taler Munden. Til den Slags Mennesker hører nu en stor Mængde Helgener og det mange af de største. Der hører mange baade mandlige og kvindelige Helgener til dem, men maaske nok flest kvindelige. Overhovedet er Kvinderne gennemsnitlig betydelig rigere udrustede med religiøse Følelser end Mændene. Selvfølgelig maa saadanne umiddelbare Anlæg for Religionen i og for sig anses at være en stor Guds Naade. Hvis de ikke var til, er jeg hange for, der ikke vilde være meget tilbage af Kirken. — Paa den anden Side udelukker dette nu ikke, at der des værre til den Slags Mennesker, der fra Fødselen af er udrustede med et stærkt religiøst, legemligt fornemmeligt Følelsesliv, ogsaa hører en hel Del af de største Slyngler og Hyklere. Deres i og for sig gode, ja udmærkede Anlæg beholder de Livet igennem, men de misbruger dem paa den afskyeligste Maade. Jeg skal engang i Ugebladet fortælle nogle lærerige Oplevelser, jeg har haft med en saadan Hallunk. Imellem de angivne Yderpunkter findes der naturligvis »de uendelige Gradationers fine Skala« — for at citere en juridisk Bog.

Modsat disse staar de Mennesker, der af medfødte Anlæg ikke har religiøse, legemlige Følelser, men meget mere Interesse for deres almindelige jordiske Omgivelser. Saadanne

Mennesker er paa Forhaand ikke videre begejstrede f. Eks. for at være sammen med Præster; det keder dem at gaa i Kirke, de foretrækker langt Vagtparaden og Danse- eller Revuemelodier for Salmesang; det kunde ikke falde dem ind at læse i en gudelig Bog; er de nødte til at overvære en Gudstjeneste, saa er de i høj Grad lettede, naar den er forbi; gudelige Fagter og Talemaader er dem nærmest en Væmmelse; de flygter for religiøse Samtaler og betragter i det hele Religionen som noget, der er særligt for Kvinder og Præster. Jeg taler her om, hvad deres naturlige medfødte Anlæg driver dem til; i de allerfleste Tilfælde sejrer disse medfødte Anlæg, og vedkommende holder sig fjernt fra alt kirkeligt og dør med Tanken til Stadighed henvendt paa jordiske Ting, hvilket naturligvis har nogle højst kedelige Følger efter Døden, da Mennesket ganske uanset dets medfødte Anlæg udelukkende er bestemt til at erkende, elske og tjene Gud og derved komme i Himmelen. Det er naturligvis kun en yderst ringe Trøst for saadanne Mennesker, at de sjælden har religiøse Svindlerier paa deres Samvittighed; men selvfølgelig! de bliver ikke straffede for det, de ikke har gjort, og religiøse Svindlerier hører ganske sikkert i Guds Øjne til de allerværste Ting.

Det er imidlertid paa ingen Maade alle de Mennesker, der er fødte uden Anlæg for religiøse Følelser, hvem det gaar saadan. Fordi Folk mellem deres medfødte Anlæg ikke har religiøse Følelser og Fornemmelser eller maaske endog har ligefrem Uvilje mod Religionen eller dog Ligegyldighed for den siddende i Kroppen, derfor kan de udmærket godt blive endogsaa meget store Helgener. Legemet er nemlig paa ingen Maade det hovedsagelige i Mennesket og heller ikke de indre Følelser i Legemet, saadan som den legemlig følbare Rørelse, der fremkommer ved Tanken paa religiøse Ting; jfr. saaledes i Ugebladet for 10. ds. Pastor Carstensens Udtalelse: »At tro betyder at have Fornemmelser og at staa over for noget livsaligt virkende.« Det inderste og dybeste og kostbareste og hovedsagelige i Mennesket er Forstand og Vilje, som ogsaa under eet kaldes Menneskets Aand. Naar Menneskets Forstand ved Guds Naade anerkender Gud eller, som det hedder, tror paa ham, og Menneskets Vilje paa samme Maade bøjer sig under Guds, saa er det hele i Orden, og saa er det forholdsvis ligegyldigt, om Mennesket i sit Legeme føler Modvilje eller Kærlighed; ja det kan endogsaa paa en Maade være bedre, naar Legemets Følelser er imod, forudsat, at Forstand og Vilje ved Guds Naade vinder Sejr. I Aandens, d. v. s. Forstandens og Viljens Sejr over Kødets med dets Tilbøjeligheder eller Modvilje, saadan som Christus vandt den i Olivehaven

(»Ske ikke min, men din Vilje«), ligger nemlig det kostbareste af alt i Guds Øjne.

Det Menneske, der er født med Anlæg for religiøse, i Legemet følelige Rørelser, kommer let i Forbindelse med Gud, men da det ikke har kostet ham nogen Overvindelse, idet han bare har gjort, hvad han havde Lyst til, saa kommer det an paa, om han senere, naar det gælder om at overvinde sig og sine Lyster, ogsaa gør dette; og det sker i utallige Tilfælde, at han ikke overvinder sig. Saa-dan et Menneske taber, som ovenfor sagt, ikke derved sine religiøse Fornemmelser og sin Tilbøjelighed for det gudelige, men han løber netop af den Grund stor Fare for at blive en religiøs Svindler og Hykler.

Anderledes med den, der føler legemlig Modvilje mod Religionen. I de fleste Tilfælde kommer han slet ikke til Gud og bliver ofte et slet Menneske, men naar det nu dog engang imellem sker, saa er vedkommende ikke naaet til Gud uden ved at overvinde sin kødelige Ulyst dertil, og saa er han dermed straks inde paa den rigtige Vej, nemlig den, der bestaar i at overvinde sig selv eller »aflægge det gamle Menneske«.

Ved denne Overvindelse forandres nu paa ingen Maade Menneskets medfødte Anlæg og hans Utilbøjelighed for Fromhed. Vanen kan lette Overvindelserne meget, men naar man kommer til det uvante, viser de naturlige Anlæg sig straks, og de viser sig ogsaa ellers paa mange andre Felter, hvor en Overvindelse dels er unødvendig eller for meget forlangt, dels umulig.

Til Sammenligning under eet mellem de to Typer kan tjene dette: Den gode følelsesmæssige Kristne har som Formel for sit religiøse Liv nærmest »at elske Gud,« medens den gode, men forstandsmæssige Kristne mere har den Formel »at gøre Guds Vilje«. Begge Dele kommer til syvende og sidst ud paa eet; men i Maaden er der ofte en stor Forskel.

Den forstandsmæssigt Kristne som Type, altsaa den, der har overvundet sin naturlige, kropslige Modvilje mod Gudelighed, er ingen Ven af lange Gudstjenester og er meget tilfreds, naar Præsten beder lidt hurtigt, saa det en Gang kan faa en Ende; men han kommer til de Gudstjenester, han skal, og maaske mange Gange ellers, fordi Gud nu engang ønsker det saadan; og han — den forstandsmæssige — er egentlig ogsaa glad derved, for det giver en god Samvittighed og Fred i det indre og Glæde. Ikke desto mindre har han stadig sin gamle, ureligiøse Natur at slæbe rundt med og overvinde, og den stikker Hovedet frem overalt, og det ogsaa paa Steder, hvor man ikke kan forlange, at den helt skal trykkes ned.

Den forstandsmæssigt Kristne kan ikke lide Udbrud af religiøs Følelsesfuldhed, han synes ikke om at se Folk lægge Hovedet blødt paa Siden, han vrisser af dybe, hørlige Sukke, han rynker paa Næsen ad hensmeltende Taa-
 rer, og han bliver kold og knastør ved andres synligt svulmende fromme Begejstring; overfor blide Spørgsmaal til hans religiøse Befindende maa han beherske sig til det yderste for ikke at svare direkte grovt og uforskammet. Jesu Hjerte Andagten med de hyppige stærkt søde Billeder og til Dels ogsaa Bønner og Salmer volder ham de største Vanskeligheder. Alligevel gør han som det artige Barn, hvis Forældre yderst fornuftigt forlanger, at det skal spise den Mad, der sættes for det, og endda sige pænt Tak. Og Gud i Himlen ser Overvindelsen og noterer den op. Den ad Forstandens Vej Kristne gaar regelmæssigt til Sakramenterne. Naar han skrifter, sker det med den største Kortfattethed og uden rørende og poetiske Ord, men hans Skriftemaal indeholder det, der skal være deri, nl. hans Synder; han angrer disse oprigtigt uden at føle nogen Anger. Hvis der ikke bagefter er andre, der skal skrifte, saa er han i Stand til umiddelbart ovenpaa at føre den gemytligste Samtale med Præsten, og det om alle andre Ting end Religionen, hvad der paa ingen Maade udelukker, at hans Forsæt om ikke at synde mere er saa oprigtigt som nogens. Gaar han til Kommunion, og der sammen med ham maaske er nogle fromme Kvinder med forskellige ydre Udtryk for Længsel eller Betagethed, noget, hvortil de selvfølgelig er i deres bedste Ret, saa kan det dog godt være, at han føler en uvilkaarlig Trang til i det mindste over for sig selv at demonstrere sin Tørhed og Mandighed ved at snøfte paa en tydelig hørlig Maade eller rømme sig i Bastone. Og dog kan det være, at baade han og den følelsesfulde Dame ved hans Side begge har en lige god Vilje til at blive mere »ligedannet med Kristus«. Naar den tørre modtager den h. Kommunion, saa sker det ikke f. Eks. med ganske svagt aabnede Læber, noget, der ganske vist rigtig godt giver Udtryk for Længsel, men som Præsten af praktisk-tekniske Grunde ikke er begejstret for. Nej, den tørres Gudsdyrkelse paa dette Punkt viser sig i, at han i Pastor Ronges Vejledning i Katekismusen ser Guds Vilje udtrykt, og det gør han naturligtvis Ret i. — En religiøs Samtale holder han ikke i Gang ret længe; men nogen skulde vove paa i hans Nærhed at angribe Kirken. Naadada! Han foretrækker absolut at være sammen med Præster, som han kan tale med om alle mulige andre Ting end Religion, og som ikke føler, at de har nogen Forpligtelse til i Almindelighed at paavirke dem, de taler med, religiøst. Vor Mand

— der er i øvrigt ogsaa mange Kvinder af lignende Type — tager ikke gerne en religiøst opbyggelig Bog i Haanden, og i Ugebladet springer han næsten altid Indledningen over. I det hele kan det siges, at der er visse religiøse Ting, som han gør og det med den største Trofasthed og Regelmæssighed, men andet og mere er det ikke saa let en Sag at faa ham til. (Sluttet.)

Bedre sent end aldrig.

Ugebladet 1916, S. 875, havde en Forespørgsel, om hvor vidt man historisk kunde bevise, at den frankiske Udskrivningskreds i 1650, 2 Aar efter Trediveaarskrigen, havde vedtaget følgende 3 Bestemmelser: »1) I 10 Aar maa ingen, som er under 60 Aar, indtræde i Klosterlivet. 2) Præster, som ikke hører til nogen Orden (Munke eller Domherrer = Kanniker), skal gifte sig. 3) Enhver Mandsperson, der som ærlig Mand tiltror sig at turde tage to Hustruer, skal have Lov til at ægte dem, kun skal han ikke blot forsørge dem med alt nødvendigt, men ogsaa søge at forhindre indbyrdes Uvilje imellem dem.«

Redaktøren havde den Gang udtalt sin Formodning om, at disse Bestemmelser højst kun havde været Forslag, men aldrig var blevet til Lov.

Burg, Kontrovers-Lexikon, Essen-Ruhr 1904, indeholder S. 311 et Svar. De 3 Bestemmelser er offentliggjorte i Fränkisches Archiv 1790, I. 155. De er det reneste Opspind og hører til de saakaldte historiske Løgne. Den 20. September 1904 skriver Kredsarkivaren i Nürnberg, Dr. Schrötter: »Jeg konstaterer: 1) I Februar 1650 har ingen Kreds dag fundet Sted, derfor kan heller ingen Resolution fra den foreligge. 2) I Februar 1651 har der været en Kreds dag i Bamberg, men der har ikke været Tale om en Plan paa nævnte tredobbelte Maade at forøge den ved Krigen formindskede Befolkning. Forresten har jeg nøje gennemset Kreds dagsakterne 1648—1652, men ingen Steder fundet den mindste Antydning af den nævnte Sag. Især har Ansbacher Serien en meget nøjagtig Indholdsfortegnelse, som hverken for Aaret 1650 eller for et andet Aar eller for et andet Aarhundrede omtaler Problemet, hvorledes Befolkningen kunde forøges.«

Aarhus. P. M. Spaus.

To Billeder.

Jeg tænker mig Guds Moder
som den skønneste Kvinde,
og hendes Smil saa lyst
som Sol paa grønne Linde.

Jeg tænker mig Guds Moder
med den hvideste Pande —
saa klar og ren som evig
Sne paa Bjergets Rande.

Jeg tænker mig Guds Moder
med de klareste Øjne —
en Mund, som aldrig falte
Bedrag eller Løgne.

Jeg tænker mig Guds Moder
med rødmende Rinder,
just med den Glans som Himlen,
naar Sol bag Havet svinder.

Jeg tænker mig Guds Moder
med den mildeste Røst,
at selv i bitrest Pine
den vilde bringe Trøst.

Og derfor just jeg elsker
en lille jordisk Kvinde,
thi hun har i sit Hjerte
lidt af det Billed inde.

h. R.-h.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Det er vist ikke rigtig gaaet op for Hovedstadens Katholikker, at der hver eneste Eftermiddag Kl. 3, baade hellige og søgne Dage, er sakramental Velsignelse i Klosterkirken paa Jagtvejen. Den lille Andagt varer kun mellem 15 og 20 Minutter, men den er i al sin Korthed køn og stemningsfuld, og et Besøg i den dejlige, pragtfulde Kirke er det, alt andet fraregnet, altid værd at tage.

med. Hr. Pastor Meulenberg, der har fungeret over to Aar som Præst ved Klosteret og Klosterkirken, haaber snart at kunne vende tilbage til sit Pastorat i Reykjavik, hvad han for øvrigt alt længe har længtes efter.

Roskilde. Atter er St. Laurentii Menighed bleven ramt af en tung Sorg. Søster Stanislas des Anges er død. Lørdag d. 9de November Kl. 10 om Formiddagen sov hun hen, blidt og stille som hun havde levet. Endnu Kl. 6 havde hun med stor Lykkefølelse modtaget den hellige Kommunion. Nu sover hun den sidste Søvn med et svagt Smil paa sine Læber og med et saa skønt Udtryk af Bøn over sit kære Ansigt, at den, der ser hende, maa gribes af dyb Andagt. Vi har faaet endnu en trofast og god Forbeder hos Gud, hun vil ikke glemme Menigheden i Roskilde. Søster Stanislas var født 1862 i Nyborg, hvor hendes Fader var Embedsmand. Allerede som Protestant var hun udpræget religiøs, og hun elskede Skolegerningen, som hun havde uddannet sig til. Ca. 40 Aar gammel blev hun Katholik og indtraadte i 1904 som Novice hos »Visdommens Døtre« i disses Moderkloster, St. Laurent sur Sèvre i Frankrig. Da hendes Noviciat var endt, kom hun tilbage til Danmark og har her virket som Forstanderinde for Søstrenes danske Pigeskole i Roskilde. Søster Stanislas var Typen paa den fuldkommen pligttro, lydige og selvforglemmende Klostersøster. Hendes lysende Fromhed og Kærlighed til Gud var hendes Særpræg. Vi, der har kendt hende, kan ikke trættes ved at opregne alle de Dyder, hun sad inde med. For Skolen og for hele Menigheden vil Savnet af hende blive meget føleligt; ikke mindst vil hun savnes af Hospitalets syge, hvem hun var en kærlig Trøster. Efter Skoledagens anstrengende Arbejde fandt hun hver eneste Aften Tid til at gaa sin Runde fra Seng til Seng og tale et Par milde, opmuntrende Ord til hver enkelt Patient, inden hun bad Aftenbønnen paa Sygestuerne. — »Den Gud elsker, tugter han«, vi maa da se et Pant paa Guds Kærlighed i de haarde Prøvelser, han tilskikker os. Han skænke vor kære Søster Stanislas den evige Hvile!

R. L.

Afrika. (Uganda.) Der har i Sommer for første Gang fundet en Bispe-Konsekration Sted i det midterste Afrika. Det var den apostoliske Vikar i Uganda, Streicher, der trængte til en Hjelpebiskop i sit udstrakte Vikariat, og som havde fundet en dertil egnet Mand i den afholdte Præst Forbes's Person. Den hellige Handling foretoges af Biskop Streicher selv, assisteret af Biskop Biermans, Biskop Sweens fra Nyanza Vikariatet og Biskop Neville af Zanzibar. 10000 Mennesker var til Stede ved Festen, deriblandt 30 af Kardinal Lavigeries »hvide Fædre«, Vor Frue

af Afrikas hvide Nonner, mange andre Præster og Ordensfolk, Kongen og Førsteministeren af Uganda, Guvernøren, en Mængde Embedsmænd, Katholikker og Protestanter o. s. v. Intet var sparet for at gøre Dagen saa festlig som muligt, og den blev virkelig ogsaa en Mærkedag i Ugandas Historie. Indfødte sang overordentlig smukt ved Messen, og de havde endda maattet gaa henved 200 km for at kunne være til Stede. Bladet *Uganda Herald* skriver om den ny Biskop Forbes: »Hans venlige, hellige Ansigt, hans ydmyge Optræden og naturlige Beskedenhed gjorde ham til det, han skulde være: Festens Midtpunkt, og vandt ham alle tilstedeværendes Hjerter.« — Underligt at læse dette og tænke paa, hvorledes der saa ud i Uganda for blot en Menneskealder siden: et hedensk Vildnis med blodige Forfølgelser og de største Grusomheder!

Ved **Kollekterne til Fordel for de nødlidende** paa Grund af Epidemien er, som allerede meddelt, indkommet ialt 1623 Kr. 48 Øre. Dette Beløb er derefter bleven fordelt paa følgende Maade:

Til Uddeling gennem Lægeforeningen (sendt til »Berlingske Tidende«) 500,00 Kr.; til Husmoderforeningen 400,00 Kr.; til Vincentskonferenserne for 1) St. Ansgars Menighed 123,48 Kr.; 2) St. Annæ do. 100,00 Kr.; 3) Rosenkrans do. 100,00 Kr.; 4) Sakraments do. 100,00 Kr.; 5) St. Andreas do. 100,00 Kr.; til Elisabeth-Vincentsforeningens Konferenser for 1) København K og N 50,00 Kr.; 2) do. Ø 50,00 Kr.; 3) do. S og C 50,00 Kr.; 4) do. F. 50,00. Ialt 1623,48 Kr.

København, den 11. November 1918.

Det Apostoliske Vikariat.

St. Franciscus III. Orden. Mødet for November aflyses.

Til **det polske Børnehjem i Aalborg** er indsamlet følgende Bidrag: Hr. Herm. Hoffmann, Kr. 20,00; Hr. Jos. L. M. Hoffmann, 20,00; Hr. Jørgen Messerschmidt, 20,00; Hr. Herman Osterhammel, 20,00; Etatsraadinde Ramm, 20,00, hvorfor med Tak kvitteres.

Trop Øbro 2. *Karen Lind.*

Maria-Kongregationen for Ynglinge har *Fælleskommunion* Søndag d. 17. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kirke. Samme Dags Aften Kl. 6 er der Festandagt i St. Ansgars Kirke med Prædiken og Optagelse af nye Medlemmer.

Mandag d. 18. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften: Maanedsmøde og K. U. F.'s religiøse Kreds. Pastor Stang indleder om det Nye Testamente og den yderste Dag.

Maria-Kongregationen for Mænd holder Møde Torsdag den 21. November Kl. 8 $\frac{1}{4}$ Aften.

Verdenshistoriens Stordaad

er og bliver Kristendommens Udbredelse. Herom faas altid rig og altomfattende Meddelelse i det 47 Aar gamle Maanedsskrift

Die katholischen Missionen.

Kan bestilles gennem Postvæsenet og Boglader og koster 6 Mark aarligt. Herders Forlag. Freiburg im Br. Baden.

Tak. Til Kirkekorfonden har jeg fra G. modtaget 20 Kr. og yderligere fra — re — 30 Kr. *Pastor v. Kettenburg.*

Kirkelig Kalender.

17. Nov. 26. Søndag eft. Pintse.	24. Nov. 27. Søndag eft. Pintse.
18. — M. Peterskirken's Indvielse.	25. — M. Catharina, Jomfru og Martyr.
19. — Ti. Elisabeth, Enke.	26. — Ti. Silvester, Abbed.
20. — O. Felix af Valois, Bekender.	27. — O. Ferialdag.
21. — To. Marias Ofring.	28. — To Ferialdag.
22. — F. Cæcilia, Jomfru og Bekender.	29. — F. Vigilie.
23. — L. Clemens I, Pave og Martyr.	30. — L. Andreas, Apostel.

Den katolske Højskole.

Møde Tirsdag den 19. November Kl. 8 Aften.

Pastor B. Jensen: Olaf Trygvason.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4 B. Adgang 25 Øre.

St. Knuds Kapel. Mariabørnskongregationen af den ubesmittede Undfangelse holder Fælleskommunion Søndag den 17. Nov. Kl. 7 Morgen og offentligt Møde Onsdag den 20. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften.

Trop Øbro 2 bringer herved Fru Østerhammel, Hr. Direktør Høhling, Hr. Grosserer Millech, Hr. Fallesen Schmidt samt den ukendte Herre en hjertelig Tak for de modtagne Bidrag til Troppen.
Karen Lind.

Litteratur.

Til November Maaned: Sjælene i Renselsesstedet 0,35. Korsvejsandagt for de arme Sjæle 0,10. Fadervor for de afdøde 0,02. Paa Skellet mellem Tid og Evighed. 4 Hæfter à 0,25: 1. Omvendelse efter Døden. 2. De afgørende Spørgsmaal. 3. Skærsilden. 4. Forbøn for vore hensøvede kære.

Bøger til nedsatte Priser.

Craven: En Søsters Fortælling opr. 8,00, neds. 2,00. — Hans Tavsen, den danske Luther opr. 1,00, neds. 0,25. — Holstein: Evang.-luthersk opr. 1,00, neds. 0,50. — Johannes Jørgensen: Frans af Assisi, 3,75. 1. Udg. kostede 6,50. — Johannes Jørgensen: Den yderste Dag, Græs. Tilsammen 0,75. 1. Udgave kostede tilsammen 4,00. — Waal: Jødefolkets sidste Dage opr. 0,75, neds. 0,50. — Den kath. Kirke i Danmark, opr. 1,00, neds. 0,75. — Hans Olrik: Knud Lavard, opr. 4,00, neds. 1,00. — Carl Bratli: Filip II af Spanien, opr. 5,00, neds. 2,50.

Katolsk Boghandel, Stenosgade 3. Telef. Vester 3930.

Engelsk, Fransk, Tysk. J. Køhn, Bartholinsgade 9.

Mandolin og Knipling. Anna Køhn, Henrik Ibsensvej 9.

Husk de to polske Børnehjem i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og Maribo (St. Josefssøstrene).

K.U.B. (Katolsk Underretnings Bureau), et Samfund af katolske, akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Mægister Matthæus Hansen, Hovmarksvej 30. Charlottenlund.

Kortfattet Gennemgang af Troslæren.

For dem, der ønsker at stifte Bekendtskab med den katolske Kirkes Lære, ligesom for dem, der ønsker at genopfriske deres Kundskaber om Religionen, afholder jeg efter den Maalestok, der er den almindelige ved Konvertitundervisning, hver Torsdag Aften Kl. 8 Gennemgang af Troslæren. Undervisningen foregaar i Forsamlingsværelset, Bredgade 64 (Indgang gennem den lange, smalle Gaard og opad Trappen til 1. Sal). Alle er velkomne.

Jakob Olrik, Præst

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. o. G. 1-4. Tlf. Palæ 654). — Underkorsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 47.

Søndag den 24. November.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Freden og den katholske Kirke. — Religjositetens Former. — Vårfruberga Kloster. — Rejseoplevelser. — Nye Bøger. Efterretninger fra Ind- og Udland: Ringsted. Rønne. Sverige. Rom. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

431.

Et Brev.

Landet i November 1918.

Kære Ven!

Hvor er der dog sket meget, siden vi sidst saas! Glade Stemmer er forstummet, milde Øjne har lukket sig for bestandig, virksomme Hænder ligger stift foldede om Krucifiks og Rosenkrans i sorte Kister under vaad Kirkegaardsmuld. Vi synes, der er bleven saa tyst paa vor Sti. Har nogen Sinde November, Alle Sjæles Maaned, været mere vemodig?

Alle Sjæles Maaned! Selve Ordet rummer Trøst, kalder paa vor Virkestrang, der er den bedste Modgift imod Sorgens Drømmeri. Jeg husker, min Moder altid var efter mig, hvis jeg som Barn ikke tog mig noget for. »Bestil noget!« hed det. Kirken er akkurat saadan en god Moder, og den giver os Virksomheden for de afdøde i Hænde. Vi har Rosenkransen, tusindfold bedre end de kostbareste Kranse fra Blomsterhandlerne inde i Byen, og vi har vor Korsvejsandagt, som neddrager Christi Blod og hans Lidelsers uendelige Fortjenester i Strømmevis over de stakkels Sjæle. Vi har den h. Kommunion og den h. Messe.

Hvor er vi dog lykkelige, du og jeg, som har forstaaet Værdien af den daglige Overværelse af den hellige Messe og den daglige Modtagelse af den h. Kommunion. Det er blevet vort *refugium*, vor Tilflugt i Lyst og Nød.

Men ved du, hvad jeg vilde ønske: at flere her hjemme ret forstod Betydningen af *at lade læse en Messe*. Der er heldigvis de Steder, hvor det er Skik, at saa snart en af Menigheden dør, lader den øvrige Menighed læse en eller flere Messer for vedkommende. Det er godt, ikke mindst i vort Land, hvor saa mange Katholikker staa ene, uden katholsk Familie, som kunde lade læse Messe for dem.

Men hvor ofte hører man ikke Konvertitter komme med de mest besynderlige Indvendinger imod det *at lade en Messe læse*. Nogle mener, at de ikke saadan kan komme og »stikke Præsten en Tokrone«, andre er i den Formening, at det rentud er Simoni at erlægge et Honorar eller Stipendium til Præsten, idet man beder ham læse en Messe for det Formaal, som ligger en paa Hjerte. De er aabenbart i den fejlagtige Tro, at Præsten »tager Betaling« for det hellige Offer, han frembærer. Allerede St. Paulus siger dog: »*De, som tjener Alteret, deler med Alteret*« (1 Kor. IX, 13). I de første kristne Tider var det Skik, at de troende gav Præsten en Almisse i Naturalier, men senere afløstes denne af en Pengegave, som selv en velhavende Præst har Ret til at modtage. Meningen er, at den, for hvem Præsten læser Messen, skal sørge for hans timelige Underhold den Dag. For at undgaa enhver Skygge af Misbrug fra nogen af Parterne har Kirken saa endelig fastsat en bestemt Regel for Messehonoraret, varierende for de forskellige Lande og Bispedømmer; er det ens Opfattelse, at Præsten næppe i disse dyre Tider kan faa det fornødne til Livets Ophold for saa lille en Skærv, saa staa det selvfølgelig frit for at gøre sin Gave større.

Det h. Messeoffers Frugter deles i tre Klasser: *den almindelige Frugt*, som ifølge Christi og Kirkens Vilje kommer hele Menneskeheden til Gode, baade troende og vantro, de fromme og de største Syndere — for disse gælder det deres Omvendelse. Saa er der *den personlige Frugt*, som ret og billigt tilfalder den ofrende Præst selv, og endelig *den særlige Frugt*, som tilfalder den eller de særlige Personer, som den ofrende Præst eller den Person, der har givet ham Messehonoraret, tilegner det.

Hvor er den Skat dog kostbar! Aa, kære Ven, begriber du, at Folk ikke med begge Hænder tager imod den? Selv om du og jeg ikke naar til — som den hellige Sognepræst i Ars — at stifte over et Tusind aarlige Messer, saa kan vi dog nok naa adskilligt længere frem ad den Vej, end vi nu er; maatte mange andre komme med! Jeg sætter dig Stevne ved Alterets Fod, der vil vi bede sammen for dem, der sover derude paa vore Kirkegaarde.

Din hengivne Ven

X.

Freden og den katholske Kirke.

Endelig er den da kommen, den længe ventede og længselsfuldt ønskede Fred. Fire Aar, fulde af Ondskab og Grusomhed, er til Ende, og forhaabentlig vil Ro og ordnede Tilstande snart faa Magt og Raaderum rundt omkring i vor forfærdelig hjemsøgte Verdensdel. Vel har vi her i Danmark vistnok lidt mindst af alle Europas Lande, men dog har ogsaa vi i høj Grad følt Krigens fire Aar som en Byrde, som en Sorg, som en Skam og Skændsel for en Verden, der i saa mange Aarhundreder har smykket sig med det kristne Navn.

Ved en verdenshistorisk Lejlighed som denne vilde man kunne hengive sig til talrige Overvejelser og Drøftelser. Af disse mange skal vi dog lade alle uomtalt undtagen en eneste, som til Gengæld er den, der interesserer os mest, nemlig hvilke Fremtidsudsigter den afsluttede Verdenskrig kan tænkes at ville faa for den katholske Kirke. Alt, hvad herom kan fremføres, er naturligvis kun af usikker Natur, og adskillige af de Formodninger, som her skal opstilles, vil maaske snart vise sig at have været forhastede og urigtige. Sagen er dog af saa stor Interesse, at det vel kan forsvares at prøve paa at besvare det vanskelige Spørgsmaal.

Kirkens Stilling vil vel, som før Krigens, ikke blive ens i alle Lande, men Sandsynligheden er dog størst for, at den gennemgaaende alle Vegne vil blive forbedret. Kirken og dens Overhovede har jo under Krigens, trods mangfoldige Mistænkeliggørelser, vundet meget i Anseelse og Indflydelse hos Folkeslagene paa begge Sider i de store Magtgrupper, og denne Fremgang vil utvivlsomt blive fortsat. Paven har, uden at ville tage Parti for noget enkelt Folk, stadig væk hævdet Retfærdighedens og Kærlighedens Grundsætninger og fordømt den megen Grusomhed og Troløshed, der fandt Sted under Krigens Førelse, f. Eks. ved Luftskebenes ubarmhjertige Angreb paa ubefæstede Byers værgeløse Indbyggere (se Ugebladet 1917, S. 8). Og mange Kirkefyrster, som Kardinal Mercier i Belgien og flere nordfranske Biskopper, har vist en saadan Trofasthed og Mod til at holde ud blandt de ulykkelige Indbyggere, at det,

sammen med Tusinder af menige Præsters heltemodige Opofrelse i alle Hære, har bragt Kirkens og Religionens Indflydelse til mægtigt at stige. Alt i alt tør man vistnok derfor nok udtale, at Kirkens Fremtidsudsigter er ret lyse.

Hvad den kirkelige Situation i Europas enkelte Lande angaar, skal vi ogsaa dvæle lidt ved dette Spørgsmaal. I det store tyske Rige hersker der for Tiden en saa stor Opløsning, at det er meget vanskeligt at udtale sig baade om dets Fremtid og om Kirkens Muligheder i det. Hvis Preussen havde sejret, havde mange ventet en lignende Storm mod Kirken, som fandt Sted efter den store Sejr over Frankrig i 1870—71; hvor vidt dette passer, kan ingen sige noget bestemt om, endnu mindre, om det nu, da det er besejret, vil behandle Kirken med Venlighed. Det sidste er dog vistnok det sandsynligste, da meget jo unægtelig taler for, at de tyske Lutheranere nu ikke er stemte for den Kulturkamp, mange af dem utvivlsomt lurede paa, om det protestantiske Kejserdømme havde staaet som Sejrherre. For øvrigt paatænkes det at fratage alle, saa vel protestantiske som katholske, Menigheder al Statsunderstøttelse (man giver dog næppe de sidste den gamle Kirkeformue tilbage); men da klarer den katholske Kirke sig nok bedst, som altid, naar den blot faar Lov til at virke i Frihed.

Hvad England og De forenede Stater i Nord-Amerika angaar, vil Kirken vistnok i disse Lande blive ved at nyde den samme Frihed som i de sidste halvtreds Aar før Krigen, en Frihed, under hvilken den i begge Lande har vokset sig stor og stærk. Sejren vil ikke paa nogen Maade kunne tænkes at ville forlede disse Landes Regeringer til Tvangsforanstaltninger mod Kirken, da de jo har haft flere af Europas katholske Stater til allierede. Der findes vel baade i England og Amerika ikke saa faa bigotte, Efterkommere af længst henrundne Aarhundreders snæverhjertede Puritanere og Presbyterianere, men deres Indflydelse vil sikkert i den nye Tid blive endnu ringere og ligegyldigere end før.

Den største Forandring paa Europakortet vil utvivlsomt det nye Polen blive, med store Landomraader inde i Landet og fri Adgang til Søen. Dette betyder ikke mindre end Fremkomsten af en ny stor katholsk Nation i

Europa paa mindst 20 Millioner Mennesker. At det let kan komme til at spille en stor Rolle for Kirkens Udvikling overhovedet, behøver næppe nærmere Paavisning.

R u s l a n d har utvivlsomt i forrige Aarhundrede været den katholske Kirkes mægtigste Fjende og det Land, der har revet de fleste Børn ud af dens Moderarme. Med Czardømmets Fald er hin Tyranniets Tid til Ende, og under de nye Forhold, der forhaabentlig snart ogsaa bliver velordnede og rolige Forhold, vil den katholske Kirke kunne udvikle sig i uhindret Frihed. Den store katholske Kirke i Ukraine vil ikke længere være den russiske Stats underkuede Slave, men faa Lov til at leve sit eget Liv, ligesom ogsaa Lettere og Lithauere vil faa Lov til at nyde religiøs Frihed.

I Belgien vil Kirken sikkert bevare sin Indflydelse fra før Krigen, maaske vinde endnu større; thi den har sammen med de belgiske Katholikker lidt saa meget i de sidste Aar, at de blot vil elske den endnu mere. Og Universitetet i Louvain, der før vistnok var den første katholske videnskabelige Lærestanstalt i Verden, vil uden Tvil faa saa megen Hjælp og Støtte fra alle Lande, at det snart vil rejse sig fra sin frygtelige Ødelæggelse.

I Østerrig-Ungarn vil de slaviske Folkeslag, der for en stor Del er Katholikker, opnaa national Frihed og Kirken derved ogsaa faa større Muligheder for en heldbringende Virksomhed. At de katholske Interesser blandt Slaverne skulde blive bedre plejet, hvis disse blev sammen med Tyskere og Ungarere, er en Fejltagelse, som hverken deles af de slaviske Biskopper eller af Vatikanet.

De forskellige mindre katholske Folk under tyrkisk Herredømme, hvilket jo truede flere af dem med fuldstændig Udslettelse fra Jordens Overflade, vil gaa lyse og lykkelige Tider i Møde. Da de britiske Tropper befriede det hellige Land, skrev den pavelige Statssekretær, Kardinal Gasparri, saaledes: »Ved adskillige Lejligheder har jeg bemærket, at England, fremfor andre Magter, indgyder absolut Tillid ved sin fuldkomne Upartiskhed og sin store Respekt for bestaaende Rettigheder.« De katholske Maroniter i Libanons Bjerge, som i Øjeblikket er decimeret ved en af Tyrkerne med Kunst fremkaldt Hungersnød, fryder sig allerede over den nye Frihed.

Hvorledes Frankrig vil stille sig overfor Kirken, er det næsten vanskeligst at sige. Frimurernes Magt her er vistnok ikke saa stor som før, og der er mange Tegn paa en virkelig Strømkæntring i det store katholske Land. At en Mand som Marchal Foch er Katholik, ja overordentlig from Katholik, der kommunikerer flere Gange hver Uge, vil sikkert komme til at betyde ikke saa lidt. Ligeledes synes den gamle Førsteminister Clémenceau, det forrige Aarhundredes Kirkefjende, at være meget afdæmpet; af hans tidligere uforsonlige Udtalelser har man ikke længe hørt nogen. Ogsaa flere andre Ting tyder paa, at en ny og herlig Fremgang kan ventes for Kirken i Frankrig. Det er ikke sandsynligt, at Katholikerne i Elsass og Lothringen ved disse Landes Genoptagelse i Frankrig vil blive deres Klostre og Seminarier berøvet og faa deres Munke og Nonner drevet i Landflygtighed; skulde der virkelig blive prøvet paa noget saadant, vilde der vistnok rejse sig en saa stærk Storm af Uvilje Landet over, at enhver Regering vilde blive nødt til at tage Hensyn dertil.

Italiens Stilling vil ogsaa være tvivlsom. Regeringen der vil sandsynligvis gøre, hvad den formaar, for at hindre Pavens Deltagelse i en kommende Fredskongres; men man vil maaske alligevel finde paa en Ordning af de forviklede kirkelige Forhold, der kan tilfredsstille nogenlunde til begge Sider. Hverken Vatikanet eller Statsmagten ønsker nye Konflikter.

Hvad Europas øvrige Lande angaar, vil Kirkens Stilling i dem sandsynligvis mere eller mindre rette sig efter Forholdene i de andre nysnævnte, toneangivende Lande. Men hvordan end Kirkens Stilling bliver der og andre Steder, er den dog mægtig forbedret i Sammenligning med Situationen efter den store Omvæltning i Europa, man havde her for 100 Aar siden. Under Napoleons Tyranni sad Paven flere Aar i Fangenskab, under den nys afsluttede Kamp og Forvirring har han hele Tiden siddet nogenlunde fri og uhindret i Vatikanet, og alle Magter har med Iver lyttet til hans Røst, den eneste Fredens Røst, der har kunnet høres under Kanonernes Torden i de sidste fire Aar.

Niels Hansen.

Religiøsitetens Former.

Af Jakob Otrik.

(Sluttet.)

Med Hensyn til det indre Tankeliv, saa tror den beskrevne Type for det meste fuldt og fast paa Gud og Kirken, han bøjer sig for Guds Vilje, og hans Pligtsfølelse er meget dyb. Hans Tanker er nok prægede af den katolske Tro, og denne har gennemsyret hans aandelige Liv indtil Overfladen og paa nogle Steder igennem denne, men paa de fleste Steder er Overfladen stærkt præget af hans oprindelige verdslige Natur, og Udtrykket for hans Tanker er overvejende verdsligt.

Jeg vil anføre et Eksempel paa en saadan Tankegang, idet jeg udtrykkelig bemærker, at den religiøse Form, jeg ovenfor har beskrevet, ikke just er et Gennemsnit, men en Type med stærke Udhævelser, og den passer f. Eks. ikke uden videre paa mig selv, selv om jeg indrømmer, at jeg ikke hører til dem, der har faaet de religiøse Følelser i Vuggegave. Jeg anfører dette Eksempel for at anføre noget, jeg ved, er sandt. Altsaa: Jeg ved nok, at man som kristent Menneske ikke let skal blive fornærmet. I 1. Korinthierbrev staar der i det trettende Kapitel: »Kærligheden er taalmodig, er velvillig, den handler ikke ubesindigt, den er ikke opblæst, den er ikke ærgerrig, den søger ikke sit eget, den opirres ikke, den tænker ikke Ondt, den glæder sig ikke ved Uretfærdighed, men glæder sig ved Sandhed, den taaler alt, den tror alt, den haaber alt, den udholder alt.« Det er altsaa klart, at man ikke let skal blive fornærmet. Det er imidlertid let nok sagt; men det er meget vanskeligt at gøre; det kan være yderst vanskeligt at styre sig selv, naar der er nogen, der giver en Anledning til at blive fornærmet. Det er for at klare sig nødvendigt at have det Bud om ikke at blive fornærmet i en meget klar Form, der har let ved at melde sig. Og saadan en Form maa man søge ikke just blandt de allermest ophøjede — fra dem kommer Indholdet — men fra dem, der ligger en selv, ens dagligdags Natur, nær. Jeg for min Del husker ofte det nævnte Bud under følgende Form: Naar min Fader i gamle Dage var i rigtigt Perlehumør, saa satte han sig undertiden hen ved Klaveret og spillede og sang en lille Vise om Adelgunde, der drattede paa Gaden og slog sin Flaske i Stykker, men trøstede sig med den Tanke, at det var godt, hun ikke selv var af Glas. Naar jeg altsaa har Anledning til at blive fornærmet, saa tænker jeg ofte paa Adelgunde og hendes Maade at tage de Stød paa, som Verden giver, og saa vil jeg heller ikke være af Glas,

men tage Sagen med et lignende Humør som Adelgunde og ikke blive fornærmet. — Nu kan saa adskillige, der har faaet en mere ophøjet Natur i Vuggegave, slaa Hænderne sammen i Forfærdelse over, at en Præst kan have en saa tarvelig eller verdslig Tankegang; men dertil vil jeg tillade mig at tænke paa Sjællandsk: »Dom om ded!« — paa Dansk: »Lad dem om det!« Det er den rigtige Bevæggrund og den virkelige Udførelse, det kommer an paa. Det gør ikke noget, om Overfladen er noget verdslig.

Endelig er der een Ting, som den forstandmæssigt Kristne med sin medfødte Uvilje mod religiøse Taalemaader, Lyde og Klange ofte ganske særlig har noget imod, og det er den svulmende Fylde af fromme Raad og Opfordringer og Regler eller navnlig ogsaa af religiøs Forfærdelse over andre Menneskers Vandel, som man finder ubegribelig, paa Baggrund af en yderst fattig egen Udførelse fra Talerens Side af det, som han opfordrer andre til eller anser for det eneste naturlige.

Naar man, hver Gang man enten taler eller skriver om gudelige Ting, tænker efter, hvorledes man selv hidindtil har været i Stand til at omsætte de smukke Ting i Virkelighed, saa vil man ofte faa en stor Lyst til at rationere de smukke Formaninger og de træffende Bemærkninger meget stærkt for ikke at binde et Ris til sin egen Ryg og saa hellere fremstille Enkelthederne og Vanskelighederne ved Sagens Udførelse paa en bredere og lettere Maade og helst blande en hel Del Spøg og Munterhed ind imellem.

Jeg tænker paa engang — det var ikke her i Landet — jeg hørte en Mand, som jeg ellers sætter endogsaa meget højt, holde en religiøs Tale til nogle unge Mennesker. Den blev storartet holdt og gjorde dybt Indtryk, d. v. s. ikke paa mig, og jeg geraadede udi heftig Diskussion over Talen med nogle andre. Manden havde nemlig først i 10 Minutter forklaret os, at man aldrig skulde tale om sig selv hverken paa den ene eller den anden Maade, fordi det var imod Ydmygheden. Det lød overordentlig kristeligt. Derefter gik han over til i 10 Minutter udelukkende at tale om sig selv og det paa en meget smuk og opbyggelig Maade, dog rigtignok i den skarpeste Modstrid med, hvad han havde sagt i første Halvdel af sin Tale. Og det, han havde sagt der, nemlig at man aldrig skulde omtale sig selv, var kun rigtigt med en stærk Begrænsning. Jeg vil ikke just fremhæve, at vor Herre Jesus Christus til Stadhed taler om sig selv, for det kunde han nok have sine særlige Grunde til, men den h. Paulus f. Eks. taler ogsaa ofte om sig selv. Saaledes siger han kun eet Sted: »Vær Guds Efterlignere«, men tre Steder: »Vær mine Efterlignere«, og det endda med den Tilføjelse, »som og jeg er Christi«.

Et fjerde Sted siger han det samme med andre Ord. — Men det var vidunderligt at se den dýbe Fromhed og Frejdighed, hvormed den gode Mand i sidste Halvdel af sin Tale gjorde akkurat det, han i den første Halvdel havde sagt, man ikke skulde gøre.

Naturligvis kan det paa ingen Maade undgaas, at man, navnlig som Præst, maa formane andre til at gøre det, man i Virkeligheden ikke selv gør. Jeg bærer mig vist ogsaa selv saadan ad, og det maaske ikke saa sjældent. Men at man søger at gøre Modsætningsforholdet noget mindre skrigende ved ogsaa at bruge lidt mere afdæmpede Ord og komme nogle fordringsløse Smaating imellem, det turde dog være ganske velbegrundet. Og navnlig er der een Ting, som man efter det System, selv at gøre det, man forlanger af andre og ikke at gøre det selv, man kritiserer hos andre — een Ting, som man føler sig svært oplagt til, og det er dette, ved eget Arbejde at gøre det lettere for andre Mennesker at gøre det, som man nu engang af kristen Kærlighed gerne vil have, at de skal gøre, fordi Gud vil have det saadan. Det kan man gøre ved at tage den anden under Armen og sige: »Saa, nu gaar vi to hen og gør det eller det i Fællesskab,« eller ved at vise ham, hvordan det skal være, eller saadan, som jeg forsøger det, at beskrive det Syn, man i Overensstemmelse med Troen mest praktisk kan anlægge paa en hel Mængde af de i det virkelige Liv forekommende Ting og navnlig ogsaa Smaating, om det saa ikke er andet end i det hele at se lyst og let og muntert paa mange Ting, hvorover man maaske kunde være fristet til at være sur og guaven og ærgerlig. Dette, i Virkeligheden at tage let og med godt Humør paa vanskelige Forhold, kan være hundrede Gange mere værd end Floder af religiøse Talemaader.

Ser De, kære Hr. Ballin og Meningsfæller, ved den ovenstaaende Beskrivelse af den forstandsmæssigt Kristne har jeg villet lette Dem Forstaaelsen af en meget stor Mængde Mennesker og dermed ogsaa det, at De kan være noget mere for saadanne Mennesker, der af Naturen ikke er stærkt religiøst anlagte eller interesserede. Jeg vil indrømme, at der blandt disse ganske vist findes en hel Mængde Alvorsmænd, som ikke saa let er lystige og ler, men der findes, navnlig her i Danmark, en Mængde Mennesker af den ovenanførte Slags med et ypperligt Humør og med Sans for Vid og Lune og Komik, og til disse maa man nu ikke stille for store Krav i Retning af, at de skal beskæftige sig med en tung, kondenseret og for dem ufordøjelig og trættende Religiøsitet og det heller ikke i Ugebladet. I Ugebladet er det godt, naar der er noget for den forskellige Smag.

Husk saa ogsaa paa, at her i Danmark er vi i Holbergs og H. C. Andersens Land, og her er vi vante til at sige alvorlige Ting paa en spøgefuld Maade, og ligesom i Shakespeares og Dickens's Fædreland har Folket her let ved at gaa over fra det alvorlige til det komiske og fra det komiske til alvorlige.

Og endnu en Ting. De kender jo en Forfatter, der hedder den Helligaand, som har forfattet en ret lang Række forskellige Bøger, der er samlede i et Bibliothek, der hedder den hellige Skrift. Dette Værk turde vel nok kaldes religiøst, og dog, naar man studerer det rigtig nøje igennem, finder man en hel Masse Ting, der tilsyneladende i meget ringe Grad eller slet ikke bærer Præget af Religiøsitet. Læs f. Eks. engang det første Kapitel af Esthers Bog, der overordentlig detaljeret beskriver et vældigt Gilde hos Perserkongen, eller tænk paa hele Canticum canticorum: Højsangen. En skulde vove at komme med noget lignende til Ugebladet! Og dog hører disse og saa mange andre Ting, der tilsyneladende er yderst verdslige, til det helligste, der er skrevet. Deraf kan man lære, at noget kan se meget verdsligt ud og dog være virkelig religiøst, og det er noget, man nok kan forstaa, naar man bruger den Evne, hvormed man ser bag om Tingene og det ene i Forhold til det andet. Desuden ser man deraf, at i Guds Hus, der er bygget paa Sandhed og af Kærlighed, der er der højt til Loftet og vidt til Væggene. Ja — jeg bemærker her udtrykkeligt, at det følgende kun siges i Almindelighed, Student Ballins Brev er der ingen Grund til at tage saa tungt paa — der er i Kirken saa højt og saa vidt, at der, som Kirkens Historie viser det, ofte er smaa Mennesker med for smaa Hjerter, som uden Sendelse fra oven, saadan som Paven og Biskopperne har den, og ikke saa meget paa Grund af Sandhed og Kærlighed som i blind Beundring for deres egen Smag og Meninger og i Henhold til en Bestalling, de selv har underskrevet, og ikke sjælden med Inspiration udefra, føler sig kaldede til at oprejse deres smaa Barakker, som de derpaa vil kommandere andre Mennesker ind i. Den Slags Barakker er skumle og lavloftede og kolde, og saadanne Fangebarakker kan i en ellers brændselsfattig Tid passende bruges til St. Hans Blus under Afsyngelsen af følgende Linjer:

»Hvert Sogn har sin Heks og hver By sine Trolde,
dem vil vi fra Livet med Glædesblus holde;
vi vil Fred her til Lands, Sankte Hans! Sankte Hans!

Den kan vindes, hvor Hjerterne aldrig bli'r tvivlende
kolde!»

Altsaa: Frihed og Agtelse for Religiøsitetens forskellige Former, saa længe vor h. Kirke kan finde sig i dem!

Vårfruberga Kloster.

Af *Edw. Ortved.*

(Fortsat.)

Ved 1289 flyttedes klostret et par km, ud til øens østlige bred, hvor der ved Magnus Ladulås's bistand opførtes anselige bygninger med egen kirke, og fra nu af tog klostret navn af Vårfruberga, medens dog tillige navnet Fodö kloster bibeholdtes. St. Petri kirke toges nu igen i brug for menigheden alene og forblev sognekirke, men tillige med sin tiende og patronatsretten forblev den konventets; Gamlaklosters kirke kaldtes den oftest. Tæt ved den, på tingsbakken, findes endnu noget af det første klostres grundmure. Som påvist, har klostrets forstanderinde allerede før flytningen, og senest fra 1278, titel af abbedisse. Ganske vist kalder Nikolaus hende endnu i 1288 priorisse, men både Gudhems, Skos og Vretas historie har vist, at benævnelsen i en periode er vaklende. For øvrigt sker ændringen i alle fire klostre omtrent samtidig, nemlig omkring 1270. I forbigående være her bemærket, at dominikanernes provincialkoncil i Århus i 1291 pålægger enhver af den nordiske provinses præstemunke at holde en messe bl. a. for den dalevende abbedisse af Fodö.²⁹⁾ Biskop Throgils femte efterfølger, Styrbjörn, udstedte i april 1310 til abbedissen og nonnerne i Den sal. jomfrus bjergs konvent erklæring om, at ligesom de fra gamle tider havde kirken i Gamlakloster til konventskirke og bestandig siden har haft den i fredelig besiddelse tilligemed det kirken tillagte Helgarne kapel, således stadfæstede senere hans formænd Anund og Isar det, og nu stadfæster han det med domkapitlets samtykke. Et år senere skriver han yderligere, at hvad angår de to kirkers rektorer, som på nonnernes vegne skal besøge sjælesorgen, da har nonnerne præsentationsret, biskoppen retten til at indsætte og, om behov gøres, afsætte. Som hovedgrund, til at konventet skal beholde de to kirker, anfører biskoppen den bekostelige gæstfrihed, det bestandig må øve mod vejfarende.⁸⁰⁾ Af sin ejendom skænkede han i 1323 4 ørtug land.⁸¹⁾ Og da hans søskendbarn Ramfrid Thorstensdotter havde klostergivet sig, tilskødede han hende i marts 1342 seks øreland i stiftet til livsvarigt privat eje »til hendes

nytte og fornødenheder«; efter hendes død skulde ejendomsretten overgå til Strengnäs bispebord.³²⁾ Gaven skænkedes naturligvis af et godt hjerte, men den er et slående eksempel på, hvor dårligt biskopper medvirkede til opretholdelse af ordenens ånd.

Om de i det nye kloster indtrædende nonner og deres medgift vides en del. Den rige Lars Boberg skænkede i 1299 ved datteren Rangfrids indtræden en gård i Kvadovig (Kafö) i Nerike, et markland stor, samt 1 markland og 2 ørtug land i Vestmanland med øen Hundeng. I selve kong Birgers nærvær godkendte to af Rangfrids brødre i 1304 gaven, og atter i 1315 stadfæstedes besiddelsen af to brødre og den tredies enke i overvær af hertug Valdemar Magnusson.³³⁾ Thorsten Simpa, gift med biskop Styrbjörns søster, gav i oktober 1311 40 m. p. indgift for sit barnebarn Botilde, og to brødre medgav deres søster Ingrid Orresdotter deres fælles arvegård i Selö sogn i Södermanland. Ved disse dokumenters udstedelse var klostrets ven biskoppen tilstede i Vårfruberga.³⁴⁾ I maj 1321 fulgtes en moder og datter i kloster: i aktstykket, hvorved Johan Maznsenke Margreta overdrager konventet en gård i Kindara sogn som medgift for begge, skriver hun: »Da jeg ved Guds styrelse har for at forlade verden og ydmygt modtage den hellige ordensdragt hos klosterfruerne i Vårfruberga sammen med min datter. . . .«³⁵⁾ Södermanlands lagmand Lars Ulfson gav med sin datter Katerina i 1323 ni øre land i Ed sogn i Upland, og ved det endelige dokumentets udstedelse i selve klostret var kong Magnus og rigsdrosten Knut Jonson blandt de beseglende.³⁶⁾ Frk. Ingeborg Ragnesdotter overdrager 1334 konventets seks øre land i Upland som sin medgift.³⁷⁾ 1344 giver enkefru Helena Styrgersdotter $\frac{1}{2}$ markland i Södermanland med sin datter Ingrid Mårtensdotter.³⁸⁾ Med sin niece Margareta giver Olof Jonson i 1348 to øreland og 20 m. p., og næste år giver hans svigersøn Botvid Brun to øreland med sin datter Kristina.³⁹⁾

I denne periode var Inga Birgersdotter abbedisse. I hendes varetægt overgav kong Magnus Smek i februar 1350 en russisk pige og erlagde selv fem ørtug land i Vansö sogn som indgift.⁴⁰⁾ En anden ung pige, Katarina Pe-

tersdotter, tog en dame, Sigrig Jønsdatter, 1356 sig af ved at medgive hende $\frac{1}{2}$ mark land.⁴¹⁾ Abbedisse Regimod, Vårfruberganonnen Benedikta Staffansdotter og hendes Søster, ridderfruen Ramborg, bevidnede sammen med prior Niclis af Juleta o. a. i 1395 et konventet i øvrigt uvedkommende testamente; for nævnte nonne — »hæderlige frue, jomfru Benkta Staffansdotter« — havde ridder Karl Ulfson til Tofta i sin tid erlagt $6\frac{2}{3}$ øreland i Upland som indgift.⁴²⁾

Også fra dette kloster haves et eksempel på særlig fromhed. I st. Birgittas Levned⁴³⁾ fortælles om en Søster Katarina, hvem Birgitta yndede at besøge og samtale med; hun havde den særlige naade, at jomfru Maria åbenbarede sig for hende og bl. a. engang sagde: »Jeg vil vise dig, at jeg er Guds moder og fremstille dig for min søn.« I Kirken fandtes der et Gudsmoderbillede, til hvilket folk skænkede votivgaver, som det fremgår af et gavebrev fra 1359, ved hvilket en dame, der ønskede at jordfæstes i klosteret, testamenterede sit bedste spænde til billedet.⁴⁴⁾

(Fortsættes.)

Rejseoplevelser.

Fortalte af *Jakob Olrik*.

(Fortsat.)

Det var en hel Fryd igen at tage de hellige Messeklæder paa. Det er først, naar man i nogen Tid har undværet den h. Messe, at man rigtig mærker, hvor kær den i Grunden er blevet en. En Ting er, at man med sin Forstand, oplyst af Troen, indser, at det er en meget stor Naade at frembære det højhellige Messeoffer, en anden Ting er, at det ogsaa for ens rent menneskelige Følelser er en — ja, hvad skal jeg sige, jeg holder ikke af de store Ord — en tilfredsstillende Virken. Der er over dette at læse Messe noget saa mildt og roligt og dog saa rigt og underholdende og afvekslende. Der kan gøres mange Fejl, og man er nødt til at passe godt paa, men netop denne stadige Fare virker vækkende og stimulerende ligesom ogsaa Muligheden for at gøre alting nøjagtigere, smukkere og mere behændigt virker behageligt æggende. Det bedste er egentlig at uddele den h. Kommunion. Det er noget lignende, som jeg tænker mig det maa være for en Fader

eller Moder, naar de giver deres smaa Børn at spise, og Børnene sidder pænt og artigt til Bords.

Naar jeg her i Katarinakirken læste Messe ved Højalteret, var der en stor Mængde Altergæster, og Ciboriet — den Kalk med Laag, hvori de hellige Hostier opbevares — var det største, jeg hidtil havde haft med at gøre. Der var forresten nogle ondartede Jernslænger, der paa Kommunionstbænkens indvendige Side stod skraat op mod denne, sandsynligvis for at støtte den. Første Gang var jeg lige ved at falde over en af dem; hvem kunde ogsaa vide, at de var anbragt der; senere sørgede jeg for at komme i en ordentlig Bue udenom dem.

Kalkene og Patenerne var meget smukke i Katarinakirken, jeg synes næsten de smukkeste, jeg har brugt. De var ordentlig store og kraftige, saa at der var noget at tage om og ikke af den Slags, som bringer Tanken hen paa Guldpapir. Saa var Ornamenteringen saa ganske enkel uden det mindste Spræl, men yderst stilfuld. Jeg kan ikke lide de gothiske Kalke; det er meget ofte nogle rene Tjørnegrene at tage paa; man river Fingrene paa dem og risikerer, at et Ærme bliver hængende. Det kan være, at det er min Uvilje og mine for ømskindede Fingre, der gør, at jeg aldeles ikke kan indse, at de er smukke, eller ogsaa min som Dansk medfødte Forkærlighed for rundbuede, jævne og enkle Former, saadan som vi er vant til dem fra vore Kampestenene og Bakker og Landsbykirker og kuplede Bøgeskove.

Der hørte et stort og anseligt Sakristi til Kirken. Der var Stil over alle Skabene og Bedepultene og Marmorkummen til Haandtvæt. Derimod syntes jeg ikke om, at Sakristianerne var iført Rochette ligesom Præsterne, men uden den lange sorte Talar. Rochette over Jakke og lange Benklæder ser for pudsigt ud. Det minder mig alt for meget om gamle Dage i Odense, naar Rekrutterne rykkede ind, iførte blød Hat, Uniformstrøje og civile Benklæder.

Der var til Stådhed en Sværm af Mennesker inde i Sakristiet, navnlig ogsaa for at bede om at faa læst hellige Messer. Jeg husker en Fader, der kom til mig for at faa læst en h. Messe »for at faa den Helligaand til sin Søn, at han skulde omvende sig«. Det polske Folk forstaar at bruge den h. Messe. De lader læse Messe for alle mulige Ting, som de ønsker at opnaa; men det polske Folk er ogsaa gammelt og ægte katholsk, og det har en overordentlig stor Lethed ved at hæve sig til det overnaturlige og at benytte det overnaturlige som Hjælp i det daglige Liv.

I Sakristiet stiftede jeg naturligvis straks Bekendtskab med Præsterne ved Kirken. Jeg maatte forevise mine kirkelige Papirer for at kunne komme til at læse Messe. Jeg op-

dagede ved den Lejlighed, at jeg havde baaret mig mindre fornuftigt ad, idet jeg ikke havde faaet det sædvanlige kirkelige Pas (Celebret) med fra Biskoppen, men havde nøjedes med den pavelige Fuldmagt, jeg havde faaet igennem Biskoppen af Paderborn. Den var paa Latin og iøvrigt affattet paa en mere diplomatisk forsigtig Maade, end jeg syntes om. Da den endelig var skrevet paa et meget enkelt Stykke Papir og uden det allermindste i Retning af de Sving og Kruseduller, der ellers plejer at bidrage saa meget til at give et offentligt Dokument Troværdighed, saa stirrede Præsten, hvem jeg præsenterede Papiret, noget uforstaaende paa det. Der kom dog hurtigt Assistance til, og alt blev erklæret for at være i Orden.

Præsterne var polske, lithauiske og lettiske. De var i allerførste Øjeblik noget uindladende og kølige, men det var ogsaa kun i første Øjeblik. Straks derefter viste den berømte polske Gæstfrihed sig i hele sin hjertevindende Ligefremhed. Først havde de paa Grund af min engelsk udseende Gummikappe ikke troet, at jeg kunde tale Polsk, skønt jeg faktisk gjorde det; men da jeg ikke desto mindre blev ved at tale Polsk, saa gik det efterhaanden op for dem, at jeg virkelig talte Polsk, skønt jeg saa engelsk ud, og saa kendte Hjerteligheden og Venligheden heller ingen Grænser.

Jeg blev øjeblikkelig indbudt til at drikke The og i øvrigt til at bo og spise hos Præsterne, saa længe jeg var i Petrograd. En saadan Gæstfrihed under en saadan Dyr-tid vilde jeg nu ikke tage imod. Men jeg maatte dog drikke The hver Morgen hos Præsterne, og det var ogsaa en stor Fornøjelse. Jeg kendte saa godt fra tidligere Tid polske Præster, saa det var for mig helt hjemligt og kært at komme til disse.

Vi kom gennem nogle lange Korridorer med Gibsbuster af romerske Kejsere og saa ind i det meget store Refektorium. Præstehuset er nemlig intet andet end det forhenværende Jesuiterhus. Jesuiterne er rigtignok uddrevet for lange Tider siden, men deres Hus staar saa temmelig uforandret. Bordet og Stolene i Refektoriet stammede sikkert fra Jesuiterne. Henne ved Vinduerne stod et mindre Bord med hvidt Voksdugsbetræk, og der sad flere Præster og drak The og spiste Rugbrødssmørrebrød med Ost. De talte livligt og læste Aviser.

(Fortsættes.)

Nye Bøger.

Geheiligt Jah. Lehren und Beispiele der Heiligen. Nach dem Italienischen von Dr. Friedrich Hense. (5. und 6. Auflage. 12°. XII + 528 S. Freiburg 1918. Herder. M. 4,50.)

Nærværende Bog er, som det ses af ovenstaaende, udkommet i ikke saa faa Oplag paa Tysk og er en Oversættelse fra Italiensk, oven i Købet af en gammel Bog, der paa Originalsproget har oplevet endnu flere Oplag end i den tyske Oversættelse. Den italienske Forfatter, hvis Navn forøvrigt ikke kendes, har samlet en kærnefuld Udtalelse af en eller anden Helgen til hver Dag i hele Aaret, dertil knyttet nogle Træk af en Helgens eller en anden stor Kristens Liv og en Bøn, altsammen grupperet om en bestemt kristen Dyd for hver Maaned, i Februar f. Eks. om Ydmyghed, i Juni om Lydighed, i November om Kærlighed, i April om Taalmodighed o.s.v. Som et Supplement kommer 31 Betragtninger, een til hver Dag i Maaned, over Menneskets saakaldte fire sidste Ting. Ogsaa paa andre Sprog er der fremkommet Oversættelser af den kærnefulde og indholdsrige Bog, der her skal anbefales paa det bedste.

Charles Dickens: Pickwick Klubben. I—II. Overs. af L. Moltke. Med Illustrationer. (Steen Hasselbalchs Forlag. 1918. 850 Sider. 8 Kr. I Abonnement 7 Kr.)

Moltkes gode Oversættelse af Charles Dickens's ufor-gængelige Romaner har længe været udsolgt, saa man maa hilse det med ublandet Glæde, at Steen Hasselbalchs Forlag har haft Mod til i denne Tid, hvor baade Papir og Bogtrykkerarbejde er steget til fantastiske Priser, at udsende en ny Udgave paa 29 Bind af alle Dickens's Romaner, oven i Købet med de gamle pudsige Illustrationer fra den første engelske Udgave. Dickens's Romaner behøver ikke nogen særlig Anbefaling, dertil har de vundet alt for mange Venner og Beundrere hele den civiliserede Verden over. Man tør vel ikke paastaa, at alle gode Mennesker maa sætte Pris paa Dickens's Bøger — der er jo nogle, der ikke kan overkomme det Besvær, det i Regelen volder at arbejde sig igennem de første 50 Sider af disse Romaner, der plejer at være lidt tunge — men man kan nok hævde, at enhver, der rigtig holder af at læse Dickens, maa der være noget godt ved. Skade, at der ikke i den nye danske Udgave, som i de senere engelske, foran er optaget den Fortegnelse over alle de optrædende Personer, som i saa høj Grad letter Læsningen af de omfangsrige og somme Tider lidt indviklede Bøger, og vi skulde tilraade Forlaget at forsyne alle de følgende Romaner med en saadan Personfortegnelse — Læserne vilde sende Udgifveren mangan stille

og hjertelig Tak. I katholske Bibliotheker rundt i alle Lande har Dickens's Bøger mange Aar haft en fast Plads, og det med Rette; den sædelige og religiøse Livsanskuelse, der i dybeste Grund bærer dem alle, stemmer godt overens med den katholske Kirkes Syn paa Menneskelivet. Dickens's Bøger er en bedre Julegave end de allerfleste andre Romaner, der ser Lyset baade i andre Lande og ikke mindst i Danmark.

Højskole-Almanak for 1919. (Steen Hasselbalchs Forlag.)

Den, der holder af en rigtig gammeldags Almanak med virkelige Historier med Indhold i, kan næppe finde nogen bedre end nærværende Højskole-Almanak. Underligt nok, at ingen før har haft den Idé her hjemme, hvor der findes saa mange Højskolefolk, at udgive en Almanak, der tog særlig Sigte paa disse. Dr. Moltesen, Ministeriets Tilsynsmand for Højskolerne, fortæller i en lille Artikel (med hans eget Billede) om Folkehøjskolens Fremtid, i hvilken han siger følgende store — men sikkert ikke for store — Ord: »Folkehøjskolen vil gaa sejrende ud over Skandinaviens Grænser for at præge den Verden, der efter Krigen vil blive opbygget paa demokratisk Grund; det er den Skoleform, der maa til for at holde et Demokrati i Live. Den er Danmarks pædagogiske Indsats i Verdenshistorien.« Børge Jansen fortæller godt om Frederik IV og dennes dramatiske Optræden i en Landsby til Bedste for Bønderne mod en ondsksfuld Ridefoged, Edv. Egeberg og Carl E. Simonsen bidrager ligeledes med gode Fortællinger. Om Højskolen og Minder fra den er der udmærkede Bidrag af fhv. Førsteminister Klaus Berntsen, Grønvald Nielsen og andre. Endnu flere Bidrag og en Del gode Billeder gør med det alt nævnte den nye Almanak til en meget tiltalende Ledsager i det nye Aar. N. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

Ringsted. I *Ekstrabladet* læstes den 18. November følgende: »En Bedrager, der hedder *Harald Jensen*, har særlig givet sig af med at bedrage de katholske Menigheder rundt omkring i Landet, og hans Bedragerier løber op til mange Tusinde Kroner. Særlig haard har han været over for den katholske Præst i Ringsted. Under Foregivende af, at han følte stærkt Samvittighedsnag over ikke at tilhøre den eneste sande Kirke, den katholske, fik Bedrageren efterhaanden lokket et Par Tusinde Kroner fra

Præsten, der gav med Glæde, tilfreds over at have vundet en Proselyt for Moder Kirken. I flere andre Provinsbyer har han med Held forsøgt en lignende Trafik. Nu sidder han i Odense Arrest og fortryder. « Ugebladets Læsere kan maaske uden Vejledning rette de fleste Fejl i denne Beretning. Vi betaler f. Eks. ingen for at blive Katholik, om ikke af anden Grund, saa fordi vi ikke har Midlerne dertil. Ej heller kan Hr. Pastor Quaedvlieg have betalt ham »et Par Tusinde Kroner« — hvor i Alverden skulde en af vore Provinspræster (og Hovedstads do. med) have faaet saa mange Penge fra, det vilde jo være mere end et helt Aars Gage! Hvor meget sandt der er i Beretningen, kan Læserne ikke regne ud, men det skal de faa at vide: Jensen har virkelig snydt Pastor Q. for 40 Kr., og en anden Præst har siden meldt Bedrageren til Politiet.

Rønne. Den herskende Epidemî har heller ikke sparet vor i Forvejen allerede saa lille Menighed. I Onsdags Kl. 5 $\frac{1}{2}$ Morgen afgik Frk. Olga Ellyton ved Døden paa Amtssygehuset i Rønne. Frk. Ellyton var en af de første, som her i Rønne blev angrebet af den spanske Syge. De sidste Efterretninger om hendes Tilstand var saa tilfredsstillende, at vi nærede det faste Haab om en snarlig og fuldstændig Helbredelse. Men det kom ganske anderledes. Natten til Onsdag indtraadte der pludselig en Hjertelammelse, som paa faa Timer skulde gøre Ende paa dette tilsyneladende saa kraftfulde Liv. Henimod Kl. 4 om Morgenen modtog hun i fuld Bevidsthed alle Kirkens Naademidler, og halvanden Time efter hensov hun ganske rolig, hengiven i Herrens hellige Vilje. Frk. Ellyton var ansat som Direktrice ved en af Byens første Systuer og har opholdt sig i godt to Aar her i Rønne. Hun var en ualmindelig begavet Dame, som let og hurtigt havde vundet alle dem, hun kom i Berøring med. Og hvad der har mere at betyde, hun var inderlig from og gudfrygtig. I Lørdags afholdtes der paa Rønne Kirkegaard en Sørgehøjtidelighed efter katholsk Rituale. En større Vennekreds havde givet Møde og viste den kære afdøde den sidste Ære. Derefter førtes Liget med Damperen til København, hvor Begravelsen skulde finde Sted. *J. P. N.*

Sverige. Biskop Bitter af Sverige, om hvis Jubelæum Ugebladet for ikke længe siden bragte udførlig Meddelelse, har i den sidste Maanedstid ligget meget syg af den svære Landeplage, Influenza. Skønt denne Sygdom jo ellers mest plejer at hjemsøge Ungdommen, har Biskop Bitter dog været og er endnu stadig haardt angreben af Sygdommen. Biskoppens mange Venner her i Landet vil tænke paa ham i denne Tid.

Rom. Herfra meddeler Hs. Eminence Kardinal van Rossum i Brev af 21. Oktober vor højærværdigste Biskop, at han under en Audiens hos den Hellige Fader den 17. Oktober har overrakt denne som Peterspenge fra de danske Katholikker 2564,1 lire og derfor modtaget Pavens oprigtigste Tak og Apostoliske Velsignelse for Biskoppen og alle Vikariatets Katholikker. Kardinalen, der jo som Propaganda-Kongregationens Chef næst Paven er vor højeste kirkelige Autoritet, tilføjer sin egen hjertelige Hilsen og de bedste Ønsker om Guds Velsignelse.

— Der har længe været Tale om, at der skulde holdes Konsistorium, men det er alligevel yderst tvivlsomt, om et saadant vil finde Sted, før Freden er sluttet. Der er to Kardinaler *in petto*, men for at faa dem nævnet, holdes der næppe Konsistorium; det kan jo endogsaa ske, at saadanne Udnævnelser forbliver en Hemmelighed gennem flere Konsistorier. Man gætter paa, de to Kardinaler maa være Tyskere eller Østerrigere, da der ved sidste Konsistorium ingen udnævntes af disse Folk, men tre Fransk-mænd. — Mgr. Francesco Spolverini, mange Aar igennem en høj Embedsmand ved den katholske Datarie (se Ugebladet 1917, S. 473), er den 15. Oktober ret uventet død.

Kollekt til Elisabethforeningen.

Paa Søndag d. 24. November afholdes i nedenstaaende Kirker den aarlige Kollekt for Elisabethforeningen, der antager sig forældreløse og forsømte Børn.

Menigheden har altid vist denne Sag stor Interesse og Offervillighed og vil sikkert ogsaa forstaa den indtrængende Bøn om Hjælp, som Foreningen, særlig i Aar under de nuværende vanskelige Forhold, retter til den.

For hver lille Skærv bringes en hjertelig Tak fra *Bestyrelsen*.

St. Ansgars K., Rosenkransk., Sakramentsk., St. Annæ K., St. Andreas K., St. Josefs K., Immaculatak., Klosterk. (Jagtvej), Amalievej 16, Østerbrogade 7 D, St. Knuds Kapel.

Holbæk. Julen nærmer sig, men vor nye Kirke mangler til Højtideligheden en Krybbe. Mon ikke en af de ældre Menigheder skulde være i Besiddelse af en saadan, der nu opbevares som Erindring om Børneskoene, men her i Holbæk kunde erstatte et stort Savn? Eller maaske en privat Velgører vilde betænke Holbæk unge Menighed med en Julegave? Dette sagt som en ærbødig Opfordring og med et lønligt Haab om velvillig Imødekommenhed fra den ubekendte! Hr. Pastor Wijnens nye Adresse er Kastanievej 17, Holbæk. P. M. V. Axel Christiansen.

En **polsk ung Pige**, 20 Aar, søger Plads som Ene pige eller Stuepige i et mindre Herskabshus til 1ste December. Billet, mrk. Plads, modtager dette Blads Kontor, Bredgade 69, 2. S. o. G., K.

K.U.V. Onsdag den 27. Novbr. Kl. 7 læses i St. Ansgars Kirke en Sjælemesse for afdøde Medlemmer af Ungdomsærnet.

Engelsk, Fransk, Tysk. *J. Køhn*, Bartholinsgade 9.

Mandolin og Knipling. *Anna Køhn*, Henrik Ibsensvej 9.

Kirkelig Kalender.

24. Nov. 27. Søndag eft. Pintse.	1. Dec. 1. Søndag i Advent.
25. — M. Catharina, Jomfru og Martyr.	2. — M. Bibiana, Jomfru og Martyr.
26. — Ti. Silvester, Abbed.	3. — Ti. Frans Xaver, Bekender.
27. — O. Ferialdag.	4. — O. Petrus Chrysologus, Biskop og Kirkelærer.
28. — To Ferialdag.	5. — To. Ferialdag.
39. — F. Vigilie.	6. — F. Nicolaus, Biskop og Bekender.
20. — L. Andreas, Apostel.	7. — L. Ambrosius, Biskop og Kirkelærer.

Den katolske Højskole.

Møde Onsdag den 27. November Kl. 8 Aften. NB. Onsdag.

Fru Helene Nyblom vil læse op af egne Værker.

St. Knuds Skoles. Festsal, Stenosgade 4 B. Adgang 25 Øre.

A.C. holder Møde paa **Tirsdag d. 26. Kl. 8 i Stenosgade 4 A.** Pastor J. Olrik taler om Studenter- Liv og Vilkaar. Mødet er paa **Tirsdag**, da Højskolen maatte lægge sit Møde paa Onsdag.

K.U.F.(K.) Yngreafdelingen har Møde Søndag den 24. ds. i Stenosgade 4 B fra Kl. 7. **Kl. 8:** Foredrag med Lysbilleder om Danmarks ældste Historie. Derefter levende Billeder.

Unio. Lørdag den 23. ds. Kl. 7 Fmd. læses i St. Ansgars Kirke en Sjælemesse for Foreningens afdøde Medlemmer.

Fredag d. 22. ds. Kl. 7—11 **almindeligt Møde** i Café du Parc, Gyldenløvesgade 4.

Tak. Til Kirkekorfonden har jeg modtaget *in honorem* S. Cæcilie 50 Kr. af — en. Pastor v. Kellenburg.

† At vor kære Søster, Frøken **Olga Ellyton**, er afgaaet ved Døden i Rønne d. 13. Nov., velforberedt efter Modtagelsen af de hellige Sakramenter, bekendtgøres herved.
Harald Ellyton. Sr. M. Ulrikka.
Begravelsen fandt Sted Ti. 19. Nov. paa Kath. V. Kirkegaard.

Hjertelig Tak for udvist Deltagelse. *De efterladte.*

† At Gud har kaldt vor elskede forlovede og Niece, **Agnes Fischer** (Rosenwald), til sig, d. 15. ds. bekendtgøres herved.
Aage Otte. Josephina Rudolph.
Den kære afdøde anbefales til de troendes Forbøn.

† Vor kære gamle Veninde, **Fru Doktor Jenny Nordenson**, er den 13. ds. afgaaet ved Døden paa Villa Lottorp pr. Ultran i en Alder af 82 Aar, styrket ved Kirkens hellige Sakramenter. Hun anbefales til de troendes Forbøn.

Kulla pr. Odensviholm, Kalmar län, den 14.—11.—1918.

Familien Arnsfelt.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement, 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer i alle Bøglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. nr. 1-4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 48.

Søndag den 1. December.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Vårfruberga Kloster. — Rejseoplevelser. — Nye Bøger. — Til Minde om Mgr. Rudolf Kiesler. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Sverige. Belgien. Frankrig. Østerrig. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

432.

Advent.

Advent er Beredelse til Herrens Komme.

Første Gang var det Advent fra den Dag, da Synden lukkede Fredens og Lykkens Porte, indtil den hellige Julenat, da Guds Fred og Salighed lyste os i Møde i Julebarnets Smil. Aartusinder havde denne Advent varet. Menneskeheden havde tilfulde erfaret, til hvilken Elendighed den synker, naar den fjerner sig fra Gud, naar den vil leve uden sit Livs Kilde. Derfor havde ogsaa alle besindige løftet Hjerter og Hænder op til Gud og bedt: »Rejs dig, Herre, i din Vælde, og kom for at frelse os.«

Og saa er det Advent igen for hele Folk og Nationer, naar deres Besøgelses Tid er inde. Naar en Samfundsorden, der kaldtes kristelig, men ikke havde andet tilbage deraf end Navnet, styrter i Grus, og der skal bygges en ny Verden op af Ruinerne: da er Herren nær, da er Besøgelses Tid inde. Da er der mange, der længes og sukker og raaber efter Fred og Frihed og Lykke og Broderskab. Men faa er de, som ser, hvor nær Han er, som alene kan bringe dem Lykke og Fred. Lad os bede om, at Kristi Aand og Kristi Lære maa komme til at herske der,

hvor Folkenes Skæbne bestemmes! Lad os bede om, at Menneskeheden maa erkende sin Besøgelses Tid.

Sidste Gang er det Advent, naar Herren kommer igen for at dømme de levende og de døde. Da vil der oprinde rædselsfulde Dage. Troen vil blive svag hos mange. Antikristen vil forfølge Kirken og lade sig hylde som Menneskehedens Frelser. Da vil de faa troende, der er tilbage, længes og klage, indtil den Dag frembryder, hvor Herren aabenbarer sig som Himlens og Jordens Konge. Da vil han forsamle Folkeslagene omkring sit Dommersæde og skille de gode fra de onde. Hvor vil saa min Plads være paa hin Dag? Der, hvor jeg befinder mig i min Dødstime; for min Dødsdag er den yderste Dag for mig, den, jeg først og fremmest har at regne med. Maatte der da ogsaa gaa en Advent forud for denne Dag, hvor Herren kommer for at dømme mig.

Denne Advent er hele vort Liv. Med Blikket opad mod Himlen skal vi leve som fremmede i denne Taarernes Dal. Som landflygtige skal vi længes efter vort Hjemland over Stjernerne og bygge paa vort Hus i Himlen, hvor vi skal bo i evig Tid. Maatte det især blive os forundt, at Herren kommer til os før vor Død som vor kære Gæst, saa vi ikke behøver at frygte ham, naar han kommer for at dømme os.

Endelig holder vi Advent hvert Aar for at berede vore Hjerter til Herrens naaderige Komme i den højtidelige Julenat. Menneskehedens dybe Trang og inderlige Længsel, Profeternes rørende Klager, vor egen Hjælpeløshed og Svaghed skal gennembæve vore Sjæle i disse Uger og frembringe en uafbrudt, indtrængende Bøn om Julens hele Velsegnelse for os alle, for den enkelte og alle Samfund, saa at Jesus Kristus anerkendes, hyldes og tilbedes af alle som Fredens Konge og Verdens Frelser. Med Johannes i Aabenbaringen vil vi atter og atter sige; *Veni, Domine, Jesu!*
Kom, Herre, Jesus!

Jos. Koch.

Vårfruberga Kloster.

Af *Edu. Ortved.*

(Fortsat.)

Adskillige personer, ogsaa af fornem æt, søgte sig hvilested i klosterjorden. 1315 testamenterede enkefru Margareta Eriksdotter for sin grav $1\frac{1}{2}$ markland på Fogdö.⁴⁵⁾ Thomas Sigvidson forskrev i 1318 1 markland i Thorsberg (Thorshälla) sogn i Södermanland med tilhørende huse eller med 20 stykker hornkvæg, 2 vogne, 13 får, 7 svin og så hele den derværende avl, desuden $\frac{1}{2}$ øreland.⁴⁶⁾ Kristiane Filipdotter bestemte 1320, at hun vil jordfæstes i Vårfruberga, ligegyldigt hvor hun saa dør. Noget vederlag nævnes ikke, men juleaften er hun i klostret og overdrager konventet $3\frac{1}{4}$ ørtugland i Gamlaklosters sogn som betaling for 20 m. p. gæld, hun var i; med det samme laaner hun 40 m. af konventet og pantgiver 2 øreland på Fogdö. Flot synes hun ikke at have været overfor klostret, siden hun regner et markland til henholdsvis 147 og 160 m. p.⁴⁷⁾ For at få grav hos sin afdøde hustru Margreta skænker Eskil Andresson i 1328 gården Svepanäs i Upland, der udgjorde næsten to markland, og samtidig testamenterer han nonnerne — »fruerne« — Regimod og Botilde en kappe af bærsaklæde hver; fru Helene i Sko skulde have 6 m. p. Da hans arvinger tolv år senere stadfæstede jordgaven, medbeseglede kong Magnus og ærkebiskop Peter Tyrgilson.⁴⁸⁾ Med samtykke af sin svigersøn, ridder Karl Näskonungson, og sine »i Kristo elskede døtre, fruerne Kristina og Helga«, nonner i Vårfruberga, overdrager fru Birgitta Jonsdotter 1329 ejendomsretten over sine møller i Thorsherga til de to nonner og deres kloster.⁴⁹⁾ Samme år bekendtgør Lars Knutson på sin dødsseng sit ønske om grav i Vårfruberga og testamenterer det et markland i Södermanland.⁵⁰⁾ Biskop Ödgisle (Egisl) af Vesterås's broder Ulvid Birgerson testamenterer i 1343 $\frac{1}{2}$ markland i Upland til Vårfruberga, hvor han begærer at jordes, samt en messehagel, en dalmatika til brug for en diakon og et subtile til brug for en subdiakon, desuden til abbedisse Inga Birgersdotter sin kørehest, til konventet 20 m. p. og til hver af præsterne i Vårfruberga 1 m. p.⁵¹⁾ 1379 gav ridder Folke Karlson 11 øreland i Upland som godtgørelse for

sine søstre Kristinas og Katarinas gravsted.⁵²⁾ I december 1393, medens biskop Thord af Strengnäs var tilstede i klostret og medbesegler aktstykket, testamenterer Ingeborg Ulfsdotter 6 øreland i Södermanland for en grav.⁵³⁾ Peter i Sande i Vansö sogn endelig gav i 1398 mod grav for sig og og hustru 10¹/₂ örtug land i Södermanland samt en gård, som han på egen bekostning havde opført på klostrets enemærker, altsaa uden tvivl en beboelsesgård.⁵⁴⁾

Blandt dem, der uden krav om vederlag betænkte klostret, skal nævnes nogle. Ved sit testamente af 1318 tilskrev hertugerne Erik og Valdemar Magnusson det 20 m. p.; dem modtog abbedisse Kunigunda dog først fem år efter, og hun med konventet kvitterer i marts 1323 for modtagelsen.⁵⁵⁾ Hertugernes tilhænger og hævner, marsk Mats Kettilmundson, erklærer i 1321 at have fået sig gården Husaby på Aspö i Södermanland velvillig overladt af konventet på livstid imod at testamentere det 100 m. p., og i sit ca. 1326 opsatte testamente siger han derpå: »Vårfrubergas nonner testamenterer jeg min (!) gård Husaby og 100 m. p.«⁵⁶⁾ I 1335 betænker Eringisle Jonsson ethvert kloster i Øvre-Sverige med 3 m. p., kun Vårfruberga får 10.⁵⁷⁾ Med bemærkning om, at datteren ligger begravet i Vårfruberga, tilskriver Magnus Benediktson det ligeledes i 1335 4 m. p. — samme beløb som Sko og Askeby fik.⁵⁸⁾ Kong Magnus og dronning Blankas testamente af 1346 begunstigede Vårfruberga, så det fik 50 m. p.⁵⁹⁾ I Drost Bo Jonsons testamente af 1384 tildeltes ethvert kloster 100 m. p.⁶⁰⁾

Med den store tilvækst, navnlig i fast ejendom, var det ikke underligt, at klostergodset voksede således, at der allerede ved fastsættelse af seksårsafgiften til Rom i 1314 pålignedes Vårfruberga 14 m. p. årlig, medens Sko kun betalte 10, Risaberga 8 og Julsta 6.⁶¹⁾ Men konventet var ogsaa om sig i retning af transaktioner.

Den driftige abbedisse Kunigunda bortbyttede i året 1310 3 markland imod godt 3¹/₂, 1312 5 øreland i Upland mod næsten 6¹/₂ i Vestmanland, og i 1319 en otting i Fröslunda på Öland mod et markland i Upland med påstående huse.⁶²⁾ I 1320 giver hun vel 15 øreland i Upland i bytte mod 10, men heraf lå de seks i Gamlaklo-

sters sogn og resten nær ved.⁶³) I løbet af 1334 foretager konventet to mageskifter med Sigge Magnusson, hvorved det får 7 öreland i Gamlaklosters sogn for højst $1\frac{2}{3}$ delvis andetsteds.⁶⁴) Medens disse mageskifter peger på bestræbelser efter at samle godset nær ved klostret, gør ikke alle det. I 1338 giver konventet $11\frac{1}{2}$ ørtugland i Helgarö sogn mod 7 andetsteds i Södermanland, men der bemærkes, at indtægterne af det aftrådte ikke er større end af det modtagne⁶⁵); 1342 erhvervede konventet sig knap $16\frac{1}{2}$ ørtugland i Upland mod 10 i Vansö og et unævnt kontant beløb for værdiforskellen.⁶⁶)

Et fordelagtigt bytte indgik abbedisse Inga i juni 1343 med kongens marsk Anund Finvidson og hans hustru Gunild: klostret fik $34\frac{1}{2}$ ørtugland, hvoraf de 23 i Träquist i Södermanland, resten i Bjugsta i Vestmanland, imod 26 i sidstnævnte landsdel, nemlig i Rytro (Rykern) sogn og Hornby, og ægteparret gav straks ordre til skødes udstedelse, men vilde ikke give klostret erstatning, ifald byttet senere erklæredes ugyldigt. Foruden at skænke en andel i en af sine Södermanlandsgaarde som ren gave afstod ægteparret samme dag konventet med slægtningenes samtykke de 26 ørtuger frit til evigt eje med undtagelse af et enkelt bygningskompleks, imod at konventet, så længe der i Vårfruberga eksisterede et sådant, lod afholde hver 14de dag efter en af ægtefællernes død en sjælemesse med vigilier. Dette aktstykke beseglede kong Magnus, ærkebisp Hemming Larsson, biskop Dender af Strengnäs, biskop Egisl og en del riddere af begge ægtefællers slægt. Imidlertid døde Anund og blev efter sit ønske begravet i Vårfruberga. Enkefru Gunild forpagtede nu i 1347 24 ørtugland (1 markland) af den, konventet havde fået, mod en årlig afgift af 12 tdr korn og $1\frac{1}{2}$ m. p. og med forpligtelse til at tilbagelevere konventet jorden, så snart hun indgik nyt ægteskab. Også her beseglede bisp Egisl, biskop Sigmund af Vesterås m. fl., i selve klostret. Sagen syntes altså klappet og klar, men trods alt bestred Anunds arvinger mageskiftet og forholdt konventet Träquist og Bjugsta, saa det måtte søge Kongens dom; og denne fældedes i 1352 og forpligtede arvingerne til at udlevere de omstridte ejendomme, og vilde de det ikke,

skulde klostret have sine 26 ørtugland tilbage. Dommen forekommer underlig, eftersom kong Magnus selv havde været sigilvidne til, at sidstnævnte jord blev skænket klostret, og ilde var dette tjent med dommen, eftersom det altsammen jo var dokumentfast overdraget det. Det ser ud til, at arvingerne udleverede Träquist og Bjugsta; thi ved et større mageskifte, abbedisse Gertrud Jonsdotter i 1355 afsluttede med Olof Djæken, aftrådte konventet ham på det nærmeste netop $11\frac{1}{2}$ ørtugland i Bjugsta.⁰⁷⁾ Gunild indgik nyt ægteskab med Johan Algotson — uvist hvornaar — men hvad det blev til med jorden, hun havde forpagtet, og altså med messestiftelsen, vides vist ikke. Samme abbedisse Gertrud bortbyttede i 1358 til Eskil Johanson $29\frac{1}{4}$ ørtugland i Vansö sogn mod kun $11\frac{1}{2}$ i Gamlaklosters til Domprovst Johannes Karlson i Linköping og en anden gang 18 ørtug i Upland mod kun $13\frac{1}{2}$ i Södermanland.⁰⁸⁾ Også den senere abbedisse Regiod, hvis navn møder os i tiden 1384—1400, indlod sig paa flere jordebytter, deriblandt et i 1385, hvorved konventet af marsk Sten Bendiktson fik fire ørtugland mere end det afgav, og dertil 20 m. p. kontant. Hun havde en broder, Ingemund, som var sognepræst i Hölö dér i stiftet. Denne forærede hende fem øreland, hvilke hun solgte til Biskop Thord († 1401).⁰⁹⁾

(Sluttes.)

Rejseoplevelser.

Fortalte af *Jakob Olrik*.

(Fortsat.)

Jeg kendte godt fra tidligere Ceremoniellet ved Præsentationen eller rettere den hjertelige og utvungne Maade, hvorpaa de polske Præster plejer at hilse hverandre. Den ligger os kølige Nordboer meget fjern, men vi er ogsaa vidt forskellige fra Polakkerne. Naar to polske Præster møder hinanden, plejer de nemlig at omfavne hinanden og kysse hinanden paa begge Kinder. Den, der bare kender en lille Smule til det nye Testamente, ved, at Kristus og hans Apostle hilste hverandre paa denne Maade. Det, at Judas kyssede Kristus var ikke noget usædvanligt, tværtimod. Og saa underligt det lyder for vore Øren, saa staar

der dog, at Kristus rettede den Bebrejdelse til Farisæeren Simon: »Du gav mig intet Kys.« — De første Gange, jeg var mellem Polakkerne, gjorde jeg nok store Øjne ved at se polske Herrer omfavne og kysse hinanden; jeg følte mig næsten generet ved at se derpaa; men efterhaanden vænnede jeg mig dertil og er nu ikke utilbøjelig til at mene, at det er Polakkerne, der har et ligefremt, varmt og hjerteligt Sind, medens vi Danske er kølige og stive, noget, der paa andre Maader har sine meget store Fordele.

At Hjerteligheden hos Polakkerne ikke blot er en ydre Form, er noget, jeg ved talrige Besøg hos mange forskellige Polakker ved af Erfaring. Jeg protesterer altid kraftigt, naar nogen vil paastaa, at Polakkernes Hjertelighed blot er noget udvortes, mens de i Virkeligheden ikke mener det mindste dermed. Det er ikke Tilfældet. Selvfølgelig er der mellem Polakkerne lige saa godt som mellem andre Mennesker Folk, der hykler Venlighed uden at mene den, men det er ikke mere blandt Polakkerne end andre Steder. Og Polakkerne nærer som Gennemsnit en større Interesse og Kærlighed for deres Medmennesker, end jeg ellers har fundet. Blot dette, at man er et Menneske, et levende Væsen, giver en en særlig Tiltrækning i Polakkernes Øjne, medens man hos os kølige Nordboer finder en langt større Interesse for Sager og Ting. Som Gæst hos Polakker mærker man det i saa høj Grad, at det er som Menneske, der bliver sat Pris paa en. Man bliver meget hurtigt til Medlem af Familien eller Husven, og man bliver behandlet, og man føler sig fuldstændig, som var man hjemme; der er meget lidt med Ophævelser og Anstalter og ekstra Indretninger, men alt gaar i den daglige Gænge. For Ligevægtens Skyld vil jeg tilføje, at paa den anden Side giver Uvilje og Fjendskab sig ogsaa stærkere Udslag hos Polakkerne end hos os; men det fik jeg ikke Lejlighed til at mærke blandt de Polakker, jeg traf paa min Rejse.

Mellem de polske Præster saa jeg nogle andre gejstlige, hvis Udseende i høj Grad tiltrak sig min interesserede Opmærksomhed. Det var nogle tildels kæmpehøje Præster med langt Haar og store, vide Ærmer. Det var rigtige russiske katolske Præster, altsaa ikke almindelige russiske skismatiske Præster som dem, man hvert Øjeblik løber paa paa Gaden i Petrograd, men russiske Præster, der er lige saa gode Katholikker som vi andre. Der var kun nogle faa, og der er i det hele vist kun otte, men det er Begyndelsen til den egentlige russiske Mission, som vor hellige Kirke med Rette maa se hen til med den største Interesse.

Jeg kigede først paa det lange Haar. Man er ikke vant til at se Mænd med langt Haar, saa det virker noget besynderligt i Begyndelsen, men naar man tænker paa

Tordenskjold og Niels Juel o. a., bliver man ret hurtigt enig med sig selv om, at det er for indskrænket at se noget kvindagtigt i det. Kristus og hans Apostle har for den Sags Skyld ogsaa gaaet med langt Haar.

Uden nærmere at vide, hvem det var, kom jeg i Samtale med en af de russiske Præster. Han hed Leonid Ivanovitj Fjodorof (oversat paa Dansk, Leonidas Hansen Frederiksen, lyder det ikke nær saa godt).

Han var en stille og heskeden Mand. Vi talte Fransk sammen, og jeg syntes godt om ham. Den russiske Mission kunde ikke andet end interessere mig, endogsaa i højeste Grad, og jeg sagde derfor til ham, at jeg vilde komme for at besøge ham og høre noget nærmere om den russiske Mission.

Først da jeg havde siddet lidt og talt med ham, blev jeg klar over, at han i Virkeligheden var selve Lederen af den katholske Mission i Rusland; det var der ikke nogen, der havde fortalt mig før. Saa steg naturligvis min Interesse for ham end ydermere. Han havde som ung studeret i Anagni, syd for Rom. Han kunde den Gang ikke studere i selve Rom for ikke at blive opdaget af de russiske Spioner. Han var senere kommen til Rusland som Missionær og var, som man kan tænke sig, ikke undgaaet Sibirien. Nu, jeg tror temmelig sikkert ved Revolutionens Udbrud, var han bleven fri og kunde tage fat paa sin vældige Opgave. Den i Lemberg under Krigen tilfangetagne Ærkebiskop Sjeptizki, der maa have haft en pavelig Fuldmagt til at ordne de kirkelige Forhold i Rusland, vilde have gjort Fjodorof til Biskop, men denne vilde dog hellere vente, til Forholdene kom noget mere i Orden og var derfor endnu kun Exarch.

Vi talte om Udsigterne for den russiske Mission. Det var allerede godt at kunne begynde med en 7—8 indfødte Præster. Af egentlige russiske Katholikker var der maaske en 2—3000, men Bevægelsen i det russiske Folk hen mod den katholske Kirke var ikke saa ringe, og den ortodokse russiske Kirke, der i Virkeligheden byggede paa Czardømmet, var i Øjeblikket nærmest at ligne ved et sammenstyrtet Hus.

De forvirrede Forhold vanskeliggjorde i høj Grad Arbejdet, men der var dog Frihed, og det var mere værd end alt andet. Den fremspirende russisk-katholske Kirke skulde beholde den herlige russiske Ritus, som snarest overgaar den romerske i Skønhed. Det er ogsaa klart, at det russiske Folk hænger ved den Ritus, det altid har været vant til, og den har Kirken heller ikke det mindste imod at lade Russerne beholde.

Exarchen omtalte den uhyre religiøse Uvidenhed, der

herskede i det russiske Folk. Der kunde godt være nogle, der mente, at der f. Eks. var 8 Guder. Det russiske Folk var nok dybt religiøs, men det trængte usigeligt til religiøs Oplysning. Han var begyndt at prædike regelmæssigt, og der kom heller ikke saa faa for at høre, men det var aabenbart, at de moraliserende Prædikener interesserede mere end de, hvori han udviklede Trossandhederne.

Han sagde til mig: »Religiøs udvortes Fromhed er der meget af her. De kan se en Mængde Mennesker, der korsrer sig adskillige Gange for hver eneste Gang, de kommer forbi en Kirke, men tro bare ikke, at det er afgørende for Moralen. Saadan en kan være den største Slubbert. Ja endogsaa de sletteste Kvinder korsrer sig ofte paa Gaden og kiger saa rundt for at se, om man lægger Mærke til dem. Det vil blive meget vanskeligt at faa Folk til at overholde Guds og Kirkens Bud. Det er noget, de ikke er vant til at høre tale om.«

Exarchen — Præfekten vilde vi sige — talte med dæmpet og rolig Stemme, langsomt og uden Iver og Anspændelse. Udtrykket i hans Ansigt var lidenskabsløst, mildt og utvungen, der var ingen rynkede Bryn og ingen ivrige Haandbevægelser, ingen tindrende Øjne, ja ikke engang noget iøjnefaldende fast Drag om Munden. Jeg maatte uvilkaarligt spørge mig selv, om det da ikke var en stor Opgave, han skulde tage fat paa, eller rettere en uhyre Opgave. Tænk at skulle lede den katholske Mission i det vældige ja næsten uendelige Rusland nu efter Czardømmets Fald, at skulle bringe de Hundrede Millioner frigjorte Sandhedens fulde Lys, at skulle tænde den luende Ild i disse Hjerter, hvis Tal synes at overgaa Himmelens Stjerner, disse Hjerter, der allerede ulmede i dunkel Glød, at skulle modtage alle disse mange Børn, der hidtil ved Politi og Spioner var bleven holdt tilbage fra at komme strømmende for at kaste sig i Armene paa deres rigtige Moder, den hellige katholske Kirke.

Var det ikke en Opgave, som, om der blot var den mindste Smule Forstaaelse til Stede, maatte gyde en sydende og hvidglødende Iver ind i Hjertekamrene og fra dem ud til de fineste Aarer. Hvor vilde ikke ogsaa Kirkens og den Hellige Fader, Pavens og saa mange Tusinder, ja Millioner Katholikkers Øjne være rettede med dybt interesseret og spændt Opmærksomhed paa denne Mand og hans Gerning. Jeg huskede selv fra Rom, hvorledes Paven særlig havde spurgt efter en enkelt russisk Præst i det franske Seminar; den Hellige Fader huskede ham efter et Aars Forløb. -- Og hvilke Tjenester vilde Exarchen ikke kunne yde sit Folk, hvilken afgørende Betydning kunde han ikke faa i dets Historie? Ja,

hvilken Plads syntes ikke paa Forhaand sikret ham og hans Gerning i Ruslands og dermed hele Verdens Kirkehistorie; hvor vilde ikke hans Navn som Guds udvalgte Redskab kunne blive velsignet af kommende Slægter i Tal som Bladenes i Skoven. Var der ikke i alt dette baade overnaturligt og rent menneskeligt set nok til at give denne Mand tolv Mands Styrke. Eller vilde ikke utalte Bønner fra Aartier og Aarhundreder bevirke, at den Helligaand næsten maatte komme til Syne i en Lue over denne Præsts Hoved? Maatte man ikke vente, at hans Tale som Apostlenes paa Pinsedagen vilde være saadan, at formiddagsnøgterne Mennesker vilde mene, at han »var fuld af sød Vin« eller en kølig Jurist og Verdensmand sige til ham som til Paulus: »Du raser, den megen Lærdom gør dig rasende.« — Og nu intet af alt dette, kun en, maaske meget venlig og beskeden Præst, men ellers intet. Saa var han vel dorsk, ugidelig eller smaatskaarret, uden længere Udsyn end tværs over Gaarden, slap og kraftesløs, eller for at bruge et Billede, jeg har fra en af mine gamle Lærere i Odense, »som en Karklud, man stiller paa Enden«, et brægende Faar paa det Sted, hvor der udkrævedes en brølende Løve, hvis »Røst raaber i Ørkenen«.

(Fortsættes).

Nye Bøger.

Peter Schindler: Bag Koøje og Klausur. (Pio. 1918. 153 S. Kr. 5,50)

Johannes Jørgensen taler i det nys udkomne femte Bind af sit Livs Legende om »en ung Dansker, klædt som romersk Klerk, en ung Mand, der var hans Søn, ikke efter Kødet, men efter Aanden og efter Hjertet — »ikke af Køds Vilje, ej heller af Mands Vilje, men af Gud« — og hvis højeste Lykke og inderligste Forlængsel var en Dag i Danmark at forkynde Roms Evangelium«, hvilken unge Mand utvivlsomt er Forfatteren til den nysudkomne Digtsamling »Bag Koøje og Klausur«, Pastor Peter Schindler, som ved et underligt Sammentræf dedicerer sin Digtsamling til sin »Ven, Broder og Fader« Johannes Jørgensen.

Dette nære Venskab og aandelige Slægtskab er umiskendeligt i adskillige af Pastor Schindlers Digte. Ikke saaledes at forstaa, at disse Digte kun er en Efterklang af Jørgensens Poesi, men

nisi Johannes lyrasset,
 Petrus non saltasset,

d. v. s. paa almindeligt Dansk: Peter Schindler tilhører

eller er i hvert Fald udgaaet fra Jørgensens Skole, og nogle af hans Digte, f. Eks. Vælske Klokker, er tydeligt paavirkede af denne Digter.

Navnet »Bag Køje og Klausur« forekommer mig ikke ret betegnende eller har i hvert Fald været mig en Skuffelse, da jeg mente, det dækkede over en Samling Digte, der dels duftede af det salte Søvand og Havets friske Brise, dels bragte Pust fra Klosterets sejrige Kampe og stille Fred i Gud. Men intet af dette er Tilfældet, adskillige af Digtene er snarere sære og tunge Sange fra Tusmørkets og Nattens uhyggelige Fantasierverden.

Dog findes der ogsaa mange kønne, ja nogle meget smukke og gribende Digte, som man vil kunne vende tilbage til Gang paa Gang. Af saadanne skal jeg særlig fremhæve »Bod«, »Hundrede Fold«, »Noctium phantasmata« og »Natten og Hjertet« med følgende mægtige Slutning:

Saa længe du endnu brænder,
flakkende Hjerter derinde — Alterlys, Evighedslampe,
saa længe hildes jeg ikke i Nattens koglende Dampe.
End ser jeg klart, Vejen er ikke tabt.
Om mig er Mørke, ja — men jeg kender de Dybder;
det er ej Ørken, ej Øde og Død —
det er Tilværelsens dybe, dunkle Domkirkes Krypter.
Stjernerne er ikke Saar, der sitre og gabe og bløde —
det er livsalige Kerter, der lyser mig langsomt i Møde
fra Altret af Guld, hvor Gud bor i Evighedsvælde —
og vandrer jeg end over Gravsten, der græsseligt gungrer,
saa ved jeg, at Kirken er bygt paa galilæiske Fjelde,
og at Tabernaklet gemmer det Brød, hvorefter jeg hungrer.

Mange andre Digte var det maaske ogsaa værd at fremdrage, men ovenstaaende er i hvert Fald tilstrækkeligt til at henlede Opmærksomheden paa den indholdsrige Digtsamling. Og dog, jeg maa til Slut endnu fremhæve den aldeles pragtfulde »Tunesisk Torso« — vist er Peter Schindler Digter!

Aus Island. Erlebnisse und Erinnerungen. Von Jön Svensson (Nonni). (8°. IV u. 84 S. Freiburg 1918, Herdersche Verlags-handlung. M. 1.—; kart. M 1,50).

Pater Svenssons Bøger har vundet stor Udbredelse i Tyskland blandt Ungdommen, og ikke uden Grund, thi Pater Svensson har en sjælden Evne til at fortælle med Liv og Spænding. Nærværende lille Bog bestaar af to Afsnit: »Island, den herlige Ildø i det brusende Hav« og »Et Eventyr paa Havet«. Det første giver en Række maleriske Skildringer af Islands storartede Natur, det andet er en Ungdomsoplevelse af Forfatterens, noget i Lighed med en anden, han i sin Tid offentliggjorde i *Varden*.

Til Minde om Mgr. Rudolf Kiesler.

Mgr. Kiesler er død.

Vel længe ventet, ja maaske næsten ønsket, at det maatte ske, da Helbredelsen efter den lange, tunge Sygdom ikke kunde haabes mere, men hvor sørgeligt, hvor smerteligt kommer alligevel ikke Budskabet om, at han nu er gaaet bort, den herlige Mand, der i over 25 Aar virkede som Sognepræst ved St. Eriks Kirke paa Södermalm i Stockholm.

Ja, i Sandhed, han var en herlig Mand, en sjælden Mand, en vidunderlig Præst, med et Sind saa lyst og et Hjerte saa mildt og saa blødt som vel kun faa — selv blandt Præster.

Af Ydre den lille Mand — men hvilken Værdighed var der ikke forlenet den spinkle Person med det højt baarne Hoved, den smukt mejslede, store Mund, den kraftigt bøjede Næse og de vidunderlige Øjne. Hvor var de ikke prægtige, disse dunkle brune Øjne, saa levende og straalende, saa kloge og milde, saa varme og glade — men ogsaa strenge — alt efter som Udtrykket skiftede. En myndig Kirkens Mand, en sjælden følende og forstaaende Skriftefader, et varmt og kærligt Menneske.

Hvilken Jubel var der ikke i hans Røst, naar han istemmede det første Gloria efter den lange, triste Fastetid, hvilken vidunderlig Fryd i Blikket, naar han forlod Skriftestolen med den usvigelige Vished malet i det frejdige Aasyn at have aabnet Himlen paa ny for det angervigvne Skriftebarn, hvilken andagtsfuld Spænding i Udtrykket, naar den af ham — selv det største Barn — forberedte Yngling eller Pige modtog den første h. Kommunion, hvilken Uro i ham, naar det gjaldt at hjælpe, og han i sin Fattigdom ikke fandt Vej eller Midler til at gøre det saa godt, som han gerne vilde.

Og hvor glad, hvor forfriskende glad var han ikke ved Sammenkomsterne med de unge eller, og allermest, paa Udflugterne med sin kære Haandværkerforening, der forresten omfattede omtrent alle indenfor Menigheden, uanset Stand og Virksomhed, og hvis Stifter han selv var. Ja, i Naturen udløstes først ret hans dejlige, solglade Humør — hvor frisk istemmede han ikke som den første Sangene paa vore Vandringer.

I det hele taget, ret en Naturens Mand! Hvor levede han ikke op og med i de tre korte, men dejlige Sommermaaneder, Stockholm byder paa; der fødtes en Livsglæde i ham, der rev andre med. Hvor han elskede sit nye Land og sin By; inderst inde sad nok en lille Brod,

en dulgt Længsel efter det tidligt forladte Hjem, — eller vel snarest efter de kære, han havde forladt, og som Aarene efterhaanden tog fra ham. Som faa havde han forstaaet at tilegne sig det nye Land med dets Liv og dets Skikke, hvor det forenedes med hans Tro. Med sin noget haardt accentuerede Tale beherskede han det svenske Sprog til Fuldkommenhed — en ubøjelig Energi hjalp ham over en medfødt Talefejl. Kun faa lagde Mærke til, at Pastor Kiesler stammede.

Og hvor deltagende var han ikke ved Sygelejet. Overhovedet, Mgr. Kiesler var ret en Hjemmets Præst. Dag for Dag, naar Gerningen ved Skolen og Kirken tillod det, var han paa Færde blandt den saa vidt spredte Menigheds Medlemmer, som uden Rangs og Stands Forskel i lige Grad kunde glæde sig over hans Besøg. Det var Fest i Hjemmene, naar Dr. Kiefer arriverede. Munter og kærlig mod de smaa var han utrættelig i at underholde sine Værter, mest om alvorligere Emner, der altid iklædtes en ligesom skemtsom, legende Form, rigeligt istrøet med væglige Tankefrø, der som spirende Sæd efterlodes i Tilhørernes Hjerter.

Ja, hvor meget har han ikke givet sin Menighed, og hvor meget har vi ikke alle at takke ham for gennem de mange Aar. Hvor rigt forstod han ikke at gøre os Livet. Minde hober sig paa Minde, naar vi nævner hans Navn.

Dr. Kiesler var ikke alene en klog Mand, men en kundskabsrig Mand. Hjemme og ude, ogsaa blandt anderledestroende, respekteredes han for sin Viden og sin bramfri Virken. Dr. Kiesler var ikke alene Dr. theol., men ogsaa Dr. philos., og at han kendtes og skattedes ved selve Pavehoffet i Rom, fandt sit Udtryk ved hans Ud nævnelser i 1904 til pavelig Kammeherre med Titel af Monsignore.

Saa kom Sygdommen — pludselig. Et Slagtilfælde under den hellige Messe berøvede ham Brugen af Tale og Lemmer; Lammelsen havde rørt hans ene Side. Men da havde jeg forladt Stockholm, og kun gennem andre erfor jeg om hans stille ensomme Liv, mest inden Døre eller i Rullestol ude, kun lidet i Stand til at dyrke sine Bøger og sin Frimærkesamling, hans Yndlingsbeskæftigelse i Fristunder, nu en rig Arv til hans kære Forening. Hvor lykkelig føler jeg mig ikke over at være skaanet for at se ham saaledes, den kære Sjælesørger, der var mig en saa herlig, trofast Ven, og som jeg nu aldrig skal gense her. Men jeg tror dog, hans glade Tanker, hans stolte Mod, hans sikre Tro har bragt ham over disse sidste stille fire Aar, og jeg ser hans lyse Blik end i den sidste Stund skue

andægtigt betaget mod det hellge, sorgfri Sted, der nu for evigt har indesluttet ham.

Hans Minde vil leve velsignet længe.

Hellerup, den 24. November 1918.

O. Moth-Lund.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Som alle andre Virksomheder har vore katholske Spejdere under den herskende Epidemi maattet holde inde med al anden Virksomhed end Sygepleje og Om-bæring af Sygemad. Søndag den 17. November var Epide-mien dog saa vidt ophørt, at Troppen Øbro 2 (Frøken Linds) atter kunde foretage en Udflugt, som dog ikke gik længere end til Ordrup Krat, hvor der foretoges Øvelser og blev drukket Chokolade omkring Baalet.

Sverige. Mgr., Dr. Rudolf Kiesler, født 1850 i Schwerin og siden 1876 virksom i Stockholm, fra St. Eriks Kirkes Indvielse i 1892 som dennes Sognepræst, er den 20. November efter flere Aars store Skrøbelighed afgaaet ved Døden. Jordfæstelsen fandt Sted fra St. Eriks Kirke den 25. November under stor Deltagelse. Kisten var dækket af et pragtfuldt Blomsterflor, medens Katholsk Haandværkerforening med florbehængt Fane dannede Æres-vagt omkring Kisten. Den højtidelige Handling forrettedes af Sognepræsten, Dr. Edw. Wessel, assisteret af Pastorerne Nordmark, Gijzel og Assarsson. Dr. Wessel holdt en smuk og varmtfølt Tale om den afdøde og hans Gerning. Begravelsen fandt derefter Sted i den smukke Krypt paa Katholsk Kirkegaard. R. I. P.

Belgien. Mgr. Sebastiano Nicotra, titulær Ærke-biskop af Heracléa og Apostolisk Nuntius i Chili, er 1. Ok-tober 1918 af Paven udnævnt til Apostolisk Nuntius i Belgien.

Frankrig. Mgr. Turinaz, Biskop af Nancy og Toul, Kardinal Lavigeries gamle Bispesæde, er den 21. Oktober i en høj Alder afgaaet ved Døden. Biskop Turinaz var en modig Kirkens Mand, der flere Gange med stor Energi havde traadt op imod den verdslige Øvrigheds Overgreb.

Østerrig. I intet andet Land er, ved Siden af de af Krigen fremkaldte Uroligheder, de nationale Modsætninger saa store og skarpe som her. Ikke mindst i Bøhmen gaar Bølgerne højt, det Land, som i Aarhundreder har været Skuepladsen for Sammenstød mellem Tyskere og Czekere. Det er vist her endnu vanskeligere end i Sønderjylland at finde en Delingslinie. Skønt den alt overvejende Del af Ærkebispedømmet Prags Befolkning er katholsk, er der ifølge *Katholische Kirchenzeitung* for nylig begaaet en styg Forbrydelse mod den smukke Mariasøjle i Prag, som

alle, der har besøgt denne By, vil huske stod paa den store Plads foran Tein-Kirken med Tyge Brahes Grav. Efter at der den 3. Novbr. var holdt den sædvanlige Mindefest i Anledning af Slaget paa det hvide Bjerg, drog Tusinder af Deltagerne til Torvet ved Mariasøjlen, hvilken derpaa nogle unge Mennesker løsnede ved Brækjern og væltede med lange Tov, saa at Søjlen og Gudsmoders Bilede klirrende styrtede ned paa Gaden. Som Undskyldning har man villet gøre gældende, at Søjlen var rejst af Kejser Ferdinand II til Erindring om Slaget ved det hvide Bjerg, medens den i Virkeligheden først er opstillet i Aaret 1650 af Kejser Ferdinand III af Taknemmelighed for Prags Befrielse for Svenskerne. Hvad der i denne Sammenhæng næsten berører mest pinligt, er, at der lige overfor Søjlen — rettere Søjlenes Sokkel — staar og har i adskillige Aar staet et Mindemærke for — Johannes Hus.

Rønne. Det katholske Kapels samt Søstrenes (af det hellige Blod) Adresse er: Vimmelskaftet 1.

Præsternes (Dominikanernes) Adresse er: Østervoldgade.

I næste Uge udkommer:

A B C for voksne.

Af F. F. Maurer.

I Lighed med de foregaaende Aar agter undertegnede i Anledning af **Julen** at foranstalte en Indsamling til Fordel for de fattige i Rosenkranskirkenes Sogn. Det er vort Haab, at enhver efter Evne vil yde sin Skærv hertil. De trængende, som ønsker at komme i Betragtning, maa inden den 15. December personlig henvende sig til en af undertegnede eller til Præsterne ved Rosenkranskirken, som ogsaa er villige til at modtage Gaver.

Frk. *M. Muus*, Frk. *M. Hoffmann*, Frk. *Ronge*,
H. C. Ørstedsvej 29 B⁴. H. C. Ørstedsvej 48 A². Lykkesh. Allé 14 C.

Mariakongregationen af Apostlenes Dronning holder Fælleskommunion paa Marias ubesmittede Undfangelsesfest, *Søndag d. 8. December*, Kl. 8 i St. Ansgars Kirke.

Møde med Optagelse af nye Medlemmer finder *Sted Mandag d. 9. December* Kl. 8 Aften i St. Josefssøstrenes Huskapel, Østerbrogade 7 D. Mødet d. 2. December bortfalder af denne Grund.

Røgelse til Kirkebrug kan faas for Kr. 6,17 pr. Pund (heri ikke iberegnet Porto for udenbyes). Man henvende sig til Sakristan Jensen, Bredgade 64, København K.

K.U.F.(K.) Ældreafdelingen har Møde **Søndag** d. 1. ds. Kl. 8 i Stenosgade 4 B. Foredrag om Roald Amundsons Sydpolsfærd. Med Lysbilleder. Derefter Servering og forskellig Uderholdning.

Unio. Mandag den 2. Decbr. Kl. 8¹/₄ læses i Rosenkranskirken en Sjølemesse for Foreningens afdøde Medlem, Frk. *Agnes Fischer*.

Vincentkonferensernes fjerde Generalmøde

finder *Sted Søndag d. 8. Decbr.* (efter Højmassen i St. Ansgars Kirke) Kl. ca. 11¹/₂ i Bredgade 67 o. G. Til Mødet indbydes alle aktive og bidragydende Medlemmer.

Den eucharistiske Forenings Medlemmer bedes erindre Tilbedelsen i St. Ansgars Kirke Fredagen d. 6. Decbr. til de aftalte Tider.

Kirkelig Kalender.

1. Dec. 1. Søndag i Advent.	8. Dec. 2. Søndag i Advent.
2. — M. Bibiana, Jomfru og Martyr.	9. — Marias ubes. Undfang. M. Oktavdag.
3. — Ti. Frans Xaver, Bekender.	10. — Ti. Oktavdag.
4. — O. Petrus Chrysologus, Biskop og Kirkelærer.	11. — O. Damasus, Pave og Martyr.
5. — To. Ferialdag.	12. — To Oktavdag.
6. — F. Nicolaus, Biskop og Bekender.	13. — F. Lucia, Jomfru og Martyr.
7. — L. Ambrosius, Biskop og Kirkelærer.	14. — L. Oktavdag.

Den katolske Højskole.

Møde Tirsdag den 3. December Kl. 8 Aften.

Baronesse *Rosenørn Lehn*: Niels Stensen (Steno). I.

Sangbogen *Sursum corda* medbringes. Nr. 42 og 77 syndes.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4 B. Adgang 25 Øre.

St. Ansgars Kirke. Søndag den 1. Dec. er der ved Aftenandagten Kl. 6 Procession, i hvilken Rosenkransbroderskabet og de unge Pigers Foreninger deltager.

Kalenderen for 1919 er nu udkommet og kan faas paa **Menighedskontoret**, Bredgade 69, 2. Sal o. G. (1-4. Telefon Palæ 654) samt ved Kirkerne og i Bogsalget. Pris **30 Øre**. Ved Indsendelse af 35 Øre i Frimærker tilsendes Kalenderen portofrit. *Ansgariusforeningen.*

Absalonsbøsserne.

Alle Bøsser, som endnu ikke er afhentet, baade tomme og ikke tomme, bedes venligst omgaaende tilsendt Kassereren, Murermester A. V. Günther, Bangertsgade 11.

Nye Bøsser bringes ved Spejdere de første Dage i Decbr. og vil fremtidig **regelmæssig** blive tomt hver anden Maaned, 1ste Gang i Ugen fra 1.—8. Febr. 1919.

Alle, som **ønsker at støtte de unges Indsamling til Absalonsgaard** bedes **snarest anmode om en Bøsse** hos ovennævnte. A. V. Günther, Bangertsgade 11. Tlf. 4110, 9-10 & 5-6½.

Mødreforeningen. Ti. d. 3. Decbr. Kl. 8¼ læses i St. Ansgars Kirke den h. Messe for Foreningens Medlemmer og Anliggende.

Vi bringer herved en hjertelig Tak til alle, der viste Deltagelse ved vor kære Søster **Veronikas** Begravelse. Særlig takkes d'Hr. Gejstlige, der endog hjalp til med at bære vor afdøde Søster til det sidste Hvilested.

St. Josefssøstrene.

For al udvist kærlig Deltagelse ved vor kære Datter

Agnes Fischers

Sygdom og Jordelærd bringes herved vor hjerteligste Tak.

Alfred Rosenwald.

Ida Rosenwald.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. ø. G. 1-4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 49.

Søndag den 8. December.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Halvdan Kejser. Et Jubilæum. — Vårfruberga Kloster. — Rejseoplevelser. — Nye Bøger. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Ordrup. Odense. Polen. — Kollekt. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

433.

To Adventsbilleder.

Advent er begyndt — Beredelsestiden til Jul er kommen. Da staar to Billeder for vore Øjne, to Personer, som har gennemlevet den første, den egentlige Advent, den store Beredelsestid før Frelserens Komme, to Personer, der levede i de sidste Dage før Christi Komme, to Personer, der beredte ham Vejen og kom til at leve sammen med ham. Det var tillige to, som stod Frelseren meget nær, ikke blot i det udvortes daglige Liv, men fremfor alt i det indvortes Kærlighedsliv, to, som Christus elskede højest. Det var to, som forstod at berede deres Hjerter til, at Messias fandt sit Velbehag i dem. Det var Maria og Døberen Johannes.

Og spørger du, hvordan de beredte deres Hjerter til Frelserens Komme, saa finder vi nøjagtig det samme Sindelag og Grundlag i begge Hjerter, det Sindelag, hvorom den h. Clemens M. Hofbauer engang talte til en Ordenssøster, som spurgte ham, hvad hun skulde gøre for at holde en god Advent — han svarede: Vær ydmyg, og vil du holde en meget god Advent, saa vær meget ydmyg. Det var Ydmygheden, som de to store Adventsskikkelser var gennemtrængt af, baade Maria og Johannes.

Da Johannes blev spurgt: »Hvem er du da — for at vi kan give dem Svar, som har sendt os. Hvad siger du om dig selv?« sagde han: »Jeg er hans Røst, som raaber i Ørkenen: Jævn Herrens Vej, som Profeten Isaias har sagt. Jeg døber med Vand, men midt iblandt eder staar han, hvem I ikke kender, han er den, som skal komme efter mig, som er forud for mig, hvis Skorem jeg ikke er værdig at løse. Han skal vokse, jeg skal aftage.« Johannes havde en stor Skare Disciple, som elskede ham, som hang med hele deres Hjerter ved ham; og dog, da Christus kom, sendte han dem alle til denne, for at de skulde slutte sig til ham. »Jeg er kun hans Røst. Han skal vokse, jeg skal aftage.« Og Maria! En Engel blev sendt af Gud til hende for at bebude hende Menneskevordelsen og for at meddele hende, at hun skulde være Frelserens Moder. Hun for sammen og blev forskrækket — maaske fordi hun pludselig saa en Engel og et himmelsk Syn? Nej, men over de Ord, han talte til hende. Hun kunde ikke fatte, at det skulde være hende, som var bleven udvalgt til Christi Moder. — »Han har set til sin Tjenerindes Ringhed. — Se, jeg er Herrens Tjenerinde, det ske mig efter dit Ord!« — Det gav den h. Bernardus Anledning til at sige: »Du hører Jomfruen, du hører den ydmyge. Dersom du ikke kan efterligne den ydmyges Jomfruelighed, saa efterlign Jomfruens Ydmyghed; rosværdig er Jomfruelighedens Dyd, men meget mere nødvendig er Ydmygheden; den første anbefales, den anden befales; til den første indbydes du, til den anden tvinges du ligefrem; om den første siges: Hvo som kan fatte det, han fatte det, men om den anden; Hvo som ikke ydmyger sig som et Barn, kan ikke indgaa i Guds Rige. Du kan godt frelses uden Jomfruelighed, men uden Ydmyghed kan du ikke. Ved sin Jomfruelighed behagede Maria Herren, men ved sin Ydmyghed drog hun ham ned i Undfangelsen.«

Her har du de store Adventsbilleder med den Udrustning, hvormed de gik Herren i Møde; og saa fandt de ham — deres Messias og Frelser. Gaa hen og gør ligesaa, dersom du ønsker, at Julen skal blive en kristelig Jul for dig.

Josef Resch.

Halfdan Kejser.

Et Jubilæum.

Paa Tirsdag d. 10. December bliver det 25 Aar, siden *Halfdan Kejser* efter seks Maaneders Undervisning blev optaget i den katholske Kirke af Sognepræsten ved St. Ansgarskirken, Pastor *Braun*. Havde Kejser oplevet denne Dag, vilde han sikkert have fejret den med en Fest; nu højtideligholder han den — som vi haaber — paa et bedre Sted, og vi maa nøjes med at hædre ham med et Par spredte Mindeord.

Jeg ved ikke, om Kejser nogen Sinde har nedskrevet en Skildring af sin Overgang til Katholicismen. Hvis en saadan findes, var det meget ønskeligt, om den kom frem. Men jeg husker, at han engang mundtlig berørte, hvor grundigt han var gaaet til Værks, og at han bl. a. havde opsøgt en af de lutherske Universitetslærere for gennem Samtale med ham at faa fuld Klarhed angaaende Folkekirken, før han forlod den. Af en vis Betydning synes hans Studieophold i Leipzig at have været; i hvert Fald fortælles det i Kejsers Familie, at han ofte skal være kommen i en lille katolsk Kirke der nede, som af Udseende lignede Frederiksberg Kirke.

Han blev da ogsaa Katholik med Liv og Sjæl, da han havde taget sit Standpunkt. Og han blev en lykkelig Mand i det ny, han havde vundet. Herom har han selv udtalt sig i den uforlignelig skønne Bøn, han skrev under »Smaa Indledninger« her i Ugebladet den 26. September 1915; i denne Bøn staar ogsaa følgende Ord: »Hvor svulmede mit Hjerte, da jeg første Gang fandt Vej til dit sande Hus, da jeg første Gang knælede i Skriftestolen og blev befriet for den Byrde, jeg havde baaret paa i Aarevis og ikke vidste mine levende Raad imod, da jeg første Gang stedtes til dit sande Bord, og da Kirkeaaet efterhaanden oplod al sin Rigdom for mig.« Han var lykkelig over de Livsvilkaar, Kirken skænkede ham, og han elskede dens Lære. I et længere Digt, vi har fra hans Haand, staar der:

... en Dogmetræl kalder man mig,
 et Navn, jeg ikke vil slippe.
 Uløselig bunden viger jeg ej
 et Haarsbred fra Kirkens Klippe.
 Jeg gør ikke Forskel paa smaat og stort,
 den hele Tro er min Himmerigs-Port.

I sin sidst udgivne Bog »Ved den skønne Tempeldør« citerer *Johannes Jørgensen* et Ord af *Mogens Ballin* om, at Kristendommen ikke er nogen »Trøstens Bolig« eller anden Lemmestiftelse, og føjer saa til: »Kristendommen er Berøring med den levende Gud — og den levende Gud er en brændende Ildslue som den, Moses saa i Ørkenen, og som de Ildtunger, der nedsteg paa Pinsedagen.« At ogsaa Kejser trods sin Lykke over at være Katholik har følt Prøvelsens hellige, men smertende Ild, fremgaar af følgende Strofer, der kan synes dristige, men dog ikke er andet end et dybt troende og tilidsfuldt haabende Hjertes Veraab i Modgangens Time:

Din Vilje ske som i Himlen
 saaledes ogsaa paa Jord! —
 Hvor kan de falde os svære
 de hellige Bønnens Ord,
 naar Hjertet i Sorg sig vaander
 og skriger ud af sin Ve:
 Herre, Gud Fader i Himlen,
 du lade min Vilje ske!

Hvad kan det hjælpe, om Læben
 end beder den gamle Bøn,
 naar dybt i Hjertet en Stemme
 forskræmt dog hvisker i Løn:
 din Vilje vorde i Himlen,
 o Gud, men paa Jorden her,
 Herre, Almiskundheds Fader,
 giv mig mit Hjertes Begær!

Det er jo dit eget Løfte,
 almægtige Herre, Krist:
 alt, hvad i Tro vi begærer,
 det vil du give os vist.
 Det Ord, det kan aldrig rokkes,
 du farer aldrig med Svig;
 jeg holder dig fast ved dit Løfte,
 min Herre i Himmerig!

Den, der har skrevet disse og de foran anførte Ord, der kommer fra et Hjerte i Fryd og et Hjerte i Sorg, var ikke blot en trofast, men ogsaa en taknemlig Søn af Moderkirken, og han viede den alle de Kræfter og al den Tid, hans Virksomhed som Gymnasielærer levnedede ham. I Ugebladets Artikel om Kejser efter hans Død gjordes der udførligt Rede for det betydelige Arbejde, han har udført iblandt os. Blandt andet er vor smukke Messebog og den nye Salmebog for en overvejende Del Værker fra hans Haand. I dem begge bærer de Bidrag, der skyldes

Kejser, Vidnesbyrd om noget af det bedste i hans Person og i det, han frembragte. Som han paa Grund af sin beskedne Naturlighed forsmaaede de store Fagter og de fede Fraser, saaledes udmærker baade hans Prosa og hans Poesi sig ved en velgørende Jævnhed, Klarhed og Fordringsløshed. Han var ikke af den Mening, at et Digt maa være taaget og sjusket for at være smukt, og han brød sig ikke en Døjt om den meningsløse Dybsindighed. Derfor skal de Salmer, han har skænket os, ogsaa nok staa deres Prøve i Aarenes Løb. Nogen høj poetisk Flugt er der ikke over dem, men de er alligevel udmærkede, som de er. Det bedste kan som bekendt nemt blive det godes Fjende og forstyrre Glæden over de rige Gaver, der forundes os; vi bør ikke udsætte os for denne Fare ved at glemme, hvad Halfdan Kejser har skænket os i sine religiøse Salmer og Sange, men være taknemmelige for, at han har lagt os Bønnens og Lovprisningens Ord paa Læberne i et Indhold og i en Form, der svarer til vor Trang og er et Udtryk for vore egne Tanker, naar vi gennemtrænges af Troens, Haabets, Kærlighedens, Smertens og Lykkens Følelser.

De nævnte Egenskaber ved Kejsers Produktion og Person havde han foruden lykkelige Gaver fra Gud især ogsaa sin Danskhed at takke for. Hans Karakter rummede nogle af vore bedste Egenskaber, Ærlighed, Godmodighed og Had til alt, hvad der er forlorent og opstyttet, og han elskede sit Land og sit Sprog indtil Sværmeri. Hvor vilde Kejser ikke have jublet paa sin egen stilfærdige Maade, om han havde oplevet Tiden nu, da Sønderjylland atter skal forenes med Danmark. Om det danske Sprog skrev han i 1891 nedenstaaende Digt, der ledsages af følgende Note: »Min første Ungdoms ærgerrige Drømme var at blive en fremragende Videnskabsmand i dansk Filologi eller en betydelig Digter, men nu er jeg glad for blot som Lærer at faa Lov til at tjene Dronningen.« Digtet lyder:

Jeg ved den fejreste Dronning
blandt alle Jomfruer unge;
fuldtvel tør jeg hende nævne;
hun kaldes den danske Tunge.

Paa hende min Hu har leget
alt i saa mange Aar.
Mig lysted den Mø at vinde;
thi fo'r jeg til hendes Gaard.

Vel aabned Porten sig ikke,
saasnart jeg nævned mit Navn;
jeg var ej den rette Svejdal,
hvem Møen tager i Favn.

Men nær hendes Højsædestøtter,
hvor hun straalere som klaren Sol,
der fandt jeg en Plads i Rækken
at vogte den Dronningestol.

Halfdan Kejser var en god dansk Mand, et dygtigt Menneske og en from katholsk Kristen, som det er en Lykke at have kendt og staaet nær. Han har som en ydmygt tjenende Søn af sin Kirke tilført vort lille katholske Samfund her hjemme betydelige Værdier. Takken herfor kom frem ved hans altfor tidlige Død, og vi vil forny den i Form af en Bøn for hans Sjæl paa den Dag, da det bliver et kvart Aarhundrede, siden han indlemmedes i Kirkens Samfund.

Th.

Vårfruberga Kloster.

Af Edw. Ortvad.

(Sluttet.)

Om end der ikke foreligger mere end et enkelt bevis, turde det have været en ikke helt ualmindelig måde at få jord opdyrket på, når abbedisse Inga i sommeren 1347 overlod en mand klostrets skov i Taxunge paa syv år. Afgiftsfrit måtte han bo i skoven, efter klostrets nærmere anvisninger rydde i den med økse og ild, så og høste på det således ryddede, og avlen var hans, han kunde opføre og udleje bygninger; men naar de syv år var omme, skulde han vederlagsfrit afstå konventet det hele til eje. Og syntes dette i løbet af den nævnte periode, at manden, Inge-mund Svaxtkulle, ikke gjorde arbejdet, så konventet kunde være tjent med det, kunde det uden videre ophæve kontrakten og akkordere med en anden, om det vilde.⁷⁰⁾

Vårfruberga kunde glæde sig ved biskoppernes velvilje og gentagne besøg. Ærkebisp Henning Larsson fritog senest i 1345 klostrets ejendom i Svinagarn sogn i Upland for bispetiende i hans levetid; ligedan gjorde hans efterfølgere Peter Tyrgilson 1354 og Birger Gregorson 1370.⁷¹⁾ Fra Rom skaffede konventet ligesom de øvrige sig stadfæstelses-, værne- og privilegiebulla; således fra Johannes XXII en i 1324, fra Benedikt XII i 1335 o.s.fr. Ligeledes breve

fra kongerne. Iblandt disse er et fra marts 1359 et særligt bevis for kgl. gunst, idet nemlig Erik XII Magnusson undtog Vårfrubergas undergivne fra de opbud til krig, som han nylig havde udstedt.⁷²⁾ Af særlig kulturhistorisk interesse er kong Albrechts i september 1377 givne brev, ved hvilket der med rådets samtykke tilstås konventet ret til at sætte spyd og fælder for ulv, bjørn, elg og andre dyr i klosterskovene.⁷³⁾

Konventet fik god brug for både bisp og konge og pave for at værgе sin ret. 13. juni 1343 udfærdigedes en skrivelse fra Clemens VI til biskoppen af Vesterås, Egisl Håkonson om, eventuelt ved offentlig bandlysning, at fremtvinge udleveringen af en del naturalieafgifter, som nogle personer — konventet vidste ikke hvem — havde berøvet det og holdt skjult.⁷⁴⁾ Med domprovst Nils Magnusson i Strengnäs havde konventet en langvarig tvist om jord. Den endte 1344 uden rettens mellemkomst, da provsten i nærvær af kong Magnus, ærkebisp Henning, biskop Frender af Strengnäs m. fl. ved åbent brev tilsikrede konventet fem ørtugland og tre torper i Roshøj i Södermanland, som det ved hans død skulde komme i besiddelse af. Til gengæld lovede konventet, at så længe klostret og konventet var til, skulde det holde en årlig, sungen, højtidelig sjælemesse for provsten, med vigilie sungen efter forudgående dags vesper. Hans endelige testamente giver desuden nonnerne Rangfrid Thorstensdotter og Ingeborg Ragnosdotter hver et stykke kortristklæde.⁷⁵⁾ I sommeren 1346 kom kong Magnus selv til Fodö for at dømme i en jordtvist mellem konventet og hr. Sigge Magnusson; sammen med biskopperne Egisl af Vesterås og Thomas af Vexiö samt riddere o. a. tog han selv det omtvistede i øjesyn, og dommen faldt i klostrets favør. Tillige fastsattes det, at kom fremmede kreaturer indenfor græsegærdet, som nu blev sat, kunde de indfanges, og vilde ejeren have dem tilbage, måtte han løskøbe dem, men tog han dem med magt, skulde han bøde 40 m. p.⁷⁶⁾ Ved to råfstetingsdomme i 1386 fik klostret med held forpagtet sin ejendomsret til en del af Svertingsö og til engen Axnö, begge i Södermanlands Jäderssogn, som væbner Erik Valdemarson uberettiget havde indhegnet til sin ejendom.⁷⁷⁾

Og 1400 fik abbedisse Regimod herredsdøm over to andre herremænd angående nogle lodder i Barva sogn i Södermanland.⁷⁸⁾ Over nogle bønder fik hun herredsdøm i 1397 i anledning af et ålefiske ved Alöö i samme landsdel, og da bønderne desuagtet vedblev med sine indgreb i klostrets fiskeriet, fik dets sysselmand hr. Erik påny herredsdøm imod dem i 1400.⁷⁹⁾

Som et vidnesbyrd om det gode forhold til andre ordener står broderskabsbreve fra Johanniterridderne i 1398 og Minoriterne i 1412.⁸⁰⁾

Vårfruberga havde som tilsynsførende abbeden af Juleta, hvis samvirken vi ganske vist ikke hører noget til i klostrets historie. Abbed Johannes klagede til Rom over, at Strengnäsbisperne gjorde indgreb i hans rettigheder som foresatte, og at nonnerne var opsætsige imod ham. Bonifacius IX pålægger da i juni 1403 bisperne af Vesterås og Skara at undersøge forholdene og at tvinge nonnerne til underkastelse. Men klagen, der vel nærmest tog sigte på Skokloster, synes uberettiget, hvad angår Vårfruberga. Thi vel nok på ny foranledning, af abbed Magnus, afgav abbedisse Cecilia med hele konventet d. 9. juli 1421 den bestemte erklæring, at klostret altid havde holdt sig troligt til Juleta.⁸¹⁾ Trofasthed på dette punkt, der medførte kyndigt og strengere tilsyn, om end visitation kun hvert tredje år, var påbudt og er os en borg for konventets troskab mod regelen også på andre punkter. Når erklæringen tillige udtaler, at ingen foruden abbeden har at blande sig i klostrets sager, og at under straf maa ingen meddele udenforstaaende noget om dets interne sager, tager konventet selv stilling imod eventuelle biskoppelige indblandingstilbøjeligheder.

Denne troskab ødelagde dog ingenlunde konventets gode forhold til prælaterne. Under 22. november 1410 udgår fra pave Johannes XXIII ordre til biskop Brynjulf Karlson af Skara om selv ved anvendelse af censur at skaffe nonnerne nogle besiddelser tilbage, som var dem berøvede. Og på provincialsynoden i Arboga i september 1412 truer ærkebisp Johannes Gerkerson tre herrer med ekskommunikation, hvis de ikke inden fjorten dage afgiver til Vårfruberga forskellige det tilhørende jordejendomme, de ulovligt havde sat sig i besiddelse af.⁸²⁾ Den af kong

Erik af Pommern stiftet påtvungne biskop Andreas Johannis var d. 25. januar 1419 i klostret og udlovede her 40 dages aflad på en mængde årlige festdage »til alle virkelig bodfærdige og ærlig skriftende, så ofte de kom andægtig til klostret« og ydede hjælp til dets bygning eller udstyr. Lignende aflad bevilgede biskop Tomas 1441.⁸³⁾

Foruden særlige lejligheder til at besøge det så nær ved bispestaden liggende kloster havde stiftsbiskopperne jævnlig anledning til at komme til Fodö, nemlig til kirkevisitatsen. I Taxa procurationis fra 15. århundrede findes den sikkert gamle bestemmelse, at Gamlakloster skal yde bispen og hans følge to døgn herberge (»nathold« under visitatsen, altså et for Fodö kirke og et for Helgarö).⁸⁴⁾ På det under legaten Vilhelm af Sabinas ledelse afholdte koncil i Skeninge 1248 var det fastsat, at bisperne og følge ikke måtte rejse med over tyve heste.⁸⁵⁾ Natholdets to døgn beregnedes i Linköping stift officielt til en værdi af 1½ m. s. og 4 mål (*melretæ*) honning, men i Strengnäs stift kun til 1 m. s. og 2 mål.

Fra Gamlakloster er følgende beretning opbevaret:⁸⁶⁾ »I Herrens år 1413 i de 40 dages faste blev klokkeren (ringeren) svært syg, så han blev fuldstændig vanvittig og hverken kunde noget eller forstod at spise eller drikke eller undgå ild og vand og derfor maatte holdes under opsig, da han i sin rasen sønderrev, hvad han fik fat på. Han blev herved så afkræftet, at der ikke var andet end skind og ben tilbage. Den sygdom holdt ved i over fjorten dage. For hans helbredelse gjorde hans nærmeste løfter til forskellige helgener, men det hjalp ingenting. Omsider lovede de, at, blev han rask, skulde han gå til den sal. Niels af Linköpings grav og der ofre en menneskefigur af voks. Så snart løftet var gjort, faldt den vanvittige i søvn og sov hele to døgn; så stod han op med fuld bevidsthed uden at mærke hverken raseri eller smerter og priste Gud i hans helgen.« Med sine vidner mødte han i Linköping i Kristi legems oktav, og med dem af lagde han overfor fire tilforladelige mænd paa Guds hl. evangelium ed på, at ovenstående er sandhed.

Blandt de kgl. værnebrevne kan nævnes det, Erik af Pommern udstedte i Slesvig by i året 1437, og det, Kri-

stiern I i 1457 udfærdigede på Strengnäsbispen Sigge Ulfsons gård. Sluttelig fik det sit sidste den 10. august 1526 af Gustaf Vasa, som ved det fremdeles overlod nonnerne de kgl. bøder af deres landbønder.⁸⁷⁾ Dengang var klostrets sidste abbedisse, Märete Henriksdotter, ved styret. Men 7. februar 1529 får Söfrin Andersson klostret i forlening indtil videre, og i januar 1531 tilstiller kongen abbedissen besked om, at Ernest Jönsson skal have sit tilhold i Vårfruberga med sine karle.⁸⁸⁾ Allerede i 1537 nedbrødes komplekset, og materialet blev ligesom Mariafreds brugt til opførelse af det kgl. slot Gripsholm, dels til Strengnäs domkirke. En kgl. foged forblev på stedet. Om konventets skæbne synes der ikke at foreligge oplysninger.

Rejseoplevelser.

Fortalte af *Jakob Olrik*.

(Fortsat.)

Og dog, der var noget over Leonid Ivanovitsj, som ikke rigtig kunde faas til at passe med denne sidste Opfattelse, der var noget over hans stille, jævne Adfærd, noget, der stod i Forbindelse med det fjerne i hans Blik, noget, som understregedes ved hans Fangenskab i Sibirien og ved Ærkebiskop Grev Szeptyckis Iver for at faa ham viet til Biskop og hans egen Vægning derved, før Rom havde haft Lejlighed til i Ro at kunne ordne Sagen; der var noget over hans hele unseelige Adfærd og hans hakkende Fransk, der maatte bringe en paa den Tanke, at mindre, end det saa ud til, var der i hvert Fald næppe i ham, men det kunde jo ogsaa være, at der var mere. Ja, hvad var det, der gjorde, at jeg mere end ved andre havde lagt Mærke til hans ubekymrede og naturlige Maade bare at spise sin Morgenmad paa. Hvorfor husker jeg særlig hans stilfærdige Maade at kige i Avisen paa. Var det, fordi der i disse paa ingen Maade særlig smukke Øjne, eller snarere bag ved, dog syntes at være noget glødende, som under Aske? — Aa, nej! der kunde jeg dog for let tage fejl. Den Glød lod sig ogsaa mere ane ved Hjælp af noget andet. Var det da den afklarede Ro og Ligevægt, der prægede hans hele Adfærd. Aa nej! Ro og Ligevægt kan ogsaa skyldes Søvnighed og Slattenhed eller det, at en er saa lavt nede, som han kan komme, som Stenen, der ligger halvt nede i Jorden eller som Pendulet paa et Bornholmerur, der er gaaet i Staa. — Det

gjorde nu dog ikke Indtrykket, at det var denne Slags Ligevægt, Leonid Ivanovitsj var i, nej, det var ikke Pendulets Ligevægtstand, men snarere netop det omvendte, nemlig Taarnets eller Spirets, saadan som den gyldne Naals paa Czarernes Gravkirke i Peter Paulsfæstningen. Ogsaa Kirkespiret er i Ro og Ligevægt ligesom Pendulet. Men, naar Pendulets Ro er Tegnet paa den største Slaphed og Eftergivenhed overfor det, der drager nedad, saa er Kirkespirets Ro Tegnet paa lige det modsatte. Der er vel næppe nogen Bygningsform, der kræver mere i Retning af Kraft og Styrke, Kløgt og Snilde, indre Overensstemmelse og Smidighed end netop Taarnets og Spirets; og som i Stenenes, Tømmerets og Staalets Verden, saadan ogsaa i Aandens. Der er altid noget umiddelbart betagende ved de høje Taarne og de himmelstræbende Spirs Ligevægt i Storm og Stille, derfor smykker f. Eks. det skønne København sig med det ene efter det andet; men saadan er det ogsaa i Aændernes Verden. Der var i den stille og rolige Maade, hvorpaa Leonid Ivanovitsj omtalte sin uhyre Opgave, noget af denne betagende Ligevægt. Hans Sind havde holdt til de haabløse Udsigter under hans skjulte Ophold i Anagni og senere i Sibiriens Fængsler, og nu blev det roligt overfor de store og glimrende Udsigter og den indre Begejstringsstorm. Det Kirkespir holdt til Østenstormen, og det gav sig ikke til at svaje for Vestenvinden. Men hvorfra fik det den store Styrke, for der skal ofte mere til at holde sig overfor den indre Begejstrings flyvende og lune Medvind end overfor den ydre Storm og Regn, der pisker en i Ansigtet.

Og jeg fik set den indre Konstruktion. Vi talte om, hvordan der skulde tages fat paa Missionsarbejdet; det var, som det saa ud til, et ganske uoverkommeligt Arbejde, der forestod. Jeg spurgte om hans Planer. Han smilede og sagde: »Kun Gud og han alene kan gøre det.« Det var af disse og hans andre faa Ord — paa daarligt Fransk — klart, at han havde givet hele sin Gerning hen i Guds Haand og til hans Førelse og Ledelse, ligesom han ikke ventede sig noget som helst af sine egne Evner og Kræfter og Planer. Deraf kom det Genskin af Sjælero, der var over hans Væsen, det, som den 130. Psalme udtrykker ved Ordene: »*Sicut ablactatus est super matre sua,*« »som Barnet, der er mættet ved sin Moders Bryst.«

Sin Gerning, sin Kirkebygning havde han til Grundvold og bærende Kraft givet Guds Forsyn, og naar han derfor skulde blive nødt til at forlade den, behøvede han ikke at vende sig, om man raabte: »Mester, Mester, Taarnet hælder«, det skulde nok staa.

At sidde og tale med Leonid Ivanovitsj var som at

stirre ned i det stille Vand, dette stille Vand, der har den dybe Grund. Det er velgørende, man rejser sig udhvilet, forfrisket og glad og med en klar og god Erindring, en Erindring, som nok kan dukke op engang i vanskelige Tider eller under afgørende Overvejelser. For mig vil dette være Mindet om en, der ikke var Stormens og ikke Ildens og endnu mindre Jordskælvens Mand — men meget mere, den stille sagte Susens, den, hvori Gud bor.

Under mit Ophold i Petrograd arbejdede jeg paa at lære noget Russisk. Sammen med en ældre, dansk Artillerikaptajn, en sjælden elskværdig og fornøjelig Mand, tog jeg Timer hos en russisk Officersfrue. Min Skolekammerat og jeg maatte begynde med at lære Bogstaverne efter en ABC for smaa Børn. ABC'en fortalte om den lille søde Natasja (Nathalie) og hendes smaa yndige Blomster, og der var pæne smaa Billeder af den nævnte unge Dame og de Ting, der hørte til hendes Interesseskreds. Det var næsten lidt for rørende for os to gamle Skoledrenge. Min Kammerat, hvis Tunge til Stadighed slog Klik under Forsøgene paa at udtale de russiske Lyde, kom med adskillige Indskudsbemærkninger paa Dansk; det var af den Slags, der uvilkaarligt falder en rask og gemytlig Militær af den ældre Skole i Munden, og de blev derfor gerne ledsaget af et: »Ja, undskyld, Hr. Pastor!« Det var mig ikke muligt at bevare Alvoren, saa Fruen eller Jevgenia Konstantinovna, som hun ønskede at kaldes, sad og saa paa os med sine store forundrede »Hjorteøjne« (for at citere et højst træffende Udtryk af Franz v. Jessen). Hun var nu en meget venlig og behagelig Dame, og hun syntes godt om Kaptajnen. Han optraadte i Almindelighed i civil Paaklædning, men en Dag optraadte han i Snorefrakke. Jeg vil nu indskyde, at der ikke er ret mange Ting i denne Verden, som Mennesker har lavet, og som man kan kalde fuldkommen skønne. Til de forholdsvis faa, jeg har truffet paa, hører særlig Rafaels »Den Sixtinske Madonna,« Pius IXs Gravkælder i Kirken San Lorenzo fuori le mura ved Rom, Giottos Kampanile i Florens og saa — omend paa et lidt andet Felt — det danske Artilleris Snorefrakke. Snorefrakkens Virkning paa Fru Jevgenia Konstantinovna var aldeles overvældende. Øjnene stod stive i Hovedet, hun strakte Armene i Vejret og udstødte et Jubelraab. Men han saa nu ogsaa brillant ud, den gamle Kaptajn! Og vor Lærerinde, som Officersfrue, havde Forstand paa Uniformer. Jeg følte mig helt stolt paa mit Fædrelands Artilleris Vegne.

Det varede højst to Timer, saa kunde jeg ikke holde Natasja og hendes smaa Blomster og hendes lille Spade ud mere, og saa gik jeg hen i en Boghandel og købte mig

Tjechovs Fortællinger, noget, der nogenlunde svarer til f. Eks. Herman Bangs hos os. Trykbogstaverne kunde jeg saa temmeligt, og Russisk ligner Polsk, og saa begyndte jeg at læse uden Leksikon eller noget. Jeg havde ved Købet sikret mig, at Fortællingerne ikke var sørgelige. Jeg kunde nok forstaa noget af dem, og jeg mærkede mig særlig et Udtryk til næste Dag hos Jevgenia Konstantinovna. Da vi var kommet, fortalte jeg hende — Undervisningen foregik paa Fransk — at jeg havde købt Tjechovs Fortællinger og var begyndt at læse i dem. — »Men hvordan vil De bære Dem ad med at forstaa dem?« spurgte hun paa Fransk. — »Otsjen prosto« (det er ganske ligeud ad Landevejen) svarede jeg paa Russisk med det Udtryk, jeg havde været saa heldig at finde og forstaa den foregaaende Aften. Hjorteøjnene blev igen stive af Forundring.

En Dag var Kaptajnen forhindret, og jeg var alene til Time. Vi havde næppe begyndt Undervisningen, før det ved en tiltædig Anledning foer ud af Jevgenia Konstantinovna: »*Qu' est-ce que c'est un couvent?*« »Hvad er i Grunden et Kloster for noget?« Saa maatte jeg til at fortælle hende det, og det blev til en lang Samtale om den katholske Religion, saa Russisk blev der ikke mere af i den Time. Hun lyttede til med største Interesse og vedblev at spørge og syntes udmærket godt om meget af det, jeg fortalte hende. Da hun imidlertid kom ind paa Livet efter Døden, og jeg maatte fortælle hende, at baade Himmel og Helvede varede evigt, var det øjensynligt, at her blev der rørt ved et ømt Punkt hos hende. Det evige Helvede vilde hun ikke gaa ind paa. — Ja! hvis man bare kunde faa det evige Helvede væk ved at nægte, at det var til, saa tror jeg ogsaa, at jeg vilde gøre det.

(Fortsættes.)

Nye Bøger.

Jon Arasons religiøse Digte, udgivne af Finnur Jonsson. (Høst. 1918. 79 Sider. Kr. 1,75.)

Professor Finnur Jonsson har ydet baade Litteratur og Videnskab en stor Tjeneste ved at udgive Jon Arasons*) religiøse Digte. Denne ny Udgave har han forøget med en Afhandling paa 24 Sider om Digtenes Form og Indhold. Alle Jon Arasons længere religiøse Digte findes i Biskupasøgur, men des værre ikke altid i deres oprindelige Skikkelse. I Reformationens første Periode har de under-

*) Sidste katholske Biskop paa Island, myrdet den 7. Novbr. 1550, fordi han ikke vilde afsvære den katholske Tro.

gaaet nogle Forandringer. Den lærde og sagkyndige Rigsarkivar, Dr. Jon Thorkelsson, siger: »Da Biskop Gudbrand udgav sin Visebog 1612, tog han ganske vist nogle katolske Digte med, men man mente dengang, at det hverken kunde taales eller voves at udgive dem, som de var; de blev derfor rettet og forandret i mange Maader, naturligvis i luthersk Retning. Saaledes lod han trykke et af Biskop Jon Arasons Digte, som kaldes Davidssangen. Dette Digt kendes nu kun saaledes, som det staar der, men det er alle enige om, at adskilligt deri maa være blevet forandret, naturligvis stadig i luthersk Aand.«

I den nye Udgave har Professor F. Jonsson givet os Jon Arasons Digte efter de bedste Kilder. Lad os nu høre, hvorledes Islænderne selv bedømmer den store katolske Biskop Jon Arason og hans Digte.

Professor Finnur Jonsson kalder ham sin Tids største Mand og største Aand. Om et af Digtene siger han: »En dyb religiøs Følelse og Troens faste Overbevisning gennemtrænger Digtet— det hele er ikklædt en Sprogets Dragt, der fra den Tids Standpunkt er ulastelig, det er let og flydende, rent og kraftigt; der findes ingen unaturlige Udtryk, ingen Svulst, ingen forstyrende Kenninger.« Professoren tilføjer: »Hvad her er sagt om Pgr. (omtalte Digt), gælder i Virkeligheden alle de øvrige Digte.«

Den forrige lutherske Biskop for Island, Thorhallur Bjarnarson, udtaler sig paa følgende Maade: »Nationalt er Jon Arasons Minde for os, og vi løfter Hovedet højere som Islændere paa Grund af ham. Han rager saa højt op! Han er saa storskaaren i sin Overlegenhed. Han er Digtetekunstens store Mester, og han lever paa Folkets Tunge, ganske ligesom vore Tidens bedste Skjalde.«

Rigsarkivar, Dr. Jon Thorkelsson, siger i en Tale, som han holdt den 7. Novbr. 1910: »Jon Arasons egen litterære Virksomhed var af umaadelig stor Betydning for hans Tid. Hans Digte er saaledes i alle Henseender de mest storslaaede og overhovedet de betydeligste Digte i det 16. Aarhundrede, og det endog, om man gaar længere frem i Tiden. Og dette gælder saavel de alvorlige, religiøse Digte som de humoristiske og polemiske. Mindre kendte er hans Rimur-Digte, men der kan vistnok ikke være nogen Tvivl om, at adskillige af vore ældre Rimur er til Dels digtede af ham. Det er mere end blot en Hypothese, at den allerbetydeligste af vore ældre Rimurbøger og en af de mærkeligste religiøse Digtsamlinger fra de Tider er nedskrevet med Jon Arasons egen Haand. Jon Arason er saaledes ikke alene en stor Mand i dette Lands Historie, men ogsaa i dets Litteratur.« Skade, at kun saa faa her i Danmark er i Stand til at læse Jon Arasons Digte i andet end Oversættelse.

A. Kerckhoffs: *Fire Foredrag om Spiritismen*. (København. Thaning og Appel. 1918. 110 Sider.)

Sognepræsten ved St. Laurentii Kirke i Roskilde har i disse Dage udsendt en Bog, der vistnok vil finde mange Læsere og vække stor Interesse. Efter Forfatterens Ønske skal jeg i Stedet for en egentlig Anmeldelse aftrykke Hr. Pater Breitung's Forord til Bogen. Det lyder saaledes:

Ved den højærværdige Forfatters Venlighed fik jeg Lov til at gøre mig nærmere bekendt med Manuskriptet til foreliggende Skrift, og jeg fandt deri en saa mangfoldig og grundig Belæring om det ellers saa vanskelige Emne, Spiritismen, at jeg anser det for rigtigst at gøre baade mine Trosfæller og alle de mange alvorlige Kristne her i Landet opmærksomme paa denne rige Kilde til sund og interessant Oplysning angaaende Spiritismens gaadefulde Fremtoninger.

Lad mig dog straks sige, at Bogen hverken skal eller vil betragtes som Morskabslæsning; dertil er Emnet for alvorligt og vigtigt. Vi advares her nemlig mod en truende Fare for vore Sjæle, ja, vi kan gerne sige, mod et af Helvedes mest underfundige og farlige Angreb paa vor Tro og paa al overnaturlig Aabenbaring. Farligt er dette Angreb, fordi det finder en Forbundsfælle i os selv, den alle medfødte Nysgerrighed. Men underfundigt er det især derved, at den onde Fjende, siden han ikke mere saa godt kan friste Folk med den materialistiske Vantro, hvis aandforladte Tankeløshed saa temmelig har mistet sin Tiltrækningskraft, nu paa een Gang optræder som Forsvarer for Sjælens Udødelighed, rigtignok kun for des virksomere at bekæmpe Aabenbaringstroen med rationalistiske og umoralske Lærdomme.

Af denne Grund er det, at jeg fremfor alt gerne vilde henlede de højærværdige Sognepræsters og alle Sjælesørgeres Opmærksomhed paa dette Skrift; men dernæst vilde jeg ogsaa særlig anbefale det til Lærere og Opdragere, til alle dannede og især til Akademikere. De førstnævnte vil med Lethed overbevise sig om, hvor ypperligt Skriftet er underbygget med Filosofiens og Theologiens solide Principper og Lærdomme. Men ved opmærksomt at følge Forfatterens rolige og metodiske Fremstilling Afsnit for Afsnit — helst under stadig Orientering i den omhyggeligt udarbejdede Indholdsfortegnelse for altid klart at se, hvor vidt Bevisgangen er naaet frem — vil ogsaa Lægmænd med Lethed og Sikkerhed faa et dybere Indblik i Aanderne og Menneskesjælens Erkendelses- og Virkeevner. Og med den voksende Indsigt vil af sig selv Interessen for de vigtige Emner vokse, selv bortset fra, at de mange interessante Foreteelser, der omtales, f. Eks. Tankelæsning,

afdødes Tilsynekomst, Scener fra spiritistiske Seancer, Heksen af Endor, Erfaringer med »Medier« o. s. v., yderligere vil bidrage til at skærpe Opmærksomheden og fængsle Interessen.

Derfor tvivler jeg ikke om, at de, der har fulgt Forfatterens klare Tankegang gennem de fire Foredrag, fuldtud vil bifalde hans afgørende Konklusion i Slutningen af det sidste Foredrag: »De spiritiske Fremtoninger kan hverken tilskrives Gud eller de gode Engle eller de afdødes Sjæle; det er et Værk af de »faldne Engle«. Men saa følger af sig selv for enhver alvorlig Kristen den faste Beslutning ikke blot at sikre sig selv paa Sjæl og Legeme for Spiritismens Farer, men ogsaa at bevare sine Børn og Slægtninge, sine Venner og Bekendte for Berøring med Spiritismens dødbringende Smitte.«

Peter Schindler: Hvad kan vi vide om Guds Tilværelse? (Katholsk Forlag 1918. 13 Sider. 20 Øre.)

Kort og klart og gennemsigtigt fortælles her paa den allerjævneste Maade om Beviserne for Guds Tilværelse, hvilke der fra protestantisk Side mange Gange er ladet haant om, men som dog er af største Vigtighed for ethvert tænkende Menneskes Gudserkendelse og altid vil beholde deres fulde Berettigelse. Det er fornøjeligt at læse saadan en lille filosofisk-theologisk Afhandling uden de sædvanlige faglige Kunstord og saa lige til, at enhver Murerlærling og Bydreng vil kunne forstaa hvert evige Ord. Forfatteren er heldig med Valget af danske Ord for de theologiske Begreber, det er f. Eks. ikke saa ilde et Greb at kalde Teleologi for Maalstræb. I dette Hæfte fortæller Pastor Schindler, hvad vi kan vide om Guds Tilværelse, i følgende ni Hæfter er det hans Hensigt at udvikle, hvad vi gennem Aabenbaringen lærer om Gud. N. H.

Johannes Jørgensen: Mit Livs Legende. V. Ved den skønne Tempeldør. (Gyldendal. 1918. 175 Sider. 5 Kr.)

Nærværende femte Bind af Johannes Jørgensens betagende Selvbibliografi spænder over et Tidsrum af 3½ Aar, fra Efteraaret 1899 til Foraaret 1903. Det er meget vigtige Aar for Digterens Udvikling, ikke saa stormende som mange tidligere, men af mere afgørende Virkning indadtil. Han var i de Aar, som saa ofte før, Genstand for mange bitre, ja ondsksfulde Angreb, især fra tidligere Meningsfællers Side, og han gav frit igen raat for usødet. I den oprevne Tilstand, disse Kampe og et Ord fra hans Hustru satte ham i, tyede han ind i Jesu Hjertes Kirke i Stenogade, hvor Pastor Brinckmann i Skriftestolen fik talt ham kærligt og alvorligt til Hjerte. Resultatet af sit Skriftemaal skildrer han saaledes: »Hidtil har jeg reageret mere mod

de andre end mod mig selv, d. e. hadet mere end elsket. Nu begynder jeg at haabe at blive en Kristen. Og saa meget frygter jeg min Tankes Fanatisme og den underlige, næsten uvilkaarlige Ubarmhertighed i min Form, at jeg helst intet vilde skrive mere, men beholde mine Hænder for mig selv, foldede og bundne.« — »At realisere dette Ideal var umuligt, al den Stund jeg skulde leve af min Pen. Men saa vidt jeg ved, har jeg i de ti Aar fra 1901 til 1911 ikke svaret paa noget Angreb.«

En stor Del af den Tid, dette Bind omhandler, tilbragte Johannes Jørgensen i Udlandet, og der findes naturligvis interessante og gribende Skildringer, af hvad han saa og hørte rundt omkring. Fra Belgien, fra Italien, fra Sverige er der mange og smukke levende Billeder. I det sidste Land besøgte han den mærkelige Præst i Vadstena, Pastor Carlén, der mange Aar igennem »vogtede den hellige Birgittas Grav« uden at have mere end eet Medlem i sin Menighed.

Ved Bogens Slutning synes det, som om der er kommen mere Harmoni og Stilhed i Digterens Sjæl. Han er atter vendt tilbage til Rom og har der paa ny fundet Lægedom og et Hjem. Og han »holder fast ved Petrus og Johannes, ved Sandheden og Kærligheden« og føler sig som den værkbrudne Tigger, der fik Helbredelsens Naadegave af de to Apostle ved den skønne Tempeldør. N. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Katholsk Højskole begyndte atter efter den lange Standsning i Anledning af Epidemien Tirsdag den 19. November sine Møder. Den Dag skulde Hr. Pastor B. Jensen fra Horsens have holdt Foredrag, men han sendte i sidste Øjeblik Afbud, da han ikke turde forlade sine mange katholske Polakker i Horsens og Omegn under den hærgende Epidemi. I hans Sted holdt da Hr. Pastor Olrik et meget fængslende og livligt Foredrag om sine Oplevelser i Sibirien og Kina. Ved det næste Møde, Onsdag den 27. Novbr., læste Fru Professorinde Helene Nyblom to fine og stemningsfulde Eventyr af sine egne højt for godt 200 Tilhørere, der mod Højskolens Regler takkede den elskværdige Forfatterinde med Haandklap.

— 1. Søndag i Advent holdt Hr. Pastor Schindler Messe om Bord paa det i Frihavnen liggende engelske Hospitalsskib. De 12 derværende Katholikker var meget taknemlige for saaledes at kunne opfylde deres

Søndagspligt og i Tilgift at faa en engelsk Prædiken. En Afdeling Spejdere hjalp til med at arrangere det fornødne.

— De gamles Fest vil første Gang blive afholdt i Juletiden. Den spanske Syge har berøvet Divisionen en stor Del mobilt Mandskab, og Resten har gjort Tjeneste under Epidemien. »Berl. Tid.« indeholdt en rosende Om-tale af H. K. D.s Arbejde i de Dage.

Ordrup. Et af St. Andreas Menigheds bedst kendte Medlemmer, Angariusforeningens Formand, cand. polit. Fritz Jürgensen West, fejrede i Søndags 25-Aarsdagen for sin Ansættelse i Rigsarkivet. Den »gennemkultiverede, mere end almindelig afholdte Mand med Kundskaber og Interesser paa mange Omraader«, som Berlingske Tidende kalder Arkivsekretær West, modtog mange Lykønskninger paa Jubilæumsdagen, til hvilke Ugebladet af fuldeste Hjerte føjer sin, en Uge forsinket, men lige velment.

Odense. Tirsdag den 26. November begravedes fra den herværende St. Albani Kirke Frk. Carla Berthelsen. Hun var det første Offer i Menigheden for den spanske Syge, hvilken hun havde paadraget sig ved at pleje de syge, som under den hærgende Epidemii blev indlagt paa Forsørgelsesanstaltens Sygeafdeling. Hr. Pastor Schmeiderer talte i Kirken smukke og trøsterige Ord til Familien om hende, som Gud nu havde taget bort under Udførelsen af hendes Gerning. Mange af St. Josefs og St. Hedvigs Søstre samt tidligere Kammerater fra St. Josefs Hospital og Venner blandt Menigheden fulgte efter Ligvognen gennem Byen til den katholske Kirkegaard, hvor Jordfæstelsen fandt Sted. — Ære være hendes Minde! — k —

Polen. Den Hellige Fader har skrevet til Ærkebis-koppen af Warszawa, Mgr. Kakowsky; at han som Be-vis paa sin Kærlighed til Polen og sin Glæde over dets Befrielse vil udnævne ham til Kardinal ved næste Konsistorium. Benedikt XV siger i sit Brev bl. a. følgende: »Historien har med Guldbogstaver opskrevet, hvad Kristen-dom og europæisk Civilisation skylder Polen, men melder ogsaa, hvor slet det er bleven lønnet. Pave Clemens XIV var den eneste, der overfor alle europæiske Magter proteste-sterede mod Polens Sønderlemmelse, og adskillige af hans Efterfølgere optraadte paa lignende Vis. Naar det vati-kanske Arkivs Dokumenter, der omhandler Polen, bliver offentliggjort, vil Polens ubeskrivelige Martyrium blive endnu fuldere aabenbaret, men — Gud ske Tak — Polens Op-standelsesdag bryder nu dog endelig frem. At Polen snart maa besidde fuldstændig Uafhængighed og faa sin Plads igen i Folkenes Forbund og genindtage sin Stilling som en civiliserende, kristen Magt, det er vor brændende Bøn.«

Kollekten til Elisabethforeningens Børn

har givet følgende glædelige Resultat:

St. Ansgars Kirke	335,22	Klosterkirken (Jagtvejen)	20,00
Rosenkranskirken	60,22	Østerbrogade 7 D	15,36
St. Josefs Kirke	65,50	St. Annæ Kirke	21,07
Sakramentskirken	50,00	St. Knuds Kapel	16,15
Immaculatakirken	28,33	St. Andreas Kirke	74,28
Assumptionskapellet	26,48		
		Ialt Kr.	712,61

Til alle, som ved deres Bidrag (store eller smaa) har støttet denne vigtige Menighedssag, bringes herved en hjertelig Tak af Paa Bestyrelsens Vegne *Johs Braun*.

Foredrag om Sønderjylland.

K.U.F. Katholsk Ungdoms Forbund (K) indbyder alle (ikke blot Medlemmerne, men ogsaa andre, baade Damer og Herrer) til et **Foredrag med Lysbilleder om Sønderjylland**. Det holdes af stud. theol. *A. Pedersen* i St. Knudssalen, Stenosgade 4 B, **Onsdag d. 11. ds.** Kl. 8^{1/2} pr. NB. Gratis Adgang. *Sursum corda* medbringes.

St. Franciskus's III. Orden har Møde i St. Knuds Kapel Fredag d. 13. Decbr. Kl. 8 Aften. (Generalabsolution.)

»**Fidelitas**« afholder *Fælleskommunion* Søndag d. 8. Decbr. Medlemmerne anmodes om at møde fuldtalligt. *Bestyrelsen*.

Unio. Fredag d. 13. Decbr. Kl. 7—11 alm. Møde i Café du Parc, Gyldenløvesgade 4. Kl. 8 *Foredrag* af Hr. Pastor *Olrik*: En Politifuldmægtigs Erindringer.

Pigespejderne.

Saafernt nogen kath. Forening skulde have Brug for nogle Pigespejdere til Juleuddeling e. lign. Arbejde, (saavidt muligt helst om Aftenen, da de unge Piger er optaget i Forretninger om Dagen) bedes man venligst henvende sig skriftlig eller mundtlig til fung. Divisionschef *Karen Lind*, Ryesgade 125 A., St. Ø.

Litteratur.

Joh. Jørgensen: Ved den skønne Tempeldør 5.00. *A. Menzinger*: Fra før Kant 2.00. do. *Petrus Canisius* 0.50. *Hjalmar Helweg*: N. F. S. Grundtvigs Sindssygdom 3.00. *P. Schindler*: Kan vi vide noget om Guds Tilværelse 0.20. do. *Bag Kooje* og *Klausur* 5.50. do. *Jomfru Mariæ Rosenkrans* 2.00. do. *Højmessen* i den katholske Kirke, forklaret for Ikke-Katholikker 0.20. do. *Bønnebog* for Spejdere 0.65. *A. Kerckhoffs*: Fire Foredrag om Spiritismen 2.00. *P. Schmiderer*: Kan en Kristen være Theosof? 0.25. *Niels Hansen*: Vore Helgener 3.00. *A. Breitung*: Overraskelser fra »Abe-teoriens« og *Udviklingslærens Omraade* 2.75. *P. Bernhard Jensen*: Danskernes første Møde med Kristendommen 0.25. *P. Steidl*: *Knud den Hellige* 7.50. *Biblia sacra* 5.00. *Møhler*: *Symbolik* (tysk) 5.50 indb.

Katholsk Boghandel, Stenosgade. Telf. Vester 3930. Aabent 8—7, Lørdag til Kl. 8.

F. F. Maurer: A B C for voksne.

IV + 159 Sider. 1 Kr. 25 Øre. Faas paa Menighedskontoret og i Katholsk Boghandel. En udmærket Julegave!

En ung Pige (katholsk), 22 Aar, ønsker til Nytaar Optagelse i et Hjem, hvor hun har Lejlighed til at lære almindelig Madlavning. Lille Løn ønskes. Billet, mrkt. *Jyde*, modtager Bladets Kontor, Bredgade 69, 2. Sal o. G., K.

Husgerning. Hjælp søges nogle Timer et Par Gange om Ugen. Vedkommende maa helst bo i Nærheden af Stenosgade. Billet, mrk. 13, bedes indlagt paa Kontoret, Bredgade 69, 2. Sal.

Kirkelig Kalender.

8. Dec. 2. Søndag i Advent. Marias ubes. Undfang.	15. Dec. 3. Søndag i Advent.
9. — M. Oktavdag.	16. — M. Eusebius, Biskop og Martyr.
10. — Ti. Oktavdag.	17. — Ti. Ferialdag.
11. — O. Damasus, Pave og Martyr.	18. — O. Tamper-og Fastedag.
12. — To Oktavdag.	19. — To. Ferialdag.
13. — F. Lucia, Jomfru og Martyr.	20. — F. Tamper-og Fastedag.
14. — L. Oktavdag.	21. — L. Thomas, Apostel. (Fastedag.)

Den katolske Højskole.

Møde Tirsdag den 10. December Kl. 8 Aften.

Baronesse *Rosenørn Lehn*: Niels Stensen (Steno). II.

Sangbogen *Sursum corda* medbringes. Nr. 41 og 36 synges.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4 B. Adgang 25 Øre.

Vincentskonferensernes fjerde Generalmøde

finder Sted Søndag d. 8. Decbr. (efter Højmessens i St. Ansgars Kirke) Kl. ca. 11½ i Bredgade 67 o. G. Til Mødet indbydes alle aktive og bidragydende Medlemmer.

St. Andreas Kirke (Ordrup). Søndag den 8. Decbr. holder begge Mariakongregationer deres *Titularfest* med Fælleskommunion i 7¾ Messen og Festgudstjeneste Kl. 5.

Kalenderen for 1919 er nu udkommet og kan faas paa **Menighedskontoret**, Bredgade 69, 2. Sal o. G. (1-4. Telefon Palæ 654) samt ved Kirkerne og i Bogsalget. Pris 30 Øre. Ved Indsendelse af 35 Øre i Frimærker tilsendes Kalenderen portofrit. *Ansgariusforeningen.*

St. Josefs Gilde, st. 1885. Maanedsmøde afholdes Mandag d. 9. December Aften Kl. 8 pr. i Lokalet, Bredgade 67. Udlevering af Billetter til Foreningens Juletræ, som afholdes den 8. Januar, finder Sted ved dette Møde, saa Medlemmerne bedes møde talrigt. *Bestyrelsen.*

Ligesom i de foregaaende Aar foranstalter vi en Uddeling af **Fødevarer til fattige** i Anledning af Julen og beder derfor alle, som har Evne og Vilje, om at yde en Skærv i nævnte Øjemed. De trængende, som ønsker at komme i Betragtning ved Uddelingen, maa **personlig** henvende sig hos en af under tegnede inden den 15. December og senere ligeledes **personlig** afhente Fødevarerne. Til Breve tages inlet Hensyn, og Varerne **udleveres heller ikke til Børn.** (NB.) De trængende i *St. Annæ Sogn* maa i Aar henvende sig til undertegnede.

Fru A. Osterhammel, *Baronesse Stampe Charisius,*
Frederiksborggade 54, 3. Sal. Vestervoldgade 115.

Frk. F. Stratbøcker,
Jægersborg Allé 19, Charlottenlund.

Birgittaforeningen holder Generalforsamling Onsdag d. 11. Dec.

Mariakongregationen for Mænd fejrer sin Hovedfest (Marias ubesmittede Undfangelse) Søndag den 8. December. Om Morgenen Kl. 8½ *Fælleskommunion* i Jesu Hjertes Kirke. Samme Dags Aften Kl. 6 Festandagt med Prædiken, Optagelse af nye Medlemmer og Te Deum i *St. Ansgars Kirke.*

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag. Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2 S. o. G. 1-4, Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund. Tlf. Heirup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 50.

Søndag den 15. December.

1918

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Tanker om Spejdersagen. — En betydelig Bog. — Nye Bøger. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Sverige. England. — Meddelelse fra det Apostoliske Vikariat. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

434.

3. Søndag i Advent.

Graat, ensformigt Decembervejr. Der er trukket et tæt Slør for Himlen, saa tæt, at hvis man ikke vidste det ad anden Vej, vilde det ikke være muligt efter Lyset at dømme, hvor Solen staar. Man kan knebent se at læse sin Avis, man maa rykke helt hen til Vinduet for ikke at faa ondt i Øjnene af at læse. Det er heller ikke videre opmuntrende at læse i Avisen. Der er nogenlunde det samme graa Slør over Fredens Himmel. Krigens Torden og Lynild er nok døet hen, men Fredens Sol er paa ingen Maade brudt frem. Verden synes opfyldt med en klam og isnende Taage, der stiger op fra det mørke og kolde Menneskehav. Der stod i vor Hellige Fader Pavens Fredsbøn noget om, at Nationerne skulde »give hverandre Fredens Kys«. Det er det rigtignok ikke kommet til endnu. Tværtimod, Ansigterne bliver snarere haardere og mørkere. Det kommer vist af, at Menneskehjernerne er sorte indeni.

Hvor længe skal det vare? Hvor naar kan det tænkes at blive anderledes, og hvordan skal det blive anderledes? Hvorfra skal Lyset komme, der skal gengive Verden Fredens Lykke?

Mon det ikke vilde være det allerbedste at vende op og ned paa alting? Naar den gamle Verdensorden har været saa daarlig, mon det saa ikke var bedst at slaa den fuldstændig i Stumper og Stykker og endevende alle For-

hold. Ikke sandt? Daarligere kan det da ikke blive? Naar man nu kunde begynde helt forfra paa bar Bund, saa maatte det kunne blive godt? Jo, det vilde vist være ud-mærket — man behøver blot at tænke Princippet ud-strakt ogsaa til det daglige Livs Forhold. F. Eks., naar det elektriske Lys gik ud, saa slaa Lamperne i Stykker, naar der ikke var mere at lægge i Kakkellovnen, saa sælge den som gammelt Jern, naar der ikke var mere paa Tal-lerkenerne, slaa dem i Gulvet, naar Gassen ikke mere vilde brænde, skrue Hanerne af og brække Ledningerne fra. Dette maatte da nok hjælpe til at faa baade Mad og Lys og Varme. I det mindste findes der nu til Dags i mange Lande Folk, der anser en saadan Frengangsnaade for den heldigste i Statens og Samfundets Sager. Det er stolt og friskt! Ikke?

Eller man kunde maaske gøre det paa en anden Maade. Forene alle Menneskene til et broderligt Forbund under Løsenet »Størst mulig Lykke for alle Mennesker«! Vilde det nu ikke være genialt? Saa simpelt og saa virkningsfuldt! Saa skulde de dele Jordens Goder — de tiloversblevne — fredeligt imellem sig. Kan der tænkes noget yndigere, noget mere idyllisk? Tænk blot saadan en Generalforsamling af Udsendinge fra alle Jordens Folk og Starter. Under det nævnte Løsen vilde de nok kærligt omfavne hinanden; saadan plejer man jo at gøre ved Generalforsamlinger; og hvis man husker fra gamle Dage i den østrigske Rigsdag, hvor der var saa mange forskellige Nationer samlede, saa husker man nok, hvorledes de ligefrem tilkastede hinanden Gaver i Form af Blækhuse med Indhold. Man ved, hvordan det ofte gaar, naar Søskende skal dele Arv med hverandre, saa det vil nok blive bedre, naar Nationer, der ikke i Forvejen kan udstaa hverandre, skal enes om at dele de jordiske Goder. I det hele taget vil den fælles Kærlighed til de jordiske Goder, og meget ofte netop de samme jordiske Goder, nok blive et godt Fundament for Folkenes Forbund.

Saa er der ganske vist nogle, der ser en tredje Udvej, nemlig den at hengive sig til et Forbund, der allerede bestaar og længe har bestaaet, et Forbund, der ikke afgør sine Sager ved Generalforsamlinger, men ved at henvende sig til en fælles Fader, hvem de alle staar lige nær. I det Forbund lægger de Hovedvægten paa Lys og Varme i Hjerterne og derfor beder de alle i Dag: »Herre, vi beder dig, bøj dit Øre til vore Bønner, og oplys med din Besøgelses Naade vor Sjæls Mørke. Du, som lever og regerer med Gud Fader i den Helligaands Enhed, Gud i al Evighed. Amen!«

En saadan Tankegang har man dog kun i Pavedømmets Mørke.

Jakob Olrik.

Tanker om Spejdersagen.

(Sluttet fra Nr. 26.)

IV.

Ugebladets Redaktør har opfordret mig til at give mine Artikler fra i Sommer om Spejdersagen en formel Afslutning. Jeg gør det saa meget hellere, som Arbejdet jo nu er skredet fremad, og vi med lidt større Erfaring ser paa Fænomenerne. —

1. *Skuffelser* undgaas ikke. Vi har dog ikke haft mange af dem. Der er Drengene, overfor hvem vi intet har formaaet. Maaske har vi standset dem et Øjeblik paa Vejen bort fra Kirken, og hvad dens er. Men vort Maal: at gribe dem og holde dem fast, har vi ikke naaet. K.U.F. har heller ikke naaet det, Kongregationen ej heller — der var intet at gøre. *Karakteren* var for sløj. Saa kan der ske allehaande Ting i et Drengearbejde. Jeg har arbejdet saa længe mellem Drengene her hjemme og i Udlandet, at jeg vidste: der *maa* en Gang før eller senere komme et eller andet (Ulydighed, groft Disciplinbrud, Gadedrengestreger), og det er kommet — men i en saare ringe Grad.

Naar jeg tænker paa andre Institutioner, jeg har tjent (K.F.U.M., F.D.F., Sommerlejre . . .), saa kan jeg sige, at vi i en paafaldende Grad er blevet forskaanet for meget af det, der andre Steder pletter en Førers Glæde i Arbejdet. Jeg tror, det skyldes den katholske Aand, der fra første Begyndelse herskede mellem Lederne og mellem Drengene.

2. *Glæderne* har været mange. Vi siger Gud Tak for gode Resultater. Jeg fortalte en Dag Pater Koch om et af dem, og han sagde: »Harde det været det eneste, saa har De ikke holdt Lejr forgæves.« (Og Lejren er vor egentlige Arbejdsplads, alt andet tjener kun til at forberede den!) Hvis ikke baade *sigillum* og simpel Diskretion bandt min Pen, kunde jeg fortælle herlige Træk fra Arbejdet, Træk, som nok skulde vinde os hele Menighedens Sympathi og Forstaaelse. Men jeg tier, til Godtfolk selv opdager det.

Maa jeg nævne een Ting: *Ungdoms-Lægapostolatet*. Der var for et Aar siden sikkert ikke mange unge i vor Menighed, der mødtes i den bestemte Hensigt: at være med i aktivt Missionsarbejde blandt deres yngre og yngste Kammerater. Det er rørende at se blot en 14-aarig Pa-

truljeførers Omsorg for den lille Flok, han skal føre. Ofte en ægte Forstaaelse af, at det ikke gælder Leg og Morskab, men Opdragelse til Selvtugt, Disciplin, Loyalitet og Mandighed. Og jeg, der jo har færdedes mere i Ungdomsarbejderkredse end de fleste af mine Kolleger (det er ogsaa mit eneste Fortrin fremfor dem!), ser med dyb Glæde en ægte Forstaaelse gro frem mellem Tropsførere og Assistenten af, at de er Opdragere, Pædagoger i det smaa, at deres Opgave er at supplere det, Præst, Hjem og Skole gør for Børnene. Stor Offervillighed, Tilsidesættelse af personlige Ønsker og Bekvemmeligheder og et stort Indskud af Tid og Arbejde er der at rose dem for. Og det ikke blot de katholske blandt dem. Jeg finder det smukt, naar en ung, ikke-katholsk Student, der er Tropsfører, i Lejren hver Morgen trofast gaar til Messe og Prædiken og hver Aften til Aftenbøn for at give det gode Eksempel.

Sandelig, mine unge Medarbejdere tager det saare alvorligt.

Og dette beder jeg paa egne og disses Vegne om Menighedens Forstaaelse af og Sympathi for.

3. *Anerkendelsen* begynder at vaagne. I ærkelutherske Kredse ser man med Ængstelse paa H.K.D. og raaber Vagt i Gevær. Og den offentlige Mening i vore egne Kredse begynder at vendes. Jeg selv faar mindre Kritik og færre Prygl end i Begyndelsen (jeg *er* ogsaa blevet fredeligere, nu der ikke mere er Fare for Arbejdets Vækst og Trivsel; jeg indrømmer, at jeg *har* kæmpet for haardt for min kære Division!). Man smiler ikke mere ad os, man begynder at tage os lige saa alvorligt, som man tager K.U.F. og Kongregationen. Og det er vi saa glade for.

Den fikse Idé, at Spejdersport bare er Leg, er ved at uddø, selv hos de aldrende Skeptikere og Tilhængerne af Metoderne fra 1880'erne. Mon ikke dette Omslag skulde skyldes vore Drenges Forældre; der er dog nogle, der har sagt os Tak for, at Drengen ikke mere er paa Gaden og i Gaarden eller ingen véd hvor i al sin Fritid. Maaske *de* har Ret, som i deres Anerkendelse blander den Kritik, at Drengene er *altfor* optagne af H.K.D. . . det gaar ud over de kære Lektier. . . Jeg svarer: Gud ske Lov! Bedre, om Lektierne forsømmes en ganske lille bitte Smule paa

Grund af Spejdersport end paa Grund af Biografen. For øvrigt prædiker vi tidlig og silde, at Lektier, Arbejde og Hjem er *første* Pligt, og vi bremser ogsaa gerne dem, der ikke er flittige nok. Forældrene behøver blot at lade os dette vide, saa er vi parate!

4. *Tropsraadene* begynder at vinde Skikkelse. Og det er af den *største* Vigtighed?

H.K.D. er jo en selvstændig Division under det store danske Spejderkorps. Det har sit eget Præsidium under Forsæde af Biskoppen; Skolernes Ledere har Sæde deri sammen med fremragende Lægfolk og med K.U.F.s Leder.

Men indenfor Divisionen lever hver Trop sit eget Liv under sin egen Tropsfører, og i Troppen lever igen hver Patrulje (8 Drengene) sit eget Liv under sin Patruljefører.

Troppene er de Enheder, hvorefter Divisionen er bygget op. De har — og maa have — et Tropsraad, d: en Kreds af betydende og formaende Mænd og Kvinder, der vil være Beskyttere, Raadgivere og Hjælpere for Troppen. Ligesom Tropsføreren hver Maaned sender mig sin Rapport, sender han den til Tropsraadet. De kan saa udtale deres Anker, give deres Anvisninger og . . . ak . . . være rare mod Tropskassen (som skal skaffe Jernbanebilletter, Medicinpakker, Tropsflag, hjælpe de ubemidlede til Uniformer, betale Tryksager og Porto o.s.v. o.s.v.). Til dem kan Forældrene henvende sig, naar de ønsker Ændringer i Troppens Ledelse; de er baade Forældrenes og Tropsføreren's Tillidsmænd.

Og der er nok at blande sig i for dem. *Absalons Trop* (Frbg. og Vesterbro) er i meget stærk Vækst og maa skærmes mod at forvokse sig (dens Kasse forvokser sig desto værre ikke for let!). *St. Knuds Trop* (Nørrebro og Gl. København) har et haardt Arbejde. Drengene fra de Kvarterer er ikke lette at tumle. Dens Fører har de færreste Glæder i sit Arbejde — men saa meget større Ære. *St. Jørgens Trop* (Ordrup) kan sagtens. Drengenes sociale Niveau er højere, og den har vist ogsaa lettere ved at skaffe sig Midler (den selv siger nej, ganske vist!). Og *St. Georgs Trop* (Fredericia) er i sin Begyndelse. Dens sekssten raske Gutter har vundet sig Sympathi ved at blive hypigere Kirkegængere og Kommunikanter — men de træ-

ger til lidt i Kassen til Uniformer og Udrustning. De er allerede i Gang med at arbejde i Horsens, hvor altfor mange af vore katholske Drengene er i F.D.F., en god Forening, men farlig for Drengenes katholske Tro!

Vil Menigheden vise vort Arbejde sin Velvilje og sin Forstaaelse, er den bedste Vej at blive Tropsraad (og Tropsraadinde!).

5. *Starten* er forbi; vi gaar fremad nu i vort daglige Arbejde, vor rolige Udvikling. Vi kan glæde os ved det bedste Forhold til K.U.F. og Kongregationen. Sammen med dem er vi *et Led* i Ungdomsarbejdet. Og et uundværligt Led.

Maatte nu alle de, der har moret sig over os eller været vrede paa os for vore Børnesygdomme; helt glemme dem, se paa os som et Arbejde, der trænger til Hjælp og Støtte — men først og fremmest til den katholske Menigheds Sympathi og Forbøn. Sker det, er vi Spejdere glade!

Divisionschefen.

En betydelig Bog.

Ved *Jakob Orlík.*

Bor man i en Stue med kolde, uopvarmede Værelser ved Siden af, saa skal man nok mærke det paa Brændselet i denne Tid. Man kan fyre og fyre, men det koster, og det hjælper ikke meget, for Varmen slipper ud. De kolde Værelser ved Siden af suger den til sig uden selv at blive rigtig varme. Hvor glad bliver man saa ikke, naar man en skønne Dag hører, at det begynder at buldre og knitre i Naboværelsets Kakkellovn. »Saa, nu skal vi nok faa det varmt og rart herinde,« tænker man.

Saadan omtrent har min Følelse været, mens jeg i Dag har gennemlæst Pastor Assarsons nye Bog: *Fädernas Kyrka. En Programskrift.* Der er Varme i vor katholske Kirke her i Danmark, det vil vist ingen nægte; og Varmen i Hjerterne øges til Stadighed ved de nye gode Bøger, der nu snart hvert Øjeblik som Favnestykker kastes til Ilden. Men i vort Naboland, Sverige, har vi hidintil just ikke hverken hørt eller set ret meget til det flammende Ved. Der kom nok af og til nogle Tegn til, at Baalet derinde ikke just var slukket, men alligevel — det blussede ikke saadan rigtig stærkt og kraftigt. Saa kom der i Forsommeren en meget smukt udstyret Oversættelse

af Thomas a Kempis, men dels havde vi jo vor egen, og dels var den os danske Katholikker noget aristokratisk med Hensyn til Prisen. 8 Kr. 50 Øre + disagio. — Men nu er der kommet en rigtig Bog, som en klar, lysende og varmende Flamme, en af den Slags, der varmer en helt ind i Sjælen, og saa det til den dejlige folkelige Pris af 2 Kr. 50 Øre. Rigtig en Julegavepris!

Naar jeg kender et Menneske personligt og skal høre ham holde en Tale for første Gang eller prædike eller spille Komædie eller til Koncert eller lignende, saa gribes jeg altid af en ubehagelig Angst for, at han skal gaa i Stykker; og naar det er en Bog, det drejer sig om, mærker jeg en lignende urolig Frygt for, at det rare Menneske skal have prostitueret sig paa en eller anden Maade. Det er ikke saa nemt at skrive en Bog. Da jeg imidlertid i Middags pakkede Pastor Assarsons første nye Bog ud, gjorde straks Titelbladet et højst beroligende Indtryk, for det er ligefrem saa smukt tegnet, at det er en hel Øjenslyst at se derpaa. Det samme gælder om Vignetterne i det indre.

Men nu selve Bogen? Stilen baade beroliger og overrasker en ved at være af usædvanlig Klarhed og Lethed. Man maa straks tænke paa franske Bøger. Man er ikke et Øjeblik i Tvivl om, hvad Forfatteren mener, og intet Sted er det nødvendigt at læse noget to Gange for at forstaa det. Og saa den Logik i Udviklingen! Man føler sig som løftet blødt og baaret paa en stærk Arm; den ene Del af Bogen skyder sig ud af den anden som Rørene af en Kikkert. Og Sproget er af stor Skønhed og rigt udstyret med Billeder og træffende Sammenligninger. Slutningskapitlet virker ganske betagende. Naar man er kommet til Enden, forstaaer man saa inderlig godt, hvad Forfatteren siger i Indledningen, at det er de Tanker, der ligger til Grund for Bogen, der har taget ham og grebet ham og med uimodstaaelig Magt tvunget ham til at skrive.

Det, som Forfatteren beskriver og udvikler, er de katholske Tankers Strøm gennem Nordens Historie og denne Strøms Betydning baade i religiøs og national Henseende. Han begynder med Kristendommens Indførelse i Norden og beskriver i korte, klare og dog malende Træk, hvordan de katholske Tanker voksede i Udbredelse og Indflydelse gennem hele Middelalderen, hvordan de gennemsyrede alt, og hvordan de satte deres Præg paa hele Livet. De satte deres ædleste Frugt i de to mægtige Kvindeskikkelser, den svenske hellige Birgitte og den danske Dronning Margrete. Sverige blev det dominerende i den religiøse Kultur og Danmark i den nationale og politiske. Forfatteren paaviser her den overordentlige Betydning,

den katholske Kirke med sin dybe Saglighed havde for de Kræfter, der arbejdede hen paa at samlede de tre nordiske Folk, der i Virkeligheden er eet Folk, idet de af Oprindelse og Natur udgør een Stamme i Modsætning til de omboende Folk. Og de katholske Tankers Magt svækkes ikke med Tiden. Da Reformationen tvang den katholske Kirke i Knæ, var det ikke saa meget ved de nye Tankers Styrke som derved, at en anden Magt overvældede Kirken, nemlig Statsmagten.

Det blev i Sverige den voldsomt anlagte Stræber og Parvenu, Gustav Vasa, og den senere kalvinistiske Karl den 9., der dels ved Magt gennemførte den kirkelige Revolution og dels ved List, navnlig ved at skjule den Forandring, der skete. I Danmark blev det den tyske Kristian den Tredje, der ved Magt og Klogskab gennemførte Bruddet med Fortiden. Forfatteren paaviser nu, hvordan de katholske Tanker ikke destomindre ikke fuldstændig forsvandt, men blev tilbage som en skjult Strøm, som disse Floder i Spanien og andre Steder, der forsvinder fra Overfladen, men flyder videre i Dybet. I Paderborn i Westphalen har jeg selv set en saadan. Kontinuitetens Traad blev derfor ikke fuldstændig brudt, selv om den rigtignok blev en Del tyndere. Maaske kunde Forfatterens Beviser for, at de katholske Tankers Strøm endnu var til Stede under Jorden, have været lidt rigeligere. Der er i Virkeligheden nok af dem.

Forf. viser nu, hvordan Protestantismen med al dens Subjektivisme og med al dens Mangel paa Evne og Vilje til at indordne sig under noget højere, naar dette da ikke repræsenteres af Soldater og Politi, maatte virke opløsende paa Bestræbelserne for at gøre Norden til en Enhed. Følgen blev det lange, bitre og unaturlige Fjendskab mellem Danmark, Norge og Sverige.

Forf. skildrer, hvorledes den skjulte Strøm mange Gange søger at bryde frem. Bl. a. omtaler han Holger Rosenkrantz og nærmere Grundtvigianismen i Danmark, der, som alle ved, i sit Anlæg er stærkt catholicerende. Samtidig vaagner paa ny de nordiske Enhedsbestræbelser. Det bliver den negative Brandesianisme, der igen faar Strømmen til at synke ned i Sandet.

Norge behandler Forf. lidt stifmoderligt. Maaske kender han ikke saa meget til norske Forhold.

Den største Overlegenhed, Kraft og Klarhed naar Forf. vel i Behandlingen af den ungkirkelige Bevægelse i Sverige. Forf. har aabenbart et indgaaende Kendskab til denne ritualistiske Bevægelse med dens oplomstrende Andagts- og Fromhedsliv. Han behandler den ungkirkelige Bevægelse i Sverige med dyb Forstaaelse, Anerkendelse og Sympati; man mær-

ker, at han føler med den. Han lægger sin Haand blødt og tæt om dens Hjerter.

Men som han nu har faaet godt og ordentligt fat, saa mærker man, at Følelserne mindst af alt er rendt af med ham, mens han tværtimod staar med begge Fødder plantede fast paa Sandhedens Klippegrund. Forf. tager nemlig nu Dissekerkniven frem og dissekerer paa den nydeligste og behændigste Maade de forskellige Fibre fra hverandre. Han lægger derved den med den ungmæssige Bevægelse parallelt løbende og ofte ligefrem forenede Modernisme blot og paaviser dens dybe, sorte Raaddenskab. Forf. gør det klart som Dagen, hvorledes den ungmæssige Bevægelse i Sverige — og noget lignende maa gælde om det tilsvarende Fænomen her i Danmark — hvorledes den uden mindste Tvivl maa ende med at løbe ud i Sandet — hvis ikke! hvis ikke! Forf. gennemfører den nationale Parallel, der saa væsentligt er knyttet til den kirkelige Bevægelse. Disse moderne kirkelige Bevægelser er kun Forsøg, som den dulgte Strøm af katholske Tanker gør for paa ny at bryde frem til Lyset. Modernismen arbejder af al Magt derimod, og den vil ogsaa denne Gang gøre det af med Forsøget — hvis ikke!

I Slutningskapitlet »Den oemotståndliga strömmen« omtaler saa Forf. den Bevægelse, der kommer Syd fra sammen med Lyset. Han taler om, hvorledes den gaar over Fredericia, Odense og København, over Horsens, Aarhus, Aalborg og stadig videre mod Nord. Lyset dæmmer i Norden, den gamle, aldrig helt afbrudte Strøm bryder frem som en Vaarflod.

Sjældent har jeg læst saa smukke Linjer om det, der er oppe i Tiden, som disse i Slutningen af Pastor Assarsons Bog. Der er intet tungt og klodset. Han fornærmer ingen, og dog kan han snart være bidende sarkastisk og snart bryde ud i en befriende Latter; og hele Tiden denne glødende og henrivende Veltalenhed.

Der findes ikke saa ganske faa nye Tanker i Bogen, men dens Hovedstyrke ligger dog i den Krystalklarhed, hvormed han paaviser den indre Sammenhæng i Nordens kirkelige og nationale Historie. Man synes næsten, man kan den Bog udenad, naar man har læst den en Gang igennem. Naar dertil kommer en særlig for en saa ung Mand forbavsende Modenhed, Ædruelighed og Dømmekraft, saa er der naaet meget vidt frem med denne Bog. Den er virkelig det, den gerne vil være, et Programskrift for den ypperste religiøse og nationale Bevægelse i Norden. Som saadan har jeg her sagt min oprigtige Mening om den, idet jeg stoler paa, at Forf. vil lade Æren gaa helt og ubeskaaret videre til den, hvem den alene tilkommer.

Saa til Slutning kun et Ord til mine Landsmænd. Der foreligger her en Bog, der aander en varm, oprigtig og ridderlig Kærlighed til Danmark, som Forf. et Sted kalder »det elskelige Land«. Jeg synes, at denne Bog fortjener at læses af alle Katholikker her i Danmark, og jeg synes, den fortjener at læses paa Originalsproget. Hvorfor skal vi nu bilde os ind, at vi ikke kan forstaa Svensk? Lidt god Vilje, og det gaar. Desuden vil det være lettere at læse denne Bog end andre, saa gennemsigtigt og fyldigt som dens Sprog er. Og der kan gøres noget godt ved at udbrede den, for her er noget, der kan lyse op i mangan en uklar Aand, der famler sig frem mod høje Maal.

Nye Bøger.

Kl. Aug. Eickholt: Roms letzte Tage unter der Tiara. (Herder. Freiburg. VIII + 320 S. M. 4,80.)

En Krigsbog? Nej — kun i et enkelt Kapitel, der beretter om den 20. September 1870 og Porta Pia, er der en Smule Kampbulder. Bogen er rettere en gammel Mands Erindringer om nogle Ungdomsaar, den Gang han som østrigsk Student i Begejstring for Pius IXs Sag tilbød Blod og Liv for at værne om Kirkestaten. *Haec meminisse iuvabit* — det er godt at drage Minderne om den Tid frem. Man kan mærke paa de livlige Skildringer, at Forfatteren paa sine gamle Dage endnu er stolt af at have været med til at sige: »*Moriamur pro Pontifice nostro Pio nono.*« Uden at ville være Historie i snævrere Forstand giver Bogen gode Bidrag til Forstaaelse af Pavernes Rom sidst i Treserne. Byens Fysiognomi, kirkelige Fester og Gudstjenester, Folkelivet, en pavelig Soldats Oplevelser i og udenfor Tjenesten, bekendte Kunstnertyper (Malere og Billedhuggere), især Rejseindtryk og meget mere — takket være Forfatterens mange Forbindelser — drager i skarpe, vellykkede Pennetegninger forbi ens Øje. En ypperlig Fortæller fører her Pennen, og da Kærligheden til den Sag, der havde grebet ham i de unge Aar, er usvækket, og Sansen for Skæmt og Humor ungdommelig frisk, er Bogen baade fornøjelig og interessant. Tilmed er det en god Bog. *Ev-viva il Papa Ré* gaar gennem den som den røde Traad. Man kan kun ønske den mange Venner og Læsere. Forfatteren skal have Tak, fordi han saa mesterligt slaar til Lyd for den Pietetspligt og det Retfærdighedens Krav, vi alle har at bede og arbejde for: Kristi Statholders Frihed og Uafhængighed.

A. Menzinger: *Fra før Kant*. (København 1918. Koppels Forlag. 109 Sider. 2 Kr.)

Morgenposten bragte uventet en Bog. Ih, Pater Menzinger! Og atter: ih, fra før Kant — Filosofi — erkendelsesteoretiske Betragtninger!

Hvor mange Timer mon den Mand egentlig har i Døgnet?

Snart falder en stakkels Versemager i Hænderne paa ham og faar Brev paa Brev med velmotiveret Besked om, at det er noget Stads. Om igen!

Snart faar man et Stykke Musik tilsendt, omhyggelig gennemarbejdet, sirlig skrevet, som om han ikke havde andet at forslaa Tiden med — af P. A. Menzinger.

Og saa kommer Morgenposten med en Bog om »fra før Kant« — af A. Menzinger.

Saa vidt jeg ved, er samme P. Menzinger Lærer paa Andreaskollegiet, og i al Fald i gamle Dage — ak, saa gamle Dage — fik de Herrer ikke deres rige Levebrød gratis. Men det maa P. Menzinger forstaa sig paa; nu maa jeg se, om jeg kan forstaa hans Filosofi.

Jeg tror, jeg har forstaaet den og er, maa jeg ganske »naivt« (for at tale filosofisk) sige, vældig glad for den.

Den melder sig beskedent som skrevet paa Grundlag af nogle Foredrag, holdte i en lille Kreds af katholske Studenter. Om Grundlaget for de Foredrag siger P. Menzinger ingen Ting, men Bogen desto mere.

Dybest nede i Grunden ligger den gode, gamle, ærlige, solide, skolastiske Filosofi, i hvilken P. Menzinger viser sig at være omfattende og grundigt hjemme. Ovenpaa den ligger paalideligt Kendskab til Naturvidenskaberne i alle deres Forgreninger og mest moderne Iklædninger med samt alle de Arme, de igennem Fysiologien rækker over til Psykologi og Filosofi.

Derover igen en udstrakt Belæsthed i alt, hvad de sidste Aarhundreders Filosofer har skrevet og skriblet, ikke blot til fra før Kant, men op til sidste Bogpakke.

Vær saa god, de Herrer Studenter, træd indenfor, og find dem til Rette.

Ja, andre er formodentlig ikke udelukkede, teoretisk er P. Menzinger ikke eksklusiv, praktisk formodentlig heller ikke. Men nægtes kan det ikke, P. Menzinger bygger intet Biografteater, og Bogen ender ikke med, at de faar hinanden, men med: *coelestem aspicit lucem* — den stirrer op i det himmelske Lys. »Den« er her personligt Stedord for den menneskelige Erkendelse, og det er dens Art og Vilkaar, der er Bogens overordentlig interessante, men noget knibske Emne.

Erkendelsesteori er da et Emne, der er moderne og

aktuelt. Den er jo al moderne Tænkningens Kæphest i den Grad, at den mange Steder er ene i Stalden, og selv om der findes andre Spiltove, staar de tomme. Det er tillige et Dyr, der er løbet løbsk med mangan en Rytter, og saa fromt ser det ud, at en ung Student let kan føle sig fristet til at vove sig i Sadelen. Det skal han ogsaa blot gøre, bare han kommer til at sidde fast og har gennemgaaet en ordentlig Rideskole. Pater Menzinger viser sig nu at være en udmærket Ridelærer. Først og fremmest lærer han sin Elev at holde sig paa den gode, slagne Vej, den gode, gamle, sikre Tænkningens slagne Vej, som han tilmed kører ny Fyld paa fra den moderne Videnskabs Oplagsplads. Kritisisk ser han paa de andres vilde Ridt, der kan tage sig flot nok ud, naar de tager Forhindringerne, men oftest ender med videnskabelig brækket Hals i Grøften paa den anden Side.

Kort og godt — for her er ikke den rette Plads til vidtløftig Redegørelse — han gør det saa velgørende klart, at vor Erkendelse ikke er saa ilde faren, som det tit skal hedde sig, og at de mange nye Systemer har gjort vor Trang til Sandhed en Bjørnetjeneste.

Og dermed være Bogen anbefalet alle dem, der har Forudsætningerne for at kunne læse den med Udbytte, de vil ikke fortryde hverken Udgift eller Tid.

Formen minder om sit Ophav, yderst soigneret og korrekt.

Sproget er saa jævnt og klart, som det paa nogen Maade er muligt, forbavsende godt Dansk, eftersom P. Menzingers Vugge stod saa langt sønden Aa.

En Indvending har jeg at gøre som mod de fleste af den Slags Værker. En Mængde af de fremmede Ord kunde have været erstattede med ligesaa træffende danske. Jeg ved jo nok, at denne Fremmedsot er saa indgroet i Videnskaben, at Forfatteren muligvis havde været nødt til at oversætte de danske Udtryk. Johs. Frederiksen.

Johanne Madsen: De smaa fattige. (Gyldendal. 1918. 223 Sider).

Det er mig en stor Fornøjelse at henlede Læsernes Opmærksomhed paa Frøken Johanne Madsens nydelige Fortællinger om Københavns fattige, mest om Børnene blandt disse. Der aander en stor, ægte Kærlighed til disse smaa Samfundets Stifbørn frem af de stilfærdige Skildringer, og de er taget glimrende paa Kornet; ganske som de gaar og staar og taler og tænker har vi dem, alle vore smaa, snavsede, fattige Landsmænd og Landsmændinder paa vor store Bys Gader og Pladser. Disse nye Fortællinger er ypperlige til Højtlæsning, ikke mindst en som den lille, kun tre Sider lange »Adel«, jeg allerede selv med

stor Fornøjelse har benyttet flere Gange. Til Fortællingerne har Axel Mathiesen tegnet pæne Billeder og Vignetter, der endnu mere bidrager til at gøre »De smaa fattige« til en udmærket Julegave. N. H.

Bernt David Assarson: Fädernas Kyrka. En Programskrift. (Credos Förlag. Stockholm. 93 Sider. Kr. 2,50.)

Det er en Glæde at være Vidne til, hvorledes den katholske Litteratur blomstrer baade Øst og Vest for Øresund. Og særlig glædeligt er det for vore svenske Trosfællers Vedkommende, at det er den unge, opvoksede Slægt, der i Aar fører an og har udsendt flere smukke Skrifter. Nærværende Bog af den unge Pastor Assarson faar i en særskilt Artikel i dette Nummer af Ugebladet en indgaaende og meget elskværdig Behandling af Pastor Olrik. N. H.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. I sidste Nummer af Ungdomsvennen meddeles, at dette Blad ophører at udkomme, og at der fra Nytaar vil blive udgivet et nyt Ungdomsblad, *Katholsk Ungdom*, der vil udkomme hver fjortende Dag og af Format blive som Middagsbladet *B. T.* Meningen er, at Ungdommen selv for en stor Del skal levere Bidragene til Bladet. *Ugebladet* takker det gamle Blad for godt Medarbejderskab og byder det nye venligt velkommen.

Sverige. Den, som træffer Pastor Benelius i det daglige Liv eller ogsaa hører ham prædike i St. Eugeniakirken i Stockholm, vil vistnok føle sig fristet til bestemt at benægte, at den livlige, venlige Præst med det endnu mørke Haar paa Tirsdag fylder 75 Aar; thi han er saa kraftig paa Sjæl og Legeme, som mangen Mand paa 50 Aar kunde ønske at være. Men det er alligevel et Faktum, at det er $\frac{3}{4}$ Aarhundrede, siden Pastor Benelius første Gang saa Verdens Lys — i Bayern, den 17. Decbr. 1843. Efter i 1862 at have taget Studentereksamen i Regensburg studerede han først eet Aar i München og dernæst tre Aar Filosofi i Maria Laach i Rhinland. Derpaa var den unge Benelius nogle Aar virksom som Lærer, først i Tyrol og siden i Vest-Frankrig, hvorefter han rejste til England og studerede Theologi i fire Aar, hvor han ogsaa blev præsteviet 1876. Efter yderligere to Aars Ophold i England og eet Aar i Vendée i Frankrig kom Pastor Benelius den 23. Oktober 1879 til Stockholm, hvor han siden har virket, altsaa i 39 Aar. Siden 29. Novbr. 1882 har Pastor Benelius været svensk Undersaat. Ved Siden af sin Virksomhed som nidkær Sjælesørger, flittig

Prædikant og Lærer, og strengt optaget af mange tidsspildende Hverv for Menighedens Anliggender, hvortil hans usædvanlige praktiske Sans gjorde ham særlig duelig, har Pastor Benelius ved sin ualmindelige Flid og store Arbejdsdygtighed funden Tid til aandelig Forfattervirksomhed. Foruden en større og mindre Katekismus samt nogle Opbyggelsesbøger (»Själströst«, »Oremus« m. fl.) har han oversat Leo XIII's Encyclica »Om Kirkens Enhed« paa Svensk. Ligeledes har han oversat en af Kristenhedens mest yndede Andagtsbøger, den h. Franz af Sales' »Filothea«. Hans betydeligste Arbejde er dog det svenske Nye Testamente (med Anmærkninger), fuldført 1895. Dog er det ikke alene paa Papiret og i Bøgerne, han har indridset sit Navn, men som Menneske og som Præst har han ved sit gode Hjerte og friske Lune skrevet det i taknemmelige Hjerter, ikke blot blandt os Katholikker, men ogsaa vidt udenfor vor Kreds.

Gustaf Baron Armfell.

England. Ærkebiskop, Kardinal Bourne var Ordfører for en Deputation fra De kristne Kirkesamfunds Maadeholds Komité, som Torsdag den 7. November blev modtaget af Medlemmer fra det engelske Underhus i en stor Sal i Parlamentsbygningen i London. Det var ikke vore hjemlige Afholdsfanatikeres taabelige Fordringer om »tørt Land«, der her blev fremført, men ni vigtige Punkter, som alle Kristne var enige om vilde være af største Betydning med Hensyn til Indskrænkning af de stærke Drikkes Misbrug. Kardinalen anbefalede som Ordfører bl. a. følgende Reformer: Værtshusenes Lukning om Søndagen, Indskrænkning af deres Aabningstid paa Hverdagene, Kontrol med Foreninger, Forbud mod alt Salg af stærke Drikke til mindreaarige o.s.v., og fremfor alt: Statens Understøttelse til Oprettelse af en stor Række Restaurationer af en sund og god Natur, hvor al Slags Mad og Drikke (ogsaa alkoholiske) var at faa i behagelige og uskadelige Omgivelser, og som ikke var baserede paa, at Gæsterne skulde nyde saa mange stærke Drikke som muligt.

Meddelelse fra det Apostoliske Vikariat.

I det sidste Aar er, som tilstrækkeligt bekendt, Priserne paa alle Fornødenheder steget overordentlig stærkt. For mange Menneskers Vedkommende er imidlertid ogsaa Indtægterne steget, endda i ikke ringe Grad. For det Apostoliske Vikariat og Præsterne stiller Forholdet sig imidlertid saaledes, at Indtægterne ikke blot ikke er steget, men endogsaa gaaet betydeligt nedad. Dels er de Gaver, der endnu er kommet fra Udlandet, ved de lave Kurser paa udenlandske Penge bleven berøvet indtil Halvdelen af deres Pengeværdi, dels vil der, navnlig i Fremtiden, ikke kunne ventes saa store Gaver fra Udlandet som hidtil, fra Tyskland f. Eks. overhovedet slet ikke, og endelig er ligeledes de fra Udlandet indkomne Messestipendier ved Kurserne betydeligt forringet.

For Præsterne, til hvem det ikke har været muligt at give noget Dyrctidstillæg, er Livsvilkaarerne derfor blevet meget vanskelige. Ligesom det Apostoliske Vikariat derfor paa ny maa minde de troende om deres Pligt til at bidrage til Præsternes Underhold ved at give Kirkeskat og derunder Præstepenget, saaledes har det været nødvendigt at forhøje Taksten for det Bidrag til Præstens Underhold, som i det mindste maa gives for at faa læst en stille Messe, nemlig fra 1 Kr. 50 Øre til 2 Kr. I Tilfælde af, at den hellige Messe ønskes publiceret fra Prædikestolen Søndagen forud, er Taksten dog 3 Kr. Ligeledes vil Mindstestørrelsen for den Sum, der udkræves til at stifte en aarlig stille Messe, for Fremtiden være 200 Kr., og, naar Messen ønskes publiceret Søndagen forud, 300 Kr.

Der gøres udtrykkelig opmærksom paa, at de troende ved at lade læse Messer kan støtte Præsterne i deres vanskelige økonomiske Kaar, og at denne Støtte er saa meget mere ønskelig, som det stadig bliver vanskeligere og vanskeligere for det Apostoliske Vikariat at yde det hittidige Tilskud til Præsternes Underhold, end sige et større.

For at Ijerne enhver Anledning til urigtig Opfattelse tilføjes det, at Messestipendiet ikke er Betaling for den hellige Messe, men kun en Gave til Præsten, for at han kan leve. Ønsker man at faa Taksten at vide for det mindste, der maa gives, gør man rettest i at spørge f. Eks. saaledes: »Hvor meget plejer man at give for at faa læst en h. Messe.« Den h. Messe »koster« ikke noget, da aandelige, overnaturlige Værdier saa langt overgaar de materielle og timelige, at ingen Sammenligning er muligt. Men i øvrigt er det ikke mere end billigt og rimeligt, at de, som tager sig af de troendes aandelige Tarv, til Gengæld modtager en Hjælp til deres Livsunderhold, »thi for vor Skyld er der skrevet: den, som pløjer, bør pløje i Haab, og den, som tærsker, i Haab om at nyde Frugterne. Naar vi har saæet eder de aandelige Ting, er det da noget stort, om vi høster eders timelige? ... Ved I ikke, at de, som arbejder i Helligdommen, spiser det, som kommer fra Helligdommen, og at de, som tjener ved Alteret, deler med Alteret.« (1 Kor. 9. 10. 11. 13.)

Det Apostoliske Vikariat

St. Nicolai Fest den 6. December 1918.

J. Olrik.

FORESPØRGSEL.

Undertegnede har nu fem Gange med en Maanedes Mellemrum faaet et mindre Pengebeløb tilsendt gennem Posten, første Gang med Bemærkningen: »I Henhold til Brev af 30.6.1917«, de andre Gange med Bemærkningen: »I H. t. Brev af 30.6.1918«. Da jeg hverken den ene eller den anden Dato har modtaget noget Brev, ej heller ved forskellige Forespørgsler har kunnet faa Oplysning om Pengenes Bestemmelse, ser jeg mig nødt til gennem »Ugebladet« Spalter at bede Afsenderen om snarest muligt at meddele mig, i hvad Øjemed han har sendt mig de nævnte Pengebeløb.

F. Esser, Præst.

A. C. holder sit 200. Møde Onsdag d. 18. Decbr. Kl. 8 i Stenogade 4. Pater Günther vil paa Grundlag af Protokollen give en retrospektiv Skildring af A. C. i de 22 Aar, Foreningen har bestaaet. Gratis Punch i Dagens Anledning. Der ventes talrig Deltagelse, især ogsaa af de ældste Medlemmer.

Administratores.

Kirkelig Kalender.

15. Dec. 3. Søndag i Advent.	22. Dec. 4. Søndag i Advent.
16. — M. Eusebius, Biskop og Martyr.	23. — M. Ferialdag.
17. — Ti. Ferialdag.	24. — Ti. Vigilie (Fastedag).
18. — O. Tamper-og Fastedag.	25. — O. Juledag.
19. — To. Ferialdag.	26. — To. Stefan, Martyr.
20. — F. Tamper-og Fastedag.	27. — F. Johannes, Apostel.
21. — L. Thomas, Apostel. (Fastedag.)	28. — L. Uskyldige Børn.

St. Knuds Kapel. Mariabørnskongregationen af den ubesmittede Undfangelse holder Fælleskommunion Søndag den 15. Dec. Kl. 7 Morgen og offentligt Møde Onsdag den 18. Kl. 7 $\frac{1}{2}$ Aften.

Maria-Kongregationen for Ynglinge holder *Fælleskommunion* Søndag den 15. Decbr. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ i Jesu Hjertes Kirke.

Mandag den 16. ds. Kl. 8 $\frac{1}{2}$ Aften er der *Maanedsmøde* sammen med K.U.F.s religiøse Kreds. *Julesalmer* (P. Schindler).

K.U.F.(K.) Yngreafdelingen har Møde Søndag den 15. Dec. Kl. 7—9 $\frac{1}{2}$ i Stenosgade 4 B. Kl. 8: Foredag om *Vikingetiden*. Lysbilleder og Film.

Julefesten holdes *Mandag d. 30. ds.* Kl. 7 $\frac{1}{2}$ i St. Knudssalen, Stenosgade 4 B. Adgangskort (for yngre Medlemmer 25 Øre, for ældre 50 Øre) faas hos Portneren i Stenosgade. NB. Husk, at Adgangskortet tillige er Lodseddel.

Den katolske Højskole.

Møde Tirsdag den 17. December Kl. 8 Aften.

Fink-Jensen: Indledning til en Samtale om Hjemliv.

St. Knuds Skoles Festsal, Stenosgade 4 B. Adgang 25 Øre.

Højskoleforeningen.

Fredag den 27. Decbr. holdes for Foreningens Medlemmer en Familieaften i Mariahjemmets Forsamlingsaal. Nærmere Meddelelse fremkommer senere.

St. Hans Kirke i Hørsholm.

Til **Byggefondet** er der siden den sidste Bekendtgørelse i Ugebladet yderligere indkomne følgende Bidrag: Kr. 5—25—10 25—25—5—11—20—5—35—10—3—25—3,60—20—10—50—5—10—10—10. Ved Kollekten i Jesu Hjerte Kirke, Søndag d. 1. Decbr., Kr. 282,46. Med det tidligere indkomne ialt Kr. 1637,09.

Edv. Glæselvej 5, d. 3/12 1918.

Aage v. Benzon.

Byggefondets Kasserer.

Ordrup. St. Andreas-Menigheds Juletræs-Fest agtes holdt Søndag d. 29. December Kl. 6.

Om Julegudstjenesterne.

Saafræmt Gudstjenesteordningen i Juletiden i Hovedstadens Kirker er **forandret** fra i Fjor (samml. S. 978 i Fjor), bedes dette venligst meddelt Redaktionen inden Fredag den 20. December.

Aarets to sidste Numre.

No. 51 (for 22. Decbr.) vil blive udsendt Onsdag d. 18. Decbr. Alle Annoncer m. m. maa være indsendt senest Mandag d. 16. —

No. 52 (for 29. Decbr.) vil blive udsendt Mandag d. 23. Decbr. Alle Annoncer m. m. maa være indsendt senest Lørdag d. 21. Indholdsfortegnelse følger med dette Nummer.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.
66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer, i alle Boglader og paa Ugebladets Ekspeditionskontor (Bredgade 69, 2. S. o. G. 1-4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt. — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 51.

Søndag den 22. December.

1918.

INDHOLD: Smaa Indledninger. — Kardinal Mercier. — Rejseoplevelser. — Slutning til de svenske Klostre. — En sønderjysk Aften i K. U. F. — Nye Bøger. — De katholske Pigespejdere. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Fredericia. Rom. — Brevkasse. — Henvendelse. — Inserat. — Avertissementer.

Smaa Indledninger.

435.

Julen er nær.

Saaledes hedder det hos Profeten Isaias i det 35. Kapitel:

Dette siger Herren: Den nøgne og uvejsomme Ørken skal fryde sig, og Ødemarken skal juble og blomstre som en Lilje. Den skal spire og grønnes og juble i Fryd og Lovprisning; Libanons Herlighed skænkes den, Karmels og Sarons Skønhed; de skal se Herrens Herlighed og vor Guds Glans. Hærd de slappe Hænder og styrk de kraftløse Knæ. Sig til de forsagte: Fat Mod og frygt ikke; se, eders Gud skal bringe Gengældelsens Hævn. Gud selv skal komme og frelse eder. Da skal de blindes Øjne aabnes, og de døves Øren skal oplades. Da skal den lamme springe som en Hjort, og de stummes Tungebaand løses; thi Kilderne bryder frem i Ørkenen, og Vandstrømmene paa Ødemarken. Hvad der er tørt, skal blive til en Sø, og den tørstige Jord til Vandkilder, siger Herren den almægtige.

Og derfor siger vi med hele den katholske Kirke:

Forund os, beder vi dig, almægtige Gud, at din Søns tilstundende Fest baade maa bringe os Hjælp for dette Liv og vinde os den evige Løn. Ved den samme Christus, vor Herre. Amen.

Kardinal Mercier.

Det vil interessere mange af Ugebladets Læsere at se nærværende Artikel om Kardinal Mercier, der den 9. December fandtes i det tyske Centrumsblad *Germania*. Og ikke alene interessere dem, men ogsaa faa dem til at forbauses over, hvor hurtigt meget har forandret sig. Dog *Tempora mutantur, et nos mutamur in illis*, d. e., Tiderne forandrer sig, og vi forandrer os i dem. Paaskønne maa man, at det katholske Blad, saa snart Censurens Trældomsaaag er hævet, aflægger saa kraftigt et Vidnesbyrd for den glødende Patriot og uforfædede Kirkefyrste, Kardinal Mercier.

Artikelen lyder saaledes: Ærkebiskoppen af Köln, Kardinal Hartmann, har, som det allerede i Pressen er meddelt, i en Skrivelse henvendt sig til Kardinal Mercier, Ærkebiskop af Malines og Belgiens Primas, og bedet ham gøre sin store Indflydelse gældende angaaende en Formildelse af Vaabenstilstandsbetingelserne med Henblik paa Hungerblokaden. Derved bliver Offentlighedens Opmærksomhed paany henledet paa den Mand, der siden Krigens Begyndelse mere end nogen anden blev anset for Legemliggørelsen af den belgiske Sjæl og den belgiske Patriotisme og mere end een Gang havde hele Verdens Øjne rettede paa sig paa Grund af sin Holdning overfor den besættende Magt.

Nu tør man aabent sige, at alt, hvad der er skrevet i Tyskland om Kardinal Mercier, er mere eller mindre falskt eller skævt, og at den rasende Kamp, der førtes imod ham ikke alene i visse Blade, men ogsaa fra Myn-dighedernes Side enten havde sit Udspring fra nationalistisk-altysk Ophidselse eller kulturkampsagtige Bestræbelser. Krigspsykosen havde, ligesom overfor saa meget andet, ogsaa formørket vort Blik overfor denne Mand, der jo netop var Belgier og som saadan havde en naturlig Ret til at elske sit Fædreland og træde i Skranken for dets Ret, ogsaa efter at det var besat af os. Som Patriot maatte Kardinal Mercier fordømme Krænkelsen af Belgiens Neutralitet og ønske sit Lands Sejr og Genoprettelse. Som Biskop maatte han dob-

belt føle den Uret, som efter hans Opfattelse Indfaldet i Belgien og Besættelsen med alle dens Følger forvoldte, og ogsaa føle sig kaldet til at sige det aabent. Han var ligeledes i sin gode Ret, naar han kom med Indsigelse, da det drejede sig om at værgе den katholske Kirkes Rettigheder og Ejendomme, f. Eks. ved den planlagte Beslaglæggelse af Kirkeklokkerne, eller naar han troede at maatte træde i Skranken for Beskyttelsen af sine Landsmænd, f. Eks. ved Deporteringen af de belgiske Arbejdere. Kun

fordi man hos os var hildet i den Vrangforestilling, at Belgierne under Besættelsen kunde og skulde høre op med at tænke og føle Belgisk, og fordi man ingen Forstaaelse havde for, at patriotisk Følen og Handlen i Længden ikke lader sig tvinge eller undertrykke ved Magt, saa man i enhver Tilkendegivelse af belgisk Sindelag og Fædrelandskærlighed en tysk-fjendtlig Handling og i Kardinal Mercier en af Tysklands uforsonligste Fjender, hvem man med Forkærlighed bebrejdede, at han misbrugte sin høje kirkelige Stilling til Skade for Tyskland. Kun Miskendelse af og Ringagt for alle ideelle og moralske Værdier og Mangelen paa Evne til at sætte sig ind i andre Folks

Sjæleliv — Egenskaber, der som bekendt i høj Grad overalt og altid har gjort os overordentlig Skade — forklarer denne Dom over Kardinalen, hvortil naturligvis ogsaa visse Kredses Antipathi overfor alt katholsk saa vel som den sædvænlige taabelige Undervurdering af belgisk Kultur og Overvurdering af eget Værd har bidraget sit.

At Kardinalen med al sin Fædrelandskærlighed og trods al sin Iver i Kampen mod Uretten har været langt fjernet fra ukristelig Uforsonlighed og Hævnsyge beviser den Holdning, han efter det store Omslag har indtaget. Da der som Tegn paa den nye Aand i Tyskland efter vort Tilbud om Vaabenstilstand blev besluttet at give en omfattende Amnesti til alle Belgiere, som paa Grund af Forseelse mod den besættende Magt var blevet dømt eller deporteret, hilste han denne Beslutning med oprigtig Glæde og meddelte den ved et særligt Hyrdebrev til de troende, hvem han samtidig opfordrede til under alle Omstændigheder at bevare Roen og før som siden at vise et værdigt Forhold. Men han gik endnu et Skridt videre. Han var nu i den Grad overbevist om Ærligheden af de af Prinsregent Max indførte Reformer og om Oprigtigheden af vore Fredshensigter, at han gav sin Mening derom til Kende i Telegrammer til Paven, Kong Albert og Præsident Wilson og indtrængende anbefalede at antage vort Tilbud om Vaabenstilstand. Der er ikke nogen Tvivl om, at Kardinal Merciers Holdning ikke har været uden Indflydelse paa Wilson.

Under de tyske Troppers Afmarch fra Belgien har Kardinalen Gang paa Gang dels fra Prædikestolen, dels ved Opslag paa Kirkerne formanet Befolkningen til at afholde sig fra alle Angreb paa den bortdragende Fjende og har saaledes sikkert ikke mindst bidraget til, at Belgierne — bortset fra enkelte Udskejelser — forholdt sig roligt. Efter sit Fædrelands endelige Befrielse har Kardinalen fuldstændig glemt al Uvilje. Hans Bekymringer gjaldt nu de i Belgien tilbageblevne Tyskere og de Belgiere, der var kommet i Ulykke ved deres Opførsel mod den besættende Magt. For dem fordrede han nu Beskyttelse og Tilgivelse. Hans Prædiken ved den første højtidelige Højmesse i St. Gudule i Bruxelles efter den belgiske Regerings Tilbage-

komst indeholdt ikke et eneste fjendtligt Ord, men var en Opfordring til kristelig Forsoning og Tilgivelse.

Det kan derfor ogsaa anses for sikkert, at Kardinal Mercier vil imødekomme Kardinal Hartmanns Bøn og anvende sin Indflydelse til Fordel for de nødlidende Kvinder og Børn i Tyskland. Men Retfærdigheden fordrer, at vi underkaster vor Dom over denne Mand en grundig Revision, og at ogsaa de Kredse, der hidtil især har været ham fjendtligt sindede, ikke nægter ham den Agtelse, der tilkommer ham som Menneske, som Patriot og som Biskop. — — — —

Saavidt *Germanias* Artikel, der jo unægtelig er Vidnesbyrd om en afgørende Kursændring sydpaa. Kardinal Desiré Mercier, der jo har været nævnt saa mange Gange under den store Krig, blev først almindelig bekendt ved sin Virksomhed som Forfatter og Professor i thomistisk Filosofi ved Universitetet i Louvain. I 1906 blev han i en Alder af 55 Aar udnævnt til Ærkebiskop af Malines og Belgiens Primas, og senere har han i Aaret 1907 faaet Kardinalværdigheden.

Rejseoplevelser.

Fortalte af *Jakob Olrik*.

(Fortsat.)

Mit Ophold i Petrograd varede og varede og varede. Jeg kunde ingen Vegne komme, og jeg kunde ingenting gøre for Fangerne. Bare læse Russisk. Vor danske Gesandt, Kammerherre Scavenius, viste mig den største Venlighed og søgte paa enhver Maade at hjælpe mig til at komme videre. I Gesandtskabets Personales Pensionat, hvor jeg spiste, var der hyggeligt og morsomt, og jeg var — hvad jeg ellers aldrig plejer — hvert Øjeblik bedt ud til Middag eller Aften; men det var rigtignok ikke derfor, jeg var rejst afsted. Der var imidlertid intet andet at gøre end at være taalmodig.

I min Barndom maatte vi altid høre: »Kan du vente, kan du blive Konge af Sverrig.« Jeg tænkte paa alt det dejlige Arbejde, jeg var rejst fra i København, jeg tænkte paa dem, jeg havde haft til Undervisning, og som jeg til min store Sorg havde maattet sende til andre. Og saa gik jeg og spildte Tiden i Petrograd til ingen Verdens Nytte! Den Tanke stak mig som en Syl. Men i næste Øjeblik huskede jeg paa, at der ikke gives noget højere

og værdifuldere end at være taalmodig, og intet, der før eller senere giver et rigere Udbytte — hvilket ogsaa i fuldeste Maal slog til — og saa ventede jeg roligt videre.

Et Resultat fik jeg sendende fra Biskoppen, og det var en Skrivelse fra den østrigske Hærbiskop Bielik. Den indeholdt en Bemyndigelse til overfor alle de fangne østrigske Feltpræster at optræde paa hans Vegne og i hans Navn. Denne Fuldmagt var højst værdifuld og ganske anderledes indholdsrig end den pavelige; jeg havde nu fuldt ud tilstrækkelige Midler til virkelig at organisere Sjælesorgen blandt Fangerne. Den rundelige Tillid, Biskop Bielik der viste mig, kunde ikke andet end begejstre mig baade for ham og den Opgave, han dermed gav mig. Han maa i det hele taget være en klog Mand. Han havde skrevet et Hyrdebrev til de fangne Præster. Det kom til Gesandtskabet i September, og da jeg i April næste Aar, altsaa i Aar, igen kom tilbage til Gesandtskabet, var der en af de danske Herrer, der uden Anledning fra min Side gav sig til at tale om dette Hyrdebrev med den største Beundring for dets Klogskab og sagde, »at saadant noget havde han aldrig været ude for før«.

Endelig langt om længe, d. v. s. efter over en Maanedes Forløb, kom mine Kufferter fra København, og skønt jeg endnu ingen Tilladelse havde faaet fra den russiske Regering til at besøge Fangelejrene, besluttede jeg alligevel at rejse og saa hellere afvente Tilladelsen eller en anden gunstig Lejlighed paa Stedet, d. v. s. der, hvor de Fangelejre var, jeg havde besluttet mig til først at besøge.

Gesandtskabet skaffede mig Billet til Toget — jeg kom til at rejse i Waggon sammen med en Dame, der havde ventet i 3 Maaneder paa at faa Billet. Jeg fik en indfødt med til Assistance, og saa rullede jeg med ham og mine Kufferter i to Drosker ud til Banegaarden, ikke uden en vis Benovelse. En af de andre danske delegerede havde givet en Beskrivelse af Forholdene i en Kupé, hvori han havde rejst sammen med en Mængde andre Herrer og Damer. Beskrivelsen er simpelthen uigengivelig. Jeg havde ogsaa hørt om en delegeret, der havde kørt paa Taget af en Waggon gennem en brændende Skov. Hvorledes skulde jeg klare mig med min store og ganske nødvendige Bagage under lignende Forhold.

Allerede Banegaarden med den Trængsel og Forvirring, der herskede der, virkede ubehageligt. Jeg følte mig som Napoleon, da han skulde gaa over Alperne med sin Hær uden helst at tabe alt for meget af den. Jeg huskede, at for en Feltherre er urokkelig Ro og Fasthed af afgørende Betydning. Bagagen kom lykkeligt og vel ind i Forhallen. Der var en meget stor Kuffert, en noget mindre, min

Messekuffert, en stor Sæk til min Kørepels og Madrassen til min Feltseng, Feltsengen, en Spisekuffert, en lille Haandkuffert, min Spadserepels og min Paraply. Vi fik fat i et Par Dragere, men straks i Forhallen opstod den Vanskelighed, at Drageren og min medbragte indfødte erklærede, at min mindre Kuffert var altfor stor til at kunne komme med ind i Kupeen. »Den skal med,« sagde jeg. Den indfødte forsikrede højt og helligt, at det var umuligt. Jeg tænkte: Hvilke Egenskaber er for en Feltherre af afgørende Betydning andre end Ro og urokkelig Fasthed? Derpaa sagde jeg med en Mine som Julius Cæsar: »Den skal med«. Og virkelig! Det lykkedes, og endda uden større Vanskelighed. Efter en Del Venten og Masen kom jeg ind i en nydelig 1. Klasses Sovevognskupé, og snart var alt i Orden. Jeg udbetalte Dragerne, jeg tror, hver 6 Rubler, og min næstkommanderende, den indfødte, 21 Rubler. Alene hans Armbevægelse, da han tog Hatten af, viste mig hans overordentlige Tilfredshed. Naa! Den, der smør' godt, han kør' godt! Jeg satte mig ned og saa mig om. Kupeen var overordentlig komfortabel. Jeg maatte næsten smile eller skamme mig over den Taknemmelighed mod Gud, jeg følte i den Anledning.

Sovevognstoget satte sig langsomt i Bevægelse mod det fjerne Østen. Efterhaanden, som Farten blev sat op, mærkede man, hvor fortrinligt Waggonen var afbalanceret; der var ingen Slingren, og det stødte og rystede ikke, kun dirrede det blødt og dæmpet omtrent paa samme Maade som saadan en fin lille Hund, af den Slags, der i en Salon springer op og lægger sig i ens Skød. Det var en blid og dulmende Fornemmelse, og de sagte, ubestemte, klirrende Lyde rundt omkring fra gjorde sit til, at jeg snart følte mig, som jeg sikkert har følt mig som lille Barn, naar min Moder vuggede og vissede mig i Søvn. Naar jeg tilføjer, at Lagenerne i Køjen som Tjeneren — paa Russisk »Pravadnik« en — gjorde i Stand til mig, var saa hvide og rene, som nogen kunde ønske sig, og Køjepolstret saa blødt som det fineste Græs paa en Strandeng, saa har jeg hermed givet et Situationsbillede, der vel i noget kan minde om, hvad Jøderne i gamle Dage forestillede sig ved at være i Abrahams Skød. Opholdet paa et saa behageligt Sted har imidlertid hurtigt den Følge, at man henfalder i en Tilstand, der vist er mere yndet og almindelig i Rusland end noget andet Sted i Verden. For mit Vedkommende varede den til Kl. 8 næste Morgen; men min Kontubernal fortsatte den til henad Kl. 11. Dette berøvede ham dog ikke Evnen til senere at kunne tage sig en Middagsøvn paa et Par Timer og ikke sove mindre godt for det næste Nat. Men saadan er nu engang Russerne. Det er ganske utroligt,

den Tid de kan sove bort. Jeg har blandt alle de Folkeslag, jeg har truffet paa, ikke fundet et eneste, for hvem det at sove spiller en saadan Rolle som for Russerne. De dyrker Søvnen med Lidenskab. Derfor, skønt Russerne er meget høje i Sammenligning med de fleste andre Folkeslag, tror jeg dog, det vilde være forkert at tale om, at en ung Russer »skyder i Vejret«, nej, man maa snarere sige, at han vokser henad Jorden som f. Eks. Jordbærplanter, for den meste Del af sin Tid tilbringer han dog vist i en Stilling, der er parallel med Horisonten. Denne Side af Russernes Liv og Karakter gør man klogt i at tage i Betragtning, naar man har med dem at gøre; husker man ikke paa den, vil man hurtigt komme til at gøre galt Bestik. I det følgende vil jeg ofte være nødt til at vende tilbage hertil.

Man kører vidunderligt paa de russiske Jernbaner — eller maaske: man kørt —. Tiden løber, næsten uden at man mærker det. Dertil bidrager det ikke saa lidt, at man ved, at det tager adskillige Dage, inden man kommer til sit Bestemmelsessted. Man kan lige saa godt indrette sig det bekvemt og hyggeligt i Kupeen, man har Tiden for sig. Man gør bedst i at opgive enhver Tanke om, at man har travlt eller skal skynde sig; man kommer alligevel ikke derhen, hvor man skal, for det første. Og der er heller ingen af de andre medrejsende, der har travlt. Som der er Oceaner af alting i Rusland, saaledes er der ogsaa Oceaner af Tid. Altsaa kan man lade, som var man hjemme; og dette bestaar for Russeren i at sove (»spat«), snakke (»gavarit«) og drikke The (»pit Tsjaj«). Naar Russeren kan nøjes med at foretage sig disse tre Ting, saa forlanger han egentlig ikke mere. Derfor mærker man heller ingen Utaalmodighed, fordi det gaar for langsomt og man bliver forsinket. Sligt berøver paa ingen Maade Russeren hans gode, lyse og venlige Humør.

Selv om nu »en anden en« har andre ikke-russiske Tanker om Tiden og dens Kostbarhed, saa bliver man dog hurtigt paavirket af sine Omgivelser. Jeg befandt mig meget snart umaadelig hyggeligt og veltilfreds i mine, der var ægte russiske. I Petrograd havde jeg hele Tiden staaet med det ene Ben i Danmark, og det skader den rette Opfattelse af Rusland. Tiden gik næsten meget hurtigere, end jeg ønskede. Jeg havde nok at gøre med Breviar, Rosenkrans, Betragtning og Studium af Russisk og Polsk foruden al den Underholdning mit Rejseselskab og Begivenhederne og iøvrigt ogsaa Udsigten fra Vinduet forskaffede mig.

De 9 Dage, det tog for at komme til Irkutsk — vi var nogle og halvfjerdsindstive Timer forsinkede — staaer for mig i en ejendommelig Glans. Ikke saa lidt skyldes dette de russiske Jernbaner, og da jeg derfor senere i et

Foredrag paa Bornholm kom ind paa Omtalen af disse, vovede jeg mig ud med følgende Paradoks. Jeg sagde: Jeg vil paastaa, at det tager længere Tid at rejse for Eks. fra Aalborg til Sæby end for Eks. fra Petrograd til Irkutsk. Bevis: Naar jeg i sin Tid satte mig i Toget i Aalborg for at køre til Sæby, saa vidste jeg, at nu varede det en Evighed, inden man kom dertil; sætter man sig derimod i Toget i Petrograd for at rejse til f. Eks. Irkutsk, saa tager det bare 9 Dage. Nu er imidlertid en Evighed mere end 9 Dage. Ergo! — Aldrig saa snart havde jeg fuldendt denne Argumentation, førend det blev mig ganske klart, at mit Paradoks aldeles havde forfejlet sin Virkning. De bornholmske Ansigter saa stive, alvorlige og i det hele ganske upaavirkede ud. Jeg havde skudt mod Klipper, og Kuglen var prellet af. — Jeg fik dog en eklatant Oprejsning senere, idet en Købmand efter Foredraget kom hen og takkede mig og sagde, at han med stor Fornøjelse havde hørt mine Udtalelser, der ganske svarede til hans Syn paa Sagen. Han havde nemlig selv tilbragt flere Aar i Rusland og Sibirien, og her hjemme havde han altid hævdet, at det tog længere Tid at køre med Jernbanen fra Bornholm til Nexø end fra Petrograd til Omsk i Sibirien. — Vi trykkede hinanden varmt i Haanden.

(Fortsættes).

Slutning til de svenske klostre.

Af *Edw. Orved.*

Idet behandlingen af de svenske cistercienserindeklostres historie her afsluttes, viser det sig, at der ikke hviler nogen som helst plet på nonnernes kristelige levned, tværtimod ses idelige tegn på agtelse og kærlighed. Kun et eneste eksempel findes der paa, at nonner har forladt sit kloster, trods reformationens lokkelser og tryk. Og måske var endda hine tre Risebergnonner den sidste rest af konventet, hvem både kongen og lensmanden hellere end gerne så forsvinde; at de ude i verden siden ikke holdt sit kyskhedsløfte, foreligger der intet om, så man har ikke ret til mistænkeliggørelse. Derimod har vi gentagende eksempler på, at nonnerne har holdt ud sin livstid, til langt i tiden. Og var der opbevaret beretninger, vilde der vel være sidestykker til, hvad den lutherske Upsalærkebiskop Abraham Angermannus så sent som i 1596

skrev om Vadstenaklosterfolket, som blev sin katholske religion tro og mindst mulig bøjede sig under regeringens tvangsbud: »Summa på klosterpersonerne, hvilke have gået sjældent til kirke og aldrig til sakramenterne: Karen Olsdotter, abbedisse, fire navngivne nonner og mere end syv af klostrets mandlige personale.«*) »Slide ris« udenfor kirken, indtil 39 slag, og derpaa overhældes med indtil 9 spande koldt vand (visitatsen holdtes i løbet af vinteren) samt betale 3 daler bøde til domkirken var ærkebispens dagligdags straf, endda ledsaget med trusel om, at i gentagelsestilfælde skal vedkommende »miste ryghuden« — et udtryk, der har en anden ordform i et brev fra gods-ejer Per Bagge til ærkebispem med meddelelse om, at han nok selv skulde afstraffe sine folk: »Jeg har flået huden af ham.« Ved Vadstenafolket er der ikke tale om afstraffelse for deres genstridighed, og at de trods bearbejdelse ikke faldt til føje, viser Abrahams notits om den ene, at nemlig Per Erikson gav løfte om at blive luthersk.

En sønderjydsK Aften i K. U. F.

Det var en god, aktuel Tanke, K. U. F.s Bestyrelse havde, da den indbød til Møde om Sønderjylland. At den ogsaa faldt i god Jord, viser den Omstændighed, at der i St. Knuds-Salen, der var smykket med to store Dannebrogssflag, havde samlet sig en opmærksom og interesseret Tilhørerkreds, der gentagne Gange begejstret gav sin Tilslutning til Kende.

I Formandens, Hr. Pastor Kochs Fraværelse paa Grund af Sygdom aabnedes Mødet af Hr. Pastor Schindler, der bød velkommen og i faa, men velvalgte Ord mindede om, at vor kristne, katholske Tro var bragt os af St. Ans-gar netop over Sønderjylland, og at en af vort Fædrelands og den nordiske Kirkes skønneste Skikkelser, Hellig Knud Hertug, netop var Jarl over Sønderjylland. Dette maatte her i vor Kreds yderligere øge den sikkert allerede tilstedeværende Interesse for vore undertrykte Brødre sønden Aa. Nu, da vort Haab og vor Bøn om, at Sønderjyllands to Løver atter maa forenes med Danmarks, er ved at gaa i Opfyldelse i en overskuelig Fremtid, var der særlig Anledning til at faa vort Kendskab til Sønderjyllands Historie, dets trange Kaar og tunge Kamp opfrisket.

Derefter traadte den indbudte Taler, Hr. stud. theol. A. Pedersen, frem og gav et kort, men interessant Overblik over det sønderjydske Spørgsmaal, begyndende med en historisk Redegørelse for Sønderjyllands ældgamle Tilhørighed til Danmark, berørte Tabet af denne vor sydlige Landsdel for godt 50 Aar siden og skildrede dernæst den deraf følgende Kamp mellem dansk og tysk, mellem de stolte og ubøjelige, ægte patriotisksindede Sønderjyder og det hensynsløse preussiske Voldsherredømme, der ved allehaande uretfærdige Midler og oprørende Forordninger havde søgt at udrydde det danske Sprog og dansk Aand af Sønderjylland. Men de tapre Sønderjyder gav ikke saa let tabt. De bevarede uudslettelig i deres Hjerter Kærligheden til det danske Sprog, det danske Flag og det danske Fædreland, saa at de i denne Henseende endogsaa har været mangan en i selve Kongeriget til Eksempel. Selv da Preussen egenmægtig ophævede Pragerfredens § 5, det Løfte, som var givet »i den allerhelligste og udelelige Treenigheds Navn«, selv da Udvandringer og de brutaleste Udvisninger tyndede stærkt ud blandt den danske Befolkning, især i Mellem-slesvig, saa tabte man dog ikke Modet. Og Foredragsholderen fortalte adskillige morsomme Eksempler paa, hvorledes Sønderjyderne, ja selv Skolebørnene, under de prækæreste Forhold havde holdt baade Modet og Humøret oppe. Men det haardeste Slag, der ramte vore fraskilte Brødre, var hin Augustdag 1914, da Verdenskrigen brød løs, og 30.000 danske Mænd blev udkommanderet til at kæmpe for en Sag, der ikke var deres, under et Flag, der ikke blot ikke var deres, men som de hadede og ikke kunde andet end hade af deres fulde Hjerter. Men de var lovlige og fulgte Indkaldelsen, haabende paa, at det Offer, de bragte, før eller senere paa en eller anden Maade vilde komme deres eget Land, deres virkelige Fædreland til Gode. Og Ofret var ikke lille, hvilket alene fremgaar af den Omstændighed, at hver femte Mand af de indkaldte, altsaa ca. 6000 unge Sønderjyder, blev liggende derude paa de fremmede Slagmarker. Men deres stille Haab, som de bar inderst inde, skjult under den preussiske Uniform, det de allerede som Børn havde hørt deres Fædre og Mødre synge om som et Fremtidshaab, det skal vi lykkelige nu opleve, maaske allerede inden Skoven paany grønnes:

Alt, hvad Fædrene har kæmpet,
Mødrene har grædt,
har den Herre stille lempet,
saa vi vandt vor Ret.

Til Slutning kom Taleren ind paa Spørgsmaalet om den fremtidige Grænse og behandlede dette paa samme smukke, beherskede Maade, som vi kender det fra andre

lignende Møder og fra Artikler i Dagbladene i denne Tid, nemlig ud fra Princippet: vi ønsker ikke Lejlighed til at øve Gengæld, vi gaar ikke ud paa at faa Uretten flyttet over paa denne Side af Grænsen, vi ønsker kun det tilbage, som nu er dansk, eller som ved fri Afstemning selv ønsker at komme tilbage til Danmark.

Dette er jo paa een Gang det smukkeste og det klogeste Princip, som i det lange Løb lønner sig bedst, med det er vi paa den sikre Side baade overfor Gud og Mennesker. Ja, allerede nu viser det sig, at Digteren Hostrup med fuld Ret kunde lægge vore sønderjydske Landsmænd disse Ord i Munden overfor deres Undertrykkere:

Du kan vel kro dig af Døgnets Kaar
og af Sejren, de har dig skabt.
Men der kæmpes en Kamp imod tusind Aar,
og i den har du visselig tabt.

— — —

Herefter takkede Pastor Schindler Foredragsholderen og drog en smuk Sammenligning mellem Jødefolket ved Babylons Floder og Sønderjydernes Udlændighed. Den Lære, vi kunde drage af Sønderjydernes Kamp imod Fler-tallet og Magten, var den, som Digteren har nedlagt i disse Ord: »Det har slet ingen Hast for den, som tror,« eller som den hellige Skrift udtrykker det: »Alt er muligt for den, som tror.«

Før og efter Foredraget blev der af Forsamlingen af-sunget forskellige til Lejligheden passende Fædrelandssange.

Blandt den Serie Lysbilleder fra Sønderjylland, som derefter forevistes, blev særlig Flensborgløvemøntet hilst med stor Begejstring. Oppe paa Scenen bag Lærre-det sang paa dertil passende Steder under Forevisningen Hr. cand. phil. *Hafstrøm* med veritabel Koncertsangerrøst »Paaskeklokken«, »Slurser sødt i Slesvigs Jord« og »Brat af Slaget rammet«, hvor særlig disse Ord gjorde et dybt Indtryk: »Sønderjylland vundet — det er Kampens Maal!«

Førend man skiltes, udbragte et af Mødets Deltagere et »Leve for Sønderjylland«, der besvaredes med kraftige Hurraraab.

Alt i alt et smukt Møde — kun een Ting manglede: Der burde have fundet en Indsamling Sted til Sønderjydernes Jul eller til Sønderjyllands Forsyning med danske Flag. Der var flere, der foreslog det, men desværre for sent, da største Delen af Forsamlingen allerede var ved at forlade Salen. Det vilde have været smukt at kunne ind-sende et Bidrag til nævnte Formaal fra en sønderjydsk Aften i en dansk katholsk Forsamling.

Fr. Ronge.

Nye Bøger.

P. D. Steidl: *Vor Frues Sange fra Danmarks Middelalder*. (Katholsk Boghandels Forlag. Pris Kr. 4,50.)

Det er ikke altid, at man faar sine Ønsker saa hurtigt opfyldte! For et Aar siden, da jeg udsendte min lille Maria-bog, skrev jeg i Fortalen, at jeg haabede, andre ad Aare vilde yde bedre og værdifuldere Arbejde i samme Retning, og nu foreligger Pater Steidls lærde Værk om en Gren af Mariadyrkelsen i Danmarks Middelalder og Løftet om en Fortsættelse. »*Vor Frues Sange*« er en Guldgrube for hvem, der interesserer sig for Emnet — og hvem af os danske Katholikker gør ikke det! I tyve Aar har Pater Steidl arbejdet og samlet det rige Stof, han nu har offentliggjort. Igennem Bogen gaar ikke blot en Strøm af Kærlighed til Vor Frue, men ogsaa til det danske Land og Folk og til vore Fortidsminder, som vækker Taknemmelighed og faar en til at føle, at man i Forfatteren har en Mand for sig, som har »glemt sit Folk og sin Faders Hus« for os. Bogens Sprog er da ogsaa ulasteligt Dansk.

Forfatteren deler sit Stof i to Hovedafsnit: Danske Sange og latinske Sange. Efter en Indledning om Folkeviserne i Almindelighed og Mariaviserne i Særdeleshed gaar han over til at belyse de enkelte Arter af disse. I Afsnittet om *Majvisen* lærer man interessante Ting at kende om Oprindelsen af Maj Maaned som Guds Moders Maaned. Afsnittet »*Julesange*« er vel nok det, som fængsler mest; det katholske Danmarks dybe, enfoldige Tro lyser os her i Møde, herligst af alt i den yndefulde, makaroniske Sang »*Pris og Ære og Dyd*« med de i hinanden slyngede danske og latinske Verslinjer. At senere Aarhundreders protestantiske Salmedigtning har øst af de katholske Kilder, paavises klart. Men ikke blot Sangene paa Modersmaalet var Folkets Fælleseje og lød fra dets Tunge. Forfatteren fremdrager iblandt de latinske Sange særlig Antifonen »*Salve Regina*« som folkesunget i hele den katholske Verden og hos os som andensteds. *Antifonstiftelsernes Historie* er et Afsnit, som belyser Enkeltmands Andagt til Vor Frue; vi møder her Dronning Margrethe, Poul Laksmand o. fl. Et Suk gaar igennem ens Hjerte, naar man Gang paa Gang i Stiftelsesdokumenterne læser, at denne Messe til Vor Frues Ære skal læses, denne Antifon synges »*hver Dag evindeligt indtil Dommen*«. Just medens jeg skriver disse Linjer, ringer »Margretheklokken« fra Domkirkens Tidespir; denne Ringning Kl. 10, 3 og 5 hver Dag er det eneste tiloversblevne fra Dronningens rige »Stiftelser« her i Byen — Bønnen, som Klokken kaldte til, er forstummet. Faar

de historiske Omskiftelser en ikke til at tænke, at det er bedre at gøre, hvad man vil have gjort, medens man er i Live.

Beriget med megen Viden og mange nye Tanker lægger man Pater Steidls Bog fra sig — eller rettere, man stiller den ind imellem sine Haandbøger for ofte at benytte den. Endnu lyder for ens indre Øre Epilogens Strofer i *V. J. Holstein-Rathlous* klangfulde Oversættelse:

*O Dronning, rene, skære,
du naadig mod os dig vise!
Du Christi Moder kære,
lad mig dig altid prise.*

*Du Jomfru med al Ære,
vi lover dig, Maria!
Dig, Rose, Ære være,
Hil dig, Dronning Maria!
E. Rosenørn Lehn.*

A. Breitung: Mennesker og aper. (75 Øre. 66 Sider. Kristiania. St. Olavs Forlag. 1918.)

Saa snart en Hypotese kan tænkes at gaa imod Kristendommen, skal den populariseres. Bogen vender sig imod en overfladisk populær Fremstilling af Darwinismen ved Professor Schreiner, der paa sædvanlig Maade vil »bevise«, at vi nedstammer fra Aberne. Den indeholder derfor i kort Begreb alt, hvad man maa vide for at kunne svare paa saadanne Angreb. Bogen burde have været noget bedre typografisk udstyret. En ny Udgave paa finere Papir med Illustrationer vilde være ønskelig, fordi den saa vilde blive en fortrinlig Indledning til Forfatterens øvrige kendte Skrifter om disse Emner.

Magister.

Ludvig Günther: Min Religion og min Livsanskuelse. (Andet Oplag. Katholsk Forlag. 1918. 40 S. 35 Øre.)

Adskillige af Ugebladets Læsere vil huske det indholdsrige og tankedybe Foredrag, Pater *Günther* offentliggjorde i *Varden* 1904 og siden udsendte i Særtryk. Katholsk Forlag i Stenosgade har nu udsendt det i andet Oplag som Nr. 14 af »Katholske Smaaskrifter«.

Jomfru Mariæ Rosenkrans tilligemed en Rosenkrans-Andagt. (Andet Oplag. Katholsk Forlag. 1918. 58 Sider. 2 Kr. 50 Øre.)

Efter et Par Maaneders Forløb foreligger allerede andet Oplag af Pastor Schindlers Digt-Cyklus om Rosenkransen. Til den nye Udgave har Billedhuggeren Christen Skikkild tegnet tre Billeder — derfor er den blevet noget dyrere end første Udgave.

Helga Skrumstager Petersen: Fadervor. (160. Katholsk Forlag. 1918. 116 S. 1 Kr. indb.)

Opmærksomheden skal herved henledes paa denne lille Betragtning over Fadervors syv Bønner, som nylig er udkommet og tilegnet Pastor M. Ravelli i Nyborg. I den jævne, ligefremme Tekst er indstrøet ikke saa faa velvalgte Citater af forskellige Salmer og Sange.

De katholske Pigespejdere.

‘Det er en stor Glæde for mig at kunne konstatere, at der omsider er kommen Ro i dette Arbejde ogsaa.

Uheldigt Førervalg og meget andet har gjort os enorme Vanskeligheder — og Pigebørn er ikke lette at arbejde med.

Nu har fung. Divisionschef, Frk. *Karen Lind*, taget det hele ind under sig, og vi tør haabe, at hun, der allerede har vist sin Dygtighed i Østerbro-Troppen, ogsaa vil kunne føre de andre frem i Orden, Ro og Arbejde ad de samme Veje.

Jeg selv har følt det som min Pligt i Egenskab af Spejdernes Kapellan at lade Forældrene og andre interesserede dette vide til Beroligelse og Betryggelse.

P. Schindler.
Divisionskapellan.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Vincentskonferensernes fjerde Generalmøde holdtes Søndag den 8. December i Bredgade. Der var mødt lidt over 20 Medlemmer. Den højærværdigste Biskop gav i et beaandet Foredrag en Udsigt over, hvorledes al statslig og kommunal Fattigpleje ikke kunde gøre Vincentskonferensernes Arbejde overflødig. Thi dette bragte den personlige Kontakt frem mellem Samfundets forskellige Klasser og frembød derfor mange Maader, hvorpaa særlig Ungdommen kunde virke til Gavn for sig selv og vor hellige Moder Kirken.

— Nu er det godt fire Aar siden, Katholsk Boghandel i Stenosgade begyndte sin Virksomhed, og trods forskellige Vanskeligheder af forskellig Slags har dette Foretagende dog været i en stadig Fremgang. Des værre er endnu paa Grund af Verdenskrigens Eftervirkninger Tilførselen af udenlandske Bøger kun sparsom, og af Kunstgenstande er Oplaget heller ikke stort; af disse sidste er særlig at fremhæve smukke Gengivelser af Aakirkebys Døbefont og en Katakombelampe samt den højærværdigste Biskops Relief. Det er med Forundring, man lægger Mærke til det virkelig betydelige Antal Bøger, Forlaget i det sidste Aar har evnet at udsende, deriblandt Bøger af stort Omfang og blivende Værdi.

— Paa Anden Juledag agtes afholdt en Kongres for katholsk Ungdomsarbejde i Mariahjemmet fra Kl. 8 Morgen til Kl. 11 Aften. Taler (med efterfølgende Diskussion) vil blive afholdt af Præsterne Koch og Schindler og

Student Ballin. Der vil ikke blive udsendt Indbydelse offentlig, men kun privat til en Kreds, der tager aktiv Del i eller har Interesse for Ungdomsarbejdet.

Fredericia. Efter et Referat i en af de stedlige Aviser kan meddeles, at »Peterskirken i Rom«, var Emnet for et Foredrag, Pastor Frederiksen, Silkeborg, den 9. December holdt i St. Knuds Skoles Gymnastiksal for fuldt Hus. Paa sin sædvanlige livfulde Maade skildrede Pastoren ikke alene Peterskirkens Tilblivelse, men ogsaa den historiske Grund, den er bygget paa, og som omgiver den. Paa en meget fængslende og underholdende Maade gav Foredragsholderen et Overblik over den vældige Kirkebygning, hvis Størrelse man vanskelig kan fatte, men nogen Idé faar man derom, naar man hører, at den kan rumme ca. 100.000 Mennesker og spænder over et Areal af 3 Tdr. Land. Da Foredragsholderen sluttede efter at have talt i ca. 1¹/₂ Time, lød der livlige Haandklap. Pastor Schreiber sluttede Mødet med at udtale Haabet om, at Pastor Frederiksen atter, naar Lejlighed gaves, vilde holde Foredrag her igen.

Rom. Da Pavens Fjender havde udspremt det Rygte, at Østerrigs Fald var Aarsag til bitter Sorg for den Hellige Fader, har denne udtalt sig saaledes den 8. November i et Brev til Kardinal-Statssekretæren: »Efter det Held, der i den sidste Tid har fulgt de italienske Vaaben, har den Apostoliske Stols Fjender, faste i deres Forsæt om at bruge saa vel lykkelige som ulykkelige Begivenheder til dens Skade, forsøgt og forsøger endnu at ophidse den offentlige Mening imod den ved at paastaa, at Paven er bedrøvet over Italiens Sejr. De kender meget vel, Hr. Kardinal, ved daglig Omgang Vore Følelser saa vel som Kirkens Lære og Praksis ved slige Lejligheder. I Vort Brev af 1. August 1917 til de forskellige krigsføvende Landes Herskere har Vi udtrykt et Ønske, der blev gentaget ved andre Lejligheder, at de territoriale Spørgsmaal mellem Østerrig og Italien maatte kunne løses i Overensstemmelse med Nationernes retfærdige Bestræbelser, og nylig har Vi givet Vor Nuntius i Wien Paalæg om at oprette venskabelige Forbindelser med det østrig-ungarske Riges forskellige Folkeslag, der nu har konstitueret sig som uafhængige Stater. Kirken er jo et fuldkomment Samfund, hvis eneste Formaal er Menneskehedens Helliggørelse til enhver Tid og i ethvert Land, og som den kan tilpasse sig til forskellige Slags Regeringsformer, saaledes anerkender den ogsaa uden Vanskelighed lovlige territoriale og politiske Forandringer iblandt Folkeslagene. Vi tror, at hvis disse Vore Bedømmelser og Anskuelser var mere almindelig kendte, vilde intet fornuftigt Menneske vedblive med

at tillægge Os en Sorg, som ikke har noget faktisk Fundament.«

— Præsident Wilson har ad diplomatisk Vej ladet den Hellige Fader vide, at han ønsker at aflægge ham et officielt Besøg Mandag den 23. December.

Brevkasse.

Gl. Kongevej 152 A, 1.

Kære Hr. Redaktør!

Jeg vilde gerne saa vel paa flere Katholikkers som paa egne Vegne fremsatte en Forespørgsel og Henstilling. —

Det er vel saaledes at forstaa, angaaende »den nationale Indsamling til Kirkeklokker i Sønderjylland«, at denne ikke gælder den lutherske Kirke alene, men ogsaa andre Trossamfund, f. Eks. den katholske Kirke; saaledes at Klokker, der mulig er bleven nedtaget i Haderslevs, Tønders eller Sønderborgs osv. katholske Kirker, ogsaa kommer i Betragtning og erstattes.

Opraabet gælder jo ikke det »lutherske« Folk, men det danske Folk, og sølgelig maa det gælde alle danske Kirker.

Det vilde vel ogsaa være ret mærkeligt, om Penge, der ogsaa ydes af katholske danske Mænd og Kvinder i fælles Kærlighed til Landet sønden Aa, kun skulde tilfalde et enkelt Trossamfund.

Mon »Klokkekomiteen« har betænkt dette Forhold? — Vi vil haabe det, da det vel ikke er en kirkelig, men en national Komité.

Med Tak for Optagelsen Deres ærb. hengivne

August E. Plum, Ingeniør.

Kære Hr. Ingeniør Plum.

Des værre kan jeg ikke svare paa Deres Henvendelse, men maa selv spørge. Derfor kan jeg ikke gøre andet end at lade denne Henvendelse gaa videre til den Komité, der forestaar Indsamlingen til Kirkeklokkerne. Deres ærbødigt hengivne

Niels Hansen.

HENVENDELSE.

Den 13. ds. døde en Moder af spansk Syge fra to Drengene paa 10 og 11 Aar. Deres Fader er faldet i Krigen. Drengene var paa Grund af Moderens Falligdom og langvarige Sygdom ikke lidt forsømte. De er Katholikker. Da der ikke var andre, har jeg paataget mig at sørge for de to Drengene; og da det var umuligt for mig at have Drengene hos mig selv, saa har de gode og hjælpsomme Maristbrødre paa Frederiksberg paa min Bøn derom straks taget Drengene i Husel. Drengene kan dog kun blive der rent foreløbigt, da Maristbrødrene er allfor faa til at kunne tage sig af dem ved Siden af at skulle passe deres omfattende Skolearbejde. Der foreligger saaledes to Vanskeligheder: den ene er at faa Drengene anbragt enten sammen eller hver for sig paa et Sted, hvor man vil være god imod

dem og opdrage dem i den katholske Tro, og den anden, at skaffe de nødvendige Midler til deres Underhold. Enhver vil vist kunne indse, at jeg selv med den bedste Vilje ikke kan løse den første Vanskelighed ved personligt Arbejde; men ogsaa i den anden Henseende er jeg nødt til at bede om Hjælp, da jeg ellers for det første hurtigt vil være ved Bunden og for del andet vil være afskaaret fra at hjælpe i andre paakommende Tilfælde. Jeg beder derfor, om man vil hjælpe mine Drengene enten paa den ene eller anden Maade, og jeg minder om, at vor Herre Jesus Kristus bruger saadanne stakkels Børns Skikkelse som sin Forklædning. Del gælder om ikke at lade sig narre af Forklædningen.

Bredgade 64. København, den 13. December 1918.

JAKOB OLRİK, Præst.

Inserat.

Til Hr. Pastor Joh. Frederiksens Anmeldelse af min Bog »Fra før Kant« maa jeg have Lov til at tilføje følgende:

Naar der siges anerkendende Ord om »Fra før Kant«, maa det ikke glemmes, at der ogsaa skyldes Anerkendelse og Tak til den Kreds af unge katholske Studenter, der, efter at jeg havde holdt Foredragene, tog Initiativet til Udgivelsen af dem og straks dannede en Komité med det Formaal at tilvejebringe de dertil fornødne Pengemidler. Uden denne Støtte havde Bogen ikke kunnet udkomme. Jeg benytter herved Lejligheden til at sige de unge Studenter, navnlig Hr. Søren Opffer og Hr. G. M. Vøhtz, samt alle dem, der har ydet Bidrag, min hjerteligste Tak.

St. Andreas Kollegium, 14. Decbr. 1918.

A. Menzinger. S. J.

UNIO.

Søndag den 29. December Kl. 4^{1/2} afholdes

Julefest

i »Sass«s Selskabslokaler, Linnésgade 25.

Servering af Chokolade til Børnene.

Lysbillede og anden Underholdning for Børnene.

Lodtrækning for voksne og Børn.

Festen slutter for Børnene Kl. 8, men fortsættes for de voksne til Kl. 11.

Adgang gratis for Børn, 1 Kr. for Medlemmer og 1,50 Kr. for besøgende, indførte ved et Medlem.

Billetter faas hos Bestyrelsens Medlemmer samt hos Johs. Hoffmann & Søn, Købmagergade 48 (Tlf. 1389).

Kontorplads.

Til St. Ansgars Menighedskontor søges straks eller senere en Herre eller Dame. Vedkommende maa have en god Haandskrift og være kendt med alm. Kontorarbejde; Kontortid efter nærmere Aftale (3 à 4 Timer ialt daglig). Skriftlig Henvendelse bedes sendt til St. Ansgars Menighedskontor, Bredgade 69^a.

Kalenderen for 1919 er nu udkommet og kan faas paa **Menighedskontoret**, Bredgade 69, 2. Sal o. G. (1-4. Telefon Palæ 654) samt ved Kirkerne og i Bogsalget. Pris **30 Øre**. Ved Indsendelse af 35 Øre i Frimærker tilsendes Kalenderen portofrit. *Ansgariusforeningen.*

Udmærket Jule- og Nytaarsgave.

ET GAVEKORT,

der giver Ugebladet frit tilsendt en hel Aargang.

Pris 6 Kroner.

Faas **Bredgade 69, 2. S. o. G., Kl. 1-4** og i **Boghandelen.**

Højskoleforeningen.

Det til den 27. Decbr. for Foreningens Medlemmer anmeldte Møde

udsættes

til en Aften i Februar (vistnok den 19.), ved hvilken Lejlighed Pastor Kjelstrup i Norge vil være Foreningens Hædersgæst.

Ordrup. St. Andreas-Menigheds Juletræs-Fest aflyses herved, da der fra forskellige Sider er rejst Betæneligheder imod den paa Grung af Epidemien.

St. Hans Kirke i Hørsholm. For et Bidrag paa 5 Kr., der blev tilsendt mig anonymt af to Katholikker, kvitteres herved med hjertelig Tak. *P. A. Meyer.*

Birgittaforeningen fejrer sin Stiftelsesfest med Sangmesse og Fælleskommunion i St. Josefs Kirke 2. Juledag Kl. 6¹/₂.

St. Josefs Gilde, st. 1885, afholder Juletræs-fest Onsdag den 8. Januar fra Kl. 6 til 1 i Dansk Arbejder Loge, Blegdamsvej 26. Festen for Børnene begynder Kl. 6 pr. og er gratis for Medlemmers Børn under 14 Aar. Medl. betaler 75 Øre, iberegnet Bal. Besøgende betaler 1 Kr. Besøgendes Børn 50 Øre. Billetter til Festen faas hos Formanden, Hr. Chr. Dose, Ahornsgade 13, efter 6¹/₂ Aften og hos samme i Studiestræde 41. *..*

Udvalget.

Rosenkranskirken.

Anden Juledag er Gudstjenesten som paa en almindelig Søndag.

Klosterkirken paa Jagtvej.

2. Juledag Kl. 8 stille Messe. Kl. 6 Andagt. Nytaar og Epifani Kl. 8 stille Messe med Prædiken. Kl. 6 Andagt.

Sakramentskirken. *Nytaarsaften* Kl. 9 Andagt med Prædiken og Te Deum.

Kirkekollekt.

Under Midnatsmesserne og Højmesserne paa Juledag afholdes der i Sognekirkerne Kollektter til Kirkernes Opvarmning.

Husk de **to polske Børnehjem**: i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og i Maribo (St. Josefsøstrene).

K.U.B. (Katholsk Underretnings Bureau), et Samfund af katholske, akademiske Lægfolk, tilbyder at korrespondere med Ikke-Katholikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katholske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren, Møglister Matthæus Hansen, Hovmarksvej 30, Charlottenlund.

Kirkelig Kalender.

22. Dec. 4. Søndag i Advent.	29. Dec. Søndag i Jul.
23. — M. Ferialdag.	30. — M. Oktavdag.
24. — Ti. Vigilie (Fastedag).	31. — Ti. Silvesterl, Pave og Bekender.
25. — O. Juledag.	1. Jan. O. Jesu Omskærelse.
26. — To. Stefan, Martyr.	2. — To. Jesu Navn.
27. — F. Johannes, Apostel.	3. — F. Oktav af Johannes.
28. — L. Uskyldige Børn.	4. — L. Oktav af Uskyld. Børn.

Gudstjenesten Juledag.

St. Ansgars Kirke. Kl. 12 Midnat Pontifikalmesse med Prædiken. Fra Kl. 7 Morgen stille Messer. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 6 Aften Festandagt.

Jesu Hjertes Kirke. Kl. 6 Morgen højtidelig Levitmesse med Prædiken; derefter stille Messer. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 6 Festandagt med Prædiken.

St. Knuds Kapel (Vestervoldgade 115). Kl. 7^{1/2} stille Messe. Kl. 3 Eftermiddag Prædiken og Festandagt.

Immaculatakirken (Strandvej 91). Kl. 9 og 9^{1/2} stille Messe. Kl. 10 Højmesse med Prædiken. Kl. 2^{1/2} Festandagt.

Klosterkirken paa Jagtvej. Kl. 7^{1/2} stille Messe og Kl. 8 stille Messe med Prædiken. Kl. 6 Festandagt.

Sakramentskirken. Kl. 12 Midnat Højmesse med Prædiken. Kl. 7, 7^{1/2}, 8, 8^{1/2} stille Messer. Kl. 10 Højmesse med Prædiken. Kl. 6 Aften Festandagt.

St. Josefs Kirke. Kl. 5 Morgen Højmesse med Udstilling af det allerhelligste. Kl. 6 stille Messe. Kl. 9 Højmesse med Prædiken. Kl. 3 Eftermiddag Festandagt.

Rosenkranskirken. Kl. 5 Morgen Sangmesse med Prædiken; derefter stille Messer indtil den sædvanlige stille Messe ved Otte-tiden. Kl. 10 Højmesse med Prædiken. Kl. 5 Efterm. Festandagt!

Assumptionskapellet (Amalievej 14). Kl. 12 Midnat Højmesse. (Kun Adgang for de med Kort forsynede. Den h. Kommunion uddeles kun til Husets Beboere.) Kl. 8 og 8^{1/2} stille Messe. Kl. 2 Efterm. Vesper og Velsignelse.

St. Annæ Kirke. Kl. 12 Midnat Højmesse med Prædiken. Kl. 7 Sangmesse med Fælleskommunion. Kl. 8 stille Messe. Kl. 10 Højmesse med Prædiken. Kl. 6 Aften Prædiken og Festandagt.

St. Andreas Kirke (Ordrup). Fra Kl. 6 stille Messer. Kl. 10 Levitmesse med Prædiken. Kl. 5 Festandagt.

Rettelse. Paa Side 939 i forrige Nummer af Ugebladet er Signaturen »J. Olrik« ved en Fejltagelse kommet med.

Aarets sidste Nummer.

No. 52 (for 29. Decbr.) vil blive udsendt Mandag d. 23. Decbr. Alle Annoncer m. m. maa være indsendt senest Lørdag d. 21. Indholdsfortegnelse følger med dette Nummer.

† Min kære Mand, Grosserer **Carl Osterhammel**, døde i Aftes. Lindevej 14, den 10. December 1918.
Paa Familiens, Børns og egne Vegne
Ellen-Grethe og **Carl Wilhelm.** **Ellen Osterhammel,**
Begravelsen har fundet Sted. f. von Gedde.
Den kære afdøde anbefales til de troendes Forbøn.

Nordisk Ugeblad

for katholske Kristne.

66. AARGANG.

„Nordisk Ugeblad“ udgives af Ansgariusforeningen og udkommer hver Søndag Abonnement. 1 Kr. 50 Ø. Kvartalet (incl. Porto), modtages paa alle Postkontorer i alle Røglader og paa Ugebladets Ekspeditions kontor (Bredgæde 6), 2 S. o G. 1-4. Tlf. Palæ 654). — Under Korsbaand (i Konvolut) til Udlandet 10 Kr. aarligt — Redaktør: Niels Hansen, cand. mag., Viggo Rothes Vej 14, Charlottenlund Tlf. Helrup 657 y. Træffes bedst Kl. 4-6 Eftermiddag.

Nr. 52.

Søndag den 29. December.

1918.

INDHOLD: Juleklokkerne. — Julefreden. — Nordisk Ugeblad. — 22 borgerlige Ægteskaber. — Rejseoplevelser. — En Spaadom om Polen. — Efterretninger fra Ind- og Udland: København. Køge. Bosnier. Rusland. — Avertissementer.

Juleklokkerne.

Nu jubler de malmfulde
Rlokker i Ror
til Ære for Bethlehems Gæst.
De bærer det signede Bud
over Jord,

hvor Lysene tændes til Fæst.
Nu blandes ej Rlokkernes hellige
Rlang

med Vaabnernes Bulder og Gny.
Nu klinger i Julens livsalige Sang
kun „Gonen fra Himlen“ paa ny.

Ring ind da, ring ind i de sorgfulde Hjem,
hvor Døden har hærget i Høst,
da aabnes al Himmerigs Døre paa Klem,
og Englene hæver sin Røst.

Der er ikke Time, der er ikke Sted
 til Gaarer og lærende Givl,
 nu sænker sig Julens velsignede Fred,
 og Sorgerne smelter i Smil.

Maaske du vil savne et Ansigt i Kvæld,
 og Pladsen staar tom ved dit Bord?
 Lad falde de sorgfulde Tænker, min Sjæl,
 hør, Klokkerne kimer i Kor!
 De bærer paa bævende Vinger et Bud,
 der sænker sin Trøst i dit Bryst,
 en Hilsen fra Sjæle, der frydes hos Gud
 i Hjemmet ved Sollandets Ryst.

De minder dig om, at du har ikke her
 paa Jorden et blivende Sted.
 Der vaager et Øje bag Stjernernes Hær,
 der styrer og følger dit Fjed.
 Hvad her du ej fatter, skal hist du forstaa:
 Guds Rærligheds evige Raal.
 Thi ser du Guds Søn paa det fattige Straa
 i Krybben i Bethlehems Stald.

Nu kimer de hellige Flokker i Kor:
 Velkommen Guds evige Søn,
 der steg fra din lysende Trone til Jord,
 vær hilset med Lovsang og Bøn!
 Velsignet du kommer i Sabaots Navn
 til Jordlivets Vaande og Ve,
 du aabner os Vej til Guds kærlige Favn,
 du lærer os opad at se!

R. Rjelstrup.

Julefreden?

»Ære være Gud i det høje, og paa Jorden Fred med de Mennesker, der har god Vilje!« Det er jo de Ord, som vi mest af alle holder af at benytte til at knytte vor Julebetragtning og vor Julestemning til, d. v. s. under almindelige, normale Forhold. Nu for Tiden kunde man snarere være fristet til at luske udenom dem, saa daarligt som de passer til de nuværende Tider og Forhold. En Smule bedre ser det jo nok ud i Aar i Sammenligning med de nærmest foregaaende Aar, men dog ikke meget bedre. Freden er endnu ikke sluttet. Vaabenstilstand er jo ikke det samme som Fred. Og nogle Steder fortsættes Krigen jo endnu stadig, i alt Fald i Form af indre Stridigheder og ligefrem Borgerkrig; og mange Steder er Nøden og Elendigheden endogsaa større nu end før, saa at det stadig væk skurrer i Ørerne, naar der tales om Julefred og Juleglæde.

Men derfor tør vi dog ikke lade Julebudskabet forstumme. Det kunde jo let misforstaas og udlægges forkert, naar man ligesom vilde gaa udenom det.

Altsaa — derfor lad det kun lyde, ogsaa nu i disse Tider, hint Ord om »Fred paa Jord«, om end ikke paa den Maade, som vi helst hørte det, nemlig som en Jubelfanfare, som glad Begejstring over et allerede fuldstændig opnaaet Gode, saa dog i alt Fald som en Bøn om den fremtidige Opnaaelse deraf — saa vidt som muligt Opnaaelse af Fredens Goder.

Der blev ovenfor sagt: det er en underlig uhyggelig Jul i disse Tider. Og hvorfor det? Jo, netop fordi Forholdene rundt omkring os i Verden saa lidet svarer til den Julestemning, som gerne skulde herske overalt, og som ligger udtrykt i det nævnte Ord; »Ære være Gud i det høje og paa Jorden Fred!« Den rette Julestemning er nemlig ligefrem betinget af disse Ords Opfyldelse, betinget af, at der af alle og i alle Henseender gives Gud den Ære, der tilkommer ham, ved at opfylde hans hellige Vilje paa alle Omraader, ogsaa hvad Forholdet til vor Næste angaar, baade i det store og i det smaa. —

Men hvorledes staar det til hermed for Øjeblikket? Er det at give Gud Æren, naar man kun tænker paa sin egen Berømmelse og Magtudfoldelse og Magtudvidelse? Er det at opfylde Guds hellige Vilje: at rase imod hinanden og ødelægge hinanden næsten værre end vilde Dyr? Ja, jeg ved meget godt, at Krig kan være mere eller mindre nødvendig og derfor ogsaa mere eller mindre retfærdig, naar det er Forsvarskrig, og Konflikten ikke kan bilægges paa anden Maade; men naar den ene Nation efter den anden rejser sig og griber til Vaaben, saa at tilsidst næsten hele Verden forbløder i Krig, saa maa Fejlen ligge i det mindste eet Sted, om ikke flere Steder. Naar Krigen føres med en unødig Grusomhed og Uforsonlighed, saa er dette altsammen sørgeligt, uendelig sørgeligt at være Vidne til, særlig fra et kristeligt Synspunkt set.

Thi vi ved jo meget vel, at alt saadant er Vand paa Møllen for dem, som holder af at haane Kristendommen og udpege dens Bekenderes Fejl; det er Vand paa Møllen for dem, som paastaar, at Christus og Kristendommen allerede for længst har spillet Fallit, og at de nærværende Forhold kun yderligere bekræfter og fremhæver Kristendommens Afmagt, Kirkens Uformuenhed til at realisere hint Program, som dens allerførste himmelske Forkyndere skulde have fremsat hin Julenat ved Bethlehem: »Ære være Gud i det høje, og Fred paa Jorden!« — Jo det er en nydelig Fred, siger man, en nydelig Tilstand overhovedet, der hersker nu efter Kristendommens 1900-aarige Virksomhed, nu i det 20. Aarhundrede! Tusinder af ødelagte Hjem og Familier, Tusinder af faderløse smaa Børn, Tusinder af saarede og fangne Soldater rundt omkring i Landene. Kanontorden og Geværssalver har nu i Aarevis blandet sig med Juleklokkernes Ringen, og Efterdønningerne heraf skurrer endnu stadig i vore Øren. Jo, en nydelig Fred! En nydelig Jul!

Og selv hos ellers troende Kristne kunde lignende Tanker meget let indsnige sig under disse nuværende Forhold og forurolige deres Sind, kaste Tvivlens Fristelser ind i deres Hjerter.

Men hvad er der da at svare herpaa? Hvorledes kan vi afslaa saadanne Angreb paa vor befæstede Stilling indenfor Kristendommens Klippeborg?

Vi maa først og fremmest indrømme, hvad der er at indrømme. Det er meget sandt, at det vilde have været smukkere, skønnere, herligere, mere trøstefuldt, dersom Kristendommen kunde opvise endnu større Resultater, end den har opnaaet under dens lange og vanskelige Virksomhed her iblandt Menneskene. Det vilde jo have været nok saa rart, dersom den fuldstændig havde omskabt hele Verden, afskaffet al Krig og al Synd, alle fysiske og moralske Lidelser og Fejl over hele Jordens Overflade. — Men man maa altid huske paa, at hvorsomhelst det drejer sig om en Paavirkning af en paa en anden, der er det ikke nok, at den ene træder i Virksomhed, medens den anden forholder sig passiv eller maaske endog med Hænder og Fødder stritter imod; nej, den anden maa lade sig paavirke og maa samvirke med ham, maa selv gøre noget til, at Paavirkningen lykkes.

Saaledes er det selvfølgelig ogsaa med Christi eller Kristendommens Virksomhed her i Verden; naar den gaar ud paa at paavirke Menneskene og omdanne dem i Christi Aand og efter hans Forbillede, saa maa Menneskene selvfølgelig ogsaa gøre deres til, at dette kan lykkes. Det er det, som er udtrykt i de Ord, som staar i Slutningen af Citatet: »Ære være Gud i det høje, og Fred paa Jorden for de Mennesker, som har god Vilje«, som altsaa selv vil tage imod Paavirkning fra Kristendommens Side, selv vil gøre noget til, at Kristendommens Idealer bliver realiseret, bliver opnaaet, og som selv vil benytte den tilbudte Naadehjælp til at vandre i Christi Fodspor. Er der nogen, som ikke vil det, er der maaske endog (og des værre) mange, som ikke vil det, som mangler god Vilje hertil, ja saa er det jo deres og hverken vor Herres eller Kristendommens Skyld, at hans hellige og vise, hans kærlige og retfærdige Planer ikke fuldtud realiseres her paa Jorden.

Og saa kommer hertil endnu en anden Ting, som ikke maa overses. Naar man mener, at Christus, Guds Søn, skulde være kommet her til Verden for fuldstændig at skaffe alt ondt ud af Verden, baade al Synd og alle andre Onder, saa tager man i Grunden fejl. Det er nemlig en Umulighed endogsaa for Gud selv, efter at han nu en

Gang har givet Mennesket fri Vilje. I Himlen vil dette en Gang kunne blive Tilfældet, men aldrig her paa Jorden, hvor Menneskets Vilje snart drages til den ene Side, snart til den anden. Christus er kommet for at bestyrke dem i det gode, som vil lade sig bestyrke, for at hjælpe Menneskene med at overvinde Synden, men ikke for fuldstændig og uden videre, uden Menneskets Medvirkning, at skaffe al Synd og alt ondt ud af Verden. Vi maa selv som sagt gøre noget dertil, i det mindste tage imod ham og den os af ham tilbudte Naadehjælp, saaledes som det jo ikke blot ligger udtrykt i Englenes Ord i Lukasevangeliet om de Mennesker, »som har god Vilje«, men ogsaa i Johannes-evangeliet, hvor det hedder: »Han kom til sit eget, og hans egne annammede ham ikke; men alle, som annammede ham, har han givet Magt til at vorde Guds Børn«.

Og som det er med den enkelte, saaledes er det mere eller mindre ogsaa med Folkeslagene og Nationerne og med hele det menneskelige Samfund. — —

— Disse Ord altsaa om »Fred paa Jord«, dem kan vi derfor nok opfatte som et Løfte eller et Tilbud fra Gud, men ikke som et absolut Løfte, ikke som et ubetinget Tilbud, men som et Tilbud paa Betingelser — Betingelser, som vi har at opfylde, førend hint Løfte eller Tilbud kan gaa i Opfyldelse eller kan blive indfriet. Det kan og vil ske, alt eftersom eller i samme Grad som vi opfylder de os stillede Betingelser. Ganske paa samme eller lignende Maade, som naar der er opstaaet Uvenskab indenfor en Vennekreds. En er bleven forurettet af de andre, maa ske endogsaa paa en ret grov Maade. Kan nu Fornærmerne vente og forlange, at den anden uden videre skal slaa en Strøg over det hele og tilgive dem? Nej, det kan de slet ikke forlange. Den anden, den forurettede skal (og vil jo ogsaa) tilgive paa Betingelser, nemlig dersom hans tidligere Venner kommer til ham og siger: Vi fortryder det, tilgiv os. Opfylder de i det mindste denne Betingelse, da, men ogsaa kun da, er den anden forpligtet til at række dem Haanden til Fred og Forsoning, ifølge vor Frelasers Ord: »Har din Broder syndet imod dig, og han vender sig til dig og siger: Jeg fortryder det, da tilgiv ham.«

Saaledes ogsaa her i det store, i Forholdet mellem

Jorden og Himlen, mellem Menneskene og Gud. Opfylder vi eller prøver vi ærligt og redeligt at opfylde de os af vor Herre stillede Betingelser, da vil ogsaa i tilsvarende Grad Guds Løfte om »Fred paa Jord« gaa i Opfyldelse, om Fred mellem Gud og Menneskene og om Fred mellem Menneskene indbyrdes. — Saaledes er altsaa disse Ord at forstaa: »Ære være Gud i det høje og paa Jorden Fred med de Mennesker, der har god Vilje.« Et Fredstilbud fra vor Herre er disse Ord, men et Fredstilbud paa Betingelser.

Naar vi nu Aar for Aar, ja Dag for Dag gentager disse Ord, og naar vi overvejer dem ret og fordyber os i dem, saa kan de ogsaa for os faa en Anklang af at være en Formaning eller en Opfordring til Fred, en Formaning til os alle til i det mindste under vore private Forhold og Omstændigheder at elske Fred og Broderkærlighed, at fremme og genoprette Fred og Enighed, hvor den er forstyrret, at fjerne Hindringerne derfor, at opfylde de nødvendige Betingelser for, at Fred og Enighed og Fordragelighed kan herske blandt alle Guds Børn. — Gør vi det, saa vil vi bedre kunne fejre Julen som den Glædens, Fredens og Kærlighedens Fest, den jo er, saa vil vi ogsaa snarere, med større Haab om at blive bønært, kunne bede om Genoprettelse af Freden imellem de andre med, mellem Folkeslagene og Nationerne, imellem de kristelige Konger og Fyrster; saa vil vi med andre Ord have gjort, hvad vi formaar, for at hint Julebudskab maa kunne blive stadig mere og mere til Virkelighed: »Ære være Gud i det høje, og paa Jorden Fred med de Mennesker, der har god Vilje!«

Fr. Ronge.

Nordisk Ugeblad.

(Ingen Abonnementsforhøjelse, men — —)

Den 1. Januar 1918 forhøjedes Abonnementsprisen paa Nordisk Ugeblad fra 4 til 6 Kr. aarlig. En Forhøjelse, som egentlig burde have fundet Sted mange Aar tidligere, hvis selve Ugebladet skulde have haft Balance i sit Regnskab. Under Krigsperioden var man imidlertid tvungen

til at gøre Skridtet, og heldigvis mistede man ingen Abonnenter.

Haabet om, at Prisstigningen paa Papir, Bladets Trykning etc. skulde have kulmineret, slog fejl. Situationen i det henrundne Aar havde efterhaanden udviklet sig saaledes, at de øvrige paaregnede Indtægter for Ansgariusforeningen, der er Udgiver af Ugebladet, ikke vilde slaa til for at dække det kommende Aars Udgifter, og man saa ingen anden Udvej end en yderligere Forhøjelse. En Forhøjelse (fra 6 til 8 Kr.) var allerede vedtaget i Bestyrelsen; men imidlertid indtraadte Vaabenstilstanden som Forløber for Freden og dermed forhaabentlig Udsigt til nedadgaaende Priser.

Selv om de foreløbige Udsigter til nedadgaaende Priser endnu ikke ser særlig lyse ud, mente Bestyrelsen under de ændrede Forhold trods alt at se et Aar an, inden man lod den vedtagne Forhøjelse træde i Kraft. Abonnementsprisen for det kommende Aar bliver saaledes uforandret; men Udsigten til at faa Balance i Foreningens Regnskab for det kommende Aar er kun ringe. For at gøre Underskuddet saa lille som muligt maa Ansgariusforeningens øvrige Opgaver: Udgivelse af katholsk Litteratur, Tilskud til litterære Øjemed, Udgivelse af Katholsk Aarvog o.s.v. des værre indskrænkes.

Med andre Ord: Tilbagegang — og det netop nu, hvor den kommende Fred skulde ægge til ny Opgaver, og hvor der er Udsigt til Genvinding af Sønderjylland med de der-værende katholske Menigheder.

Herpaa kan og bør der raades Bod. Først og fremmest ved at agitere for Ugebladets yderligere Udbredelse. Enhver katholsk Familie maa holde Ugebladet!

Dernæst, da Abonnenterne faar Ugebladet under »Indkøbspris«, bør de melde sig ind i Ansgariusforeningen. Aarskontingentet er kun 2 Kr. For i Aar vil man endvidere samtidig med Opkrævningen af Foreningens Aarskontingent henstille til Medlemmerne om yderligere at betale et Ekstra-Tillæg paa 2 Kr. (eller efter Behag). Inkassatoren vil faa saadanne særlige Kvitteringer med, og for dette ene Aars Skyld haaber man, at denne Henstilling vil blive modtaget med Forstaaelse og Velvillie.

Der er flere, der i de sidste Aar af Hensyn til de vanskelige Forhold uopfordret har sendt ekstra Bidrag og større Gaver; det bemærkes kun som et lille diskret Fingerpeg til Efterfølgelse.

Jo større Indtægter, desto fyldigere kan Ugebladet gøres, desto bedre kan Foreningen fyldestgøre sine Opgaver.

Foreningens Kasserer.

22 borgerlige Ægteskaber.

Der fandtes forleden Dag i *Nationaltidende* en Statistik over de i Aaret 1918 indgaaede borgerlige Ægteskaber i København. Her blev der ogsaa gjort Rede for Ægtefællernes religiøse Forhold, og det viste sig da, at i de 22 af disse Ægteskaber var den ene Part Katholik. Altsaa er der alene her i København i 1918 afsluttet 22 Ægteskaber af Katholikker for den borgerlige Øvrighed, d. v. s. 22 unge katholske Mænd og Kvinder har i 1918 højtideligt og afgørende sagt sig løs fra den katholske Kirkes Samfund. Og var der saa endda ikke flere! Men der er flere endnu! I omtalte Statistik er naturligvis ikke de Katholikker medregnet, som har indgaaet Ægteskab i en protestantisk Kirke i dette Tidsrum, og af dem er der sikkert ogsaa en Del — jeg selv kender enkelte meget pinlige og sørgelige Tilfælde.

Der foregaar Aar efter Aar et ikke ringe Frafald fra den katholske Kirke, men det er sjælden saa let at konstatere og saa bestemt og afgørende at paavise som i det her fremdragne Tilfælde. Og det sørgeligste er, at Ungdommen véd, hvad det betyder, de unge Mennesker er klare over, at de ved Ægteskaber som de her omtalte sætter sig selv udenfor den katholske Kirke. Der gaar i Hundredvis, ja i Tusindvis Mennesker omkring blandt os, som efter Opdragelse, Undervisning, højtidelige Løfter og Bekendelse skulde og burde være Katholikker, men som Sansernes Lidenskab eller sløv Ligegyldighed har skilt ud fra Kirkens Samfund, fra det Christi mystiske Legeme, de havde den Lykke at tilhøre.

Hvor ligger Skylden? Selvfølgelig for en stor Del hos de unge selv, og det er allerede antydnet, hvilke Dødens Magter det er, som i saa Henseende er virksomme. For en Del ligger den vel ogsaa hos os alle sammen, hos den katholske Menighed med dens Hyrder og Lærere, Forældre og Vejledere. Vi er ikke nær virksomme og ivrige nok i Forhold til det store og herlige Arvegods, vi hver paa vor Plads er sat til at forvalte og lade gaa videre til den opvoksende Slægt. Lad dette beskæmmende Statistikkens Vidnesbyrd tale til os alle sammen og i disse det gamle Aars sidste Timer mane os til langt bedre ved Ord og især ved Eksempel at danne en from og god og trofast katholsk Efterslægt. Ære være alle, som — hver paa sin Vis — direkte eller indirekte arbejder for dette store Maal!

Niels Hansen.

Rejseoplevelser.

Fortalte af Jakob Olrik.

(Fortsat.)

Allerede paa Rejsens anden Dag begyndte Waggonernes Forstuer og Korridorer mere og mere at fyldes med Soldater, der kørte gratis. Det var nogle, der enten havde faaet Orlov eller havde taget sig Orlov og nu vilde hjem for at se til Forældre eller Kone og Børn i Sibirien; de havde for det meste ikke været hjemme siden Krigens Begyndelse. De havde egentlig ikke Lov til at køre med Toget uden Billet; men hvad skulde de gøre? Regeringen gjorde kun meget lidt for dem og kunde maaske heller ikke, og nu var de selv de stærkeste. I øvrigt var de meget nette og elskværdige. I deres landeveysfarvede Soldaterkapper, og med Lammeskindshuerne paa Hovedet gjorde de paa ingen Maade noget lurvet Indtryk. De trængte sig aldrig ind i selve Kupeerne og gjorde altid høfligt Plads, naar man vilde forbi, ligesom de altid med Forekommenhed aabnede Døren for en, naar man skulde passere igennem til de andre Waggoner. Natten tilbragte de udstrakt paa Gulvet i Korridorerne. Det var hverken blødt eller særlig propert, men sikkert altid betydeligt at foretrække for Skyttegravene, og i Rusland tager man det nu engang ikke saa nøje. Soldaterne røg altid Cigaretter, endogsaa efter at de havde lagt sig ned paa Gulvet. Naar jeg derfor om Aftenen ved 8—9 Tiden vendte tilbage fra Middagen oppe i Spisewaggonen, frembød Korridorens Gulv et ejendommeligt Skue, betegnet som den var i hele sin Længde ved de glødende Cigaretender. Det eneste, det mindede mig om, var Sct. Hansormenes Lys i Græskanten paa højre Side af Landevejen fra Køge gennem Strandskoven ud til Strandhotellet. Det var altsaa baade nydeligt og poetisk. Dertil kom det romantiske, der bestod i det spændende ved Forsøget paa at komme paa langs gennem Korridoren uden at træde netop lige i Ansigtet eller paa Maven af de hvilende Kæmper.

Medens de Soldater, vi havde med i Toget, egentlig var nogle ganske skikkelige Fyre, i det mindste tilsyneladende og i Øjeblikket, saa var der nogle andre, der kørte med Militærkreaturtog, og som viste vort Tog alt andet end Venlighed. Deres Tog holdt næsten hver Gang paa et andet Spor, naar vi kom til en Station, idet de hele Tiden kørte foran os og ikke vilde tillade vort Tog at komme foran deres. Naar vi kom paa Siden af dem, plejede de gerne at overdænge os med det Skældsord, som paa det daværende Tidspunkt i Rusland var omtrent det værste, nemlig: »Bursuj«. Det kommer af det franske

»bourgeois«, som betyder »Borger«. Under almindelige Forhold vil man ikke finde, at det er noget saa slemt at være en »Borger«, men det var det altsaa den Gang i Rusland. Det eneste, der efter Soldaternes Mening var *comme il faut*, var at være Kammerat — paa Russisk »Tovarisjt« —. Kammeraternes Etikette eller Rangforandring fordrede nu, at Borgernes Tog ikke maatte løbe forbi deres eget. Da vor Togfører var af en anden Mening, saa opstod der paa en Mængde Stationer højrøstede Skænderier og dramatiske Optrin. Gangen i dem kunde jeg paa Grund af manglende Kendskab til Sproget ikke følge, men Udfaldet var næsten stadig det samme, nemlig at vi efter yderligere en eller to Timers Forsinkelse kørte videre med Kammeraternes Tog foran os. Kun et Par Gange var der lidt Afveksling i de udspillede Scener. Den ene Gang hørte jeg et forskrækkeligt Spektakel ude paa Perronen. Jeg afbrød min polske, højst underholdende Roman og gik ud i Korridoren for at iagttage Talescenen fra 1. Parket. Efter nogle Minutters Forløb syntes man dog at ville skride til en eller anden Handling, idet den optrædende Mængde fra Stationsperronen rykkede tværs over det mellemliggende Spor henimod vor Waggon. Jeg var aldeles ikke klar over, hvad der egentlig skulde foregaa, men jeg besluttede mig hurtigt til at opgive Forterrænet og trække mig tilbage til Hovedstillingen, som jeg søgte at sætte i Beredskab ved at aflaaase Kupédøren. Hvad skulde nu ske? Der lød en Tordenrøst i Korridoren og derpaa en Mængde Skridt, der til min Forbavselse fjernede sig, saa endnu nogle enkelte faste Skridt, og alt blev stille. Jeg aabnede Døren og kigede ud. Korridoren var tom. Jeg forstod ikke et Ord af det hele. Alle Kammeraterne i Korridoren var forsvundne. Endelig fik jeg Forklaring af Provadniken (Waggonens Tjener): det var Stationsforstanderen, der med en Revolver i Haanden havde jaget alle vore »Kammerater« ud. Dette forklarede Provadniken, medens han med veltilfreds Mine fejede de efterladte Cigaretstumper sammen i en ret ansigelig Dynge.

-Den anden Gang blev det fortalt i Togets Korridorer, at Kammeraterne vilde plyndre os, naar vi kom til næste Station. De var i højeste Grad opbragte paa os, idet de paastod, at der fra vort Tog var bleven skudt flere Skud mod deres. Det var rare Udsigter, for under de forhaandenværende Omstændigheder laa Plyndring — Pogrom — ikke saadan udenfor Sandsynlighedens og de tilvante Forestillingers Grænse som f. Eks. i Nykøbing F. eller Dronningens Tværgade. Paa den anden Side indeholder Udsigten til Plyndring eller lignende noget, som ved Siden af og samtidig med det ubehagelige virker ganske behageligt.

Faren kalder de modvirkende Kræfter til Live, og saa længe man endnu ikke har følt, hvad det vil sige at være blevet udplyndret, eller hvad det nu er, der er sket, saa længe har de modvirkende Kræfter Overtaget baade i Aand og Legeme, navnlig hos sunde og raske Personer. De modvirkende Kræfter i ens hele Væsen, disse Kræfter, som til daglig ligger stille hen og sover, bliver vækket, kildret, spændt og ægget af Faren. Man føler dem ligesom strømme igennem sig. Det er højst behageligt, det kvikker mægtigt op, man kommer i Krigshumør. Indbildningskraften begynder at spille gratis Biografteater og uden endnu at have følt den mindste Smule Sult, Kulde, Træthed, Svie eller Forsagthed ser man sig i Fantasien som den, der har udført større eller mindre Hellebedrifter.

I det foreliggende Tilfælde blev det hele ved Rygterne; men disse havde dog bragt Afveksling ind i Samtalen ved Bordet i Spisevognen. Jeg havde der sluttet mig til en svejtsisk-fransk Familie. Manden var Oberst og Fransk-lærer i den russiske Hær. Han rejste med sin Kone, en lille Pige paa 3-4 Aar og en lille Søn paa et halvt den nemme lille Tur fra Nisnij Novgorod over Petrograd til Chabarovsk i det alleryderste Østen. Chabarovsk ligger Nord for og østligere end Vladivostok, ialt var Rejsen saa lang som en Tredjedel Jorden rundt. Det var Katholikker og fint dannede og overordentlig elskværdige Mennesker. Vi blev udmærket gode Venner, og det varede ikke længe, inden jeg fik deres lille nydelige Forlovelseshistorie. Jeg blev ogsaa inviteret til Kaffe og Godter i deres Kupé. Godterne stammede fra den lille Vivette, der trods sine 3-4 Aar nærmest var lynende koket og til Stadighed blev begavet af de medrejsende. Forældrene var lidt betænelige, men hvad skal man gøre med saadan en Unge, naar hun skal køre paa Jernbane i ca. 3 Uger? Jeg kan endnu have ondt af den stakkels Frue, naar jeg tænker paa, hvor hun saa træt og anstrengt ud. Til Hjælp havde hun en russisk Pige, som gjorde i Orden i Kupeen paa den Maade, at hun rullede alting sammen og smed det op i de øvre Køjer. Jeg overlader iøvrigt til Mødre at forestille sig de Besværligheder, det medfører at rejse saa længe paa Jernbane med et lille bitte Barn i en Kupé, hvor der ikke engang er Vaskeindretning.

Jeg traf i Toget ogsaa nogle unge Herrer med bløde runde Kinder, med et mildt, men køligt og uimponeret Udtryk i de blaa Øjne, lyst Haar, livlig Ansigtmimik og et elskværdigt, roligt, lidt mageligt Væsen. Det var paa en Maade ganske unødvendigt, at de bar et lille Dannebrogssflag af Emalje stukket i Jakkens Opslag. Det er næsten overflødigt at tilføje, at vi selvfølgelig havde Masser af

fælles Bekendte. En paa Grundlag af min Spisekoffert afholdt Søndagsfrokost blev særdeles vellykket.

Toget gled hen over Vestsibiriens uendelige Flader. Havde Udsigten fra Kupévinduet været ensformig i Rusland, saa er det vanskeligst at sige, hvad den var i Vestsibirien. Det var nærmest som at fare henover et stort, aldeles jævnt, hvidt Hav. Hist og her ragede lidt Steppegræs op over Sneen, og af og til kom nogle Grupper af Buske og nogle faa spredte Birketræer til Syne. Det var alt. De eneste Afbrydelser var Stationsbyerne, der iøvrigt lignede hverandre ligesaa grangiveligt som den ene Telegrafpæl den anden, og saa Overkørslerne over de store sibiriske Floder. Det var de mere højtidelige Øjeblikke. Men ganske vist var den ene Flod nøjagtig ligesom den anden og Broerne ligesaa. Trods alt maa jeg dog sige, at der næppe er nogen Udsigt fra et Kupévindue, jeg har nydt som den udover den uendelige, øde, hvide, sibiriske Stette — det skulde da lige være mit andet Sværmeri, nemlig den flade, muldfede, utroligt rigt bugnende Poslette. Jeg kan endnu stadig næsten føle den dybe Fred og Ro, der ligesom gød sig ud over mig, naar jeg for at hvile Øjnene fra de russiske Bogstaver saa udover det uberørte Slettehav, der slumrede dybt og ganske stille under Sneens bløde, lune Sengetæppe. For det er en Slummer, det er ikke Døden. Det er Kæmpekræfter, der slumrer i Vestsibiriens Stepper. Denne jomfruelige Moder Jord, der er rig nok til alene at kunne nære alle de Menneskenes Børn, som nu lever paa Jorden, ved sit Bryst! Og Solen sank bag Kimmingen, og den hvide Slettes Kind rødmede som hos et Barn, der sover trygt og roligt »med varme Kind paa Pudene«. I det svindende Lys stod nogle visne Straa og sukkede og syntes at hviske til hverandre om svundne Somre, om Sol og grønt Græs og Blomster, om lune Vinde og lette Sommerskyer. Saa gled et Birketræ forbi som en Søvnængerske. — Naa ja! og saa kom Provadnik'en og satte et tykt Stearinlys ind i Lygten og tændte det, og jeg rev mig ud af mine Drømmerier og klatrede op i min Køje for at ligge at læse ved Siden af Lygten, indtil jeg skulde ned til Middag i Spisewaggonen. Jeg var lige ved at sige til mig selv: »Ork! hvor man har det godt i det lille Danmark!« men saa huskede jeg paa, at jeg netop aldeles ikke var i det lille rare Land, men tværtimod i det højst ilde berygtede Sibirien.

(Fortsættes.)

En Spaadom om Polen.

I en Bog, *Voix prophétiques*, der bestaar af en Samling Profetier lige fra St. Hildegard († 1180) til Nonnen Marie Lataste († 1847), findes en mærkelig Profeti om Polens Befrielse. Det var Dominikaner-Pateren Korzeniecki, som i Aaret 1819 i Klosteret i Vilna i Lithauen fik en Aabenbarelse af den salige Andreas Bobola, som i 1657 blev Martyr i Janov for Kosakkernes Haand og i 1853 erklæret for »salig«. Pater Korzeniecki var i det nævnte Aar 1819 overvældet af Sorg over sit polske Fædrelands mangfoldige Ulykker og vaagede en Nat i Betragtning i sin Celle. Idet han aabnede Vinduet og saa op mod Himlen, begyndte han at paakalde den salige Andreas Bobola, til hvem han altid havde næret stor Andagt, skønt der endnu skulde gaa 34 Aar, inden den fromme Jesuitermartyrs Navn skulde indskrives i Fortegnelsen over Kirkens salige. Da han havde fuldendt sin Bøn og vilde lægge sig til Hvile, saa han pludselig midt i sin Celle en ærværdig Skikkelse, klædt som Jesuit, der sagde til ham: »Det er mig, som du nylig har paa-kaldt. Se ud igen af dit Vindu, og du vil faa Ting at se, du aldrig tilforn har set.«

Pater Korzeniecki saa ud af Vinduet og blev overrasket ved i Stedet for Klosterhaven at se en stor Slette, begrænset af Horisonten. »Den Slette, du ser,« sagde Andreas Bobola, »er Egnen ved Pinsk, hvor jeg havde den Ære at lide Martyrdøden for Troens Skyld; men se ud igen, og saa skal du faa det at vide, du ønsker.« Da Pateren nu atter saa ud af Vinduet, var Sletten pludselig dækket med utal-lige Masser Russere, Tyrkere, Franskmand, Englændere, Østrigere, Preussere og andre Folk, hvis Nationalitet Mun-ken ikke nøjagtig kunde bestemme, men som kæmpede med hinanden i det forfærdeligste Sammenstød, som kun kunde tænkes i den størst mulige Krig. »Naar denne Krig, som du her har set fremstillet, er forbi,« sagde Andreas Bobola videre, »vil Polen blive genoprettet, og jeg skal blive dets Værnehelgen.«

Dominikaneren fyldtes af Glæde, men da han var bange for at være Genstand for en Skuffelse, bad han om et Tegn paa, at Visionen ikke var en Skuffelse. »Jeg for-sikrer dig,« sagde Martyren, »at alt er sandt; det Syn, du har haft, er sandt og virkeligt, og det vil alt sammen ske, som jeg har sagt. Men for at give dig et Tegn paa Sand-heden af det, du har set og hørt, vil jeg efterlade Mærket af min Haand paa dit Skrivebord.« Idet han sagde dette, berørte Bobola Pater Korzenieckis Skrivebord og forsvandt.

Den næste Dag blev det underfulde Mærke af den saliges Haand set og bevidnet af alle Klosterets Medlemmer. —

Bogen, hvoraf ovenstaaende er taget, er samlet af Præsten *J. M. Curique* i Bispedømmet Metz og udgivet 1870 i Paris af *Victor Palmé*.

Beretninger som ovenstaaende, hvoraf der ikke fremkommer saa faa, maa naturligvis tages med alt muligt Forbehold. Lettroenhed er ikke nogen katholsk Dyd, selvom den ikke findes saa sjælden blandt Katholikker som blandt andre. Hvad nærværende Spaadom om Polen angaar, er der den kedelige Omstændighed ved den, at den først er nedskreven ca. 30 Aar efter, at den omtalte Præst skal have modtaget den. Forresten kom heller hverken Englændere eller Franskmænd til at kæmpe i den nævnte Egn — hvilket alt sammen den bekendte Historiker og Jesuit, Herbert Thurston, med Rette gør opmærksom paa.

Efterretninger fra Ind- og Udland.

København. Paa Højskolen holdt Baronesse Rosenørn-Lehn den 3. og 10. December to indholdsrige Foredrag om vor store Landsmand, Biskop Nicolaus Steno, medens Fuldmægtig Fink-Jensen den sidste Aften før Jul indledede en meget interessant Forhandling om Hjemliv, der for en stor Del bevægede sig om forskellige Opdragelsesprincipper, og i hvilken flere Præster og enkelte Lægfolk deltog. Des værre vovede Forældrene, især Mødrene, sig ikke frem — de maa tage Mod til sig til Højskolens næste Forhandlingsaften.

— Foreningen Academicum Catholicums 200. Møde formede sig som en overordentlig stilfuld og vellykket lille Festlighed. Henad 40 Deltagere var samlede om et stort, med Blomster og Grankviste smukt pyntet Bord i den lille Sal i Stenosgade, hvor Hr. Pastor Meyer paa egne og de to andre Administratorers Vegne (Frøken Starck og Student Højris) bød de tilstedeværende hjertelig velkommen. Hr. Pastor Günther holdt et omhyggelig tilrettelagt og livligt Foredrag om Foreningens 22-aarige Historie, hvilket senere paa Aftenen ypperligt suppleredes af Hr. Pastor Breitung med en nøjagtig ordnet Oversigt over alle Foredrag, der i Aarens Løb var blevet afholdt. Resten af Aftenen tilbragtes sjælden hyggeligt ved Samtale, Sange og en Række Skaaltaler, idet Foreningen trakerede Medlemmerne med Kager og Punch. Mange gamle, gode

Minder fremdroges i Aftenens Løb, og alle var Administratorerne taknemmelige for den udmærkede Aften, hvis ydre Rammer de saa ypperligt havde lagt.

N. H.

Køge. Den herværende lille katholske Menigheds Sognepræst er, som Læserne af behagelig egen Erfaring ved, en frugtbar og dygtig Skribent. Det har de kunnet glæde sig over i det forløbne Aar, og de vil forhaabentlig ogsaa komme til det i det næste. Ogsaa udenfor Ugebladet er Pastor Maurer virksom; saaledes har han nylig haft en interessant og i smukke Former holdt Polemik i Fjortendagsbladet »Den evangelisk-lutherske Kirke« med dette Blads Redaktør, Pastor Julius Ifversen, den bekendte forhenværende Sognepræst ved Hellig Kors Kirke i København, nu i Bregninge pr. Svebølle.

Bosnien. I Serajevo døde den 8. Decbr. Ærkebiskop Dr. *Joseph Stadler*. Han var født d. 14. Januar 1843 i Brod i Kroatien og studerede Theologi i Collegium Germanicum i Rom, hvor han erhvervede Doktorgraden i Filosofi og Theologi og modtog Præstevielsen 1868. I en Aarrække virkede han som Professor ved det theologiske Fakultet i Agram; men da Pave Leo XIII i 1881 genoprettede Hierarkiet i Bosnien, blev Dr. Stadler udnævnt til Ærkebiskop med Sæde i Serajevo. Her opførte han, der førte et meget nøjsomt og fattigt Liv, men var umaadelig gavmild, en pragtfuld Kathedral, grundlagde et Præsteseminarium og oprettede desuden forskellige kirkelige Anstalter, Vajsenhuse m. m. rundt i Landet. Trods mange Vanskeligheder af materiel Art og trods stadige Hindringer fra serbisk-orthodoks Side arbejdede Ærkebiskoppen med ukuet Mod og ubegrænset Tillid til det guddommelige Forsyn for den katholske Kirkes Genoprejsning i Landet. De politiske Forandringer, som nu følger i Krigens Kølvan, vil sikkert medføre en Styrkelse af den serbisk-orthodokse Kirke og dermed danne en stærk Hæmsko for den katholske Kirkes hidtil saa løfterige Fremskridt. Under stor Deltagelse fejrede Ærkebiskop Stadler i Sommer sit 50-aarige Præstejubilæum; nu har Gud Herren kaldt sin tro og nidkære Tjener til sig og maaske sparet ham for mange Sorger og Skuffelser, som ellers kunde have formørket ham hans Livsaften.

— De sidste Efterretninger om de religiøse Forholds Udvikling blandt Jugo-Slaverne lyder mere beroligende, end ovenstaaende Meddelse lader formode. Saaledes er de værste Chauvinister blandt de saakaldte orthodokse bleven deres Indflydelse berøvet, og det synes, at de katholske og græsk-orthodokse Jugoslaver vil kunne komme til at leve sammen under indbyrdes Respektering af hinandens Rettigheder.

Et godt Raad.

Køb nu ved det nye Kirkeaaars Begyndelse **Kardinal Newmans Søndagsbog** (132 Sider. 1 Kr. 50 Øre. Forord af Mr. Egan) og læs hver Søndag en af de dybsindige smaa Betragtninger.

Festgaver.

Nye Testamente	Kr. 2,50	Rosenørn-Lehn: Til	
St. Alphonsus: Bønnen	0,60 0,90	Jesus ved Maria. Ind.	— 2,50
Essers Prædikener. 6 Hæft. å	1,00	Steidl: Knud den Hellige	— 6,50
Fuldstændig Bønebog	2,75 3,75	Schindler: Bønebog for	
Den daglige Messe	— 1,00	Spejdere	
Aloysiusbogen	— 0,75	» Om Guds Til-	
Den fuldkomne Anger	— 0,15	værelse	— 0,20
Bønnen - en Samtale med Gud	0,15	» Jomfru Mariæ	
Svensson: Nonni og Manni	— 0,15	Rosenkrans	— 2,50
Lille Nellie af den h. Gud	0,50 0,60	» Bag Køje og	
Huronhøvdingens Ed	— 1,00	Klausur	— 5,50
Spillmann: Et Offer for		Schmiderer: Om Theosofi	— 0,25
Skriftemaalet	— 1,50	Kerckhoffs: Om Spiritis-	
Sursum corda	0,60 1,00	men	
Niels Hansen: Vore Helgener	3,00	Johs. Jørgensen: Livs	
Festskriftet om Biskop		Legende I—V.	
Johs. v. Euch.	— 2,00	Johanne Madsen: De	
Maurer: Veje til Moderkirken	3,00	smaa fattige	
» ABC for voksne	— 1,25	Steidl: Vor Frues Sange	— 4,50
Johs. Jørgensen: Franz		Günther: Min Religion	
af Assisi	— 5,50	og min Livsanskuelse	— 0,35
Johs. Jørgensen: Lignelser	1,00	Helga Skrumsager Pe-	
Frederiksen: Digte	1,50 3,00	tersen: Fadervor	— 1,00
Schmid: Jesu Hjerte-		Menzinger: Fra før Kant	2,00
Andagten	1,50 3,00	Assarson: Fädrenes kyrka	2,50
Et Ord til hver Dag	— 0,15		

Tak. Til Kirkekorfonden har jeg modtaget 50 Kr. »in piam memoriam H. Grüder, † 15. Decbr. 1883. Den Apostoliske Præfekt fremmede efter Evne St. Ansgars Kirkekor og skal derfor taknemmeligt mindes.« X.

Trop »Øbro 2« bringer herved Fru Baronesse Rosenkrantz-Charisius og Hr. Konsul Hittzinger en hjertelig Tak for de modtagne Beløb til Troppen.
Paa Troppens Vegne
fung. Divisionschef *Karen Lind.*

Ny udkomne Bøger:

Dr. Edvard Wessel: Predikan om Kyrkans Helighet. (Birgittaforeningens Forlag. Stockholm. 1918. 14 Sider. 20 Øre.)

Eucharistische Funken. Aus dem Italienischen übersetzt von Ottilie Bødiker. (16°. VIII + 140 S. Herder. Freiburg. 1918. Geb. M. 2,60.)

Die »Übung« der Mutter Klara Fey. (12°. VIII + 98 S. Herder. Freiburg. 1918. Kart. M. 1,60.)

K. Kjelstrup: Hvem skal fortolke bibelen? (Porsgrund) 1918. 10 Sider.)

Kirkelig Kalender.

29. Dec.	Søndag i Jul.	5. Jan.	Søndag. Jesu Navn.
30. —	M. Oktavdag.	6. —	M. Hellig 3 Konger.
31. —	Ti. Silvester I, Pave og Bekender.	7. —	Ti. Oktavdag. (Knud Lavard, Martyr.)
1. Jan.	O. Jesu Omskærelse.	8. —	O. Oktavdag.
2. —	To. Jesu Navn.	9. —	To. Oktavdag.
3. —	F. Oktav af Johannes.	10. —	F. Oktavdag.
4. —	L. Oktav af Uskyld. Børn.	11. —	L. Oktavdag.

Katholsk Højskole. Næste Foredrag Tirsdag d. 7. Januar 1919.

Kirkekollekt.

I de københavnske Kirker afholdes Nytaarsdag Kollekt af Peterspenge til den Hellige Fader.

I Vikariatets Kirker afholdes Hellig tre Kongers Dag ifølge pavelig Anordning Kollekt til de afrikanske Missioner.

Nytaarsaften (Tirsdag 31. Decbr.)

Takkegudstjeneste (ev. med Præd.) **Te Deum.**

St. Ansgars Kirke Kl. 6. Rosenkranskirken Kl. 6. St. Annæ Kirke Kl. 7. Jesu Hjerter Kirke Kl. 6. St. Josefs Kirke Kl. 7½. St. Andreas Kirke Kl. 7. Sakramentskirken Kl. 9.

Den danske katolske Kirkesag.

(Ansgarius-Bonifacius-Foreningen.)

Samtlige Lokal-Komiteer gøres opmærksom paa, at deres Aarsbidrag forventes indsendt inden d. 15. Januar til Vikariats-Komiteens Kasserer, Hr. cand. phil. *Jos. L. M. Hoffmann*, Købmagergade 48, København, K.

Ansøgninger om Understøttelser til de respektive Menigheder bedes indsendt af d'Herrer Sognepræster til Hr. Pastor *A. Neuvel*, Formand for Vikariats-Komiteen, ligeledes inden d. 15. Januar.

Kalenderen for 1919 er nu udkommet og kan faas paa **Menighedskontoret**, Bredgade 69, 2. Sal o. G. (1-4. Telefon Palæ 654) samt ved Kirkerne og i Bogsalget. Pris **30 Øre**. Ved Indsendelse af 35 Øre i Frimærker tilsendes Kalenderen portofrit.

Ansgariusforeningen.

Udmærket Jule- og Nytaarsgave.

ET GAVEKORT.

der giver Ugebladet frit tilsendt en hel Aargang.

Pris 6 Kroner.

Faas **Bredgade 69, 2. S. o. G., Kl. 1-4** og i **Boghandelen.**

Husk de **to polske Børnehjem**: i Aalborg (Grevinde Ledochowska, Villa Skrænten) og i Maribo (St. Josefsøstrene).

K.U.B. (Katholsk Underretnings Bureau), et Samfund af katolske. akademiske Lægløse, tilhyder at korrespondere med Ikke-Katolikker, som maatte ønske at faa nøjere Kendskab til den katolske Kirke. Henvendelser, der alle behandles som fortrolige, bedes rettet til Sekretæren. Mægister *Matthæus Hansen*, Hovmarksvej 30 Charlottenlund.

Til Abonnenterne.

Dette Nummer er paa Grund af de mange Helligdage udsendt allerede Mandag den 23. Decbr.